Yai Wɨn Kɨbiya

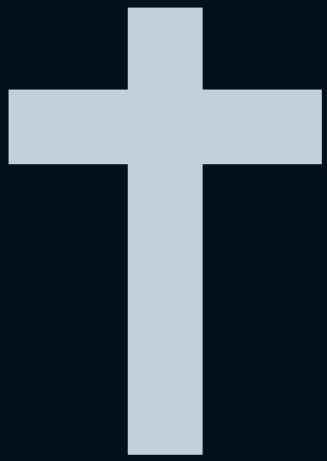

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New Guinea

Yai Wɨn Kɨbiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f

Contents

Matyu 1
Mak 79
Luk 127
Jon 206
Aposel 271
Rom 346
1 Korin 385
2 Korin 427
Galesia 458
Efesas 475
Filipai 490
Kolosi 500
1 Tesalonaika 511
2 Tesalonaika 519
1 Timoti 524
2 Timoti 534
Taitas 541
Filimon 547
Hibru 550
Jems 584
1 Pita 595
2 Pita 607
1 Jon 614
2 Jon 625
3 Jon 627
Jut 629
Revelesen 633

MATYU

Matyu siya winkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwir ieya mi siir inig whirin Livaikin. Ta Yokwowa Matyu siya winkika Jisis siir nomiiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hiniin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krima wakaenanaeiyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya winkim niwii whiekakim Jisis siya boinmimauuwim simiir. Ɨriig.

Tiriiginim yim Jisis Krais siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima (Lk 3:23-28)

1 Ti kara winkiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima. Jisis siya yio inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahamni isidin siirgin.

2 Ebraham yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin. 3 Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin. 4 Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin. 5 Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas siir apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin. 6 Mi Jesiyin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir adgin mi Devidin yio Solomoni adgin mi siir apua biiya Yuraiani wig niki oka. 7 Mi Solomonin yio Riaboamni adgin mi Riaboamin yio Abaisani adgin. Mi Abaisain yio Esani adgin. 8 Mi Esanin yio Jehosapetni adgin mi Jehosapetin yio Joramni adgin. Mi Joramin yio Asaiani adgin. 9 Mi Asaiain yio Jotamni adgin mi Jotamin yio Ehasni adgin. Mi Ehasin yio Hesekaiani adgin. 10 Mi Hesekaiain yio Manasani adgin mi Manasain yio Emosni adgin. Mi Emosin yio Josaiani adgin. 11 Mi Josaiain yio Jekonaia mi siir nomou yaowae ikim simiir adgin. Mi taka iiya saeya Isrel simiir sauan omomin sima nikiunama om komii Babilon siir nu iiir nini priimiriinakiya whisarii mii.

12 Mi iiya sima om komii Babilon siir nu iiirar niki priimiriiyim whisarii mii mi Jekonaia siya Sialtiel siir ad nwokin. Mi Sialtiel yio Serababelni adgin. 13 Mi Serababelin yio Abiatni adgin mi Abiatin yio Elaiakim siir adgin. Mi Elaiakimin yio Esoni adgin. 14 Mi Esoin yio Sedokni adgin mi Sedokin yio Ekimni adgin. Mi Ekimin yio Elaiatni adgin. 15 Mi Elaiatin yio Eliesani adgin mi Eliesanin yio Matani adgin. Mi Matanin yio Jekopni adgin. 16 Mi Jekopin yio Josepni adgin mi Josepin yio Mariani kamkin. Mi Jisis siirin Maria saeya naokainakin. Sima siirin ha dapikim Krais, inkam Adi Komii siya nikropkiyin.

17 Mi yinieyim Ebraham siir hirankin nityokiyokiiyim Devid siir nakiyanguniyim isidim iuur whiigim mi Devid siir hirankin nityokiyokiiyim yinieyim ini iiya sima om komii Babilon siir nu iiir miriiya whisarii mii ini saiirar yadigniya, yim iriipi hiriinan iuur whiigim. Mi iiya sima whisarii mii priimiriiya om komii Babilon simiir nu iiir mi ha nitiyokiyokiiyim mi ini Krais siya nimbiyama iiya saiirar yakiyanguniyim inkamin Adi Komii siya nikropkiyin mi yim iriipi hiriinan isidim iuur whii. Ɨriig.

Maria saeya Jisis Krais siir naokainaka
(Lk 2:1-7)

18 Niwiiyin Jisis Krais siir naokainan yio hininġin, siir yopiiya Maria saiirin Josep siiram bidi boirɨtmaiya siya nonkwonam. Mi siya ɨripa piu saika niki o karamaeyar niki owin mi ini saeyar yinokninkinkiya, saeya Adi Komii siir naeyiu iiirsiyar nwokika yinkak. 19 Mi Josepin kamin saiiram boirɨtmaiyin, siya inkam wadiekin. Siir ġa hinda tinda bi nokwowikin. Niingaka. Mi siya Maria saiirin iikam whwonkam ida kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi. Mi siya hindara nimprio sopkiyam tiri mi saeya wi nididgak nwowisi. 20 Josep siya ta saiir saiira naingwokwonanaekin mi Adi Komii siir paekwosimin siirin nhwo siya yikiumauu. Paekwosim siya boin, Josep Devidni yinieyim sim yinisimin, ta kiriir wiga Maria yinkak nwowa kira saiir nonkwonasi kipi nidid. Waki yinisimin saiir mhiinau hir nwokaiyin, yio Adi Komii siir naeyiu miiyikin siyar haigiyiumauugin. 21 Saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei, siya wi Isrel simiir iikamim simiir dimin biyie imiir haioprimdiyiumiigi mi wi simiir nanmaiwarkainaei. Mi kira siir inigin wi Jisis asi nokdap haiginiuwi.

22 Ti digworaekwo whiekakim nimbiibiiyamim ini ti yaiyim bidi bidiniya Adi Komii siya boinkiyim profet inkamin siir boinmimauuwam mi simiir swoki boiniurwokaigikin. Profet inkamin siya hiniina boinkikin. 23 Wakae, wig kopaksim niinga ira inkamaka iripa piu nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim yinkamiyin naokainaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nokdap haiginiuwi. Mi ti paekwosim siir yaiya ini dig ywokiya. Mi ti inigin siir inig mwokimwowin yio hiniingin, Adi Komii krimiir Wanin siya ini krimakar nwowin.

24 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biiyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin siya boingikin yaiyim ini simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina yonkwonan. 25 Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iiirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Ɨriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

1 Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiiya saeya siir naokainakiyin mi kam nhirim nauuni siyiuin si ninokninkiniyim, bieki nimbiidniyin hiranim om komii Jerusalema hiriir yit. 2 Mi sima ini sriini, iiya krima ti nauun win komii iiir kigim ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin simiir nu kigriraowanin ini papi nwowin? Nim krima ina yinokninkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir inig iiir nini hainaniyam nitkim. 3 Mi iiya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir igsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya io komiigakin. 4 Mi Herot siya prismi biiyan inkamim simiiram yikiuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir dimin taemin imiir kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim. Mi siya simiirin ha nikiuna digin mi siya simiir srii, inkamin siya nimbingiyin Krais siya wi piki hiniin omin si

naokainaei? 5 Sima siirin hiniina boin, om Bethlehem nu Judia hirin
profet inkamin siya hiniina boinkikin, ta yaiya siya hiniina win boinkikin,
6 omisim Betlehem nu Judia hiranin, kira inig karamae omisim tani.
Niingaki niingakiinga. Mi inkam komii nwirin wi kiriir waraur
nimbiyami mi siya wi kariir isidin Isrel hiranin wi simiir nu
kigriraowan inkam komii nwowi.
7 Mi Herot siya ti kamim bieki nimbiidniyin hiranki nitim, simiirin
hindara asi nimprio ikiunakin, nimprio yai boinam. Mi siya simiirin ina
sriiyin, tiki nauuni paki hiniin iiya sae nimbiyamkin, ha? 8 Mi iiya sima
siir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin om Betlehem
hiriir mi ina boinkiyin, kima ha dam! Mi kima ti yinisimin siirimin
pranae pranae kipi hansran. Mi kima pi siir hansran yiskaii pa swoki
it kariir swokini boinmauuni. Mi an kara iriipi hiriinan, wi siir inig iiir
mini hainaniuwi. 9 Mi sima Herot siir yai aiir wakae dignamim mi sima
ina yamim. Mi ti nauunin biiya sima niki kignaniyin bieki nimbiidniyin
hir mi siya ha hioraraowamin simiir biiyar mi ini omaka yinisim ieyar
nwowa ini saiirgi saiir akou kouwar yakaigikiuwiuwin. 10 Mi sima
ti nauun iiir kigim mi sima ini mairgimairga komiikakar ywonamim.
11 Mi sima ha napninopkainamim omaka hiriir mi ini Maria sowiirbugar
youapninopkai kigim. Mi sima ogmwo ha nini waisi hiuwiuwim mi
ini yinisimin siir inig iiirar ini hainaniuwim. Mi sima simiir miiya
sisimsisimim ha haiwaokiyim mi sima dimin kibi nhirim umir komii
sainiyim kimidiniya siir priihauu. Diminim sima priihauuwim hiniin
hiniingim, gold mi paurain piuii miiyik niusiin whakiyin mi sandain
namswopaini piuii miiyiknan whaki ikin.
12 Mi mhoiiya simiirin Adi Komii siya kimidiniya nhwo yikiumauuwii.
Mi ti nhwo iiirin Adi Komii siya hiniina boinki, kima wi Herot siiram
kipi swoki am mi ti digworaekwowim kima kigim siir kipi boinmauuwiu.
Niingaka. Mi sima yaeya siyiu whira asi namkim simiir oma hiriirin. Friig.

Sima nu Isiba hiriir yidamam

13 Mi ta sima haiburgika saiir mhoiiya mi Adi Komii siir paekwosimin
siya hiniina boinki, kira dinsiingi mi kiriir wigyinim simiir dikiunam. Mi
kira pi nu Isiba hiriir didamki mi hir tini owou mi wi karar swoki ikiugi
kiriiramin. Herot siya wari yinisim iiiram hansiri tiri siir nisomaowim.
14 Mi Josep siya ti yai imiir wakaekiyin mi siya ina yinsiingiyin. Mi siya
siir wigyin imiirin niiya whinidamkiwii nu Isiba hiriirin. Mi sima il kasa
bi napiwaiyamkim hiriirin. 15 Mi Josep siya nu Isib hirar nwowin mi ini
Herot siyar yaobudgiyin. Mi sima ta yaiya biiki Biiyan Inkam Komiiyin
siya boinkiya profet inkam nwirin si mi saiir swoki boiniurwokaigikim.
Saeya hiniina boinkika, kariir yinisim yinkamiyinin nu Isib hir nwowin,
kara siiram swoki ikiugi siya swoki itim. Friig.

Herot siya boinkikin yinisisimim sima nisomsom aokaokiyim

16 Mi iiya Herot siya hiniina ninokninkinkiyin ti kamim bieki
nimbiidniyin hiranki nitim, sima siir niksisaegigim. Mi siir kwoinin
ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima
om Betlehem mi omisisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran
yinisisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowisa nwowim mi nua tiriir
nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun
ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir swoki aingwowoknakikin

iiya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinim biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.
17 Mi tiki digworaekwowim biigi Biiyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boiniurwokaigikin. Siya hiniina boinkikin,
18 sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nouubopon prasae
bi kinkim. Rachel saeya saiir yinisisim imiirsi kaouuboponka.
Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiyim dig bi nwokim. Niingaka.
Dimusi rani, saiir yinisisimim nwirmin nwirminkin bi swoki
okikim. Niingaki, niingaka. Mi ti diminim nimbiyamim iiya
Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisim
yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Friig.

Josep sima niiyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

19 Mi mhoiiya Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hirin Biiyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo siya yikiumauu Josep siirin. 20 Siya hiniina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigyinim simiir dikiunam mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisim iiir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim. 21 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigyinim simiir yikiunamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.
22 Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mii aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu kigriraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin. 23 Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoiu. Mi sima ta yaiya biiya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boiniurwokaigigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Friig.

3

Jonin inkamin baptaisiyin Adi Komii siir yaiya siya boinmimauugin (Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Mi biewi nhirim bidi yamkiyim iiya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwowa. Mi mhoiiya Jonin op baptaisiyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinmimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya. 2 Mi siya hiniina boinki, kima dimin biyie biyieyim simiirin digiumii haimriyiugig. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. 3 Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hiniina winboinkikin,
maeyau siiyin nu apain inkam karamaeyin, inkam nwirin siir yaiya
hiniina kauwok boinkikin, Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiuin
sibgu kisisop diriraerarkwokin. Siir siyiupai siyiupaiyim sibgu
diriraerarkwokin siya napnaniyam.
4 Jon siya niiya yiuisa miiyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeiyim kokmwo graeyis minim mi mhwiini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin. 5 Mi taka iiya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jodan kingiin nwo ikim simar yitswo

Jon siiramin. 6 Mi sima simiir dimin biyie biyieyim ha nomboininiskiyim mi Jon siya simiirin ie Jodan hir baptais haiginiu.

7 Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiiyin pi niti siirim op simiir baptais haiginiuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miiyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhiinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginiuwam, ha? Mi Adi Komii krimiir Wanin siya wi kimiir nonkwoniinwiimwiirninkin tani iiya siya iikamim simiir hidi, aniya? 8 Mi kima iikam whiekakim simiirin hiniina diisiimauu, kimiir dimin biyieyim bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. 9 Kimiir kwoinin hiniina kipi naingwo Ebrahamin krimiir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Niingaka. Kara kimiirin yaimwowar boinki, Adi Komii siya siiyam simiir mi tirki, Ebraham siir yinisisim nimbiyamam wi digar mi owi. 10 Mi siir ua ini paimii hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miiyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niiyitkaigaigii. 11 Ta op ara kara baptais haiginiuwa ya min nisiimauuga kimiir dimin biyieyim bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi inkamin kariir mhoiiya nitin, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miisisimim wi sibgu inomokninkin mirii rani. Niingaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginiuwi mi Adi Komii siir naeyiuin wi siya hainiuae haiginiuwi mi siir paeya niuyaeiya warar. Kara inkam miiyik rani, siir iga siya niiya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka. 12 Mi Siya iikamim simiirin wi inkamin twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iiya iki twonid imiir nikwobrombrop digiiyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid niingam pi simasima namwokaiyiuwi. Mi kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutiingii rani. Niingaka. Saeya wi hiriiyar niuyokiyokiikaeyami. Friig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

13 Mi taka iiya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jodan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginiuwim. 14 Mi Jon siya Jisis siir kwoin iiir kisina haigigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginiuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miiyik rani. 15 Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi saiir hiriinanar tir. Fini ywokiyin krima swoki boiniurwokaigiyin Adi Komii siir siyiu miiyikin siya boinkiyin siirar wakaeyokna diriraerar. Mi Jon siya siir yai aiir asi wakaeyokna diriraerarkin.

16 Mi siirin ha baptais haiginiugiyin mi siya ina iyiig apnaidamin op hirankar. Mi ninomora ina haiwaokiya omaka anonan siiram. Mi siya kigwin Adi Komii siir naeyiuin iinmabnan siinanaiiniyin mi ini siir yauni oniyin. 17 Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, saeya hiniina kauwok boinkika, tiriiginin yio kariirgi kariir yinisim ieya. Kariir kwoinin ini siirgi siiramar naingwo iskiyin. Friig.

4

Setan siya Jisis siiram kinankiugin
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

1 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya op baptaisa saiir mhoɨiya siirɨn Adi Komii
siir naeyɨu ɨeya yɨkɨunam maeyau nu siiyɨn apa saiir hɨriir Setan siya
kɨnankɨuwam. 2 Mɨ ɨiyɨm mhɨirɨma siya mwowɨm nabɨeyɨm kamnwɨs
mɨ nɨiyɨm ɨriipɨ hɨriinan kamnwɨs. Mɨ siya naemɨn dimɨn bɨ naekɨn mɨ
mhoɨiya siya mhɨi komiiya ɨna yaowɨn. 3 Mɨ Setan siya kɨnankɨuwan
inkamɨn ha nɨtɨn Jisɨs siiram mɨ ɨna yaboɨniyɨn mɨ kɨra Adi Komii
siir yɨnisɨmkɨn nɨuwi mɨ kɨra tɨ siiyam sɨmiir boɨnki mɨ sɨma pɨ bret
nwokɨ ɨmbiyamɨm. 4 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki,
Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, inkamɨn kwoɨnbudɨn omwai sɨbgu
waiyayokiyokɨiiyɨn naesi bɨ haiigɨn. Nɨingaka. Inkamkɨ sɨbgu haiiyɨn
kwoɨnbudɨn ya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir hɨrankɨ nɨta yai mɨiyɨka
sasarga.

5 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mhoɨiya Setan siya siirɨn om komii Jerusalem
hɨriir yɨkɨunam mɨ siirɨn omaka Adi Komii siira saiir akou yamɨ okmwɨn
okwoki. 6 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn siirɨn, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨ nɨuwi
mɨpi waraur ankar tamɨ iswɨt natkiigi. Mɨ kɨra pɨ naonam tani. Dimusi
rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, Adi Komii siya wɨ ɨgao yai siir
paekwosɨm ɨmiir boɨnki kɨriir haiwɨnam. Mɨ kɨriir ɨga wɨ siiya mɨnkɨ
haɨnwɨn tani.

7 Mɨ Jisɨs siya siir yai akan hɨnɨɨna swokɨ owarkɨi boɨnki, kara pɨ hɨnɨɨna
tɨr tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna swokɨ boɨnkika, kɨra
kɨriir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiram whɨsarii kɨpi kɨnankɨu siya kɨriir
Adi Komiigɨn mɨ yaiya yaimwo karamaeya saiir kɨpi prɨi boɨn siya kariir
whɨndirɨraeram.

8 Siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ Setan siya Jisɨs siirɨn kɨmɨdiniya mhɨu
komii whɨrɨn siir mhɨu kɨugɨ kɨua hɨriir yɨkɨunam. Mɨ siya siirɨn
ɨna yɨisiimauuyokiyokɨigiyɨn nupai nupaiyɨm hɨnda tɨndanɨm tɨ nu ɨiir
nwowɨm sɨmiirɨn mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm siya tɨ digworaekwo ɨmiir
ha nɨisiisimauu dɨgiyɨn, 9 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn mɨ kɨra pɨ ogmwo kariiram
waisi hɨuwi mɨ kariir inɨg ɨiir hainani mɨ tɨ digworaekwowɨm kɨra kɨgɨm
kara wɨ kɨriirarar hauuswoki kɨra kɨgrɨraowɨm. 10 Mɨ Jisɨs siya siir yai
akan hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna
boɨnka, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiirara hainan ɨski, siya kɨriir Adi
Komiigɨn mɨ kɨra siir mɨi aiirar donkworɨnu krɨpkai. 11 Mɨ siya ha boɨn
dɨgiyɨn, setan siya siirɨn ha haiburgigɨn mɨ ɨna yamɨn mɨ Adi Komii siir
paekwosɨmɨm ha nɨtɨm, siirɨn kɨmɨdiniya sɨma yaunɨ whɨnkɨnsiisni. Ɨriig.

Jisɨs siir mɨiya nu Galili hɨr mɨrii bwakainakɨn.
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

12 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya hɨnɨɨna wakaewɨn sɨma Jon siirɨn omaka
hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir bɨdi hɨugrɨpkɨikikaiyɨn. Dimusi
rani, siya ɨgao yai Inkam Komii Herot siir boɨnkɨn. Mɨ siya tɨ om ɨiir
haiburgik mɨ nu Galili hɨriir yam. 13 Mɨ siya om Nasaret hɨr bɨ sɨbgu
owɨpɨsuwikɨn mɨ siya om Nasaret siir haiburgikɨn mɨ siya kɨmɨdiniya om
Kapaneam hɨr inɨ owou. Tɨ omɨn whɨi Galili whɨigbida waiyɨn, tɨ ɨikamɨm
Sebyulan Naptalai sowiir isidɨn sɨma nwowa maeyau saiir hɨr 14 Jisɨs
siya ha nɨtɨn ta maeyau aiir mɨ ɨni dɨga ywokiya yai bɨiya Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siya boɨnkiya profet Aisaiani mɨ siya boɨnkiya ya saiir swokɨ
boɨnɨurwokaigika. Ta yaiya siya wɨnkiya saeya hɨnɨɨnga,

15 mɨ nu Sebyulan mɨ nu Naptalai sowiir hɨran siyɨuɨn whɨi komii Solwara
namɨn mɨ ɨna yɨuguskiyɨn ɨe Jodan ɨegbid mɨrmiiya mɨ nu Galili

Juda iikam tani mi Juda iikam nhirim hir nwowim simiir hiriir yam. 16 Mi iikamim ti maeyau owiir nwowim niibwomambwonan mi tariinanin sima nokiya dimin komii siir bidi haiyim mi ti hiran iikamim dimin biyie tirim ini hapi inkam wiirnan ywowim mi tariinanin bienan simiir bidi yokiyakiyim.
17 Mi taka iiya Jisis siya nu Galili hir nwowin siya yaiya saiir boinmimauu bwakainakin. Siya hiniina boin, kimiir dimin biyie biyieyim simiirin ti haiyoprimdiyiumiigi. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. Ɬriig.

Anasu mii miriiyim kam nwiiyim Jisis siya nikiunakim
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Mi iiya Jisis siya Galili whiigbid whiigbida hiriir nouapamin mi siya iwinyaowo anasu mii miriiyo sowiir yao youap kigam Saimon mi siir inig whirin wi Pita dapi mi siir nomousim ieya Endru, yo sowa yaowin haimna nitmaigo whii hir. Mi ta anasu haii miiya ya sowiir yao umir miiga. 19 Mi Jisis siya sowiir yao boinki, biiya kowa anasu mii miriiko mi tariinanin kowa kanakar wit mi kowiirin wi kara niisiimauuwi siyiuin iikamim sim mhii kwoinim sim ninkpit haigiyim mi sim nanmaiwarkainaeiyin. 20 Mi biri kimiminkikin, sowiir haimnan ini hirar kwomaimiigiyin mi sowa ini siir mhoiiya yamwo.
21 Mi siya ha swoki kwapnamin mi ini iwinyao nwiswo sowiirar swoki kwakigo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yinisim nwiswo. Yo sowa i hirar nidwokaii sowiir adin Sebedi saikar. Yim simaniyin simiirni haimna iiir mi kisisok diriraerari. Mi sowiirin kimidiniya Jisis siya yikiuna. 22 Mi sowa bi kimiminkiko, sowiir adin siirin ini i hirar kwaewisrimiigigo mi sowa ini Jisis siir mhoiiyar yamwo. Ɬriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswoniskiigin
(Lk 6:17-19)

23 Jisis siya nu Galili siirar yapyokii irkak. Mi siya iikam imiirin Juda simiir maeyauwa yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir yomwimwarkaiyiu mi siya yai win kirie kibiya saiirin iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir warar mi boinmimauu. Mi siya iikamim mapai mapaigi niiyim simiirin warar mi haiswonimniskiiyam. 24 Mi siir yaiya ina yinyokiigiya nu Siria siirar. Mi sima simiir iikamim mapai mapaigi niiyim mi yiu bibiyieki nii whwonkaiyim mi iikamim whaowa piugi nwo ikim mi iikamim iga iinim ninsimsiriunakaeyamim siya simiir yinimniskiswo. 25 Mi iikam whie komiiya nu Galiliyankin nitim mi omisisim nhirim maeyau Dekapolis hiranim simiir hiranki nit ikim mi om komii Jerusalemanki nit ikim mi om nhirim nu Judianki nit ikim mi ie Jodan siir kingiin hindanki mi it ikim sima ini siir mhoiiyar yamim. Ɬriig.

5

Jisis siya mhiu kiu hir boinmimauugin iikamim mairgimairgakakim simiir.

1 Mi Jisis siya iikam whie komii simiir kigin siir mhoiiya namim mi siya kimidiniya mhiu whirin siir hiriir iiyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwin mi kamim siir kigna miriiyim ina yitin siirim saika nidwowim. 2 Sima hirar nidwowim mi Jisis siya simiirin hiniina yowimwarkaiyiu. Ɬriig.

Jisis siya inkamki mairgimairgani siyiuin siir boinkin.
(Lk 6:20-23)

3 Mi iikamim ha naingwowim sima Adi Komii siirimin miigakim mi mairgimairga wadieyar nwowi. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar kigriraowi. 4 Mi iikamim ninouninki kaeyamim mi wadie nwowim mi wi mairgimairga whisarii nwo rani, simiirin wi op Adi Komii siyar hauukwiyae haiginiuwi. 5 Mi iikamim yai min ninkisimsio boin karam nwowiyim mi simama naingwona karam nwowiyim, yim sima wadieya dwo mi ha mairgimairga. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siyar hauuwi nuin. 6 Yipiki iikamkim mhiigi naoni hiniin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin wadieyar dwo. Sima ha sibgu mairgimairga. Dimusi rani, siya wi simiir whindiriraerari wi wadieyar nwowi mi wi siir mhoiiyar nami. 7 Iikamim, iikam nhirmisi naingwobumbuwiyim sima wadieyar dwo mi ha mairgimairga. Dimusi rani, Adi Komii siya wi simiirsiyar mi inkin aingwobumbuwi. 8 Mi iikamim mhii kwoinim rirmiya nwowiyim sima wadieya dwo mi sima ha mairgimairga. Dimusi rani, sima wi Adi Komii saikar nwowi. 9 Mi kamim yaii min ninii nansaowi siyiuin siir minwokmaiyim iripa nongwomamair aeyam sima wadieya dwo mi ha mairgimairga. Dimusi rani, mhoiiya Adi Komii siya wa boini, sima kariir yinisimkim. 10 Mi iikamim Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyoknam hik saiirsi haii sima wadieya timi o mi ha mairgimairga. Whisarii rani, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya simiir wararga.

11 Mi sima kimiirin ha kigii, kima ini kariir siyiu iiir napim mi ini kimiir tioim mi ini yai bibiyie kimiir kinaop itkaigaiyiuim mi kimiirin wi sima niksisaei. Mi kima wadieya sibgu idwowi mi wa mairgimairgaei. 12 Mi biiya sima profet inkamim simiirin hiriinanar mi tionanaekim. Kima iripar dingwomamair ae. Dimusi rani, mhoiiya ti digworaekwo miiyik miiyikim ninomor kou hir nwokwokinim yim kimiirgim. Ɨriig.

Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini wa mi pae niuyanan ywowim
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

13 Wim kima iikamim simiir whwonkam idan ini wa nan ywowim iikamim simiir whinkinsiisim. Mi wa siir hiiya saeya digiiyim mi wi paniina swoki tiri siir hiiya saiir swoki haiyim? Niingaka. Tiki hiniin wain yio mii karamaekin. Mi sima siirin pi hindara kabitkaigi iski mi iga wi siirar ninkin okwowi.

14 Wim kima ini nu tiran pae niuyanan ywowim. Mi kima siyiu miiyik napiyin iikamim simiir niisiimauuwi kima om komiiyin mhiu kiugikiu nwowiyin siir hiriinan ywowim yio bi swoki kimirkaiigin. Niingaka. Iikamim arugi aruwanim sima wa kigi. 15 Inkamin yiukid hangimuwiiyin, siya siirin twoni bi higriniu haiginikin. Niingaka. Siya siirin pi romiyasni ninankii mi iikamim ta omaka aiir nwowim, simiirin pi siyar niuya irkaki. 16 Mi iriipi hiriinan kimiir siyiuin iikamim simiir whwonkam idan paenan timi iuya irkak. Mi sima siyiu miiyikin kima tiriyin siir kigii mi sima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir inig iiir nwoki hainan praprasim. Ɨriig.

Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiga

17 Kima ha kipi naingwo kara Moses siir siyiu komiiyin mi profet kamim sim yai ikim, simiir kiindiyimdiyiuwam nitkin. Niingaka. Kara simiir kiindiyiuwam bi nitkin. Kara idwo simiir swoki inkin boinourwokaiyam nitkin. 18 Kara kimiirin yaimwowar boini, ti siyiu komiiyin Moses siirin mi profet simiir yaisisimim mi sowiir diminsisimim hiumamakiuwim mi kiyiprimpriniuwim wi wara dig rani. Niingaka. Ninomor nu sowa wa digii mi ti Moses siir siyiu komiiyin siir siyiupai siyiupaiyim mi siir yaipai yaipaiyim, yim wa nimbini. 19 Mi inkam nwirki Moses siir siyiu komii siir diminsim whir niinikripi mi profet kamim simiir ikim mi siya iikam imiirin hiriinan siyiu iiirar swoki owomwarkaiyiuwi mi ti hiriinan inkamin siya wi inigak nwo rani. Niingaka. Ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin. Mi inkamin Moses siir siyiu komii siir siyiumwoki siyiumwowin mi profet kam ikim sowiir sibgu api mi iikam imiirin hiriinanar swoki owomwarkaiyiuwi mi siya wi inig komiigaka nwowi iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. 20 Mi hiriinankiniuwi kara kimiirin yaimwowar boinkii mi kimiir siyiu miiyikin ti kamim siyiu komii ninoknkinkiniyim mi Farisi simiir siyiu iiirin haibur karamae nwowi, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin kima wi wara nwo rani. Ɨriig.

Kwoin haugihauga whiyieni siyiugin

21 Kima bidi wakaeyim Adi Komii siir yaiyim, biiya Moses siya win boingikim, saeya hiniina boinka, kira inkam kipi nisomao mi inkam nwirin inkam nwirni nisomaowi mi siya wi yaigak nwowi. 22 Mi kara yai kwira pi saiir warar ninkin boinki mi inkamin siir nomiiyauin io siir nwowi mi ti inkamin wi yaigak nwowi mi inkamin nwirin siir nomiiyau iiir nigbumbuwi mi ti inkamin siya wi yaigak nwowi kaunselmi biiyan kamim simakain. Mi inkamin hiniina boini kira hab whaowaekin mi ti inkamin siirin sima wi paeya nikropki. 23 Mi kira diminim Adi Komii krimiir Wanin siir priihauuanim siir hiiya saiir kingiin nini haigingigi mi kira ha naingwowarkaigi kiriir nomiiyauin siya kinaka iokakiniuwi, whisarii rani, diminin kirar tirkin siirin siya kiriirin io asi nwokin. 24 Mi kira diminim kira priihauuam tirim Adi Komii siir, yim siir hiiya saiir kingiina tikini haigingig. Mi kira ha tiki am, kiriir nomiiyauwin io kinaka nwowin siiram yai saika nini kisisop boiniuwam. Mi kira saika nini kisisop boingigi, iripa nongwomamair aeyam mi kira wi haini swoki am mi kiriir diminim kira priihauuwam tirim Adi Komii siir mi siirin haini tini hauuiu.

25 Mi inkam nwirin kiriirin inkam komiiyin yai hidiyin yai saika boinam tiri, iiya kowa siyiu hirar niki apamiya saiirin mi kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boinsasaugi iripa nongwomamair aeyamin. Ni wi ti inkamin si pi boinmauugiyiuwisi inkamin yai hidiyin si mi yio wi polismi iin hauugi, sima nini hiugripkiikikaigikim maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir. 26 Kara kiriirin yaimwowar boini mi kira ta kiriir hik saiir umir iiir sainsisau karamae nwowi mi ni kira omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hiranki wi aisiima niki haiburgig rani. Niingaka. Ɨriig.

Nonkwonani siyiuin siir tirbuwi ikin

27 Kima bidiya iki wakaeyim yaiyim biiya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyiuim sim, siya hiniina boinkikin, kira nonkwonani siyiuin siir

kipi tirbu. 28 Mi kara kimiirin pi yai kwira saiir warar ninkin boinki. Inkamin siya nhwo ara kigikiigi wig iramin mi tiki hiriinan inkamin siir kwoinin yio nonkwonani siyiuin siir bidi tirbuin. 29 Mi kiriir iinigan nhwonain kiriirin siya nipiyaokiinami siyiu biyie tiram mi kira siirin habitkiigi. Yio miiyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi mi iriipi hiriinan yio miiyiki miiyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi. 30 Mi kiriir iina iiniga kiriirin saeya kiyapiyaokiinami siyiu biyie tiram mi saiirin kaigrip itkaigi. Yio miiyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi, iriipi hiriinan miiyiki miiyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi. Ɨriig.

Wigkam sopni siyiugin
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 Biiya Moses siya hiniina win boinkikin mi inkam nwirin siya siir wig aiir sopkiyam naingwowi mi siya saiir sopkiyamin yokwo witisim kwira win hauugi. 32 Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, inkamin siir wiga aiir sopkii mi siir wig saeya hii bi nanaemiminka. Ti inkamin siya tirbugikin ta wig aiirin iiya saeya kam nwir nini onkwonaiuwa mi saeya hii asi nanaeka. Ti mhoiiyan kamin saeya swokini owiuwin siya iriipi hiriinan sowawaiyin hii asi nanaeko, ti hiriinan siyiuin yio biiyan kam ieyar tirbugikin. Ɨriig.

Adi Komii siya nimbini siyiugin

33 Mi yai nhirim biiya brougae Moses siya winim yokwoni Adi Komii siir hirankin, siya hiniina boinkikin, iiya kira Adi Komii siir inigin siir nikopaisisiri mi kira kipi nikopaisasae. 34 Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima dimin nhirim nimbinam tiriiyim mi mhoiiya kipi swoki ikopaisisir. Niingaka. Mi kima ninomor saiirin whisarii kipi nikopwaisisir. Whisarii rani, ninomora ya Adi Komii siir maeyauga. 35 Mi kima dimin whiram nimbiniyim nu iiirin whisarii kipi nikopwaisisir. Dimusi rani, nuin yio Adi Komii siir iga aiir nokwosiisika. Mi om komii Jerusalemin iriipi hiriinan kipi mi tir. Dimusi rani, yio Inkam Komiiyin Adi Komii siya nu kigriraowiyin, yio siir om komiigin. 36 Mi kira kiriir mwoin siir kipi dapboin ikopaisisir dimin whiram nimbiniyim. Niingaka. Dimusi rani, kira kiriir kana saiir kanmai whir tirim wi dig nwo rani, whisinan yhiuwinan nwowamin. Niingaka. 37 Ɨiya kima iikamim simiirin dimin mini, kima hiniina boin, ihi kara wa tiri, iyie? Kara wi tir tani. Ti siyiu hiniinin yio wadiekin mi kira yaeya yai kwir swoki boini ya saeya Setan siir yaiga. Ɨriig.

Yamdiyamdi tirni siyiugin
(Lk 6:29-30)

38 Kima bidi wakaeyim biiya Adi Komii siir yaiyim Moses siya hiniina win boinkim, inkam nwirki kiriir nhwo iiir mintibugii mi ni kira siir nhwoin yamdiyar ti swoki hopripugi. Mi inkam nwirki kiriir bigmiu iiir ninouhai mi kira siir bigmiuwin wi yamdiyar ti swoki inouhai. 39 Mi kara kimiirin yai kwira pi warar mi inkin boinkii, kima iikamim kimiir tirbumbuwiyim simiirin yamdi kipi swoki tirbu. Niingaka. Mi kimiir yaeka inkam nwirki tiokii mi kira yaeka yarmi kwira ha ti swoki inkpit okwoki, siya swoki inkin tiokiyam. 40 Mi inkam nwirki kiriirin inkam komii yai hidiyin saika boini kiriir yiuisa kou ana saiir haiyam mini mi kira siirin yiuis prieiya piu irkak aiirar nii irkakiya warar dinkin hauugi.

41 Mi inkam komii nwirki kiriir boini kingiin niimau siir digworaekwo imiir hainamim mi kira saika ha ti swoki hainis apnam arurig mi kira mairgimairga dwonam. 42 Mi inkam nwirki kiriiram sriii dimin whir siir hauuam mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki kiriir waraurankin priihainami dimin whir mi siirin ha prii hauugi. Iriig.

Siyiuin sau omomin siiram naingwowi ieya
(Lk 6:27-28,33-36)

43 Kima bidiyar iki wakaeyim yaiya biiya kam nhirim sima boinkiya saeya hiniina boinka, kima kimiir nomiiyauwim simiiram daingwo mi kima io kimiir sau omomim simiir dwo. 44 Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima kimiir sau omomin siirsi daingwobuna mi iikamim kimiir tirbumbu ninkin haiginiuwiyim kima Adi Komii siiramin simiiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwam. 45 Mi kima ti hiriinan siyiuin siir tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir yinisim nwowi. Mi siya bieyin wi siir tirki, iikam biyie biyieyim mi iikam wadie wadie ikim simiir koua niuyaim. Mi siya nao pa mi tirkii, iikam biyie biyieyim mi iikam miiyik miiyik ikim simiiramin. Mi hiriinanin kima iikam whiekakim simiirim daingwokwonanaei. 46 Mi kima iikam kimiiram naingwowiyim simiiramar timi naingwo. Mi kima wi piki hiniin diminin siir haii? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin whir hauu rani, yio ti hiriinanin dimin komii rani. Mi kam biyieyim omom omomi umir haiiyim yim iriipi hiriinanar mi tirikim kamim simiiram naingwowiyim. Ti hiriinan diminin yio dimin komii rani. 47 Mi kima kimiir nomiiyauwim simiiraramar hiniina boini, akamie mi kima wi dimu dimin haii? Adi Komii siya wi dimin whir swoki hauu rani. Niingaka. Yio ti hiriinanin yio dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima hiriiyar mi tirikim, yio dimin komii rani. 48 Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya saiir hiriinan. Iriig.

6

Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginiuwi siyiu ikin

1 Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mii miiyik miiyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida niisiimauim sima nwoki kigim. Niingaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka.

2 Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bii simiir kipi nikropki kimiir bii namkwokinamin, ti kamim niksisaeiyim simiir hiriinan mi iiya sima diminim paeprikab iikamim simiir hauuwiyim iki siyiuim sim sima hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwowar boinki simiir diminim, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani. 3 Mi kira iikam paeprikabim simiir whinkinsiis haiginiuwi mi kima digworaek-wowim wi iikam nhirim simiir whwonkam ida kipi hauu o iikam nhirim simiir kipi boinmauu. 4 Kira hindara haigiprakai hauu mi mhoiiya kiriir Adi Komiiyin siya kigi kira siyiu miiyik tirin mi siya wi dimin miiyik miiyik imiirar mi hauugi miiya kira miriiya saiirsiyin. Iriig.

Nhwo kwɨsboɨni siyɨugɨn
(Lk 11:2-4)

5 Mɨ ɨiya kima nhwo kwɨsboɨniyɨm, kɨra ɨkɨ kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmiir hɨriinan kɨpi tɨr, yɨm sɨmiir kwoɨnɨm mɨnaramar naɨngwowikɨm nhwo ɨkɨ omakaɨm yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiyɨm mɨ ɨkɨ siyɨu komiiyɨm sɨm siyɨumɨg siyɨumɨgɨm sɨm kwɨsboɨnamɨm ɨkɨ ɨikam sɨmiir whwonkam ɨda mɨ sɨma sɨmiir ɨnɨg nwokɨ hainanɨm. Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii. Yɨm sɨmiir dimɨnɨm bɨdiyar haiyɨm bɨiyar. Mɨ Mhoɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨr hauu rani. 6 Mɨ kima nhwo kwɨsboɨnam mɨni kɨmiir Adi Komii ɨiirɨm, kɨra kɨriir yapa maeyau krakra damwowɨu, pɨ ɨnkamkɨ kɨg karamae kɨmiir ywo mɨ mhoɨiya kɨmiir Adi Komiiyɨn ɨnkamkɨ kɨgmɨmɨn karamae nwowɨn mɨ ta maeyau krakra aiirɨn wɨ siya siyar kɨgi. Mɨ siya kɨriirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiirar nɨisiimauuwi.

7 Mɨ ɨiya kɨra nhwo kwɨsboɨniyɨm mɨ yai nhɨrɨm kɨriir kwoɨnaɨrgar kɨpi naɨngwo kiyaiyokiyokɨiyam, iikam biyɨeyɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm sɨmiir hɨriinan. Nɨingaka. Sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm tɨkɨ yai prɨe prɨeiyɨm sɨma kwɨsboɨniyɨm mɨ sɨmiir uruwai siyaowaiyɨm sɨmiirɨn pa wakaei. 8 Kɨma sɨmiir siyɨu ɨiir kɨpi nap. Whɨsarii rani mɨ ɨiya kɨma siiram nɨkɨ srɨiboɨn karamaeyar nɨkɨ owiyɨm mɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn siya bɨdiyar yonkwokikaiwɨnɨn, dimɨnɨn kɨma haɨnguguɨn siirɨn. 9 Ɨiya kɨma nhwo kwɨsboɨniyɨm kɨma hɨnɨɨna kwɨsboɨn,

krɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn: krɨma kɨriiram kwɨs boɨni kɨriir ɨnɨgɨn siirɨn dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨbukɨn. 10 Ɨiya kɨra digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakan aeya wɨtsɨsau, mɨ krɨma nu tɨrɨn, warɨ nɨnomor kouanɨm Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma mɨ wakaeyokna dirɨraerariyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ wakaeyokna dirɨraeraram tɨri. 11 Kɨra panaowɨn krɨmiirɨn naeyɨm pɨ taka ɨiya saiir naeyɨriya whaugi. 12 Kɨra krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi, iikamɨm krɨmiir tɨrbuɨm krɨma haiyoprimdiyɨumiigiyɨm sɨmiir hɨriinan. 13 Mɨ kɨra dimɨn biyɨeyɨm krɨmiirɨm kɨpi kɨgnɨnkɨnki krɨmiir kɨnankɨuwam mɨ kɨra krɨmiirɨn yɨu biyɨemi bɨiyan ɨnkam komiiyɨn siirsi tɨ haiyapyok haigɨnɨu!

14 Wakae mɨ kɨma iikamɨm dimɨn biyɨe kɨmiir tɨrbumbu haigɨnɨuwɨm, sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi mɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn, kɨmiirɨn wɨ hɨriiyar mɨ tɨri. 15 Mɨ kɨma iikam nhɨrmi dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi karamae nwowi mɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn, kɨmiirɨn wɨ hɨriiyar mɨ tɨri. Ɨriig.

Nae haiyani siyɨu ɨkɨ.

16 Mɨ ɨiya kɨma nae mɨn haiyaeiyɨm mɨ Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm, kɨmiir whwonkamɨm ɨkɨ kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨm nɨnkikɨiyɨm, hɨriinan kɨpi nɨnkikɨi. Sɨmiir whwonkamɨm mɨnam nɨnkikɨi ɨkɨ ɨikam nhɨrɨm sɨma nwokɨ boɨnɨm, yɨm nae haiyaeikɨm mɨ sɨmiir ɨnɨg nwokɨ hainanɨm. Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, yɨm sɨma sɨmiir digworaekwowɨm bɨdi haiyɨm. 17 Mɨ ɨiya kɨra nae mɨn haiyaei mɨ kɨriir whwonkamɨn sɨbgu whausok tatao mɨ kana ha timɨ sɨbgu hopsɨn. 18 Mɨ sɨma kɨriirɨn wa nɨnokɨnkɨn tani kɨra mhɨigɨ naowi. Nɨingaka. Kɨriir Adi Komiiyɨn ɨnkamkɨ kɨg karamae nwowiyɨn, kɨriirɨn wɨ sasar nɨnokɨnkɨni. Tɨ digworaekwowɨm kɨra nɨmprɨo dirɨraerarɨm. Mɨ mhoɨiya siya wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiirar tɨri kɨriirɨn wa hauu kɨiyɨuwi. Ɨriig.

Siyiu digworaekwo miiyik hangiriyiu haigini ikin Adi Komii siir hir
(Lk 12:33-34)

19 Digworaekwo miiyik miiyikim kiramair kipi hangiriyiu haigina ti
nu iiirin. Yio tiki nuin kikom tapin aii minim wi sima tirbumbugiyami.
Mi kamim hii tauaeiyim pi omaka aiirar niinikirimtio ninopkainami
ti digworaekwowim simiir haiyam. 20 Mi kima nu tirin mii miiyik
miiyikim ninomor kou hirin wi Adi Komii siyar hauuwi yio kikom tapin
aii minki bi tirbuwikim mi hiiyan kamim wi niinikirimtio ninopkainam
tani digworaekwo tauaehaiyamin. Niingaka. 21 Mi maeyauwa kiriir
dimin miiyik miiyikim sima nwowin mi kiriir kwoinbudin omwai
waiyayokiyokiiiyin wi ti om iiirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim
simiiram kipi naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram
daingwo iski. Ɨriig.

Kwoin niuyani paeka
(Lk 11:34-36)

22 Nhwowin yio piu saiir niuya haiginiuwikin. Mi kiriir nhwowin
wadieyar niki owi mi kiriir nhwowin digworaekwo whiekakim simiirin
ina kigomok irkakin nhwowin yio piu irkaka saiirar niuya irkakikin,
kwoinin yio nhwonakin mi kira sibgu aingwowi mi kira wadieyar
nwowi. 23 Mi kiriir nhwowin siya biyie nwowi mi ni wi hindara natisir
whaowae iuwi. Mi kiriir kwoinin dimin biyieyam naingwowi mi siya
wi niibwomambwo komiiyar namwowiuwi mi ti diminim kiriir waraur
nwowim yim miiyiki miiyiki mi iuwi. Ɨriig.

Kwoin whisairni siyiugin
(Lk 16:13; 12:22-31)

24 Mi inkamin biiyan inkam nwiswo sowiir mii miiyik kwiso sowiirar
sibgu mirii swowi mi siya wi kwira saiir sibgu mirii mi kwira wi digiumii
haigingiki mi ta ii aiirarin siya umir mii aiiramar naingwo tibmii iski mi
siya Adi Komii siir mii miiyiki saiirin wi paniina sibgu mirii, ha? Niingaka.
Ɨriig.

25 Mi kara kimiir asi boinki mi kima kimiir kwoinbudin siirsi kipi
naingwoyimiyok boin mi ha kipi boin, krima wi dimu dimin naei? Mi
wi dimu dimin kwiyaei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok
boin, krima wi dimu dimin mi haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin
omwai waiyayokiyokiiiyin, ini nae siir haiburin mi kiriir piua ini yiuis
saiir haibura. Adi Komii siya tirkikin kiriir piu kwoinbudin mi kira
siirar wakaeyokna iski mi ti diminim kira whaowaeyim wi siyar hauuwi.
26 Kima ipiyin imiir kigninoknинkinki, yim sima nae min bi ninkikin
aeikim mi naeyim omakanau bi mi mirii haigiikim. Niingaka. Mi
kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu
aeyiski. Mi wim kima ini ipiyin simiir haiburim mi siya kimiirin wa
sibgu kigriraowi. 27 Mi kimiir nwirki ha naingwowi, siya biewi nhirim
wi omwaiyar swoki hainis waiyayokiyokii, aniya? Niingaki niingakiinga.
28 Mi kima yiuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima
kipim numir nwowiyim simiir kig, yim sima paniin paniina nimbiyami.
Yim sima miinan mirii rani. Niingaka. Mi yim sima yiuis min bi
nonkwokwowikim. Niingaka. 29 Mi kara kimiirin yaimwowar boinki,
biiya inkam komii Solomon siya piuaiyim siir piuaipai piuaipaiyim, ta
kipa saiir hiriinan piuai miiyik bi nwoka. Niingaka. 30 Ta kowa saeya mi
kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mipi miiyika nimbiyami. Tapa ko kip

sowa wadɨeyar nwowi mɨ waka sowa waigi mɨ wɨ paeya sima nɨtkaigii. Mɨ wɨm kɨma ɨni ko kɨp sowiir haiburo. Mɨ Adi Komii siya wɨ kɨmiirar mɨ sɨbgu kɨgrɨraowi. Mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siirɨmɨn kɨrɨe nwo karamae dimusi nwowi, ha?

31 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma hɨnɨɨna kɨpi naɨngwoyɨmiyok boɨn, krɨma wɨ dimu dimɨn naei mɨ wɨ dimu mɨ haigiprakai sasaei pɨua kɨma hɨriinan kɨpi naɨngwo. Nɨɨngaka. 32 Yɨo tɨkɨ hɨriinan digworaekwowɨm sɨmiiramɨn ɨkɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii karamae nwowiyɨm, sɨm nɨnaɨngwoyɨmiyok boɨnikɨm. Mɨ kɨma sɨmiir hɨriinan kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Mɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn, siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn tɨ digworaekwowɨm kɨma haɨnguguwɨm sɨmiirɨn. 33 Kɨmiir bɨiyan kwoɨnɨn ta ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana mɨ siir siyɨu mɨiyɨk ɨeya mɨinan siiram tɨ mɨrii. Mɨ mhoɨiya siya tɨ digworaekwo nhɨrɨm wɨ kɨmiirarar swokɨ ɨnkɨn hauu mɨmɨrki. 34 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma digworaekwowɨm waka nɨmbiyamanɨm sɨmiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Mɨ ɨigwɨr ɨigwɨrɨn dimɨn hɨkak hɨkakɨm ha nɨmbiyamikɨm. Mɨ tapan dimɨn hɨkak hɨkakɨm nɨmbiyamiyɨm sɨmiirarar hai, wakanɨm sɨmiir wara kɨpi nɨnkɨn hai. Ta ɨiya saiir digworaekwowɨm yɨm sɨmiiraramar timɨ naɨngwo. Ɨriig.

7

Ɨnkam nwɨrni kɨpi hɨd
(Lk 6:37-38,41-42)

1 Kɨma ɨnkam nwɨrni kɨpi hɨd wɨm wɨ Adi Komii siya mɨ hɨdisi. 2 Mɨ ta hɨriinan yaiya kɨma boɨn hɨuriyɨuwa iikam nhɨrɨmi mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinanar mɨ boɨn hɨuriyɨuwi. Mɨ kɨma iikam ɨmiirɨn hɨriga mɨ hauuwi mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinan ɨiirar swokɨ iyopkɨiyɨuwi. 3 Mɨ kɨra paeka sɨma kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo ɨiir nwokaiya saiir dimusi kɨgi mɨ kɨra wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiirar nwowa saiir bɨ naɨngwowarkainakɨn, aniya? 4 Mɨ kɨra kɨriir nomiiyauwɨn siirɨn hɨnɨɨn dimusi mɨ prɨiboɨni, nomiiyau, kara wara paeka kɨriir nhwo ɨiir nwowa saiir haiyam tɨri mɨ wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiir kiikirɨnɨua ya dimuga, ha? 5 Kɨra nɨksɨsaeyakɨ waiwigɨn! Kɨra bɨiyɨn wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiir nɨrɨpua saiir tɨkɨ ɨinɨkiibwaeki. Mɨ mhoɨiya kɨra wa nwokɨ kɨgomok ɨinɨkrae haiyɨm kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo hɨr nwokaiya paeka sɨma saiirɨn.

6 Kɨma dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siirɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨm ɨnkam biyɨeyɨm wrananɨm sɨmiir kɨpi hauugi. Dimusi rani, mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ sɨmar swokɨ kwaenɨniyokna pii. Kɨmiir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm iikamɨm hunanɨm sɨmiir kɨpi hauu. Dimusi rani, sɨma tɨ dimɨn ɨmiirɨm bɨ naɨngwokɨm mɨ tɨ dimɨnɨm wɨ ɨgani sɨma nɨnkɨn okwonami. Ɨriig.

Ɨnkamɨm nhwo kwɨsboɨnanaeiyɨm sɨmiir siyɨu ɨkɨn
(Lk 11:9-13)

7 Mɨ kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram kwɨsboɨni dimɨnam mɨ siya wa hauuwi kɨmiirɨn. Mɨ kɨma dimɨnam hansɨri mɨ kɨma siirɨn wa kɨgi. Mɨ kɨma ano ɨiir kaigakani mɨ Adi Komii siya wa haiwaokii. 8 Mɨ kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, ɨnkamɨn Adi Komii siiram kwɨsboɨniyɨn sɨma pɨ dimɨna mɨ haii. Mɨ ɨnkamɨn ɨkɨ dimɨnam mɨ hansɨriyɨn yɨo siya siirɨn wa hauuwi mɨ ɨnkamɨn ano kaigakanii mɨ Adi Komii siya siiramɨn wa

haiwaokii. 9 Mɨ kimiir inkam nwɨrin siir yinisimin siya siir ad ɨiiramin
nipuam boini mɨ adin siirin wɨ siiya hauugi, aniya? Niingaka. 10 Mɨ
yinisimin ad ɨiiramin anasuam boini siir hauuam mɨ adin siirin wɨ mipug
biyie siir hauugi, aniya? Niingaka. Siya wɨ hiriinan tir tani. 11 Mɨ kima
tɨ iikam bibiyieyim, hii min tauaeiyim sima simiir yinisisimim simiirin
dimin miiyik miiyik imiirar mɨ hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor
kou hir nwowin siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyiekak rani,
yio siya wɨ hiriinan digworaekwo miiyik miiyik imiirar mɨ sibgu hauuwi
iikamim siiram srii.
12 Kara kimiirin yaimwowar boini, tɨ yaiyim simiir yaim-
wokiyaimwowa biiya Moses mɨ profet kamim sima winkiyim yokwoni
sima. Siyiu miiyik diriraerar iikam nhirim simiirin kira naingwowiyim
sima diriraeraram kiriir saiir hiriinan. Ɨriig.

Ano kopsim mɨ ano komii
(Lk 13:24)

13 Kima ano sapisapin siirgɨ siirar dapninopkainam. Dimusi rani,
anowin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yio prasae rani, bwaeya
komiigin. Mɨ siyiuin siir namiyin bimbiuwi rani mɨ iikam whiekakim wɨ
siirar nami. 14 Mɨ anowin kwoinbudin omwai waiya yokiyokiiyin siir
hiriir namiyin yio kabigikabi rani. Mɨ iikamim tɨ siyiuin siiram namiyim
miinan miriinamikim. Mɨ siirin nwinwira iriraki hansiryiskaii. Ɨriig.

Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao
(Lk 6:43-44)

15 Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima kimaka wɨ
yai iyop ninɨ onii. Mɨ wim kima wa naingwowi sima inkam miiyikim
yaimwowar boinikim. Niingaka. Mɨ simiir kwoinim yim miiyiki miiyiki
mɨ ɨuwi, ini wranan ywowin, kimiir niksisaeyam mɨ sima kimiir naingwo
tibmii aiir warar mɨ tirbuwi. 16 Kima bidiya yinokninkinim simiir siyiuin
sima tiriyin. Mɨ tɨ pae sinin siya wɨ tab bud rani mɨ niowin iriipi hiriinan
siya wɨ am mɨ bud rani. Niingaka. 17 Mɨ hirii hiriinankina pae miiyik
miiyikim yimbi paenid miiyik miiyik imiirar mɨ budi mɨ pae bibiyieyim
yimbi paenid biyie biyie imiirar mɨ budi. 18 Pae miiyikin siya paenid biyie
bɨ budigin. Niingaka. Mɨ pae biyieyin yio paenid miiyik bɨ swoki budigin.
Niingaka. 19 Mɨ paeyim nae miiyik bud karamae nwowiyim yim wɨ paeya
sima niiyitkaigaigii. 20 Mɨ kima wa ninokninkini profet niksisae simiir
siyiuin sima tiriyin.

Kara kiriir bɨ ninokninkinkin
(Lk 13:25-27)

21 Mɨ kima hiniina daingwo iikam whiekakim sima kariirin hiniina
dapikiuwi, kariir Biiyan Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani.
Niingaka. Sima wɨ nhirkimaka nami iiya digworaekwo whiekakim simiir
kigirkakana ninomor koua hiriirin. Mɨ inkamin kariir Adi Komiiyin
ninomor kou hir nwowin siir kwoin iiirar sibgu api mɨ siya wɨ siir
kigriraowi. 22 Mɨ taka ii komiiya Adi Komii siya iikam whiekakim
simiir hidi, wɨ kariirar dapboin wini, Biiyan Inkam Komii, Biiyan Inkam
Komii, nim krima kiriir inig iiir miriigim! Adi Komii siir yaiya iikam
simiir. Mɨ iki uridyiu biyie biyieyim simiirin krima kiriir inig iiirar
haiswonimniskiigim! Mɨ krima dimin kirie komii komiiyim kiriir inig
iiirin kasakasa bɨ tirkim! 23 Mɨ taka ii aiirin kara simiirin wɨ hiniina

boinmauu wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Kima siyiu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Ɨriig.

Omaka isair miriini siyiugin
(Lk 6:47-49)

24 Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miiyikakin, yio ini inkamin omaka siiya idwo miriiyin ini siir hiriinan ywowin. 25 Mi ta iiya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir namitiunii mi saeya bi nakainamka. Niingaka. Dimusi rani, ta omaka ini siiya kirie kirieyim nu aowa nwokaiyim simakar yauni owiuwim.
26 Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwowiyin, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau miriiyin ini siir hiriinan ywowin. 27 Mi iiya opud nao komiigi nitiyim mi owie komiiyin ha mi itin mi digworaekwo hiriinanim ta omaka aiir namitiuniyim mi saeya ina yakainama. Ɨhi, saeya ina yakai iimik iuguskiya.

Jisis siir kirie komii aeya

28 Jisis siya ti diminin siirin ha boin digiyin mi iikam whie komiiya ini hindara yanaakiyim ti yai hiriinanim siya boinmimauuwim simiirsiyin. 29 Dimusi rani, siya simiirin kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan bi boinmimauugin. Niingaka. Siya simiirin inkamin inigakin siir hiriinan boinmimauugin. Ɨriig.

8

Jisis siya inkamin paowai minkim pisikomkopouwin siir haiswoniskiigin
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

1 Mi Jisis siya mhiu hiranki niunaiiniyin mi iikam whie komiiya ini siir mhoiiyar sidkaenamim. 2 Mi inkam nwirin paowai minki pisikomkopouwin ha nitin siiram mi siya ogmwo ini siir whwonkam idair ini akaihiuniyin. Mi siya ina boinin, Biiyan Inkam Komii, kira kariirsi naingwobumbuwi mi kira kariirin pa haiswoniskiigi. 3 Jisis siir iina siir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi, kira wadieyar dwoki! Mi paowai minim siir pisikomkopouwim ha digiyim mi biri kimiminkikin siya ini wadieyar ywokiyin. 4 Mi Jisis siya siir boinki, kira sibgu wakae! Kira wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Niingaki, niingaka. Mi kira kiriir piua pris inkamim simiir tini iisiimauuiu. Mi kira wi naemin dinkin imiiyaeki, biiya Moses siya boina saiir hiriinan. Mi iikamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Ɨriig.

Jisis siya sauan kamim simiir biiyan inkamin siir miiyan inkam iiir haiswoniskikin
(Lk 7:1-10)

5 Mi mhoiiya Jisis siya om Kapaneam hiriir napninopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin ha nitin mi siya siirin hiniina yasriini, 6 Biiyan Inkam Komii, kariir miiyan inkamin siya makakin, ini omaka hirar whwonkaiyin. Mi siir iga iin minim bidi yaowiguskiyim mi siir piua kimpipisu prasae kin tani. 7 Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiiyiuwi mi siya pi wadieyar nwokii. 8 Mi kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkam ieya boin, Biiyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani.

Kira hinda yaiyarar boinki mi kariir miiyan inkamin pi wadieyar nwoki okiyim. 9 Mi an kara iriipi hiriinan ini iki kam nhirim inigakim kariir kigriraowiyim, ini simiir aowa mi owin. Mi karaki karar kigriraowiyim, kamim yaii niniiyim simakisimairgim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hiniina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miiyan inkam iiir boinkiyim, kira ta mii aiir ti mirii mi siya pa diriraerarii. Kara bidi yinokninkinin kira pi yaiyara boinki, kariir miiyan inkamin pi wadieyar nwoki.

10 Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoiiyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiiya saiir hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Niingaki, niingaka. 11 Kara kimiirin yamwowar boinkii, iikam ombud komiiyin bieki nitiyin mi bieki nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebraham Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiuwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. 12 Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyioninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikriropkii, maeyau iimiriima saiirim. Mi ta maeyauwa sima kauu prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyikaeyami. 13 Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yaii ninii kamim simiir biiyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowim, wi ta kiriir naingwo tibmiiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yaiya saiir mhoiiya biri kimiminkikin, ta ii aiirarin, siir mii mirii inkamin ini wadieyar ywokiyin. Ɨriig.

Jisis siya Pita siir niu aiir haiswoniskikin
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 Mi mhoiiya Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir niua hii hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kiniya saeya niiga. 15 Mi siya saiir iina aiirarar nini onkwokiyin mi ta ma piu huuwa kiniya saiir nwowa ina digiya. Mi saeya ha ninsiin idwowa, ini siir nae imiirar swoki kwinsiin diriraerara. Ɨriig.

16 Mi mhoiiya naiowaka sima, simiir iikamim uridyiu biyieki nitkiiyim, ina yitim Jisis siiram. Mi siya iikamim uridyiugi nitkiiyim simiirin hinda yaiyarar boinkiyin mi ti iikamim ini wadieyar ywokiyim. Mi siya iikamim maki niiyim simiirin warar yinkin haiswonimniskiigi. 17 Mi siya ha boin digiyin mi yai kwira biiya Adi Komii siya boinkiya profet Aisaiani, saiir swoki boinourwokaigikin. Siya hiniina boinkin, siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim krimiir ma biyie biyieyim mi krima miiyik asi nwowi. Ɨriig.

Siyiuin Jisis siir mhoiiya nami ikin
(Lk 9:57-62)

18 Jisis siya iikam whie komiiya simiir kigin, siir nakaeyokainiyim mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, nimbi hinda whiigbid mirmiiya ninidnaidami. 19 Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin ha nitin mi kimidina siya yaboini siirin, hae! Ti nowomwarkaiyiuan inkamin kara iki omom omomim kira namim tiriiyim kara kinaka warar kainanaowamar tiri. 20 Mi Jisis siya siir boinki, ini wakaeyin, niimauan wra biyieyim, yim nu tirin nokakargim. Mi ipiyinim iriipi hiriinan, omakakak. Mi Yaowae Adin nimomor kouanki nitin, yio piu kikinsiisan

maeyau karamaeyairgin. Niingaki, niingaka. 21 Mi siir kigna mirii inkam nwirin siya boin, Biiyan Inkam Komii, kara biiyin kariir ad iiir nini haingikaigiki. Mi kara pi kiriir mhoiiya niti. 22 Jisis siya ina yowarkii boinin. Niingaka. Kira kanaka tariinanar kwit! Wari inkam wiirin, yio inkamim naingwo tibmii karamaeyim inkam wiirnanim yim sima, simar ti swoki haingikai. Ɨriig.

Opud komiiya Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 Jisis siya ha boin digiyin mi siya i aiir nani kwiriiyin mi siir kigna miriiyim kamim, yim ini warar mani kwiriiyim. 24 Mi sima ina yinidnaidamim yarmiiya mi opud whoimwiini rani, whii hir hugnat-mairiba. Mi hinina pariiparii i aiir niswitnatkaiyim. Mi siya ini inau hirar whwonkai taowin. 25 Mi kamim siir kigna miriiyim, ha namim, ina yami inidguwim siir. Mi sima boin, Biiyan Inkam Komii, kira krimiirsi daingwoyimyok mi krimiir whindiriraerarki, krima pa nokwomwainai-inami. 26 Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, kima dimusi nididi, ha? Wari kimiir naingwo tibmiiya saeya komiigi mi iuwi! Mi siya ha boindigiyin ina yinsiin idwokaigiyin mi kimidina io opud hinin sowiir ywoki. Mi biri kimiminkika opuda ina yinkisanakiya mi opa ini mokmok-waiya ywomaimiigiya. 27 Mi siya hiriinan tirkiyin sima ini hindara yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin amboinkiyim, siya ti inkamin dimu naeikisae. Opud hinino ini siir yaiyar mi wakaeyoknakiyo, ha? Ɨriig.

Jisis siya haiswonіskigigo inkam nwiso uridyiugi nitkiiyo
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 Mi Jisis siya whiigbid mirmii kwira saiir hiriir ha nimbiyamin, Gadarani nu siir mi inkam nwiso uridyiu biyieki nitkiiyo ina yitwo siiram. Mi ti inkam nwiso sowa maeyauwa inkam haingikaiiya saiir hiranki nitko. Mi inkam nwiso, sowa uridyiu biyienan bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyiu iiir paniinsi yapsi, sowa tiowisi sima hiriinansi nididgim. 29 Mi sowa ina kauwok boinamnankiyo, ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iiya digana ina niki owa kira maeyau biyieya saiir nikropkiyana krimiir tirbumbuamin. 30 Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo aekin. 31 Mi ti uridyiu isid komiiyin ha nhinkii kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira krimiir nhinikriropkii mi kira krimiirin wari hu isid komiiyin siirim dikropki. 32 Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima damki! Mi ti uridyiu biyieyim sowiir ha haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii iiiram. Mi ti hu isid komiiyin ha niwitamim, ini siiyieno whirin siirarar iwit iugugusamim. Mi sima ini mhiuno whii kwira saiir kwiyae haingrimkrikiu aokaonamim.

33 Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina yidamkiyim. Mi sima om komiiya hiriir ha niwit nimbimbiiyamim mi ina ini boinmimauuiuwim dimin sima kignaniyim simiirin. Sima diminin inkam nwiso, uridyiu biyieki nitkiiyo, sowiir nimbiyamin, siir warar ini boinmimauuwiu. 34 Mi saiir mhoiiya iikam whiekakim ti om komiiyin siir hiranim ina yitim Jisis siir kigam mi sima ina yididim. Mi ina nhinikriropkiyim siirin, nu maeyau kwira namim. Ɨriig.

9

Inkamin iga iin ninsimsiriuwin Jisis siya haiswoniskiigin
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

1 Mi Jisis siya igopsim ira saiir nani kwiriiyin mi ina swoki iyikidamin
whiigbid mirmiiya hiriir. Mi siya ini siir omki om iiirar swoki amin. 2 Mi
sima simiir inkam nwirin kiuminki naoninsimsiriuwin ina hainaniyin,
Jisis siiram. Mi siya ini hii aiirar whinaniyin. Mi siya simiirin
hiriinan kigiyin, sima siiram naingwo tibmii, siya siir haiswoniskiiyim
mi siya ti inkamin kiuminkin naonisimsiriuwin siir boinki. Nomi-
iyau, kiriir kwoinin kirie ti oki. Kiriir dimin biyieyim kara bidi haiy-
oprimdiyiumiigiyim. 3 Mi mhoiiya kamim siyiu komii ninokninkiniyim
sima simar yimboin amboin. Mi tari ti inkamin siya nigbumbuwi. Mi
siir igsop aiir nokwokairinaim mini. 4 Mi Jisis siya simiir kwoin iiir
bidi yinokninkinkiyin mi siya ina boinkiyin, kima wari kwoin biyie
hiniinin kimiir kwoinau dimusi nwokaii, ha? 5 Paki hiniin yai aki kariir
kirie komiiya saiir niisiimauua? Kara ha boini, kiriir dimin biyieyim
kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim, aniya? Mi kara ha boini kira ha
dinsiin apririrki, saeya, aniya? 6 Ta saeyar niisiimauuga mi ankara ha
naingwowi kima dinokninkin. Kara Yaowae Adin ninomor kouankin
nitin siya ti nu iiirin inig kirie kakargin mi siya wi digar mi owi dimin
biyie biyieyim simiir mi haiyoprimdiyiumiiyim. Mi siya ti inkamin iga
iin ninsimsiriuwin siir asi boinkikin. Kira dinsiingi mipi kiriir hii aiirar
dinsiin hainam mipa damigusam kiriir omaka hiriiyar. 7 Mi siya ha
ninsiingiyin mi ini siir omakar yamigusamin. 8 Mi iikamim sima ti dimin
hiriinanin siir kigiyin sima ini nididkakar yokiyim mi sima ini Adi Komii
siir inig iiirar hainankiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugin ta
hiriinan kirieya Jisis siirin ti inkamin siir haiswoniskiiyin. Ɨriig.

Jisis siya Matyu siiram nikiunakin siir mhoiiya namim
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

9 Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir haiburgikin mi ha napnamin mi siya
youapkigam kariirin kara omom omomi umir nidwokai haiiya omaka
saiir nidwokaii ti inkamin Matyu karargin. Mi Jisis siya kariir boinki, kira
kariir mhoiiyar wit. Mi kara ha ninsiingiyin mi kariir digworaekwowim
ini hirar iyopnisugigim. Mi kara ini Jisis siir mhoiiyar yamin.

10 Mi saiir mhoiiya Jisis siya omaka hir nidwokai aeyin mi kam
nhirim omom omomi umir haiiyim mi kam bibiyieyim dimin biyie biyie
tirkiyami ikim sima ha nitim, Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim
ini simakar ini idwo aeniyim. 11 Mi Farisi kamim sima ti hiriinan siyiu
iiir kigim mi sima kimadiniya Jisis siir kignamiriiyim kamim simiir boin,
wari inkamin kimiir nowomwarkaiyiuwiyin, siya wari kamim omom
omomi umir haiiyim mi inkam biyie ikim simaka dimusi nidwokai aei,
ha? 12 Mi Jisis siya hiriinan wakaeyin mi siya ina yowarki boinin,
iikamim iki mamin karamaeyim yim sima inkamin paowai min widiyin
siirim bi namikim. Niingaka. Siiramin iikamim maminki niiyim sima
simar namikim. 13 Kima ha dam yaiyim kara boinim simiir tikini
aingwonaki Yokwo Komii saiir nwowim, ta yaiya Adi Komii siya hiniina
boinkin, kara wraisu min ninkin imiiyaeyim pi boriisopi. Niingaka. Kara
ha naingwowi, kima iki iikam nhirim simiirsi daingwobumbu. Kara iki
iikamim ha naingwowim krima iikam miiyik miiyikim simiiram bi nitkin,

simiir nikiunaim. Niingaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam biyie biyiekim simiir nikiunam nitkin. Ɨriig.

Siyiu win mi siyiu biyie sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

14 Mi taka iiya Jon siir kigna miriiyim kamim sima ha nitim mi Jisis siir
ya sriini mi Farisi kam ikim mi krima, nim krima nae mina mi haiyaei
mipi mhiirima mi owi nhwo kwisboinam mi wara kiriir kigna miriiyim
kamim yim sima hiriinan tir karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika?
15 Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win nonkwonaei
mi siya siir nomiiyau imakar nwowi mi ta iiya mairgimairgani iiga, iyie?
Hikak nwoni iiga. Mi nae minim pa haiyakii, aniya? Niingaka. Mi
mhoiiya ti inkamin wig nokwonain, inkam nhirkim ini ikiunakii, siir
nomiiyauim, simiir hirankar mi taka iiya kima wi hikak saiir dwo mi nae
minim saiir haiyakii.

16 Inkam nwirki yiuis win mirmiiya yiuis kaba saiir no iiir bi swoki
itkin pankin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ta yiuis kaba saiir no
iiir mi ta yiuis kaba wi saeya swoki mimbimbiiraraokii. Mi nowin wi
komiiyar nasae owiguskii. 17 Inkam nwirki wain wini opa meme kab
isa saiir bi naokaigin. Mi siya hiriinan tiri ta op wain wina saeya niwit
iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nimbiriyamkii. Mi wainin wi nu arar
naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi warar ninkin iguskii.
Mi yim sima wain wini opa pi meme is win aiirar naokaii. Mi sowa pi
wadieyar naokaii. Mi sowa pi wadieyar ninan oswowi. Ɨriig.

Biiyan inkam nwirin siir yinisim yinugiyina mi wiga siir yiuis aiir
nonkwokiyaka sowiirin Jisis siya haiswoniskiigiko
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

18 Mi Jisis siya yai hirar niki boinmimauuwin simiir mi Juda simiir
biiyan inkam nwirin ha nitin mi siya ogmwo ini Jisis siir whwonkam
idair ini hiuboiniyin. Mi siya siirin hiniina boin, kariir yinisim yinugiyina
saeya tariinanar kwaonamka. Kira wit mi kiriir iina saiir wini onkwoni
mi pi omwaiyar swoki waiyaim. 19 Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi ini
siir mhoiiyar yamin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini saikar yinkin
amim.

20 Mi wig ira hir nwoka ya nhieki mi apidwodwomaimiiga biewiyim
iuur whis. Mi ta wiga saeya kimidiniya Jisis siir yiuis mwis aiir yaka
apiyokna onkwoki. 21 Mi saiir kwoinararin saeya hiniina naingwoka mi
kara pi siir yiuis aiirar nonkwokii mi ta nhieya pa ninkipraenakii. 22 Mi
Jisis siya ha haiyiug okwokaokiyin mi ina boinkiyin yinisim yinugiyin
kiriir kwoinin hiisima ti oki. Kira kariiram naingwo tibmiiga mi kiriirin
wadie saeyar swoki okika. Mi biri kimiminkika ta ii aiirarin ta wiga ini
wadieyar ywokiya.

23 Mi Jisis siya napnamin mi Juda simiir biiyan inkamin siir omaka
aiir nimbiyamin mi siyar kigam kamim tidiyiu kuuwi. Mi iikamim
yaiya hiniin ninkiniu rani, hapi anaupaekiniuwi ta yinisim aiirim nouwi.
24 Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima damki! Ta yinisim yinugiyina bi
naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. Ɨiya iikamim sima hiriinan
wakaekiyim mi sima yaibu siirin hainingin bu. 25 Mi sima iikam imiirin
ha nhinikriropkiyim mi Jisis siya ha napninopkainamin, maeyauwa
yinisim yinugiyin aeya whwonkaiya saiir mi siya ha nini onkwo iuwin

saiir iina aiir mi saeya ina yinsiin idwokiya. 26 Mi ta yaiya hinda tinda ina yinyokwiigiya. Ɨriig.

Inkam nhwokwisae nwiso mi waeyai ikin, simiirin Jisis siya haiswoniskiigigim

27 Mi Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yapnamin. Mi iiya siya niki apamin, inkam nhwokwisae nwiso siir mhoiiyar napnamo, sowa siiramin, hiniina kauwok boinam, ti Devidni isidin siir yinisimin, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna. 28 Mi Jisis siya omaka ha napninopkainamin mi ti inkam nhwokwisae nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriiwinin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iiirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hiniina yowarkii boin. Ɨhi, Biiyan Inkam Komii. 29 Mi siir iina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiigo mi kowa wi wadie asi nwowi. 30 Mi sowiir nhwonao ini biimiyar kinkiyo. Mi Jisis siya sowiirin hiniina yowarkii boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iiirin wi inkam nwirni kipi boinmauu. Wi sima pi ninokninkinisi. 31 Mi sowa idowiiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiririramin hinda tinda.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya haiswoniskiigikin

32 Mi sowiir mhoiiyarin inkam waeyaimikrim nwirin uridyiugi nitkiiyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim. 33 Mi ti uridyiu biyieyin ti inkamin siir nitkiiyin, siirin kimidiniya Jisis siya yiniskiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boinaikiyin. Mi iikam ombud komiiyin ha nanaakiyim mi sima ina boinim, biiya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka. 34 Mi Farisi kamim sima boin, wari kirieya uridyiu biyie siya ninimniskiiya ya uridyiu biyieyim simiir biiyanin siir kirie aeya. Ɨriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoyimyokin

35 Mi ti simiir mhoiiya Jisis siya om komii komiiyim mi omisisimim, simiirar yapyokii irkak. Mi siya iikam imiirin, simiir omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hirar yowomwarkaiyiu. Siya simiirin yai win kibiya, iiya Adi Komii siya digworaekwowim simiir kigirkakana saiir nowomwarkaiyiugin. Mi siya iikamim mapai mapaigi niiyim mi iga iin ninsimsiriuwim, simiir warar yinkin inimniskiiyam. 36 Mi siya iikam isid komiiyin siir kigin mi siir kwoinin simiirsiyin naingwoyimyok pranae bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinim bidi whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan ywowim. 37 Mi siya kimidiniya siir kigna miriiyim kamim simiir boinki, ti iikamim sima ini numiran sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi miiyan inkam homgak karamkim simiir ningugu haiyim. 38 Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sima siirim nwoki amim. Ɨriig.

10

Aposel kam iuur kwiso simiir inig ima
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

1 Mi Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur nwiso simiiram yikiuna mi sima iripa ha nwowim mi siya simiirin kirieya uridyiu bibiyieyim sim

ninimniskiiya mi mapai mapai minim sim mi haiswonimniskiiya ina hauugiya simiir. 2 Aposel kam iuur kwiso simiir inigim hiniin hiniingim. Biigi biiyanin Saimonkin mi siir inig whirin, Pitakin mi siir nomousimin Andrugin mi Jems Sebedini yinisimin mi siir nomousim ieya, Jon 3 mi Pilip Batolomiyu mi Tomas mi Matyu mi kara, inkamin omom omomi umir haiiyin mi Jamisin Alfiasni yinisim ikin mi Tadias 4 mi Saimonin biiya ta yaiya saiir boinmamauugin nu whiran inkam komiiyim krimiir kipi kigrirao. Judas Iskariot, inkamin wir Jisis siir napwouwin, siir sau omomin siir. Ɨriig.

Jisis siya aposel kam iuur nwiso mii simiir hauugin
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5 Jisis siya ti kam iuur nwiso simiir nikropkiyim mi siya simiirin hiniina boinki, kima wi iki Juda iikam tani simiir nu maeyau imiir kipi nam. Mi kima wi Sameria simiir om komii komii imiir kipi nam. Niingaka! 6 Kima wi iki Isrel simiir iikamim simiirgi simiiramar dam! Sima ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyim sima sima priiyap whaowaekaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. 7 Kima nami mi kima wi hiniina dowomwarkaiyiuwam simiirin, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kingiin bidi yinyaniya. 8 Kima iki makak makak iikamim simiir dinimniskiiyam mi iikamim naokaowim, simiir warar hidninsiin idwowam mi iikamim paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonimniskiiyam. Mi uridyiu bibiyieyim simiir warar dinimniskiiyam. Ta kirieya whisarii kara hauuwa mi kima iikamim simiirin niinga niinga priidiriraerar haiginiu. Mi kima wi umir kipi swoki hai saiirsiyin. 9 Mi kima umirim nibnau kipi haiginam. Niingaka. 10 Mi iiya kima napnami mi naeyim wi nibnau kipi haiginam. Kima yaeya yiuis kipi hainam! Niigaka, niingar dam! Kima iikamim simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauuwi.

11 Mi kima om komii mi omisim whir napninopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miiyik miiyik imiirin, kimiirin wi sima kigriraowi mi kima ti hiriinan kamim simakar dwokripkai. Mi ti om iiirin wi simiir hirankar nhiinam. 12 Mi kima omaka ira nami mi kima omakain iikamim simiirin hiniina boin kimiir mhii kwonim hiinsima dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi. 13 Mi ta omaka saiir hiran iikamim sima kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiirar whindiriraerari. Sima kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miiyika wa swoki iti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Niingaka. 14 Mi inkam nwirki kimiir nikiunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miiyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusinim kimiir igaim kima niiyim simiir nwowim, yim hirar dikrimkrinkiigig simiir niisiimauuwam Adi Komii siya hikakin. 15 Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iiya ti iikamim ti om komii siirim kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hauuwi rani. Niingaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. Ɨriig.

Dimin biyie whiekakim wi mhoiiya nimbiyami
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

16 Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikriropkii, iki niimauan wra biyieyim simiir hindaim. Mi wra biyieyim sima wi kimiir naeyamar mi

naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisuim kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyiuim iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo. 17 Kima iki iikam biyieyim simiirsi ha timi mintarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeiyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni. 18 Mi wi sima nikiunami kimiirin inkam komiiyim omom omom nhirim sim kigriraowiyim simiiram. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiiyim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boinmimauugim. 19 Mi iiya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nikiunami. Mi kima wi hiniina kipi naingwoyimiyok idid boin. Krima yai minim wi paniin paniina boini? Niingaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yaiyim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginiugi. 20 Mi ti yaiyim wi kimar boin tani. Niingaka. Kimiir Adi Komiiyin siir naeyiuin kimiirin wi siyar hiurworwokai boinkii.

21 Mi yaowaeyin wi siir nomousim iiirar kinmauuwi mi siirin wi sima nisomaowi. Mi adin wi iriipi hiriinana mi kinmauuwi siir yinisim iiirin kam nhirim sima nisomaowim. Mi yinisimim yim wi simiir yopii ad imiirar mi kinmauuwi mi kam nhirim sima mi isomsom aokaokiyim. 22 Mi iikam whiekakim wi kwoin biyie kimiiram naingwowi. Dimusi rani, wim kima kariirgim mi inkamin kariir mii aiirar niki miriikripkaii. Mi saiir haiburgig karamae nwowi mi dimin taeminim kimiir nibiyami mi mhoiiya kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi siyakar nwoyokiyokiikaiyami, iinokiinokin. 23 Mi iiya iikam biyieyim om whiranim sima hik kimiir hauuwi mi wim kima om whira timi idamki. Mi iiya iikam biyieyim ti omin siir hiranim, sima hik kimiir hauuwii mi kima ha timi idamki om whira. Kara kimiirin yai mwowar boinkii, kima kimiir miiyim wi niki digi rani, Isrel simiir om imiirin. Niingaka. Wi hiriiyar kigwini. Ħiya kara Yaowae Adin ninomor kauanki nitin siya nitana saiirin.

24 Yinisimin siya inkamin siir niisiisiimauuwiyin siir bi haiburikin. Mi miiyan inkamin siya siir biiyan inkamin siir bi taouugaeikin. Niingaka. 25 Mi yinisimin siya siir niisiisiimauuwiyin inkamin siir hiriinanar timi mairgimairga. Mi iriipi hiriinan mii mirii inkamin siya siir biiyan inkamin siir hiriinanar timi mairgimairga. Mi sima kariirin ti hiriinan inig biyie iiir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iiirar mi dapi, Bielsebul. Ħriig.

Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski
(Lk 12:2-7)

26 Mi kima ti iikam biyieyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiiya wi idowiiyar nwokii. Mi nimprio yaiyim mhoiiya iikam whiekakim wi simar wakaei mi ta yaiya wa haigirirrirami. 27 Mi yaiyim niiyiim niiyiim kara boinim tari-inanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiiya kima simiirin wi idowiya boinmimauuwi. Mi sima wa wakaei. Mi yaiyim, wiinara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tami okwo boinmimauugi hinda tinda. 28 Mi kima iki iikamim piu aiirara nisomaowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobumbuninkin tani. Niingaka. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi

karamaeya saeya nwowa, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoniinwomwiirninkini. 29 Mi kima iikamim ipiyin yinisisim iso umir kwiruwa, sima pi saiirarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya nikii isomaowi. Adi Komii siya kwoinkakairgin siirin, siya ina ninokninkinin. 30 Mi wara kimiir kanmaiyim yim Adi Komii siya bidi mwan digim. Siya ina ninokninkinin simiirin. Mi dimin sisimim simiirin ini warar mi inokninkinin. 31 Mi kima wi hiriinanim simiirsi kipi nidid. Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinasi kigriraowi. Ɨriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuwi siyiu ieya
(Lk 12:8-9)

32 Mi inkamin kariir inigin iki iikam nhirim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara wi hiriiyar mi tiri simiir inigim wi kara mi boinmauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam ida. 33 Mi iikamim kariirin digiumii haimriyiuwi iki iikam nhirim simiir whwonkam idain. Mi an kara simiirin wi hiriiyar mi tiri, kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain. Ɨriig.

Jisis siya iikam imiir niinikibirim nitkin
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

34 Kimiir kwoinim ha naingwokim kara ti yaii digworaekwowim iikam simiirim nu tiranim simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima nongwomamair aeyam, ha? Niingaka. Mi ta kara nit aiirsiyin isidin wi whisa ninkibiirnaei. 35 Kara wi io ninwo anwowi siyiuin siirim niti. Mi yinisim yinkamiyinin yio wi io siir ad iiirar swoki kwowi. Mi yinisim yinugiyina ya wi io saiir yopii aiirar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi io saiir giwai aiirar swoki kwowi. 36 Mi omaka iruwan iikamim, wi io sima sima swoki inwo anwowi.

37 Mi iikamim simiir biiyan kwoinin yopii ad mi yinisisim simiiraramar naingwowi mi sima kariiram naingwo karamae nwowi mi sima wi kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mi sima wi kariir mii kigna miriiyan nwo rani. Niingaka. 38 Yipiki iikamkim kariirim nwokwokin karamae nwowim mi kariir mhoiiya nit karamae nwowim mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siir nao karamae nwowi o siir naoka windi sima kariir mhoiiya nit karamae nwowi mi sima wi kariir mii kigna miriiyan iikam nwo rani. Niingaka. 39 Mi iikamim sima simiir piu aiirsiyar haiyidid naingwoyimiyoknaeyim ti hiriinan iikamim sima wi Adi Komii saika nwo rani. Niingaka, niingaka. Yipiki iikamki inkamki nisomaowi simiirin dimusi rani, sima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Mhoiiya sima wi Adi Komii saika nwowi. Ɨriig.

Inkamin mii miiyik mirii mhoiiya siirin dimin miiyikin wi Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

40 Mi inkamin kiriir sibgu kigriraowi, yio siya kariir warar mi kigriraowi. Mi inkamin kariir kigriraowi mi yio siya Adi Komiiyin kariir nikropkiyin siir warar mi inkin kigriraowi. 41 Mi inkamin profet inkamin siir whindiraerari. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin siya profet inkamkin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miiyik siirin. Mi ti profet inkam iiir warar. Yipiki inkamki, inkam miiyikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyim. Dimusi rani, siya inkam miiyikin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miiyikin siir mi ti inkam miiyikin siir

warar. 42 Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriiyim kamim inig karamaeyim simiirin dimin sim whira whindiriraerar haiginiuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miiyik aiir wakaeyoknaeikim. Mhoiiya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miiyikin. Ŧriig.

11

Jon siya siir mii kigna miriiyim kam nhirim Jisis siirim yikropki (Lk 7:18-35)

1 Jisis siya ti miini yaiyim siir kigna miriiyim kam iuur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiiya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.

2 Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa hiuyokyokaiya mii biyie miriiya saiir hirar niki owin mi siyar wakaewin mii whiekakim Krais inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya miriiyim. Mi Jon siir mii kigna mirii kam nhirim Jisis siiramin hiriinansi nikropkikin. 3 Mi sima ha napnimbiyamim Jisis siir hiriir sima siir sriigi mi kira tari ti inkamin nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokin, aniya? 4 Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boin, kima Jon siir boiniu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir. 5 Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina swoki kaowirirkiyim mi iga biyieyim ina swoki apririrkiyim. Mi ma biyieya iga iin naoninsimsiriuwiya ini wadieya swoki okiyim. Mi wiingirwii nwowim ina swoki wakae omokiyim mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim. 6 Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram naingwo tibmii inkamin Adi Komii siya nikropkiyin karairgin Yaowae Adin. Mi siya sibgu okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha mairgimairga Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

7 Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiiya Jisis siya iikamim simiirin hiniina boin Jon siirin, biiya kima maeyau nu siin apa niinga saiir namim mi kima dimu dimin nini kigiukim, ha? Mi kima inkamin yai kripiinaniikiigiyin au whirin opudgi hugswoswowiyim siir kigim, iyie? Niingaka. 8 Mi niingaka niuwi kima dimu dimin komii kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin yiuis miiyik niiyin siir kigam namkim, ha? Iyie? Niingaka. Mi iikamim hiriinan yiuis miiyik miiyikim simiir niiyim yim inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim. 9 Mi niingakiniuwi kima dimu dimin kigam namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam namkim, aniya? Ŧhi, kara kimiir boinmauuwi siya inkam komiikin inigkakin mi siya ini profet kamim simiir haiiburim. 10 Ti inkamin siyairgin Yokwo Komii saeya boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmimauuwam mi kiriir biiyin wi siya namkwokini. Mi kiriir kwoin iiirin wi siyar kisisop haigikwokini iikamim simiirin. 11 Kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, Jonin op baptais haiiginiuanin ini kam whiekakim nu tir nimbiyamim ini simiir haiiburim. Biiyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamkim kariiram naingwo tibmiiyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamin inig karamaeyin siir hiriinan ywowin.

Ti hiriinan inkamin siya ini Jon siir haiiburin. 12 Mi iiya Jonin op baptais haiiginiuanin siya boinmimauuwa ha nityokiyokiiya mi tisi tariinanar nadigniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iiya iikamim yaii ninii nansaowim mi ini yaii komiiyar ywowim mi ina yininswomswo ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigriraowim iikamim simaka iripa nwowim. 13 Mi profet kam whiekakim Moses siya biiya sima winim Yokwo Komii saiir, Jonin wi sipi niti. 14 Mi kima ta yaiya saiirim daingwo tibmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinin ti inkamin wi siya swoki iti. 15 Inkamin wiingakairgin siya wakae ta yai aiirin.

16 Kara iikamim ta iii aiir nwowim tariinan ti nu iiir wi dimu dimin nikrii, ha? Sima ini yinisim sapisapim maeyauwa nae haiginiya saiir nidwowiyim mi ha gwowiyim ini simiir hiriinan yowim mi sima yinisim nhirim simiirim pi hiniina kauwoki, 17 krima kidiibim kimiirimar huni, kima mwai wao rani, krima tisa nouuboponim mi kima wara nou rani. 18 Jon siya ha nitin mi siya nae mi op wainmin bi naekwiyaekin mi sima boin, uridyiu biyieyin ini siir hir nwowin. Mi kima siyaka bi mairgimairgakim. 19 Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanin ha nitin mi kara nae op minim ina ini aekwiyaeniyim mi sima ina boinim, kigi inkamin naenanaeiyin hiniingin mi siya op wain whiekak kwiyae kiriekin. Kamim omom omomi umir haii ikim mi dimin biyie tiri ikim siya simiir nomiiyaugin, Adi Komii siir miiyim siya kririir niisiimauuim, krira bidi miriiyim mi kima kriraka mairgimairga nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim mi krimiir warar, ti diminim krima boinmimauuwim simiirsi.

Om nhirim simiir iikamim simiirsi daingwoyimyok sima bi naingwo tibmiigim

(Lk 10:13-15)

20 Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie komii komii nhirim simiir haiswonimniskiigin mi simiir mhii kwoinim bi kisina haiigigim. Mi ta ii aiirin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiiya bi namkim mi siir yai aiir bi wakaeyoknakim. 21 Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Haei! Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi naingwoyimiyoki. Mi ti dimin kirie komiiyim krira tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim simiirin hiriinan haiswoniskigiswo sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimi aingwo tibmii Adi Komii siir niisiimauuim sima dimin biyiekakim. Mi wim niingaka, hiriinan siyiu bi tirkim. Niingaki, niingakiinga. 22 Mi kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim simiir boinwokiyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim wi hik komiiya hai. Mi kimiirin wi hik komiigi komii aiirar hauuwi. 23 Mi kima iikamim om Kapaneamanim, kima hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin iikam miiyika kigim, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin biyie tiran iikam nikiuwi. Mi siya kimiirin wi maeyau paekaka saiir nitkaigi mi kara om Sodom siir iikamim simiir hiriinan kirie komii komiiyim simiir tirkiswo ti dimin hiriinanim simiir, iikamim sima wa pi kisina haigi mi ti omin wa piki owin. 24 Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiiya Adi Komii siya iikamim simiir boinwokiyop natkaiyana wi taka hika Sodom siya haiya saiir haiburi mi wim kima wi hik komiigikomii aiirar haii. Ɨriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiiyim kima ha wit kariiram piusiisam (Lk 10:21-22)

25 Mi ta ii aiirin Jisis siya hiniina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biiyan inkamkin. Kara kiriir boin wadieki, kira ti kiriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninokninkin komiikakim sima ninokninkinisi. Kira ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii karamaeyim simiir hauuga. 26 Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.

27 Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir iin bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigriraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iiirin inkam nwirkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iiirin inkam nwirkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi iikamim siir yinisim ieyar niisiimauuwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iiirin.

28 Kima iikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirarama wit mi kimiirin wi mhii kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginiuwi. 29 Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekak imiir wakaeyoknaei mi kara dimin miiyik miiyikim wi kiriir diriraerari. Kara inkamin yai iikamim simiir yai miiyik imiirin hiinsima boinikin. Inkamin sau nikwowaisiinaeiyin siir hiriinan. Mi kima wi mhii hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadieyar sibgu owi. 30 Diminin kara sriiiyim kima tirim mi simiir wakaeyoknam, yio hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iiir tirsiyin. Niingaka. Kira wi mairgimairgaka nwowi. Iriig.

12

Judami ii komiiya Sabat piu siiskwowakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyani yaiga

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Mhoiiya Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokiinamkin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima mhiigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yiinibrombrop aeyim. 2 Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hiniina boin. Kigi, ti siyiu hiriinanin kamim kiriir mii kigna miriiyim sima tirin ya Judami ii komiiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim. 3 Jisis siya simiir boin, kima niwiiyim biiya Devid siya tirim simiir bi mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya? 4 Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biiya Yokwo Komiini wina saiir hiriinan, prismi biiyan kamim sima sima naeikim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiyin. Niingaka. 5 Mi kima ti yaiyim yokwowa Moses siya wina saiir nwowim simiir siyiu imiir bi mwaingim mi pris simiir miiyim mi maeyauwa hiuyokiyokaiya nae ninkin imiiyaeiya Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris kamim sima wara bi siisikim mi sima dimin biyie bi tirkim. Niingaka. Piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris sima piu bi siiskim mi sima dimin biyie bi tirbugim. Niingaka. Adi Komii siir digworaekwowim yim ini ta Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae

nwowiya ini saiir haibura. 6 Kara kimiirin yaimwowar boini. Ti diminin nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya ini saiir haiburin. 7 Mi kira ti yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boinim simiir sibgu ninoknınkini mi kima wi iki iikamim dimin biyie tirbu karamaeyim io simiir kipi nwo. Adi Komii siir yaiya hiniina boinka, kara hiniina naingwowi kima iikamim simiirsi daingwobumbu. Ti hiriinan siyiuin ini wraisuim kima ninkin imiiyaeiyim kariir ini simiir haiburin. 8 Kimiirin hiriinan dimusi boin tani, kara Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biiyan Inkamin karargin. Ɨriig.

Judami ii komiiya piu siisiya Sabat Jisis siya inkam iina biyiekakin siir ninisikiigin

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi Komii siir yai nidwo wakaeiya saiiram. 10 Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir niimwo waeyaowim bidi yaoninsimsiriuwim. Kam nhirim sima Jisis siir boinwokiyop natkaigiyam naingwowi, Moses siya winim diminim biiya simiirsi. Mi sima siirin hiniina srii, Moses siir siyiuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak inkamin siirin wi ii komiiya piu siisiya Sabat saiirar haiswoniski, aniya? Iyie? 11 Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki niuwi mi ti sibsibin Judami ii komiiya piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya ienau saiir niniwarkainami mi ti inkamin siir sibsibin pi koua tiriirar nonkwokiyitkinki, iyie? Niingaka. 12 Mi iikamim krima ini sibsibim simiir haiburim, sibsibim yim dimin komii rani. Mi Judami ii komiiya piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya krima saiirin wi hiriiyar whindiriraerari iikamim makakim simiirin. 13 Mi Jisis siya ti inkam iiir boinki, kiriir iinib waeyaowim kinanwomwokaigi mi siir iinib waeyaowim ina kinanwomwokaigiyin mi siir iinib waeyaowim ini wadieyar swoki sibgu okiyin iina kwira saiir hiriinan. 14 Mi siya hiriinan tirkiyin Farisi kamim ina nhiinamim mi maeyau kwirua yahaingiriyiu imprio boinaiyiu Jisis siir nisomaowam.

Jisis siya Adi Komii siir miiyan inkamkiingin

15 Jisis siya ti diminin sima tiram minim siir, simiir bidi yinoknınkinin mi ti omin siirin hiriinansi haiburgigin mi siya ina yamin. Mi iikam whiekakim makakim sima ini siir mhoiiyar yamim, simiir haiswonimniskiiyamin. 16 Mi Jisis siya simiir yikiduki siir inigin iki iikam nhirim simiir kipi boinmimauu, diminim siya tirkiyim simiirin. 17 Mi siya ti diminim ta Adi Komii siir yaiya biiya profet Aisaia siya wina saiir ninkin boinourwokaigikin. Ta yaiya saeya hiniina boinka,

18 ti inkamin yio kara nimbingin kariirgi kariir miiyan inkamkin,
kara siir bidi yimbinin. Kara siirimar naingwo iski mi kariirin
mairgimairga siyar hauwi. Mi kariir naeyiuin wi siir hauugi mi
wi siir whinkinsiis haiginiuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindainim
simiir boinmimauuwam nami kariir kwoin miiyik iiir. 19 Mi siya wi
io yai boin tani mi iig yai boin tani sima siir yaiya wi hiniina wakae
rani mi siya wi iki siyiuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani.

20 Mɨ siya siir iikamɨm kɨrɨe karamaeyɨm auwɨm opudgɨ hugswos-
wowiyɨm siir hɨriinan nwowi wɨ sɨmiir tɨrbu rani. Nɨingaka. Mɨ
iikamɨm yɨpiki dimɨnsi nɨimɨmɨini yɨm paridsɨmɨn tɨngiyam kingiin
nwowɨn siir hɨriinan ywowɨm tɨ hɨriinanɨn Adi Komii siya sɨmiirɨn
wɨ paenan nɨuwao rani. Mɨ wɨ ɨiya kariir kwoɨn mɨiyɨkɨn dimɨn
biyɨe ɨmiir nikwowaisii ana saiirar nadɨgɨuwi. 21 Mɨ iikam nhɨrɨm
nu whɨekakɨm sɨmiir hɨranɨm sɨma wɨ siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ wɨ
siirɨma nwokwokɨni sɨmiir nanmaiwarkainaɨm. Ɨriig.

Jisɨs mɨ Bielsebul siir inɨg whɨrɨn Setankɨn
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Mɨ ta ɨi aiirɨn sɨma inkamɨn nwɨra yɨkɨunani siirɨm mɨ tɨ inkamɨn
uridyɨu biyɨeyɨn siir hɨrar nwokɨn. Mɨ siya nhwokwɨsaekɨn mɨ siya ɨni
waeyaiya mɨ owɨn. Mɨ siirɨn Jisɨs siya haiswonɨski haigɨnɨugɨn mɨ siya
yai ɨna boɨnaigiyɨn mɨ siir nhwoɨn ɨna swokɨ kaowɨrɨrkiyɨn. 23 Mɨ iikam
isid komii whɨekakɨm sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm mɨ sɨma boɨn, tɨ
inkamɨn Divid siir isidankɨn. Bɨiya, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya nɨmbinɨn
nɨtam tari siya, aniya? 24 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm sɨma tɨ hɨriinan yai
wakaeyɨm mɨ sɨma tɨ iikam isid komiiyɨn ɨo sɨmiir ywoki, tɨ inkamɨn
siya uridyɨu biyɨe ɨmiirɨn Bielsebul siir kɨrɨe aiirar haiswonɨmnɨskɨii,
siya uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir bɨiyan inkamkɨn. 25 Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm Jisɨs
siya ɨna nɨnokninkɨnɨm mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ om whɨruwan iikamɨm
sɨma isido whɨsa nɨnkibɨrnaki mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ tɨ omɨn wɨ
mɨiyɨka nwoki, aniya? Nɨingaka. Mɨ iikamɨm pɨugan kwɨruwanɨm
sɨma isido whɨsa nwowi mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ ta pɨugana wɨ
mɨiyɨka nwowi, aniya? Nɨingaka. 26 Mɨ Setan siya kariir whɨndirɨraerar
haigɨnɨuwi uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyam. Mɨ siir isidɨn wɨ
whɨsa nɨnkibɨrnaki. Mɨ siya wɨ pakɨ hɨniin kɨrɨeya sae haiswonɨski,
ha? Nɨingaka. 27 Mɨ Bielsebul siya kariir whɨndirɨraerari mɨ kara
uridiyɨu biyɨeyɨm siir kɨrɨe aiir haiswonɨski mɨ kɨmiir isidɨn sɨmiirɨn
wɨ nhɨnga whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi, uridyɨu biyɨeyɨm sɨm, aniya? Mɨ
Bielsebul? Nɨingaka. Mɨ kɨmiirɨn Bielsebul siya whɨndirɨraerar tani
uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyɨm. Nɨingaka. Tɨ dimɨnɨn Bielsebul
siir nɨisiimauugɨn siya kariir bɨ whɨndirɨraerarkɨn. 28 Mɨ Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn siyar whɨndiraerari mɨ kara uridyɨu biyɨeyɨm
sɨmiir asi haiswonɨmnɨskɨi, tɨ digworaekwowɨm kɨmiir nɨisiimauuwi mɨ
kɨma wa dɨnokninkɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm
sɨmiir kɨgɨrkakana saeya bɨdi yamwoniya. 29 Mɨ yai kwɨra kara kɨmiir
boɨnmauuwi inkam nwɨrɨn siya inkam Setan kɨrɨekakɨn siir omaka hɨriir
nami mɨ wɨ siir digworaekwo ɨmiir tauae haii, aniya. Siya tɨ inkam kɨrɨe
ɨiirɨn wɨeyɨnsopni tɨkɨ ɨnɨrkaikɨkɨngik, siir ɨiga ɨinɨm hɨriinan tɨri mɨ siir
digworaekwowɨm omakanau hɨr nwokaiyɨm wɨ siya hainaki.

30 Inkamɨn nomiiyau kanaka nwo karam nwowi mɨ siya ɨo kariir
nwowikɨn. Mɨ yɨpikɨn kariir whɨndirɨraerar karam nwowi iikam
sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siirɨm nɨnkpɨt haigiyɨm, sɨma ɨni iikamɨm
dimɨn biyɨekakɨm sɨma nhɨnɨkrɨropkiyɨm hɨnda tɨnda ɨni sɨmiir hɨriinan
ywowɨn. 31 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨni, Adi Komii siya wɨ dɨgar nwowi
kɨmiir digworaekwo biyɨe whɨekakɨm sɨmiirar haiyoprimdiyɨumiigi mɨ
iikam whɨekakɨm sɨma nɨgbumbu boɨnɨm sɨmiir warar mɨ inkamɨn Adi
komii siir naeyɨu ɨiir nɨgbumbu boɨni mɨ Adi Komii siya ta yaiya siya
nɨgbumbu boɨna wɨ saiir wara haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka.

32 Inkamin Yaowae Adin ninomor kouan kariir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir dimin biyie imiirin wa haiyoprimdiyiumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyiu iiir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir nigbumbu boina wi saiir haiyoprimdiyiumiigi rani. Mi tariinanin, iriipa hiriinan mi mhoiiya iriipa hiriinan. Iriig.

Pae biyieyin pi nae biyieya mi budi
(Lk 6:43-45)

33 Paeyin miiyik nwowiyin mi siir naeyim pi wadieya mi owi, pae biyie mi owiyin mi siir naeyim pi biyieya mi owi. Inkamim sima bii nae imiirar niki kigi mi sima pa ninokninkini, pae miiyikin, iyie? Pae miiyik rani. 34 Kima ti iikam biyieyim, kima ini mipug biyieyim simiir hiriinan ywowim. Mi kima wi piki hiniin yai miiyikim simiir nimboboini, ha? Yai paniin paniin kwoinkim iikam krimiir mhii kwoinau nwokaiiyim pi simiirar prii boininisami. 35 Inkam miiyikin mi kwoin miiyikim ini siir mhii kwoinau hirar nwokaiyim. Mi siya siyiu miiyik miiyik asi tiri. Inkam biyieyin siir kwoinauin yio yai bibiyie kasaki nwokai rani. Mi mhoiiya siya wi yai biyie imiirar boini.

36 Kara kimiirin pi ti dimin taemin hiniinim sim boinki, boinwokiyopnatkaini iiya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi yai bibiyieyim sima priiboin priiboinim simiirsi. 37 Mhoiiya Adi Komii siya wi krimiir srii yai whiekakim biiya krimiir yai aeya boinim. Mi ti kimiir yai whiekakim wi simar niisiimauuwi. Kira miiyiki pi yamisi owin, iyie? Kira inkam miiyik rani. Mi siya kimiirin wa hidi dimin taemin whiekakim kima boinim. Iriig.

Kam nhirim dimin kirie kirie komii komiiyim simiir kigam kauwok boinkikim
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

38 Ta ii aiirin kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyikim mi Farisi kam nhirim sima boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin, krima ha naingwowi kira dimin kirie komiiyin whira diisiimauu haiginiu mi krima wa nwoki inokninkinim kira Adi Komii siir yinisimkin. 39 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina ywowarkii boin, kima iikamim kariiram kauwokim dimin komii kirie kimiir niisiimauuim, kima iikam miiyik rani. Kima Adi Komii siirim bi swoki aingwo tibmiigim. Kara dimin kirie komii pi kimiir swoki iisiimauu rani. Diminin whirin kara kimiirin pi siirarar niisiimauuwi iiya biiya profet Jona siya tira ti nu iiir. 40 Biiya Jona siir hiriinan, siya nwokaiyin anasu komiiya saiir mhiinau, nabieyim kwoim mi niiyim kwoim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin wi iriipa hiriinan, nabieyim kwoim mi niiyim kwoim ienau hir nwokaii. 41 Mhoiiya iiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi. Mi iikamim biiya om Niniva hir nwowim mi wi ti iikamim simaka ninkin okwowi. Mi sima wi hiniina boini. Kima iikam biyiekiingim. Mi sima wi hiniina boini. Dimusi rani, biiya Jona siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin mi iikam whiekakim sima Adi Komii siiram bidiya yaingwo tibmiiyim. Inkamin nwira nwowi tirin, yio ini Jona siir haiburin mi kima siirim bi naingwo tibmiikim. Niingaka. 42 Mhoiiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi, biiyan wig komii ira nu nhirim simiir kigriraowiya saeya biiya iikamim nu Sivanim simiir kigriraoka. Mi saeya wi ti iikamim tariinan nwowim wi simaka nokwowi. Mi saeya wi hiniina boini, kima iikam biyieki biyie kiingim. Mi saeya wi hiniina boini. Dimusi rani, biiya saeya saiir nu iiirar mi haiburgigi mipi

aru maeyauwar mɨ rɨmtɨoki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Tɨ inkamɨn tɨr nwowɨn siya ɨni Solomon siir haiburɨn mɨ kima iikamɨm siir yai bɨ wakaeyoknakɨm. Nɨingaka. Ɨriig.

Uridyɨu biyɨeyɨn ɨna swokɨ ɨtɨn
(Lk 11:24-26)

43 Mɨ ɨiya uridyɨu biyɨeyɨn siya inkam nwɨrni haiburgigiyɨn mɨ maeyau nɨinga nɨingaɨm op karamaeyɨm pɨ sɨmiir prɨiyam prɨiyamki siya saiir nɨnɨ owouwɨm. Mɨ siya maeyaukwɨr bɨ kɨgɨn. 44 Mɨ siya hɨnɨɨna yaɨngwo, kara pa swokɨ ami maeyaua bɨiya kara nwonaniya saiiram. Mɨ siya ha swokɨ amɨn mɨ siya kɨg ta maeyaua sɨma bɨdi nhɨskiya mɨ bɨdi pɨuaiya mɨ maeyau nhɨrkɨm nɨinga bɨ nwokɨm mɨ uridyɨu biyɨe nwɨrkɨ hɨr nwo rani. Nɨingaka. 45 Mɨ siya hɨriinan kɨgnamɨn mɨ ɨna swokɨ amɨn mɨ uridyɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨmiir swokɨ ɨkɨuna mɨ siyɨu bibiyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm ɨni tɨ siir haiburɨm. Mɨ sɨma saɨka yam mɨ sɨma ɨna yapnɨnopkainamɨm mɨ ta maeyaua saiir ɨnɨ owou. Bɨiya tɨ inkamɨn uridyɨu biyɨe whɨrɨn siya nwowɨn bɨiya siya biyɨe wao bɨ nwokɨn. Mɨ tariinanɨn ɨni tɨ uridyɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨmar yonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskiyɨn tɨ inkamɨn siirɨn. Mɨ wɨ hɨriinan kɨnar nɨmbiyamswowi iikam biyɨeyɨm tariinan nwowɨm sɨmiirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siir apua aeya mɨ siir nomousɨsɨm ɨma siir kɨgam namkɨm
(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

46 Mɨ Jisɨs siya yai, iikam ɨmiirar nikɨ boɨnmɨmauuɨn mɨ siir apu aeya mɨ siir nomousɨsɨm ɨkɨm sɨma yaba yaka okwoni. Sɨma yai saɨka boɨnaiyam nɨtkɨm. 47 Mɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs siir boɨnki, wakae, kɨriir apu aka mɨ kɨriir nomousɨsɨm ɨkɨm sɨma ɨsi yaba hɨrar nokwowɨm mɨ sɨma yai kɨnaka boɨnaiyam nɨtkɨm. 48 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, siya Adi Komii siir isidɨn sɨmiir nowomwarkaiyɨuɨm siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Yɨpɨkɨ kariir apua? Mɨ yɨpɨkɨ kariir nomousɨsɨmɨm, ha? 49 Mɨ Jisɨs siya siir mɨi kɨgna mɨriiyan kamɨm ɨina sɨmiir yɨisiimauugi, kɨgi! Kariir apua mɨ kariir nomousɨsɨmɨm tɨ sɨmargɨm. 50 Inkamɨn kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siir kwoɨn ɨiirara napi, yɨm kariir apu mɨ kariir nomousɨsɨm mɨ kariir yokmankɨm. Ɨriig.

13

Inkamɨn sasae nɨnkɨniyɨn numɨr aiir siir yaiga
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

1 Ta ɨi aiirɨn Jisɨs siya omaka hɨr haiburgikɨn mɨ ɨna yapnaniyamɨn yaba hɨriir. Mɨ siya whɨigbid hɨr yani ɨdwoɨu. 2 Mɨ iikam whɨekakɨm siir yani kaeyokaiyɨu. Mɨ siya i ɨra saiir yani kwɨrii ɨdwokaiyɨu mɨ siya i hɨr nɨdwokaiyɨn mɨ iikam whɨekakɨm opmaiga hɨr yani okwomaiyɨu.

3 Mɨ siya boɨniyɨo yai kasa bɨ boɨnkɨn. Siya boɨn, wakae mɨ inkam nwɨrɨn siya siir numɨra witnid saiir nɨtkɨnam namkɨn. 4 Mɨ siya witnidɨm ha nɨtkɨnamɨm mɨ nhɨrɨm siyɨu nɨkɨigɨiyɨm mɨ ɨpiyɨn nhɨrɨm ha nɨtɨm sɨma ɨnɨ atkɨn ɨdwo aeni. 5 Mɨ witnid nhɨrɨm maeyau siiyakaka saiir nɨkɨiyɨm mɨ nuɨn aowa bɨ namkɨn mɨ tɨ hɨriinan witnidɨm ɨna whakiyɨm. 6 Mɨ bɨeyɨn ha whwonaidniyakwokɨn mɨ ɨni sɨmiirar yawhwoniyɨn. Mɨ tɨ witɨm sɨmiir mɨiyɨm haɨmii bɨ namkɨm sɨmiirɨn ɨni bɨe siyar whwowaigiyɨm. 7 Mɨ witnid nhɨrɨm urid nɨmrɨdgakɨn siir bopwo nakaigaiyɨm mɨ urid nɨmrɨdgakɨn ha nɨisikiyɨn mɨ ɨni siya yɨisirɨmdɨinugiyɨn. Mɨ sasaenidɨm bɨ

sibgu whakim. 8 Mi witnid nhirim nu miiyikin siir nikiigiiyim, yim nae ina budgiyim. Mi nhirim yim hiniina bud nhirim kamairim iriiyar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iuur. 9 Inkamin wiingakairgin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo. Ɨriig.

Mi Jisis siya boiniyio yaiyim siya boiniyim simiir bwamkibwamim simiir boinmauugin
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 Jisis siya ta yai aiir boin digiyin mi kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siirim nitim mi siirin hiniina ini boini, hae! Kira simiirin boiniyio yai dimusi boini, ha? 11 Siya hiniina yowarkii boin, Adi Komii siya bidi yiisiimauuwim nimprio yaiyim ii Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. Mi siya iikam nhirim simiir wara bi niisiimauugin. 12 Ti diminim inkam nwirin siya ninokninkin komiigakiniuwi mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi mi siir ninokninkina wi komiiyar nwowi. Mi inkam nwirin siir digworaekwo simim kwisuwakiniuwi mi wi Adi Komii siyar swoki haii. 13 Mi kara ti hiriinanin simiirin boiniyio yai boini. Dimusi rani, simiir nhwowim ina kaowim mi sima dimin kig rani. Simiir wiinim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae ninokninkinkin tani. 14 Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biiya saeya bidi yimbiniya saeya hiniina boinka. Kima yai aiirin wa wakaei mi kima saiir yaimwo aiirin wi ninokninkin tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir siirara kignanaei. Mi kima wi ninokninkin tani kima dimu dimin kigim. 15 Ti iikamim simiir mhii kwoinim ini hindara hiugimkikiugiyim. Mi simiir wiinim ti yai imiir wakaeyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwisnamim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu wakaekiini mi simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi simiir mhii kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginiuwi.

16 Mi kima hiriiyar mairgimairga. Mi kimiir nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir wiinim yaimin dimin imiirin ha sibgu wakaeyomokikim. 17 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biiya profet kam whiekak ikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kigama naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yaiyim kima wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaekim. Ɨriig.

Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyio yaiga
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir boiniyio yaimwokiyaimwo aiir wakae. 19 Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiyaimwo aiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhii kwoinau hiriir namin mi ta Adi Komii siir yaiya biiya simiir hir nwowa saiir hainiknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hiniinga witnidim siyiu nikiigiiyim mi Setan siya simiirim niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhii kwoin imiir waraur. 20 Mi witnid nhirim nu maeyauwa siiyakaka saiir nikiigiiyim, yim ini iikamim yai

aiirin winwinarar sibgu wakaeiyim mi mairgimairga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. 21 Mi yim ini witnidim mii grinkii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iiya simiirin hik kimpipisuki nimbiyami, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyiugigi mi wa nikii iuguskii. 22 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyieyim simiirim naingwoyimiyoki, umir min hiniinim, simiiraram naingwowiyim, ti hiriinanin ya Adi Komii siir yai aiir higriniuwi wa nikii iuguskii. Mi sima wi digiumii Adi Komii siir haimriyiugigi. Mi simiir miiya sima miriiya, sima saiirin miiyik panisi miriisi. 23 Mi ti witnidim nu miiyik nitkinim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai sibgu wakaeiyim mi simiir yaimwokiyaimwo sibgu inomokninkiniyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti iikam hiriinanim sima wi mii miiyikar mirii, ti sasaenidim kamairim iriiyara budiyim mi kamnwoima mi budiyim mi kam nwir iuura mi budiyim ini simiir hiriinan ywowim. Ɨriig.

Boiniyio yaiya ko biyieya numir whakiya saiir boiniyioka

24 Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira saiirin hiniina boin simiirin, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya ini ti inkamin witnid ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowin. 25 Mi iiya iikamim ha whwonkai aokaokiwiiyim mi siir sau omomin siir inkam nwirin ha nitwiiyin mi siya ko biyieya kimidiniya siir numir aiir ini itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwiiyin. 26 Mi mhoiiya ti sasaenidim ha ninan iigiyim mi sasaeyim wai ha nwokiyim mi siyar kigi ta ko biyieya warar ninkin whakiya. 27 Mi miiyan kamim ina yamim numiran adin siiram. Mi sima boin, biiyan inkam, krimiir kwoinim ha naingwokim kira numir hirin sasaeya miiyikim simiirara ninkini mi ta hiriinan ko biyieya saeya paniina nimbiyamka, ha? 28 Mi siya simiir boinki, kimiir sauan inkam nwirki nitkingikin ta ko biyieya! Mi siir miiyan inkamin siir boinki, kiriir kwoinin paniina naingwowi krima iki ko biyieyim simiir pini akiu, aniya? 29 Mi siya simiir boinki. Niingaka. Sasaeyim wi ko biyieya saika kima ninkin akisi. 30 Kima sowiirin hiriiyar kigninkin whakii mi wi iiya sasae ningugu haiyana, wi saiirar nadigiuwi. Mi iiya sasae imiir ningugu haiyana miiyan kam imiirin wi kara boini, ko imiirin maeyau kwiruwa dak haigin mimir. Mi simiirin wi iripa kog hainami mi wi pae namginki. Mi sasaeyim, yim wi kariir omaka nae haigiiya wi saiir hir haigii. Ɨriig.

Boiniyio yaiya mastetnidin mi yis ikin sowiir boiniyioka (Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

31 Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira simiirin hiniina boinki, Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini mastetnidin siir hiriinan ywowa. Mi inkam nwirin siirin siya hainam siir numir aiir ini inkin iu. 32 Mastetnidin siya nae whirni nidnan bi nwokin. Niingaka. Siya komii rani. Mi mhoiiya siya wi komiiya nimbiyamki mi numir hiran naeyim simiirin siyar mwrii haiburigigi. Siya pae komii nwokiiyim mi ipiyinim pi siir kwiya imiirar mi atkikini mi whie minim pi hirar mi haigii. Mi iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekak imiir kigirkakana, siir

iikamim sima wi ti mastetin siir hiriinan nwowi mi wi komiiyar nasae owiguskii.

Yisin siir boiniyio yai aeya

33 Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira ina swoki boinkiyin. Adi Komii siya
digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini yisnan iyopin bwaem-
bwaekin howoknamin. Ŧiya wig ira saeya ti yis iiir haiiya, praua aka
kaipridgiyam mi ti prauain pa niyopin bwaembwaekii howopnami. Ŧriig.

Jisis siya ta boiniyio yaiya iikamim simiir boinka
(Mk 4:33-34)

34 Jisis siya ti yaiyim biiya siya boinim digworaekwo whiekakim iikam
imiirin boiniyio yai ara boinkin. Siya simiirin yai whir wara bi boinkin.
Niingaka. Siya simiirin boiniyio yai arar boinkin. 35 Siya simiirin
boiniyio yaiyim hiniina boinkin, siya profet inkamin siir yai aiir swoki
boinurwokaigikin, biiya yokwoni siya win boinkiya yaiya saiir. Ta yaiya
saeya hiniinga,

kariir yaiya wi boiniyio yai imiirara kaonisboini. Adi Komii siya ti
nu iiir nonkwokwo karamaeya niki owa mi kara ti diminim
biiya haigipraprakaiyim mi tariinan namwoniyim wi simiirarar
boininkiigi. Ŧriig.

Ko biyieya saiir boiniyio yaiga

36 Jisis siya ha boin digiyin mi siya iikamim simiir haiburgigin mi
siya omaka saiir yapninopkainam. Mi kamim siir mii kigna miriiyim,
sima ina yitim siirim mi ina boinim, kira ta boiniyio yaiya ko biyie
saiira numir whaka krimiir unki boinmimauu. 37 Jisis siya ina yowarkii
boinin simiir yai aka, inkamin sasaeya miiyik ninkiniyin numir, yio
karargin, biiyan Yaowae Adin ninomor kouanki nitin. 38 Mi numira
ya ti nu ieya mi sasaeya miiyikim yim iikamim Adi Komii siir yai aiir
wakaeyoknaeiyim, ya simiir nikri boinka. Mi ko biyieya ya iikamim
Setan siir yai aiir wakaeyoknaeiyim ya simiir nikrii boinka. 39 Sauan
omomin siir inkamin ko biyie aiir nankaiyin yio Setan siya. Mi iiya
sasae imiir ningugu haiyana, ya ta iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana
ya saiir boinka. Mi kamim numiran sasae imiir ningugu haiyim, yim
Adi Komii siir paekwosim ima. 40 Mi ko biyieyim maeyau kwiruwa
sima haingiriyiu haiginim mi ha namginkiyim paeya mi mhoiiya wi
hiriinanar tiri. Iikamim dimin biyie biyiekakim, simiirin wi hiriinan hidi.
41 Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, wi kariir paekwosimim
simiir nikropkii hinda tinda. Mi sima wi ti nuin siir diminpai diminpai
whiekakim iikamim simiir naingwo tibmii aiir kiyopsimsibgiyim mi iriipi
hiriinan, sima wi iikamim dimin biyie tirim, simiirin wi Adi Komii siir
isidin simiir hiranki nhinikriropki. 42 Mi simiirin wi pae komiiya saiir
hiriir nitkaigaigi mi sima wi paenau hirar kaouubopboinkaeyami mi wi
simiir big imiirar naegimgiyikaeyami. 43 Mi ta ii aiirin iikamim dimin
whirki kimbu karam nwowim wi bienan simiir whwoyaei. Adi Komii
siir iiya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Inkamin
wiingakairgin siya ta yai aiirin ha timi wakae. Ŧriig.

Inkamin umir miiya nu haingikaiya saiirim hansranin saiir boiniyio yaiga

44 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya
ini ta umir miiya numira saiir haigiprakaiya inkam nhirkim biiyar, ini

saiir hiriinan ywowa. Mi mhoiiya inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigigin ta maeyau aiirar mi siya ini mairgimairga ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirmi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aiir nwoki sainim. Ɨriig.

Umir komii saini siyiuin siir boiniyio yaiga

45 Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umir miiyik miiyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin. 46 Mi siya umir miiyik kigiyim mi ti siir umir digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umir digworaekwo miiyik miiyikim simaka ninowana haii. Ɨriig.

Haimnani boiniyio yaiga

47 Mi boiniyio yai kwira ya hiniinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whiinau kwira sae hiumii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin. 48 Mi iiya haimnan, wraisuki naokinguguninkiniyim mi siirin pa kinaidami nupaiga hiriir. Mi sima pa nidwowi mi anasu miiyik miiyikim pi two nhirmi kigmamak isitnoudnankaigii. Mi biyie biyieyim yimbi paeya nisitnoudnankaigi. 49 Ɨiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidana, ya wi ti anasuwim simiir hida wi hiriinan nwowi. Mi iiya paekwosim ima nitana mi wi sima kigmamak haii, piki hiniin iikam ikim wadieyim mi piki hiniin iikam ikim biyieyim. 50 Mi sima simiirin wi pae komiiya saiir hiriir nitkaigaigi. Mi ta iiya, sima wi kaouu ou prasae kin tani. Mi simiir big imiirar ninin aekiyimkiyikaeyami. Ɨriig.

Inkamin dimin miiyik mi dimin kab sowiir haii ikin

51 Mi Jisis siya simiir sriigi mi kima ti yai whiekakim, simiir yaimwowim simiirin ina ninokninkinim, aniya? Mi sima ina boinkiyin siirin, ihi. 52 Siya simiirin hiniina boinki mi kam siyiu komii ninokninkiniyim yipiki kariir kigna miriiyan inkam nwowim sima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, sima saiir bidiyar haiyim. Mi sima ini omakain inkamin siir hiriinan ywowin. Mi siya omaka siir digworaekwo haigiiya pi saiir napninopkainami mi siya dimin miiyik mi dimin biyie, pa nini hainakinaka mipa sioitkin hauunami iikamim simiir whinkinsiisam. Mi ti hiriinan siyiuin, wi sima boinmimauuami Adi Komii siir yaiya biiya profet inkamim sima boina mi ta yaiwin kibiya saiir warar. Ɨriig.

Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haimriiyiugigin (Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 Jisis siya ti boiniyio yaiyim simiir boin swokiyim mi siya ti om iiirin ina haiburgigin mi ina yamin. 54 Mi siya siir omki om iiirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuiu, Adi Komii siir yai aiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya simiira saiir. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamairgin. 55 Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriiyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya? 56 Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha? 57 Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhii kwoinim ini hikaka ywokiyim.

Dimusi rani, sima ninokninkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hirin mi siir piugana saiir hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin. 58 Mi siir om hirin siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskiigim iikam imiirin. Niingaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Niingaka. Friig.

14

Jonin op baptais haiginiuanin iikamim simiir siya bidi yaowin
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 Ta iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi
siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin, 2 Mi siya siir miiyan kamim
simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin iikamim
simiir baptais haiginiuin op, aniya? Biiya kara siir nimbinkin inkamki
nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie
komiiya siir hir asi nwowi.

3 Mi biiya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin
mi siirin wieyinsopni yinirkai mi maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie
miriiya hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya mairgimairga bi nwokin,
Herodias saeya Filip siirar wiga mi ini yaowae biyieyin Herot siya swoki
hainikiionkwonan. 4 Biiya Jonin op baptais haiginiuwan inkamin, siya
Herot siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hiniina boinkin, kira ta wig
aiir hainikiinonkwonan kira nonkwonani siyiu komii iiir nikripkin yio ti
hiriinan siyiuin miiyik rani. 5 Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar
naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsi yididin. Dimusi rani, sima
ha naingwokim Jon siya profet inkamkiniuwi.

6 Mhoiiya iigwira iikam nhirim sima ina yitim, iiya Herot siirin siir
yopiiga naokaina saiir naemirsim aiiram mi taka iiya Herodias saiir
yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir ini swaeyiu mi Herot siya
mairgimairga komiika saiirimin. 7 Mi siya saiirin hiniina yimbinki, kara
kiriirin yaimwowar boini, diminin kira kariirim sriii mi kara kiriirin wa
hauuwi. 8 Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak aiirin hiniina
boinmimauugi Herot siirimin mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais
haiginiuwiyin siir nii iiir kaigripki mi siirin mobmir kwirni haiginki mi
kira kariirim tiriir whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi yaowin.
9 Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii Herotin siir
kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya iikamim saikar nidwokai
aeyim mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya simiirsi asi
nididgin. Mi siya siir kamim simiir boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin.
10 Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie
miriiya saiir hiriir namam yikropki Jon siir nii iiir kaigriphainakiyim.
11 Mi sima Jon siir mwo kaigriphaii digin mi sima siir mwoin mobmir
kwira saiir haiginki mi sima ta yin kopaka saiir hauugi. Mi saeya saiir apu
aiirim hainam. 12 Mi kamim Jon siir kigna miriiyim sima wakaewinim mi
sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima saiirin ina haingikaiyim.
Sima kikai digigim mi sima Jisis siir ini boinmauuiu. Friig.

Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

13 Ɨiya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iiir haiburgik mi i ira
saiir kwiriinam mi maeyau iikam karamaeya mirmiiya hiriir yam. Siya
siya namkin. Iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima om iiir haiburgik
mi sima ini siir mhoiiya yapnamim. 14 Mi Jisis siya ha namasukuin mi
i aiirin ina haiburgigin mi siyar yapkigidam iikam isid komiiyin hirar
nwowi. Mi siya simiirsi yaingwoyimiyokin mi iikamim makakim ini siyar
haiswonimniskiiyim.
15 Mi naiowaka kamim siir mii kigna miriiyim sima ina yitim siirim
mi ina boinim, ta maeyauwa iikam karamaeka iiya ini namkiriba. Mi
hainiingin niuwi kira ti iikamim simiir dikropki mi sima ti omi sisimim
kingiin nwowim simiir damtib mi naemin ti sainaeyam tib. 16 Mi Jisis
siya simiirin hiniina boinki, sima whisarii pi dimusi nami? Kima hauu
ae simiirin. 17 Mi sima siirin hiniina boin, krimiir tirin nae homgaki nwo
rani. Niingaka. Bretim iriiyar mi anasu whis ha nwowi. 18 Jisis siya
ina boinkiyin, naeyim kariirim hainaki. 19 Mi iikamim simiir boinki,
kima ko aiir didwoki mi siya ti bret iriiyarim mi anasu whiswo simiir
hai mi ninomor koua hiriir kaoki mi Adi Komii siir boin wadieki mi
siya anasu bretim ina yimbimbir yinop hauugiyim kamim siir mii kigna
miriiyim simiir. Mi kamim siir mii kigna miriiyim simiir hauugi mi sima
iikam imiir hauunam. 20 Mi sima ha naeyim mi simiir mhiiyim ini digar
ywokiyim mi kamim siir mii kigna miriiyim sima nae haimiihaimiiyim
sima naepipiru haiginim simiir swoki haingiriyiu haiginam mi nibim
sima haigiyim nae haimiihaimii imiir pariig iuur is. 21 Kamim ti nae imiir
naeyim 5,000 kim, sima wigyin imiir wara bi mwaingim. Ɨriig.

Jisis siya whii kwira nunan opa saiir idwowar napnaidamkin
(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

22 Mi Jisis siya nae simiir hauuwae digikin mi siya kamim siir mii
kigna miriiyim simiir boinki, kima i ira saiir kwiriinam mi kariir biiya
damkwokin whiiya saiir mirmiiya hiriir. Mi iikamim simiirin siyar
yikropki. 23 Mi siya iikamim simiirin ha nikropkiyin mi mhiuisim whir
iiirin Adi Komii siirim siya siyar ini kwisboiniu. Mi naiowaka Jisis sasa
ywokairib mhiuisim iiirin. 24 Mi ta ii aiirin siir mii kigna miriiyim sima ini
igak whii idopwoniya hirar yakiririr mairibim mi opuda ini irib hiranka
hugnaniya mi hinin komiiya ini i aiirar kaibombokiigiya. 25 Piunok
nugakin bie ha niiyok naidniyakwokin iiya pirkin kingiin nwoyakwoka
Jisis siya ini nunan ta whiiya ini saiir op ida yapamyakwokin mi kamim
siir mii kigna miriiyim simiir hiriir yapnimbiiyam. 26 Sima kigwin siya
opa saiir idwowar napni mi sima nidid pranae bi kinkim. Sima boin, wari
napniyin wraigin mi ha nididim mi ina yinkau ankauim. 27 Mi Jisis siya
bi kimiminkikin ini simiirar boinkiyin, kima kirie dwo! Karargin, kima
kipi nidid! 28 Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biiyan Inkam
Komii kirargin niuwi mi kira kariir boinki mi kara pi opa saiir idwowa
napnani kiriirim. 29 Jisis siya ina yowarkii boinki, kira ha wit! Mi Pita
siya iya saiir haiburgik mi ini nunan opa saiir idar kwaewiskin apamin
Jisis siirim. 30 Siya opuda saiir kinainkiuwinin siya ina yididwinin mi
siya op aowa hiriirin ina yokwokwomairaraonainamin. Mi siya hiniina
kauwoki, Biiyan Inkam Komii kira kariir kibokiinawid! 31 Jisis siir
iina bi kimiminkika ini Pita siirar yanka nonkwo sasaugiya mi siya siir
boin, kiriir naingwo tibmiiya kabi rani, kiriir kwoinin dimusi naingwo
yisyiskin. 32 Mi sowa iya saiir ini kwirii mi opuda ina hugwokmaigiya.

33 Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm i hɨr nwowɨm sɨma tɨ dimɨn ɨiir kɨgiyɨm, sɨma ɨni Jisɨs siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, kɨbɨe idwai kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya nu Genesaret hɨran iikamɨm makɨ niiyɨm sɨmiir haiswonɨmnɨskɨigɨn
(Mk 6:53-56)

34 Mɨ sɨma whɨi aiir niyɨkrɨonaidamɨm mɨ sɨma maeyau kwɨra nu Genesaret hɨrana saiir yamamasu kuɨu. 35 Iikamɨm ta maeyau aiiranɨm sɨma ɨna yɨnoknɨnkɨnɨm, Jisɨs siya tɨo. Mɨ sɨma yaiya ɨna hauu nɨnkɨkɨnkiya om whɨekakɨm kingiin nwowɨm sɨmiiram mɨ sɨma ɨna hainaniyɨm iikam whɨekakɨm makakɨm Jisɨs siiram. 36 Mɨ sɨma siir srɨinanae, ɨni mɨ owɨn iikamɨm makakɨm sɨma kɨriir pɨu aiir nonkwokiyɨn mɨ nɨingakɨ mɨ ɨuwi mɨ yɨuɨs mwɨs ɨiirarar timɨ onkwoki ɨinara, aniya? Mɨ iikamɨm siir yɨuɨs pɨu owiir nonkwowɨm sɨma ɨni wadɨeyar swokɨ okiyɨm. Ɨriig.

15

Adi Komii siir yaiya ɨni yɨdiwi wanwiyae sɨmiir yai ɨmiir haiburɨm
(Mk 7:1-13)

1 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm mɨ kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm, sɨma om komii Jerusalem hɨr haiburgigɨm mɨ sɨma ɨni Jisɨs saɨka yamwoniyɨm mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna srɨigi. 2 Kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yɨdiwi wanwiyaemi siyɨuɨm sɨmiir bɨri napkɨm. Moses siya boɨna mɨ ɨɨna mɨn sɨmiirɨm bɨiyɨn hɨisok rani, ɨiya sɨma naeiyɨm krɨmiir yɨdiwi wanwiyaemi siyɨuɨn kɨrɨeyɨn siir hɨriinan. 3 Jisɨs siya sɨmiir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kɨma tɨ yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir siyɨuɨm sɨmiir, dimusi napkrɨpkaii. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir siyɨu ɨiir dimusi nikwo waisigɨm, ha? 4 Bɨiya Adi Komii siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Kɨra, kɨriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sɨbgu wakaeyokna mɨ kɨra sowiirɨn siyɨu mɨiyɨk ɨiirar dɨisiimauu. Mɨ dimɨn whɨrɨn siya sɨmiir boɨnɨn, nwɨrkɨ siya sowiirwai nɨkbumbu boɨni mɨ sɨma wɨ siir nɨsomaowi. 5 Mɨ kɨma ta yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm, kɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm. Inkam nwɨrɨn siya umɨr digworaekwo kakɨnɨuwi yopii ad owiir whɨnkɨnsiisɨm. Mɨ kɨra yopii ad owiirɨn hɨnɨɨna kɨpi boɨn, tɨ umɨrɨm Adi Komiini umɨrkɨm. Mɨ kara bɨdi yɨmbɨnɨn tɨ umɨrɨm Adi Komii siirgɨn mɨ kara pɨ kowiirwai hauu rani. Nɨingaka, nɨingakɨinga. 6 Mɨ tɨkɨ hɨriinan siyɨuɨn siir tɨri mɨ ɨni mɨ owɨn kɨma sowiirwai mɨ kɨgrɨrao karamae mɨ owi mɨ kɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir bɨdi haigɨn ikworɨnugigɨm mɨ kɨmiir wanmi siyɨu ɨiiramar yɨkpɨtkɨi namɨm. 7 Kɨma tɨ iikamɨm nɨksɨsaeyan iikamkɨm. Ta yaiya Adi Komii siya boɨna bɨiya profet Aisaia siya kɨmiiram nɨmbina ɨni kaimwowa ywowa mɨ siya kɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨkɨn.

8 Tɨ iikamɨm sɨma kariir inɨg ɨiir hainaniyɨm sɨma yai ara nhɨnkɨni,
sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm kanaka namasu rani. 9 Sɨma kariir inɨgɨn
whɨsariiyar prɨihainani tɨ dimɨnɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm iikamɨm
sɨmiir, ya kariir yai rani, sɨmiirar yaiga. Ɨriig.

Inkamɨn kwoɨn bɨyɨe nwowɨyɨn yɨpi mɨiyɨk nwo rani,
(Mk 7:14-23)

10 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnmɨmauu dɨgiyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir yɨkɨuna, sɨma siirɨm namɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn, kɨma sɨbgu wakae nonkworɨnugi, tɨ dimɨnɨm sɨmiirɨn. 11 Dimɨnɨn inkam ɨeya

nonkwo haiiyin mi ha naeiyin, yio iikamim ioki siya bi hio haiginiuwigin. Niingaka. Mi kwoin biyie yio nikrani io pi siya hiowi mi inkamin pi siya kiyainami siyiu biyie tiramin.

12 Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminim kira boinim simiirar wakaekiyim. Mi sima kinaka io komiiga? 13 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numirkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi. 14 Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyimiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan ywowim. Nhwokwisae inkam nwirin siirin siyiu bi niisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir niisiimauuwi mi sowa wi ieno iiirar napnatkaigai namswowi. 15 Pita siya Jisis siirin hiniina boinki, ta boiniyio yaiya kira saiir yaimwo aiirar boiniski mi krima saiir nwoki inokninkinim. 16 Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowaeyar niki owim iki iikam nhirim simiir hiriinan, aniya? 17 Kima ninokninkin tani, ti hiniin diminin yaiya naekiyim pi mhii kwoina nam tani, pi dini siyiuin pi siir namki. Mi mhoiiya pi waisi hir nini iugik rani, aniya? 18 Mi diminim inkamni mhii kwoinau nwokaiiyim, mhoiiya wi yai saeyar boininkiigi mi ti diminin inkam iiirin wi siyar nwowaiginiuwi dimin biyiekak. 19 Mi digworaekwowim kwoinau nwokaiiyim yim hiniingim. Kwoin biyie nwowi ikin mi inkam nwirni nisomaoni siyiu ikin. Mi inkam nwirni wig hainikii nonkwonani siyiu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyiu ikin. Mi hii tauaeni siyiu ikin mi niksisaeni ikin mi nikbumbuni siyiu ikin. 20 Ti digworaekwo biyie biyie hiniinim inkamin biyie sima nwowi. Mi siyiuin inkamin iina hiisok ae karamae nwowiyin, ti hiniin diminin yio inkamin io siya bi hiowikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Ɨriig.

Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kiinga (Mk 7:24-30)

21 Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam. 22 Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyimiyok. Uridyiu biyieyin siya tirbumbugin kariir yinisim yinugiyina. 23 Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinmiminkin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoiiya nitka mi yai saeya sisinanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki. 24 Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Isrel simiir iikamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram. 25 Mi ta wiga ha nita mi ina ini waisii hiuniya siir igmiiga kingiin mi saeya ina boina. Biiyan Inkam Komii kira kariir whindiriraerarki! 26 Mi Jisis siya ina yaingwowin krima Juda iikamim Juda iikam tani simiirin wranan naingwokim mi Jisis siya boiniyio yai kwira saiirin hiniina boinkin, yio siyiu miiyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkiniu aeki. 27 Mi ta wiga saeya ina boina Biiyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biyie nankim. Wra sima naemirsisimim yin ima naekrimkrinkiiyim pi simiirar mi iumimin aei. 28 Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarkii boinin, wigra, kiriir naingwo

tibmiiya ini komii ywowa! Dimin kira naingwowin siya wi kiriirar nimbiyami! Mi ta ii aiirarin bi kimiminkin saiir yinisim yinugiyina ini wadieyar ywokiya. Ɨriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskiigin

29 Mi Jisis siya om Taia mi om Saidon sowiir haiburgik mi whiikbid
Galili saiir hiriir yapam mi siya mhiuisimin siir hiriir iiyam mi hir ini
idwowiu. 30 Mi iikam whiekakim ini saika yamwoniyim mi sima iga
iin biyie biyiekakim mi nhwokwisae mi kiu minim ninsimsiriuim mi
waeyai mikrim ikim mi makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiiga ini
kikiniuni. Mi siya simiir haiswonimniskii haiginiugig. 31 Iikamim sima
hiriinan kigim mi sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai
mikrimim sima yai ina swoki boinaikiyim mi kiu ninsimsiriuwim ini
wadieya ywokiyim. Mi iga iin biyie biyieyim ina sibgu apririrkiyim mi
nhwokwisaeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi
Komiiyin siir inig iiir asi hainankim. Ɨriig.

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mk 8:1-10)

32 Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna
miriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi
naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae bi
naemiminkim kara pi boriisopi simiirin mhiirima nikropkiyim mi sima pi
siyiu hir naokaowi mhiigi. 33 Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii
boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam karamaeka mi krima naeyim pi
papiyanki mi inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin. 34 Jisis
siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim,
krima bretim iriiyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim. 35 Mi Jisis siya
iikamim simiir boinki, kima nu iiir grinkin idwoki. 36 Mi siya ti bret iriiyar
nhiswo simiir haiyin mi ti anasuim simiir warar yinkin hai mi Adi Komii
siir boin wadieki mi ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mi siir kigna
miriiyim kamim simiir hauugi mi yim ina yapninkwokwo hauunamim
iikam imiir. 37 Mi sima ha nae digiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima
naepipiru haiginaowidim. Mi kamim siir kigna miriiyim nibim simiir
swoki tau haigiyim iriiyar is. 38 Ti kamim ti nae imiir naeyim sima 4,000
kim. Mi sima wig yin imiirin wara bi ninkin mwaingim.

39 Sima nae digiyim mi Jisis siya iikam imiir nikropkiyin mi siya ina
kwiriiyin i kopsim ira saiir kamim siir kigna miriiyim sima warar mi ina
yamim whiigbid yarmiya hiriir, nu Magadan hiran maeyau aiiram. Ɨriig.

16

Farisi nhirim Adi Komii siir kirie komii komiiyim simiir kigam sriigim
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

1 Mi Farisi mi Sadyusi kamim sima Jisis siir kinankiuwam nitkim. Mi
sima siiram sriigi. Kira ninomor kouan kirie komii komii nhirim Adi
Komii siirim krimiir wiisiimauu krima nwoki kigim. 2 Jisis siya simiir
yai aka yowarkii boin. Naiowaka kima pi hiniina boin tibi, ninomora ini
pariidnan maskwonaiinamtiba waka ii miiyik sapi nikiii. 3 Mi nugakin
kima pi hiniina boinyakwoki. Bieyin iiyaka bi maskwonaidniyakwokin
mi iiya pa swoki imiimgi, panao ii miiyik nwo rani, pi naokak nwowi.
Ɨhi, kima kigninokninkinikim ninomor saiirin. Mi kima ti hiriinan

iiyim ina ninokninkinim mi kima Adi Komii siir diminim ti tariinan nimbiyamim simiir kigninokninkin tani, aniya? 4 Kima iikam bibiyieyim ta ii aiir nwowim Adi Komii siiram nam karam nwowim kima kariiram kirie komii diriraeraram sriigim mi kima Adi Komii siiramin mhoiiya bi namkim. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie niisiimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie komii whiruwan iiya Jona siya nwowa pi siirarar niisiimauuwi biiya Jonah siya anasu komiiya saiir mhiinau nwokaiyin iiyim kwoim mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi kima wi Jonah siir kirie komiiya saiirara kigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi Jisis siya simiir haiburgik mi siya ina yamin. Ɨriig.

Boiniyio yaiya Farisi Sadyusi simiir yisin siir boinkin
(Mk 8:14-21)

5 Kamim siir kigna miriiyim sima whiiya saiir ninidnamkim i kopsim ira saiir mi bret nhirim ini sima yaingwo owougikim simiir wara bi hainamkim. 6 Mi Jisis siya simiir boinki kima sibgu mintarao mi aru dwo Farisi Sadyusi simiir yisin siirsi. 7 Sima, simasima yimboin amboin. Siya hiniina boinkin siya ta yaiya krimiir boina dimusi rani, krima bret biri hainanikim. 8 Jisis siya simiir yaiya bidiya yinokninkininkiyin mi siya simiirin hiniina srii. Kima ti kamim kimiir naingwo tibmiiya tari kabi rani. Kima hiniina dimusi boinkim. Krima bret karamaeka, ha? Kariir kirieya kimiir whinkinsiisim wi dig nwo rani, aniya? 9 Kima ini ninokninkin karamaeyar niki owim, aniya? Mi kima bi naingwokim iiya kara nimbimbir hauuwim bret iriiyarim 5,000 iikamim sima naeyim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? 10 Mi kima ti bret iriiyar nhiswo 4,000 kamim kara hauu aeiyim simiir bi naingwokim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? 11 Mi kima ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Kara kimiirin bret bi boinkin niingaka. Kara hiniina boinkikin, kima Farisi mi Sadyusi simiir yisin siirsi mintirao. 12 Mi kamim siir mii kigna miriiyim sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin yisin bret aka haiigiyin siirsi mintiraosi bi boinkin. Niingaka. Siya Farisi, Sadyusi simiir yai biyieyin yisnanim simiirsi mintiraosi boinkin. Sima simiir yai kipi wakaeyokna. Ɨriig.

Pita siya boinmimauugin Jisis siya Kraiskin siya krimiir nanmai-warkainam nitkin
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

13 Mi iiya Jisis siya om komiiyin Sisaria Filipai nikiuwiyin siir kingiin hiriir nimbiyamin mi ta iiya siya kamim siir mii kigna miriiyim simiir srii iki iikam sima paniina boini, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya yipikin, ha? 14 Mi sima hiniina yowarkii boin. Nhirim ha boini, kira ti Jon op baptais haiginiuan inkamin siya mi nhirim ha boini. Ilaijakin mi nhirim ha boini. Jeremaiakin mi yaeya profet inkam nhirim biiya naonamim sima. 15 Mi Jisis siya simiir boinki. Mi wim kimarin kariirin paniina dapikim, ha? Kara yipikin, ha? 16 Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinin. Kira ti inkamin Krais Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi siya Adi Komiiyin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinok mi siir yinisimkin. 17 Mi Jisis siya yowarkii boin, saimon Joni yinisim, Adi Komii siya kiriiramar mairgimairgaei. Kiriirin ta yaimwowa nuan inkam nwirkin bi niisiimauugin. Niingaka. Kariir Adi Komiiyin ninomor kou nwowin kiriirin siyar niisiimauugin. 18 Kara kiriir boinki, kira

Pitakin mi ti kiriir inigin siir inigmwokimwoin siiyakin. Mi kariir iikamim naingwo tibmiiyim wi ti siiya siir idwo nwowi. Setan siir kirieya wi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiir nikwowaisii rani. Mi wi nao rani. Niingaka. 19 Mhoiiya kara tidiyinin wi kiriir hauuwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir haiwaowam. Diminin kira nu tir kigninkinkikin mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owim mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin owi siirin. 20 Mi siya kamim siir mii kigna miriiyim yai kirie simiir boinikiduki, kima ti inkamin Krais Adi Komii siya nikropkiyin kariirin iikamim simiir nanmaiwarkainam nitin, kariirin inkam nwirni kipi boinmauu. Ɨriig.

Jisis siya boin kara naowi wa swoki insiin idwowi (Mk 8:31–9:1; Lk 9:22-27)

21 Mi Jisis siya ha boinmimauu bwakainamin kamim siir mii kigna miriiyim simiir. Mi ii kara om Jerusalem hiriir nami mi kara wi hik kimpipisu kasa hai rani. Mi inkam komiiyim Adi Komii siir mii kigriraowi ikim mi prismi biiyan inkam ikim mi kamim siyiu komii iiir ninokninkini ikim. Mi wi hik kimpipisu kariir hauuwi mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. 22 Mi Pita siya siir yikiunam mi siirin igao yai yani boiniu. Biiyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wi kiriir kipi swoki imbini mimin. Adi Komii siya wi hiniina boini. Niingaka. 23 Mi Jisis siya ha haiyiug kaokiyin mi Pita siir boinki, Setan kira ti amki! Kira kariir mii aiir kipi kiyopsibgi. Kira Adi Komii siir kwoinin siir biri ninokninkinkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirara ninokninkini.

24 Mi siya ti diminim simiir boin digiyim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Mi inkamin kariir siyiu imiir napam niti mi siya siir kwoin iiir hidnani mi ha haiburgigi mi kariir mhoiiya wit inkamin kariir mii imiir mirii. Mi siya hik mi naosi kipi nidid. Kara naowi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hiriinan. 25 Inkamin kariir siyiu iiir nap karamae nwowiyin siya siir kwoinairgar priinaingwo diriraeraramar naingwowi. Mi siya naosi nididiyin mi mhoiiya siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi hindara kigugu iuguski wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, iinokiinokin mi yipiki inkamkin saama naingwo karamae nwowiyin, inkamin siya kariir mhoiiya niti mi yio siya naosi bi nididkin mi mhoiiya ti inkamin siir kwoinbudin wi Adi Komii saika nwoyokyokii kaeyami iinokiinokin. 26 Mi inkam nwirin digworaekwo whiekakaki niuwi ti nu iiirin mi siya Adi Komii siir mhoiiya nam karamae nwowi mi siir kwoinbudin wi hindara kigugu iuguski mi ti siir dimin taemin whiekakim nu tiranim wi siirar whinkinsiisi, aniya? Niingaka. Mi siya wi dimu dimin haii kwoinbud iiir whinkinsiisamin iinokiinokin Adi Komii saika nwowamin, ha? Niingaka. Siya siyiu karamaeka. 27 Mhoiiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin, kara wi Adi Komii siir kirieyim simaka niti mi saeya wi paenan niuya haiginiuwi krimiirin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kanaka ninkin iti. Mi taka ii aiirarin kara wi nu tiran iikamim simiir mii imiir hidi mii miiyika kara wi dimin miiyik iiirar hauuwi mii biyieya kara wi dimin biyie iiirar mi hauuwi. 28 Kara kimiirin yaimwowar boini ti iikam nhirim tirar nwowim kima wi niki ao rani,

kima wa kigwini iiya Yaowae Adin ninomor kouanin mi dimin taemin komiiyim mi iiya siya iikamim simiir kigirkakana saiirin. Ɨriig.

17

Jisis siir piua ya ina kisinakiya
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

1 Mi ii iriiyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita mi Jems mi
Pita siir nomousimin Jon siir warar. Mi siya simiir yikiunam mi sima
simar iinaiinam mhiu whirin siir. Ti mhiuwin haruwa rani, ini kougikou
hirar nwowin mi sima siir ini owiu ti mhiu iiirin sima simar. 2 Sima
hirar nwowa mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkamidar
mi siya ini yaeya piu ywokiyin. Mi siir whwonkamin ini bienanar
whwoyakiyin mi siir yiuisa ini paenanar yiuyakiya mi ini whisinanar
ywokiyin. 3 Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iiir haiburgiko mi
sowa Jisis saika nokwo boinaiko. Mi kamim siir kigna miriiyim sima
ina kigim sima boinaiyim. 4 Mi Pita siya hiriinan kigiyin mi Jisis siir
boinki, Biiyan Inkam Komii krima tir nwowim ini wadieyar mi owim
mi kira naingwowi mi kara amirim pi kwoima mirii, ira kiriirga mi ira
Moses siiram mi ira Ilaija siiram? 5 Mi siya hirar niki boinaiyin mi
wau kwira ini paenana yiuyakiya ini simiirar yakikirinuniya. Mi yai
kwira ini ta waua saiir hirankar yimbiniya, saeya boinki. Tikinin kariir
yinisimkin, kara siirimar naingwo nanaeikin mi kariir mhii kwoinim
siirimin wadieya nwowi mi kima siir yai aiir wakae! 6 Mi kamim siir
kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi ogmwo nua hiriir waisi
kaiyirou hiunainam mi sima nidid prasae bi kinkim. 7 Mi Jisis siya simiir
kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dinsiingi,
kima kipi nidid! 8 Mi sima ha ninsiingiyim mi koua ha ninansiin kaokiyim
mi sima yaeya inkam nwir biri kigim. Niingaka. Sima Jisis siirarar
kigi. 9 Mi sima ti mhiu iiir haiburgigim mi ha niuunaiinamim mi Jisis
siya igao yai simiir boinki, kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin
kima kigin. Niingaka. Ɨiya Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitana
mi siya ie hiranki ninsiin idwowi mi wi saiirar nhinkigi. 10 Ti diminim
simiir mhoiiya mi kam nwoimim siir kigna miriiyim sima sriigi. Mi
kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima hiniina dimusi boinkim, biiyin
wi Ilaija siya niti, ha? Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyim wi
mhoiiya niti. 11 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Ɨhi, kaimwoka, biiyin wi
Ilaija siya niti mi digworaekwo whiekakim wi siyar diriraerar kwokini.
12 Jisis siya simiir boin, kara kimiirin, pi hiniina boinki Ilaija siya bidi
yitin mi iikamim sima siir bi ninokninkinkim niingaka, sima simiir siyiu
imiir napama naingwokim mi sima siirin siyiu biyie asi tiraiginiugikim
mi kariirin Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi hiriinanar
mi tirbumbuwi. 13 Mi Jisis siya kam nwoimim siir kigna miriiyim simiirin
hiniina boinki mi sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin Jonin op
baptais haiginiuwanin siir boini, Ɨriig.

Jisis siya yinisim nwirin urid yiu biyiekakin siir haiswoniskigin
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

14 Mi sima ha swoki apamim mi ini maeyauwa iikam isid komiiyin
siya nwowa saiir yimbiyam. Mi inkam nwirin ogmwo siirim ini hiuiu.
15 Mi siya ina boinin, Biiyan Inkam Komii, kira kariir yinisim iiirsi
daingwoyimyok, kariir yinisim yinkamiyin iiir kigi siya miiyiki miiyik

rani, whaowa piunan nwowi mi nopnopa mi kini. Ɨinokiinokin siya paenau nakaigainanaei mi ii nhirim pi opa mi amainami. 16 Mi kara siirin kamim kiriir kigna miriiyim simiirim nikiunamin mi sima siir haiswo niskiyim dig bi nwokim. 17 Jisis siya simiir yaiyaka ina yowarkii boinin. Kima ti hiniin kam isidin naingwo tibmii karamaekim mi kimiir mhii kwoinim wadie sibgu o rani! Ɨiya kara kimaka niki owim pariigim, ha? Mi kima Adi Komii siir yai aiir mi sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iiya swoki boini, kima naingwo tibmiiyim kima wara yinisim iiirin kariiram wikiunani. 18 Mi Jisis siya ti uridyiu biyieyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyieyin biri kimiminkikin, ina yamkiyin mi siya ti yinisim iiirin ina haiswoniski haiginiugiyin.

19 Mi mhoiiya kamim siir kigna miriiyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini sriini. Mi siir ini boiniu mi krima ti hiriinan uridyiu biyieyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha? 20 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani. Mi kima hiriinanim wi dig nwo rani. Ɨhi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nwowi mi kima wi ti mhiuwin siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiyami. 21 (Ti hiriinan uridyiu biyieyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Niingaka. Mi siyiu whiruwan siirar haiswo niskiiyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowairgo.) Ɨriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

22 Mhoiiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinmimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi. 23 Mi wi sima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyaei mi iiya kamim siir kigna miriiyim sima ti dimin iiir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamin omom omomi takis umir haiiyim sima Pita siirim sriigim umir haiiyin siyiuin siiram

24 Ɨiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima om Kapeneam hiriir nimbiyamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiyam mi sima siirin hiniina srii, kimiir inkamin inkam nowomwarkaiyiuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya? 25 Mi siya hiniina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yaiya biiyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira paniina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiiyin nu kigriraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir om komii whiruwan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii? 26 Mi Pita siya hiniin yowarkii boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima Adi Komii siir yinisisimkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka! 27 Mi krima simiirin hiriinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krimiir nwowi, kira whiiya saiir dam mi sir tini kimaiyiu. Mi anasuin biigi bii kira kikaii kira pi

siir yai aiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya saiirar sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiir saina ya kririirga. Ɨriig.

18

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir bii nwowin (Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

1 Mi ta Ɨiya kamim Jisis siir kigna miriiyim sima siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir kou nwowin? 2 Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin. 3 Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimiyok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirin wi wara nwo rani. 4 Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bii wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana. 5 Yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyiu miiyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiir hiriinan. Mi ti hiriinanin yio siyiu miiyik kariirar tirhaiginiuwi. Ɨriig.

Inkamin siir naingwo tibmiiya pi siyiu biyie ieyar mi tirbumbuwi (Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

6 Mi inkamin, inkam nwirin inig karamaeyin siir naingwo tibmiiya saiir tirbumbuwi, yio ini ti yinisimin siir hiriinan ywowin. Mi siya siyiu biyie tirnami. Mi kima yiibsiiya komii saika kogi ti hiriinan inkamin mi whii solwara saiir bopwoniya hir kimai whiridgi mi siya pi hir kwiyae haingrikiu aonamim. Ta hiriinan hika ini wadie ywowa mi Adi Komii siya hauukiswo wi biyieki biyie pi ywowin. 7 Mintarao ti nu iiirin digworaekwo biyie biyie whiekakim ini tirar nwowim mi sima tirbumbuwi kimiirin mi ti dimin biyie whiekakim sima wi hiriiyar nwoyokiyowii. Mi mhoiiya wi Adi Komii siya tirbu iguski inkamin, inkam nwirni naingwo tibmii tirbuwin. 8 Mi iga iina sowa siyiu biyie tiram mini mi kira sowiir kaigrip itkiki mi kiriir iga iina kwokwira nwowi mi ini mi owin kira iga kwir mi iina kwira namim omwai waiyae yokiyokiiyim. Yio wi miiyik miiyik nwo rani, kira paeya niuyokiyokwiiya saiir hiriir nami iga iin kwiiyarar. 9 Mi kiriir nhwoin siya dimin biyie tiram mini mi kira siir habitkiigi mi ini mi owin kira nhwona nhiruwa mi ami omin omwai waiya yokiyokiiyin. Yio wi miiyiki miiyik nwo rani, kira paeya niuyokiyokwiiiya saiir hiriir nami nhwona nhisar.

Boiniyio yaiya sibsib irin whaowaekiyin siir boinka (Lk 15:3-7)

10 Kima mintarao! Kima ha kipi naingwo ti iikam sima kariir siyiu iiir napin sima iikam niingaki niuwi. Niingaka. Kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii siir paekwosimim sima kigriraowi simiirin. Mi sima ini siir om hirar nwowim. Mi simiirin wi siya boini. 11 Kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam biyieyim nu tiranim simiir nanmaiwarkainam nitkin. Ɨriig

12 Kima paniina naingwowi, ha? Inkam nwirin siir sibsibim kamararim iriiyarkim (100) mi simiir irin ini niimau whaowaekiyin mi siya wi siirim hansiram tani, aniya? Iyie? Niingaka. Mi siya ti kamnwii iuur

iriiyar idiyim (99) wi mhiuisimin siir hir haiburgigi mi siya sibsib irin whaowaekiyin wi siirim nini hansiriuwi. 13 Kara kimiirin yaimwowa boini, iiya siya pi siir hansir haii mi mairgimairga ti irua siirim nwowa mi ini ti kam nwii iuur iriiyar idiyim (99) simiir haibura. 14 Mi iriipa hiriinan ninomor kouanin siya hiniinim naingwo rani, siir yinisim nwirki wi kipi swoki whaowae iuguski paeya hiriir. Ɨriig.

Nomiiyau siyiu biyie tiriyin mi siir whinkinsiis haiginiuwi siyiu ikin.

15 Mi kiriir nomiiyauin siya siyiu biyie kinaka tirbugin mi kira siirim dam mi kowa maeyauu kwiruwa didwo mi siyiu biyie siya kiriir tirbuin mi kira siir boinmauu. Mi siya kiriir yai aiir wakae ti hiriinan siyiu biyie siya tirin wi digiumii siir haimriiyiugigi mi siirin kirar whindiriraerar haiginiu mi siya wi wadieya sibgu owim. 16 Mi siya kiriir yai aiir sibgu wakaeyokna karam nwowi mi kima Moses siir yaiya saiir hiriinan diriraerar mi kira inkamo naingwo tibmiiyo nwisa dinkin ikiuna mi sowa kinaka dam, yai kiriir whinboinaiyim. 17 Mi siya kam nwoimim kimiir yai wakae karam nwowi mi kira iikam nhirim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiir dikiuna mi kima iripa hangiriyiu boinai mi siya simiir yai wakae karam nwowi mi kira siirin hiniina daingwo siya naingwo tibmiiyan inkam tani siya siyiu biyieyim simiir tiriikim mi kima siirin hindara hiuriyiumi iuguski.

Igbid kamiyau nwo mi kigninkin o.

18 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, diminin kira nu tir kigninkinkikin, mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owam mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinana mi kigninkin owi siirin. 19 Mi kara kimiirin pi hiniina swoki boini inkam nwiswo nu tirano sowiir kwoinin whiruwa nwowi mi ha kwisboini diminam mi kariir Adin ninomor kou hir nwowin siya sowiirin wa wakaei. 20 Ɨhi. Dimusi rani, inkam nwis o nwoim sima sima nwowi maeyau kwir mi hangiriyiu owi kariir inig iiirim mi kara wi simaka hirar mi inkin owi mi simiirin wi karar whindiriraerar haiginiuwi. Ɨriig.

Boiniyio yaiya miiyan inkamin dimin siya priihaiyin siir boinka

21 Pita siya Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyin, Biiyan Inkam Komii, kariir nomiiyauin siya kariirin siyiu biyie tirbuwi mi siir dimin biyieyim wi pariig iiya haiyoprimdiyiumiigi ti dimin imiirin mi ii iriiyar kwiswo ini digar mi owim, aniya? 22 Mi Jisis siya siirin hiniina yowarkii boinki, kara kiriirin ha boin tani iiyim iriiyar kwis. Niingaka. Kara ha boinki kira haiyoprimdiyiumiigi iiyim kam nwoim iuur iriiyar kwis (77). 23 Kara kimiir boini ti siyiuin dimin biyie haiyoprimdiyiumiiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana ini inkam komii nu kigriraowiyin siya umirim siir miiyan kamim whisarii sima priihaiyim simiir swoki hauu kiiyiuwam tiri, ini saiir hiriinan ywowim. 24 Siya kamim umirim whisarii priihaiyim simiirar kwamirii bwakainamin simiir hauukiiyiuwam mi sima inkam nwirin siirim yikiuna mi umirim siya haiyim 10 milionkim mi siya yamdi siir swoki hauuwim. 25 Mi siya ti umirim siya priihaiyim simiir umir imiir swoki hauukiiyiuwim dig rani. Mi inkam komii ina boinin kima wara inkamin mi siir wig yinim mi siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki iikam nhirim sima sainim mi ti umirim wi iki diminim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiiyiuwim.

26 Mɨ tɨ mɨiyan inkamɨn siya inkam komii ogmwo saɨka kingiina inɨ hɨuni mɨ ɨna boɨnɨn, kɨra kariirsi daɨngwoyɨmyok mɨ ha tikɨ o! Umɨr whɨekakɨm kara prɨihai prɨihaiyɨm wɨ kɨriir swokɨ hauukɨiyɨu dɨgi. 27 Mɨ inkam komiiyɨn tɨ siir mɨiyan inkam ɨiirsi yaɨngwoyɨmyok mɨ siirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn mɨ umɨrɨm siya prɨihaiyɨm sɨmiir warar yɨnkɨn ɨuguski.

28 Mɨ tɨ mɨiyan inkamɨn yaba hɨriir napniyamɨn mɨ siir nomiiyau nwɨrɨn ɨrɨpa mɨi sowa mɨriiyɨn siir yani kɨgɨu mɨ umɨrɨm siya siir hɨrankɨn prɨihaiyɨm paeyarɨn haɨrkɨn mɨ siya siir nɨi ɨiir yonkwo nhɨowomwan mɨ siirɨn ɨna boɨnɨn, umɨrɨm whɨsarii kɨra haiyɨm kariir tɨrɨnkɨn, kɨra kariir swokɨ hauugi. 29 Mɨ siir nomiiyauɨn ogmwo ha hɨuɨn mɨ hɨniina kauwok boɨnanae, kɨra kariirsi daɨngwoyɨmyok mɨ ha tikɨ o, umɨrɨm whɨsarii kara haiyɨm sɨmiirɨn wɨ yamdiya swokɨ hauuwi. 30 Mɨ siya ɨni boriisop waeyaoɨn mɨ siirɨn maeyaua hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr inɨ whɨnap kinɨsugik mɨ siya siir umɨr yamdi swokɨ hauu dɨgi mɨ siya yaba wa nɨti. 31 Mɨ siir nomiiyauɨm tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir kɨgɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk bɨ naɨngwokikɨm mɨ sɨma ɨni inkam komii ɨiirɨma yamɨm, tɨ siyɨu hɨriinan siya sɨmiir nomiiyau ɨiir tɨrgigɨn siir inɨ boɨnmɨmauɨu. 32 Mɨ inkam komiiyɨn siya asi nɨkɨunakɨkɨn tɨ siir mɨiyan inkam ɨiirɨm mɨ siirɨn hɨniina boɨnki, kɨra inkam mɨiyɨk rani, bɨiya kɨra kariirɨma nɨkɨ kauwok boɨnanaekɨn. Kɨra kariirsi daɨngwobumbugi mɨ kara kɨriirsiyɨn ɨna yaɨngwobumbugiyɨn mɨ kara kɨriirɨmɨn ha bɨ nɨkɨunanaekɨn kɨra kariirɨn tɨ umɨr komiiyɨn siirɨn yamdiya whauukɨiyɨu sasau. 33 Dimusi rani, kɨra kɨriir nomiiyauɨn ɨrɨpa mɨi kowa mɨriiyɨn siirsi bɨ naɨngwoyɨmiyokɨn kara kɨriirsi naɨngwoyɨmiyoka saiir hɨriinan, ha? 34 Mɨ inkam komiiyɨn siir kwoɨnɨn haugɨhauga whwiyɨeyɨn mɨ kam nhɨrɨm sɨmiir yɨkropki mɨ sɨma siir yɨnɨmnan ɨtkɨn mɨ sɨma siirɨn maeyaua hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr inɨ whɨnap kinɨsugik ɨiya siya umɨr hauukɨiyɨuwi wɨ saiir dɨgi. 35 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨnki. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm dɨmɨn biyɨe whɨekakɨm kɨmiir nomiiyauɨm sɨma tɨrbumbuɨm mɨ sɨmiir haiyoprɨmdiyɨumiigi karamae nwowi mɨ kariir Adɨn nɨnomor kou hɨr mɨ owɨn siya ɨriipa hɨriinan, kɨmiir dɨmɨn biyɨeyɨm wɨ sɨmiir mɨ haiyoprɨmdiyɨumiigi rani. Ɨriig.

19

Jisɨs siya wigkam haɨnɨkɨɨnonkwonani siyɨuɨn siir boɨnkɨn (Mk 10:1-12)

1 Jisɨs siya tɨ siir yaiyɨm sɨmiir ha boɨn dɨgiyɨm mɨ nu Galili siir haiburgik mɨ nu Judia mɨ yabɨe komii Jodan siir yarmiiya hɨriir swokɨ haiyɨug nam. 2 Mɨ iikam whɨekakɨm ɨni siir mhoɨiya kaikwokwo namɨm. Mɨ ta maeyau aiirɨn iikamɨm makakɨm sɨmiirɨn hɨr haiswonɨmnɨskɨigɨm.

3 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm ɨna yɨtɨm siirɨm mɨ sɨma siirɨm inɨ boɨnkɨnankɨuni mɨ siirɨn ɨna srɨiyɨm, Moses siir siyɨuɨn tɨ krɨma napɨn siya mɨiyɨkargɨn, siya hɨriinan bɨdi boɨnɨn inkamɨn siya siir wig aiirɨn ha sopki, aniya? 4 Jisɨs siya hɨniina yowarkɨi boɨn mɨ kɨma tɨ yaiyɨm Yokwo Komiiya saiir nwowɨm, sɨmiir bɨ mwaɨngɨm, ha? Siya hɨniina boɨn, bɨdi bɨdiniyarɨn Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirar nonkwokwowɨn mɨ siya wigkam warar yɨnkɨn onkwokwoki. 5 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya hɨniina boɨnkɨn, tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kamɨm siir yopii ad owiir haiburgigi mɨ siir wig anaka namwoɨuwi mɨ sowa ɨni ɨrɨpa pɨu kwɨruwa ywokiywo! 6 Mɨ kɨra hɨriinan tɨri. Mɨ sowa ɨni

piu kwiruwa ywokiywo. Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim dig nwo rani. 7 Mi Farisi kamim sima siirin hiniina srii boin Moses siya ti hiriinan yaiya krimiir dimusi hauugigim, kamin siya yokwowa ha winki, ta wig aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam mi siya hiriinan dimusi winkin, ha? 8 Mi Jisis siya simiir yai aka yowarkii boinki. Dimusi rani, kima pi nantamyiriyirkim Adi Komii siir yai aiir. Mi Moses siya kimiirin asi kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiuin mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiuin siirim bi naingwokin. 9 Kara kimiirin pi hiniina boinmauugi. Mi kam nwirin siir wiga saeya hii kam nwir aka bi nanae miminka mi ti hiriinan kamin siya saiirin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir yonkwonaiu, ti hiriinan inkamin siya nonkwonani siyiuin siir tirbugin.

10 Kamim siir kigna miriiyim sima hiniina boinki mi siya hiniina boinkiswo wig nonkwonani siyiuin yio ini kirie ywowin mi inkamin siya iindima mi owi ini mi owin. 11 Mi Jisis siirin hiniina yowarkii boin, iikam whiekakim sima ta yaiya saiir wakaeyokna apam pi boriisopi. Niingaka. Mi iikamim Adi Komii siya nimbinim sima simargim ti siyiuin siir wakaeyoknaei. 12 Wakae, kam nhirim sima wig nonkwona dig nwo rani. Dimusi rani, iiya simiir yopiiga naokaininkinkiyin yim isi hiriinanar mi owin, sima wig aka iripa piu nwowim wi dig nwo rani. Dimusi rani, sima wi dig nwo rani, wiga aka iripi piu nwowim mi kima nhirim kimiir miomaiyim bidi kintiowim mi kima wig aka iripa piu wa nwowi mi kima wi yiniekak nwo rani. Mi nhirim sima Adi Komii siir miiya saiir miriiyamar naingwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakim simiirar kigriraowikin mi sima wig nonkwonam pi boriisopi. Inkamin ta yaiya saiirim naingwowi mi mairgimairga nwowi mi siya wi saiirar wakaeyoknaei. Ɨriig.

Jisis siya yinisisim imiir nokboinmamair haiginiugin
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

13 Ta ii aiirin iikam nhirim sima yinisisim nhirim Jisis siirim hainamkim mi sima hiniina naingwokim, Jisis siir iina simiir nonkwo okboinmamairim. Mi Adi Komii siirim kwisboinim. Mi ti kamim siir mii kigna miriiyim sima io simiir ywoki. 14 Mi Jisis siya boin, kima yinisisimim simiir kigninkinki sima kariiram wit, kima simiir kipi nikidu. Niingaka. Adi Komii siya ti iikamim simiirar kigriraowi mi ini ti yinisisimim simiir hiriinan ywowim. 15 Mi siir iina simiir mwo idwo yonkwo. Mi siya simiirin ina yokboinmamairin. Mhoiiya siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin. Ɨriig.

Umir digworaekwokak inkamin siir niiwiigin
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 Mi inkam nwirin Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina srii boinim. Inkamin iikam nowamwarkaiyiuwiyin, kara wi paniin dimin miiyikin siir tiri mi kariir inigin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinokin siir haiyamin, ha? 17 Mi Jisis siir yowarkii boinki, kariiram dimusi srii piki hiniin dimin miiyikin siir haiyam sriigin, ha? Adi Komii siyairgin inkam miiyik nwowiyin. Mi kira kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyiu komiiyin Moses siirin siya winin biiya siirarar dapkripkai. 18 Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hiniin siyiu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira

inkam nwirni kipi niksisae boin hiuriyiu. 19 Kira yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna mi sowiirwaiyin siyiu miiyik iiirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyokiyim mi kiram naingwoyimiyoknaeiya mi saiir hiriinana daingwoyimiyok. 20 Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyiu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hiniin dimin ikin? 21 Mi Jisis siya siir boinki, kira wadie nwowi kiriir digworaekwo whiekakim iikam nhirim simiir hauu sima sainim mi ti umirim kira iki iikam paeprikabim simiir hauugi. Mi kira hiriinan tiri, ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekaka nwowi. Mi ti kira tirim simiir mhoiiya kira wi kariir mhoiiya wit. 22 Mi iiya ti whranisimin ta hiriinan yai aiir wakaeyin siir kwoinin ini hikaka ywonamin mi siya Jisis siir haiburgikin mi ina yamin. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakakin.

23 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki. Inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya Adi Komii siir mhoiiya namamin wi miinan mirii nami yipiki siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyim siirim. 24 Kara kimiirin pi hiniina swoki boinki hab saeya tidiyinin digworaekwo paniyin siir no iiir ninopkai namamin wi dig nwo rani, inkamin umir digworaekwo whiekakin siya ta haba miinan saeya miriiya saiir hiriinan mii mirii rani. Niingaka. Yio wi mii kamiigikomii miriinami mi siya Adi Komiiyin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin wi saika namasu rani. Niingaka. Dimusi rani, siya umir digworaekwo imiirimar naingwokwowi mi siirin wi simar nikiduwi. 25 Kamim siir mii kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima boin mi siya ti hiriinan inkamim siya dig nwo karam nwowi mi yipikin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin dig nwowi, ha? Nim krima ha naingwowi inkam nwirki namim wi dig nwo rani. 26 Mi Jisis siya simiirar kao hiririukiyin mi ina yowarkii boinin. Iikamim sima sima whindiriraerarna simiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi dig nwo rani, Adi Komii siya ti dikworaekwo whiekak imiir diriraerari wi diga nwowi.

27 Pita siya Jisis siir boinmauugi Kigi! Krima krimiir digworaekwo whiekakim simiir hiriinansi haiburgigim. Mi wi kiriir mhoiiyar niti. Mi mhoiiya krima wi piki hiniin diminin siir haii, ha? 28 Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki. Ti nu winin kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin mi kara wi ipiiya Inkam Komii nu kigriraowiyin siira wi saiir nidwokaii. Mi wi paenana niuyaei mi ti nu winin kima kam iuur nwiso kariir mhoiiya nitim kima wi ipiiyim simiir nidwokaii, kariir hiriinan. Mi Isrel simiir iikam isid iuur whiso wi simiir siyiu imiirar hidi. 29 Mi iikam whiekakim sima simiir omaka mi simiir yinisisim mi simiir yokman mi simiir yopii adim mi simiir nu digworaekwo whiekak ikim, simiir bidi haiburgigim. Dimusi rani, sima kariir mhoiiya nitam bidi yaingwowim. Mi mhoiiya kara simiirin wi yaeya digworaekwo whiekakar swoki inkin hauugi mi sima kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii. 30 Mi iikamim inig komiigakim tariinan nwowim yim wi mhoiiya hispripriki ini mi iikamim tariinan sima inig komii karamaeyim mhoiiya sima wi inig komiigak nwowi. Ɨriig.

20

Numir waina saiir miiyan kamkim

1 Adi komi siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini numir
waina saiir adin ini siir hiriinan ywowin. Mi nugak iimumain siya
ina yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim siir numir waina
saiir miriiyam. 2 Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini wadieya
ywokiyim ta wain numira saiir miriiyam. Sima saiir miriiyim umirim
pi ii kwokwirani umirim simiirara mirii haii. Mi siya simiir asi
nikropkikin siir numir waina saiiramin. 3 Mi iiya 9 klok nwowa siya
saiir yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya yap kigam kam
nhirim maeyauwa nae haiginiya hirar sibokwowi. 4 Siya simiir boinki,
kima iriipa hiriinan kariir numir waina saiir tini miriiyiu mi kara umirim
pi kimiirar hauu digi. Mi ta mii aiirsiyin umirim wi kwokwirani umir
maira hauuwi. 5 Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nokwoniyin
12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya ha swoki amin mi siya kigam
kam nhirim sima hindara sibokwowi mi siya biiya siya tira mi saiir
hiriinana swokini tiriuwin. 6 Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin
mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib okworibi. Mi siya simiir
sriigi mi ti biewi komiiyin kima ta maeyau aiirin whisarii dimusi nokwo
kaoikiigiribgim, ha? 7 Mi sima siir yai aka yowarkii boinin, inkam nwirin
mii krimiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya simiir boinki, kima kariir wain
numira saiir tini miriiyiu.

8 Ɨiya bidi kakauugiriba mi adin numir wainanin siya inkamin siir mii
imiir kigriraowiyin siirin hiniina boinki, kira iki miiyan kamim simiir
dikiunaki mi simiirin umir hauugi. Inkamin mhoii nitin mi umirin siirar
hauu bwakainam mi hiriinanar hauuyokiyokiiyam mi inkamin bii nitin
nugak iimuma siirar tina hauu digiu. 9 Mi kamim iiya 5 klok nwowa
ha namiriiniyin bii sima yit mi sima umirim iikwokwirani umir mairin
siirar hainamim. 10 Mi simiir mhoiiya kamim biigi biiya namiriiniyim
sima ina yitim mi ina yaingwowim, krima pi umir komiiya hai. Mi sima
umir komii bi haiigim mi sima hiriihiriinankinar hai. 11 Mi sima hai
digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iiirin. 12 Mi sima
ina boinim, ti kamim naiowaka namiriiniyim mi sima ti umirin krima
haiyin siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini miriinikim. Mi
krira nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribin mi
bieyin krimiirar whwonanaewakin. 13 Mi numir wainan adin siya yaiya
kwira yowarkii boin simiir nwir inakan. Siya hiniina boinkin, nomiiyau
kara kiriir bi tirbugin. Mi krima tari ti umir iuurim simiirimin iripa
kwoin whiruwa bi nwoko, aniya? 14 Kira kiriir umir iiir bidi haiyin mi
ha dam. Ti umirin kara kiriir hauuwin kariirar kwoinkin ti inkamin
mhoiiya nitin siirin hiriinan umirin kara siirar mi hauuwi. 15 Kariirar
diminkin. Kara kariir umir imiir mi diriraerari yio kariirar kwoinkin.
Kira kanaka dimusi ninkinimpisuwi, ha? Kara siyiu miiyik iiirar tirkin.
16 Yio hiniingin mi iikamim mhoiigi mhoiiyanim yim wi biigi biiyin sima
nwowi. Mi iikamim bii nwowim yim wi mhoiigi mhoiiya nwoki. Ɨriig.

Jisis siya ina boinin kara naonami mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 Jisis siya om komii Jerusalem hiriir niinaiinamin mi kam iuur nwiso
siir kigna miriiyim sima warar yinkin am. Mi siyiu hirar napamim mi
Jisis siya simiirin siyiu mig hiriir yikiunam. Mi siya simiirin ina boinin.
18 Wakae, panaowin krima pi om komii Jerusalem hiriir nami. Kara

Yaowae Adin ninomor kouanin kam nhirim sima kariirin wi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiir kinmauu iti. Mi sima bidi yimboin tibmiiyim kariir nisomaowim. 19 Mi sima kariirin wi Juda iikam tani wi simiir iin nonkwo hauugi mi sima kariirin wa nigbumbu boini mi idgiu mini nipimpari mi paeyin hiiniya nirioninkinin wi saika ninkin irinugi. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Ɨriig.

Jems Jon sowiir apua Jisis siir sriiga sowa biiyan inkam nwowam (Mk 10:35-45)

20 Mi taka iiya Sebedi siir wiga saeya yinisim nwiso Jisis siirim yikiunam. Mi saeya ogmwo ina ini akai hiuwiuwa siir kingiin hir mi ina sriiya siirim, Jisis siya saiirin dimin miiyik whir tirim. 21 Mi Jisis siya saiir boinki, kira pi hiniin dimin siirim naingwowi. Mi saeya siir boinki, kira kariir boinki ti kariir yinisim nwiso sowa ini mi owo, sowa kiriir iin inig yaioyae owiir mi idwowi mi nwirin iniga mi nwirin yaioyaeya, iiya kira inkam komii nwowi, aniya? 22 Saeya hiriinan yai boina mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti diminin kima sriiyin kima siir bi sibgu inokninkinkim. Ta hik hiriinana kara haiiya kowa saiir haiyim wi digar nwowi, aniya? Mi sowa siirin hiniina yowarkii boinki, ihi. Kriira wi digar nwowi. 23 Mi Jisis siya sowiir boinki, kaimwoka ta hika kara haiiya kowa saiirin hiriinana mi haii. Mi yipikin kariir iina inig yaioyaeyo sowiir nidwokaii, yio kariir dimin tani. Niingaka. Ti kamim simiir ipiiyim sima nidwokaiiyim, yim kariir Adin siyar bidi diriraerarkwokinin.

24 Mi kam iuurim siir kigna miriiyim sima hiriinan yai wakaeyim ti iwinyaowo sowiir apua saeya tirin mi sima io sowiir ywoki. 25 Jisis siya simiirin ina yikiunan mi siya simiir boin, kima ina ninokninkinim inkam komii nu kigriraowiyin siya iki Juda iikam tani simiira nikwowaisiigim. Mi sima ti inkam komiiyim simiirin yai kirie aiir yikwao boin, simiirin wi sima niki sibgu kigriraowim. Mi sima wi simiir yai imiirar wakaeyoknam. Mi inkam komiiyim sima iki iikamim simiirar nikwao boininaeikim, sima simiir yai imiirar wakaeyoknaim. 26 Ti hiriinan siyiuin kimiir tir kipi niki o. Niingaka. Inkamin siya kimiir inkam komii nwowam naingwowi mi siya kimiir miiyan inkam niinganan dwo, siyiu miiyik kimiir tirhaiginiuwim. 27 Mi inkamin siya kimiir bii nwowam naingwowi mi siya kimiir mii priimiriiyan inkamnan dwo. 28 Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara minam bi nitkin iikam whiekakim kima kariir whindiriraerar haiginiuwim. Niingaka. Kara kimiir whindiriraerar haiginiuwam nitkin. Kara iikam whiekakim dimin biyiekakim simiirim naowim mi simiir dimin biyie haiyoprimdiyiumiigiyam. Ɨriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo niskigo (Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 Mi sima om komii Jeriko siir haiburgigim mi ina yamim. Mi iikam whiekakim sima Jisis siir mhoiiyar yamim. 30 Mi inkam nhwokwisae nwiso sowa siyiu mig kingiin hirar yidwokwokin. Mi sowar wakaewin Jisis siya tiriir napni mi ina kauwoknanaekiyo, Biiyan Inkam Komii, kira Devidni isidin siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, kririirsi daingwobumbu. 31 Mi iikamim sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. Mi sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, Biiyan Inkam Komii, kira Devid siir yinisimkin, kira kririirsi daingwobumbu! 32 Mi Jisis siya ha namikwowiuin mi sowiir yikiuna mi ina boinin, kowa paniina naingwowi kara kowiirin pi hiniin diminin siir tirki, ha? 33 Mi sowa siir

boinki, Biiyan Inkam Komii, krira ha naingwowi kira kririir nhwo owiir haiswoniskiigi. 34 Mi Jisis siya sowiirsi naingwoyimyokin mi siir iina ina yonkwokiya sowiir nhwo nhis owiir mi sowiir nhwowo ha kaokiyo mi ini Jisis siir mhoiiyar yapnamo. Ɨriig.

21

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

1 Mi sima om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi sima omisim Betfasi hiriir yimbiyam mhiu whirin Oliv siir kingiin. Mi Jisis siya inkam nwiswo siir mii kigna miriiyo sowiir yikropki bii sowar namkwokinim. 2 Mi siya sowiir boinki, kowa iki omin krima kigiyin siir dam mi kowa kingiin tirar kwakig. Mi kowa wi kimiminki rani, donki irin uridni sima nimburuwin paeyaka pi siir kigi mi saiir yinisim ii iiirin wara mi kowa pi sowiir whro hainani mi kariirim kiyainani. 3 Mi inkam nwirin siya yai kwir kowiir boinki mi kowa siirin hiniina boinki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya sowiirin miigakin mi mhoiiya siir miiya dig nwoki mi siya wi kiriirar swoki hauugi mi siya wa nami. 4 Ti dimin hiriinanim nimbiibiiyamim mi yaiyim biiya profet sima boinim ini simiirar boinourwokaiyim mi sima hiniina boinkim,

5 kima iikamim om Saion hiranim simiirin hiniina boin, kigi! Kimiir
Inkam Komiiyin nu kigriraowiyin isirin kimiiram niti. Siya inkam
miuungin mi siya donki haomim siir nidwo namkin mi donki iiyin
yopii aeya naokainan siir! Mi iiya Jisis siya om Jerusalem hiriir
nimbiyamin, ti diminim sima ina yimbiyamim.

6 Mi inkam nwiswo Jisis siir kigna miriiywo mi yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinana ini tiriu. 7 Mi sowa donki iwinbugao sowiir hakainamwo mi sowiir yiuisim siir idwo yitimwaniu mi Jisis siya yiuis idwowa yidwonam donki yinin siir. 8 Mi iikam whiekakim simiir yiuisim ini siyiu iiirar haknamin siir biiyar mi nhirim paekwowim sikwonanim simiirar kriphaknam siyiu iiirar. 9 Mi iikam nhirim biiya napnam ikim mi nhirim mhoiiya saika ninkin apnam ikim sima ina kauwok boinamim, Devid siir isidan yinisimin Adi Komii siya nikropkiyin siya wadieki wadiekin, siir inig iiir dokboinmamairgi! Adi Komii siya ti Biiyan Inkam Komiiyin nitin siir whinkinsiis haiginiugin, siya inkam miiyikin krima Adi Komii siir inig iiir hainan prapraskikin.

10 Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin mi iikam whiekakim om komii hir nwowinim sima hiriinan dimin iiir kigwinim ini hindara yanaawinim mi ina boinim, ti inkamin siya yipikin? 11 Ti iikamim napnaniyim sima boin, Jisis siyairgin profet inkamin om Nasaret nu Galili hiranin. Ɨriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir napninopkainamkin
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

12 Jisis siya Adi Komii siir omaka komiiya hiuyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napninopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowana haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinitnowidninkiigi. Mi siya umir hiiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiiya sima Adi Komii siir ninkinimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mii miriiyim sima nidwokaiyim simiir warar. 13 Mi siya simiir boinki,

Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yaiya Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnka, kariir omaka iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨma saiirɨn hɨniɨna dapi, nhwo kwɨs boɨni omakaka! Mɨ kara kɨmiir boɨnki, kɨma kariir omaka ɨni hɨi tauae inkamɨn siir hɨriinan omaka biyɨenan ywonama.

14 Mɨ Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir hɨrar nikɨ owɨn mɨ kam nhɨrɨm nhwo kwɨsaeyɨm mɨ ɨga biyɨe ɨkɨm sɨma ɨna yɨmbiniyɨm siirɨm mɨ siya ɨni sɨmiirar haiswonɨmnɨskɨiyɨn. 15 Prismi bɨiyan kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨni ɨkɨm sɨma Jisɨs siya haiswonɨmnɨskɨiya saiir kɨgɨm mɨ sɨma wakae yɨnisɨmɨm hɨniɨna nɨnɨkɨu anɨkɨuwi krɨma Devid siir isidɨn siir yɨnisɨmɨn siir inɨg ɨiir hainan prapraski. Mɨ sɨma ɨo hɨriinansi nwokɨm. 16 Mɨ sɨma ɨo ha nwowɨm mɨ sɨma mɨnam naɨngwokɨm tɨ yɨnisɨsɨmɨm sɨma kauwoknanaeyɨm pɨ tankiyɨm mɨ sɨma hɨniɨna boɨn, kɨra ta yaiya yɨnisɨsɨmɨm sɨma boɨna ɨna wakaeyɨm, ha? Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, ɨhɨ, kara tɨsa wakaeyɨn. Kɨma Yokwo Komiiya saiir yai ɨmiir bɨ mwaɨngɨm. Saeya hɨniɨna boɨnka, Adi Komiiyɨn yɨnisɨm budɨrɨg ɨkɨm mɨ yɨnpraigak ɨkɨm sɨmiir bɨdi yɨisɨisɨmauuɨn mɨ sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn hɨriinan asi sɨbgu hainan prapraskɨm, aniya? 17 Mɨ siya sɨmiirɨn ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya sɨmiir haiburgik mɨ om Betani hɨriir yam mɨ hɨrar whwonkaowi. Ɨriig.

Jisɨs siya boɨnkiyɨn pae fɨgɨn ɨna whɨrkiyɨn mɨ ɨna wainamɨn
(Mk 11:12-14,20-24)

18 Mɨ nugak ɨmumarɨn Jisɨs siya ɨna swokɨ haiyɨug apam yakwokɨn om Komii Jerusalema hɨriir mɨ siya mhɨiya ɨna yapaowamɨn. 19 Mɨ siya pae fig whɨrɨn siyɨu mɨg hɨr nokwoɨn siir kɨgam mɨ siya siirɨm ha namɨn mɨ siya hɨniɨna bɨ kɨgamkɨn nae bɨdi budɨn. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mɨ siya tɨ pae fɨgɨn siirɨn hɨniɨna boɨn, kɨra wɨ nae swokɨ budmɨmɨn tani, niingakiinga. Mɨ tɨ pae fɨgɨn bɨ kɨmɨmɨnkɨkɨn ɨna wainamɨn. 20 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm tɨ hɨriinan dimɨn ɨiir kɨgɨm mɨ ɨna yanaakiyɨm. Sɨma boɨn, tɨ pae fɨgɨn siya dimusi wai sasaunamkɨn, ha? 21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kɨma naɨngwo tɨbmii kiini mɨ kɨma wɨ dɨga nwowi tɨ pae fɨgɨn kara mɨnkiyɨn siir hɨriinan. Mɨ dimɨn whɨrɨn kɨra wɨ dɨga mɨ owi. Mɨ kɨra tɨ mhɨu ɨiir boɨnki, kɨra whɨi solwara hɨriir diswɨtnatmainam mɨ siya wɨ hɨriinana mɨ tɨri. 22 Mɨ kɨma Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ ha srɨii digworaekwo whɨekakɨm kɨma haiyam srɨi boɨni, siya kɨmiirɨn wa hauuwi. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨi yɨpɨkɨn inɨgak kɨriir nwo haigɨnɨuwɨn
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir swokɨ haiyɨug apnɨnopkainam mɨ iikamɨm sɨmiir yowomwarkaiyɨu siir yai ɨmiir. Mɨ siya ha nikɨ boɨnɨn, prismi bɨiyan kamɨm sɨma mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨma siir hɨriir yɨmbiyam mɨ sɨma siirɨm srɨigi mɨ yɨpɨkɨn inɨg komiigak kɨriir nwowaigɨnɨuɨn mɨ kɨriir nɨmbinɨn yɨpɨkɨn tɨ digworaekwo sɨmiirɨn kɨra pɨkɨ hɨniɨn inɨgɨn siir dirɨraerari, ha? 24 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aiirɨn ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kara ɨriipa hɨriinan kɨmiirɨn pɨ dimɨn whɨrɨn siir srɨiyɨm mɨ tɨri. Mɨ kɨma saiir sɨbgu owarkɨi boɨni mɨ kara ɨriipa hɨriinan wɨ kɨmiirar boɨnmauuwi inkamɨn inɨg komiigak kariir nwowaigɨnɨuɨn ta mɨiya saiir mɨriiyam. 25 Yɨpɨkɨn Jon siir nwowaigɨnɨuɨn inɨg komiigak iikamɨm op sɨmiir baptais haigɨnɨuwam Adi Komii siya, iyae inkamkɨn, aniya? Mɨ sɨma, sɨmasɨma hɨniɨna yɨmboɨn amboɨna krɨma siirɨn pɨ panɨɨn yaiya saiir boɨni, ha? Mɨ krɨma siirɨn hɨniɨna boɨni, Adi Komii siya

hauugin mi siya krimiirin pi hiniina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim. 26 Mi krima ha boini ti dimin inkamki hauugin mi krima hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi sima wi krimiir tiowi. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin. 27 Mi sima Jisis siir yai aka hiniina yowarkii boin, krima ninokninkin tani yipikin inig komii Jon siir hauuwin ti dimin im simiir tiram. Jisis siya simiir boinki. Dimusi rani, kima kariirin bi sibgu boinkikim Jon siirin. Mi kara iriipa hiriinan wi kimiir mi boinmauu rani, yipikin inig komii kariir hauuwin ti dimin taeminim simiir tiram. Ɨriig.

Boiniyio yaiya yinisim nwiswo ad nwiruwaniyo sowiir boinka

28 Kima paniina naingwowi, ha? Biiya inkam nwirin siir yinisimo nwisko mi mhoiiya iiya sowa inikamae nwokiyo mi adin siya siir yinisim yaowaeyin siirim yam mi siir ini boiniu, yinisim, panaoin kira kariir numir waina saiir kigriraowam dam. 29 Mi yinisimin adin siir yai aka yowarkii boin. Niingaka. Kara pi boriisopi. Mhoiiya siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi ini adin siir wain numira saiir swokini miriiyiuin. 30 Mi adin ina swoki apnamin siir yinisim nwirin siirim mi siya ta hiriinan yai aiirar swoki boiniu siirin mi kira kariir wain numira saiir tiram dam. Mi yinisimin hiniina yowarkii boinki, kara pi kapi nami mi siya numira hiriir bi swoki amiminkin. 31 Mi siya simiirin hiniina sriigi, tiki yinisim nwiso yipikin adin siir kwoin iiir napin, ha? Mi sima ina boinim Biiyan iiya mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki mi iikam biyieyim omom omomi umir takis haiyanim mi wigim hii nanaei ikim simiir mhii kwoinim bidi kisina haigiyim mi sima Adi Komii siir yai aiiram bidi yaingwo tibmiiyim mi kimiir biiyin wi simar nami iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim kimiiramin. Niingaka. 32 Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbinikin siyiu miiyik miiyikim simiir niisiisimauugim kimiirin mi kima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Mi kamim omom omomi umir haii ikim mi wigim hii nanaei ikim sima siir yai imiir bidi yaingwo tibmiiyim. Mi kima ti hiriinan diminim simiir bidi kigim mi kimiir kwoinim biri kisina haiigikim mi siir siyiu iiir napam bi naingwo tibmiigim. Niingaka. Ɨriig.

Ta boiniyio yaiya inkam biyieyin numir waina saiir kigriraowiyin siir boinka

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

33 Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyio yai kwira hiniinga. Inkam komii nwirin siya nu komiigakin mi wain numir yinkin mi ina hiuyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiiya ienau hir haigi mi sima wain nidim ina whinitkaigaiyim mi simiirin ina yokwobrombropim simiir hii imiirim mi saiir mhoiiya numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira saiir kigriraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi sima kigriraowam mi umir mii saiir warar mi miriiyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira. 34 Mhoiiya iiya wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwowa mi numiran adin siya whisarii mii prii miriiyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam. 35 Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim mi sima siir miiyan kam imiirin siyiu miiyik bi tirkim. Mi sima nwirin hindara tioki mi nwirin hindara yisomaoki mi nwirin hindara kaigromkrorki siiyani. 36 Mi numiran adin kam

nhirim miiyanim simiir yikropki, siya hoimgakriga yikroki, biiyana saiir hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim hiriinan siyiu iiirar swoki tirwin simiirin. 37 Mi mhoiigi mhoiiyan siya siir yinisimki yinisim yinkamiyinin siirgisiirar yikropki simiiramin. Adin siya hiniina yaingwo, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei. 38 Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima ti yinisim iiir kigwinim mi sima sima hiniina boinaiwin, tiki yinisim hiniinin siya wi siir adni digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir disom aoki mi ta siir adni numira wi krima haii. 39 Mi sima siirin ha kiyainaniyamim numir yaba hiriir mi sima siirin ina yisomaowin.

40 Mi Jisis siya simiir boinki, kima paniina mi aingwokiyim? Mhoiiya iiya numir wainain adin siya niti wi paniin siyiuin siir natirni ta numir aiir kigriraowan kamim simiirin? 41 Mi sima siir boinki mi siya ti inkam biyieyim siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom aokii. Mi siya numir waina wi iikam isid miiyik nhirmi hauugi sima kigriraowim mi nae haiyan iiya mi sima nae haimii, siirin wa hauu aei. 42 Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai haimii kwira profet kamim biiya sima wina Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu mwainiokninkinkim, aniya? Saeya hiniina boinka,

ti yin miiyikin omaka miriiyin kamim sima boriisop waeyaowin tari-
inanin ini biiyan yin yamwowiuin. Siya ini bopwonauan
kougouwin siir hiriinan yamwowiuin. Biiyan Inkam Komiiyin
siyar diriraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiyamin mi krima siir
kigin ini wadieyar ywokiyin.

43 Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya kigriraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mii sibgu miriiyim wi simiir hauugi. 44 Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa nikii iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digiumii kariir haimriyiuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisiimtl siini.

45 Mi iiya prismi biiyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyio yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga. 46 Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Ɨriig.

22

Ta boiniyio yaiya nae komiiya wig nonkwonaeiya saiir boinka (Lk 14:15-24)

1 Jisis siya yaeya boiniyio yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hiniina boinkin, 2 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan ywowin. 3 Biiya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iiya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi boriisopi. 4 Mi siya siir miiyan kam nhirim ina swoki

ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingigim simiir dikiunaki mi kima simiirin hiniina boin, wakae, kariir naeyim bidi diriraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hikae hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haiigingigim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit. 5 Siya siir miiyan kamim ti yai imiir boinmimauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinoopkiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mii miriiyam yamin. 6 Mi nhirim inkam komii nu kigriraowiyin siir miiyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haiiginiugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim. 7 Mi ti hiriinanin inkam komii nu kigriraowiyin siir kwoinin haugi hauga ha whiyiekiyin mi siir kamim sau ninitiyim simiir yikropki. Mi sima inkam biyieyim simiir yisomao mi om iiir warar yinkin haingimugig. 8 Mi sima hiriinan tirim, inkam komiiyin siir miiyan kam imiir boinmimauugi, wigwas naeya bidi diriraerar haigin diga, kamim kara nimbinim sima miiyiki waeyao paniinsi yitsi. 9 Mi hiriinanki niuwi kima iki siyiu whiekakim simiirar dap kig yokiyokiiyam mi kam whiekakim kima simiir kigi mi kima simiir wikiunani ta wigwas nae aiirim. 10 Siya hiriinan yai boinkiyin mi miiyan kamim ina nhinoopkiyim. Mi siyiu whiekakim simiir nwowim iikamim simiir yapboinmamauu iikam biyie biyie ikim mi iikam miiyik miiyik ikim simiir yikiunani wigwas nae aiirim. Mi sima ha nitim ta omaka wigwas nae diriraerara ini iikamkina yinkiniugiya.

11 Iikamim sima ha nidwodwokai digiyim mi inkam komii simiir napninopkai kigam namkin. Mi siyar kigi inkam nwirin yiuis miiyik bi piuainanikin wigwas naeya saiir nidwokai aeyamin. 12 Mi inkam komiiyin siir boinki, akam, kira yiuis miiyik piuainani karamae dimusi nwokin ta wigwas nae aiiramin, ha? Mi siya ini yai mikrima ywowin. Mi ina yididkiyin. 13 Inkam komiiyin siya siir miiyan kamim simiirin hiniina boinki, kima siir iga iinim simiir kogrimdiinugi. Mi maeyauwa niiyim niiyim nwowa saiir hiriir ditkaigi. Ta maeyau niiyim niiyim aiirin siya wi kauu ouu prasae kin tani. Mi siya wi hik komiigikomii aiir haii. Mi wi siir big iiirar mi aegiyimgiyikaeyami. 14 Jisis siya ta boiniyio yai aiir boin digiyin mi siya simiir boinki, ihi, Adi Komii siya iikam whiekakim simiirar nikiunaei. Mi simiirin wi irira nwinwira nikiuna apninopkainani. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim umir Sisa siir hauuwam
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

15 Mi Farisi kamim sima yaiya ina haingiriyiu hid boinaiyim, Jisis siir kinankiuwam. 16 Mi sima simiir kigna miriiyim kam nhirim mi inkam komii Herot siir kamim simiir warar yinkin ikropki. Mi sima Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina ini sriiyiuim yai nhirim simiiram. Inkam yaimin dimin nowomwarkaiyiuwiyin, krima ina ninokninkinin kira yaimwo boinan inkamkin. Mi kira yaimwowa saiirar sibgu owomwarkaiyiu boinikin diminim Adi Komii siir iikamim simiirim. Kira inkam nwirni bi nwowikin kou mi nwirni bi nwowikin nua. Niingaka. Kira iikam whiekakim simiirin whiruwar nwowaiginiuwikin. 17 Kira krimiirin sibgu boinmauugi, kira paniina naingwowi, ha? Moses siir siyiu komiiyin siya boinin ini wadieya mi owin krima omom omomi takis umirim inkam komii Sisa Romanin siir hauuwin, aniya? Iyie? Niingaka. 18 Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinokninkinin mi siya simiir boinki,

kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiunikim, ha?
19 Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi miiya umira saiir
nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wiisiimauugi. Mi sima
umira siirim asi hainakikim, siir niisiimauuim. 20 Mi siya simiir sriigi,
ti whwonkamin mi ti inig ikin umir aiir nwowin siya nhinirgin. 21 Mi
Jisis siya simiir yowarkii boinki, inkam komii Sisa. Mi siya simiir boinki,
dimin Sisa nikin, yio kima Sisa siirar hauu. Mi diminin Adi Komii krimiir
Wanin siirgin yio kima siirar timi hauugi. 22 Sima ta hiriinan yai aiir
wakaekiyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima siir ina haiburgigim mi
ina yamim. Mi sima Jisis siir kinankiuan yai karamaekim. Iriig.

Sima Jisis siir sriigi iikamim naonami wa swoki insiin idwowi
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 Ta ii aiirarin Sadyusi kam nhirim Jisis siir hiriir yimbiyam. Ti kamim
sima hiniina boinikim, inkamin naonamiyin sima wi swoki insiin idwo
rani. Sadyusi kamim sima ha nimbiyamim mi sima Jisis siir ini sriiyiu,
24 inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, Moses siya hiniina boinkin, inkam
nwirin siya yinie niyio karam nwowi mi siya ha naonami mi siir wig
igabaeya siir nomousim ieyar swoki itkin idwokai naowid. Mi yiniekakin
wi siya nwo haiginiuwi siir yaowae iiirin. 25 Mi kam iriiyar nwiskiniuwi
mi simiir yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ina yaonamin mi siya
yiniekak bi nwogigin. Mi siir wig igabaeya ini siir nomousim ieyar swoki
itkin idwokainaowida. 26 Mi siir nomousimin iriipa hiriinanar mi tir,
yinie karamaeyar mi aowin. Mi nwoimaka iriipa hiriinanar mi tir mi
ini hirii hiriinanar tir yokiyokiiyamin. Mi ti iwiniyao iriiyar nwiso ini
yinie karamaeyar yaowim. 27 Sima yaowin naokao digiyim mi mhoiigi
mhoiiya simiir yao wig igabae aeyar yaonam. 28 Kira boinki, iiya iikamim
naokaowim sima ninsiin idwowi. Ti iwinyao iriiyar nwiswo ta wiga saiir
kamki kamin wi nhinga nwowi? Kira ina ninokninkinin, sima yaowin
saiirara nonkwona swokim.

29 Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima Yokwo Komii
saiir yai imiir bi ninokninkinkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kirie
aiir bi ninokninkinkin, ha? Mi kima hiriinanin whaowaeya priiboin,
aniya? 30 Mi iiya iikamim sima ninsiin idwowi mi sima wi nonkwona
rani. Niingaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman paekwosimim ninomor
kou hir nwowin wi simiir hiriinan nwowi, niinga niingar. 31 Ti iikamim
naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara kimiir sriiyim mini. Adi
Komii siir yaiyim Moses siir hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya?
Siya hiniina boinkin, 32 kara Ebraham mi Aisak mi Jekop simiir Adi
Komiigin. Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani.
Iikamim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin simiir Adi Komiigin.
33 Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi
sima ini hindara yanaakiyim Iriig.

Adi Komii siir biigi biiyan siyiugi siyiu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

34 Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir boin tankaigikin.
Mi Farisi kamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina haingiriyiu
boinainamim. 35 Mi simiir bopwo hirin inkam nwirin siyiu imiir
ninokninkiniyin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir sriikinankiuwam
namkin. 36 Iikam nowomwarkaiyiuan inkam piki hiniin siyiu ikin,

siyiu whiekakim Moses siya winim simiir bii nwowim, ha? 37 Mi Jisis siya siir boinki, Biiyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiigin. Mi kiriir mhii kwoinim mi kiriir kirieya wi saiirar hauu iuguski mi kiriir digworaekwo whiekakim simiir warar. 38 Ti siyiuin siya ini siyiu nhirim Moses siya winim simiir kou ywowin. 39 Mi mhoiiyan siyiu whirin yio hiniina boinkin, kira inkam nhirim simiirim naingwowiyim mi kiramar naingwonaeiyin saiir hiriinanar daingwo. 40 Ti siyiuwo sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim simiir siyiu imiirar higriniu irkakiyim. Friig.

Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin Adi Komii siya nikropkiyin
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 Farisi kamim sima iripa niki haingiriyiu owim mi Jisis siya simiir srii,
42 kima Krais siirin ini paniina naingwowim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, ha? Siya nhinir piugan ankin, ha? Mi sima siirin hiniina yowarkii boinki, Devid siir piuganankin. 43 Mi Jisis siya simiirin ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyiuin Devid siir nwowin siirin siya niisiimauugin mi Devid siya siirin Biiyan Inkam Komii dimusi dapkin, ha? Siya hiniina boinkin,

44 Devid siya hiniina boinkin Adi Komii siya, kariir Biiyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkin, kira kariir iina iiniga saiir didwo. Mi mhoiiya kiriir sau omomin wi kara kintiokii simiirin. Mi wi kiriir aowa nwokaii.

45 Kima kigi Devid siya dapkikin Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Biiyan Inkam Komii siya mi siya ti inkamin Devid siir isid paniina nwokin, ha? Niingaka. Siyiu karamaekin. 46 Mi inkam nwirkin bi nowarki boinmiminkin ta Jisis siir yaiya. Niingaka. Mi ta ii aiirin sima ina yididbwakainamim siirsiyin mi mhoiiya sima siirimin dimin whiram bi swoki srii miminkim. Friig.

23

Jisis siya iikam imiir boinki, kima mintarao, kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simiir siyiu imiirsiyin
(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

1 Mhoiiya Jisis siya yaiyim iikam whiekakim mi kamim siir kigna miriiyim simiir boinmimauugin. Jisis siir yaiya hiniina boinkin, 2 kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sima kimiirin Moses siir siyiu imiir nowamwarkaiyiugim. 3 Mi hiriinankiniuwi yim ti hiriinan digworaekwowim, simiir boinmimauuwiyim, yim kima simiirin ha wakaeyokna ap. Mi simiir siyiu iiirin, yio kipi kigna ap. 4 Ti yaiyim sima kimiir boinmimauuwiyim, yim ini dimin hikakim kima nityiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim. Mi sima wi kimiir whinhai rani, ti dimin hikak imiirin. Niingaka. 5 Dimin taeminim sima miriiyim, sima minam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti iinmi op minim minam niigim sima Adi Komii siir yaiyim simiir hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowim, sima inkam wadiekim. Mi yiuis priei prieiyim sima niiyim yim ha mi piuai haiginiu. Sima nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim mi iikamim simiir kigi, sima wa boini, hie wara inkamim, sima inkam wadiekim. 6 Mi iiya sima yaewou komii komiiyim simiiram namiyim sima iki mhoiiyan ipiiyim

simiir bi nidwokaiigim. Niingaka. Sima iki ipiiyim biiyar nwowinim pi simiirar nidwokai omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiirin iriipa hiriinan. 7 Sima ha naingwowi, iikamim maeyaua nae haiginiya saiirin sima simiir nwoki boin mairgimairgam. 8 Iikamim sima kimiirin hiniina kipi dap iikam nowomwarkaiyiuwan inkam komii komiigim. Niingaka. Inkamin nwiruwairgin kimiir nowomwarkaiyiuwiyin, Adi Komii sasairgin. Mi kima whiekakim ini nomiiyaukina yoswowim. 9 Mi nu tirin kima inkam nwirniyin hiniina kipi dap, krimiir Adi Komiigin. Niingaka. Adi Komiiyin nwiruwairgin, krimiir Adin. Mi siya ini ninomor kou hirar nwowin. 10 Mi sima kimiirin hiniina kipi dap, inkam komii. Niingaka. Kimiir Biiyan Inkamin nwiruwairgin, yio karargin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. 11 Yipiki inkamkin kimiir bii inigak nwowin. Siya biiyin hinda whisarii mii priimiriiyan inkam dwo 12 inkamin siir inig iiirar hainanaeiyin mi mhoiiya siir inigin wi aoki aowa namiguskii. Mi inkamin siir inig iiirar hainana karamae nwowiyin, mhoiiya siya wi inig komiigak nwowi. Ɨriig.

Jisis siya kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim siya siyiu biyieyim sima tirim io simiir nwokin
(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

13 Ti siyiu komii ninokninkiniyim kamim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Kima niksisaeyan inkamkim. Mi kima yaiyairga nhinkini. Iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim sima nwowam naingwowiyim, simiirin kima niksisaei mi ti iikamim simiir anowin kimar haiginikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara naingwo rani, simiir siyiuin kimar haiginikouwi. Mi kima Adi Komii siir iikamim siya kigriraowiyim simaka bi namasugim. Mi iikam nhirim simiiram namam tiriyim, simiir siyiuin kimar haiginikouwi.

14 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiiya kimiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkin iuguskii kima yai airgar nhinkini. Kamim naonamiyim simiir wig igabaeyim pi kima mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaekwowim pi kima mi tauae haii. Mi kima iikamim simiir whwonkam idain nhwo pi prieiyar mi kwisboini, simiir dimin biyieyim simiir higriniuwam. Mi iikamim sima wa nwoki aingwowim, kima inkam miiyikim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi hauuwi.

15 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiiya Adi Komii siya kimiirin wa nonkwobumbuninkin iguskii. Kima yaiyairga nhinkini. Mi kima whii komiiya mi nu ikim simiirar napboinmimauuwi Adi Komii siir yai aiirin iikamim simiir kwoin imiir hiurworwokaiyam. Mi sima kimiir yaiyar bidi wakaeyoknaim. Siyiu biyie sima diriraerarim ini kimiir imiir haiburim.

16 Mhoiiya Adi Komii kara iikam biyie kimiirin wi hindara nonkwobumbu iuguski. Kima ini iikam nhwokwisaeyim simiir ninkikwona apiyin ini simiir hiriinan ywowim mi kima wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima paniinsi sibgu wakaeyokna apsi. Mi kima iikamim simiirin hiniina boinikim kara wa diriraerari, kara niksisae rani, kara yaimwowar boini. Ti kariir yaiyim, kara Adi Komii siir hiniina boini, ini mi owin yio dimin komii rani. Mi kira hiniina boini, kara wa diriraerari. Kara ti yaiyim simiirin pi golin Adi Komii siir omaka hir nwokaiyin pi siir nikopaisisirki. Mi siya ti hiriinan yaiyim simiir boini

mɨ kima siirɨn wa boɨn, siya ha dirɨraerar. 17 Kima whaowae inkamkim mɨ inkam nhwokwɨsaeyim! Dimu dimɨnkim bɨi nwowiyim mɨ dimu dimɨnkim mhoɨi nwowiyim, ha? Ɨhɨ, adi Komii siir omaka bɨiyɨn ɨni saeyar ywowa. 18 Krɨma hɨniina boɨnkim, inkamɨn hɨiya nae haigɨn ɨnkɨn ɨmiiyaeiya Adi Komii siira saiir dapɨkopsɨsɨrki mɨ mhoɨiya siya tɨr karamae nwowi yɨo dimɨn kaimwo rani mɨ inkamɨn nae Adi Komii siir nɨkɨn ɨmiiyae ɨkopsɨsɨr hauuwi. Ɨhɨ, yɨo siya ha dirɨraerar. 19 Kima tɨ nhwokwɨsae inkam whaowaeyim dimu dimɨnkɨn bɨi nwowiyɨn, ha? Inkamɨn nae nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn siya, iyɨe? Hɨiya saeyar mɨnkɨn tɨ naeyim dimɨn whɨrkɨ panɨinsi kimbusi. Ɨhɨ, hɨiya nae haigɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya bɨiyɨn ɨni saeyar ywowa. 20 Inkamɨn hɨiya nae haigɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya saiir ɨnɨg ɨiir dapɨkopsɨsɨri, siya digworaekwo saiir ɨdwo nwowim sɨmiir warar nɨnkɨn ɨkopsɨsɨrkikim. 21 Mɨ inkamɨn Adi Komii siir omaka mɨiyɨka saiir dapɨkopsɨsɨri mɨ siya Adi Komii siir omaka hɨr nwowɨn naeyɨu digworaekwowim sɨmiir wara nɨnkɨn ɨkopaisɨsɨri. 22 Mɨ inkamɨn nɨnomor kou saiir dapɨkopsɨsɨri mɨ siya Adi Komii siya mɨ siir ipiiya sowiir warar nɨkopaisɨsɨri.

23 Kima kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨni ɨkim mɨ Farisi kam ɨkim. Kima mɨntarao mhoɨiya Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hindara nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguski. Dimusi rani, kima yai kiyɨmiyok boɨn kɨrɨekim. Mɨ kima dimɨn sɨsɨmim pɨ sɨmiirar mɨ sɨoɨtkɨni mɨ haɨmiiyɨn pa mɨ hauuwi mɨ tɨ hɨriinan dimɨn sɨsɨmim kima ɨna wakaeyokna dirɨraerarɨm mɨ bɨigɨ bɨiyan dimɨnɨn Adi Komii siir yaiya kima hɨriinan tɨr tani. Mɨ bɨiyan dimɨn komiiyɨn Adi Komii siir yaiya kima digɨumii saiirar haimrɨiyɨugigi. Mɨ siyɨu mɨiyɨk tɨri ɨkim iikam nhɨrɨm sɨmiir mɨ naɨngwobumbuni siyɨu mɨ naɨngwo tɨbmiini siyɨu ɨkim, kima tɨ hɨriinan dimɨn komii komiiyim digɨumii sɨmiir haimrɨiyɨugigim. Mɨ kima dimɨn komii mɨ Adi Komii siir dimɨn sɨmim sɨmiir wara wakaeyokna kɨswo mɨ siya kɨmiiramɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga komiiya pɨ ywokiyɨn mɨ kima sɨmiir tɨrɨm pɨ boriisopkim. Niingaka. 24 Kima inkam mɨiyɨk rani, ɨni nhwokwɨsaenan ywowim mɨ kima iikamɨm sɨmiirɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir nɨisɨimauuamar naɨngwowi mɨ kima wɨ dɨg nwo rani. Mɨ Adi Komii siir yaiisɨsɨmim kima sɨmiirar nikwowaisii mɨ wakaeyokna rani. Mɨ kima Adi Komii siir bɨiyan yai komiiyim sɨmiir wakaeyoknaɨm naɨngwo rani. Mɨ kima pɨ boriisopi. Niingaka.

25 Kima kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyim mɨ Farisi kam ɨkim, kima mɨntarao! Mhoɨiya Adi Komii siya wɨ kɨmiir nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguski. Kima yaiyara nhɨnkɨni kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm ɨni mobmor mob mɨnɨm ɨdanara kima sɨbgu hɨisokiyim mɨ aowa ɨokaka nwowiyim mɨ ɨni sɨmiir hɨriinan ywowim. Kɨmiir kwoɨnɨm ɨni inkam nwɨrni dimɨnam kɨgmaɨri siyɨuɨn mɨ pɨu saeya nɨpiyaokɨinami siyɨu ɨkɨn ɨni sɨma yɨnkɨnɨuɨm. 26 Farisi kamɨm kima ɨni inkam whaowae nhwokwɨsaenan ywowɨn mɨ bɨiyɨn kima mobmɨr mobɨm sɨmiir aowa tɨkɨ hɨisok mɨ ɨdana wɨ wadɨeya mɨ oki. Mɨ ɨriipa hɨriinan kɨmiir kwoɨnɨm hɨriinana timɨ tɨr. Mɨ kɨra siyɨu mɨiyɨkɨn siir tɨram naɨngwowi kɨra wa tɨri.

27 Kima kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyim mɨ Farisi kam ɨkim, mhoɨiya Adi Komii siya wɨ kɨmiir nonkwobumbu ɨuguski. Kima mɨntarao! Kima yaiyarga nhɨnkɨni. Kɨmiir kwoɨnɨm ɨni maeyauwa inkam haɨngikaiiya ɨni saiir hɨriinan ywowim. Mɨ ɨdwowɨn wadɨeya sɨbgu kɨgi mɨ ɨenau hɨrɨn ɨni inkam mwokɨugɨ yɨnkɨnɨuɨn. Iikam kɨmiir

mhii kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadieyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miiyiknan nwoki rani. 28 Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hiniina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhii kwoinim ini niksisaeni siyiu ikin mi dimin bibiyieyim ini simasimar nwokaiyim. Ɨriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyiuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu haii
(Lk 11:47-51)

29 Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima profet kamim biiya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar piuai haiginiugim. Mi iiya sima omwaiya niki waiyaim, sima siyiu miiyik iiirar tirkim. 30 Mi kima boin, iiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krima saiir nwokiswo mi krima wi simiir di whiniinii profet kamim simiir nisom aowamin. Niingaka. 31 Ta yai hiriinana kima kimar niisiimauunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim. 32 Kara kimiirin yaimwowar boini, kara kimiirin bidi yinokninkinin kima wi kimiir yidiwi wanwiyaeyim, simiir siyiu biyie imiirar swoki tiri, biiya sima tirim saiir hiriinan mi kima wi hiriinana swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki imbiyami. 33 Kima kam biyiekim, kima mipugnankim. Kima kam biyieyim kima kam isid biyieyim simiir hiranki nitkim mipugnan. Adi Komii siya kimiirin wi maeyauwa paekaka saiir hiriir boinwokiyopnatkaigi, kima wi paniina nidami, ha? 34 Mi kima wakae mhoiiya kara wi profet kam nhirim ninokninkin miiyikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim nowom-warkaiyiuwiyim wi kimiirim nikropki mi sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim wi kima nisomsom aokaowi mi paeyin hiniya nirininkinin saika nirinuwi mi nhirim omaka, yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirar nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii whirin siir hiranki nhinikriropki mi simiirin wi hinda tinda ninkin aeyokiyoki. 35 Mi ti hiriinanin kara wi saiirsi nikropki kam nhirim hik kimiir hauuwim, kam miiyik nhirim nuanim biiya kima nisom aowim simiirsi. Inkam miiyik Ebel siir hiranka nisomao bwakainamkim mi ini profet Sekaraia siirar yadigiuwin Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya mi maeyaua hiuyokiyokaiiya nae ninkin imiiyaeiya dimin whirki kimbu karam nwowa siirin hir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hiniinin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi nonkwobumbuninkin iuguski. 36 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini. Dimin biyieyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiyami. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin
(Lk 13:34-35)

37 Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siiyani kima kaiyimik aokaokiyim. Ɨinokiinokin kara kimiirin dimin biyieyim simiir hirankar nikiunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarim. Kakaruk yopiiya saiir yinim saiir kpidga aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi

kimar boriisopi. 38 Kima wakae! Mhoiiya kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki. 39 Ihi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iiya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiuwi ti inkamin. Biiyan Inkam Komii siir inig iiir nitin siir. Iriig.

24

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir boinkin wi sapi nimbiiriyami

1 Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamin mi kamim siir kigna miriiyim sima siiram yit. Sima siir niisiimauuam naingwokim omaka miiyikim Adi Komii siirim simiir. 2 Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Ihi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siiya kwirni idwo nwo rani. Niingaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir niinikinhiimnhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwowiuwi. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim mhoiiya nimbiniyanim simiir boinkin (Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

3 Jisis siya mhiu Oliv hir nidwokin mi kamim siir kigna miriiyim sima simar yit siirimin mi sima siir ini boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanim wi paki hiniin iiya saiir nimbiyami krimiir niisiimauuamin, ha? Piki hiniin diminin wi bii siya nimbiyami mi krima wi siir nwoki inokninkinim iiya kira swoki haiyiug itana saeya nimbiyami mi ti nuin wa digi, ha?

4 Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaesi kimiirin. 5 Kam nhirim sima niti mi sima wi kariir inig iiir nini iksisae dapboini, karargin Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin mi sima wi iikam whiekakim simiir niksisae irkaki. 6 Mi mhoiiya kima wi yaiini yaiyim simiir wakaemimikwini. Yaiiya hinda tinda ina niniiya, kingiin mi aru iriipi hiriinan mi kima wi kipi nanaawin. Ti digworaekwowim sima wa nimbiyami mi iiya kara nitana ti nu ieya digana ya ina niki owa. 7 Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhii prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi niin prasae nit rani. 8 Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biiya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami. Ta ii aiirin sima hik kimpipsu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainaim wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biiya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiyami.

9 Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeyoknaeikim. 10 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim sima wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sima simiir nomiiyauim wi simiir sau omomin

siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sima sima ninwo anwowi.
11 Mi ta ii aiirarin niksisae profet kam whiekakim sima nhinani mi wi
iikam whiekakim simiir niksisaei. 12 Mi ta ii aiirarin dimin biyieni
siyiuin wi komiiya nimbiyami mi iikam whiekakim sima wi inkam
nwirnisi naingwokwonanae rani. Niingaka. 13 Iikamim sima simiir
naingwo tibmiiya kirieya nwoyokiyokiii mi mhoiigi mhoiiyana saiirar
namwoiuwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmai-
warkainaei. 14 Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda
tindanim simiir napboinmamauu irkaki maeyauwa Adi Komii siya
kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim
sima wa wakae, dimin miiyikim Adi Komii siya diriraerarim. Mi wi ii aeya
nadigiuwi. Ɨriig.

Dimin biyieki biyieyin wi sipi nimbiyami
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

15 Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu, Jisis siya
boinki mi mhoiiya kima wi ti dimin biyieki biyieyin Adi Komii siir
omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka
bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biiya profet Daniel siya boinin
nimbiyamim mi siya. 16 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir
nwowim sima mhiua hiriir yidam ninopkainam. 17 Mi iikamim yaba
hir grinkin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirim kipi swoki
iwit ninopkainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhiua hiriirar
didam iugugusamki. 18 Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima
simiir oma hiriir kipi swoki haiyiug am, simiir yiuis imiir hainakiyim.
Sima hindara didam iugusam. 19 Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi
naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi
aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi
hikak nwowi mi wa kiguguwi. 20 Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii
kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiiya Sabat piu
siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miiyik mi
o rani, ti ii hiriinanim kima wi nidam sasauni siyiuim whaowaei. 21 Mi ta
ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Ɨiya nuin siya wina niki owin mi
ini tariinana yamwoniyin, ti hik hiriinanim biiya sima bi niki imbinikim.
Mi mhoiiya wi hiriinan hiki mi imbiyam tani. 22 Mi Adi Komii siya ti
dimin biyieyim simiir iiya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam
whiekakim sima wi hiriiyar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir
kamim siya nimbinim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya ti ii hiriinana
saiir asi nikwokripnakin, ti diminim sima nimbiyamam.

23 Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi
Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima
wi siir yai kipi naingwo tibmii. 24 Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki
mhoiiya kam nhirim sima niti mi wi hiniina nini iksisae boini, Kraisin
karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii
komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbinim
simiirin wi sima nhinpriiginam kinankiugiuwi mi ti iikamim sima wi
simiir yai wakaeyokna rani. 25 Wakae, kara kimiirin bii ti digworaekwo
imiirar boinmauugim mi bii wi digworaekwowim sima nimbiyami mi
mhoiiya kima simiir kigi mi kima wi haniingi kignínokninkini.

26 Sima kimiir hiniin yai boini, kigi. Siya maeyauwa inkam karamaeya
nu siiyin apa saiir nwowin, kima wi taka maeyauwa saiir kipi nam. Mi

sima hinɨɨna boini, kigi, siya ta omaka maeyauwa hɨuyokiyokai saiir hir nwokaiyin. Kima wɨ simiir yai kipi naingwo tibmii. 27 Kima ina kigim, sinana bieki nimbiidniyin siir hirar sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir hirar namwoɨuwi mɨ mhoɨiya ɨiya Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki ɨti kima kariirin wɨ hiriinanar kigwini.

28 Maeyauwa inkam whiigɨ nwowiya mɨ wakikiyao wabim pɨ simiir pɨu ɨmiirar natkikin ɨdwo aei. Mɨ mhoɨiya kara swoki ɨti iikam whɨekakim sima wɨ kariirar kigwini. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin mhoɨiya siya wa swoki ɨti
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29 Hik komiiya ta ɨiya saiir haiya saeya dig nwoki mɨ bieyin wa kakauu ɨuguski mɨ bwana wɨ mɨ whwo rani mɨ nauunim wɨ ninomor kou hiranka nikiigiiki. Mɨ ninomor kou hiran dimin komii komiiyim, sima wɨ niini haniina nitki. 30 Mɨ ta ɨi aiirin digworaekwo nhirim ninomor kou hiranim mhoɨiya wɨ iikamim wɨ simiir niisiimauuwi ta ɨiya. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin wɨ saiir swoki ɨti mɨ iikam isidin hinda tindanim nu tiranim sima wɨ nou prasae kin tani. Mɨ Yaowae Adin ninomor kouanin sima wɨ kariirar kigwini waumirsima kariir dimin kirɨe komiiyim paenan niuyaeiyim wɨ simaka ninkin ɨti. 31 Ɨiya kara niti, kidin wa maski. Mɨ ɨiya siya kid maski mɨ kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbinim sima wɨ kariiram nikiunani.

Whrougɨwokiyim ɨiya Jisis siya nitana saiir niisiimauugin iikamim simiir
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

32 Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Ɨiya pɨ whrou siya woki tɨ hiriinanin krima pa ninokninkini opin wɨ sipi niuwi. Mɨ opud naowo wa mɨ ɨkii kini. Ta hiriinan ɨiya saeya opki niuwi aeya. 33 Ɨni mɨ owin, mhoɨiya kima ha kigi tɨ dimin taemin whɨekakim kara boinim ɨni nimbiyamim, kima ha dinokninkinki, ɨiya kara nitana ɨni kingiin nwowa. 34 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ɨi aiirar nikɨ owim sima wɨ nikɨ aonam tani mɨ tɨ digworaekwo whɨekakim wa nimbiyami. 35 Nu ninomor sowa wa digi mɨ kariir yaiya wɨ swoki digi rani. Niingaka. Saeya wɨ hiriiyar nwoyokiyoki. Ɨriig.

Inkam nwirkin ta ɨiya Jisis siya nitana saiir swoki ɨnokninkin tani
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

36 Inkam nwirkin ta ɨi aiirin ninokninkin mimin tani. Mɨ paekwosimim ninomor kou hiranim sima ɨriipa hiriinan sima saiir mɨ ɨnokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mɨ ɨnokninkin tani. Niingaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta ɨiya kara nitana. 37 Ɨiya Noa siya nwowa mɨ siyɨuim saiir tirim, hiriinan siyɨu kaimwowim wɨ saiirar swoki tiri ɨiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki ɨti. 38 Ɨiya op komiiyin siya niuunani karamaeya nikɨ owin, sima tɨ hiriinan siyɨuim simiir tirkim opmin kwiyae mɨ naemin nongwomamair aeikiyam mɨ wigmin prɨinonkwonakaeyam. Mɨ ɨni Noa siya yambudkiyin siyaiiya hiriir. 39 Iikamim sima bɨ ninokninkinkim mɨ sima ɨni hiriinana mɨ prɨi ywowim. Sima ha bɨ naingwokim tɨ diminim wɨ simbi nimbiyami. Niingaka. Mɨ op komiiyin ha niuunaniyin mɨ ɨni iikam whɨekakim simiirar kaipri hainamim mɨ sima ɨna yaonamim. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara niti wɨ hiriinanar mɨ tiri. Sima wɨ ninokninkin

tani mɨ wɨ ha nwokwokɨn tani ɨiya kara nɨtana saiiram. 40 Mɨ ɨiya kara swokɨ ɨti sɨma wɨ nɨnokɨnɨnkɨnwɨn tani. Mɨ inkam nwɨsko sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki mɨ wɨ nwɨruwaniya nɨkɨunami mɨ nwɨrɨn siirɨn wɨ hɨrar haiburgigi. 41 Mɨ wig ɨso sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki mɨ ɨra wa nami mɨ ɨra wɨ hɨrar haiburgigi. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi 42 kɨma, kɨma kɨmasiyar mɨntɨraowɨn. Kɨma nɨnokɨnɨnkɨn tani, pakɨ hɨnɨɨn ɨiya wɨ sae swokɨ ɨti kara kɨmiir Inkam Komiiyɨn. 43 Kɨma tɨ dɨmɨn ɨmiir daɨngwo, omakaɨn adɨn siya ha nɨnokɨnɨnkɨni hɨi tauaean inkamɨn pɨ sɨpi nɨti mɨ siya pa nɨdwo kaowi mɨ hɨiyan inkamɨn pɨ hɨriir napnɨnopkainam tani 44 Kɨma ɨriipa hɨriinan ha nhɨnkaokwokɨn, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn ɨigwɨra kara nɨti ɨna nwowa. Mɨ kɨma wa nɨnokɨnɨnkɨn tani kara wɨ ta hɨnɨɨn ɨiya saiir nɨti. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya mɨɨl biyɨe mɨ mɨɨl mɨiyɨk mɨriiyo sowiir boɨniyɨoka (Lk 12:41-48)

45 Pɨkɨ hɨnɨɨn mɨiyan inkam ɨkɨn kwoɨn mɨiyɨkakɨn mɨ siir mɨi ɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn, ha? Bɨiyan inkamɨn siya mɨnam nɨmbingɨn siya siir mɨiyan kam nhɨrɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm mɨ nae sɨmiir mɨ ɨnkɨn hauu aeyɨm naeni ɨi aiir. Ɨiya tɨ inkam hɨriinanɨn siya tɨ dɨmɨnɨm sɨmiir wakaeyokna dɨrɨraerari mɨ siya inkam mɨiyɨk ɨeya. 46 Mɨ mhoɨiya siir bɨiyan inkamɨn ha nɨtɨn mɨ siya ɨna ɨnɨ kɨgniyɨn tɨ mɨiyan inkam ɨiir mɨ mɨiyɨm bɨiya siya boɨngigɨm ɨni hɨriinanar mɨriikwokɨnɨm mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn siya wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi siirɨn. 47 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, mhoɨiya tɨ bɨiyan inkamɨn, wɨ siir nɨmbini, siir dɨmɨn komii komiiyɨm siya kɨgrɨraowɨm. 48 Mɨ tɨ mɨiyan inkam biyɨeyɨn siir kwoɨnɨn ha naɨngwowi, kariir bɨiyan inkamɨn siya wɨ nɨtsɨsau rani 49 mɨ siya siir ɨrɨpa mɨi mɨriiyɨm kamɨm sɨmiirɨn ɨna tɨo bwakainanamɨn mɨ siya op biyɨe kwiyaeyɨm kamɨm sɨmaka mɨ aekwiyaeikɨn. 50 Mhoɨiya tɨ mɨiyan inkamɨn siir bɨiyan inkamɨn siya nɨti mɨ tɨ mɨiyan inkamɨn ɨiya siya nɨtana saiir nɨnokɨnɨnkɨn tani. 51 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya nɨti wɨ tɨ mɨiyan inkamɨn siirar tɨrbumbunɨnkɨnki mɨ siya siirɨn kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmaka nɨkmwɨn owaigɨnɨuwi. Ta maeyau aiirɨn iikamɨm sɨma wɨ nou prasae kɨn tani mɨ sɨma wɨ sɨmiir big ɨmiirar ninan aekiyɨmkiyɨki. Ɨriig.

25

Mwɨigak kopak ɨuurɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga

1 Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana mɨ ɨni mwɨigak kopak ɨuurɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨn. Inkam nwɨrɨn wiga tariinanar kwonkwonakɨn mɨ tɨ mwɨigak kopakɨm sɨmiir yɨukɨdɨm warar hainam, sɨma siirɨn siyɨu hɨr napyɨskaiwɨnam namkɨm mɨ siir nɨkɨunaniyɨm. 2 Mɨ ɨriiyarɨm nɨnokɨnɨnkɨn mɨiyɨkakɨm mɨ ɨriiyarɨm nɨnokɨnɨnkɨn mɨiyɨk karamaekɨm. 3 Mɨ wigɨm nɨnokɨnɨnkɨn karamaeyɨm sɨma yɨugɨd nhɨɨngam sɨmiirara hainam mɨ sɨma yaeya op (kerosin) haɨmiiyɨm sɨmiir wara bɨ hainamkɨm. 4 Mɨ wigɨm nɨnokɨnɨnkɨn mɨiyɨkakɨm, sɨmiir opɨm (kerosinɨm) aimwoniya yaokai hainam sɨmiir yɨukɨd ɨmakar. 5 Tɨ wig nonkwonaɨn inkamɨn siya bɨ nikɨ ɨtsɨsaugɨn. Mɨ tɨ wig ɨuurɨm sɨmiir nhwowɨm ɨna yɨrɨdɨm mɨ sɨma ɨna whwonkainamɨm.

6 Mɨ yai kwɨra ɨni niibwopwo komiiya saiirar kauwok boɨniwɨiya wigkam wɨno nonkwonao ɨni nɨtwɨiyo. Kɨma siirɨn siyɨu hɨr dapyɨskaiwɨn mɨ siirɨn wɨkɨunani. 7 Tɨ mwɨigak kopak ɨuurɨm ɨna nhɨɨngiwɨiyɨm mɨ sɨma

simiir yiugid imiirar diriraerar hainamim. 8 Mi wigim ninokninkin karamaeyim sima boinki, ninokninkin miiyikak wig imiir, kima op (kerosin) haimiiya krimiir whauugi. Krimiir yiugidim pi simbi tingiyami. Mi krima diriiyar nami. 9 Mi wigim ninokninkin miiyikakim simiirin hiniina yowarkii boinki. Niingaka. Ta op (kerosin) haimiisima, kima mi krima saiirararin pi dig nwo rani, kima omaka digworaekwo sainiya saiir hir sainaki kimamar. 10 Mi sima op (kerosin) sainam bidi yamim mi wig nonkwonan inkamin siya ina yitin. Mi wigim siirim waikaokwokinim ina yamim omaka hiriir wigwas nae komii aiirim mi sima anowin ina haiginikougiyin.

11 Mhoiiya mwiigak kopak iriiyarim ina swoki itim mi sima ini kauwok boini, Biiyan Inkam Komii kira anowin krimiirim haiwaoki. 12 Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kara kimiir bi ninokninkinkin. 13 Mi Jisis siya simiir boinki, kima mintarao. Dimusi rani, kima ninokninkin tani, iiya mhoiiya kara nitana.

Boiniyio yaiya miiyan kamim umir gribgak haiyim simiir boinka (Lk 19:11-27)

14 Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya ini biiyan inkamin aru maeyau namam minin mi siya siir miiyan kam nwoimim simiirin ha nikiunain mi siir digworaekwo whiekakim simiir iin yinkwo hauugik sima kigriraowim mi ini saiir hiriinan ywowin. 15 Siya siir miiyan kamim simiir siyiu ikim mi simiir kirie ikim simiirar kigin mi siya umirim simiirin yapayapa mair asi hid hauugin. Mi nwirin umirim 5,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 2,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 1,000 kim siir mi nonkwo hauugikim. Siya simiirin hiriinan tirgikin mi siya ina yamin. 16 Mi siya aru maeyau bidi yamkiyin mi bi kimiminkikin inkamin 5,000 umir haiyin ina miriinamin ti umir imiirar mi yaeya 5,000 nhirim ina swoki mirii haiyin. 17 Mi ti inkamin 2,000 umir hainaowidin, yio iriipa hiriinan siya ina mi mirii namin mi 2,000 umira swoki mirii hai. 18 Mi inkamin 1,000 umir hainaowidin, siya ie ini opiuin umirim siir Biiyan Inkam Komii ieya hauugikim simiir haigiprakaiyam.

19 Bwan whiekakim bidi yamkiyam mi mhoiiya ti miiyan kamim simiir biiyan inkamin ina yitin mi umirim siya hauugikim simiir kitibmii boinam nitkin. 20 Mi inkamin umir 5,000 hainaowidin siya ina yitin mi umir 5,000 nim siya mirii haiyim simiir warar hainam mi siya boin, inkam komii kira umirim 5,000 na hauugikim mi kigi mi kara ha mirii nanaeyin mi 5,000 umira swoki inkin mirii hai. 21 Inkam komiiyin siirin hiniina boin, kira miiyan inkam miiyikin, kira mii miiyika sibgu miriigin, kira miiya sibgu kigriraowikin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara hiniina naingwowi kira digworaekwo whiekakim simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni mairgimairgani: 22 Mi inkamin 2,000 umir hainaowidin mi siya ina yitin mi siya ina yaboiniyin, inkam komii kira kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkin mirii hai. 23 Siir biiyan inkam komiiyin siir boinki, kira miiyan inkam miiyikin, kira mii miiyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni mairgimairgani. 24 Mi inkamin 1,000 hainaowidin yio siya ina mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara bidi yinokninkinin,

kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranim kira pi simiirar priininingugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwin whrami, isim sima, haiginki mi twonidgiinim sima. Mi twonidgiinim kira pi kiriir omaka hiriirar swoki hainami. 25 Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namin mi kiriir umirim nunau ie ini ophaigiyiu. Mi kigi! Ha tisi kiriir 1,000 umirim. 26 Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira miiyan inkampaii rani! Kira nhakiu kiriekin! Kira kariirin ina ninoknинkinin kara inkam nwirni nokmwin inkini numiran sasaeyim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iriipi hiriinan kara inkam nhirmiya nokmwin hai twonidim numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninoknинkin, aniya? 27 Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iiya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin. 28 Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir iinankin ti swoki hai mi inkamin 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi. 29 Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mii miiyik sibgu miiriiyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwisuwakiniuwi mi siya simiirin mil sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowin mi wi siir iinankar swoki hai. Mi siya wi niinga nwoki. 30 Mi ti miiyan inkam biyieyin siir kiyitkaigi maeyauwa niibwomambwo nwowiya saiir hiriir. Ta maeyau aiirin sima hik kimpipisu haii mi sima wi simiir big imiirar naekiyimkiyiki. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam isid whiekakim nu tiranim wi simiir hidi

31 Mhoiiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwowi mi siir paekwosim whiekakim mi siya dimin miiyikim paenan niuyaeiyim simaka warar ninkin iti, ta ii aiirin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir wi siir ipii aiirar nidwokaii. 32 Mi iikam isid whiekakim hida tindanim wi kariir whwonkam idar nwomimiri mi kara simiirin wi isid whisa hidaigini mi inkamin sibsib, meme kigriraowiyin siir hiriinan hidi. Sibsibim maeyau kwira mi memeyim maeyau kwira. 33 Mi kara wi hiniina hidaiginiuwi. Iikam miiyikim sibsib nanim wi kariir iina iiniga namki mi iikam biyieyim meme nanim wi kariir iina yaioyaeya saiir namki. 34 Mi kara inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, kara iikamim kariir iina iiniga nokwoim wi simiir boinki, kima iikamim Adi Komii siya tirhaiginiuwim wadie, kima ha dam digworaekwo miiyik miiyikim biiya kariir Adin siya nimbinim iiya ti nu iiir nonkwokwowa saiir, simiir tini haiyiu. 35 Dimusi rani, iiya kara mhiirima nwowa mi kariirin kima hauu aekin mi iiya kariir kwoinin opam haieyin mi kariirin opa kima hauu kwiyaekin. Kara om whiran inkamnanargin mi kariirin kimiir omaka hiriirar mi whinam. 36 Kara yiuis karamae nwowin mi kariirin yiuis kima hauu iigin. Mi kara maki niiyin mi kariirin kima kigriraokin mi ini kariir ma aeyar digiyin. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir nwowin mi kima kariirar nap kigraraonakikim. 37 Mi inkam miiyik miiyikim sima wi siir yai aka nowarkii boini. Biiyan Inkam Komii, piki hiniin iiya krima saiir kigin kira mhiigi naowin, krima naeyim paki hiniin iiya saiir hauu aekin, ha? Mi

kiriir kwoinin paki hiniin iiya saiir haiekin opamin mi krima op kiriirin ha hauu kwiyaekin, ha? 38 Paki hiniin iiga krima kiriir kigin kira om whiran inkamnan nwowin mi krima kiriirin krimiir omaka hiriir whinamin, ha? Mi paki hiniin ii aka kira yiuis karamae nwowa mi krima yiuis kiriir hauu iiyin, ha? 39 Paki hiniin ii aka krima kiriir kigin mi kira makak nwowin mi kira omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir nwowim mi krima nini ap kigriraonakiyin, ha? 40 Mi kara Yaowae Adin siya simiirin wi hiniina nowarkii boini, kara yaimwowar boini: Mi digworaekwo whiekakim kima tirim ti kariir nomiiyauin inig sim karamaeyin siir mi yio hiriinan siyiuin kima kariirar whindiriraerarkim.

41 Mi mhoiiya siya simiir boin digiyin mi iikamim siir yaioyaeya nwowim simiir boinki, kima kigugu iugusan iikamkim! Kima damki, paeya iinokiinok niuyokiyokiya hik kimpipisu haiiya saiiram. Mi iinokiinoki hirar nwokaeyami mi ta paeya Adi Komii siya Setan mi siir paekwosisimim simiirim diriraerar namginkin. 42 Dimusi rani, biiya kara mhiigi naoin mi kima kariir bi hauu aekim mi kariir kwoin opam haieiyin mi kima op kariir bi hauu kwiyaekim. 43 Kara om whiran inkamkin mi kima kariirin bi nikiunamkim kimiir omaka hiriirin. Mi iiya kara yiuis karamae nwowa mi kima yiuis kariir bi hauugim. Mi iiya kara makak nwowin mi omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwowin mi kima kariir bi nini apririr kignakikim. 44 Mi kara ti yai hiriinanim simiir boin digii mi sima kariir yai aiirin wi hiniina nowarkii boini, Biiyan Inkam Komii, paki hiniin ii aka kira mhiigi naowin mi krima kiriir kigin mi kiriir kwoinin opam haieyin, kira om whiran inkamkin, kira yiuis karamaekin mi kira paki hiniin ii aka maki kira niiyin mi omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya kira saiir nwowin. Mi krima kiriir kigim, ha? Mi krima diminim simiir bi kigim mi krima kiriir paniinsi whindiriraerarsi. 45 Mi kara inkam komiiyin simiir yai aka wi hiniina nowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima kariir nomiiyau nwirin inigsim karamae nwowin siir sibgu grab karamae nwowi mi ti hiriinan siyiuin yio kima kariir bi sibgu grabgim. 46 Jisis siir yaiyim hiniina ini boin digi. Mi ti hiriinan iikam isidin sima wi paeya nami, sima wi hik kimpipisu prasae nini haiyiu rani, iinokiinokin. Mi iikam miiyik miiyikim sima wi omwaiya waiyayokiyokiii. Ɨriig.

26

Inkam komiiyim sima ina kitibmii boinim siyiuin Jisis siir nisomaowam (Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

1 Jisis siya ti siir yai whiekakim iikamim simiir boinmimauu digiyin mi ta ii aiirin siya siir mii kigna miriiyim simiir boinki, 2 kima ina ninokninkinim, ii komiiya wou nikwo aeniya, ii kwisuwa nwowi krima wi saiir naei. Mi ta iiya kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin sima kariirin wi sauan omomin siir kinmauu iti mi paeyin hiiniya nirioninkinin saika niriinugi.

3 Mi ta ii aiirin prismi yaowae ad ikim mi Isrel simiir biiyan inkam komii ikim, sima prismi yaowae adin, siir inigin Kaiafaskin, sima siir omaka komiiya saiirara ywomimiriu. 4 Mi sima yai minam haingiriyiu boinaigim, siyiuin Jisis siir nimprio nonkworimdiinu hainim. 5 Sima ina boinim, krima ti dimin hiriinanin iiyim wou nikwo aeiyim simiir kipi diriraerar. Dimusi rani, iikam sima yaii wi krimaka niniisi. Ɨriig.

Wiga wa piui miiyik whakiyin Jisis siir mwo iiir yaokin
(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

6 Jisis siya om Betani hir nwokin, inkam nwirin ma biyieya paowagi
pisikomkopouin siir omaka hir, siir inigin Saimonkin. 7 Ɨiya Jisis siya
omaka hirar nwowin mi wig ira siirim yit mi wa mobin piui miiyik
whakiyin, umir kasaka bi sainikin, ira hainani. Ɨiya Jisis siya hiiya saiirar
niki idwo aeyin mi ti siiya mob wakakin, piui miiyik whakiyin Jisis siir
mwo iiirar yaokinki. 8 Kamim siir kigna miriiyim sima hiriinan kigiyim
mi io ina ywowim, sima boin, ti wain whisarii dimusi naoki iuguskikin,
ha? 9 Krima ti siiya mob wakakin inkam nwirni hauuwi, siya sainim mi
krima siirin wi umir prasae dihaii mi iki iikam paeprikabim wi simiir
pi hauuwi. 10 Jisis siya simiir yaiya ina yinoknинkinkiyin mi siya simiir
boinki, kima ta wiga saiirin hiriinan dimusi tiri saeya nididamin, ha?
Saeya ti hiriinan siyiu miiyikin kariirar tirka. 11 Iikam paeprikabim sima
wi kimakar nwoyokyoki mi kara kimaka wi ii priei nwo rani. 12 Mi ta
wiga saeya ti wain kariir piu naokinkiyin saeya kariir naoni siyiuin siirim
diriraerarka Juda krimiir siyiuin hiriinana tiriikin. 13 Mi sima wi saiirar
naingwo yokiyoki. Ɨriig.

Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

14 Mi ta ii aiirarin kamim siir kigna miriiyim iuur nwisko, simiir nwirin
siir inigin Judas Iskariotkin, siya prismi biiyan kamim simiirim yam.
15 Mi siya boin, kima kariirin wi dimu dimin hauuwi mi kara Jisis siirin
wi kimiir kinmauu iti, ha? Mi sima siirin umir silvaim kamnwir iuura
hauu. 16 Mi ta ii aiirin siya ina yap hainsran bwakaiyin, Jisis siirin simiir
kinmauu itim. Ɨriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim wou simaka nikwo aekin
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

17 Biigi biiyan iiya bretin yis karamaeyin siir naeiya mi kamim Jisis
siir kigna miriiyim sima ina yitim mi sima ina boinim, kira painiina
naingwowi krima digworaekwowim papi diriraerar haigini mi kira wou
krimaka papi nikwo aei, ha? 18 Mi Jisis siya simiir boinki, kima om
komii Jerusalem hiriir dapninopkainam mi kima inkam nwirin siya
krimiir bidi yinoknинkinin siirin hiniina tini boiniu, inkam yai krimiir
nowomwarkaiyiuwiyin siya hiniina boinkikin, ii kariira naowana ini
kingiin nwowa kara kamim kariir mii kigna miriiyim wou simaka
nikwo aeyam naingwowi kiriir omaka waraur. 19 Kamim Jisis siir kigna
miriiyim yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou
nikwo aeyamin ina diriraerarim.

20 Mi ta iiya saiir naioka Jisis siya mi siir miiyan kam iuur nwiswo
simaka yidwokai aekairib. 21 Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin,
kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kariirin wi kimiir nwirkar nap wouwi
wir kam biyieyim io kariir nwowi simiir. 22 Mi iiya siya hiriinan boin
digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira
sriii, Biiyan Inkam Komii mi tari kara, aniya? 23 Mi Jisis siya ina
yowarkii boinin, kimiir nwirin iin siira kanaka ninkin inopmai two saiir
mi kariirin wi siyar kinmauu iti. 24 Ɨhi, kara Yaowae Adin ninomor
kouankin nitin naowam, biiya ywokwo komii saeya kariir boina saiir
hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir

napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ɨni mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iiirin. Dimusi rani, ta iiya siya wa kigugu iuguski.
25 Mhoiiya Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya
Jisis siirin hiniina srii, iikam nowomwarkaiyiuin inkam mi tari kara,
aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwowar ywowa. Ɨriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miiyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

26 Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii
siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriiyim simiir
hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir
kip aeya. 27 Mi mhoiiya siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir
boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, kima whiekakim ti op
wain mob iiir kwiyaeki. 28 Ti diminin kima kwiyaeyin siya kariir nhieka.
Kara wi minam naokiki Adi Komii siir nimbina wa nimbiyami iikam
whiekakim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigiyim. 29 Kara
kimiirin yaimwowa boini, kara wi op wain saiir swoki kwiyae mimin
tani. Mi kara ta op wain wina saiirin wi kimaka swoki inkin kwiyaei
kariir adin siir om hir. 30 Sima ha nae digiyim mi mwai kwira saiir wao
mi wao digiyim mi sima yaba hiriir yapniyam mi sima mhiu Oliv hiriir
yam. Ɨriig.

Jisis siya Pita siir boin kira wi digiumii kariir haimriyiuwi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

31 Sima mhiu Oliv siirin ha nimbiyamim Jisis siya simiir boinki, kima
whiekakakarin ta nii aiirin kima wa nidam ninopki, ta hiriinana Adi
Komii siir Ywokwo Komiiya saeya hiniina boinka, kara inkamin sibsib
kigriraowiyin siir nisomaoki mi sibsib isidin wa nidam ninopki. 32 Mi
kara wi ie hirankar swoki insiin idwowi mi kimiir biiyin wi kara nam
kwokini nu Galili hiriirin. 33 Pita siya siir yai aka ina yowarkii boinin,
sima nidamamki windi kara wi wara nidamam tani. 34 Jisis siya siir
boinki, kara kiriirin yaimwo aiirar boinki, ta nii aiirin iuumin wi niki
ik rani mi kariir inig iiirin kira wi kwoima miisisaei mi kira wa boini,
kara siir bi ninokninkinkin. 35 Pita siya boin, kara kinaka naonamim
minki windi mi kara wi hiniina boin tani, kara kiriir bi ninokninkinkin.
Niingakiinga. Mi kam nhirim kigna miriiyim sima hiriihiriinan yaigina
boin digi. Ɨriig.

Jisis siya numir Getsemani hir srii boinkin
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiir, sima ha dapikim
Getsemani. Mi siya kamim siir kigna miriiyin simiir boinki, kima tirar
didwo, kara hinda nami nhwo kwis boiniuwi. 37 Mi Pita siya mi Sebedi
siir yinisim nwis owa simiir yikiunam mi ini sima yamim. Tariinanin siya
ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu prasae bi kinkin. 38 Mi siya simiir
boinki, kariir mhii kwoinim ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya
nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin naingwoyimiyok. 39 Mi
siya haimiisima ha namkiyin mi siya itwaomiya yakainam nua hiriir. Mi
hiniina srii boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiir haigi, kira kariir kwoin
iiir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira kiriir kwoin iiirar daingwo ap.

40 Mɨ siya ha kwɨsboɨn dɨgiyɨn mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
sɨmiiram swokɨ am mɨ ɨna ɨnɨ kɨgɨuɨn sɨma nhwo hɨrar whwonkaii
mɨ siya sɨmiir yɨnɨdgu. Mɨ siya Pita siir boɨnki, kɨma kanaka nɨnkɨn
aɨngwoyɨmiyok ɨdwo waikao karamae dimusi nwokɨm ta ɨi haɨmiisɨma
aiirɨn, ha? 41 Kɨma kɨmasiyar mɨntarao mɨ nhwo ha kwɨs boɨn, dɨmɨn
biyɨekɨ kɨmiir kɨnaɨnkɨuwi kɨma wɨ kɨrɨekak nwo rani, kaimwo kɨinga.
Kwoɨnɨn ɨna naɨngwowɨn mɨ pɨu saeya kɨrɨekak nwo rani.

42 Mɨ mhoɨiya siya ha swokɨ amɨn mɨ hɨnɨɨna swokɨ srɨi boɨnɨu, Adi, tɨkɨ
hɨk hɨriinanɨm kɨra saiir nikwo waisi ɨuguski karamae nwowi mɨ ta hɨk
hɨriinana kara saiirɨn wa haii mɨ kɨra kɨriir kwoɨn ɨiirar daɨngwo apɨski
mɨ ha dɨrɨraerar. 43 Mɨ mhoɨiya siya ha swokɨ ɨtɨn mɨ siyar yap kɨgni sɨma
nhwo hɨrar swokɨ grɨnkɨn whɨni, sɨma nhwokɨ nɨridgɨm mɨ sɨma nhwo asi
whwɨnkɨm.

44 Mɨ Jɨsɨs siya sɨmiir swokɨ haiburgɨgɨn mɨ kwoɨmaka ɨna swokɨnɨ kwɨs
boɨnɨuɨn, dɨmɨnɨm bɨiya siya nɨkɨ kwɨs boɨnɨm mɨ sɨmiir hɨriinana swokɨnɨ
kwɨs boɨnɨu. 45 Mhoɨiya siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm swokɨ
ɨtɨn mɨ sɨmiirɨn ɨna yaboɨnɨyɨn, kɨma ɨna nɨkɨ whɨnɨm, aniya? Wakae!
Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn kariir nonkwoniyana ɨiya,
kamɨm ɨo kariir nwowiyɨm sɨma, saeya kingiin bɨdi yɨniyaniya. 46 Kɨma
dɨnsiingi mɨ krɨma pɨ nami, kɨgi, inkamɨn wɨr kariir napwouwanɨn siya
ɨni kingiina nɨtɨn.

Judas siya Jɨsɨs siir kɨnmauu ɨtkɨn kamɨm ɨo siir nwowiyɨm sɨmiir
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

47 Jɨsɨs siya ha nɨkɨ boɨnaiyɨn mɨ Judasɨn sɨmiir inkam nwɨrɨn ɨuur
nwɨsaka kɨgna mɨriiyɨn siya ɨna yɨtɨn. Mɨ inkam isid komiiyɨn ɨni saɨka
yɨnkɨn ɨtɨn, sɨma kamkɨu mɨnɨm mɨ dan mɨnɨm ɨni warar hainaniyɨm.
Prɨsmi bɨiyan kam ɨkɨm mɨ Isrelmi bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨmiirɨn
sɨma nɨkropkɨkɨm. 48 Mɨ Judasɨn inkamɨn wɨr siir napwouwanɨm
siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnmauu nam, kara pɨ inkam nwɨrɨn siir nakɨ
aepɨrɨmdɨɨnɨuwi mɨ kɨma pa dɨnokɨnɨnkɨnki tɨ inkamɨn Jɨsɨs siyarkɨn. Mɨ
kɨma pɨ siir donkworɨmdɨɨnu. 49 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨkɨn ɨni Jɨsɨs siiramar yɨtɨn
mɨ ɨna boɨnɨn, akamɨe, iikam nowomwarkaiyɨuwɨn inkam. Mɨ siya siir
yakɨ aepɨrɨmdɨɨnɨu. 50 Jɨsɨs siya siir boɨnki, nomiiyau, dɨmɨnɨn kɨra mɨnam
nɨtɨn mɨ siirɨn ha mɨnsasau. Sɨma ɨna yɨtɨm mɨ sɨmiir ɨɨnɨm Jɨsɨs siir ɨnɨ
onkworɨmdɨɨnuni. 51 Inkam nwɨrɨn Jɨsɨs saɨka nwokɨn mɨ siir kamkɨuɨn
ɨna kiwok haiyɨn. Mɨ prɨsmi bɨiyan inkamɨn siir mɨiyan inkam nwɨrɨn
siir wɨɨn aiir yakɨ haɨngrɨp ɨtkigi. 52 Jɨsɨs siya siir boɨnki, kɨriir kamkɨuɨn
siir maeyau aiirar swokɨ hopkrɨkɨugi. Kam biyɨe whɨekakɨm sɨma kamkɨu
ɨmiir hainanii yaii nɨniiyɨm mɨ wɨ yamdi kwɨruwa sɨma sɨma haɨnuwɨɨr
wɨɨr haigɨnɨuwi 53 Panopi kɨra ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn, kara kariir Adɨn siirɨm
srɨikɨso dɨga pɨ ywowɨn mɨ di kɨmɨmɨnki siir paekwosɨmɨm kariiramɨn
kasa kasa di nɨkropki kariir whɨnkɨnsiisɨm. Inkam sɨmiir mwɨanɨm dɨg
rani. 54 Mɨ kara hɨriinan tɨri mɨ tɨ dɨmɨnɨm bɨiya Ywokwo Komii saeya
boɨnɨm sɨma wɨ paɨnɨɨna nɨmbiyami, ha? Adi Komii siya bɨdi boɨnɨn tɨ
dɨmɨnɨm sɨma wa nɨmbiyami.

55 Mɨ ta ɨi aiirɨn Jɨsɨs siya tɨ kam isid ɨiirar boɨnki, kɨma kariir
unɨ onkworɨmdɨɨnu haini mɨ kɨma wasi kamkɨu dan mɨnɨm
sɨmiirar nonkwowɨm, inkam nwɨrɨn hɨi tauaeiyɨn siir hɨriinan,
aniya? Ɨnokɨinokɨn kara Adi Komii siir omaka iikam sɨmiir
nowomwarkaiyɨuwiyɨn mɨ kɨma kariirɨn saiirar bɨ nonkworɨmdɨɨnugɨn.

56 Ti dimin taemin whiekakim nimbiyamim profet kamim sima winboinkiyim yokwoni simairgim. Mi kam whiekakim siir kigna miriiyim sima Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Iriig.

Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim
(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

57 Sima kamim Jisis siir yonkworimdiinu mi sima prismi biiyan inkam komiiyin Kaiafas siir omaka saiir hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyiu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima nwomimirkim hapaiirin. 58 Pita siya siir mhoiiyar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biiyan inkam komiiyin siir omaka maeyauwa hiuyokyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yaii niniiyim ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiyami. 59 Prismi biiyan inkamim mi Judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisae boin hiuriiyiuim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim. 60 Mi kam whiekakim ha nimbiniyim mi niksisae yaiyim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biyie whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiiya inkam nwiswo ina yimbiniyo. 61 Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komiiya saiirin wa niininkiigi mi siya saiirin wi ii kwoimuwar swoki mirii ninokougi.

62 Mi prismi biiyan inkam komiiyin siya siir yokwao boinki, kira yai kwir nowarki boinam naingwo rani, aniya? Ti hiriinan yaiyim sima kiriir dimusi boiniuriyiuwi, ha? 63 Mi Jisis siya yai bi swoki boin miminkin mi prismi biiyan inkam komiiyin siya siir boinki, kara kiriirin Adi Komiiyin omwai waiya yokiyokiiyin siir inigin siir nikwao boinki! Kira krimiir boinmauugi kira Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? 64 Jisis siya prismi biiyan inkam komiiyin siir boinki, kira bidiya boinkiyin. Mi kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiiya wi kima kigi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kara wi Adi Komii siir iina iiniga saiir nidwowi mi kara wi kirie whiekakar nwowi. Mhoiiya kara swoki iti kara wi ninomor kou hiran waumira wi saika ninkin onaiini kirie komiigak. 65 Jisis siya hiriinan yai boinkiyin mi prismi biiyan inkam komiiyin siir yiuisa ina yiinikiwitkiyin siya iikamim simiir niisiimauugin siya iokakin mi siya ina boinin. Siya Adi Komii siir yai aiir nigbumbu boinkin mi krima kam nhirim whinboinam kipi swoki ikiuna kima bidi wakaeyim siya nigbumbuwa Adi Komii siir. 66 Kima paniina naingwowi, ha? Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin siya yaigakin mi siya hiriiyar daonam.

67 Mi sima ti yai imiir boin digiyim sima Jisis siir whwonkam iiirin yaeyopni yaskinpapaki mi sima siir yibwambwaeki mi kam nhirim sima yiuisa siir whwonkam iiir kikogrinugi mi sima siirin ina yobombwaeyin. 68 Mi sima boinki mi kira Kraiski niuwi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Mi kira profet yai krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Iriig.

Pita siya boin, kara Jisis siir bi ninoknинkinkin
(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

69 Pita siya hiira omaka saiir hiuyokiyokaiya saiir yainau hirar nidwokin. Mi miiyan wig ira saeya kingiin ha nita siir kigam mi saeya siir boin. Kira iriipa hiriinan Jisisin nu Galilianin saika warar nwokin.

70 Mɨ Pita siya kam whɨekakɨm sɨmiir whwonkamɨda kɨntɨirgi, kara warɨ
yaiya kɨra boɨna saiir nɨnokɨnɨnkɨn tani. 71 Mɨ Pita siya yaba ha namɨn
mɨ siya aru hɨr yanɨ ɨdwowɨu ano kingiin hɨr. Mɨ wig ɨra saeya siir kɨga
mɨ saeya iikamɨm siir kingiin nwowɨn sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, tɨ inkamɨn
siya Jɨsɨsɨn om Nasaretanɨn saɨka warar nɨnkɨn okɨn. 72 Mɨ Pita siya
ɨna swokɨ kɨntɨir boɨnkiyɨn, kara Adi Komii siir ɨnɨg ɨiirar nɨkopaɨsɨsɨrki,
kara tɨ inkam ɨiir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn. 73 Mɨ mhoɨiyarɨn kam nhɨrɨm hɨrar
nokwokɨm, sɨma Pita siir boɨnki, kaimwokɨ kaimwokɨinga kɨra Jɨsɨs siir
ɨsɨdɨn siir hɨriinanar inkam nwɨrkɨn kɨriir yaiya sɨmiir yainana wakaei.
74 Mɨ tariinanɨn Pita siya ɨna yɨkopaɨsɨsɨrkiyɨn, kaimwokɨ kaimwokɨinga.
Kara tɨ inkamɨn siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Mɨ kariir
yaiya kaimwo karamaekɨ nɨuwɨ mɨ Adi Komii siya kariirɨn hɨk pa hauuwɨ
hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ ɨuumɨn ɨna yɨkiyɨn. 75 Ɨuumɨn nɨk dɨgiyɨn mɨ
Pita siya yaiya Jɨsɨs siya boɨna ɨni saiirar swokɨ aɨngwowarkainakiyɨn
mɨ ɨuumɨn wɨ nɨkɨ ɨkrani mɨ kɨra kariir ɨnɨg ɨiirɨn wɨ kwoɨma mɨɨsɨsaei,
kara siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn mɨ Pita siya yaba hɨriir namɨn mɨ ɨna yani
ouwouwɨn. Ɨrɨig.

27

Sɨma Jɨsɨs siirɨn nu Roman ɨnkam komiiyɨn Pailat siirɨm yɨkɨunam
(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

1 Ɨiya pɨrkɨnyakwoka mɨ prismi bɨiyan inkam whɨekak ɨkɨm. Mɨ Isrel
sɨmiir ɨsɨdɨm sɨmiir hɨran inkam komii komii ɨkɨm sɨma yaiyɨm ɨna yɨdwo
kɨtɨbmii boɨnɨm, Jɨsɨs siir nɨsomaowam. 2 Mɨ sɨma siirɨn wɨeyɨnsopni
yomboru mɨ sɨma siirɨn ɨna kiwowɨtnamɨm mɨ sɨmiir bɨiyan inkam
komiiyɨn nu Romanɨn Pailat, inkam komiiyɨn nu Judia hɨran omɨm sɨmiir
kɨgrɨraowiyɨn siir ɨnɨ hauugik. Ɨrɨig.

Judasɨn ɨni sasar diyankrɨkɨu aowɨn
(Ap 1:18-19)

3 Mɨ tariinanɨn Judas siya inkamɨn Jɨsɨs siir kɨnmauu ɨtɨn, sauan kamɨm
sɨmiir, siya bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨn, inkam komiiyɨm sɨma Jɨsɨs siir hainamɨm
inkam komii Pailat siirɨm siya nɨsomaowɨm mɨ siya naɨngwoyɨmyok ɨdid
prasae bɨ kɨnkɨn, tɨ dɨmɨnɨn siya tɨrɨn siirsiyɨn. Mɨ siya tɨ umɨr silva paeyar
haoumɨm ɨna swokɨ hainamɨn, prismi bɨiyan inkamɨm sɨmiiram. 4 Mɨ
siya umɨr ha swokɨ hauuwɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara dɨmɨn biyɨe
bɨdi tɨrɨn. Kara inkamɨn dɨmɨn biyɨe tɨr karamae nwowiyɨn siirɨn, sau
omomɨn siir kɨnmauugɨn mɨ siya wa naonami. Mɨ sɨma siir boɨnki, siya
krɨmiir dɨmɨn tani. Yɨo siya kɨriirar dɨmɨnkɨn. 5 Mɨ Judas siya umɨr
silvaɨm Adi Komii siir omaka komiiya yai nɨdwokai wakaeiya saiir hɨr
inankrɨmkrɨn ɨtkɨngikɨn mɨ siya ha haiburgikɨn mɨ ha namɨn mɨ yɨo ɨna
sasar diyankrɨkɨu aonamɨn.

6 Prismi bɨiyan inkamɨm sɨma tɨ umɨr ɨmiir haiyɨm mɨ sɨma boɨn, tɨ
umɨrɨn mɨnam saɨngɨn inkam nwɨr nɨsomaowankɨn. Krɨmiir siyɨuɨn
hɨnɨɨna boɨnkɨn Krɨma Adi Komii siir omaka saiir umɨrɨn sɨmaka kɨpi
nɨnkɨn haigi. Nɨingaka. 7 Mɨ sɨma yai kwɨra yɨmboɨn tɨbmiikimai mɨ tɨ
umɨrɨn ɨni nu haɨmiiyɨn Jerusalem hɨr nwowɨn hau nonkwokwowiyɨn
inkamɨn ɨni siir saɨnɨn. Sɨma ha naɨngwowi ta nu maeyaua iikamɨm
om aruwanɨm sɨmiir haɨngikaiyan maeyau nwowɨm 8 mɨ tɨ nuɨn tɨ umɨr
ɨiir saɨnɨn mɨ sɨma ta nu maeyaua saiir ɨnɨgɨn hɨriinansi dapkɨn, nuɨn
nhɨekakɨn. Mɨ tɨ ɨnɨgɨn ɨna nwokrɨpkaiyɨn.

9 Ya ta saeya, yai kwira biiya Adi Komii siya boinkiya mi profet
Jeremaia siya winkiya yokwoni, saeya ina yimbiyam kiina. Saeya boin,
sima ti umir silva kam nwir iuur imiir hai. Isrel simiir iikamim sima
bidi yimbinim ti umir hiriinanim ti inkam iiir sainam. 10 Ti umirin sima
ini nuin inkam ieya nonkwokwowiyin hau, ini siir sainin, Biiyan Inkam
Komiiyin siya boinkiyin kariir saiir hiriinan mi kara hiriinan asi tirkin.
Ɨriig.

Pailat siya sriɨ kasaka bi sriɨkin Jisis siirin
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

11 Sima Jisis siirin inkamin nu Judian omom omomim simiir
kigriraowiyin siir whwonkam ida yokmwin okwo haiginiu. Mi inkam
komiiyin omom omom kigriraowiyin siya siir sriigi, kira iikamim nu
Judia hiranim simiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya
boin, ihi, wasi kira boinki iskiyin. 12 Mi prismi biiyan inkamim mi Isrelmi
inkam komii komii ikim, sima Jisis siir boin hiuriyiu boinkim, siya dimin
biyie kasaka bi tirkin. Mi siya dimin biyie bi tirkin mi siya yai kwirmin
kwirmin bi swoki owarkii boinkin, ti yai imiirin. 13 Mi Pailat siya siirin
hiniina boinki, kira ti yai whiekakim sima kiriir boin hiuriyiu boinim
simiir wakae rani, aniya? 14 Mi Jisis siya yai kwir bi swoki owarkii
boinkin Pailat siirin. Mi inkam komiiyin omomom kigriraowiyin siya asi
nanaakikin. Ɨriig.

Pailat siya bidi boinin, ini mi owin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin
saika nirinuim
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39–19:6)

15 Biewi whiekakim ta iiya komiiya wou nikwo aeiya pasova mi biiyan
inkam komiiyin omom omomim sim kigriraowiyin siya inkamin omaka
hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwowiyim, simiirin pi nwira
nini ikiunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramin mi inkam
komiiyin siya ti inkamin pi siirar nikropki. 16 Mi ta ii aiirin sima inkam
biyie nwirin omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwokin,
siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinokninkinim. 17 Mi
iiya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyiu omimirim mi Pailat
siya simiir sriigi, kima paniina naingwowi, kara kimiirimin piki hiniin
inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya?
Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krais inkamin Adi Komii siya
nikropkiyin, aniya? 18 Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biiyan
kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima io Jisis siir nwowi. Dimusi
rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat
siiram asi nikiunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwin isom
aowim. Mi siya ta sriiya simiir asi sriigin.

19 Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii aiirar niki nidwokaiyin mi siir
wiga saeya yaiyim hiniina boinmimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi
swoki tirmintirmin, ti inkam iiirin, siya dimin biyie bi tirkin. Mi ta niiyaka
kara nhwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

20 Prismi biiyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima
iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirim kauwok
boinki. Siya Barabas siir diuguski mi Jisis siir disomao. 21 Mi inkam
komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima
paniina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini niuguski, ha?
Sima ina yowarkii boinim Barabas. 22 Mi Pailat siya simiir boinki, kara

wɨ paniina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Krais Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wɨ paniina tiri, ha? Mɨ sima kauwok boinki, paeyin hiiniya nirɨoninkinin saika dirinugi! 23 Mɨ Pailat siya ina srɨigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mɨ sima ina kauwoknanaeyim, paeyin hiiniya nirɨoninkinin saika dirinugi! 24 Pailat siya bidi yinokninkinin, sima yaiyim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mɨ ina nhinkii boinaigiyim yaii niniiyam. Mɨ siya opa ina haiyin mɨ siir iina aiir hiisoki. Mɨ iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir niisiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pɨ boriisopi. Mɨ siya hiriinana niki tirin mɨ siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bɨ kigin mɨ kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar diminkin. 25 Mɨ iikam whiekakim sima hiniina yowarkii boin mɨ siir naowa saiir mwokankwowa ini mɨ owa wɨ krimiiramar swoki iti mɨ krimiir yinisisim imiiram warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wɨ io kiriir nwo rani. 26 Mɨ Pailat siya Barabas siirin hiriinansi niuguskikin simiiramin. Mɨ siya Jisis siirin kam nhirim simiir yokmwin tio mɨ idni ha kogrimdinugiyin mɨ siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya nirɨoninkinin saika ninkin irinugiyam. Ɨriig.

Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)

27 Mɨ sauan kamim Biiyan Inkam Komii siirim, sima Jisis siirin simiir Biiyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mɨ sima whiekakim saikar yangiriyiuni. 28 Mɨ sima siir yiuisa saiir nisaiyim mɨ sima siirin yaeya yiuis pariidnan kwira saiir ii haiginiu. Ta yiuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiir nikrika. 29 Mɨ sima urid amridnanin siir hiurokikin mɨ sima siir mwo iiir yaki kaigrisiugi. Mɨ sima paekopin whira yonkwo haiginiu siir iina inig aiir inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Mɨ sima ogmwo siirim hiu mɨ sima siir yigbumbu boin, kira inkam miiyikin, Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin. 30 Mɨ sima siir yaswaiyiugi mɨ sima tɨ paekop iiir hai mɨ siir mwo iiir tionanae. 31 Sima siir yigbumbu boin mɨ ta siir yiuis pariidnan aiir yisaigi mɨ sima siir yiuiski yiuis aiirar ii haiginiu. Mɨ sima siirin paeyin hiiniya nirɨoninkiniyin siirim whinapnam saika ninkin irinuim. Ɨriig.

Sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirɨoninkinin saika yirinugi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

32 Sima ha napnamim mɨ sima om Sairini hiran inkam nwirin siir kig, siir inigin Saimonkin, sima siir nikwao boinkim siya Jisis siir paeyin hiiniya nirɨoninkinin siir hainamam. 33 Sima maeyau kwira saiir yimbiyam, saiir inigin Golgotaka saiir inig mwokimwoin hiniingin mwokiuni mwokin. 34 Sima Jisis siirin op wain biyieya kausririya dimin biyie whir aka pridgiya saiir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kinankiugiyin mɨ siya bɨ kwiyaekin.

35 Sima siirin paeyin hiiniya nirɨoninkinin saika nirinu digiyin mɨ sima gwo kwira satu dapiya saiir gwo siir yiuis digworaekwo imiir haiyam. 36 Mɨ sima ta maeyaua saiira yidwo mɨ sima saiir hirar waikao. 37 Mɨ yaiya sima wina paemira Jisis siir mwo koua ninkin irinuwa saeya hiniina boinka. Tiriiginin Jisiskin, Juda iikam simiir nu kigriraowan inkamkin. 38 Jisis siir kingiinin sima inkamwo hiitauaeiyo nwisa yinkin irinu inankii mɨ nwirin iniga mɨ nwirin yaioyaeya.

39 Mɨ iikamɨm sɨma ha nɨtɨm mɨ sɨma siir yɨgbumbu boɨn mɨ sɨma mwo
ara kɨntiir ɨski mɨ sɨma yaebu ɨna buwɨm siirɨn. 40 Mɨ sɨma boɨn, kɨra tɨ
inkamɨn Adi Komiini omaka saiir nɨinhɨnkɨigi mɨ ɨi kwoɨmaka wɨ saiir
swokɨ mɨrii nɨnokougi mɨ kɨnakɨna dɨrɨraerarna. Mɨ kɨra Adi Komii siir
yɨnɨsɨmkɨnɨuwi, kɨra paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haiburgig mɨ ha
wɨuwini! 41 Mɨ ɨriipa hɨriinan prismi bɨiyan inkamɨm mɨ kamɨm siyɨu
nɨnokɨnɨnkɨni ɨkɨm mɨ Isrelmi inkam komii komiiyɨm sɨma siir mɨ ɨnkɨn
ɨgbumbu boɨnkɨm. 42 Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, siya iikam nhɨrɨm sɨmiirara
whɨndɨrɨraeri mɨ siya siya whɨndɨrɨraerarnam dɨg nwo rani. Mɨ siya
hɨriinan boɨni siya Isrel iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkamkɨnɨuwi mɨ
siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haiburgig mɨ ha wɨuuni mɨ krɨma
wɨ siirɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm. 43 Siya Adi Komii siirɨma naɨngwo tɨbmii
mɨ ha boɨni, kara Adi Komii siir yɨnɨsɨmkɨ yɨnɨsɨmkɨn. Mɨ Adi Komii siya
siirɨm naɨngwowi mɨ siya wɨ siirar swokɨ anmaiwarkainaei. 44 Inkam
nwɨswo hɨitauaeywo Jɨsɨs saɨka kingiina nɨnkɨn ɨrɨnuwo mɨ sowa ɨriipa
hɨriinan ta hɨriinan nɨgbumbu yaiya saiirara mɨ boɨn siirɨn. Ɨriig.

Jɨsɨs siya bɨdi yaonamɨn
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

45 Mɨ ɨiya hɨriir tɨriir nabɨe bopwo nwowa mɨ hɨnda tɨnda ɨiya ɨna
kakauu ɨuguskiya mɨ hɨriinana nwokiya mɨ bɨeyɨn nad nworɨbɨn saiirar
yadɨg ɨuwɨn. 46 Mɨ ta ɨi aiirarɨn bɨeyɨn nad nworɨbɨn Jɨsɨs siya ɨna
kauwoknamnankiyɨn, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaim-
wokɨyaimwowa hɨnɨinga. Kariir Adi Komii krɨmiir Wanɨn kɨra kariir
dimusi nɨuguskikɨn? 47 Kam nhɨrɨm kingiin hɨrar nokwoɨm sɨma ta
yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma boɨnki, tɨ inkamɨn siya Ilaija siirɨm kauwok
boɨnki. 48 Mɨ sɨmiir inkam nwɨrɨn ɨna iwɨtnamɨn mɨ hamganɨn siir yani
hainaki mɨ siirɨn op waina kausrɨriya saiir hougɨnki paekop whɨrɨn saɨka
yɨnkɨn widgi mɨ Jɨsɨs siir yakɨ hauugi siya kwiyaeyam. 49 Mɨ iikam nhɨrɨm
sɨma boɨn, ha tɨkɨ o krɨma tɨkɨ kɨgrɨrao. Mɨ siirɨn wɨ Ilaija siya namisi
whɨndɨrɨraerarki, iyɨe? 50 Mɨ Jɨsɨs siya ɨna swokɨ kauwok nanaekiyɨn mɨ
siir naeyɨuɨn siir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yaonamɨn.

51 Mɨ ɨiya siya naonamɨn mɨ ta yɨuɨs komiiya Adi Komii siir omaka
saiir yainau hɨr kiburɨkouwa bopwoniya yɨnwɨtamki, kou hɨrarkar
nɨuguskiya ɨni nu hɨrar yadɨgɨuwa mɨ mɨrkwɨsa yɨmbiyam. Saeya mɨnam
nɨisiimauuga, iikamɨm sɨma Adi Komii siiram nwokɨ kwɨsboɨnɨm, Jɨsɨs
siya siyɨu wɨn bɨdi tɨrkiyɨn inkamɨm sɨma Jɨsɨs siirɨm nwokɨ kwɨsboɨnɨm,
nɨinɨn ɨna yɨtkiyɨn mɨ siiya komii komiiyɨm ɨna pampamkɨigiyɨm. 52 Mɨ
maeyaua inkam haɨngikaiiya ɨna pɨigikiya mɨ Adi Komii siir iikam
whɨekakɨm bɨiya naonamɨm mɨ sɨma ɨna swokɨ ɨnsiingiyɨm. 53 Sɨma
maeyaua inkam haɨngikaiiya saiir bɨdi haiburgigɨm mɨ Jɨsɨs siya mhoɨiya
yɨnsiinɨdwonam mɨ sɨma om mɨiyɨkɨn Jerusalem siir yam. Mɨ iikam
whɨekakɨm sɨmiirar kaowɨnɨm.

54 Mɨ kamɨm sau nɨnɨtiyɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨn mɨ sauan kam ɨma
sɨma Jɨsɨs saɨka nɨnkɨn okɨm mɨ sɨma Jɨsɨs siiram waigaokɨm mɨ sɨma
kɨgi nuɨn, nɨinɨn nɨtkiyɨn mɨ digworaekwowɨm ɨna yɨmbiyamɨm mɨ sɨma
nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm. Sɨma boɨn, kaimwokɨ kaimwokɨinga, tɨ inkamɨn
siya Adi Komii siirar yɨnɨsɨmkɨn. 55 Wig whɨekakɨm sɨma hɨrar nwokɨm
sɨma Jɨsɨs siir mhoɨiya nɨtkɨm mɨ nu Galili siir haiburgigɨm mɨ siir nɨnɨ
whɨndɨrɨraerarniyam nɨtkɨm naemɨn. Sɨma tɨ wigɨm arurɨg hɨrar nokwo
kaokɨm. 56 Wig ɨra sɨmaka hɨrar nɨnkɨn owa saeya Mariaka, om Makdala

hiranka. Mi ira Maria saeyairga Jems Josep sowiir apua. Mi ira Sebedi siir yinisim nwiso Jems Jon sowiir apua saeyairga. Ɨriig.

Sima Jisis siir piuis biyieya siyanoin siir nini kikaigikim
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)

57 Mi bieyin nadnworibin inkam nwirin umir digworaekwokakin om Arimatiankin siir inigin Josepkin siya ina yitin. Mi siya iriipi hiriinan Jisis siir kigna miriiyan inkamkin, siya maeyaua Jisis siya naowa saiirim nitkin. 58 Mi siya Pailat siir hiriir yimbiyam mi siir ini sriiyiu Jisis siir piuis biyie niinga saiiram mi siya saiir ini hiunis haiyiu. Mi Pailat siya siir sauan kamim simiir boinki, sima Jisis siir piuis biyieya Josep siir hiunis hauugiyim. 59 Mi Josep siya siir piuis biyieya saiir hiunis haiyin mi yiuis whisinana saiir whrinhainam. 60 Mi yiuis aiirin ha whrin digiyin siya siir piuis biyieya ini siir siyano winin siirar kikaigikin biiya inkam nwir bi haingikai miminkin mi siya siir kamim simiir boinki, sima siiya komii kwira saiir warkikiugiyim. Mi sima hiriinan tirgigim mi sima ina yamim. 61 Mi sima hiriinan tirim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa hirar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin hirar nidwo kaoko, Ɨriig.

Sauan kamim sima ieyin Jisis siir piuis biyie aiir kikaiyin siir hirar waikaokim

62 Mi iigwira Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya mi prismi biiyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim sima Pailat siir kigam namkim mi sima saika yahangiriyiu omimiriu. 63 Sima siir boinki. Inkam komii krima yai kwira ti niksisae inkamin siya boina krima saiirar naingwokwowi. Siya ha boinkin mi mhoiiya ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyaei. 64 Mi kira kiriir sauan kamim simiirin hiniina boin mi sima siiyan ti ieyin siir no iiir warkikiukikinin siir waikao. Mi wi siir kigna miriiyim kamim sima nini tauae hainakisi mi iikamim wi sima niksisae boini, siya ie hirankin bidi yinsiin idwonamin. Mi sima hiriinan tiri, ta niksisaeya siya ie hiranki ninsiin idwowa saeya wi ta niksisaeya biiya sima ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya boina wi saiir haiburi. 65 Pailat siya simiir boinki, kima sauan kam nhirim simiir dikiunam sima ti inkam ie iiir waikaowim. 66 Mi sima ie iiirin diyioin ina ini haigingikin. Mi kam nhirim sau ninitiyim ini nii nabie hirar waigaowim. Ɨriig.

28

Jisis siya ina swoki insiin idwowin
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

1 Ɨi Komiiya piu siisiya bidi yamkiya mi iigwir nugaka Sande bieyin ha nimbidniyakwokin mi Maria om Makdalana mi Maria ir aka sowa yam maeyauwa Jisis siir piuis biyie aiir kikaiya saiiram sowa saiir kignakiyam. 2 Mi bi kimiminkikin niin komiiyin ina yitkiyin Adi Komii siir paekwosimin ninomor kou hir haiburgigin mi ina yiuniyin mi siiya komiiyin ina warnamin mi ieyin siir hirankin mi siya ini siiya iirar yidwowin. 3 Mi siir whwonkamin ini sinana ninomir kou hir sinaniya ini saiir hiriinan yiuyakiya mi siir yiuisa ini waumira bieki kainankiya ini saiir hiriinan whisnan siingiya. 4 Mi sauan kamim waigaowim sima siirsiyin nidid prasae bi kinkim mi sima ini nopnopa kinkiyim mi sima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiyim.

5 Mɨ paekwosɨmɨn siya wig ɨswo sowiir boɨnmauugi. Kowa kɨpi nɨdid!
Kara ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn, kowa Jisɨs siirɨm nɨnɨ hansɨrniko tɨ ɨnkamɨn
paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn sɨma nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn siirɨm. 6 Siya tapi
nwo rani, siya bɨdi yɨnsiin ɨdwo namɨn, yaiya bɨiya siya boɨna ɨni saiir
hɨriinana swokɨ tɨrɨn! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkɨnɨ kɨgni.
7 Mɨ kowa ha damsasau mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn hɨniɨna tɨnɨ
boɨnmauuɨu, siya ɨe hɨrankɨ bɨdi swokɨ ɨnsiin ɨdwoɨn. Mɨ siya ɨni kɨmiir
bɨiyar yamkwokɨnɨn nu Galili hɨriir mɨ kɨma siirɨn wɨ ta maeyau aiir
nɨnɨ kɨgɨuwi. Kara kowiirɨn tɨsa boɨnkiyɨn! 8 Mɨ wig ɨswo ha nanaakiyo
mɨ ɨni maɨrgɨmaɨrga ywonamwo mɨ maeyauwa inkam haɨngikaiiya saiir
haiburgik mɨ ɨna iwɨtnamwo kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram.
9 Mɨ sowa ha nikɨ iwɨtamwo mɨ Jisɨs siya sowirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn
mɨ ɨna boɨnɨn. Kowa bɨdi yɨto? Mɨ sowa kingiin ha namwo mɨ ogmwo ɨna
yakai hɨunaiinamwo mɨ siir ɨga aiir ɨnɨ onkwoɨu mɨ siir ɨnɨ hainan. 10 Jisɨs
siya sowiir boɨnki, kowa kɨpi nɨdid! Kowa kariir nomiiyauɨm sɨmiir tɨnɨ
boɨnmauuɨu mɨ sɨma nu Galili hɨriir dam, kariir kɨgniyɨm. Ɬriig.

Kamɨm sau nɨnɨtiyɨm sɨmiir yaigɨm

11 Wig ɨswo ha nikɨ amwo mɨ sauan kam nhɨrɨm ɨe iiir waikaowɨm sɨma
ɨni om Komii Jerusalem hɨriir yapnɨnopkainamɨm mɨ sɨma prismi bɨiyan
kamɨm sɨmiir ɨnɨ boɨnɨu digworaekwo whɨekakɨm nɨmbiyamɨm sɨmiir.
12 Mɨ prismi bɨiyan kamɨm sɨma Isrel sɨmiir bɨiyan inkamɨm sɨmaka
yahangiriyɨu owɨu mɨ sɨma yaiya kwɨra hangiriyɨu boɨnai. Sɨma umɨr
whɨekakɨm sauan kamɨm sɨmiir hauugi. 13 Mɨ sɨma sɨmiir boɨnki, kɨma wɨ
hɨniɨn yaiya saiir boɨn. Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma nɨiyaka nɨtwɨigɨm
mɨ krɨma nhwo bɨdi whɨnamɨm mɨ sɨma siir pɨuɨs biyɨeya saiir ɨnɨ tauae
hainakiwɨi. 14 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn omom omom kɨgrɨraowiyɨm
ta yaiya saiir wakaeyɨn mɨ krɨma yai nhɨrɨm sɨmiirɨn wara swokɨ ɨnkɨn
boɨnmauugi mɨ kɨma wɨ yaigak nwo rani. 15 Mɨ sauan kamɨm sɨma umɨr
hɨriinansi haigɨm mɨ sɨma ɨni sɨmiir yai ɨmiirar mɨ wakaeyoknaɨm. Mɨ ta
yaiya ɨni nu Judia siirar yɨniyokɨigiya mɨ bɨiya mɨ tariinanɨm Juda iikam
whɨekakɨm sɨma tɨ dimɨnɨm sɨmiir yaɨngwo tɨbmiiyɨm. Ɬriig.

Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm mɨɨ sɨmiir nɨkɨumauugigɨm
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

16 Mɨ wig ɨswo sowa sɨmiir boɨn dɨgiywo, kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
ɨuur nwɨrkɨm sɨma nu Galili hɨriir yapnamɨm. Mɨ sɨma tɨ mhɨuisɨmɨn
siir yɨmbiyam, Jisɨs siya boɨnkiyɨn sɨmasɨma namam. 17 Mɨ sɨma Jisɨs siir
kɨgɨuwɨm mɨ sɨma siir ɨnɨg iiir hainan mɨ kam nhɨrɨm sɨmiir kwoɨnɨm
ɨni whɨsa ywowɨm. Mɨ ha naɨngwokɨm siya bɨ nɨnsiin ɨdwokɨn siir
aknaɨn aeya nɨuwi. 18 Mɨ Jisɨs siya kingiin ha nɨtɨn mɨ sɨmiirɨn hɨniɨna
boɨnki Adi Komii siya kariirɨn ɨnɨgak nu nɨnomor sowiir digworaekwo
ɨmiiram nwowaigɨnɨugikɨn. 19 Kɨma hɨnda tɨnda asi namkɨm ɨkɨ iikam
isid whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir nɨnɨ boɨnmɨmauuwɨuɨm
sɨma kariir kɨgna mɨriiyan iikam nwowɨm. Kɨma sɨmiirɨn kariir Adɨn
mɨ kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn mɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨkɨm wɨ
sɨmiir ɨnɨg ɨmiirar tɨnɨ baptais haigɨnɨuwɨu. 20 Mɨ kɨma sɨmiirɨn dɨmɨn
whɨekakɨm kara kariir nowomwarkaiyɨuwɨm sɨmiir tɨnɨ boɨnmɨmauuɨu.
Sɨma wakaeyokna dɨrɨraeraram, wakae, mɨ tariinan mɨ ɨinokɨinokɨn kara
wɨ kɨmaka nwoyokiyokɨi mɨ ɨi aeya dɨgi. Ɬriig.

MAK

Mak siya winkika ta yokwowa. Mi Mak siir inig whirin Jon makin. Mi siya om Jerusalem hirankin mi siya Pol mi Pita sowiir whin miriigin. Mi siya ta yokwowa Rom hiran iikamim simiiram winkika. Mak siya ta yokwowa dimin kirie kirieyim mi dimim taeminim Jisis siya tiriyim mi siya Rom hiran iikamim simiir boimimauugin mi Rom hiran iikamim ini ta kirieya saiirama yaingwo tibmiigiyim. Ɨriig.

Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuwigin mi Adi Komii siir yaiya saiir warar boinmimauu
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimin Jisis Krais
siirga, siir yaiga. 2 Mi ta yaiya bidi bidiniya profet inkamin Aisaia siya
winkiya mi ini saiir hiriinana yimbiyama.
Mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya siir yinisimin siirin hiniina boinkikin,
wakae! Kara inkamin wi nwira nikropkii kariir yai aiir
boinmimauuwamam. Mi siya ini kariir biiyar yamkwokinin
mi siya wi kariir siyiu iiir kisisop haiginkwokini. 3 [Inkam nwirin
maeyau siiyin nu apa saiir hir kauwok boinamnankikin. Siya
hiniina boinkikin, Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiuin sibgu kisisop
diriraerarkwokin, siya napnaniyam.]
4 Jon siya iikam imiir baptaisam nitkin niimau siiyin nu apa siir. Mi ti
niimau siiyin apain siirin inkamki bi whwonkaiigin. Niingaka. Mi siya
iikamim haimii tamii hir napim simiir boinmauugi ta yaiwin kibiya. Mi
simiir kwoinim wi nwoki aingwo tibmiiyim. Mi simiir dimin biyieyim
wi Adi Komii siya haiyoprimdiyiumiigi. 5 Mi iikamim ti nu komiiyin
Judia hiranim mi om komii Jerusalem siir hiran iikam ikim sima Jon siir
boinmauugi digworaekwo biyieyim sima tirim. Mi Jon siya simiirin ina
baptais haiginiuwin Jodan ie hir.
6 Mi Jon siya niiya yiuisa, kamelni piokim. Mi siya piuwop ha mi
kikogikin mi naeyim siya naeiyim kokmwo graeyis minim mi mhwiina
nae nwowiya saiir yin ikim, siya simiir naekin. 7 Mi Jon siya ina
boinmauugiyin simiirin, inkam nwirin kariir mhoiiya nitin siir kirieya
ini kariir kirieya saiir haiburgika, kariir kirieya ini aowa saeya ywowa.
Kara inkam miiyik rani, siir iga siya niiya saiir uridin wi kara waisi hak
rani. Niingaka. Kara inkam biyieyin ini siir aowa ywokaiyin. 8 Kara
kimiirin opni baptais haiginiuwi mi inkamin mhoiiya nitin kimiirin wi
siya niuae haiginiuwi naeyiuniyin. Ɨriig.

Jon siya Jisis siir baptais haiginiugin
(Mt 3:13–4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

9 Mi ta iiya Jisis siya omisimin Nasaret nikiuwiyin nu Galili hir nwowin
siir haiburgigin mi siya ina yitin. Mi Jon siya siirin ie Jodan hir baptais
haiginiu. 10 Mi siya op hir haiburgigin mi ha niig apnaidamin nua hiriir
mi siya kigi, ninomora omaka anonan haiwaokiya. Mi Adi Komii siir
naeyiuin ipiyini haniina siininaiiniyin siiram. Ta ipiyina krima dapiya
iinmab mi saiir hiriinanar siinanaiinika. 11 Mi simar wakaeki yai kwira
ninomor kou hir kauwok boinkiya, kira kariir yinisim yinkamiyinkin,

kara kiriiramin ini mairgimairgar ywowinin. Kariir kwoinin kiriiramin ini wadieki wadieyar ywokiyin. Ɨriig.

12 Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyiuin siya yikropki Jisis siirin maeyau siiyin nu apa siir hiriir. 13 Ɨiyim Jisis siya maeyau siiyin nu apa siir nwowim kamnwis. Mi Setanin, biiki biiyan yiu biyieyin ina kinankiuin siirimin. Mi siya ini mwanhunan ywowin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim, ini saikar yauni oniyin. Ɨriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)

14 Ɨiya Jon siya maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hirar niki okaiyin mi ta iiya Jisis siya nu Galili hiriirin saiir yimbinikin. Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yaiyim, siya simiir ini boinmimauuni iikam imiirin. 15 Siya boin, ta iiya bidi yimbiniya, ta iiya Adi Komii siya iikamim ti nu komiiyin siirim wi simiir kigriraowi. Mi taka iiya ini kingiin nwowa krimiirin wi siyar kigriraowi. Krimiir kwoinim ti kisina haigi mi Yokwo Komii saiir yaiyim simiiraramar daingwo tibmii iski. Ɨriig.

16 Jisis siya nu Galili whiigbida hiriir napamin mi siya Saimon, Endru sowiiryao yapkigam, sowa haimna whii hir nitmaii. Ta miiya sowa miriiya anasu kikaiiya, sowa umir mii mirii. 17 Mi Jisis siya boinki, kowayao kariir mhoiiya wit mi wi kara niisiimauuwi kariir miiya kowiiryao. Mi kowayao ta miiya kara miriiya saiir hiriinan siyiu iiirar sibgu ap. Mi iikam hoimgakim simiir nwoki ikiunam. 18 Mi sowiir haimna ini hirar kwaiburgigin. Mi sowa biri kimiminko ini Jisis siir mhoiiyar yamo. Mi sowa ini siir mii aiirar ini miriiyiuwo.

19 Mi siya ha swoki apnamin priei biri napkikin mi siya youap kigam, Sebedini yinisim nwiso Jems mi siir nomousim ieya Jon, sowa i hir hiinomaii. Mi yo sowa, sowiir haimna iiir kisisok diriraerari. 20 Mi siya sowiirim yikiuna. Mi sowiir adwai biyieyin mi sowiir adin siir mii miriiyim kamim simiirin i hirar kwaiburgig. Mi yio sowa ini Jisis siir mhoiiyar yapnamo mi siir mii aiir yamiriiyiu. Ɨriig.

Jisis siya haiswoniskigin yiu biyieyin inkam nwirin siir nwowin
(Lk 4:31-37)

21 Sima om Kapeneam hiriir yam simiir ii komii aiirim. Jisis siya ta simiir ii komiiya simiir omaka komiiya yai nidwokai wakaenakiiya saiir yapninopkainam. Mi iikamim simiirin Adi Komii siir yai aiir ini boinmimauu haiginiuiu. 22 Ɨiya sima siir yai aiir wakaeyim, ini hindara yanaakiyim. Siya simiirin kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan biri boinmimauugin. Niingaka. Siir yaiya ini inkamin inig komiigakin, siir hiriinan ywowin.

23 Mi ta iiya inkam nwirin simiir omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir nwokin. Mi yiu biyieyin siir piu hir nii okaiyin mi siya ina kauwok boinkiyin. 24 Jisis om Nasaretanin! Kira dimuam nitkin, dimu tirniyam? Mi kira tari krimiir tirbumbuam nitkin? Kara kiriir bidi yinokninkinin, ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nit ieya inkam wadieyin. 25 Mi Jisis siya ti yiu biyie siir nikiyin mi siya ina boinkiyin, yiu biyie iiirin, kira yaiya ti tanki mipa dinkinimnisnaki. 26 Mi ti inkamin siya ha kaunanaekiyin mi siirin siya hainiyop whaowagig. Mi yiu biyie siya ti inkamin siir piu hiranki yiuun iwiskiinam mi ina yamin. 27 Mi iikam hoimgakim hiriinan diminin siir kigim, sima ini kakakar ywokiyim. Mi

sima ha nanaakiyim mi ini sima simar yomboin amboinamim, tiki hiniin diminin tari dimu diminkin, ha? Taka yaiya saeya yai winka. Mi tari ti inkamin siya inig komiigakin. Ɨiya siya yiu biyie imiir boinkiyin mi sima ini siir yai aiirar mi wakaeyoknaim. 28 Mi ti diminin siya tirin biri kimiminkin, ina haigiririr boinamin nu Galili hiran omim simiir hiriir. Ɨriig.

Jisis siya Pita siir niua saiir haiswoniskigin
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 Sima omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgigim mi ha woknaniyamim, sima Saimon Endru sowiiryao omaka saiir wokninopkainam. Mi Jems Jon sowayao warar yinkin am. 30 Mi Saimon Pita siir niua hii hirar whwonkaiga, saeya piu huuwa kini ma saeya niiga. Mi sima biri kimiminkim ta wiga maka niiya saiirin, Jisis siir ini boinmauuiu. 31 Mi Jisis siya saiiram ha namin mi saiir iin aiir ini onkwoiu mi ina kininsiin idwokiya saiirin. Mi ta piu huuwa kini ma saiir niiya, ina digiya. Mi saeya ini simiir naeyim simiir swoki diriraerarim. Ɨriig.

32 Ɨiya bie nikiiyamtibin mi simiir iikamim makakmakakim ini simar swoki ikiunaniyim Jisis siirim. Mi iikamim yiugi nonkwowim yim ini warar mi inkin ikiunaniyim. 33 Mi ti om komiiyin siir hiran iikam hoimgakim, sima ta omaka Saimon, Endru sowiira saiir anoka kingiin hirar ini okwoiu. 34 Mi Jisis siya haiswonimniskiiyim mapai mapaiyim simiir niiyim mi yiu biyieyim siya niniimniskiiyim kasa rani, simiir nwowim. Mi sima ti yiu biyieyim Jisis siir bidi yinokninkinim mi siya simiir asi nikidugin kima kariir inigin siir kipi dap. Ɨriig.

Jisis siya nu Galili hir nap miriigin
(Lk 4:42-44)

35 Mi iigwira Jisis siya nugak imumar yinsiin apnamyakwok, maeyau kwira inkam karamaeya saiirim. Mi siya Adi Komii siirimin nhwo hir ini kwisboiniu. 36 Mi mhoiiya Saimon siya mi siir nomiiyau ima, sima ini siir mhoiiyar yapansrinamim siirimin. 37 Ɨiya sima siir nini kigiuin sima ina boinim, ti iikam isid komiiyin kiriirim hansrananikim. 38 Mi siya simiirin ina boinin, kiya! Nimbi ti omim kingiin nwowim pi sim nami. Kara Adi Komii siir yaiyim simiir warar mi boinmimauuam mi aingwowi. Kara ta mii aiirimar nitkin, dimin mii miriiyam bi nitkin. Niingaka. 39 Mi siya nu Galili hiran omim simiir asi namkin. Mi siya omakam yai nidwokai wakaeiyim simiirar yapninopkai boinmimauuam, Adi Komii siir yai aiirin. Mi siya yiu biyieyim simiir nwowim ini simiir warar yinimniskiiyamim. Ɨriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskimkopouin wadie siir nwo haiginiugin
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 Mi inkam nwirin paowaigi piskimkopouin, siya ha nitin, ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hiu ouniyin. Mi siya siir boinki mi kira ha naingwowi, kara kiriirin wi digar nwo haiginiugii. 41 Mi Jisis siya siirsi yaingwobumbu mi siir iina ina yonkwokiyin siir. Mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi kira wadie dwoki. 42 Mi ti paowaiyim siir piskimkopouim biri kimiminkikim ina wiskiyim mi siya ini wadieyar ywokiyin. 43 Mi Jisis siya yai kirie aiirar boinki siirin. Mi biri kimiminkin siirin ina yikropki sasaugiyin. 44 Jisis siya siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi kira pa

dam mi kiriir piua pi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiyaeiyin Adi Komii siirim pris, pi siir tini iisiimauuiu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiyaeki. Minsi dinkin imiiyaeki! Kiriir piua wadie nwowa saiirsi, yaiya krimiir brougaeyin Moses siya boina saiir hiriinan. Mi sima ti kamim wi nwoki ninokninkinwini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. 45 Mi inkamin ha namin mi biri nini haigiprakai boiniugin ti yaiyim. Niingaka. Ini hiriiyar boiniskiyin ti diminin. Mi siya ti diminin ini niiwiinan siir boinyokiyokiiyamin omom omomim simiirin. Mi Jisis siya om komiiya hiriir paniinsi yamsi iikamim simiir whwonkam idan. Iikamim ini homgak ywoim, siya simiir ma imiir niniskiiyim wi dig nwo rani. Mi siya om komiiyim simiir yaba nwowim omim iikam homgak karamaeyim, ini simiir hirirar ywowin. Mi maeyau maeyauan iikamim ini Jisis siiraramar yitswoim. Ifiig.

2

Jisis siya inkamin iga iin ninsimsiruin siir haiswoniskiigikin (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 Ii nhirim bidi yamkiyim mi Jisis siya ini om Kapaneam hiriiyar swoki amin. Mi iikamim sima hiniina wakaewin, siya ini omaka hir nwowin. 2 Mi iikam hoimgakim haniingi yaninkiniuiu mi omaka ini digar ywokiya. Mi anoka kingiinin, maeyau kwirki niinga bi swoki oka. Niingaka. Mi Adi Komii siir yaiya Jisis siya simiirin saiir boinmimauugin. 3 Iiya Jisis siya yaiyar niki okwo boinin mi sima ina hainaniyim ti inkamin iga iin ninsimsiruin Jisis siirim. Mi kam nwiiyim sima hainani ti inkam iiirin. 4 Mi omaka yainaua ini iikamim sima yidwokaisisirkiya mi sima Jisis siir kingiin paninsi haiginsi ti inkamin iga iin ninsimsiriuin. Mi sima akouwa hirii iiyam mi akou haimii iiir ini pirakiu maeyaua siyar nokwo hiririuwa saiirar. Mi sima akou haimiiyin ha pirak grirgigiyin mi ta hiiya ti inkamin siya whina mi sima idmirim kwiiya boritkikin mi ina yonkwokiikiiraraokiya. Mi ini Jisis siir igmiiga yauni kikiniuwa. 5 Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiiya saiir kigiyin mi siya ti inkamin siir boinki, yinisim! Kara kiriir dimin biyieyim simiir bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. 6 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim yim sima hir warar ninkin idwokaigim mi simiir kwoinim aowa aowa ini ta yaiya Jisis siya boina saiir saiira yaingwokwonanaeyim. 7 Siya ti hiniin yai boinin mi siya tari Adi Komii siir nigbumbui. Inkam nwirkin biri swoki haiyoprimdiyiumii srankin dimin biyieyim. Niingaka. Adi Komii siirar miiga. 8 Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi siya simiir asi boinkin, kima wara hiniin kwoinin kimiir waraur dimusi nwowi? 9 Piki hiniin dimin ikin hinsima nwowiyin? Mi kara ha boini kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi tiki hiniin diminin kara wi diga nwowi? Mi tari wi dig nwo rani? Mi kara ha boini, kira kiriir hii aiir hainam mi hiniinin kara wi digar nwowi, iyie? Wi dig nwo rani, aniya? 10 Kima dinokninkin, Adi Komii siir yinisimin ninomor kou hirankin nitin karairgin. Kariir kirieya wi digar nwowi kimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi Jisis siya ti inkamin iga iin ninsimsiriuin siir asi boinkikin. 11 Kara kiriir boinkii, kira dingsingi! Mi kiriir hii aiir hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam. 12 Mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yinsiingiyin. Mi siya ini siir hii aiirar hainamin. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin apnamin. Mi sima hiriinan kigiyim mi sima

ɨni hindara yanaakiyɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm. Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm, bɨiya nɨm krɨma tɨ hinɨin dimɨnɨn siir bɨri kɨgɨm. Ɬriig.

Jisɨs siya Livai siir nɨkɨunakɨn
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 Mɨ Jisɨs siya whɨigbid hɨriiyar swokɨ apnamɨn mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma ɨni siir mhoɨiyar yamɨm. Mɨ siya Adi Komii siir yaiya ɨni sɨmiir yowɨmwarkai haigɨnɨuwɨm. 14 Mɨ siya ha napnamɨn Livai siir kɨg, Alfias siir yɨnisɨmɨn. Mɨ siya omaka omom omoman umɨr nɨdwokai haiiya, yɨo saiir nɨdwokaii. Mɨ Jisɨs siya yɨkɨugi, kɨra kariir mhoɨiya wɨt! Livai siya ha nɨnsiingiyɨn mɨ ɨni siir mhoɨiyar yamɨn.

15 Ɬiya Jisɨs siya Livai siir omaka hɨr nikɨ ɨdwokai aeyɨn mɨ kam hoɨmgakɨm umɨr haiiyɨm, nhɨrɨm siyɨu biyɨe tɨri kam ɨma mɨ kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma sɨmar yɨdwokai aemɨmɨr Jisɨs saɨkan. Tɨ hɨriinan kamɨm kasaka rani, Jisɨs saɨka nap mɨriiyɨm. 16 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma kɨg Jisɨs siya kamɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨm mɨ kamɨm umɨr mɨn haiiyɨm sɨmaka nɨdwokai aei. Mɨ Farisi kamɨm sɨma srɨigi kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir, Jisɨs siya kamɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨm mɨ kamɨm umɨr mɨn haiiyɨm sɨmaka dimusi nɨdwokai aei? 17 Mɨ Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, inkamɨn ma karamaeyɨn yɨo siya paowai widi inkamɨn siiram bɨri swokɨ amikɨn. Niingaka. Mɨ ɨkɨ makak iikamɨm pɨ sɨma sɨmar nami kamɨm paowai widiyɨm sɨmiiramɨn. Kara iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir nɨkɨunam ara bɨri nɨtɨn. Niingaka. Kara iikam biyɨeyɨm sɨmiir nɨkɨunam nɨtkɨn. Ɬriig.

Nae haiya aeni siyɨugɨn
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 Mɨ ɨigwɨra Jon siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm mɨ Farisi sɨma, sɨma nae haiyakɨm. Mɨ kam nhɨrɨm sɨma ɨna yɨtɨm, Jisɨs siir ɨni srɨini mɨ Jon siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm mɨ Farisimi mɨi kɨgna mɨrii ɨkɨm, sɨma nae dimusi haiyaei? Mɨ kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm yɨm nae haiya karamae dimusi nwowi? 19 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiya kwɨra boɨnki, ɨiya inkam nwɨrɨn siir wig aiir saɨnam tɨri mɨ siir nomiiyauɨm mɨ iikam nhɨrɨm sɨma wa nɨti ta nae aiirɨmɨn. Mɨ sɨma ta ɨiya wigwas naeya saiir naei mɨ sɨma wa haiyaei? Niingaka. Sɨma wa naei. Mɨ siir nomiiyauɨm mɨ iikam yaisi yaisiyɨm sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwonami siir whɨnsaɨn haigɨnɨuwamɨn. Mɨ taka ɨiya sɨma wɨ nae mɨnar haiyaei. Niingaka. 20 Ɬiya tɨkɨ inkamɨn wig nonkwonaɨn siya om whɨra nami mɨ krɨma hɨkak saiir dwoki mɨ nae mɨnɨm saiir haiyaki. Mɨ ɨiya kara kɨmiir haiburgigana mɨ kɨma wɨ hɨriinanar timɨ tɨrki.

21 Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnɨn, dimɨn wɨnɨn dimɨn biyɨe aka kɨpi nɨtapiyok. Inkamɨn yɨuɨs wɨn haɨmii bɨri kɨntɨo haigɨn yɨuɨs kwɨra saiir noɨn siir nɨtkɨn panam mɨ siya hɨriinan tɨri, siya saiir nɨtkɨn pani mɨ saeya wa swokɨ ɨmbɨryami. Mɨ wɨna wɨ kaba saiir mɨmbɨrgi mɨ noɨn wɨ komiiyar swokɨ okii. 22 Inkam nwɨrkɨn wain wɨni opa wraisu ɨs kaba op two biyɨenana saiir bɨri swokɨ aokaiiga. Niingaka. Mɨ siya hɨriinan tɨrkɨswo mɨ tɨ wain wɨnɨn siir opa saeya niyopiingi mɨ ta wraisu ɨs kaba saeya wa nɨmbɨryamkii mɨ wain wɨni opa wa naokiyamki. Mɨ wraisu ɨsa wa mɨ ɨmbɨryamki. Mɨ inkamɨn wain wɨni opa saiir naokaii siya wɨ hɨnɨina tɨr, wɨ wraisu ɨs wɨna wɨ saiir daokai. Ɬriig

Juda simiir ii komiiya piu siisiya Sabat mii min saiir kipi mirii
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 Mi Adi Komii siir ii komii kwira Sabat Jisis siya numira wid ninkina
saiir napnamkin mi kamim siir kigna miriiyim sima saika warar yinkin
apnam. Ɬiya sima napama, sima witnidim ha kiwromwris haiyamim mi
ina yiinibrombrop apaeyamim. 24 Mi Farisi kam nhirim sima Jisis siir
boinki, wakae! Kima ta Juda simiir ii komiiya piu siiskuwakiya mii min
saiir dimusi miriigim mi nae minim saiir dimusi mi haigim. Mi kima
ti siyiu iiir bi sibgu apkim. 25 Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir
yai aiir mi kima tari dimin whirin biiya kimiir brougaeyin Devid siya
tirin siir biri mwaingim? Mi taka iiya Devid siya mi siir isid ieya sima
nae karamaekim mi simiir mhiiyim ina yaowim. 26 Ɬiya tiki dimin ieya
nimbiyamin Abaiata siya nwokin pris inkamin nae Adi Komii siir ninkin
imiiyaeiyin. Mi Devid siya mi siir isid ieya simar yapninopkainam Adi
Komii siir omaka aiir. Mi Devid siya paimir iiir naeyin mi siya paimir
haimiiyim siir isid iiir yae hauu. Tiki naeyim inkam niingaki bi naeikin.
Niingaka. Pris simiirarairgin. Mi sima yai biri swoki boinkikim ti diminin
Devid siya tirin. Mi kima yai krimaka dimusi boini. 27 Jisis siya boinki,
ta ii komiiya Juda simiira piu siiskuwakiya Sabat, saeya iikamim hik
simiir hauuwim biri nwoka. Niingaka. Ta ii komiiya minam nwoka
iikam hoimgakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. 28 Yaowae Adin
ninomor kou hiranki nitin ta ii komiiya Juda simiira piu siiskuwakiya
dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir Biiyan Inkam Komii siya
asi nwowi. Ɬriig.

3

Mi Jisis siya Juda simiir ii komiiya inkamin inib waeyaoki naowin saiir haiswoniskigikin
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 Mi Jisis siya ha swoki apninopkainamin Juda simiir omaka yai
nidwokai wakaeiya saiir mi inkam nwirin hir nwokin siir inib
waeyaowim ini paeyarwainan ywokiyamim. 2 Mi Farisi kam nhirim Jisis
siiram hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim siya ti inkamin siirin
pi ii komiiya saiir namisi haiswoniskii mi ta hiriinana saiirsi boiniuriyiu
boinam minkim siirin. 3 Mi Jisis siya ti inkamin iina paeyarwainan
nwowin siir boinki, kira simiir bopwoniya dinsiin okwoki. 4 Mi Jisis
siya simiir sriigi, krima wi piki hiniin siyiuin si tiri Juda simiir ii komii
aiirin mi krima siyiu miiyik ti tir. Iyie!? Farisi sima yai biri wakae
boinkim. 5 Mi Jisis siya simiir kaoyokiyokiigiyin mi siir kwoinin ini
haugihauga whiyiekiyin. Mi siya simiir mhii kwoin imiir kigiyin miiyik
biri nwokim, sima ti inkam iiirsi bi naingwoyimyokim. Mi Jisis siya hikak
asi nwonamkin, ti hiriinan siyiu iiirsiyin. Mi siya ti inkamin siir boinki,
kiriir iindibin ha dinkiyinyinki. Mi siir iina ini wadieyar ywokiya. 6 Mi
Farisi kamim sima Juda simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya
saiir haiburgigim mi sima biri kimiminkim ina yinsiin apnamim Herot
siiram mi siir nomiiyau nhirim simiiram warar. Mi sima yaiyim iripa
minam kitibmii boinkim Jisis siir nisomaokiyim. Ɬriig.

Iikam isid komiiyin whiigbid hir nani owiugim

7 Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ti omon nu Judia
hiranin sima siir haiburgigim mi whii Galiliya hiriir yam. Mi iikam isid

komiiyin sima ini siir mhoiiyar yamim. 8 Mi iikamim ti omom omomim hiranim nu Galili nu Judia mi om komii Jerusalem mi nu Idumia mi ti om whiso Taia mi Saidon yo ini yab komiiyin Jodan, ini siir gimiya waiywo. Sima omom omomankin nitkim. Mi ti isid komiiyin Jisis siir yaiya sima wakae winkim digworaekwowim siya tirim simiir mi sima ha nitkim siiramin. 9 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, iikam isid komiiyin tisa nwowin ambi sima haigin ikwokromkwirisi. I ira pi kariiram dwomaigi, kara pi saiir kwirii nami. 10 Biiya siya i aiir niki apni kwiriinam karamae niki owin mi siya iikam kasa bi haiswonimniskiigin. Mi tariinanin iikam whiekak nhirim makak makakim sima ina yapiyaonamim siiram, simiir iinam siir piu aiir nini onkwoiuim. Mi sima iikam nhirim simiir asi napkinyamya amkim. 11 Mi kamim yiu bibiyiekin nii whwonkaiyim sima Jisis siir kigiyim mi sima ini siir igmiigar ini akaigai hiuniyim. Mi sima ina kauwok boinkiyim. Kira Adi Komii siir yinisimkin. 12 Mi Jisis siya yiu biyie imiir ninimniskiigiyin mi siya iikam imiirin ina boinikidugiyin. Kima kariir inigin wi kipi haigiririr boinam. Ɬriig.

Jisis siya kamim iuur nwisa yimbingi siir mii aiir nap miriiyam
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

13 Mi Jisis siya mhiu iiir niinainamin mi siya ina dapikiuna kamim siya naingwowim simiir inigim. Mi kamim siya dapikiunam sima ina yamim siiram. 14 Mi siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi hinda tinda saika nap miriiyam, Adi Komii siir yai aiir nap boinmamauuam. 15 Mi siya aposel kamim simiirin ini inigakar ywowaiginiugiyim, yiu biyieyim iikamim simiir piu nii whwonkaiyim, simiir ninimniskiiyamamin. 16 Mi Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi. Mi Saimon siir inig whirin Jisis siya nokdap haiginiuin, Pitakin. 17 Mi Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowiirin Jisis siya yaeya inigar swoki kisina okdap haiginiu, Boanesis. Tiki inigin siir inig tipmwoki tipmwowin, ta diya tiowiya saiir yinisimkin. Sowiir yaiya ini hiriinan ywowa. 18 Mi Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mi Jems Arpias siir yinisim ieya mi Taitias. Mi Saimonin biiya ta yaiya saiir boinmimauugin nu whiran inkam komiiyim krimiir kipi kigrirao. 19 Mi nwirin Judas Iskariotkin. Mi ti inkamin mhoiiya wi wir siya napwouwi, kam nhirim io Jisis saika nwowiyim siir nisomaowam naingwowim simakan. Ɬriig.

Ta miiya biigi biiyan yiu biyieyin Biesebul siirga
(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

20 Mi Jisis siya ina swoki amin omaka hiriir. Mi iikam isid komiiyin ini Jisis saikar swoki amwoniyim. Mi Jisis siya mi siir kigna miriiyim kamim sima nae nidwosiis aeni ii karamaeka. Niingaka. 21 Mi Jisis siya siir iripa o nhieyim mi siir yopii ad owa, sima hiriinan nini wakaeniyim, Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim, sima nae min ningugu ae karamaeyar nwowi mi sima ina yitim siir nikiunakiyam. Mi sima siir boin mi tari siir kwoinin pi whaowaekin, siya ti nae min ningugu ae karamae nwowin.

22 Mi kamim siyiu komii ninoknkiniyim sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi ina yitim. Mi sima ina boinim mi tari biigi biiyan yiu biyieyin Biesebulin ini saika nwoin. Mi nhirim ina boinim mi tari Jisis siirin Biesebul siya hauuga ta kirieya yiu biyieyim inkam piu nii okwokaiiyim simiir ninimniskiiya. 23 Mi Jisis siya simiiram yikiuna,

sima siir kingiin nitim. Mi siya simiirin boiniyio yai arar boin. Mi siya boin, yiu biyie simiir apu budin Setanin, siya wi yiu sima simar swoki inimniskiinaei, aniya? 24 Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isidin whisa ninkibirnakii mi sima wi kiriekakar sibgu owi, aniya? Niingaka. Sima wa nidam ninoopki. 25 Mi iikam nhirim omaka iruwanim sima isidin whisa ninkibirnaei, yaii niniyam mi sima wa sibgu owi iripar, aniya? Niingaka. Sima wa ninoopki. 26 Mi yiu biyie Setan siir isidin sima siman isidin whisa nwowi mi siir isidin sima sima wi kiriekakar nwowi, aniya? Niingaka. Sima wa ninoop iuguski. Mi hiriinan tiri, Setan siirin, wi Setan siya swoki haiswonіskiinae, aniya? Niingaka. Siir kirieya ini kariir kirieya saeya haibura. Mi siir miiya wi kara tirbugi.

27 Ɨiya inkam nwirin inkam kirieni omaka napninopkainami mi siir digworaekwowim simiir nini tauae hainakiyam mi siya wi digar nwowi, siir digworaekwo imiir tauae haiyamin, aniya? Niingaka. Mi siya inkam kirie iiirin bii idni tiki kogrimdinugig. Mi siya hiriinan tiri siirin mi iki siir digworaekwowim, iki siir omaka nwokaiyim, simiirin wa nini tauae hainaki.

28 Kara kimiirin yaimwowa boini, digworaekwo biyie biyieyim iikam hoimgakim kimiir waraur nwokaiyim, wi Adi Komii siyar haiyoprimdiyiumii swoki. Mi yai bibiyieyim kima mi boinbumbuwiyim simiirin wi warar mi inkin haiyoprimdiyiumiigi. 29 Mi inkam nwirin Adi Komii siir naeyiuin siir nigbumbuwi mi Adi komii siya tiki inkamin siir dimin biyieyim, simiirin wi warar ninkin haiyoprimdiyiumiigi rani. Niingaka. Tariinan mi mhoiiya iriipi hiriinan, wi niingar mi owi. Jisis siya hiniina boinkin, tiki inkamin, Adi Komii siir naeyiuin siir nigbumbuin mi tiki siir dimin biyieyim siya iinokiinokin wi hik simiirsiyar hainanaei. 30 Jisis siya ti yai whiekakim hiniin dimusi bi boinkin, simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya yiu biyie siir kirieya saiir mirii. Mi siya ti yaiyim hiniin asi boinkin. Ɨriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 Mi ta iiya Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima, sima ina yimbiniyim. Mi simainii omaka akpitga hir yaka okwoniyim. Kira unki it krimiiram. 32 Mi iikam isid komiiyin siir nidwo ywokaiyim sima boinki siirin, ha? Wakae! Kiriir apu aeya mi kiriir nomousim ikim mi kiriir yokman ima, sima isi kiriirim idwowiiya hirar nidwo kaowim, kiriiramin sima nikiugikim. 33 Mi siya ini simiir yai aka yowarkii boinkiyin, yipiki iikamkim kariir piugana saiir hiriinan nwowim? 34 Mi iikamim siir nidwoyokaiyim siya ini simiirar kaoyokiyokiikiyin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kigi! Kariir apu mi kariir nomousim, ti kimargim, ti tirar kwowim. 35 Iikam hoimgakim Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiiyim mi siir miiya saiir miriiyim sima wara. Mi sima wi kariir apu mi kariir pomou yokman nwowi. Ɨriig.

4

Inkam nwirin witnid nitkinamkin numir
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 Jisis siya simiirin Galili whiigbid hir swoki owomwarkaiyiuiu. Mi iikam isid komiiyin saika nwowim kasa rani. Mi Jisis siya i aiir asi kwiriigin. Mi siya saiir kwirii idwokaiyin mi iya ini

whiigbid hirar ywowa. Mi iikamim ini whiigbid hirar yokwowim mi siya simiirin i hirar yidwokai owimwarkaiyiugi. 2 Dimin taeminim siya nowimwarkaiyiuwim simiir, siya boiniyio yai arar nowomwarkaiyiugim. 3 Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin. 4 Mi iiya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyiu nikiigiinaowidim, yim ini ipiyinki sim ini iugi aeniyim. 5 Mi witnid nhirim siiyakak maeyauwa saiir nikiigiiyim, maeyauuwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam karamae nwowa saiir. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim. 6 Mi iiya bieyin ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miiyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamim. 7 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yiisiwamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin. 8 Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miiyik nikiigiiyim, yim ini komiiyar ywokiyim mi yim nae hiniina hiniina bud, nhirim kamairim iriiyar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iuur. 9 Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin wiingakairgin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Ɨriig.

Jisis siya boiniyio yai aiirarar boinmimauugin
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 Mi iigwir mhoiiya Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoiiya kam iuur nwiso siir kigna miriiyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini sriini siirin boiniyio yaiyim simiir yaimwokiyaimwoim simiiram. 11 Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyiugi. Mi ta Adi Komii siir oman yaiya kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyiugiyim. Mi iikam nhirim saiir wakaeyim, sima biri ninokninkinkim sima boiniyio yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninokninkinkim, sima pi whaowaekim.

12 Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yaiya saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyieyim simiir paniinsi haiyoprimdiyiumiigisi. Ɨriig.

Jisis siya ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyiugim
(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

13 Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyio yai kwira saiir bi ninokninkinkim, aniya? Mi kima wi paniina sibgu owomwarkai boin haiginiuwi ti boiniyio yai whiekakim simiir yaimwowim, ha? 14 Kara kimiir niki boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmimauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. 15 Iikam nhirim sima Adi Komii siir yaiya pa wakae nami mipi sima siyiu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yaiya. Sima Adi Komii siir yaiya panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yaiya simiir kwoinau haiginama. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyiu nikiiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. 16 Iikam nhirim sima ini ti witnidin siiyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yaiyim sima wakaeyim pa wakae ningruramsasaugi, ta Adi Komii siir yaiya simiir

mhii kwoinau. Mi sima pi mairgimairgar nwo nami, ta yai aiiramin.
17 Tiki iikamim ini witnidni miiyim aowa nam karamae nwowiyim, ini
simiir hiriinan ywowim. Mi sima paniinsi ywokwo bripriisi. Mi iiya
hikin nimbiniiyim simiir kinankiuwam mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi
sima Adi Komii siir yai aiirin wi digiumii haigingigi. Mi sima whiekakim
wa nikiiyam iuguskii. 18 Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid
amridkakin siya nwowa saiir nakaigaiiyim ini simiir hiriinan ywowim
sima wakaeiyim Adi Komii siir yaiya. 19 Mi simiir kwoinin ini umirminim
mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai
kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir
paniinsi sibgu apsi. 20 Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miiyik
nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeyim Adi Komii
siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam
nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriiyara mi budi. Friig.

Sima yiukidin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)

21 Mi Jisis siya simiir boinki mi iiya inkamin yiukidin niuyaiyin siir
hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iyie? Wi hii aowa
haigiprakaii, aniya? Niingaka. Kira bopwonauan romyasin siir di-
nankii! Mi yiukidin pa sibgu iuyakii. 22 Tiki inkamin siir kwoinpai
kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoiiya
sima wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai
rani. Niingaka. 23 Kima ti iikam whiekakim kima wiingakairgim, kima
timi wakae.

24 Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, yaiyim kima wakaeiyim kima
sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriyin mi Adi
Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iiirar swoki inkin tiri. 25 Mi inkam
nwirin siya ninoknkinkin miiyikaki niuwi mi mhoiiya Adi Komii siya siirin
wi hiriinan ninoknkinkin aiirar swoki inkin idu hauuraraokii. Mi inkamin
ninoknkinkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya
wi ninoknkinkin karamaeyar nwoiuguski, wi haimii sima hai naowid rani.
Niingaki niingakiinga. Friig.

Ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkin whakiyin siir yaiga

26 Jisis siya hiniina boinkin, iiya Adi Komii siya iikamim mi dig-
woraekwo whiekakim simiir biiyan nwowin, siya ini ti inkamin wit-
nid nitkinamin mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan
ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi.
Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami. 27 Mi iinokiinokin
ti inkamin niiyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa
ninsiin apririramyakwoki. Ti inkamin siya kigiyin mi siya ini siya
siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii paniina nwokikin, siya biri
ninoknkinkinkin. 28 Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkiigi
mi siya mhoiiya pi nae kakar namwo iuwi. Bii pi kwo aeyar nimbiyami
mi mhoiiya nae pa budgi. 29 iiya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamin
pa ningugu haii. Friig.

Ta boiniyio yaiya mastet yinika
(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)

30 Mi Jisis siya boinki, krima Adi Komii siir iikamim mi siir dig-
woraekwo whiekakim simiir biiyan iikam nwowi mi krima wi paka

hiniin boiniyio yaiya sae nikri boini siirin. 31 Mi ti mastetnidin siir hiriinan ti ikrii boin. Mi mastetnidin siya iki paenid nhirim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya sapkisapisimkin komii rani, ara krinankin. Mi siir nidim kasa rani, hoimgakim. Mi Adi Komii siir isidin ini ti mastetnidin siir hiriinan ywowin kasa rani, hoimgakim. 32 Mi inkamin ti mastetnidin siir ninkin digiyin mi siya pa whakii mipi komiiyar namwo iuwi. Mi siya iki sasae hoimgakim pi simiira mrwii haiburgigi. Mi siya kwiya komii kakargin mi ipiyin minim simiir whieyim pi siir kwiya imiirar mi haigii. Friig.

33 Iiya sima Jisis siir boiniyio yai imiir ninokninkinim mi mhoiiya siya iikam imiirin boiniyio yai kasa biri boinkin, Adi Komii siir yaiyim. 34 Diminim siya boiniyim pi simiir boininkii iuguski rani. Niingaka. Siya pi boiniyio yai ara boinkii. Mi iiya siir kigna miriiyim kamim pi sima sima nwoki saikain mi Jisis siya yaimwokiyaimwowim pi haniingi boiniski. Friig.

Jisis siya opud hinin komiiya saiir boinkikin mi opud hinino ina digiywo (Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 Mi naiowaka ta iiya aiirarin siir kigna miriiyim kamim siya simiir boinki, krima pi whii yarmiya kigidamtibi. 36 Mi sima ta iya Jisis siya nidwokaiya saiir kwiriinam mi sima siir wara yiuginam. Mi sima i nhirim ini warar yinkin kwirii namim. Mi iikam isid komiiyin sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. 37 Mi opud komiiya ha hugnaniya mi hinin komiiya ha mi it mi simiir iyin ini wara kaibombokiigiyin, hinin aeya. Taka hinin opud komiiya prasaeki mi iuwi. Mi iya opa mirkimirki ninkinim pariiparii. 38 Mi Jisis siya iya saiir idao hir kikinaniu whwonkaigin nhwo mipiyinanin siir. Mi sima siir yinidgu insiin mi sima ina boinim, hie! Ti krimiir Adin, krima pi inigak nwo rani, pi tirar nwomainainami. Mi tari kira krimiirsi naingwoyimiyok rani, aniya? 39 Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi siya io opud hinin sowiir ywoki. Mi siya ina boinkiyin, kowa dig dwoki! Mi Jisis siya hiriinan boinkiyin, opuda ina digiya mi opa hinin simki biri swoki itkika, ini niingar ywomaigiya mokmokwaiga. 40 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Kima hiniin dimusi nididnanaekim, ha? Mi kima tari naingwo tibmii karamaekim ini niingar ywowim, aniya? 41 Mi sima ini mounana siinkaokiyim mi nidid prasae biri kinkikim. Mi simasimar yomboin amboina. Tiki inkamin siya yipikin tiki hiniina tirin? Opud hinino ini siir yaiyar mi wakaeyoknakiyo? Friig.

5

Inkam nwirin siir nwowim yiu biyieyim Jisis siya ninimniskigikim (Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 Sima whii yarmiiya hiriir yimbiyam Garasa simiir nu iiir. 2 Mi iiya Jisis siya i aiir haiburgigin mi inkam nwirin uridyiu biyiekakin siya biri kimiminkikin ina yamin siirim mi tiki inkamin uridyiu biyiekakin siya maeyauwa inkam hangikaiiya saiir hir nwowikin. Siya saiir hiranki nitkin. 3 Siya inkam haingikaiiya maeyauwa saiir whwonkaiigin. Inkam nwirkin siir nonkworinu dig nwo rani. Mi wieyin sopni siir mi udkikini wi iriipi hiriinan, wi dig mi o rani. Niingaka. 4 Ii kasa rani, sima siir iga iin imiir udim wieyin sopni mi tidop mini ha mi kurimdinu. Mi ti dimin whiso siir kogo, pi sowiirar mi ankabimbiirnami. Siir kirieya prasae

rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani. Niingaka.
5 Ɨinokiinokin siya nii nabie pi inkam haingikaiiya maeyauwa mi mhiu, pi
hirar nwowi. Ɨki siya kauwaryimyoknamiyim mi siiya pa hai pi siir piu
aiirar nikrimkripi. Mi siir piua nhie aunawaigi nwowi.
6 Siya kigi Jisis siya aru hirar nwowin mi siya ina iwitnaniyin. Mi siya ini
Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hiuniyin. 7 Siya ina kauwok boinkiyin,
Jisis! Kira Adi Komii siir yinisimkin ninomor kouankin nitin kira kariirin
dimu tiram mini? Kara kiriir nikopwaisisirki Adi Komii siir inig iiir, kira
wi kariir kipi diriraerar bumbugi. 8 Mi Jisis siya ti yiu biyieyin siir piu
nii okwokaiyin siir boinki, yiu biyie, kira ti iuguski siir piu hirii kipi nwo.
9 Mi Jisis siya srii, kiriir inigin yipikin? Mi siya ina yowarkii boinin, krima
hoimgakim. Mi kariir inigin siirin hiniin asi dapkin, hoimgakim. 10 Mi
siya Jisis siiram kauwok boinanaeki, kira krimiir kipi nikropki ta nu
maeyau aiir haiburgigim.
11 Hu isid komiiyin mhiusimin kingiin nwowin ini siir mhaeiyim.
12 Mi yiu biyie sima Jisis siirim kauwok boinanae, kira krimiirin ti huim
simiiram dikropki. Mi krima pi simiir nii whwonkainami. 13 Mi Jisis siya
ini wadieya ywokiyin simiirin. Mi ti yiu biyieyim ti inkam iiir haiburgikin,
ini hu simiir piu ii whwonkainamim. Mi ti hu isid komiiyin sima mhiu
iiir haiburgigim mi sima ina iwit iniwamwirkiinaniyamim siiyienan iiir.
Mi sima ig hiniin biri niwit namkim, nhwo bidi kwisnamim. Mi sima ina
iwit natatamim opa hiriir. Ti hu whiekakim hiriigim, 2,000 kasaka rani,
hoimgakim. Mi sima ini op aiir kwiyae aokaonamim.
14 Mi hu imiir kigriraowiyim kamim sima ina yidamkiyim. Mi sima
ha niwit amim mi ina boinmimauuamim om komii hiran iikam imiir mi
omisisismim ti om komii siir yaba nwowim simiir hiran iikamim simiirin
warar mi iwit boinmimauuam. Mi iikam whiekakim ta maeyauwa hu
ima nwowa saiir ini kignaki mi diminin Jisis siya tirin ta maeyau aiir.
15 Mi sima Jisis siir hiriir yimbiyam mi sima ti inkam iiir ini kigiu biiya
yiu biyie isid komiiyin siya nwowin. Biiya ti inkamin yiuiskak biri
nwokin mi tariinanin siya yiuis bidi kaiyin. Mi siir kwoinin ini haniingi
yaingwo omokiyin. Mi siya hirar nidwowi mi iikamim sima siir kaowim
mi sima ina yididim siirsiyin. 16 Mi iikam whiekakim ti diminin siir
kigim mi sima ina yapboinmamauuamim ti diminin ti inkamin Jisis siya
haiswoniskigiyin yiu biyie biiya ti inkam iiir nwowin. Mi sima hu imiir
warar mi ikin boinmimauu. 17 Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti
krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!
18 Ɨiya Jisis siya i aiir kwiriiyin mi inkamin biiya yiu biyieki nwokaiyiuin
siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi? 19 Mi Jisis
siya wadie biri nwokin siirin. Niingaka. Siya ti inkamin siir boinki,
kira kiriir omaka dam, kiriir yopii yokman imiiram. Mi kira simiir tini
boinmimauuiu digworaekwo hoimgakim Biiyan Inkam Komiiyin Jisis
siya tirkiyim. Mi siya kiriirsi naingwobumbugin. 20 Mi ti inkamin siya
ti om iiir haiburgikin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hiriir
yimbiyam. Mi siya hiran iikamim simiir ini boinmimauuiu diminin
Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hiriinan wakaekiyim ini mouni
haniina siinkaokiyim. Ɨriig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina saiir haiswoniskigika
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 Mɨ Jisɨs siya ha swokɨ iyɨkɨdamɨn whɨi saiir mɨrmiiya hɨriir mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma ɨni saɨkar yamwomɨmɨrniyɨm whɨigbid hɨr. 22 Inkam komii nwɨrɨn Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya omaka saiir kɨgrɨraowiyɨn mɨ siya ɨna yɨtɨn. Siir ɨnɨgɨn Jairaskɨn. Mɨ siya Jisɨs siir kɨgɨn mɨ ɨna yamɨn mɨ ɨni ogmwo Jisɨs siir ɨgmiiga kingiinar ɨnɨ hɨuniyɨn. 23 Mɨ siya tɨ inkamɨn Jisɨs siirɨm srɨinanae. Kariir yɨnisɨm yɨnugiyɨna ɨni nao kingiinar nwowa. Kɨriir ɨɨna saiir wɨnɨ hainiini saeya pɨ naonamisi mɨ saeya wadɨe nwokɨ owɨm. 24 Mɨ Jisɨs siya Jairas saɨka asi namkɨn. Mɨ iikam isid komiiyɨn ɨni siir mhoɨiyar woknamɨm. Mɨ nhɨrɨm ɨni siir prɨska prɨska mɨiya yapamɨm. Mɨ Jisɨs siir wara bɨri kɨgwɨnkɨn, ɨni sɨmiirara kɨgwɨn ɨskiyɨn.

25 Mɨ wig ɨra hɨr nwowa saeya nhɨekɨ mɨ napɨdwodwomaimiiya, saiir bɨewiyɨm ɨuurwhɨs nhɨekɨ saeya napɨdwodwomaimiiya. 26 Naeyɨugak inkamɨm kasaka rani, saiiram nankabgugunanaeyɨm. Mɨ ta wiga saiir umɨrɨm whɨsariiyar nɨuguguskɨm sɨmiirɨn. Mɨ saiir ma wadɨe bɨ swokɨ okika. Nɨɨngaka. Ma saiira ɨni komiiya yasae owɨuguskiya. 27 Ta wiga saeya Jisɨs siir yai aiir wakaewɨna mɨ saeya ha nɨtka siiramɨn. Mɨ saeya tɨ iikam isid komiiyɨn sɨmaka nɨtka. Mɨ saeya Jisɨs siir mhoɨiya yɨt mɨ saiir ɨɨna siir yɨuɨs aiir yaka onkwoki. 28 Mɨ saeya saiir kwoɨn arar yaɨngwokwokai mɨ kariir ɨɨna pɨ siir yɨuɨs aiirara maka onkwokii mɨ kara pɨ wadɨeyar nwoki. 29 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika saiir nhɨeya ɨna yɨnkisaenakiya mɨ saiir pɨua ɨni saeyar kɨnankɨugiya nɨsmikɨnkiya. 30 Mɨ Jisɨs siya ɨna yɨnoknɨnkɨnkiyɨn siir kɨrɨe nhɨrɨm namkiyɨm. Mɨ siya iikamɨm sɨmiir bopwoniya haimisiyao okwokaokiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn, yɨpɨkɨn kariir yɨuɨs aiir nonkwokiyɨn? 31 Mɨ Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma boɨnki siir, kɨra kɨgi! Iikam isid komiiyɨn wasi kɨriirar nokwoyokaiyɨm mɨ krɨma wɨ paniɨna nɨnoknɨnkɨni? Kɨra hɨniɨn dimusi boɨnkɨn, yɨpɨkɨn kariir nonkwokiyɨn? 32 Mɨ Jisɨs siya ɨna kaoyokiyokɨiyɨn tɨ inkamɨn siir nonkwokiyɨn siir kɨgsɨbgiyam. 33 Mɨ ta wiga saeya ɨna yɨnoknɨnkɨnkiya dimɨnɨn saiir tɨrkiyɨn mɨ saeya ɨni nɨdidkakar ywokiya, saiir kɨuɨm kɨrɨe bɨri nwokɨm. Mɨ saeya ha nɨta ogmwo ɨni Jisɨs siir ɨgmiiga kingiina ɨnɨ akai kaiyɨrou hɨuniya. Mɨ saeya ɨna boɨnmauugiya digworaekwo hoɨmgakɨm siir. 34 Mɨ Jisɨs siya ta wig aiir boɨnki, yɨnisɨm! Kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kariir kɨrɨe aiiram naɨngwo tɨbmiiya, kɨriirɨn wadɨe saeya nwowaigɨnɨugika. Mɨ kɨra ha dam! Kɨriir kwoɨnɨn sɨbgu dwowɨpɨsunam mɨ kɨriir ma dɨg nwokɨ oki.

35 Mɨ Jisɨs siir yaiya ha nikɨ boɨnɨn mɨ kam nhɨrɨm Jairas siir omaka hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ sɨma yaboɨni siir, kɨriir yɨnisɨma bɨdi yaonama. Kɨra kɨigi wara inkamɨn nowamwarkaiyɨuwiyɨn saɨka hɨrii kɨpi nɨnkinanae. 36 Mɨ siya ta yaiya sɨma boɨna saiirɨn ɨni hindara wakaemumuɨn. Mɨ siya Jairas siir boɨnki, kɨra kɨpi nɨdid! Kɨra kariirɨmɨn hindarar daɨngwo tɨbmii ɨski. 37 Mɨ Jisɨs siya iikamɨm sɨmiir yɨkɨdugig, sɨma pɨ saɨka kɨpi nam. Pita, Jems mɨ siir nomiiyau ɨeya Jon, Jisɨs saɨka sɨmasɨmar yɨnkɨn am. 38 Mɨ sɨma Jairas siir omaka saiir nɨmbiyamɨm mɨ Jisɨs siya kɨgɨu, sɨma pɨ nankanɨnouwi, sɨma hɨniɨn bɨri nougɨm, wamkɨ kimaii, nhwokou nhwokouɨm ɨni warar youwonikiyɨm. 39 Mɨ Jisɨs siya ha napnɨnopkainamɨn omaka apɨnaua hɨriir mɨ siya sɨmiir ɨnɨ boɨnɨu, kɨma dimusi nankanɨnouwi ta yɨnisɨm aiirsiyɨn? Ta yɨnisɨma saeya bɨri naonamka. Nɨɨngaka. Saeya nhwo whɨni. 40 Mɨ sɨma yaibu siir yɨewaiyɨugi, Jisɨs siya iikam hoɨmgakɨm omakanau hɨr nwowɨm siya sɨmiir yɨkrop apniki. Mɨ Jisɨs siya mɨ saiir yopii ado sowawai mɨ kam nwoɨmɨm siir kɨgna

mirii ikim, hiriirin simasimar youapninopkainam maeyauwa yinisim aeya nwo aiirin. 41 Mi Jisis siya saiir iina aiir yonkwoki mi ina boinkiyin saiirin, Talita kumi! Krima ta yaiya saiirin hiniina boinkim, yinisim yinugiyin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! 42 Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina ha ninsiin idwokiya ina yaprirarama. Saiir biewiyim iuurwhisko. Mi sima ti diminin siir kigim mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim. 43 Mi Jisis siya ina boinikidugiyin kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin. Mi siya simiir boinki, ta yinisim yinugiyina nae saiir ti hauu ae. Ɨriig.

6

Om Nasaretan iikamim sima Jisis siirin digiumii haimriiyiugigim (Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 Jisis siya ti omin siir haiburgigin mi ini siir omki om iiirar swoki amin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini saikar yinkin amim. 2 Mi Juda simiir ii komiiya Sabat, Jisis siya omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Mi Adi Komii siir yaiya simiirin hir ini boinmimauuiu. Mi iikam kasa rani, siir yai wakaeyim mi sima mounan asi siinkaokikim. Mi sima boin, tiki inkamin ta ninokninkina siir hir nwowa mi siya papi haigin, ha? Mi ti hiniin dimin komiiyin siya paniina tirkin, ha? 3 Mi tari ti inkamin omaka miriiyin mi siya, aniya? Mi siya ini iikamim nuanim krimiir hiriinan ywowin, aniya? Mi siya Jems siir yaowaekin, aniya? Mi Josis, Judas mi Saimon mi siir yokmanim sima ini krimaka tirar nwowim, aniya? Mi sima hiriinan kwoin naingwowim mi ini simasimar priiidwo boinaiyamim. 4 Mi Jisis siya simiir boinki, profet inkamin iki siya hinda tinda namiyim sima siirin pi ha kigi, siya inkam komiigin. Mi siir omki om hirin siir yopii adim mi siir iripa o nhieyim yim sima pi ha kigi, siya inkam komii rani. 5 Mi siya dimin komii komii bi swoki miriigin siir om hirin. Niingaka. Mi siir iina simiirin wi nhirmi arar hainiiwokmaigi, siya iikam homgak wao biri hainiiwokmaiigin. Niingaka. 6 Mi Jisis siya iikamim simiir kigiyin sima biri naingwo tibmiigim mi siya ini iingas arar pikrimgribgiyin. Mi siya ini omim siir omin siir kingiin nwowim, ini simiir yamin. Mi siya hiran iikamim simiir boinmimauuwam Adi Komii siir yaiya saiir. Ɨriig.

Jisis siya kam iuur nwiso mii simiir hauugikin (Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

7 Mi Jisis siya aposel kam iuur nwiso simiiram yikiuna. Mi siya simiirin nwonisa nwonisa yikropki. Mi siya simiirin kirie ini warar yinkin hauugiyin, yiu biyieyim simiir ninimnniskiiyam. 8 Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae digworaekwo homgak kipi hainam. Kima pi paekopin hiugwokwo apiyin siirara hainam. Mi umir minim onau kipi haiginam. Niingaka. Kima pi kimiir piu niinga niinga dam! 9 Kima iga pa diyopkimkikiunam. Mi kima yiuisa koua niiya saiirin pi kwokwisa kipi niinam. Niingaka. Kwokwira diinam. 10 Mi Jisis siya yai kwira ina swoki boinkiyin aposel kamim simiir, iiya nwisko mi apnimbiiyami om hir mi inkam nwirkin ha boinwini, kowa ta omaka saiir uni oni mi yaeya omaka iram kipi swoki amimin. Niingaka. Ta omaka irua kowa nwowa saiirara dwo kripkai kipi kisae kimrae. Mi iiya kowiir miiya dig nwokii ti om iiir mi kowa wi haniingi dam. Mi ta omaka aiirin wi haniingi haiburgig mi kowa wa dam. 11 Mi iiya kima om whir napnimbiiyamiyim

mi sima kimiir yai biri wakaekim mi kima ti om iiirin ha timi haiburgik mi yaeya om whiram timi am. Mi sinim kimiir iga imiir nwowim simiirin wa dikrimkrinkiigig. Mi sima wa nwoki aingwowoknakiyim simiir siyiuin miiyik rani. 12 Mi aposel kamim sima Jisis siir yai aiir wakae namim mi sima ina yamim. Mi sima ina yapboinmamauuwamim Adi Komii siir yaiya saiir, iki omom omom imiir. Mi sima boin, kimiir mhii kwoinim ti kisina haigi, hiriiyar kipi nwokripkai. 13 Mi sima yiu biyie hoimgakim iikam imiir nwowim simiirin haniingi haiswonimnisKiiyam. Mi sima wa waekiimnanin pi siirar mi iyopi iikam makak imiirin mi sima pi wadieyar mi okii. Ti wa waekiimnanin siir kirie rani, Adi Komii siir kirieya wadie saeyar nwowaiginiuwi. Ɨriig.

Jonin op baptais haiginiuwiyin siya bidi yaonamin
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 Tariinanin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot siyar wakaewin, ta yaiya Jisis siir inigin omom omomim bidi yiniyokiiyin. Iikam nhirim sima boinki, Jonin op baptais haiginiuwiyin iikam imiir, siya bidi yinsiin idwowin ie hirankin. Mi ti siya dimin komii komiiyim simiir asi mi inimnisKii. 15 Mi nhirim sima boin mi tari Ilaijakin, aniya? Mi nhirim yim ina boinim mi tari ti profet inkamin biiyanin siya, aniya?

16 Ɨiya Herot siya Jisis siir inig iiir wakaewinin haigirirrniyin mi siya ina boinkiyin, biiya Jon siir niiyin kara bidi iki kaigrip haiyin mi tariinanin siya ina swoki insiin idwokiyin, aniya? 17 Biiyin Herot siya kam nhirim simiir nikropkikin Jon siir nonkworinuwam mi wieyinsopni kogrinukikaiyam omaka hiuyokiyokaiya saiir hir hiugripkiikikaiyam. Mi Herot siya ti diminin dimusi bi tirkin, Herodias saiirsi tirkin. Mi Herodias saeya io Jon saika nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir nomousimin. Mi ta Filip siir wiga ini Herot siya hainikii onkwona. 18 Mi Jon siya Herot siir boinki, kira ti kiriir nomousimin siir wiga saiir hainikii nonkwonain yio ti hiriinan siyiuin miiyik rani. 19 Mi Herodias saeya kwoin biyie Jon siiram ywo siir nisomaowam mi saeya dig bi nwoka. Niingaka. Dimusi rani, Jon siya ini omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin. 20 Herot siya Jon siirsi nididigin. Siya ina ninokninkinin Jon siya inkam wadiekin, siya dimin whir bi swoki tirbusrankin. Niingaka. Siya inkam komiiyim simiir siyiu aka bi nantamyiryirikin. Niingaka. Mi siya Jon siir asi kigriraokin. Mi siya siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwoyimiyokiyin. Siir kwoinin miiyik biri nwokin, siya ini hikak ywokiyin.

21 Herot siya nae komiiya kwira diriraerarkwokin iiya siir apugi naokainakiya saiir naingwokikin. Siya ta naeya inkam komiini mii miriiyim kamim mi inkam komiiyim omom omomim sim kigriraowiyim mi yaii niniiyim simiir biiyan kamim mi nu Galiliyan inkam komii ikim simiiram diriraerarkin. Herodias saeya Jon siiramin ii miiyik amar niki oka Jon siir nisomaoamin. 22 Mi Herodias saiir yinisim yinugiyina ha napninopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mi saeya ini ig ini swaeniya. Mi Herot siya mi inkam komii komii nhirim saika naeyim sima ini mairgimairga ywokiyim saiirimin. Mi inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siya ta yinisim yinugiyina saiir sriigi, kira dimuam naingwowi, ha? Kira kariir ti boinmauugi mi kara kiriir nwoki hauugi. 23 Mi Herot siya ina yokopaisisirkiyin ad isao! Ti diminin kara nimbinin mi kira kariiram boini dimin whir kiriir hauuwam mi kara kiriirin wa

hauugii. Mɨ kira kariir nu mɨ kariir digworaekwowɨm sɨmiirɨm boɨni, bopwoniya kikɨntɨokiyam haɨmii kɨriir hauugiyɨm mɨ kara kɨriirɨn wa mɨ hauugi. 24 Mɨ ta yɨnisɨma ha napnaniyama mɨ ɨni saiir yopii aiir yani srɨinakiiya, kira pɨ dimu haiyam boɨni, ha? Mɨ yopiiya ɨna boɨnkiya, kira pɨ tɨ Jonɨn op baptais haigɨnɨuiyɨn pɨ siir mwo ɨiir kaigrɨp haiyam tɨnɨ boɨnɨu. Mɨ kira pa whainani kariirɨm. 25 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika ta yɨnisɨm yɨnugiyɨna, tɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Herot mɨ saeya siir boɨnki, kara mɨnam naɨngwowi, kira pɨ Jonɨn iikam baptais haigɨnɨuiyɨn siir mwowɨn pɨ mobmɨrni kaigrɨp haigɨnki mɨpi kariir whauugi. 26 Mɨ saeya hɨriinan boɨna mɨ tɨ inkam komii Herotɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir kwoɨnɨn ɨni hɨkakar ywokiyɨn. Mɨ siyar yaɨngwowarkaigi, kara bɨdi ikɨ ɨmbinkiyɨn mɨ iikamɨm saɨka nɨdwo aeyɨm sɨmiirsi warar mɨ aɨngwokɨn. Mɨ siya ta wiga saiir yai paniɨnsi yɨriyɨu boɨnsi. 27 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨn tɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Herotɨn, siya ɨna yɨkropkiyɨn, inkam nwɨrɨn yaii nɨniiyɨn siir Jon siir mwo ɨiir nɨnɨ kaigrɨphainakiyɨm. Mɨ tɨ inkamɨn yaii nɨniiyɨn ɨna yamɨn, maeyauwa siir hɨugrɨpkɨikikaiya saiir. Mɨ Jon siir nɨi ɨiir ɨnɨ kaigrɨphainaki. 28 Mɨ Jon siir mwoɨn mobmorni haigɨnam. Mɨ siya ha hainaniyɨn mɨ ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiir ɨnɨ hauuni. Mɨ ta yɨn kopaka ya ɨni saiir apu aiir ɨnɨ hauuɨua, saeya kɨgam. 29 Mɨ kamɨm Jon siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨna yɨtɨm Jon siir pɨuɨs biyɨeya saiir hainakiyam. Mɨ sɨma ɨe ɨnɨ kikaiyɨu saiirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya hauu aeyɨm kamɨm 5,000 kɨm
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

30 Mɨ Jisɨs siir aposel kamɨm ha swokɨ haiyɨug apnaniyɨm, sɨma ɨni saɨkar swokɨ amwoniyɨm. Mɨ sɨma siir ɨnɨ boɨnmauuni mɨiyɨm sɨma mɨriinaniyɨm mɨ yaiyɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm iikamɨm sɨmiir. 31 Iikam kasa rani, haɨmii tamii nɨnap anapɨm. Mɨ Jisɨs siir aposel kamɨm mɨ Jisɨs siyar, sɨma naeni ɨi karamaeka. Mɨ Jisɨs siya sɨmiir asi boɨnkɨm, humbae! Krɨma nami maeyauwa iikam karamaeya saiir. Krɨma pɨu haɨmiisɨma nwokɨ siisi. 32 Mɨ sɨma i aiir kwɨriiyɨm mɨ ɨna yamɨm sɨmasɨmar maeyaua iikam karamaeya saiir.

33 Mɨ iikam kasa rani sɨmiir kɨgwo kwɨriigiyɨm. Mɨ sɨma ɨna yɨnokɨnkɨnkiyɨm sɨmiirɨn. Mɨ iikamɨm om komii komiiyanɨm ɨni ta maeyauwa saiirɨm yamɨm. Mɨ bɨi ɨni sɨmar ɨwɨt okwokwokɨnɨm. Jisɨs siya mɨ siir aposel kam ɨma, yɨm mhoɨiya yɨmbiyam. 34 Mɨ Jisɨs siya mɨ siir aposel kam ɨma, sɨma ha nakuɨuɨm mɨ Jisɨs siya iikam hoɨmgakɨm sɨmiir kɨgɨn mɨ siya sɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmyok prasae bɨri kɨnkɨn. Sɨma sibsibnankɨm inkamkɨ bɨ kɨgrɨraowikɨm sɨmiirɨn. Niingaka. Mɨ siya sɨmiirɨn digworaekwo kasa bɨri nowɨmwarkaiyɨugɨn. 35 Ɨiya bɨeyɨn nɨkiiyamtɨbɨn mɨ siir aposel kamɨm sɨma saɨkar ɨnɨ boɨnɨu, ta maeyaua inkam karamaeka, bɨe ɨsi nɨkiiyam kingiin nwowamtɨbɨn. 36 Kira iikamɨm sɨmiir dɨkropki sɨma pɨ hɨnda tɨnda nwokɨ amtɨbɨm ɨkɨ omɨm sɨmiir. Mɨ sɨma pɨ nae nwokɨ saɨn aeyamtɨbɨm. 37 Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, sɨmiirɨn nae kɨmar hauu ae. Mɨ sɨma Jisɨs siir boɨnki, kira mɨnam naɨngwowi krɨma umɨrɨm kamarɨm kam nwɨra K400.00 hainamɨm nae sɨmiir saɨn hauu aeyɨm, aniya? 38 Mɨ siya sɨmiir srɨigi, kɨmiir waraurɨn naeyɨm pariiga nwowi, ha? Kɨma tɨkɨna kɨgnaki. Sɨma nɨnɨ kɨgnɨnokɨnkɨnakiyɨm mɨ sɨma boɨn, krɨma bretɨm ɨriiyar mɨ anasu whɨs ha nwowi.

39 Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boinki, kima ti iikam isid
komiiyin simiir boinki sima maeyau maeyau didwowam tib, ta ko kibi
aiir. 40 Mi sima hiniin hiniina yidwonam, nab whirin kamarim iriiyar
(100) mi whirin, kam nwis iuur (50). 41 Mi Jisis siya ti bret iriiyarim mi
anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hiriir kaoki mi
ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin haniingin yiinibimbir priiginki mi
siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sima nwoki hid
hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hiriinanar mi tirki ina mi inspimspak
inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim. 42 Mi
sima nae dig nwokiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. 43 Mi sima
bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii
haimiiyim sima naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam.
44 Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani. Hoimgakim.
Mi wig yinim hir warar ninkin okim mi sima simiir wara biri mwaingim.
Kamim simiirarar mwaingim. Jisis siir kirieya naeyim homgak saeya
nwokikim. Ɬriig.

Jisis siya whii hirin op idwowar napnikin
(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)

45 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikrop kwiriigi sima
i aiir kwiriinamim. Mi sima siir biiya yamkwokin whii mirmiiya om
Betsaida hiriir iyikidam. Mi siya iikam isid komiiyin simiir nikropkiyam
warar mi aingwo. 46 Siya iikamim simiir nikropkiyin mi yio siya mhiua
hiriir iiyam, siya nhwo hir ini kwisboiniu. 47 Mi naiowaka kamim
siir kigna miriiyim ini whii hirar yakiririr mairibim. Mi Jisis siya ini
whiigbid hirar yokworibin. 48 Mi siya kigi opud komiiya simiir i aiir
namitiuwiua, sima igwir hiniin biri kignamkim miinan mirii idamkim.
Mi iiya imiimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis siya
opa saiir ida yapamyakwok simiirimin. Siya minam naingwokin, simiir
nap haiburgikam. 49 Mi kamim siir kigna miriiyim simar kigwin,
siya whii aiirin op idwowar nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim
ha naingwokim, siya wraigi mi iuwi. Mi sima haniingi yinkau ankau
siirsiyin. 50 Ɬiya sima siir kigwinim mi sima ina yididwinim. Mi Jisis siya
biri kimiminkin siya ina yanka boinkiyin, kima kipi nidid! Kima kirie
dwowin! Karairgin ti nitin. 51 Mi siya i aiir kwiriiiuin mi siya ini simakar
ywowin. Mi biri kimiminkika opud komiiya ina digiya. Mi sima ini mouni
haniina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar whriewhriekiyim.
52 Sima biri naingwowoknakim ti bret anasuim Jisis siya hid hauuim
iikam imiir. Niingaka. Simiir kwoinim ina niki whriewhrie kripkaiyim.
Ɬriig.

Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Genesaret hiranim kasa rani,
(Mt 14:34-36)

53 Mi sima whii aiir iyikidnaidam mi ini om Genesaret hiran maeyau
aiir yaka kuiu. Mi simiir iya hir yaka kunimborugig. 54 Ɬiya sima i aiir
haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim sima biri kimiminkim, Jisis
siirin ina kigninokninkinwinim. 55 Mi simiir iikamim ina yitikrinkiyim
om Genesaret siirar. Ta maeyaua sima kua saiirar biri nwokim. Mi
iiya sima wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim
makakim simiirin hiini yiohaiginam. Mi sima ina hainamim siiram. 56 Mi

omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak iikamim maeyauwa iikam homgaki ninkiniuwiya maket pi saiir hirar nini haiginiuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir hainaniyim sima Jisis siiram yikiugi, kira wadie simiir nwokii mi ti iikam makakim simiir iinim kiriir yiuis aiirarar piki onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, aniya? Mi iikam hoimgakim siir yiuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar ywowim. Mi sima whiekakarin, ini wadiekinar ywokiyim. Ɬriig.

7

Yidiwi wanwiyae simiir niiwiiyin Adi Komii siir siyiu komii saika dig biri nwokin
(Mt 15:1-9)

1 Farisi kamim sima mi kam nhirim siyiu komii ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim. 2 Mi sima kig, kamim siir kigna miriiyim sima pi naei. Sima iina min simiirim bii biri hiisokim mi sima krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiu iiir bi sibgu apkim. Mi simiir iinam miiyik biri nwokim.

3 Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim, sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu imiirar niki tirkripkaiiyim. Ɬiya simiir iina op hiisok karamae nwowiyim, sima pi nae niki ae rani. Niingaka. 4 Ɬiya sima maeyaua nae haiginiya maket saiir namiyim mipi sima nae sainaki mipa swoki iti. Mi naeyim sima hainaniyim sima pi op nini hiisokni karamae nwowi mi sima pi nae rani. Siyiuim sima tiriyim sima siyiu whiruwani biri tirikim. Niingaka. Sima simiir yidiwi wanwiyaemi siyiu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir digworaekwo whiekakim hiriiyar hiisok digikim. Mobmir mob mi yhii two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.

5 Farisi kamim sima mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima Jisis siir asi sriigim mi sima ti kamim kiriir kigna miriiyim, sima krimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiir nap karamae dimusi nwowi? Simiir iinam miiyik biri nwokim, sima isi hiriinanar nonkwo aeyim. 6 Mi Jisis siya simiir boinki, biiya Aisaia, profet inkamin siya ta yai aiirar niki win boinkikin kimiiramin. Kima niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hiniina win boinkika,

ti iikam isidin sima kariir inig iiir hainanam boiniyim, sima yai ara nhinkini. Simiir kwoinim kanaka biri namasugim. Niingaka.
7 Mi kamim simiir siyiu imiirara boinmimauuwiyim mipa boini ta yaiya Adi Komii siirga. Mi sima kariir inigin whisariiya hainani mi sima kariir inig iiirim naingwo tibmii rani. Niingaka.

8 Mi Jisis siya simiir boinki, kima Adi Komii siir siyiuin bidi haiburgigim mi ini kimiir yidiwi wanwiyaemi siyiu imiirar napim. 9 Mi siya ina boin taraowamin simiirin, kara ina ninokninkinin kimiir niksisae siyiuin. Mi kima hiriiya naingwowi, ti simiir siyiuin siyiu wadieyairgin. Mi wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir siyiuin digiumii siir haimriyiugigi. 10 Mi panao kara pi kimiir siyiu iiir boinmauu wakae haiginiuwi. Biiya Moses siya hiniina boinkin, kira, kiriir yopii ado sowiirwai yai sibgu wakaeyokna. Mi inkamin siir yopii ad owiir nigbumbuwi mi siirin wi hindara disomaokiingi. 11 Mi panao kara pi kimiir siyiu iiir boinmauu wakae haiginiuwi. Biiya Moses siya hiniina boinkin, wim kima hiniina boinkim, inkamin umir digworaekwokakin mi siya wa hauuwi siir yopii

ad owiirin. Niingaka. Siya wi hauu rani. Mi siya ha boini, ti umirin Adi Komiini umirkin kara pi kowiirwai swoki hauu rani. Niingaki, niingakiinga. 12 Mi siya ti inkamin wi sowiirwai whindiriraerar haiginiu rani. Niingaka. 13 Mi kima kimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiirar napi mi kima Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyim pi boriisopi. Mi kimiir siyiu imiirara napama naingwowi. Mi kima ti hiriinan tirim mi kimiir kwoinim hiniina naingwowi, kimiir siyiuin kima tiriyin wadieyairgin. Ɨriig.

Inkamin kwoin biyie nwowiyin mipi miiyik nwo rani.
(Mt 15:10-20)

14 Mi Jisis siya iikam imiir yikiuna mi siya simiir boinki, kima ta kariir yaiya saiirar wakae nonkworinugi. 15 Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeiyin, yio inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. Mi kwoin biyieyin inkam siir kwoinau nwokaiiyin yio nik rani, pi siya tirbumbugi inkam iiirin. 16 Inkamin wiinwo rino kakairgin, siya yaimin diminim ha wakaeyimok.

17 Mi siya ha haiburgigin iikam isid komiiyin siir mi siya ina yamin omaka. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii biiyan boiniyio yaiya siya boina saiirim. 18 Mi siya boinki simiirin, wim kima windi kimiir kwoinim biri naingwo omokikim, aniya? Mi kima tari biri ninoknинkinkim, diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeiyin, yio inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. 19 Ti hiniin diminim mhii kwoinan tani. Niingaka. Pi dini siyiu siir namki. Mi mhoiiya pi waisi hir nini iugigi. Ta yaiya Jisis siya boina saiir yaimwokiyaimwowa ya hiniinga, iki naepai naepaiyim dimin karamaekim kima simiirin hiriiya sibae sibae. 20 Mi Jisis siya ina bointiraowin, diminin inkam siir mhii kwoinau nwokaiyim mipi idowiiya nitinaka mi ti hiniin inkamin pi miiyik nwo rani. 21 Mi kwoin biyieyim inkamni mhii kwoinau nwokaiiyim mipi hiranka hiugrimkripnanini mi inkam iiirin pi simar tirbumbugi. Mi sima ti siyiu biyieyim hiniin hiniingim, kwoin biyie naingwo, hii nanae mi hii tauae mi inkam ninitkikaigai aokao mi inkam siyamar naingwona. 22 Wig hainikii nonkwona, kigmair mi digworaekwo biyie biyie ikim mi niksasae mi hindara mwrakboin mi inkamin siyamar naingwonaeiyin mi nwirni dimin mi boinbu mi nantamyiriyir mi whaowae diriraerar. 23 Ti digworaekwo biyie biyieyim inkam siir kwoinau hir nwokaiyim mi iiya sima idowiiya nitiyim mipa boiniski. Mi ti hiriinan siyiuin inkamin pi biyie sima nwowi. Ɨriig.

Nu Finisia hiran wiga saeya Jisis siirim naingwo tibmiiga
(Mt 15:21-28)

24 Jisis siya ha nhiingiyin mi ti om iiir haiburgig mi siya nu Taia hir nwowim omim simiir yam. Mi siya omaka ira saiir yapninopkainam. Mi siya pi boriisopi inkam nwirkin siir kipi ninoknинkin. Mi siya asi mi aguprakaiyim wi dig mi owi. Niingaka. Siya wi dig nwo rani. 25 Mi wig ira saeyar wakae Jisis siya ini tir nwowin mi ta wiga saiir yinisim yinugiyina yiu biyieyin ini saiir hir nwokaiyin. Mi saiir apua biri kimiminkika ina yitsisaua Jisis siirim. Mi saeya ini siir igmiiga kingiinar ini akai hiuniya. 26 Saeya ta wiga nu whiranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sim Finisia nu komii Siria hir nwowin mi siir hiranka. Mi ta wiga saeya Jisis siirim sriinanae saiir yinisim yinugiyina saiir nwowin yiu biyieyin

siir haiswoniskigiyam. 27 Mi Jisis siya saiirin boiniyio yaiya saiir boinki, krima biiyin yinisimim simiir naeyim simiir tiki hauu ae. Krima krimiir yinim simiir naeyim simiir kipi haii mi wra kipi nitkiniugi. Niingaka. 28 Mi saeya ini siir yaiyaka yowarkii boina, Biiyan Inkam Komii kiriir yaiya yaimwowairga. Iki wra sima kingiin nwowiyim mi naeyim pi yin ima nae krimkrinkiigii mipi wra ima niumimin aei. 29 Mi Jisis siya saiir boinki mi kira ta hiniina boina mi kira ha ti swoki am kiriir oma hiriir. Mi yiu biyieyin kiriir yinisima saiir nwowin diyio kara bidi hugitkiigiyin. Mi kariir kirie aeyar nwo haiginiugika kiriir yinisima wadie asi nwokika. Mi kiriir naingwo tibmiiya ini kirie ywowaowa. 30 Mi saeya ha swoki ama saiir omaka hiriirin mi saeya ini kigiu saiir yinisima hii hirar whini. Mi ti yiu biyie saiir nwowin bidi yamigusamin. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiigikin inkam waeyai wiingirwiiyin

31 Mi Jisis siya ha haiburgigin nu Taia hiran om iiirin mi siya om Saidon siir om bopwowar yapam. Mi siya ina swoki amin nu haimii komii whirin Dikapolis hiriir. Mi siya whii Galilia hiriir yapnimbiiyam.

32 Mi sima inkam nwirin Jisis siirim yinkikwona apnam. Siya ti inkamin wiingirwii waeyaigin. Mi sima Jisis siirim sriininae, siir iina ti inkam iiir hainiwokmaigiyim. 33 Mi Jisis siya siir nikiunamin mi iikam imiirin hirar haiburgig. Mi ini sowa sowar ini owouwo. Mi Jisis siir iinan ti inkamin siir wiin aiir yaka hopkaigi. Mi yaeyapa ha pibginkiyin siir iina iiir mi ini ti waeyaiyin siir kwiryae aiir yaka hougwokiyin. 34 Mi Jisis siya ninomor kou hiriir kaoki mi siya ina iyaeniskiigiyin. Mi siir kwoinin ha naingwoyimiyokiyin mi siya siir boinki, Efata, ta yaiya Jisis siirar yaiginka. Mi krimiir yaiya hiniina boinika, kira wakaeki! 35 Mi biri kimiminkin ti inkamin siir wiina ina wakaeomokiya. Mi siir yaiya ina mi boinomokiya. 36 Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwir kipi swoki boinmauumimin. Mi yim sima ta yaiya siya boin nikidukiya simiir saiir biri swoki wakaekim. Niingaka. Yim sima ti diminin ini siirar swoki haigiririr boinamim. 37 Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ina boinim, digworaekwo hoimgakim siya tiriiyim pi wadie kinar nwowi. Mi siya inkamin wiingirwii nwowiyin siir mi diriraerari mi wi wadieyar mi okii. Mi siya inkamin waeyai nwowiyin siir mi diriraerari wi digar mi owi. Iriig.

8

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mt 15:32-39)

1 Mi ta iiya iikam isid komiiyin ina swokini oniyim mi sima nae karamaekim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiirim yikiuna. Mi siya simiir boinki, 2 kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae karamae asi nwokim. 3 Mi sima mhiiriima nwowi mi kara simiirin ha nikropki simiir oma hiriirin mi nhirim kingiinanki nitki waeyao, yim wi siyiu hir pi napakaigai yamisi. 4 Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mi krima naeyim pi papiyankin mi inkiguna haii, ti iikamim simiir hauu aeyamin? 5 Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar nhisa nwokaii.

6 Mi siya iikamim simiir boinki, nu iiir grinkin idwokiyim. Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siirim boin wadieki mi ina yiinibimbirpriiginkiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim sima ina yapninkwokwo hauuwamim iikam imiir. 7 Mi simiir antiou sisimim ha mi haiyim mi Jisis siya Adi Komii siirimin simiirim wara mi boin wadieki. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, sima antiousisimim simiirin warar mi hidninkwokwo hauunamim. 8 Mi sima ha nae digiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim, nibim simiir swoki haigiyim iriiyar is. 9 Ti iikamim sima iriparin 4,000 kim kasaka rani. Mi Jisis siya simiir yikropki mi sima ina yamim. 10 Mi siya biri kimiminkin siir kigna miriiyim kamim simaka kwirii namin i aiirin. Mi sima nu Dalmanuta hiran maeyau aiirim yam. Ɬriig.

Farisi nhirim Adi Komii siir dimin komii komiiyim simiir kigam sriigim (Mt 16:1-4)

11 Mi Farisi kamim sima yai Jisis saikar yinkinwaomwarkii boin. Mi sima siirim boinki, kira ninomoran dimin komii komii nhirim krimiir wiisiimauu mi krima nwoki inokninkini kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi sima siiram kinankiugim. 12 Mi Jisis siya ha niyienіskiigiyin mi siir piua ini hikak warar ywokiya. Mi siya ina boinin simiirin, ti iikamim ta ii aiir nwowim, kima ti dimin komii komiiyim simiir kigam dimusi kauwok boinanaekim, ha? Kara kimiirin tisa boinkiyin, kara wi yaeya dimin komii komii nhirim simiir swoki diriraerarki rani, ti iikamim ta ii aiir nwowim simiiramin. Niingaki, niingakiinga. 13 Mi siya simiir haiburgikin, ini i aiir swokani apni kwirii namin whii yarmiiya hiriir swoki iyikidnaidamim minkin. Ɬriig.

Farisi mi Herot sima niksisaekim simiir mi simiir yaiya ini ti yisin bret niyopiiniyin siir hiriinan ywowa (Mt 16:5-12)

14 Mi kamim siir kigna miriiyim sima pi naingwo owouugikim. Mi sima bretim wara biri ninkin hainanikim. Niingaka. Mi sima bretin hara nwokai twonau hirin. 15 Mi Jisis siya simiir boiniyiokin, kima sibgu mintirao! Farisi kamim simiir diminin bret niyopiiniyin yisin wi siir kipi kigna diriraerar. Mi Herot siirin iriipi hiriinan. Mi kima ti simiir hiriinan siyiuin siir kipi nap! 16 Mi sima sima whrie boinam, krima bret karamaekim mi siya ta yai hiniina krimiir asi boinkikin. 17 Jisis siya ina ninokninkinin siyiu biyieyin inkam nhirim sima tiriyin. Mi siya simiir boinki, kima hiniin yai dimusi whrie boini, krima bret karamaekim? Mi kima tari biri naingwowoknakim? Mi tari kimiir kwoinim ini hu habni kwoinan ywowim, aniya? 18 Kima nhwokakairgim mi kimiir nhwoim ti digworaekwo imiir kig rani, aniya? Kima wiingakairgim kimiir wiinim wakae rani, aniya? Mi tari kimiir kwoinim ini yaingwo owouu iuguskiyim, aniya? 19 Mi iiya kara niinibimbir priiginim bret iriiyarim 5,000 iikamim simiirim mi kima nibim pariiga haigii ti bret haimii haimiiyim kima naepipiru haiginim? Mi sima boin, nim krima nibim iuur isa yae haigi. 20 Mi iiya kara niinibimbir priiginim bret iriiyar nhiswo 4,000 iikamim simiirim, kima nibim pariiga yiu haigi ti nae haimii haimiiyim kima naepipiru haiginim? Mi yim ina boinim, krima nibim iriiyar isa yae pipiru haigi. 21 Mi Jisis siya simiir boin mi kima tari kariir kirie aiir biri ninokninkinkim, aniya? Ɬriig.

Jisis siya haiswonɨskigiyɨn inkam nwɨrɨn om Betsaida hɨrankɨn

22 Mɨ sima om whɨrɨn Betsaida hiriir yɨmbiyam. Mɨ hɨran inkam nhɨrɨm sima inkam nhwokwɨsae nwɨrɨn Jisis siiram yɨnkikwona apnam. Mɨ sima Jisis siirɨm boɨnki, kɨriir ɨna tɨ inkam nhwo kwɨsaeyɨn siir donkwoki. 23 Mɨ Jisis siya siirɨn om mwɨsa hɨriir yɨnkikwona apnam. Mɨ siirɨn hanɨingɨn yasaigɨnɨugi Jisis siya. Mɨ siya siir ɨna siir yaka onkwoki mɨ siya ɨna srɨigiyɨn siirɨn, kɨra digworaekwowɨm ɨna kɨgomokiyɨm iyɨe? Nɨingaka. Aniya? 24 Mɨ tɨkɨ inkamɨn siir nhwonaɨn ɨna kɨgomokiyɨn. Mɨ siya boɨn, kara inkam nhɨrɨm simiirɨn ɨna kɨgɨm. Mɨ siya boɨn, kara simiirɨn paenan kɨgi mɨ sima ɨna naprɨrɨrɨm. 25 Mɨ Jisis siya ɨna ɨna swokɨnɨ onkwoniyɨn tɨ inkamɨn siir nhwo ɨiir. Mɨ taka ɨiya tɨ inkamɨn ɨni hanɨingɨ sɨbgu anaokɨgomokiyɨn. Mɨ siir nhwonaɨn ɨni bɨimiyakɨnkiyɨn. Mɨ digworaekwo hoɨmgakɨm siya kɨgiyɨm waugɨ bɨri kimɨrkaigikɨm. Nɨingaka. Ɬni idowɨiyar ywokiyɨm. 26 Mɨ Jisis siya ɨna yɨkropkiyɨn siir omaka hɨriir. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨra pɨ om hɨr kɨpi swokɨnɨ aprɨrɨr ɨu. Pɨ kɨra namkɨn mɨpi kɨriir omaka dapiiyam ɨuguski. Ɬriig.

Pita siya boɨnkɨn Jisis siya Kraiskɨn
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 Jisis siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm simaka nhɨinam, tɨ omisɨsɨmɨm tɨ om komii sowiir kingiin nwowɨm, Sisaria Filipai sɨmiirɨm yam. Mɨ Jisis siya siyɨu hɨrar yap srɨi yam kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir, iikamɨm sima kariirɨn panɨina naɨngwokɨm, ha? 28 Mɨ sima siirɨn ɨna boɨnkiyɨm, nhɨrɨm kɨriirɨn hɨnɨina dapikɨm, kɨra Jonɨn baptaisiyɨn siya. Mɨ nhɨrɨm hɨnɨina dapikɨm Ilaija mɨ nhɨrɨm sima hɨnɨina boɨni, kɨra profet inkamkɨn. 29 Mɨ Jisis siya sɨmiir srɨi mɨ wɨm kɨma kariirɨn panɨina naɨngwowi? Mɨ Pita siya siir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨnki, ni kɨra Kraiskɨn, inkamɨn inkam whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyn mɨ siya. 30 Mɨ Jisis siya sɨmiir boɨnɨkɨdukikɨnki, kɨma tɨ dimɨnɨn inkam nwɨrɨn kɨpi swokɨ boɨnmauusran. Ɬriig.

Jisis siya mɨn boɨnmauugɨn siya nao nami mɨ siya nɨnsiin ɨdwo aeya
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 Mɨ Jisis siya hanɨingɨn boɨnmɨmauubwakainam kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn. Mɨ siya boɨn, nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn inkamɨn karaɨrgɨn. Mɨ kara wɨ hɨk kɨmbɨpɨsu kasa hai rani. Mɨ inkam adiyaowaeyɨn siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm mɨ inkamɨn naemɨn krɨmiirsi nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn Adi Komii siir pris mɨ kamɨm Adi Komii siir siyɨu komii ɨiir nɨnokɨnɨnkɨn ɨkɨm. Mɨ sima wɨ digɨumii kariir haimriyɨugigi. Mɨ kariirɨn wɨ sima nɨsomaoki. Mɨ ɨi kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn. Kara ɨni kɨmiir inkam komii yaunɨ oniyɨn mɨ ɨni inkam kɨinar swokɨ owɨn. Jisis siya hɨnɨina boɨnkikɨn. 32 Yaiyɨm Jisis siya boɨnɨm, siya bɨri nɨmprɨo boɨnkɨn. Nɨingaka. Siya ɨni idowɨiyar boɨnmauu wakaekiyɨn, siya bɨri nɨmprɨo boɨnkɨn. Nɨingaka. Mɨ Pita siya siir yɨkɨunanam mɨ siya ɨni siir yani ɨkɨuɨn. 33 Mɨ Jisis siya ha haiyɨug kaokiyɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir mɨ siya Pita siir ywo ɨo. Mɨ ɨna boɨnkiyɨn, Setan kɨra kariir digɨuwa damki! Kɨra Adi Komii siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn. Nɨingaka. Kɨra inkami kwoɨnɨn siirarar nɨnokɨnɨnkɨnkɨn.

34 Mɨ Jisis siya iikam whɨekakɨm sɨmiirɨm yɨkɨuna, sɨma siirɨm nɨtɨm. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm warar yɨnkɨn ɨkɨuna. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, inkam nwɨrɨn kanakar nɨti mɨ siya siir digworaekwowɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwonanae tɨ aɨngwo owou. Mɨ siya siir pɨu

aiirsi kipi naingwoyimiyok mi siir piu hik kimpipisukak dwo. Mi siya ti paeyin hiiniya nirio ninkinin kara haiyin siir hiriinan hik aiir haii mi siya kariir mhoiiya wi haini wit. 35 Mi inkamin siir piu aiirsiya naingwoyimiyoknanaeiyin mi tiki inkam hiriinanin siya wi omwai waiya rani, siya wa kigugu iuguskii. Mi inkamin siyama naingwona karam nwowiyin mi naonam minsi nidid karamae nwowiyin yio wi hiriiyar nokwoyokiyokiii. 36 Mi inkamin ti nuin siir digworaekwo hoimgakim simiir haii mi siya ha nao nami mi ti digworaekwo whiekakim siirin wi simar whin diriraerar naowidi, aniya? 37 Ti inkamin digworaekwo hoimgakakin mi siirin wi sima swoki saininiyoknanaowidi omwai waiyamin? Niingaka. 38 Ti iikamim tiki nwowim sima siyiu miiyik tir tani, simiir iga hinda tinda nokwowikim mi sima Adi Komii siir yaiya digiumii haigingigi. Mi inkam nwirin krimaka nwowi mi siya yaewan kindiyiu wani mi siya kariir yai aiirin warar mi kindiyiu wani. Karairgin ti inkamin ninomor kouanin biiya kimiir tir nikauni onakiyin. Mi mhoiiya kara swoki iti nua tiriir mi kara wi yamdiyar swokauni kindiyiu wani ti inkam iiirin. Mi iiya kara swoki iti mi wi kariir Adi Komiiyin siir dimin kirie komiiyin paenan niuwiyaiyin, wi saikar ninkin iti. Mi Adi Komii siir paekwosimin kintid kintidnanim ninomor kou hiranim wi saikar ninkin owi. Ɨriig.

9

1 Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti kam nhirim krimaka nokwoim, sima wi niki ao rani. Niingaka. Wa niki owi. Mhoiiya wa kigwini Adi Komii siya wi iikam hoimgakim simiir Biiyan Inkam Komii nwowi simiir kigriraowam. Mi siir kirieya wi warar ninkin iti. Ɨriig.

Jisis siir piua ya ini saa yimbiyamkiya
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

2 Mhoiiya iiyim iriiyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita Jems mi Jon simiirin. Mi sima mhiu whirin siir iinainam. Ti mhiuin haruwa rani, ini kougi kou hirar nwowin. Mi simasimar ini owiu ti mhiu iiirin. Mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkam idar. Mi siya ini yaeya piu ywokiyin. 3 Mi siir yiuis minim ini whisinan ywowim mi sima ini namnamiinan ywowim. Inkamkin hiisokiyim yiuisim hiriinan whisinan biri swoki imbiyamikim. Niingaki, niingakiinga. 4 Mi Ilaija Moses sowa bidi bidinan inkamko mi sowa warar yimbiyam. Mi sowar ini kigiu sowa Jisis saika boinai. 5 Pita siya ti hiriinan diminin siir kigin mi siya ina boinkiyin Jisis siir, dimin taemin nowomwarkaiyiuan inkam! Wadieka, krima tirirar nwowim mi krima amirim kwoima mirii ira Mosesnika mi ira Ilaijanika mi ira kiriirga. 6 Sima tiki kam nwoimim ini nididkakar ywokiyim. Mi Pita siya taka yaiya nhiin nhiin asi boinkikin. 7 Mi wau kwira ha nita simiir yauni kiikiirinuni. Mi yai kwira waunau hirar yimbiyamki ina boinkiya, tikinin kariir yinisimkin kariir kwoinin ini siiramar naingwokwonanaeyin, kima siir yaiya saiir wakae. 8 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina dikaoraekaokiyim mi sima inkam nwir biri ninkin kigim. Niingaka. Sima Jisis siirar kig, simaka saisar nwowi.

9 Mi mhiukiu hir haiburgigim mi ha niuunaiiniyim mi Jisis siya ina swoki kauwok boin taraokiyin. Ti diminin kima kignamin wi inkam

nwɨrni kɨpi swokɨ boɨnmauumɨmɨn. Nɨingaka. Kɨma kariirama tikɨ o. Inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn kariiram. Ɨiya siya naonami mɨ siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn mɨ wɨ hanɨingɨ boɨnɨnkɨi tɨ dɨmɨnɨn kɨma kɨgɨn. 10 Mɨ sɨma ɨni ta yaiya saiirar yaɨngwokwokaiyɨm. Mɨ sɨmasɨmar boɨn, saeya ta yaiya ɨe hɨrankɨ nɨnsiin ɨdwonaniya saeya dɨmu yaiga, ha? 11 Mɨ sɨma Jɨsɨs siir srɨi, sɨma tɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnɨnkɨnɨniyɨm sɨma hɨnɨin dɨmusi boɨnkɨm, bɨiyɨn wɨ Ilaija siya nɨti, ha? Mɨ ɨnkamɨn krɨmiir whɨnkɨnsiisiyɨn Mesaia yɨo wɨ mhoɨiya nɨti, ha? 12 Jɨsɨs siya sɨmiir boɨnki, hɨipa! Kaimwoaɨrga. Mɨ bɨi wɨ Ilaija siya nɨti digworaekwo hoɨmgakɨm sɨmiir dɨrɨraerarkwokɨnam. Yokwo Komiiya ya hɨnɨɨna boɨnka, tɨ ɨnkamɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn siya ɨriipɨ hɨriinan yaigakɨn. Ta Yokwo Komiiya saeya hɨnɨɨna boɨnkika, tɨ ɨnkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn, wɨ hɨkpai hɨkpai kasa hai rani. Mɨ sɨma siirɨn wɨ yai mɨiyɨk swokɨ boɨn tani, aniya? 13 Kara kɨmiirɨn tɨsa boɨnkiyɨn, Ilaija siya bɨdi yɨtɨn. Mɨ kamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiirarar napɨm mɨ sɨma siirɨn siyɨupai siyɨupai hanɨingɨ tɨrbumbunɨnkɨn haigɨnɨu. Mɨ Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka Ilaija siirɨn. Ɨriig.

Whran nwɨrɨn yɨu biyɨekakɨn Jɨsɨs siya haiswonɨskigigɨn
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

14 Mɨ tɨ kam nwoɨmɨm ɨna swokɨ ɨtɨm, tɨ kam nhɨrɨm Jɨsɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram. Mɨ sɨma ɨni sɨmaka swokɨnɨ owɨuwɨm. Mɨ sɨma kɨg, ɨikam isid komiiyɨn sɨmakar nwowi. Mɨ kam nhɨrɨm Adi Komii siir yai nɨnokɨnɨnkɨnɨyɨm sɨma Jɨsɨs siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, sɨmakar nɨnkɨnwamwarkɨi boɨni. 15 Mɨ tɨ ɨikam hoɨmgakɨm sɨma Jɨsɨs siir kɨgwɨnɨm mɨ sɨma ɨna yanaawɨnɨm. Mɨ sɨma siirɨm ɨwɨtnam. Mɨ sɨma siir ɨnɨ boɨnɨu, hɨe! Akamwai! 16 Mɨ Jɨsɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir srɨigi, kɨma tɨ kamɨm Adi Komii siir yai nɨnokɨnɨnkɨnɨyɨm sɨmaka dɨmu yai boɨnaikɨm, ha? 17 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn tɨ ɨikam isid komiiyɨn sɨmakar nwowɨn mɨ siya Jɨsɨs siir yai aiir wakae boɨnki, hae, dɨmɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuan inkam! Yɨnɨsɨmɨn yɨu biyɨe waeyai mɨkrɨmɨn ɨni siir nwowɨn. Mɨ kara siirɨn kɨriirɨm asi nɨkɨunanikɨn. 18 Ɨinokɨinokɨn tɨ yɨu biyɨeyɨn pɨ siir pɨu iiyam mɨ siirɨn pɨ siya nɨtɨrɨmtɨowi. Mɨ siir yaiya yaeyopa hapi whopiigɨ nakii ɨbɨrgɨni. Mɨ siya siir big ɨmiirar swokɨ aegiyɨmgiyɨki. Mɨ siir pɨua ɨkɨ kɨrɨe namwoɨuwiyɨm, swokɨ onkwo sɨpkaiyɨm. Nɨingaka. Mɨ kara kɨriir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmiirɨm boɨnkɨn, tɨ yɨu biyɨe ɨiirɨn sɨma mɨ haiswonɨskiigiyɨm. Mɨ sɨma dɨg bɨri nwokɨm. Nɨingaka. 19 Jɨsɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir yaiyaka yowarkɨi boɨnki, kɨma tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii karamaekɨm! Nɨingaka. Wɨm kɨma tɨ hɨnɨin hɨkɨm kariir hauuwi. Kara ɨiyɨm kɨmaka wɨ pariiga nwowi tɨ hɨk ɨmiir haiyɨm, ha? Kɨma yɨnɨsɨmɨn kariirɨm wɨkɨu nanani. 20 Mɨ sɨma tɨ yɨnɨsɨmɨn Jɨsɨs siirɨm yɨkɨunani. Mɨ yɨu biyɨeyɨn Jɨsɨs siir kɨgɨn mɨ tɨ yɨnɨsɨm ɨiirɨn hanɨingɨ haigɨɨtɨrɨmtɨo. Mɨ yɨnɨsɨmɨn nu ɨiirar yɨkiiwariyɨmiyokɨn mɨ ɨna diwartaewarnamɨn. Mɨ yaeyop biyɨeya hapi whopiigɨ nakii ɨbɨrgɨnkɨn siir yaiya. 21 Mɨ Jɨsɨs siya siir ad ɨiir srɨigi, ɨiyɨm pariigɨm siya hɨriinan nwokaiyɨm, ha? Mɨ siir adɨn ɨna boɨnkiyɨn, ɨiya siya yɨnɨsɨm sapɨsapar nwowɨn saiirar nwobwakainakɨn. 22 Ɨinokɨinokɨn tɨ yɨu biyɨeyɨn siya haigɨɨtɨrɨmtɨo nanaei siirɨn mɨ pɨ paeya mɨ ɨtkaigi mɨ pɨ opa mɨ ɨtmaigi siya siir tɨo aokiyamar tɨrkɨn. Mɨ kɨra dɨg nwowi mɨ kɨra krɨmiirsi daɨngwoyɨmiyok mɨ krɨmiir whɨndɨrɨraerar haigɨnɨu! 23 Jɨsɨs siya boɨnki siirɨn, hɨipa! Kaimwoka! Mɨ kɨra ɨna naɨngwo

tibmiiyin siiramin, aniya? 24 Mi ti yinisimin siir adin biri kimiminkikin ina kauwokiyin kara bidi yaingwo tibmiiyin mi kariir naingwo tibmiiya komii rani! Kira kariir naingwo tibmiiya saiir kinsiis haiginiugi kirie nwokiyam!

25 Mi Jisis siya kig iikam isid komiiyin namwoniyin. Mi siya ti yiu biyieyin siir asi nikwao boinkikin, kira ti yiu biyie waeyai wiingirwii tirbumbu haiginiuwiyin kara kiriir boinki, kira ti yinisimin siir diuguski. Yio hiniin kipi tirbumbu haiginiu. Mi kira siir piu kipi swoki omimin. 26 Mi yiu biyieyin ina dikauraekaukiyin. Mi siya ti yinisim iiir haigiitirimtiogig. Mi siir piua ina yinkinimnisnakiya mi siya ina yamin. Mi ti yinisimin siir piua ini naoni piunan ywokiyin. Mi iikam nhirim sima boin, siya bidi yaonamin. 27 Mi Jisis siya siir iina aiir nonkwo kininsiin okwokiyin mi siya ina yinsiin okwokiyin.

28 Mhoiiya Jisis siya omaka namin mi kamim siir kigna miriiyim sima ina sriiyim siirin, krima dig nwo karamae dimusi nwowi? Yiu biyie simiir ninimniskiiyim, ha? 29 Mi siya simiir boinki, Adi Komii siirim srii boina sasairga ti yiu biyie siir niniskiigiyin, dimin whirin dig nwo rani. Ɨriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin siya wa naonami
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

30 Mi sima ti om iiir haiburgigim mi nu Galili hiriir yapriokiinam. Mi Jisis siya pi boriisopi inkam nwirkin siir ninokninkinim, maeyauwa siya nwowa. 31 Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiirin haniingi sibgu siboboiniu haiginiu, inkamin ninomor kouanki nitin siirin wi siya nikropki simiiram, sima nisom aokiyam. Mi siya iiyim wi kwoima nwokwowaki ienau hirin. Mi siya wa swoki insiin idwowi. 32 Mi sima biri ninokninkinkim ta yaiya siya boina. Mi sima siir sriiyam tirkim mi sima ini siirsi swoki ididim. Ɨriig.

Yipikin siya kougikou nwowin, ha?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 Mi sima om Kapeneam hiriir yimbiyam. Mi sima omaka bidi yapninopkainamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir ini sriiyiu, kima siyiu hirin dimu yai napboinainikim, ha? 34 Mi sima ini yai mikrimar yokwonainmimikim. Yim sima siyiu hirin min napboinainikim, yipikin krimiir kou nwowin, ha? 35 Mi Jisis siya ha nidwowin mi siya kam iuurnwiso siir kigna miriiyim simiirim yikiuna, sima nitim siirim. Mi siya ina boinkiyin, inkamin kimiir kou nwowam naingwowi mi siya wi siyamar kipi naingwona. Siya hiniina daingwo, an kara iikamim simiir aowa dwo. 36 Mi siya yinisim sapisapin nwira yinkikwona apnani mi simiir bopwoniya hirar ini okmwin okwoni. Mi Jisis siya yinisimin siir iina aiir yonkwo mi siya simiir boinki, 37 Inkamin kariirim naingwowi mi siya yinisim nwir kigriraowi mi siya kariirarar kigrirao haiginiu rani. Niingaka. Siya Adi Komii siirin wara mi kigriraowi, siya nikropkikin kariirin mi kara ha nitkin. Ɨriig.

Inkamin io krimiir nwo karamae nwowiyin mi wi krimiir nomiiyau nwowi
(Lk 9:49-50)

38 Jon siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowamwarkaiyiuan inkam! Krima inkamin nwira kigi, yiu biyieyim simiir ninimniskiiyin kiriir inigin siir kirie aiir. Mi siya krimaka biri namasugin mi krima siirin asi

boinikidugin siya wi yiu biyie pi ninimniskiiisi. 39 Jisis siya Jon siir boinki,
krima siir kipi nikidu! Inkam nwirin kariir inig iiir tiri dimin komii whir
mi siya kariirin wi yai biyie wara ninkin boin tani. 40 Inkamin io krimiir
nwo karamae nwowiyin yio siya krimiir nomiiyaugin. 41 Kara kimiirin
yaimwowar boinki, wim kima Kraisni isidgim mi inkam nwirkin kimiir
hauu kwiyaei op mi ti inkamin digworaekwo wi ta mii aiirsi haii. Mi ta
yaiya, ya yaimwoka. Ɨriig.

Siyiu biyieki nipiyaokiigin inkamin siir naingwo tibmiiya
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

42 Mi inkamin ti yinisimin siir whinkiyopsibgi haiginiuwi, ta naingwo
tibmiiya Adi Komii siiram saiirin mi bil siya mi aonami yai karamaeka.
Mi ti hiriinan inkamin siiramin siiya komii nhira hai siir nil iiir nom-
borugiyam. Mi siirin wi whii komii solwara hir tani omboru kimai
whiridgi. 43 Mi kira ha naingwowi iin kiriira saiirin siyiu biyie ti
tirhaiginiu mi kira saiirin kaigrip itkiigi. Mi kira iina kwiruwa sasa mi
onami ti omin Adi Komii siya kigriraowiyin siir iikam whiekak imiir
siirin wi wadieyar mi owi. Mi kiriir iina kwiso hiriiyar nwokripkaii
mi wi siyiu biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyiuin, siyiu miiyik rani.
Mi kiriirin wi sowa nipiyaokiinami maeyauwa paeya niutingi karamae
nwowiya saiir hiriirin. Mi tariigina ya miiyik rani. 44 Mi ta maeyauwa
saiir hiran iiyim biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkami kip
sima naei. Mi paeya hir mi iuiya, biri swoki iutingimiminika. Niingaka.
45 Mi kira ha naingwowi iga kiriira saiirin siyiu biyie ti tir haiginiu mi
kira saiirin kaigrip itkaigi. Mi kira iga kwiruwa sasa mi onami ti omin
Adi Komii siya kigriraowiyin siir iikam whiekakim simiir mi siirin wi
wadieyar mi owi. Mi kiriir iga kwiso hiriiyar nwokripkaii mi wi siyiu
biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyiuin, siyiu miiyik rani. Mi kiriirin
wi sowa nipiyaokiinami, maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya
saiir hiriirin. Mi tariigina ya miiyik rani. 46 Mi ta maeyauwa saiir
hiran iiyim biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkam kip sima
naei. Mi paeya hir mi iuiya, biri swoki iutingimiminika. Niingaka.
47 Mi kira ha naingwowi nhwona kiriirin siirin siyiu biyie ti tir haiginiu
mi kira siirin habitkiigi. Mi kira nhwona nhiruwa sasar mi o nami,
omin Adi Komii siya kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi
wadieyar mi owi. Mi kiriir nhwona nhiswo hiriiyar nwokripkaii mi
wi siyiu biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyiuin miiyik rani. Kiriirin wi
sowa nipiyaokiinami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir
hiriirin. Mi tariigina ya miiyik rani. 48 Mi ta maeyauwa saiir hiran iiyim
biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkam kip sima naei. Paeya hir
mi iuiya, iriipi hiriinan bi swoki iutingimiminika. Niingaka.

49 Paeya wi iikamim simiir idwowar nikrimkrinkinami wa krima
nikrimkrinkiniyin siir hiriinan. 50 Wa siya dimin wadiekin. Mi wa
siir hiiya dig nwokiiyim mi kima wi paniina swoki tiri ti wain siya
hiigak swoki okiyim? Kimiir kwoinin hii karamae nwowiyin wain siir
hiriinan kipi nwo. Niingaka. Kima ti wa kibiyin hiigak nwowiyin naemin
sibgu pridaeiyin mi krimiir kwoinim hiriinan dwo. Mi kima, kimiir
nomiiyauim simaka kwoin hiinsima nwoki owi. Ɨriig.

10

Jisis siya wig hanikii nonkwonani siyiuin siir boinmimauugin
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

1 Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yamin Judia simiir nu komii iiir. Mi siya Jodan ie mirmii hiran om imiir yam hir nwo imiir. Mi iikam hoimgakim ina swoki itim ini saikar swoki amwoniyim. Mi siya inokiinokin simiirin Adi Komii siir yaiyim biiya siya niki owomwarkaiyiuim mi ini simiirar swoki owomwarkaiyiuin. Siir siyiuin hiriiyar tirikin.

2 Farisi sima ha nitim mi sima Jisis siiram ini ikiunani. Mi sima siir srii, krimiir siyiuin wadieki pi yamisi owin siir wig aiir sopkiiyim, aniya? Mi sima Jisis siiram kinankiuwam tirkim. 3 Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yai aiirin, siyiu komiiyin biiya krimiir brougaeyin Moses siya hauugiyin krimiir mi siya paniina boinkikin, ha? 4 Mi sima boin, Moses siya wadie bidi ywokiyin. Inkamin yokwo win hauugi siir wiga saiir sopkiyam mi saeya wa swoki ami saiir pomou adim. 5 Mi Jisis siya simiir boinki, kima pi nantamyiriyirkim kimiir siyiu inakar. Mi Moses siya ti siyiu komiiyin kimiirin yokwo hiriinansi win hauugikin. Siya Adi Komii siir siyiukiin tani. Niingaka. 6 Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nonkwokwokiyim digworaekwo hoimgakim mi siya ina yinkin onkwok-wokiyim wigkam sowiirwai warar. 7 Mi kamin siir yopii ad owiir asi haiburgigi mi siya siir wigaka asi namasu kripkaii. 8 Mi sowa wi piu kwiruwar nwowi. Mi sowa wi yapa yapa nwo rani. Niingaka. Siya mi saeya sowa wi hiniina nwo rani, yapa yapa. Niingaka. Sowa wi piu kwiruwar nwoiski. 9 Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim wi dig nwo rani.

10 Mi mhoiiya sima omaka hiriir swoki amim mi siir kigna miriiyim kamim sima srii siirin ta yai aiiramin. 11 Mi siya simiir boinki mi ti inkamin siir wig aiir sopkii mi siya yaeya wig nonkwonaei, yio ti kamin siir wig aiir sopgigin. Mi siya siir biiyan wig aiirin siyiu miiyik biri tirkikin. 12 Mi wig ira saeya saiir kam iiir sopgigi mi yaeya kam nini owiuwi mi ta wiga saeya pi sopgika saiir kam iiirin. Mi ta wiga saeya saiir biiyan kam iiirin siyiu miiyik biri tirgika.

Jisis siir dimin miiyik miiyikim yinisisimim simiir hauu piuai haiginiugim piuainan
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 Mi sima yinisim sapisap nhirim Jisis siirim yinkikwona apnani. Sima minam naingwokim, siir iina simiir nonkwokiyim. Mi kamim siir kigna miriiyim sima io simiir ywoki. 14 Jisis siya hiriinan kigiyin siir kwoinin miiyik biri naingwokikin. Mi siya simiir boinki, kima ti yinisisimim simiirin kariirim kigninkinki yimbi niti kariiram. Kima simiir kipi nikidu naowid. Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin ti hiriinan yinisisimim simiirgin. 15 Kara kimiirin yaimwowa boini, inkamin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namim naingwowi mi siir naingwo tibmiiya yinisim praigakni kwoinan dwo. Mi Adi Komii siya wi siirar sibgu kigriraowi. Mi siir kwoinin hiriinan nwo karamae nwowi mi siya wi ti omin siir napninopkainam tani. Niingaki. Niingaka. 16 Mi Jisis siir iina simiir yonkwo. Mi siir iina ha nonkwowa mi siya simiirin ina whinkinsiis haiginiuin. Ɨriig.

Inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 Jisis siya ha napnamin mi inkam nwirin siirim iwit nani. Mi
siya ogmwo siir igmiiga kingiina ini akai hiuni. Mi siya siir sriigi,
dimin taemin nowomwarkaiyiuwan inkam kibi! Kara wi paniina tiri
kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin iinokiinok siir haiyamin, ha?
18 Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam wadie dimusi nikiugin, kiriir
kwoinin ha naingwokin kanakanairgi niuwi inkam wadieyin, aniya?
Adi Komii sasairgin inkam wadieyin. 19 Kira ti siyiu komiiyin siir bidi
yinokninkinin: Kira inkam kipi nit mi wig kipi sop mi kira hii kipi tauae
mi kira inkam nwirni kipi niksisae boin hiuriyiu. Mi kira kiriir yopii adwo
sowiirwai aowa dwo. 20 Mi ti inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin
nowomwarkaiyiuwan inkam! Kara yinisim sapisapar nwonaniyin mi
tisa nadigniyin. Kara ti siyiu komiiyin siirar napikin. 21 Jisis siya siir kigin
mi siir kwoinin ina yaingwo bunan siirsi. Mi siya siir boinki, diminin
whir tir karam kira nwowin. Kira kiriir digworaekwo hoimgakim tini
hainaki inkam nhirim sima sainim. Mi kira umir simiir haii mi wi
inkam paeprikabim simiir hauu. Mi mhoiiya kira Adi Komii siir omin
siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakim simiir, siir hirin wi dimin
miiyikakar mi owi. Mi kira kariir mhoiiya wit. 22 Ti inkamin ta yai
aiir wakaeyin mi siir whwonkamin miiyik biri swoki onamkin. Mi siir
kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siya hikak dimusi biri nwokin siir
digworaekwowim kasaki waeyao.

23 Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiigiyin. Mi siya kamim siir kigna
miriiyim simiir boinki, inkamin digworaekwo hoimgakakin siya wi
miinan miriinami Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo
hoimgakakim siir napninopkainamim. Whisarii rani, simiir kwoinim
ini simiir digworaekwo imar nwowim. Sima pi boriisopi inkam nwir
hauuwim. 24 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaeyim,
sima ini hinda yanaakiyim. Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin
simiir yai aiirin, ti yinisisimim inkamin Adi Komii siir omin siya
kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakin simiir kigriraowiyin siir hiriir
nami, siya wi miinan mirii nami. 25 Mi hab saeya tidiyinin yiuis
paniyin siir no iiir ninopkainamim wi dig nwo rani mi inkamin umir
digworaekwo whiekakakin siya wi ta haba miinan saeya miriiya saiir
hiriinan mii mirii rani. Niingaka. Siya wi mii komiigi komii mirii
nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin
siir hiriir namamin. 26 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hindara
yanaakiyim. Mi sima, sima sima yomboin amboinam mi hiriinanki niuwi
mi wi nhinga haii kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin iinokiinok,
ha? 27 Mi Jisis siya simiir kaokiyin mi ina boinkiyin, inkam wi dig nwo
rani. Adi Komii krimiir Wanin siya wi digar nwowi. Adi Komii sasar
whinkinsiis haiginiuwi siirin, ti dimin taeminim.

28 Mi Pita siya Jisis siir boinki, wakae! Krima digworaekwo hoimgakim
bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiiya nitim. 29 Mi Jisis siya
boin, kara kimiirin yaimwowa boini iikam whiekakim kariirim naingwo
tibmii mi ha haiburgigi ti digworaekwo hiriinanim, omaka, nomiiyau
yokman, apu, adi, yinisim mi numir 30 mi Adi Komii siya kimiirin wi
hiriinan, digworaekwo homgak imiirar swoki hauu kiiyiuwi, kamim
kariir kigna miriiyim kimiirin. Mi kima wi dimin kasa hai rani. Wi ti

hinɨin digworaekwowɨm simiir hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yinisim mɨ numɨr, taka ɨiya kam nhɨrɨm siyɨu biyɨe wɨ kimiirar mɨ tɨrbumbugi. Mhoɨiya kima wɨ kwoinbudin omwai waiyayokiyokɨiiyin wɨ siir haii. 31 Mɨ tariinanin kam nhɨrɨm inɨgak nwowɨm mɨ sima mhoɨiya simiirin wɨ aowa nikworɨnugigi. Mɨ tɨ kamim aowa nwowɨm, mhoɨiya wɨ inɨgak sima nwowi. Ɨriig.

Jisɨs siya kwoɨmaka ɨna swokɨ boinɨn siya nao nami mɨ siya wa swokɨ ɨinsiin ɨdwowi
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

32 Sima om komii Jerusalem hɨriiram yapnam mɨ Jisɨs siya simiir bɨiya yamkwokin. Mɨ kamim siir kɨgna mɨriiyim sima ɨna yanaakiyim. Mɨ ini sima simar yomboin ɨdidnamim. Mɨ iikamim simiir mhoɨiya napkiyim sima ini nɨdidkakar mɨ owim. Mɨ Jisɨs siya kam ɨuur nwɨswo siir kɨgna mɨriiyim simiir yɨkɨuna. Mɨ siya simiirin haniingɨ boinmɨmauu diminin mhoɨiya siir tɨranin. 33 Mɨ siya boin, wakae! Tariinanin krɨma om komii Jerusalem siir niiyami. Mɨ prismi yaowae adim mɨ kamim siyɨu komii ninokninkini ikim mɨ sima inkamin ninomor kouankɨ nitin saikan wɨ yaigaka mɨ owi. Mɨ sima wɨ siir nisomaowama boinaii. Mɨ sima wɨ Juda iikam tani wɨ simiiram nikropki sima nisomaowam siirin. 34 Mɨ sima siirin yai bibiyɨe wɨ haniingɨ mɨ boinaiginiuwi. Mɨ yaeyop wɨ siir mɨ yasi mɨ siirin wa mɨ tiowi mɨ siirin wa mɨ ɨtaoki. Mɨ siya ɨiyo wɨ kwɨsa nwokwowaki ɨenau hɨrɨn. Mɨ ɨi kwoɨmaka siya wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. Ɨriig.

Jems Jon sowa inɨg komiigak nwowam srɨigo
(Mt 20:20-28)

35 Mɨ Sebedi siir yinisim nwɨswo Jems Jon sowa Jisɨs siirɨm yɨt mɨ siir inɨ boini, dimin taemin nowomwarkaiyɨuwan inkam! Mɨ krɨra dimin whɨrɨn kɨriir srɨiyam mɨni. Mɨ nikrɨra mɨnam naingwowi tɨ diminin kɨra krɨriir tɨrkiyɨm. 36 Mɨ siya sowiir boinki, kowa dimuam naingwowi, kara kowiirin dimu mɨnkiyɨm? 37 Mɨ sowa siir boinki, ɨiya kɨra Adi Komii siir om hɨran digworaekwo hoimgakim simiir kɨgrɨraowi mɨ kɨra krɨriirin wɨ haniingin dimbingi, nwɨrɨn wɨ ɨiniga dikmwon ɨdwo mɨ nwɨrɨn wɨ yaɨoyaeya timɨ okmwin ɨdwo. 38 Mɨ Jisɨs siya sowiir boinki, kowa tari bɨri sɨbgu ninokninkinko tɨ diminin kowa srɨiyɨn kariir? Mɨ kowa ta hika kara haiya saiir hɨriinan hika wa haii? Mɨ kowa wɨ dɨgar nwowi tɨ mob opkakin kara kwiyaeyin siir kwiyaeyim? Mɨ kowa wɨ dɨgar nwowi kariir hɨriinan op baptaisim, aniya? 39 Mɨ sowa siir boinki, nikrɨra wɨ dɨgar nwowi. Mɨ Jisɨs siya sowiir boinki, kaimwoka tɨ op mobin kara kwiyaeyin mɨ wo kowa wa timɨ kwiyae. Mɨ ta opa kara baptaisa, wo kowa hɨriinan wa timɨ baptais. 40 Wɨ nhinga namisi ɨdwowi kariir ɨiniga mɨ kariir yaɨoyae aka. Tɨ diminin yɨo kariir dimin tani. Niingaka. Wɨ Adi Komii krɨmiir Wanin siyar hɨdi simiirin. Mɨ wɨ nhinga namisi ɨdwowi ɨiniga yaɨoyaeya.

41 Mɨ kam ɨuurɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyim sima ta yai aiir wakaeyim mɨ sima ɨo prasae bɨ swokɨ okim Jems, Jon sowakan. 42 Jisɨs siya simiirɨm yɨkɨuna, sima siirɨm nɨtim. Mɨ siya simiir boinki, kɨma bɨdi yinokninkinim inkam komiiyin omom omom kɨgrɨraowiyin sima nikworɨnuwi wɨ dɨgar nwowi. Mɨ sima ɨinokɨinokin mɨi wa hauunanaei. 43 Mɨ tɨ siyɨu hinɨinin yɨo kɨmiir tɨr kɨpi nwo. Niingaka. Mɨ inkam nwɨrɨn kɨmiir yaowae nwowɨm naingwowi mɨ siya whɨsarii mɨi prɨi mɨriiyan inkam dwo. Kɨmiir mɨi

imiir whinmiriiyam. 44 Mi inkam nwirin kimiir biiyan inkam nwowam naingwowi mi siya inkam ninganan dwo wigkam whiekakim simiir mii imiir whinmiriiyam. 45 Mi ti hiriinan inkamin ninomor kou hiranki nitin siya minam biri nitkin kam nhirim siir mii imiir miriiyim. Niingaka. Siya hiniinam biri nitkin. Siya minam nitkin simiir miiyan inkam nwowam. Mi siya biri naingwoyimyokin naosiyin. Niingaka. Siya naowamar nitkin iikam whiekakim simiir nanmaiwarkananaowidam. Mi simiir dimin biyieyim siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi sima ini rirmiiyar ywokiyim. Ɬriig.

Jisis siya haiswoniskiiyin inkam nwirin Batimiaskin
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 Mi sima om komii Jeriko hiriir yimbiyam. Mi iiya sima om komii Jeriko hir haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim siir kigna miriiyim sima mi iikam isid komii ikin, sima ini saika yinkin amim. Mi sima kig Batimiasin Timiasni yinisimin siya siyiugbid hirar nidwowini mi siya nhwokwisaekin. Mi siya iki iikamim simiiramar priikau priikauwikin umir minamin. 47 Mi siya wakae Jisisin om Nasaretanin ini tir nwowin. Mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis Inkam Komii! Devidni isidin siirin kira kariirsi timi aingwobuna! 48 Iikam hoimgakim sima siir yik, kira yai tanki. Mi siya yai ini komiiyar swoki kauwok boinkiyin, kira ti Devidni yinieyim simiir yinisimin, kira kariirsi timi aingwobumbu. 49 Mi Jisis siya ina yamokwo naingwoyokiyokiiyiuin. Mi siya ina boinkiyin, siirin wikiu nani. Mi sima ti nhwokwisae inkamin siirim yikiunam mi sima siirin ina boinmauu wakaekiyim kiriir kwoinin kirieya dwonam mi kira dinsiin siya kiriiram nikiunaei. 50 Mi siir yiuisa ina kiwhro itkingiga. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin iwitnamin Jisis siirim. 51 Mi Jisis siya siir boinki, kira dimuim naingwowi, kara kiriirin pi dimu minki? Mi ti nhwokwisae inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyiuwan inkam, kara minam naingwowi, kariir nhwonan pi nanaokigimokiyim. 52 Mi Jisis siya siir boinki, kira ha dam! Kiriir naingwo tibmiiya saeya nwowaiginiugikin, wadie kiriirin. Mi biri kimiminkin siir nhwonan ini wadieyar ywokiyin mi ina kigimokiyin. Mi siyiu hirin siya ini siir mhoiiya yapnamin. Ɬriig.

11

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

1 Mi sima omisim whiswo om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowo sowiir hirii yimbiyam. Mi sima ti om whiswo Betfasi Betani mhiu Oliv kingiin hir nwowo sowiir hiriir bidi yimbiyamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir nwisni yikropki. 2 Mi siya sowiir boinki, kowa ti omin kingiin tirar kwowin siir dam! Mi iiya kowa ti omisim iiir napnimbiiyami mi kowa pi donki haomisimin siirar napkigami. Siirin sima bidi yimboruninkinin biiya inkam nwirkin siir biri niki idwokin mi siya wa wakaeyokna rani. Niingaka. Mi uridin siir nimboruninkinin pi hirar hakaigingig. Mi siirin pa whainani kara nidwonamam. 3 Mi inkam nwirki sriigii, kowa dimuam nikiunami siirin, ha? Mi kowa wi hiniina dowarkii boin, Yaowae Komii siya miigakin siirin. Mi siya pi kimimin tani pa swoki ikropki kiriiramar. 4 Mi sowa ina yamwo. Sowa kig donki

haomin omaka ira saiir anoka hir nimboruninkini mi siya ini idowiiya hirar nwowin siyiuka kingiin hir mi sowa siir hakainam. 5 Mi kam nhirim kingiin hir nwowim sima boinki sowiirin, kowa ti donki haomin siirin dimusi hakainami, ha? 6 Mi sowa simiirin Jisis siya boinmauugiya yaiya saiir hiriinanar boinki. Mi sima ini wadieyar ywokiyim sowiirin. 7 Mi sowa ti donki haomin Jisis siirim hainani. Mi sowiir yiuiso siir idwo hir haigin mi Jisis siya siir idwowar yidwo. 8 Mi iikamim simiir yiuisim siyiu iirar hakinwin mi nhirim paeya kwiya undimtio hainaki siyiu iiir haiginwinam. Sima siirin hiriinan minam tirkim, siir inigin siir hainanwinam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan. 9 Iikam nhirim bii ywo mi nhirim mhoii ywo. Mi sima ina kauwok boinkiyim,

Hosana!
Kira ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir kirieni nitin siir kinsiis haiginiu.
10 Siya krimiir kigriraowam nitkin biiya krimiir brougaeyin Devid siya kigriraowa saiir hiriinan.
Krima ini mairgimairga nwowinim mi kira siir kinsiis haiginiu, kira inkam komii kiingin.

11 Mi Jisis siya ha namin om komii Jerusalem hiriir yimbiyam. Mi siya ina yapninopkainamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir mi siya ina yapkigyokiyokiiyin omaka yainau hir mi omaka akpitga warar. Mi siya digworaekwo hoimgakim simiir napkig digiyin mi siya mii nhirim simiir miriiyim naingwokin. Mi bieyin ina yikiiyamtibin. Mi kam iuur nwiso siir kigna miriiyim sima mi siya, sima om Betani hiriir asi nam tibgim. Ɬriig.

Jisis siya pae fikin siir boinkin siya wi yin kipi bud
(Mt 21:18-19)

12 Mi iigwir nugakin sima om Betani hir haiburgikyakwokim mi ina swoki amyakwokim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siir mhiiya ina yaokiya. 13 Jisis siya pae fikin wira kigi, arurig hirar nokwowini mi kwo saeyara nopki kaisisi. Mi siya siir kigiyin mi ina yamin hiriir siir yinim ini hansiriu siya naeyam. Mi siya ini niinga yaka kigiuin, yin biri budgin, nhiruwa sim karamaeyar ywowin. Niingaka. Siya kwo ara ninkiniugin. Mi ti pae fikin siir iiya yin siya budiya saeya waeyao 14 Mi Jisis siya ti paeyin siir boinki, kira wi yin kipi swoki bud mimin. Niingakiinga. Mi kamim siir kigna miriiyim ina wakaekiyim ta yaiya siya boinkiya. Ɬriig.

Jisis siya nipimparnatnowidninkiigikim kamim Adi Komii siir omaka digworaekwo saiir haiginim
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

15 Mi sima om komii Jerusalem hiriir nimbiyamim mi Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir yapninopkainam. Mi siya kamim digworaekwo haiginim ta omaka aiir mi kamim ti nae digworaekwo imiir sain ikim, siya simiir ini nhinikriropnatnouwidninkiigi. Mi siya kamim umir ninowana haiiyim simiir hiiyim simiir wara yiinakinhiimnhiin itkiigiigi. Mi kamim ipiyin mi haiginim simiir hiiyim warar mi inkin iinakinhimnhin itkigiigi. 16 Mi Jisis siya simiir boinikidugi, sima nae digworaekwowim ti siyiuin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiirim napriokiinamiyin siir pi haiginisi. 17 Mi siya simiir boinki, Adi Komii siir yaiya hiniina boinka, kariir omaka wi hiniina dapi, iikam hoimgakim simiir omakaka Adi Komii siirim kwisboinika. Mi ta omaka nae min kima nini haiginiya mi kima ini inkamin hii tauaeiyin si nini idam oniiyim inkamki kigsi mi siir hiriinan nini tirnikim.

18 Mɨ prismi inkam komii komiiyim mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokninkini ɨkim, sima ta yai aiir wakaewinim mɨ simar kig iikam whiekakim Jisis siir siyɨu ɨiirara napim mɨ sima ini nididkakar ywowim. Dimusi rani, iikam whiekakim sima siir siyɨu ɨiirar napi mɨ sima siir nisomaoni siyɨuam asi hansirkim.
19 Mɨ naiowaka kamɨm siir kigna miriiyim sima mɨ siyar, sima om komii Jerusalem hir haiburgikrib mɨ sima ini om Betani hiriirar swoki am tibim. Ɨriig.

Inkam naingwo tibmii mɨ siya ha kwisboini mɨ diminin siya sriiyin wa haii
(Mt 21:20-22)

20 Mɨ ɨigwir nugakin sima ha napnamyakwokim mɨ ina kigamɨm tɨ pae fikin bidi waiyɨugusamin. 21 Pita siya ta yaiya Jisis siya boina saiir swoki aingwokiyin mɨ siya ina boinkiyin, dimin taemin nowom-warkaiyɨuan inkam, kira kigi tɨ pae fikin ii kira boingikin, siya bidi waiyɨugusamin. 22 Mɨ Jisis siya simiir yai aiir yowarkɨi boinki, kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mɨ tɨ hiriinan diminin kima wɨ siirar mɨ tiri. 23 Mɨ kima tɨ mhɨu ɨiir boinkii hinɨin, kira damki, whɨi komiiya saiir hir damikwomaiyɨu. Mɨ tɨ inkamin siya kwoin whisair naingwo karamae nwowi, siya hindara naingwo tibmii ɨski mɨ ha boini, ta kariir yaiya wɨ kaimwowar nwowi. Kara kimiirin yaimwowa boini, diminin tɨ inkamin siya boini mɨ wɨ siir hiriinanar nimbiyami. 24 Mɨ ɨiya kira nhwo kwisboinkii dimin whir haiyam mɨ kira naingwo tibmii mɨ ha boini mɨ wɨ kaimwowar nwowi kira wɨ tɨ dimin ɨiirar haii. Kara kimiirin yaimwowa boini, tɨ diminim kima kwisboinkiyim mɨ wɨ simar swoki imbini. 25 Ɨiya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim mɨ inkam nwirkin kimiir tirbugin mɨ kima kwoin biyɨe siirim kipi nwo ɨo saika nwowam. Niingaka. Kima nae saikar dombudninkin ae. Mɨ kima hiriinan tiri mɨ Adi Komii siya kimiirin wɨ hiriinan siyɨu ɨiirar swoki tir haiginɨuwi. 26 Mɨ kima tɨ inkamin kimiir tirbuin saika nongwomamair ae karamae nwowi mɨ Adi Komii siya kimiir dimin biyɨeyim wɨ simiir haiyoprimdiyɨumiigi rani. Mɨ siya wɨ kimaka mɨ ingwomamair ae rani. Niingaka. Ɨriig.

Sima Jisis siir srɨigim ta mɨiya nhinga hauuga siirin
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 Mɨ sima ina swoki amɨm om komii Jerusalem hiriir. Mɨ Jisis siya ina yapninopkai namin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mɨ kam nhirim pris nwowim mɨ kam nhirim Adi Komii siir siyɨu komii ɨiir kigriraowi ɨkim mɨ Judami kam adiyaowaeyim siyɨu komii kigriraowiyim, sima yitswo Jisis siiramin. 28 Mɨ sima siir ini sriini, kiriirin kirie nhinga hauugin, ta miiya saiir Biiyan Inkam Komii nwowin? 29 Mɨ Jisis siya ina yowarkɨi boinkiyin, kara ɨriipɨ hiriinan pɨ kimiir mɨ kwasrɨi dimin whirin siirim. Mɨ kima kariir yai aiir wakae boini mɨ kara kimiirin pa mɨ boinmauuwi inkamin ta miiya kara miriiya saiir boinkiyin. 30 Mɨ yɨpikin Jon siir nikropkiyin iikamɨm simiir baptais haiginɨuwam? Adi Komiiyin ninomor kouanin siya piyamisi ɨkropkiyin, iyɨe? Mɨ tari nuan inkamkin piyamisi ɨkropkiyin, aniya? 31 Mɨ sima ɨo simasimar yinwo anwo mɨ krima ha boini, tɨ diminin ninomor kou hirankin mɨ siya wa boini mɨ kima dimusi nwokim siirim biri naingwo tibmiigim, ha? 32 Mɨ krima ha boini, siya inkami diminkin, ta yaiya wɨ dig nwo rani. Niingaka. Mɨ sima iikamɨm simiirsi swoki ɨdidi. Iikam hoimgakim ina

ninokninkinim Jon siya profet inkamkiingin. 33 Mi sima Jisis siir yai aiir asi wakae boinkim, krima ninokninkin tani. Mi Jisis siya simiir boinki, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi boinmauu rani. Niingaka. Inkamin kariir boinkiyin ta mii aiirimin. Ɨriig.

12

Boiniyio yaiya inkam biyieyim wain numira saiir kigriraokim (Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 Mi Jisis siya boiniyio yai nhirim simiir boinki, siya boin, inkam nwirin numir waina ha yiiyokninkinam mi ina yitkii ninkin iuin. Mi siya ie komiiyin ina yopin. Mi diyamir komiiya ira yopkikaigi ti ie iiir, wain imiir warbrompropnamim. Mi pada bripriya haini miriinainam koua hiriir, kamim saiir kigriraowim simiirim. Mi siya simiir boinki ta numira kima sibgu kigrirao. Mi iiya ti paeyim sima budgin mi sima higi mi nhirim wi kimar whin haii mi nhirim wi kariir whin hauugi. Mi iiya siya simiir boingigin mi siya ina haiburgigin siir om iiirin. Mi siya ina yamin aru maeyauwa. 2 Mi iiya ta wain numira saeya higiya mi numiran inkamin siya yikropki inkamin whisarii mii priimiriiyin siir, kamim wain numira saiir miriiyim simiirim. Siya minim nikropkikin ta numira saiir nae nhirim siir hauugiyim. 3 Mi kamim numir kigriraowiyim sima ti inkamin whisarii mii priimiriiyin siir yankabrimdinu okwo mi sima siirin ina yipimpar haiginiugiyim. Mi siirin ini niingar swoki ikropkiyin. 4 Mi siya whisarii priimiriiyin inkamin nwira swoki ikropki simiiram. Mi siirin sima mwo iiir yikirki mi siirin haini yigbumbu haiginiugi. 5 Mi siya whisarii priimiriiyin inkam nwirin nwoimaka ina swoki ikropkiyin. Mi ti inkamin yio hiriinan, ina mi isomaokiyin, sima mi siya kamim whisarii mii priimiriiyin simiirin hoimgakar yikropki. Mi sima nhirim hindara mi tioki mi nhirim ina yisomsom aokiyim. Mi sima ti hiriinan siyiuin nwiruwani biri tirkin. 6 Mi siir hirin nwiruwar nwowi siya siirar yinisimkin, siir kwoinin siirimar naingwokwonanaeikin. Mhoiigi mhoiiya ini siir yinisim iiirar yikropkiyin ti kamim numir aiir kigriraowiyim simiiram. Siya hiniina boinkikin, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakaeyoknaei. 7 Mi ti kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima, sima simar yomboin amboin, ti inkamin siir adni digworaekwo whiekakim wi siya hai. Hundie! Krima siir nisomaoki. Mi ta numira wi krima krimar nwoki. 8 Mi sima siir nisom aowam kauwok boinkikim mi siirin numwowa hiriir yisom itkaigi.

9 Mi Jisis siya ina swoki sriiyin, ta wain numira saiir adin wi paniina tiri? Mi iiya siya niti mi wi ta numir aiir kigriraowim kamim wi simiir nisomsom aoki. Mi ta numira wi inkam nhirim simiir boinki, sima kigriraowim saiirin. 10 Mi kima tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri mwangim? Siya hiniina boinkikin,

ti kougouwin yaewan kima kindiyiu wangigin mi tariinanin siya ini bopwonauan kougou yamwoiuin. 11 Siirin biiki biiyin, Biiyan Inkam Komiiyin siya tirkin mi ti diminin ha nimbiyamkin. Mi krima siir kigiyim ini wadieyar ywokiyim.

12 Mi ti Judami inkam adiyaowae komii komiiyim sima bidi yinokninkinim Jisis siya ta boiniyio yaiya simiirar kwaboinka. Mi sima Jisis siir nonkworimdinu hainamim tirkim omaka hiuyokiyokaiya saiir

hiugripkiikikaigigim mi sima ini iikamim simiirsi yididim. Mi sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. Friig.

Mi sima Jisis siir sriigim umir hauuim inkam komii Sisa om whiranin siirim
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 Mi sima Farisi simiir nhir ima mi Herot siir kam nhir ima simiir yikropki mi sima yam Jisis siirimin. Mi sima Jisis siirin minam kinankiugim siya yai biyie boinim. Sima bidi yinoknkinkinim, siya hiniina boinkiswo, ihi Farisi kamim Judami isidin sima wi io pi ywowin siirin. Iyie? Siya ha boinkiswo. Niingaka. Mi Herotni isidin sima wi io simiir pi mi owin. 14 Sima ha nitim mi siir ini boini, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, krima bidi yinoknkinkinim yaiyim kira boiniyim kaimwowairgim. Kira inkam nwiruwaniyim biri naingwowikin mi kira inkamin inigakin yaeya yai biri swoki boinikin mi inkamin inig karamaeyin yai whirni. Niingaka. Mi kira iikamim simiirin Adi Komii siir siyiuin siir yaimwo imiirarar boinmimauuwi. Kira paniina naingwowin? Mi krima takis inkam komii Sisa siir hauuwi mi wi wadieyar nwowi. Iyie? Niingaka. Wi hauu rani, aniya? 15 Mi Jisis siya bidi yinoknkinkinin, simiir niksisaeya. Mi siya simiir boinki, kima kariiram dimusi kinankiuwi, kariir niksisaeyim? Kima umira kwira whainani kara kigam. 16 Mi sima umira kwira hainani siirimin. Mi siya srii taka hiniin umir whwonkama nhiniir inigin nwoka, ha? Mi yim sima ina boinkiyim, inkam komii Sisa siirga. 17 Mi Jisis siya ina wakae boinin simiir yai aka, Sisa siir diminin kima Sisa siirar hauu. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yio Adi Komii siirar timi hauu. Mi sima ini siir siirara yaingwokwowim. Friig.

Sima Jisis siir srii inkamin naonamiyin mipa swoki insiin idwowi
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

18 Mi mhoiiya Sadyusi nhirim Jisis siirim yit. Sadyusi sima hiniina naingwokim, inkamin naonamiyin wi swoki insiin idwo rani. Mi sima siir ini sriini. 19 Inkamin iikam nowimwarkaiyiuwiyin Moses siya hiniina winkikin yai kwira krimiirimin, iiya inkam nwirin siya naonami mi siya yinisimkak biri nwogigin mi wiga ina ywokiya mi ti kamin siir nomousimin wi siya swoki onkwonaei ta wiga? Mi mhoiiya siya yiniekak nwowi siir yaowaeyin siir igsopa wi siya nwoki okwokairinanaowidi? 20 Mi simayao iriiyar nwiskiniuwi, yaowae wig siya yonkwona mi mhoiiya siya ina yaonamin. Mi siya yinie biri niyiogigin, ini niingar yaoiyopnisugika siir wiga. 21 Mi yaowae saika nwokaiyin mi ini siya swoki onkwona ta wiga, yio iriipi hiriinan ina mi aonamin. Mi siya ini yinisim karamaeyar mi ogigin, yinie bi mi iyiogigin. Mi nwoimakan iriipi hiriinanar mi tir. 22 Hirii hiriinankina ti kamiyao iriiyar nwiswo ta wig irua saiirara nonkwonakim. Mi sima yinie biri swoki iyiogigim. Mi mhoiiya ta wiga ina mi aonama 23 mi mhoiiya ti kamiyaowim naonamim sima swoki insiin idwodwo digi ieyankin mi ta iiya, ta wiga wi nhiniir wig nwowi? Kira bidi yinoknkinkinin ta wiga simiiryao wigar niki oka, Sadyusi sima hiniina sriigim siirin.

24 Jisis siya simiir boinki, kima Yokwo Komiiya saiir yai biri ninoknkinkinkim. Mi kima Adi Komii siir kirieya saiir biri mi inoknkinkinkim? Mi kima yaimwoni bi mi inoknkinkinkim? Mi kimiir kwoinim miiyik paniinsi yaingwosi. 25 Fiiya kamim naonamim sima ninsiin idwowi ie hirankin, sima wi wig nonkwonakak nwo rani.

Niingaka. Sima wi ninomor kouan paekwosimim simiir hiriinan nwowi.
26 Mi ta yaiya sima kamim naonamim simiir boina, sima wa swoki insiin
idwowi, ie hirankin. Mi kima tari yokwowa Moses siya winkiya saiir
biri mwaingim, ti niiwiiyin paeya paekikopim simiir niuwa. Mi Adi
Komii krimiir Wanin siya Moses siirin saiir boinmauukin, siya hiniina
boinkikin, kara Ebraham, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyokiiyim simiir
Adi Komiigin. 27 Adi Komii siya ti kamim naonamim simiir Adi Komii
rani. Niingaka. Siya kamim omwai waiyayokiyokiiyim simiir Adi
Komiigin. Wari kimiir kwoinin miiyik rani, ini biyie ywowin. Iriig.

Adi Komii siir siyiu whiekakim simiir biiyan siyiu ieya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

28 Inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin siya ina yitin. Mi siya
wakaeni sima yaiinan ninii. Mi siya wakae Jisis siya boiniyim yaiyim
simiir, siya yai wadie imiirara boini. Mi siya Jisis siir asi sriigin,
piki hiniin siyiu ikin, siyiu whiekakim simiir bii nwowin? 29 Jisis
siya siir yai yamdi hiniina yowarkii boin, biiyan siyiuin sima hiniina
win boinkikin. Wakae! Kima ti iikamim Isrelanim, kima ti biiyan
siyiuin siir sibgu wakae! Krimiir Adi Komii nwiruwan siyairgin Biigi
Biiyan Inkam Komiiyin 30 kira kiriir Biiyan Inkam Komiiyin siirim
daingwo. Mi kiriir mhii kwoinim mi kiriir kirieya siirara hauu iuguski.
31 Mi mhoiiyan siyiuin yio hiniingin kira inkam whiekakim simiiramar
daingwo irkak, kira naingwokwonanaeiya kiriir piu aiisi saiir hiriinan.
Siyiu whirkin ti siyiu whiswo sowiir kou biri nwokin. Niingaka. 32 Mi ti
inkamin siyiu komii ninoknинkiniyin siya Jisis siir boin, inkamin iikam
nowimwarkaiyiuwiyin! Kira yai wadieya boini. Hiipa, kaimwoka!
Adi Komii siyairgin Biiyan Inkam Komiiyin, inkam nwir karamaeka.
Niingaka. 33 Mi krimiir mhii kwoinim mi krimiir kirieya siiraramar
daingwokwonanaei. Krima naingwokwonanaeiya krimiir piu aiiram
saiir hiriinan. Krima ti siyiu whiswo sowiirar dap iski. Mi ti siyiuin
ini ti Adi Komii krimiir Wanin siiram nanag hauuwiyin siyiuin wraisu
minim sim mi ini siir kou ywowin. 34 Mi Jisis siya ta siya wakae boinkiya
saiir wakaekiyin mi siya ina yaingwokiyin ti inkamin ninoknинkin
wadiekakin. Mi Jisis siya siir boinki, kira aru nwo rani, ini kingiinar
nwowin kariiram nitim mi kariir aowa nwowim. Mi kara wi kiriir Biiyan
Inkam Komii nwowi kiriir kigriraowam. Mi iikam hoimgakim sima Jisis
siirsi yidid mi siirimin yai nhirim paniinsi swoki sriisi Iriig.

Jisis siya simiirin Krais siirim sriigin
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir nwowin mi siya yaiyim iikam
imiirin hirar yowomwarkaiyiu. Mi siya simiir srii mi sima ti kamim siyiu
komii ninoknинkiniyim, sima hiniin dimusi boinkim, Kraisin Devidni
yinieyim simiir yinisimkin, ha? Mi ta yai hiriinana sima boina, kima
paniina naingwokim? 36 Adi Komii siir naeyiuin Devid siir niisiimauugin.
Mi Devid siya hiniina win boinkikin,

Adi Komii siya kariir Biiyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkikin, kira
kariir iina iinig aiir didwo. Mi mhoiiya kara kiriir sau omomin
wi siir waorimtiokiigi. Mi sima kinaka wi kirie nwo rani, wi kiriir
aowa nwowi.

37 Mi ta yaiya yokwoni siya win boinkika. Devid siya siirin hiniina
dapikiuwi Krais siya Biiyan Inkam Komiigin. Mi siya Devid siir apu

dimusi nwokin? Ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi iikam isid komiiyin ini mairgimairgar ywokiyim, siir yai wakaeyamin. Friig.

Jisis siya kamim siyiu komii ninokninkiniyim simaka yaigakin
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

38 Mi Jisis siya simiir nowimwarkaiyiuwim mi siya ina boinin, kima sibgu mintarao siyiu komii ninokninkiniyim kamim simiirsiyin. Mi sima yiuis bripri kaiiyim mipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikamim maeyau kwiruwa nidwowiyim sima simiir nwoki boin winim, akamnaei. 39 Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya iikamim simiir whwonkam ida minam nidwokaii, iiya nae komii aiir naei mi nae miiyik miiyikim wi simiirar nwoki hauuim biiyin. 40 Sima wig igabaeyim simiir omaka imiir kininbimbiramikim simiir kamim naonamim. Mi sima nhwo kwisboiniyim mi yai priei boiniyim, sima pi niksisaei. Mi mhoiiya sima inkam komiiyin yai hidiyin saika nokwo boini mi sima wi hik hiriinansi haii. Friig.

Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hauuga umir mirmii kwisuwa saiiro
(Lk 21:1-4)

41 Jisis siya miiya umir haiigiya Adi Komii siir omaka hir nwokaiya saiir kingiin hirar nidwokin. Mi siya ina nidwo kigriraowin iikamim umir nitkaigaiyiuwim umir haigi miiya saiir. Mi umirkak kamim yim umir hoimgakar mi itkaigaiyiu. 42 Mi wig igabae ira digworaekwo karamaeya saiir kamin bidi yaowin, saeya ha nita saiir umir mirmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyiugiga. Mi ti umir mirmii mirmii kwiswo saeya nitkaiyiugigo iriparin ini kwiruwar ywowa. 43 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiiram yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boini, ta wig igabieya digworaekwo karamaeya saiir kamin bidi yaowin, saeya umir prasae biri nini itkaiyiugiga ta umir miiya saiirin. Mi iikamim umir saiir nitkaigaiyiuwim ini ta wiga saeya taouugam. 44 Ti iikam omkakim sima umirkakim, simiir umirim ina nwokaiyim. Mi sima nhirim umir miiya aiir haigigi. Mi ta wiga saeya niingakiinairga mi saiir umirim ina yitkaiyiu swokiyim. Mi saeya ini niingar ywokiya. Nhirim nae sainaeyim biri swoki onaowidgim. Niingaka. Friig.

13

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirgigiyami
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

1 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir haiburgigin mi siya ina yapamin. Mi inkam nwirin siir kigna miriiyin siya boinki siirin, dimin taemin nowimwarkaiyiuwan inkam! Ti siiya komii komiiyim simiir kigi. Mi omaka miiyik miiyikim Adi Komii siir omaka kingiin nwowim simiir kigi! 2 Mi Jisis siya siir yai aiirin hiniina yowarkii boinki, kira ina kigin ti omaka komii komiiyim, aniya? Mi kira wa kig rani, siiya nhirim ini siiya nhirim simiir idwo haiginim. Niingaka. Mi sima wa nhimnhinkiinaiinami. Mi nhirim wa niki ipimpamki. Friig.

Jisis siya boin hikpai hiikpai whiekakim wa nimbiyami
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)

3 Jisis siya mhiu Oliv siir nidwokin mi siya yidwo kigi yarmiya hiriir,
Adi Komii siir omaka komiiya hapi nwowi mi Pita, Jems, Jon mi En-
dru simasimar yit Jisis siirimin. Mi sima siir ini sriini, 4 kira krimiir
boinmauugi, wi paka hiniin iiya saiir nimbinii ti digworaekwowim.
Wi piki hiniin dimin iki nimbinii biiyin krima ninokninkinamin. Mi ti
digworaekwowim ini kingiin nwowim wi simbi nimbini, ha?
5 Mi Jisis siya simiir boinki, kima ha hiirtarao, kimiirin wi inkam
nwirkin pi niksisaeisi. 6 Kam nhirim sima wi kariir inig iiir nini kinsina
dapnii. Mi sima wa boini, ti inkamin yio karairgin. Mi sima wi iikam
hoimgakim simiir niksisaei mi sima wa nwoki aingwo tibmiiyim. 7 Mi
iiya kima ha wakaei yaiiya ini kingiin tirar kwiniiya mi yaii kwira ini
hindankin mi kiririrniya mi kima wi kipi naingwoyimyokwin, takina ya
wi bii nimbinii. Mi iiya digiyana ya ina niki owa. 8 Kam nhirim om
whiranim wi om whiraka nini iniiyiuwi. Mi nu whiran kamim wi nu
whiran kamim yaii simaka nini iniiyiuwi. Mi maeyau nhirim niinin wa
mi iti mi mhii wa mi aowi. Mi tiki hiniin diminpai diminpaiyim sima
nimbiyami, mhoiiya wi komiiya nasae owiuguski wi gwo rani. Niingaka.
9 Kima kimasiyar timi mintirao, kimiirin wi sima nonkworimdinu
hainami kamim yai hidwiniyim simiirim. Mi sima kimiirin wi omaka
yai nidwokai wakaeiya hirar tioki. Mi sima kimiirin wi inkam komii
komiiyim omom omom kigriraowiyim mi inkam komiiyim nu kigriraowi
ikim, wi simiir whwonkam ida nini okmwin okwoiuwi. Mi kima wi kariir
yaiwin kibiya saiir niki boinmimauuwim simiirin. 10 Ɨiya digiyana wi
aisiima niki digi rani, iikamim omom omomanim hinda tinda nwowim
sima ta yaiwin kibiya saiir tiki wakae digi. 11 Mi iiya sima kimiir
nonkworimdinu hainami inkam komiiyin yai hidwiniyin siirim mi kima
wi kipi nidid mi wi ha kipi naingwo, krima wi paniin yaiyim sim boini, ha?
Niingaka. Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ii aiirar boinmimauugi.
Mi yaiyim kima boini mi wi kima boin tani. Niingaka. Wi Adi Komii
siir naeyiuin siyar boini. 12 Mi yaowae wi siir nomousim iiirar nikropkii
kamim sau ninitiyim simiirim, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim
iiirin wi ti hiriinan siyiu iiirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir yopii
adim simaka ninii yaii. Mi simiirin wa nikropki kamim sau ninitiyim
simiirim, sima nitkikikinim simiirin. 13 Mi iikam hoimgakim sima kimaka
io wi whisarii nwo rani, kima kariir siyiu iiir napikim. Mi sima wi
ti hiriinan siyiuin siir asi tiri kimiirin. Ɨiya digiyana saeya digi mi ti
inkamin hikpai hikpaisi nikii karam nwowin mi siirin wi Adi Komii siya
nanmaiwarkainaei. Ɨriig.

Dimin biyieki biyieyim wi sipi nimbinii
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 Mi iiya kima ti dimin biyieki biyieyin om kopbumbuwiyin siir kigi,
siya wi maeyauwa haiyaeiya wi saiir nokwowini. Mi inkamin ta yaiya
saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin mwain. Mi ta iiya iikamim nu
Judia hir nwowim, sima wi mhiua hiriir nidamami. 15 Mi inkamkin piu
aeyin hii hir nidwo siiswaki, siya wi siir omaka hiri swoki iwit iiyam
tani, siir digworaekwo imiir hainakiyim. Niingaka. 16 Ɨiya inkamin siya
siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki haiyiug am tani, siir yiuis aiir
hainakiyimin. Niingaka. 17 Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi
nhirim yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani.
18 Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iiya nao komiigi kiniya saiir

kipi nimbini. 19 Mi ta iiya wi hik prasae hai rani. Mi iiya Adi Komii kriimiir Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwowin mi ta hiriinan hika bi nimbiyamka, tariinanin tasa niki oyokiyokwiiya. Mi mhoiiya iriipi hiriinan, ta hik hiniina wi nimbiyam tani. Niingaka. 20 Mi Adi Komii siya ta ii aiirin haruwa nikwoninkikripna karamae nwowi mi iikam whiekakim sima wi hinda priiyop itkaigii. Mi siya iikamim siya nimbingiyim simiirsi naingwoyimiyokin mi siya ta iiya haruwa asi nikwoninkikripnakika.

21 Mi ta iiya inkam nwirin kimiir boinkin, kigi! Kraisin tisi tapi nwowin. Mi nwirin yio wa mi kwaboini, kigi! Krais siya isi hapi nwowin. Mi kima wi kaimwo kipi nwo ta yai aiirin. 22 Mi mhoiiya kam nhirim wi ha niksisaei, kara Kraiskin mi kara profet inkam nwirin, wi simiir hiriinan nwonanii. Mi sima dimin komii komiiyim mi miipai miipaiyim wa mi kininankiuwi iikamim Adi Komii siya nimbingiyim simiir niksisaeyam. 23 Mi kima sibgu mintarao, ti digworaekwowim tapa kara boinmimauu digiyim kimiir, mhoiiya wi simar swoki imbiyami. Ɨriig.

Mi mhoiiya yaowae adin ninomor kouanin wi sipi niti
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

24 Mi iiya ta hik komiiya saeya digi mi taka iiya bieyin wi hindara kakauu iuguskii. Mi bwana wi mi who rani. Niingaka. 25 Mi nauunim wi ninomor hiranka nikiikii nainii. Mi digworaekwo kirie kirieyim ninomor kouanim wa kiisiskii. 26 Mi wi sima kigwini Yaowae Adin ninomor kouanin wau mirsima saika ninkin iti. Mi siir kirie komiiya mi siir dimin miiyikin paenan niuyaeiyin wi warar ninkin iti. 27 Mi ta iiya siya wi siir paekwosimim simiir nikropki. Mi siya wi iikam whiekakim nuanim siya nimbinkiyim hinda tinda nwowim, wi simiir nikiuna digi, maeyau kwiruwa nangiriyiuniyim. Ɨriig.

Whrou siya ii hidni siyiuin siir nikrigin
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

28 Kima whrou siirar dinokninkin, iiya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowin wa mi ikii kini. Ta hiriinan iiya saeya opki niuwiya. 29 Mi hiriinankiniuwi mhoiiya wi kimar kigi ti diminin ini yimbiyamin. Mi kima wi nwoki inokninkinkiyim, iiya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iiya tiriir nitana kingiin bidi ywowa. 30 Kara kimiirin yaimwowa boini, ti iikamim nwowim sima wi niki ao rani mi ti digworaekwo hoimgakim wa nimbiyami. 31 Mi nu ninomorwo yo wa digii mi kariir yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Ɨriig.

Inkam nwirkin ninokninkin tani ta iiya siya niti
(Mt 24:36-44)

32 Inkam nwirkin ninokninkin tani ta ii aiirin nugak, nabie mi naiowaka. Niingaka. Mi paekwosimim ninomor kouanim yim hiriinan ta iiya saiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siir yinisimin iriipi hiriinan ta ii aiirin wara mi inokninkin tani. Niingaka. Adin sasar ninokninkin iski ta ii aiirin. 33 Kima mintarao mi kima wi nhwo kipi whwonkai kima ninokninkin tani, tikinin wi paka hiniin iiya sae nimbinii. 34 Siya inkam nwirin siir hiniingin siir omaka saiir haiburgikin mi ina yapnamin maeyau gwira. Mi kamim whisarii mii priimiriiyim siir mii imiir, siya miiyim simiirin yapa yapa yonkwo digig. Mi siya inkamin ano iiir kigriraowiyin siir boingig, kira sibgu kigrirao nhwo kipi whwonkai. Jisis

siir boiniyio yaiya dig ywokiya. 35 Jisis siir yaiya tasa niki ama. Mi kima wi asi kigriraowi kima ninokninkin tani, iiya omakan inkamin siya niti. Siya wi paka hiniin iiya sae namisi iti, siya niibopwo namisi iti, iyie? Wi iuumaka namisi iti, iyie? Wi nugak namisi ityakwoki kima ninokninkin tani. 36 Mi kima sibgu kigrirao, siya kimiirin wi hindara nhingaknisi. Siya wa kignisi, ina niki whwonkaiyim. 37 Ta yaiya kara kimiir boinmauugiya, kara iikam hoimgakim simiir warar boinkika, kima mintarao! Ɬriig.

14

Prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima Jisis siir nisomaowam boinkim
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

1 Mi ta ii komiiya Pasova dimin whirkin kimbu karam nwowiya, bretin waisikaiyin yis karamaeyin siir nikwo aeiya iiya mi ta nae komiiya uga nikwo aebwakainami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim sima boin, krima Jisis siirin wi paniina nonkworimdinu hainprakaii? 2 Mi sima boin, krima wi ta ii komiiya Pasova wi saiir kipi nisikiina nim wi ti iikamim siir whin nwowim wi sima pi whininiisi siirsiyin. Ɬriig.

Wiga saeya wain Jisis siir mwo iiir naokinkika
(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

3 Jisis siya om Betani hir nwokin Saimon siir omaka aiir. Ti inkamin paowaigi piskimkopouin. Mi iiya Jisis siya ha niki idwo aeyin mi wig ira ina yapninopkainaniya siirim. Mi ti wa mobin umir prasae bi saingin. Mi saeya kwaigwowa ina kinis haigiya ti wa mobin siir kibokouwa. Mi ti wa mobin piuii miiyikakin ini Jisis siir mwo iiirarar yaokin swokiyin. 4 Mi iikam nhirim ta omaka saiir nwowim, simiir kwoinim miiyik biri naingwokikim ini io kwoin yaingwokiyim. Mi sima, sima simar yomboin amboin, saeya ti wa kibiyin siirin whisarii dimusi priidiriraerarkikin, ha? 5 Mi tiki wa krimiir tirankin sainakikiswo mi siya pi umir prasae di saini. Mi siya umir paeyarim kamairim pi iuur iriiyar K300.00 nanar pi sainin. Mi siir umirim pi iki iikamim digworaekwo umir minam whaowaeiyim simiir pi hauuin. Mi sima io ta wig aiir ywoki. 6 Mi Jisis siya boinki, kima ta wiga saiirin hindara kig ninkinki. Mi kima saiirin yai whisarii dimusi boini? Saeya kariirin siyiu wadieki wadieyin siirar tirkika. 7 Mi iikam paeprikabim iinokiinokin sima wi kimakar nwokripkaii ti nu iiirar. Mi kima digworaekwo simiir hauuwi, wi hiriiyar ti hauu. Mi ankara kimaka wi ii priei nwo rani. Niingaka. 8 Diminin wig aeya tiram naingwowi, saeya wa tiri. Saeya ti wa wadieyin kariir piu naokinkiyin, ie haingikaiyam naokin haiginiugikin. 9 Kara kimiirin yaimwowa boini mi ti nuim hinda tinda nwowim wi yai win kibiya saiirar mi boinmimauuwi. Mi ti omom omomim wi ti diminin siirar mi haigiririr boiniyokiyokiii, ta wiga saeya tirkiyin. Mi sima wi siirimar naingwokwowi. Ɬriig.

Judas siya ini apwougig wira inkam komiiyim simiir
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

10 Mi Judas Iskariot siya kam iuur nwiso simiir nwirkin. Mi siya prismi yaowae adim simiirim yam, wir simiir nini apwougigim. 11 Sima ta yaiya saiir wakaewinim, sima ini mairgimairga ywowim. Mi sima ina yimbingiyim umir siir hauuwam. Mi ta ii aiirarin Judas siya ina yap

hansir bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. 12 Mi biiki biiyan iiya bret waisikaiyin yis karamaeyin siir naeiya ina yimbiniya. Mi sima sibsib yinisimim saiir yisomsom aokao ta nae komiiya Pasova saiirim, saiir naekwowakam. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii, krima nae pi papi nini diriraerariuwi, ta nae komiiya saiir naeyim, kira naeyamin, ha? Mi sima Jisis siirin hiniina sriigim. 13 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim nwisa yikropki. Mi siya sowiir boinki, kowa om komii iiirar dapninopkainam. Mi inkam nwirin op two komiiya opkaka saiir hainani mi siya kowiirin pi om komii hir napyiskaigin mi kowa wi siir mhoiiya dam. 14 Mi siya omaka ir napninopkainamkin mi kowa saikar dinkin apninopkainam. Mi kowa ta omaka saiir adin siirin pi hiniina tini boiniu: Dimin taemin nowomwarkaiyiuwan inkamin siya hiniina boinkikin, kariir maeyaua ini papi nwowa ta nae komiiya Pasova kamim kariir kigna miriiyim simaka naeyana, ha? 15 Mi kowiirin wi siya niisiimauuwi, maeyau kwira omaka anauwa kouana saiir nwowa. Mi ta maeyaua hii ipii saiirara. Mi kowa krimiir naeyim wi ta maeyau aiir tini diriraerar kwokin, krima naeyam. Siya sowiirin hiniina boinkikin. 16 Mi inkam nwiso siir kigna miriiyo ina yamwo. Mi sowa om komii hiriir yimbiyam. Mi digworaekwowim Jisis siya boinkiyim sowa ini simiirar ini kigiuwim. Mi sowa nae komiiya ina diriraerar kwokino ta Pasova nae komii aiiram.

17 Mi naiowaka Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur nwiso sima yitrib. 18 Mi iiya sima hiiya nae haigin aeiya saiir hirar nidwoyokai aeyim mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini, inkam nwirin krimaka tir nidwokai aeyin kariirin wi wir siya napwouwi. 19 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hikakar ywokiyim. Mi sima, sima sima yinsrii ansrii siirin mi tari kara, aniya? 20 Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kima ti kam iuur nwiso kimiir nwirkin niuwi ini tirar nwowin. Mi ti inkamin iin kanakar ninkin inopkai haiiyin ta twowa nae haigiiya mi wi siyar napwouwi wira kariirin. 21 Hiipa! Ti inkam yaowae adin ninomor kouankin nitin siya wi sipi naowi. Siya karairgin. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika mi wi mintarao ti inkamin wir kariir napwouwin sau omomin siir, siirin wi hik prasaeki nimbiyam tani. Mi ti inkamin siir yopiiya siir naokaina karamae nwokiswo, ini wadieki wadieya mi owin. Dimusi rani, ti inkamin siya wi hik prasae hai rani. Ɬriig.

Jisis siya komunion kamim siir kigna miriiyim simiir hauu aekin (Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

22 Mi sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin nhira hai mi siya Adi Komii siir boin wadieki. Mi siya ina yiinibimbir hauugiyin kamim siir kigna miriiyim simiir. Mi siya boin, kima hai, tikinin yio kariir kipka. 23 Mi siya mob wainin ira mi hai. Mi siya ina mi boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina hauugiyin simiir, sima kwiyaeyam. 24 Mi siya simiir boinki, takina ya kariir nhieka Adi Komii siya nimbingig aeya. Mi kariir nhieya wa naokiinaiinami iikam whiekakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. 25 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, ti op wainin kara wi idip idip swoki kwiyae rani. Niingaka. Mi hiriiyar namiyokiyokiii mi wi iiya kara wainin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hirar nini kwiyaeyiu iski. Jisis siya hiniina boinkikin. 26 Mi sima mwai kwira wao. Mi sima mhiu Oliv hiriir yam. Ɬriig.

Jisis siya Pita siir boinki siya wi digiumii siir haimriyiugigi
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

27 Mi Jisis siya simiir boinki, kima wa nidamgrirgigi wi kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa hiniina boinka, inkamin sibsib kigriraowiyin Adi Komii siya nisomaokii mi siir sibsibim wa nidam ninoopkii. 28 Mi kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi biiyin wi karar namkwokini nu Galiliya hiriirin. Mi wim kima wi kariir mhoiiya niti. 29 Pita siya ina yowarkii boinkiyin siir yai aiirin, yim sima kiriirin wa nidamgrirmiigigi mi ankara niingaka. Kiriirin wi kinisu rani. Niingaki, niingakiinga. 30 Mi Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwowa boini mi ta niiyaka iuumin kwisaka wi niki ik rani mi kira kariir inigin wi hiriiyar miisisaei kripkaii. Mi kwoimaka wi kira wakaeki iuumin ini nikiyakwokin. 31 Mi Pita siya ini igao yaiyar boinkiyin, kara kiriirin wi swoki imprio rani. Niingaki! Niingaka! Mi kara kinakar ninkin aowama mini mi kara kiriir inigin wi mi imprio rani. Mi kam nhirim siir kigna miriiyim yim iriipi hiriinan yai aiirar mi boinki. Ɬriig.

Jisis siya maeyau miiyika Getsemani nhwo saiir kwis boinikin Adi Komii siirimin
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam Getsemani. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boingig, kima tapaiir didwoki, kara nhwo nikini kwis boiniuwi. 33 Mi siya Pita Jems mi Jon simiirarar yikiunam, saika namam. Mi siya ini hikakar ywokiyin. Mi siir kiuin kiugak bi nwokikin. 34 Mi siya simiir boinki, kima whaowae nwowi kariir kwoin siyarin ini wara yiiyiuamwankiyin. Mi kariir piua ini warar yinkisimsibnakiya. Kima tirar dwoki mi kima sipgu mintarao. 35 Mi siya ha kwapnamin mi ini hindara yakai whinamin nu hirar. Mi siya ina kwisboinkiyin Adi Komii siirim. Adi Komii, kira digar mi owi mi ta hika wi kariir mi imbini rani. 36 Mi siya boinki, adiyo! Ɬiya kira digworaekwo hoimgakim simiir tiramar naingwowi, kira wi digar mi owi. Mi ankara hiniina naingwowi, ta kariir hika kira saiir hainaowid. Mi kira kariir kwoin iiirara kipi nwo, kiriir kwoin iiirar timi o.

37 Mi siya ha swoki itin mi ina kigniyin, sima nhwo ara grinkin whini. Mi siya Pita siir ini boini, Saimon! Kira nhwo whini, aniya? Mi kira pi haimiisima nidwo kao rani, aniya? 38 Kima didwo kao mi kima nhwo min timi sriiboin. Mi dimin whirkin kimiiram kinankiuwi, wim wi nikiisi. Kwoinin ina naingwowin dimin taemin tiramin mi piu saeya kinii rani.

39 Mi siya ina swoki amin nhwo ina swokini kwisboiniuin. Mi siya yaiyim biiya siya nikini sriiboiniuim, simiirar swokini sriiboiniu. 40 Mi siya ina swoki itin kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi yim sima nhwoki niridnanaekim mi sima nhwo asi grinkinwhinkim. Mi sima siirin ini yai kaonis boinam whaowaeyim.

41 Mi siya kwoimaka ha swoki itin simiiram mi siya ina ini boiniyin simiirin, kima ina niki grinkinwhinkripkaiyim, aniya? Ɬni dig ywoki, kima ti kigi, iiya ti inkam yaowae adin ninomor kou hirankin nitin siir nonkwonakiyana kam bibiyieyim sima, bidi yimbiniya. 42 Kima dinsiin, krima pi nami. Ti kigwin, inkamin wir kariir napwougigin isi nitin. Ɬriig.

Sima Jisis siir nini onkworimdinu hainakikin
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

43 Jisis siir yaiya biri niki digika mi Judasin kam iuur nwiso simiir
nwirin siya ina yitin. Mi kam isid komiiyin saika yinkin it. Mi
sima kamkiu minim mi dan minim simiir warar yinkin hainani. Mi
prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi kam
adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim simiirin sima nikropkikim
siir nonkworimdinu hainakiyam. 44 Mi inkamin wir Jisis siir nap-
wouwin mi siya hiniina boinirargig kima pa kigin, inkamin pi kara nini
aepirimdiniuwi mi ti inkamin siyairgin. Mi kima pi siir donkworimdinu
hainam.
45 Mi Judas siya ha namin mi siya ini Jisis siirimar youap hiririu
namin. Mi siya ina ini boiniuwin, dimin taemin nowomwarkaiyiuwan
inkam. Mi siya ina yaka aepirimdiniuin siirin. 46 Mi sima Jisis siirin
ina yonkworimdinu kihainamim. 47 Mi Jisis siirar inkam nwirin siir
kingiinar nokwoin siir kamkiuin ha kwakiwokhaiyin mi ini ti prismi
yaowae adin siir mii whisarii prii miriiyan inkamin siir wiin aiir yaka
haingrip itkigiyin. 48 Mi Jisis siya simiir boinki, kima ti kariirim nitim mi
kima ti kamkiu minim mi dan minim simiirin wara dimusi hainanikim,
kariir nonkworimdinuwamin, ha? Kima ha naingwokim kara kimiir
hiiyan inkamkin, aniya? 49 Ii kasa rani, kara kimiir nowomwarkaiyiuwin
Adi Komii siir omaka saiir hir. Mi kima kariir bi nonkworimdinugim. Mi
Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowar ywowa. 50 Mi kamim siir kigna
miriiyim sima ha haiburgigim siirin mi yim sima ina yidamkiyim. Iriig.
51 Mi whran nwirin Jisis siir mhoiiya namin siya yiuis arar kainamkin.
Mi sima siir nonkworimdinu haiyam tirkim. 52 Mi ta siir yiuisa ini sima
yiinikiwhro hainaowida. Mi siya ini parurar iwit amin. Iriig.

Jisis siya inkam komiiyim yai hidiyim simiir whwonkam ida ini okwo iu
(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

53 Mi sima Jisis siirin prismi biiki biiyan yaowae adin siir omaka hiriir
yikiunam. Mi prismi yaowae adim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii
kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima ina
yitim ta omaka aiirara namwoniyam. 54 Mi Pita siya Jisis siir mhoiiya
yam. Mi siya kingiin bi nwokin, ini aru hirar ywokiyin. Mi siya ina
yapninopkainamin hira saiir ano iiir, prismi biigi biiyan yaowae adin
siir omaka maeyau hiriir. Mi siya kamim waikaowiyim pae simaka ini
idwo oniyiu. 55 Mi prismi yaowae adim mi inkam komiiyim yai hidiyim
mi sima kam nhirim simiir yikiuna sima boinmauuwim siyiu biyieyim
Jisis siya tirim simiir. Mi sima siirin wi hiriinansi nwoki isomsomim.
Mi sima ha kigim siirin mi siya dimin biyie whir bi tirkin. Niingaka.
56 Mi ti kamim sima yaimwoni bi boinkim, sima hindara priiboinkim. Mi
simiir yaiyim iripa bi nwokim ini yapa yapa ywowim. 57 Mi kam nhirim
siirin pi whisariiya priininsiin okwo boinki. Mi sima hiniina boinkim.
58 Nim krima ha wakaekim siya hiniina boinkin, ta Adi Komii siir omaka
inkamkar nonkwo miriiya saiirin wi kara nipirgigi. Mi ii kwoimim dig
nwoki mi kara saiirin wa swoki haininansiin mirii nami. Saiirin wi
inkamki nonkwo mirii rani. Niingaka. 59 Mi ta yaiya ti kamim sima boina,
yim sima iriipa hiriinan yaimwoni bi mi boinkim. Simiir yaiyim iripa bi
namasugim, ini yapa yapa ywowim.
60 Mi prismi biiki biiyan yaowae adin siya simiir whwonkam ida yinsiin
okwoki. Mi siya ina sriiyin Jisis siirin mi kira ti yaiyim sima priiboin
priiboinim simiir yai yamdi nowarkii boin tani, aniya? 61 Mi Jisis siya

yaimin yaiminkin, ini hindara yokwo tanin. Siya yaimirsim bi nowarkii boinkin. Mi ti prismi biiki biiyan yaowae adin siya ina swoki sriiyin mi kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin mi siya aniya, iyie? Mi kira ti yinisimin Adi Komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin siir ieya, aniya? 62 Mi Jisis siya ina boinin, ihi, karargin. Mi kima wi kariirar kigi ti Inkam Yaowae Adin ninomor kouankin nitin, ini Adi Komiiyin kiriekakin siir iina iiniga saiir nidwowin. Mi kara niti, kara wi waumirsisim whisinanim ninomor kou hiranim, simakar ninkin onaiinii. Mi kima wi kariirar kigwini. 63 Mi prismi biiki biiyan yaowae adin siya yiinakiwomwitki siir yiuis bripriya siya niiya saiirin. Siya whisarii bi niinikiwomwitka, siya iokakin. Mi siya ina boinkiyin, krima pi inkam nhiram kipi swoki ikiuna yai whinboinamin. Niingaka. 64 Kima bidi wakaekiyim yai bibiyieyim siya boinkiyim Adi Komii siir mi kima ini paniina yaingwokiyim? Mi sima hoimgakarim ini yai kwiruwar kiritkin boinkiyim, siya siyiu biyie bidi tirin, siya wa dao.

65 Mi kam nhirim yaeyop siir yaswaiyiugi mi sima siir yaimwo wh-wonkamim yiuisni kogrinugi mi siirin ina tioim. Mi sima boin, kira profet yai ti boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Mi kamim waikaowiyim sima yikiunam siirin. Mi sima siirin haniingi yipimpar. Ɨriig.

Pita siya miisisaekin Jisis siirin
(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

66 Mi iiya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hirar niki okin mi wig ira prismi biigi biiyan yaowae adin siir mii miriiya saeya ina yita. 67 Mi iiya saeya Pita siir kiga siya pae hir nidwo oniyin mi saeya siir whwonkam iiirar ini kigsib boiniu. Ni kira iriipi hiriinan Jisisin om Nasaretanin saika mi okin. 68 Mi Pita siya ini hindara miisisaekiyin. Niingaka. Kara ninokninkin tani siirin, kara ta yaiya kira boina saiirim warar whaowaei. Mi siya ina youapnaniyamin hira saiir ano kingiin hiriir. Mi iuumin ina yikiyakwokin. 69 Mi ta wiga mii miriiya saeya Pita siir swoki kiga mi saeya kam nhirim saiir kingiin hir nwowim simiir boinki, tiki inkamin Jisis siir kigna mirii inkam nwir ieyairgin. 70 Mi Pita siya ina swoki miisisaekiyin. Niingaka. Mi mhoiiya kam nhirim saikar nokwowim sima swoki boinhiuriyiugi siirin, kaimwoki kaimwowairga kira kipi niksisae ni kira iriipi hiriinan Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwirkin, nu Galili hiran inkamkin. Sima hiniina boinkikim. 71 Mi Pita siya ina yikopaisisirkiyin, kaimwoki kaimwo kiinga! Kara ti inkamin kima boinin siir bi ninokninkinkin. 72 Mi biri kimiminkikin, iuumin kwisaka ina yikiyin. Mi Pita siya ina swoki aingwowoknakiyin yaiya biiya Jisis siya boina siir. Jisis siya hiniina boinkin, iuumin kwisaka niki ik karam nwowi mi kira kariir inigin wi kwoima miisisaei. Mi Pita siya nou prasae bi kinkin. Ɨriig.

15

Sima Jisis siirin Pailat siirim yikiunam
(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

1 Mi prismi yaowae adim sima nugak imumar yamyakwok adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi inkam komiiyim yai hidi ikim simiiram, sima yai iripa hangiriyiu boinai. Mi sima Jisis siirin wieyin sopni yimboru kinam Pailat siirimin. 2 Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir

nu iiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, wa yaiya kira boina ini mi owa. 3 Mi Pailat siya yaowae adim simiir wakaeyin sima yai whiekakim siirara boin hiuriyiugi. 4 Mi Pailat siya Jisis siirin ina swoki sriigiyin, kira yai wakae boin tani, aniya? Wakae! Sima yai whiekakim ini kiriirarar boin hiuriyiuim. 5 Mi Jisis siya yai kwir biri swoki wakae boin srankin. Niingaka. Mi Pailat siya asi kintiirgikin. Ɨriig.

Pailat siya boinkin Jisis siirin pae hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinu inankiiyim
(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39–19:16)

6 Biewi biewiyim ii komiiya Pasova wou nikwo aeiya mi Pailat siir siyiuin hiriiyar tirikin, siya maeyauwa mii biyie miriiya kamim hiugripkiikikaiyim simiirin pi nwira nokmwin apniki. Iikamim simiir kwoinkin naingowowin inkamin siir. Mi Pailat siya simiirimin pi sirarar nikropki. 7 Mi ta iiya inkam nwirin Barabas nikiuwiyin, omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kamim wra nwowiyim inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim io simaka nwowim mi simiir nhir imiir nisomsom aokaowim siya simakar nwokaigin. 8 Mi iikamim ha naninkiniuniyim mi sima Pailat siir boinki, tiki siyiuin, biiya kira tirin biewi nhirim digiyim mi kira pa nikrop apniki ta maeyauwa mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir nwowin simiir inkam nwirni. Mi tariinanin kira siira ti swoki tir. 9 Mi Pailat siya simiir yai yaka yowarkii boinki, kima minam naingwowi kara Juda simiir inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir niuguskiyim, aniya? 10 Mi Pailat siya hiniin asi boinkikin. Dimusi rani, siya bidi yinokninkinin prismi yaowae adim simiir kwoinim. Sima Jisis saika whwokwoka nwo rani, simiir kwoinin i ieyar kwaewaowi bii sima nwowim. Mi sima siirim asi nikiunanikim siirin. 11 Mi iikamim simiir kwoinim prismi yaowae adim sima ini boiniurwokaiyiu. Mi sima pi hiniin nwoki boinkiyim Pailat siya Barabas siir dikrop apniki. 12 Mi Pailat siya simiirin ina swoki boinkiyin mi kara pi paniina tiri ti inkamin kima boiniyin Judami iikam simiir inkam komiiyin nu kigriraowiyin, ha? 13 Mi sima siir yai yamdi ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi! 14 Mi Pailat siya simiir sriigi, dimusika, ha? Siya dimu dimin tirbukin, ha? Mi sima ina kauwok boinamnankiyim, siirin ti paeyin hiiniya nirioninkinin saikar dinkin irinugi! 15 Mi Pailat siya iikam isidin simiirim hiirgin mi siya Barabas siir asi kigninkin apnikikin. Mi siya Jisis siirin kamim yaii niniiyim simiirim iyopmauugi, sima nipimparim siirin. Mi mhoiiya sima siirin ina yikropkiyin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim. Ɨriig.

Mi kamim yaii niniiyim sima Jisis siir nigbumbugim
(Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)

16 Mi kamim irim haiiyim sima Jisis siirin inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siir omaka maeyauwa hiriir yinkikwona apnam. Mi sima kam nhirim yaii niniiyim simiirim yikiuna, sima ta maeyau kwiruwa saiirarar naninkiniuniyim 17 mi sima Jisis siirin yiuis paridnana kwira yitomwaniu haiginiu. Mi sima urid nimridgakin whira hopwhro mi sima siir mwo iiir kaigrisiugi. 18 Mi sima siir yigbumbu, akamie! Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin! 19 Mi sima siir mwowin paekopin hougwokwo apiyin siir yikrimkrae. Mi sima siirin yaeyop

haini mi yaswaiyiu mi sima ogmwo ha hiuim mi ina kaiyirou kisisanaim siir inig iiir hainanam. 20 Mi sima siir mingigin digiyim mi ta yiuis pariidnan bripriya ina swoki isaiya. Mi sima siirin ini siir yiuis aiirar swoki ii haiginiugiyim. Mi sima Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugiyam. Ɬriig.

Mi sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

21 Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgigim mi siya ina yapamin siyiu maeyau niinga aiir. Mi sima siyiu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin siya haiyam. 22 Mi sima Jisis siirin maeyau kwira saiir hiriir yikiunam ta maeyauwa saiir iniga Golgota. Mi ta maeyauwa saiir inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga. 23 Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauuwam minkin mi siya biri kwiyaekin. 24 Mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yiuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hiniin diminin pi nhinga haii. 25 Ɬiya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saiirar yinkin irinugiyakwok. 26 Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina saiir winki yokwoni. Sima hiniina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin. 27 Mi sima Jisis siir kingiinin inkam nwiso hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Mi nwirin iiniga mi nwirin yaioyaeya. 28 [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. Mi ta yaiya hiniinga, sima siirin kamim hii tauaeiyim simaka yinkin hiuwiyopmasugi.]

29 Mi iikamim haimii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintiirim. Mi sima siir boinki, biiya kira hiniina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara niipiirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki haininansiin okwoki. 30 Mi kira kinakina tami diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nirioninkinin siir waraurankin! 31 Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu. Mi sima, simasimar yomboin amboin, siya inkam nhirim simiirin bidiyar whindiriraerar haiginiuin. Mi siya, siya siyar diriraerar namim panopi, ha? 32 Mi ti inkamin siya nimbinkiyin siya Israel simiir inkam komiigin, simiir nu kigriraowikin. Mi siya paeyin hiiniya nirio ninkinin siir hirankin krimar kigwokwoiuungi. Mi krima wa nwoki aingwo tibmiikiyim kiriiramin. Mi inkam nwiso Jisis saikar ninkin irimdinugiyo paeyin hiiniya nirioninkininsi yo sowa iriipi hiriinan siirin warar mi inkin igbumbu. Ɬriig.

Jisis siya bidi yaonamin
(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

33 Mi iiya nabie bopwo nwowa mi iiya ina kakauugiya. Mi hinda tinda ini niiyar ywokiyim. Mi iiya bie nad nwowamtibin, iiya ii kwoim nwowiya saiir yadig iurib. 34 Mi ii kwoim namwoiuwiya mi Jisis siya ina kauwok boinkiribin, Eloe, Eloe, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa hiniinga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kira

kariirin digiumii dimusi haimriiyiugigin, ha? 35 Mi kam nhirim kingiin hir nokwowim sima siir yai wakaeyim mi sima ina boinim, wakae! Siya Ilaija krimiir wanwiyaeyin siirim nikiuwi. 36 Mi inkam nwirin ina iwitnamin hamgan hainakiyim. Mi ta op kausrira siir idwo yaokinki. Mi kimidiniya paekop inakar yinkin udgi mi Jisis siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyim. Mi ti inkamin siya boin, ha tiki o. Krima niki kigriraowi siirin pi Ilaija siya nasi whindiriraerar iuungi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. 37 Mi Jisis siya ha kauwankii boinkiribin mi siya ina iyie hikainamtibin.

38 Ћiya Jisis siya naowa ta yiuis komiiya Adi Komii siir omaka saiir nitiyisiuwa saeya ini bopwoniyar yinwitamnaiiniya. Mi ina yiugusnaiinama nua hiriir. Mi ta yiuis prieiya ini kwisa ywokiya. 39 Mi kamim yaii niniiyim simiir bii nwowi inkamin siya Jisis siir whwonkam ida nokwokin mi siya kigiyin siya hiriinan niyae hikainamtibin mi ini siya siyar boinkiyin, kaimwoki kaimwokiinga! Tiriiginin Adi Komii siirar yinisimkin. 40 Mi wig nhirim hirar mi inkin okim mi sima arurig hirar nokwo kaokikim. Mi nhirim simaka hir ninkin okwo kaokim. Ћra Maria om Makdalanka mi ira Maria Jems sapisapin mi Josis sowiir apu aeya. Mi ira Solomonika. 41 Biiya Jisis siya nu Galili hir nwowin mi ta iiya ti wigim siir mhoiiya namkim. Mi sima siir nae diriraerarim mi wig isid komii whirin yim sima iriipi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. Ћriig.

Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)

42 Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yio siya iriipi hiriinan iiya Adi Komii siya iikam simiir kigriraowana iiya saiirimar mi owini. 43 Mi Juda simiir ii komiiya waka nwokwowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninopkainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Niingaka. Siya Jisis siir piuis biyieya saiir hainakiyim sriiyiugin. 44 Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya saiir wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin siirim yikiuna mi siya siir sriii, Jisis siya bidinanar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin. 45 Mi iiya siya yaii ninii kamim simiir bii nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya saiirin hati hainam. 46 Mi Josep siya yiuis whisinana kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunis hainakiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. Mi siya siirin yiuis whisinana saiir whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar nopkikinkin. Mi siya siiya komiiya kwira warnani ie iiir warkin tinugigam. 47 Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya saiir haigigiya. Ћriig.

16

Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

1 Mi Juda simiir ii komiiya dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopii aka mi Salomi saeya sima waim piuii miiyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir piu aiir naokinam sainamkim.

2 Mɨ ɨigwɨra sima bɨeyɨn bɨdi maskwokiyakwokɨn mɨ saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowɨn inkam haigigigiyɨn siirɨm. 3 Mɨ sɨmasɨmar yapboɨnaiyam, krɨmiirɨn pɨ nhɨnga whɨn mɨrii ta siiya komiiya saiir warɨtkɨnkiyɨm, ha? 4 Mɨ ɨiya sima siyanowɨn siir nɨnɨ kɨgɨuwɨm mɨ sɨmar kɨgi siiya komiiya hɨr nwo rani. Nɨingaka. Bɨdi ɨnabaki ɨtkɨnkiya ɨemɨga. Taka siiya, siiya prasae rani. 5 Mɨ sɨma siyano ɨiir napnɨnopkainamɨn mɨ sɨma kɨgam whranisɨm nwɨrɨn sɨmiir ɨina ɨinig mɨɨya nɨdwokai. Siya yɨuɨs whɨsinan bripriya kwɨra nii ɨdwokai. Mɨ sɨma siir nɨnɨ kɨgɨuɨm mɨ ɨni hindara ɨnɨ anaaɨuwɨuwɨm. 6 Mɨ siya sɨmiir boɨnkaiwɨn, kɨma kɨpi kɨgnanae kara bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn, wɨm kɨma Jɨsɨsɨn om Nasaretanɨn siirɨm hansɨri paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn sɨma nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn siirɨn. Mɨ siya tapaiir nwo rani, bɨdi yɨnsiin ɨdwonamɨn! Mɨ ɨni omwaiyar swokɨ waiyan! Kɨma ta maeyauwa sɨma haigigiga saiir tɨ kwakɨg siya hɨr nwokaii. 7 Kɨma dam! Mɨ kɨma pɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm pɨ sɨmiir tɨnɨ boɨnɨu mɨ Pita siirɨn warar. Mɨ kɨma pɨ hɨnɨɨna tɨnɨ boɨnɨu, Jɨsɨs siya kɨmiir bɨiya bɨdi yamkwokɨnɨn nu Galilia hɨriir. Mɨ kɨma siirɨn wɨ hɨr nɨnɨ kɨgɨuwi. Bɨiya kɨmaka siya nɨkɨ boɨna saiir hɨriinan! 8 Mɨ tɨ wig oumɨm ɨna yɨdamniyamɨm idowɨiya hɨriir, tɨ siyano ɨiirsi. Mɨ sɨma ɨna yɨdam ɨugusamɨm, kɨugak bɨ nwonamkɨm sɨmiir kɨuɨm ɨni hindara yɨinɨrkɨinamɨm. Mɨ sɨma inkam nwɨraka yai panɨinsi yɨmboboɨnamsi. Nɨingaka. Sɨma pɨ nɨdidnamkɨm. Ɨriig.

Jɨsɨs siya Maria om Makdalana saiir hɨriir yɨmbiyam
(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

9 [Jɨsɨs siya Sande nugak ɨmumar yɨnsiin ɨdwonamyakwok. Mɨ siya bɨigɨ bɨiyɨn Maria om Makdalana saiir hɨriir yɨmbiyam. Mɨ ta wiga, bɨiya Jɨsɨs siya nɨnɨskɨigiya yɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨma nwokaiya saiir mɨ saeyaɨrga.] 10 Maria saeya ɨnɨ kɨgɨu tɨ siir nomiiyauɨm naɨngwoyɨmiyok ou prasae bɨri kɨnkɨm siirsiyɨn. Maria saeya bɨiyɨn siir nomiiyauɨm bɨiya saɨka nwokaiyɨuɨm sɨmiir ɨnɨ boɨnmauuɨu. 11 Mɨ Maria saeya sɨmiir boɨnki Jɨsɨsɨn ɨni omwaiyar swokɨ waiyan kara siir bɨdi kɨgnaniyɨn. Mɨ sɨma ta yaiya saiir wakaeyɨm mɨ sɨma bɨri naɨngwo tɨbmiigɨm. Ɨriig.

Jɨsɨs siya siyɨu hɨrɨn inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiywo sowiir hɨriir yɨmbiyam
(Lk 24:13-35)

12 Mɨ ta saiir mhoɨiya inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiywo sowa om komii hɨr haiburgigo mɨ ha napamwo mɨ sowa siirɨn siyɨu hɨr yapiyɨskai. Mɨ Jɨsɨs siya sowiir hɨriirɨn yaeya pɨu kwɨr yam. 13 Mɨ sowa ha swokɨ amwo mɨ kɨmɨdiniya kam nhɨrɨm sɨmiir ɨnɨ boɨnmauuɨu. Mɨ yɨm sɨma sowiir yai aiirɨm bɨ swokɨ aɨngwo tɨbmiigɨm. Nɨingaka. Ɨriig.

Jɨsɨs siya kam ɨuur nwɨrɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hɨriir yɨmbiyam
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

14 Mɨ kam ɨuur nwɨrɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm ɨiya sɨma naeyar nɨkɨ ɨdwo aeyɨm mɨ Jɨsɨs siya ɨna yɨmbiyamɨn sɨmiir hɨriir. Mɨ siya sɨmiir ɨnɨ ɨkɨu whɨsarii rani, sɨma bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm. Mɨ kam nhɨrɨm sɨma pɨ nantamyɨriyɨrkɨm kam nhɨrɨm sɨma naboɨniyɨm Jɨsɨs siya bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn ɨeyankɨn mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyan. 15 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma ɨkɨ omom omomɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir dam mɨ Yai Wɨn Kɨbiya saiir dapboɨnmamauuam iikamɨm sɨmiir. 16 Mɨ ɨnkamɨn

naiŋgwo tibmii mi siya ha baptais mi siirin wi Adi komii siyar kaoprigiokwowi. Mi yipiki inkamkin naiŋgwo tibmii karam nwowi, yim wi siya griritkaigi. 17 Mi iikam whiekakim naiŋgwo tibmiiyim simiirin kirie wi Adi Komii siya hauuwi dimin komii komiiyim simiir diriraeraram. Mi sima wi kariir inig iiirar ninimniskiiyami uridyiu bibiyieyim simiirin. Mi sima wi yaeya yaigin kwira boini. 18 Mi simiir iinam mipugin biyiu dapiyin siir nonkwowi mi op biyieya kwiyae aokaowiya saiir kwiyae mi ti hiriinan diminim wi simiirsi nao rani, sima. Mi simiir iinam makak inkamim simiir mi hainii mi sima wi wadieyar mi oki. Ɨriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor koua hiriir yikiunam
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)

19 Mi mhoiiya krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya siir yaiyim simiirin dig nwogigim mi Adi Komii krimiir Wanin siya ina yikiunamin siirin ninomor koua hiriir. Mi tariinanin siya ini siir iina iinigmiiya ini idwoiuin. 20 Mi kamim siir kigna miriiyim, sima ina yamim hinda tinda. Biiyan Inkam Komiiyin siya ini simakar yinkin miriiyamin. Mi siya simiir yai imiirin warar mi whinkinsiis haiginiuwam dimin komii komiiyim sima tir imiirin. Mi ti dimininin iikamim simiir niisiimauugin. Mi ta simiir yaiya kaimwokikaimwowairga, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiga. Ɨriig.

LUK

Luk siya winkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saikar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niiwiiyin siya winkikin Grik hiran iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hiran iikamim sima minam naingwowi, sima siyiu miiyik iiirar nwoki idwowim. Luk siya ti niiwiiyin Jisis siir boinkin, siya inkam wadiekiwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyimiyokin mi simiir dimin biyieyim ini siyar mi iinakiyim. Ɨriig.

1 Biiya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar winkinankiugiugikim inkam komii Tiofilas siiramin, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. 2 Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nhirkim, sima mi boinmimauuim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niiiwiiyim. Yim tariinanin ini krimar nonkwowim. 3 Kara Lukgin, niiwii whiekakim biiyanim mi tariinanan ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niiwiiyim biigi biiyanim mi tariinanan ikim, simiirin kara kiriiram bidi winkiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. 4 Mi kira wi hiniina ninokninkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyiuwa kiriir, saeya kaimwo kiinga.

Adi Komii siir paekwosimin Sekaraia siir boinki Jonin wi sipi nimbini

5 Mi iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowin, nu Judia hirin pris inkamin nwira nwokin, siir inigin Sekaraiakin. Siya Abaisani pris isidin siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidin siirga, saiir inigin Ilisabetka. 6 Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki bi kimbugo ini wadieki wadieyar ywowo. Mi sowa Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiupai siyiupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yaiyim simiirin ha mi wakaeyoknaeikim. 7 Mi sowawaiyin yiinie bi niyio miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa niingaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

8 Ya Sekaraia siir isidin siya miriiya iiya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamin krimiir kaoprigi okwowiyin siir miiya Adi Komii siir whwonkam ida miriigin. 9 Mi siirin sima yimbingi maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biiyan Inkam Komii siira dimin taemin min ninkin imiiyaeiya siirin hiriir yokmwin apninopkaigi. 10 Mi ta ii aiirin iikam isid komiiyin sima idowiiya hirar ywo. Mi yio siya dimin taemin imiirar niki inkin imiiyaeiyin mi yim sima ini idowiiya hirar kwisboinim. 11 Mi Biiyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiyamin siir hiriir. Mi ini hiiya dimin taemin haigin ninkin imiiyaeiya ini saiir kingiin hirar yamikwoniyin. 12 Mi iiya siya Biiyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiiyin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowin. 13 Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi Komii krimiir Wanin siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewinin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginiu. 14 Mi kira wi mairgimairga taokitaoka siirim nwowi. Mi iikam whiekakim iriipi hiriinan, wi mairgimairga taokitaoka siiramar mi owi. 15 Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie

nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iiya siir naokainaei, Adi Komii siir naeyiuin wi siirar naninkiniuiuwi. 16 Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi siya nikiunami Biiyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. 17 Mi siya Adi Komii siir naeyiuwin mi siir kirieya biiya Ilaijani nwowa wi saiir hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biiyan Inkam Komii siir biiya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komiigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisisop haigiwini Biiyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

18 Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ta yaiya saeya kaimwoki niuwi mi kara wi paniina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hiniina boinkikin. 19 Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara Gebrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwowikin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauuniyam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauuniyam hainanikin. 20 Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aiir naingwo tibmii rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iiya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyana wi saiirar nadigiuwi mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

21 Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimiyok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin? 22 Mi iiya siya idowiiya ha napnaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkinkiyim mi tari siya yaeya dimin win bidi kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin. Mi siya simiirin ini iinarar yani kinmimauuiuin mi siya ini waeyaimikrimar ywokripkaiyin.

23 Mi siir miini iiyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hiriir. 24 Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hiniina boinka, 25 mi Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaigiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Ɨriig.

Paekwosimin siya Maria saiir boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

26 Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gebriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. 27 Mi kopaksim ira, saiir yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hii min bi nanaeka, sima saiirin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka saiir inigin Mariaka. 28 Mi paekwosimin saiiram ha namin mi siya saiir ini boiniu, Akam, Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. 29 Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya paniin, paniin yaiga. 30 Mi paekwosim siya saiir boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. 31 Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei mi kira siir inigin wi Jisis

nokdap haiginiu. 32 Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hiniina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biiyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwin okwo haiginiuwi. 33 Mi siya iinokiinokin wi Judami inkam komii nwowi. Miiya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami. Niingaka.

34 Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hiniina yowarkii boin, tiriiginin wi paniina nimbiyami? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. 35 Mi paekwosim siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin wi kiriir nanink ini uni mi siir kirieya kiriirin wi saeya kinsiis haiginiuwi. Mi mhoiiya kira wi ti yinisimin siir naokainaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. 36 Wakae! Biiya kiriir yopiiya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriiyar whira ywo Biiya sima ha boinkim saeya wi yinpiugak nwo rani. 37 Dimin whirkin Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Niingaka.

38 Mi Maria saeya siir yai aka hiniina yowarkii boin, wakae! Kara Biiyan Inkam Komiiyin siir miiyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hiriiyar mi tiri. Mi paekwosimin siya saiir haiburgigin mi siya ina yamin. Ɨriig.

Maria saeya Ilisabet saiir ini kigiu

39 Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhiinama, mhiu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hiriir. 40 Mi saeya Sekaraia siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet saiir ini boiniu, akam. 41 Mi iiya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina saiir wakaeya mi ti yinisimin ina kakninaokaigiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini saiirar yaninkiniuiuwim. 42 Mi saeya ha kauiyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi wari yinisimin kiriir mhiinau nwokaiyin, yio ini sakisar mi owin. 43 Kara paniin wiga, ti Biiyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? 44 Wakae! Kariir wiina, kiriir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhiinau nwokaiyin ina kaknanaokaigiyin mi siya ini mairgimairgar ywokiyin. 45 Kira Adi Komii siiram naingwo tibmii wiga kira mairgimairga ha dwo. Mhoiiya kiriirin wi Biiyan Inkam Komiiyin siya boina wi saiir hiriinan tiri. Ilisabet saeya hiniina boinka. Ɨriig.

Maria saiir mwaiga

46 Maria saeya mwai waowa saeya hiniina boinka,

Kariir mhii kwoinim ini Biiyan Inkam Komiiyin siiramar naingwo irkakim.

47 Kara Adi Komii siiram mairgimairgaei, kariir nanmaiwarkainain inkamkin.

48 Kara miiyan wig niingaka. Mi siya ini kariirsiyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiiya iriipi hiriinan, iikamim sima kariirin wi hiniina boini, kara wig bimbiuwi rani.

49 Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kirieka kin, siya kariirin dimin komiigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.

50 Yaioyae yaioyaeyim hirii hiriinan kinairgim. Sima pi inan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.
51 Adi Komii siir iina mii kirie kirieyim saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeiyim, simiirin siya bidi nhinikriropkiyim hinda tinda.
52 Mi inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim, simiir miiyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig karamaeyim, simiirin wi siya hainanpraprasi
53 Siya dimin miiyik miiyikim wi iikamim mhiigi naowim wi simiir hauuwi. Mi iikamim iki digworaekwoki naokinguguninkinim simiirin wi piu niinga niinga siya nhinikriropkii.
54 Mi siya ini naingwobumbuwa biiya siya nimbina ini saiirar swoki aingwowoknakiyin. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiugin.
55 Siya krimiir brougaeyin Ebraham saika bidi yimbinin mi siya siir yinieyim mhoiiya niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hiniina waoboboinka.
56 Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama saiir oma hiriir. Iriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

57 Ilisabet saeya naokainani iiya yinisim iiir, ina yimbiyama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iiir yaokaina. 58 Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biiyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini mairgimairga wara mi inkin owim saikan.
59 Mi ii iriiyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iiirar swoki okdap haiginiuwim. 60 Mi siir apua saeya boin. Niingaka! Siir inigin Jon dokdap haiginiu. 61 Mi sima saiir boin, krimiir brougae wanwiyaeyim biiya ti hiriinan inig iiir bi nokdapkim. 62 Mi sima siir adin siiram kinmimauu srii, krima yinisim siir inigin wi paniina dapi? 63 Mi mhoiiya Sekaraia siya simiir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim. Mi siya hiniina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim. 64 Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iiirar hainanprapraskiyin. 65 Mi simiir inkam inkamnanim simiir omaka kingiin nwowim sima nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhiuim nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokiigiya. 66 Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyimyok boinim. Ti yinisimin siya wi paniin paniina nwowi. Sima ina yinokninkinkiyim, Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini saika nwowa. Iriig.

Sekaraia siir mwaigim

67 Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paekwosimkin bidi yinkiniukikaiyin. Mi siya diminin mhoiiya nimbiyamanim simiirin ina kauwok boinkiyim.
68 Krima Biiyan Inkam Komiiyin, krimiir Adi Komiiyin siir inig iiir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranim simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiiya ywokiyim. 69 Siya

ninansiin okwokikin nanmaiwarkainan inkam komiiyin,
krimiir nanmaiwarkainam Devidni isidin siir inkam nwirin
siir. Siir miiyan inkam nwowam. 70 Siya siir profet inkamin
dimin whirki kimbu karame nwowin siirin bidi bidiniyarin
hiniina boinkin. 71 Siya krimiirin, krimiir sau omomin
simiir hiranki nanmaiwarkainaei. Mi siya krimiirin wi
kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir iin
kirieya saiir hirankar nispimspaki hainakii. 72 Siya nimbina
krimiir brougae wanwiyaeyim simaka mi saeya. Mi siya ta
naingwobumbuwa krimiir niisiimauuga. Ta nimbin kibiya
siya haiyaprapraskiya, siya saiir swoki aingwowoknakikin.
73 Ta siir nimbin kibiya krimiir brougaeyin Ebraham saikar
nimbinkin. 74 Mi siya krimiirin krimiir sauan omomin siir
iin hirankar nanmaiwarkainaei. Mi krima siir mii aiir mirii,
krima wi nididgak nwo rani. 75 Mi krima siir whwonkam
idan wi dimin whirki kimbu rani, wi wadieyar haiyaprapras
okwowi. Mi wi rirmiiya dwo. Mi iigwir iigwirin krima wi
hiriiyar nwoyokiyokiii. 76 Mi kira ti kariir yinisim yinkamiyinin
mhoiiya sima kiriirin wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin
siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biiyan Inkamin siir biiya
namkwokini. Siir siyiu iiir kisisop diriraerarkwokinim. 77 Mi siya
yaiyim wi siir iikam imiir boinmimauuim. Mi simiirin wi siya
nanmaiwarkainaei. Mi simiirin dimin biyieyim igbid kamyau
siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. 78 Whisarii rani, Adi Komii
siir kwoinin krimiirsi naingwobumbugin mi hiinsima krimiirsi
nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan krimiir whwoyakiyam.
79 Mi siya wi iikamim niibwomambwo nwokaeyamim mi naokao
kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginiuwi. Mi krimiirin wi siyar
niisiisiimauu api kwoin miiyikin hiinsima nwowiyin siirin.

Sekaraia siya hiniina boinkikin.

80 Mi yinisimin ina mwririyin mi siir kwoinin mi siir piu aka ini kirie
warar yinkin okiyim. Mi siya maeyau siiyin nu apa niinga saiir hirar
nwoninaeyin mi ini Isrel simiir iikamim simiir hiriiyar yimbiyamin. Iriig.

2

Maria saeya Jisis siir yaokainaki
(Mt 1:18-25)

1 Mi taka iiya Sisa Ogastasin nu komii Rom hiran inkam komii nwokin.
Mi siya siir biiyan inkam komii komiiyim simiir boinki ti omisisimim siir
hir nwowim siya kigriraowiyim simiir hiran iikamim simiir inig imiir
nini winakiyam. 2 Mi siyiuin inig haiyin iikamim omom omanim simiir
mi ta ii aiir haibwakainakim. Mi taka iiya Sairinias siya nu Siria hiran
omom simiir biiyan inkam komii nwokin. 3 Mi iikam whiekakim sima ini
simiir yapayapa omamar swoki amim. Mi simiir inigim simiir om hirar
ini winaki yokwoni.

4 Mi Josep siya om Nasaretin, nu Galili hir nwowin siir haiburgigin
mi siya ina yamin siir brougaeyin Devid siir om iiiram, Betlehem nu
Judia hir nwowin siirim. 5 Josep siya mi wiga siya boritmaiya Maria,
sowar yam. Sowa minam namkwo, inig nini dapmauuwiuwam. Mi taka
iiya Maria saeya yinpiugakar nwonamka. 6 Mi iiya sowa om Betlehem

hirar nwowa mi yinisimin ina kaknanaokaiyin. 7 Mi taka iiya sowiir yinisim yinaomiyinin ini saiirar yaokainan. Mi saeya yinisim iiirin yiuis mirmiiya saiir higriniu. Mi siirin bulmakaumi twowa nae haigiya saiir kikaiyiu whwonkai. Mi simani bulmakauni omaka saiir whwonkaigim. Dimusi rani, omakam inkamki whwonkaiiyim inkam kina bidi digiyim. Ɨriig.

Adi Komii siir paekwosimim sima ini boinmauuwiu kamim sibsib kigriraowiyim simiirin

8 Mi kam nhirim sibsib kigriraowiyim, niiyaka sima omin siir kingiin hir waikaowiigim, maeyauwa sibsib ima naeiya saiir. 9 Mi Biiyan Inkam Komii siir paekwosimim simiir hiriir yimbiyam. Mi Biiyan Inkam Komii siir paeya namnamiinan ha wokiinaiiniyin mi ini simiirar yamitkiniuwin. Mi sima nidid prasae bi kinwinkim. 10 Mi paekwosimin ina boinin simiirin, wakae! Kima kipi nidid. Kara yaiwin kibiya kimiir nauuni boinmauugigam nitkin. Mi ta yaiya iikam whiekakim simiir kwoinim wi mairgimairga komii saeya nwowaiginiuwi. 11 Mi taka iiya brougae Devid siir om hirin wig ira yinisim yinkamiyinin nwira yaokaina. Mi ti inkamin kimiir nanmaiwarkainankin. Adi Komii siyar nimbinkikin siirin, Biiyan Inkam Komii Krais nwowam. 12 Mi kima siirin hiniina nini kigninokninkiniuwi mi siyairgin. Mi kima wi yinisim nwirin yiuis mirmini saeya higriniuin wi siir nini kigiuwi. Mi siya ini bulmakaumi twowa nae haigiiya, ini saiir whwonkaiyin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkikin. 13 Mi bi kimiminkikin ninomor kou hiran paekwosim whiekakim ina yiuunaiiniyim mi sima ini ti paekwosimin saikar yauni oniyim. Mi sima ini Adi Komii siir inig iiir hainan prapraskiyim. Mi sima mhoiiya hiniina boinki,

14 Adi Komii krimiir Wanin ninomor kou hiranin siir inig iiir hainanki.
Dimusi rani, Adi Komii siya big nasmirwaiya bidi ywokiyin
simiirin mi iikam whiekakim nuanim sima iripa dingwomamair
aeikiyam.

15 Mi iiya Adi Komii siir paekwosimim mi sima swoki ama ninomor kou hiriir, simiir haiburgigim mi kamim sibsib kigriraowiyim sima sima yomboin amboinki, humbae! Krima om Betlehem hiriir nami. Ti diminin hir nimbiyamin siir nini kignaki. Biiyan Inkam Komii siya boinkiyin krimiir. 16 Mi sima biri kimiminkim ina yamsauwim mi sima Maria, Josep mi yinisimin twowa bulmakaumi nae haigiiya saiir kikaiyiu whwonkaiyin, simiirni ini kigiu. 17 Mi iiya ti kamim sibsib kigriraowiyim sima siir nini kigiuwim mi sima ti yaiyim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugigim simiir ti yinisimin siirim mi sima ini sowiirwai boinmimauuniyim. 18 Mi iikamim ti kamim sibsib kigriraowiyim simiir yai aiir wakaeyim mi sima ini hinda yanaakiyim. 19 Maria saeya ti yaiyim saeya wakaeyim simiir simiira naingwokwokaigika. Mi saiir kwoinau hirar haigi okai, saeya biri naingwo owouga. 20 Mi kamim sibsib kigriraowiyim sima ha swoki apamim mi sima mwai ina yap-wowaowamim Adi Komii siir inig iiir hainanam digworaekwowim sima wakaeyim mi sima kigim simiir. Mi digworaekwo whiekakim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmamauugikim bidi yimbiyamkiyim. Ɨriig.

Sima siirin Jisis yokdap haiginiu

21 Mɨ mhoɨiya ɨi ɨriiyar kwoɨmɨm namkiyɨm mɨ siir mɨoɨsa ɨna kɨtiyopnɨr haiya. Mɨ sɨma siir inɨgɨn Jisɨs yokdap haigɨnɨu. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma bɨiyar dapkikɨnkɨn, ɨiya siya siir yopiiya saiir mhɨinau hɨr nikɨ okai karamaeyar nikɨ owɨn saiirar. Ɨriig.

Simion Ana sowa Jisɨs siirɨn omaka komiiya Adi Komii siira saiir hɨr inɨ kɨgɨu

22 Ta ɨiya sowa buga niyɨoprɨkmaiya sowa buga siyɨuɨn bɨiya Moses siya wɨnboɨnkiyɨn mɨ siir hɨriinanar mɨ tɨr. Mɨ siir ad yopiiyo ɨna hainamwo siirɨn om komii Jerusalem hɨriir, Bɨiyan Inkam Komii siir ɨɨn ninɨ onkwo hauugiyam. 23 Yai komii kwɨra Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowa, saeya hɨnɨɨna wɨnboɨnkika, bɨikɨ bɨiyan yɨnisɨm yɨnhaomiyɨnɨn, yɨo mɨnɨm nɨmbingɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir hauugiyam, siir yɨnisɨmar nwowɨm. 24 Yokwo Komii saiir yai kɨrɨe kwɨra saeya hɨnɨɨna boɨnkika, ɨiya wigkamwo sowa yɨnisɨm yɨnkamiyɨn yɨnhaomiyɨnɨn, Adi Komii siir omaka komiiya saiir hainam mɨ yo sowawaiyo ɨriipɨ hɨriinan ɨɨnmab haomwo ɨsa timɨ ɨsom hainam. Mɨ ɨɨnmab aiiram mɨ whaowaekɨn, mhautam haomwo ɨsa timɨ ɨsom hainam. Mɨ Josep, Maria sowawaiyɨn om komii Jerusalem hɨriir asi namkwo.

25 Mɨ inkam nwɨrɨn om komii Jerusalem hɨr nwokɨn, siir inɨgɨn Simion. Mɨ tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Nɨingaka. Siya inkam wadɨekɨn. Siya Adi Komii siiramar mɨ kwɨsboɨnikɨn mɨ siya ɨi aiirɨmar nikɨ owi, ɨiya Adi Komii siya inkam nwɨrɨn siir nɨkropki, Isrel hɨran iikamɨm sɨmiir mhɨi kwoɨn ɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwam. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni saɨkar nwowɨn. 26 Adi Komii siir naeyɨuɨn siir bɨdi yɨisimauuɨn mɨ siya wɨ nikɨ aosau rani. Nɨingaka. Siya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Krais ɨiya siya nɨtana saiiramar nikɨ owi. 27 Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar hɨurworwokai ɨnsiingikɨn mɨ siya Adi Komii siir omaka saiir hɨriir yapnɨnopkainam mɨ yopii adwo yɨnisɨm Jisɨs siirɨn ɨna hainaniyɨn Adi Komii siir omaka saiirɨm, Adi Komii siir hauugiyɨm, sɨmiir siyɨu ɨeya boɨnɨn siir hɨriinan. 28 Mɨ Simion siir ɨɨna tɨ yɨnisɨm ɨɨirar yɨnkwo mɨ siya Adi Komii siir inɨg ɨɨirɨn hɨnɨɨna hainan prapras boɨnki,

29 Bɨiyan Inkam Komii dimɨnɨn bɨiya kɨra nɨmbinɨn, kara siir bɨdi kɨgɨn. Mɨ tariinanɨn kara naonami, kɨra kariirɨn ha kɨgnɨnkɨnki. Tariinanɨn kara kɨriir mɨiyan inkamɨn wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwowi.

30 Inkamɨn krɨmiir nanmaiwarkainaɨnɨn kara siir bɨdi kɨgɨn.

31 Kɨra tɨ dimɨn ɨiirɨn iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir whwonkam ɨda dirɨraerarkɨn.

32 Siya paenan mɨnam nɨuyakɨn iikam whɨekakɨm Juda iikam tani, sɨmiir kwoɨn ɨmiir nanaakɨnɨnki haigɨnɨuwam. Isrel kɨriir iikamɨm inɨg komii sɨmiir hauu haigɨnɨuwam.

33 Mɨ ɨiya siir yopii adwo sowawaiyɨn hɨriinan wakaeywo tɨ hɨriinan yaiyɨm Simion siya boɨnɨm sowiirwai yɨnisɨm ɨiir mɨ sowawaiyɨn naɨngwoyɨmyok pranae bɨ kɨnkwo. 34 Mɨ Simion siya sɨmiirniiyɨn hanɨingɨ yɨgboɨnmamaɨr haigɨnɨu. Mɨ siya Maria Jisɨs siir apua saiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, wakae, tɨ kowiirwai yɨnisɨmɨn, Isrel sɨmiir iikamɨm wɨ higa siya nɨnɨuwi. Mɨ nhɨrɨm wɨ siya swokɨ anmaiwarkainaei. Tɨ inkamɨn siya, Adi Komii siya nɨmbinɨn. Mɨ siir siyɨu ɨiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi mɨ nhɨrɨm wɨ saɨkar nɨnkɨnwamwarkɨi boɨni. Mɨ nhɨrɨm wɨ yaewan siir kɨndiyɨuwangigi. 35 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨn aowa aowanɨm wɨ idowɨiyar nwoki. Mɨ mhoɨiya sɨma siirɨn wɨ siyɨu

miiyik miiyiknan tir tani. Mi kira siirin hiriinan kigi mi kiriir kwoinin wi hindara hiugimkikiugi, siirsiyin. Mi ta hik hiriinana wi sauin, inkam piu nitiyin mi ha kimpipisugiiyin, wi hiriinan kimpipisugi. Simion siya hiniina boinkikin.
36 Mi profet wig ira om komii Jerusalem hir nwoka, saiir inigin Anaka, saeya Fanyuel siir yinisimka. Asa siir isidin siir hiranka, saeya waibiyie bidi yowa. Biiya saeya kam piua niki owa, saeya biewiyim pariiga ywo, iriiyar whis (7). 37 Mi mhoiiya saiir kamin ina yaonamin mi wig igabae nhiinga saiir biewiyim pariig, kamnwii whii (84). Mi saeya iinokiinokin Adi Komii siir inig hainanim bi siisika, saeya Adi Komii siir inig iiirin nii nabie nii nabie hainanika. Mi ii nhirim, saeya nae minim pa mi haiyaei iiyim saeya nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim Adi Komii siir omaka komiiya saiir. 38 Mi iiya Josep Maria sowawaiyin ta omaka Adi Komii siira saiir hirar niki owo, Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim mi Ana saeya ha nimbiniya mi saeya ini Adi Komii siir inig iiir ini igboinmamairniya. Mi saeya kimidiniya ti yinisimin siir yai imiir boinmimauu, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim, siirim nwokwokinim, Isrelan iikamim hir nwowim simiir nanmaiwarkainam. Ɨriig.

Josep siya om Nasareta hiriir swoki haiyiug apnam

39 Sima digworaekwo whiekakim diriraerar digiyim, Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiu ieya boinin siir hiriinan mi sima ina swoki amim nu Galili, simiir oma Nasareta hiriir. 40 Mi ti yinisimin ha mwriigiyin mi siirin ma minkin bi nipiyaokiimiminkin siya ini kiriekakar ywokiyin mi siya ini ninokninkin miiyik whiekakar mi okiyin. Mi Adi Komii siir naingwoyimyoka ini saikar nwowa. Ɨriig.

Yinisim Jisis siya ina yamin Adi Komii siir omaka saiirim

41 Mi biewii biewiiyim ta ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiyin om komii Jerusalem hiriiyar namnanaeiko, sowawaiyin bi nwokaigiiko. 42 Jisis siir biewiyim iuur whisa namwo iuwim mi siya wara yinkin am, siir yopii ad owakan, ta ii komiiya wou nikwo aeiya saiirim. Biewii biewiiyim biiya sowawai niki tirkiyim simiir hiriinan. 43 Mi wou nikwo aeni iiya dig nwokiya mi sima ina swoki amim mi yinisim Jisis siya om komii Jerusalem hirar ywoki. Mi siir yopii adwo sowawaiyin ha bi naingwoko siya ini hirar ywokiyin. Niingaka. 44 Mi sowawaiyin ha naingwoko siya ti iikam whiekakim sowaka waiyar napamim simaka napami mi ta nabie kirieya sowa sowa asi napamko. Mi sowa sowiir nomiiyauim mi sowiir ad igrimim simiirim hansiram siya simaka mi owi. 45 Mi sowawaiyin ha hansirnanaeyo siir bi swoki kigin. Niingaka. Mi sowawaiyin, om komii Jerusalema hiriir asi swoki haiyiug hansranamko siirimin. 46 Ɨiyim sowawai siirim hansiro, kwisa hansir mi kwoimaka saiir ini kigiu, omaka Adi Komii siira saiir hir nwowi siya, Juda simiir inkamim siyiupai, siyiupaiyim sim nowomwarkaiyiuwiyim simiir bopwoniya hir nidwokai wakaemimiki, simiir yai min dimin imiir mi siya simiirin ina mi kinawaomwarkii sriiyin. 47 Mi kamim siir yai imiir wakaekiyim mi sima ini hindarar yanaakiyim ti yai whiekakim siya ninomokninkin boinkiyim simiirin. 48 Mi sowawaiyin siir nini kigiuwin mi sowa ini hindara yanaakiyo. Mi siir yopiiya saeya siirin hiniina ini boiniu, yinisim! Kira kririirwaiyin hiniin dimusi tirgikin, ha? Krirawaiyin kiriirsiyin pranae pranae bi naingwoyimyok hansirko.

49 Mɨ siya sowiirwai yai aka hinɨɨna yowarkɨi boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mɨ kowa bɨ ninokninkinko, kara pɨ kariir Adin siir omaka tirar nwowi, ha? 50 Mɨ sowawaiyin bɨ ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiyaimwo aiirin.

51 Mɨ siya ini sowakawai warar swokɨ inkin amin om Nasareta hiriirin. Mɨ siya ini yopii ado sowiirwai yaiyar mɨ wakaeyoknan. Mɨ tɨ yaimin diminim siya boinim, ini yopiiya saiir kwoinau hirar haigi okaiyim. 52 Mɨ Jisis siya komii namwoiuwin mɨ siir ninokninkina ini warar mɨ inkin opnirtaraokiya. Mɨ iikam ikim sima ini siiramar yaingwokiinim. Ɨriig.

3

Jonin op baptais haiginiuwiyin yai siya boinmimauugin
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)

1 Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biewiyim iuur iriiyar (15). Mɨ Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mɨ ta ii aiirin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin saiir kigriraokin. Mɨ siir akamin Filip siya nu Itaria mɨ nu Trakonaitis sowiir kigriraowan inkam komii nwokin. Mɨ Laisenias siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin. 2 Anas, Kaiafas sowa prismi biiyan inkam nwoko. Mɨ ta iiya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siiyin nu apa saiir hir nwowin mɨ Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, saiirar nimbiyamkin. 3 Mɨ Jon siya omom omom whiekakim ie Jodan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hinɨɨna boin, kima kimiir dimin biyieyim digiumii simiir haimriiyiugigi mɨ op wa nwokɨ baptais haiginiuim mɨ Adi Komii siya kimiir dimin biyie biyieyim biiya kima tirkaiyiuim wɨ hanɨingin haiyoprimdiyiumiigi. 4 Jon siya hinɨɨna boin profet inkamin siir yai aiirin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii saiir, yim hinɨingim,

mɨ inkam nwirin maeyau siiyin nu apa niinga, hir kauwok boinkiyin
siya hinɨɨna kauwok boinkikin, Biiyan Inkam Komiiyin siir
siyiuim simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyiu iiir sibgu
diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hinɨɨna boinkin.

5 Mɨ maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timɨ
hainkrimkrinkinkwokin. Mɨ mhiu komii komiiyim mɨ mhiuisisim
ikim, wɨ sima dopkiyimikiina mɨ siyiuim mipugnan wrieyokim
yim timɨ oprimtioki mɨ siyiuim haigi inamnaniyim, yim timɨ
iyiohimikmai diriraerarkwokin.

6 Mɨ iikam whiekakim wa nwokɨ kigninokninkinkiyim, inkamin Adi
Komii siya nimbinin krimiir nanmaiwarkainanin siirin. Profet
Isaia siya hinɨɨna boinkikin.

7 Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hinɨɨna boinki, kima iikam miiyiknankɨ mɨ iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Mɨ kimiirin nhinga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginiugiyim? Mɨ Adi Komii siya wɨ kimiir nonkwoniinwomwiirninkin tani, aniya? 8 Mɨ kima iikam whiekakim simiirin hinɨɨna diisiimauu, kima kimiir dimin biyie whiekakim, simiirin bidi haiyoprimdimiigiyim. Mɨ kima, kima kima hinɨɨna kipi ninkinwamwarkii boin, nim krima Ebraham krimiir brougaeyin siir iikamkim mɨ siya wɨ digar nwowi mɨ krima wɨ iikam miiyikar nwowi. Niingaka. Mɨ Adi Komii siya naingwowi mɨ tikɨ siiyam siyar

mi dirɨraerarii, siya wɨ digar mɨ owi mɨ sima wɨ Ebraham siir yɨnisɨmar namwoɨuwi. 9 Ua ɨni paemɨi hɨrar haigɨn taowaigɨna mɨ pae whɨekakɨm nae mɨiyɨk bud karamae nwowɨm yɨm wɨ paenau sima nɨiyɨtkaigaiki. Mɨ wɨm kɨma ɨni tɨ paeyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm.

10 Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna srɨi, krɨma wɨ panɨɨna tɨri. Sɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisiimauuɨm, krɨmiir dɨmɨn biyɨeyɨm bɨdi haiyoprɨmdiyɨmiigiyɨm, ha? 11 Mɨ Jon siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiya hɨnɨɨn boɨnki, ɨnkamɨn yɨuɨs kwɨsaɨrgakɨnɨuwi mɨ siya kwɨra, ɨnkamɨn nɨɨnga nwowɨn, siir tɨmɨ hauu. Mɨ ɨnkamɨn naemɨnkɨn naokɨngugunankaiyɨn yɨo ɨriipa hɨriinanar tɨmɨ tɨr. 12 Mɨ kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm, yɨm ɨriipɨ hɨriinan ɨna mɨ ɨtɨm Jon siirɨm, op sɨmiir baptais haigɨnɨuɨm. Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna srɨi, iikam nowamwarkaiyɨuan ɨnkam, krɨma wɨ panɨɨna tɨri, sɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisiimauuɨm, krɨmiir kwoɨn biyɨeyɨm, bɨdi haiyoprɨmdiyɨumiigiyɨm? 13 Mɨ Jon siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnmauugi, kɨma umɨrmaɨrɨn gavman siya boɨnkiyɨn siirarar hai. Yaeya umɨr nokii kɨpi swokɨ ɨnkɨn hai. 14 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan siirɨn ɨna mɨ srɨiyɨm, krɨma wɨ panɨɨn panɨɨna tɨri? Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨma ɨnkam nhɨrmi hindara kɨpi prɨitɨopɨrɨitɨo mɨ kɨma sɨmiirɨn whɨsarii kɨpi prɨiboɨn hɨuriyɨu mɨ sɨmiir umɨrɨm whɨsarii kɨpi prɨiyɨksasae hai. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨn hiinsɨma dwo tɨ umɨrsɨmɨn kɨma haiiyɨn kɨmiir mɨi aiirsi.

15 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨna yɨnaɨngwoyɨmiyok boɨnɨm, tɨ ɨnkamɨn siya Kraisɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn iikamɨm sɨm nanmaiwarkainam, aniya? 16 Jon siya sɨmiir yaiyaka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn kara kɨmiirɨn op ara baptais haigɨnɨuwi, ɨnkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn kariir kouwɨn ɨni siyar ywowɨn mɨ siya ɨni yaowae adnan ywowɨn, kara ɨni yɨnisɨmnan ywowɨn. Mɨ kara siir mɨiyɨm wa sɨbgu ɨnomokɨnkɨn mɨrii rani. Kara ɨnkam mɨiyɨk rani. Nɨɨngaka. Mɨ kara op arar baptais haigɨnɨuwi mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siirɨn wɨ siyar haɨnɨuae haigɨnɨuwi mɨ tɨ dɨmɨn biyɨe ɨmiirɨn wɨ paenan siyar nɨu ɨuguski. 17 Siya ɨni ɨnkamɨn twonidɨm twonau haigiiyɨn mɨ ha nokwobrombropiyɨn, ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ iiya ɨkɨ twonid ɨmiir nokwobrombrop dɨgiyɨm mɨ kasɨm pa kuubrukigi. Mɨpi twonid nɨɨngam sɨmasɨma namwokaiyɨuwi mɨ sɨmiirɨn pɨ omaka nae haigiiya hɨr nɨnɨ haigiyɨuwi. Mɨ siya kas ɨmiirɨn pa nhɨsopkɨninaka mɨ sɨmiirɨn pɨ pae nhɨsopkɨn namgɨnki. Mɨ ta paeya saeya wɨ nɨutɨngi rani. Nɨɨngaka. Saeya wɨ hɨriiyar nɨuyokiyokɨikaeyami.

18 Mɨ Jon siya tɨ hɨriinanɨm sɨmiir boɨnmauu dɨgiyɨn mɨ siya Yaiwɨn Kɨbiya saiir yai kɨrɨekɨrɨe kɨbi whɨekakɨm sɨmiir warar yɨnkɨn boɨnmɨmauu.

19 Jon siya gavmanɨn siir bɨiyan ɨnkamɨn Herot ɨo siir nwokɨn. Dimusi rani, siya siir nomousɨmɨn Filip siir wiga Herodias saiir haɨnɨkɨi nonkwonan mɨ siyɨu biyɨe nhɨrɨm siya tɨrɨm ɨo sɨmiirsi wara mɨ ɨnkɨn okɨn. 20 Mɨ Herot siya siyɨu biyɨe komii whɨrɨn ha swokɨ tɨrɨn mɨ ɨni tɨ bɨiyanɨm sɨmakar swokɨ ɨnkɨn haigɨnkiyɨn. Whɨsarii rani, Jon siirɨn siya hɨugrɨpkɨikikaigɨn. Ɨriig.

Jon siya baptais haigɨnɨugɨn Jisɨs siirɨn
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

21 Ɨiya Jon siya iikamɨm sɨmiir baptais haigɨnɨuɨn mɨ siya Jisɨs siirɨn ɨni warar mɨ ɨnkɨn baptais haigɨnɨuɨn mɨ ɨiya Jisɨs siya nhwowar nikɨ kwɨsboɨnɨn mɨ nɨnomora ɨni omaka anonanar haiwaokiya. 22 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨna yɨuwiniyɨn. Mɨ sɨma kɨgwɨn siir naeyɨuɨn

iinmabnan siinaini siiram. Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya saeya hiniina kauwok boinkika, kira kariir yinisim wadieki wadie kiingin. Mi kariir kwoinin ini kiriiramar naingwokwonanaeyin. Mi kariir mhii kwoinim, kiriirimin ini mairgimairga ywokiyin. Ɨriig.

Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima
(Mt 1:1-17)

23 Ɨiya Jisis siya siir biewiyim, kamnwir iuura nwowin mi siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhiekiniuwi. Niingaka. Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir yinisimkin.

24 Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. Mi Livaiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio Josepni yinisimkin. 25 Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin. Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini yinisimkin. 26 Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin. Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani yinisimkin. 27 Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joananin yio, resani yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Serababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini yinisimkin. 28 Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio Erni yinisimkin. 29 Mi Erniyin, yio Josuani yinisimkin. Mi Josuain, yio Eliesani yinisimkin. Mi Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi Jorimin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. 30 Mi Livaiyin, yio Simioni yinisimkin. Mi Simionin, yio Judani yinisimkin. Mi Judanin, yio Josepni yinisimkin. Mi Josepin, yio Jonamni yinisimkin. Mi Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin. 31 Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin. Mi Melianin, yio Menani yinisimkin. Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin. Mi Matatanin, yio Netani yinisimkin. Mi Netanin, yio Devidni yinisimkin. 32 Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin. Mi Jesiyin, yio Obetni yinisimkin. Mi Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi Boasin, yio Salmoni yinisimkin. Mi Salmonin, yio Nasoni yinisimkin. 33 Mi Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin. Mi Aminadapin, yio Atmini yinisimkin. Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi Anaiyin, yio Hesroni yinisimkin. Mi Hesronin, yio Peresni yinisimkin. Mi Peresin, yio Judani yinisimkin. 34 Mi Judain, yio Jekopni yinisimkin. Mi Jekopin yio Aisakni yinisimkin. Mi Aisakin, yio Ebrahamni yinisimkin. Mi Ebrahamin, yio Tirani yinisimkin. Mi Tirain, yio Nehoni yinisimkin. Mi Nehoin yio Serakni yinisimkin. 35 Mi Serakin, yio Reuni yinisimkin. Mi Reunin, yio Pelekni yinisimkin. Mi Pelekin, yio Ebeni yinisimkin. Mi Ebenin, yio Selani yinisimkin. 36 Mi Selain, yio Kenani yinisimkin. Mi Kenanin, yio Apaksatni yinisimkin. Mi Apaksatin, yio Siemni yinisimkin. Mi Siemin, yio Noani yinisimkin. Mi Noain, yio Lemekni yinisimkin. 37 Mi Lemekin, yio Matusalani yinisimkin. Mi Matusalain, yio Inokni yinisimkin. Mi Inokin, yio

Jaretni yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni yinisimkin. Mi Mahalalalelin, yio Kenani yinisimkin. 38 Mi Kenanin, yio Inosni yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin. Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi Adamin, yio Adi Komiini yinisimkin. Ɨriig.

4

Setan siya siir nipiyaokiiyam tirkin
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

1 Adi Komii siir naeyiuin ini Jisis siir yaninkiniuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya yikiunam maeyau siiyin apa niinga inkam karamaeya saiir hiriir yam. 2 Mi siya ta maeyau siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim kam nwisa ywo (40). Mi ta iiya Setan siya Jisis siirimin saiir kinankiukin. Mi ta ii aiirin Jisis siya nae bi naekin niingaka. Siya mhiirima nwokin.

3 Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki mi siya pi bret nwoki imbiyamim. 4 Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hiniina boinka inkamin nae aram naingwowiyin siya wi kiriekak nwo rani. Niingaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowiyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siir hauu rani. Niingaka.

5 Mi Setan siya siirin ina yikiunaiinamin mhiukiua hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yiisiimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. 6 Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kiriir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargim mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. 7 Kira ogmwo kariiram hiui mi kariir inig iiir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kiriirgim. 8 Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka. Kira Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iiirarar hainan siya kiriir Adi Komiikin mi kira siir mii aiirarar donkwo iski.

9 Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir akou hir ini okmwin okwoiu. Mi siya siir boinki mi kira Adi Komii siir yinisim kiinginiuwi mi kira pa diswit natkinaiinam. 10 Yokwo Komii saeya hiniina boinka mi Adi Komii siya wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu kigriraowim mi kira wi nao rani. 11 Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir iinam mi kiriir iga wi siiya kwirki swoki hain tani. Niingaka. 12 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saiir yaiya saeya hiniina boinka, kira Biiyan Inkam Komiiyin siirim kipi kinankiu mi siirim kipi sriii, ti hiriinan dimin biyieyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Niingaka. 13 Mi iiya Setan siya siirim kinankiuguguwin, ti dimin taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyin. Ɨriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Mi Jisis siya nu Galili hiriir namin mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin siir kirieya ini siyakar ywowin mi dimin taemin whiekakim Jisis siya diriraerarim simiir yaiya ina haigiririr boinama omom omomim simiir. 15 Mi siya iikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai nidwokai

wakaeiya saiir hir boinmimauugin mi sima ini siir inig iiirar hainan prapraskiyim. Ɨriig.

Mi om Nasaretan iikamim sima digiumii Jisis siir haimriiyiugim (Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwii okwonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Ɨinokiinokin siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaingiyin. 17 Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi bidiniyar saiir hauu mi siya mii kwira hiniina boina saiiram hansirkin,

18 Adi Komii siir naeyiuin ini kariir tir nwowin. Mi siya kirie kariirin minam hauugin mi ha nimbinkin, siir yaiwin kibiya iikamim sima sima sipiyimiyokmaeyamiyim simiir boinmimauuim. Siya kariirin minam nikropkikin kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hiniina boinmauuim mi digworaekwowim uridnan kimiir nitkiyim mi kimiirin wi rirmiiya kara nwowaiginiuwi mi iikamim nhwokwisae nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginiugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiiya kara nwowaiginiugi.

19 Siya kariirin minam nikropkikin. Ɨiya Adi Komii siya nanmai-warkainana iikamim simiir kara saiir boinmimauukin.

20 Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwowin mi ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim iikamim simiirin ta ii aiir nowomwarkaiyiu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. 21 Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiniraraowa. 22 Mi sima siirin ina boin wadieyin mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinkim yai miiyik miiyikim siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiyin mi sima boin. Ti yinisimin siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miiyik miiyikim papiyanki haigim? 23 Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyio yai kwira saiir yaimwokiyaimwo aiir boinmauugi, inkam iikam nhirmi whindiriraerariyin yio ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyiu hiniinin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iiirin hiriinan siyiu iiirar timi tir. 24 Mi siya boin, kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyoknaeikin. Niingaka. 25 Wakae! Kara kimiirin yaimwokiyaimwowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae niinga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iiya naoki bi swoki kinmiminka biewiiyim whwoim haimii (3 ½ yia). Mi iikam whiekakim ti nu iiir nwowim sima mhii prasae bi naokim. 26 Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae niingam nu Isrel hir nwowim simiirim bi nikropkikin. Niingaka. Siya siirin, wig igabae niinga irua om Sarefat nu Saidon hirana saiiram nikropkikin nae saiir hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. 27 Mi profet Ilaija siir iiya iriipi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranim paowaigi piskomkopouwim, simiir nwirni miiyik bi nwokin. Niingaka. Mi niinga nwokiyin Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. 28 Mi ta

iiya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir hir nwowim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima bidi yinokninkinkiyim ta yaiya Jisis siya simiirar hiuriyiu boinkin. Mi simiir mhii kwoinim haugihauga asi whwiyiekikim. 29 Mi sima ha ninsiin okwokwokiyim mi Jisis siirin ina kiyaiwowitnaniyamin omin siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhiuisim whirin simiir om ieya nwowin mi sima siirin hiranki nitkiigiyim tirkim. 30 Mi sima dig bi nwokim whisarii rani, Adi Komii siyar nikidukin simiir kwoinim mi sima asi nididkim. Mi Jisis siya ini simiir bopwowar yapnamin. Mi siya ina yiugusamin. Ɨriig.

Jisis siya inkam nwirin uridyiu biyiekakin siir haiswoniskikin
(Mk 1:21-28)

31 Mi Jisis siya om komii Kapaneam nu Galili hiranin siir namkin. Mi Juda simiir ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya siir iikam nhirim saiirar mi owomwarkaiyiugin Adi Komii siir yai aiir. 32 Mi sima ta siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi rani, siir yaiya inkamin inig komiigakin siir hiriinan boinkin ta yaiya kirie komiigaka. 33 Mi omaka yaimin dimin nidwokai wakaekiya, inkam nwirin yiu biyiekakin hir nwokin. Mi siya ina kauwok boinamnankiyin, 34 hie! Jisis om Nasaretanin, kira dimu dimin tiram nitkin, ha? Kira krimiir nonkwoniinwomwiirninkinam nitkin, ha? Kara kiriirin ina ninokninkinin kirargin Adi Komii siir yinisimin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainanin. 35 Mi Jisis siya igao yai ti yiu biyie siir yikwao boinki, kiriir yaiya ti tanki! Mi yiu biyieyin siya ti inkam iiirin iikam whiekakim simiir whwonkam idar haigi irimtiogigin mi siya ina yamin. Mi siya siir bi nonkwoniinwomwiirninkingigin. 36 Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi simasimarin hiniina yimboin amboin, ae! Ta yai hiniina saeya paniin paniin yaiga. Mi siya yiu biyieyim simiirin wi inkamin kirie komiigakin mi inigak ikin mi siir hiriinan boinmimauuwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iiirin ina haiburgigim mi sima ina yamim. 37 Mi ti dimin hiriinanin Jisis siya tirkiyin ina haigiririrkiyin, omom omom imiirin. Ɨriig.

Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskiigin
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Mi Jisis siya ta omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir niua saeya ma piu huua kiniya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikiunaki Jisis siirin saiir nini kigniyam. 39 Mi siya ha namin, kimidiniya hiiya saeya whina saiir kingiinar ini okwowiuwin mi siya ta ma huua kiniya igao yai saiir boinki mi ta ma piu huua kiniya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

40 Mi iiya bieyin nikiiyamki tibin, iikamim nomiiyaugakim, sima simiir nomiiyauim mapai mapaigi niiyim simiirin ina yikiunaniyim, Jisis siirim. Mi siir iina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyim mi siya simiirin ina yinimniskigiyim. 41 Mi ti uridyiu bibiyieyim iikam whiekakim simiir hir nwowim sima ini warar yinkin amkiyim mi sima igao yaigak hiniina ywonamim. Hie! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kigninkin

boinaikin. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamin Mesaia Adi Komii siya nimbinin siya krimiir nanmaiwarkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir boinmimauugin.
(Mk 1:35-39)

42 Mi bienainakarin siya tiki om iiir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam karamaeya saiir yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. Mi iikam whiekakim sima ina yamim Jisis siirim hansiram. Mi iiya sima siir hansiryiskaiyin mi siir kwoinin kimidiniya sima yikpitmaiyim ti simiir om iiir haiburgigsi, siya pi om whira namisi. 43 Mi siya simiir boinki, kara yaiwin kibiya iiya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana saiirin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauuwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. 44 Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya saiirin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeiyim nu Judia hiranim simiir asi boinmimauuwamkin. Ириig.

5

Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoimgak asi haigin
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 Mi iigwira Jisis siya Genesaret whiigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkiniuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. 2 Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa whiigbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna hiisoki. 3 Mi Jisis siya iisim ira saiir kwirii, ta iya Saimon Pita siirga. Mi siya Saimon Pita siir boinki siya i aiirin hamiisima wokiyopkiyim yaba hiriir mi siya ta ikopsim aiir yidwokai boinmimauugi Adi Komii siir yai aiirin, iikam whiekakim simiir.

4 Mi Jisis siya yai ha boin digiyin mi siya Saimon Pita siir boinki, iya whiidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidin kima haimna ditmai anasu kikaiyim. 5 Saimon Pita siya ina yowarkii boinin, inkam komii ta nii kirieya krima whisariiyar miriinanaemaowikim, anasu whirmin whirmin bi swoki iigimiminkin. Mi kira pi boinkin, kara pi asi nitmai. 6 Mi sima ha nitmaikiyim mi simiir haimna anasu kasa bi niigikim mi haimnain pi hiriiyar pi inanbirgiyin. 7 Mi sima simiir iripa miiyan kamim i ira saiir nwowim simiirim kinkina, simiir whinmiriiyim mi sima ha nitim mi anasuim ina yiskaina haigimimirkiyim. Mi i iso ini hindara iyimiminkiywo. 8 Saimon Pita siya hiriinan kigiyin mi ogmwoin Jisis siir kingiina ini hiuiu mi ina boinin, Biiyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimin biyie tiran inkamkin. 9 Siyar mi kamim saikar nwowim, sima ti anasu whie komiiyim sima haiyim simiir kigiyim ini hindara yanaakiyim. 10 Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowa Saimon Pita sima iripa mii kwiruwa miriigim. Sowa iriipa hiriinan ini warar mi inkin anaakiywo. Mi Jisis siya Saimon Pita siir boin, kira kipi nidid ti anasu kira haiyim, mhoiiya kira iikamim simiirin wi hiriinan haii, kariir mhoiiya nitamin. 11 Mi sima i iso ha nadu hiuwamasukuniyim mi simiir digworaekwo whiekakim ini hirar iyopnisugikim mi sima ini Jisis siir mhoiiyar yamim. Ириig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskomkopouin siir haiswoniskigin (Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 Higwira Jisis siya om whirin inkamin paowaigi piskomkopouin siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamin siir piua paowaigi bidi yinkiniua mi iiya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiinar yakai kaiyirou whinaiinamin. Mi ina boinaiyin, Inkam Komii kira naingwowi mi kariirin wi dig kirar nwowaiginiugi. 13 Mi Jisis siir iina ha ninkikiya mi siir yanonkwowiuin mi siya boin, kara ha naingwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya. 14 Jisis siya igao yai siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi pa dam inkamin naemin kimiirsi ninkin imiiyaeiyin Adi Komii siirim pris inkamin kimiir kaoprigi okwowiyin siir tini boinmauuiu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiyaeki! Kiriir piu wadie nwowa saiirsi. Mi yaiya krimiir brougae Moses siya winkiya saiir hiriinan. Mi ti kamim nwoki inokninkin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. 15 Mi diminim Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiigiya. Mi iikam whiekakim siir yai wakaenakiyim nitkim mi maim simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskiigiyim. 16 Mi ii nhirim siya maeyaua inkam karamae pi saiir napninopkainami mipi nhwo hir nini kwisboiniuwi. Friig.

Jisis inkamin iga iin ninsimsiriuwin siir haiswoniskiigigin (Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Mi iigwir nabie Jisis siya iikam nhirim simiir niisiimauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyiu komii komiiyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim. 18 Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga iina ninsimsiriuninkinin siirin hiigakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir hainopkainamim tirkim, Jisis siir igmiiga nini haiginiuim. 19 Dimusi rani, ini iikamki yinkiniu waowim, sima ini siyiuim yinkinyaeyaonamim, ti makak inkamin siir hainopkainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainaiinam mi sima maeyau kwira saiir yami iinikiniingi. Ta hiiya saiir digar mi ti inkamin ta hii aiir whwonkaiyin sima siirin hiigakar yonkwosiisiisnaiinam iikam ima nwowa maeyaua saiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikiniu. 20 Fiya Jisis siya simiir naingwo tibmii kirie saiir kigiyin mi siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. 21 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simasimarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki haiyoprimdiyiumii srankin dimin biyieyim. Niingaka. Adi Komii siirarar miiga. 22 Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi siya simiir boin, dimugin? Ti hiniin kwoinin kimiir waraur nwokaiyin, ha? 23 Piki hiniin dimin kirie ikim kara mirii karamae nwowiyim mi piki hiniin dimin ikim hiinsima nwowiyim kara mirii karame nwowiyim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim ta mii hiriinana ya mii kirie, o mii komii rani, aniya? Mi kara ha boinki, kira dinsiingi mi kiriir hii aiir hainam ya mii komiiga, iyie? Mii komii rani, aniya? 24 Yaowae Adin ninomor kou hirankin nitin karargin. Mi kimiirin wi karar niisiimauuwi kirieya

dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga iina ninsimsiriuin siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! Mi kiriir hii aiir dinsiin hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam! 25 Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiiya mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iiirar hainan ap waowaowamin. 26 Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krima kwakigiyin. Ɨriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 Mi ti dimininin siir mhoiiya, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwirin omom omomi umir haiiyin siir inigin Livaikin, siya omaka siya nidwokai miriiya saiir hir nidwokaii. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiiya wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirgingikim mi siya ini Jisis siir mhoiiya yamin. 28 Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiiyar yamin.

29 Mi Livai siya nae komiiya ina diriraerarin siir omaka hirar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. 30 Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna miriiyim, simiirin hiniina yiniinansao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkin haiiyim mi kamim siyiu biyie tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiyae, ha? 31 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin ma karamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiramin. 32 Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miiyik miiyikim sima ha naingwowim krima iikam miiyikim simiir mhii kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyieyim hiniina naingwowim krima miiyik rani, simiir mhii kwoin imiir ninkpit haigiyim nitkin. Ɨriig.

Nae haiya aeni yaiga
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna miriiyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinikim. Mi Farisi simiir kigna miriiyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna miriiyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiyaei. 34 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima ha naingwowi, iiya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae aiiram niti, saiir naeyam mi kima wi saiir haiyaki, aniya? Niingaki, niingaka. 35 Mi mhoiiya iikam biyie nhirim sima ninkaknan nwowi siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkamnanim simiir haiburgigi mi taka iiya ya nikrani sima nae wi saiir haiyaki.

36 Jisis siya min boiniyiokin, inkamin, yiuis win haimiiya saiir kipi kintio hai, yiuis kaba saiir nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yiuis miiyika wi saeya nonkwobumbuwi. Mi ta yiuis wina saeya wi yiuis biyieya saika wi miiyik kig rani. Niingaka. 37 Inkamin wain opa wraisu

is kaba saiir bi naokaiigin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ti wain opa saeya niyopiinaiinii mi wi ta wraisu is kaba saiir mimbimbirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iuguski. 38 Niingaki, niingakiinga. Mi kira ta wain opa wraisu is miiyik aiirar daokai. 39 Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa saeya hiniinga. Iikamim Moses siir siyiu iiir napiyim sima boriisopi Jisis siir siyiu iiir swoki apim mi sima wi hiniina boini ti siyiuin siyiu paii rani. Mi sima siyiu winin digiumii siir haimriyiugigim mini mi sima siyiu biiyanin siiramar naingwowi. Friig.

6

Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saeya mii haiyani iiga
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1 Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karam nwowiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokiinamkin. Mi kamim siir kigna miriiyim witnid nhirim simiir kigrimgrirgi haiyamim mi sima ina yiinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. 2 Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyiu komii iiir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? 3 Jisis siya simiirin hiniina yowarkii boin, kima ti diminin biiya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iiya siir isidin sima mhiigi naowim mi sima naeyim, aniya? 4 Mi Devid siya omaka komiiya Adi Komii siira saiir napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir ninkin imiiyaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiiyin, kimidiniya siir isid iiir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyiu komii siir siyiuin, hiniin boinkin. Tiki bretin inkam niingaki bi swoki aeikin. Niingaka. Yio pris simiirarairgin. 5 Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biiyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwowi, ha? Friig.

Jisis siya inkamin iina biyiekakin siir haiswoniskigin
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 Mi Juda simiir ii komii kwira piu siiskuwakiya, dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya, saiir yapninopkainam. Mi siya simiir yowomwarkaiyiu. Mi inkam nwirin hir warar ninkin okin, siir iina iiniga bidi yinsimsiriunamim ini paeyaryaowainan ywokiyama. 7 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sim Jisis siirim hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim, siya ti inkamin siirin pi Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nasi haiswo niskii mi ta hiriinana saiirsi hiuriiyiu boinam minkim siirin. 8 Mi Jisis siya bidi yinokninkinin simiir kwoin imiirin mi siya ti inkamin iinakin naoninsimsiriuwin siir boinki, kira tiriir winsiin apnani. Mi tiki inkamin siya ina ini okwowiuwin. 9 Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir sriii, siyiu komiiyin siya paniina boinkikin, Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiirin? Mi krima siyiu miiyik ti tir iyie? Mi siyiu biyie ti tir, aniya? Mi krima siir ti haiswoniski haiginiu, ta ii komii aiirin, iyie? Mi krima siirin hiriiyar ti kignisu ao, iyie? 10 Mi Jisis siya

iikam imiir kaoyokiyokiigiyin mi siya ti inkam iiir boinki, kiriir iindibin ti inkiyinyinki. Mi ti inkamin hiriinan tirkiyin mi siir iina ini wadieyar swoki okiya. 11 Mi simiir kwoinim ini haugi haugar whwiyiekikaigiyim. Mi ini sima simar whrieboinamim mi krima Jisis siirin wi paniin paniina tiri? Ɨriig.

Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbin
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 Mi taka iiya Jisis siya ina iiyamin mhiuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta nii kirieya siya ini hirar kwisboin pirkinkaiyin, Adi Komii siiram. 13 Mi bieyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriiyim simiiram yikiugi mi siya ti kam iuurnwiso simiir yimbin. Mi siya simiir inigim ina dap haiginiuim aposel. 14 Simiir inigim hiniin hiniingim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginiu mi siir nomousimin yio Endrugin mi nhirim yim sim inigim hiniin hiniingim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. 15 Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiyaimwowa hiniingin miiya siya miriiya bi mirii kikripikin. 16 Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwin siir sau omomni. Ɨriig.

Jisis siya makak iikamim simiir haiswonimniskiigin
(Mt 4:23-25)

17 Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apniyamin mi siya maeyau hikmainana saiir yokwo iikam isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whiigbid whiigbida wainamim, simiir hiran iikamim sima warar yinkin it. 18 Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiiyim mi iikam nhirim uridyiu biyieki ninkiniuwim simiir warar. Mi siya ina haiswoniskii haiginiuwin. 19 Mi iikam whiekakim sima iina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskiigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Ɨriig.

Jisis siya iikamim mairgimairgakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinmimauugim
(Mt 5:1-12)

20 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir kaoki mi ina boinkiyin, kima ti iikam paeprigabim kima mairgimairga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriiyim simiirar kigriraowikim. 21 Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima mairgimairga dwo. Dimusi rani, mhoiiya kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiiya kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.

22 Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biyie kiriir nigbumbu boiniyin mi digiumii kiriir haimriiyiugigiyin kira siiramin mairgimairga dwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyiu iiir napkin. 23 Biiya krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira mairgimairga prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam.

Dimusi rani, mhoiiya kira wi digworaekwo miiyik miiyikak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

24 Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyiuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiiya kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka. 25 Kima mintirao kima wi mhii naekak nwo rani, mhoiiya wim wi mhiigi naowi. Mi kima mintarao ti iikamim yaibu niniemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani. 26 Mi kima sibgu mintarao iiya iikamim sima kimiir nikboin praprasi mi biiya kriimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisae imiirin. Iriig.

Siyiuin io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin
(Mt 5:38-48; 7:12a)

27 Mi kara kimiirin pi hiniina boinmauugii, iikamim kariir yai aiir wakaeiyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyiu miiyik iiirar swoki tir haiginiu. 28 Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miiyik aiirarar boinaiginiu mi iikamim sima siyiu biyie kimiir tirhaiginiuwi mi kima simiiramin Adi Komii siiram sriii, siya simiir whinkinsiis haiginiuwim. 29 Mi inkam nwirkin kiriir yaeka aiir naka tioki mi ha ti swoki inkpit okwoki, yaeka kwira saiir swoki tiokiyim. Mi inkam nwirki kiriir yiuis prieiya saiir nishaii mi kira siirin hiriiyar kigninkin haigi. Mi kira yiuis haruwa kwira, saiir warar swoki inkin hauugi. 30 Mi inkam nwirkin dimin whiram sriii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Niingaka. 31 Diminin kira naingwowiyin sima kiriir tiram mi kira simiirin hiriinan dimin iiirar swoki tir.

32 Mi iikamim kiriiram naingwowiyim simiiram naingwowi, yio dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani kira inkam wadiekin. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iikamim simiiram naingwowiyim, simiiramar naingwowikim. 33 Mi iikamim siyiu miiyik kiriir tiriiyim mi kira simiirin siyiu miiyik mi tiri, yio dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani, kira inkam wadiekin. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iriipi hiriinanar mi tirikim. 34 Mi kiriir diminin inkam nwirni hauugi, hindara haisasae miriinakiyam, siya kariirin wa swoki hauuwi, yio tiriiginin yio dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak saiirsi nwo rani. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iikamim dimin biyiekakim simiir dimin imiirar mi hauu miriisasaeikim mipa swoki hainani. Mi yim sima iriipi hiriinan dimin imiirar mi ingigir haiigim. 35 Niingaka! Kira iikamim io kinakar nwowiyim simiiram dapiyao mi simiirin siyiu miiyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae miriiyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Niingaka. Mi kira hiriinan tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miiyik miiyik imiira hauuwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkiin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam bibiyieyim siirim naingwo karam nwowiyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. 36 Mi kima simiiramin Adi Komii siya naingwobumbuwa saiir hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

Kima inkam nwirni siyiuin siir kipi hid
(Mt 7:1-5)

37 Mi kima iikamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Niingaka. Mi kima iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyieyim simiirin wi hiriiyar mi haiyoprimdiyiumiigii. 38 Mi kima digworaekwowim iikamim simiir hauuwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkiiyiuwi mi siya wi yaeya digworaekwo miiyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkiiyiugi kimiirin. Mi kima ti hiniin diminin siir hauugin iikamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauuwi.

39 Mi Jisis siya boiniyio yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki iisiisiimauu ap rani. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi ieyar napnatkaigai swonami. 40 Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyiuwiyin siir ninokninkin aiir biri swoki haiburikin. Niingaka. Mi iiya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoiiya siya wi inkamin siir nowomwarkaiyiuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

41 Mi kira paeka sima kiriir nomiiyauwin siir nhwo iiir nwowa saiir dimusi boinkin mi kira wari paemir komiiya saiir biri kigin kiriir nhwo iiir nwokaiya, aniya? 42 Mi kira, kiriir nomiiyauwin siirin paniin paniina ninokninkinkin? Nomiiyau, kara paekasima kiriir nhwo siir nwowa saiir haiyam mini. Mi kira paemir komiiya kiriir nhwo iiir nwowa saiir biri ninokninkinkin, aniya? Kira niksisaeyan inkamkin! Biiyin kira, kiriir nhwo iiir nwowa paemir komiiya saiir tiki hai. Mi kiriir nhwowin wadie nwowi mi mhoiiya kira paekasima kiriir nomiiyauin siir nhwo iiir nwowa saiirin wi haniingi haii. Ириig.

Pae biyieyin siya nae biyieyar mi budikin
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)

43 Pae miiyikin siya nae biyie bi budikin. Mi iriipi hiriinan pae biyieyin siya nae miiyik bi budikin. 44 Иiya inkamin siya bidi kignioknинkinin ti paenid hiniinin tabgin o amka. Inkamin amin nio siir hiranka bi nirkuuwigin. Mi inkamin tabnidim pae twaa siir hiranka biri whinaigin. Niingaka. 45 Iikamim paenankim. Mi inkamin kwoin miiyikakin, siya mii miiyik miriiyin mi inkamin kwoin biyiekakin yio wi mii biyie mirii. Ti hiniin diminim. Yai aeya boininkiigiyim mi kima dinokninkinki ti inkamin siir mhii kwoinim ti dimin hiniinin bidi yinkiniukikaiyin. Ириig.

Omaka miriini siyiu whisko
(Mt 7:24-27)

46 Mi kima kariirin hiniina dimusi nikiuwi, Biiyan Inkam Komii Biiyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi? 47 Yipiki iikamkim kariir yai aiirim nitim mi kariir yai aiir wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti iikam hiniinim yim hiniingim. 48 Ti iikamim yim sima ti inkamin omaka miriiyin siir hiriinankin. Biiya siya ie komii iiir iki opnaiinam mi yinim ina inansiingiyim mi op komiiyin siya ha niunaniyin mi owie komiiyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Niingaka. Dimusi rani, siya omaka miiyik bidi sibgu miriiyin. 49 Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri

wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeiyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi mhoiiya op komiiyin ha nakiinamainiyin mi ini omaka aiirar kaihiomai namiyamin. Jisis siya simiirin hiriinan boinkin. Ɨriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biiyan inkamin siir mii miriiyin siir haiswoniskigin
(Mt 8:5-13)

1 Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirin mi siya simiir haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiyam. 2 Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biiyan inkamin siya, siir miiyan inkamin siirima naingwonanaeikin mi siya niiya ma komiika, siya nao kingiina nwokin. 3 Ti simiir biiyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biiyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikiunakiyim. Mi siir miiyan inkamin siir haiswoniski haiginiuwim. 4 Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamin mi kimidiniya sima yikiuwirwirna siirin. Tiki inkamin siir biiyan inkamin siya inkam biyieki mi iuwi. Niingaka. Inkam wadie ieyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginiu. 5 Siya Juda krimiir iikamim simiiramar naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiirin siyar miriiga.

6 Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar yinkin amin. Mi iiya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwowiuim mi biiyan inkamin siya siir nomiiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyiu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hiniina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an kara inkam miiyik rani mi kira kariir omaka aiirin pa nit rani. Niingaka. 7 Mi an kara iriipa hiriinan kiriiram paniinsi mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yaiarar boinki mi kariir miiyan inkamin pi wadie nwoki okiyim. 8 Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mii kariir hauuwiyin, ini siir aowa ywowin. Mi an kararin ini sauan isidin kara kigriraowiyin ini simiir kou ywowin. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hiniina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir miiyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mii hiniina saiir mirii mi siya pa mi mirii.

9 Mi ii Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiiyin siir mhoiiya nwokiyim simiir haiyiugkaokiyin mi hiniina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii saiir biri kigin. Niingaka. 10 Mi ti biiyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miiyan inkamin wadieki wadie bidi swoki okiyin. Ɨriig.

Jisis siya igabae ira saiir yinisimin siir haiswoniski okwonaowidgin

11 Mi mhoiiya Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriiyim mi iikam isid komiiyin saika ninkin amkin. 12 Mi ii siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiiyin sima ti isidin inkam wiirin siir nio haiginamim sima om komii siir omwois hiranki napnimbinani. Ta igabaeya saiir yinisim nwirkinwiruwan sisiyairgin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. 13 Mi ta iiya Biiyan Inkam Komii siya saiir kigiyin mi siir kwoinin saiirsiyin naingwoyimiyok pranae biri swoki kinkin. Mi siya saiir boinki, kira kipi nou. 14 Mi siya kingiin ha namin mi ta hiiya inkam

wiirin siya whina saiir yonkwoki. Mi ta hii aiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiuim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kiriir boinki, kira dinsiin okwoki. 15 Mi whranisimin niki aonamin siya ina yinsiin idwokiyin mi siya ina boinaikiyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin siir apu aiiram. 16 Mi iikamim sima asi nididgim. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwirin krimiir bopwoniya tir bidi yimbiniyin, Adi Komiiyin bidi yimbiniyin siir iikamim simiir nanmaiwarkainam. 17 Mi ti diminin Jisis siya tirkiyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Ɨriig.

Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin Jisis siiram yikropki (Mt 11:2-19)

18 Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwiso sowiirim boinki, sowa siirim nitim. 19 Mi Biiyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hiniina tini sriiyiu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krima kiriirim dwokwokin, iyie? Siya rani, nwirkin?

20 Mi iiya sowa Jisis siir hiriir nimbiyamo. Mi sowa hiniina boin, Jonin op baptais haiginiuwiyin kririirin siya nikropkikin kiriirim nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krima wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? 21 Mi taki iiya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyiu biyiekakim ha haiswonimniskiigi mi iikam nhwokwisae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. 22 Mi Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin hiniina yowarkii boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmimauuiu ti diminim kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwisaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apririramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopouwim sima ini wadieyar swoki okiyim. Mi inkam wiirim ina swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin miiyika saiirar wakaeyim. 23 Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha mairgimairga. Mi siir naingwo tibmii kiina mi siya hiriiyar mairgimairga yokiyokii.

24 Mi inkam nwiso Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiirin dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswoswowin siir kigam namkim. Aniya? Niingaka. 25 Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yiuis miiyik miiyik niiyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yiuis miiyik niiyim mi dimin taemin miiyik miiyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. 26 Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Ɨhi kara kimiir boinmauuwi, siya profet inkamairgin mi siya ini profet nhirim simiir haiburin. 27 Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hiniina boinkin siirin, wakae, kara inkamin kariir yaiya saiir boinmimauuwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biiyar namkwokini. Mi kariir siyiuin wi siyar kisisop haigikwokini. 28 Kara kimiir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam komiiyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iiya Adi Komii siya

siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir sima inig komiigag wao rani. Niingaka. Siya ini simiir aowa ywowin.
29 Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iiirar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki baptais. 30 Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiiyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miiyikin Adi Komii siya hauuwin, digiumii siir haimriyiugig. Mi Jon siya simiirin op paniinsi baptais haiginiusi.
31 Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digiumii Adi Komii siir haimriyiugigim, kara simiirin paniin paniin iikam nimbin haginiuwi, sima paniin paniin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi.
32 Sima ini yinisimnan ywowim maeyaua nae haginiya simiir yopii ad aka namiyim saiir hiriinan. Mi iiya sima maeyaua nae haginiya saiir nwowim mi sima yinisim nhirim simiirin hiniina boinki. Mi krima kid ina masim kimiiramin mi kima mwai wao rani. Mi krima tisa nouuboponim mi kima krima nouuim pi boriisopi. 33 Jonin op baptais haginiuwiyin ha nitin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hiniina boinkim, uridyiu biyieyin ini siir piu hir nwowin. 34 Kara Yaowae Adin ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mina mi kwiyae aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaeikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiyim mi kamim dimin biyiekakim simiir nomiiyaugin kima hiniina boinkim. 35 Iikamim Adi Komii siir siyiu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyim mi sima ina yaingwokiyim Adi Komii siir siyiuin mi siir yaiyim sima wadieki wadie kiingim. Jisis siir yaiya hiriinanka ini dig ywokiya. Ɨriig.

Wig ira dimin biyiekaka wa Jisis siir iga aiir niyopka

36 Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikiugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamin mi nae ini saika ini idwokai aeyiuin.
37 Mi wig ira dimin biyiekaka ti om iiir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miiyikakin ira hai mi saeya ina yita. 38 Mi wa mobin ha hainaniyin mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowiua mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni hougin iuim. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yiinak whwosinkiya. Mi ha niinak digiya ini siir igrib iiirar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. 39 Mi ti Farisi inkamin Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyin mi siya hiniina yaingwo mi ti inkamin siya profet inkam kiinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga iin siir nokwowa saiirin mi saiir siyiu iiir warar. Ta wiga saeya dimin biyie tiran wiga. 40 Mi Jisis siya hiniina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauuwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin kira kiriir yaiyim ha boinki.
41 Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki priihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarim iuur mi nwirin paeyarin hara mi hai. 42 Sowa tiki umir iiir swoki hauukiiyiu dig nwo rani. Mi tiki inkamin siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiiyiu, yio dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi mairgimairga komiigak nwowi ti inkamin siirim? 43 Mi Saimon siya hiniina yowarkii boin, kariir kwoinin hiniina naingwowi ti inkamin umir

komii haiyin wi siyar nwowi mairgimairga komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yaiya kaimwoka. 44 Siya ha boin digiyin, Jisis siya ta wig aiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napninopkainaniyin mi op kariir iga aiir hiisokim bi swoki hauugin. Niingaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiirar hiisoka mi ini saiir kan aiirar yiinak waisinkiya. 45 Mi iiya kara kiriiram nitin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Niingaka. Karar napninopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iiir yankabmamarnanaeya. 46 Mi kira wa piuii miiyikakim kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Niingaka, ta wiga saeya wa miiyikni saeyar hiisok haiginiugin kariir iga. 47 Kara kiriir boinki, saeya kariirimar naingwo kiini. Ta wiga saeya aknainan niisiimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiiyin kariiramar naingwo kiinga mi kara saiir dimin biyie biyie whiekakim simiir asi haiyoprimdiyiumiigi swokikim. Mi kara inkamin dimin biyie sim tirin siir haiyoprimdiyimiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiramin haimiisima naingwowi. Mi siya ta yai aiir ha boin digiyin. 48 Mi Jisis siya wig aiir boinki, kara kiriir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. 49 Mi iikam nhirim ta hiiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biyie biyieyim pi simiir haiyoprimdiyiumiigii? 50 Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, kiriir naingwo tibmiiya kiriir dimin biyie biyieyim saeyar haiyoprimdiyiumiigi, kira ha dam mi kiriir mhii kwoinim hiinsima dwonam. Ɨriig.

8

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiiya yapnam

1 Mi mhoiiya Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iuur nwiso ini saikar yinkin amim. 2 Mi wig nhirim biiya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyiekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ɨra Mariaka, Makdalanka. Biiya Jisis siya uridyiu biyieyim saiirin iriiyar nwisa haiswoniski. 3 Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiiyin Herot siir yaimin dimin winiyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriiyim simiir nae digworaekwo imiir whindiraerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Ɨriig.

Inkam nwirin wit nid nitkinkin numir
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Iikam nhirim ha niki woknaniyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha nahaingiriyiuniyim. Mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin, 5 Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinim namkin mi siya ha nonkwo krimkrinkii itkinamin mi nhirim siyiu hir yamikiigiiyiu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyin minim sim yatkikin idwo aenamim. 6 Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nakaiyim, yim ha whakiyim mi nuin opkak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyiugusnamim. 7 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwoniya nakaiyim, yim ini sima yiisirimdinunamim. 8 Mi tiki witnid nhirim nu miiyikni nikiiyim mi sima ini wadieyar whaknaiinamim mi ini nae hoimkakar budkiyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim

iriiyar iriiyara bud. Siir yaiyim ha digiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wiingakairgin ta kariir yai aiir wakae, kira sibgu daingworinu kripkai. Ɨriig.

Ta boiniyio yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

9 Mi kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir srii, wari boiniyio yaiya saiir yaimwokiyaimwowa paniinga? 10 Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwoim aowa aowan yaiyim kimiir bidi boinmimauuwin, iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinmamauuwin iki boiniyio yai ara kara boiniyim simiir nhwowim isa kigim mi wiinim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iiirin. Ɨriig.

Wit nidin siir boiniyio yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

11 Taka boiniyio yaiya saiir yaimwok yaimwowa hiniinga, tiki witnidin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aeyarga. 12 Mi ti witnidim siyiu nikiiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoiiya Setan siya ina swoki itnoutninkiikiyim, simiir naingwo tibmiini siyiuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaeisi. 13 Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini mairgimairga ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi ningruramka simiir naingwo tibmiiya komii bi nwoka sima haimiisima naingwo tibmiigim, iiya simiirin dimin whirkin kinankiuwiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi niki iuguski. 14 Mi witnidim uridin nimridgakin siir bopwoniya nakaigaiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir wakaeiyoknaeiyim simiir hiriinan yowim mi iiya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi mairgimairgaim umir digworaekwowim nu tiranim ini simar yiisirimdinu waigiyim mi simiir naeyim miiyik paniinsi budsi. 15 Mi witnidim nu maeyau miiyik nikiyim yim ini iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhii kwoinim hiinsima nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmii kiingim mi sima siir yai aiirar wakaeyokna diriraerar yokiyokiiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Ɨriig.

Sima yiukidin niuyaeiyin two aowa hangumu haigikin
(Mk 4:21-25)

16 Mi inkamin sima yiukidin niuyaeiyin siirin twoni biri higriniuwikin mi hii aowa biri haigiprakaiigim. Niingaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowin siir ninankiigin. Mi iikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiirar kigami. 17 Tariinanin dimin nhirim aowa aowa nwowim mi sima mhoiiya wi idowiiyar nimbiyami. Mi digworaekwo nhirim inkamki higriniuim mi mhoiiya wi Adi Komii siyar haiginki idowiiya mi iikamim sima siirin wa kigi.

18 Kima mintarao mi kima yaiyim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninoknink in miiyikak nwowin mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninoknink in miiyik aiirar swoki inkin hauugi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingwowi siir kwoinau hirar ta yai saiir nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miiyikim siir kwoinau hirira

nwokaiyim, ti yaiyim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. Ɨriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19 Ta iiya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkiniukikinim mi sima siir kingiin paniinsi yamsi. 20 Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. 21 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, yipiki iikamkim Adi Komii siir yai miiyika saiirim naingwo tibmiiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. Ɨriig.

Opud komiiya Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 Mi iigwira Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ina kwiriinamim i kopsim ira saiir. Mi siya simiir boinki, krima pi whiigbid yarmiiya nami. Mi sima ina yamim. 23 Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bidi whwonkaiyin mi opud komii kwira ha hugnat-maiya mi opa pariiparii mirkimirka ninkinim ta i aiirin. Mi sima nwomainaiinamim pariipariisim. 24 Mi kamim siir kigna miriiyim, sima Jisis siir yami inidguwiu mi sima ina boinim, Biiyan Inkamti, Biiyan Inkamti, hae, nimbi nwomainaiinamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiiya saiir ywoki. Mi opud hinin komiiya ina digiya mi opa ini mokmokwaiyar yomaikiya. 25 Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya ini pinda yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimiyokim. Mi sima sima yimboin amboinim, ti yipikin? Ti opud hininо sowiir boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyoknakiyo. Ɨriig.

Jisis siya inkam uridyiu biyiekakin siir haiswoniskikin
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 Mi mhoiiya sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hiriir. Tiki omin ini nu Galili siir whiigbid yarmiiya nwowin. 27 Mi Jisis siya isima saiir haiburgigin mi ha kunamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biyie nhirim ti inkamin siir nwokim. Ii haruwa rani ti inkamin siya yiuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Niingaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiiyim simiir nwokin. 28 Mi iiya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini hiuwiuin mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimin, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. 29 Mi Jisis siya ti uridyiu biyieyin siir boinki, siya ti inkam iiir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyiu biyieyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim iinokiinok siir kigriraowiyim, sima siirin wieyinsopni (sen) mi tidop (hankap) kurimdinuwikim siir iga iin imiirin. Mi siya ti wieyinsop minim pi simiirar mi anka bimbiir nami. Mi uridyiu biyieyin siya siirin maeyau siin apa niinga inkam karamaeya siirin pi hiriir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamin siirin. 30 Mi Jisis siya siir sriigi, kiriir inigin yipikin? Mi siya boin, kariir inigin uridyiu biyie whiekakim. Dimusi rani, uridyiu biyie whiekakim ini siir yaninkiniuwiuim. 31 Mi ti uridyiu biyieyim sima

ini Jisis siirima kauwoknanaekiyim, kira krimiirin ie biyieyin paekakin siirim kipi niyopriyiugi.

32 Hu isid komii whirin ti mhiu kopsim whirin kingiina kwowin siir naekim. Mi ti uridyiu biyie whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boininaekim. Kira krimiirin ti hu isid komiiyin siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kigninkin amkikin. 33 Mi ti uridyiu biyieyim ti inkamin siir haiburgigin mi ti huim simiir piuar yamkiyim. Mi ti hu isid komiiyin mhiukiu hiranki niwitnaniniyim mi ini siyapai amounana saiirar yamim. Mi sima ini ta whii aiirar yani amaimaiyiuwim mi sima opa ha kwiyaeyim mi sima ina yaonamim.

34 Mi kamim ti hu imiir waikaowiyim sima ti dimin iiir kigiyim mi sima ina yidam namim. Mi ta yaiya sima ina haigiririr boinama iikam whiekakim hinda tindanim simiir. 35 Mi iikamim sima ti diminin siir ini kigiu. Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamim mi ti inkam iiir kig uridyiu biyieyim siir bidi haiburgigim. Mi siya yiuis bidi kaiyin mi siir kwoinin ini wadieya nwowin mi siya Jisis siir igmiiiga kingiinar nidwowi. Mi iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yididgiyim. 36 Mi iikamim ti diminin siir kignakiyim sima iikam nhirim simiir boinmamauu siyiuin Jisis siya haiswoniskiyin ti inkamin siir. 37 Mi iikam whiekakim Gegesa hiran nu maeyauwim sima Jisis siir boinki, kira krimiir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinkim mi sima hiriinan asi boinkim mi Jisis siya isim aiir kwirii mi siya namim swoki minkin. 38 Ti inkamin uridyiu biyieyim sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boinanaeki, kara kinaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyin mi ina boinkiyin, 39 Kira kiriir oma hiriirar swoki am. Mi dimin whiekakim Adi Komii siya tirkiyim simiir tini boinmamauuwiu. Mi ti inkamin siya ha namin mi ti yaiyim iikam whiekakim om komii siir hiranim ini simiirar boinmamauuwiuwin dimin whiekakim Jisis siya tirim simiir. Ɨriig.

Jisis siya haiswoniskikin wiga siir yiuis nonkwowa
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 Mi iiya Jisis siya ha swoki amin whiigbid yarmiiya hiriir mi iikam whiekakim sima hirar nwowinim mi sima siirin ina boin mairgimairga winim. 41 Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaiya hiuyokiyokaiya saiir biiyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kingiinar ini hiuiu mi ina kauwok boininaekikin, kira kariir omaka wit. 42 Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya yinkopaka. Mi saiir biewiyim iuur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamin mi iikam isid komiiyin sima ini Jisis siir mhoiiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. 43 Mi wiga ira nwowi, iinokiinokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iuur whis, kamim paowai udiyim simiir nwirkin saiir ma aiir bi swoki owaiginiukin miiyik. Niingaka. 44 Mi ta wiga saeya Jisis siir digiuwa kingiin ha nita mi saeya ini siir yiuis prieiya saiir mwois iiirar yaka onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowa ina yinkisanakiya mi mhoiiya saeya bi swoki imbiyamka. 45 Mi Jisis siya sriigi, yipikin iina kariir naka onkwokiyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an niinga, an niinga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiiyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. 46 Mi Jisis siya boinki, iina kariirin nwirka nonkwokikin. Mi kara ina kinankiugiyin, kirie nhirim kariir bidi

haiburgigim. 47 Mi ta wiga saeya ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki imprioka mi saeya igmwo ini Jisis siir imiiga ini hiuwiuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iiya kara Jisis siir yiuis aiir nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. 48 Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kiriirin kiriir naingwo tibmii miiyika saeyar nwowaiginiugika mi kira ha dam mi kiriir mhii kwoinim hiinsima dwonam.

49 Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biiyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya ha nitin mi ina ini boiniuwin siirin, kiriir yinisim yinkopaka bidi yaonama. Kira inkamin dimin taemin nowimwarkaiyiuwiyin kiigi siir kipi ninki. 50 Mi Jisis siya ta yaiya aiir wakaekiyin mi siya Jairas siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kira kipi nidid. Mi kira hindara daingwo tibmii iski mi kiriir yinisim yinkopaka saeya wi miiyika nwoki owim. 51 Mi Jisis siya Jairas siir omaka hiriir yam mi siya iikam whiekakim simiirin omakanau hiriirin saika biri kigninkin apninopkai namkim. Niingaka. Pita, Jon, Jems mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ad owa simasimar yapninopkainam saikan. 52 Mi iikam whiekakim sima ta yinisim yinkopaka saiirimar nanka ninougim mi sima hirar nounanaekim. Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nou, saeya biri naoka, saeya nhwo whwonkaii. 53 Mi sima siirin yaibu prasae biri niekim. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, saeya bidiya yaonama. 54 Mi Jisis siya ta yinisim yinkopaka saiir iin aiir yonkwoki mi ina boinkiyin, yinisim yinkopak, kira dinsiingi. 55 Mi ta yinisim yinkopaka saiir piugina ina swoki ita saiirim. Mi biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwokiya. Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae nhirim saiir hauu ae. 56 Mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ado sowa ini mounana sinkaokiyo. Mi Jisis siya sowiirin ina boinkiyin, ti diminin siirin kowa inkam nwirni kipi swoki boinmauu mimin. Ɨriig.

9

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim mii simiir hauugin (Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

1 Jisis siya kam iuur nwiso siir kigna miriiyim simiir yikiuna iripa haingiriyiuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir hauuwim. Uridyiu biyie biyieyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonimniskiiyim. 2 Mi siya simiirin ina yikropkiyim iiya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana saiir boinmimauuam mi makak iikamim simiir mi inimniskiiyim. 3 Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima yiuiso kwokwisa kipi hainam. 4 Mi omaka kima napninopkainami mi sima wadie kimiir nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iiirin wi ta omaka saiir hirankar haiburgig. 5 Mi sima kimiirin simiir omaka hiriir namamin wadie nwowin karamae nwowi mi kima ti om iiir haiburgik. Mi nusin imiir dikrimkrinkiigig sima wa ninokninkinkiyim, krima miiyik rani. 6 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yitikrinkiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya saiir yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omomanim hinda tindanim simiir warar mi inkin haiswonimniskiiyam. Ɨriig.

Herot siya Jisis siir yai wakaekin
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigriraowiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoinin ini hindara whriewhriekiyin. Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op baptais haiginiuwiyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin. 8 Mi nhirim hiniina boin, Ilaija bidi yimbiyamin. Mi nhirim hiniina boini, biiyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin idwowin. 9 Mi Herot siya hiniina boinki, Jon siir niiyin karar bidi kaigripkiyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya hiniina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Ɨriig.

Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)

10 Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar yinkin ikiunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. 11 Mi iiya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiiyar yamim. Mi sima siirim ha namim mi siya ini mairgimairga ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir yowomwarkaiyiu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkin haiswonimniskii haiginiu.

12 Mi iiya bieyin ha nikiiyamtibin, kam iuur nwiso siir kigna miriiyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirim nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. 13 Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina boinim, krima nae hirii hirii karamaekim. Krima bretim iriiyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hiniina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krima naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? 14 Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, kima simiir boinki, sima kam nwis iuur iuura kiiyop idwodwoam. 15 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwin idwowim. 16 Jisis siya ti bret iriiyarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriiyim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hauunamim. 17 Mi iikam whiekakim ha naekiniu digiyim mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim mi nibim sima haigimirninkinkiyim iuur is. Ɨriig.

Pita siya Jisis siir boininkiigin siya Kraiskin
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

18 Ɨi gwira Jisis siya Adi Komii siirimin nhwo sasar ini kwisboiniu. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina yamim siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin paniin nikiuwigim? 19 Mi nhirim yim hiniina boinikim, Jonin op baptais haiginiuwiyin siya. Mi nhirim yim hiniina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hiniina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. 20 Mi siya simiir sriigi boinki, wim kima paniina dapikim? Mi Pita siya ina ywowarkii boinin, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia siya. Ɨriig.

Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 16:20-28; Mk 8:30–9:1)

21 Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwirni kipi swoki
boinmauumimin. 22 Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae
Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biiyan
inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim
mi prismi biiyan inkam mi kamim siyiu komii komiiyim sim
ninomokninkiniyim, sima wi digiumii siir haimriyiuwi mi sima siirin wa
nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.
23 Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyiu imiir napam niti
mi siya diminim siir kwoinau hir nwokaiyim digworaekwowim simiir
haiburgigi mi siya kariir mii imiir mirii mi kariir siyiu imiir dap iski.
Mi siya kariir mii aiirarar miriiyokiyokii mi kariir siyiu imiirarar timi
apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hiiniya nirioninkinin siirin hiriiyar
haiyokiyokii kariir hiriinan. 24 Mi yipiki inkamkin digiumii siir dig-
woraekwo mi diminim siir kwoinau nwokaiyim simiir haimriiyiu kara-
mae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miiyik nwo rani. Mi siya
wi hindara kigugu iskii. Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi
diminim siir kwoinau nwokaiyim simiir haimriyiuwi mi siya wi omwai
hiriiya waiyayokiyokii. 25 Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo
whiekakim simiir haingiriyiu haigin mimiri siyamar mi inig komiigak
ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsiis haiginiuwi
siirin omwai waiyayokiyokiikaeyamim, aniya? Niingaka. 26 Mi yipiki
inkamkim kariiram mairgimairga karamae nwowi mi digiumii kariir
yai aiir haimriyiuwi mi mhoiiya kara Yaowae Adin ninomor kouanin
siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim
paenan niuyaeiyim mi Adi Komii siir paekwosimim simaka niti mi taka
iiya kara kiriirin wi digiumii saiir swoki haimriyiuwi. Mi mhoiiya siya wi
Adi saika nwo rani. Niingaka. 27 Kara kimiirin yaimwowar boini, ti iikam
nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi diminim iiya Adi Komii siir
dimin taemin imiir kigirkakana wi saiirar nimbiyami. Iriig.

Jisis siir piua ya ini saa yimbiyamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28 Mi Jisis siya ti yaiyim ha boin digiyim mhoiiya ii iriiyar kwoimim
namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikiunam mhiuisim whirin
siir kiua hiriir, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. 29 Mi siya hirar
kwisboinin mi siir whwonkamin ina yigiyin mi siir yiuisa paenan ha
niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. 30 Mi biri kimiminkikin
inkam nwiso ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. 31 Mi
sowa Adi Komii siir diminin paenan niuyaiyin saika ninkin imbinikin.
Mi sowa iiya Jisis siya naonama saiir nimbiyami diminin Jerusalem hir,
Adi Komii siya nimbinin bidi bidiniyar simiir boinmimauugim. 32 Mi Pita
siya mi siir nomiiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha
ninsiingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwiso saika nokwowo
simiir hir niuyaki. 33 Mi sowa Jisis siir haiburgigim minko mi Pita siya
siir boinki, Biiyan Inkam Komii, krima tir nwowim wadieka. Mi krima
omaka amirim wi ouuma mirii, ira kiriirga mi ira Moses mi ira Ilaija
Pita siya ta yai aiirin whaowaeya priiboinkin, siya bi ninokninkinkin.
34 Mi siya yai aiirar niki boinin mi waua ini simiira yauni kikirinuniya,
sima ina yididgiyim. 35 Mi yai kwira ta wau aiir kauwok boinkiya, saeya

hiniina kauwok boinkika, wari yinisimin kariir yinisimkin. Mi kara siir bidi yimbinin. Kima siir yai aiirar wakaeyokna. 36 Mi ta yaiya ha boinkiya mi sima kigi, Jisis sasar nwoki. Mi kamim siir kigna miriiyim sima yai ha ninkin tankiyim mi ta iiya ti diminin sima kignamin, sima inkam nwir bi swoki boinmauumiminkin. Ɨriig.

Jisis siya yinisim nwirin uridyiu biyiekakin siir haiswoniskiigin
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

37 Mi iigwira sima mhiuisim whirin siir haiburgigim mi ha niuunamim mi iikam isid komii whirin, sima Jisis siirin siyiu hir yapyiskaiwin. 38 Mi ti iikam isid komiiyin simiir hiran inkam nwirin siya ina kauwok boinamnankiyin, iikam nowomwarkaiyiuan inkamin mi kara kariirimar kwisboinki. Kira kariir yinisim yinkamiyin iiir kigi, siya kariir yinisim yinkamiyin nwirki nwiruwa ieyairgin. 39 Mi uridyiu biyie whirin siya nonkwokin siirin. Mi bi kimiminkikin, siya ha kauwok boinkiyin mi ti uridyiu biyie ieyar haigi itiwamwakikingig. Mi yaeyopa pa nimbinaniyami siir yai hirankar mi siya ti yinisimin siir piu aiirar nonkwobumbuninkinikin mi siya siir bi swoki haibur sranikin. Niingaka. 40 Mi kara kamim kiriir kigna miriiyim simiiram bidiyar kauwok boinanaeyin ti uridyiu biyie siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. 41 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin mi ti iikamim tariinananim kima naingwo tibmii karamaekim. Kimiir mhii kwoinim miiyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iiya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iiya whindiriraerar haiginiuwi mi kima wa nwoki aingwo tibmiiyim, ha? Mi siya ti inkam iiir boinki. Yinisimin tiriir whainani. 42 Mi siir yinisimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyieyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyieyin siir boinki mi siya ti yinisim iiirin ina haiswoniski haiginiugiyin. Siya ini siir ad iiiramar swoki ikropkiyin. 43 Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiiya saiir kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Ɨriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkaiyim, ti diminim siya tirim simiirsiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, 44 kimiir wiinim sibgu mauugi. Mi mhoiiya Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. 45 Mi sima ta yaiya siya boina saiir bi ninokninkinkim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa simiirsi nimprioka mi sima saiir paniinsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai aiiramin siir paniinsi sriisi. Ɨriig.

Yipikin siya kougikou nwowin
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima yaiya kwira yiniinansao boin, yipikin simiir kougikou nwowin. 47 Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisim sapisap nwirin siir asi nikiunakin. 48 Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisim sapisapin siirin kariir inig iiir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouin ini siyar ywowin. Ɨriig.

Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin siya kimiir nomiiyaugin
(Mk 9:38-40)

49 Jon siya ina yowarkii boinin, Biiyan Inkam Komii, krima inkam nwira kig, uridyiu biyieyim simiirin kiriir inig iiir haiswonimniskiigin. Mi siya krimiir yai bi wakaeyoknakin mi krima siirin hiriinansi nikidugim. Dimusi rani, siya krimiir isid rani. Niingaka. 50 Mi Jisis siya siir boinki mi kam nhirim siir kigna miriiyim sima, kima siir kipi nikidu. Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin yio siya kimiir nomiiyaugin. Ɬriig.

Sameria hiran om whirin siir iikamim sima Jisis siir siyiu iiir haiginikougin mi siirin ina swoki ikropkiyin

51 Ɬiya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikiunamana ninomor koua hiriir saeya ini kingiin nwowa. Mi Jisis siir kwoinin om komii Jerusalema namim asi naingwokin. 52 Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir biiyin sima nwoki haigirirramim mi sima ha namim nu Sameria hirin om whirin siir yapninopkainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir diriraerarim minkim. 53 Mi omin siir hiran inkam nhirim sima siir biri nikiunamkim simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima iripa mhii kwoin biri nwowikim Judami iikam simakan sima ina ninokninkinim siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. 54 Inkam nwiso siir kigna miriiyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyiuin siir kigin mi sowa siir boinmauu, Biiyan Inkam Komii, krima paeya ninomor kou hirana saiirim nikiugi, saeya ti iikamim tiranim simiir nwoki iuniyim, aniya? 55 Mi Jisis siya ha haiyiug okwokiyin mi siya io sowiir ywoki. 56 Mi sima om whira yapnam. Ɬriig.

Inkamin Jisis siirim nami
(Mt 8:19-22)

57 Mi sima siyiu hirar niki apamim mi inkam nwirin siir boinki, kira omom omomim kira nami mi kara wi kiriir mhoiiya ninkin apiyokiyokiii. 58 Mi Jisis siya siir boinki, niimauan wraim yim ieno kakargim mi ipiyinim yim iriipi hiriinan whie kakargim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin yio omaka maeyau whwonkai karamaekin. 59 Mi siya inkam nwirin siir boinki, kira kariir mhoiiyar wit. Mi siya boin mi kira kariirin wadie tiki oki. Kariir adin siir piuis biyieya saiir niki hangikaigigi. 60 Mi Jisis siya siir yowarkii boinki mi inkam wiirim yim inkamim kariir mhoiiya nit karamae nwowiyim sima haingikai. Mi ni kira iiya Adi Komii siya siir digworaekwowim mi siir iikamim simiir kigirkakana saiir yai imiir tini boinmimauuwiu.

61 Inkam nwirin siya siir boinki, Biiyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiiya nitam mini mi kira kariirin pi wadie dwoki. Kara yai minim kariir isidin simaka nini idwo boinaigigi. 62 Mi Jisis siya siir boinki, inkam i kigriririyin, siir nhwowin idaowa hiri hiriiya kaonanaei mi ti hiriinan inkamin siya wi Adi Komii siya kigrirao tani. Niingaka. Ɬriig.

10

Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam

1 Mi mhoiiya Biiyan Inkam Komiiyin siya ina swoki imbinin kamim kam nwoim iuur nwiso. Mi siya simiirin nwinnwisa yikropki mi sima siir

biiyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiiya siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. 2 Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikiunakiyim mi sima bidi grirgigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyairgin, siirim sriigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hiurworwokaiyim mi sima siir mhoiiya nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywowin. 3 Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikipriknan nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyieki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam kakar nwowi. 4 Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyiu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. 5 Mi kima omaka ir napninopkainami mi biiyin kima wi hiniina tini boiniu, kima ha mairgimairga iikamim ti omaka aiir nwowim. 6 Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwowiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yaiyar wakaeyoknaei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriiyar swoki okainani. 7 Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miiyik miiyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam. 8 Mi kima om komii whira napninopkainami mi inkam nwirkin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi boriisop wa dae. 9 Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginiu mi kima simiirin hiniina boinki, iiya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. 10 Mi kima om komii whirin siir napninopkainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyiuin siir yaba hir dikwowin kima hiniina boin, 11 ti kimiir om komiiyin siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krima pi kimiirarar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworinu. Dimusi rani, kima krimiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digiumii saiir haimriiyiugim. 12 Kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiiya iiya Adi Komii siya iikamim dimin biyiekakim simaka boinaini iiya saeya nimbiyami mi ta hika wi hika om komii biyiekibiyieyin Sodom hiran iikamim dimin biyie tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Ɨriig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi naingwoyimiyoki (Mt 11:20-24)

13 Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosiyanim Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miiyik miiyik whiekakim Adi Komii siya kimiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Niingaka. Kima ini digiumii simiirar haimriyiukripkaiyim. Mi biiya Adi Komii siya dimin miiyik miiyikim iikamim

Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirin hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yiisiimauuin Adi Komii siirin, dimin biyie biyieyim sima tirim simiirsiyin mi sima ha pi yaingwo tibmiiyin Adi Komii siirimin. 14 Mi ta iiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kimiir nimbiyami saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nimbiyama saiir haiburi. 15 Kima ti iikamim om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin iikam miiyiki miiyiknan mi ikiuwi. Mi kima wi inkam biyienan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyieya paekaka wi saiir nitkaigi.

16 Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digiumii kimiir haimriyiuwi. Mi yipiki inkamkin digiumii kariir haimriyiuwi mi siya inkamin kariir nikropkiyin digiumii siir warar mi inkin haimriiyiuwi, yio Adi Komii siyairgin. Ɬriig.

Kam, kam nwoim iuur nwiso sima ina swoki itim

17 Mi mhoiiya ti kam, kam nwoim iuur nwiso ha swoki itim mi sima ini mairgimairga komiigakar ini oniyim. Mi sima hiniina boin, Biiyan Inkam Komii, krima kiriir inig iiirar boinkiyim mi uridyiu biyieyim sima ini krimiir yai aiirar mi wakaeyoknam. 18 Mi siya simiir boinki, kara bidi kigiyin Setanin diyanan tionaiiniyin ninomor kou hirankin. 19 Wakaei! Kara kirie komiiya kimiir bidi hauugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar ninkin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowaisii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Niingaka. 20 Mi kima hiniina kipi boin mairgimairga. Uridyiu bibiyieyim ini krimiir yai imiirar wakaeyoknam. Niingaka. Kima Adi Komii siiramar mairgimairga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomor kou hir. Mi sima wa nwoki inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkim. Ɬriig.

Jisis siya mairgimairga ha nwowin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

21 Mi taka iiya Adi Komii siir naeyiuin Jisis siir mhii kwoin imiir hiurworwokai mi siya ini mairgimairga ywowin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biiyan Inkam Komiigin. Kara kiriir boin wadieki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miiyik miiyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok karamaeyim simiir yiisiimauu. Ɬhi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriiyar nwowikin.

22 Kariir Adi Komiiyin siya digworaekwo whiekakim, kariir iina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kanakanar ninokninkini siirin. Mi iikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

23 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim simasimar nwokim mi siya ina haiyiug boinkiyin. Iikam nhirim sima dimin kirie kirieyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirim naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kirieyim kimiir asi niisiimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nwowi. 24 Kara pi kimiir boinki. Biiya profet kamim mi inkam

komiiyim nu kigriraowiyim, sima ti diminim tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yaiyim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Ɨriig.

Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

25 Mi inkam nwirin siyiu komii ninoknинkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyiuwan inkam, kara wi paniina tiri kwoin budin iinokiinok omwai waiya yokiyokiiiyin siirin, ha? 26 Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya paniina boinka? Kira paniina mwaingin saiir yaimwokiyaimwowa, ha? 27 Mi siya hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biiyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiigin mi kiriir mhii kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugiina mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiiyau iiirimin hiniina daingwo kira kiramar naingwonaeiyin saiir hiriinan. 28 Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokiii.

29 Mi inkamin siyiu komii ninoknинkiniyin siya siir inig iiirar sibgu diriraeraramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hiniina sriii, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hiniina boinkin kira nomiiyau nwirniyam naingwowiyim, kira kiramar naingwonaeiya saiir hiriinan daingwo. Mi ti nomiiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? 30 Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyiu hirin siirin inkam biyie nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir haii mi sima siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirgikim mi ina yamim. Mi siya ini siyiu hirar ywokiyin mi siya naowim pariiparii. 31 Mi taka iiya pris inkam nwirin krimiir kaoprigi okwowiyin ti siyiu iiir napniyamkin. Mi siya ti inkam iiir kigin mi siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mi siya siyiu miga hiriir yapnam. 32 Mi iriipi hiriinan Livai inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aiir mi imbiniyin mi siya ti inkam iiir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyiu miga hiriir. 33 Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyiu iiir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiyam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kikinkin. 34 Mi siya siir kingiin ha namin mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwowaiginiugiyim mi siya ina udgiyim siir paowaiyim. Mi siya ti inkamin siirin ha kininsiin idwokiyin mi siirin siir donkiyin siir idwo yaki kikiniu idwoki. Mi siya siirin omaka ira inkamki sain whwonkaiiya saiir hiriir yikiunam mi siirin ina sibgu kigriraowin. 35 Mi iigwir nugakin siya ti inkamin omakanin siirin umirim kam nwira hauugik mi siirin hiniina boinmauugi, ti inkamin siirin kira sibgu kigrirao. Mi kiriir umir nhirim siir hauu saini mi iiya kara swoki iti wa swoki hauukiiyiuwi kiriirin. 36 Jisis siya boin mi tariinanin kira paniina naingwowi, yipikin ti inkam nwoimim simiir nwirin ti inkamin, kamim hii tauaeiyim sim nonkwobumbu ninkingikin siirsi naingwoyimiyokin, ha? 37 Mi inkamin siyiu komii ninoknинkiniyin siya boin, ti inkamin siirsi naingwoyimiyokin mi siir whindiriraerin siya. Mi Jisis siir boinki mi kira ha dam mi hiriinanar tini tiriu. Ɨriig.

Mata Maria so

38 Mɨ Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ha napnamɨm mɨ sɨma
om komii whɨrɨn siir yapnɨnopkainam. Mɨ wig ɨra saiir inɨgɨn Mataka,
siirɨn saeya yɨkɨuna apnɨnopkainam saiir omaka hɨriir nae hauu aeyɨm.
39 Mata saeya nomousɨma ɨra nwowi, saiir inɨga Mariaka, Maria saeya
Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir ɨgmiiga kingiina inɨ ɨdwoni, saeya siir yai
ɨmiir wakaemɨmɨka. 40 Mɨ Mata ya ɨni nae dirɨraerarnanaeya mɨ saiir
kwoɨnɨn ɨni haugɨhauga whiyɨekiyɨn. Mɨ Mata saeya Jisɨs siiram yam mɨ
ɨna boɨna, Bɨiyan Inkam Komii kariir nomousɨma kariir bɨdi haiburgika
mɨ naeyɨm kanakana dirɨraerarnanaei. Mɨ kɨra saiirɨm naɨngwo rani,
aniya? Kɨra saiir boɨnki, saeya kariir whɨndirɨraerarniyɨm. 41 Mɨ
Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya hɨniɨna yowarkɨi boɨn Matara, Mata! Kɨriir
kwoɨnɨn haugɨhauga kɨpi whiyɨeki mɨ kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Warɨ dimɨn
whɨekakɨm kɨra mɨriiyɨm sɨmiirsiyɨn. 42 Kariir yai aiir nɨnokɨnkɨnɨm
mɨriiyɨm, saeya ɨni mɨi nhɨrɨm sɨmiir haibura, ta mɨiya Maria saeya
nɨmbina saeya ɨni mɨi nhɨrɨm sɨmiir haibura. Mɨ kara saiirɨn pɨ nɨkropki
rani. Nɨingaka. Ɨriig.

11

Siyɨuɨn Adi Komiiniyɨm srɨi boɨni ɨkɨn
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya maeyau kwɨra saiir kwɨsboɨnkɨn Adi Komii siirɨm.
Mɨ mhoɨiya siya ha kwɨsboɨn dɨgiyɨn mɨ ɨnkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn
siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra krɨmiir dowomwarkai haigɨnɨu
Adi Komii siiram kwɨsboɨniya bɨiya Jon siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
sɨmiir nowomwarkaiyɨuɨn saiir hɨriinan. 2 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, ɨiya kɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm kɨma
hɨniɨna kwɨsboɨn,

krɨmiir Adi Komiiyɨn krɨma ha naɨngwowi iikamɨm sɨma kɨriir inɨg ɨiir
hainanam daɨngwo. Mɨ ɨiya kɨra kɨriir iikam whɨekakɨm sɨmiir
kɨgɨrkana ɨiya saeya nɨmbiyamana krɨma saiirɨm naɨngwowi.

3 Mɨ ɨinokɨinokɨn krɨma naeyɨm whaowaeiyɨm mɨ krɨma kɨriiram srɨiiyɨm
mɨ kɨra naeyɨm pɨ krɨmiir dɨgar mɨ hauuwi.

4 Mɨ kɨra krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨriipɨ hɨriinan wa timɨ ɨnkɨn
haiyoprimdiyɨumiigii. Mɨ ɨriipa hɨriinan krɨma haiy-
oprimdiyɨumiigiyɨm iikam krɨmiir tɨrbuwiyɨm sɨmiir dimɨn
biyɨeyɨm sɨmiir hɨriinan. Mɨ kɨra hɨk komii krɨmiiram kɨpi
kɨgnɨnkɨnki krɨmiir kɨnankɨuwam.

5 Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki mɨ kɨmiir inkam
nwɨrkɨn siya nomiiyau mɨiyɨkakɨ nɨuwi mɨ kɨra siir omaka hɨriir nami
hɨrii tɨrii nɨibopwo kɨra kɨriir nomiiyau ɨiirɨmɨn hɨniɨna ninɨ kauwɨuwi,
nomiiyau kɨra kariirɨn bretɨm nhouma whauugi. 6 Dimusi rani, kariir
nomiiyau nwɨrɨn siya siyɨu hɨr napniyɨn mɨ kariir omaka tɨriir yɨmbini,
kara nae siir hauugi karamaeka. 7 Mɨ tɨ inkamɨn omaka hɨranɨn siya ɨna
yowarkɨi boɨnɨn, kɨra kɨigi kariir kɨpi nɨnki. Anowɨn bɨdi haigɨnɨkouwɨn.
Kariir yɨnɨm krɨma nɨb bɨdi whwonkaiyɨm. Kara pɨ nɨni rani, dimɨn
kɨriir hauugiyɨm. 8 Kara kɨmiir boɨnki, ta omaka saiir adɨn siya hɨniɨna
naɨngwokɨn, ɨhɨ, siya kariir nomiiyau topmwokɨn mɨ kara nae siirɨn pɨ
hɨriinan nɨi komiiya pɨ saiir hauu rani. Nɨingaka. Mɨ siya tɨ inkamɨn
kɨra kauwoknanaeyɨn saiirsi nhakɨugɨn. Mɨ siya tɨ inkamɨn pa nɨnsiini
mɨ siir naeyɨm pa hauugi. 9 Kara kɨmiir boɨnki mɨ kɨma Adi Komii

siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauuwi. Mi kima diminim hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiramin wa haiwaoki. 10 Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminim hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin siirimin wa haiwaoki. 11 Mi kimiir inkam nwirkin, siir yinisimin anasuim siir ad iiirim kauwi mi adin siirin wi mipug biyieyin siir nama hauugi, aniya? Niingaka. 12 Mi yinisimin ad iiirimin ipiyin yin kaskakam srii mi adin siirin pi owinyai biyieyin siir nama hauugi, iyie? Yio iriipa hiriinan. Niingaka. 13 Mi krima iikamim dimin biyieyar tirikim krima dimin miiyikin hindara mi priihauuwikim, krimiir yinisim imiirin mi krima hiriinanar dinokninkin, Adi Komiiyin ninomor kouanin siya naeyiu miiyikin, pi iikamim siirim kwisboiniyim pi simiirar swoki inkin hauuwi. Iriig.

Sima hiniina boinkim Jisis siya Bielsebul saikar miriigin (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 Uridyiu biyieyin inkam waeyaiyin siir nwokaiyin Jisis siya haiswoniskiigin ti inkamin siya waeyaigin. Mi uridyiu biyieyin siya ha namin mi ti inkam waeyaiyin siya ina swoki boinaigiyin. Mi iikamim sima ini hindara yanaakiyim. 15 Mi kam nhirim sima boin, siya uridyiu biyie biyieyim simiirin Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskiigin. Uridyiu biyie simiir biiyan inkamin siir inig whirin Setankin. 16 Mi kam nhirim sima siirim kinankiuwam naingwokim mi sima siirim asi kauwoknanaekikin kiriepai kiriepaiyim ninomor kou hiranim simiirim, simiir niisiimauuam. Mi sima wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya nimbinkin iikamim simiir whindiriraerarim. 17 Mi siya simiir kwoin imiir bidiyar yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki mi nu whiruwan iikamim sima isido whisa nwowi, yaii niniiyam mi ti iikamim sima wi miiyik nwo rani mi ad nwirni yinisimim simani isido whisa nwoki, yai niniiyam mi simani wi miiyik nwo rani. 18 Mi Setan siir isidin whisa nwowi mi yaii sowa swoki inii mi siir isidin wi kirie paniin paniina nwowi, ha? Kima hiniina boinkim kara uridyiu biyieyim Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskigin. Ta yaiya saiir yaimwowa hiniinga, Setan siir isidin whisa ywoki mi yaii ina yiniiyim. Mi Setan siir isidin hiriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Niingaka. Sima wi hindara kigugu iuguskii. 19 Mi kaimwokiniuwi, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyiu biyieyim simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamim simiirin niinga whindiriraerarkim mi uridyiu biyieyim ha haiswoniskikigim, ha? Niingaka. Kiriir isidin sima bidi yinokninkinim simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigim, Bielsebul siir kirieya sae rani. Niingaka. Wari yai hiriinana kima kariir boinkiya, kima pi niksisaekiingim. 20 Niingaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigin uridyiu biyieyim. Mi iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir niisiimauuwi saeya kimiir bidi yimbiyama.

21 Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadieyar sibgu owi. 22 Mi inkam nwirin siya kirie komiigakin ini ti inkamin omaka hai okwokaowin siir kirie aiir haiburin mi siya siir sau kamkiu minim siir kinsiisiyim simiir siinaiyin mi ti siir digworaekwo minim ina hid hauugiyim, siir nomiiyau nhirim simiir.

23 Inkamin kariir whindiraerariyin yio kariir ioan inkam tani. Inkamin
kariir whindiriraerar karamae nwowiyin yio siya kariir ioan inkam ieya.
Mi ti inkamin iikamim kariirim naingwo tibmiiyim simiir tirbumbuwiyin
mi ti hiriinan inkamin yio siya iikamim simiir kwoin imiir whriewhrie
haiginiuwiyin mi ha ninoopamiyim ini simiir hiriinan ywowin. Ɨriig.

Uridyiu biyieyin siya ina swoki itin
(Mt 12:43-45)

24 Mi iiya uridyiu biyieyin siya inkam nwirni haiburgigiyim mipi
maeyau kwira nami piu nini siisnakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae
nwowi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biiya kara haiburgiga
saiiramar. 25 Mi siya ina swoki amin ti inkamin biiya siya niki owin
siiramar mi siya ina ini kigiuwin ti inkamin siya niinga niinga nwowi. Mi
siya ini omaka inkamki nhisiya mi ha piuaiiya inkamki nitam ini saiir
hiriinan ywowa. 26 Mi siya ha namin, uridyiu biyie iriiyar nwiso simiir
siyiu biyieyin ini simiir siyiu biyie imiir haiburim mi siya simiir warar
yinkin ikiunam. Mi sima omakanan ti inkamin siir mhiinau hiriiyar
yapninopkainam. Ti inkamin biiya biyie nwowin mi tariinanin siya ini
biyieki biyieyar yasae owoguskiyin. Ɨriig.

Mairgimairga haini siyiugin

27 Jisis siya ta yai aiirin iikam isid komiiyin sima nwowa saiir boinkin.
Mi wig ira simaka hir ninkin owa saeya ina kauwok boinanaekiya, ta
wiga biiya kiriir naokaina mi mwoii kiriir haigiyiu imiiyaeya, saeya ina
mairgimairga. 28 Mi Jisis siya boinki, ihi mi iikamim Adi Komii siir yai
wakaeyim mi siir mhoiiya namim, sima ha mairgimairga. Mi sima ini
wadie nwowim, simiir mairgimairga ini kariir apua saiir mairgimairga
aiir haiburim. Ɨriig.

Kam nhirim sima kiriepai kiriepaiyim nikiugim
(Mt 12:38-42)

29 Mi iikam whiekakim siir nokwoyokaiyim mi siya simiirin ina
boinmimauuwin, kima ti iikamim tir nwowim, kima dimin biyiekakim.
Iikamim kiriepai kiriepaiyim nikiuim simiir niisiimauuwam, Adi Komii
siir kirieya kara boriisopi kimiir niisiimauuim. Mi kara dimin komii
whirin pi kimiir niisiimauuwi, Jona siyairgin. 30 Biiya Jona siya anasu
komiiya saiir mhiinau namkiyin mi mhiinau hirar yokai mi ti diminin
Adi Komii siya niisiimauugin, siir kirieya iikamim om komii Niniva
hiranim simiir. Mi iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin ninomor kouanin
ti iikamim tariinananim kimiir niisiimauuwi Adi Komii siir kirieya.
Diminin wi kariirar diriraerari mi kima Adi Komii siir kirie aiirin wi
haniingi kigi. 31 Bidi bidiniyarin wig ira inig komiigaka saeya nu Siva
hirankin napiyokiyokiinika saeya ii kasa bi napka. Saeya yai miiyik
miiyikim inkam komiiyin nu kigriraowiyin Solomon siya boinim simiir
wakaeyim nitka. Kariir yaiyim ini Solomon siir yai imiir haiburim mi
kima kariir yai bi wakaeyoknakim. Mi ta hiriinan iiya, Adi Komii siya siir
iikamim simiir hidni mi ta wig komiiya inigaka saeya kimiirin wi hiniina
ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik komii hauuwi. Dimusi
rani, kima siir yai miiyik miiyik imiir bi wakaekim. 32 Ɨiya Jona siya Adi
Komii siir yai kirieya saiir boinmimauuin mi om Niniva hiran iikamim
simiir mhii kwoinim bidiyar kisina haigiiyim. Mi kariir yai kirieya saeya
ini Jona siir yai kirie aiir haibura mi kimiir mhii kwoinim bi swoki kisina

haigikim. Mhoiiya Adi Komii krimiir Wanin siya iikamim simiir hidim niti mi om Ninivan iikamim sima wi hiniina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani. Dimusi rani, kima siir yai kirie aiir bi wakaeyoknakim mi kimiir mhii kwoinim bi kisina haigikim. Niingaka. Ɨriig.

Krimiir kwoin iiirin paenan krimiir nhwo ieyar niuya haiginiuwi (Mt 5:15; 6:22-23)

33 Mi iikamim paeya niuyaeiya ienau mi twonau min bi haigiika. Niingaka. Mi sima romiyas iiirar ninankiii mi iikamim sima napninopkainami mi sima wi pae aiirar nwoki kigim. 34 Kimiir nhwoim paenan simar niuya haiginiuwi kwoin iiirin mi kimiir nhwoin dimin miiyik kigi mi kwoinin iriipa hiriinan pi wadieyar mi naingwowi mi ini yiukidin omaka bopwoniya hangomu haiginiyin mi omaka irkak aiirar niuya irkakiya ini siir hiriinan ywowin. Mi kiriir nhwoin siya dimin biyie kigi mi kiriir kwoinin wi biyieyar mi inkin owi, omaka yiukid haingimu haigin karamae nwowiya saiir hiriinan mi omaka irkaka wi saiir niuya rani. 35 Mi kima sibgu wakaeyok, kimiir nhwoim omaka anonan kipi haiwaoki, wi dimin biyieki wara ninkin amisi. Mi wi kiriir kwoin iiir tirbumbuwi. 36 Mi kiriir kwoinin siya miiyik nwowi mi kiriir siyiuin ini wadieyar mi inkin owin. Ti hiriinan inkamin siir kwoinin paeya inkam niuya haiginiuwiya ini saiir hiriinan ywowin. Siya digworaekwo whiekakim simiir sibgu kigomokim. Ɨriig.

Siyiu biyieyim Farisi kamim mi kamim nowomwakaiyiuwiyim sima tirkim (Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 Mi Jisis siya ta yaiya saiir ha boin digiyin mi Farisi inkam nwirin siya yikiuna siirin saika naeyim. Mi siya ha napninopkainamin siir omaka hiriir mi hii aiir yidwokai. 38 Mi ti Farisi inkamin siya Jisis saika nidwokai aeyin siya ini nanaakakar yokiyin. Mi siyar kig Jisis siya op bi whaugin, Juda simiir siyiuin siya boina saiir hiriinan mi siya nae ha bi naekin mi siya ina yaingwoyimiyokin. 39 Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya siir boinki, kima Farisi kamim, kima kimiir piu aiirin idananar hiisokpraprasi mi kwoin kimiirin yio miiyik nwo rani. Mi kima ini inkamin mobmor mob minim idanara hiisokiyin mi aowa iokakar nwowiyim mi kimiir mhii kwoinim ini simiir hiriinan ywowim. Inkam nwirniyim kigmar mi hii tauae ti hiriinan siyiuim. 40 Kima habwhaowaenankim! Adi Komii siya piu kwoin sowiirar nonkwokwokikin. Kima ti diminin siir bi ninokninkinkin, aniya? 41 Mi kimiir diminpai diminpaiyim inkam paeprikabim simiir hauuwi, naeyim mobmor mobnau nwokaiyim simiir hiriinan mi kimiir mhii kwoinim Adi Komii siir whwonkam ida wi wadieki wadieyar nwowirkaki.

42 Farisi kamim kima mintarao! Dimusi rani, digworaekwo whiekakim kima haiiyim haimii pi Adi Komii siirar mi hauuwi. Ti siyiu hiriinanin yio wadieyairgin. Mi kima iikam nhirim simiir swoki haimriiyiugii mi kima Adi Komii siirim bi naingwowaokim. Biiya kima siyiu miiyik iiir tiki tir mi Adi Komii siiram daingwo mi ti dimin komii komiiyim simiir tir, ti hiriinan siyiuin siya wadieyin. Ti siyiuin kima tirin dimin haimiiyim Adi Komii siir hauuim yio siyiu wadiekin siir kipi haiburgik. Mi ti dimin komii whirin Adi Komii siirim naingwonanaeyin siir warar dinkin tir.

43 Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya, pi iikamim simiir whwonkam ida hirar nidwokaiyamar mairgimairgaeikim sima kimiir boin mairgimairgam. Mi kima minam mi aingwowikim maeyaua iripa yai nidwo boinaiiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim. 44 Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam whiigi nwokaiyin owainie krin karamae nwowiyin mi iikamim sima siir idwowar ninap anapi, sima ninokninkin tani. Mi iikamim sima kimiirin hiniina kigi kima mii miiyika mirii mi ta mii miiyika ini nuin inkam whii priigintimdiinuiyin siir hiriinan ywowin. Mi kimiir mhii kwoinim ini biyieki biyie ywowim mi sima ninokninkin tani mi sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

45 Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin yaimin diminim sim nowomwarkaiyiuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira hik krimiir wara ninkin hauugii. 46 Jisis siya ina yowarkii boinin, kima kamim siyiu komii nowomwarkaiyiuwiyim kima ha timi inkin mintarao! Dimusi rani, kima siyiu kasaka bi haiginkim Adi Komii siir siyiuin saika ninkin owim mi inkamim simiirin wi wakaeyokna dig rani. Kima siyiupai siyiupai imiirar haigini mi sima kam nhirim siyiu komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir bi whindiriraerikim. Niingaka. Mi simiirin hik komii komii imiirar hauuwi. 47 Kima mintarao! Biiya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai aiir boinmimauuim simiir nisom aowim mi simiir ieyim kimar piuai haiginiu. Mhoiiya sima nwoki kigninokninkinim. 48 Ti siyiuin, kima kam nhirim simiir mhii kwoin imiirin hiniina niisiimauugin mi kima siyiuim biiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar mairgimairgaei mi ti hiriinan kwoinin ini simiir hirar nwowin. Mi profet inkamim kima nisomsom aokaokim mi ieyim simiir haingikaiyim ini kimar piuaiyim. 49 Mi Adi Komiiyin bidiya yinokninkinin biiyan Yokwo Komiiya siya hiniina win boinkikin, kara wi profet kamim mi aposel kamim simiirin wi iikamim Isrelanim simiiram nikropki mi simiirin wi kam nhirim sima ninkinaeyokiyok isomsom aokaowi. Mi nhirim hik kimpipisu ara hauugigi. 50 Mi tariinanin kara wi iikamim nu Isrel tiranim wi hik kimiir hauuwi, biiya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nisomsom aokaowim profet kamim simiir. Mi kara kimiirin wi saiirsi swoki itrinaei. Mi Adi Komii siya bidi bidinana nidwo kigiyokiyokiigin ti nu ieyar whiuwiniuna kima profet kamim simiir nisomsom aokaowim mi ini tarinana yamwoniyin. 51 Biiki biiyan profetin Ebel siir yisomao mi ini mhoiigi mhoiiyan profetin Sekaraia siirar yadigniyin. Sima siirin Adi Komii siir omaka saiir bopwo hirar nisomaokin. Ihi, kara kimiir boinki, ti iikamim nu tir nwowim. Kara kimiirin wi dimin biyie iiirar nonkwobum-buninkin haiginiuwi, ti siyiu biyieyin biiya kima tirin siirsiyin!

52 Kima kamim siyiu komii nowomwarkaiyiuwiyim kima mintarao! Kima siyiuin Adi Komiiniyim namiyin siirin ina ninokninkinin. Mi kima ti siyiu iiir wakaeyoknam naingwo rani. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir siyiu iiir napim naingwowi. Sima wi dig nwo rani. Dimusi rani, kima siyiu kasaka bi haiginkim mi simiir siyiuin ini kima haiginokouwin. Kima inkam biyie kiingim. Kima ini inkamin omaka nae haigiiya saiir anowin siir haiginokougigiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kima nae simiir bi hauugin mi sima yaba hirar nwowim ina yaonamim.

53 Mi Jisis siya ta omaka aiir haiburgigin mi ha napniyamin mi kamim

siyiu komii sim nowomwarkaiyiuwiyim sima yai siir boin hiuriiyiuim yinkinyaeyaowim. Mi sima siir yai aiirim mi kininkiu siya yai bibiyie boinim, dig bi nwokim. 54 Mi sima ini siiramar kaowim, yai biyie kwirki pi siir yai hiranka kwimbini mi sima siirin wa nwoki isomaowim. Friig.

12

Niksisaeni siyiuin siirsi mintarao
(Mt 10:26-27)

1 Iikam kasaka rani, hir nwomimirim. Sima ini iripa iripa ywonamim. Mi nhirim simiir iga idwowar ninkin okwo nami. Mi taki iiya Jisis siya kamim siir kigna miriiyim bii simiir iki boinmimauugig, kima sibgu mintarao Farisi simiir yis iiirsiyin. Kara simiir siyiuin yaiyairgi nhinkiniyim simiir boinkin. 2 Mi Farisi simiir yaiyim mi siyiu biyie whiekakim tariinanin aowa aowa nwowim mi mhoiiya sima wi idowiiyar nimbiyami. Mi nimprio yai whiekakim mhoiiya simiirin wi inkamkar ninokninkin iuguskii. 3 Mi yai whiekakim biiya niiyiim niiyiim kima nimprio boinim mi mhoiiya iikamim sima simiirin wi idowiiyar kigirkaki nabienan. Mi yai whiekakim hiinsim hiinsima kima boinim omakanau hir mi mhoiiya wi Adi Komii siyar niisiimauu iuguski mi wi iikam whiekakim wi simar wakae irkaki. Friig.

Inkamin dimin whirua siirsi arar dидid iski
(Mt 10:28-31)

4 Kariir nomiiyauwim, kara kimiirin pi hiniina boinkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi nidid. Mhoiiya sima kimiirin dimin whir swoki tirbu rani. Niingaka. 5 Mi inkamin kima nididanin mi kara kimiirin wi siir niisiimauuwi. Kima siirsi didid Adi Komii siiyairgin sima kimiir nisom aowi. Mi Adi Komii siya kiriekakairgin mi mhoiiya siya inkamim simiir piugina wi maeyau biyieya paekaka saiir mi itkaigi. Fhi, kara kimiir boinki, kima Adi Komii siirsiyar didid.

6 Kima dinokninkin, inkamim sima ipiyin sisim iriiyarim umirsim kwiso (02 toea) sowiir saingin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan ipiyin sim ira saiir bi swoki aingwowowouwika iiya saeya naowiya. Niingaka. 7 Mi kanim kimiir mwo nwowim siya bidi mwainim mi nuan iikamim kima simiirsi kipi nidid, kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiiburim mi Adi Komii siya wi kimiirar kigriraowi. Friig.

Jisis siir inig iiir boinmimauuni siyiu ikin
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Kara kimiir boinkii mi inkam nwirkin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi iriipa hiriinan, Yaowae Adin ninomor kouanin kara kiriir inigin wi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam ida mi boinmimauuwi. 9 Mi inkamin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida nimpriowi mi iriipi hiriinan kara siir inigin wa mi impriowi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam idain.

10 Mi inkam nwirkin Yaowae Adin ninomor kouanin yai biyie kwir siir boini mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim wa haiyoprimdiyiumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyiuin siir nikbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim simiirin wi haiyoprimdiyiumiigi rani. Niingaka. 11 Mi sima kimiir nikiu nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiir hiriir. Mi inkam komii komiiyim gavmaniyim mi kamim inigakim

simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naingwo. Mi krima simiir yai aka wi paniina nowarkii boini, ha? Mi krima wi paka hiniin yaiya saiir boini simiirin? 12 Mi tariinanin kimiirin pi Adi Komii siir naeyiuin siyar kwiisiimauuwi, yaiya kima nini boiniuwi simaka. Friig.

Boiniyio yaiya inkam umirkakin whaowaeyin siir boinka

13 Inkam nwirin ti iikam isid komiiyin siir hiranin, siya Jisis siir boinki, iikam nowomwarkaiyiuwiyin kira kariir yaowaeyin siirin pi hiniina boin, siya kririir adin siir digworaekwowim pi kwisa sioitkin hid. Mi kwira pi kariir whauu. 14 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, pi paniina tiri, yipiki kariir nimbinin kimiir digworaekwo minim simiir hidam, ha? 15 Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kima mintarao! Kima sibgu kigriraowi mi kima wi dimin whirim kigmair tani. Mi inkamin digworaekwo whiekakakin siirin kwoin miiyik wi ti digworaekwowim sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

16 Mi Jisis siya boiniyio yaiya kwira boin simiirin mi umir digworaekwo whiekakak, inkamin mi siir nuin sasae miiyikar niigin. 17 Mi siya siir kwoinau hirin hiniina yaingwokai, kara pi paniina tiri? Kariir numiran sasae whiekakim simiirin omaka haigi dig karamaeka mi simiirin wa haigi dig rani. 18 Mi siya boin, kara wi hiniina tiri. Kara wi kariir omakaim nae haigiiyim wi simiir niinimnhinkiigi mi wi komii komii ara mirii. Mi kariir wit whiekakim mi sasae miiyik miiyik whiekak ikim, wi ti omaka imiir haigii. 19 Mi mhoiiya kara wi hiniina nwoki boinim, kara dimin miiyikak inkamkin. Ti kariir nae dimin miiyik whiekakim wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmin kwiyaei mi kara wi hiinsimhiinsima mairgimairga nwowi. 20 Mi Adi Komii siya siir boinki, kira inkam habwowhaekin, ta niiyaka kira pi saiirar nao nami mi digworaekwo whiekakim kira diriraerargikim wi nhinga haii? 21 Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin iriipi hiriinan inkamin siya digworaekwo whiekak imiir haingiriyiu haiginmimiriiyin siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Niingaka. Siya wi inkam paeprikabnan nwowi. Friig.

Naingwoyimiyokni siyiugin

22 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinki, kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok mi hiniina kipi boin, krima wi dimu naei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyoknanae. Mi hiniina kipi boin, krima krimiir piua wi dimu dimin nitimwaniuwi? 23 Kwoin budin yio nae siir hiriinan tani. Mi piua ya yiuis saiir hiriinan tani. Niingaka. 24 Kima ipiyinim simiir kigninokninkinki sima sasae bi ninkinikim mi sima sasae bi ningugu haiigim mi sima nae biri haingiriyiu haiginikim. Mi sima nae digworaekwo minim, simiir omaka karamaekim. Mi simiirin naeyim Adi Komii siyar hauuwikim. Adi Komii siir kwoinin hiniina naingwowi, kima ini ipiyin imiir haiburim! 25 Mi yipiki inkamkin siya biewii nhirim omwai swoki hainis waiyayokiyokiiyim swoki aingwowin, ha? 26 Mi kima hiriinan diminsim whir tir karamae nwowi mi kimiir kwoinim ti hiriinan dimin whir iirsi dimusi naingwoyimiyokim, ha? Mi kima hiriinan kipi tir. 27 Kima kip imiir kigi sima mwriiyim mi sima yiuis minim sima sima bi miriinanaeikim. Niingaka. Biiya Solomon siya piuai miiyik whiekakairgin. Mi siir piuaiyim ti kipim simiir bi haiburgim.

Niingaka. 28 Ihi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wadiekiwadieyairgim. Kowim panaoin sima pi numir hir whaki mi ko imiirin wakar swoki akitkaigaigi paenau hiriir. Mi ti kip hiriinanim yim Adi Komii siya piuaiigim mi kipa ya dimin komii rani. Mi kimiir naingwo tibmiiya komii rani mi iikam kima ini kou ywowim. Mi kima hiriinana timi inokninkinkiin. Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir digworaekwo whiekak ikim. 29 Mi kima hiniina kipi naingwoyimyok boin, krima wi dimu dimin naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. 30 Sima kamim naingwo tibmii karamaeyim ti nuin siir tiranim, simiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiirimar naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi yinokninkinin, kima wi piki hiniin diminin siir haii. 31 Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim saiirim naingwokiini mi ti dimin hiriinanim siya wi kimiirar ninkin hauuwi. Iriig.

Siyiuin dimin miiyikim ninomor kou haingiriyiu haigini ikin (Mt 6:19-21)

32 Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi nidid. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigriraowi. 33 Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauuwi mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyiuin mhoiiya wi siya whindiriraerar haiginiuwi dimin miiyik miiyikim. Adi Komii siir omin dimin biyie whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Niingaka. 34 Mi maeyauwa kiriir dimin miiyik miiyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi ti om iiirar mini owouwi. Iriig.

Miiyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

35 Mi kima yiuisim haruwa kisina kainam mi piuwop aka kigoknam. Mi yiukidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoiiya nimbiniyanin siirim. 36 Kima ini kamim simiir biiyan inkam iiirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya saiir naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasaugi. Mi Adi Komii siiramin hiriinana sibgu okwokin. 37 Mi biiyan inkamin siya niti, siya siir miiyan kam imiirin hiniina nini kigiuwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miiyan kamim sima ha mairgimairga. Kara kimiirin yaimwowar boini mi biiyan inkamin siyarin wi yiuisa miiyana wi saiir kisina kaii piuwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiiya saiir didwo mi kimiirin nae wi siyar hauu aei. 38 Mi siya niibopwo niti mi biiyan iuumin haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miiyar miriiyim mi ti miiyan kamim sima ha mairgimairga. 39 Kima ti dimin iiir daingwo. Mi omakain adin siya biiya ninokninki hiiyan inkamin pi kariir omaka niti mi siya ti hiiyan inkamin siirin wi kigninkin apninopkai rani, siir omaka hiriirin, siir digworaekwo imiir haiyam. Niingaka. 40 Kima iriipi hiriinan ha timi o kiugiu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adin ninomor kouanin iiya kara niti kima wi saiir ninokninkin tani. Niingaka. Iriig.

Miiyan inkam miiyik mi miiyan inkam biyie simiir boiniyio yaiga (Mt 24:45-51)

41 Mɨ Pita siya Jisɨs siir srɨi, Bɨiyan Inkam, kɨra ta boɨniyɨo yaiya
krɨmiirarar hauuwi, iyɨe? Mɨ inkam nhɨrɨm sɨmiir wara rani. Aniya?
42 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, panɨɨn bɨiyan inkam ɨkɨm, kwoɨn
mɨiyɨkakɨn siir mɨiyan kamɨm sɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn? Tɨ hɨriinan
inkamɨn yɨo siya bɨiyan inkamɨn siya nɨmbinkɨn siir mɨiyan kamɨm
sɨmiir kɨgrɨraowɨm. Sɨmiir naeni ɨi aiirɨn wɨ siyar nwokɨ ɨnokɨnɨnkɨn
haigɨnɨuwɨm. 43 Mɨ mhoɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya wɨ sɨpi swokɨ
ɨti. Mɨ siya tɨ mɨiyan inkamɨn siirɨn hɨnɨɨna nɨnɨ kɨgni, bɨiya siya boɨngigɨn
saiir hɨriinana swokɨ mɨriiyɨn mɨ siya wɨ siir boɨni Kɨriir mɨiya wadɨeka,
tɨ hɨriinan mɨiyan inkamɨn siya wɨ maɨrgɨmaɨrga komiigaka mɨ owi.
44 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, Bɨiyan Inkam Komii siya siir mɨiyan
inkamɨn wɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowan bɨiyan
inkam nokmwɨn owaigɨnɨuwi. 45 Mɨ tɨ mɨiyan inkam nwɨrɨn siir kwoɨnɨn
tari wɨ hɨnɨɨna naɨngwowi, kariir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn nɨkɨ ɨtsɨsau
rani. Mɨ siya siir mɨiyan iikamɨm sɨmiirɨn ha tɨoɨn mɨ siya nae op mɨnɨm
mɨ opa kwiyae whaowaeiya mɨ siya saiirɨn ɨna kwiyaeyɨn. 46 Mɨ siya
hɨriinan tɨri mɨ tɨ inkamɨn siir bɨiyan inkamɨn siya nɨti, ɨiya tɨ mɨiyan
inkam ɨeya nwowɨn karamae nwowa saiir mɨ siya wɨ nɨnokɨnɨnkɨnwɨn
tani ɨiya siya hindara kɨnkak ɨti. Mɨ siir bɨiyan inkamɨn, siirɨn wɨ hanɨɨngɨ
nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi. Mɨ siya siirɨn wɨ ɨkɨ siir mɨiyan kam
nhɨrɨm siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowɨm, wɨ sɨmakar nɨnkɨn
ɨkropkii.
47 Mɨ inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir yai ɨmiirɨn bɨdiyar
yɨnokɨnɨnkɨnɨn mɨ siya bɨiyan inkamɨn siya boɨnɨn sɨmiir bɨ wakaeyokna
dɨrɨraerarkɨn mɨ siirɨn bɨiyan inkamɨn siya ɨdgɨuni wɨ kasaka nɨpɨmpar
tani. 48 Mɨ mɨiyan inkamɨn siya bɨiyan inkamɨn siir kwoɨn ɨiir
nɨnokɨnɨnkɨn karamae nwowi mɨ siya mɨi mɨiyɨk mɨrii karamae ha nwowi
mɨ siirɨn ɨdgɨuɨn wɨ komii nɨpɨmpar tani, bɨiyan inkamɨn siya. Mɨ
yɨpɨkɨ iikamkɨm digworaekwo whɨekak Adi Komii siya hauuwɨm mɨ sɨma
hoɨmgak mɨrii digworaekwowɨm sɨmiir swokɨ iyopkɨiyɨuwɨm yamdi. Mɨ
yɨpɨkɨ iikamkɨm digworaekwo Adi Komii siya swokɨ ɨnkɨn hauuwɨm mɨ tɨ
iikamɨm sɨma tɨ digworaekwowɨm sɨmiir swokɨ iyopkɨiyɨuwamɨn, kɨma
mɨi nhami nhami kɨpi mɨrii. Ɨriig.

Jisɨs siya iikam isidɨn sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn
(Mt 10:34-36)

49 Mɨ Jisɨs siya boɨn, kara iikamɨm sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn inkamɨn
pae nɨkrɨmtɨowiyɨn haɨmii haɨmiiya siir hɨriinan. Kara hɨnɨɨna
naɨngwowi tɨ dɨmɨnɨn siya dɨmbiyamki. 50 Bɨiyɨn kara hɨk mɨ kɨmpɨpɨsu mɨ
wa naonami, wɨ sɨmiir nɨkɨ haii. Mɨ tɨ dɨmɨnɨn siya nɨmbinisiyɨn ta kariir
hɨka wɨ hɨriiya nɨkɨ oyokiyokwɨii. 51 Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi,
kara nu tɨrɨn yaiiyɨm sɨmiir nikwowaisiiyɨm nɨtkɨn. Nɨingaka. Kara
kɨmiir boɨnki. Kara iikamɨm sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn. 52 Mɨ tariinan
mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan iikam ɨriiyarɨm sɨma omaka ɨrni nwowi mɨ
isidɨn wɨ whɨsa nwowi ouumɨm wɨ ɨso sowaka nɨnii mɨ ɨso wɨ ouumɨm
sɨmaka nɨnii. 53 Mɨ iikamɨm sɨma wɨ yapayapa nwoki. Mɨ adɨn wɨ siir
yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn saɨka swokɨ kwɨnii mɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn wɨ
siir adɨn saɨkar swokɨ ɨnii. Mɨ yopiiya wɨ saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna saɨka
swokɨ kwɨnii mɨ yɨnisɨm yɨnugiyɨna wɨ saiir yopi anakar swokɨ kwɨnii. Mɨ
giwaiya wɨ saiir yɨniwig anakar kwɨnii mɨ yɨniwiga wɨ saiir giwai anakar
mɨ nɨnii. Ɨriig.

Siyiuin diminki nimbiyamiyin siir ninokninkini ikin
(Mt 16:2-3)

54 Mi Jisis siya ha boin digiyin, siya iikamim simiir boinki, kima ha kigikim waua maeyaua bieki nikiiyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowairga naowin ha kinikin. 55 Mi kima hiniina kigiwii iiya krakrarwaiga mi kima pi hiniina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. 56 Kima yaiyairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miiya Adi Komii siya miriiya saiir ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Ɨriig.

Kira inkamin kiriir boiniuriyiu boiniyin saikar kitibmii boin
(Mt 5:25-26)

57 Mi kima siyiu miiyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraerarim, ha? 58 Ɨiya kira boinam nami inkamin kiriir boinhiuriyiu boinin saika boinim, kowa siyiu hirar niki owamiywo mi ta iiya kowa iripa yai saiirar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamin yai hidiyin siirim nikiu namisi mi inkamin yai hidiyin siya wi poris inkamin siir iin hauugiisi mi poris inkamin kiriirin wi maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiirim nikropkisi. 59 Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa hiuyokiyokaiya saiirin wi niki haiburgig sasau rani. Bii kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiiyiu dig. Ɨriig.

13

Inkamin siir mhii kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio wa kigugu iuguski

1 Mi ta ii aiirin iikam nhirim hirar nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boinmauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir ninkin imiiyaeyim, Adi Komii siir omaka aiir sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nhieyim ini wraisu nhieyim simaka yinkin okiyim. 2 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hiniina naowim, simiir dimin biyieyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Niingaka, niingakiinga. 3 Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Mi kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski simiir hiriinan. 4 Mi biiya ti iikam iuur iriiyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka bripriya saeya nirimdinu aokaowim, kima paniina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyieyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Niingaki, niingaka. 5 Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Ɨriig.

Paeyin nae miiyik bud karamaeyin siir boiniyio yaiga

6 Mi Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira saiirin mi mhoiiya siir paenid iiirim yit. Mi ini niinga ywowin. 7 Mi siya numiran miiyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biiya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hiniina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Niingaka. Siya ini hiriinana

swoki okripkaiyin. Mi kira siirin diigi. Mi siya nu siir hiiya whisariiyar niugugusi. 8 Mi numir hiran miiyan inkamin siya ina yowarkii boinin siir yai anakan, Biiyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iiirara tiki kignink in osasae. Kara siir miiyin wa hambimbiri mi whrinim wa krinkinki. 9 Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi niingakiniuwi mi kira wa diigi. Friig.

Mi Juda simiir ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat Jisis siya wig ira saiir haiswonskigin

10 Mi Juda simiir ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya iikamim simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiya saiir hir nowamwarkaiyiugin. 11 Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyie whirin saiir nwokin mi ti uridyiu biyieyin siya ma saiir hauuwin biewiyim iuur iriiyar whoimgim. Mi ta wiga saiir digiukiuin asi ninsimsiriugin mi saeya paniinsi sibgu okwosi. 12 Mi Jisis siya saiir kigin mi saiirin ina yikiunan mi siya saiir boinki, ta wiga kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kira ini wadieyar sibgu okiya. 13 Mi siir iina ta wiga saiir yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiya. 14 Mi prismi biiyan inkam komiiyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiir bii nwowiyin, siir mhii kwoinim ini haugihauga whiyiekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiiya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiir haiswonskiyin. Mi siya simiirin hiniina boinki. Mii mirii iiyim iriiyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswonskiyim. Mi kima miini ii imiirar wit. Kima ti dimin hiniinin Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir kipi nit. 15 Mi Jisis siya siir yaiyaka hiniina yowarkii boin, kima yai airga nhinkinin inkamkim! Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiirin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakaumiya saiir mi simiirin pa mi ikiunami sima op nini kwiyaeyiuwim. 16 Mi taka wiga saeya, Ebraham siir isidin simiir yinisimka. Biewiyim Setan siya nonkwowim saiir iuur iriiyar whoimgim. Mi ini wadieyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiiya Sabat saiir asi haiswonskigin. 17 Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io siir nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyim. Mi iikam whiekakim sima ini mairgimairga ywokiyim ti dimin komii komiiyim siya tirkiyim simiiramin. Friig.

Mastet nid mi wit sowiir boiniyio yaiga
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18 Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan ywowa? Kara saiirin pi dimu nikrii, ha? 19 Adi Komii siir isidin sima ini ti paenid whirin siir hiriinan ywowin, krima dapiyin mastet. Mi mhoiiya siya wi pae komiinan namwoiuwin mi siya ini pae nhirim simiir haiburin. Mi ipiyin whieyim ini siir kwiya imiir haigiiyim.

Yisni boiniyio yaiga.
(Mt 13:33)

20 Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? 21 Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiiya ti plauan ina

iyopingiyin mi ini saa yimbiiyamin. Mi Adi Komii siir iikamim wi hiriinan nimbiyami. Ɨriig.

Ano simkin
(Mt 7:13-14,21-23)

22 Mi iiya Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namin mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowimwarkaiyiuam Adi Komii siir yai aiir. 23 Mi inkam nwirin siir sriigi, Biiyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iyie? Niingaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, 24 kima kimasiyar mintaraona. Mi kima miinan mirii ti ninomor kouan anosimin siir napninopkainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingwowi mi sima wi dig nwo rani. 25 Mi omakan Adin saiir anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biiyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kimiirin wi hiniina nowarkii boini, kara kimiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? 26 Mi krima siir yai aiirin wi hiniina nowarkii boini, biiya krima nae op minim kinakar nae kwiyaekin. Mi kira krimiir oman siyiu iiir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyiuin dimin taemin imiirin. 27 Mi siya wi kimiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyiu biyie tiran iikamkim, kima dimin biyiekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! 28 Mi kima wi Ebraham, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir nwowim mi wim kima damki yab hirar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kimiir bigmiuim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. 29 Mi iikam bieki nimbiniyin mi bieki nikiiyamiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iiya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi saiirar ninkin idwokai aei. 30 Ɨhi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiiya inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiiya sima wi inig komiigak nwo rani. Ɨriig.

Jisis siya Jerusalem siirsi nougin
(Mt 23:37-39)

31 Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim sima ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kiriir nisomaowam tiri. 32 Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyieyin siirin hiniina tini boiniu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyieyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskii. Mi mhoiiya kariir miiyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mii aeyar nadigiuwi. 33 Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao. Niingaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

34 Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisomsom aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kimiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ii kasa rani, kara kiriir yinisisimim simiirin iripa haingiriyiu kigriraowama tiri, kakaruk yopiiya saiir hiriinan ywowin saeya saiir yinim saiir pidga aowa hopkrimkrikiuwiyim. Mi kima pi boriisopi. 35 Wakae! Tariinanin Adi Komii siya digiumii kimiir om iiir bidi haimriiyiugiyin kimiir omin kimar kigrirao, kara kimiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiuwi iiya kima hiniina boini,

Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitin siir whinkinsiis mi wadie siir dwowaiginiu! Ɨriig.

14

Jisis siya inkamin piu minkin noni aokaowin siir haiswoniskigin

1 Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biiyan inkamin siir omaka hir nini aeyiugin. Iikamim sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. 2 Mi inkam nwirin siir piua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. 3 Mi Jisis siya ti inkam iiir kigin mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir sriigi mi ina boinim, Moses siir siyiuin wadie bidi ywokiyin. Mi krima inkam makakin ta Judami ii komiiya piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya saiirar haiswoniski, iyie? Niingaka? 4 Mi sima ini wakaemumuim. Mi Jisis siya ti inkamin siirin ina yikiunan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina yikropkiyin. 5 Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bulmakauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamin siya siirin wi Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi saiir haisasauki rani, iyie? Niingaka? 6 Mi sima ta yaiya siya boina, saiirin yai kwir bi nowarki boinkim. Ɨriig.

Inkamin siya hiniina kipi naingwo kara inig komiigakin

7 Jisis siya ta nae aiiram nitim kamim simiir kigin sima biiyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyio yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. 8 Mi inkam nwirki kiriir nikiunami, wigwas nae komiiya saiirim. Mi kira ipiiya biiyana saiir kipi nidwokai. Dimusi rani, ti inkamin siya wi inkam inig komiigakin kiriir haiburin siir nikiunaeisi. 9 Mi hiriinanki niuwi, ti inkamin kiriir nikiunain siya kiriirin wi hiniina boini, kira ta biiyan ipiiya ti inkamin siir hauugi mi kira wi nidid komiigakar nwowi kira mhoiigi mhoiiyan ipiiya saiir nini idwoiuwi. 10 Mi kira hiriinan kipi tir mi iiya inkam nwirin kiriiram nikiugi naeyam kira mhoiiyan ipiiya saiirar tini idwoiu. Kira hiriinan tiri mi ti inkamin kiriir nikiunain siya niti mi siya wi kiriir boini, nomiiyau kira ta biiyan ipiiya saiir wini idwokaini. Mi siya hiriinan tiri. Mi kira wi inig komiigakar nwowi ti iikamim kinaka nidwokai aeyim simiir whwonkam ida. 11 Inkamin siir inig iiirar hainanaeiyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Ɨriig.

12 Mi Jisis siya ti inkamin naeyim siirim nikiunain simiir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikiuna mi kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiiya wi sima nikiunaeisi kira simiir omaka hir nini aeyiuim mi sima wi nae kiriir swoki hauukiiyiusi. 13 Niingaka. Kira nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprikabim mi iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyiekakim mi nhwokwisaeyim simiir dikiuna. 14 Ti hiriinan iikamim sima naei wi kiriir swoki ikiuna hauu ae rani mi kira wa mairgimairga. Dimusi rani, mhoiiya nae kiriirim, wi Adi Komii siya swoki hauuwi dimin miiyikim kimiir, iiya iikam miiyik miiyikim sima swoki insiin idwowi ie hirankin saiir. Sima iinokiinokin wi saikar nwoyokiyokiii. Ɨriig.

Nae komiini boiniyio yaiga
(Mt 22:1-10)

15 Ti iikam nae saika naeyim simiir nwirin siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siir boinki, inkamin Adi Komii siir iikamim simiir maeyaua kigirkakana, saiir nidwokai aei siya ha mairgimairga. 16 Mi Jisis siya siir boinki, inkam nwirin nae komii bidi diriraerarin. Mi siya iikam whiekakim simiir bidi yimbinin ta naeya saiirim nitimin. 17 Mi naeni iiya ha nimbiyama mi siya siir miiyan inkam iiir yikropki, siya iikamim biiya siya nimbinim simiir nikiunakiyim. Siya simiirin hiniina boin: Kima wit. Digworaekwo whiekakim bidi diriraerar digim. 18 Mi iikamim sima sima hiniina yomboin amboin, krima wi nam tani. Inkam nwirin siya miiyan inkamin siir boin, kara numira kwira sain, kara pi saiir nini kigiuwi. Kaimwoka kara pi nam tani naeyimin. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kara pi boriisopi kira io saiirsi kipi nwo. 19 Mi nwirin ina mi boinkiyin, kara mii miriiyim bulmakauim iuura sain mi kara simiir nini kigiuwam mini. Wakae! Kara pi nam tani. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kira pi io kariir kipi nwo kara pi boriisopi. 20 Mi nwirin ina mi boinin, kariir wiga tapa nonkwonaka kara pi nam tani, kiriir nae aiiramin. 21 Mi ti miiyan inkamin ha swoki amin siir biiyan inkam iiiram mi ti yaiyim simiir ini boinmimauuiu. Mi omakain adin siir kwoinin ini haugihauga whiyiekiyin mi siir miiyan inkam iiir boinki, kira ha damsisauu siyiusisimim ti omin siirim mi kira kam paeprikabim mi kamim piu simiirim biyie nwowim mi nhwokwisaeyim mi iga biyie ikim. Kira simiirin kariir omaka tiriir wikiunani. 22 Mi mhoiiya ti miiyan inkamin siya boin, biiyan inkam, kara kiriir yai aiirar bidi wakaeyoknan mi ipii nhirim ini niinga niki owim. 23 Biiyan inkamin miiyan inkam iiir boin, kira siyiu komii simiir omisisim whiekakim simiir dam. Mi iikamim simiir wikiuna ninopkainani. Kara minam naingwowi kariir omaka mirninkinkiyim. 24 Kara kiriir boini. Ti iikam whiekakim biiya kara niki ikiunam, sima wi kariir naeya saiir swoki ae rani. Friig.

Inkamin tiki sibgu aingwo Jisis siir mii aiir miriiyamin
(Mt 10:37-38)

25 Iikam isid komiiyin Jisis saikar napnamkim mi siya ha haimasiyao kaowin mi simiir boinki. 26 Mi inkamin kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir nomousismim digiumii simiir haimriiyiugig mi digworaekwowim siir kwoinki naingwo ikim mi hiriinan tir karamae nwowi sima wi kariir mhoiiya nit rani. 27 Yipiki inkamkin kariir mhoiiya niti mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamin siya wi kariir mhoiiya sibgu it rani. Niingaka. 28 Mi kimiir nwirkin siya omaka bripri ira miriinaiinamim mini koua hiriir mi bii siya pi niki sibgu idwo hidi, ta omaka saiir miriiyan naemar imiiram siya niki inokninkinim siir naeyim wi ta omaka saiirar digi, iyie? Niingaka. 29 Mi siya bii hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiiya sima yin ninansiingiyim mi siya ta omaka saiir mirii ninokou karamae nwowi. Mi iikamim sima wi siir niewaeyiuwi. Mi sima wi hiniina boini, 30 ti inkamin ta omaka saiir miriiyin, siya wi saiir mirii ninokougik rani. 31 Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin nu kigriraowiyin yaii saika ninii mi siya pa niki idwo hidnami. Mi siyarin siir sauan kamim (10 Tausen) hoimgak karamaeki niuwi mi inkam komii nwirin siir sauan kam ima ywo hoimgak (20 tausen) mi siya bii tiki sibgu hid mi siirin wi

ti inkam komii nwirin siir isid ieya niyopakaiyiuwi, iyie? Niingaka? 32 Mi siya hiniina naingwowi, kara wi dig nwo rani mi siir sauan omomin aru hirar niki owim, kam nhirim saiirar nikropki, ti io aiir nokwowaisiiyim. 33 Mi iriipi hiriinan mi kimiir nwirkin siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haimriiyiuwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya wi kariir kigna miriiyan inkam nwo rani. Ɨriig.

Wa kirie karamaekin
(Mt 5:13; Mk 9:50)

34 Wa siya dimin miiyikin. Mi wa siya hii karamae nwowi mi ti wa siirin wi paniina swoki tiri, siya wadie swoki amwoiuuwamin, ha? 35 Ti hiriinan wain naeyaka siir bi pridikin. Mi krima siirin nu miiyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miiyik sibgu ii rani. Wakae, kima hindarar prii itkaigi. Ɨriig.

15

Sibsibin whaowaeyin siir boiniyio yaiga
(Mt 18:12-14)

1 Mi iigwira kamim omom omomi umir haiiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. 2 Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hiniina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. 3 Mi Jisis siya ta boiniyio yaiya simiir asi boinkin

4 mi kimiir inkam nwirki siir sibsibim kamairim iriiyarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi paniina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii iuur iriiyar idiyim (99) wi hirar haiburgigi mi yim wi hirar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirim nini hansir iuwi. 5 Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu apnami. Mi siya pi mairgimairga nwonami. 6 Mi iiya siya siir omaka hiriir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiiyauim mi siir inkamnanim, simiiramin, iripa saika haingiriyiu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi mairgimairga! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. 7 Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii iuur iriiyar nwiiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin mairgimairga wao kintani. Mi dimin biyie inkam nwiruwakar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hirin wi mairgimairga komiiya nwowi siiramin. Ɨriig.

Umira whaowaeya saiir boiniyio yaiga

8 Mi wiga umir iuurgaki niuwi mi mhoiiya kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi paniina tiri, ha? Saeya wi iriiyasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, saiir bidi mi kiga. 9 Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki saiir nomiiyauim mi saiir inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima mairgimairga kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya! 10 Kara kimiir boinkii mi iriipi hiriinan Adi Komii siir paekwosimin siya inkamin dimin biyiekakin naingwo tibmiiyin siirimar mairgimairgaeikin. Ɨriig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyio yaiga

11 Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. 12 Mi
nomousimin ad iiir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo
whiekakim kririir yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin
ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram.
13 Mi bi kimiminkin, ti nomousimin siir umir digworaekwo whiekakim
ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin kingiin tani,
siir ini owou. Mi siya ti om iiir nwowin mi siir umir digworaekwo
whiekakim ini siyiu biyieyim siya tirim simiir yiuguguskiyim. 14 Mi siya
siir digworaekwo whiekakim hiriinan niuguguskiyim mi mhoiiya ti omin
siirin mhii komiiya ina yamaoiua. Mi siya ini dimin whirmin whirmin
karamaeyar yamwo iuwin. 15 Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin
siir mii asi nini miriiyiugin. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua
hu nimiiyaeiya saiirim, siya kigriraowim simiirin. 16 Siya minam
naingwowi siir mhiiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim
simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin.
17 Mi mhiinae karamae siya nwowa mi siya ha naingwoyimyokin mi
siya ina boinkiyin, kariir adin siir miiyan kamim yim sima naeyim wara
whaowae rani. Mi kara tir namwoniyin mhii ina yamaoniyin. Mi kara
hiriirnanar nwowi, an wi kapi naowi. 18 Mi haniingi niuwi, an ti swoki
am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hiniina boini, adi kara siyiu
biyie Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. 19 Kara inkam
miiyik rani mi kira kariirin kiriir yinisim kipi nikiu. Mi kira kariirin,
kiriir miiyan inkamnan boin. 20 Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina
swoki amin siir ad iiiramar. Mi siya aru tirar nwowamin, siir adin saiirar
kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkin. Mi
siya niwitnamin mi ini yinisim iiir yaka iwit ankabmamairiuwin. 21 Mi
yinisimin ina boinkiyin Adi, kara dimin biyie Adi Komii mi kira, kowiir
whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miiyik rani, kira kariirin, kiriir
yinisim kipi nikiu. 22 Mi adin siir miiyan kam imiir boinki, kima biiyan
yiuis prieiya saiir whainanisasau mipi siir wini kaiyaiginiuni. Mi siirin
iindihop ha timi iyopkikiu haiginiu. Mi siirin su ha timi ii haiginiu. Mi siya
siiramin pranaepranae bi mairgimairgakim. 23 Bulmakau irpakiyinin ira
tini hainaki mipa disomao. Mipi krimar nongwomamair aei. 24 Dimusi
rani, ti kariir yinisimin siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya
ini omwaiya swoki waiyain siya bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir
bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekim.

25 Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiiya siya ha nitin omaka kingiin
hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkiniuwi. Yim sima mwai waowi.
26 Mi siya siir miiyan inkam nwir iiir yikiuna mi ina sriiyin, sima dimu
dimin tiri? 27 Mi siir miiyan inkamin siirin ina boinin, kiriir nomousimin
bidi swoki itin. Mi kiriir adin siya kao irpakiyinin ira yisomao siirim.
Dimusi rani, siya siir yinisim iiir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi
kimbugin. 28 Mi yaowae siir kwoinin ini haugihauga whiyiekiyin. Mi siya
omaka hiriir paniinsi yapninopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyin
mi siirin yai miiyik imiirar yani boini siya napninopkainamim. 29 Mi
siya adin siir yaiyaka hiniina yowarkii boin, biewii kasaka rani, kara
kiriir miiyan inkamnan nwowin mi kara kiriir yaiyaka iigwir bi nan-
tamyiriyirkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir
nomiiyauim mairgimairga simaka mi owim. Niingaki, niingakiinga.

30 Mɨ tɨ kɨriir yɨnisɨmɨn siya kɨriir digworaekwo whɨekakɨm ɨni ɨkɨ wigɨm hɨi nanaeiyɨm, sɨmiir yɨugugusgikɨn mɨ siya ha swokɨ ɨtɨn mɨ kɨra ɨni siirsi yaɨngwoyɨmyokɨn. Mɨ kɨra bulmakau yɨnisɨm ɨrpakiyɨnanɨn ɨna mɨ ɨsomɨn siirɨm. 31 Mɨ adɨn siir boɨnki, yɨnisɨm, ɨinokiinokɨn kɨra kanaka nwokɨn mɨ kariir digworaekwo whɨekakɨm, yɨm kɨriirgɨm. 32 Mɨ tarɨ-inanɨn krɨma ha maɨrgɨmaɨrga mɨ krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm, wadɨeyar dwo. Tɨ kɨriir nomousɨmɨn siya naonamnan bɨdiyar ɨkɨ owɨn. Mɨ tariinanɨn siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyaɨn. Siya bɨdiyar ɨkɨ whaowaekiyɨn mɨ tariinanɨn krɨma siir bɨdi swokɨ hansɨryɨskaiyɨn. Ɨriig.

16

Bɨiyan inkam nhɨrɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga

1 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki mɨ inkam nwɨrɨn umɨr digworaekwokakɨn siya bɨiyan inkam bɨdi yɨmbinɨn, siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm. Mɨ inkam nhɨrɨm sɨma ɨnɨ boɨni tɨ inkamɨn digworaekwo whɨekakɨn siir, tɨ kɨriir bɨiyan inkamɨn siya kɨriir umɨr digworaekwowɨm kasaka bɨ nɨuguguskikɨm mɨ ɨiya ɨni kingiina nwowa kɨriir digworaekwowɨm sɨma dɨgi. 2 Mɨ bɨiyan inkamɨn siir hɨriinan wakaeyɨn mɨ siya bɨiyan inkamɨn siiram yɨkɨugi mɨ ɨna boɨnɨn siirɨn, panɨɨn panɨɨna tɨrkɨn ta yaiya kara wakaeya kɨriir? Kɨra kariir digworaekwo whɨekakɨm kɨriir ɨin nwowɨm sɨmiir tɨnɨ wɨn naki. Kɨra wɨ kariir bɨiyan inkam nwo rani. 3 Mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn siir kwoɨnɨn aowa aowa hɨnɨɨna yaɨngwo. Kara pɨ panɨɨna tɨri? Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kariir hɨuriiyɨumigiyɨm tɨri. Mɨ kara kɨrɨekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwɨrni nae umɨr digworaekwo kaugiki aeyɨm pɨ nɨdidi. 4 Mɨ tariinanɨn kara bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨn, dɨmɨnɨn kara tɨranɨn mɨ ɨiya inkamɨn siya kariir hɨuriiyɨumigi siir mɨi saiir hɨrankɨn mɨ ta hɨriinana saiirsiyɨn kariirɨn wɨ inkam nhɨrɨm sɨma nɨkɨunami, sɨmiir omaka hɨriirɨn. 5 Mɨ siya inkamɨm siir bɨiyan inkamɨn siir dɨmɨn prɨihaiyɨm sɨmiirɨn nwɨnwɨra yɨkɨuna mɨ siirɨmɨn ɨna yamɨm. Mɨ bɨiyɨn nwɨra ɨeya yam mɨ mɨi kɨgrɨraowan inkamɨn ɨna srɨiyɨn siirɨn. Dɨmɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm kariir bɨiyan inkamɨn siir hɨrankɨn pariigɨm? 6 Mɨ siya boɨn, wel twowɨm kamaɨrɨm ɨriiyarkɨm. Mɨ mɨi kɨgrɨraowi inkamɨn ɨna boɨnɨn, kɨra tɨ dɨmɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm sɨmiir yokwo aiir hai mɨ kɨra kamnwɨs ɨuurɨuwa 50 sɨmiirar kwɨdwo wɨnki. 7 Mɨ mhoɨiya inkam nwɨrɨn ɨna swokɨ ɨtɨn, bɨiyan inkamɨn mɨi kɨgrɨraowiyɨn siya ɨna srɨiyɨn, dɨmɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm pariigɨm? Mɨ siya ɨna boɨnɨn, wit nɨbɨm kamaɨrɨm ɨriiyarkɨm 100 mɨ siya siir boɨnki, kɨra ta yokwowa kɨra wɨna dɨmɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm saiirɨm pɨ kam nwiiyɨuwa wɨnki. 8 Mɨ mhoɨiya bɨiyan inkamɨn siya ɨni tɨ inkamɨn mɨi kɨgrɨraowiyɨn siir ɨnɨg ɨiir hainankiyɨn. Dɨmusi rani, siya inkamɨn kwoɨn mɨiyɨkakɨn, siir siyɨuɨn siir hɨriinan tɨrkɨn. Mɨ Jisɨs siya ha nɨkɨ boɨnɨn mɨ nu tɨran iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm umɨr dɨrɨraerar saɨniyɨm ɨni Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir haiburɨm, sɨma nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkakɨm.

9 Mɨ Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨnki sɨmiirɨn. Mɨ umɨr digworaekwo whɨekakɨm kɨma nonkwowɨm kɨma iikam nhɨrɨm umɨr digworaek-wowɨm whaowaeyɨm sɨmiir hauu. Mɨ sɨma wɨ kɨmiir nomiiyau kɨɨn nwokɨ owɨm. Mhoɨiya kɨma naonami mɨ kɨma wɨ Adi Komii siir om mɨiyɨkɨn siir nami. Mɨ siya kɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna boɨni, kɨma siyɨu mɨiyɨk bɨdi tɨrɨm. Mɨ ɨinokiinokɨn kɨma wɨ kanaka nwoyokiyokɨi. 10 Mɨ inkam

nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamin miisimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mii komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. 11 Mi kima umirim nu tiranim simiir sibgu kigrirao karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miiyik imiirin wi paniina sibgu kigriraowi, ha? Niingaka, kima inkam wi dig nwo rani. 12 Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigrirao karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miiyikin wi paniina hauuwi, iinokiinok nwoyokiyokiiyin, ha?

13 Mi miiyan inkam nwirin siya, biiyan inkam nwiso sowiir miiyim iikwiruwa bi swoki miriikin. Niingaka. Mi siya kwoin biyie wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miiyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digiumii haimriyiuwi. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim miriiyim, umir saiirim wara kipi naingwo. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir boinkin
(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

14 Farisi sima umirim naingwokwowikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin. 15 Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kimiir siyiu miiyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hiniina niisiimauuwi kima iikam miiyikim. Mi Adi Komii siya kimiir kwoin imiir bidi yinokninkinim. Diminim inkamki hainaniyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

16 Moses siir siyiu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iiya Jonin op baptaisiyin siya nwowa saiirar yadigiuwa. Mi Jon siir iiya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir namamar naingwokwowi. 17 Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyiu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

18 Mi kamin siya siir wig aiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yio wig nonkwonani siyiugi siyiu iiirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwirki sopkiya saiir nonkwonaei, yio wig nonkwonani siyiuin siir taouugakin mi siya hii nanaenanaei. Ɨriig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

19 Biiya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi iinokiinokin siya yiuis miiyik miiyik imiirar niigin. Mi iinokiinokin siya nae miiyik imiirar haiikin mi simiirar naeikin siya wadie nwowim. 20 Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir piua paowai biyieya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikiniugik. 21 Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hii aowa naekrimkrinkiiyim simiir niumimin aeyamar naingwowi mi iiya ti umirkak inkamin siir miiyan kamim sima nhiskiyim naemimin priiginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiiya ini simiirar yaekiniuin. Mi wraim sima nitiyim pi siir paowai imiir taowaei. 22 Mhoiiya ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebraham saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. 23 Mi siya ini maeyau paekaka saiir nwowin mi hik kimpisu komii hir

haiyin. Mi siya koua hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebraham siya kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. 24 Mi umirkak inkamin ina kauwokiyin, adi Ebraham kira kariirsi daingwoyimiyok mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir iinain op hopmaiyim mi opa kariir kworiyaeya saiir hougin noksisaekiyim. Kara ta pae aiirin hik kimpipisu prasae hai rani. 25 Mi Ebraham siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiyin. Biiya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biyie biyieyim simiir haiigin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iiirin ini wadieyar yamwoniyin mi ni kira ini hik kimpipisu yama haiyiuin. 26 Mi dimin whirin Adi Komii siya bidi haiginin, ie komii whirin kimiir mi krimiir bopwoniya tir. Mi iikamim tir nwowim sima ti ieyin siir niyapidnaidamim sima dig nwo rani. Mi iikamim yarmiiya mi owi, krimiir tiriir niyapidnaidniyim sima wi dig mi o rani. 27 Mi umirkak inkamin siya boin, adi kara kiriirin hiriinansi srii, kira Lasaras siirin kariir adin siir omaka hiriir dikropki. 28 Kariir nomousimim iriiyarkim. Mi Lasaras siya simiirin yai kirie aiirar tini boiniu. Mi sima wi ti om biyieyin hik kimpipisu kara haiiyin siirar swoki inkin itisi. 29 Mi Ebraham siya ina boinin, sima Moses mi profet kam ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim sima ta yai aiirar wakaeyokna. 30 Mi umirkak inkam ieya boin. Niingaka. Adi Ebraham ta yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam wiir nwirin siya ie hiranki ninsiin idwowi mi simiiramin ha nami mi simiir mhii kwoinim wa ninkpit haigii. 31 Mi Ebraham siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mi inkam nwirin ie ankin ninsiin idwowi mi sima iriipi hiriinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Niingaka. Ɨriig.

17

Dimin biyieni siyiugin
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

1 Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, diminpai diminpaiyim wa nimbiyami iikam whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiiyam mi sima dimin biyie tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirni naingwo tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiiya kira wi hik komiigi komii haii. 2 Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iiir tirkii, siyiu biyie tiram mi hiriinankiniuwi, ini mi owin kam nhirim sima siir niiyin siiya komiiya saika dinkin kog. Mi siirin whii komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikrikiu whiridamim. 3 Kimakimasiyar mintaraona! Mi kimiir nomiiyauin, siya siyiu biyie tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina haigii mi kira siir dankabmamair boin. 4 Mi siya dimin biyie kiriirin ii kwiruwa saiirararin idip idipin iriiyar kwisa tiri mi siya kiriiramin idip idipin iriiyar kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimyoki kira kariir dimin biyieyim simiir haiy-oprimdiyiumiigiyim. Ɨriig.

Naingwo tibmiini siyiugin

5 Aposel kamim sima Biiyan Inkam Komiiyin siir boinki, kira krimiir naingwo tibmiiya saiirin komii swoki inkin hauugi. 6 Mi Biiyan Inkam Komii siya simiir boin mi kiriir naingwo tibmiiya saeya mastid nidni haniin sapisapki niuwi mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin komii iiirar

tirhaiginiuwi. Mi kira paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiriir miiyim ti ophainam whii komii solwara hiriir! Mi siya wi kiriir yai aiirar mi wakaeyoknaei. Ɨriig.

Miiyan kamim simiir siyiugin

7 Mi kimiir inkam nwirki siya miiyan inkamkaki niuwi, siir numir aiir hainopam mi siir sibsib imiir kigriraowam mi mhoiiya siya ha swoki iti mi siir biiyan inkamin siirin wi hiniina boini, kira ha witsisau, nae kanaka wini idwokai aeni. Mi kira wi hiniina boini, aniya? 8 Niingaki, niingakiinga. Mi kira wi siir boinmauuwi, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bii op nae minim pi kara niki ae kwiyae mi mhoiiya kira op nae minim pa timi ae kwiyae. 9 Mi siya ti siir miiyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiir wakaeyokna diriraerara saiirsiyin, aniya? Niingaki, niingaka. Ya siirar miiga. 10 Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hiniina boin, krima miiyan iikam miiyik rani. Diminim krima diriraerariyim krima Adi Komii siir kwoin iiirar diriraerari. Ɨriig.

Kam iuurim paowaigi piskimkopouwim Jisis siya haiswoniskiigim

11 Jisis siya siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwowar napnamkin. 12 Mi siya om whirin siir nimbiyamin mi kam iuurim paowaigi piskimkopouwim siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim 13 mi sima ina kauwok boininaekiyim, Biiyan Inkam Komii, Jisis kira krimiirsi daingwoyimiyok. 14 Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuim prismi tini iisiimauuiu. Mi sima ha napnamim mi simiir piuim ini miiyikar ywokiyim. 15 Mi simasimar yinkig ankigna simiir piuim wadie nwokiyim. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamin. Mi siya ina kauwok boin hainan praprasamin Adi Komii siir inig iiir. 16 Mi siya Jisis siir igmiiga wh-wonkam ida ini hiuiu. Mi siya ina boin wadiekiyin siirin. Ti inkamin siya nu Samerian inkamkin. 17 Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina boinkiyin, ti kam iuurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskiigiyim mi iriiyar nwiiyim ini papi nwowim? 18 Mi ti iriiyar nwiiyim Adi Komii siir inig iiir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiruan om whiranin sasar yit Adi Komii siir inig iiir hainanamin. Mi ti kam iriiyar nwiiyim Isrelmiyim, yim ini paniina tirim, ha? 19 Mi mhoiiya Jisis siya boinki, kira dinsiingi mi ha dinsiin apnam, kira naingwo tibmiiya kariiram, kiriirin wadie saeyar nwowaiginiugin. Ɨriig.

Ɨiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi sapi nimbini

(Mt 24:23-28,37-41)

20 Mi Farisi kamim sima Jisis siir sriigi, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi paka hiniin iiya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nimbiyami, iikamim simiir nhwowim wi dimin kirie kirie komii komii kig rani. 21 Mi sima wi hiniina boin tani, kigi, siya tisi tapi nwowin. Niingaka. Wakae, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhii kwoinau waraurar nwowa kima wi saiir kig rani. Niingaka.

22 Mɨ siya ha boin digiyin mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, simiir boinki, mhoiiya iiya wa nimbiyami mɨ kimiir mhii kwoinim Yaowae Adin ninomor kouanin kara nitana iiya, saiir kɨgamar naingwowi mɨ kima wɨ siir kɨg rani. 23 Mɨ mhoiiya kam nhirim wɨ sima boini kimiirin, kɨgi, siya isi hinda nwowin, kɨgi siya tisi tinda nwowin. Mɨ wim kima wɨ hiriinan inkamɨm simiir yai kɨpi wakaeyokna yim sima kimiir niksisaei. 24 Kima ina ninokninkinim iiya ninomora yakii mɨ ta ninomor kwirkaka wa yaarkakii. Mɨ Yaowae Adin ninomor kouanin siya nimbini, wɨ hiriinanar tiri. Mɨ iikam whiekakim sima siirin wa kɨgirkakwini. 25 Mɨ bii kara wɨ hik kimpipisuwar nikɨ haii mɨ iikamɨm ta ii aiirar nikɨ owim, sima digiumii wɨ kariir haimriyiuwi. 26 Siyiuin biiya Noakɨ nwowa iiya saiir tirin. Mɨ Yaowae Adin ninomor kouanin siir iiya siya nitana yio wɨ iriipɨ hiriinanar mɨ tiri. 27 Mɨ sima nae hirar nikɨ aeyim mɨ op minim hirar nikɨ kwiyaeyim mɨ wigkamɨm ha nonkwonam iiya Noa siya siyaiiya hiriir napninopkainamin mɨ op komiiyin ha nitin, simiirin ini siya yakiirimdipugiyim. 28 Mɨ Lot siir iiya, ya iriipɨ hiriinanar mɨ tir. Mɨ sima naemin hirar nikɨ aeyim mɨ opmin hirar nikɨ kwiyaeyim mɨ digworaekwo minim hirar nikɨ sainim mɨ digworaekwo nhirim, inkam nhirmi hauuwim sima sainim mɨ numir sasae ha ninkikinim mɨ omaka minim ha mɨ mirii. 29 Mɨ Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mɨ ha namin mɨ ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mɨ siiya komii komiiyim paekak paekakim, ina kinanaiiniyim ninomor kouankin iikamɨm simiir tioidwomaiyam. 30 Mɨ iriipɨ hiriinan iiya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swokɨ iti, wɨ idowiiyar nimbini, iikamɨm simiir whwonkam idar. Mɨ sima wɨ digworaekwo kasa tir tani.

31 Mɨ ta hiriinan iiya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mɨ siir digworaekwowim, nu hir nwowi mɨ siya wɨ siir digworaekwo imiiram niuunaiinam tani, simiir hainakiyam. Mɨ siya wɨ hindara nidam iuguski. Mɨ iriipɨ hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mɨ siya wɨ omaka tiriir swokɨ it rani, yiuismin imiir hainankiyam. Niingaka. Siya wɨ hindara nidam iuguski. 32 Mɨ kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swokɨ haiyiug kaokiya mɨ saiirin Adi Komii siya diriraerarki mɨ saeya sol ha nwokiya mɨ yinpae yamwoiua. Mɨ iriipɨ hiriinan, kima kɨpi swokɨ haiyiug kao hindara didam iugusam. 33 Mɨ inkamin siyamar naingwonaeiyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yio wɨ hindara kɨgugu iuguskii. Mɨ inkamin siyamar naingwo karam nwowiyin mɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyin mɨ siir kwoinin wɨ hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami, Adi Komii saikar. 34 Kara kimiir boinkii, ta nii aiirarin, inkam nwiso hii kwiruwa saiirarar whwonkai mɨ Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mɨ siir nwirin, yio wɨ hirar nwokii. 35 Mɨ wig iso sowa mii iripa miriiguwaki mɨ Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mɨ ira, ya wɨ hirar nwokii. 36 Mɨ inkam nwiso sowa numir hir nwowi mɨ Adi Komii siya wɨ nwir iiirara nikiunami mɨ nwirin yio wɨ hirar haiburgigi. 37 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sima ta yai aiir wakaeyim mɨ sima ina sriiyim, Biiyan Inkam Komii ti diminin wɨ papi nimbiyami? Mɨ Jisis siya simiirin boiniyio yai boinkin, maeyauwa inkam whiigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mɨ inkam whiiyim pɨ simar mɨ aei. Ɨriig.

18

Wiga inkamin yai hidiyin siirim nikiunain saiir whindiriraerarim saiir boiniyio yaiga

1 Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin simiir niisiisiimauugin sima
iinokiinokin nhwo Adi Komii siirim kwisboinim mi sima kipi nhakiu.
2 Siya hiniina boin mi om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin.
Ti yai hidi inkamin siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi
hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimiyokikin. 3 Mi wig igabae ira ti
om iiir nwoka. Iinokiinokin saeya ti inkamin yai hidiyin siirin hiniina
nini boiniuwika, kariir ioan inkamin siya kariir nonkwobumbuwam tiri
mi kira siir boin hiuriiyiunatkaigi. 4 Biiya ti inkamin yai hidiyin saiir
whindiriraeraram bi naingwokin. Mi mhoiiya siya siir mhii kwoinauin
hiniina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi
bi mi aingwo ididkin. 5 Mi taka wig igabaeya kariirin kiigi saeya
ninkinanaei. Kiya saiirin yai pi kara whinboini mi iinokiinokin saeya
wi kariiram nitnanaeisi mi kariir piua mhoiiya wa nhakiu iuguski. 6 Mi
Biiyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyieyin
siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyieyin, siya ta wiga
saiir yai bidi whindiriraerarin. 7 Mi wi paniina tiri? Mi iikamim Adi
Komii siya nimbinim siirim mi nii nabie siirim nouim mi tari Adi Komii
siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari
wi simiir whindiriraerar tani, aniya? Niingaka. Adi Komii siya yai
hidan inkam miiyikiingin. 8 Kara kimiir boinki mi siya simiirin siyiu wa
whindiriraerar sasaugi. Mi mhoiiya Yaowae Adin ninomor kouanin siir
iiya, siya wi saiir kigi iikamim simiirin sima bidi yamsi aingwo tibmiiyim,
iyie? Niingaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiiyim simiir boiniyio yaiga

9 Kam sima hiniina naingwowi, sima inkam miiyikim mi sima hiniina
naingwowi inkam nhirim sima inkam miiyik rani. Ti hiriinan inkamim
Jisis siya boiniyio yaiya simiir boinkin, 10 inkam nwiso nhwo kwisboinim
namko omaka Adi Komii siira saiir hiriir. Mi nwirin inkamin omom
omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. 11 Mi ti Farisi inkamin
sasa ha nokwokiyin mi siir mhii kwoinau hirin hiniina kwisboinki, Adi
Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriiyin.
Mi sima hiiya tauaeikim mi siyiu biyieyar mi tirikim mi wiga mi sopikim.
An kara, niingaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiiyin siir
hiriinan tani. 12 Mi wik whiekakim simiirin kara ii kwokwisa haiyaeikin
nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiiyim, kara iuura
sioitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauuwi. 13 Mi inkamin omom omomi
umir haiiyin siya arurig ha nokwokiyin mi siya ninomor koua hiriir
kaowim pi boriisopi. Niingaka. Mi siir niiyin ina kaiyirounaiinamin mi
siya ina boinin, Adi Komii kara dimin biyieyan inkamkin. Kira kariirsi
daingwobumbu! 14 Kara kimiir boinki, ti inkamin omom omomi umir
haiiyin, Adi Komii siya siirin inkam miiyik yikiuwin. Mi siya siir omaka
hiriirar swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Niingaka. Mi inkam saama
naingwonaeiyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam
naingwo karamae nwowiyin mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou
haiginki. Iriig.

Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamairgin
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 Mɨ sima yinisim sapɨsapɨm Jisɨs siirɨm nɨkɨunanikɨm. Sima mɨnam naɨngwokɨm, Jisɨs siya ɨɨn simiir nonkwowɨm. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sima tɨ hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sima ɨo simiir ywoki. 16 Mɨ Jisɨs siya yinisim sapɨsapɨm simiirɨn ɨna yɨkɨunan siir kingiin hɨriir mɨ siya ɨna boɨnɨn kɨma yinisimɨm kariirɨm kɨgnɨnkɨnki, kɨma simiir kɨpi nɨkɨdu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm simiir kɨgɨrkakana tɨ hɨriinan iikamɨm simiirgɨm. 17 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, inkamɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm simiir kɨgɨrkakana saiir nɨtam naɨngwowi mɨ siya tɨ yinisim sapɨsapɨm simiir hɨriinan dwo mɨ hɨriinan karamkɨ nɨuwi mɨ siya wɨ saiir napnɨnopkainam tani. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Ɨriig.

Bɨiyan inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakakɨn siir yaiga (Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Mɨ Judami bɨiyan inkam nwɨrɨn siya Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna srɨi nowom-warkaiyɨuwan inkam mɨiyɨk mɨ kara wɨ panɨɨna tɨri. Kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn ɨinokɨinok siir haiyamɨn, ha? 19 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra kariirɨn inkam mɨiyɨk dimusi dapkɨn, ha? Adi Komii sasaɨrgɨn inkam mɨiyɨkɨn. 20 Kɨra siyɨu komii ɨiir bɨdiyar yɨnokninkɨnɨn. Kɨra wig kɨpi haɨnɨkɨi nonkwona. Mɨ inkam kɨpi mɨ ɨsom ao. Mɨ hɨi kɨpi mɨ tauae mɨ kɨra inkam nwɨrni kɨpi mɨ ɨksɨsae boɨnhɨuriyɨu, kɨra kɨriir yopii ado sowiirwai yai ɨmiirar wakaeyokna. 21 Mɨ bɨiyan inkamɨn ɨna boɨnɨn, ɨiya kara yɨnisɨma nwonaniyɨn mɨ ɨni tariinanar yamwoniyɨn kara tɨ siyɨu ɨiirar wakaeyoknakɨn. 22 Jisɨs siya ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya siir boɨnki, dimɨnɨn whɨra nɨkɨ whaowaei. Kɨra kɨriir digworaekwo whɨekakɨm inkam nhɨrɨm simiir hauu sima saɨnɨm mɨ kɨra tɨ umɨrɨm inkam paeprikabɨm simiir hauu. Mɨ kɨra hɨriinan tɨri mɨ nɨnomor kou hɨrɨn kɨra wɨ digworaekwo whɨekakakar nwowi. Mɨ kɨra kariir mhoɨiyar wɨt. 23 Mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya ɨni hɨkakar ywokiyɨn. Dimusi rani, siya umɨr digworaekwo whɨekakak inkam kɨingɨn.

24 Jisɨs siya tɨ inkamɨn siir mhɨi kwoɨnɨm hɨkak nwokiyɨm simiir kɨgiyɨn mɨ ɨna boɨnɨn, inkamɨn digworaekwo hoɨmgakakɨn, siya Adi Komii siir omɨn siya kɨgrɨraowiyɨn dimɨn taemɨn ɨmiir siir namɨmɨn wɨ mɨinan mɨrii. 25 Mɨ haba tɨ tɨdiyɨnɨn yɨuɨs paniyɨn siir no ɨiir nɨnopkainamɨmɨn wɨ mɨinan mɨrii. Mɨ inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakɨn siya wɨ ta haba mɨinan saeya mɨriiya saiir hɨriinan mɨi mɨrii rani. Nɨingaka. Yɨo wɨ mɨi komiigɨ komii mɨrii nami Adi Komii siir omɨn digworaekwo whɨekakɨm simiir kɨgrɨraowiyɨn siir namɨmɨn. 26 Mɨ kamɨm sima hɨriinan wakaekiyɨm mɨ sima ɨna boɨnɨm mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ kwoɨnbudɨn ɨinokɨinokɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ nhɨnga haii? 27 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnɨn, dimɨnɨn inkamkɨ tɨr karamae nwowiyɨn yɨm wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siyar dirɨraerari.

28 Mɨ Pita siya ɨna boɨnɨn, wakae, krɨma krɨmiir omɨn mɨ krɨmiir digworaekwowɨm simiir bɨdi haiburgigɨm mɨ krɨma tɨsi kɨriir mhoɨiya nɨtɨm. 29 Mɨ Jisɨs siya simiir boɨnki, ɨhɨ, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni mɨ yɨpikɨ inkamkɨn Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm simiir kɨgɨrkakɨna saiirɨm sɨbgu naɨngwowɨn mɨ siya omaka mɨ wig mɨ nomiiyau mɨ yopii ad yɨnisɨsɨm, simiir haiburgik 30 mɨ tɨ ɨiyɨm Adi Komii siya wɨ hɨriinan ɨi ɨmiirar swokɨ ɨnkɨn hauukɨiyɨuwi. Mhoɨiya ɨiya saeya nɨmbiyami mɨ sima kwoɨnbudɨn ɨinokɨinok omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ siir haii. Ɨriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Mi Jisis siya kam iuur nwiso siir kigna miriiyim simiir yikiuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krima om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakim profet kamim sima win boinim, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiyamkiini. 32 Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nigbumbu tirbumbu haiginiuwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyiuwi 33 mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir nisomaoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. 34 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina saiir bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwirin siir haiswoniskikin
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiyamin mi inkam nhwokwisae nwirin siya siyiu mig hirar nidwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi prikau prikauwikin umir digworaekwoim. 36 Mi siyar wakaewin iikam isid komiiyin napnaniyim mi siya kam nhirim simiir sriiwin, sima dimu mini? 37 Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyin. 38 Mi siya ina kauwok boininaekiyin, Jisis kira Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! 39 Mi kamim bii napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinanaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! 40 Mi Jisis siya ha namikwoniyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikiunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. 41 Kira paniina naingwowi, kara kiriirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biiyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. 42 Mi Jisis siya siir boinki, kiriir nhwoin ha kaoki, kiriir naingwo tibmiiya, kiriir nhwoin miiyik saeya nwowaiginiugikin. 43 Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoiiyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iiirar boin wadiekiyin. Mi iikam isid komiiyin sima hiriinan kigiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiyim. Iriig.

19

Sakias siir niiwiigin

1 Jisis siya om komii Jeriko siir yapninopkainam mi ina yapnamin. 2 Mi inkam nwirin hir nwokin, siir inigin Sakiaskin. Siya kamim omom omomi umir haiiyim simiir biiyan inkamkin mi siya umir hoimgakakin. 3 Siya Jisis siir kigsibim minkin, siya yipikin. Mi iikam isid komiiyin sima hirar nwokim mi Sakias siya inkam prei rani. Mi siya Jisis siir paniinsi kigsi. 4 Mi siya biiya iwitamkwokin mi pae wirin siir iiyam, Jisis siir kigwinam. Siya bidi yinoknkinkinin Jisis siya pi ti siyiu iiir napnani mi siya ti pae iiir asi nii winkin. 5 Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiyamin mi siya koua hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wiuuni. Panao kara pi kiriir omaka hir nwowi. 6 Mi siya ha niuun idudunaiiniyin mi siir mhii kwoinim mairgimairga ha nwonaiiniyin mi siya Jisis siirin siir omaka hiriir yikiunam. 7 Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io siir ywo. Siya inkamin dimin biyiekakin

siir omaka whwonkaiyam dimusi namkin? 8 Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyin mi siya Biiyan Inkam Komii siir boinki, Biiyan Inkam Komii kira wakae! Kara panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin mimiri mi kara haimii pi kam paeprikabim simiir hauuwi. Mi kara inkam nwirni diminim kara niksisae haiiyim mi kara siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiiyiuwi. 9 Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki anmaiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowim simiirin. Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebraham siirar yinisimkin. 10 Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim simiirim hansirikin simiir nanmaiwarkainam. Ɨriig.

Miiyan kam iuurim umir haiyim simiir boiniyio yaiga (Mt 25:14-30)

11 Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hiniina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. 12 Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii dikmwon owaiginiu. Mi mhoiiya siya wa swoki iti siir oma tiriir. 13 Mi siya miiyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miiyan kam iuurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi kima umir mii simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin. 14 Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhii kwoinim ini hauugi hauuga whiyiekiyim siiramin. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoiiya namim. Mi sima boin, krima pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

15 Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwin owaiginiuin mi mhoiiya siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miiyan kamim simiirim dikiugi, biiya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkin mirii hai. 16 Mi nwirin bii siya yit, yio hiniina boin, biiyan inkam kara umir mii ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. 17 Mi biiyan inkam ieya boinki, kira miiyan inkam wadiekin mi mii miiyikar sibgu miriikin. Mi kira dimin simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nwowaiginiugi, kira wi om komii komii iuurim simiir kigriraowi. 18 Mi nwisaka ina mi itin, yio ina mi boinin, biiyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iuura (100 Kina) swoki inkin mirii hai. 19 Mi biiyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriiyarim simiir kigriraowan inkam nikmwin owaiginiuwi. 20 Mi nwirin ina mi itin, yio ina mi boinin, biiyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. 21 Kara kiriirsiyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwirki haiginiyin mi kira siirsi bi naingwoyimiyokikin pi kira mi haii. Mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. 22 Mi biiyan inkamin siya ti miiyan inkam iiir boinki, kira miiyan inkam biyiekin! Kiriir yaiya kara kiriirin wi saiirsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miiyik rani mi kara diminim inkam nwirki haiginiyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim pi kara mi ingugu haii. 23 Mi kira umirim miiyanau haigi karamae dimusi

nwokin mi kara swoki itkiswo wa pini haini, yaeya umir nhirim simiir warar. 24 Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamin umir paeyarim kam nwirkakin siir hauugi. 25 Mi sima siir boinki, biiyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. 26 Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mii miiyik miriiyim kara simiirin digworaekwo nhirim wi idwowa swoki inkin hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoimgak karamae nwowin mi mii miiyik mirii karamae nwowin mi mhoiiya siya wi niinga niinga nwowi, digworaekwowim wi karar swoki hai. 27 Mi yipiki iikamim sima io kariir nwowiyim, sima pi boriisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tiriir wikiu nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Ɨriig.

Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

28 Mi Jisis siya simiir yai aiir nowarkii boin digiyin mi siya biiyar yapnamkwokin, siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. 29 Mi siya om Betfasi om Betani, mhiu whirin sima dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biiyin inkam nwiso siir kigna miriiyo sowiir yikropki. 30 Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, sima bidi yieyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. 31 Mi inkam nwirin siya kowiirin hiniina srii, kowa wara donkiyin dimusi hak hai nami? Mi kowa hiniina dowarkii boin, Biiyan Inkam Komiiyin siya miigakin siirin. 32 Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyin mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakim siya boinkiyin simiirar ini kigiu. 33 Mi sowa wieyinsopin ti donki haomin siir nieyokin siir houwhroko mi siir adin siya sowiir srii, kowa wari donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? 34 Mi sowa ina boino, Biiyan Inkam Komii siya siirin miigakin. 35 Mi sowa donki haomin ina hainaniyin Jisis siirim. Mi simiir yiuisim donki siir idwo yitimwaniu. Mi sima Jisis siirin siir idwo yokmwin idwo. 36 Mi siya donki siir idwo ha nidwo namin mi iikamim simiir yiuisim ini siyiu iiirar piuai winim. 37 Mi siya mhiu Oliv siir haiburgigin mi ina yiuunamin mi siyiuin om komii Jerusalem siirim namiyin, siir kingiin nwoniyim mi iikam isid komiiyin siir kigna miriiyim sima ina mairgimairga bwakai namim. Sima min swoki aingwokikim, kiriepai kiriepaiyim biiya sima kigim mi sima ha kauwoknanaekiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiyim. 38 Mi sima ina kauwokiyim, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigriraowiyin Biiyan Inkam Komiiyin siir inigi nitin siir whinkinsiis haiginiu! Iikamim ninomor kouanim sima Adi Komii siiramin wi wadieyar nwowi mi wi mhii hiinsima nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim. 39 Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyiuan inkam, kira io kamim kiriir kigna miriiyim simiir dwoki sima yai tanki! 40 Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siiya imar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

41 Mɨ Jisɨs siya om komii Jerusalem kingiin nwowamɨn mɨ siya om
komii ɨiir kɨgɨn mɨ siya ɨni siirsiyar youwɨn. 42 Mɨ siya boɨn mɨ ta ɨi aiirɨn
kɨra hɨnɨɨna nɨnokɨnkɨni, siyɨuɨn hiinsɨma kɨriir nwowaigɨnɨuwiyɨn, yɨo
wɨ wadɨeyar mɨ owi mɨ tariinanɨn tɨ dɨmɨnɨm aowa aowa nwowɨm, kɨra
sɨmiir bɨ kɨgɨm. Mɨ kɨma wɨ mɨiyɨk nwo rani. 43 Kɨra wakaeki! Mhoɨiya
ɨi kwɨra nɨmbiyami mɨ sɨma wɨ ɨo kɨriir nwowi mɨ sɨma ɨeyɨn wɨ whɨra
nopi yaii kɨnaka nɨniiyɨm. Mɨ kɨriirɨn hɨnda tɨnda wɨ sɨmar kaeyokwai
ɨrkaki. 44 Mɨ sɨma wɨ kɨriir nonkwobumbu nɨnkɨni mɨ iikamɨm ta hiir
aiir kɨnaka nwowɨm sɨmiir warar. Mɨ sɨma siiyam wɨ siiya nhɨrni ɨdwo
kɨgnɨnkɨngik rani. Nɨingaka. Dimusi rani, kɨra ɨiya Adi Komii siya kɨriir
nanmaiwarkainanaei saiir bɨ naɨngwokɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya iikamɨm omaka Adi Komii siira umɨr saiir nɨnwowana haiyɨm sɨmiir nhɨnɨkropkikɨm
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

45 Mɨ Jisɨs siya omaka Adi Komii siira saiir napnɨnopkai namɨn mɨ
siya iikamɨm umɨr mɨi ta omaka aiir mɨriiyɨm sɨmiirɨn ɨna yɨkrɨrop
atkɨigigiyɨm. 46 Mɨ siya sɨmiir swokɨ boɨnki, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna
boɨnka, kariir omaka Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnan omakaka. Kɨma
saiirɨn hɨiyan kamɨm sɨmiir omakanan dirɨraerarkɨm.

47 Mɨ ɨinokɨinokɨn siya iikamɨm sɨmiirɨn omaka Adi Komii siira sai-
irar nowomwarkaiyɨuwikɨn. Mɨ prismi yaowae adɨm mɨ siyɨu komii
nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ iikamɨm sɨmiir bɨiyan kam ɨkɨm, sɨma Jisɨs siir
nɨsomaoni siyɨuɨm noksɨrkɨm. 48 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma Jisɨs siir
yai wakaeyamar naɨngwokrɨpkaii mɨ kamɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨm siir
nɨsomaoni siyɨuɨm asi noksɨrgugugɨm. Ɨriig.

20

Sɨma Jisɨs siir srɨigɨm siirɨn ɨnɨgak nhɨnga nwowaigɨnɨugɨn
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya omaka Adi Komii siira, iikamɨm sɨmiirɨn
yai saiir hɨr boɨnmɨmauugɨn mɨ yaiwɨn mɨiyɨka saiir warar mɨ ɨnkɨn
ɨisiisiimauugɨn. Mɨ prismi bɨiyan inkamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii
nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ kamɨm bɨi nwowi ɨkɨm. Sɨma siirɨm nɨtkɨm. 2 Mɨ
sɨma siir boɨnki, kɨra krɨmiir boɨnmauugi, kɨra ɨnɨg komii papi haigɨn kɨra
ta mɨiya saiir mɨriiyɨn? 3 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki mɨ an
kara ɨriipɨ hɨriinan yai kwɨra kɨmiir srɨiyɨm tɨri. Kɨma kariir boɨnmauugi,
4 ta baptaisa Jon siya hauuwa ya Adi Komii siirga, iyɨe? Inkamniyar
dɨmɨnka? 5 Mɨ sɨma ɨni sɨma sɨma yomboɨn amboɨnɨm mɨ krɨma hɨnɨɨna
boɨni siya Adi Komii siir hɨranka nɨtkɨn. Mɨ yɨo siya wɨ hɨnɨɨna kwaboɨni,
kɨma Jon siirɨm naɨngwo tɨbmii karamae dimusi nwokɨm, ha? 6 Mɨ krɨma
ha boɨni, yɨo inkamniyar dɨmɨnkɨn mɨ iikam whɨekakɨm sɨma wɨ siiyani
krɨmiir kaiyɨmɨki whɨsarii rani, sɨma hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmiikɨini Jon
siya profetkɨn. 7 Mɨ sɨma Jisɨs siir yai aiir asi nowarkɨi boɨnkɨm, krɨma
nɨnokɨnkɨn tani, Jon siirɨn nhɨnga nɨmbingɨn. 8 Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ
ankara ɨriipa hɨriinan kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna mɨ boɨnmauu rani. Kara ta
mɨiya saiir mɨriiyɨn tɨ hɨnɨɨn ɨnɨg komiiyɨn nhɨnga hauugɨn. Ɨriig.

Inkam biyɨeyɨm numɨr waina saiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya iikamɨm sɨmiir boɨnka. Inkam nwɨrɨn
wain nɨnkɨnkɨn numɨr. Mɨ ta wain numɨra kam nhɨrɨm sɨmiir ɨin yonkwo

sima umir mii saiir miriiyim. Mi siyarin om whirin aru nwowin ii haruwa bi nini owoukin siirin. 10 Mi iiya numir waina saiir ningugu haiyana mi siya whisarii mii priimiriiyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina saiir miriiyim simiirim. Siya minam naingwokin ta numira saiir nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aiir miriiyim sima ti whisarii mii priimiriiyan inkamin siir yipimparki. Mi siirin ini niinga niinga swoki ikropkiyin. 11 Mi siya miiyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyin simiirim. Mi siirin iriipi hiriinan ina mi tirbumbu haiginiugiyin mi sima siirin ini niinga mi ikropkiyin. 12 Mi siya miiyan inkamin nwoimaka ina mi ikropkiyin. Mi sima siir tirbumbu haiginiugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. 13 Mi numiran adin siya boin, kara wi paniina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyinin kara naingwokwonanaeiyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yaiyar nwoki wakaeyoknaei. 14 Mi ti kamim ta numir aiir miriiyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hiniina boin, ti yinisimin siya numiran adin siir yinisimkin. Humbae, krima siir nisomaowi mi ta numira saiirin wi krimar nwoki onkwowim. 15 Sima siirin numira saiir hiranki kinaniyamin mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya simiir sriigi mi ta numira saiir adin siya simiirin wi paniina tiri, ha? 16 Mi siya wa niti, ti kamim ta numir aiir miriiyim wi siya nisomsom aokaowi. Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina boinim, siya hiriinan kipi tirmimin. 17 Jisis siya simiir kaokiyin mi ina sriigiyin, ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowim saiir yaimwoka yaimwowa paniina boinka?

Ti yinpaeyin omaka miriiyan kamim sima nitkaigiyin tariinanin siya ini biiyan yinin omaka kougou nwowin siir hiriinan yimbiyamin.

18 Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hindara niki ikrimkrip iuguguski. Mi ti yinpaeyin siya inkam nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iiir nisiimsiin iuguski mi wi dimin sisimnan namwo iuwi, Jisis siya hiniina boinkin.

Umir hauuni siyiugin.
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi prismi biiyan inkam ikim sima ina ninokninkinim Jisis siya ta boiniyio yaiya simiirar boini. Mi ta ii aiirarin sima ina nhiingiyim siir nonkwowam mi ini iikam imiirsi yididim. Iriig.

20 Mi sima siirimin ina kaowim. Mi sima kam nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyim siir kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miiyiknan niksisaenamkim, sima siirim kinankiugim. Siya pi yai biyie kwir boini mi sima siirin wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin wi siir iin hauuwi siya hidam mi siir wi hik kimpipisu siya hauuwi. 21 Mi ti kamim kanau kaowim sima Jisis siirin hiniina boinki, inkamin dimin taeminim sim nowamwarkaiyiuwiyim krima bidi yinokninkinim, kiriir yaiya saeya ini wadieyar ywowa, kira iikamim simiirin yai miiyik imiirar sibgu boinmamauuwikin. Kira kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Niingaka. Kira Adi Komii siir siyiuim mi siir yaimwokiyaimwowim, iikamim simiirin saiirar boinmamauukin. 22 Kira paniina naingwowi? Krima umirim takisa inkam komii Sisa om komii Rom kigriraowiyin siir hauu, aniya? Iyie? Niingaka? 23 Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir kinankiua. Mi siya simiirin hiniina asi boinkin, 24 umir kwira kariir

wiisiimauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhiniirga? Mi sima boin, Sisa siirga. 25 Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yio kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir dimínim yim kima Adi Komii siirar timi hauu. 26 Mi ta yaiya saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinankiu rani. Dimusi rani, siya yai biyie kwir bi boinkin mi sima ta yaiya saiir saiirar yaingwokwonanaeiyim mi sima yai bi wakae boinkim. Ɨriig.

Sima Jisis siirin iikamim naonamiyim mi ha swoki insiin idwowiyim simiirim sriigim
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hiniina boinikim: Inkamin naonamiyim bi swoki insiin idwowikim. 28 Mi sima siir sriigi, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyiuwiyin Moses siir yai kwira biiya krimiirimin hiniina winboinkika mi inkam nwirin wig nonkwonaei mi siya yiniekak bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamin siir wiga wi siir nomousim ieyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyin siir yinisim imiir nwoki iyiowim. 29 Mi iwinyaowim iriiyar nwisa nwowi. Mi yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. 30 Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig aiirin. 31 Mi mhoiiya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyaowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. 32 Mi mhoiiya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. 33 Mi iiya inkamim naonamiyim sima ninsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhiniir wig nwowi, ti iwinyao iriiyar nwiso saiir nonkwonam sima?

34 Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki mi tariinanin ti nu iiirin wigkamim wa napninkwonaei. 35 Mi iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiiya sima wi wigkam ninap nonkwonani siyiugak nwo rani. 36 Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwowi. Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi sima wi siir yinisim asi nwowi. 37 Moses siya krimiirin bidiyar sibgu boinmauuwin, iikamim ie anki swoki ninsiin idwowiyim simiirin. Yokwo Komii saeya ti paekikopim, paeya niutingi karamae nwowi saeya niunamin simiirin hiniina boinka, Biiyan Inkam Komiiyin siya Ebraham siir Adi Komiikin mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargin. 38 Mi iriipi hiriinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Niingaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyokiiyim ieyankin ninsiin idwowim simiir Adi Komiikin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbinim mi omwai swoki waiyam mi sima iinokiinokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiikaeyami. 39 Mi siya hiriinan boinin, kam nhirim siyiu komii ninoknínkiniyim, sima siir yai aka ina yowarkii boinim, inkamin dimin taemin nowamwarkaiyiuwiyin, kira yai wadieyar boinkin. 40 Mi sima yai nhirim siir swoki sriiyamin ini yididim. Ɨriig.

Jisis siya Farisi simiir sriigin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir nanmaiwarkainanin siirim
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hiniina dimusi boinkim, kraisin Devidni yinisimkin, ha? 42 Mi yokwo Samim Devid siya hiniina boinkin,

kariir Biiyan Inkam Komiiyin siya kariir Biiyan Inkam Komii iiirin hiniina boinkin, kira kariir iina iiniga saiir didwo.
43 Devid siya Krais siirin hiniina boinkin,
mhoiiya kara kiriir sau omomin wi kiriir aowa nokmwin owaiginiuwi.
44 Devid siya siirin Biiyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim sima hiniina sriigim, ha? Ɬriig.

Kamim siyiu komii nowamwarkaiyiuwiyim simiir siyiugin
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

45 Mi iiya iikam whiekakim sima hirar nwowim sima Jisis siir yaiya saiirar wakaekim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, 46 kima ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yiuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwowiya saiir nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya mi saiir biiyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biiyan ipiiya nae komii nidwokai aeiyim saiir mi idwokaiyim. 47 Mi sima wig igabaeyim simiirar mi iksisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir inig hainanim. Mi mhoiiya Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Ɬriig.

21

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga
(Mk 12:41-44)

1 Jisis siya ha kaoyokiyokiigiyin mi siya kam umirkakim sima umir miiya Adi Komii siir omaka saiira, saiir nitkaikaiyiuwi. 2 Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miiyanau hiriir haigigi. 3 Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iiirar haigigika mi saiir siyiuin saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. 4 Ti kara hiriinan dimusi boin tani. Mi ti iikamim sima umir whiekakakairgim mi sima haimiiyara hauugikim, diminin Adi Komii siir priihauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kiinga. Mi saiir umir haimiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir karamaeya ywokiya. Ɬriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbiirgi
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

5 Kam nhirim sima hiniina boinkim Adi Komii siir omaka aiirin, ta omaka saeya omaka wadieka sima siiya miiyikim simiir piuaigim mi diminim Adi Komii siir priihauuwim simiir warar mi piuaigim. Mi Jisis siya boin, 6 ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iiya nimbiyami mi sima siiya nhirin wi siiya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. Ɬriig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiyamanim simiir boinkin
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

7 Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyiuan inkam, ti diminin wi paka hiniin iiya sae nimbiyami? Mi wi piki hiniin diminin siya nimbiyami biiyin mi krima wa nwoki inokninkinim, ti diminim ini kingiina nwowim wi simbi nimbiyami, ha? 8 Mi Jisis siya ina boinin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaeisi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iiir

ninɨ dapni mɨ sima wa boini, tɨ inkamin Adi Komii siya nɨkropkiyin, yio karargin! Mɨ sima wɨ hinɨina boini, ɨiya kingiin nwowa mɨ kima simiir mhoɨi kɨpi nam. 9 Mɨ mhoɨiya kima wɨ hinɨina wakaei saua ɨni ninɨta mɨ yaiiya ɨni mɨ ɨniiya mɨ kima kakak kɨpi nwo. Tɨ hiriinan diminim bii wɨ sima nimbiyami mɨ kima ɨiya Jisis siya nɨtina wɨ asiima nikɨ imbiyam tani. Niingaka. 10 Mɨ siya simiirin hinɨina boinki, nu whiran iikam isid whirin, wɨ nu whiran iikam isid whirin yaii sima ninii. Mɨ inkam komii nwɨrin nu kɨgrɨraowiyin siir isidin, wɨ inkam komii nwɨrin ɨriipɨ nu mɨ kɨgrɨraowiyin wɨ yaii siir isid ɨnaka mɨ ninii. 11 Mɨ tɨ nu ɨiirin niin komii komiiyim wa nimbiyami. Mɨ maeyau nhirim mhii komii wa mɨ aowi mɨ naokao komii komiiyim wa mɨ imbiyami. Mɨ ninomor kou hirin wa nimbiyami dimin kirɨeyim kimiir kwoin ɨmiir kimainokam.

12 Mɨ tɨ digworaekwo whɨekakim wɨ nikɨ imbiyam tani mɨ sima kimiir nonkworimdinu dirɨraerar bumbuwi. Mɨ sima kimiirin wɨ omaka Adi Komii siira wɨ saiir hir boinhɨuriyiu boini mɨ sima kimiirin wɨ maeyau biyɨe hiuyokiyokaiiya mii biyɨe miriiya wɨ saiir nikmwin apninopkaigi mɨ sima wɨ kariir inig iiir nikwowaisiyim tiri, whisarii rani, kima kariir mii kigna miriigim mɨ kimiirin wɨ sima nikɨunami, inkam komiiyin nu kɨgrɨraowiyin mɨ kamim omom omom kɨgrɨraowiyim simiiram. 13 Tɨ hiriinan ɨiya saeya wɨ kimiir siyiu miiyik nwowi kariir yaiwin kibi aiir boinmɨmauuwim. 14 Mɨ kima yaiya kima nowarkii boinana simiir saiirsi kɨpi naingwoyɨmiyok. 15 Mɨ yaiya kima boinana wɨ kara hauuwi mɨ ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiya kara hauuwa wɨ saika nantamyɨriyɨr tani. 16 Kimiir yopii ad mɨ nomousisim nomiiyau mɨ kimiir ɨripa o nhɨeyim kimiirin wɨ sima kinmauu ɨti kimiir sau omomin simiirin. Kimiirin nhirim kimaka nwowim wɨ simar nisomaowi. 17 Iikam whɨekakim simiir kwoinin haugihauga wɨ dimusi whiyɨe rani kimiiramin, kima kariiram naingwo tibmiigim. 18 Mɨ kima kariiram naingwo tibmiikiini mɨ kariir miɨ aiir sibgu onkworinu mirii mɨ kima wɨ swokɨ kigugu rani. Niingaka. 19 Kima kirɨeyar sibgu o mɨ kima kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin wa swokɨ haiyim. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wɨ sipi nidwomaii
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 Mɨ mhoɨiya kima ha kɨgi sauan omomin ɨni om komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyim mɨ kima ha dinokninkin, ɨiya tɨ om komii ɨiir nidwomwaiyana ɨni kingiin nwowa. 21 Mɨ taka ɨiya nu Judia hiran iikamim sima wɨ mhiu ɨiir nidamami. Mɨ iikamim hir nwowim sima tɨ om komii siir haiburgik mɨ maeyau kwira dam. Mɨ iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir kɨpi swokɨ am. 22 Dimusi rani, taka ɨiya ya saeya Adi Komii siya swokɨ tirbuwana iikam whɨekakim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyɨe whɨekakim simiirsi mɨ yai whɨekakim Yokwo Komii saiir hir nwowim wa nimbiyamkiini. 23 Mɨ naingwoyɨmiyok komiiga wigim yinpiugak nwowim mɨ wigim yinisim mwii haigiyiu ɨmiiyaeyim ta ɨiya saiirin! Hik komiiya wɨ tɨ nu ɨiir nimbiyami mɨ Adi Komii krɨmiir Wanin siir kwoinin haugihauga whiyɨeya wɨ tɨ iikam isidin siir naeyɨskaiyɨuwi. 24 Mɨ simiirin wɨ kamkiu ɨeyar niuguguski. Mɨ simiirin wɨ simiir sauan omom ɨeyar ninkinikou hainami mɨ simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya ninɨ hauugigi. Mɨ iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir ɨga om komii Jerusalem siir namɨkwoni mɨ tɨ iikam isidin sima wɨ hiriiyar digi mɨ om komii

Jerusalemin wi simiir iniga nwowi mi wi simiir iiya Adi Komii siya nimbina simiiram wi saiirar digi. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 Diminpai diminpai wa nimbiyami bie bwan nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinim wa noki, hinin komiiya bipiibipiiyakina whii komii Solwara hir saiirsi. 26 Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyiekin krimiir nimbiyamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrom-brokainami. Dimusi rani, dimin komii komiiyim ninomor kouanim wi niinanar nitki. 27 Takana saeya nimbiyami iiya mi wi sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiiyin paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti. 28 Mi mhoiiya ti dimin hiriinanim sima nimbiyam bwakaii mi ta iiya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya kimiir nanmaiwarkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Ɨriig.

Whrou siya ii niisiimauuwikin
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

29 Mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar. 30 Mi kima hiniina kigi auwim ini niisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iiya ini kingiin nwowa. 31 Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiyamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. 32 Kara kimiirin yaimwowar boinkiini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiyami. 33 Nu ninomoro yo wa digi mi kariir yaiya wi wara dig rani. Niingaka. Ɨriig.

Mi kamim siir kigna miriiyim sima mintarao

34 Mi kima, kimasiyar mintarao iinokiinokin kima nae naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim piu aiir nwowaiginiuwiyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyiu hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iiya saeya wi kimiirar nimbini, sauin wraisu namitiuwiyin siir hiriinan. 35 Ɨiya kara swoki iti, ta iiya iikam whiekakim mi nu haimiihaimiiyim hinda tinda nwowim wi simiir nimbiyami. 36 Ɨinokiinokin kima hindara waikao. Mi iinokiinokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiyami mi kima wi wadieyar nwoki mi kima wi Yaowae Adin ninomor kouanin wi siir whwonkam ida nokwowi.

37 Mi iinokiinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir omaka saiir hir nowamwarkaiyiugin. Mi niiyaka siya pi mhiu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi. 38 Mi iikam whiekakim sima iimuma nhingiyakwokikim Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir. Ɨriig.

22

Prismi biiyan kamim mi kamim siyiu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

1 Mi iiya wou nikwo aeiya dimin whirki kimbu karamae nwowiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiyami. 2 Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuam hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krima Jisis siirin wi paniina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bii nwowi kamim simiir napwouwim.
(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

3 Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iiir hiurworwokaigin. Mi siya ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. 4 Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakaim simiir kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyiuin siirim hansirkin simiir iin hauuim. 5 Mi sima ini mairgimairga ywokiyim. Mi sima ina kitibmii boinim umir siir hauuwim. 6 Mi Judas siya simiir yai aiirin ini wadieya ywokiyin. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninokninkin. Jisis siir kinmauu iti. Ɨriig.

Inkam nwiso Jisis siir kigna miriiyo yaewouwa saiir naeyim sowa ini diriraerarkwokin
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

7 Ɨiya wou nikwoaeiya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiyama. Mi ta iiya sima sibsib yinisim iiirin wi saiir nisomaowi, ta Pasova nae komiiya saiir naeyam. 8 Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinmimauugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeiyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwokin, krima naeyam. 9 Mi siirin ina yowarkii boinkiyin, kira paniina naingwowi, krira pi papi diriraerar haigin kwokini? 10 Mi siya sowiirin ina boinmauugiyin, wakae! Kowa pi om komiiya hiriir napninopkainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyiu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiiyar dam. Mi omaka siya mi apninopkainami, wo kowa pi saiir warar timi apninopkainam. 11 Mi kowa pi ta omaka saiir adin siir tini boiniu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyiuwiyin, siya hiniina boinkikin, siir maeyaua hiuyokiyokaiya, nae diriraerarana ini papi nwowa? Kara mi kariir mii kigna miriiyim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. 12 Kowiirin wi siya niisiimauuwi, maeyau komiiya hiuyokiyokaiya koua nwowa pi saiir niisiimauuwi. Ta maeyaua hii mi ipii digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeraranim ini hirar nwokwokinim. 13 Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nwowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariuwo. Ɨriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriiyim simiir hauugin
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

14 Mɨ ɨiya ha nɨmbiyama Jisɨs siya, siir aposel kamɨm sɨmaka yɨdwokai hɨiya saiir. 15 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn, kara kɨmaka ta yaewou komiiya Pasova, saiirara gwomamaɨr aenami. Kara wɨ kapi naowi. 16 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, kara ta yaewou komiiya Pasova kara wɨ yaeya yaewou swokɨ ikwonikrɨpna rani. Wɨ ɨiya Adi Komii siya, siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, wɨ saiir nadɨgɨuwi. 17 Mɨ Jisɨs siya mobisɨmɨn op wainkakɨn ɨra hai mɨ siya nhwo Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram ha kwɨsboɨnkiyɨn mɨ siya ɨna boɨn wadɨekiyɨn, Adi Komii siirɨn mɨ mhoɨiya siya ɨna boɨnɨn, ha, tɨ hai, kɨma kɨmar tɨ onkwokwo kwiyaeyam. 18 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, kara pɨ ta wain opa tariinanana pɨ saiir kwiyae rani. Nɨingaka. Wɨ ɨiya Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ saiirar nadɨgɨuwi. 19 Mɨ Jisɨs siya bretɨn ɨna mɨ haiyɨn mɨ siya ɨna mɨ kwɨsboɨnkiyɨn, Adi Komii siiram mɨ siirɨn ɨna boɨn wadɨekiyɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn ha nɨnoop hauuwɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn, tariigɨna ya kariir kɨp aeya, kara kɨmiirɨn mɨnam hauugɨn, kɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwam. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ wɨ kariiram nwokɨ aɨngwokiyɨm. 20 Mɨ sɨma ha nae dɨgiyɨm mɨ siya op mobɨn ɨriipɨ hɨriinana swokɨ tɨr. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, tɨkɨ mobɨn op wainkakɨn, ya kariir nhɨe aeya, ya nɨmbin wɨn aeya. Kara kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam naɨngwokɨn.

21 Kɨma kaoki! Inkamɨn wɨr kariir napwouwanɨn, ɨni kanaka warar nɨnkɨn ɨdwokaiyɨn ta hɨi aiirɨn. 22 Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn wɨ sɨpi naowi, Adi Komii siya nɨmbina wɨ saiir hɨriinanar tɨri. Mɨ kara mɨnsi naɨngwoyɨmiyoki, tɨ inkamɨn wɨr kariir napwouwɨn, siirɨn wɨ hindara nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii. 23 Mɨ siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma ɨni sɨma, sɨmar yɨnsrii ansrɨiyɨm, tɨ hɨriinan siyɨuɨn siirɨn wɨ nhɨnga dɨrɨraerari? Ɨriig.

Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yai mɨnam nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnkɨm yɨpɨkɨn bɨiyan inkamɨn

24 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yai kwɨra saiir nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnkɨm. Sɨma boɨn, krɨmiir bɨi nwowan inkamɨn yɨpɨkɨn, ha? 25 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨn, nu kɨgrɨraowiyɨm inkamɨm yɨm inɨg komiigak bɨdi yowɨm, iikamɨm sɨmiir kɨgrɨraowamɨn. Mɨ sɨma ha naɨngwowi iikamɨm sɨmiirɨn nomiiyau dapɨm. 26 Kɨma, kɨma kɨma hɨriinan kɨpi tɨr. Nɨingaka. Inkamɨn kɨmiir bɨi nwowam tɨri, siya inkamɨn i idao nwowiyɨn siir hɨriinan dwo. Mɨ kɨmiir bɨiyan inkamɨn siya mɨiyan inkamnan dwo. 27 Yɨpɨkɨn bɨiyanɨn, ha? Mɨ tari tɨ inkamɨn hindara prɨiyɨdwo aeiyɨn siya, iyɨe? Si rani mɨ tari inkamɨn nae dɨrɨraerariyɨn mɨ tari siya, aniya? Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi siyaɨrgɨ nɨuwi, aniya? Nɨingaka. Yɨo inkamɨn nae naeiyɨn, siya. Mɨ an kara tɨ kɨmakar mɨ ɨdwokai aeyɨn, ɨni ɨriipɨ mɨiyan inkamar mɨ owɨn, kɨmiir kɨnsiis haigɨnɨuwam.

28 Ɨiya dimɨn taemɨnɨm, kariir kɨnanankɨuɨm, wɨm kɨma kanakar nwokɨm. Kɨma kariir bɨ haiburgɨm, kɨma ɨni kanakar yɨtɨnakɨukrɨpkaiyɨm. 29 Mɨ ɨiya Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm, sɨmiir kɨgɨrkakana ya kariir bɨdi hauugiya. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara kɨmiir bɨdi mɨ hauugiyɨn. 30 Mɨ kariir ɨiya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana kɨma wɨ kanakar nɨdwo ae kwiyaei, kariir hɨi aiirarar. Mɨ kɨma wɨ ipiiya, inkam komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm sɨmiira wɨ saiir nɨdwokaii. Mɨ kɨma wɨ Isrel sɨmiir isid ɨuur whɨso wɨ sɨmiir yai hɨdan inkam nwowi. Ɨriig.

Pita siya digiumii Jisis siir haimriiyiugin
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)

31 Mi Jisis siya Saimon Pita siir boinki, saimon, saimon! Wakae! Adi
Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankiuwam. Mi siya
kimiirin wi widim sim niinibrombropiyim, wi hiriinan niinibrombropi,
witnidim yim sima mi kasim yim sima. 32 Mi kara nhwo Adi Komii siiram
bidi kwisboinin kiriiramin. Mi kiriir naingwo tibmiiya wi digi rani. Mi
mhoiiya kiriir kwoinin kisina haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira
wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. 33 Mi Pita siya siir
boinki, Biiyan Inkam Komii, kara maeyaua hiuyokiyokaiya kinaka nikin
hiugripkiikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar mi aowi. 34 Mi Jisis siya
ina boinkiyin, Pita, kara kiriirin pi hiniina boinkii, panao niiyaka iuumin
pi nik karama niki owi mi kira kariir inig iiirin, idip idipin wi kwoima
miisisaei, hiniin, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. Ɬriig.

Umir miiya mi nib mi kamkiu ikin simiir yaiga

35 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir srii, biiya kara
nikropkiya kimiir mi kima umir miiya mi nib min, kamkiu min bidi
hainamim, aniya? Mi yim sima ina boinim. Niingaka, niingakiinga.
36 Mi mhoiiya Jisis siya simiirin hiniina boinki mi tariinanin inkamin
umir miiya mi nib minkaki niuwi, yim simiir warar timi inkin hainam.
Mi inkamin kamkiu karamki niuwi, yio wi siir yiuis aiirar timi hainam,
inkam nhirkim sim sainim mi yio siya, wi siir kamkiu iiir nwoki sainim.
37 Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinkika, sima siirin wi iki
inkam biyieyim wi simiir iin hauugii. Kara kimiirin pi hiniina boini, tiki
diminin kariirin wa nimbiyami. Kaimwoka, tiki yaiyim Yokwo Komii
saeya boinkiyim, tariinanin tisi bidi yimbiniyim. 38 Mi kamim siir kigna
miriiyim sima boin, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, kira kigii! Krima
kamkiuwo whisa nwowi, tirin. Mi siya simiir boinki, hindara daingwo
owougi, kima kariir yai aiir ninokninkin tani. Ɬriig.

Jisis siya nhwo mhiu Oliv hir kwisboinkin
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Mi Jisis siya ha namin mi siya mhiu Oliv hiriir yam, nugak siya
niki tiryakwokin saiir hiriinan. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir
mhoiiyar yam. 40 Mi siya ha nimbiyamin ta maeyau aiir mi siya simiir
boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiramin. Mi ti diminin wi
kimiiram pi kinankiuwisi. 41 Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya
arurig sa ini owiu. Siiya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyiuwiya
saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiramin ogmwo hir ini hiuiu, nhwo
siiram kwisboinim. 42 Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira
tirimar naingwowi, ti dimin biyieyim, ti kariir nipiyaokiiyim, simiir
swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iiir kipi nwo.
Niingaki, niingakiinga. Kira kiriir kwoin iiirar dwo. 43 Mi Adi Komii siir
paekwosimin ha nitin siiram, siya yauni kinsiis haiginiuni. 44 Jisis siya hik
prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin. Mi siir piua bidiu ini wara
yanka ninitkiya. Mi ta bidiuwa ini nhienan nua hiriir yaokiinaiinama.

45 Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin apnamin
kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi siyar kigam sima nhwo hirar
whini. Ta hika ini komii yowa mi sima nhwo asi whinamkim. 46 Mi siya

simiir boin, kima nhwo dimuam grinkin whini, ha? Kima dinsiin idwoki mi nhwo kwisboin yi miiyik rani, Setan siya kimiiram kinankiuim. Ɨriig.

Judas siya Jisis siir sau omomin siir iin hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)

47 Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi iikam isid komiiyin ina yitin siirim. Mi inkamin sima dapiyin Judas, ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. Simiir biiyin siya nwonanikin. Siya siir kingiin minam namkin siir nankabmamair boinim. Yio simiir ad wanmi siyiugin. 48 Mi Jisis siya siir boinki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor kouanki nitin siir dimusi napirimdini mi ti hiriinan siyiu kira siirin wi sau omomin siir iin asi hauugii, aniya? 49 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ti diminin nimbiyamin siir kigim mi sima ina boinim, Biiyan Inkam Komii, kira hiniina naingwowi, krima siirin kamkiuni ti hampimpit, aniya? 50 Mi simiir nwirin, prismi biiyan inkamin siir mii miriiyin inkamin, siir inigan wiina siya haingrip itkiigi. 51 Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya boin, ti hiriinan siyiuin kira ti itkiigi. Mi Jisis siir iina siir wiin aiir ha nonkwokiyin mi ini wadieyar swoki okiya.

52 Mi mhoiiya Jisis siya prismi yaowae adin mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir bii nwowiyim mi kamim siyiu komii ninoknkinkini ikim, kima siir nonkworinuwam nitkim, kima wara kamkiu dan minim hainaniyim, pi hiiyan inkamin saika nintiowi, aniya? 53 Ɨinokiinokin, kara kimakar nwokin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir mi kima kariirin, hir bi nonkwokim. Mi ta kimiir ii aeya Setan siya kariir nikwowaisiiyana. Ɨriig.

Pita siya boin kara Jisis siir bi ninoknkinkinkin
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)

54 Mi siya ha boin digiyin mi sima siirin ina yonkworimdinu inkikwona apnamin. Mi sima siirin prismi yaowae adin siir omaka hiriir hainam. Mi Pita siya simiir mhoiiyar yapriraowam. 55 Mi sima paeya hira omaka aiir hiuyokiyokaiya saiir yainau hir yamgin oni. Mi Pita siya ini simaka warar mini oniyiuwin. 56 Mi miiyan wig ira saeya Pita siir kiga, siya pae hir nwoniyin mi saeya boin, ti inkamin Jisis saikar nwokin. 57 Mi Pita siya ina boinin. Niingaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninoknkinkinkin. 58 Mi mhoiiya inkam nwirin ina swoki boiniyin, ni kira ti isidin siir inkam nwirkin. Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Ankara wara rani. 59 Mi mhoiiya bi kwamhiimhiigin, inkam nwirin, ha swoki kwitin, igao yai siya ini boini, kaimwokiinga, ti inkamin siir inkam nwir ieyairgin. Mi siya nu Galili hiran inkamkin. 60 Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Niingaka. Kara wara diminin kira boinin siir bi ninoknkinkinkin. Mi siya hiriinanar niki boinin mi iuumin ina yikiyin. 61 Mi Biiyan Inkam Komiiyin ini Pita siirar haiyiug okwo kaokiyin. Mi Pita siya, ta yaiya biiya Jisis siya niki boina siir, saiir swoki aingwokiyin, tapa niiyaka, iuumin pi niki ik karam nwowi mi kira kariir inig iiirin idip idipin wi kwoima miisasaei, kara Jisis siir bi ninoknkinkinkin. 62 Mi Pita siya idowiiya ha napniyamin mi siir noua hir yani iyop bwaemaiyiu. Ɨriig.

Sima Jisis siir yipimpar mi yaebu siir yiewaiyiu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63 Mi inkamin Jisis siir kigriraowin siya siir yigbumbu mi siirin ina mi ipimparin. 64 Mi sima siir whwonkamin, yiuisni kikogropikou. Mi siirin

ina sriiyin, kira profet inkamnanki niuwi mi kira krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? 65 Mi sima siirin yai bibiyie nhirim simiir warar yinkin igbumbu. Friig.

Sima Jisis siirin kaunselmiyam yikiunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)

66 Mi mhoiiya bieyin ha nimbi idniyakwokin mi Isrelmi biiyan inkam komii komiiyim mi prismi yaowae ad ikim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima iripar yamwoni kaunsel simiir omaka aiirarar. Mi sima Jisis siirin simiiram yikiunam. 67 Mi sima boin, kira krimiir boinki, kira Kraiskin, iyie? Kira Krais rani, aniya? Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinkii, pi kara kimiir mi boini mi wim kima pi kariir yai aiir mi aingwo tibmii rani. Niingaka. 68 Mi kara, kimiiramin pi diminam srii mi wim kima pi kariir wakae boin tani. 69 Mi tariinanin mi mhoiiya iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin, ninomor kouanin, wi Adi Komiiyin, kirie komiikakin, siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana wi siir iina iiniga saiir iinigmiiya nidwowi. 70 Mi sima boin, ana, kira Adi Komii siir yinisimkin? Ihi. Yio ina yowarkii boinin, wasi kimar bidi boinki iskiyin. Karargin. 71 Mi sima ina boinim, krima yaeya yai kwiram dimusi swoki hansrani? Krima whiekakarin, yaiyim siya boinkiyim bidi wakaekiyim. Friig.

23

Sima Jisis siirin inkam komii Pailat siir whwonkam ida boin wokiyopnatkaikikim
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

1 Sima Jisis siir yai wakae digiyim mi sima whiekakar nhinki mi Jisis siirin ina yikiunamin inkam komii Pailat Romanin siirim. 2 Mi siirin haniingin boiniuriyiu bwakainam, inkam komii Pailat saika mi sima ina boinim, krima ti inkamin siir bidi kigim siya Isrel krimiir isidim simiir siyiu imiir bidi haiprid haiginiuwin. Mi krimiirin siya mi boinkin takis umirim inkam komiiyin om komii Romanin siir hauusiyin. Mi siya hiniina mi boinkin mi Mesaia Kraisin karargin mi nu kigriraowan inkam komiiyin iriipi karargin. 3 Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin, aniya? Mi siya Pailat siir yai aiirin ina yowarkii boinin, kirar bidi boinki iskiyin. 4 Mi Pailat siya ha haiyiug kaowin pris simiir biiyan kamim mi iikam ikim simiir boinki, kara ti inkam iiirin dimin whir bi hidiyiskaikin siya dimin whir bi tirbukin. 5 Mi sima ini komiiya kauwok boinkiyim mi siya ta yai aiirin siyar boinkin iikam whiekakim nu Judianim simiir boinmimauuwin mi sima ina yanaakiyim. Mi siya ti hiriinan siyiuin nu Galili hiranki diriraerar yokiyokiiniyin mi tisi tirar namwoniyin. Friig.

Sima Jisis siirin inkam komii Herot siir whwonkam ida boinwokiyopnatkaigikim

6 Mi Pailat siya hiriinan yai aiir wakaekiyin mi siya simiirin ina sriigiyin mi ti inkamin siya nu Galili hiran inkamkin, aniya? Mi sima ina boinim ihi siya nu Galiliyan inkamkin. 7 Mi iiya sima hiriinan boinim Jisisin nu haimiiyin Herot siya kigriraowiyin mi siir hirankin mi siya siirin Herot siirim asi nikropkikin. Mi ta ii aiirin Herot siya om komii Jerusalem hirar mi okin. 8 Mi Herot siya Jisis siir kigin mi siya ini

maɨrgɨmaɨrga ywowɨn. Siya siir yai ɨmiir wakaekɨn mɨ ɨi haruwa rani, siya naɨngwokwonanaeiyɨn Jisɨs siir kɨgamɨn. Mɨ siya mɨnam kaokɨn Jisɨs siya dimɨn kɨrɨe komii whɨr dɨrɨraerarɨm siir whwonkam ɨdan, bɨiya iikamkɨ kɨg karamae nwowɨm sɨmiir. 9 Mɨ Herot siya Jisɨs siiramɨn yai kasa bɨ kɨnɨwamwarkɨi srɨinanaekɨn. Mɨ Jisɨs siya siir yaiisɨm kwɨr bɨ swokɨ wakae boɨnkɨn. 10 Mɨ pris sɨmiir bɨiyan kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨni ɨkɨm sɨma Jisɨs siir kingiin hɨrar yamɨkwoni mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨn hɨuriyɨu krɨpkaiyɨm. 11 Mɨ saiir mhoɨiya Herot siya mɨ siir sauan kamɨm sɨma Jisɨs siir yɨkbumbu. Mɨ siirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨm mɨ sɨma yɨuɨs wɨn kɨbiya kwɨra hai mɨ sɨma ta yɨuɨsa siir kaihaigɨnɨu mɨ sɨma siirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn Pailat siirɨmar. 12 Bɨiya Herot sowa Pailat ɨo sowa sowa nɨnwo anwowiko. Mɨ ta ɨi aiirarɨn sowa ɨo bɨ nwoko ɨna yɨmboɨno. Dimusi rani, Pailat siya Jisɨs siirɨn Herot siirɨm nɨkropkikɨn. Ɨriig.

Pailat siya Jisɨs siirɨm boɨnkɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir nɨrɨnuɨm (Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39–19:16)

13 Mɨ Pailat siya ɨna yɨkɨunan prismi yaowae adɨm mɨ kamɨm Isrel sɨmiir bɨi nwowi ɨkɨm mɨ iikam ɨma sɨmiirar yɨkɨuna. Mɨ sɨma maeyau kwɨruwar hangiriyɨu omɨmɨr. 14 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn, tɨ inkamɨn kariiramɨn kɨma nɨkɨunaniyɨn mɨ kɨma siirɨn hɨniɨna boɨn, siya iikam whɨekakɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir bɨdi haiprɨd haigɨnɨuwɨn. Mɨ kara siirɨn kɨmiir whwonkam ɨda bɨdi srɨiyɨn. Mɨ kɨma wakae, tɨ digworaekwowɨm kɨma boɨn hɨuriyɨu natkaikiyam tɨrɨm siir, kara siirɨn sɨmiir bɨ hɨdiyɨskaikɨn. Siya dimɨn whɨr bɨ swokɨ tɨrbukɨn. 15 Herot siya ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ siya ɨni krɨmiirɨmar swokɨ ɨkropkiyɨn. Wakae, tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr bɨ tɨrbukɨn mɨ krɨma siirɨn wa nɨsomao rani. Niingaka. 16 Mɨ kara pɨ kariir kam nhɨrɨm sɨmiir nɨkropki siirɨn ɨdgɨuni nɨpɨmparɨm mɨ kara siirɨn pa swokɨ ɨuguski. 17 Mɨ sɨmiir siyɨuɨn hɨniɨnkɨn, sɨmiir yaiwou Pasova whɨekakɨm Pailat siya inkamɨn pɨ nwɨra nɨkrop apniki maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir hɨrankɨn. 18 Mɨ iikam whɨekakɨm, sɨma hɨniɨna kauwok boɨnki komiiyar tɨ inkamɨn Jisɨs, siirɨn dɨsomaoki mɨ Barabas siirɨn dɨuguski krɨmiiram. 19 (Bɨiya yaii kwɨra Barabas siya nɨniika om komii hɨr bɨiyan kamɨm omom omom kɨgrɨraowiyɨm sɨmarkar mɨ siya inkam nɨsomaokɨn mɨ sɨma siirɨn maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir asi nɨkrop apnɨnopkaikikɨn.) 20 Mɨ Pailat siya sɨmiirɨn yai ɨna swokɨ boɨnɨn. Siya Jisɨs siir nɨuguskiyam naɨngwokɨn. 21 Mɨ iikamɨm sɨma ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨm, siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir dɨrɨnugi! Siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir dɨrɨnugi! 22 Mɨ Pailat siya kwoɨmaka sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, dimusika? Tɨ inkamɨn siya dimu tɨrbukɨn? Kara siirɨn dimɨn whɨr bɨ hɨdiyɨskaikɨn mɨ krɨma siirɨn pɨ kariir kam nhɨrɨm sɨmiiram nɨkropki sɨma pɨ nɨpɨmparɨm mɨ siirɨn pa swokɨ ɨuguski. 23 Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnanaeyɨm, siya Jisɨs siirɨn pae hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir nɨrɨnuɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma kauwok boɨnɨm Pailat siir yaiya aiirɨn ɨni sɨma ɨkwowaisigiyɨm. 24 Mɨ Pailat siya ɨni sɨmiir yai aiirar wakaeyoknan. 25 Mɨ iikamɨm sɨma tɨ inkamɨn yaii nɨniiyɨn bɨiyan kamɨm omom omom kɨgrɨraowiyɨm sɨmaka mɨ inkam nɨsomaowɨn siirɨm kauwok boɨn siir swokɨ ɨkrop apnikiyɨm sɨmiiramɨn mɨ Pailat siya siirɨn ɨna yɨuguskiyɨn. Mɨ siya sɨmiir yai aiirar wakaeyokna mɨ siya Jisɨs siirɨn ɨna hauugiyɨn sauan kamɨm sɨmiir ɨɨn mɨ sɨma siir wa nwokɨ ɨsomaowɨm.

Sima siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

26 Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin ina yikiunamim
mi sima inkamin nwira yapyiskai, Saimonin om komii Sairiniyanin
siir. Mi siya om komiiya hiriir napninopkainamim nitkin mi sima siir
yankabrinu mi ti paeya hiiniya nirio ninkinin siir yikmwon itiyiskai mi
siya ini Jisis siir mhoiiya yitiyiskai apamin.

27 Mi iikam kasa rani, siir mhoiiya napnamim mi wig kasa rani, Jisis
siiram ninou mwamwanamim. 28 Mi Jisis siya ina haiyiug boinkiyin,
kima ti om komii Jerusaleman wigim, kima kariirim kipi nou. Kima
kimasiyar douna mi kimiir yinisisim imiirsi warar. 29 Wakae, mhoiiya
iigwira nimbiyami mi iikamim sima wi hiniina boini,

wigim yinisim naokaina karamae nwowim, yinisim imiirin nwoii
haigiyiu imiiyae karamae nwowim, sima ha mairgimairga.

30 Mi ta iiya sima wi iki mhiu komii mi mhiuisisimim simiir boinki, kima
krimiir idwo wini pamkirinuni! 31 Mi om komii Rom hiran iikamim sima
siyiu biyie kariir tiri, kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowin mi
mhoiiya sima tari simiirin siyiu biyie komii warar ninkin tiri, kamim
dimin biyiekakim. Mi sima wa digiuguski.

32 Mi kamim yaii niniiyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin
ikiunam, sowa siyiu biyie diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin
isomaowam naingwokim. 33 Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam,
ta maeyauwa saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin
hir nirinugim paeyin hiiniya nirio ninkinin siir. Mi sima ti inkam biyie
nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iiniga mi nwirin
yaioyaeya. 34 Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyieyim
simiir haiyoprimdiyiumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir
iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yiuis aiirim mi inkamin
pi kaigriniuwi mi ta yiuisa pi siya haii. 35 Mi iikamim sima ini hirar
yokwowim mi ina kaowim. Mi biiyan kamim nu Judianim sima siirin
hiniina yigbumbu, siya iikam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi
Krais kiingi niuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin
diriraerarna. 36 Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim
siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausririya siir yaka hauu.
37 Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki
niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. 38 Mi siir mwo koua nwowa
yaiya, hiniina winboinka. Ti inkamin Juda simiir nu kigriraowan inkam
komiikin.

39 Mi ti inkam biyie nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin
Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, aniya? Mi kira kinakinar
diriraerarna mi pi kririir warar mi whindiriraerar. 40 Mi nwirin siya ta
hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir
haii mi kira Adi Komii siirsi nidid rani, ha? 41 Sima kririir nisomaowi
siyiu biyie krira tirin siirsi, sima siyiu miiyik iiirar mi tiri. Mi ti inkamin
siya dimin whir bi tirbugin, siya wi whisariiyar naowi. 42 Mi siya ina
boinin, Jisis mhoiiya kira kiriir nu kigriraowan inkam komii nimbiyami
mi kira kariirin wi timi naingwo. 43 Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara
kiriirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi ninomor kou
hir. Om miiyikin iikam miiyikim omwai sim waiya yokiyokiiyin siir. Iriig.

Jisis siya naonamaeya
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

44 Mi iiya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa. Mi hinda tinda iiya ina
kakauu iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niiya ywokiyin. Mi bieyin nad
noworibin ii kwoim hiniin mi iiya ina swoki pirkinkiriba. 45 Mi iiya niiya
niki owa ta yiuis komiiya omaka komiiya Adi Komii siira maeyauwa
hiuyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karame nwowa siir nitomanouwa
ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiyam. Mi ti siyiuin Adi
Komii siya krimiir niisiimauugikin. Mi krima nhwo siirim kwisboini
siyiugak bidi yamwowiuin. 46 Mi dimin taeminim nimbiyam digiyim.
Mi Jisis siya ini komiiya kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimiir Wanin
kariir inigin yokiyokiiiyin pi kiriir iin hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin
mi siya ina yaonamin. 47 Mi sauan kamim simiir biiyan inkamin siya ti
dimin iiir kigiyin mi siya ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiyin, siya
ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokiinga, ti inkamin siya inkam miiyiki
miiyikin. 48 Mi iikam whiekakim sima siir kaowam nitim mi sima ti
digworaekwowim nimbiyamim simiir kigiyim mi sima ini simiir iingas
imiirar pikrimgribgiyim mi ina swoki amim simiir omaka. 49 Mi Jisis siir
nomiiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim
biiya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kigmimikim ti
digworaekwowim nimbiyamim. Ɨriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyieya siiyienowin siir ini kikaigik
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

50 Mi inkam nwirin hirar nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadieki
wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. 51 Mi iki kaunsel kam nhirim
omisim kigriraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminim sima Jisis
siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yio siya
iiya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiiram
nwowikin. 52 Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir
omaka mi ina sriiyin, siya Jisis siir piuis nhinga saiir hainamin mi siya
ini wadieya ywokiyin. 53 Mi Jisis siir piuis biyieya siya saiir hiunis haiyin,
pae hiiniya nirironinkinin siir hirankin. Mi yiuis whisiinana saiir higriniu
mi siya siir piuis biyie aiirin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima
siiya komiiya saiir nopkikaikin. Mi biiya sima ti ie iiirin inkam nwir bi
kikai miminkin. 54 Taka iiya Fraideka sima Juda simiir ii komiiya Sabat
piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae digworaekwo
imiir diriraerar haiginkim saeya wi sapi nimbiyami.

55 Mi wigim nu Galili hiranki nitim Jisis saika mi sima Josep siir
mhoiiyar yam. Mi sima ti ie iiir warar kigmimik. Mi sima Josep siir warar
ninkin kaokim siya Jisis siir piuis biyieya wi paniina namisi diriraerar
haigi. 56 Mi sima ha kig digikim mi sima ina swoki amim simiir yapa yapa
omaka. Mi sima wa minim mi digworaekwo miiyik miiyikim piui miiyik
whakiyim ina diriraerar haiginim. Jisis siir piuis biyieya saiir naokinim,
pi whiiisi mi simiir ii komiiya Sabat nikiuwiya sima piu siiskuwak, siyiu
komii siya boina mi saiir hiriinan. Ɨriig.

24

Jisisin ieyankin bidi yinsiin idwowin
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)

1 Mɨ wik kwɨra saiir bɨiyan ɨiya Sande sɨma nugak ɨmumar yamyakwok
sɨma maeyauwa Jɨsɨs siir haɨngikaiya saiir hɨriir yam. Sɨma waɨn pɨuii
mɨiyɨk whakiyɨn siir hainam, bɨiya sɨma nikɨ dirɨraerar haiginɨn mɨ sɨma
ɨna hainamɨm. Mɨ sɨma Jɨsɨs siir pɨu aiir naokɨnɨm tɨrkɨm. 2 Sɨma ta
siiya aiir kɨg, sɨma nikɨ warkɨkɨua, saiirɨn sɨma bɨdi warakpɨtkikiya. 3 Mɨ
sɨma ha napnɨnopkai namɨm mɨ sɨma nɨnomor kouan, Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn Jɨsɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir bɨ kɨgɨm. 4 Sɨma ɨna yangwoyɨmiyokɨm
mɨ sɨma inkam nwɨso sowiir kɨg sɨmiir kingiin hɨrar nokwowi sowiir
yɨuɨso hindara kɨgnɨniyaei. 5 Mɨ tɨ wigɨm sɨma sɨma nɨdid prasae bɨ
kɨkɨnkɨm. Mɨ sɨma ogmwo nɨimwowɨm nua hɨriir kaiyɨrou nam mɨ sɨmiir
whwonkamɨm ɨni nua hɨriir kaowɨm. Mɨ tɨ inkam nwɨso sɨmiir boɨn, kɨma
inkamɨn omwai waiyokiyokɨiyɨn siiram dimusi hansɨri ta maeyauwa
inkam haɨngikaiiya, inkam wɨirniya saiir, ha? 6 Siya tapair nwo rani.
Bɨdi yɨnsiin ɨdwo namɨn! Kɨma yaiya bɨiya siya kɨmiir boɨnmauuwa
saiir tɨ swokɨ aɨngwowarkaigi, ɨi siya nu Galili hɨrar nikɨ owɨn. 7 Siya
kɨmiirɨn hɨnɨina boɨnmɨmauugɨn, sɨma Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn
kariirɨn wɨ iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨmiir hauuwi mɨ siirɨn wɨ paeyɨn
hiiniya nɨrɨonɨnkɨn saɨka sɨma nɨnkɨn ɨrɨmdɨnu inankɨi. Mɨ ɨi kwoɨmaka
kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi! 8 Sowa hɨriinan boɨno mɨ tɨ wigɨm sɨma
ɨna yaɨngwowarkaigiyɨm ta yaiya bɨiya Jɨsɨs siya boɨna saiir 9 mɨ sɨma
ta maeyauwa inkam haɨngikaiya saiir haiburgik mɨ ɨna swokɨ amɨn. Mɨ
sɨma kam ɨuur nwɨrɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir ɨnɨ boɨnmauuɨu
mɨ kam nhɨrɨm sɨmiir warar, tɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨma kɨgɨm
sɨmiir. 10 Mɨ Maria om Makdalanaka mɨ Joana mɨ Maria Jemsni yopii aka,
sɨmar nwokɨm mɨ wig nhɨrɨm sɨmakar nɨnkɨn okɨm sɨma tɨ yaiyɨm aposel
kamɨm sɨmiir boɨnmɨmauuɨu. 11 Mɨ tɨ aposel kamɨm sɨmiir kwoɨnɨm
ha naɨngwokɨm tɨ wigɨm sɨma nɨksɨsaei mɨ sɨmiir yai aiir bɨ naɨngwo
tɨbmiigɨm. 12 Mɨ Pita siya ha nɨnsiinɨn mɨ maeyauwa inkam haɨngikaiya
saiir hɨriir ɨwɨtnam mɨ siya tɨ ɨe ɨiir ɨnɨ waisi kaowɨu mɨ yɨuɨs ɨmiirara kɨg
sɨma sɨma nwokai. Mɨ siya omaka hɨriir swokɨ am mɨ ɨni tɨ dimɨn ɨiir ɨnɨ
aɨngwoyɨmiyokɨuɨn. Ɨriig.

Inkam nwɨso Jɨsɨs siirɨn siyɨuɨn omisɨm Emeasa namiyɨn siir hɨr kɨg (Mk 16:12-13)

13 Mɨ ta ɨi aiirarɨn inkam nwɨso sɨmiiraɨrgo, sowa omisɨm whɨrɨn
sɨma dapiyɨn Emeasa siir hɨriir napnamko. Tɨ omɨn siya om komii
Jerusalem siir aru ywowɨn. Mɨ ɨni omisɨm Emeas hɨrar yamwowɨuɨn,
siir prɨeiyɨn kilomita ɨuur kwɨrkɨm. 14 Sowa ha napnamo mɨ sowa
digworaekwo whɨekakɨm tɨ ɨi ɨmiir nɨmbiyamɨm sɨmiir yapboɨnaiyam.
15 Mɨ sowa ha napboɨnaiyamo mɨ ɨni sowa sowa yɨnsrɨi ansrɨiyamo
mɨ Jɨsɨs siya ɨna yɨmbiyamɨn sowiir kingiin hɨrɨn mɨ ɨni sowaka ya-
pamɨn. 16 Mɨ sowiir nhwowo dimɨn whɨrkɨ bɨ kimɨrkaigo mɨ sowa ha
bɨ nɨnokɨnɨnkɨnko, siya Jɨsɨskɨn. 17 Mɨ Jɨsɨs siya sowiir boɨn, kowa dimu
nouapboɨnaiyami, ha? Siya hɨriinan boɨnɨn mɨ sowa ha nokwowo mɨ
sowiir mhɨi kwoɨnɨno ɨni hɨkakar ywowo mɨ sowiir whwonkamo mɨiyɨk
bɨ nwoko. 18 Mɨ inkam nwɨrɨn, siir ɨnɨgɨn Kliopaskɨn siya siir yai aka
hɨnɨian yowarkɨi boɨn mɨ iikamɨm omom omomiyɨm Jerusalem hɨrarar
bɨdi yamwomɨmɨrɨuɨm. Mɨ tari kɨnakɨnaɨrgɨn tɨ dimɨnɨn Jerusalem hɨr
nɨmbiyamɨn siir nɨnokɨnɨnkɨn karamae nwowɨn, aniya? 19 Siya hɨriinan
boɨnkiyɨn mɨ Jɨsɨs siya sowiir srɨi, dimukɨn, ha? Mɨ sowa siirɨn hɨnɨina
boɨn, tɨ dimɨnɨn Jɨsɨsɨn om Nasaretanɨn siir nɨmbiyamkɨn. Siya profet

inkamkin mi siya mii miiyik miiyik komii komiiyim mi yai miiyik miiyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida miriikin. 20 Mi prismi bii nwowi kamim mi kaunselmi biiyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauan kamim simiir iin, sima nisomaowim, paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinuwim. 21 Krira biiya hiniina naingwo tibmiigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwiyin. Ihi, mi yai kwira hiniinga. Ti digworaekwo ima nimbiyama, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiyamkin. 22 Mi tapa wig nhirim krimiir isid iiirin sima nini boinananikim krimiirin. Sima nugak imumar namiyakwokim maeyauwa inkam haingikaiya saiir. 23 Mi sima Jisis siir piuis biyie aiir bi kigim. Niingaka. Mi sima ina swoki haiyiug apnamim mi sima hiniina ini boiniu, krima paekwosim nwiso sowiirin nhwonan whin kignanikim sima hiniina boinkikim, Jisis siya ini omwaiyar swoki waiyain. 24 Sima ha boin digiyim mi krimiir kam nhirim sima ha namim maeyauwa inkam hainkikaiiya saiir mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir hiriinanar swoki kigiu. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

25 Mi Jisis siya io sowiir ywoki, kowa kwoin karamaeko! Kowiir mhii kwoinim ini hiinsima ywowaowim profetkim boiniyim yai whiekakim simiiram naingwo tibmiiyim. 26 Pi paniina tiri, ha? Mi kowa tari bi ninokninkinko, Mesaia Kraisin Adi Komii siya nimbinin siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biiyin mi siya mhoiiya wi Adi Komii siir hiranki haii inig komiiyin, aniya? 27 Mi Jisis siya Moses siir yaiyim simiirar kwaboinbwakainam mi profet whiekakim simiir ima mi siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yaiyim siir, simiir boinmimauu.

28 Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir yimbiyam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin. 29 Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iiya pi sapi kakauui. Mi siya ina yapninopkainamin mi ini sowakar ywowin. 30 Mhoiiya sima naeyim tirim mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siir mi haimiihaimiiyo sowiir yinop hauu. 31 Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyo mi sowa siirin ina yinokninkinkiyo. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko. 32 Mi sowa boin, krira siyiu hirar niki apniyo mi kririirin yaiyim siyar niki apboinmamauunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiirarin kririir mhii kwoinim mairgimairga bidiyar ywowo!

33 Sowa hiriinan boinaiyo mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiirar swoki insiin haiyiug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iuur nwirim simiir ini kigiu mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau kwiruwa haingiriyiu owi. 34 Mi sima sowiir boin, kaimwoki kaim-wokiinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwowin. Saimon siya bidi kigin siirin. 35 Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiyamo siyiu hir. Mi sowa boin, siya bret iiir ninopkin mi krira siirin ha kigninokninkinkikin. Iriig.

Kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir bidi kigim
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

36 Sima ta yai aiirar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri
kimiminkikin simiir bopwoniya hirar yamikwoiu. Mi siya simiir boinki,
naingwobumbua kimakar dwo. 37 Mi sima ini hindara yanaakiyim mi
ini nididkakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim sima aknain
kwir kigi. 38 Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir
kwoinim hiniina dimusi sibnaingwoyokiyokiiyami, ha? 39 Kariir iga iina
owiir kigi. Karairgin ti nokwowin, kimiir iinim kariir donkwo mipa kig.
Aknaina saeya kipkak kiugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan.
Niingaka. 40 Siya hiriinan boinin mi siya siir iga iinwo simiir yiisiimauu.
41 Mi sima ini mairgimairga ywowim mi sima bi niki aingwo tibmiigim.
Mi sima ina yinaingwoyimiyokim. Mi siya simiir sriigi mi kima tari nae
nhirkakim tapaiirin, nwo rani, aniya? 42 Mi sima anasu haimiiyin sima
nanagin siir hauu. 43 Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeiyin siirin.

44 Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biiya kara kimaka
niki owin, kara kimiir bidi boinmauuwin. Digworaekwo whiekakim
biiya kariir winboinim, Mosesni siyiu komiiyin yokwoni sima winin mi
profetmi yokwo aka mi yokwo Sam sima ti digworaekwo whiekakim
sima wi hiriiyar nimbiyam digi. 45 Mi Adi Komii siir yai imiirin siyar
nanaakninkii haiginiugikin iikam imiirin ta omaka aiir nwowim. 46 Mi
siya simiir boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Mesaia Kraisin wi
hik sipi hai mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankin. 47 Mi
iikam miiyikim sima siir inigin wi iikam isid whie komiiyim ti nu iirin
wi simiir boinmimauuwi mi simiir dimin biyieyim wi Adi Komii siya
nwoki haiyoprimdiyiumiigiyim. Kima ta mii aiirin om komii Jerusalem
tirar mirii bwakainam 48 mi ti digworaekwo imiir boinmauuwam. 49 Ini
wakaeyim, ti diminin biiya Adi Komii siya boinin kimiir hauuwim, yio
tariinanin kara kimiirim nikropkiyim tiri. Kima ti om komii siirar dwo
mi iiya ninomor kouan kirieya saeya niti kimiirim wi saiirar dadigiu. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor kou hiriir swoki ikiunam
(Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

50 Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya simiirin ina yikiunamim mi
om Betani hirar yadigiu. Mi siir iina ha ninansiinakiya mi nhwo ina
kwisboinkiyin mi siya iikam imiir yikboinmamairin. Adi Komii siya
simaka nwowam. 51 Siya nhwo simiirar niki kwisboinmamairin mi siya
simiirin ini hirar iyopnisugikin mi Adi Komii siya siirin ini hirankar
yikiunakiyin mi ninomor kou hiriir yam. 52 Mi sima siir inig iiir hainan
mi ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim mi sima ini mairgimairga
komiigakar ywonamim. 53 Mi iinokiinokin sima Adi Komii krimiir Wanin
siir omaka saiirama nami, siir inig iiir hainanim. Iriig.

JON

Jon siya winkika ta yokwowa. Jon siya Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwir ieya mi ta yokwowa siya iikam whiekakim simiirim winkika iki hinda tinda nwowim tiki nu iiirar. Mi siya minam winkikin iikam whiekakim wi ha nwoki aingwowim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi sima wi siiram nwoki aingwo tibmii kiinim mi kwoin miiyikin omwaiwaiyayokiyokiiiyin siir nwoki haiyim. Jon siya miiyim simiir bi winboinkikin, siya yaiyim, siya boinim simiirara boinkim. Ɨriig.

Bidi bidiniyarin inkamin ha nwokin mi krimiirin wi yai miiyik miiyik siya boinmimauuwi

1 Bidi bidiniyarin iiya Adi Komii krimiir Wanin siya nu iiir nonkwokwowin mi yio ti inkam nwirin yipiki yai miiyik miiyik krimiir boinmimauuwanin yio ha nwokin. Mi yaiya siyairgin. Siya Adi Komii saika nwokin mi sowa nwisairarin nwiruwar nwowiskiko mi siya ini siir hiriinanar swoki owin. 2 Mi bidi bidiniyarin iiya dimin whirki niki imbiyam karamaeyar niki owa mi yio siya Adi Komii saika hirin saiirar nwokin. 3 Ti inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamki bwamin. Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirin hiriinan saiirsi nonkwokwokin. Dimin whirki saisar bi nimbiyamkin. Niingaki, niingakiinga. 4 Tiki inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyaiyim simiir bwamki bwamin. Mi ti omwai waiyaiyim yim iikam krimiir pae niuyanan ywowim ya iikam imiir whinkinsiis haiginiuwika, sima Adi komii siir ninoknинkinim mi omwai nwoki waiyam. Ya ini paeya siyiu kigimok apiya ini hiriinan yiuyakiya. 5 Mi ti inkamin mi siir yai aeya hinda tinda pi paenan sowar niuyakii. Mi ti dimin biyieyim niibwomambwonan iikam krimiir mhii kwoinau nwokaiyim, ti diminin paenan niuyaiyin siir niimuim wi dig nwo rani. Niingaki, niingaka.

6 Inkam nwirin Adi Komii siya nikropkiyin dimin taeminim iikam krimiir boinmimauuwam, siir inigin Jonkin. Siya Adi Komii siir yaiyan inkamkin 7 Siya minam nitkin, ti inkamin siir yai aiir boinmimauuniyim iikam imiir yipiki paenan niuyaeiyin mi sima Jon siir yai aiir wakaei mi sima ti inkam iiiramin wa nwoki aingwo tibmii kiinim. 8 Mi yio siyarin, ti inkamin paenan niuyaeiyin si rani. Niingaka. Yio siya ti inkam komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin, yipiki paenan niuyaeiyin siir yai aiir boinmimauuwam nitkin, iikam whiekak imiir. 9 Mi ti inkamin paenan niuyaeiyin siya nu tiriir bidi yitin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam mi ta hiriinana saiirsika yipikim ti tir nwowim sima wi nwoki inoknинkinim Adi Komii siirin.

10 Mi bidi bidiniyarin, Adi Komii siya nu tiran digworaekwo whiekakim siirsiyar nonkwokwokikin. Mi siya ti nu iiir nitin mi iikam whiekakim sima ti inkam iiirin ha bi naingwokim, digworaekwo whiekakim siyar nonkwokwokikim. Niingaka. 11 Mi siya ti nuin siyar nonkwokwowin siir nitin mi siirgisiirar iikamim Isrel hiranim, sima saika bi nomboinkim. 12 Mi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi ha naingwo tibmii kiinim, siya simiirin ha boini, ini ywowim sima Adi Komii siir yinisisim mi owi. 13 Sima Adi Komii siir yinisim yopii adim simiir naokainakiyim simiirsi

bi nwokim. Niingaka. Sima Adi Komii siir yinisim minki nwokim, siir kwoinkar tirkikin mi sima siir yinisisim asi nwokim.

14 Mi ti inkamin nua tiriir nitin, siya ini inkam krimiir hiriinanar yauni oniyin. Mi krima siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim simiir bidi kigim, siya inkam bimbiuwigi bimbiuwi rani. Siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya iikam imiir bi kimbuwikin. Mi siya bi swoki iksisaemiminikin. Niingaki, niingaka. Yaimwo boinan inkamkin. Siya yai iyopan inkam tani. Siya ti hiriinan siyiu kibikibiyim simiir asi tirkin. Dimusi rani, Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruwan, iiya siir naokaina, siirin hiriinanar naokainakikin.

15 Jon siya simiirin ti inkamin siir boinmauu wakaekin. Siya hiniina boinkin, ti inkamin bii kara boinin kimiir, yio siyairgin. Mi ti inkamin kariir mhoiiya nitin, kariir kouwin ini siya ywowin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya ha nwokin. Kariir bi niki aokainakin.

16 Mi iikam krima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim simiir asi haigim. Dimusi rani, ti inkamin, Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim ini siya nonkwowin. Mi siya ti dimin miiyik miiyikim krimiirin wi hiriiyar hauunanaei. 17 Adi Komii krimiir Wanin siya siyiu komiiyim Mosesni hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir swoki kwahauu, krima wakaeyokna apam. Mi krimiirin Jisis Krais sasar hauu iskii naingwobumbu komiiya mi siyiuin, siyiu miiyiki miiyik sibgu tiri ikin. Mi siya krimiirin siir yai miiyika saiir warar mi inkin hauugi. 18 Inkam nwirmin nwirminkin Adi Komii siir bi swoki kigmiminkin. Niingaki, niingaka. Inkamin nwirki nwiruwairgin, saika kingiin nwowin. Yio Adi Komii siir yinisim ieyarigin mi krimiirin siyar nanaakninkii haiginiugin Adi Komii siirin hiniin, siya paniingin? Mi krima siirin wa nwoki inokninkinim. Ɬriig.

Jonin, iikam baptais haiginiuwiyin siya simiirin ha boinkin, siya yipikin (Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

19 Isrel simiir biiyan kamim, pris imiirin mi Livaimi piugana saiir kam ikim, yipiki pris imiir whindiraerariyim Adi Komii siir omaka aiir, simiirin sima yikropki, Jon siiram. Mi sima siir hiriir ha nimbiyamim mi sima siir ini sriiyiu, kira dimu mii miriigin, ha? 20 Mi siya dimin whir bi nimpriokikin. Siya ini hiriiyar haknoudninkinswokiyin. Mi siya boin, kara ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam, Mesaia, kara si rani. Niingaka. 21 Mi sima siirin hiniina srii mi kira ti inkamin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwanin siya karamaeki niuwi mi kira yipikin, ha? Mi kira tari Ilaijakin, ha? Mi Jon siya ina yowarkii boinkiyin. Niingaka. Kara Ilaija rani. Mi sima siirin ina swoki sriiyim mi kira ti profet inkamin krima nwowinin nitam siya, ha? Mi siya ina swoki owarkii boinkiyin, kara si rani. Niingaka. 22 Mi sima siirin ina swoki sriigiyim mi kira tari yipikin, ha? Krima ti kamim krimiir nikropkiyim simiirin hiniina nini boiniuwam tiri, kira ti si. Mi kira krimiir boinki hiniin, kira yipikin, ha? 23 Mi Jon siya simiirin hiniina boinki,

Kara ti si. Kara inkamin maeyau siiyin nu apa hir kauwok boinamnankiyin siya hiniin, iikam kima siyiuin sibgu kisisop diriraerarkwokin. Biiyan Inkam Komii siiram siya napnaniyam.

Biiya profet Aisaia siya yokwo komii saiirin hiniina winboinkikin.

24 Mɨ Farisimi iikamɨm yɨpiki ninokninkin komiigakɨm Mosesni siyɨu si ninokninkinɨm mɨ siir sibgu apɨm, tɨ kam ɨmiirin sima nikropkikɨm Jon siiramin, iki sriipai sriipaiyɨm sim ninɨ sriiyɨuwam. 25 Mɨ sima Jon siirin hiniina boin mɨ kira tɨ inkamin Adi komii siya nimbingiyin Isrelmi iikamɨm simiir whinkinsiis haiginɨuwam kira siya karamaeki niuwi mɨ kira tɨ inkamin Ilaija siya karamaeki mɨ ɨuwi mɨ kira tɨ profet inkamin krima nwokwokin siya karamaeki mɨ ɨuwi mɨ kira iikam ɨmiirin op dimusi baptais haiginɨugin, ha? 26 Mɨ Jon siya hiniina yowarkii boinki mɨ kara iikam ɨmiirin op arar baptais haiginɨuwi. Inkam nwirin ini kimaka waraurar nɨtapiyokin mɨ wɨm kima siir mɨ ɨnokninkin tani. 27 Yio siya ɨni kariir mhoiiya nɨtin. Mɨ siya inig komiigakin, kariir kouwin ini siya ywowin. Mɨ an kara inkam paeprikab niingakin mɨ kara ɨga siya niiya saiir uridin wa kara waisi hakrani. Niingaka.

28 Mɨ tɨ dimɨnɨm yɨm om Betani hir nimbiyamkɨm, Jodan ɨegbid mɨrmiiya maeyauwa op Jon siya baptais haiginɨuwa iikam ɨmiir. Ɨriig.

Jisɨs siya ɨni krɨmiir sibsibnan ywowin krɨmiir dimin biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam

29 Mɨ ɨigwira, Jon siya Jisɨs siir kɨgwinin siya siiram napniyin mɨ siya iikam ɨmiir boinki, kima tɨ kɨgwin, ɨ inkamin nɨtin. Siya ɨni sibsibnan ywowin siirin Adi Komii siya nikropkikin krɨmiir dimin biyɨe biyɨeyɨm krɨma tirɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam naowɨm. 30 Yio tɨ inkamin bɨiya kara kɨmiir nikɨ boinin hiniin, inkamin kariir mhoiiya nɨtin kariir kouwin ɨni siya ywowin. Mɨ tɨ inkamin siyaɨrgin. Dimusi rani, siya bɨdibɨdiniyar nwokin Adi saikan kariir apua kariir bɨ nikɨ aokainakin. 31 Bɨiya kara siirin ha bɨ ninokninkinkin, siya pɨndankɨn mɨ kara iikam ɨmiirin op baptais haiginɨuwɨm. Tɨ tapa kara tɨra saiir hɨriinan, Isrel kɨmiir iikamɨm sɨmiir niisiimauuwam. Mɨ kɨma wɨ ha nwokɨ ɨnokninkinɨm siya yɨpikin.

32 Mɨ Jon siya digworaekwo whɨekakɨm siya kɨgɨm sɨmiirin ɨna boinmɨmauu dɨgɨm. Mɨ karar kɨgwin Adi Komii siir naeyɨuin ɨinmabnan siinanaiiniyin, Adi Komii siir om hɨrankɨn mɨ ɨni siirar yaunɨ sɨinatkɨniyin. 33 Mɨ bɨiyarin kara tɨ inkam ɨiir bɨ ninokninkinkin, Adi Komii siya nimbingiyin iikam whɨekakɨm sɨmiir whinkinsiis haiginɨuwam. Niingaka. Kariirin Adi Komii siya nimbingikin iikam ɨmiirin op baptais haiginɨuwam. Mɨ siya kariirin hiniina boinki, kɨra wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiir kɨgwini, siya siinanaiini mɨ siya wɨ inkam nwɨrin siir pɨu nasiinatkɨnii. Mɨ tɨ inkamin yio iikam ɨmiirin wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiirarar baptais haiginɨuwi. Mɨ siirin wɨ siyar tɨrkii, iikamɨm sɨmiir mhɨi kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyam. 34 Jon siya hiniina boinkin, an kara siir bɨdi kɨgin mɨ kara kɨmiirin pɨ ha boini, siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn Ɨriig.

Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨrɨiyɨm nwɨiya yɨkɨuna

35 Mɨ ɨigwɨr nugakin, Jon siya siir kɨgna mɨrii inkam nwɨso sowaka nwoyakwoko Jodan ɨegbid. 36 Mɨ ta maeyau aiirarin siyar kɨgwin Jisɨs siya pɨ napni. Mɨ siya ɨna boinin tɨ inkamin siya ɨni sibsibnan ywowin, siirin Adi Komii siya nɨkropkikin, iikam ɨmiir whɨndirɨraeram naowam. 37 Mɨ siir kɨgna mɨrɨiyo inkam nwɨso sowa hɨriinan wakaeyo mɨ sowa ɨni Jisɨs siir mhoiiyar yamo. 38 Mɨ Jisɨs siya ha niyaekaowinin mɨ siyar kɨgwin sowa siir mhoiiyar nɨti. Mɨ siya sowiirin ɨna srɨiwinin, kowa dimu dimɨnɨm kɨgi, ha?

Mɨ sowa ɨna yowarkɨi boɨno siirɨn, Rabai, kɨra papi nwokaiigɨn. [Tɨ inɨgɨn siir inɨg mwokɨ mwowɨn, iikam nowomwarkaiyɨuwigɨn.] 39 Mɨ siya sowiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kowai winɨkignaki. Mɨ sowa ɨni saɨkar yɨnkɨn amo, siir maeyauwa siya whwonkaiiya saiir nɨnɨ kignakiyam. Mɨ sowa saɨka hɨrar nwonɨnaekwowako, ɨni ɨi aeyar dɨgɨrɨba. [Bɨeyɨn nad bɨdi ywowɨn ɨi kwiinanaɨrga.]

40 Inkam nwɨrɨn siir inɨgɨn Endrukɨn, siya Saimon Pitani nomousɨmkɨn. Tɨ inkam nwɨso Joni yai wakaeyo mɨ Jɨsɨs siir mhoɨiya ha namo sowiir nwɨr ɨeya. 41 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkɨkɨn Endru siya ɨna yamsauwɨn siir yaowaeyɨn Saimon Pita siiram. Mɨ siya nɨnɨ kɨgɨuwɨn mɨ siya siir ɨnɨ boɨnɨu, krɨra Mesaia siir bɨdi kɨgo. [Mɨ inkamɨn siir inɨg mwokɨmwowɨn, Kraiskɨn, inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam] 42 Mɨ tɨ siya boɨna siir saiir mhoɨiya mɨ siya Saimon siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn Jɨsɨs siiram. Mɨ Jɨsɨs siya siir kɨgwɨnɨn mɨ siya siirɨn hɨniɨna boɨn, kɨra Saimonkɨn, kɨra Joni yɨnɨsɨmkɨn. Mhoɨiya kɨriir inɨgɨn wɨ Sifas kɨsɨna dapi. [Tɨ inɨgɨn siir inɨg mwokɨ mwowɨn Pitaɨn. Grik sɨmiir yaigɨna ha dapikɨn siiya.]

Jɨsɨs siya Filip Nataniel sowiiram nɨkɨunakɨn

43 Mɨ ɨigwɨra Jɨsɨs siya nu haɨmii whɨrɨn Galili hɨriir namam tɨrɨn mɨ siya Filip siir kɨgɨn mɨ siya kɨmɨdiniya siir boɨn, kɨra kanakar wɨt. 44 Filipɨn yɨo om Betsaida hɨran inkamkɨn. Endru Pita sɨma ɨrɨpa om whɨruwankɨm. 45 Filip siya ha namɨn mɨ siya Nataniel siir nɨnɨ kɨgɨuwɨn mɨ siirɨn hɨniɨna ɨnɨ boɨnɨu, tɨ inkamɨn bɨiya Moseskɨn si wɨnboɨnkiyɨn, Yokwo Komii saiir, siirɨn krɨra bɨdi kɨgɨn. Mɨ profet kamɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan siirar mɨ wɨn boɨnkikɨn. Yɨo Jɨsɨskɨn, Josepni yɨnɨsɨmɨn, om Nasaret hɨranɨn siya. 46 Mɨ Nataniel siya siir boɨnki, tɨ om Nasaretɨn dimɨn kɨbi whɨrkɨ bɨ swokɨ ɨmbiyamɨmɨnkɨn. Niingaka. Mɨ Filip siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kɨra unkɨni kɨgnaki siirɨn.

47 Mɨ Jɨsɨs siya Nataniel siir kɨgwɨnɨn, siya siiram namɨn mɨ siya siirɨn hɨniɨna boɨnwɨn, kɨma hoɨmgakɨn tɨ Isrelan inkam kɨbiyɨn siir kɨgwɨn, siya bɨ nɨksɨsaeikɨn mɨ siya yaimɨr bɨ nwowikɨn. Niingaka. 48 Mɨ Nataniel siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kɨra kariirɨn panɨɨn panɨɨna nɨnokɨnɨnkɨnkɨn, ha? Mɨ Jɨsɨs siya siir yai aka hɨniɨna swokɨ owarkɨi boɨn, kara kɨnaka nwo karamaekɨ wɨndi, kara kɨriirɨn ɨiya Filip siya nɨkɨ ɨkɨuna karamaeyar nɨkɨ owɨn, kara kɨriirɨn pae pigɨn siir mɨi hɨrar nɨkɨ ɨdwowɨn saiirar nɨnokɨnɨnkɨnkɨn. 49 Mɨ Nataniel siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn, kara kɨriirɨn ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn, kɨra Adi Komii siir yɨnɨsɨmkɨn. Mɨ kɨra wɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakan inkam nwowi. 50 Mɨ Jɨsɨs siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kɨra ha naɨngwo tɨbmii kɨingɨn, kara Adi Komii siir yɨnɨsɨmkɨn mɨ ta yaiya kara boɨna kɨriir hɨniɨn kara kɨriirɨn pae pigɨn siir mɨi hɨr kɨgɨn, kɨra siir mɨi hɨr nɨdwowɨn mɨ kɨra ha naɨngwo tɨbmiigikɨn, aniya? Ya tariingɨna, ya dimɨn komii rani, mhoɨiya kɨra wɨ dimɨn kɨrɨe komii komii kasa kɨg rani. Yɨm tɨriiginɨm ɨni saiir haiburɨm. 51 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, mhoɨiya wɨ kɨmar kɨgi Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir anowɨn haiwaokiyɨn. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm wɨ kɨmar mɨ kɨgi ɨni haɨmii tamii wokɨuun apɨuunɨm kariir kɨgam, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiram. Ɨriig.

2

Inkam nwirin om Kena hir nonkwonakin mi op niinga saiirin Jisis siya tirkiya ini op waina yimbiyama

1 Mi ii kwoimaka wigkamwo om Kena nu haimii Galili hirano pi
nonkwonam tirko. Mi Jisis siir apua ya hir warar ninkin oka. 2 Mi sima
mi Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram warar yinkin ikiuna.
Ta sowa nonkwonaina saiir kignakiyim. 3 Mi mhoiiya sima wain opa ha
kwiyae swokiyim mi Jisis siir apua kimidiniya siir boin. Wain opa sima
bidi kwiyae swokiya, haimii simki bi swoki omaigikin. Niingaka. 4 Mi
Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, wig, kira kariir kipi boin,
hiriinan tiramin, yio kariirar diminkin. Kariir iiya bi niki imbinika, kara
kanakana niisiimauunana hiniin kara yipikin. 5 Mi siir yopiiya ti kamim
ti digworaekwo imiir diriraerarim simiirin hiniin asi boinka, diminin pi
siya boini, kima tiram mi kima pa tir.

6 Mi Isrel simiir iikamim sima winboinkiyin, siyiu whirin siya hiniina
boinkin. Ɨiya sima nae naeyam tiriyim, biiyin iinop tiki diu mi mhoiiya
dae. Mi sima kamhau komii komiiyim Judamiyim iriiyar ira nwowi mi
ti kamhau iriiyar irim sima irira opim 20 galans mi 30 galans minanar
pi ywowin. 7 Mi Jisis siya simiir boinki, wara kamhau imiirin op ku-
naokaigi. Mi sima ha kunaokaiyim ini yaigiyaigi yaki inkikiniyim. 8 Mi
iiya sima ha kunaokai digiyim mi siya simiirin ina boinkiyim, kima op
nhirim ti inkamin ta wigwas naeya saiir kigriraowin siiram tiki tibna
kunanam. Mi ta Jisis siya boina saiir mhoiiya sima opa ina tibna kuna
hainamim siir hauuwam. 9 Mi ti inkamin siya ta opa Jisis siya tirkiya
wain nikpitmaigiya saiir kwiyae kiuwin, op wain nimbiniyama mi siya
bi ninokninkinkin, sima ta opa papi namisi haiga. Mi ti kamim ta op
aiir nonkwo diriraerarim yim sima ina ninokninkinim, maeyauwa sima
haiya. Mi ti inkamin ta wigwas nae aiir kigriraowiyin, ina yikiugiyin
ti inkamin wig nonkwonain siiram, 10 nim krima hiniina tirikim, iikam
imiirin bii pi wain kibiki kibi iiirar hauu kwiyaei. Mi iiya sima hoimgak
kwiyaenanaekiiyim mi iki wainin biyierigsim nwowiyin yipi hainiingi
hauu kwiyaei. Mi nikira hiriinan bi tirkin. Nikira wain kibiki kibiyin
kimidiniya mhoiiya hauu iikam ima kwiyaeyamin.

11 Ya tariigina ya dimin kirie komiiya Jisis siya tira biigi bii saeya. Siya ta
saiirin om Kena nu haimii Galili hir nwowin siir hir tirkin. Mi ta iiya siya
siir kirie komiiya mi siir dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya hauuwin
siir, siya kamim siir kigna miriiyim simiirin saiir niisiimauugin. Mi wa
ha nwoki aingwo tibmii kiinim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. 12 Mi ta
saiir mhoiiya Jisis siya mi siir apu aeya mi siir nomousisim ima mi kamim
siir kigna mirii ikim, sima ina yamim om whirin siir Kapaneam. Mi sima
ii nhirim hirar mi o. Ɨriig.

Jisis siya iikamim Adi Komii siir omaka aiir haiginim digworaekwo iikam nhirkim sainam simiir nhinikriropkikin

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

13 Mi Juda simiir iikamim wou sima nikwo aeyana Pasova ini kingiin
nwowa. Mi Jisis siya om Jerusalem hiriir asi namkin. 14 Mi iiya siya
Adi Komii siir omaka aiir nouapninopkainamin mi siyar kig iikamim
sima bulmakau, sibsib mi ipiyin, sim haigini iikam nhirkim sainim.
Mi yim sima umir pi simiirsiyar mi haii. Mi siyar kig, ti kamim sima

kam nhirim nu whiranim simakar nidwokaiyokaii, ipii kwiruwar Isrel simiirgi simiir umira saiirgisaiir ninowana haiyam. 15 Mi siya ti hiriinan digworaekwowim simiir kigin mi siya uridin ha haiyin, kimidiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nhinkii piiryimyoknamin sib-sib, bulmakau minim simiir mi kamim umir ninowana haiiyim simiir warar. Mi siya simiirin ina yinkinaeyokiyok piiryimyoknaniyamin. Mi hii minim simiir warar yinkin iriid nhiimnhiinkiiyam mi simiir umirim ini maeyau maeyau iswapiyar ywowamim. 16 Mi siya iikamim yipiki ipiyin min haiginim iikam nhirim sima sainam siya simiir boinki, ti kimiir ipiyin minim ti hainaniyam. Kara pi boriisopi kima kariir Adin siir omaka saiirin hiniin tirim. Maeyaua iikamim ninkiniuwiya dimin taemin wokiyok sainiya saiir hiriinan nwowim. 17 Mi kamim siir kigna miriiyim sima yai kwira Yokwo Komii sima mwan kiga, saiir swoki aingwowarkaigi. Saeya hiniina boinka, Adi Komii, kariir kwoin komiiyin kiriir omaka aiir sibgu kigriraowam naingwowi, kara ha naingwowi, saeya wadie hiriiyar dwo.

18 Mi ta siya tirkiya saiir mhoiiya Isrel simiir kaunselin simiir biiyan kamim ina yitim. Mi sima ha nitim siiram mi kimidina siir ini boini mi kiriirin Adi Komii siya nwowaiginiuwi inig komiigak hiriinan tiram mi panao kira pi dimin kirie komii whir tir krimiir whwonkam idain, krimiir niisiimauuwam. 19 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima ta Adi Komii siir omaka aiir niininkiii mi kara saiirin wi ii kwoimuwar swoki kwamirii ninikougii. 20 Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, ta Adi Komii siir omaka saiir miriiya biewiyim kamnwis iriiyar whira miriiga. Mi nikira ha boinkin, saiirin wi ii kwoimuwar kwamirii ninikougii wi dig nwo rani. 21 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir piu aiirar boinkin. 22 Mi mhoiiya kamim sima Jisis siir nisomaokiyim mi siya ha naonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima yaiya biiya Jisis siya boina saiir swoki aingwowarkaigiyim mi sima haniingi yaingwo tibmii kiingi Adi Komii siir yaiyim biiya sima winkiyim Yokwo Komiini simiiramin. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin bidi yinokninkinin

23 Mi Jisis siya om komii Jerusalem hirar niki owin, Judami iikamim simiir ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova mi ta maeyau aiirarin iikam kasa rani, dimin kirie komii komiiyim Jisis siya tirim simiir kigim. Mi ti dimin hiriinanim sima kigim iikam kasa rani, naingwo tibmii kiingiyim siirim. 24 Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiikiin aiir bi naingwo tibmiigikin. Niingaka. Mi ti hiriinan saiirsika siya, hiniin paniinsi yaingwosi siirin simiir iin hauuwim. Dimusi rani, siya iikam simiir kwoin imiir bidi yinokninkin kiinin. 25 Siya iikamim simiir kwoin imiirin bidiyar yinokninkinin. Mi siirin inkam nwirki bi haiburgin iki iikamim simiir kwoin imiir ninokninkinim mi sima siirin wi inkam nwirki swoki boinmauu rani, iikam simiir kwoin imiirin. Niingaka. Friig.

3

Jisis siya Nikodimas saika boinaigin

1 Inkam nwirin siir inigin Nikodimaskin, siya Isrel simiir iikamim simiir kigriraowiyim biiyan inkamim simiir nwirkin siya Farisi

inkamkin. 2 Mi iigwir niiyaka siya Jisis siiram yamwii. Mi kimidiniya siir ini boiniu, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin, krima bidi yinoknинkinim, kiriirin Adi Komii siyar nikrop iuungikin dimin kirie komii komii krimiir niisiimauuwam. Inkamki simiir tirim wi dig nwo rani, Adi Komii siya siir whinkinsiis haiginiu karamae nwowi ti dimin iiiram. Niingaka. 3 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kiriirin pi ha boini ta yaiya yaimwowairga. Inkamin yinisimnan yaeya swoki aokaina karamae nwowi siya wi Adi Komii siya kigirkakiyim digworaekwo whiekakim wi simiir kig rani. Niingaka. 4 Mi Nikodimas siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin waibiyie niki owiyin mi siya wi paniina swoki ami siir yopiini mhiinauwin, siir swoki aokainakiyim, ha? 5 Mi Jisis siya siir yai aka ina swoki owarkii boinkiyin Kara kiriirin yaimwowar boinki, inkamin op baptais karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siirin kwoin rirmiiya nwowiyin siir hauu karamae nwowi siya wi dig nwo rani, Adi Komii siya kigirkakiyim siir digworaekwo whiekakim simiir kigim. 6 Mi inkamin siir yopiigi naokainakiiyin yio nu tiranar inkamkin mi yipiki inkamin Adi Komii siir naeyiuin kwoin win siya hauuwiyin, yio siya wi inkam win nwowi. 7 Kira ta yaiya kara boinkiya kiriir saiirsi kipi nanaaki Adi Komii siir naeyiuin kiriirin wi kwoin win siyar hauu haiginiuwi. 8 Opuda ya hindanki pa hugnani mi tindanki pa mi hugnani. Mi kira saeya hugiyim pa wakaei mi kira saiirin ha ninoknинkin tani saeya pindanki hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyiuin ini ta saiir hiriinan ywowin. Krima ninoknинkin tani siya dimin taemin imiirin paniin paniina tiri mi iikam imiirin paniin paniin whinkinsiis haiginiuwi. 9 Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi paniina nimbiyami, ha? 10 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira inkam komiiyairgin mi kira iikamar mi owomwarkaiyiuwikin mi kiriir ninoknинkina iki digworaekwo whiekakim simiir ninoknинkina ini Isrel simiir iikamim simiir ninoknинkina saiir haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninoknинkin karamae dimusi nwokin, ha? 11 Kara kiriirin yaimwowar boinkii, nim krima diminin krimar ninoknинkinim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi wim kima iinokiinokin ti yaiyim krima boiniyim pi yaewan simiir kindiyiuwani. 12 Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinmimauuim ti dimin hiniinim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wi paniina naingwo tibmii kiini kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwowim simiir boinmimauuwi, ha? 13 Mi karairgin Adi Komii siir omin siir hiran inkamin, karairgin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hiranki niuunaiiniyin. Kanakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iiir bidi bidiniyar.

14 Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin kogi-nankiigiyin ini siir hiriinan ywowin, maeyau siiyin nu apa niinga saiir hir. Mi ti hiriinan siyiuin iikamim sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar wi hiriinanar mi inkin irinu inansiingii. 15 Mi iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii kiini sima wi omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokiikaeyami iinokiinokin. 16 Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan siir asi

nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiini sima wi nao rani mi wi kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiikaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar 17 Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iiirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iuungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmaiwarkainam naowam.

18 Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiini Adi Komii siya siirin wi warar ninkin hid rani mi siya wi maeyaua paeki nwowa wi saiir wara nam tani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowin siirin Adi Komii siya bidi hidin. Dimusi rani, siya ti Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruwan siiram bi naingwo tibmiigin. 19 Adi Komii siya iikam imiirin hiniina hidgim, kariir yaiyim ini bieki whwoyanan ywowim. Kara ti nu iiirin minam nitkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwim mi sima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim simiiram bi naingwokim, sima nuan dimin biyieyim simiiramar naingwo kripkaigim. Dimusi rani, sima dimin biyie tiram naingwokim. 20 Mi yipikin siyiu biyie tiriyim, yim Adi Komii siir yinisimin paenan niuyaeiyin yim siir io omomkin. Sima Adi Komii siir yinisimin siir siyiu iiir sibgu apim pi boriisopi. Dimusi rani, dimin taemin biyieyim sima tiriyim wi si nhinkiisi. 21 Mi yipiki siyiu miiyik tiram naingwowim yim Adi Komii siir yinisimkim bienan whwoyaeiyim kariiram wit. Mi siya iikam imiirin siyiu miiyikin Adi Komii siya naingwoin siya tiram wi simiir nwoki iisiimauuim. Iriig.

Jon siya ha boinkin Jisis siya yipikin

22 Mi ta saiir mhoiiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi sima omisim whirin nu Judia hir nwowin siir yam. Mi sima ii nhirim hirar ywo mi sima iikam imiirin op ina baptais haiginiuwim. 23 Mi Jonin yio iriipi hiriinan iikam imiirin op ina mi baptais haiginiuwin om Inon Selim kingiin hir. Dimusi rani, ta maeyau aiirin op kasa rani mi iikamim siirin minam nini kignikim siya op simiir baptais haiginiuwim. 24 Herot siya Jon siir bi niki hiugripkiikikaigin maeyaua mii biyie miriiya saiir.

25 Mi Jon siir kigna mirii kam nhirim sima Judami inkam nwirin Isrelanin saikar ninkinwamwarkii boinkim. Sima op baptaisni siyiuin siir ninkinwamwarkii boinkin. 26 Mi sima asi nitkim Jon siir kigniyam. Mi sima siir boin, inkamin iikam nowomwarkaiyiuwiyin, kira ina ninokninkinin inkamin kinaka nwowin Jodan iegbid mirmii hirin siirin kira krimiir boinin. Tariinanin siya iikam kasa bi baptais haiginiugin. Mi iikam whiekakim ini siiramar ninantionanamim mi sima krimiiram nit rani. 27 Mi Jon siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin dimin whirin siir kwoin airgi bi swoki haigin, kiriirin siyar bidi boinki pi kira hai. 28 Kima bidiyar wakaeyim yaiyim kara boinim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam si rani. Niingaka. Yio siya ini kariir mhoiiya nitin. An kara biiya minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoki inokninkinim. 29 Inkamin wig nonkwonaeiyin ta wiga ya siirgisiirairga. Mi Jisis siya ini ti inkamin siir hiriinan ywowin mi nim krima iikamim yipiki siiram naingwo tibmiiyim nim krima ini siir wignan ywowim. Mi iiya siyar wakaewiniyim siir nwirin ini nitin mi siya pi mairgimairga nwowini. Mi siya dimin taeminim siya boinim simiir wakaeiyim siya pi mairgimairga nwowi. Kariir

hiriinan ta mairgimairga komiigak kara mi owa saiir hiriinan. Kara Jisis siir nwirkin. Kara siir yai aiir wakaesibwinin kara hikak bi nwowinkin, kara ini mairgimairgar ywowinin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantionanamim simiiramin. Niingaka. 30 Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwokopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

31 Jisis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitim, yio ini nuan digworaekwowim simiiraramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wi digworaekwo whiekakim simiir haiburi. 32 Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nwirkin simiir bi swoki wakaeyokna diriraerarkin. Niingaka. 33 Mi yipiki siir yai aiir sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginiuwi ta Adi Komii siir yaiya ya yai kaimwoka. 34 Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin mi ha nikropkiyin, siya wi Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siirin siya bidi yinkiniukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginiuwi ta mii aiir miriiyamin. 35 Adin siya siir yinisimin siiramin pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kigninkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin. 36 Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiini, siya wi inigakar nwoyokiyokiii iinokiinokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwowiyin siya wi omwai waiyayokiyokii rani, iinokiinokin. Niingaka. Adi Komii siya siirin wi io prasae nwo rani. Mi siya siirin wi hiriiyar nonkwoniinwoimwiirninkin kripkaii. Ɨriig.

4

Jisis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

1 Farisi kamim Mosesni siyiu komii siir napiyim, simar wakae, iikam whiekakim ini Jisis siiraramar yamim, simiirin op siya baptais haiginiuwam. Mi Jon siirin ini siya haiburin. 2 [Simiirin Jisis siyar bi baptais haiginiugin. Niingaka. Simiirin kamim siir kigna miriiyim sima baptais haiginiugim.] 3 Mi iiya Jisis siya hiriinan wakaeyin, Farisi kamim sima bidi yinokninkinim mi siya nu haimii Judia siir asi haiburgigin. Mi nu haimii Galili hiriir asi swoki amkin. 4 Mi iiya siya ti siyiuin nu haimii Galiliya namiyin siirar niki apamin mi siir kwoinin Adi Komii siya swoki hiurworwokaigi, siyiuin nu haimii Sameria namiyin siir napriokiinamim.

5 Mi siya omisim whirin nu haimii Sameria hiranin siir yimbiyam. Ti omin siir inigin Saikakin. Ti omin ini nu maeyaua Jekopki si hauuwa siir yinisim iiir Josepni numirim ini saiir kingiin hir nwowin. 6 Mi ti aeyawieyin op sima kunaeiyin ta maeyau aiir nwowin, siirin Jekop siyar nopgikin. Mi Jisis siya piugi piyaokin mi siya ti aeyawieyin saika kingiin hir ini idwo mi ta iiya ya nabiebopwoka.

7 Mi Jisis siya hirar niki idwowin mi wig ira Sameria hirana ina yita op kunanakiyam, ti aeyawie iiir. Mi Jisis siya kimidiniya saiir boinki, kira kariirin op kuna hauugi, kara kwiyaeyam. 8 [Mi kamim siir kigna miriiyim yim ini om komiiya hiriir yamim nae sainam.] 9 Mi Jisis siya saiirin hiriinan boinkiyin mi ta Samerian wiga ina yowarkii boina, ni

kira Isrelan inkamkin mi ankara Samerian wiga mi kira kariiramin opam dimuam boinkin, kira kwiyaeyam, ha? [Isrel simiir iikamim mobmir mob minim Samerian iikamim krima nae kwiyaeyim simiirara bi ningigir ae kwiyaeikim. Sima ha naingwo tibmii kiini wi Adi Komii siya pi boinisi yim miiyik rani.] 10 Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kira diminim Adi Komii siya priihauuwiyim kiriir mi kira kariir mi inokninkini ti opam kiriiram sriiyin mi kira kariiramin pi op miiyika iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiya omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiiyam pi saiiram nwoki sriiyim. 11 Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkam komii, kira two karamaeka mi tiki aeyawieyin siir opa kingiin kingiin nwomai rani. Mi kira ta op aiirin pi paniin paniina haii, iikam imiir hauuwam simiir whinkinsiis haiginiuwam, omwai sima waiyayokiyokiiyim, ha? 12 Ti aeyawieyin krimiir brougaeyin Jekop siyar hauugigin krimiirin mi siya mi siir yinisisim ikim yim sima siirar mi kwiyae namkim. Mi siir bulmakau sibsibim yim iriipi hiriinan ta op aiirar mi kwiyaekim. Mi kira ha naingwowi, kira ini Jekop siir haiburin, ha? 13 Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, iikamim ta op aiir kwiyaeyim, yim wi kwoinkar swoki haei. 14 Mi yipiki kara hauuwi ta op aiir, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka. Mi taka opa kara hauuwana, siir whinkinsiis haiginiuwam, ya wi sinkai rani, ya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami inokiinokin. 15 Mi ta wiga saeya ina swoki boinkiya siirin. Inkam komii, kira wara op hiriinana kariir whauugi mi mhoiiya kariir kwoinin wi haei karamae nwoki owim. Mi kara wi tiriir swoki it rani, op kunanakiyamin.

16 Mi Jisis siya saiir boinki, kira kiriir kam iiir tini ikiunaki. 17 Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkai boin, kira kaimwowar boini, kira kam karamaeka. 18 Biiya kiriirin kamim iriiyara iki onkwona mi wara kamin kinaka nwowin yio kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwowar ywowa. 19 Mi wig saeya siir boinki, inkam komii, kara ini hainiingi yinokninkinkiya, kira profet inkamkin. 20 Krimiir brougaeyim yim sima Adi Komii siir inig iiirin iripa ti mhiu iiir haingiriyiu hainanikim. Mi wim kima Isrelan iikamim, wim kima ha boini, krima Adi Komii siir inig iiirin om komii Jerusalem hirarar hainan iski.

21 Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boinki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saiir dwoki. Ɨigwira saeya nimbini, krima Adi Komii siir inigin wi ti mhiu iiir hainan tani mi wi om komii Jerusalem hir mi hainan tani. Niingaka. 22 Mi wim kima Samerian iikamim, wim kima diminim kima kig karamae nwowiyim simiiram hainanikim. Mi nim krima diminim krima kigninokninkinim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii siir miiya iikam nanmaiwarkainaeiya Juda iikam krimiir hiriir nimbinika. 23 Mi iiya ta ii aeya nimbiyamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii kiingikiinim mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siya simiir whinkinsiis haiginiuwi mi sima siir inigi inig iiirin siyiu miiyiki miiyik iiirar hainani mi Adi Komii siya ti hiriinan iikamim siiram naingwo tibmii kiiniyim mi siir inig iiirgi iiir hainaniyim simiiram naingwowikin. 24 Adi Komii siya piu karamaekin, siya ini siir naeyiuin siir hiriinan ywowin. Mi yipiki siir inig iiir hainani, sima wi daingwo tibmii kiin. Sima wi piu ara kipi hainan, sima simiir mhii kwoinim warar hauu iuguski.

25 Mɨ wig saeya siir boin, kara bidi yinokninkina Mesaia siya wɨ sipi niti, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir whinkinsiis haiginiuwam, sima dapiyin Krais. Mɨ iiya siya niti, siya krimiirin wɨ dimin kasakasa nowomwarkaiyiu rani. 26 Mɨ Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, karairgin, kraisin, ti kinakar boinin.

27 Mɨ iiya siya saika nikɨ boinaiyin mɨ kamim siir kigna miriiyim ina yimbiniyim. Mɨ iiya sima hiriinan kigim sima ini mouni haniina siinkaokiyim. Dimusi rani, siya ta wig anaka boinaigin. Mɨ siirin inkam nwirkɨ bɨ swokɨ boinkin hiniin, kira dimu diminim naingwowi? Mɨ kira saika dimuam boinkin?

28 Mɨ ta wiga saiir op twowa ini hirar kwaiburgika. Mɨ saeya ina iwitama oma hiriir. Mɨ saeya iikam imiirin dimin taeminim siya boinim saiir simiirar inɨ boinoudninkiniu. 29 Mɨ saeya kimidiniya simiir inɨ boiniu, kima unkɨ it, ikɨ inkamin dimin taeminim kara tirim biiya simiir haknoudninkinin, tari Krais siya piyamisi owin? 30 Mɨ sima om hir haiburgigim mɨ sima ina yamim Jisis siir kignakiyam.

31 Mɨ iiya ta wiga saeya om hirar nikɨ owa mɨ kamim siir kigna miriiyim sima naeyim siiram ha nonkwowim mɨ ina boinim, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, kira nae ti ae. 32 Mɨ siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara bidi yaeyin, naeyin kima ninokninkin karamae nwowin siir. 33 Mɨ kamim siir kigna miriiyim sima, sima simar yinsrii ansriina. Mɨ siiramin nae inkam nwirkɨ hainanikin, ha? 34 Mɨ Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariir naeyin yio hiniingin, kara ti inkamin kariir nikropkiyin kara siir kwoin iiirarar dap. Mɨ kara miiya siya nimbingiya kariir saiir dankabimbid digi.

35 Wim kima hiniina boinikim, bwanim pɨ whiiya nwokii mɨ sasaeyim pɨ sasae wai haniingin nwokii. Mɨ kima pɨ hainii ningugu haii. Mɨ kara kimiirin pɨ hiniina boinkii, kima ikɨ numiran sasaeyim simiir kigi, sima sasae wai bidi ywowim. Kima simiirin hindara ti inguguae. 36 Mɨ inkamin numiran sasaeyim simiir ningugu haiiyin, iikam nhirkim sim sainam yio ini ti inkamin, hinda tinda namiyin, ikɨ iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam ini siir hiriinan ywowin. Mɨ sima ha sibgu wakaeyoknaei mɨ wa nwokɨ aingwo tibmii kiinim. Mɨ iinokiinokin sima wɨ omwaiyar nwokɨ waiyayokiyokiikaeyamim. Mɨ inkamin ti sasae imiir ninkinin mɨ inkamin ti sasaeyim wai nwowiyim simiir ningugu haiiyin, sowa nwisairarin pɨ mairgimairga nwoswowi. Mɨ yipikɨ Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mɨ yipikɨ iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwiso sowiir hiriinan ywowo. 37 Ta yaiya ya kaimwowairga. Inkam nwirin yio hindira niiyokninkinami mɨ nwirin yio wɨ hindira ningugu haiyami. 38 Ta kara nikropkiya kimiirin ya numirim inkam nhirkim niiyokninkinim simiir sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhirkim niiyokninkinkim. Ya ini biigi bii sima boinmimauuwa kariir yai win kibiya ikɨ iikam nhirim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mɨ wim kima ti yai win kibi kibiyim ikɨ iikamim biiya naingwo tibmiiyim wɨ simiir swokɨ boinmimauuwami.

39 Mɨ mhoiiya nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiramin ina yaingwo tibmiiyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiir yai aiir wakaekim. Saeya hiniina boinka, siya dimin taeminim biiya biiya kara tirim mɨ tariinan mɨ tir ikim, siya simiirin ini hiriiyar haknoudninkin digiyin. 40 Mɨ

iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.
41 Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiinim. Dimusi rani, sima siirgisiir yaiyar wakaekim. 42 Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiramin bidi yaingwo tibmii kiingiyim. Krima yaiya kira boina krimiir saiir bi naingwo tibmii kiingim. Niingaka. Krima asi naingwo tibmii kiini krima krimiir wiingi wiingar wakaekim. Mi krima bidi yinokninkinkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Ɨriig.

Jisis siya gavmani mii miriiyin inkam nwirin siir yinisim iiir haiswoniskiigikin

43 Jisis siya hapaiirin iiyo kwisa ywo. Mi mhoiiya siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriiyar swoki amin. 44 Jisis siyarin, hiniina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Niingaka. Sima hiniina bi naingwowikim. 45 Mi iiya Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiramin ini mairgimairga ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.
46 Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitmaigiya siir. Mi om Kapaneam hir nwowin gavmani inkam komii nwirin siir yinisim yinkamiyinin makakin. 47 Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha namin Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boiniu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisim iiir nini haiswoniskiiyiuwim. Siir yinisimin ini nao kingiin nwowin. 48 Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karamae nwowi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. 49 Mi ti inkam komiiyin siya hiniina boinki, Biiyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisim iiir kignakiyam. Yinisim ieya naonamin yio miiyik rani. 50 Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin. 51 Mi iiya siya ha swoki haiyiug apnamin mi kamim siir miriiyim, sima siirin siyiu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisimin ini wadieyar swoki owin. 52 Mi siya kimidiniya simiir srii, paki hiniin iiya wadie sae nwokikin kariir yinisimin, ha? Mi sima siir boin, siir piu huua kiniya ii nabie bopwo digika. 53 Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiiya mi siir adin ina swoki aingwokiyin yaiya Jisis siya boina ii nabie bopwo hiniin kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi siya mi siir yinwig ima simaniiyin ini hiriiyar yaingwo tibmii kiin swokiyim Jisis siiram.
54 Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir niisiimauuam, iiya siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamin nu haimii Galiliya hiriir. Ɨriig.

5

Jisis siya inkam nwirin whiinausim kwira Betesda dapiya saiir hir haiswoniskiigin

1 Mi tiriiginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyiu aeiya ina yimbiyama. Mi Jisis siya asi swoki amkin

om komii Jerusalem hiriirin. 2 Mi om komii Jerusalem hirin anowin napninopkainamiyin iikamkim sim kiyaininopkainamiyin sibsib siir kingiin hirin whiinausim kwira ini hir nwowa. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hiniina dapikim Betesda. Mi ta whiinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriiyara nwowi iikamkim sim nidwowam. 3 Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeyim mi iikamim igrib iindib niimwowaeyao minkin kipiiyim mi iikamim kiu min naoninsimsiririu ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiyim op aiirin imigak nwokiyam. 4 Mi ii nhirim Adi Komii siir paekwosimin iki siya niuunaiiniiyim mi ta whiinausima pi imig iga siya nauni iniunii. Mi inkamin iki biigi bii natmainamiyin ta opa Adi Komii siir paekwosim ieya tiriya mi ta siir ma pa digi. 5 Mi inkam nwirin iuru hir nidwowin biewiyim maki siya niiyim kam nwir iuur iriiyar whoimgim (38). 6 Mi Jisis siya ti inkamin siir kigin siya hir whinin mi siya ina yinokninkinkiyin siya maki kwokiyaeya bi niigin. Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, kira hiniina naingwowi kira wadie swoki okiyim, aniya? 7 Mi ti inkamin maki niinanaekaigiyin siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii, iiya Adi Komii siir paekwosim ieya tirkiiyim ta op aiirin mi kariirin inkamki haidunamam whaowae ta whiinausima saiir aowa hiriirin. Mi kariirin pi nhirkim swoki haiburi, bii pi sima natmaidunami.

8 Mi Jisis siya siir boinki, kira dinsiin okwoki mi kiriir nibmir aiir hai mipa dapnam. 9 Mi biri kimiminkikin, ti inkamin siir ma ina digiya mi siya ini siir nibmir aiirar yinsiin hainamin. Taka iiya ya Judami ii komiiya piu siisiya Sabat, iiya dimin taemin sima tir karamae nwowiya saeya. 10 Mi siya nibmir ha hainamin mi gavmani inkamim sima ti inkamin Jisis siya nwowaiginiugiyin wadie siir sriiwin, tapa Judami ii komiiya piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karam nwowiya saeya mi kira wara kiriir nibmira saiir dimusi hainanikin. Moses siir siyiuin hiriinanin siirin igbidgak bidi ywowin. 11 Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin wadie kariir nwowaiginiugiyin kariirin siya nokmwin haigikin ta kariir nibmir aiir ninsiin hainaniyamin. 12 Mi sima kimidiniya ti inkam iiir swoki kwasrii, yipikin kiriir boinkiyin ta kiriir nibmir aiir hainaniyamin, ha? 13 Mi ti inkamin wadie Jisis siya nwowaiginiugiyin siya bi ninokninkinkikin ti inkam iiirin. Dimusi rani, Jisis siya siir bidi haiburgigin mi siya paniinsi yinokninkinkisi, iikam kasakiwaeyao hir nokwowim.

14 Mi mhoiiya Jisis siya siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir kigin mi siya kimidiniya siir boin, wakae, kira mhoiiya wi dimin whir kipi swoki tir. Niingaka. Kira hiriinan tiri mi ta hika mhoiiya kira haii, ya wi hika biiya kira haiya wi saiir haiburi. 15 Mi ti inkamin ha namin siya kimidiniya Juda simiir inkam komii komiiyim simiir ini boiniu, ti inkamin wadie kariir nwowaiginiugiyin yio Jisis siyairgin. 16 Mi ti Isrelmi inkam komii komiiyim sima Jisis siirin siyiu biyie asi tirkim. Dimusi rani, iikamim maki niiyim simiirin siya Juda simiir ii komiiya piu siisiya Sabat, dimin taemin whir tir karamae sima nwowiya siya saiir haiswoninmniskiigin.

17 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariir Adin siya iinokiinokin hiriiyar miriigin. Mi an kara iriipi hiriinan asi mi mirii. 18 Mi ta yai hiriinana Jisis siya boina mi Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim siir nisomaowam asi tirkim. Dimusi rani, ti makak iikamim

siya haiswonimnɨskiiyim Judami ii komiiya piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karamae nwowiya sasa rani. Niingaka. Sima siirin io minsi nwokim ta siya boina hiniin, Adi Komiiyin kariir Adgin. Mi siya ini inkam komii siya siyar swoki onain Adi Komii siir hiriinanin. Mi siirin saiirsi nisomaowam tirkim. Ɨriig.

Adi Komii siya siir yinisim iiirin inigak bidi ywohaiginiuwin siir mii aiir miriiyamin

19 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowar boini, kara siir yinisimin dimin whirin kariir kwoin airgi bi swoki aingwo tirkin. Niingaka. Kara diminim kara kigmimikim kariir Adin siyar tirim kara simiirarar tiri. 20 Adi Komii siya kariiramin nhami nhami bi naingwokwowikin mi siya digworaekwo whiekakim siya miriiyim kariir asi niisiimauugim. Mi digworaekwowim siya niisiimauuwi wi digworaekwowim ti kara tirim wi simiir haiburi. Mi ti dimin taeminim kima simiir kigi mi kima wi nanaa pranae kin tani. 21 Adi Komii siya hidninsiin idwowiyim iikamim naokaowim omwai swoki waiyaim siir hiriinan. Mi kara siir yinisimin iikamim yipikim kara hauuwam tiriyim kwoin miiyik yio kariirar kwoinkin. 22 Mi kariir Adin iikam imiirin siyar bi hidikin. Niingaka. Mi siir kirieya siir yinisimin kariir bidi hauuwin mi siirin kara bidi kisina owin mi iikam imiirin wi karar hidi. 23 Mi iikam whiekakim wi kariir inig iiir asi hainani, kariir Adin siir inig iiir sima hainana saiir hiriinan. Mi yipikin kariir inig iiir hainan karamae nwowi siir yinisimin kima tira saiir hiriinan mi sima kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir inig iiir mi hainan tani. Niingaka.

24 Kara Jisiskin kara kimiirin yaimwowar boinkii mi yipikin kariir yai aiir wakaeyoknaei mi ha naingwo tibmii kiini mi sima wi kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir yai aiir warar mi wakaeyokna aingwo tibmii kiini. Mi yipikin kariir nikropkiyin siya wi siir naeyiu iiir hauu haiginiuwi simiirin mi kima wi inigak nwoyokiyokiikaeyami. Adi Komii siya wi simiir wara hid rani mi sima wi nao rani. Niingaka. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiikaeyamim. 25 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iiya Adi Komii siya nimbina iikamim naokaoim simiiram ya bidi yimbiniya. Mi sima wi kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. 26 Adi Komii siya bi naowikin, siya kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin siyairgin. Mi ti hiriinan siyiuin siya kariirin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwam iiir asi mi tirkikin. 27 Adi Komii siya ha boinkin, kara siir yinisimkin mi iikam imiirin wi kara hidi. Dimusi rani, kara ini inkamnan ywowin. Mi kara simiir kwoinim ina ninoknинkinin. 28 Mi kima wi ta saiirsi kipi nanaaki. Mi iiya saeya nimbiyami mi iki iikamim niki aokaoim mi simiir ienau hir nwokaiyim sima wi kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. 29 Mi sima wi ie hirankar ninsiin idwonani. Mi yipiki siyiu miiyik tirim yim wi omwaiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi yipiki siyiu biyie tirim iiya sima ninsiin idwowi wi yaigak nwowi. Mi sima wi paeya nami mi iinokiinokin simiirin wi hiriiyar niunanaei.

Jisis siirin iikam nhirkim yanaaknинkii haiginiu

30 Kara dimin whirin kariir kwoin airgi bi naingwo miriigin. Niingaka. Dimin taeminim kara wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim

kara simiirarar tiri mi kara iikam imiirin asi hidi. Mi kara iikam imiirin wadieyar sibgu hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin ara naingwo diriraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoin iirar napi yipikin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir.

31 Mi ti yaiyim kariir kwoinkar priinaingwo boinkiswo mi kima wi ha di ninokninkini ti yaiyim kara boinim kaimwoki piyamisi owim, iyie? Kara hindara priiboini. 32 Mi inkam nwirin yio ina mi owin yio siya Jonkin siirin Adi Komii siya nimbingikin, kariir yaiya saiir sibgu boinmimauuwam. Kara bidi yinokninkinin yaiyim siya boinmimauuwim kariirim yim kaimwowairgim. 33 Mi wim kima kam nhirim kimidiniya Jon siiram yikropki mi ti inkamin siya boinkiyin simiir yio karairgin. 34 Kara kamim kariir yai aiir nanaakninki haiginiuwim simiirin yai karamaeka. Niingaki. Niingaka. Mi ti digworaek-wowim ti kara boinmimauuwim kimiir, kima simiirin wi nwoki sibgu inokninkinim. Mi kima wi kariir yai aiirim nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kiinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. 35 Jon siya ini pae niuyanan ywowin kimiir niuya haiginiuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwam. Mi ta iiya siya omwaiyar niki waiyain, kima siiramin nhami nhami bi naingwo tibmii kiingim. 36 Dimin nhirim ini ta yaiya Jon siya boina kariir ini saiir haiburim ya hiniinga. Mi dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginiugim kariirin hiniin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin. 37 Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boininkiigikin mi siyar mi anaakninkii haiginiugikin. Mi wim kima siir yai aiir bi wakaekim mi siir whwonkam iiir bi kigim. Niingaka. 38 Mi siir yaiya kimiir kwoinau bi haigi nonkworinuga. Niingaka. Dimusi rani, kima kariir yai aiirim bi naingwo tibmii kiingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin. 39 Wim kima Yokwo Komii saiir yaiyim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima saiir sibgu ninokninkinam mi saiir naingwo tibmii kiinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. Mi wara miiyim kima mwainkigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hiniinam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miiyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyokii haiginiuwim. Mi wara miiyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim. 40 Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kiinim pi boriisopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiiyin kara kimiir hauuwim.

41 Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iiir hainan praprasim. Niingaka. Ya tariigina ya dimin komii rani. 42 Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo hiririu kiin tani. 43 An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haniinaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aiir bi naingwo tibmii kiingim. Mi wim kima simiirin ini yimiiyiuwim. Mi inkam nwirki nitkiswo mi siya siir yai imiir nini boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iyie? 44 Mi kima kariir yai aiiramin wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainanamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Niingaka. 45 Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmauuwi, kimiir boinwokiyopnatkaigiyim. Niingaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii

komiigak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saiirsi nwoki ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmauuwi kariir Adin siya boinwokiyopnatkaigiyamin. 46 Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi kima kariir yai aiiramin wa mi aingwo tibmii kiini. Dimusi rani, yaiyim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiingim. 47 Mi ti yaiyim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kiin karam nwowi mi kima kariir yai imiiramin wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Yi siyiu karamaeka. Niingaka. Iriig.

6

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigyinim simiir wara bi mwaingim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

1 Mi mhoiiya Jisis siya ti yaiyim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whiigbida hiriir, saiir inig whirin sima dapiyin ta whii aiirin whii komii Taibiriaska. 2 Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiiyar sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiiyim. Mi sima siir mhoiiya asi sidkaenamkim. 3 Mi Jisis siya mhiuisim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriiyin simakar ini ii idwoiu. 4 Mi Juda simiir ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova ini kingiin nwowa. 5 Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiiyin nitin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krima bretim pi papi haii ti iikam ima naeyamin, ha? 6 Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yio siyarin bidi yonkwokiyin siyiuin pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi paniina namisi aingwokii. 7 Mi Pilip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi krima bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiiyin krima simiirin haimii haimiiya hauuwim pi digi dig nwo rani. Niingaka. 8 Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikiuwiyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hiniina boin, 9 whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriiyara nwowi mi anasuwo whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret iriiyariuwam mi anasu whisuwa iko, ti hiriinan iikam isid komiiyin pi dig swoki o mimin tani. Niingaka. 10 Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab nab dokmwin idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini saiirar priigrinkin idwonamim. [Sima wigyinim simiir warar bi mwaingim.]

11 Mi sima ha grinkin idwokiyim mi Jisis siya ti bret iriiyarim ha haigiyin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siir. Mi mhoiiya siya ina yiinibimbiir hauugiyim kamim siir kigna miriiyim simiir mi ti bret haimiiyim simiirin kimidiniya sima yap hauuwam iikam imiir sima naeyam. Mi mhoiiya siya anasuwo ha mi haiyin, ina mi inoop iinispamspak hauugiyin kamim siir kigna miriiyim simiir, bret imiir siya niki tirkiya saiir hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim. 12 Mi mhoiiya simiir mhiiyim dig ha nwokiyim mi Jisis siya siir kigna miriiyim kamim simiir boinki, wara nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam iripa. 13 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiya, nae haimii haimiiyim simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin ini

hiriiyar taugin haiswokiyim mi sima simiirin nib komii komiiyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo ini yaigiyaiga yaki itkikiniyim ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru okiyim.
14 Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiiyim siya tirim simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamin Adi Komii siya boinin, nua tirii nitam siyairgin. 15 Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin, sima siir nonkwonamam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya mhiua hiriirin sasar asi swoki amkin. Ɬriig.

Jisis siya whiiya saiir op idwowar napnaiidamkin
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Mi mhoiiya iiya bieyin ha nikiiyamtibin mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yapniyamtibim whiiya hiriir. 17 Mi sima kimidiniya i ira saiir yani apni kwiriinam. Mi ina iyikidamim whiiya saiir mirmiiya hiriir. Mi iiya bidi kakauu iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin. 18 Mi ta iiya opud komiiya ha hugnaniya mi hinin komiiya ina mi ii okwonaniya. 19 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima kignaidamim kilomitisim iriiyar kwir nanairgim. Mi simar kigwin Jisis siya op idwowar napnii. Mi siya simiir iya saiir kingiin napamin mi sima nidid pranae bi kinwinkim. 20 Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nidid, ti karairgin nitin. 21 Mi sima mairgimairga siiram ha nwowim mi siirin ina yinkikwona kwiriiyin. Mi biri kimiminkim, sima ina yimbiyamim ta maeyaua sima namam tira saiirin. Ɬriig.

Iikamim yim Jisis siiram naphansirkim

22 Mi iigwira iikamim sima bidi yinoknинkinkiyim, tapaiir nwomaiya iya iruwairga. Mi sima Jisis siirin wara bi kigwo kwiriigikim kamim siir kigna miriiyim simakan. Niingaka. Sima siirin tirar haiburgigim. 23 Mi siyaii nhirim om komii Taibirias hiranki nitiyim yim ta maeyaua Jisis siya boin wadiekiya Adi Komii siiram mi bret siya hauu aeya kam 5,000nim sim saiir kingiin hiriir nitikim. 24 Mi iikamim sima hiriinan kigim, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima tir nwo rani mi sima kimidiniya siyaii sim nhirim sim kwiriinaidam om komii Kapaneama hiriirin Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram hansiram. Ɬriig.

Jisis siya ninomor kou hiran bret miiyiknankin

25 Mi iikamim sima Jisis siirin whiigbid mirmiiya hir kigiuwin mi sima kimidiniya siir srii, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, kira tiriirin paka hiniin iiya sae nitkin, ha? 26 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kima kariiramin minam swoki aingwo hansirnikim bretim kara hauu aeyim kimiir mi kimiir mhiiyim ha nae kiniugiyim simiiram. Mi kima kariiramin dimin kirie komii komiiyim kara tirim kima kigim simiiram bi hansirnikim. Niingaka. 27 Kima naeyim biyie nwowiyim simiiram kipi mirii. Kima naeyin kwoinbud hauu haiginiuwiyin omwai waiyayokiyokiiyam siiram miriinanae. Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin, kimiirin wi kara hauuwi siirin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siya kariirin inigak bidi ywohaiginiugiyin. Mi kara siir mii aiir miriiyam nitkin.

28 Mi sima siir swoki srii mi krima wi dimu dimin ti tir big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowamin krimiiramin, ha? 29 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, tiki diminin kima tiranin, big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowi mi mairgimairga siir nwowaiginiuwi, kima kariir

yai aiiram daingwo tibmii kiin, inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

30 Mi sima siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kira wi piki hiniin
dimin kirie komii komiiyim sim tiri, krima kigamin. Mi krima wa
nwoki aingwo tibmiiyim kiriir yai aiiramin, ha? 31 Krimiir yidiwi
wanwiyaeyim iiya sima nu siiyin apain siir hir nwowim sima dimin
whirin mana dapiyin siirarar naekim Yokwo Komii saeya hiniina boinka,
ti naeyin ninomor kouanki nitkin Moses siyar hauu aekim simiirin.
32 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kara kimiirin
yaimwowar boinkii ti bretin ninomor kouanki nitin kimiirin Moses siyar
bi hauugin. Niingaka. Kariir Adin kimiirin siya hauugin ninomor kougi
kou hiran bretki bretin. Mi tiki hiriinan naeyin kimiirin wi omwai
siya waiyayokiyokii haiginiu rani. Niingaka. Kariir Adin ti hiriinan
nae kibiyin siir om hiranin siyar hauuwikin bretnanin omwai kima
waiyayokiyokiiyam. 33 Mi bretin Adi Komii siya hauugiyin ninomor
kouwanin iikam kimiir, yio Jisis karairgin. Mi kimiirin kwoin win wi
karar hauu haiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyam. 34 Mi sima siir boinki,
Biiyan Inkam Komii, wari kiriir bretin krimiirin iinokiinok hiriiyar
whauunanae mi nim wi omwai hiriiyar nwoki waiyayokiyokiiyim. 35 Mi
Jisis siya simiirin ina boinkiyin, ti bretin kwoin win hauu haiginiuwiyin
iikam imiir omwai sima waiyayokiyokiiyam, yio karairgin. Yipiki
kariirim niti yio wi mhiigi nao rani. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii
kiini, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka.

36 Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kariir bidiyar kigim mi kima bi
naingwo tibmii kiingim. 37 Mi iikamim yipiki Adi Komii siya hauugiyim
kariir iin nonkwowim, yim sima wi kariir siyiu iiirar napi. Mi kara
iikamim kariirim nitim mi kariirim naingwo tibmii kiinim, simiirin wi
hiuyarmai rani. Niingaka. 38 Kara ninomor kou hir haiburgigin mi
ha niuunaiiniyin, kara kariir kwoin iiirara napam bi nitkin Niingaka.
Kara nua tiriirin minam niuunaiinikin, ti inkamin kariir nikropkiyin siir
kwoin iiirarar napim. 39 Mi ti inkamin kariir nikropkiyin siir kwoinin yio
hiniingin. Kara ti iikamim siya hauugiyim kariir, kara simiir nwirni kipi
haiburgig. Niingaka. Iikam imiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi,
iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana. 40 Ti diminin kariir Adin siya
naingwowin kara tiram yio hiniingin mi ti iikamim yipiki kariir yai aiir
wakaeyim mi ha ninokninkinim kariir, siir yinisimin. Mi sima kariiram
naingwo tibmii kiinim mi ha mi wakaeyoknam kariir yai aiir, simiirin
wi kara hauu haiginiuwi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin.
Mi simiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi. Mi sima wi omwaiyar
waiyayokiyokii iiya Adi Komii siya simiir hidana.

41 Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiiya Isrel simiir kamim io ha
nwowim mi ina nhinkii boinainamim Jisis siir. Dimusi rani, siya hiniina
boinkin, bretin ninomor kouanki nitin yio karairgin. 42 Sima hiniina boin,
tiki inkamin siya Jisiskin, Josepni yinisim ikin. Krima siir yopii ad owiirin
bidiyar iki inokninkinim. Mi siya hiniina dimusi boinkin, kara ninomor
kou hir haiburgigin mi ha niuunaiinikin, ha?

43 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima, kima kimar
kipi nomboinyokaina. 44 Inkam nwirki siir kwoin airgi bi swoki aingwo
tibmii kiingin pi siya yaingwo tibmii kiin kariiramin siirin Adi Komii siyar
hiurworwokaigikin. Mi siirin wi siyar swoki hidninsiin idwowi mi siya

wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii. Mɨ wɨ omwaiyar swokɨ waiyayokiyokɨii. Ya tariigɨna wɨ ɨiya Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana wɨ saiir nɨmbiyami. 45 Yaiya profet kamɨm sɨma wɨnboɨnkiya Yokwo Komii saiir ya hɨnɨɨnga. Adi Komii siya wɨ iikam kasa nowomwarkaiyɨu rani, dɨmɨn taemɨnɨm wadɨe sɨmiir nwowaigɨnɨuam. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kariir Adɨn siir yai aiir wakaeyɨm mɨ ha nɨnokɨnkɨnɨm, kariiramɨn wɨ sɨma naɨngwo tɨbmii kɨini. 46 Tɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir nwɨrkɨ Adi Komii siir bɨ swokɨ kɨgɨmɨmɨnkɨn. Nɨingaka. Kana kanaɨrgɨn siir kɨgɨn tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkrop ɨuungiyɨn nua tɨriir.

47 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, inkamɨn kariiram naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨn, yɨo wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii. Mɨ siya wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨigiyami. 48 An kararɨn ɨni bretnan ywowɨn, iikam ɨmiirɨn karar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi omwai waiyayokiyokɨiyamɨn. 49 Bɨiya kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm ɨiya sɨma nu siiyɨn apaɨn siir nwowɨm, sɨma manaɨm Adi Komii siya hauuwɨm sɨmiirarar naeyaonamkɨm. 50 Mɨ an kara tɨ inkamɨn Adi Komii siir om ɨiir haiburgigɨn mɨ ha nɨuunaiiniyɨn nu tɨriir, an kara ɨni bretnan ywowɨn, iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam. Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmii kɨini, yɨm wɨ nao rani. Nɨingaka. Yɨm wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨigiyami. 51 An kara ɨni bretnan ywowɨn, iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam omwai sɨma waiyayokiyokɨiyɨm. Ankara Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir hɨrankɨ nɨtkɨn. Mɨ iikamɨm tɨ bret ɨiir naei, yɨm wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyami. Yɨo tɨ bretɨn nuan iikamɨm sɨma naeyanɨn ya kariir pɨu aeyaɨrga. Mɨ sɨmiirɨn wɨ kara nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm, yaeya kwoɨn wɨn haiyamɨn omwai waiyayokiyokɨiyamɨn.

52 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm siya boɨnɨm sɨmiir mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨna iwɨtpaomaigiyɨm. Mɨ sɨma ɨni sɨma sɨmar yɨnkɨnwamwarkɨi whrɨe boɨnamɨm. Sɨma hɨnɨɨna boɨn, tɨ inkamɨn siir pɨua krɨmiirɨn wɨ panɨɨna hauuwi, krɨma naeyamɨn, ha? 53 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni. Mɨ kɨma ta kariir kɨp aiir nae karamae nwowi tɨ inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn mɨ kɨma kariir nhɨe aiir kwiyae karamae mɨ owi mɨ kɨma wɨ yaeya kwoɨn wɨn hai rani, omwai waiyayokiyokɨiyamɨn. Nɨingaka. 54 Mɨ inkamɨn kariir kɨp aiir naei mɨ kariir nhɨe aiir mɨ kwiyaei, yɨo wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii, omwai waiyayokiyokɨiyamɨn. Mɨ siirɨn wɨ karar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwokii mɨ siya inkamnan wɨ omwaiyar swokɨ waiyai ɨiya Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana. 55 Kariir kɨpa saeyaɨrga dɨmɨnkɨ dɨmɨna naeiya. Mɨ kariir nhɨeya saeyaɨrga dɨmɨnkɨ dɨmɨna kwiyaeiya. 56 Mɨ inkamɨn kariir kɨp aiir naei mɨ kariir nhɨe aiir mɨ kwiyaei, yɨm sɨma kanakar nwowi mɨ ankara sɨmaka mɨ owi. 57 Adi Komii siyaɨrgɨn digworaekwo whɨekakɨm omwai waiyayokiyokɨiiyɨm sɨmiir Adɨn mɨ yɨo siyarɨn omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyamikɨn. Mɨ kariirɨn siya nɨkropkikɨn mɨ ankara ɨriipɨ hɨriinan omwai asi mɨ waiyayokiyokɨii. Mɨ yɨpɨkɨ kariir kɨp aiir naei, yɨo wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyami tɨ digworaekwo ɨmiirsi. 58 Karaɨrgɨn tɨ bretɨn, Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir hɨrankɨ nɨtɨn. Tɨ bretɨn yɨo tɨ bretɨn kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm bɨiya sɨma naeyɨn siir hɨriinan tani. Nɨingaka. Sɨma tɨ bret ɨiir naeyɨm mɨ ɨiya sɨma waibiyɨe nwowa mɨ sɨma ɨna yaonamɨm. Mɨ yɨpɨkɨ tɨ bretɨn kara hauuanɨn siir naei, yɨm wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyami. 59 Jisɨs siya yaiyɨm omaka yaimɨn dɨmɨn nɨdwokai wakaeiya om Kapaneam hɨrana saiir hɨr boɨnmɨmauugɨn. Ɨriig.

Jisis siir yaiya saiir miiyim, iikam imiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyamin

60 Mi iikam whiekakim yipiki siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaeyim sima hiniina boin wari yai hiriinanim kira boinim, krima simiirin ninokninkin tani. Mi krimiirin hikak sima nwowi. Mi ti hiriinan yaiyim simiiramin pi nhinga nwowi, simiir wakaeyamin, ha? 61 Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin ti yai hiriinanim sima boinim. Mi siya simiir boinki mi ti yaiyim kara boinim simiir miiyim kimiir kwoinim sima haipridkikaigim, aniya? 62 Mi kima ti inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin kariir kigii kara swoki ami, ti omin kara niki itin siir mi kima wi paniina naingwokii, ha? 63 Iikam kima, kima kimar whinkinsiis ankinsiisnaim omwai waiyayokiyokiiyamin wi dig nwo rani. Niingaka. Adi Komii siir naeyiuin mi ta yaiya kara boin aka mi sowa sowairgo kimiir whinkinsiis haiginiuwano omwai waiyayokiyokiiyam. 64 Mi kimiir nhirim yim kariirim bi naingwo tibmiigim. [Mi Jisis siya bidiyar yinoknинkinkiyin iiya siya kamim siir kigna miriiyim simiir nimbinim mi yipiki inkamkin siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowin, siirin wi wir siya napwouwi siir sau omomin siya hainim siirin.] 65 Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, kara kimiir bidiyar iki boinkiyin, inkam nwirki kariiramin siir kwoinairga bi swoki aingwo tibmii kiinmiminkin. Niingaka. Pi siya yaingwo tibmii kiin mi siir kwoinin Adi Komii siyar bidi hiurworwokaigiyin.

66 Mi ti yaiyim siya boinim simiir mhoiiya iikam whie komiiya biiya siir niki kigna apim mi tariinanin sima siirin ini digiumii haimriiyiugigim. Mi sima siir haiburgigim mi ina yinoopamim. 67 Mi mhoiiya Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur nwiso simiir srii mi wim kima tari kariir haiburgigam warar mi aingwowi? 68 Mi siir yai aka Saimon Pita siya yowarkii boin, biiyan Inkam Komii, krima wi nhiniiram nami, ha? Kiriir yaiya sasairga krimiir whinkinsiis haiginiuwana, omwai krima waiyayokiyokiiyamin. 69 Nim krimarin ina ninoknинkinim kiriirin, yipikin ti krima wakaeyokna aingwo tibmiiyin kirairgin ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin. 70 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kimiirin kara bidi yimbinin kariir kigna miriiyan kam iuur nwis nwowam. Mi kimiir nwirin yio miiyik rani, ini yiumi biiyan inkamin Setan ini siir hiriinan ywowin. 71 Siya Judas siir boinkin, Saimon Iskariotni yinisimin. Siya ti kam iuur nwiso siir kigna miriiyim simiir nwirkin. Mi mhoiiya Jisis siirin wi wir siya napwouwi iki kam biyieyim simiir, sima hainim siirin. Ɨriig.

7

Jisis siir nomousisimim sima siiramin hiniina bi naingwo tibmii kiingim siya Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin

1 Mi tiriiginim dig nwokiyim mi Jisis siya ini nu haimii Galili hirar yapmiriiyin. Dimusi rani, inkam komii komiiyim bii nwowiyim hiranim sima siir nisomaowam tirkim. 2 Mi Isrel simiir iikamim simiir iiya kingiin nwowa, iripa sima haingiriyiu owiya yaewou naeya saiir nikwo aeyam amar omaka saiir. Ya ta iiya simiir ii aeya numirin sasaeyim wai bii nwowim, simiir ninkin imiiyaeyam Adi Komii siir. 3 Mi Jisis siir nomousisimim sima siir boin, kira ti om iiir haiburgik mi kira nu haimii Judia hiriir dam mi iikamim yipiki kiriir yai aiir naingwo

tibmii wi sima nwoki kigim, dimin taeminim kira tiri. 4 Mi inkamin ha naingwowi iikamim siir dinokninkin mi siya siir dimin taeminim hindara kipi nimprio diriraerar. Niingaka. Mi kira ti hiriinan dimin taeminim simiir tiri mi biiyin kirar tiki iisiimauuna hinda tinda. Mi ti dimin taeminim iikamim sima nwoki kigim kira diriraerarim dimin miiyik miiyikim. 5 Mi siir nomousimim yim simiir hiriinan yaiyim hinda piuairga mi boinkim, sima bi mi aingwo tibmii kiingim. 6 Mi simiir yaiyim ha boin digiyim mi Jisis siya simiir boin, kariir iiya bi niki imbinika karar niisiimauunana hiniin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi kima paki hiniin iiya sae mi ami ta iiya Isrel simiir iikamim yaewou iripa sima ninkin imiiyaeyana, numiran sasaeyim wai bii nwowiyim sim Adi Komiini, yio kimiirar kwoinkin. 7 Iikamim nu tiranim sima io kimiir bi nwowikim Niingaka. Sima io kariir nwowikim. Whisarii rani, simiir aowa aowan dimin taeminim sima tiriyim kara haknoudninkinikim. 8 Kimar ti am simakan, ta yaewou aiiramin. Ankara niingaka pi wara nam tani. An kara ii nhirim tirar niki owamar naingwowi. Kara simiirin hiniinin asiima niki iisiimauuwim pi boriisopi, kara ti inkamin Adi komii siya nikropkiyin siya. Niingaka. Ya ina niki owa. 9 Mi siya simiirin hiriinan boinkiyin mi siya ini nu haimii Galili hirar ywokiyin. Ɨriig.

Jisis siya yaewou naeya amar omaka saiir naeya saiirin warar ini ikwo aeyiu

10 Mi Jisis siir nomousisimim ha namim sima ta yaewouwa saiir nikwo aeyam mi yio siya ini mhoiiyar mi amin. Siya iikam whiekak aka bi namkin. Siya sasar yimprio am. 11 Mi Isrel simiir iikamim iiya sima ta yaewou aiir nikwo aeya, yim sima kimidiniya Jisis siiram yoksirboin. Mi sima ini simasimar yinsrii ansriiyim siya ini papi nwowin. 12 Mi Jisis siiramin simasimar whrie boinam. Nhirim yim hiniina boin, siya inkam wadiekin. Mi nhirim hiniina boin, kiya yio inkam paii rani, iikam ima naingwo tibmii yamin, siir kwoinkar priinaingwo boini iikamim simiir nikpitmaiyamin. 13 Iikam hoimgaki bi boinkim Jisis siir nhinkiiyamin. Niingaka. Dimusi rani, sima minsi nididkim, Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim pi sima wakaei mi simiirin pi sima niki.

14 Mi ii kwoimim yaewou sima nikwo aeyim simiir mhoiiya Jisis siya iikam imiirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirin, ini idowiiyar boinmimauuin. 15 Mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima hiriinan kigim, sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima boin, ti inkam hiriinanin ti dimin taeminim yokwo tir nwowim, siya simiirin paniin paniina ninokninkinkim? Mi siya ti iikam imiir kwomwarkaiyiuin, inkam ninokninkin komiigaknan siya skulam bi swoki amiminkin. Niingaka. 16 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti dimin taeminim ti kara nowomwarkaiyiuwim kimiir, yim kariir tani. Niingaka. Ti yaiyim yim Adi Komii siirgim, inkamin kariir nikropkiyin. 17 Mi inkamin siir kwoin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwowi mi siya pa ninokninkinkii ta yaiya kara boinmimauuwa. Kara kariir kwoinkar priinaingwo boini iyie? Kara Adi Komii siir yai imiir boini. 18 Mi inkamin siir kwoinkar naingwo boini, yio ti hiriinan inkamin yio siir inig iiirar hainanamar tiri. Mi inkamin ti inkamin siya nikropkiyin mi ha nitin, siir inig iiir hainani mi yai ha boinmimauuwi mi yio ti inkam hiriinanin, yio inkam wadiekin bi iksisaeikin. Niingaka.

19 Biiya Moses siya siyiu komii siir siyiuim kimiir hauuwin mi kimiir
nwirki ti siyiu iiir bi swoki sibgu apkim. Niingaka. Mi kima kariir
nisomaowam dimuam tiri, kara ti Moses siir siyiu iiir nap karamae
nwowin, ha? 20 Mi iikam nhirim siir yai akan sima yowarkii boinki,
yipikin kiriir nisomaowam tirin. Mi kira ti hiriinan yai boinin mi tari
kiriirin uridyiugi bidi ii okwokaiyin, aniya? 21 Mi Jisis siya simiir yai aka
hiniina yowarkii boin, kima io kariir dimusi nwo rani mii kibi kwira,
iikamim makiniiyim simiir kara ninimniskiiyim, Judami ii komiiya piu
siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi kima kwoin
bibiyie kariiramin saiirsi naingwowi. 22 Mi biiya Moses siya kimiirin
min boinkin, kimiir yinisim yinkamiyinim simiir mioiis imiir kitiyopnir
haiyim. Niingaka. Yio kimiir brougae ima tirkin biiyin. Mi wim kima
kimiir yinisim yinkamiyinim simiir mioisim Juda simiir ii komiiya piu
siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya, saiirar mi kitiyopnimnir
haiigim. Mi Moses siir siyiuin siirar mi apkin. 23 Wim kima ti diminim
Judami ii komiiya Sabat piu siiskuwakiya dimin taemin whir tir karamae
nwowiya saiirin ini Moses siir siyiu iiirar mi apim. Mi kima pi io kariir
dimusi nwowi, ti makak iikamim kara ninimniskiiyim simiirsiyin ta
Judami ii komiiya piu siiskuwakiya Sabat dimin taemin whir tir karamae
nwowiya saiir, ha? 24 Diminim kara kimiir boinim kima simiirin hindara
whisariiya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyiu iiir mi
ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkinim
kariir yaiyim kaimwowairgim. Ɨriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam siya

25 Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim sima boin, ti inkamin
siya sima nisomaowi. 26 Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir
siya boinim, siya isi hindara krinkinkiyim. Mi siirin inkam nwirki bi
swoki boin hiuriyiu miminkin. Mi inkam komii komiiyim sima hiriiyar
yaingwo mi tari Krais siyairgi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop
iuugiyin, iyie? Si rani? 27 Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin paniin
paniina nimbingikin. Krima ina ninokninkinim siir om iiirin. Mi mhoiiya
ti inkamin Krais nikiuwiyin, Adi Komii siya nimbingiyin, siya swoki iti mi
iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki
niuwi siya tari Krais rani.

28 Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiiya, Jisis
siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirar niki owin mi siya
ini komiiyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin
mi kara pindankin nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin.
Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinim siyar
naingwowiyim yim kaimwowairgim mi kima siir ninokninkin tani. 29 An
kara siirin ina ninokninkinin, whisarii rani, kara biiya saika hirar niki
okin mi kariirin nua tiriirin siyar nikropkikin. 30 Mi ti dimin taeminim
siya boinim simiir mhoiiya, inkam komii komii nhirim ina yamim siir
hiugripkiikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mii biyie miriiya
saiir hiriir. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, iiya siya na-
mana ya kingiin niki o rani. 31 Mi iikam whiekakim, dimin taeminim
siya nowomwarkaiyiuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii
kiingiyim siiramin. Mi sima boin, mhoiiya ti inkamin Krais nikiuwiyin
Adi Komii siya nimbingiyin tiriir nitam, dimin kirie Komii komiiyim siya

tiri wi tari ti inkamin siya tirim dimin kirie komii komiiyim wi tari simiir namsi haiburi? Niingaka. Friig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

32 Mi Farisi kamim sima hiriinan wakaeyim, iikamim sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biiyan inkam ikim, sima polis inkamim simiir asi nikropkikim siir nonkwowamin. 33 Mi iiya sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinin simiirin, kara kimaka tapaiirin ii priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi. 34 Mi mhoiiya kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramin wi mhoiiya siiram nintirop it rani. Niingaka. 35 Mi ti yai hiriinanim siya boinkiyim simiir mhoiiya, Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamim, siya ti hiriinan boinin mi siya wi pinda nami krima siir kig karamae nwowi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwowim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamim simiir kam nwonwirakin ninkin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmi isidin hiranim wi simiir nini boinmimauuwiuwi, aniya? 36 Mi siya hiniin dimusi boinkin? Mhoiiya kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintirop it karamae nwowin wi siir nami. Friig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginiuwana kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyam saiir boinkin

37 Mi iikam ta yaewou naeya saiir nikopkaini iiya saiirar niki ikwo aeyim amar omaka saiir hir mi Jisis siya ha ninsiin okwokiyin ini komiiyar kauwok boinamnankiyin. Yipiki kwoinki haei yio kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginiugii. 38 Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini saiir hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, yio wi Adi Komii siir naeyiuin hiriiyar namyokiyokiiiyin wi siir haii. Yio wi opa ieno anki niriidkiinmwimoinaniniya wi saiir hiriinan niriidkiinmwimoinanini siir kwoin hirankin mi wi siya whinkinsiis haiginiuwi iikam nhirim simiirin. 39 Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyiu iiir boinkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiini, tiriiginin wi ini haniin siir kwoin iiir kwirii idwokaii. Mi ta iiya Adi Komii siir naeyiuin bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiin idwonamkin omwai waiyayokiyokiiyamin. Mi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiriir bi niki amkin, kirie komii haiyamin. Niingaka. Friig.

Mi iikamim isido whisa yiinibirgi. Nhirim yim sima kwoin mi aingwo mi nhirim yim sima kwoin

40 Mi iikam whiekakim hir nwomimirim sima boin, kaimwoka, ti profet inkamin krima nwokwokinin siyairgin. 41 Mi nhirim sima boin mi tari Krais siya ti inkamin krima nwokwokinin Adi Komii siya nikropkiyam. Mi Jisis siya nu Galili hirankin nitkin mi nhirim yim hiniina boin, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin siya wi nu haimii Galili hirii nimbiyami. Niingaka. 42 Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiriiyar boinkikin. Ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin yio Devidni namougin. Siir yopiiya siirin wi om Betlehem omin biiya Devid siyar nwowin wi siir hir naokainaei. Mi hiriinanki niuwi mi siya tari Krais

rani. 43 Mɨ iikam whɨekakɨm hɨr nwowɨm kasa rani. Mɨ sima isido whɨsa yiinɨkibɨrnam, nhɨrɨm yɨm sima dimɨn mɨ boɨn mɨ nhɨrɨm yɨm sima dimɨn mɨ boɨn, Jisɨs siirɨn. 44 Mɨ tɨ yaiyɨm simiir mhoɨiya, nhɨrɨm kɨmɨdiniya Jisɨs siir yonkwowam tɨr, maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaigiyɨm. Mɨ sima siir bɨ nonkwokɨm. Dimusi rani, ta ɨiya siya naowana ya bɨ nikɨ ɨmbinika. Ɨriig.

Inkam komii komiiyɨm sima Jisɨs siiram bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm

45 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm simiir mhoɨiya, polis inkamɨm sima Jisɨs siir haiburgigɨm mɨ sima ɨna swokɨ amɨm prismi bɨiyan inkamɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm simiiram. Mɨ sima simiirɨn hɨniɨna boɨnwɨn, kima siir nonkwonani karamae dimusi nwokɨm, ha? 46 Mɨ polis inkamɨm sima simiir yaiyaka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, bɨiya inkam nwɨrkɨ tɨ inkamɨn siir hɨriinan yai bɨ swokɨ boɨnmɨn boɨnmɨnkɨn. Niingaka. 47 Mɨ Farisi kamɨm sima hɨniɨna yowarkɨi boɨn mɨ siya ɨkɨ iikam nhɨrɨm simiir kinsɨnan mɨ tari kɨmiirɨn ɨni warar yɨnkɨn hɨuspak haiyɨn siir siyɨu ɨiir napam, aniya? 48 Mɨ kima hɨriiyar kɨgi, inkam komii komiiyɨm kɨmiir kɨgɨrkakiyɨm mɨ Farisi krɨma, krɨmiir inkam nwɨrkɨn ɨni warar wakaeyoknan siir yai aiiramɨn, aniya? Niingaka. 49 Yɨm tɨ iikamɨm, yɨm Moses siir siyɨu komiiyɨm siir siyɨu ɨmiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn krɨmiir hɨriinan. Mɨ simiirɨn wɨ Adi Komii siya tɨrbugii, ɨiya siya iikam ɨmiir hɨdana. 50 Mɨ Nikodimasɨn tɨ inkamɨn Jisɨs siiram namwɨiyɨn nɨiyaka yɨo tɨ Farisi inkamɨm simiir inkam nwɨrkɨn. Mɨ siya simiir boɨn, 51 Krɨmiir siyɨuɨn yɨo ha boɨnkɨn, krɨma kamɨm simiir kɨgɨrkakiyɨm, krɨma inkamɨn yai boɨniyɨn siir yai aiirɨm tɨkɨ mauugi mɨ dimɨnɨn siya tɨranɨn siiram tɨkɨ kɨgi mɨ mhoɨiya krɨma wɨ haɨni boɨnɨm, siya wadɨekɨ piyamisi owɨn, iyɨe? Wadɨe rani. 52 Mɨ sima siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn mɨ ni kɨra ɨriipɨ hɨriinan nu haɨmii Galili hɨran inkam paeprikabgɨn, aniya? Kɨra Yokwo Komii saiir sɨbgu mwaɨni mɨ kɨra wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm, profet inkam nwɨrɨn wɨ nu haɨmii Galili hɨr swokɨ ɨmbiyamɨmɨn tani. Niingaka. Ɨriig.

8

Wiga, kamkaka wig nhɨrmi kam aka nwowiya saeya

1 [Mɨ ɨiya sima simiir yai ɨmiir dɨgiyɨm mɨ tɨ iikamɨm hɨr haɨngiriyɨu owɨm ɨna nhɨnmaigiyɨm simiir yapa yapa oma. Mɨ Jisɨs siya yɨo kɨmɨdina mhɨu whɨrɨn Oliv nɨkɨuwiyɨn siir yam. 2 Mɨ ɨigwɨr nugak ɨimuma Jisɨs siya ɨna swokɨ amyakwokɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir. Mɨ iikam whɨekakɨm ha nɨtɨm ɨni siirar inɨ ɨdwo kaeyokainiyɨm. Mɨ siya ɨni simiir bopwonau hɨrar yɨdwokai owomwarkaiyɨuwɨn. 3 Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm sima wiga kamkaka wig nhɨrmi kam aka nwowa saiirɨn warar yɨkɨunani. Mɨ sima kɨmɨdina saiir boɨnki, saeya iikamɨm simiir whwonkam ɨdar nɨnsiin okwokiyɨm. 4 Mɨ sima kɨmɨdiniya Jisɨs siir boɨnki, inkamɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn ta wiga, wig nhɨrmi kam aka nwowa krɨma saiir bɨdi kɨgɨm. 5 Krɨmiir siyɨu komiiyɨn Moses siya wɨnkiyɨn yɨo hɨniɨna boɨnkikɨn, ta hɨriinan wiga krɨma saiirɨn siiyani kaiyɨmɨk aoki. Mɨ ni kɨra pɨ paniɨna boɨni tɨ hɨriinan siyɨu iiirɨn, ha? 6 Sima tɨ hɨriinan yaiyɨm mɨnam boɨnkɨm sɨrni hanɨɨn siya kiyɨskaiyɨm mɨ siirɨn pa nwokɨ boɨn hɨuriiyɨuɨm. Mɨ siirɨn pa nwokɨ onkwonamɨm maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨugrɨpkɨikikaiyam. Mɨ sima siir bɨ swokɨ ɨksɨsaekɨm. Niingaka. Siya bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨn. Mɨ Jisɨs siya ha waisiinaiinamɨn mɨ siya kɨmɨdiniya nu ɨiir wɨn.

7 Mɨ sima hirar nikɨ okwowim mɨ sima siiramin ina kintinu sriiraraokiyim. Mɨ Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyin mɨ siya ina boinkiyin simiirin, yipikɨ kimiir nwirin dimin biyie tir karamae nwowin, bii pɨ siya dit saiirin siiyani. 8 Mɨ siya ha swokɨ waisiinaiinamin mɨ siya yai nhirim ina swokɨ winamin nu iiir. 9 Mɨ yaiyim Jisis siya boinim simiir mhoiiya, sima ina kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma namim. Mɨ biiyin adiyaowae waibibiyieyim sima haiburgig hirin. Mɨ mhoiiya yainan whran, kopak mwiigak ima. Mɨ sima ina yamim simiir oma. Mɨ hapaiirin Jisis saisar ywoki ta wig anakan. 10 Mɨ Jisis siya ha ninsiin okwoyinyinkiyin mɨ siya kimidina saiir srii, wig, sima ini papi nwowim? Tapaiirin inkam nwirkɨ swokɨ o rani, kiriir boin hiuriyiuwamin warɨ dimin biyieyim kira tirim simiirsiyin, ha? 11 Mɨ wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkam Komii tapaiirin inkam nwirkɨ swokɨ o rani. Niingaka. Sima bidi yamswokiyim. Mɨ Jisis siya saiir boin, an kara iriipɨ hiriinan warɨ siyiu biyieyim kira mɨ tirim pɨ simiirsi boin hiuriyiu rani. Mɨ kira tapaiir haiburgig mipi ti am. Mɨ kira wɨ dimin biyie kipi swokɨ tirmimin. Niingaka. Ɨriig.]

Jisis siya ini biekɨ whwoyanan ywowin nu iiir

12 Mɨ Jisis siya yipikɨ siir kigna apim, simiirin ina swokɨ boinkiyin, kara ti nu iiirin ini bienan whwoyan. Mɨ yipikɨ kariirim naingwo tibmii kiini mɨ kariir yai imiir wakaeyoknaei mɨ siya wɨ siyiu biyieyin niibwomambwonan nwokiyamin wɨ siir nap rani. Niingaka. Siya wɨ yaeya kwoinwinin omwai waiyayokiyokiiiyin wɨ siir haii bienan whwoyaeiyin. 13 Mɨ Farisi kamim sima Jisis siir boinki, warɨ dimin taeminim kira boiniyim yim kiriir kwoinkar priinaingwo boini. Warɨ dimin taeminim kira boiniyim yim dimin komii rani, yim krimiirin ha niisiimauu rani, kira yipikin. Niingaka. 14 Jisis siya hiniina yowarkii boin. Niingaka. Ti dimin taeminim kanakanar boin wakaenam yim kaimwowairgim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin omin kara nitin mɨ omin kara namanin. Mɨ wim kima ha ninokninkin tani kara pindankɨ nitkin mɨ kara wɨ pinda nami. 15 Wim kima kariirin nuan dimin imiirarar hidikin. Kima kariirin dimin mwoni bɨ boinikim. Mɨ kima kariirin ini hiriiyar boin hiuriyiu kripkaiyim. Mɨ an kara inkam imiirin hiriinan bɨ hidikin. Niingaka. 16 Mɨ kara iikamim kariir whwonkam ida nokwowim simiir dimin taeminim sima tirim simiir hidi, kara wɨ wadieyar hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin airgɨ priinaingwo hid rani. Niingaka. Adi Komiiyin yipikɨ kariir nikropkiyin siya ini kanakar nwowin. 17 Kimiir siyiuin yio hiniina boinkin, inkamwo pɨ nwisa ywoki kwoin whiruwa iki diminin sowar boinin pɨ kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoin whiruwa bidi ywokiyo. 18 Kara kimiirin dimin taeminim kariirarim simiir boini, kara ti inkamin Adi Komii siir omankɨ nitin. Adi Komiiyin kariir Adin, yipikin kariir nikropkiyin, siya mɨ kara, krira kimiir ninokninkin haiginiuwam tiri kariirin hiniin, kara yipikin. 19 Mɨ sima siirin hiniina srii, kiriir Adin ini papi nwowin? Mɨ Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mɨ kima kariirin ha ninokninkin karamae nwowi kara yipikin mɨ kima kariir Adin siirin wɨ wara mɨ inokninkin tani. Mɨ kima kariir ninokninkini mɨ kima kariir Ad iiirin wa mɨ inokninkini.

20 Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir maeyau kwira hiuyokiyokaiya maeyaua umirim Adi Komiini sima hauuwiyim, sim haigiiya saiir hir boinmimauugin. Mɨ sima siir bɨ nonkwokim maeyaua

mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyamin. Dimusi rani, siir iiya naowana ya bi niki imbinika. Friig.

Kima omin kara namanin siirin wi wara nit rani

21 Mi Jisis siya simiirin ini hiriiyar swoki haingiyas boin taraowamin. Kara wi kapi namkripkainami. Mi mhoiiya kima wi kariirim hansirnanaei. Mi mhoiiya kima wa naonami. Dimusi rani, ti dimin biyieyim kima tirim simiirsika. Mi kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. Niingi, niingaka. 22 Mi Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim sima hiniina boin mi siya hiniina dimusi boinkin, kima omin siya namanin wi siir wara nam tani? Mi ti yaiyim ti siya kwaboinkiyim, yim tari hiniina boinkim, siya wi siya siyar swoki isomaonaei. Mi krima wi wara ninkin am tani, ha? 23 Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, wim kima nu tiran iikamkim mi an kara ninomor kouan inkamkin wim kima ti nuin siir tirankar nitkim, an kara kouanki nitkin. 24 Kara kimiirin ti hiriinan siirsi boinmauugin. Kima wa naonami. Dimusi rani, kimiir dimin biyieyim kima tirim simiirsika. Mi kima ha bi naingwo tibmii kiingim kara ti Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. 25 Mi sima siir yai aka ina swoki owarkii boinim, ihi mi kira yipikin? Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, kara ti yaiyim kimiir bidiyar iki boinmauuin, iiya kara biigi bii Adi Komii siir yai aiir boimimauuin. 26 Kara kimiirin wa pi boinin mi wa pi mi hidin dimin biyie biyieyim kima tirim simiirsiyin. Mi tariinanin iyie? Yio ini niinga ywowin. Mi tariinanin kara nuan iikamim kimiirin pi yaimin diminim kara hainaniyim siir hiranki, inkamin yipiki kariir nikropkiyin pi simiir boinmimauuwi. Siyairgin kaimwoki kaimwowin. Mi ta saeyairga kara boinmimauuwiya iikamim nuanim kimiir.

27 Sima ha bi ninokninkinkim ti dimin taeminim siya boinmimauuwim, yim siir Adin siirgim. Niingaka. 28 Mi Jisis siya simiir boinki, mhoiiya iiya kima kariir hainani, inkamin ninomor kouanki nitin paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi kara ha naonami mi kima wi haini ninokninkini, kara yipikin. Mi kima wi haini ninokninkini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi priinaingwo boinkim. Mi ti yaiyim kara boinmimauuwim kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin. 29 Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi kigninkinkiikin. Dimusi rani, siir yaiyim karar wakaekim mi kara siir kwoin iiirar napikin. 30 Mi iikam whiekakim ta yaiya Jisis siya boina saiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siirim. Friig.

Jisis siya simiirin minsi boinmimauugin siya simiir whinkinsiis haiginiugin sima dimin biyieyim rirmiiya simiirsi nwowim

31 Mi mhoiiya Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii kiingiyim ti yaiyim siya boinim simiiram. Mi kima ti yaiyim kara boinim simiiram naingwo tibmii kiini mi kima wi kariir kigna miriiyan inkam nwowi. 32 Mi mhoiiya kima wi haini ninokninkini yaimwokiyaimwowa. Mi ta yaimwokiyaimwowa kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi rirmiiya dimin biyieyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin mi ha haiburgigiyin, siir hiriinan.

33 Mi sima ina yowarkii boinim, nim krima Ebrahamni namouwim, krima biiya inkam nwirniyim niinga niinga bi swoki mirii miminkim.

Mɨ kɨra hɨnɨɨn dimusi boɨnkɨn, kɨma wɨ ɨnkamɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨn mɨ hɨr ha haiburgigiyɨn mɨ rɨrmiiya ha nwowiyɨn wɨ siir hɨriinan nwowi.

34 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, iikam kɨma yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe tɨrɨm, yɨm ɨni iikamɨm maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨm dimɨn biyɨeyɨm ini hanɨɨn sɨmiir kwoɨn ɨmiir kwɨrii ɨdwokaiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. 35 Iikamɨm maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiiyɨm, sɨma dimɨnɨm sɨma naɨngwowiyɨm wɨ tɨr tani. Mɨ ɨnkamɨn yɨpɨkɨ om hɨrar nwowiyɨn yɨo nɨkrani, dimɨnɨn ɨkɨ siya naɨngwowiyɨm tɨram, yɨm wa tɨri. 36 Mɨ kara tɨ yɨnɨsɨmɨn kɨmiirɨn wadɨe tɨr haiginɨuwi mɨ kɨma ɨkɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirsiyɨn wɨ rɨrmiiyar nwowi mɨ kɨma mhoɨiya wɨ rɨrmiigɨrɨrmiiyar nwoki.

37 Kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, kɨma Ebraham siir namougɨm. Wɨm kɨma kariir nɨsomaowam tɨri. Dimusi rani, kɨma yaiyɨm kara boɨnmɨmauuɨm sɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨin tani. 38 Kara kɨmiirɨn yaiyɨm kariir Adɨn bɨiya siya nɨisiisiimauuɨm kariir, sɨmiir boɨnmɨmauuwi. Mɨ wɨm kɨma ɨni dimɨn taemɨnɨm bɨiya kɨmiir ad ɨma boɨnmɨmauuɨm ɨni sɨmiirar swokɨ tɨrɨm.

39 Mɨ sɨma siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, krɨmiir adɨn Ebrahamkɨn. Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn mɨ kɨma Ebraham siir yɨnisɨmkɨ nɨuwi mɨ kɨma wɨ dimɨn taemɨnɨm siya tɨrɨm wɨ sɨmiir hɨriinanar tɨ tɨr. 40 Mɨ tɨ yaiyɨm kara boɨnmɨmauuwɨm, yɨm yaimwowaɨrgɨm, yɨm tɨ yaiyɨm yɨm kara wakaenani ɨma Adi Komii siirɨm. Mɨ wɨm kɨma ɨni hɨriiyar nɨksɨsae krɨpkaiyɨm kariir nɨsomaowamɨn. Abraham siya tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir bɨ swokɨ tɨrmɨmɨnkɨn. Niingaka. 41 Wɨm kɨma dimɨn taemɨnɨm kɨmiir ad ɨma tɨrɨm sɨmiirarar tɨrkɨm. Mɨ sɨma siirɨn ɨni ɨgao yaiyar boɨnkiyɨm, krɨma hɨiyɨn tani. Krɨma ad nwɨruwani yɨnkɨm Adi Komii siirgɨsiirgɨm. 42 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn mɨ Adi Komii siya kɨmiir Adgɨ nɨuwi mɨ kɨma kariiram warar timɨ aɨngwokwo, tɨ ɨnkamɨn yɨpɨkɨn Adi Komii siya nɨkrop ɨuungiyɨn nua tɨriir siir om hɨrankɨ. Kara tɨriirɨn kariir kwoɨn ara napam bɨ nɨtkɨn. Kariirɨn siyar nɨkropkɨkɨn. 43 Mɨ kɨma tɨ yaiyɨm kara boɨnɨm sɨmiir nɨnokɨnkɨn karamae dimusi nwokɨm? Kɨma wɨ nɨnokɨnkɨn tani. Dimusi rani, kɨma, kɨma nwowa saiir hɨriinan nwo rani mɨ kɨma kariir yai aiirɨn wɨ ha wakaeyoknarani. 44 Wɨm kɨma kɨmiir adɨn Setan siir yɨnisɨsɨmkɨm. Mɨ wɨm kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm siya naɨngwowiyɨm sɨmiirar mɨ aɨngwowikɨm. Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn, siya ɨnkam nɨsomsom aowakɨ waiwigɨn siya mɨiyɨknansɨm bɨ swokɨ omɨn omɨnkɨn. Dimusika, mɨnsika siya sɨmiir whɨnkɨnsiisamɨn yaimwoni wara bɨ boɨnikɨn. Siya nɨksɨsaeyakɨ waiwigɨn, iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨkpɨtmaiyam. Mɨ ɨiya siya nɨksɨsaeiyɨm, siya siir kwoɨn ɨiirar napikɨn. Dimusi rani, siyaɨrgɨn iikamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmiir adɨn. 45 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni yaiyɨm kara boɨniyɨm kara yaimwo ɨmiirarar boɨni. Kara bɨ nɨksɨsaeikɨn mɨ kɨma sɨmiiram bɨ naɨngwo tɨbmii kɨinikɨm. Dimusi rani, kara kɨmiirɨn Setani dimɨn taemɨnɨm sɨm boɨnkɨn. 46 Mɨ kɨmiir nwɨrkɨ hɨriinan boɨn karamae dimusi nwowi, tɨ dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm yɨm kɨpɨii rani, ha? Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni mɨ kɨma kariiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm payop. 47 Mɨ tɨriiginɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yɨnisɨsɨm nwowi, yɨm sɨma dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya boɨnɨm sɨmiir wakaeyoknakɨm. Wɨm kɨma Adi Komii siir yɨnisɨm tani mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm siya boɨniyɨm sɨmiir panisi wakaeyoknasi. Ɨriig.

Ebraham siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriiyar nwokin

48 Mi inkam komii komiiyim Isrel simiir iikamim simiir kigirkakiyim sima siir boin, biiya krima kiriirin yaimwowar boinkikim, ti nu haimii Samerian inkamin, kiriirin yiu biyieki bidi ii okwokaiyin. 49 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariirin uridyiugi bi nii okwokaigin. Kara, kariir Adin siir inig iiirarar hainan praprasi. Mi wim kima kariir swoki igbumbuwi mi kima kariir inig iiir bi hainanikim. 50 Kara dimin taeminim minam bi tirkim, iikamim kima kariirin hiniina boinim, kara inkam wadiekin. Niingaka. Adi Komii siya iikam kimiirin wi mhoiiya niisiimauuwi kariirin hiniin kara inkam wadiekin. Mi dimin taeminim kara tirim, wi siyar hidi. 51 Kara kimiirin yaimwowar boini, yipiki kariir yaiyim kara boinim simiir naingwo tibmii kiinin yio wi nao rani. Niingaki, niingakiinga. Sima wi omwai hiriiyar waiyayokiyokigiyami. 52 Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, simiir kigirkakiyim, sima siir boin, krima ini haini yinokninkinkiyim kira asi whaowaei, kiriirin uridyiugi bidi yitkiiyin. Mi kiriir kwoinin siya kiyipiyaokiinaowidi. 53 Mi inkamin Ebraham nikiuwiyin mi profet inkam ikim yipiki Adi Komii siir yai aiir nowomwarkai haiginiugigim yim bidi yaonamim. Mi ni kira kimidiniya hiniina boin, yipiki kariiram naingwo tibmii kiini wi nao rani. Yio wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiii. Mi kira hiriiyar naingwowi Ebraham siya mi profet inkam ikim, simiir kouwin ini kira ywowin, ha? Mi kira hiriiyar mi naingwowi kira ini Adi Komii siir hiriinan ywowin? 54 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kara kariir inig iiirar swoki hainan praprasi, yio dimin komii rani. Kara wi hiriinan tir tani, Adi Komii, kariir Adin yipikin kima boinin hinin kima siiram naingwo tibmii kiini, siya siyairgin kariir inig iiir hainan praprasi. 55 Kima ha boinkim, kima siirin ina ninokninkinin mi kima siiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. An kara siirin ina ninokninkinin mi kara ina mi wakaeyokna aingwo tibmii kiinin siiramin. Mi kara ha boini, kara siir bi ninokninkinkin. Kara wi iikam kimiir hiriinanar pi mi owin niksisaeyan inkam. Niingaka. Kara siirin ina ninokninkinin mi kara siiram asi wakaeyokna aingwo tibmii kiini. 56 Kimiir brougaeyin Ebrahamin minam naingwokwonanaekin, iiya kara haiburgigana Adi Komii siir om iiir mi nua tiriir nitim, inkam nauuni oniyim nuan iikamim kimakar. Siya bidi yinokninkinin mi siir kwoinin mairgimairga komiigak asi nwokin. 57 Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima siir boin, kira waibiyie bi niki okin mi kira Ebraham siirin ha kigin, aniya? Kiya, nipi niksisaei. 58 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowar boini, biiya Ebraham siir yopiiya siir naokaina, ankara hiriiyar nwokin. 59 Mi ti yaiyim siya boinim simiir mhoiiya, kamim siiya ina haiyim siir kaiyimik aowam. Mi Jisis siya idowiiya bi nwokin. Mi siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir haiburgigin mi ina yapnaniyamin idowiiya hiriir. Ɨriig.

9

Inkam nhwokwisaeyin siir niwiigin

1 Mi Jisis siya ha napnamin sasar mi siya inkam nhwokwisaeyin siir kig, siir yopiiya siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakika. 2 Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, siyiu biyie nhinga tirkin, ti inkamin siir yopiiya siirin hiriinan nhwokwisaeyar

naokainaiin. Siyar, iyie? Siir yopii ad owa? 3 Mi Jisis siya simiir
yai aka hiniina yowarkii boin, ti inkamin mi siir yopii ad owa simani
dimin biyie bi tirkim? Siya nhwokwisae hiriiyar nwokin. Dimusi rani,
Adi Komii siya siirin wi dimin kibiki kibi iiir tirhaiginiuwi, iikamim
simiir niisiimauuwam. 4 Krima Adi Komii siir dimin taemin imiirar
tirkripkai, inkamin yipikin kariir nikropkiyin tiriirin. Krima ti iiyim siya
nimbingiyim krimiir hiriiyar tir. Dimusi rani, mhoiiya ta ii aeya niti,
iikamim sima wi ti hiriinan dimin iiir tir tani. 5 Mi kara ti nu tirar niki
owin, kara ini paenan niuya haiginiunan ywowin, iikamim simiir siyiu
iiir. Kara simiirin Adi Komii siir dimin taemin imiir niisiimauuwi. 6 Mi
ti yaiyim siya boinim, simiir mhoiiya siya yaeyopa nu hiriir ha yaski-
igiyin mi siya kimidiniya nu inakar yinkin hiubrombropki nu bropair
nwokiyam. Mi siya kimidiniya siir nhwo iiir yaki itimakiugiyin. 7 Mi
ti siya nitimakiugiyin inkamin siir nhwona iiir saiir mhoiiyain, siya siir
boinki, kira whiiya Siloam nikiuwiya saiir tani whaunaki.

8 Mi siya ha swoki itin mi iikamim saika kingiin hir nwowim mi iikam
nhirim yipiki siir kigim, siya nu hir nidwowin umiram iikam imiiram
kauin, sima, sima simar yinsrii ansriina, ti inkamin biiya hir nidwowin mi
umiram iikam imiiram kauin siir hauuwam mi tari siyairgin ti inkamin,
iyie? Si rani? 9 Mi iikam nhirim sima boin, ti inkamin siyairgin nu
hir nidwowin krimiiram kauin. Mi nhirim sima boin. Niingaka. Ti
inkamin si rani, siir whwonkamin ti inkamin nhwokwisae nwowin siir
whwonkamnankin. 10 Mi siya simiir boinki, karairgin, ti inkamin biiya
nhwokwisae niki owin. Mi ta siya boinkiya simiir saiir mhoiiyan, sima
kimidiniya siir srii, kira paniin paniina tirkin wara kiriir nhwoin wadie
nwokiyin mi kira hinda tinda ha kigomokiyin? 11 Mi siya simiir boinki,
inkamin Jisis nikiuwiyin siir yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiya mi siya
kimidiniya nu inaka yinkin hiubrombropki, brop nwokiyam mi mhoiiya
siya kimidiniya kariir nhwo iiir yaki itimakiugi. Mi siya ina boinkiyin
kariirin, kira kiriir whwonkamin whii Siloam saiir tani whausoknaki.
Mi ta saiir mhoiiyan, kara ina yamin kariir nhwo iiir whausoknakiyim.
Mi kariir nhwoin ini ta saiirsiyar kigomokiyin, hinda tinda. 12 Mi ta siya
boina saiir mhoiiya, sima siir srii, siya ini papi nwowin? Mi siya ina
yowarkii boinkiyin, kara siir ninokninkin tani. Ɨriig.

Mi Farisi kamim sima ti inkam iiir srii Jisis siya dimu dimin tirkin

13 Mi mhoiiya sima ti inkamin biiya nhwokwisae niki owin siir
yikiunam, Farisi kamim simiiram yipiki Mosesni siyiuim sim sibgu
inokninkiniyim. 14 Mi iiya Jisis siya nu bropairin ti inkam nhwokwisaeyin
siir nhwo iiir naki itimakiugiyin mi siir nhwoin wadie ha swoki okiyin
mi siya ina dikaoraekaokiyin hinda tindain. Siya ti diminin Juda simiir
ii komiiya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat
saiir tirkin. 15 Mi siya hiriirin simakar yam Farisi kamim simiir kigamin.
Mi sima kimidiniya siir srii siya simiir swoki boinmauuim, siya wadie
paniin paniina nwokikin, tiki sibgu kigomokiyin. Mi siya ina yowarkii
boinin, kariir nhwonain inkam nwirin nu bropairin siya nitimakiu
haiginiugikin mi kara op ha nani whausoknakiyin mi kara hinda tinda
ina priikigomokiyin. 16 Mi Farisi simiir iikamim simiir nhirima boin ti
inkamin Adi Komii siya bi nikropkikin. Niingaka. Dimusi rani, siya mii
Juda simiir ii komiiya piu siisiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya
Sabat saiir miriigin. Mi siya Moses siir siyiu komii iiir bi napkin. Mi

nhirim sima boin mi siya uridyiugiswo wi ti hiriinan dimin miiyik miiyik imiirar pi tirin? Mi sima, sima simarin isido whisa yiinibir. Nhirim yim hiniina boin, Jisis siya inkam paii rani mi nhirim sima boin, siya inkam wadiekin.

17 Mi sima inkamin biiya nhwokwisae niki owin, siir sriigi, kira paniina naingwowi inkamin wadie kiriir nhwo iiir nwowaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hiniina boinki, siya profet inkamkin? 18 Mi Isrel simiir kigriraowiyim inkam komii komiiyim, sima ti inkam iiir bi ninokninkinkim mi sima paniinsi yaingwo tibmii kiinsi hiniin, ti inkamin biiya nhwokwisae niki okin mi tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi sima ti yaiyim siya boinim simiir bi naingwo tibmii kiingim. Sima wi siir yopii ad owiirar srii iski. 19 Mi sima sowiirwai srii, ana tiriiginin kowiirwai yinisimkin kowawaiyin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin siirin? Mi siya paniin paniina kigimokikin, tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin? 20 Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira ina ninokninkino, tiriiginin kririir yinisimkin yipikin krirawai naokainakiyin siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin. 21 Krirawaiyin ninokninkin tani siya paniina nanao kaowirirkikin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Krira ninokninkin tani, siirin nhinga namsi tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Kima siir srii. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi siyar nwoki boinim. 22 Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir iikamim simiir kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiiyim biiya sima hiniina boinkim, inkam nwirki ha boini, Jisis siya Kraiskin, yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuuwam nitin. Mi sima sowiirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wi saiir hiriir kignink apninopkaigi rani. 23 Mi siir yopii ado sowawaiyin bidiyar yinokninkino siirin. Mi sowawaiyin simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin, kima siirar srii.

24 Mi sima ina swoki ikiunain ti inkamin yipiki biiya nhwokwisae niki owin siiram. Mi sima siirin ina boinim, kira Adi Komii siir hainanprapraski mi mipi yaimwowar boinki. Krima ina ninokninkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir siyiugi siyiu iiir sibgu ap rani. Kira hiniina dinokninkin wari inkamin, yio inkam paii rani.

25 Mi siya simiir boin, kara ninokninkin tani tiki inkamin siya wadieki piyamisi owin, iyie? Miiyik rani. Kara ti siirarar ninokninkini, biiya kara nhwokwisae nwokin mi tariinanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu kigomokiyim. 26 Mi sima siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu dimin tirkikin? Mi siya kiriir nhwo iiirin wadie paniina nwowaiginiugigin? 27 Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiir bidiyar iki boinmauuwin. Mi kima bi sibgu wakaekim. Mi kima pi idip idip wakaeyam dimuam swoki tiri? Mi kima siir wakaeyokna apam naingwowi, aniya? 28 Mi ti siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi sima siirin yai miiyikni bi boinkikim, sima hiniina boinki mi ni kira tari siir yai aiir mi wakaeyokna apam mi tiri. Nim krima niingaka. Nim krima Mosesni miiyim si wingikim sim wakaeyokna apikim. 29 Krima Adi Komii siir miiyim Mosesni boinim siya winam simiirarar ninokninkini. Mi wari inkam paeprikab hiriinanin krima siir ninokninkin tani, siirin nhinga nikropkikin tiriirin. 30 Mi ti inkamin siya simiir boin, ti diminin yio ini saika sa ywowin. Kima ninokninkin tani siirin nhinga namisi

ikropkikin. Siya nitkin mi kariir nhwoin wadie siya nwowaiginiugikin.
31 Krima ti siirin ina ninoknинkinin, Adi Komii siya ti hiriinan inkam
biyieyim dimin taeminam siiram sriiiyim simiir yai bi swoki wakaeikin.
Siya iki iikam miiyik miiyikim yipiki siir kwoin iiirara napiyim, simiir yai
imiirarar wakaeikin. 32 Mi bidi bidiniyarin iiya Adi Komii siya nu iiir
nonkwokwokiyin mi ini tariinanar yadigniyin, krima hiriinan bi swoki
wakaemiminkim, inkam nwirin, inkamin nhwokwisae nwowiyin siir
bi swoki whindiraerarkin, siya sibgu kigomokiyim iki dimin taeminim
sim. 33 Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropki karamaekiswo siya wi ti
hiriinan dimin miiyikar pi tirin? Niingaka. 34 Mi ti kamim sima siir boinki,
kiriir yopiiya kiriir naokainakiya, saeya kiriirin siyiu biyieyan inkam
naokainakikin. Mi tariinanin kira dimin taemin krimiir niisiimauuwam
tiri, aniya? Mi ta sima boina hiriinan saiir mhoiiyan sima siir yikidu
mi sima siirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirankar
yikropki. Ɨriig.

Iikamim Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim

35 Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, sima siirin idowiiya hiriir nikrop
apnikiyim mi siya kimidiniya siiram hansiram. Mi mhoiiya siya siir
hansiryiskaiyin mi siya kimidiniya siir srii, kira inkamin Adi Komii siya
nikropkiyin siir om hirankin, kira siiramin ina naingwo tibmii kiinin?
36 Mi ti inkamin ina yowarkii boinin Biiyan Inkam Komii, kira kariir
boinmauu ti inkamin siya yipikin mi kara pi siir yai aiir niki wakaeyokna
apim. 37 Mi Jisis siya siirin hiniina boin, kira siir bidiyar iki kigin ti
siyairgin ti kinaka boinaiyin. 38 Mi ti inkamin siir yai akan hiniina
yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii, kara ina naingwo tibmii kiinin
kirairgin inkamin Adi Komii siir om hiranin. Mi siya ogmwo ha waisii
hiunanaiinamin mi siya kimidiniya siir inig iiir hainan.

39 Mi mhoiiya Jisis siya ina boinin, kara ti nu iiirin minam nitkin
iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim mi iikamim
yipiki siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim simiir hidam. Kara
tiriirin minam nitkin iki iikamim yipiki Adi Komii siir ninoknинkin kara-
mae nwowim yipiki iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan
nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwam nitkin. Mi sima wi siiram
nwoki sibgu aingwo tibmii kiinim. Kara minam nitkin iikamim yipiki
ha naingwowim, sima Moses siir siyiu komiiyin siir yai imiir bidi sibgu
inoknинkinim, iikamim sibgu kigomokiyim simiir hiriinan. Kara simiir
niisiimauuwam nitkin. Tiriiginim, yipiki Adi siiram naingwo tibmii
karamae nwowim iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan,
sima nwowa saiir hiriinan. 40 Mi Farisi kam nhirim yim saika hir
warar ninkin okwokim mi sima bidi wakaekiyim dimin taeminim siya
boinkiyim mi sima kimidiniya siir boin mi kira hiriiyar naingwowi
nim krima iriipi hiriinan nhwokwisaekim ti iikamim simiir hiriinan,
aniya? 41 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ini ti iikamim
nhwokwisae nwowim ini simiir hiriirnan ywowim. Mi ta hiriinan
saiirsika, kimiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi rani. Mi wim
kima iinokiinokin hirii hiriiyar boininaeikim, kimiir mhii kwoinim dimin
whirki swoki kinyiskai rani. Mi kima ina ninoknинkinim Adi Komii
siirgisiir dimin taemin imiirin. Mi hiriinanki niuwi kimiirin Adi Komii

siya boinwokiyopnatkaigiyim wi digar nwowi. Mi kimiir dimin biyieyim wi haiyoprimdiyiumiigi rani, sima wi hiriiyar nwokripkaii. Friig.

10

Jisis siya iikam imiirin inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan kigriraokin

1 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, inkamin hira sibsib imiir hiuyokiyokaiiya saiirgisaiir ano iiir napninopkainam karamae nwowi mi siya hinda kaina iiyami hir aiirin, yio ti hiriinam siyiuin, yio ini inkamin digworaekwo tauaehaiyam namiyin ini siir hiriinan ywowin. 2 Mi inkamin anoki ano iiirar napninopkainamiyin, yio siya inkamki inkamin sibsib imiir kigriraowikin. 3 Mi inkamin ta hira saiir anowin napninopkainamiyin siir kigriraowiyin, siya pi ti inkam iiir kigwini, siya siirin pa kigninkin apninopkaigi. Mi sibsibim pi siir yai aiir wakae sibgii mi siya sibsibim simiir inigim irira irira pa dapkii mi siya simiirin pa whinapnaniyami idowiiya hiriir. 4 Mi siya siir sibsib imiirin pa nikiunaniyami mi simiir biiyin pi siyar nwonami. Mi ti sibsibim siir mhoiiya asi sidkaenamkim. Dimusi rani, simiirin siya nikiunaim mi sima siir yai aiir wakaesibgiyim mi sima ini siir mhoiiyar sidkaenamim. 5 Mi inkam nwirkiswo, sima wi siir di wakaeyoknaei mi wi siir mhoiiya di mi ami. Niingaka. Sima wi siirsi pi yididin mi wa pi yidamin. Dimusi rani, sima inkamin yipiki simiir kigriraowiyin siir yainan wakaeki rani. 6 Jisis siya ti yaiyim Farisi kamim simiirin boiniyio yai ara boinkin. Mi sima simiir bi sibgu ninokninkinkim siya tiriiginim, yio siyar boinakin. Friig.

Jisis siyairgin inkam kibiyin yipikin sibsib sibgu kigriraowiyin

7 Mi ti kamim sima ti dimin taeminim Jisis siya boinim simiir bi ninokninkinkim. Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boinkii, karairgin sibsibim simiir anowin. Iikamim yipiki sibsibnan nwowi mi Adi Komii siiramin ha niti simiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwi. 8 Iikamim yipiki biiya kariiram niki itim Isrelmi iikamim sima kigriraowim, yim hiiyan iikam niki okim. Sima iinokiinokin sibsib imiir tauaehaiyamar nitikim. Mi sibsibim simiir yai imiir bi swoki wakae sibgim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir sibsibnan nwowim yim wi ti hiriinan inkamim simiiram kipi naingwo tibmii kiin. Niingaka. 9 Anowin karairgin. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiinin yio ini sibsibin hira saiirgisaiir ano iiir napninopkainaniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan saiirsika, siirin wi asi nanmaiwarkainaei. Mi mhoiiya siya idowiiya nami mi siya wraisu nae mi kii minim simiir kigi mi wi haini naei. 10 Mi yio hiiyan inkamin, yio dimin taemin imiir tauaehainaki aramar nitikin. Mi sibsib imiir nisomsom aokaogig mi digworaekwo imiir nonkwobumbuninkingig aramar niti. Mi ti kara nitin sima wi nao rani, sima wi omwai waiyayokiyokii siyiuin Adi Komii siya naingwowin siir.

11 Kara ini inkam miiyikin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara wi minsi naowi, kariirgi kariir sibsibim simiir whinkinsiis haiginiuwam wadie sima sibgu owam. 12 Mi ti miiyan inkamin yipikin umir aramar miriiyin, yio inkamin sibsibgi sibsib kigriraowiyin si rani. Mi sima wi siir sibsib nwo rani. Mi siya niimauan wra biyieyin siir kigwini mi siya siirsi nididwini mi wa nidamnani. Mi niimauan wra

biyieyin pi sibsib imiir ninkin aeyokiyoknami. Mipi siya simiir irni yonkwo, iki nhirim yimba kakidamkii hinda tinda. 13 Mi ti inkamin ti hiriinan nidamamin, yio siir sibsib imiiram bi naingwowikin. Yio siya sibsib imiirin umiraramar kigriraowi. 14 Kara ini inkam kibiyin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara ti iikamim kariir sibsibnan nwowim simiirin ina sibgu inokninkinim mi sima ina mi sibgu inokninkinim tiki iikamim yipiki kariir sibsibnan nwowim simiirin. Mi sima kariirin ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmii kiinim kariirim. 15 Kara mi kariir Ad ieya kriraniyin, krira krira ina sibgu ninan inokninkinao. Mi krira nwirni nwirniyamin ina ninan aingwokwowo. Mi krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi ti hiriinan siyiuin, kara ina ninokninkinin tiriirginim yipiki kariir sibsibnan nwowim mi sima kariirin ina mi inokninkinim. Kara mi kariir sibsib ima krima krima irni nwirniyamin ina ninan aingwokwonam. Mi kara wi hiriirnansi naowi simiir whinkinsiis haiginiuwam. 16 Mi iki iikam nhirim kariir sibsib nwowim, yim sima kariir piugana Isrel simiir iikam tani. Kara simiirin wi tiki nhir imakar ninkin kigriraowi. Mi sima kariir yai aiir wakaei mi sima wi kariir siyiu iiirar napi. Mi mhoiiya sima wi piugan kwiruwar nwowi. Mi simiirin wi kanakanar kigirkaki.

17 Kariir Adin siya kariiramin ina naingwokwonanaeiyin. Dimusi rani, kara iikam imiirsi naowam naingwokin. Mi kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiyar swoki waiyai. 18 Kariirin wi inkam nwirki tir tani, kara naowamin. Niingaka. Kara kariir kwoin iiirar nwowi. Ti dimin taeminim Adi Komii siyar boinkikim mi kara asi tiri simiirin. Kariirin siyar bidi boinki iskiyin naowamin mi kariirin wi siyar swoki kiwaki omwai kara swoki waiyayokiyokiiyamin.

19 Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim isido whisa yiinikibir mi sima ta yai aiir yinkinyaeyo boin. Nhirim, yim sima dimin whir boin mi nhirim yim sima dimin whir mi boin. 20 Mi iikam whiekak ima boin, siirin uridyiugi bidi ii okwokaiyin mi siir kwoinin siya kiyipiyaokii. Mi siya ti hiniin dimin taeminim sim asi priiwhaowae boini. Mi kima waraur dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeyamin? 21 Mi nhirim sima boin, siir yaiyim siya boinim, siya iki inkamin uridyiugakin siir hiriinan swoki boin tani. Niingaka. Uridyiu biyieyin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain pi hiriinan wadie di swoki ohaiginiuwi, iki dimin taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima Jisis siir nikwowaisiigim

22 Jisis siya ti diminim om komii Jerusalem hir boinkin, iiya iikamim iripa sima haingiriyiu owa saiir. Ta iiya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biyie imiir niinikinhimnhiin itkiigiigiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir hirankin mi saeya bidi swoki haiwaokiya Adi Komii siir inig iiir hainanam. Mi ta iiya ya naopii iiga. 23 Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomongi si miriiya saiir iuru aiir napririrkin. 24 Mi iiya siya hirar niki aprirririn mi Isrel simiir inkam komii komiiyim ha nitim kimidiniya siir ini kaiyokaini mi sima ina sriiyim mi kira ti hiriinan yaiyim krimiirin iiyim wi pariga kinanankiuwi? Kira krimiirin hindara boinmauu kiin iski, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam siya, iyie? Si rani? 25 Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kima kariir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Ti dimin miiyik miiyikim ti

kara tirim, kara kariir Adin siir kirie aiirar mirii, tiriiginim yim min niisiimauugim kara yipikin. 26 Mi kima kariir yai imiirim bi naingwo tibmii kiingim. Dimusi rani, biiya kara kimiir bidiyar iki boinim, kima kariir sibsib rani. 27 Kariir sibsibim sima kariir yai aiirin pa wakaei mi ankara simiirin irira irirain ina ninokninkinin. Mi sima pi kariir yai aiirar mi wakaeyoknaei. 28 Mi simiirin kara wi hiriinansi whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima wi inigak hiriiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim mi sima wi nao rani. Mi kariir iikamim sibsibnanim, simiirin wi inkam nwirki kariir iinanki nispaki hainaki rani. Mi sima kariiram naingwo tibmii kiin karamae wi ha nwo rani. Niingaki, niingaka. 29 Kariir Adin yipikin ti iikam imiir hauugiyin, siyairgin iki digworaekwo whiekakim simiir kougi kou nwowin. Mi iikamim yipiki siir siyiu iiir sibgu apim simiirin wi inkam nwirki swoki ispaki hai rani, siir iin ankin. Mi sima siirin hiriinansi nikwowaisiiyim wi digmin digmin nwo rani. 30 Kara mi kariir Ad ieya krirani ini nwiruwar ywowiskiyo.

31 Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiiyain mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, siiya ina yiuhaiyim siir kaiyimik aowam. 32 Mi Jisis siya simiir sriigi. Kara tapairin dimin miiyik miiyik kasa bi tirkin, kimiir whwonkam idain ti dimin taeminim kariir Ad ieya nimbingiyim kara tiram. Mi kima siiya kariirin piki hiniin diminim simsi kaiyimikam tiri? 33 Mi Isrel simiir kigriraowiyim sima siir boinki, krima siiya ti dimin kibikibiyim kira tirim simiirsi kaiyimikam tir tani. Niingaka. Krima kiriirin siiya pi dimusi kaiyimik rani, kira yai miiyiknan bi boinkin kira inkamairgin mi kira hiniin dimusi boinkin, kira ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin. 34 Mi Jisis siya simiir yai akan hiniina yowarkii boin, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwowa hiniina boinka, iikamim sima hiniina boinkim, kara hiniina boinkin wim kima ini Adi Komiinan ywowim. 35 Krima ina ninokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiyim Yokwo Komii saiir hir nwowim yim kaimwowairgim mi sima wi digmin digmin nwo rani, simiir kisinaim. Mi Adi Komii siya iikamim yipiki siya siiboboiniuim siir yai aiir, yim sima ini Adi Komii siir hiriinan ywowim. 36 Kariirin Adi Komii siyar nimbingiyin mi siya kariirin ina yikropkiyin nua tiriir mi kima kariirin hiriinan dimusi boinkim, kara dimin biyie boinmimauuwi. Dimusi rani, kara kimiirin pi hiniina boini, karairgin Adi Komii siir yinisimin. 37 Mi kara diminim kariir Adin siya nimbingiyim kariir simiir tir karamae nwowi mi kima wi hiriinan saiirsi nwowi ti yaimin diminim simiiram naingwo tibmii kiin karamaeyin. 38 Mi kara siir mii aiir mirii mi inkam nwirki kariir yai aiirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wa ti aingwo tibmii kiin ti miiyim ti kara tir imiiramin. Mi kima wi hiriinan nwoki sibgu inomokninkinim Adi Komii siya mi kara krira ini iripar yinkiamasuwo. Mi krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi kririir kwoino ini whiruwar ywoki iskiyin.

39 Mi sima ina swoki kinankiuim siir nonkwoim mi siirin maeyau biyieya mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaigigam. Mi siya simiir haiburgigin mi ina yamin. 40 Mi siya simiir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi siya ie Jodan siirar swoki iyapidnam mi siya kimidiniya maeyaua biiya Jonki si baptais haiginiua iikamim sim, saiir hiriir yimbiyam. Mi siya kimidiniya hir ini owou. 41 Mi iikam whiekakim ha nitim mi kimidiniya sima ini boini, Jon siya iikamim makiniiyim

simiirin hiriinan dimin miiyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinmimauuwim krimiir yim kaim-wowairgim. 42 Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsiis haiginiuniyam. Ɨriig.

11

Inkamin Lasaras nikiuwiyin, bidi yaonamin

1 Inkam nwirin Lasaras nikiuwiyin siya om Betani hir nwowikin mi siya makiniigin. Ti om Betaniyin yio omin Maria mi saiir yaowae aeya Mata sowa nwowi ieya. 2 [Ta wiga Maria nikiuwiya biiya Biiyan Inkam Komii siir iga kwis owiir naokina wain piuii miiyik whakiyin si mi mhoiiya saeya siir iga kwis owiirin, kimidiniya saiir kan aiirar swoki iiyaoki. Mi ti saiir pomou ieya makiniiyin.] 3 Mi siir yokmano yaiya ina boinkiyo Jisis siiram, Biiyan Inkam Komii, kiriir nomiiyauin kira naingwokwonanaeiyin siya makinii. 4 Mi Jisis siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ina boinkiyin, Lasaras siya ta ma hiriinana siya wi saiirsi nao rani. Niingaka. Mi ti hiriinan diminin siya nimbiyami mi ti iikamim wi siir inig iiir hainanprapraskii mi sima kariir inig iiirin wi warar mi hainanprapraskii, ti Adi Komii siir yinisimin.

5 Jisis siya Mata mi saiir nomousim aeya mi Lasaras siya sowiir pomouwin simiiram naingwokwonanaeikin. 6 Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, lasaras siya makinii mi siya bi niki amsaugin. Mi siya maeyaua siya nwowa hirarin iiyim kwisa swoki okiiyiunam. 7 Mi ti ii kwiso ha digiyo mi siya kimidiniya kamim siir kigna miriiyim simiir boin. Humbae, nimbi swoki ami, Judia nu haimii hiriir. 8 Mi siir kigna miriiyim kamim sima siir boin, inkamin nowomwarkaiyiuwiyin, kira ti om iiir namam swoki tirin, ti omin siir hiran kamim hir nwowiyim, sima siiyani kiriir kaiyimik aowamar niki tirkim krima tir mi owi pi wadieyar mi owi, aniya? 9 Mi Jisis siya hiniina naingwokin siya paenankin mi siya simiir boinki, aniya igwira, ii aeya pirkinkiyim mi ii aeya kakaugiyim, aoaim iuur kwiskak rani, aniya? Mi inkamin nabie napriririyin, yio bi swoki akaiikin. Mi wi pa nopi? Dimusi rani, yio siya nabieyar kigomok api. 10 Mi siya niiyaka, napamwii mi siya ha nakaii mi wi pa nopi. Dimusi rani, siirin dimin whiki niuya haiginiu karamaeka. 11 Mi ti hiriinan Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan, siya simiirin ina swoki boinkiyin, tariinanin Lasaras siya ini nhwo whinin mi kara hiriirin, pa nami, siir nini inidguiuwamin mi siya pa nwoki insiin idwowim. 12 Mi siir kigna miriiyim kamim sima siir yai akain ina swoki owarkii sriiyim, Biiyan Inkam Komii mi siya nhwo whini mi mhoiiya siya wadie ha swoki owi mi krima wi tirar timi o, aniya? 13 Mi Jisis siya hiniina boinki, lasaras siya bidi yaonamin mi simiir kwoinin ha naingwokim siya nhwo whini. 14 Mi dimink diminin, Jisis siya simiirin ini haini boimauuniskiyin. Lasaras siya bidi yaonamin. 15 Mi kara mairgimairga asi nwowinkin, kara siya naonama kara saika hir bi nwokin. Dimusi rani, kima wi haini ninokninkini kariirin Adi Komii siya nikropkikin tiriirin, iiya kara siir whinkinsiis haiginiuwi. Mi tapa krima pi siiram nami siir nini kigiuwam. 16 Mi inkamin Tumas nikiuwiyin, sima dapiyin siir inig whirin hiniingin. Ɨtmwoyin, siya boin, kam nhirim Jisis siir kigna miriiyim simiir, humbae

nimbi nami inkamin nowowarkaiyiuwiyin saikar mi krima pi saikar nwoki aonamim. Friig.

Jisis siya ha nitin, siya kimidiniya Lasaras siir yokman iso sowakar ini boini

17 Mi Jisis siya ha nitin mi siirin hiran kam ima boinwin, Lasaras siya
naonama iiyim kwiiya yamki. Mi krima siirin ini siyano whirin siir ini
wokaigigin. 18 Mi om Betaniyin, yio ini om komii Jerusalem siir kingiinar
kwowin 3 kiromita nanairgin. 19 Mi iikam whiekakim Isrel hiranim ina
yitim om Betaniya tiriir, Mata mi Maria sowiir kignakiyam mi sowiir
nini kinsiis haiginiuniyam. Dimusi rani, sowiir pomouwin Lasarasin bidi
yaonamin.
20 Mi Mata saeya hiriinan wakaewina, Jisis siya ini nitin mi saeya ha
nama, siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi Maria saeya ini omaka hirar
ywokiya. 21 Mi Mata saeya Jisis siir boin, Biiyan Inkam Komii, kira biiya
wakaewina saiirar nitkiswo mi tirar nini onikiswo mi kariir pomouwin,
wi di yaowi. Niingaka. 22 Mi kara ina ninokninkinin, Adi Komii siya dimin
taeminim kira sriii siiram, siya wa hauugii kiriirin. 23 Mi Jisis siya saiir
boinki, kiriir pomouwin siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar mi wi
omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. 24 Mi saeya ina yowarkii boina, kara
ina ninokninkina, iiya dig nwokii, iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana,
siya wi omwaiyar swoki waiyai. 25 Mi Jisis siya saiir boinki, karairgin
iikamim ieyanki ninsiin idwowiyim mi omwai ha waiyayokiyokiiiyim
simiir bwamki bwamin. Mi iikamim omwai swoki waiyayokiyokiii, sima
wi yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaim, sima wa
naonami mi mhoiiya sima wa swoki insiin idwowi ie hirankar. Mi sima
wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. 26 Mi yipiki omwaiyar niki waiyai
mi siya kariiramin ha naingwo tibmii kiini, sima wi yaeya kwoin miiyik
haii mi sima wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi kira ti yai
imiiramin ina naingwo tibmii kiina? 27 Mi saeya ina yowarkii boina, ihi,
Biiyan Inkam Komii, kara kiriir yai imiiramin ina naingwo tibmii kiina.
Kara kiriiramin dimusi naingwo tibmii kiin tani, kara ina ninokninkina,
kira Adi Komii siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin ti nu
iiir nitam. Friig.

Jisis siya inkam wiirin siirsi nougin

28 Mi Mata saeya hiriinan boinkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya
kimidiniya saiir nomousima Maria saiiram yikiugi. Mi sowa sowa ha
nwowo mi saeya saiir boin, Biiyan Inkam Komiiyin siya ini nitin mi
siya kariir boinkikin, kiriir nini boinmauuniyam hiniin, siya ini papi
nwowin. Mi ta saeya boinkiya hiriinan, saiir mhoiiyain, saeya ina yama
ti dimin iiir tiram. 29 Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya
bi kimiminkika, ina iwitnam sasaua Jisis siir kigiuam. 30 [Jisis siya oma
hiriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina
siir, ini hirar niki owin.] 31 Mi Isrel simiir iikamim Maria saika omaka
hir nwowim saiir whinkinsiisim, sima hiriinan kigiyim saeya ninsiin
iwitnaniyama mi sima bi kimiminkikim, ini saiir mhoiiyar yamim. Sima
hiniina naingwokikim, saeya ieyin siir wokaigikin hiriir nami, hir nini
ouwouwam.
32 Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hiriir nimbiyama mi saeya
siir kiga mi saeya ini siir igmiigar ini akai hiuiua. Mi saeya siir inig iiir ha
hainana mi saeya ina boinkiya, Biiyan Inkam Komii, kira biiyar nitkiswo

tiriirin mi kariir pomouwin wi di naowi. 33 Mi Jisis siya saiir kigiyin, saeya noua mi iikamim saika nitim simiir mi kigiyim sima mi ouim mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir piua ini warar yinkin whiridgiyin. Mi siya mairgimairga bi nwokin. 34 Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima siirin ini papi haingikaiyin? Mi sima siirin ina boinim, Biiyan Inkam Komii, kira unkini kigni. 35 Mi Jisis siya ini hindara iyisrimsripugiyin. 36 Mi siya ha nouwin mi Isrel simiir iikam ima boin, siir kaoki, siya siiramin, pranae pranae mi aingwokwowi. 37 Mi kam nhirim sima boinki, biiya siya inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain, siya niki tirkiyin mi siya bi kigimokikin aniya, ihi mi siya ti inkamin Lasaras nikiuwiyin mi siya siirin wi naonamsi nikidu rani, aniya? Ɬriig.

Lasaras siirin Jisis siya hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan

38 Jisis siir kwoinin ini hindara wrieyimyokiyin mi siya ina yamin ieyin sima kikaigiyin siir, siiram. Mi ti siyanoin sima wokaigiyin siir, siir iiiyin siiyani sima bidi warkintopokgigin. 39 Jisis siya boinki, ti siiyain ti warnam. Mi ti inkamin naonamin siir yokmana Mata saeya wakae boinki, Biiyan Inkam Komii, siya kwokiyaeya bi naokin, iiyim kwiiya yamki mi siya tariinanin pi nhami nhami whak rani. Kipi haiwaoki. 40 Jisis siya saiir boinki, kara kiriir boinkii, kira siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kira wa kigi Adi Komii siir kirie aiirin, saeya tirkii. 41 Mi sima siiya ha warnama mi Jisis siya ha kigiyin mi ina boinkiyin, Adi, wadieka, kira bidi wakaeyim dimin taeminim kara kiriiram sriil boinkiyim. 42 Kara ina ninokninkinin, kira iinokiinokin kariir yai imiirar wakaeikin. Mi kara ti siirin pi dimusi boinki rani, ti iikamim ti tir nwowim, sima wa nwoki inokninkinim kariirin kira nikropkikin nua tiriirin. 43 Mi ti diminin siya kwisboinkiyin Adi Komii siiram, siir mhoiiyan mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, Lasaras, kira tiriir idowiiya wapnanini. 44 Mi ti inkamin yipiki niki aonamin ina yapnaniniyin idowiiya. Mi siir iga iinim yiuisni sima bidi whrinkiyim iiya sima siir haingikaigiya. Mi yiuisa siir whwonkam iiir bidi yitimwaniugiya. Mi Jisis siya simiir boinki, wari yiuisim siir nwowim haigi. Mipi siirarar kigninkinki. Ɬriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima minam kitibmii boinam tirkim Jisis siir nisomaowam

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

45 Mi iikam whiekakim, yipiki Maria saika namim, sima ti dimin iiir kigiyim, Jisis siya tirkiyin, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siiram. 46 Mi kam nhirim ha namim, kimidiniya sima ini boinmauuiu Farisi kam imiirin ti diminin Jisis siya tirin. 47 Mi mhoiiya Farisi kamim mi prismi inkam komii komii ikim mi kaunsil inkam ikim, sima iripa ha haingiriyiu owim mi ina boinim, krima wi paniin paniina tiri? Siya dimin komii kirie kirie kasa bi tirkin. 48 Mi krima siirin ti hiriinan dimin iiirar kigninkin tirkripkaii mi iikam whiekakim wi siiraramar nami. Mi iikam whiekakim sima siiraramar nami mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima simiir kamim yaii niniiyim simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin, wi sima nini iipirginii mi Isrel krimiir iikamim wi warar ninkin onkwobumbuninkingigi.

49 Mi inkam nwirin Kaiafas nikiuwiyin, yipiki ti biewi iiir nwowin prismi biigi Biiyan Inkam Komiiyin siya simiir boinki, kima, dimin sim whir swoki inokninkinmimin tani. Niingaka. 50 Kima tari ta saiir

ninokninkin tani, ti inkam nwiruwan siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krimiir piugana saiir iikamim yim wi wara nao rani. 51 Siya ti diminin siir kwoin airgi bi priinaingwo boinkin. Niingaka. Siya ti biewiyin siir biigi biiyan prismi inkam komii nwokin. Mi yaiyim siya boinkiyim, siya profet inkamnan boinkikin, siya hiniina boinkikin, Jisis siya wi sipi naowi Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam. 52 Siya wi simiiram ara nao rani. Niingaka. Siya wi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yinisisimnan nwowim, iki hinda tinda nwowim, wi simiir ninkiamasuwam warar naowi. Mi sima iripar nahaingiriyiu iuwi mi wi piugan komii kwiruwar nwokii. 53 Mi taka iiya mi mhoiiya iriipi hiriinan, Isrel simiir inkam komii komiiyim, wi Jisis siiram kininankiuwi siir nisomaowam. 54 Mi ti hiriinan saiirsika, Jisis siya idowiiya nu haimii Judia simiir iikamim simiir bopwonau paniinsi yapririrsi. Mi siya hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa niingain siir hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hirin siya siir kigna miriiyim kamim, simaka ini owou.

55 Mi ii komiiya Isrel simiir iikamim iripa sima haingiriyiu owiya yaewou nae komiiya Pasova saiir nikwo aeiya ini kingiin nwowa. Mi biiya ta hiriinan yaewou nae komiiya pi saeya yimbiyam mi iki iikamim, simiir yapa yapa om hirar nwowim, sima pi om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mi simiir dimin taeminim sima ninkin imiiyaeyanim Adi Komii siir pi prismi inkam imiir nini hauuiuwi. Mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima dimin whirki bi kimbugim. Moses siir siyiu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan. 56 Mi iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir mi sima kimidiniya Jisis siiram ini hansirni. Mi sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirirar namwo iuwim mi sima irni nwirniyin sima, sima simar yinsrii ansriina, kima paniina naingwowi Jisis siirin? Krima hiniina naingwowi, siya wi nit rani, nae iikam krimaka nini aeniyam. 57 Mi prismi inkam komii komiiyim mi Farisi inkam ikim sima iikam imiir boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ini papi nwowin mi sima wi simiir wini boinmauuni. Mi biiyan inkam komii komiiyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Ɨriig.

12

Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga kwis owiir naokinkikin (Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)

1 Mi iiyim iriiyar kwira niki owim, iikamim iripa sima haingiriyiu owam, yaewou nae komiiya Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mi Jisis siya ini om Betani hiriiyar swoki amin, omin, Lasaras siya nwowiyin siir, inkamin yipiki biiya Jisis siya hidninsiin idwowin, ie hirankin, iiya siya naonama saiir mhoiiya. 2 Mi sima nae ina diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkin diriraerar kamim nae diriraerarim simakan. Mi inkamin Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae. 3 Mi mhoiiya wiga Maria nikiuwiya, Lasaras siir yokmana saeya wa yiukidin, piuii miiyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mi ti wa hiriinanin siirin umir prasae bi sainikin. Mi mhoiiya saeya kimidiniya saiir kan aiirar swoki iiyaonam. Mi ta siir piuiiya omaka ini warar yitnopkiya mi digworaekwo whiekakim ini wadiekinar whakiyim. 4 Mi Jisis siir kigna miriiyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamin yipiki mhoiiya wir Jisis siir napwouwi Isrelmi inkam komii komiiyim

simiir iin hauugi, siya boinki siirin. 5 Mi sima ti hiriinan wain piuii miiyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mi sima siirin umirim pi 300 kina pi haiyim mi ti umirim wi iki iikam paeprikab nhirim sim pi hauuwin. 6 Siya iki iikam paeprikabim simiiram bi naingwokin siya hiiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyin siyar kigriraokin. Mi umirim siya tauaehaiyim, yim ini siya haigiprakaiyim. 7 Mi Jisis siya siir boinki, saiirarar kigninkinki. Ti diminin ti saeya niyopkiyin kariir, yio minam diriraerarkwokinka, mhoiiya iiya sima kariir kikaigii ienau, saiiramka. Dimusi rani, kariir iiya ini kingiin nwowa. 8 Mi iikam paeprikabim yim wi kimiir bopwo waraurar nwowi iinokiinokin. Mi ankara niingaka. Ɨigwirki niuwi, kara wi kimiir haiburgigi. Ɨriig.

Prismi biiyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitibmii boinkim

9 Mi Isrel simiir iikamim hiriinan wakaeyim, Jisis siya ini om Betani hir nwowin. Mi sima ina yamim hiriir siir kigam. Sima siir kigam bi namkim, sima Lasaras siir kigam namkim, yipikin Jisis siya swoki hidninsiin idwowin ie hirankin. 10 Mi prismi Biiyan Inkam Komii komiiyim, sima minam kinankiugim Lasaras Jisis sowiir nimprio isomaowim. 11 Dimusi rani, dimin taeminim Jisis siya tirim mi iikam whiekakim sima Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir yaiyim, simiirin ini hindara ikworipukimaigikim. Mi sima ini siiraramar yinmiininkinamim. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalema hiriirin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

12 Mi iigwir nugakin, iikam whiekakim ta yaewou nae komiiya pasova nikiuwiya saiiram nitim, sima iripa ha nahaingiriyiuniyim mi simar wakaewin, Jisis siya wi sipi niti om komii Jerusalem tiriirin. 13 Mi sima sikwowim ha haiyim mi kimindiniya siyiu iiirar haiyikwokwowin. Mi mhoiiya sima ina kairwao boinkiyim, Adi Komii kira wadiekin. Kira ti inkamin siir inig iiir hainanpraprask, yipiki ti tiriir nitin Adi Komii kiriir ogsop aiir nokwokairinam. Kira ti inkamin siir whinkinsiis haiginiu, Isrel krimiir iikamim simiir kigriraowim. 14 Mi Jisis siya donki ha haiyin mi siya ina yidwonamin siir idwo. Yokwo Komii saiir yai aeya boinkiya saiir hiriinan,

15 iikamim yipiki om komii Saion siir hir nwowiyim, yim kipi nidid!
Tariinanin kiriir inkam komiiyin nu kigriraowiyin ini nitin, siya
ini donki haomin siir idwo nidwonaniyin.

16 Mi kamim siir kigna miriiyim, sima bi ninokninkinkim sima ti hiriinan dimin tirim. Mi mhoiiya iiya Jisis siya swoki iti, omwai siya waiyai mi siya ha nami Adi Komii siir om iiir mi siya wi inig komiigak ha nwowi. Mi mhoiiya sima ina boinim, krima yaiyim Yokwo Komii saeya boinim simiir ti swoki aingwowoknaki mi sima ti hiriinan diminin siir dimusi tiri.

17 Mi iikam whiekakim yipiki biiya Jisis saika nwowim, iiya Lasaras siya swoki insiin idwowa ie hirankin mi ti iikamim, sima ti dimin iiir kigim mi kimidiniya sima haigiririr boinam ti diminin siya tirin. 18 Mi ti hiriinan siirsi bwaekiinaniyamkim iikam whiekakim Jisis siir kigwinamin. Sima bidi wakaewinim hiniin, Jisis siya ti hiniin dimin komiiyin si tirkin. 19 Mi Farisi simiir kamim, yai sima simar yomboin amboin, simiir kigi, diminim siya tirim kima kaiyaonaowidi kima wi dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiiranim, wi siiraramar ninkirionaei. Ɨriig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

20 Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saiirim, sima om komii
Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka yinkin it yaewou
21 nae komiiya Pasova saiir nikwo aeyam. Sima kimidiniya inkamin Pilip
nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Betsaida hirankin.]
Sima boin, inkam Komii, krima minam naingwowi, Jisis siir kigim mi
22 yai saika boinim. Mi Pilip siya ha namin kimidiniya Endru siir ini
boiniu mi mhoiiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin. 23 Mi
Jisis siya sowiir boinki, iiya kingiin bidi yitkiya, kararin ti inkamin Adi
Komii siir om hiranki nitin, Adi Komii siya wi kariir hauuwi, siir inig
komiiyin mi siirin wi kara haii. 24 Kara kimiirin yaimwowar boinkii,
twonidim nua nikiigiiyam karamae nwowi mi hapaiirin nhisuwakar
nwokii mi kira simiirin nu ha haingikaii mi mhoiiya sima wi yin kasa
budgi rani. Mi ti hiriinan siyiuin kara naowi mi inkamim kariirin ha
haingikaii mi mhoiiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa
whinkinsiis haiginiu rani, kariiram naingwo tibmiiyim. 25 Mi yipiki simiir
kwoin iiirar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei.
Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iiirin mi sima
Adi Komii siir kwoin iiiraramar naingwo iskii, yim wi omwai hiriiyar
waiyayokiyokiikaeyami. 26 Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi
kariir mii aiir miriiyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi saiir warar mi
owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi
simiir hiriinan nwo haiginiuwi. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo
rani, sima kariir kigna apkim. Friig.

Jisis siya naonama saiir boinkin

27 Tariinanin kariir kwoinin miiyik miiyik nwo rani, kariir kwoinin ini
warar yaowhriewhrieyiuwin mi kara pi paniina ti boin? Mi kara hiniina
boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyin kariir nisomaowam
siirsi? Niingaka. Dimusi rani, kara ti nu iiirin hiriinanamar nitkin. 28 Adi
Komii, kira kiriir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti
hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok
boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi
komiiyar swoki okii.

29 Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir
wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam nhirim yim hiniina
boin, paekwosimkin, Adi Komii siir inkamin siya boinkii siirin. 30 Mi Jisis
siya simiir boinki, taka yaiya kariiram bi boinkika, kariir whinkinsiis
haiginiuwam. Niingaka. Ya kimiiram boinkika, kimiir whinkinsiis
haiginiuwam. 31 Mi tariinanin taka iiya nita, Adi Komii siya wi ti iikamim
ti nu iiir nwowim wi simiir dimin biyie biyieyim sima tirim wi simiirsi
hidi. Mi tariinanin siya Setan siirin wi haini nikwowaisiigii, yipikin dimin
biyie biyieyim ti nuin siirim simiir kigirkakiyin. 32 Mi mhoiiya inkamim
kariirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugii mi simiir
kwoinim wi kara kiyaii, kariiram naingwo tibmiiyim mi kariir mhoiiya
nitim. 33 Jisis siya ti yai hiriinanim minam boinkin, iikamim simiir
niisiimauuwam hiniin, siya wi paniina namisi aonami. 34 Mi mhoiiya
iikam whiekakim sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, Moses siir siyiu
komiiyin krima napiyin, ti inkamin biiya siya winkiyin Yokwo Komii
aiir, yim hiniina boinkikim inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin,
iikamim omwai waiyayokiyokiiyanim simiir whinkinsiis haiginiuwam.

Mɨ kira hɨniin dimusi boinkin, inkamin Adi Komii siir om hɨranin, siirin wɨ paeyin hɨiiniya nɨrɨoninkinin saika ninkin ɨrɨnugi mɨ siya wa naonami, ha? Yɨpɨkɨ siya tɨ inkamin Adi Komii siir omin siir hɨranin? 35 Mɨ Jisɨs siya simiir yai aka hɨniina yowarkii boin, bɨeyin wɨ ii prɨei whwoki rani, iikam kɨmiir waraurin. Kima iiya bɨe ieya whwokii mɨ kima wɨ wadɨe haini nwokii. Mɨ niiya wɨ tɨ siyiu iiir higrɨniu rani. Mɨ kara kɨmiir haiburgigi mɨ kima wɨ inkamin, niiyiim niiyiim napiyin, siyiu iiir sibgu kɨgomok ap karamae nwowiyin maeyaua siya namam tira saiir hɨriir, ini siir hɨriinan ywowin. 36 Kima kariiram kɨgna ap mɨ kariiram daingwo tibmii kiin, karairgin bɨenan whwoyaei iiya kara tɨ nu iiir nwowi. Mɨ mhoiiya kima wɨ dimin miiyikimiiyik imiiram naingwo tibmii kiini. Ɨriig.

Isrel simiir iikam whɨekakim sima Jisɨs siir yai imiiram bɨ naingwo tibmiigim mɨ siir siyiu iiir bɨ kɨgna apkim

37 Mɨ tɨ iikamim sima dimin kirɨe komii komiiyim siya tirim, iikamim makiniiyim simiir siya haiswonimniskiiyim simiirin bidiyar ikɨ kɨgim mɨ sima siiramin hɨniina bɨ naingwo tibmiigim siya Mesaiakin yɨpɨkɨ Adi Komii siya nikropkiyin. 38 Sima siiram bɨ naingwo tibmii kiingim ta yaiya profet Aisaiakin siya win boinkiya ya wɨ kaimwowar nwowi, siya hɨniina boinkikin,

Biiyan Inkam Komii, wɨ nhinga naingwo tibmii kiini, tɨ krimiir yai imiiramin? Mɨ Biiyan Inkam Komiiyin siir kirɨeya wɨ nhinir niisiimauuwi? Ɨni inkam karamaeyar ywowɨskiyin.

39 Mɨ iikamim sima wɨ siiram naingwo tibmii kiin tani mɨ wɨ siir mɨ kɨgna ap rani. Dimusi rani, biiya yaiya Aisaia siya kaimwowar swokɨ winkiya yai kwira yokwoni, ya hɨniina win boinkika, 40 simiir kwoinim Adi Komii siya bidi kinkripim mɨ sima wɨ hindarar nanaingwoyimiyok iuwi. Mɨ sima hɨrii hɨriiyar naingwo whrɨewhrɨei mɨ sima dimin taeminim wɨ sibgu naingwo omok rani. Mɨ sima sibgu naingwo omoki mɨ simiir nhwowim sibgu kɨgi mɨ sima wɨ haini naingwo tibmii kiini mɨ wɨ haini sibgu wakaeyokna api siiramin mɨ simiirin wɨ haini haiswonimniskiii. Mɨ yim sima, wɨ dɨg nwo rani. 41 Aisaia profet inkamin siya tɨ hɨriinan dimusi bɨ boinkikin, siya Jisɨs siir bɨdi kɨgin, siya siir inɨg komii iiir haiyin mɨ siya hɨriinansi boinourwokaigikin.

42 Mɨ tikɨ iiyim inkam komii komiiyim Isrel simiirim, sima ini Jisɨs siiramar yamim. Sima Farisi inkamim simiirsi nididgim mɨ sima hɨniin paniinsi boinsi, sima Jisɨs siiram naingwo tibmii. Mɨ sima hɨriinan boini, sima siiram naingwo tibmii kiini mɨ simiirin wɨ Farisi inkam ima kiyɨtkɨkinkii idowiiya hɨriirin, omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hɨrankin. 43 Mɨ simiir kwoin komiiyin ha naingwowi, iikam nhɨrim simiirin hɨniina boinim, sima inkam wadɨekim mɨ simiir inɨg imiir hainanpraprask. Mɨ sima Adi Komii siiramin komiiwao naingwo rani mɨ Adi Komii siya wɨ ha nikɨ boinim, sima inkam wadɨekim. Mɨ simarin, yio ini niingakɨ, niingar ywowɨskiyim. Ɨriig.

Mɨ mhoiiyan iikamim simiirin wɨ Jisɨs sikɨsiyar hɨdi

44 Mɨ Jisɨs siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, yɨpɨkɨ kariiram naingwo tibmii kiini, siya wɨ kariiraramar kɨpi naingwo tibmii kiin. Siya wɨ tɨ yɨpɨkin kariir nikropkiyin, nua tiriir wɨ siiram warar tɨ aingwo tibmii kiin. 45 Mɨ tɨ iikamim yɨpɨkɨ kariir kɨgim mɨ sima yɨpɨkɨ kariir nikropkiyin tɨ nu iiir siir warar timɨ kɨg. 46 Kara tɨ nu iiir nitin, kara ini bɨenan whwoyanan

ywokiyin. Mi ta hiriinan saiirsika mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini mi kariiram niti, siya wi biyie nwo rani, inkamin niibwomambwo nwowiyin siir hiriinan. 47 Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir mi wakaeyokna ap karamae mi owi mi kara siirin wi hid rani. Kara ti iikamim nu tir nwowim simiir hidam bi nitkin. Niingaka. Kara simiir whinkinsiis haiginiuam nitkin. 48 Mi kimiir iikam nhirkim kariir nikwowaisii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiiya inkam nwirin siirin wi siya hidi. Mi yaiyim biiya kara boinmimauuim, siirin wi simiirar swoki hidi, iiya Adi Komii siya iikam imiir hidi. 49 Tiriiginim yim kaimwo dimusi bi nwokim, kara kariir kwoin ara bi diriraerarkin mi ha bi boinmimauugin. Niingaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirin siya boinkikin boinamin. Mi kara simiir asi boinourwokai haiginiugin. 50 Kara ina ninokninkinin yaiyim siya boinkiyim, iikamim omwai sima waiyayokiyokiigiyamim siya tirkiyim. Mi ti dimin taeminim ti kara boinmimauuim, yim kariir Adin siya boinmimauugi ima kariir. Ɨriig.

13

Kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir igam siya hiisokim

1 Mi ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin siir iiya siya naowana, ti nu iiir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya iinokiinokin yipiki siir iikam nwowim, siir iikamim ti nu iiir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir niisiimauuwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramin.

2 Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iiirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyieyim sim iin hauugiyam. 3 Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwowim siir Adin siir iinarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin hiniin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hiriiyar swoki ami. 4 Mi mhoiiya Jisis siya ha ninsiin okwokiyin, ipiiya siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya saiir hirankin mi siya siir idan yiuisa ina yiskiya. Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya saiir kaihaiginiu. 5 Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya ha kaiyaiginiuin mi mhoiiya siya opa kimidiniya two ira saiir yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriiyin inkam nwirin siir iga kwis owiir hiisoki mi mhoiiya siya sowiirin yiuisa piu niiyaowiya saiir yiiyaoki. 6 Mi Jisis siya ha namin Saimon Pita siir hiisok haiginiuwam mi siya siir boinki, Biiyan Inkam Komii, kira kariir iga kwiso pi warar ninkin hiisokii?

7 Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, tariinanin kira ninokninkin tani, ti diminin kara tirkiyin mi mhoiiya kira wi haini ninokninkini. 8 Pita siya Jisis siir boinki, kira kariir iga owiir kipi hiisok. Niingaka. Mi Jisis siya ina boinkiyin mi kara kiriir iga kwis owiir hiisok karamae nwowi mi kira wi kariir kigna miriiyan inkam nwo rani. 9 Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, kira kariir iga owiirara kipi hiisok, kira kariir iina mwo minim warar dinkin hiisoki. 10 Jisis siya boinki, inkamin kariiram naingwo tibmii kiini, yio ini inkamin op whaugiiyin mi whauriyinan ha nwokiiyin, yio mhoiiya op whauam bi swoki naingwowikin. Niingaka. Siya wi siir iga aiirarar hiisoki. Kima

ombudarin ini whauriyinkinar nwoswowim inkamin op whauwiyin mi whauriyinan ha nwokiiyin siir hiriinan. Nwiruwakin hiriinan nwo karamae nwowin. Yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin hiriinan tainakiyinar nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. 11 Jisis siya bidinanar ninokninkinkin, yipiki wir siir napwouwi mi siirin inkam biyieyim sim iin hauugi sima hainam. Siya kamim siir kigna miriiyim simiir boin, kimiir kwoinim ini inkamin op whaugiyin mi whauriyinan ha nwokiiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi inkam nwirin siir kwoinin yio miiyik rani, yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin, hiriinan tainakiyinar nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin.

12 Mi mhoiiya Jisis siya simiir iga imiirim ha hiisok digiyim mi siya siir yiuisa ha swoki iiyin mi siya ha swoki idwokaiyin ipii aiir. Mi siya simiirin ina sriiyin, kima ina ninokninkinim, ti kara tirkiyin hiriinan? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, 13 wim kima kariirin hiniina boinikim, Biiyan Inkam Komii mi Inkam Nowomwarkaiyiuwiyin, yio ini ywowin kima kariirin hiriinan boinin yio. Dimusi rani, kararin, kara ini inig komiigak ywowin. 14 Kara kimiir Biiyan Inkam Komiigin mi kimiir Nowomwarkaiyiuwan Inkamkin mi kimiir igam kara bidi hiisokiyim. Mi kima ti diminin kara mi tirin wi siir hiriinanar timi tir. Mi kima kimiir nomiiyauwim simiir igam wi hiriinanar timi hiisok haiginiu inkamin, inkam nwirni mii priimiriiyin umir hai karamae nwowiyin. 15 Kara ti diminin kimiirin minam niisiimauugikin, kima wi ti kara tirim wi simiir hiriinanar tir. 16 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, inkamin whisarii mii priimiriiyin siya inkamin siir kigriraowiyin siir kou bi nwokin. Mi siya hiriinanam bi namkin iki digworaekwo whiekakim simiirin siir inigi wara nwowim. Niingaka. Inkamin iki inkam nwirni nikropkiyin siya siirin pa boinkii hiniin, ti inkamin yipiki siir nikropkiyin siya ini siir kou ywowin. 17 Mi tariinanin kima bidi yinokninkinkiyim ti diminim kara boinim mi kima ti dimin imiir sibgu api mi kima wi mairgimairga prasae nwo rani.

18 Mi kara kimiir hoimgakar boin tani. Niingaka. Kara bidi yinokninkinin yipiki kara nimbinim kariir iikam nwowi. Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, ti diminin wi sipi nimbiyami. Inkamin nae kara hauuwi mi ti inkamin kariirin wi siya tirbuwi. 19 Mi ti diminim ti kara boinmimauuwim kimiir kara minsi boinmimauugin mhoiiya ti dimin ima nimbiyami mi kima wa nwoki inokninkin kiinim, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin siya iikam whiekakim ti nuin siir tiranim simiir whinkinsiis haiginiuwankin. 20 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikamim yipiki kara nikropkiyim simiir sibgu kigriraowi, yio kima ini kariir kigriraowan iikam ywowim. Mi yipiki kariir sibgu kigriraowi, yio ini Adi Komii siir boin mairgimairganan ywowin, yipikin kariir nikropkiyin. Ɨriig.

Jisis siirin Judas siya iyopmauugi sau omomin siir iin
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)

21 Mi mhoiiya Jisis siya ti dimin imiir boin digiyin mi siir kwoinin hik prasae bi kinkin. Mi siya simiirin hiniin boinmauu wakae, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kimiir nwirin, kariirin wi wir siya napwouwi mi kariirin wi iki kam biyieyim simiir iin nonkwokii sima nisomaowam. 22 Mi kamim siir kigna miriiyim sima, sima simar yinkao ankaona. Dimusi rani, sima bi ninokninkinkim siya yipikin. 23 Mi kara inkamin Jisis

siir kigna miriiyin siya naingwokwonanaeiyin, an kara saika kingiinar kinmasu idwokin. 24 Mi Saimon Pita siya kimidiniya kariir kinmauugi kira siir sriigi, kira siir sriigi hiniin, siya yipikin? 25 Mi ta Pita siya sriigiya kariir saiir mhoiiyan, kara ina yamasunamin Jisis siir kingiin mi ina yaki sriiyin, Biiyan Inkam Komii, wi nhinga tiri hiriinanin, ha? 26 Mi Jisis siya kariirin hiniina boinki, kara pi ti bret iiir haii mipi op hopmaigii mi pa hauugii mi ti inkamin siya kariir tiri hiriinan mi ta yaiya siya boinkiya saiir mhoiiyan siya ti bretin ina hauugiyin Judas siir siya naeyam. 27 Mi mhoiiya Judas siya ti bret iiirin ha naeswokiyin mi Setan siya kimidiniya siir kwoin iiir kiyaigi mi Jisis siya siir boinki, diminin kira tiram naingwowiyin, kira kipi kimimin, kira ha tirsaugi. 28 Mi kamim nae hir nidwokai aeyim, sima ta yaiya Jisis siya boinkiya siir, sima saiir bi ninokninkinkikim, siya dimu nasi boinkikin. 29 Mi krima kamim siir kigna miriiyim krima bidi yinokninkinim, krimiir umir tipnairin Judas siya nonkwowikin. Mi krimiir nhirim yim ha naingwokim siya siirin naeyam boinkii, nae sainakiyam ta yaewou nikwo aei ii komiiya saiir nikwo aeyam. Mi siya ha mi boinkii, iki iikam paeprikabim umir simiir tini hauuwiu. Ɬriig.

Siyiu winin siir yai aeya.

30 Mi Judas siya bret iiir nae swokiyin mi siya biri kimiminkikin ina yamsaugiyin idowiiya hiriir, ya niibwomambwo komii aeyairga. 31 Mi Judas siya namkiya idowiiya saiir mhoiiyan mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitnin, kara wi inig komiigi komii iiirar haii. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam simiirsika. Mi Adi Komii siya wi iriipi inig komiigi komii iiirar mi haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim kara tiri simiirsika. 32 Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin iikam imiirin dimin kirie komii komiiyim paenan niuyaeiyim Adi Komii siirim simiir niisiimauuwi mi Adi Komii siya iriipi hiriinan iikam imiirin wi kariir kirie komii komiiyim paenan niuyaeiyim wi simiir mi iisiimauuwi. Mi Adi Komii siya ti siirin wi kimimin tani, siya wa tirsisaugi. Dimusi rani, siyairgin ti kariir dimin kirie komii komiiyim paenan niuyaeiyin simiir bwamkibwamin. Yim tiriiginim, yim ini siir hirirar nwowim. 33 Ti kariir yinisisimim kara ti nu iiirin kimaka wi ii priei nwo rani. Mi mhoiiya kima wi kariiram swoki hansirni. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti yaiyim biiya kara niki boinim Isrelmi inkam komii komiiyim sim hiniin, kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. 34 Mi kara kimiirin pi yaeya yaiwin swoki boinkii, siyiuin kima sibgu napanin kima irni nwirniyamin nhami nhami kipi naingwokwo, ti siyiu hiriinanin kara naingwokwowiyin kimiiram siir hiriinan. Mi kima irni nwirniyamin wi hiriinanar timi inan aingwokwo. 35 Mi kima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi iki iikamim hinda tinda nwowim sima kimiir kigi mi sima wi hiniina boini, kima Jisis kariir kigna miriiyan inkamkim. Ɬriig.

Jisis siya Pita siir boinkin siya wi digiumii siir haimriyiugigi
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

36 Saimon Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii, kira wi pinda nami? Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, kira wi kariir mhoiiya nit rani, maeyauwa kara namana saiir hiriirin mi mhoiiya kira wi haini niti kariir mhoiiyan. 37 Pita siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii mi kara kiriir mhoiiya tariinanar

mi itin ini mi owin? Kara naowam asi naingwowi. Dimusi rani, kara kiriiram naingwo tibmii kiingin. 38 Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, ana kira kanakar ninkin aowamar naingwowi. Dimusi rani, ni kira kariiram naingwo tibmii kiingin, aniya? Kara kiriirin yaimwowar boinkii, iuumin niki ik karamaeyar niki owi mi kira idipidipin kariirin wi kwoima miisisaei hiniinin, kira kariir bi ninokninkinkin. Friig.

14

Jisis siyairgin siyiuin Adi Komii siir hiriir namiyin

1 Jisis siya ina swoki boinkiyin, kiriir kwoinin kwoin biyie biyie naingwowam mi hikak nwowam kipi kiwaki. Mi kira Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiikiini mi kira tariinanin wi kariiram warar timi aingwo tibmiikiin. 2 Kariir Adin siir omaka maeyauim hiuyokiyokaiyim kasa rani. Hiriirin biiyin wi kara nami mi digworaekwowim wi bii kara nini diriraerarkwokini kimiiram. Kara kimiirin pi ti sim boinmauuwi. Dimusi rani, ti digworaekwowim yim kaimwowairgim ina nwowim. 3 Mi mhoiiya kara ti om iiir diriraerar digigi mi kara wa swoki iti kimiir nikiunakiyam mi taka iiya kima wi ti omin kara nwowin siir hirin wi haini nwowi. 4 Mi kima ina ninokninkinim siyiuin kara namanin maeyaua kara nini owouwi. 5 Mi inkamin Tumas nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biiyan Inkam Komii, krima ninokninkin tani maeyaua kira namana. Mi krima wi paniina ninokninkini siyiuin hiriir namanin? 6 Mi Jisis siya siir boinki, siyiunanin ini karar ywowin mi inkamin Adi Komii siir kigi, inkamin yaimwokiyaimwowar boiniyin siyiuin ini karar ywowin. Mi iikamim simiir whinkinsiisiyim digworaekwowim iinokiinok kanaka waiyayokiyokiiyam simiir siyiuin ini karar ywowin. Mi yipiki Adi Komii siiram nami mi sima wi kariiram warar timi it, yipiki simiir hiriinan ti siyiu iiir mi apin. 7 Mi tariinanin kima kariir bidi yinokninkinkiyim mi kima kariir Adi Komii iiirin wi warar mi inokninkini. Mi tariinanin kima siirin ina ninokninkinim mi ina mi kigim.

8 Mi inkam nwirin Filip nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biiyan Inkam Komii, Adi Komii siirin krimiir diisiimauu mi krimiir kwoinin wi ta hiriinan saiirsi nwoki wokmai haiginiuwim. 9 Jisis siya siir boinki, kara kimaka kwokiyaeya bi nwokin mi tariinanin kima ina niki whaowae kripkaiyim. Filip kira kariirin ina ninokninkinin? Yipiki kariir kigin mi siya kariir Adin siirin warar bidi mi kigin. Mi kira kariiramin kariir Adin siirin kiriir niisiimauuam dimuam sriigin hiniin, kariir Adi Komiiyin siya paniingin? 10 Filip kira ninokninkin tani, kariir Adi Komiiyin siya kanaka tir nwowin mi krira nwiruwar nwowo? Digworaekwowim kara niki boinmimauuwim kimiir, yim kariir yai rani. Adi Komiiyin yipiki ti kariir kwoin iiir kwirii idwokaiyin siya siir kwoin iiirarar napikin siir mii imiir miriiyamin. 11 Kima ti yaiyim kara boinmimauuwim simiiram daingwo tibmiikiin kara mi kariir Ad ieya, krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi kima ti yaiyim simiiram naingwo tibmii karamae nwowi mi kima wi haini kigi, diminpai diminpaiyim kara tirim iikamim simiir whinkinsiis haiginiuam. Mi kima wi haini ninokninkinki ti siirin hiniin kara mi kariir Ad ieya, kriraniyin ini nwiruwar ywowiskiyo. 12 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikiinim mi digworaekwowim sima tiri, yim wi ti digworaekwowim kara tirim wi simiir haiburi. Dimin taeminim sima tiri, yim wi kara tirim wi simiir

haiburi. Dimusi rani, kara wɨ kariir Ad ɨiiram swokɨ ami mɨ wɨ saika ninɨ owouwi mɨ wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiir nɨkropkii, sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam. 13 Dimɨn taemɨnɨm kɨma Adi Komii siiram srɨii kariir inɨg komii ɨiir mɨ kara sɨmiirɨn wa hauugii kɨmiir. Mɨ iikamɨm wɨ ta hɨriinan saiirsi hainan prapraskii Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn. Dimusi rani, yɨo karar tɨrkikɨn. 14 Mɨ kɨma dimɨnamɨn kariir inɨg komii ɨiir srɨigii mɨ sɨmiirɨn wɨ karar tɨrkii mɨ wa hauugii kɨmiir. Ɨriig.

Jisɨs siya ha boɨnkɨn, Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ siya nɨkropkii sɨmiiram

15 Mɨ kɨma kariiram naɨngwokwonanaei mɨ kɨma yaiyɨm kara boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirɨn wa wakaeyokna api. 16 Kara wɨ kariir Adi Komiiyɨn siiram srɨigii mɨ siya kɨmiirɨn wɨ yaeya hauugii, yɨpiki kɨmiiram nɨti, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam mɨ siya kɨmaka wɨ hɨriiyar nwokrɨpkaigiyamɨm. 17 Siya Adi Komiigɨn mɨ Adi Komii siir naeyɨugɨn yɨpiki yaimwokɨyaimwo boɨniyɨn iikam ɨmiir mɨ siya sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn yaimwo ɨmiirarar boɨnkikɨn. Siya wɨ ɨki iikamɨm nu tɨranɨm sɨmiir kwoɨnau nwokai rani. Dimusi rani, sɨma siir bɨ kigɨm mɨ siir bɨ mɨ ɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni siirɨn. Dimusi rani, siya wɨ kɨmakar nwowi mɨ mhoɨiya siya wɨ kɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii.

18 Kara wɨ kɨmiir haiburgig rani mɨ kɨma wɨ kɨma kɨmar nwo rani, yɨnisɨmɨn yopii ad karamaeyɨn siir hɨriinan. Kara wa swokɨ ɨti. 19 Ɨiya kingiin bɨdi yɨtkiya mɨ tɨ iikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm sɨma wɨ kariir swokɨ kɨg rani mɨ wɨm kɨma kariirɨn wa kɨgi. Mhoɨiya kɨma naowi mɨ kɨma wɨ omwaiyar swokɨ waiyai. Dimusi rani, kara wɨ kapi naowi mɨ kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. 20 Mɨ mhoɨiya kara swokɨ ɨnsiin ɨdwowi omwai swokɨ waiyam mɨ kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni tɨ siirɨn, kara mɨ kariir Ad ɨeya Adi Komii krɨra wɨ nwɨruwar nwowi. Mɨ kɨma ta saiirɨn ɨna mɨ ɨnokɨnkɨnɨn, kara mɨ kɨma krɨma ɨni nwɨruwar mɨ owɨm.

21 Mɨ yɨpiki kariir yai aiir nɨnokɨnkɨni mɨ sɨmiir wakaeyokna api, sɨma kariiraramar daɨngwokwo ɨski. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi, kariir Adi Komiiyɨn siya wɨ sɨmiiram mɨ aɨngwokwowi. Dimusi rani, sɨma kariiram naɨngwokwokɨm. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mɨ kara wɨ sɨmiiramar mɨ aɨngwokwowi. Mɨ sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nɨisiimauuwi kara ɨni sɨmakar nwowɨn. 22 Mɨ ɨnkamɨn Judas nɨkɨuwiyɨn siya boɨnki, (yɨo tɨriigɨnɨn yɨo Judas Iskariot si rani) Bɨiyan Inkam Komii, kɨra, kɨrar nɨisiimauunaei krɨmiir, wɨ panɨɨna nɨisiimauuwi mɨ iikamɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm nɨnokɨnkɨn karamae sɨma ywo, ha? 23 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, yɨpiki kariiram naɨngwo tɨbmiikɨini mɨ kariir yai ɨmiir wakaeyoknaei mɨ kariir Adɨn, Adi Komii siya wɨ siiram mɨ aɨngwokwowi mɨ siya mɨ kara krɨra wɨ ini hanɨɨn siir kwoɨn ɨiir kwɨrii ɨdwokaii. 24 Mɨ yɨpiki kariiram naɨngwo tɨbmiikɨɨn karamae nwowi mɨ yaiyɨm kara boɨnɨm sɨmiir wakaeyokna ap karamae nwowi mɨ tɨ yaiyɨm kara boɨnɨm, yɨm kariir kwoɨnaɨrga bɨ prɨinaɨngwo boɨnkɨm, yɨm kariir Adɨn, Adi Komii siir hɨranki nɨtkɨm yɨpiki kariir nɨkropkiyɨn tɨ nu ɨiir nɨtam.

25 Kara ɨni kɨmakar nikɨ owɨn mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara kɨmiir asi boɨnmɨmauuwi. 26 Mɨ whɨnkɨnsiisan ɨnkamɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn, yɨpiki mhoɨiya Adi Komii siya nɨkropkii kariir maeyau aiir nokwokairi-naowidɨm kɨmiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi dimɨn taemɨn whɨekakɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi yaiyɨm bɨiya kara nikɨ boɨnɨm kɨmiir sɨmiir swokɨ aɨngwowarkaiyamɨn. 27 Mɨ kara kɨmiir haiburgigi

mi kara kimiirin wi kwoin hiinsima nwowaiginiugigi. Mi ti kwoinin hiinsima nwowiyin kara kimiir hauuwi, yio ti kwoinin hiinsima nwowiyin, iikamim ti nu iiiranim sima hauuwin yio siir hiriinan tani. Yio ini siir kou ywowin mi yio ini sakisa ywowin. Kima wi kipi nidid mi wi kipi nidgin, ti diminin siya nimbiyami. Niingaka. 28 Kima bidiyar wakaeyim kara boinim yaiyim hiniin, kara wi kapi niki amkii mi kara wa swoki iti kimiiram. Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima wi mairgimairga nwokii, kara kariir Ad iiiram nami. Dimusi rani, siya ini kariir kou ywowin mi kimiirin wi siyar whinkinsiisi dimin taeminim simiir tiramin. 29 Ti diminim kara kimiir boinmauuwim biiya, yim ina niki owim bi niki imbiyamkim. Mi mhoiiya sima nimbiyami mi kima wi haini ninokninkini mi wi haini naingwo tibmiikiini kariiramin hiniin kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. 30 Kara kimaka pi hiriihirii yai boin tani. Dimusi rani, inkam biyieyin Setan nikiuwiyin yipikin, iikamim ti nu iiirar nwowirkakim simiir kigirkakiyin, siya ini nitin kariir nonkwonakiyam siya kariir kou bi nwokin. Niingaka. 31 Mi kara ha naingwowi iikamim ti nu iiiranim sima hiniina daingwo, kara ini Adi Komii siiramar naingwokwowin. Mi ti hiriinan saiirsika, kara wi hiriinan asi tiri iinokiinokin. Siya iinokiinokin kariir kariirar boinanaei. Mi kara wa kiwakii siiram, Setan siya nonkwonamim kariirin. Mi tariinanin kima dinsiingi, krima pi ta maeyau aiir haiburgigi mipi pi namkii. Ɨriig.

15

Jisis siya ha boinkin urid kibiyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin karairgin

1 Jisis siya boin, uridgiuridin karairgin. Kariir Adin yio ini inkamin siir numiran urid iiir kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. 2 Mi iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikiini, yim ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram sibgu wakaeyokna ap karamae nwowi, yim ini kwiyam waiwhwokaiyim nae bud karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi kariir Ad ieya kaibwaembwae itkiigi. Mi kwiya nae budiyim, yim wi kariir Ad ieya niyikii yaeya kwo swoki sainam. Mi biewi whirki niuwi sima wi nae kasakasa bud rani. 3 Wim kima wadie bidinanar nwokim. Dimusi rani, kariir yaiyim kara boinmimauuwim kimiir, yim ini kimiir kwoinau waraurar nwokaiyim. 4 Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi kara wi kimiir kwoinau kwirii idwokaii. Mi kwiya uridbud iiir nitinakiu karamae nwowi, ya wi naeisim whir swoki bud rani. Mi iikam kima kariiram naingwo tibmii karamae nwowi, kima wi mii miiyik sibgu mirii rani.

5 Kara ini uridnan ywowin mi wim kima ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, kara wi inan siir kwoinau kwirii idwokaii. Mi siya wi mii miiyik aiirar mirii. Mi kima kwoin whiruwa kanaka nwo karamae nwowi mi kima wi mii miiyik swoki mirii mimin tani. 6 Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi, simiirin wi Adi Komii siya nhiinikriropkii, inkamin iki kwiya biyie biyieyim sim kainiyimnik itkiigiigiiyin nua bieki whwoswomswaeyim wi simiir hiriinan tiri. Mi mhoiiya ti hiriinan kwiyam ha haii mi wi paeya nitoudnankaigii mi yim wi hirar nwoki iusomswaekiyamim. 7 Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi

kariir kwoinin kimiir kwoinau nwokaii mi kimiirin siya kiyaii, siir napam mi mhoiiya kima Adi Komii krimiir Wanin siiram sriii, diminin kima naingwowin siiram mi siya wi hiriinanar mi imbiyami, ti kima srigiyim Adi Komii siiram. 8 Mi kima mii miiyik mirii mi iikamim sima wi kariir Adin Adi Komii siir inig iiir hainanprapraskii. Mi kima iikam imiirin wi hiniina niisiimauuwi, kima kariir kigna miriiyan inkamkim mi kariiram naingwo tibmiigim. 9 Kara ini kimiiramar naingwokwonanaeyin Adi Komii siya mi aingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kima kariiram kiwaki, kara kigriraoyokiyokiiyam mi kara naingwokwowam kimiiramin. 10 Mi kima kariiram naingwo tibmii kiini mi kima wi kariiram nwoki kiwakiyim kara kigriraoyokiyokiiyam mi kara naingwokwonanaeyam kimiiramin, ta kara mi wakaeyokna apa kariir Adin siir yai aiir, saiir hiriinan. Mi siya kariirin ta hiriinan saiirsiyar kigriraokin mi saiirsiyar naingwokwonanaekin. Mi an kara ta siya naingwoyimyok naingwokwonanaeya ini saiir warar ninkin owin.

11 Kara ti yaiyim kimiir boinmimauuwim, kara minsi boinkin, kara hiniinam naingwowi kariir mairgimairga kimiir waraur dwo mi ta mairgimairga wi kimiir kwoinau waraur nwoki inkiniukikaiyim. 12 Kara kimiir boinki, ti yaiyim kima wakaeyokna apanim, kima irni nwirniyam dinan aingwokwo, ta kara naingwokwowa kimiiram saiir hiriinan. 13 Inkam nwirki wi yaeya dimin komii whir swoki tir tani, ti iikamim siya naingwokwonanaeiyim simiirin. Niingaka. Dimin komii ta siya naowi simiirsi wi sasar tiriskii. 14 Mi kima ti dimin taeminim kara boinmimauuwim simiir wakaeyokna api mi kima wi kariir nomiiyau nwowi. 15 Mi tariinanin kara kimiirin pi hiniina boin tani, kima kariir mii priimiriiyan inkamkim. Dimusi rani, iikamim ti hiriinan nwowim yim sima diminin simiir kigriraowiyin inkamin siya tiriiyim simiir bi ninokninkinikim. Niingaka. Mi ankara kimiirin pi hiniina boini, wim kima kariir nomiiyaugim. Dimusi rani, yaimin diminim kariir Adin siya boinmimauuwim kariir, kara kimiir bidi boinmimauuwim. 16 Kima kariirgi kariir bi hiririugim mi kariir siyiu iiir bi napkim. Niingaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyiu iiir napim mi mii miiyik miriiyim. Mi ti diminin wi hiriiyar nwoki okripkaiyim. Mi kima ti dimin iiir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauuwi diminin kima sriiyin siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai aiir wakaeyoknaeikim. 17 Mi ti hiriinanki niuwi mi kariir yaiya kimiirin pi hiniina boini, kima irni nwirniyamin nhami nhami kipi naingwokwo. Ɨriig.

Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir siyiu iiir napim wi simiir sau omom nwowi

18 Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwo rani mi kima ta saiirin wi hiriiyar daingwokwonanae, sima biiya kariiram bi naingwokim. 19 Mi kima ti nu iiirin hinda tindan dimin taemin tiri mi iikamim ti nu iiiranim wi kimiiram naingwowi, wi simamar naingwonaeiya wi saiir hiriinan naingwowi. Kimiirin kara bidi yimbingiyim kariir siyiu iiir napim. Mi wim kima ti nuin siir tiran tani mi iikamim ti nuin siir tiranim sima wi kimiiram naingwo rani. 20 Kima yaiyim kara niki boinmimauuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwowoknaki. Inkamin yipiki inkam nwirni miriiyin, yio siir biiyan inkamin siir kou bi nwokin. Mi sima dimin biyie kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyiu biyieyar mi tiri. Mi sima kariir yai aiir mi wakaeyoknakiswo mi sima kimiir yai imiirin

wa pɨ wakaeyoknan. 21 Mɨ sima tɨ hiriinan siyɨu biyɨeyin wɨ kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyɨu ɨiir napikim. Sima Adi Komiiyin yɨpiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyɨu ɨiir nap rani. 22 Mɨ kara simiir boinmimauuwam nɨt karamaekiswo mɨ dimin miiyɨk tir karamaekiswo mɨ Adi Komii siir nikwowaisiigiswo, yɨo wɨ dimin komii di ywowi. Mɨ an kara simiirin dimin taeminim bidiyar ikɨ boinmimauuwin. Mɨ kara dimin miiyɨk miiyɨk ɨmiirar bidi mɨ tirin. Mɨ tariinanin sima Adi Komii siirin ini digɨumii swokɨ haimriyɨugigim. Mɨ Adi Komii siya hiniina boinkikin, sima siyɨu miiyɨknan bɨ tirkim mɨ simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini. 23 Mɨ yɨpiki kariiram naingwo karamae nwowi mɨ ɨo whwonkam kariir kaowi mɨ kariirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mɨ yim tiriiginim sima, kariir Adin ɨo whwonkam siir kaowiyim mɨ siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyin ini hiriinan ywowim. 24 Mɨ kara diminin biiya inkamkɨ tir karamae nwowin, siir tir nwowi mɨ sima Adi Komii siirin ha nikwowaisiigiswo, yɨo tiriigin sima wɨ dimin biyɨe di tiri. Mɨ sima diminim kara tirim simiirin bidiyar kigin mɨ sima Adi Komii siirin ina swokɨ ikwowaisiiyim mɨ sima ɨo whwonkam karar mɨ kariir Ad ɨeya, kimidiniya kririirni swokɨ anao. Mɨ tiriiginin wɨ dimin biyɨe komiigɨ komii nwowi. 25 Mɨ tɨ dimin hiriinanin tɨ sima tirin siya nimbiyami mɨ tɨ yaiyim Yokwo Komii hir nwowim sima kigna apiyim, yim wa nimbiyami tɨ kamim sima boinkiya saiir hiriinan. Tɨ yaiyim yim hiniina boinkikim, sima kariirin wɨ hinda whisarii ɨo whwonkamar mɨ anaowi.

26 Mɨ mhoɨiya yɨpiki iikam ɨmiir whinkinsiisi, siya wɨ sipi niti. Siya Adi Komii siir naeyɨugin, yɨpiki wɨ yaimwo ara boini. Siya wɨ Adi Komii siir omin siir hiranki niti. Mɨ siya wɨ Adi Komii siir haiburgigi mɨ siirin wɨ kara nikropkii iikam kimiiram mɨ kariir dimin taeminim wɨ siya ninomokninkin haiginiuwi. 27 Wim kima ɨriipɨ hiriinan, kariirin mɨ kariir mii aka, saiirin wɨ yaimwowar mɨ boini. Dimusi rani, ɨiya karar mɨrii bwakaina, kara kimiirar ninokninkin haiginiugin, kariir yaiya mɨ kariir miiya ɨiya kima kanaka nwowa. Ɨriig.

16

1 Jisis siya boin mɨ kara tɨ kariir yaiyim pɨ kimiir boini mɨ kima ta kariir yai aiirin wɨ kipi naingwo owouumimin mɨ wɨ iki dimin biyɨeyim simiiram kipi kigninkwonam. 2 Mɨ sima kimiirin wɨ omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wɨ saiir hiranki nhinikriropkii. Mɨ mhoɨiya ii aeya nimbiyami mɨ iikamim yim wɨ hiniina naingwowi, sima kimiir nisomaowi, sima Adi Komii siir whinkinsiisi. 3 Mɨ sima tɨ dimin hiriinanim kimiirin wɨ hiniina tiri. Dimusi rani, sima kariir Adin, Adi Komii siya mɨ kara, kririir bɨ ninokninkinko mɨ sima wɨ kririiram mɨ aingwo tibmii rani. 4 Mɨ tɨ diminim, tɨ kara boinmimauuwim kimiir mɨ mhoɨiya tɨ dimin ima nimbiyami mɨ sima tɨ dimin hiriinanin siya kimiir nimbiyami mɨ kima wa nwokɨ aingwowarkaigiyim tɨ diminim kara boinim simiir. Mɨ tɨ diminim yim wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeya tiri.

Adi Komii siir naeyɨuin siir mɨi aeya.

5 Mɨ tariinanin kara pɨ kariir Adin, Adi Komii siir kigam nami, yɨpiki kariir nikropkiyin mɨ kara ha nitin. Mɨ kimiir nwirki kariiramin hiniina bɨ swokɨ aingwokin mɨ hiniina bɨ swokɨ sriigin, kira pinda nami? 6 Mɨ tariinanin kara kimiirin pɨ hiniina boinki. Kimiir kwoinim maɨrgimaɨrga

nwo rani. 7 Mɨ kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii. Tɨriigɨnɨn yɨo wɨ wadɨeyar nwowi. Mɨ kara nami kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mɨ tɨ ɨnkamɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨn, siya wɨ nikɨ ɨt rani, kɨmaka nwowamɨn. Nɨingaka. Mɨ kara nami mɨ siirɨn wɨ kara nɨkropkii, kɨmiiram, kɨmaka nauunɨ oniyam. 8 Mɨ mhoɨiya siya nɨti, iikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm wɨ siya nauunɨ ɨisiimauuni, tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨma nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨm sɨmiirɨn. Mɨ sɨma nɨnokɨnkɨn tani, pɨkɨ hɨnɨɨn ɨkɨn wadɨeyɨn. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨriinan saiirsiyar hɨdi. 9 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe tɨrɨm sɨmiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi. Dimusi rani, sɨma kariiram bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm. 10 Siya iikam ɨmiirɨn wɨ dimɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨm sɨmiirarar tɨri. Dimusi rani, mhoɨiya kara nami kariir Ad ɨiiram mɨ kariir ɨgsopa wɨ siya nokwokairinanaowidi. Mɨ kɨma kariirɨn wɨ kɨg karamae hɨriinan saiirsi nwowi. 11 Mɨ iikam ɨmiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi hɨnɨɨnɨn, iikamɨm tɨ nuɨn siir tɨranɨm yɨpɨkɨ siyɨu biyɨeyɨm sɨm napɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya hɨdi. Dimusi rani, Adi Komii siya tɨ ɨnkamɨn Setan nɨkɨuwiyɨn yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir kɨgrɨraowiyɨn siirɨn wɨ warar nɨnkɨn hɨdi.

12 Kara dimɨn kasa naɨngwo rani, kɨmiir boɨnamɨn. Mɨ kara sɨmiirɨn pɨ kɨmiir boɨn tani. Dimusi rani, tariinanɨn sɨma sɨmiir nɨnokɨnkɨn tani. 13 Mɨ mhoɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn yɨpɨkɨ yaimwo boɨniyɨn siya nɨti mɨ wɨ siya nɨisiisiimauuwi, dimɨn wadɨe wadɨeyɨm mɨ dimɨn kɨingɨ kɨinɨm. Siya yaiyɨm wɨ siir kwoɨn aɨrgɨ naɨngwo boɨn tani. Nɨingaka. Yaiyɨm siyar wakaeyɨm, siya wɨ sɨmiirgɨ sɨmiirar boɨnmɨmauuwi kɨmiirɨn tɨ dimɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm. 14 Siya wɨ kariir ɨnɨg ɨiir hainanpraprasi. Dimusi rani, tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ kara boɨnmɨmauuwɨm, siya wɨ sɨmiir haii mɨ wɨ sɨmiirar swokɨ hɨurworwokai haigɨnɨuwi kɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn. 15 Digworaekwowɨm kariir Adɨn, Adi Komii siirɨm yɨm kariirgɨm. Mɨ kara hɨriinan asi boɨni, Adi Komii siir naeyɨuɨn kariir yaiyɨm wɨ siya hainaowidi mɨ wɨ siya boɨnmɨmauuwi kɨmiirɨn, kɨmiir kwoɨnau haigi okaiyam. Ɨriig.

Tariinanɨn kɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga karamae nikɨ owɨm mɨ mhoɨiya kɨma wa maɨrgɨmaɨrgaei

16 Ɨi prɨei rani, kɨma kariir kɨg karamae nikɨ oki. Mɨ mhoɨiya ɨikwɨrkɨ nɨuwi, kɨma kariirɨn wa swokɨ kwakɨgwɨni. 17 Mɨ kam nhɨrɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma, sɨma sɨmar yɨnsrɨi ansrɨina, ta yaiya saiir yaim-wokɨyaimwowa ta siya boɨnkiya ya panɨinga? Siya hɨnɨina boɨnkɨn, mhoɨiya kɨma wɨ kariir kɨg rani. Mɨ mhoɨiya kɨma kariirɨn wa swokɨ kɨgwɨni. Mɨ siya tɨ siir warar mɨ boɨn, kara kariir Adɨn siiram nami mɨ siya hɨriinan dimusi boɨnkɨn? 18 Mɨ sɨma diriiyar boɨnki, tɨ siya boɨnkiyɨn siya dimu kwaboɨnkɨkɨn, siya ɨi prɨei bɨ kwaboɨnkɨkɨn? Krɨma ta yai aiir bɨ swokɨ ɨnokɨnkɨnkɨkɨm. 19 Jisɨs siya bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨn kwoɨnɨn sɨma naɨngwowɨn siir srɨiyam tɨ dimɨn ɨiiram. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma, kɨma kɨma mɨnam nɨnsrɨi ansrɨigɨm, tɨ dimɨnɨn kara boɨnkiyɨn hɨnɨɨn, mhoɨiya ɨi prɨei rani, kɨma kariir kɨg karamae nwowi. Mɨ mhoɨiya ɨikwɨrkɨ nɨuwi, kɨma kariirɨn wa swokɨ kɨgwɨni. Ana kɨma tɨ dimɨn ɨiiram srɨigɨn? 20 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, mhoɨiya kɨma wɨ kariiram nougii mɨ kɨma wɨ nouuboboɨn prasae kɨnki rani mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani. Mɨ iikamɨm nuanɨm, sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga prasae kɨnki rani. Mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwoki rani mɨ mhoɨiya kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga haɨni

nwowi. 21 Mɨ wiga yinisim naokainam tiriyim, saeya ina ninokninkina iiya yinisim ieya kaknanaokaiyana. Kariir iiya ini kingiin nita. Mɨ saeya pɨ kimpipisu prasae swoki kin tani mɨ saeya pɨ mairgimairga nwo rani, ti siiramin. Mɨ mhoiiya saeya pɨ yinisim iiir yaokainaki mɨ saeya pɨ ta kimpipisu aiir swoki aingwoki rani. Niingaka. Saeya mairgimairga dimusi nwo rani, saeya yinisim iiirin bidi yaokainakiyin. 22 Tariinanin kima mairgimairga nwo rani. Dimusi rani, kara wɨ kapi naowi. Mɨ mhoiiya kara swoki insiin idwowi, kara wɨ omwaiyar swoki waiyai. Mɨ kara wɨ kimiir swoki kigi mɨ kima wɨ mairgimairga prasae nwo rani. Ta mairgimairga kimiir kwoinau waraur nwokaiya saiirin wɨ inkam nwirki ninɨskii hai rani. Niingaka.

23 Mɨ mhoiiya ta iiya saeya nimbinii, kima wɨ diminam kariiram srii rani. Kara kimiirin yaimwowar boinkii, kima Adi Komii siiramin diminam srɨii, siya kimiirin wa hauugii. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. 24 Mɨ biiya mɨ tariinanin iriipɨ hiriinan, kima Adi Komii siiramin diminamin kariir inig komii iiir bɨ srii boinkikin. Niingaka. Mɨ kima siiramin diminam sriigii mɨ kima wa haiwini. Mɨ siya kimiirin wɨ mairgimairga komiiyar nwokii. Ɨriig.

Jisis siya nuan dimin biyie biyieyim bidi ikwowaisiigigim

25 Kara kimiirin boiniyio yai boini mɨ mhoiiya ta ii aeya nimbinii mɨ kara ti diminim simiir yaimwokiyaimwowim wɨ boinmimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wɨ yaimwo imiirarar boini, Adi Komii siirin. Mɨ mhoiiya kima siir ninokninkini, kima wɨ wadie nwoki owim. 26 Mɨ mhoiiya ta ii aeya nimbiyami, kima Adi Komii siiramin wɨ kariir inig komiiyin siir inig iiir kwisboinki. Mɨ kara siiramin dimin taeminamin wɨ kimiiram srii rani. Niingaka. 27 Dimusi rani, krimiir Adi Komii krimiir Wanin, siyarin ini kimiiramar naingwokwokripkaiyin. Mɨ siya diminin kima sriigii siiram, siya wa wakaei. Siya kimiiramin ina naingwokwowin. Dimusi rani, kima kariiram naingwokwowikim. Mɨ kima wɨ haini ninokninkini, kara Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mɨ nua tiriirin ha nitkin. 28 Biiya kara Adi Komii siir haiburgigin mɨ kara ti nu iiirin ha nitkin. Mɨ tariinanin kara ti nu iiir haiburgigi mɨ kara wɨ hiriiyar swoki ami Adi Komii siir kigam.

29 Mɨ kamim siir kigna miriiyim sima siir boin, yaiyim tariinan kira boiniyim kira nimprio boin tani, ini hindara haknowidninkinkiyim. Kira boiniyio yai boin tani. 30 Mɨ tariinanin krima ini haini yinokninkinkiyim, dimin taemin whiekakim kira simiirin ina ninomokninkin digin mɨ krima pɨ kiriir srɨiyam swoki min tani. Niingaka. Diminim kira boini yim kaimwowairgim. Krima hiriiyar ninokninkini, kira Adi Komii siir haiburgigin mɨ ha nitkin ti nu iiir nauuni oniyam. Dimusi rani, wara yaiyim kira boiniyim krimiir, yim bwamkibwamim simiirar nanaakninkii haiginiuwi. 31 Jisis siya boinki, tariinanin, kima ini hiriiyar naingwo tibmii kiinim, kara Adi Komii siir haiburgigin mɨ tiriirin ha nitkin, aniya? 32 Ɨiya bidi yimbiniya. Niingaka. Sima bidi yitim. Mɨ iikamim kimiirin wɨ yapa yapa sima nwowaiginiugii mɨ kima wɨ hinda tinda ninoopami. Mɨ an kara ti inkam nwiruwan an wɨ kanakanar nwoki kara wɨ kanakana nwoki rani. Niingaka. Adi Komii siya wɨ kanakar nwowi. 33 Kara ti diminin kimiir bidiyar iki boinmauuwin, kima kanaka nitanakiukripkaii mɨ kima mhii hiinsima nwowi. Mɨ ti nuan iikamim dimin biyie kimiir tirhaiginiuwi, kima wɨ kipi krii, wɨ sibgu dokworinu.

An kara ti siyiu bibiyieyim ti nuan iikamim sima tirkiyamiyim simiirin bidi yokworipukimaigigim. Iriig.

17

Jisis siya Adi Komii siiramin minam sriigin siir kigna miriiyim kamim simiir whinkinsiis haiginiuwim

1 Mi ti dimin taeminim Jisis siya boinkiyim simiir mhoiiyan, siya koua ha ninansiina kaokiyin mi siya ina boinkiyin, Adi, kariir iiya bidi yimbiniya. Kira kariir inig iiir hainanki ti dimin taeminim wi kira tiri kariir simiirsi. Mi ti hiriinan siyiuin kara, kiriir yinisimin wi kiriir inig iiir nwoki hainankiyim. 2 Dimusi rani, kira kariirin inig komii bidi hauugiyin, kira hiniina boinkikin, yio ini ywowin. Mi kara wi ti nuan iikamim simiir nwoki hauuwim, yipiki kira hauugiyim kariir. Mi simiirin wi yaeya inig win kara hauu haiginiuwi mi sima wi wadie hiriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. 3 Iikamim kiriirin ina ninokninkinim, Adi Komii nwirki nwiruwan kinakinairgin. Mi kira mi Jisis Krais kara inkamin kira nikropkiyin, kara hiriinanam nitkin sima kririir ninokninkinim mi kririir siyiu iiir nwoki apim. Mi hiriinanki niuwi, iikamim yipiki ti digworaekwo imiiram naingwo tibmii kiinim yim wi wadie hiriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. 4 Mi iikam imiirin kiriir inig komii iiirin kara bidi yiisiimauuwim ti nu iiiranim. Kara dimin taeminim kira nimbingiyim kariir kara tiram, yim bidi digiyim. 5 Adi, kira ti inig komiiyin biiya nu iiir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, iiya kara kinakar niki owa mi ha haiyin mi kira siirin kariirar swoki hauugi.

6 Kara ti iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, ti nu iiiranim simiir nanaakninkii haiginiuwam tiri mi simiir boinmauuwam tiri hiniin, kira paniingin. Sima kiriir iikamkim mi kira simiirin kariir bidi hauugiyim mi sima ini kiriir yai imiirar wakaeyokna apim. 7 Mi tariinanin sima bidi yinokninkinkiyim dimin taeminim kara tirim simiirin, biiya kira haugiyim kariir, kara tiram. 8 Kara yaiyim biiya kira boinim kariir simiir bidi boinmimauuwim mi sima, simiiram ina naingwo tibmii kiinim. Mi sima ina ninokninkinim kiriirin, kariirin kirar nikropkikin mi kara kiriir om waraurankar niuunaiinikin tiriirin.

9 Kara kiriirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Kara kiriirin minam bi sriigikin, iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir whinkinsiisim. Niingaka. Kara kiriiramin minam sriigikin iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis haiginiuwim. Dimusi rani, sima kiriir iikamkim. 10 Dimin taeminim kara nonkwowim yim kiriirgim. Mi tiriiginim kira nonkwowim yim kariirgim. Iikamim wi kariir inig komii iiir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir nwowim simiirsika. 11 Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriir kigamin. Mi mhoiiya kara wi ti nu iiir nwo rani mi yim sima wi tirar nwowi. Adi Komii, kira wadiekin simiirin kira kigrirao, kiriir kirie komii aeya. Ta kirieya biiya kira hauugiya kariir. Mi ti iikamim ti tir nwowim sima wi iripa kinaka ta kirie aiirsi nwowi. Kririir hiriinan, ta iripa krira mi owiya saiir hiriinan. 12 Mi iiya kara simakar nwowa, simiirin karar kigriraokim, kiriir inigin siir kirieni. Mi yim sima ini wadie kinar nwowim, nwirki nwiruwairgin, yipikin wi sasar nonkwobumbuninkini. Mi ti kiriir yaiyim Yokwo Komii hir nwowim biiya, biiyan kamim sima winkiyim, wi hiriinanar mi imbiyami. 13 Mi

tariinanin kara wi kapi niti kiriiram. Mi ti yaiyim ti kara boinim kara ti nu iiir nwowin mi sima bidi wakaekiyim ti yaiyim kara boinkiyim kiriir. Mi kariir mairgimairga wi simiir kwoinau nwoki owim. 14 Kara simiirin yaiyim kira boinmimauugiyim kariir simiir boinmimauugin. Nuan iikamim sima wi io whwonkam simiir nanaowi. Dimusi rani, ti iikamim sima nuan digworaekwowim simiir nap rani, kariir hiriinan, ti simiir nap karamae kara mi owa saiir hiriinan. 15 Kara kiriirin minam bi sriigin simiir nikiunam, ti nuin siir tirankin. Niingaka. Kara kiriiramin minam sriigikin, simiir kigriraowim. Mi ti inkam biyieyin Setan nikiuwiyin, simiirin wi nonkwobumbuninkin tani. 16 Sima ti dimin taeminim ti inkamin siya boiniyim simiir bi wakaeyokna apikim. Ta wakaeyokna ap karamae kara mi owiya simiir saiir hiriinan. 17 Kira ti kam imiir dimbingi kiriir inkam nwowam ta kiriir yaimwowa kara boinmimauuwa simiir saiirsi. Kiriir yaiyim yim yaimwowairgim. 18 Kara bidi yikropkiyim simiirin iki iikamim nuanim simiiram kariir mii aiir miriiyam. Ta biiya kira nikropkiya kariir mi kara ha nitin nuan iikamim simiiram kiriir mii aiir miriiyam saiir hiriinan. 19 Kara, kanakanar hauunakin kariir piu aiirin pi naonamim kiriiram. Mi ti iikamim kira nimbinim sima wi kiriir siyiu iiir nwoki apim, ta kiriir yai kibiya kara boinmimauuwa simiir, saiirsi.

20 Kara ti kamim ti tir nwowim simiiraram kwisboinki rani, kara kiriiramin ti iikamim yipiki kiriir yai aiir wakaei mi sima kariiramin wi haniingi naingwo tibmii kiingikiini. 21 Adi, kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima nwiruwar dwowiski, ti kira mi kara krira mi owiya nwiruwa saiir hiriinan. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima kririiraramar wakaeyokna ap iski. Mi ti iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim, kariirin kira nikropkikin tiriirin. 22 Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiiyin biiya kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi nwiruwa asi nwowi, ta nwirua krira mi owiya saiir hiriinan. 23 Kara wi simiir kwoin iiir kwirii idwokaii, ta kira mi kwirii idwokaiya kariir kwoin iiir saiir hiriinan. Mi sima wi nwiruwar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinkiyim hiniin, kariirin kira nikropkikin ti nu iiir nitamin. Mi kira simiiramin wa timi aingwokwonanae ta kira naingwokwonanaeiya kariiram saiir hiriinan.

24 Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir ywowim. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima wi kanakar wini oni, omin mhoiiya kara nwowanin siirin mi sima kariir dimin komiiyin paenan niuyaeiyin wi siir nwoki kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iiya kira ti nu iiir nonkwokwowa mi kira ti dimin komiiyin paenan niuyaeiyin kariirin hiriinansi hauugin. 25 Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyiu iiir mi sibgu ap rani. Niingaka. Ini kanakanar ywowiskiyin mi ti kamim ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar nikropkikin tiriirin mi ha nitkin. 26 Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara simiirin pa swoki boinmauuwi hiniinin, kira wi simiiram daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeiya kariiram saiir hiriinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii idwokaiyim. Iriig.

18

Jisis siirin Judas siya hauugin sau omomim simiir iin.
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

1 Mi mhoiiya Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin mi mhoiiya siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya ieisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim sima hir ini idwowiu. 2 Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisni napwouin, siya ta numir aiir bidi yinokninkinin. Dimusi rani, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima iinokiinokin iripa hir haingiriyiu owikim. 3 Mi mhoiiya Judas siya kam nhirim yaii niniiyim mi kam nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim yipiki prismi biiyan inkam nwowim mi Farisi kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas saikan sima simar yam ta numira saiir hiriirin. Mi sima sau, irim hipig minim warar yinkin hainam mi sikwo paeyim warar mi inkin bigna apnam. 4 Jisis siya ti dimin taeminim iikam ima tiranim siir, siya bidiyar yinoknинkinin. Mi siya simiir kingiingikingiin ha nitin mi ina ini sriiniyin, kima nhiniiram kigi? 5 Mi sima siir boin, krima Jisisin om Nasaretanin siiram nitkim siir nonkwonamam. Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, karairgin Jisisin.

Mi inkamin Judas nikiuwiyin, yipiki wir Jisis siir napwouin, yio ini simaka hirar ninkin okwowin. 6 Mi Jisis siya ha boinkiyin hiniin, karairgin Jisisin. Mi ti kamim hir nwowim, sima siir kigim mi sima ha swoki kriinamim mi ina yakaigainamim nua. 7 Jisis siya simiirin ina swoki sriigiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hiniin, kima nhiniiram kigi? Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, krima Jisisin om Nasaretanin siir nokwonamam nitkim. 8 Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hiniin, karairgin Jisisin. Mi kima kariir nonkwonamam niti mi kima ti kariir kamim simiirin pi hindara kigninkin amki. 9 Mi siya ti diminim ha boinkiyim mi ti yaiyim biiya siya boinim, wi simiir hiriinanar mi imbiyami. Biiya siya hiniina boinkin, adi, iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, kara simiirin wi nwirni nonkwo iuguski rani. Niingaka. 10 Saimon Pita yio kamkiuwin whira nwowi mi siya ha kiwokhaigiyin maeyauwa siir hopkrikiuwa hiranki mi siya ha kinawana yomkiyin mi siya kimidiniya inkam nwirin Malkas niukiuwiyin siir wiin aiir haingrip itkiigi yipikin prismi biiyan inkam komiiyin si mii miriiyin. 11 Jisis siya Pita siir boinki, kira, wara kiriir kamkiuwin maeyauwa siir hopkrikiuwiya saiir ti swoki hopkrikiugi. Kara ti kamim simiirar mi kignинkin diriraeraramar mi tiri, ti diminin sima tiram tirin kariir. Kariir Adin siya nibingiyin kariir siya hiriinanamar nimbingikin ti hiriinan dimin iiir tiram. Sima kariirin wa tiowi mi kariirin wa kimbipisu haiginiuwi. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komiiyin Anas nikiuwiyin siirim yikropki

12 Mi kamim yaii niniiyim mi kamim simiir kigriraowi ikim, sima simar ywoki kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim simakan. Mi sima Jisis siirin ha nonkwonamim mi sima siir iinao ha kogrimdinunamim, 13 mi sima siirin bii kimidiniya inkamin Anas nikiuwiyin siiram yikiunam, siir kigiuwim. Siya Kaiafasni niugin, yipiki prismi biiyan inkam komii nwowin ti biewi iiir. 14 Ti inkamin Kaiafas nikiuwiyin biiya Isrelmi iikamim sim niki boinin hiniin, siya siyar mi aowi ini mi owin, iikam whiekak krimiirsiyin. Iriig.

Pita siya Jisis siir wokinomokou boinkin
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

15 Mi sima Jisis siirin ha nikiunanamin hiriir mi Saimon Pita mi inkam nwirin Jisis siir kigna miriiyin, sowa siir mhoiiyar yam. Mi prismi biiyan inkam komiiyin yio siya bidi yinokninkinin ti inkam nwirin siir kigna miriiyin siirin. Mi siya ha namin, kimidiniya hira omaka aiir nidyokiyokaiya saiir bopwo hir ini okwokaiyiu. 16 Pita yio hiriinan bi tirkin, yio siya ini anowin napninopkainamiyin hiira saiirin, ini hirar yokwowin. Mi inkamin Jisis siir kigna miriiyin yipiki prismi biiyan inkam komiiyin siya ninokninkinin siya idowiiya ha swoki apnaniyamin mi siya wiga anowin napninopkainamiyin siir hir nokwowa saiir yani boiniu, Pita siir nikiunaninopkainamam hiriir. 17 Mi wiga hira saiir ano iiir kigraowiya saeya Pita siir boinki, ana kira Jisis siir kigna miriiyan inkam nwirkin, iyie? Mi Pita siya ina boinkiyin, kara wara rani.

18 Ya taka iiya pan prasaeki bi nwoka mi iikamim yipiki prismi biiyan inkam komiiyin siir mii miriiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowi ikim sima pae aiirar nokwoyokai onikim simiir piuim huua kinam. Mi Pita siya ha mi amin mi siya simakar mini okwo oniyiu, siir piua huua mi kinim. Ɨriig.

Prismi biiyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, srii nhirim
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

19 Prismi biiyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, yaiyim biiya iikam imiir siya boinmimauuim simiiram. 20 Mi Jisis siya siir boinki, iinokiinokin kara maeyauwim iikam hoimgaki haingiriyiu owiyim simiir hirar mi boinmimauugin. Mi kara kariir yaiyim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiyim mi omakam Adi Komii siir inig hainani ikim, simiir hir bidiyar mi boinmimauuin. Kara, kariir yaiyim bi swoki imprio boinmiminkin. Niingaka. 21 Dimusika, kira ti hiriinan diminim kariir sriiyin, ha? Kira iki iikamim kariir yai aiir wakaeyim simiirar srii. Kira kara boinim yaiyim simiiramin simiir srii sima ina ninokninkinim dimin taeminim kara boin imiirin. 22 Mi mhoiiya Jisis siya hiriinan ha boinkiyin mi inkam nwirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyin saika kingiin hir nokwowin, Jisis siirin siya yobwaeki mi ina boinkiyin, ti hiniin yai biyieyim prismi biiyan inkam komiiyin siir kipi boin. 23 Jisis siya siir boinki mi kara yai biyie boinkswo mi kira nhirmiyin ha mi boinkiswo yio nikrani mi kara ti yai wadie aiirar boinkiyin mi kira kariirin whisarii dimusi tiokin, ha?

24 Mi sima Jisis siir srii digiyim mi sima siirin ina kogrimdinuwin mi ti inkamim sima siirin hiriinankakar yikropki prismi biiyan inkam komii nwirin Kaiafas nikiuwiyin siir nini kigiuwam. Ɨriig.

Pita siya Jisis siir miisisaekin mi siya ina swoki boinkiyin kara siir bi ninokninkinkin
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

25 Pita siya pae hirar niki okwo onikripkaiyin siir piua huua kinam mi kam nhirim sima srii siirin, ana kira Jisis siir kigna miriiyan inkam nwirkin, iyie? Si rani? Mi Pita siya ini hiriiyar miisisae boinkripkaiyin. Niingaka. 26 Mi inkam nwirin prismi biiyan inkam komiiyin siir mii miriiyin, ti inkamin yipiki Pitaki si haingrip itkiigiyin siir wiin aiir mi siir piugani inkam nwir ieya. Mi siya srii siirin hiniin, biiya kara ta numir aiir nwowin kara kiriirin hir kigin, kira saikar nokwokin, ana kira? 27 Pita

siya ha swoki miisisaeyin mi siya ina boinkiyin, kira kariir bi kigin. Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan kakarugin ina yikiyin. Ɨriig.

Sima Jisis siirin gavmani inkamin Pailat nikiuwiyin siiram yikropki (Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

28 Mi kamim Jisis siir nikiunamim sima Kaiafas siir omaka aiir haiburgigim mi sima siirin gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir yikiunam. Ya tariigina ya iiya bidi pirkinkiyakwoka. Mi inkam komii komiiyim Isrel simiirim sima gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir paniinsi yamsi. Dimusi rani, pi sima omaka inkamin yipikin Isrel simiir piugana saiir karamaeyin pi saiir napninopkainami mi Moses siir siyiu komiiyin yio ha boinkin, sima wi miiyiknan nwo rani, Adi Komii siir whwonkam idan wi iki inkamim piu iokak nwowiyim wi simiir hiriinan nwowi. Mi sima naeyim ii komiiya yaewou nikwo aeiya Pasova saiir naeyim wi kipi mi ae. 29 Mi sima hiriir bi napninopkainamkim. Mi gavmani inkam komiiyin Pailat nikiuwiyin siya idowiiya ha napnaniyin mi ina yani sriiyiuin simiir, kima ti inkamin siir dimusi boin hiuriyiugin? 30 Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, siya dimin tirbu karamaekiswo mi krima siirin pi tiriir di yikiunani. Niingaka.

31 Mi Pailat siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, siirin kima kima ti ikiunam mipi kima kima tini hidiu siirin kimiir yapa kaunsil aka. Mi kimiir yapa siyiu iiirar tini tiriu kimiir brougae wanwiyae ima boingigim kimiir inkamin dimin biyie tiriyin mi siirin ha tiriyin, siir hiriinan. Mi sima siir yai aka ina yowarkii boinim, om komii Rom hiran gavmanin siya wi krimiir kigninkin tir tani siir tioamin mi siir nisomaowamin. 32 [Mi ti diminin nimbiyamin mi sima wi yaiya biiya Jisis siyar niki boina wi saiir hiriinanar swoki tiri, siya naowamin.] 33 Mi ta Pailat siya boinkiya saiir mhoiiyan siya ina swoki apninopkainamin gavmani omaka saiir hiriir. Mi siya siir kam imiir boinki, sima Jisis siirin kingiin hiriir nikiunamim. Mi siirin ina sriiyin, ana kira Isrelmi iikamim simiir kigirkakan inkamkin, iyie? Si rani?

34 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi yio tiriiginin yio kiriirar kwoinkin, ti kira boinkiyin hiriinan, iyie? Kira nhirmi yai wakaekin? 35 Mi Pailat siya siir boinki, kira hiriiyar naingwowi kara Isrel simiir piugana saiir inkam nwirkin, aniya? An kara niingaka. Kiriirin Isrel simiir piugana saiir iikamim mi simiir prismi biiyan inkam komii komiiyim sima nonkwonakikim mi kiriirin sima nikiunanikin tiriirin. Kira dimu tirkin? 36 Mi Jisis siya siir boinki, kara ti iikamim ti nuin siir nwowim simiir kigriraowan inkam tani. Mi kara ti iikamim ti tiranim simiir, kigriraowan inkam nwokiswo mi iikamim yipiki kariir siyiu iiir napim yim wi kariirar pi whinkinsiis haiginiuwin yaii simaka niniiyamin. Mi sima kariirin wi di yonkwonanii. Niingaka. Mi kara wi tir di ywowi, iikam imiir kigriraowam. Niingaka.

37 Mi ta Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiyin. Ana kira inkamin iki iikam nhirim simiir kigriraowan inkamkin, iyie? Si rani? Mi Jisis siya siirin ina boinkiyin, kira kariirin ha boini, kara Inkam Komiigin. Kariir apua kariirin ti nu iiir naokainaka mi kara ti nu iiir asi nwowi mi ti hiriinan saiirsika, kara wi ti dimin whiruwan siirara asi tiri iikamim simiir ninokninkin haiginiuwam mi yaimwo simiir boinam. Mi yipiki yaimwokiyaimwo aiir sibgu wakaeyokna api, yio siya kariir yai aiir wakaeyoknaeikin. 38 Mi

Pailat siya siirin ina swoki sriigiyin, yaimwokiyaimwowa ya paniinga. Ɨriig.

Pailat siya simiir boinki, Jisis siirin paeyin hiiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mi ti yaiyim sowa boinkiyim simiir mhoiiyan mi Pailat siya ina swoki apnaniyamin idowiiya hiriir Isrel simiir kam imiiram. Kara ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya wa nao rani. Niingaka. 39 Mi kimiir siyiuin yio hiniingin kara iinokiinokin inkamin nwira nikropkiikin maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyim saiir hirankin ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova saiir. Mi kima ha naingwowi ti Isrelmi inkam komiiyin siirin kara pi yikropki rirmiiya nwowamin kimiiram, iyie? Hiniin kipi tir? 40 Mi sima ha kauwok boinkiyim mi ina boinkiyim, si rani! Krima minam naingwowi, kira Barabas siir dikrop apniki. Ti inkamin Barabas nikiuwiyin, yio hiiyan inkamkin mi inkam nisomsom aokaowan inkamkin. Ɨriig.

19

1 Mi mhoiiya Pailat siya Jisis siirin ha swoki ikiunaninopkainamin mi siya siir kamim yaii niniiyim simiir boinki, Jisis siirin idgiuni sima nipimparim. 2 Mi sima siirin idgiuni ha nipimparim mi sima uridin amridamridkakin ha haiyin, kimidiniya siir mwo iiir kaigrisiuhaiginiu. Mi sima yiuis paridnana mi urid amridamridkakin ha mi haiyo inkam komiiyin nu kigriraowiyin siya niiyo hiriinana kimidiniya siir ii haiginiu. Mi sima siirin haini hopmimin gwo mi ina boinkiyim, 3 krimiir kwoin komiiyin hiriiyar naingwowi, ti Isrelmi inkam komiiyin wi hiriiya nok-woyokiyokiigiyami. Mi sima siir kingiin ha nitim mi kimidiniya siir tio. 4 Mi Pailat siya idowiiya ha swoki apnaniyamin mi siya kimidiniya iikamim hir nwowim simiir swokani boiniu, kima ta saiir ti wakaeki, siirin pi kara nini ikiunanakii mipi idowiiya waraur nikrop apnikii. Mi kima ta saiir dinokninkinkii, kara siirin ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya pa nao rani. Niingaka. 5 Mi mhoiiya Jisis siya idowiiya ha napnaniyamin, ti urid amridamridgakin, siir mwo iiir kaigrisiugiyin mi yiuis paridnana sima mi ii haiginiugiya aka, yo ini hiriinanar ywonaniyamo. Mi Pailat siya ina boinkiyin, siir kigi, ti siya inkamin. 6 Mi prismi Biiyan Inkam Komii komiiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim, sima siir kigiyim mi sima ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin, saika dinkin irinugi, siirin paeyin hiiniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Mi sima ti hiriinan yai kauwok boinkiyim mi Pailat siya simiir boinki, kimar ti onkwonam siirin mipi kimar nwoki inkin irinugiyim paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Kara siirin dimin whir siya tirbu bi hidyiskaigin mi siya pi saiirsi ha nao rani. Niingaka. 7 Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima boinki, yaiyim siyiu komii siirim krima napiyim yim hiniina boinkim, siya wa dao. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin.

8 Mi Pailat siya ti hiriinan yai imiir wakaekiyin mi siya nidid prasae bi kinkikin. Dimusi rani, Jisis siya ha boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin. 9 Mi siya Jisis siirin ina swoki ikiunaninopkainamin gavman simiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naingwokin, Jisis siya

Adi Komii siir yinisimkin. Mi siya siir boinki, kira kariir boinki, kira pindankin. Mi Jisis siya bi wakae boinkikin siya ini yai mikrimar ywowin. 10 Pailat siya siir boinki, kira kariir yai aiir wakae boin karamae dimusi nwowi? Mi kira ha naingwo rani, kara kirie komiigakin mi kiriirin wa nonkwo iuguski rani mi kiriirin paeyin hiiniyin nirioninkinin saika wa mi inkin irinugi rani, aniya? 11 Mi Jisis siya siir boinki, kira ini kariir kou ywowin, dimusi rani, kiriirin Adi Komii siya kignink in tirkin ti dimin iiirin. Dimusi rani, inkamin yipiki kariir nikropkiyin tiriir, kiriir iingi nonkwowam, yio siya dimin biyie prasae bi tirkin. Mi ni kira, dimin komii bi tirbugin. 12 Mi Pailat siya ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya hiniina yaingwo, siya Jisis siirin wi paniina nonkwo iuguskii. Mi Isrel simiir kam ima boinki siirin mi kira siir nonkwo iuguskii karam nwowi mi kira tari om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa simiir kigirkakiyin siir whinkinsiis haiginiu rani. Mi inkamin ha boini, iki iikam nhirim simiir kouwin ini karar ywowin mi simiirin ini karar kigirkakim mi yio ti hiriinan inkamin yio Sisa siir sauan omomkin. 13 Mi Pailat siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siirin ina yikiunaniyamin idowiiya hiriir. Mi siya kimidiniya ipiiya maeyaua inkam komiigi nidwokai hidiya yaimin dimin saiir yidwokai, maeyaua ha dapiya siiya siyiu. Mi Hibru simiir yaigina ya hiniina dapika, Gabata.

14 Ya ta iiya, ya Isrel simiir iikamim nae sima diriraeraran ii aeya, wou nikwo aeni ii komiiya Pasova nikiuwiya saiiram ya saeya ya nabiebopwoka ta Pailat siya boinkiya hiriinan simiir, tisi kimiir inkam komiiyin, kima siir kigi. 15 Mi sima ina swoki kauwok boinkiyim, siirin disomaoki, siirin disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir sriigi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kimiir inkam komiiyin kimiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biiyan inkam komii komiiyim siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka. 16 Mi ta sima boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir iin yonkwoki mi siirin sima yonkwonam mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi. Ɨriig.

Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya nirioninkinin saika (Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

17 Mi kamim yaii niniiyim sima siirin ha nonkwonamim mi paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yio ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyaua ha dapiya inkam mwokiu saiir hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.) 18 Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankiigi. Mi sima inkam nwiso saika hir warar yinkin irinu inakiigi paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Nwirin yio iniig miiya mi nwirin yaioyae miiya. Mi Jisisin yio ipwoniya ywokai. 19 Mi diminin Pailat siya winboinkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boinki, sima saiirin paeyin siir nirioninkinin saika dipakiugi. Mi yaiyim siya winkiyim yim hiniina winboinkikim, tikinin yio Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiiyin simiir kigriraowiyin. 20 Mi Juda simiir iikamim ti yaiyim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyaua kam ima ninkin irinu inankiigiya Jisis siir, paeyin hiiniya nirioninkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa.

Pailat siya ta yaiya Hibru simiir yaigin aiir win boinkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar. 21 Mi mhoiiya Isrel simiir prismi biiyan inkam komiiyin ha namin, siya Pailat siir ini boiniu, kira hiniin kipi winboinki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Niingaka. Kira hiniina ti winboinki, ti inkamin siya siyar boinan hiniin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin. 22 Mi Pailat siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, diminin kara winkiiyin, yio bi swoki kisinaeikin hiriiyar nwowikin.

23 Mi kamim yaii niniiyim, sima siirin ha ninkin irioninkin inankiigiyin mi ti kam nwiiyim sima Jisis siir yiuisim ha haiyim mi ina sioitkin hidim. Sima whieyim kwiiya sioitkin mi sima nwonira nwoniran whieyim kwokwira inan hai. Mi sima siir yiuis bripriya sima nii haiginiugiya pan karamae nwowiya saiir warar yinkin hai. 24 Mi kamim yaii niniiyim sima boin, ta yiuisa ya hiriinanar dwo, krima saiirin pi kipi niinikiwomwit. Krima saiiramin pi gwo kwira satu nikiuwiya pi saiir gwowi. Mi krima pa nwoki kigim saiirin pi nhinga haii, kira, iyie kara? Mi sima saiirin hiriinanar mi tir. Mi ti yaiyim biiya profet kamim sima winkiyim Yokwo Komii aiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Mi ti yaiyim yim hiniina boinkikim,

kamim wi kariir yiuis imiir nonkwokwo hidhainami mi simiirin wi nwirni nwirni hauugii. Mi sima gwo kwira satu nikiuwiya wi kariir yiuis bribriya wi saiiram mi gwowi.

Mi ti kamim yaii niniiyim yim ti dimin imiirin hiriinanar mi tir.

25 Mi Jisis siir yopiiya mi siir yokman aeya mi Maria saeya yipiki biiya Klopasni wig niki owa sima mi Maria Makdalan aka, sima maeyaua kam ima nirioninkin inankiigiya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkininsi, siir kingiin hirar yokwo. 26 Mi Jisis siya hiriinan kigin, siir yopiiya kariir kingiina nokwowi, Jonin, yipikin Jisis siya naingwokwonanaeiyin mi siya siir yopii aiir boinki, wig, kiriir yinisim yinkamiyinin wa siyairgin kinaka kingiinar nokwowin. 27 Mi ta siya boinkiya kariir siir kigna mirii inkamin saiir mhoiiyan, ta wiga ta tir nokwowa ya kiriir apuga. Mi ta iiya siyar boinkiya mi saeya ha nama mi saeya ini kariir omaka hirar yasae owiugusama. Friig

Jisis siya nao aeya
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

28 Mi mhoiiya Jisis siya ina yinoknkinkinkiyin, ti dimin taeminim tirim yim ini digidig ywokiyim yaiyim biiya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii saiir. Mi ti yaiyim Yokwo Komii saiir nwowim yim kaim-wowairgim siya hiniina boinkikin. Kara kwoinki haei. 29 Mi two ira hir nwowa wain opkaka mi sima dimin whirin haimgan haimgankakin siir hopmaigi wain op aiir mi sima siirin paeyin hisop nikiuwiyin siir kwiya anaka yinkin udgi. Mi sima ina yaki hopkaigiyin Jisis siir yai aiir. 30 Jisis siya ta wain op aiir kwiyaeyin mi siya ina boinkiyin, dimin taeminim ini digidig ywokiyim. Mi ta siya boinkiya yai hiriinana saiir mhoiiyan siir mwoin ha kaiyirounaiinamin mi siya ina yaonamin. Mi siir kwoinbudin siir haiburgigin ini Adi Komii siiramar swoki amin. Friig.

Mi kamim yaii niniiyim ha nitim Jisis siir pris aiirin sima yaki hainwitki

31 Mi Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim ha namim mi sima Pailat siir ini sriiyiu, siya siir kam imiir nikropkiyim iki kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir ninkin irinugiyim simiir igrib imiir nini

irimtiokiyim mi sima pi nwoki aosasauunamim. Dimusi rani, ya taka iiya ya nae iikam ima diriraeraran aeya, Judamii ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya. Sima pi boriisopi ti kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir hirar nowwim. Dimusi rani, Sabata ya Judami ii komiiya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya yaewou nae komiiya saiir nikwo aeiya Pasova saeya nimbiyamiyim ya ii komiigi komii aeyairga. 32 Mi ti sima sriiya Pailat siir saiir mhoiiyan, siya kamim ina yikropkiyim. Mi sima ha namim, kimidiniya inkam nwiso Jisis saika ninkin irinu inankiiyo sowiir igrib imiir ini okwimkwaki. 33 Mi sima Jisis siiram ha nitim mi sima ina ini kigniyim, siya bidi yaonamin. Mi sima siir igribo wara paniinsi yokwimkwakisi. 34 Inkam nwirin yaii niniiyin siya bidi yaka haingripkiya siir pris aiirin sauni. Mi nhie, bwiya minim ina naokiinaiinamim. 35 [Kara Jonkin ti dimin imiir kigin mi ti hiriinan siyiuim kara kigim. Mi kara simiirin ta yokwo aiir asi winkikin mi kima wa nwoki inokninkinim siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi ti dimin taeminim kara winboinkiyim, yim kaimwowairgim mi kima simiiramin ha ti aingwo tibmiikiin.] 36 Mi ti dimin taeminim nimbimbiiniyim, yim ini Adi Komii siir yaiyim yipiki biiya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komiiya saiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Ti yaiyim hiniina winboinkikim, sima wi siir kiu whir niinirio rani. 37 Mi yai nhirim Yokwo Komii saiirim yim hiniina boinkikim, iikamim sima wa kigii, inkamin yipiki siir priska aiir haingripkii. Iriig.

Inkam nwiso Jisis siirin siyano whirin siir ini wokaigig
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

38 Mi ti diminin ti kam ima tirim simiir mhoiiyan mi inkamin Josep nikiuwiyin, om Arimatianin siya kimidiniya Pailat siir srii, Jisis siir piuis biyieya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hiranki hiunis hainamim. Josep siya Jisis siir yai aiiram naingwo tibmiigin mi siya ta naingwo tibmiiya idowiiya bi nwoka. Dimusi rani, siya Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadieyar ywokiyin. Mi siya ha namin mi Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunishaiyiuin. 39 Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biiya Jisis siiram namwiiyin niiyaka, siya warar yinkin am Josep saikan. Mi siya wain piuii miiyik whakiyin 50 kilowa hainam. 40 Mi sowa Jisis siir piuis biyieya ha hiunis haiyo mi sowa siir piu aiirin wain ha hainiyopkiyo mi yiuis wina saiir whrinki siir piu aiirin. Ti siyiu hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiiyim simiir hiriinan mi mhoiiya sima siirin pa haingikaigii ienauin. 41 Mi maeyaua kam ima ninkin irinugiya paeyin hiiniya nirioninkininsi Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whirin biiya inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin. 42 Mi sowa Jisis siir piuis biyieya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iiya ya Judami ii komiiya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraranka. Mi hiriirin ii hoimgak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwiram ha hansiram tani, siir haingikaiyamin. Niingaka. Iriig.

20

Jisis siya ha swoki insiin idwowin ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

1 Mɨ tariigɨna ya Sande nugaka, ɨiya bɨ nikɨ kɨnɨpɨmpɨrkɨn waokika,
ɨmumar nikɨ oyakwoka mɨ Maria Makdalana ɨna yama maeyaua tɨ
siyano ɨeya nwowa tɨ inkam nwɨsowa wokaigiga Jisɨs siir, saiir hɨriir. Mɨ
saeya ha nɨta mɨ saeyar kɨg, siiya bɨiya tɨ siyano ɨiir nikɨ haigɨn topok-
ougiga, saiirɨn inkamkɨ bɨdi warɨtkɨnkiyɨn tɨ ɨeyɨn siir hɨrankɨn. 2 Mɨ saeya
ha niwɨtnaniya kɨmɨdiniya Saimon Pita siya mɨ kara krɨriir ɨnɨ kɨgni,
inkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn yɨpɨkɨ Jisɨs siya naɨngwokwonanaeiyɨn.
Mɨ saeya krɨriir ɨnɨ boɨni, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir pɨuɨs biyɨeya
inkamkɨ bɨdi hainama tɨ siyanoɨn siir hɨrankɨ mɨ krɨma nɨnokɨnkɨn tani,
sɨma saiirɨn ɨni papi haigɨnɨm. 3 Mɨ Pita krɨra ha haiburgigo mɨ krɨra ɨna
yamwo siiyano ɨiiram. 4 Mɨ krɨra ha niwɨtamo mɨ Pita siirɨn kɨmɨdiniya
kara ɨwɨt haiburgig mɨ tɨ siyano siir bɨiyɨn kara ɨwɨt ɨmbiyam. 5 Mɨ
kara ha nɨnɨ waisii kaokiyɨn, yɨuɨs aiirarar kɨgi, ya hɨrar nwokaii. Mɨ
kara hɨriir bɨ napnɨnopkainamkɨn, 6 Saimon Pitan yɨo mhoɨiya ha niwɨt
nɨmbiniyɨn, yɨo ɨni tɨ siyano ɨiirar ɨwɨtnɨnopkai ɨugusamɨn. Mɨ siya yɨuɨs
aiirarar ɨnɨ kɨgɨu, yɨuɨsa ya hɨrar nwokaii. 7 Siya yɨuɨs kwɨra siir mwo ɨiir
sɨma wrɨeyɨmyok kogiya saiirarar kɨg. Mɨ yɨuɨs kwɨra siir pɨu aiir sɨma
nɨtɨmwanɨugiya ya hɨr wara bɨ nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwɨr bɨdi
whrɨnhaigiya. 8 Mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan tɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs siir kɨgna
mɨriiyɨn, yɨpɨkɨ bɨi tɨ siyano ɨiir niwɨt ɨmbiyamɨn an kara siir mhoɨiya ha
mɨ apnɨnopkainamɨn mɨ kara tɨ digworaekwo ɨmiir mɨnɨ kɨgɨuwɨn mɨ kara
ɨna yɨnokɨnkɨnkiyɨn. 9 Mɨ bɨiya mɨ tariinanɨn ɨriipɨ hɨriinan krɨma ta
yaiya saiir bɨ sɨbgu ɨnokɨnkɨnkɨm. Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii
saiir wɨnboɨnkiyɨm hɨnɨin, siya wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨ ɨe hɨrankar. 10 Mɨ
krɨma ɨna swokɨ amɨm oma hɨriir. Ɨriig.

Jisɨs siya Maria om Makdalana saiir hɨriir yɨmbiyam
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

11 Maria saeya siyanoɨn siir ɨemɨg hɨrar nikɨ okwo ouwa. Mɨ saeya ha
nouu hɨunanainama mɨ ɨna ɨnɨ waisiikaokiya. 12 Mɨ saeya ha nɨnɨ waisi-
ikaokiya mɨ saeya paekwosɨm nwɨs owiirarar kɨgi, yɨuɨs whɨsinankak nii
ɨdwodwokaiyo hɨiya Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya saiir nɨohaigɨnkiya saiir. Mɨ
nwɨrɨn yɨo siir mwokɨ nwowɨn hɨriir yɨdwokai mɨ nwɨrɨn yɨo siir ɨga owa
nwowo hɨriir yɨdwokai. 13 Mɨ saiirɨn sowa srɨigi, wig kɨra dimusi nouwi?
Inkamɨn krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir pɨuɨs aiir hainamɨn, krɨma
nɨnokɨnkɨn tani, sɨma saiirɨn ɨni tari papi yamisi haigɨnɨm. 14 Mɨ ta saeya
boɨnkiya hɨriinan saiir mhoɨiyan mɨ saeya ha kwaeyaeyokaowa mɨ saeya
ɨni Jisɨs siirar kwakɨga saiir kingiin hɨrar namɨkwoniyɨn. Mɨ saeya ha bɨ
naɨngwoka siya Jisɨskɨn. Niingaka. 15 Jisɨs siya saiir srɨi, wig, kɨra dimuam
nouwi? Mɨ kɨra nhɨniiram hansɨrni? Saiir kwoɨnɨn ha naɨngwoka, siya
tɨ inkamɨn numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨn siya nɨuwi. Mɨ saeya siir boɨnki,
inkam, kɨra siir pɨuɨs biyɨe aiir hainami mɨpi kariir boɨnmauugi. Kɨra
saiirɨn ɨni papi haigɨngigɨn. Mɨ saiirɨn pɨ kara nɨnɨ hainakii. 16 Mɨ Jisɨs
siya saiir boɨnki, Maria mɨ saeya ha haiyɨug inansiina kaokiya mɨ ɨni
siirar kɨgiya. Mɨ saeya siirɨn Hibru yaigɨna saiir boɨn, Robonai Tɨriigɨnɨn
yɨ hɨniina boɨnkikɨn, Inkamɨn Nowomwarkaiyɨuwiyɨn. 17 Jisɨs siya saiir
boɨnki, kariir kɨpi nonkwo. Niingaka. Kara pɨ kariir Adɨn siiram nikɨ am
tani. Kɨra dam mɨpi kariir nomiiyauɨm sɨmiir tɨnɨ boɨnmauuwɨu. Kara wɨ
kapi nami siiram, yɨpɨkɨ kariir Adɨn mɨ yɨpɨkɨ ɨriipɨ kɨriir Adɨn. Kariir Adi
Komiiyɨn mɨ ɨriipɨ kɨriir Adi Komiiyɨn siiram. 18 Mɨ mhoɨiya Maria om
Makdalana ha swokɨ ama, kɨmɨdiniya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir

inɨ boinɨu, hinɨin, saeya Bɨiyan Inkam Komiiyin siir bɨdi kignaniya, saeya yaiyim siya boinmɨmauugiyim saiir simiir inɨ boimɨmauuɨu. Ɨriig.

Jisis siya kamim siir kigna mɨriiyim simiir hɨriir yimbiyam
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

19 Mɨ Sande nɨiyaka, kamim siir kigna mɨriiyim sima omaka ɨripa hɨrɨrar nwomɨmɨrkim. Mɨ simiir anowin haini kimkiknam iikamim simiirsi, sima kigisi simiirin. Dimusi rani, sima pɨ nididgim Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pɨ nonkwonakiisi simiirin sima nisomaowam. Mɨ sima hirar niki owim mɨ Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hɨrar yamɨkwoniyin. Mɨ siya simiir boinki, kimiir kwoinim kirɨe dwoki. 20 Mɨ siya hɨriiyar niki boinkrɨpkaiyin mɨ siya siir iinao mɨ siir prɨs aka ina yɨisiimauuwin simiir. Mɨ krɨma tɨ han imiir kigim mɨ krɨma maɨrgɨmaɨrga prasae bɨ kinkim Dimusi rani, krɨma hɨriiyar yaingwoki, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyin bɨdi swokɨ insiin ɨdwowin ɨe hɨrankin. 21 Mɨ Jisis siya krɨmiir boinki, kimiir mhɨi kwoinim hiinsima dwoki. Kimiirin wɨ kara nikropkii, kariir mɨi aiir mɨriiyam, kariir Adin siya nikropkiya kariir tɨriir nɨtam, saiir hɨriinan. 22 Mɨ ta siya boinkiya saiir mhoɨiyan, siya ha kuugiyin krɨmiir mɨ ina boinkiyin, Adi Komii siir naeyɨu ɨiir haigi. 23 Mɨ kima dimin biyɨe biyɨeyim ini haniin inkami kwoin kwɨrii ɨdwokaiyim wɨ simiir haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ kima simiirin haiyoprimdiyɨumiigi karamae nwowi, sima wɨ hɨriiyar nwokrɨpkaii simiir kwoinau hɨrɨn. Ɨriig.

Jisis siya Tumas siir hɨriir yimbiyam

24 Mɨ ɨiya Jisis siya nɨta siyar ninɨ ɨisiimauuniyam siir kigna mɨriiyim kamim simiir mɨ inkam nwɨrin Tumas nikɨuwiyin yɨo simaka hɨr wara bɨ nwokin. Siir inɨg whɨrin Didimaskin 25 Mɨ mhoɨiya krɨma kamim siir kigna mɨriiyim, krɨma siir kigim mɨ krɨma siir boin, krɨma Bɨiyan Inkam Komii siir bɨdi kigim. Mɨ Tumas siya ina yowarkɨi boinin mɨ kara noim siir ɨina hɨr nwowim simiir kig karamae nwowi mɨ kariir ɨina nowin siir prɨs aiir nwowin siir mɨ hopkaigi karam mɨ owi mɨ kara pa naingwo tɨbmii kɨin tani, siya omwai bɨdi swokɨ waiyan.

26 Mɨ ɨi ɨriiyar kwɨsim namkiyim simiir mhoɨiyan, krɨma ɨripa maeyau kwɨra hɨugrɨpkɨiya saiirarar haingiriyɨu omɨmɨrkim mɨ krɨma anowin ha mɨ haiginɨkounam mɨ yɨo Tumasin yɨo krɨmaka hɨr warar nwokin. Mɨ krɨma anowin bɨdiyar mɨ haiginɨkouwin mɨ bɨri kimɨminkikin Jisis siya ha napninopkainaniyin mɨ siya krɨmiir bopwoniya ha namɨkwokainiyin mɨ ina boinkiyin krɨmiir, kimiir mhɨi kwoinim hiinsima dwoki. 27 Mɨ ta saiir mhoɨiya siya Tumas siir boinki, kɨriir ɨinam tɨriir dwoki mɨ kariir ɨina owiir kigi mɨ kɨriir ɨina kariir prɨs aiir timɨ hopkaigi. Kira kariirin digɨumii kɨpi haimriiyɨu. Niingaka. Kira daingwo tɨbmii kɨin. 28 Mɨ Tumas siya siir boinki, kira kariir Bɨiyan Inkam Komiigin mɨ kira kariir Adi Komiigin. 29 Mɨ Jisis siya siir boinki, kira kara swokɨ insiin ɨdwowa mɨ ha bɨ naingwo tɨbmii kɨingin. Dimusi rani, kira kariir kigin mɨ ha naingwo tɨbmii kɨingin, aniya? Mɨ yɨpɨki kariir kig karamae nwowim mɨ ha naingwo tɨbmii kɨinim hinɨin kara ini omwaiyar swokɨ waiyan, simiir maɨrgɨmaɨrga ini kɨriir haiburim. Ɨriig.

Jon siya ha boinkin siya ta yokwo aiirin dimuam winkikin

30 Jisis siya dimin taemin mɨiyɨk mɨiyɨk kasa bɨ tɨrkin iikam ɨmiir whinkinsiis haiginɨuwam. Mɨ krɨma kamim siir kigna mɨriiyim tɨ dimin

taeminim simiir kigim mi kara simiirin hiriiyar bi win digim ta yokwo aiirin. Niingaka. 31 Kara ti dimin taeminim simiirarar kwaowinkikin. Mi ti iikamim yipiki ta yokwo aiir mwainim kima wa nwoki inokninkinim hiniin, Jisis siyairgin inkamin Krais nikiuwiyin yipikin Adi Komii siya nikropkiyin ti nu iiir iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Siya Adi Komii siir yinisimkin mi kira siiram naingwo tibmii kiini, kira wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir hiranki haii. Iriig.

21

Jisis siya kam iriiyar nwiso siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam

1 Mi mhoiiya iigwira Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamim siir kigna miriiyim whii Taibirias kingiin hir. Siya hiniina tirkin. 2 Saimon Pita mi Tumas, siir inig whirin Didimaskin mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianin mi Sebedi siir yinisim nwiso krira mi inkam nwiso Jisis siir kigna mirii iko, krima iripa hirirar haingiriyiu omimirkim. 3 Mi Saimon siya krimiir boinki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niigiyam nitmaii. Mi nim krima ina mi boinkiyim, krima pi kinakar nami. Mi krima ha namim mi ina yani kwiriiiuim i aiir. Mi haimnam ina yitmaiyim. Mi nii kirieya krima anasu whirmin whirmin sim bi swoki kibokiin miminkim ini ii aeyar yinkiyanonkwokiyakwoka. 4 Mi iiya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krima siir kigna miriiyim kamim ha bi ninokninkinkim siya Jisiskin. Krima ha naingwokim siya inkam nwirkin. 5 Ti whranim, kima whiruwasim bidi kibokiinim, iyie? Niingaka? Mi krima ina yowarkii boinkiyim, krima anasu bi kibokiingim. Mi siya krimiir boinki, 6 kima wari kimiir haimnan iinig miiya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiyim. Mi krima krimiir haimnan ha swoki itmaigiyin mi krima siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin. 7 Mi kara, inkamin siir kigna miriiyin Jisis siya naingwokwonanaeiyin, kara Pita siir boinki, tiriiginin Biiyan Inkam Komii ieyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biiyan Inkam Komii ieya mi siya siir yiuisa ina iiya. [Dimusi rani, siya siir yiuisa minsi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yiuisa ha niiya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram. 8 Mi krimiir kam nhirim Jisis siir kigna miriiyim yim igwirni i aiirar kignaiidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkiniuin siirin warar yinkin kaiginaiidam. Krima aruwao bi nwokim, 100 mita nanairgim. 9 Mi krima ha namim, nu hir ha nadu okwoiuwim mi krimar kig, paeya hirar niuwi. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi. 10 Mi nu krima nadu kuikwoniya saiir mhoiiyan Jisis siya krimiir boin, wara anasu nhirim haimna anki kima niskainam tiriir whainani. 11 Mi ta siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaiyiuin mi siya haimna iiirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bidi yinkiniuin mi anasuim haimnanau hir nwokaiyim 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin. 12 Mi Jisis siya kimidiniya krimiir boin, wit kima unkini aeni. Mi krimiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krima omkakarin bidi yinokninkinim, siyairgin Biiyan Inkam Komiiyin. 13 Mi krima hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iiir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krimiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauuwin krimiir.

14 Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kigna
miriiyim simiir hiriir ieyanki siya ninsiin idwowa saiir mhoiiyan. Ɨriig.

Jisis siya dimin taeminim Pita siir srii

15 Mi ta nae krima naeya saiir mhoiiyan, Jisis siya Saimon Pita siir
boin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiram nhami nhami naingwokwo
rani, ini iki nhirim simiiram naingwokwowiya ini saiir haiburin, aniya?
Mi Pita siya siir boinki, ihi, Biiyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin
kara ini kiriiramar naingwokwowin. Jisis siya siir boin, kira iki kamim
yipiki kariir siyiu napiyim simiir kigrirao, inkamin sibsib kigriraowiyin
siir hiriinan. 16 Jisis siya siirin ina swoki sriigiyin, Saimon, Joni yinisimin
kira kariiramin ina naingwokwowin? Mi siya siirin ina swoki boinkiyin,
ihi, Biiyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin ta saiirin, kara kiriiramin
ina naingwokwowin. Jisis siya boinki, iikamim yipiki kariir siyiu iiir napi,
simiirin wi kira kigriraowi, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan.
17 Mi Jisis siya ina swoki sriigiyin, Pita, Joni yinisimin kira kariiramin
ina naingwokwowin? Mi Pita siya ini yididin. Dimusi rani, Jisis siya
siirin idip idipin kwoima srii mi siya ina yowarkii boinkiyin, Biiyan Inkam
Komii, kira digworaekwo whiekakim simiirin ina ninokninkinim. Mi
kira ta kara mi aingwokwowa kiriiram saiirin ina mi inokninkinin. Mi
Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin, kira iikamim kariir siyiu iiir napiyim
simiir kigrirao inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. 18 Kara kiriirin
kaimwowar boinkii. Biiya kira whranisimar niki owa, kira kiriir yiuisim
kinakina niinakin kira pi kiriir kwoin iiirar priiyapriiyapi hinda tindan.
Mi mhoiiya kira waipiu namwoiuwi mi kiriir yiuisim wi inkam nwirki nii
haiginiuwi mi wi inkam nhirkim sim udrimdinuwi, uridni. Mi kiriirin
wi aka maeyaua kira nam karamae nwowiya wi saiir hiriir nikiunami.
19 [Jisis siya ti dimin iiirin min nikri boinkin, mhoiiya Pita siya naowi, siya
wi Adi Komii siir inig iiir hainan prapraskii.] Mi ta saiir mhoiiyan Jisis
siya siir boinki, kariir mhoiiyar wit. Ɨriig.

Jisis siya inkam nwirin siir kigna miriiyin, yipikin siya naingwokwowiyin siir boinkin

20 Mi Pita siya ha niyaeyimyok kaokiyin mi siya ini kariirar kaokiyin,
inkamin siir kigna miriiyin, yipikin Jisis siya naingwokwowiyin siir
digiuwa nokwowin. Kara ti inkamin siir kigna miriiyin siya yipikin biiya
ipiiya saiir niki idwokaiyin Jisis siir kingiin siir iina iinig miiya mi siirin
kara sriigin Biiyan Inkam Komii, kiriirin wi wir nhinga napwouwi iki
inkam biyieyim simiir iin hauugiyamin, ha? 21 Pita siya kariir kaokiyin
mi siya Jisis siir sriigiyin mi ina boinkiyin. Biiyan Inkam Komii, mhoiiya
krima ti inkam iiirin wi paniina tiri? 22 Mi Jisis siya siir boinki mi kara ha
naingwowi ta saiirin siya wi hiriiyar niki owi mi wi iiya karar swoki iti
wi saiirar nadigni. Yio tiriiginin, yio kimiir dimin tani. Wim kima kariir
kigna ap. 23 Mi ti yaiyim wi iikamim yipiki Jisis siir siyiu iiir napiyim wi
simiiram haigiririrki. Mi kara ti inkamin siir kigna miriiyin wi nao rani.
Jisis siya hiriinan bi boinkikin, kara wi nao rani, siya ha boinkin. Mi kara
ha naingwowi ti siirin, ti inkamin wi hiriiyar tiki okwokin kariiramar, yio
tiriiginin yio kimiir dimin tani. Niingaka.

24 Karairgin ti inkamin siir kigna miriiyin, yipiki ti dimin iiir boinin
mi simiirin kara winkikim ta yokwo aiirin. Kima ta saiirin ina
ninokninkinim ti yaiyim kara boinkiyim yim yaimwo imairgim, kara bi
niksisaekikin.

Mhoɨigɨmhoɨyan yai aeya.

25 Jisɨs siya dimɨn kasa bɨ tɨrkɨn. Mɨ iikamɨm sɨma sɨmiirɨn yokwoni hɨriiyar wɨnswokikɨswo kara ha naɨngwowi, wɨ maeyau nokiigak di ywowi tɨ nu ɨiirɨn, tɨ hɨriinan yokwo ɨmiir nonkwowɨm. Nɨɨngaka. Ɨriig.

APOSEL

Biiyin Luk siya yokwo Luk saiir winkin mi ta saiir mhoiiyan siya kimidiniya yokwo Aposel saiir win. Yi ti niwiiyin yio miiyim aposel kamim sima miriiyim simiir boinkim. Siya yokwowa inkam nwirin Tiofilas nikiuwiyin siiram winkika mi siya Tiofilas siiraram bi winkikin. Niingaka. Siya iki iikamim hinda tinda nwowim simiiram warar ninkin winkikin. Mi ta yokwowa saiir yaigiyaiyim yim min boinkikim Biiyan Inkam Komii siir naeyiuin aposel kam imiirin paniina kisisop diriraerarkin mi ti aposel kamim ha namkim dimin taeminim Jisis siya tirim simiir boinmimauuwamin. Ɨriig.

1 Nabie Tiofilas. Biiya kara yokwoni kiriir niki win hauugiyim miipai
miipaiyim Jisis siya miriiyim mi yaipai yaipaiyim siya boinmimauuwim.
2 Biiya yokwoni kara mi win boinkiyim, iiya Jisis siya nua tiriir nita.
Mi miiyim siya nap miriiyim. Mi iiya Adi Komii siir naeyiuin siya mi
boinmimauuim yaiyim siir aposel kamim siya nimbinim simiir. Mi siya
simiirin ina boinamimauuin iiya siya swoki amana ninomor koua hiriir.
3 Biiya siya hik prasae bi haigin mi siya asi naonamkin. Mi siya ina swoki
insiin idwowin ie hirankin. Mi siya ha nitin, iiyim kam nwisa ini oni
aposel kamim simakan. Mi sima nwoki inokninkini siya ini omwaiya
swoki waiyan. Sima bidi kigim, siya simaka nidwo boinaiyin. Mi siya
simiir boinmimauu, Biiyan Inkam Komiiyin iikamim simiir kigriraowim.
4 Mi iigwira sima maeyau kwiruwa ywomimir Jisis saikar. Mi Jisis siya
yaiya kwira boinmauu wakae simiirin. Mi iiya sima nidwo aeya mi ta
yaiya saiir boinkin. Kima om komii Jerusalem tirin wi asiima kipi niki
haiburgik ha tiki o. Adi Komii siya bidi iki imbinkiyin ti dimin komiiyin
siiram. Adi Komii siir naeyiuin kara biiya kimiira bidi iki boinmauu
wakaekiyin. 5 Jon siya baptais haiginiugikim iikam imiirin op. Mi wi ii
priei nwo rani, Adi Komii siir naeyiuin wi kimiir naninkiniuni.

Jisis siya ina yamigusamin ninomor koua hiriir.

6 Mi iigwira aposel kamim sima Jisis saikar ywoyakwok. Mi sima Jisis
siir srii. Hae! Ti krimiir Biiyan Inkam Komiiyin taka iiya saeya Isrel
simiir iikamim simiir kirie haiginiuwanka. Mi sima wi biiya niki owin isid
komiiyin, wi siir hiriinanar swoki owim, aniya? 7 Mi Jisis siya ina swoki
owarkii boinkiyin, siya ti dimin hiriinanin kima sriiyin kima ninokninkin
tani, wi paka hiniin iiya sae nimbiyami. Adi Komii siirar diminkin, wi
siyar nimbinki, iiya digworaekwo ima nimbiyamana. 8 Mi mhoiiya ta
iiya Adi Komii siir naeyiuin kimiir naninkiniuni mi kima wi kariir yaiya
saiir boinmauuwami om komii Jerusalem mi nu Judia mi nu Sameria mi
hinda tindan nuim wi digar nwo irkaki. Ɨriig. 9 Mi iiya Jisis siya siir yaiya
dig nwokiya mi Adi Komii siya yikiuna siirin ninomor koua hiriir namim
mi sima ini siirar kigninkwokwokiyim. Mi siya ina yokwoninopkainamin
waua saiir hiriir.
10 Mi simiir nhwonaim ini siirar kaoyokiyokiikiyim. Mi inkam nwiso
biri kimiminkiko ina yimbiniyo. Mi ini simiir kingiina yamikwoniyo. Mi
ti inkam nwiso sowa kaiya yiuisa whisinanka. 11 Mi sowa boin, kima ti nu
Galiliyan kamim kima tirara dimusi nokwo kaowi ninomora hiriirin. Ti
inkamin Jisis, Adi Komii siya nikiunainamin mi siya wi hiriinanar swoki
iti, iiya siya swoki iti. Ɨriig.

Mi sima inkamin nwira yimbin Judas siir mii aiir hainaowidim Adi Komii siir mii aiir miriiyam.

12 Mi iiya Jisis siya nama mi yim sima ina mi haiburgigim ti mhiu
iiirin. Mi ti mhiuin siir inigin mhiu oripkin. Mi sima ini om komii
Jerusalem hiriir swoki amim. Mi tiki mhiuin ini om komii Jerusalem
siir kingiin hira nwowin. Siya aru biri nwokin. 13 Mi sima om komii
Jerusalem siir napninopkainamim mi sima ini simiir whwonkai omaka
saiirar yapiiyamim. Mi simiir inigim hiniinkim. Pita mi Jon mi Jems
mi Endru mi Pilip mi Tumas mi Batolomyu mi Matyu mi Jems Alfiasni
yinisimin mi Saimon Selot siya, Judas, Jemsni yinisim ikin. 14 Mi sima
tiki kam whiekakim sima ini kwoin whirua ywokiyim. Mi sima nhwo ina
kwisim Adi Komii siirim. Mi wig nhirim mi Jisis siir apu aeya Maria mi
Jisis siir nomousim ikim sima wara mi srii Adi Komii siirimin.

15 Mi iigwira ti iikam, kamar iriiyar nwirim (120) Adi Komii siirim
naingwo tibmiiyim sima hirar nwomimirkim. Mi mhoiiya Pita siya ina
yinsiin okwokiyin. Mi siya yai ina boinmimauukiyim simiirin. 16 Hae,
ti kariir isidin. Bidi Bidiniyarin ti inkamin Judas nikiuwiyin Adi Komii
siir naeyiuin siya boinmimauukikin, krimiir wanwiyae Devid siir. Mi
mhoiiya wi siya niisiimauuwi Jisis siirin simiir. Mi ta yaiya Devid siya
winkiya saeya wi sapi nimbiyami. Ta yaiya saeya ini kaimwowa ywowa.
Mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. 17 Biiya Judas siya krimiir isidar niki
owin mi siya ta mii hiriinana krima mi miriiya saiira mi miriigin. Pita
siir yaiya hiniina boinkikin. 18 Judas siya ti nuin umir siya saingin. Ti
umirin ta mii biyieya Jisisni siya tira saiirsi haigin. Mi siya ini sasar swoki
diriraerarbumbunan. Mi siya whisin ha haiyin Mi ini sasar diyankrikiu
aomamin. Mi siya ha nikiinaiiniyin mi siir mhiiya ina hambiirgiya. Mi
mhii kwowim ina yikikiigiyim. 19 Mi om komii Jerusalem hiran iikamim
sima ina wakaewinim yaiya haigirirrirniya. Simiir yaigina hiniina dapika
ta maeyau aiirin Akeldama. Mi saiir yaimwokiyaimwowa hiniina dapika
nhieni maeyauka. Mi sima hiniin asi dapkim ti nuin umir siya saingin,
inkam nisom aowam. Mi siir nhieya ta maeyau aiir naokiinainamka.

20 Mi ti yaiyim yokwo Sam nwowim hiniina win boinkikim,
siir omaka wi sasar dokwobimbirginkiyam. Wi inkam nwirkin kipi nii
apririr mimin.
Mi yokwo saiir yai haimii whirin hiniina boinkika,
siir miiya wi inkam nwirki kisina onaowid. Wi niinga kipi nwoki.

21 Mi yai kwira Pita siya boina hiniinga, krima tariinanin inkam nwira
ti okmwin okwo ti isidin krimaka napriririyim simiir inkam nwirni iiya
Jisis siyar niki owin mi krimaka napriririn siir. 22 Mi krima ti inkam
nwirin siir ti imbin Jonin iikam baptais haiginiuwin op siir kigin mi Jisis
siya mi owa nu tir mi siya mi am aka koua hiriir. Mi krima wi ti hiriinan
inkamin wi siir ninbini. Pita siya hiniina boinkikin 23 mi yim sima ina
yomboin amboinim, krima piki hiniin inkamin si boini, mi sima inkam
nwisa boin ti inkamo sowiir inigo hiniingo. Nwirin Basabaskin mi siir
inig whirin Jastas mi nwirin Matiaskin. 24 Mi iiya sima nhwo kwisim mi
ina boinkiyim, ti krimiir biiyan inkam komiiyin kira bidi yinokninkinin
iikam whiekakim simiir kwoinim kira wiisiimauu haiginiu krimiirin, ti
inkamin kira nimbinkiyin siirin. 25 Judas siir mii aiir hainawidam. Mi
Judas siya nidamami mi siya wi hindara natisir whaowae iuwi. 26 Mi sima
inkam nwiso sowiira inan dapswo. Mi Jastas siya ini yikiigiyin. Mataias

siya yokwo naowid. Mɨ sima siirɨn mɨnam nokmwɨn okwokɨn aposel kam ɨuur nwɨrɨm simaka mɨriiyɨm siya. Ɨriig.

2

Adi Komii siir naeyɨuɨn nu tɨriir nɨtkɨn.

1 Ta ɨi komiiya Juda sima naekwowaka nae komiiya sae mɨ ta ɨi komiiya saiir inɨga Pentikoska mɨ saeya tariinanɨn bɨdi yɨmbiyama. Mɨ iikam hoɨmgakɨm Jisɨs siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sima ɨni ta maeyaua nae naekwowaka ɨni saiirar yanɨnkɨnɨuɨuwɨm. 2 Mɨ ɨiya sima omaka hɨr nɨdwokaiya Mɨ dimɨn komii whɨrɨn ɨni omaka yainau hɨra yɨmbiyamkiya. Mɨ krɨma hapi opudga naukwhaowanɨkɨn. Mɨ omaka ɨrkaka ɨni wara yɨnyokɨigiyɨn tɨ dimɨnɨn. 3 Mɨ siya paeyɨonan nɨmbiyakiyɨn mɨ ɨni pari-idnan yɨupɨmparkiyɨn. Mɨ ɨni iikamɨm sɨmiir ɨrɨra nwɨnɨra yakaigɨmkɨkɨu ɨuwɨm. 4 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn mɨ ɨni sɨmiira yanɨnkɨnɨu ɨuɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨrɨe siya siya hauugikɨn sɨmiirɨn. Mɨ sima omom omomi yaiyɨm sɨm asi boɨnamkɨm ɨiya tɨ dimɨn komii siya nɨmbiyama.

5 Mɨ Juda iikam whɨekakɨm om komii Jerusalem hɨranɨm sima maeyau kwɨruwa ywo ta ɨi komiiya nae naekwowaka saiirɨn. Mɨ sɨmiir siyɨuɨn hɨriiya tɨrikɨn, Adi Komii siir inɨg ɨiir hainaniyɨm. 6 Mɨ tɨ dimɨn komiiyɨn whɨɨnmamaoni hɨniɨn naukwhaowanikɨn. Mɨ sima tɨ iikam isidɨn ɨni ta omaka aiirara yamwomɨmɨrniyɨm. Mɨ sima ɨni hinda yanaakiyɨm. Mɨ sima wakaeki sima ɨrɨra nwɨnɨra sɨmiir yapa yapa yai ɨmiirar boɨnami 7 mɨ sima ɨni hindarar yanaakiyɨm. Mɨ sima ɨna yaɨngwoyɨmiyokiyɨm. Mɨ sima boɨn, tɨ iikamɨm tari nu Galili hɨrankɨmaɨrgɨm, aniya? 8 Mɨ krɨmiir yaigɨna saiir dimusi swokɨ wakaei. 9 Mɨ nɨm krɨma nhɨrɨm nu Batiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Midia ankɨm mɨ nhɨrɨm nu Iramankɨm mɨ nhɨrɨm nu Mesoptemiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Judankɨm mɨ nhɨrɨm nu Kabadusiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Pontasankɨm mɨ nhɨrɨm nu Esiyankɨm 10 mɨ nhɨrɨm nu Prisiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Pamfiliyakɨm mɨ nhɨrɨm nu Isip ankɨm mɨ nhɨrɨn Ribianɨm om Sairini kingiin nwo ɨkɨm mɨ nhɨrɨm om komii Romankɨ nɨtkɨm. 11 Mɨ om komii Roman iikam nhɨrɨm yɨm Judan iikamkɨm mɨ nhɨrɨm sɨmiir siyɨuɨn sima tɨriyɨn siir haiburgigɨm mɨ sima ɨni Juda sɨmiir siyɨu ɨiirara yapɨm mɨ nhɨrɨm mhɨuisɨm whɨrɨn Krit nɨkɨuwiyɨn siir hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Arebiyankɨn nɨtkɨm mɨ krɨma tɨ iikam hoɨmgakɨm om whɨruwan tani. Nɨingaka. Krɨma om whɨr om whɨrankɨm. Mɨ krɨma whɨekakarɨn ɨni krɨmiir yapa yapa yaigɨn ɨmiira swokɨ wakaeyɨm dimɨn komiiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨrɨn. Pita siya hɨniɨna boɨnkikɨn. 12 Mɨ sima tɨ iikam whɨekakɨm ɨni mouni hanɨɨna siinkaokiyɨm. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni wara whrɨewhrɨekiyɨm mɨ sima ɨna nhɨnkii boɨnaigiyɨm. Tɨ dimɨnɨn panɨɨn panɨɨna nɨmbiyamkikɨn, ha? 13 Mɨ kam nhɨrɨm sima sɨmiir boɨnbu mɨ yaibu sima yɨewaiyɨu. Mɨ sima ɨna boɨnɨm, sima tɨ kamɨm waini opa saiir kwiyaekɨm mɨ sima asi whaowaei. Ɨriig.

Pita siya yai boɨnmɨmauugɨn

14 Mɨ Pita aposel ɨuur nwɨrɨm simaka yɨsiin okwoki. Mɨ siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn iikam whɨekakɨm sɨmiiram, kɨma tɨ Judan iikamɨm aru maeyauankɨn nɨtɨm mɨ kɨma tɨ Judan iikamɨm om komii Jerusalem tɨran ɨkɨm kara kɨmiirɨn tɨ isidɨn omom omomi yai boɨnɨm sɨmiir boɨnmɨmauuam tɨri. Mɨ kɨma kariir yai aiir wakaeki. 15 Kɨma ha naɨngwokɨm tɨ kamɨm op biyɨe kwɨra wain dapiya sae kwiyae whaowaei.

Niingaka. Siya bieyin nad nadu okwoniyakwokin ha bi kwiyaekin. 16 Mi
profet inkamin Joelin siya yaiyim Adi Komii siya boinmimauukiyim siir
siya hiniina win boinkikin. Mi tariinanin ti yaiyim bidi yimbiniyim. Bidi
bidiniya siya hiniina win boinkikin,

17 mi Adi Komii siya boinki, siya dig kingiin nwowi mi kariir naeyiuin
siirin wi kara nikropki iikam whiekakim kimiiram. Mi kimiir
yinugiyin yinkamiyinim sima wi kariir yai aiir boinmimauuwami.
Mi whranim diminim kara niisiimauuin sima wi siir kigi.
Mi kimiir waibibiyieyim simiirin wi nhwo kara nikiumauu
haiginiuwi. 18 Mi taka iiya iriipi hiriinan kariir naeyiuin wi kariir
mii miriiyim iikamim wi simiir hauugi mi sima wi kariir yai
aiir boinmimauuwami 19 mi dimin komii whirin wi kara nini
diriraerariuwi ninomor kou hir. Kara diminpai diminpaiyim wi
nu tir diriraeri. Mi nhie mi pae mi wau wi nua tiriir nimbini. 20 Mi
bie wi whwo rani mi iiya wa nimiuugi. Mi bwana wi nhienan
nimbiyamki mi mhoiiya il komiiya nimbinii mi kima wa kigwini
Biiyan Inkam Komiiyin nitin. Taka iiya saeya wi ii komii kiin
nwowi. 21 Mi iikam whiekakim Biiyan Inkam Komiiyin siir inig
iiir dapikiuwini mi simiirin wi Adi Komii siya niniskii hainaki mi
sima wi omwaiya waiyayokiyokii.

Profet Joel siya hiniina win boinkikin.

22 Pita siir yaiya tasa niki ama. Kima ti iikamim ti Isrelmi isidin siirim
kima ta kariir yaiya saiir ti wakae. Kara kimiirin Jisisin om Nasaretanin
siir digworaekwowim siya tirim simiir boinmimauuim tiri. Adi Komii
krimiir Wanin siya hauuga kirie komiiya siirin. Mi siya mii kirie kirie asi
miriigin kimiir whwonkam idain. Yim kima bidi kigim. 23 Biiya Adi Komii
siya hindara naingwo kikaigin siir kwoinarar. Sima Jisis siirin kimiirim
yikiunani siirin kima nwoki isomaowim. Mi siirin kimar yikropki inkam
biyieyim simiirim. Mi sima siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yaka
inkin tiorinugi mi siirin ina yaka isomaokiyin. 24 Mi ta siya nao nama Adi
Komii siya siir hika hiriinansi naoyopnisugikin. Mi siya omwaiya swoki
waiyan mi ieyin siir haiginikou dig bi nwokin.

25 Mi Devid siya hiniina win boinkikin siirin, kara bidi kigin ti Biiyan
Inkam Komiiyin. Mi siya iinokiinokin kariir iina iniiga saiir
kingiin minam nokwowi kariirin kirie siya hauu haiginiuim. Mi
kara wi dimin whirsi naingwoyimiyok rani. Niingaka. 26 Kara
wi mairgimairga asi nwowi. Kara mwai minam waowi piua
nhiinmi kinim. Ɨiya kara nao nami mi kara wi kariir piu aiirsi
naingwoyimiyok rani. Mi saeya wi wadieya swoki owi. 27 Mi kira
kariir piugina wi yiumi om hir niyopnisugik rani. Niingaka. Mi
kira kariir piu aiirin wi nu hir kignisu whiigrimgrinkinam tani.
Niingaka. Kara ini kiriir yinisim topmwo ywowin. 28 Kara bidi
swoki iyopmauugiyin kariir inigin. Mi kara mairgimairga asi
nwokikin.

Mi yaiyim Devid siya winkiyim Mesaiyani, siya hiniina win boinkikin.

29 Pita siir yaiya tasa niki ama. Hae! Ti iikamim kara kimiir boinmauu
wakaeki krimiir wanwiyaeyin Devid siirin. Mi Devid siya bidi bidinanar
naokin mi sima siirin ini ienau haingikaigiyim. Mi tariinanin krima
siir ieyin ina kigyokiyokiikaeyimim. 30 Devid siya Adi Komii siir profet
inkamkin. Mi Adi Komii siya Devid siir isidin simiir yinisim nwirin

siir yimbingi iikam hoimgakim simiir kigriraowam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiniin. Mi Devid siya bidi wakaewinin mi bidi mi inokninkinin. 31 Mi siya bidi yinokninkinkiyin dimin Adi Komii siya tirkiyin hiniingin. Mi siya hiniina win boinkikin,

inkamin siya Mesaia siya nimbingi siya wi sipi naowi mi siya wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi Adi Komii siya siir piugina wi yiuni om hir niyopnisugik rani mi saeya wi ienau hir mi whiigrimgrinkinam tani. Niingaka.

Devid siya inkamin siya nimbinkiyin Mesaia siirin hiniina win boinkikin. 32 Pita siir yaiya ina nika ama. Tiki inkamin Jisis siyairgin. Mi siirin Adi Komii siya bidi kininsiin idwokiyin ie hirankin. Mi krima kigninkinkikin siirin. Mi krima asi boinmauugim. 33 Mi Jisis siya bidi yamin ini ninomor kou hir nwowin. Mi siya ini Adi Komii siir iina iniiga saiir nidwowin. Mi taka iiya Adi Komii siya siir naeyiuin siir yikropki simiirim biiya siya nimbina simiiram naeyiuin ini nu tiriir yitin. Mi ti sima tariinanin kima kigim mi kima wakaeyim. 34 Devid siya ninomor koua hir bi namkin. Niingaka. Siya hiniina boinkikin,

Adi Komii, kira Kariir Biiyan Inkamin siirin kira kariir iina iniiga saiir didwo. 35 Mi wi kara nikwowaisiigi kamim kinaka nomboin ii ae karamae nwowiyim. Mi wi kira nokwonaowid iski.

36 Mi Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Hae! Ti Isrelan iikamim kima ti wakae ninokninkin. Adi Komii siya Jisis siirin, inigin whisaira yokdap. Biiyan Inkam Komii mi inkamin siya nimbingiyin Mesaia. Ti inkamin Jisisin paeyin hiiniya nirioninkinin saika kima naka inkin irinugiyin mi kima siirin ina yaka isomaokiyin. Pita siya hiniina boinkikin. Ɨriig.

Iikam whiekakim simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima op ina baptaisim

37 Mi sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir piua ini hikak wara ywokiyim. Mi sima Pita siir boinkiyim mi aposel kam nhirim simiir warar yinkin boinki, hae! Nomiiyauim krima pi dimu dimin tiri? 38 Mi Pita siya simiir boinkin, kimiir kwoinim ti kisina haigi. Mi Jisis siir inigin op siir ti baptais mi kimiir dimin biyieyim wi Jisis siya niinak iuguskii. Mi kima hiriinan siyiuin siir tiri mi Adi Komii siir naeyiuin wi kimiirim nwoki itim. 39 Biiya Adi Komii siya hiniina boinkin, kariir naeyiuin wi simiir hauugii. Simiirin kara niki ikiunakim, taka yaiya kara hauua kimiir mi kimiir yinisisimim mi kimiir iikamim aru maeyau ankin nitim, simiirin wi Adi Komii siir Biiyan Inkam Komiiyin wi siya hauuwi iikamim siya nikiunam simiirin. Mi Adi Komii siya ta yaiya bidi bidinanar boinkin mi Pita siya saiir asi bommimauugin.

40 Mi Pita siya simiirin yai whirni whirniya boinmimauuam. Mi siya yai kwiruwa biri boinkin. Mi siya ina yimbisu boinkiyin, kima mintarao, ti iikamim miiyik rani, wim wi siyiu biyie sima niisiimauuwi. Kimiir kwoinim ti kisina haigi. Ti iikamim simiir kwoinan kipi nwo. 41 Mi taka iiya iikamim Pita siir yai aiir wakaeyokiyim mi sima ina yaingwo tibmiikiyim mi op ina baptaisim. Mi ti iikam hoimgakim kasa rani, 3,000 kim. Ɨriig. 42 Tiki iikamim simiir piuim bi nhakiukim. Niingaka. Mi simiir kwoinim simiiramar naingwokwonanaekim. Aposel kamim sima boinmimauuwim diminpai diminpaiyim simiir Adi Komii siirimin ini

iripar boin wadieyim. Mi sima, sima sima swoki inkinsiis ankinsiisnam mi nae iripa sima mi aeyim iriipi hiriinan.

Ti siyiu miiyikin iikam winim naingwo tibmiiyim simiir siyiugin.

43 Mi aposel kamim sima dimin komii komiiyim kasa biri tirkim. Mi sima kigim mi sima ini wara yanaakiyim. 44 Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini om whiruwar waiyim. Mi simiir digworaekwowim nwiruwani inigin biri nwokim. Niingaka. Ini simiir ombudni inigar ywowim. 45 Mi iikam nhirim umir digworaekwowam whaowaeiyim mi sima simiir digworaekwo hoimgakim mi simiir nuin pi iikam nhirmi niyopmauugi sim sainim mi ti digworaekwowim simiir umirim nwiruwani inigin bi nwokim. Niingaka. Ini simiir omkakni inigar ywoim mi inkam nwirkin umiram mi whaowaei mi sima siirin pa mi hauugi. 46 Mi iinokiinokin sima Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir haingiriyiu onanaeikim. Mi sima pi simiir omaka simiirar nii idwodwokai aeyarkaki. Mi simiir mhii kwoinim ini wadieyar ywokiyim. Dimin whirkin bi tirkikim mi sima ini mairgimairga ywokiyim. 47 Mi sima Adi Komii siir inigin ha mi hainanim mi siirin ina mi boin wadiekiyim. Mi iikam nhirim sima boin, ti iikamim, iikam wadie imairgim. Mi iikam nhirim Biiyan Inkam Komiiyin siir yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima ini naingwo tibmiiyan iikam ywowim. Mi sima ini iripar ywowim yapa yapa biri nwokim. Iriig.

3

Inkam nwirin iga biyieyin mi mhoiiya ini wadieya ywokiyin

1 Mi Pita, Jon sowa iigwir naiowaka bieyin nad nwowamin mi sowa ina yapamtibwo. Mi naiowaka sowa Adi Komii siir omaka saiir yapninopkainam, nhwo kwisam. 2 Mi inkam nwirin om komii Jerusalemanin siir iga miiyik rani. Mi siir apua saeya naokainakiyin siirin hiriinanar naokainakin. Siir iga miiyik rani. Iinokiinokin sima siirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka ano hir kikiniu idwogikikin. Mi ti anowin siir inigin wadiekin. Tiki inkamin siya hindara priikau priikauwikin iikamim iki Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir niiyamiyim umir digworaekwowam simiiram. 3 Mi tiki inkamin iga biyiekakin mi siya Pita Jon sowiir kigwinin sowa Adi siir omaka saiir namo mi siya ina sriiwinin umirim sowiiram. 4 Mi Pita sowa Jon ini tiki inkamin ini siir ywokwo kaonanaeyo. Mi Pita siya boinki, kira kririir kaoki. 5 Mi tiki inkamin siya ha kaokiyin mi siir kwoinin hiniina yaingwoki pi kara kwaeyae kaowi mi kariirin pi umir sowa hauuwi. 6 Mi Pita siya boinki, ao! Kara umir karamaeka. Niingaki, niingaka. Kara diminin, whira nwowi pi kiriir hauugi. Tiki diminin biiyan diminkin. Mi Jisis Kraisin om Nasaretanin siir kirieya mi kira ha dinsiin apririrki. 7 Mi Pita siya tiki inkamin iga biyiekakin siir iina aiir ini onkwo kininsiin okwoki. Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin okwotidwokiyin mi siya ina yapnamin. Mi siir ogmwo paimwowim biri naptidwomwoknamkin. Niingaka. Ini wadieyar ywonamim. 8 Mi siya ini wadieyar yinsiin okwotidwok apnamin. Mi siya Adi Komii siir omaka hiriirin ini sowaka yinkin apninopkainamin. Mi siya ina yopnatkiigii boinamin, hae! Adi Komii kira wadiekin. 9 Mi iikam whiekakim sima siir kigiyim siya napririramin mi siya ini Adi Komii siir inigin siirar hainan yokiyokiigiyamin. 10 Mi tiki iikamim sima bidi yinoknkinkinim tiki

inkamin umirim prɨikau prɨikauin mɨ siya. Adi Komii siir omaka saiir omaka anoin siir nikɨ ɨdwokin. Mɨ tikɨ anoin siir inigin wadɨekin mɨ sima ɨni wara yanaakiyim tɨ diminin siir tirkiyin. Ɨriig.

Pita siya yai Adi Komii siir omaka saiir boinmimauugin.

11 Mɨ ɨiya tɨ inkamin siir ɨina Pita Jon sowiir nonkworinuwin mɨ iikam whɨekakim ha niwɨtnaniyim, ɨni simaka yamwoniyim. Mɨ sima imii imii simaka yinkin apninopkainamim ta maeyau haimiiya hiugripkiikikaiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka yainau hir. Mɨ ta maeyaua saiir iniga Solomonka. Mɨ sima ɨni kakakar ywokiyim tɨ inkamin siir ninɨ kigɨuwim. 12 Mɨ Pita siya kigwinin mɨ siya iikamim simiir boinwin, kima Isrel hiran iikamkim kima kakak dimusi nwokikim tɨ dimin ɨiirsiyin? Mɨ kima kririir dimusi kaowaiyɨuwi? Kima ha naingwokim kririir kirɨeya saeya niuwi? Mɨ kririir siyiu miiyikin siya niuwi? Niingaka. Kririir kirɨeya saeya bɨ tirkikin mɨ tikɨ inkamin ha bɨ naprɨrirkin? Niingaka, niingakiinga. 13 Jisis siir kirɨeya saeya nwowaiginiugigin tɨ inkamin wadɨe. Mɨ krimiir brogaeyim Ebraham, Aisak, Jekop simiir Adi Komiiyin ɨriipɨ hiriinan Jisis siir inig ɨiirar mɨ hainankin. Mɨ Jisis siirin kimar kwɨkropkikim Pailat siirimin, siya nisomaowam. Mɨ Pailat siir kwoinin siir nikropkiyamar tirkin. 14 Mɨ wim kima inkam miiyikin siir boriisop. Kima inkam biyɨe siir nikɨunam naingwokim. Tɨ inkamin digɨumii kima haimriiyɨuin inkam biyɨe rani, inkam wadɨe ɨeyairgin. Siya dimin whir biri tirbusrankin. Niingaka. Mɨ kima tɨ inkam nwirin inkam nisomaokiyin mɨ omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mɨ kima kimidiniya siir yikɨuna. 15 Mɨ kima tɨ inkamin kwoin miiyikin inigak nwowaiginiuwiyin ɨinokɨinok nwokripkaigiyamiyin krima siir yisomaoki. Mɨ siirin ɨni Adi Komii siyar swokɨ kininsiin ɨdwokiyin ɨe hirankar. Mɨ Jon krira siir bɨdi kigiyin. 16 Mɨ Pita, Jon sowiir yaiya tasa nikɨ ama. Jisis siir kirɨeya saeya kininsiin okwokin tikɨ inkam iga biyɨeyin. Kima siir bɨdi kigim mɨ siir bɨdi yinoknɨnkinim. Siya wadɨe asi nwokin naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauugiya kririir mɨ siirin wadɨe saeya nwowaiginiugin.

17 Hae! Tikɨ iikamim, kima biri ninoknɨnkinkim tikɨ hiriinan siyɨuin kima tirin. Mɨ kimiir yaowaeyim sima biri mɨ ninoknɨnkinkim. Niingaka. 18 Bɨiya profet kamim sima winkiya Jisis siya wɨ hik sipi haii mɨ siya wa naonami. Mɨ tɨ digworaekwo whɨekakim bɨiya sima winkiyim, yim Adi Komii siyar tirkikim. 19 Pita siya nu Isrel hiran iikamim simiir asi boinkikin, kimiir kwoinim tɨ kisana haigi mɨ Adi Komii krimiir Wanin siiram daingwo tibmii. Mɨ krimiir dimin biyɨeyim wɨ siyar niinak ɨtkiigiigi. 20 Mɨ Adi Komii siir kirɨeya wɨ krimaka asi nwowi. Mɨ Adi Komii siya Jisis siir nikropkii mɨ siya wɨ krimaka namwoni. Tikɨ inkamin bɨiya siya nikɨ imbinin siyairgin, Mesaia. 21 Mɨ tariinanin Jisis siya ɨni ninomor kou hirar nikɨ ɨdwo kaowin. Siya minam nikɨ ɨdwo kaowi tɨ digworaekwowim win kina nimbiyamkiyim. Mɨ siya nua tiriirin wa swokɨ ɨti. Bɨiya Adi Komii siya profet kamim simiir hiurworwokai haiginiugim. Yim sima ɨni saiirar mɨ boinmimauuim. 22 Mɨ Pita, Jon sowa ɨna nikɨ boinyokiyokɨiyamwo. Moses siya hiniina boinkikin, wɨ Adi Komii siya nokmwin okwo haiginiuwi kimiir inkam nwirin profet inkam nwowam. Ta siya mɨ okmwin okwo haiginiuwa mɨ ta siya mɨ ikropkiya kariir saiir hiriinan. Mɨ digworaekwo whɨekakim siya boinmimauuwim kima sibgu wakaeyoknam. 23 Mɨ iikam whɨekakim tɨ profet inkamin siir

yai wakae karamae nwowim mi simiirin wi Adi Komii siya tirkii mi sima wa naokaoki. Mi sima wi iki Adi Komii siir iikam nhirim simaka nwo rani. Niingaka. 24 Mi profet Samyuel mi profet kam nhirim siir mhoii nit ima sima boinki, tiki digworaekwo whiekakim wi simbi nimbiyami tariinanin. 25 Kima ti iikam whiekakim kima profet kamim simiirarar isidgim. Adi Komii siya nimbin tibmiikikim kimiirin. Mi kimiir isidin siir inkam nwirki niuwi wi siya whin diriraerar haiginiuwami iikam whiekakim, omom omom anim simiirin. Adi Komii siya ta yaiya kimiir brogaeyin Ebraham siir boinmimauugikin. 26 Mi Adi Komii siya Jisis siirin Isrel krimiir isidin siir waraur yikropki biiyin, kimiir whin diriraerar haiginiuwam mi kimiir kwoin imiir kisina haigiyam dimin biyieyim kima tirim simiir si. Friig.

4

Mi Isrel hiran inkam komii komiiyim sima yikropki Pita, Jon sowiirin omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir sowiir hiugripkiikikaiyam.

1 Fiya Pita, Jon sowa yaiya niki boinmimauuwo iikamim simiir mi pris inkamim mi inkamin Adi Komii siir omaka saiir biiyanin mi Juda iikamim naokaowim mi ha ninsiin idwowim simiiram naingwo tibmii karam nwowim mi simiirin hiniina dapikim, Sadyusi. Mi sima sowiiramin iokakar namkim. 2 Mi tiki isidin sima ini owiu io komiiya Pita, Jon sowiir ta sowa boinmimauuwa yaiya iikamim simiir ta Jisis siya naonama mi siya swoki insiin idwowa ie hirankin saiirsi. 3 Mi sima sowiirin naiowar kaeyokairibim iiya bieyin nad nwowamtibin mi ini ii aeyar pirkinkiyakwoka. 4 Mi iikam nhirim sima taka sowiir yaiya saiir wakae digiyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Adi Komii siiram. Mi kamim naingwo tibmiiyim sima iriparin 5,000 kim. Kasa rani. Friig.

5 Mi iigwir nugakin bii nwowi kamim mi Juda simiir isidin siir biiyan inkamin mi kamim Adi Komii siir siyiu komii ninokninkiniyim sima ha nitim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwoni, 6 Ananias saikar. Prismi biiyan inkam komiiyin mi Kaiafas mi Jon mi Aleksanda sima tiki biiyan inkam komiiyin pris siir isidin mi yim sima wara yinkin am om komii Jerusalema hiriirin sima hirira yaninkiniuiuim. 7 Mi sima Pita, Jon sowiir yikiunaki. Mi sowa ha nito ini simaka yamikwoniyim. Mi sima sowiir sriigi, nhinir kirie aka inkam iga biyieyin siir haiswoniskiigiya. Mi nhinir inig ikin ti diminin kowa tirin. 8 Mi Adi Komii siir naeyiuin Pita siir piu ara naninkiniuniyin mi siya simiir boinki, kima inkam komiiyim Isrel hiranim mi Juda simiir isidin siir biiyan inkamim 9 mi kima kririir srii? Ti dimin kibiyin krira tirkiyin ti inkamin iga iin ninsimsiriuin siir mi siya wadie paniina nwokikin, ha? 10 Kara kimiir boinkii, Isrelan inkamim simiir warar ninkin boinkii, kima siirin inar kigim ti inkamin iga iin ninsimsiriuin siya isi wadieyar nwowin. Krira ti diminin Jisis Kraisin om Nasaretanin siir inig iiir tirkikin. Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugigin mi kima ina yaka isom aokiyin siirin. Mi Adi Komii siya siirin ie hiranka swoki kininsiin idwowin. Mi ta hiriinan kirie kaimwowa mi tiki inkamin wadie saeya nwokikin. 11 Mi Jisis siya ini siiya omaka miriiyin ini siir hiriinan ywowin. Yokwo Komii saeya hiniina boinkika, wim kima ini inkamin omaka miriiyin ini siir hiriinan ywowin.

Mɨ wɨm kɨma tɨ siiyan omaka kougounanɨn siir nonkwo mɨriiyɨm pɨ boriisopi. Mɨ kɨma siirɨn ɨni digɨumii haimriiyɨugigɨm. Adi Komii siya tɨrkikɨn tɨ siiyan omaka kougounan.
12 Mɨ krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ inkam nwɨrkɨn swokɨ ɨinak ɨtkiki rani. Mɨ krɨma inɨgak wa swokɨ o rani, ɨinokɨinokɨn. Niingaka. Jisɨs siyaɨrgɨn. Inkam nwɨrkɨn krɨmiir dimɨn biyɨe sɨmiir niinakɨm dɨg bɨ nwowikɨn. Niingaka. Jisɨs siir inɨgɨn wadɨe siya nwowaigɨnɨugɨn. Inkam nwɨrkɨ bɨ nwowaigɨnɨugɨn. Niingaka. Pita siya hɨniina boɨnkikɨn.

13 Ɨiya kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm. Kaunsil, sɨma Pita, Jon sowiir kɨgwɨno sowa yai nokwo boɨnmɨmauuniyo mɨ sowa bɨri nɨdidko yaowae komiiyɨm sɨmiirsiyɨn. Mɨ sɨma ɨna yɨnokninkɨnkiyɨm Pita, Jon sowa bɨri swokɨ skul mɨmɨnko. Sowa nɨnokninkɨnkak rani. Mɨ sɨma hinda asi nanaakikɨm. Mɨ sɨma hɨniina naɨngwokɨm sowa Jisɨs saɨkar nwoko mɨ sowa yai boɨnmɨmauusiyɨn paniinsi yɨdidsi. 14 Mɨ sɨma kɨgwɨn tɨ inkamɨn siir ɨga ɨinɨm nɨnsɨmsɨrɨunamɨn sowa dirɨraerɨrkiyɨn. Mɨ sɨma sowiirɨn yaigak paniinsi ywosi. Tɨ inkamɨn ɨga ɨin biyɨeyɨn siya ɨni sowiir kingiin hɨr yokwowɨn mɨ sɨma hɨriinansi nwokɨm. 15 Mɨ sɨma yɨkropki Pita, Jon sowiirɨn idwowɨiya hɨriir kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm, kaunsil, omaka saiir akpitga hɨr yani okwo ɨu. Mɨ sɨma mhoɨiya ɨni sɨma sɨma swokɨ boɨnkiyɨm sowiirɨn. 16 Mɨ sɨma boɨn, krɨma wɨ paniina tɨri tɨkɨ inkam nwɨso sowiirɨn? Sowa dimɨn komiiyɨn whɨra yɨniskii. Mɨ iikam whɨekakɨm om komii Jerusalemanɨm sɨma kɨgɨn mɨ sɨma wakaeyɨn mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma wɨ paniina haigiprakaii? 17 Krɨma pɨ boriisopi tɨ dimɨnɨn siya nhɨnkiiki mɨ wɨ iikam nhɨrkɨm pɨ wakaeisi. Mɨ sowiirɨn wɨ krɨma boɨnɨkɨduwi. Sowa ta Jisɨs siir yaiya saiirɨn hɨri kɨpi boɨnmɨmauunanae. 18 Mɨ sɨma ɨna swokɨ ɨkɨunam Pita, Jon sowiirɨn. Mɨ sɨma sowiir boɨnɨkɨduki kowa Jisɨs siir inɨgɨn wɨ kɨpi swokɨ boɨn nhɨnkɨimɨmɨn. Wɨ niinga dwoɨuguskɨ wɨ kɨpi niisiisiimauu. Niingaka.

19 Mɨ Pita, Jon sowa ɨna yowarkɨi boɨnkiyo sɨmiir yai aiir, kɨma kɨma tɨkɨ aɨngwo hɨdna. Krɨra wɨ Adi Komii siir yai aiir nasi wakaeyoknaei krɨra nɨkɨ ɨnokninkɨn tani. 20 Nɨ krɨra krɨriir yaiya wɨ pan tani. Krɨra wa boɨnmɨmauuwi iikamɨm sɨmiirɨn digworaekwo whɨekakɨm krɨrar kɨgɨm mɨ krɨrar wakaeyɨm. 21 Mɨ sɨma yai paenan hanɨingɨn yɨu mɨ ɨna boɨnɨm, dɨuguskɨ, wari inkam nwɨswo yopi nami. Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm, kaunsil, sɨma ɨni sowiir tɨoni siyɨuam whaowaeyɨm. Mɨ sɨma ɨni tɨkɨ iikam whɨekakɨm sɨmiirsi yɨdidgiyɨm. Adi Komii siir inɨg ɨiir hainankiyɨm. Mɨ tɨ inkam ɨga biyɨeyɨn siir bɨdi kɨgiyɨn, ɨga siira wadɨe nwokiya mɨ sɨma asi naɨngwo tɨbmiigɨm. Mɨ sɨma asi nɨdidgɨm sowiir tɨosiyɨn. 22 Mɨ tɨkɨ inkamɨn Pita, Jon sowa haiswonɨskiigiyɨn siya adi yaowae komiigɨn siya yɨnisɨm tani. Mɨ tɨ inkam ɨga biyɨeyɨn siir bɨewiyɨm tari kam nwɨs, kwɨs kwoɨm nanaɨrgɨm. Ɨriig.

Kamɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma nhwo mɨnam kwɨskɨm Adi Komii siir kɨrɨe aiir haiyɨm.

23 Mɨ ɨiya sɨma Pita, Jon sowiir nɨuguskiya mɨ sowa ɨna swokɨ haiyɨug apnamo sowiir nomiiyauɨm sɨmiir naboɨnmamauuamɨm tɨ dimɨnɨn sowa tɨrɨn siir. Mɨ prismi bɨiyan inkamɨn mɨ kam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨma sowiir boɨnki. 24 Mɨ tari Pita, Jon sowiir nomiiyauɨm sɨma ta sowiir yai aiir wakaewɨnɨm mɨ sɨma ɨni kwoɨn whɨrua ywokiyɨm. Mɨ sɨma nhwo ɨna kwɨsboɨnkiyɨm Adi Komii siirɨm,

hae! Ti Biiyan Inkam Komiiyin kirar nonkwokwokim ninomor nu mi whii komii aka mi tiki digworaekwowim, nu tir nwowim kinakinar nonkwokwoswokim. 25 Biiya kiriir naeyiuin, yai kwira siya boinkika krimiir brougaeyin Devid siir, kiriir mii miriiyin siir. Devid siya hiriinan bidi boinkiyin,

tiki iikamim sima Judan iikam tani. Mi simiir kwoinin haugihauga
dimusi whiyiekim? Mi sima ti iikamim iikam nhirmi tirbuam
dimusi naingwokim, ha? 26 Mi inkam komiiyin omom omom
kigriraowiyin mi kamim bii nwowi ikim sima maeyau kwiruwa
ywomimir. Mi sima Adi Komii siya nimbinkiyin Mesaia mi
inkamin siya. Sima sowakar nintiowam tiri. Devid siya hiniina
boinkikin.

27 Mi nhwo sima kwisboinkiya yaiya ta saeyairga niki amyokiyokiiya. Hiipa! Taka yaiya, yai kaimwoka. Mi tariinanin ta saeya nimbiyama. Herot mi Pontias Pailat mi iikamim Juda iikam tani ikim mi Isrelan iikam ikim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwo iuim. Sima minam haingiriyiuiugim ti inkamin kira nimbingiyin Mesaia, ti miiyan inkam kibiyin Jisis siir nisomaowam. 28 Mi sima iripa yai hiriinanam haingiriyiu boinaikim, ta yaiya biiya kirar boinkiya saiir tiram. Mi sima tariinanin saiir tiram naingwowi. 29 Mi kira ti biiyan inkam tapa kira bidi kigiyin, yaiiya sima ninii nintiowa. Mi kiriir kirieya krimiir whauugi kiriir miiyan kamim mi krima wi simiirsi nidid rani, kiriir yai aiir boinmimauuwim. Niingaka. 30 Kira kirie krimiir whauugi iikamim makakim simiir ninimniskiiyam. Mi kira krimiir hauugi mi krima wi mii prasae mirii rani. Jisis siir inigin kiriir miiyan inkam miiyikin, sima Adi Komii siir boinki. 31 Iiya sima nhwo kwis digiyim mi ini sima kinankiugiyim, ta omaka ninii haniin nitkiya mi ini praprasa kinkiya. Mi ti Adi Komii siir naeyiuin ini iikamim simiir yapa yapa piua yaninkiniuiuim mi sima ini Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwim mi tiki iikamim sima biri nidigim. Niingaka. Iriig.

Iikam whiekakim siiram naingwo tibmiiyim sima ini kwoin whiruwar ywowim.

32 Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima ini kwoin whirua ywowim. Inkam nwirin ha bi boinikin ti diminin kariirairgin. Niingaka. Mi simiir digworaekwo whiekakim ha biri boinikim nwiruwanikim. Niingaka. Simiirin pi sima ombudka wokiyok haii. 33 Mi aposel kamim sima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis ie hirankin siya ninsiin idwowa saiirin nididmir nididmir biri boinmimauugim simiirin. Niingaka. Mi Adi Komii siya simiirin hiriinansi kirie haiginiugin. 34 Mi simiir inkam nwirkin dimin whiram paniinsi whaowaesi. Dimusi rani, simiir nhirim nu digworaekwo omakakin ninkiniuwiyim pi sima nokmwin saini inkam nhirmi. Mi sima umir pa haii ti digworaekwo imiirsi. Mi sima ti umirim pi ti kamim digworaekwowim whaowaeiyim pi simiir hauuwi. Mi simiir inkam nwirki dimin whiram paniinsi whaowaesi. 35 Mi ti digworaekwo whiekakim simiir umirim sima pa hainani, aposel kamim simiir haugikim mipi sima hid hauuami kamim digworaekwowim whaowaeyim simiir.

36 Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Josepkin. Mi kimidiniya aposel kamim sima swoki kisina dap siir inigin Banabas. Ti inigin siir inig tipmwowin kaoprigi okwowikin. Mi siya

Livaini isidgin mi siya nu Saipras hirankin. 37 Siya iriipi nugakairgin. Mi ti siir nuin ini inkam nwirkin sainin mi ti nuin siir umirim siya ini aposel kamim simiir ini hauugikin. Ɨriig.

5

Ananaias Sapaira sowawaiyairgo

1 Inkam nwirin Ananaias nikiuwiyin mi siir wig aeya Sapaira, sowiirwai nuin ini inkam nwirkin sainin. 2 Mi Ananaias siya umir haimiiyin ini siyar yonkwonaowidin. Mi siir wiga saeya bidi yinoknинkina, ti umir haimiiyin saiir kam ieya hainaowidin. Mi umir haimiiyin siya haipirugigin, siya ha hainamin, ini aposel kamim simiir ini hauugikin, ti umir haimiiyin. 3 Mi Pita siya Ananaias siir boinki, kiriirin yiu bibiyie whiekakim simiir biiyanin, Setan, siya nipiyaokiinamkin mi kira Adi Komii siir naeyiu iiir asi niksisaekin. Ti nuin siir sainin umirim mi haimii ini kirar hainaowidin. Mi kira hiriiran dimusi tirkin? 4 Biiya tiki nuin kiriir inigin nwokin. Mi kiriir kwoin ieyar naingwo priihauugikin, umir hai yamin. Mi ti hiriinan kwoinin, kiriir dimusi nimbiyamkin? Ni kira inkam ara bi niksisaekin. Niingaka. Ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir warar niksisaekin. Pita siya hiniina boinkikin. 5 Ɨiya Ananaias siya ta yaiya Pita siya boinkiya saiir wakaeyin mi siya ina yakai aonamin. Mi kamim ta yai aiir wakaeyim, sima ina yididgiyim. 6 Mi whranim ha nitim, siirin ina ini kog hainakiyin. Mi ina hainamin mi sima siirin ina ini haingikaigikim.

7 Mi mhoiiya Ananaias siir wiga ina yita. Mi saeya biri ninoknинkinka, sima saiir kam iiir haingikaiyin. 8 Mi Pita siya Sapaira saiir sriiwin, kiriir kamin ti nuin siir umir whiekakim siir sainim ini krimiirara hauswokiyim, aniya? Mi saeya ina yowarkii boinkiya, ihi. Mi saeya ya pi niksisaeka. 9 Mi Pita siya saiir sriiwin, nhinga boinkin, kowiirwai kwoinin whiruwa nwoki iskiyin ti dimin iiir tiramin? Kowiir kwoinin ha naingwokin, Adi Komii siya biri ninoknинkinkin, aniya? Mi kowa Adi Komii siir naeyiu iiiram dimusi kinankiugin? Wakae! Ti whranim kiriir kam iiir nini haingikaigikim mi sima isi ano hir nokwowim mi sima kiriir kogainamam mini ienau swokini haingikaigikim kiriirin. Pita siya hiniina boinkin. 10 Mi taka wiga biri kimiminkika, saeya ini Pita siir igmiiga kingiinar yaowakainama mi ina yaowiugusama. Mi tiki whranim ina yapninopkainamim mi ina ini kigiuim, taka wiga bidi yaowigusamkiya. Mi sima twowai ina haiyim, saiir kogainamim. Mi saiirin, ini saiir kamin siir kingiinar swokini haingikaigika. 11 Mi iiya iikamim naingwo tibmiiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim mi sima ini nididkakar ywokiyim. Mi iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini mouni haniina mi siinkaokiyim mi ini kakak wara mi okiyim. Ɨriig.

Dimin kirie komii komii whiekakim ina yimbiyamim.

12 Mi aposel kamim sima tirim dimin kirie komii komiiyim, iikam whiekakim sima bidi kigim. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiiyim, sima iinokiinokin Adi Komii siir omaka haimiiyin hiugripkiikikaiyin, pi siir hirar nwowi. Mi ta maeyau haimiiya hiuyokiyokaiya saiir inigin Solomonka. Mi iiya sima hir nwowiyim, simiir mhii kwoinim pi whiruwa nwo iski. 13 Mi iikam nhirim naingwo tibmii karam nwowim, sima boin

simiir siyiuin siyiu wadiekin. Mi sima pi nididgim simaka paniinsi yamasusi. 14 Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. Mi ti iikamim sima ini Adi Komii siir iikamim simaka iripa isid whiruwar ywowim. 15 Mi sima iikamim makakmakakim, simiirin siyiuim om komiiya namiyim, ini simiir hiriir hainamim. Mi nhirim sima hii idwo ini haiginiu mi nhirim nibmir idwo ini haiginiu. Sima hiniina naingwokim, iiya Pita siya tiriir napni mi siir aknaina pi krimiir namitkini mi krima pi wadieyar nwoki. 16 Mi omisisimim om komii Jerusalem siir kingiin nwowim, simiir hiran iikamim simiir makak iikamim ina mi hainamim, om komii Jerusalem hiriir. Mi iikamim yiu biyieki ninkiniukikaiyim yim sima ini warar mi inkin amim. Mi simiirin aposel kamim sima yinimniskii haiginiugi. Ɨriig.

Aposel kamim simiirin ina yonkwobumbuninkin haginiuim.

17 Mi biiyan pris inkamin mi Saidyusi kam ikim sima aposel kamim simiir mii aiiram kigmairgim. Mi sima io asi nwokim simiirin. Sima hiniina naingwokim, iikam whiekakim wi aposel kamim simiir yai airara wakaei mi wi krimiir yai aiir wakae rani. 18 Mi sima ina nhinamim, ini aposel kamim simiir ini onkwoiuim. Mi simiirin omakanau hir ini hiugripkiikikaigig. 19 Mi tapa niiyaka Adi Komii siir paekwosim nwirin ina yiuunainiyin ta omaka aposel kamim simiir, kiyitkaigaigiya saiir omaka anoin siir ini haiwaoki. Mi sima ina yapnaniniyim idowiiya tiriir. Mi Adi Komii siir paekwosim ieya boinki simiirin. 20 Kima taka Adi Komii siir omaka saiir kwapiiyam, siir yaiyim iikamim simiir tini boinmimauuiu. Mi siyiuin kwoin miiyik haiiyin simiir diisiisiimauu. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkikin. 21 Mi aposel kamim sima ti Adi Komii siir paekwosimin siir yai aiir wakaeyim mi sima nugakar yamyakwok Adi Komii siir omaka saiir. Mi sima siir yaiyim, iikamim simiir ini boinmimauuiu. Mi iiya sima yaiya boinmimauuwa mi ti Saidyusiyan kamim mi biiyan pris inkam ikim mi Isrelmi isidin si inkam komii ikin sima ini maeyau kwiruwa ini owiuwim. Mi sima kamim yaii niniiyim, simiir yikropki sima nini ikiunakiyim, aposel kamim simiirin. 22 Mi kamim yaii niniiyim, sima ha namim omaka aposel kamim simiir hiugripkiikikaiya saiir simiir ninkikwonanakiyam mi sima hir biri nwokim. Mi kamim yaii niniiyim, sima asi swoki amkim mi ini inkam komi komiiyim simiir ini boinmauuiuwim. 23 Mi sima boin, ano bidi haiginokoukripkaigigin. Mi krima ti kamim omaka hiugripkiiya saiir kigriraowiyim simiir ini kigiu. Yim sima omaka hiuyokiyokaiyim, simiir omaka anowim simiira nokwo kaoirkaki. Mi krima anowin ha nini haiwaoiuwin, simiirin inkam nwir biri haiwao kigim. Niingaka. Ɨni omaka niinga niinga haiwao hinsisirkiyim. 24 Ɨiya tiki inkamin, Adi Komii siir omaka kigriraowiyin mi biiyan pris inkam ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima ini warar yanaawinim. Sima biri ninokninkinkim, iiya ti dimin ieya nimbiyamin. 25 Mi inkam nwirin siya ini kignaki mi siya ina ini boiniuin simiirin, kamim kima hiugripkiikikaigaigigim sima isi Adi Komii siir omaka saiir nokwokai boinmimauuim, iikamim simiir. 26 Mi biiyan inkamin Adi Komii siir omaka saiir kigriraowiyin mi siir isidin, siir whinmiriiyin sima yamswoki aposel kamim simiir swokini kiyitnimnir hainakiyam. Mi sima simiirin nhimbwonhimbwo bi kiyitnimnir hainakikim. Sima ini iikamim simiirsi yididim. Dimusi rani,

simiir kwoinim hiniina naingwokim, nimbi siiyani sima pi kaiyimikisi. Friig.

27 Mi sima ha nikiunaniyim, ini kamim siyiu komii ninokninkiniyim kaunsel simiir whwonkam ida ini okwoniyim. Mi biiyan inkamin pris siya simiir srii. 28 Biiya krima kimiirar niki boinwakaekikim. Kima Jisis siir yaiya hiriihirii kipi boinmimauunanae. Mi wim kima krimiir yaiyaka nantamyiriyirnamkim. Mi yai ina swoki boinmimauuamim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir. Mi wim kima simiirin hiniina nini boinmimauuiu Jisisin krima mi isomaokii. Sima hiniina boinkim. 29 Mi Pita siya mi aposel kam nhirima, sima ina yowarkii boinkiyim, Adi Komii siir yaiya kou ini saeyar ywowa mi kima saiirara wakaeyokna iski. Kimiir yaiya saiir aowa ywokaiya. 30 Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi mi siya ina yaonamin. Mi krimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii siya swoki kininsiin idwonaowid ie hirankin siirin. Mi siya tariinanin ini krimiir Adi Komii wara ninkin owin. 31 Mi Adi Komii siya yikiunainam Jisis siirin ninomor kou hiriir. Mi siya ini Adi Komii siir iina iniiga saiir kingiinar yaka kinmasu idwowin mi Jisis siya krimiir Biiyan Inkam Komiigin. Mi siyairgin krimiir dimin biyieyim simiir niinak itkigiigiyin. Mi nu Isrelmi iikamim, simiir mhii kwoinim pi siyar kisina haigi mi simiir dimin biyieyim pi Jisis siya niinak itkigiigi. 32 Ti digworaekwowim krima kigpriginim mi krima ini whinboinan kam ywowim. Mi Adi Komii siir naeyiuin iriipi hiriinan, ha mi whinboinikin. Adi Komii siya siir naeyiuin minam hauugikin, iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyoknaim simiiram. Pita siya hiniina boinkin.

33 Sima ta yaiya saiir wakaekiya simiir kwoinim ini hauugihauuga whiyiekiyim, aposel kamim simiiram. Mi sima simiir nisomsom aowam asi naingwokim. 34 Mi inkam komii nwirin Farisi simiirgin siir inigin Gamelielkin. Tiki inkamin siyiu komii ninokninkinikin. Mi iikam whiekakim, ini siir inigin siir hainankiyim. Mi Gameliel siya omaka yai nidwokai wakaeiya, saiir omaka yainau hir yinsiin okwokai boinki, kima wari aposel kamim simiirin idwowiiya dinkikwona apniyam. 35 Mi ti inkamin siya kaunsil kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiir boinki, kima ti nu Isrelan kamim, kima sibgu mintirao, diminin kima tiram naingwowin ti kam imiir. 36 Mi biiya inkam nwirin Tiudas nikiuwiyin, siya hiniina boinkin, karairgin biiyan inkam komiiyin. Mi iikamim kamairim kam nwir 400 sima ini siir isid ywowim. Mi mhoiiya siirin kam nhirkim sima yisomaoki mi siir isidin ina yidam ninoopkiyim mi siir miiyim ina yikigiyim. 37 Mi mhoiiya Judasin om Galiliyanin siya ina yitin. Mi taka ii hiniina iikamim simiir inigim saiir winamkim gavman siya. Mi tiki inkamin Judasin siya iikam kasa biri nikiunakin, siir siyiu iiir napam. Mi siirin iriipi hiriinan, ini kam nhirim sima yisomaokiyin. Mi siir isidin ina yidam ninoopkiyin. 38 Mi wim kima wara kam nhirim simiirin kipi nisomsom aoki. Kima simiirin hinda kigninkinki. Mi taka miiya inkamni inig ara hainanikiswo mi wa pi yikigiyin. 39 Mi ta miiya Adi Komii siirgi niuwi mi inkamki ta miiya saiir nikiduim wi dig nwo rani. Niingaka. Kima wi inkam tio rani, kima wi Adi Komii siirar tiowi. Gameliel siya hiniina boinkin kaunsil imiirin mi yim sima ini Gameliel siir yaiya mi wakaeyoknaim. 40 Mi kaunsil sima yikiunaki, aposel kam imiirin. Mi sima simiirin ha tiokiyim mi sima ina yiuguskiyim.

Mɨ sima ɨna boinkiyɨm, kima ha dam! Mɨ kima Jisɨs siir inɨgin pɨ kipi swokɨ apboinmamauuwam. 41 Mɨ aposel kamɨm sima kaunsil simiir haiburgigim mɨ sima ɨna yamɨm. Mɨ sima ɨni hindara boin mairgimairga namɨm. Mɨ sima boin, ɨni wadɨeyar mɨ owin krɨma Jisɨs siir inɨgin hɨk siira mɨ haiyɨm. 42 Mɨ ɨinokɨinokɨn sima yai pɨ Adi Komii siir omaka mɨ iikamɨm simiir omaka ɨkɨm, pɨ simiir hɨr boinmɨmauuwi. Jisɨs siyairgin, Mesaia tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn siya. Ɨriig.

6

Mɨ sima kamɨm ɨriiyar nwɨsa yɨmbin aposel kamɨm simiir whɨn mɨriiyɨm

1 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siir isidɨn ɨni komiiyar yoraraowamɨn. Mɨ Judan iikam nhɨrɨm nu Grik hɨr nwowɨm, ɨo sima ywo Judan iikam nhɨrɨm nu Isrel hɨr nwowɨm simiirɨn. Mɨ sima ɨo dimusi bɨri nwokɨm, Isrelan isidɨn sima wig igabae nɨingam Grik hɨranɨm, simiirɨn sɨbgu bɨri kigrɨraokɨm. 2 Mɨ tɨ aposel kam ɨuur nwɨso sima, kamɨm kigna dirɨraerariyɨm simiirɨm asi nɨkɨunakɨm. Mɨ sima boin, nɨm wɨ Adi Komii siir yaiya saiir pɨ haiburgikisi, nae hɨdamɨn. Yɨo tɨ siyɨu hɨnɨinɨn yɨo mɨiyɨk rani. 3 Tɨ nomiiyauɨm kɨma kamɨm ɨriiyar nwɨsa tikɨ hansran hainaki krɨmiir isidɨn siir kam nhɨrɨm simiir ta mɨiya, wig igabaemi hɨdauwiya nae saiir kigrɨraowɨm. Mɨ tɨ kam ɨriiyar nwɨso Adi Komii siir naeyɨuɨn simiir tɨ ɨnkɨnɨukikai. Mɨ sima nɨnokɨnɨnkɨn inkam dwo. 4 Mɨ nɨm krɨma ɨinokɨinokɨn nhwo ara kwɨsnanaei, iikamɨm simiir boinmɨmauuwɨm, Adi Komii siir yai aiir. Ya ta hɨriinan mɨiya, ya krɨmiir mɨiga. 5 Mɨ iikamɨm naingwo tɨbmiiyɨm, ɨiya sima ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sima boin, ta yaiya, yai wadɨeka. Krɨma ɨni mairgimairga wara nwowɨm. Mɨ sima Stiven siir yɨmbin, inkamɨn Adi Komii siir naeyɨugin nɨnkɨnɨuwɨn. Mɨ kam nhɨrɨm sima nɨmbinɨm simiir inɨgɨm hɨnɨin hɨnɨingɨm, Filip, Prokoras, Naikena mɨ Taimon, Pamenas mɨ Nikolas. Nikolas siya om Antiok hɨrankɨn. Bɨiya siya Juda simiir isid bɨri nwokɨn mɨ tariinanɨn siya simiir isid bɨdi ywowɨn. 6 Mɨ kam ɨriiyar nwɨso ha nɨmbingiyɨm mɨ simiirɨn ɨna yɨkɨunaniyɨm aposel kamɨm simiiram. Mɨ ɨina simiirɨn ha nonkwokiyɨm simiir mɨ sima Adi Komii siiramɨn ɨna srɨigiyɨm.

7 Mɨ Adi Komii siir yaiya maeyau kwɨruwa bɨri nwoka. Nɨingaka. Hɨnda tɨnda bɨdi yɨniyokɨiya. Mɨ Jisɨs siir isidɨn om komii Jerusalem hɨranɨn, ɨni hoimgakar yamwoɨuɨm. Mɨ prismi isid komiiyɨn, simiir mhɨi kwoɨnɨm ɨna yɨnkpɨt haigigiyɨm. Ɨriig.

Juda inkamɨm sima nokwoyokaigɨm Stiven siirɨn.

8 Stiven siya inkam ɨmiirsi naingwoyɨmiyok prasae bɨri kinkɨn. Mɨ siya ɨriipi hɨriinan kɨrɨekak. Mɨ siya dimɨn kɨrɨe komii komii whɨekakar mɨ tɨriikɨn, iikam ɨmiirɨn. 9 Mɨ Stiven siya Adi Komii siir yai aiir boinmɨmauuɨn mɨ iikam nhɨrɨm saikar yɨnkɨnwamwarkɨi boin. Mɨ iikam nhɨrɨm saika boinɨm, Juda inkamkɨm. Mɨ nhɨrɨm nu haimii whɨrɨn Sairini hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Aleksandriankɨn nɨtkɨm. Mɨ nhɨrɨm nu Silisiankɨn nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Esiankɨn nɨtkɨm mɨ tikɨ iikam isid komiiyɨn sima Stiven saikar nɨnkɨnwaomwarkɨi boinamar tɨrkɨm. 10 Stiven siir yaiya ɨni saeya yokwonaowida. Mɨ simiir yaiya ɨni yɨkigiya. Stiven siirɨn kwoɨn mɨiyɨkɨn Adi Komii siya hauugɨn mɨ siir yaiya asi nokwonaowidga. 11 Mɨ sima kam nhɨrɨm simiir ɨni ɨkɨunaki mɨ ɨna boinɨm, pɨ kima tɨni ɨksɨsaeyɨu. Mɨ tɨ kamɨm nɨksɨsaeyɨm sima boin, Stiven siya Moses siir nɨgbumbugɨn mɨ siya Adi Komii siirɨn wara mɨ ɨnkɨn ɨgbumbu. Tɨkɨ

kamim niksisaeiyim sima Stiven siirin hiniina boinkim. 12 Mi kamim priiyiksasaeiyim sima kam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirin wara mini boiniu mi sima yai biyie Stiven saika ini boiniu. Mi sima Stiven siirin omaka inkam komiigin nidwokai wakaeiya yai, saiir hiriir kiyitnimnir hainam. 13 Mi tiki kamim niksisaeiyim mi sima niksisae yaiyim simiir boinkikim mi tiki kamim sima ina boinim, iinokiinokin Stiven siya Adi Komii siir omaka saiir nigbumbuwikin. Mi Adi Komii siir siyiu komiiyin siir wara mi ikbumbu. 14 Krima bidi wakaekiyim siya hiniina boinkin, taka omaka Adi Komii siira, wi Jisisin om Nasaretanin siya tirbumbugi. Mi siya siyiuim Moses siya hauuwim krimiir, wi siya kisina haigini. Ti kamim niksisaeiyim sima hiniina boinkim. 15 Mi iikam whiekakim ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim sima Stiven siir wh-wonkam iiir kigiyim ini Adi Komii siir paekwosimin siir whwonkamnan ywokiyin. Ɨriig.

7

Stiven siir yaiga

1 Mi biiyan inkamin pris siya sriigi Stiven siirin, ta yaiya kaim-wowairga, aniya? Ta sima boina. 2 Mi Stiven siya boin, hae! Kima ti nomiiyauim mi ti inkam komii komiiyim kima ini wakaekiyim, biiya krimiir brougaeyin Ebraham siya nu Harana hiriir biri niki amkin. Siya nu Mesopotemia hirar niki owin mi Adi Komiiyin ninomor kouanin ina yimbiyamin siir hiriirin. 3 Mi Adi Komii siya boinki Ebraham siirin, kira kiriir omin siir ti haiburgig mi kiriir piugan aka mi kira, kima iki nu kibi whirin si tini owiu. Tiki nuin wi kara niisiimauu haiginiuwi kiriirin. Adi Komii siya hiniina boinkin siirin. 4 Mi Ebraham siya Kaldian iikamim simiir nuin siir haiburgigin mi siya ini nu Harana hiriir yamin ini hir yamwoiuin. Mi iiya siya nu Haran hir nwowin mi siir adwai biyieyin ina yaonamin. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya yikropki Ebraham siirin ti nu kima nwo iiirim. 5 Mi Adi Komii siya tiki nuin Ebraham siir biri nikiu iuguskikin. Niingaka. Siya hindira nikiumauu aekin siir nu tipmwo rani, siya haimiisima biri nikiumauugin. Tiki nuin ini niingar mi owin. Adi Komii siya yimbingi siirin, mhoiiya kara tiki nuin wi kiriir nikiumauu iuguskii. Kiriir yinisisimim simiir wara ninkin ikiumauugi tiki nuin. Ta iiya Adi Komii siya nimbingiya, Ebraham siya yinisim karamaeya nwokin. 6 Adi Komii siya hiniina boinkin, kiriir yinisisimim wi iki om whirni nuin kimiir kingiin nwo karam nwowin wi siir nwoami. Ebraham kiriir yinisisimim wi kam nhirim simiir mii mirii. Sima wi mii niingar mirii, wi umirkak nwo rani, simiirin. Mi kamim simiir kigriraowi sima simiirin wi siyiu miiyiknan tir tani. Sima miriiyokiyokiiyim biewiyim kamairim kamnwir (400). 7 Mi mhoiiya ti kamim mii simiir kigrirao miriiyim simiirin wi hik hauugi. Ɨiya kara hik simiir hauuwi mi kiriir yinisisimim wi ti om iiir haiburgigi. Mi sima wi kariir mii aiir namiriini mi wi kariir inig iiir hainani nu Isrel hirin. Adi Komii siya hiniina boinkin. 8 Mi Adi Komii siya Ebraham siir niisiimauuin, siyiuin miois kitiyin, yio Adi Komii siya nimbingi ieya. Mi iiya kima ti siyiuin miois kitiyin siir kigiyim mi kima pa ninokninkinki, kimairgim Adi Komii siir kamim. Mi iiya Aisak siir naokaina Ebraham siir yinisimin mi ii iriiyar kwoimim namkiyim mi siya siir miosa ina kitiyopnir haiya. Mi mhoiiya Aisak siya

Jekop siir ad ywo. Mɨ Jekop siya ɨni kam ɨuur nwɨso ɨni sɨmiir ad ywowɨn. Mɨ yim sɨma ɨni tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn mɨoɨs kɨtiyɨn ɨni siirar swokɨ tɨrɨm.
9 Mɨ tɨ Josep siir nomiiyau ɨuur nwɨrɨm sɨma ɨo siir ywo. Mɨ siirɨn sɨma iyopmauugi kam nhɨrkɨm saɨnam. Mɨ sɨma siirɨn wara yɨnkɨn ɨkɨunam nu Isiba hɨriirɨn. Mɨ ɨiya siya nu Isib hɨr nwowa mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya ɨni saɨkar ywowɨn. 10 Mɨ hɨkpai hɨkpaiyɨm Josep siir nɨmbiyamɨm mɨ siirɨn Adi Komii siyar whɨnwokɨn. Mɨ tɨ hɨkpai hɨkpaiyɨm siir bɨri niyopakaiyɨugɨm. Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya hauu haiginiu, kwoɨn mɨiyɨkɨn Pero siir, nu Isib sɨmiir inkam komiiyɨn sɨmiir nu kɨgrɨraowiyɨn siirɨn. Mɨ siya Josep siirɨn ɨni wadɨeyar kɨgrɨraowɨn. Siya bɨdi yɨnokninkɨnɨn Josep siya nɨnokninkɨn wadɨekakɨn. Mɨ Pero siya siir asi nokmwɨn okwokɨn, bɨiyan inkam komii nu Isib sɨmiir nuɨn siir inkam komii nwowɨm. Mɨ inkamɨm mɨ digworaekwowɨm siir omaka nwo ɨkɨm, siya sɨmiir bɨiyan inkam komii wara ywowɨn. 11 Mɨ nu Isiban iikamɨm mɨ nu Kenanan iikam ɨkɨm, sɨma ɨni nae karamaeyar ywokiyɨm. Mɨ sɨma mhɨi komii ɨna yaowa mɨ krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm naeisɨm bɨ swokɨ ɨnkɨuguna haimɨmɨnkɨm. Nɨingakɨ, nɨingaka. 12 Mɨ Jekopɨn Josepni adɨn siyar wakaeki naeyɨm ɨni nu Isib hɨr nwowɨm. Mɨ siya siir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨm krɨmiir wanwiyaeyɨm sɨmiir yɨkropki nae ɨmiir nɨnɨ hainakiyam. 13 Mɨ mhoɨiya kwɨsaka sɨma ɨna swokɨ amɨm. Mɨ Josep siya ha namɨn mɨ siya ɨna ɨnɨ boɨnɨuwɨn siir yaowae ɨmiir, kɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm kariirɨn? Kɨmiir nomousɨmɨn, karaɨrgɨn. Mɨ Pero siya ɨni wara kɨgnɨnokninkɨniyɨn Josep siir yaowae ɨmiirɨn. 14 Mɨ Josep siya boɨnki sɨmiir, wara krɨmiir ad wai biyɨeyɨn Jekop siirɨn wara wɨkɨunani nu Isiba tɨriir wɨt. Mɨ siir pɨugana sɨma wara wɨnkɨn ɨt. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma ɨrɨparɨn kamnwoɨm ɨuur ɨriiyara yɨmbiyam. 15 Mɨ Jekop siya nu Isiba hɨriir asi namkɨn. Siya wɨ waibiyɨe hɨrar nwowɨm. Mɨ wɨ hɨrar nwokɨ aowɨm. Mɨ krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm mɨ Jekop siir yɨnisɨsɨm ɨkɨm sɨma ɨni hɨrɨrar mɨ aowɨm. 16 Mɨ sɨmiir pɨuɨs nɨinga ɨni sɨmiir yɨnisɨsɨsɨmɨm sɨma swokɨ hainamɨm Ebraham siya saɨnɨn nuɨn siirɨm siir haɨngikaiyam. Tɨkɨ nu Sekemɨn, Ebrahamkɨn saɨngɨn. Hemoni yɨnisɨsɨsɨmɨm sɨmiir nugɨn.
17 Bɨiyarɨn Adi Komii siya Ebraham siir boɨnkɨn, ɨiya tɨ bɨewi kamaɨr kamnwɨrɨm (400) dɨg nwokiyɨm mɨ siir pɨugana nu Isib hɨr haiburgik mɨ sɨma ɨna yamɨm. Mɨ tɨkɨ sɨmiir iikamɨm ɨni hoɨmgakar ywokiyɨm. 18 Mɨ inkam komiiyɨn nu Isib hɨr kɨgrɨraowɨn, siya bɨdi yaowɨn. Mɨ inkam komii nwɨrɨn ɨna swokɨ okiyɨn. Mɨ siya Josep siir mɨi kɨbi aiir bɨ nɨnokninkɨnkɨn, siya whaowaeya nwokɨn. 19 Mɨ siya sɨmiirɨn mɨi prasae bɨ hauugɨn. Nɨingaka. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yɨpɨmpar mɨ-ɨmiiyɨm. Mɨ mɨi komii komiiyɨm ɨna mɨ hauuɨn mɨ sɨmiir yɨnisɨsɨsɨmɨm hindara asi prɨiyɨtkɨkɨnɨnɨsugɨm. Mɨ sɨma, sɨmiir nɨmiiyaeni siyɨuam whaowae mɨ sɨma asi naokaonamkɨm. 20 Mɨ taka ɨiya Moses siir apua siir naokainakiya mɨ saeya siir adni omaka hɨr haigiprakaiyɨm bwanɨm whwoɨm. Mɨ saeya siirɨn mwɨi ɨna yapɨmuaeya. Tɨ yɨnisɨmɨn yɨnisɨm kɨbikɨn. 21 Mɨ Moses siir ad yopiiyo sowawaiyɨn siirɨn hɨpɨuɨn siir kikaiyɨugo. Mɨ sowawaiyɨn ɨna hainamɨn siirɨn mɨ sowa kɨmɨdiniya aumiinau hɨr ɨnɨ kikaiyɨugig. Mɨ ɨiya siya aumii aowa hɨr nwokaiya mɨ Pero siir yɨnisɨm kopaka saeya siir kɨgɨn mɨ ɨni saeya hai namɨn siirɨn. Mɨ siirɨn ɨni saeya yɨmiiyaeyɨn. Mɨ siya ɨni saiir yɨnisɨmnana ywowɨn, tɨ yɨnisɨmɨn. 22 Ɨiya siya Pero siir omaka hɨr nwowɨn mɨ siya ɨna

mwriiraraokiyin. Mi nu Isib hiran inkamim sima yowomwarkai haiginiu nu Isib hiran diminpai diminpaiyim siirin. Mi Moses siir kwoinin iki nu Isib simiir digworaekwo whiekakim simiir asi ninomokninkin digim. Siya inkam biyie rani, inkam wadie ieyairgin. Mi yaiyim siya boiniyim, siya biri kiyikrikiu boinikin. Niingaka.

23 Mi iiya Moses siir biewiyim kam nwisa namwoiuim mi siir kwoinin ina yaingwokiyin an wi iki kariir isidin Isrel hiran iikamim wi simiir nini kignaki. 24 Mi Moses siya ha napnamin mi siyar yapkigam nu Isiban inkam nwirin, Moses siir oman inkam nwirin siir nonkwobumbuninkini. Mi Moses siya siir oman inkamin siir whinintioin mi ti inkamin ini siya tioaokiyin. 25 Mi Moses siya hiniina naingwokin kariir oman iikamim sima ina ninoknинkinim Adi Komii siya ta miiya kariir nimbingiya. Siya minam nimbingikin. Isrelan iikamim simiir whinidamkiyim nu Isib tir nwowisi. Mi Isrelan iikamim sima hiniin biri naingwokim. Niingaka. 26 Mi iigwir nugakin, Moses siya ina yapamyakwokin. Mi siya kigam, inkam nwiso Isrel hirankinaro sowa yaii ninii. Mi siya ti inkam nwiso sowiir yaii aiir yibirmiigi. Mi siya sowiir boin, kowa om whiruwaniarairgo mi kowa kowa yaii dimusi ninii? 27 Mi ti inkam nwirin yaii bii niniiyin, siya yiriyiu boinki, Moses siir yaiya saiir mi siirin ina iyop isiskiyin. Mi siya boin, nhinga boinkin, kira krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mii hid miriiyam? 28 Mi tari kira kariirin ii kira niki isomaokiyin nu Isib hiran inkamin siir hiriinanam swoki boini? Mi kariirin pi hiriinan swoki isomaokiyim, aniya? 29 Mi iiya Moses siya tiki inkamin siir yaiya saiir wakaekiyin mi siya ina yidamkiyin, ini Midian simiir nuin ini siir yamwoiuin siya. Mi mhoiiya siya wig nokwonain mi siya yinisim yinkamiyino nwisa iyioninkin.

30 Mi biewi kam nwiso dig nwokiyim iiya siya ti nu siiyin apa niinga siir nwowa. Mi iigwira Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim mi siya paeya paekikopim sim nimbiyama saiir yainau hir yimbiyam, mhiu Sainai kingiin hir. Ta maeyau nu siiyin apa niinga saiir hir. 31 Mi Moses siya kigiyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ha napriraoamin kingiin kigam mi ini siya wakaeki, Biiyan Inkam Komii siir yaiya boinkiya, 32 kimiir brougae wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin kara Ebraham, Aisak mi Jekop kimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii warairgin. Mi Moses siir piua ini nopnopar kinkiya. Mi siya ti paekikopim simiir kaowin mi siya ina yididin. 33 Mi Biiyan Inkam Komii siya siir boinki, wari kiriir iiga souwa diski. Wari nuin kira nokwowin nu kibiki kibi ieyairgin, bimbiuwi rani. 34 Kara bidi kigin, ti dimin biyieyim sima tir haiginiuwim kariir iikamim nu Isib hir nwowim simiirin. Kara bidi kigin, simiir noua. Kara hiriinanam nitkin, simiir whindiriraeraram mi simiir hika saiir niinakiyim. Mi kiriirin wi kara nikropki nu Isiba hiriir namim. Mi simiirin wi kira nini kigriraowiuwim.

35 Biiya Moses siir oman iikamim sima siir boinki, nhinga boinkin kiriirin, krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hidin? Adi Komii siya nikropkikin ti inkamin Isrel simiir yaowae komii nwowim. Mi sima wi nu Isib hir nwoki haiburgigim mi sima wa nwoki amim. Adi Komii siir paekwosimin ti paekikopim paeki niugiyim Moses siirim nitkin siir nauni kirie haiginiuniyim. Mi Adi Komii siya boinkiya yaiya, siya simiirim namim, simiir whindiriraerar haiginiuwam mi siya hiriinanam nitkin. 36 Mi Moses siya nu Midian hir haiburgigin mi siya simiirin

nu Isib hirankar ini ikiunanaki mi sima ina yamigusamim. Mi siya nu Isib simiir nuin dimin kirie komii komii whiekakim haini tirbumbugik mi simiir nuin ini biyieya ywokiyin. Mi mii kwira siya miriiya op paridnana sae, siya kimprinaidama mi biewi kam nwiso siya nwowim ti nu siiyin apan siir mi mii komii komii nhirim ini hirar yimbiyamim. 37 Biiyarin ti inkamin Moses nikiuwiyin siya Isrel hiran iikamim simiir boinkin, krimiir inkam nwirin wi Adi Komii siya nokmwin okwowi profet inkam nwowam. Mi siya wi kaoprigi okwowan inkam nwowi, kariir hiriinan. 38 Mi Moses siya Isrel simiir isidin simakar nwowin, krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa niingan siir mi Adi Komii siir paekwosimin siya Moses siirimin mhiu Sainai hiriir yam, siir yaiya iinokiinok nwoyokiyokiiiya saiirin hir ini boinmimauugig iikam whiekakim krimiir boinmimauuam. Mi ta yaiya Moses siya nini hauuniya krimiir, saeya kiriekaka, kwoin miiyikin omwai waiyayokiyokiiiyin iinokiinok krimiir hauu haiginiuwam.

39 Mi krimiir wanwiyaeyim sima Moses siir yaiya saiir biri wakaekim. Mi sima Moses siir yaiya ini digiumii haigingikim. Simiir kwoinim ini nu Isib siirimar swoki aingwo hisraenamim omin biiya sima nwo iiiram. 40 Mi Isrelan iikamim sima Eron siir boinki, kira tidiyiu min ti ikrimtio iupimpit krima kuuwam mi sima wi krimiir adi komiinan nwoki owim. Mi krima wi simiir yai imiir niki wakaeyoknam. Mi tiki inkamin Moses nikiuwiyin krimiir niki ikiunaniyin nu Isib hirankin siya mhiua hiriir namin mi siya biri swoki itkin. Niingaka. Krima biri ninokninkinkim diminin siir tirin. 41 Mi taka iiya bulmakau yin irin aeyini sima nonkwokwokikin. Mi sima wraisu ira yisom siir nimiiyaeyam. Mi sima minsi hauugikim, wi simiir pi nonkwowisi. Mi iiya sima ti dimin iiir kigim mi ini ogmwomir karamaeyar ywokiyim. Mi sima yaewou nae komiiya ina ikwo aekiyim. 42 Mi Adi Komii siya digiumii simiirin whisarii biri haimriiyiugin. Mi siya simiirin ini hindara kigninkin diriraerarkiyin. Mi bie bwan nauunim ini simiir adi komiinan ywowim. Biiki biiyin profet kamim simiir yaiya hiniina win boinkikim,

kima ti Isrelan iikamim iiya kima nu siiyin apa hir nwowa ti biewi kamnwiso mi ti wraisuin nhinir nisom hauugikin? Mi kima kariirim bidi yaingwowim, aniya? 43 Niingaka. Kima ti wraisuin Adi Komii niksisae Molok siir nisom hauugikin. Mi ta kimiir wraisu is omaka kima haiyapyokyokaiya ti nu siiyin apa siir, ti biewi kamnwiso kima minam hainamkim Molok kimiir adi komii niksisaeyin siir inig iiir hainanam. Mi kima ti nauunin Refan nikiuwiyin siya kimiir adi komii niksisaenan nwokin mi kima ini siir inig iiirar mi hainanim. Mi ti tidyiuin kimar nikrimtio diriraerarim, kima simiir inig imiir hainankim. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara nhinikriropki, nu Babilon hiriir. Mi kima wi simiir aowa mirii kaeyami.

44 Adi Komii siir yaimwowim saiir yimbiyam. Mi Adi Komii siya minam niisiimauugin, sima wa nwoki aingwowim, Adi Komii siya ini krimaka nwowin. Mi Adi Komii siya yiisiimauu Moses siirin, ta omaka wraisu isa saiirin. Biiya iiya krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa siir nwowim, sima omaka wraisu isa saiir yapninopkainam Adi Komii siir inig iiir hainanam. Moses siya ini hiriinana swoki miriiyin. 45 Siya krimiir brougaeyim sima nu siiyin apa siir hiriir namim mi ta

omaka wraisu isa saiirin warar yinkin hainam. Mi sima ini simiir inkam
komiiyin Josua, saikar yitim. Mi iikamim ti nu iiir nwowim, simiirin Adi
Komii siya nikrirop nhingiyim mi sima ina yidamkiyim. Mi ti nuin krimiir
brougaeyim simiir inigar nwoyokiyokiiyin mi ini Devid siyar yimbiniyin.
46 Mi Adi Komii siya ini Devid siirimar yaingwokwonanaeyin. Mi Devid
siya Adi Komii siir srigi mi kara omaka ira ti mirii, kiriir inig iiir
hainanam, kira ti Jekopni Adi Komiiyin mi kira wi saiir nwoki owim,
aniya? Siya ina boinkiyin. Niingaka. 47 Mi Devidni yinisimin Solomonin
Adi Komii siir omaka siya bidi miriigika.

48 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ninomor kou hirankin, siya taka
omaka inkamkin nonkwo miriiya saiir biri nwowikin. Niingaka. Bidi
bidinanarin profet inkamin siya ta yaiya hiniina win boinkikin, 49 Adi
Komii siya boinki,

ninomora ini kariir ipiinan ywowa kara nidwowika. Mi tiki nuin kariir
iiga siir nokwowikin. Kima wi paka hiniin omaka sae mirii,
kariiramin. Kara wi piki omin si nidwosiisnaki. 50 Mi kariir iina
tiki digworaekwowim simiir biri nonkwo diriraerarkim, aniya?
Niingaka. Kara nonkwokwokim tiki digworaekwo whiekakim.

Adi Komii siya boinkiyim, profet kamim sima winkiyim.

51 Stiven siir yaiya tasa niki ama. Kima tiki kamim nantamyiryiriyim
kimiir wiina paniina wakaei. Mi kima iinokiinokin Adi Komii siir
naeyiuin siir yai paniinsi wakaei. Mi kima ini kimiir brougae wan-
wiyaeyim simiir siyiu biyie biiya sima tirkaiyiuwim mi kima ini simiir
hiriinanar swoki tirim. 52 Kimiir brougae wanwiyaeyim hik prasae
biri hauugim profet kamim simiirin. Mi simiir nwirkin niinga biri
nwokin, hik hai karamae. Mi profet kamim sima boina hiniin, ti inkam
wadieki wadieyin wi sipi niti. Mi kima ti profet kamim simiirin ina
yisomsom aokiyim. Mi mhoiiya siya ha nitin mi siirin ini warar yinkin
isomaokiyin. 53 Mi Stiven siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Adi Komii
siir siyiu komiiyin siir paekwosimin siir boinmauugiyin mi siir paek-
wosimin kimidina Moses siir kwaboinmauu mi Mosesin kimiir swoki
kwaboinmauu mi kima ti siyiu iiir bi sibgu apkin. Niingaka. Iriig.

Sima Stiven siir kaiyimik aoki siiyani

54 Mi sima bidi wakaeyim yai whiekakim Stiven siya boin hiuriyiugiyim
mi simiir kwoinim ini haugihauga whwiyiekiyim mi bigim ini
kikiyikikiyikar kinkiyim. 55 Mi Adi Komii siir naeyiuin ini Stiven
siirarar yaninkiniuniyin. Mi siir nhwoin ninomor koua hiriir ninansiina
kaokiyin mi ini siyar kigiyin dimin komiiyin paenan niudkwakwakiyin,
yio Adi Komii siyairgin. Mi siyar mi kigi Jisis siya Adi Komii siir iina iniiga
saiir kingiina naka kinamasu okwowi. 56 Mi Stiven siya boinki simiir,
wakae! Kara bidi kigiyin ninomora piigigiya. Mi kara inkamin nwira kig
ninomor kou hirin, siya ini Adi Komii siir iina iniiga saiir kingiina yaka
kinamasu okwowin. 57 Mi sima biri wakaeyokim mi sima yai ina nhinki
boinainamim. Mi sima whiekakarin, ini siiraramar yinoopnamim. 58 Mi
sima siirin ti om komiiyin siir idwowiiya hiriir kiyitnimnirnaniyam. Mi
sima siiya komii komiiyim ha haiyim, ina kaiyimikim siir. Mi kamim
biiya yai siir niki boin hiuriyiuim, simiir yiuis nhirim ina yisitkikinkiyim.
Mi inkam nwirin Sol nikiuwiyin siir igmiiga hir haigingig mi sima siiya
ina kaiyimikim siirin. 59 Mi iiya sima siiyani Stiven siir kaiyimikim mi
siya ina kauwanki boinkiyin, Biiyan Inkam Komiiyin siiram. Mi siya ina

boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, Jisis, kira kariir paekwosimin siir haigi.
60 Mi Stiven siya ogmwo ha hiugiyin mi siya ina kauwok boinkiyin, Biiyan
Inkam Komii, kira wi yamdi simiir kipi swoki onkwobu, ta sima kariir
tirkiya saiirsi. Niingaka. Mi kira simiir dimin biyieyim simiir diinak
itkiigiigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi siya ina kwaonamin.
Ɨriig.

8

1 Sol siir kwoinin ini mairgimairga ywokiyin, sima Stiven siir
nisomaokiyin.

Sol siya kamim Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwiyim simiirin siya nisomsom aokaokim.

Mi taka iiya iikam whiekakim sima Adi Komii siir isidin om komii
Jerusalem hir nwowin, siir diriraerar bumbuninkin haiginiugim. Mi
sima om komii Jerusalem hir asi haiburgigim. Mi sima ina yinoopkiyim
ti omim ti nu whiso sowiir nwowo, simiir. Nu Judia mi nu Sameria. Mi
ini hiriir yamim. Mi aposel kamim sima om komii Jerusalem hirin wara
biri haiburgigim, simaka. Niingaka. 2 Mi kam nhirim Adi Komii siiram
naingwo tibmii kiiniyim, sima youu haingikaiwak, Stiven siirin. Sima
nou prasae biri nougim.

3 Mi ti inkamin, Sol nikiuwiyin, siya siyiu whiruwa biri tirkin Jisis
siir isid iiirin. Mi omaka omakaim siya tionhintaraoami. Mi simiirin
pi hirankar kiyit kiigiiki. Mipi omaka sima hiugripkiikikaiiya pi saiir
kiyitnoudnankaigi simiirin. Ɨriig.

Sima yai win kibieya saiirin nu Sameria hir boinmimauugim.

4 Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim, sima ini omom
omomim simiir yinoopamim. Mi sima ini Jisis siir yai kibiya ini tiki omom
simiir yap boinmimauuamim. 5 Mi Filip siya nu komii whirin Sameria
siir hiriir yapiinam. Mi siya inkamin Adi Komii siya nimbinin Kraist, siya
siir yai imiir boinmimauuamkin. 6 Mi iikam whiekakim sima ini ta Filip
siir yaiya, saiiramar maugiyim. Mi sima kigi, dimin kirie komii komiiyim
siya diriraerarim. 7 Mi iikam whiekakim ti om iiir nwowim uridyiu
bibiyie saiirara, bidi yinkiniukikaiyim. Mi tiki uridyiu bibiyieyim, Filip
siya ninimniskiigiyim sima ina nhinki kaunamim. Mi iikam whiekakim
iiga iin ninsimsiriunakiyamim, simiirin Filip siyar yinimniskii digi. 8 Tiki
iikamim nu Sameria hiranim, sima ini mairgimairga ywokaeyamim.

9 Mi ti nu komii Sameria hirin, inkam nwirin hir nwowin, siir inigin
Saimonkin siya nop nao kiriekin. Mi iikam whiekakim siir kigiyim ti
diminin siya tirin mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi siya simiir boin,
adi yaowaeyin karairgin. 10 Mi iikam whiekakim ti omin siir hiranim mi
iikam nhirim inigakim mi nhirim inig karamae ikim mi sima ini Saimon
siir yaiya saiirar wakaeyim. Mi sima boin, wari inkamin kiriekakin Adi
Komii siya hauugin siirin kirie. 11 Saimon siya diriraerarim sima bidi
bidinana kignanaekim, ta nopa siya nanaowiya. Mi sima tiki iikamim
Saimon siir yaiya saiir asi wakaeyoknakim. 12 Mi Filip siya ta yai win
kibiya ini saiir boinmimauuwin iikamim ti omin siir hiranim simiir. Siya
minam boinmimauugin, iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya iikamim simiir
kigriraowi mi Jisis Krais siir inigin siir wara yinkin boinmauu simiirin.
Mi sima ini ta yaiya siya boina, ini saiirim yaingwo tibmiikiyim mi siya
iikam imiirin op ina baptais haiginiuswowim. 13 Mi ti inkamin Saimon

nikiuwiyin siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwo timiigiyin. Mi Saimon siya ini saikar ywowin. Mi ti dimin kirie komii komiiyim siya simiir kigin Filip siya dirıraerarim. Mi siya ini kakakar ywokiyin.

14 Mi aposel kamim om komii Jerusalem hir nwowim, sima wakaewin, nu komii Sameria hiran iikamim sima bidi wakaeyoknaim Adi Komii siir yai aiirim. Mi sima ina yikropkiyim Pita Jon sowiirin, sowa kignakiyam. 15 Mi sowa om komii Jerusalem hir haiburgiko mi sowa ha napdinamo mi nu komii Sameria hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa nhwo iikamim naingwo tibmiiyim simiiram ha nini kwisiuwo mi Adi Komii siir naeyiuin simiira yaninkiniuiuin. 16 Sowa bidi yinokninkino, biiya sima whisariiya baptaiskim Jisis Biiyan Inkam Komiiyin siir inigi iiirin. Sima Adi Komii siir naeyiuin siir biri niki haigin niingar niki okim. 17 Mi Pita, Jon sowiir iinao simiir mwo imiir ha nonkwowim mi sowa ina boinkiyo, Adi Komii, kiriir naeyiuin simiir waninkiniuni.

18 Mi Saimon siya kigi, aposel inkam nwiso sowa iikamim simiir mwowim simiir nonkwokiyim. Mi ini siyar kigi, naeyiuin simiir naninkiniuiuin. Mi siya umir asi nini hainakikin sowiir sainam. Mi siya ina boinkiyin, 19 mi kowa wari kirıeya kariir warar mi hauugi. Mi kariir iina inkam nwirni mwo mi onkwowi mi Adi Komii siir naeyiuin wi nwirni mi aninkiniuiuwim. 20 Mi Pita siya boin Saimon siir, diminin Adi Komii siya priihauugiyin kira ha naingwowi pi umir aka sainim, aniya? Niingaka. Wari kiriir umirim wi kinakar ninkin kiguguki. 21 Kira taka kirie aiir haiyim, wi dig nwo rani. Minsika, kiriir kwoinin Adi Komii siir naeyiuin saika miiyik nwo rani. Niingaki, niingaka. Ini biyieki biyie ywokiyin. 22 Kiriir kwoinin ti kisina haigi, kira Adi Komii siiram ti sriinanae kiriir dimin biyieyim igbid kamiyau simiir haiyoprimdimiigiyim kiriir mhii kwoinnau nwokaiyim mi kira wi wadieyar nwoki owim. Mi Adi Komii siya wi saiir saiira naingwokwonanae rani. 23 Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kara bidi kigin kiriir mhii kwoinim whwokwoka bi nwowikim. Mi kira siyiu miiyikin siiram paniinsi yaingwosi. 24 Saimon siya ina boinkiyin, kowa Adi Komii siirim ti sriinanae kariir dimin biyieyim simiir niinak itkiigiigiyim ti dimin biyieyim kariir kwoinau tir nwokaiyim. Mi kariirin wi sima nonkwoniinwomwiirninkinisi.

25 Iiya Pita, Jon sowa swoki haiyiuk apnama om komii Jerusalem hiriir mi sowa Adi Komii siir yai win kibiyim ini ti iikamim ti omi sisimim nu Sameria hir nwowim, ini simiir swoki apboinmamauuamo. Iriig.

Filip siya Adi Komii siir yaiya nu Itiopia hiran inkamin siir boinmimauugin

26 Adi Komii siir paekwosim nwirin Filip siir boinki, kira om komii Jerusalem siir ti haiburgik mipi ti siyiu komiiyin Gasa namiyin pi siir hiriir dapniyam. Mi kira pi ti siyiu siiyin nu apa niingan siir dam. 27 Mi Filip siya ha napiinamin ti siyiu iiir mi siya nu Itiopiyan inkamin om komii Jerusalem hir nini hainangikyakwokin Adi Komii siir inig iiir mi siya siirin siyiu hir yapiduna, ti nu Itiopiyan inkamin. Mi siya ti inkamin simiir wig komiiya nu Itiopiya hir kigriraowiya, saiir umir digworaekwowim simiir biiyan inkamkin, ti inkamin. Mi ta wiga saiir inigin Kandesika. 28 Mi tiki inkamin ina swoki amim, siir oma hiriir. Mi siya karisa saiir ii idwokainam. Mi hos iso sowar kiwowotnam, ta karisa. Mi siya yokwo kwira biiya profet Aisaia siya wingiga, saiir nidwokai

mwaɨnamkɨn. 29 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnki Filip siir, kɨra pɨ ta karisa pɨ saiir pɨda dapam. 30 Filip siya ha niwɨtnamɨn kingiin hɨriir mɨ siya yap wakaeyam, tɨkɨ inkamɨn ta yokwowa bɨiya profet Aisaiakɨ si wɨngiga siya saiir nɨdwokai mwaɨnnami. Filip siya siir boɨnki, kɨriir kwoɨnɨn ta yokwowa kɨra mwaɨna saiir bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨn, aniya? 31 Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ɨna wakae boɨnkiyɨn, Filip siir yaiya saiirɨn. Inkam nwɨrkɨn kariir boɨnmɨmauu karamae nwowi, kanakana wɨ panɨɨna nɨnokɨnkɨni. Nɨɨngaka. Tɨkɨ inkamɨn siya boɨnki, kɨra wiinaini, Adi Komii siir yaiyɨm kariir wɨnɨ boɨnmɨmauuni. 32 Ta yaiya siya mwaɨnama saeya hɨnɨɨnga.

Ɨni sibsib yɨnisɨmnan ywowɨn, sɨma siirɨn ha haimɨm mɨ ɨna yɨsom aowɨn.

> Mɨ siya yaimɨn dimɨn bɨri nomboboɨnamkɨn, siya ɨni sibsibnan ywowɨn. Sɨma, sɨmiir kan ɨmiir kɨnkrɨmkrɨp haiiyɨm mɨ sɨma bɨri kauwigɨm. Nɨɨngaka. 33 Mɨ sɨma siir yɨgbumbu haigɨnɨu. Mɨ sɨma siirɨn yai mɨiyɨknan bɨri boɨnkɨm. Mɨ siirɨn sɨmar swokɨ ɨsom aoki. Siir ɨiya tɨ nu ɨiir nwowa ɨni dɨg ywokiya. Mɨ siir ɨgsopa bɨ nokwokairiinanaowidgɨn. Mɨ siir niwiiyɨn wɨ nhɨnga boɨnmɨmauuwi siir iikam ɨmiirɨn. Nɨɨngaka.

34 Tɨkɨ inkamɨn nu Itiopianɨn, siya yokwowa ha mwaɨn dɨgiyɨn mɨ siya Filip siir boɨnki, kara kɨriir srɨii, tɨkɨ inkamɨn profet, siya ta yokwowa nhɨniiram wɨnkika? Mɨ siya, siyamar wɨnaka, iyɨe? Mɨ tari inkam nwɨram nasi wɨnkika? 35 Mɨ Filip siya siir yai ɨmiir wakae dɨgiyɨn mɨ siya ɨna kwaboɨnmamauuɨn tɨ yaiyɨm siir. Siya ɨna boɨnɨn, siya ta yai wɨn kɨbiya yokwoni Jisɨs siirɨm wɨnkika. 36 Mɨ sowa ha namwo tɨ siyɨu ɨiir mɨ sowa whɨiisɨm kwɨra saiir yɨmbɨiyam. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya Filip siir boɨnki, kɨra Kɨgi! Tasi opa kwomaiya, kara op baptaisam tɨri. Mɨ dimɨn whɨrkɨ, kariir siyɨuɨn op baptaisiyɨn siir bɨri haigɨnɨkougɨn? 37 Mɨ Filip siya swokɨ boɨnki, kɨriir kwoɨnɨn naɨngwo tɨbmiikɨɨnkɨswo mɨ kɨra wa pɨ tɨbɨn. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ɨna swokɨ wakae boɨnkiyɨn, kariir kwoɨnɨn ɨna naɨngwo tɨbmiigiyɨn Jisɨs siirɨmɨn, Adi Komii siir yɨnisɨmɨn. 38 Mɨ tɨ nu Itiopiya hɨran inkamɨn siya boɨn, kariir karisa pɨ tɨr kugiki. Mɨ Filip sowa tɨ inkamɨn nu Itiopiyanɨn sowa ɨna yapnatmaimainaniyamwo. Mɨ Filip siya siirɨn ɨna baptais haigɨnɨuɨn. 39 Mɨ sowa opa saiir haiburgikwo mɨ sowa ɨna yapnaidamwo. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn, ɨni Filip siirar yɨkɨunamɨn. Mɨ tɨkɨ inkam komiiyɨn Filip siir bɨri swokɨ kɨgikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowamɨn. 40 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn Filip siirɨn om Asdot hɨr ɨnɨ diyankɨnɨsugik. Mɨ siya omom omomɨm sɨmiira yap boɨnmamauuam Adi Komii siir yai wɨn kɨbiya saiirɨn. Mɨ mhoɨiya siya nu Sisaria hɨriir yapnɨmbɨiyam. Ɨriig.

9

Sol siir kwoɨnɨn ha kisɨna haigikiyɨn mɨ siya ɨna yaɨngwo tɨbmiigiyɨn Krais siirɨm.

1 Mɨ taka ɨi aiirarɨn Sol siir kwoɨnɨn mɨiyɨk bɨri nwokɨn. Siya kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir nɨsomsom aowam tɨrkɨn. Mɨ siya prismi bɨikɨ bɨiyan yaowae adɨn saɨka ɨnɨ boɨnɨu. 2 Sol siya siir srɨiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kariirɨn wɨ yokwo kɨra wɨn hauugi mɨ wɨ kara hainami Juda sɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn om Damaskas hɨr nwowɨn siiram. Mɨ siya yokwowa, ha wɨn dɨgiya mɨ ɨna kwauugiya siir. Taka yokwowa siir kɨrɨe aeyaɨrga. Siirɨn saeyar kɨnsiis haigɨnɨuwi Jisɨs siir isidɨn

saikar nap miriiyim simiirin wi saeyar kiyitnimnir hainami, omaka sima hiugripkiikikaiya om komii Jerusalem hir nwowa saiirim saiir kiyitkaigaikiyam. 3 Mi Sol siya ha napamin om Damaskas kingiin hir mi bi kimiminkikin parid komii whirin ninomor kou hiranki nikiinainiyin, ini Sol siirar kaigikiunainiyin, hinda hinda bi namkin. 4 Mi siya ina yakainamin nua hiriir. Mi siya ina wakaekiyin, yai kwira siiram nikiugiya, Sol! Sol! Kira kariir diriraerarbumbuam dimusi tirkin? 5 Mi Sol siya boinki, ti inkam komiiyin kira yipikin? Mi siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerar bumbukiyin siyairgin. 6 Kira dinsiin apnam mipi om komiiya hiriir dam. Mi kira pi kariirimar didwo hirgiugiu. 7 Kamim Sol saika napnamim sima ini kakakar ywokiyim. Mi sima ini yai kaonis boinam yankabguguwim. Mi sima yaiya saiirar wakaekim sima inkamin siir biri kigim. Niingaka. 8 Sol siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siir nhwoin ini waugiwauga yiigiyin, bi sibgu kigomokin. Niingaka. Mi sima siir iina saiir yinkikwona apnam om Damaskasa hiriir. 9 Mi iiyim kwoim, Sol siir nhwoin nhwokwis nhwokwis nwokiyim. Siya naeisim biri naekin mi opisim biri kwiyaekin. Niingaka.

10 Inkam nwirin Adi Komii siir mii kigna miriiyin, om Damaskas hir nwowin, siir inigin Ananaiskin. Mi siyar whin kig mimikwin, Jisis siya siir boinki. Ananais! Mi siya ina boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, kara tisi tirar nwowin. Kira dimuam nikiuwi? 11 Biiyan Inkam Komii siya siir boinki, kira dinsiingi! Mipi tiki siyiuin nap wrieyok karamae nwowiyin pi siir dapnam. Tiki siyiuin, siir inigin biri nap wrieyokin. Mi kira pi Judas siir omaka saiir dap iiyam. Mi inkam nwirin om Tasas hiranin mipi siirim tini sriiyiu. Siir inigin Solkin. Siya ini nhwo hirar kwisin. 12 Mi siya nhwowa niki kwisin mi ini siyar kwiskigmimikwinin inkam nwirin, Ananaias nikiuwiyin, siya Sol siiramar swoki iti mi siir iina siir nini onkwoni mi siir nhwoin pi nwoki nanaokigimokiyim. Biiyan Inkam Komii siya Ananaias siirin nhwo hiniina nikiumauugin. 13 Mi Ananais siya wakae boinki, Biiyan Inkam Komii, kara bidi wakaeyin iikam whiekakim sima siirsiira haigiririr boininaei. Mi siya kiriir isidin om komii Jerusalem hiranim, simiirin siyiu miiyik miiyiknan biri tirkin. 14 Prismi yaowae adim sima siirin inigak bidi yowaiginiuwim yokwo hirin ti hiriinan siyiu iiir tirim. Siya minam nitkin iikamim kiriir yai ai-iram naingwo tibmiiyim simiirin uridni nombiru kiyitnimnirnainamim, omaka hiugripkiikikaiya saiir nini kiyitkaigaigikim. 15 Mi Adi Komii siya boinki Ananais siirin, kira ta kariir yaiya saiira ti wakaeyoknanam. Sol siirin kara bidi yimbingiyin. Mhoiiya siya wi hinda tinda nami mi wi kariir yaiya saiir nap boinmimauuwami iikam whiekakim Judami isid nwo karamaeyim simiir. Mi siya Juda simiir iikamim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi mi inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi. 16 Siirin wi kara niisiimauuwi mi siya hikpai hikpaiyim, wi kariir mii aiirsi hai.

17 Mi siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin Judas siir omaka. Mi siir iina ini Sol siir piu aiir ini onkwoiuin. Mi siya siir boinki, nomiiyau Sol! Ti Biiyan Inkam Komiiyin Jisisin siyiu kira kigni kariirin siya nikropkikin kiriirimin. Kara kiriir nhwoina iiir haiswoniskiiyam nitkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin wi kiriir piu niki anikiniuniyim. 18 Mi diminin Sol siir nhwonau hir nwokaiya, opsu srananka. Mi saeya biri kimiminkika. Saeya nhwonau biri nwokaiga. Niingaka. Siir nhwonain

ini biimiya kinkiyin. Mi siya ha ninsiin apnamin mi siirin op ina tibaiginiuin.

Sol siya yai win kibiya saiir boinmimauugin om Damaskas hiran iikamim simiir.

19 Mi mhoiiya siir nhwoin wadie ha nwowin mi siya nae minim ina yaeyim. Mi siir piua ini kirieya ywokiya. Sol siya ii nhirim Jisis siir isidin simakar ywo om Damaskas hir. 20 Mi siya ha napamin mi simiir omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Mi Jisis siir yaiyim simiir ini boinmimauuiu. Mi siya boin, Adi Komii siir yinisim tipmwoki tipmwo ieyarigin. 21 Mi iikam whiekakim sima siir yaiya saiir wakaekiya sima ina yinsiin whriewhriekiyim. Mi sima ina boinkiyim, tiki inkamin, siya yipiki inkamkin? Tiki inkamin, iikamim biiya Adi Komii siir inigin siir niki hainanim mi siya niki tirbumbuninkin haiginiugim siyiu bibiyieyim om komii Jerusalem hirin. Mi tariinanin tisi mi imbiniyin krimiir tiriir. Mi krimiirin wi siya kiyitkaigaigi, omaka hiuyokiyokaiya saiir. Mi krimiirin prismi yaowa adim simiiramin wa mi ikiunamim.

22 Mi Sol siir yaiya biri kiyikrikiukika. Mi Juda iikamim om Damaskas hir nwowim, sima ini siir yaiya saiirar wakaeyoknam. Mi sima ina yinsiin whriewhrie boinim tiki inkamin Jisis Adi Komii siya nimbingiyin siya Mesaiakin.

23 Ii nhirim kasa rani, namkiyim. Mi iigwira sima maeyau kwiruwa yidwo boinai, sima minam nidwo boinaigim, Sol siir nisom aokiyim. 24 Mi Sol siya Juda simiir ioyaiya sima saowa hira saiir anowin om komii hir nwowa saiir hir waikaowam boina, nii nabie nii nabie, siir nisomao ni siyiuam, siya bidi wakaewinin kam nhirim sima naboinmauuniya siir. 25 Mi iigwir niiyaka Sol siir isidin ina iiyamwiiyim, ta siiya hira om komii siir nidyokiyokaiya saiir. Mi sima hir nami ii okwowim mi Sol siirin nibni yami kikaiyiugi. Mi uridin ina yimborugiyin nib iiir. Mi sima ina yonkwo kikiraraokiyin siirin, nua hiriir mi siya ina iwiskii idamamin. Ɨriig.

Sol siya om komii Jerusalem hir nwokin.

26 Mhoiiya Sol siya om komii Jerusalem hiriir yam, siir kwoinin minam naingwokin, Jisis siir mii kigna miriiyim kamim siya simiir isid mi owim. Iikam whiekakim sima saika biri nidwo boinaigim, ini siirsi yididim. Simiir kwoinim ha pi naingwokin, Jisis siir isidin simiir inkam nwirkin. Niingaka. Sol siyairgin. 27 Banabas siya Sol siirin ina yikiunamin, aposel kamim simiiram. Mi siya simiir ini boinmauuiu Sol siirin. Siya boin, siya Biiyan Inkam Komii siirin ti siyiu iiir napiyiskainikin. Biiyan Inkam Komiiyin siya siirar boinkikin mi Sol siya iikam imiirin Jisis siir inigin om komii Damaskas hir boinmimauugin. Banabas siya hiniina boinkikin. 28 Mi Sol siya aposel kamim simaka asi nwokin om komii Jerusalem hirin. Siya biri naingwo ididkin. Niingaka. Siya ini Jisis siir inigin siirar boinmimauuyokiyokiiyin om komii Jerusalem hirin. 29 Sol siya ini Juda simiir iikamim simiir boinmimauuin. Mi sima Grik simiir yaigina saiir bidi yinokninkinim. Sol siya simaka ninkinwamwarkii boinkin. Mi siirin pi sima pi kwisomaowin. 30 Mi kam nhirim naingwo timiiyim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima siirin ina yikiunaniyim om Sisaria tiriir. Mi sima siir boinki, kira om Tasas hiriir dam. Mi siya simiir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin.

31 Isid whirin ti Jisis siir isidin nu Judiyanim mi nu Gaririyanim mi nu
Sameriyan ikim simiirin dimin whirkin bi tirbugim. Niingaka. Sima ini
wadieya ywowim. Mi sima ini Adi Komii siiraramar yaingwo iskiyim. Mi
Adi Komii siir naeyiuin siya yowomwarkai haiginiu simiirin. Mi simiir
isidin ini hiriiyar yamiyokiyokiiyamin mi ini komiiya yasae okiyin. Ɨriig.

Pita siya Inias siir haiswoniskiigin.

32 Omom omomim hinda tinda nwowim, Pita siya bidi yapyokiiyim.
Mi siya Adi Komii siir isidin om Lidia hir nwowin, simiir hiriir
yapnimbiiyam. 33 Mi tiki omin inkam nwirin ini hir nwowin, siir inigin
Iniaskin. Mi siir piu minim bidi yinsimsiriunakiyamim. Mi biewiyim
omaka ara siya nwokaigiyim iriiyar whoim. Mi ti biewi iriiyar whoimim
siya bi napririrkin. Niingaka. Siya omaka hirira nwokaigigin. 34 Pita siya
Inias siir boinki, Jisis Krais siya kiriirin wadie bidi ywowaiginiugiyin. Mi
kira dinsiingi maeyaua kira whwonkaiya sibgu diriraerargig. Mi siya ina
yinsiin idwosasaugiyin. 35 Iikamim tiki om whiswo sowiir hirano Lida
mi Saron simar kigiyin Inias siya ninsiin okwokiyin mi siya ini wadieyar
ywokiyin. Mi tiki iikamim simiir kwoinim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi
simiir kwoinim ini Adi Komii siiraramar yaingwo tibmiigiyim.

36 Wig ira Adi Komii siiram naingwo tibmiiya, ini om Jopa hir nwowa
saiir inigin Tabitaka. Grik simiir yaigina hiniina dapika, Dokas. Taka
wiga saiir siyiuin, bimbiuwi rani, saeya tiriyim iikamim simiir. Pi sima
nae digworaekwowim whaowae pi saeya mi hauuwi. 37 Mi saeya taka
wiga ii kwira maka niiga. Mi saeya ina yaowigusamkiya. Mi sima saiir
piuis biyieya ina hiisok hainanaiimim mi sima saiirin mowinau hir ini
haigigig. 38 Om Lida ini om Jopa siir kingiinar kwowin. Mi kamim Jisis
siir mii kigna miriiyim om hir mwowim, sima wakaeki, Pita siya om Lida
hir nwowi. Mi sima inkamwo nwisa yikropki siiram. Mi sowa ha namwo
mi Pita siir ini boinaki, hae! Kira ha witsisau! 39 Mi Pita siya ini tiki inkam
nwiso ini sowakar yito. Mi siya ina yimbiyamin om Jopa hiriir mi sima
siirin mouwiya hiriir whiniiyam. Mi ti wig igabaeyim, sima yokwo ouwin
Pita siir whwonkam idan. Mi ti yiuisim Dokas saeya panim, sima Pita siir
yiisiimauu. Ɨiya saeya krimakar nwowa mi ti digworaekwowim saeya
nonkwokwokim. 40 Pita siya iikam whiekakim simiir nikrop iuungiyin
mi siya ogmwo yami hiugi simiir mhoiiyan. Mi nhwo Adi Komii siiram
yami kwisboinki. Mi Pita siir whwonkamin ini taka wiga saiir piu is
nhinga ini saiir swoki kwaimisyao kaowin. Mi siya boin, Tabita! Kira
dinsiin idwoki. Mi saiir nhwoin ina yanao kaowirirkiyin mi saeya ini
Pita siirar yinsiin idwo kaowirirkiya. 41 Mi Pita siya ta wiga saiir iina
aiir ini kiyai mi ina kininsiin okwokiya. Mi siya simiir yikiuna iikamim
Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi wig igabaeyim simiirin wara
yikiuna. Mi Dokas saeya ha niuunaiiniya mi ini simiir whwonkam ida
yauni iuun okwoniya. Mi sima saiir kigim mi sima ina yaingwokiyim,
saeya ini omwai swoki waiya. 42 Mi taka yaiya ina haigiririrkiya om Jopa
siirar. Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaewinim mi sima ina yaingwo
tibmiigiyim Biiyan Inkam Komii siiram. 43 Ɨi kasa rani, Pita siya om Jopa
hir nwowin, Saimon siir omaka aiir. Saimon siir miiya iki wraisupai
wraisupaiyim, naeiyim simiir isim, simiir diriraerar nonkwokwowikin.
Ɨriig.

10

Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Konilias siir hiriir yimbiyam mi siir yaiyim siir ina boinmimauugig.

1 Inkam nwirin nu komii Sisaria hir nwowin, siir inigin Koniliaskin. Siya kam kamair iriiyarim (100) yaii niniiyim, ini simiir biiyan inkam komii ywowin. Siya kamim irim haiiyim nu Itali hiranim mi sima iripa nu komii whiruakim. 2 Mi siya Adi Komii krimiir Wanin siiraramar naingwokwonanaeikin mi siir inig iiirar hainanikin. Mi siir omakan iikamim yim iriipa hiriinan Adi Komii siiraramar mi aingwowikim. Mi siya umir digworaekwo nhirim iki Judan iikamim umir digworaekwowim whaowaeiyim, pi simiira mi hauuwi. Mi siya iinokiinokin Adi Komii siiramar mi sriininaeikin. 3 Mi iigwira bie nad nwowam tibin mi dimin whirin nhwonan siya whinkigiyin, ini paenan yiuyakiyin. Mi ini siya kigwinin, Adi Komii siir paekwosim nwirin nouapninopkainaniyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya ina ini dapikiuiuin, Konilias siir inig iiir, Konilias! 4 Mi Konilias siya ina kigididwinin Adi Komii siir paekwosim iiirsiyin. Mi siya boin, Biiyan Inkam Komii, dimukin kira boinin kariir? Adi Komii siir paekwosimin ina boinkiyin, kara bidi wakaeyin nhwo kira kwisboinin mi umir digworaekwo minim kira hauuwim, iikamim sipimiyokmaeyamiyim sim. Adi Komii siya bidi kigin ti hiriinan siyiuin kira tirin mi kara kiriiram asi nitkin. 5 Mi kira pi kam nhirim pi simiir dikropki, sima pi om Jopa hiriir dam. Mi kima pi inkam nwirin Saimon mi siir inig whirin Pitakin mi kima pi siir wikiunani. 6 Tiki inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir hir nwowin. Mi siya wraisupai wraisupaiyim sim isim simiir diriraerar nonkwokwowikim. Mi siir omaka ini whii komiiya solwara nikiuwiya, ini saiir whiigbid hir miriiya. 7 Mi iiya Adi Komii siir paekwosimin ha namkiyin mi Konilias siya inkam nwiso siir omaka miriiyo sowiiram yikiuna. Mi ti inkam nwiso sowiir nwirin yio yaii niniigin mi tiriiginin yaii niniiyin siir kwoinin Adi Komii siiraramar naingwokwonanaeikin. Mi ti inkamin siir miiya Konilias siir whinmiriigin. 8 Mi Konilias siya yaiyim Adi Komii siir paekwosim ieya boinmimauugiyim mi siya kam nwoimim simiir swoki boinmimauugi. Mi siya simiirin ina yikropkiyim om Jopa hiriir.

9 Mi ti kam nwoimim ha napnamim mi sima bopwo yapwhonkainamwii. Mi ii gwira sima ha swoki insiin apnamyakwokim mi ini om Jopa kingiin hiriir yapnimbiiyamim. Mi taka iiya Pita siya omaka akou hiriir iiyam. Mi simiir omaka akouwin yio ini hindara yitkinin. Mi siya nhwo kwisboinam hiriir niiyamkin. Mi bie mwokou bidi yamikwoniyin. 10 Mi Pita siya mhiigi naokin, siya pi naeyim tirkin. Mi sima nae ina iki diriraerarim. Mi dimin whirin nhwonan siya whinkigwinkin, siir hiriir nimbiyamin. 11 Mi ini siyar kigiyin ninomora piigikiya. Mi dimin whirin ina yikiinaiiniyin. Tiki diminin, ini nibmirnan ywowa. Mi ta dimina saiir mwis mwis whiiyim, bidi yinkiamamasugiyim. Mi saiirin ina yonkwokiikiiraraokiya nua tiriir. 12 Mi nibmira saiir yainau hir nwokainaiiniyim wraisupai wraisupaiyim kasa rani. Mipug ipiyin mi hu hab mi it ti hiniin hiniin wraisu ikim. 13 Mi Pita siya ti digworaekwowim simiir kigiyin mi yai kwira ina kauwok boinkiya siiram, Pita! Kira disiin idwoki mipi ti wraisu imiir disomsom anagae. 14 Mi Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biiya Inkam Komii, kibie idwai kara pi ti hiniin wraisu biyieyim pi simiir swoki isomsom

anagae rani. Niingaka. Juda simiir siyiuin igbidgak bidi ywowin, ti nae hiriinanim simiir naeyim. Mi an kara iriipa hiriinan igbidgakin. 15 Mi taka yaiya kwisaka ina swoki boinkiya Pita siiram. Bidi wakae! Diminin Adi Komii siya boinkiyim kira kipi nantamyiryir mi ha kipi naingwo wi biyie nwowi. Niingaka. Wi biyie nwo rani. 16 Mi ta yaiya kwoimaka ha swoki boinkiya Pita siir mi biri kimiminkikin ti diminin ina swoki kwankaiinamin ninomor koua hiriir.

17 Mi Pita siya ina yaingwo whriewhriekiyin tiki diminin nhwonan siya whinkigwinin siirsiyin. Mi siya ini siir siira yaingwowin, tiki diminin siya dimuam nimbinikin? Mi iiya siya siir siira niki aingwokwonanaeiyin mi ti kam nwoimim Konilias siya nikropkiyim sima Saimon siir omaka aiir naka apyiskaiyiuim mi sima ini ta omaka saiir omaka anoka yaka okwoiuwim. 18 Mi sima ina yaka ikiuiuwim, ta omaka! Saimon Pita ini tir nwowin, aniya? 19 Mi Pita siya diminin nhwonan siya whinkigin ini siirar niki aingwokwo kripkaiyin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya boinki siir, bidi wakae! Kam nwoimim sima kiriiram hansrani. 20 Mi Pita siya ha niuunamin mi ina yauni iuun boinin ti inkamin kima hanranin siya karairgin. Mi kima dimuim nitkim. 21-22 Mi sima ina boinkiyim, krimiir biiyan inkam komii Konilias siya nikropkikin mi krima asi nitkim. Mi siya kam kamair iriiyarim (100) yaii niniiyim simiir bii nwowikin. Mi krimiirin siya nikropkikim. Mi siya inkam wadiekin, dimin biyie bi diriraerarikin. Mi siya bidiya mi aingwo tibmiiyin. Mi siya Adi Komii siirsiyin, pa mi ididi. Mi Judan iikamim sima Konilias siir boin, siya inkam wadiekin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siir boinmauugikin. Mi Konilias siya krimiirin asi nikropkikin, siir omaka namim kiriir yaiyim simiir mi wakaeyim. 23 Mi Pita siya simiir boinki, sima ta omaka aiir priiiyamim. Ɨriig. 24 Mi ii gwir niugakin, Pita siya ini simaka yinkin amyakwokin. Mi Jisis siir isidin om Jopa hiranin, sima wara yinkin amyakwok simakar. Ɨigwira sima ha napnamyakwokim mi siyiu hir yapwhwonkainamwii. Mi ii gwir niugakin ina yinsiin apnamyakwokim. Mi sima kimidiniya om Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Mi Konilias siir piugana mi siir nomiiyauim simiirin, biiyar yikiunakwokin. Mi sima ini hirirar yokwokinim Pita simiirim. 25 Pita siya ina yapnimbiiyamin, Konilias siir omaka saiir hiriir. Mi siya ha mi apnaniyin mi sowa ini omakanau hirar yiniyapyiskaiyo. Mi Konilias siya ini Pita siir igmiiga nini akai hiuniyin siir inig iiir hainanam. 26 Mi Pita siya kinisiin ok-woki siirin mi siya boin, kira ti insiin okwoki. Kara kiriir hiriinan inkamairgin. 27 Mi Pita siya Konilias saikar naboinai iiyamin siir omaka hiriir mi ini siyar ii kiginamin, iikam whiekakim sima hirarar nidwokaimimirkwokini. 28 Mi Pita siya boinki simiir, Judan iikamim, ina ninokninkinim nim krima om whiran iikamim simaka kingiin bi napkinmasuwikim. Niingaka. Krima igbidgak hiriinasi nwokim, Adi Komii siya kariirin hiniina boinmauugikin, kara inkam nwirin hiniina kipi dap inkam biyie. Niingaka. 29 Mi kara kimiir yaiya pi saiir wakae boin tani. Niingaka. Kariirin kima nikiunakikin mi kara tiriir asi nitkin. Mi kara panaoin pi kimiir swoki kwasrii? Kima dimuam nikiugikim kariiramin?

30 Mi Konilias siya boinki, mhisi biiya ti ii kwoimim namkiyim mi dimin whirin iiya bie nad nwowamtibin kara nhwo kwisa Adi Komii siiram kariir omakanau hir mi ini kara kigi Adi Komii siir paekwosim

nwirin kariir whwonkam ida namikwoniyin. Mi siir yiuisa ini twakwo hignan yinyakiya. 31 Mi siya boinki, Konilias, Konilias! Adi Komii siya bidi wakaekiyin kira sriigiya siiram mi siya iikamim umir digworaekwowam whaowaeyim kira priihauuwim mi tariinanin Adi Komii siir kwoinin ini simiirar naingwokwokaigiyin. 32 Mi kira kam nhirim simiir dikropki om Jopa hiriir namim Saimon Pita siir nini ikiunakiyam. Mi ti inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir nwowin. Mi siya ti inkamin wraisupai wraisupai is mii miriigin. Mi siir omaka ini whii komiiya solwara nikiuwiya, ini saiir whiigbid miriiya. 33 Mi kara kam nhirim kiriir waraur asi nikropkisasaugim. Mi kira siyiu miiyik tirkin mi kira ha nitkin. Mi krima omakakim ti tirarar namwoniyim Adi Komii siir whwonkam ida krima minam nitkim, yai whiekakim Biiyan Inkam Komiiyin, siya boinmimauugikim simiir wakaenakiyam. Konilias siya hiniina boinkikin. Ɬriig.

Pita siya Adi Komii siir yaiya Konilias siir omaka saiir hir boinmimauuiu.

34 Pita siya iikam imiirin hiniina swoki boinki, kibie idwai! Kara tapa tisa ninokninkinin, Adi Komii siir kwoinin hiniina bi swoki naingwowikin, kimiir isid ikin mi siir isid ieya. Niingaka. Adi Komii krimiir Wanin siya whiekak krimiiramar naingwo irkakikin siya isid whirua whisuwamar bi swoki naingwowikin. 35 Niingaka. Siya iikam whiekakim iki hinda tinda nwowim siirim naingwo tibmiiyim mi siyiu miiyik napiyim siya simiiram naingwowikim. 36 Kima bidi yinokninkinkiyim taka yaiya Adi Komi siya hauugika Isrel simiir isidin siir. Mi siya krimiir Biiyan Inkam Komiiyin, Jisis Krais siir yaiwin kibi imiir boinmimauuwi. Mi krimiirin siya ninkiyamasu haiginiugim, Adi Komi saika kwoin whirua nwowam. 37 Mi taka yaiya biiyin nu Galili hir nimbiyamka. Mi ini nu Judia hir nwowim omisisimim ini simiira yinyokii irkaka. Ta yaiya kima bidi yinokninkinim bii Jon siya bidi boinmimauuwim, op baptais haiginiuni siyiuin. 38 Taka yaiya Jisis siirga. Mi siya om Nasaret hirankin. Adi Komii siya nimbingikin siirin. Mi siir naeyiuin ini wara yinkin ikropkiyin. Mi siir kirieya mi iriipi hiriinan ini wara mi inkin hauugiya saiir. Mi siya omom omomim ini simiir yamin mii kibiya saiir napmiriiyamam. Mi siya iikam biyieyim yiu biyie siya diriraerarbumbuninkin haiginiuim, ini siya haiswonimniskiiyamim. Mi Adi Komii siya miiya siya miriiya ini saika ywowin. 39 Kima bidi kigim digworaekwo whiekakim Jisis siya tirim, nu Judia mi om komii Jerusalem hir. Mi nu Judan inkam komii komiiyim sima Jisis siirin ini paeyin hiiniya nirioninkinin, saika yinkin irinugiyin. Mi sima siirin ina yaki isomaokiyin. 40 Mi ii kwisaka dig nwokiyo mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwowin ie hirankin. Mi siya Jisis siirin krimiir niisiimauu haiginiugin. 41 Mi Judan iikam whiekakim sima siir biri kigikim. Niingaka. Siirin krima krima kigikin. Biiyan Adi Komii siya nimbinim siir yai boinmimauuam. Mi siya kininsiin idwoki siirin ie hirankin. Mi krima ini saikar yidwo aeyim. 42 Mi siya hiniina boinmimauugikin krimiirin, ta Adi Komii siir yaiya iikamim simiir sibgu boinmimauu haiginiu. Adi Komii siya nimbingikin Jisis siirin. Mi siya wi krimiir Biiyan Inkam Komii nwowi. Adi Komii siya nimbinkin siirin Inkam Komii nwowam, iikamim nuanim simiir yai hidam. Mi siya wi iikamim omwai waiyayokiyokiiyim mi iikamim naokao ikim, siya wi

simiir hidi. 43 Biiya ti profet inkamim Jisis siir diminpai diminpaiyim yokwoni sima winprigінkim profet kamim sima boinim, inkamim Biiyan Inkam Komiiyin siirim naingwo tibmii mi siir dimin biyieya wi siya niinak itkiigi. Ириig.

Mi iikamim Juda iikam tani mi Adi Komii siir naeyiuin ini simiir wara yaninkiniuniyin.

44 Mi iiya Pita siya yaiya niki okwo boinin mi Adi Komii siir naeyiuin ina yaninkiniuniyin iiya sima Pita siir yai imiirar niki wakaeya saiirar. 45 Mi tiki Judan kamim naingwo tibmiiyim Pita saikar ninkin itim, sima kigiyim ti kamim Judan iikam tani mi sima iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyiuin ini simiir wara mi aninkiniuiuin. Mi sima ini hindara yanaakiyim. 46 Mi sima wakaeki, sima omom omoman yaiyim sim boinamim mi sima Adi Komii siir inigin siir hainanim. Mi Pita siya hiniin asi boinkin. 47 Mi wi nhinga haiginikouwi ta opa ta iikamim simiir tibaiginiuwiya saiir siyiuin. Mi Adi Komii siir naeyiuin ti krimiir mi aninkiniuniyin mi simiirin ini hiriinanar mi inkiniuin. Pita siya hiniina boinkin. 48 Mi Pita siya simiir boinmauu wakaeki, kima Jisis Krais siir inigin op siir ti baptais. Mi sima siir boinki, kira ii nhirim krimaka tira timi o. Ириig.

11

Pita siya om komii Jerusalem hiran iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir boinmimauugin.

1 Aposel kamim sima mi Jisis siir isidin nu Judia hir nwowim sima bidi wakaekiyim, nhirim Juda iikam tani mi simiir nhirim Adi Komii siir yaiya saiir wara mi ikin wakae. Mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. 2 Mi iiya Pita siya om Komii Jerusalem hiriir napnimbiidinamin mi kamim miois kitiyim sima saikar yinkin waomwarkii boin. 3 Sima boinki, kira ti kamim miois kit karamae nwowiyim nae simiir omaka bidi ini idwokai aenakiyin. 4 Mi Pita siya boinmauugin iikamim simiir digworaekwo whiekakim mi siya boinki.

5 Kara om Jopa hir nwowin mi kara nhwo ha kwisboinin mi dimin whirin nhwonan kara whin kig winkin ninomor kou hiranki nitin ini nibmirnan ywowa. Taka nibmira saiir haimii haimii whiiyim uridni bidi yinki amamasukiyim iripa. Mi saeya ini kariiramar hiririunaiiniya. 6 Kara bidi sibgu kigninokninkiyim, tiki diminim saiir yainau nwokainai-iniyim. Wraisupai wraisupaiyim niimauanim mipuk ipiyin mi it, ti hiniin hiniin wraisuim, saiirara nwokainaiinikim. 7 Mi ini kara wakaekiya yai kwira kauwok boinkiya kariirim. Kira wara wraisuim simiir disomsom anagae! 8 Mi kara ina wakae boinkiyin, Biiyan Inkam Komii. Kibie idwai! Kara pi hiriinan wraisuim krima haiyaiyim kara pi simiir swoki ae rani, sima wraisu paiigi waeyao. 9 Mi ta yaiya, kwisaka ha swoki boinkiya ninomor kou hir, saeya hiniina boinkika, dimin wadie Adi Komii siya tirkiyin siirin ha kipi boin, dimin biyiekin. Niingaka. 10 Mi tiki diminin kwoimaka, ha ninkinyaeyaogugunamin mi siya ina swoki amin ninomor koua hiriir. 11 Mi biri kimiminkikin tiki kam nwoimim, omaka kara nwowina ini saiir akpitga yamikwoniyim. Inkam komii nwirin nu Sisaria hiranin siya kariiram nikropkikin simiirin. 12 Mi Adi Komii siir naeyiuin siya boinmauugin kariirin, kira simaka dam. Kiriir kwoinin kipi naingwoyimyoknanae. Mi tiki nomiiyau iriiyar nwirim sima ini kanakar yinkin itim. Mi krimar yapiiyam siir omaka aiir. 13 Mi siya krimiirin

Adi Komii siir paekwosimin siya kigin, siir omakanau hir nimbiyamin, siir boinmauuwin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkin, om Jopa hiran kam nhirim Saimon siirim dikropki. Mi siya pi simaka swoki inkin itim. Mi siir inig whirin Pitakin. 14 Mi siya wi kiriir boinmauuwi Adi Komii siya kiriir dimin biyieyim wi paniina niinak itkiigiigii? Mi siya wi kiriir omakain inkamim simiir dimin biyieyim wi simiir warar mi iinak itkiigiigii mi simiirin wi siyar swoki ikiunaei. 15 Iiya kara yai simiirar niki boinmimauuin mi Adi Komii siir naeyiuin ina yaninkiniu iuwin simiir. Biiya krima niki tira saiir hiriinan. 16 Mi ini kara swoki aingwowarkaigiyin, ta yaiya Biiyan Inkam Komii siya boina. Siya hiniina boinkin, Jon siya baptais haiginiugim inkamim simiirin op aiir. Mi wi kara hauugi Adi Komii siir naeyiuin wi krimiir naninkiniuni. 17 Biiya krima, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiramar naingwo tibmiikim. Mi Adi Komii siya naeyiuin krimiirin ini hindara priihauuginan ywokiyin. Mi tariinanin iriipi hiriinan, Adi Komii siya ta hiriinan priihauua ini saiir kaimwowar swoki kwahauuin, ti iikamim Juda iikam tani simiir. Mi kara wi digar nwowi Adi Komii siir yai aiir niriiyiu boinim, aniya? Niingaka. Pita siya hiniina boinkikin. 18 Mi iiya sima ta Pita siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara wakaemumuim, yai biri wakae boinkim. Mi sima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiir hainanim mi sima boin mi Adi Komii siya ti iikamim Juda iikam tani simiir mhii kwoin imiir asi nimkpit haigikim. Mi sima wi omwaiya nwoki waiyayokiyokiiyim. Iriig.

Om Antiok hiran inkamim ina yaingwo tibmiikiyim.

19 Iiya sima Stiven siir kaiyimik aokiyin mi ti kamim naingwo tibmiiyim, sima ini hikakar ywokiyim. Mi sima nu komii whiswo Finisia mi Saipras mi om Antiok hir ini o naki. Sima ta Adi Komii siir yai aiirin iki om nhirim simiir wara bi boinmimauugim. Niingaka. Sima Juda iikamim simiirara boinmimauu haiginiugim. 20 Mi kam nhirim simaka hirar ninkin okim. Mi ti kamim, ti nu whiswo Saipras mi Sairini sowiir hirankim. Mi iiya sima om Antiok tiriir nimbiniyim mi sima Judan iikam tani Grik simiir wara mi boinmimauu. Mi sima Biiyan Inkam Komii Jisis siir Yai Kibiya Yokwo Komii saiir nwowa, saiirin wara mi inkin boinmimauu. 21 Mi Biiyan Inkam Komii siir kirieya simaka hirar nwoka. Mi iikam whiekakim sima ina yaingwo tibmiiyim. Mi sima ina yamim Biiyan Inkam Komii siirim.

22 Om komii Jerusalem hiran iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima Banabas siir yikropki om Antioka hiriir. 23 Mi iiya siya ha nimbiyamin mi siya ina ini kigiu, Adi Komii siir naingwobumbuwa simiir hir nwowi. Mi siya ini mairgimairga ini owiuwin. Siya iki iikam whiekakim simiir kwoin imiir boiniurwokaigin, simiir Biiyan Inkam Komii siirim nwoki ami iinokiinokin. 24 Banabas siya inkam wadiekin mi Adi Komii siir naeyiuin ini siirar yaninkiniuniyin mi ta siir naingwo tibmiiya kirie asi namwoiuga. Mi iiya sima siir yai wakaeyim mi iikam isid bripriyin, sima ini Biiyan Inkam Komii siir isid iiirarama swoki itim. 25 Mi mhoiiya Banabas siya ina yamin, om whirin Tasas dapiyin siir. Mi siya Sol siirim ini hanisriu. 26 Siya siir nini kigiuin mi siirin ini om Antiok hiriir yikiunamin. Biewiiyin whir sowa nwowin. Sowa iikamim om Antiok hiranim naingwo tibmiiyim simaka nidwo boinaigim. Mi iikam isid

komiiyin sowa boinmimauu Adi Komii siir yai aiir. Om Antiok hirin, kamim kigna miriiyim biigi biiyin simiir inigim hiniina dapkim Kristen.
27 Mi ta iiya profet kamim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim
mi ini om Antiok hir yamwoiuim. 28 Profet inkam nwirin siir inigin
Agabaskin. Mi siya Adi Komii siir naeyiu siir kirieya saiir yokwoki. Mi
siya yai komiiya kwira boinmauugi. Siya ina boinkiyin, mhoiiya mhii
komiiya wa naoki, ti omom omomim ti nu iiir nwowim. Mi iiya ti diminin
siya nimbiyamin mi Krodias siya inkam komii nwokin omom omom
kigriraowam. 29 Mi kamim om Antiok hiranim kigna miriiyim, sima iripa
yai minan nombointibmiikimaigim, umir nhirim simiir nomiiyauim nu
Judia hir nwowim, simiir hauugiyim nae sima sain aeyim mi simiir
diriraerar haiginiuwam. Mi sima yapa yapa nwonira simiir kwoin ara
yaingwoki, umir nhirim simiir hirar nwowim. Mi sima haimii simiir
hauugi. 30 Sima hiriinan tirim mi sima Banabas mi Sol sowiir hauugi ti
umirim. Mi ti umirim kimidiniya sowa hainam, inkam adiyaowaeyim
siyiu komii kigriraowiyim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram.
Ɬriig.

12

Herot siya yisom aoki Jems siirin mi Pita siirin omaka hiuyokiyokaiya saiir ini haigigik.

1 Mi taka iiya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot mi siya
tirbumbuninkin haiginiugi, kamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim
simiirin. 2 Siya tibao simsiokikin simiirin Jon siir nomiiyauin Jems, siirin
nhiridni nikrip aokiyam. 3 Mi Juda simiir iikamim sima mairgimairga
dimusi bi nwokikim, Jems siirin siya nisomaokikin. Mi siya Pita siirin
wara asi ninkin haiginikoukripkiigikin. Mi siya Pita siirin ta iiya yae-
wou komii nikwo aeya saiir hiuninikougikin. Mi ta iiya Juda simiir
iikamim nipu waisikaiyin siirar niki aekim. Mi ta nae komiiya saiir
iniga pasovaka. 4 Mi siya Pita siir yankabrinunaowid. Mi siya Pita siir
ini hiuyokiyokaigik. Mi siya Pita siirin kamim yaii niniiyim iuur iriiyar
nwirkim simaka ini whinapiyikiugig. Mi sima siirin nii nabie nii nabie
waikaokim. Mi ti kamim irim haiiyim hiniin hiniina waikaokim, nwiiyim
nugak mi nwiiyim nabie mi nwiiyim naioka mi nwiiyim niiyaka. Mi
Herot siir kwoinin ina yaingwokiyin, iiya ta yaewou nikwo aeya nae
komiiya Pasova dapiya saeya digi mi siya Pita siirin wa nini haiwao
ikiunakii, Juda simiirim sima nisomaokiyam. 5 Mi Pita siya omaka
sima hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi sima siirin ina waikaowim. Mi
iikamim naingwo tibmiiyim sima ina sriinanaeyim Adi Komii siirim, siya
whindiraerarim siirin. Ɬriig.

Pita siirin omaka hiuyokiyokaiya hirankin nini ikiunakikin paekwosim ieya.

6 Herot siya ina yaingwowin, Pita siirin waka omaka inkam komiigin
nidwokai wakae winiya yai wi saiir hiriir nikiunami. Ɬiya bi niki pirkinka
mi niiyaka Pita siya inkam nwiso yaii niniiyo sowiir bopwoniya wh-
wonkaowiigin. Sima siir iina kwiso ti inkam nwiso yaii niniiyo sowaka
ninkin widgikin. Whisin ha wrokikinin kam nhirim siir kigriraowiyim,
sima ta omaka hiuyokiyokaiya saiir ano iiirar waikaowiiyim. 7 Mi Biiyan
Inkam Komiiyin siir paekwosimin biri kimiminkikin ini Pita siir kingiina
yamikwoniyin ta omaka hiuyokiyokaiya saiir hir. Mi ta paeya niuyaiya

ini ta omaka saiir hira yimbiyamkiya. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Pita siir prisa saiir ini hogwo iyopswoswo boiniu. Mi siya ina boinin, kira ha dinsiinsasau. Mi Pita siya ina yinsiingiyin. Mi wieyin sop whiswo ini siir iindib hiranki hiuwrokiyo mi ini nua yamikiigiiyiuwo. 8 Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boin siirin mi kira kiriir piuwopa kikogi mi kiriir iga ha timi iigi. Mi siya hiriinana mi tir mi Adi Komii siir paekwosimin ina swoki boinkiyin mi kiriir mwinisa tioyanani mi kira kariir mhoiiya wit. 9 Mi Pita siya ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiir haiburgigin mi siya ini Adi Komii siir paekwosimin siir mhoiiya yamin. Mi siya bi mi inokninkinkin ti diminin Adi Komii siir paekwosim ieya tirin. Mi siya ina yaingwowin, kara tari nhwo namisi whini iyie? Tari nhwo whin tani. 10 Mi sowa ha napniniyo, bii nwowinin inkamin yaii niniiyin siiram waikaowin siir kwaiburgiko, ha swoki kwapnaniywo nwirin ano whirin si swoki kwaowaikaowin siir swoki kwaiburgiko mi ha napnaniyamwo ano komiiyin, aiyini haiginikouwin idowiiyanin ini sasa haiwaowinin. Mi sowa ini hinda yapigusnaniyamwo. Mi sowa om komii siir yam. Mi siyiu whirin siir youapam. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir paekwosimin ina kwaiburgigin Pita siirin.

11 Mi Pita siir kwoinin ina yaingwokiyin mi siya boin, kara bidi yinokninkinin, Biiyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin siir paekwosimin. Mi kariirin Herot siir iinankin siya nispakii hainakikin. Mi siyiu whiekakim mhoiiya Juda simiir isid ieya tirim naingwowim mi simiir hirankar nikiunakin.

12 Siya ti dimin iiir ninokninkinamin mi siya ina yamin Maria, Jon siir apua saiir omaka aiir. Mi Jon siir inig whirin Makin. Mi iikamim kasaka rani, ta omaka aiir nwowim. Sima Adi Komii siirim hirar sriinanaekim. 13 Mi Pita siya ta omaka saiir anoin yabanin, siirar yaki kaigakaniu. Mi wig ira hir miriiya saiir inigin Rodaka ano saeya yami haiwaoki Pita siirimin. 14 Mi saeya wakaesibnama, Pita siir yai aiirin mi saeya ini mairgimairga ywonama. Mi saeya ano bi niki haiwaokika. Mi saeya ha niwitnama mi kimidiniya simiir iikamim simiir boinmauugik Pita siya ini ano hira nokwowin. 15 Mi sima saiir yanugaugau, kira pi whaowaei! Mi imiiimii saeyar nwowa mi ina boinkiya. Niingaka. Kibie idwai. Siya tisi tirar nwowin! Sima boin, wari siir piunain aeya. 16 Mi Pita siya ini ano iiirar kaigikankripkaiyin. Mi sima anoin ha haiwaokiyin siir kigam mi sima ini hindara yanaakiyim. 17 Mi Pita siya simiir yikidugi, kima yai kipi sisi. Mi sima yaiyim ina tankiyim. Mi siya simiirin ina boinmimauuim, Biiyan Inkam Komii siya nikiunakikin kariirin, omaka hiuyokiyokaiya saiir hirankin. Mi siya ina boinin, kima Jems siir boinmauu mi nomiiyau nhirim simiir warar ti diminin. Mi Pita siya simiir haiburgigin mi siya ina yamin om whira.

18 Mi iiya ha pirkinkiyakwoka kamim yaii niniiyim, sima ini hindara hinsir whaowaekiyakwokim. Dimusi rani, sima Pita siir bi kigim. Mi sima boin, Pita siya ini pinda yamin? 19 Mi Herot siya miinan napmiriigin Pita siirim hansirin mi siya siir bi kigin. Mi siya kamim yaii niniiyim ini simiir yikin. Mi siya yai ina boin tibmiikimaiyin kamim yaii niniiyim simiir nisomaowam. Mi Herot siya nu Judia hir haiburgik mi siya om komii Sisaria hiriir yam mi hir ini owou. Ɨriig.

Herot Siya bidi yaonamin.

20 Herot siya io prasae bi nwokin iikamim ti om whiso, Taia Saidon hiranim simiirin. Mi iripa haingiriyiunani mi ina yitim siirim. Mi sima yai Blastas saika kitibmii boinkim, omaka haimiiyin bidi hiuyokiyokaiyin ti inkam komii nu kigriraowiyin siya whwonkaiiyin mi ta maeyaua siya kigriraowika. Mi sima ina boinanaeyim inkam komii siir ta simiir iowa pi digiyim mi krimiir kwoinim ha naingwowi iikamim krima ti nu iiir nwowim, krima naeyim inkam komii siir nu iiir sainaekim. Mi sima asi boinanaekim ta iowa pi digiyim.

21 Mi Herot siya iikwira yimbinki. Mi ta ii aiirin, siya siir piuai miiyikim simiirar piuai mi siya ini siir ipii aiirar yidwokaiyin. Mi siya simiirin ina yowarkii boinin. 22 Mi iikamim ina kauwok boinkiyim. Mi sima ina boinim, ta yaiya tari inkamni yai rani? Saeya Adi Komii siirar yaiga. 23 Mi Herot siya Adi Komii siir inig iiir bi hainankin. Mi biri kimiminkikin, Biiyan Inkam Komii siir paekwosimin siya diriraerarkiyin mi Herot siya ini iigi yaewimwhirkii aonamin.

24 Mi ti Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiya ini komiiya ywokiya. Mi omom omomim ini saiirar haigiririr boinyokiyokiiyamim. 25 Mi Banabas, Sol sowa om komii Jerusalem hir mirii dignaniyo mi sowa ina swoki itwo, om Antioka tiriir. Mi sowa Jon mi siir inig whirin Mak dapiyin siir wara yikiunam mi siya ini sowaka yinkin amin. Ɨriig.

13

Mi sima yimbinki Banabas Sol sowiirin Adi Komii siir yai boinmimauuim.

1 Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim simiir kam nhirim profetkim mi nhirim tisakim sima ini wara ninkin owim. Ti kamim simiir inigim hiniinin hiniingim, Banabas mi Saimon siir inig whirin piu yhiuwinankin mi Lusias om komii Sairini hirankin. Sol, Maneyen sowa biiya inkam komii Herot siir omaka irua saiirara whwonkaigo. 2 Mi iiya iikamim Biiyan Inkam Komiiyin siir inig hainanim mi sima nae minim ini wara yinkin haiyakiyim. Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin ina boinkiyin, kima Banabas, Sol sowiirin, ta miiya kara boina saiir miriiyim ti imbin tibmii. 3 Mi sima nae minim ha haiya digiyim mi Adi Komii siirim mi srii digiyim mi simiir iinaim ina yinkwokiyim sowiirin. Mi sowiirin ina swoki ikropkiywo Adi Komii siir mii aiir miriiyim. Ɨriig.

Banabas Sol sowa nu Saipras hir boinmimauugo yai kibiya saiir.

4 Adi Komii siir naeyiuin siya nikropkikin Banabas, Sol swowiirin. Mi sowa ini om Selusia hiriir yapiinamwo. Mi om komii Selusia hirin sowa ini siyaiini yani kwiriinamwo. Mi siyaiiya sowiirin ini mhiu whirin Saipras nikiuwiyin siir hiriir yiuginam mi sowiirin hir yatkiniugig. 5 Sowa om komii Salamis hir yamasu. Mi Juda simiir inkamki nwowiya maeyauim Adi Komii siir yaiyim simiir boinmimauu. Jon siya sowaka warar yinkin owin sowiir whindiriraerarim.

6 Sowa ti mhiuiisimin Saipras siir yapyokiyokwiiywo mi om Komii Pefos hiriir yimbiyam. Sowa inkam nwira ini kigiu ti omin siir hirin. Ti inkamin siya nop nao kiriekin. Siya Juda hirin profet inkamnan ywowin. Mi siya pi Juda simiirar mi iksisaei. Siir inigin Ba Jisiskin. 7 Mi siya simiir inkamin bii nwowiyin siir inigin Sesias Polaskin. Mi siya saika yamwoni Sesias Polas siir kwoinin bimbiiuwi rani. Mi siya yikiugi Banabas, Sol sowiirim. Siya sowiirin minin nikiunakin, siir kwoinin Adi Komiini yai

wakaeyam naingwowi. 8 Mi sowiirin Elimas siya yikidu. Mi ti inkamin nop prasae bi naowikin. Mi sima siirin Ba-Jisis dapikim Grik simiir yaigina hiniina dapikim Elimas. Mi siir kwoinin ti simiir inkamin bii nwowiyin, siir kwoin iiir kisina haigiyam naingwowi. Mi ti siir kwoin miiyikin pi nwoki itkiigiyim. 9 Mi Sol siir inig whirin Polkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siirar yaninkiniuiu. Mi siya siir kaonanaeki ti inkamin nop naowiyin mi siya ina boinkiyin siirin, 10 Kira Setan siir biiyan yinisim kiingin. Kira siyiu miiyikim io simiirar nwowikin. Mi niksisaeni siyiu mi siyiu biyie whiekak ikim, ini kiriir waraurar nwowim. Mi kira Biiya Inkam Komiiyin siir siyiu miiyik imiir tir bumbuwikin. Mi kira ti hiriinan siyiu biyieyin siir bi niugiskikin, aniya? 11 Mi wakae panaowin Biiyan Inkam Komiiyin siir iina pi saeya tiowi kiriirin. Mi kiriir nhwona pi nhwo kwisae nwoki. Mi panaowin kira pi bie iiirin kigninokninkin tani mi kira wi ii prieirig sim kipi niki oki. Pol siya hiriinan yai boinkiyin mi bi kimiminkikin Elimas siir nhwona ini nhworiikaka ywokiyin. Mi siya ina priiap priiap amin. Siya minam naingwokin inkam nwirkin siir iina nnkwoim mi siyiu siir niisiisimauu apamim. 12 Mi inkam komiiyin omom omomim kigriraowiyin siya ti diminin siir kigiyin mi siya ina yaingwo tibmiikiyin. Mi siya ini kakar ywokiyin, yaiya Biiyan Inkam Komii siya boina saiirsiyin. Friig.

Sowa om Antiok hiriir yam nu Pisidia siir.

13 Pol siya mi inkam nwiso sima siyaiiya saiir kwiriinam. Mi sima om Pepos siir haiburgigim mi sima ina yakiyamim mi om Pega hir yamasu iu. Mi nu Pamfilia hiriir yam. Mi Jon siya simiir haiburgik. Mi siir inig whirin Makin. Siya om Komii Jerusalema hiriir swoki amin. 14 Sowa om Pega siir haiburgig mi ina yapnamwo om Antioka yimbiyam nu Pisidia siir. Mi Juda simiir ii komiiya sima ina yamim maeyaua yai boinaiya saiir. Sowa ina ini idwokaiyiuwo simaka warar. 15 Simiir maeyaua yai nidwo boiniya saiir kigriraowiyim yaowae komiiyim siyiuni yaiyim, bidi bidinanin Moses siya winim mi bidi bidinan profet kamim sima mi winkiyim, sima simiir mwain digiyim mi mhoiiya sima ina sriiyim, Pol kira mi kinaka miriiyim kamim kima yaigakiniui mi yaiya kima naingwonaniya pi saiirar kwaboin iikamim krimiir kwoin imiir kirie haiginiugikim.

16 Mi Pol siya ha nokwokiyin mi siir iina ina yiisiimauugiya. Mi siya ina boinkiyin, kima ti iikamim Isrelranim, kima kariir yaiya saiir wakaeki. Mi ti Judain iikam tani ikim ti tir mi owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii krimiir Wanin siir hauuam nitim mi kima kariir yaiya saiir wara dinkin wakaeki. 17 Ti Isrel simiir Adi Komiiyin siya bidi yimbinkiyin kimiir yidwi wanwiyaeyim simiir. Mi iiya sima nu komii Isib hirar niki priiywokaigiyim, sima om whirni omin siir nwokim. Adi Komii siya diriraerarkikin mi sima ini isid komii ywokiyim. Mi mhoiiya siir kirieka nikiunamkin mi sima nu komii Isib siir haiburgigim mi sima ina yamim. 18 Mi nuin iikam karamaeyin mi Isrel sima siir nwokim. Mi sima whisariiya priiywokim, sima nu karamaekim. Mi simiirin Adi Komii siya kigriraowim biewiyim kam nwis (40) sima priiywokaigiyim. 19 Adi Komii siir kirieya saeyar tirkiya mi ti nu komii Kenan hiran iikam isid iriiyar whiswo sima ina yaokaokiyim. Mi sima yapa yapa omkim mi yapa yapa yaigingim. Mi ti omim simiir nuin ini Adi Komii siya hauugiyin Isrel simiir. 20 Biewiyim sima ti nu komii iiir nwowim 450 gim.

Mɨ ta ɨiya Adi Komii siya nɨmbina kamɨm yai hɨdiyɨm sɨmiir mɨ sɨmiir kɨgrɨraowɨm mɨ ɨna ywowɨm mɨ profet Samyuel siya ɨna yɨmbiyamɨn.
21 Mɨ mhoɨiya sɨma ɨna srɨiyɨm profet inkamɨn Samyuel siirɨm, kɨra krɨmiirɨn inkam komiiyɨn nwɨra dɨmbingi siya krɨmiir kɨgrɨraowɨm. Mɨ Adi Komii siya hauugɨn kwoɨn mɨiyɨk Samyuel siir, siya ɨni Sol siirar yɨmbingiyɨn, siya Kis siir yɨnisɨmkɨn, siya Bensamin siir pɨugana saiir hɨran inkamkɨn. Bɨewiyɨm siya kɨgrɨraowɨm sɨmiir kamnwɨskɨm (40).
22 Mɨ Adi Komii siya nhɨnɨkrɨropki siirɨn. Mɨ kɨmɨdiniya Devid siir yokmwɨn okwo haigɨnɨu sɨmiir inkam komii nwowɨm. Mɨ siya boɨnki, kara bɨdi kɨgɨn Devid siirɨn Jesini yɨnisɨmɨn. Kariir kwoɨnɨn ɨni tɨ inkamɨn siiramar naɨngwo ɨskiyɨn. Siya wɨ kariir siyɨu ɨmiirar napi.
23 Bɨdi bɨdiniya Adi Komii siya ha boɨnkɨn, inkam nwɨrɨn wɨ kara nɨkropkii Isrel sɨmiir isɨdɨn siir whɨndirɨraerar haigɨnɨuam. Mɨ siya hɨriinan tɨrɨn mɨ siya Jisɨs siir yɨkropki krɨmiiram krɨmiir dɨmɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir nɨinak ɨtkiigɨigiyɨm. Mɨ siya Devidni pɨugana saiir hɨrankɨn.
24 Jisɨs siya bɨ nɨkɨ ɨtkɨn. Mɨ taka ɨiya Jon siya yaiyɨm saiir boɨnmɨmauugɨm Isrel sɨmiirɨn mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm wɨ nwokɨ kɨsɨna haigiyɨm mɨ op wa nwokɨ baptaisɨm.
25 Jon siya ta mɨiya saiir mɨrii dɨgiyɨn kingiina nwokɨn. Mɨ siya boɨn kɨma panɨina naɨngwowi, kara yɨpɨkɨn? Tɨ inkamɨn kɨma nwokwokɨnɨn kara si rani. Kɨma wakae! Inkam nwɨrɨn wɨ kariir mhoɨiya nɨti, siya inkam komiigɨn, kara inkam kɨingɨn, komii rani. Nɨingaka. Kara inkam biyɨenankɨn. Ɨga siya niinaniya wɨ saiir uridɨn siirɨn wa whro rani. Nɨingaka. Jon siya hɨnɨina boɨnkɨkɨn.

26 Kɨma tɨ nomiiyauɨm, kɨma kariir brogaeyɨn siir yɨnisɨmkɨm, kɨma tɨr nwowɨm. Mɨ kɨma kariir yaiya saiir wakaeki mɨ tɨ iikamɨm Judan iikam tani mɨ kɨma ɨni tɨrar nɨnkɨn owɨm mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siir hauugiyam nɨtɨm mɨ kɨma kariir yaiya saiir warar dɨnkɨn wakaeki.
27 Iikamɨm om komii Jerusalem hɨr nwowɨm mɨ sɨmiir bɨiyan inkam ɨma mɨ tɨ inkamɨn siir bɨ sɨbgu nɨnokɨnɨnkɨnkɨn. Mɨ digworaekwo hoɨmgakɨm sɨma Jisɨs siir tɨrɨm bɨdi bɨdinanɨn profet kamɨm sɨma wɨnɨn tɨ digworaekwowɨm tariinanɨn bɨdi yɨmbiniyɨm. Juda sɨmiir ɨi komii komiiyɨm sɨma tɨ profet kamɨm sɨmiir yaiyɨm pɨ sɨmiir mwaɨni. Mɨ sɨma sɨmiir sɨbgu nɨnokɨnɨnkɨn tani. Nɨingaka.
28 Mɨ sɨma siirɨn yai biyɨe kwɨr bɨ tɨsɨryɨskaigɨm. Nɨingaka. Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnkiyɨm Pailat siiramɨn, siya tɨ tɨrki siyɨuɨn siir prɨi ɨsomaokiyanɨn.
29 Sɨma bɨdi dɨrɨraerar dɨgiyɨm digworaekwo whɨekakɨm bɨiya profet kamɨm sɨma wɨnkiyɨm yaiyɨm siirɨm. Mɨ sɨma siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hɨrankar swokɨ ɨnɨskɨi hai. Mɨ sɨma siirɨn siyano whɨrɨn siir ɨnɨ haigigik.
30 Mɨ Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwoki siirɨn ɨe hɨrankɨn.
31 Tɨ kamɨm bɨiya Jisɨs saɨka napmɨriiyɨm mɨ sɨma nu Galili siir haiburgigɨm mɨ ɨni om komii Jerusalem hɨriir yamɨm. Mɨ tɨ kam kaimwowɨm Jisɨs siya sɨmiir hɨriiyar swokɨ ɨmbiyam. Mɨ sɨma ɨni siirar kɨgɨm ɨi whɨekakɨm. Tɨ dɨmɨnɨn sɨma kɨgɨn mɨ ɨni iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwɨm.

32 Mɨ krɨma ta yai kɨbiya kɨmiir asi boɨnmauuwi tɨ dɨmɨnɨn Adi Komii siya nɨmbinkɨkɨn, krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir hauugiyɨm.
33 Dɨmɨnɨn Adi Komii siya nɨmbinkiyɨm krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir mɨ tariinanɨn sɨmiir yɨnisɨmɨm krɨmiir tɨriir bɨdi yɨmbiniyɨm, Jisɨs siya wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨ, hɨriinanam tɨrkikɨm. Tɨ yaiyɨm ta yokwo Sam kwɨsa saiir wɨnkiyɨm. Mɨ saeya hɨnɨina boɨnkɨm,
kɨra kariir yɨnisɨmkɨn. Mɨ tariinanɨn kara ɨni kɨriir Adi ywowɨn.

34 Mɨ siya siir ɨe hiranki kinɨsiin ɨdwoki. Mɨ siya mhoɨiya wɨ swoki ao rani.
Niingaka. Adi Komii siya hiriinan boinkikin.
Dimin kibiki kibiyin kara wɨ kimiir hauugii. Biiya kara tɨ diminin Devid
siiram niki boinkin siir hauuim.
35 Mɨ yokwo Sam kwira ya iriipi hiriinanar mɨ boinkika.
Mɨ kira wɨ kiriir inkam kibiki kibiyin siirin wɨ ienau hirar kignisu
whiigrimgrinkinkaeyam tani. Niingaka.
36 Ɨiya Devid siya niki owin mɨ siya ta Adi Komii siir mii miiyika saiira niki
miriiyin mɨ siya ina yaonamin. Mɨ siirin, siir brogaeyin siir hiriinanar
swoki haingikaigi. Mɨ siya ini ɨe hirar whiigrimgrinkinkaeyamin. Siya
ta yaiya yokwo Sam nwowa saeya Devidni biri win boinkika. Niingaka.
37 Tɨ inkamin Adi Komii siya ieyankin hidninsiin ɨdwowin siir piua
ienau hir bɨ whiigrimgrinkinka. Niingaka. 38 Kima tɨ nomiiyauim kima
bidiya yinokninkin niinim. Krima ta yaiya saiirin hiniina boinmauuwi
kimiirin, tɨ inkamin siya krimiir dimin biyieyim simiirsi nankab ougin.
39 Moses siir siyiu komiiyin krimiir dimin biyieyim wɨ siya niinak rani mɨ
krimiirin wɨ siya nikiunaowid rani mɨ krimiirin wɨ inkam miiyik dap rani.
Niingaka. Tɨ inkamin siyairgin iikam whiekakim krimiir dimin biyieyim
simiir niinak itkiigiiyanin. Mɨ yipikin inkamin naingwo tibmii mɨ siirin
wɨ Jisis siya piiriyao haiginiuwi mɨ siya wɨ rirmiiya nwowi. Mɨ krimiirin
wɨ siyar swoki ikiunawidi. Mɨ siya krimiirin wɨ iikam wadieya nikiuwi.
40 Mɨ kima ha hirgiugiuwin tɨ diminin profet kamim biiya sima wina yaiya
saeya nitisi. Sima hiniina boinkikim, 41 bidi bidinanin propet kamim sima
hiniina boinkikim,
krima tɨ kamim nigbumbuwanim kima wa timɨ kinankiuraraowin mɨ wɨ
saiir saiira timɨ naingwokwonanae. Wim wɨ saeya griritkaigii.
Kara ta kimiir iiya kima niki owa, kara mii komiiya tariinanin sai-
irar miriigin. Mɨ inkam nwirki ta miiya saiir miriiyim naboinikin
kima saiirimin wɨ naingwo tibmiinam tani.
Pol siya hiniina boinkikin.

42 Mɨ iiya Pol, Banabas sowa ta maeyaua yai nidwo boinaiiya saiir
haiburgiko mɨ ina yapniyamwo idowiiya hiriir. Mɨ sima ina nhinkigiyim.
Mɨ sima ina boinkiyim, sowiirin, ini wakae namwo kowa! Aka Ju-
dami ii komii kwira kowa wa swoki it. Mɨ wɨ ta yaiya saiir swokini
boinmimauuni krimiirin. 43 Mɨ iikamim ta maeyaua yai nidwo boinaiiya
hir wakae dignamim mɨ sima ina nhinkiigiyim. Mɨ Juda iikam nhirim mɨ
kam nhirim, Juda iikam tani mɨ tiki Juda iikam tani simiir kwoinim ina
kisina haigiyim. Mɨ sima ini Juda iikamim simiir siyiu siirarar ywowim.
Ta maeyaua yai nidwo boiniya saiir haiburgigim mɨ sima ini Pol, Banabas
sowiir mhoiiya yamim. Mɨ sowa yaiyim ina boinmimauuim, hiniin kima
daingworinu ta Adi Komii siir naingwobumbuwa wɨ kimiir hauugii.

44 Juda simiir ii komii kwira iikamim tɨ om komii iiir nwowim, sima
nit swokiyim pariiparii, ta Adi Komii siir yaiya sowa boina saiir nini
wakaeniyim. 45 Ɨriipi hiriinan Juda hiran Biiyan Inkam Komiiyim ina
kigim iikam whiekakim maeyau kwirua nwowi. Mɨ sima ina kigmairim
ta sowiir mii aiirimin mɨ simiir kwoinim simiirim ini haugihaugi
whyiekiyim. Mɨ sima ini yai biyieyim simiir yigbumbuim mɨ ini Pol siir
yaiyim simiir yanugaugauwim. 46 Mɨ Pol sowa Banabas simiirin yaimwo
aiirar boinmimauugo. Mɨ sowa boin, krira ta yai kibiya Adi Komii siira
bii Juda iikamim kimiir boinmimauuniyam nitkwo. Mɨ kima ta yai aiirin

digiumii haigingigi, aeya wim kima boinae mi nim krima ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siirin wi hai rani. Mi wakae kima! Panao krira pi kimiir haiburgigi mi krira pi iki isid whirin siyim nami. Mi ta yaiya pi simiir nini boinmauugigi, sima Juda simiir iikam tani. 47 Biiyan Inkam Komii siya hiniina boinkikin kariirin,

kara kimiir nimbingikim siyiu miiyik iki iikam isid whirin simiir nisiimauuwim Juda iikam tani siyiuin nitmaisok okwowiyin siir. Mi kira ini pae niuyanan ywowin, simiir niuya haiginiuwam. Mi iki om whiekakim ti nu iiir nwowim, simiirin wi ti yai aiir boinmauuwi kira. Mi simiirin wi siyiuin nitmaisok okwowiyin wi kira pi yisiisiimauu haiginiuwin.

48 Mi iikamim Juda iikam tani sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir mhii kwoinim ini wadieya ywokiyim. Sima ini mairgimairga ywokiyim ti Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiya aiirimin. Mi iki iikam whiekakim Adi Komii siya nimbinim, kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siir haiyim. Mi sima ina yaingwo tibmiiyim.

49 Mi Adi Komii siir yaiya ini ta maeyau aiir yamkiya. 50 Mi Juda simiir biiyan kamim sima ini hopsowoiu wigim inigakim Adi Komii siir inig iiir hainaniyim simiir kwoin imiir. Mi Biiyan Inkam Komiiyim ti om komii siir nwowiyim simiirin warar. Mi sima ina yigbumbuim Pol, Banabas sowiirin. Mi sima ina kauriirgiyim sowiirin sowa ti nu iiir kipi nwo. 51 Ɨriipi hiriinan mi sowiir iga hir nwowim sinim ini ti omin siir yikrimkrinkiigigin. Mi dimin biyieyin ini simiir hirar ywokiyim. Mi sowa ini om komii Aikoniam hiriir yamwo. 52 Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim sima ini mairgimairga kiina ywowim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir kirieya ini simiir yaninkiniu iuwim. Ɨriig.

14

Inkam nwiso sowa om Aikoniam hir miriigo.

1 Mi om Aikoniam hirin, sowa hiriinana swokini tiriu. Sowa ina yapninopkainamwo Juda simiir maeyaua yai nidwo wakae saiir mi yai hir ini okwo boiniu. Mi iikam isid komiiyin Judainim mi Grik an ikim, sima ina yaingwo tibmiigiyim. 2 Mi Juda iikam nhirim bi naingwo tibmiigim mi sima iki iikam nhirim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir ini hopswoiu. Sima io ti Jisis siir isidan inkam nwiso sowiir nwowim. 3 Mi aposel inkam nwiso sowa om Aikoniam hirin ii kasaka bi nwoko. Mi sowa ini kirieya ywonamwo. Ti Biiyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauuwim. Mi sowiir iinim ti Biiyan Inkam Komiiyin siya kirie haiginiu mi sowa kirieapai kirieapaiyim ina tiramwo. Ta kirieya Biiyan Inkam Komiiyin siya niisiimauuga iikamim simiir. Ta siir naingwobumbuwa mi saiir yaiyim ini kaimwowa ywowim. 4 Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isido whisa ywo. Mi nhirim Juda maka ywo mi nhirim aposel inkam nwiso sowakar ywo.

5 Mi mhoiiya kam nhirim Judan iikam rani mi Juda sima ina nhinamim. Mi ti isid whiso simiir biiyan iikamim sima nhinam sima Pol, Banabas sowiir diriraerarbumbuwim naingwokim. Sima sowiirin siiyani kaiyimik aokiyim naingwokim. 6 Mi sowa ta io aiir bidi hirnao. Mi sowa nu Likionia hiran om komiiyo Listra mi Debi om nhirim sowiir kingiin nwowim, simiir hiriir yidamam. 7 Mi sowa ta yai win kibiya Jisis siira ini omom omomim simiir yaboinmamauuyokiyokiiyamwo. Ɨriig.

Pol, Banabas sowa om Listra hir miriigo.

8 Mi om Listra hirin, inkam nwirin ini hir nidwowin, siir igao bidi
yinsimsiriunamwo, siir apua aeyar naokaininkinkiyin siirin mi hiriinana
nwokin. Tiki inkamin siya bi swoki apririr sranikin. Niingaka. 9 Mi siya
wakaeki Pol siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin. Mi Pol siya siirsi-
ira kaonanaei. Mi ini siyar kigiyin ti inkamin naingwo tibmii dig namwo
iuwin mi siya wi wadieyar nwowi. 10 Mi Pol siya igao yaiya boinki, kira
dinsiin okwoki! Mi siya bi kimiminkikin ina yinsiin okwokiyin mi ina
yopnatkiigiiyamin mi siya ina yapririrkiyin. 11 Mi iikam whiekakim ti
diminin Pol siya tirkiyin siir kigiyim mi sima nu Likionia simiir yaigina
saiir kauwok boinki! Krimiir wanin ini inkam piua swoki imbiniyin. Mi
tapa tisi krimakar nwowim. 12 Mi sima Banabas siirin hiniina mi dap Sus
mi Pol siya yai boinan inkamkin mi Sima Pol siir inigin Hemis asi dapkim.
Ti inig whiso Sus mi Hemis dapiyo, yim simiir wanmi digworaekwokim,
simiir inig imiir hainanikim. 13 Ta omaka Sus siir inig hainaniya ini
ti om komiiyin siir yaba miriiya. Mi prismi yaowae adin ta omaka
saiir kigriraowiyin mi bulmakau ii nhirim ina hainamim. Mi kipim ina
yomboboriuninkinim mi ina hainamim. Mi ti om komii siir anoin siir
kingiin yamwoiu. Mi iikam whiekakim sima warar yitim digworaek-
wowim sowiir hauugiyim. Mi ti digworaekwowim sima sowiir hauuwim,
biiya sima simiir wanin Sus siirin hiriinan naeyim simiirar mi inkin
imiiyaekim. 14 Mi aposel inkam nwiso Banabas, Pol sowa, ta hiriinan
yaiya saiir wakaeyo mi sowa ina kigo. Mi sowa ini io simiir ywowo.
Mi sowiir yiuiso ina yiinikibimbirgiyo. Mi sowa ini iikamim simiir
bopwoniya iwitninopkainamwo. Mi sowa ina kauwokiywo, 15 kima
ti kamim kima hiniin dimusi tirkim? Krira inkamairgo, krira kimiir
hiriinanairgo. Krira Jisis siir yai win kibiya kimiir boinmimauuam nitko.
Mi kima ti siyiu biyieyim simiir diuguski. Mi kima Adi Komiiyin krimiir
yaimin dimin wakaeiiyin siiramar daingwo tibmii. Nu ninomor mi whiii
komii komii ikim mi digworaekwo hoimgakim ti nwowim siya nonkwok-
wokim. 16 Kibie! Biiyan iiyim iikam whiekakim ti nu iiir nwowim siya
simiirar kigninkinkin. Sima simiir kwoinka naingwo diriraerarkim. 17 Mi
siya bi naguprakaigin. Mi kima pi siirim whaowae rani. Niingaka.
Mi siya kimiirin dimin miiyik iiirar diriraerar haiginiugin. Mi naowin
ninomor kou hir nwowin pa mi diriraerarki kimiirim mipa mi kinaini.
Mi naeyim siya diriraerarkiyim ini wadieya yimbiyamim. Mi naeyim siya
dig haiginiuwi mi kimiir kwoinim mairgimairga asi nwowi. 18 Mi sowa ta
yaiya saiir boin digiyo mi sowa miinan nap mirii nanaeko iikamim simiir
nikiduwim. Mi sima ti wraisuim nanag hainamim sowiir kipi hauu biiya
simiir wanin Sus siir hauuwim mi siir hiriinan. Ɨriig.

19 Mi Juda iikam nhirim om Antiokanim mi om Aikoniaman ikim, sima
ina yitim. Mi iikamim simiir kwoinim sima ini hopswoni. Mi sima siiya
minim ina kaiyimikim Pol siir. Mi sima Pol siirin ini om komii siir yaba
hiriir kinaniyamin. Simiir kwoinim ha naingwokim, siya naowigusami.
20 Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini siirar yokwo kaeyokaiyim. Mi
siya ha ninsiingiyin, ini oma hiriirar swoki apninopkai namin. Mi iigwira
siya Banabas saika yam om whirin min nikiuwiyin Debi hiriirin.

*Mi Pol Banabas sowa nu Siria hir nwoin omisimin Antiok mi sowa hiriir
swoki am.*

21 Mɨ sowa ta yai wɨn kɨbiya tɨ omɨn siir hɨran iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauu haigɨnɨu. Mɨ sowa hɨriinan tɨrkiywo mɨ iikam whɨekakɨm ɨna yaɨngwo tɨbmiigiyɨm. Mɨ mhoɨiya sowa ɨna swokɨ amwo tɨ sɨmiir om whoɨmɨm Listra mɨ Aikoniam mɨ om Antiok hɨriir. 22 Mɨ tɨ om whoɨmɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sowa nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi sɨmiirɨn. Mɨ sowa sɨmiirɨn haniingɨ boɨnanae. Mɨ kɨma kɨmiir naɨngwo tɨbmii aiirɨn donkworɨnukrɨpkai. Biiya krɨma siyɨuɨn hɨkpai hɨkpai haiiyɨn mɨ siir tikɨ hopniɨn apnam. Mɨ mhoɨiya krɨma wɨ tɨ Adi Komii siir om kɨbiyɨn iikam whɨekakɨm mɨ digworaekwo ɨkɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn wɨ siir nami. 23 Mɨ sowa kam adi yaowae nhɨrɨm sɨmiirɨn siyɨu komii kɨgrɨraowam yɨmbin. Mɨ omkakɨm Adi Komii siir inɨg hainaniyɨm omom omomanɨn sɨmiir hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨm warar. Mɨ sowa Adi Komii siirɨm srɨiyo mɨ nae mɨnɨm ɨni wara haiyakiyɨm. Mɨ sowa tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Inkam Komiiyɨn siirara hauuswokiyɨm, siya kɨgrɨraowam.

24 Mɨ mhoɨiya sowa nu Pisidia sowiir boponau aiir yapam. Mɨ nu Pamfilia hɨriir yapnɨmbɨiyam. 25 Mɨ sowa om komii whɨrɨn Pega yai hɨr boɨnmɨmauugik. Mɨ mhoɨiya sowa om Atelia hɨriir yapiinam. 26 Mɨ om Atelia hɨrɨn, sowa siyaiini yani kwɨriinam. Mɨ siyaiiya sowiirɨn, om Antiok hɨr swokaka atkɨnɨugig. Bɨiya tɨ omɨn iikamɨm Adi Komii siirɨm naɨngwowiyɨm mɨ sɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnki, tɨ inkam nwɨso sowiiram mɨiya sowa mɨriiya saiir kɨrɨe haigɨnɨuwɨm. Mɨ sowa hɨriinana tɨro mɨ sowa ɨna swokɨ ɨmbiyamwo tɨ om ɨiirar.

27 Mɨ ɨiya sowa om Antiok hɨriir nɨmbiyamwo mɨ sowa iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiiramɨn ɨna yɨkɨuna dɨgɨm, sɨma maeyau kwɨruwa nwowɨm. Mɨ sowa ɨna boɨnmɨmauuɨm digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya sowiir whɨndirɨraerarɨm. Mɨ sowa ɨna boɨno, Adi Komii siyar nɨiyok haigɨnɨugikɨn krɨriir siyɨuɨn iikam nhɨrɨm Juda inkam tani ta Adi Komii siir yaiya saiir boɨnmɨmauuɨm. Mɨ sɨma wɨ nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm. 28 Mɨ sowa iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmaka ɨi kasa bɨ nwoko. Ɨriig.

15

Iikam Whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm ɨni om komii Jerusalem hɨrara yaɨngiriyɨuɨuɨm

1 Mɨ nu Judia hɨran kam nhɨrɨm, sɨma ɨna yapiinamɨm om Antioka hɨriir. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yai sɨmiir inɨ boɨnmɨmauugig. Mɨ sɨma boɨn mɨ kɨma siyɨuɨn Adi Komii siya hauugiyɨn Moses siir kɨma siir tɨr karam mwowi mɨ kɨmiir mɨoɨsɨm kɨtiyopnɨr hai karamae mwowi mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ wara kaoprigi okwo rani. Niingaka. 2 Mɨ sɨma hɨriinan yai boɨnkiyɨm mɨ Pol sowa Banabas sowa ɨo prasae bɨ nwoko sɨmiirɨn. Mɨ sowa sɨmaka yaii prasae bɨ nɨniinansaoko. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma yɨkropkɨ Pol, Banabas sowiirɨn. Mɨ kam nhɨrɨm om Antiok hɨranɨm sɨma ɨni wara yɨnkɨn amɨm om komii Jerusalema hɨriinɨn, ta yaiya saiir ninɨ boɨntɨbmii kimaigikɨm aposel kamɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmakar.

3 Mɨ sɨmiirɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma nɨkropikɨm. Mɨ sowa tɨ nu komii whɨso Finisia mɨ Sameria sowiir bopwo hɨr napamko. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm tɨ nu whɨso sowiir hɨr nwowɨm omisɨsɨmɨm sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiir inɨ boɨnmɨmauuwɨu ta yaiya. Mɨ sowa

simiirin hiniina ini boiniu, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi kisina haigiyin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi nu Finisia mi nu Sameria hiran iikamim mi sima ini mairgimairga taokitaoka ywokiyim Pol siir yai aiiramin.

4 Mi sowa om komii Jerusalem hiriir nimbiyamwo mi iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim mi aposel kam ikim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim, sima sowiir boin wadiewin. Mi Pol, Banabas sowa digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim sowiir mi simiir ini boinmimauuwiu. 5 Mi Farisi simiir iikam nhirim naingwo tibmiiyim sima ina yinsiin okwo boinkiyim, kam nhirim Juda iikam tani simiir, simiir mioisim ti kitiyopnimnir hai. Mi kima simiir boinki, sima Moses siir siyiu iiir dap.

6 Mi ti aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima iripa yidwo hid boinai ta yai aiirim. 7 Sima yai whiekakim boinai digiyim mi Pita siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siya simiirin ina boinkiyin, ti nomiiyauim! Kima bidi yinokninkinim. Adi Komii siya hid haiginiugikin miiyim krimiir. Mi bidi bidiniya kariirin siyar nimbingikin ta Jisis siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikam nhirim Juda iikam tani sima wakaei mi sima wi wara nwoki aingwo tibmiiyim. 8 Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yinokninkinin simiir kwoinim. Mi siya ina mi inokninkin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi siya siir naeyiuin ini simiir hauugiyin krimiir hauugiya saiir hiriinan. 9 Mi siya Juda iikam tani simiirin yaeya siyiu whir bi tirikin mi Juda iikamim simiirin yaeya bi mi tirkin. Niingaka. Iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiir dimin biyieyim wi Jisis siyar whinkaopriigi okwowi. 10 Mi kima tariinanin Adi Komii siirim dimusi kinankiuwi? Mi kima ti iikam nhirim Juda iikam tani naingwo tibmiiyim mi kima hik simiir dimusi hauugim? Biiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim mi krima ti hik hiniinim simiir haiyim wi dig nwo rani. Niingaka. 11 Mi krima ha naingwo tibmii mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbua wi saeyar swoki kaopriginaowidi krimiirin. Mi simiirin iriipi hiriinan wi wara mi inkin kaoprigi okwowi. Pita siir yaiya ini dig ywokiya.

12 Sima ti iikamim yai bi boinmiminkim simiir wiinim Pol mi Banabas sowiir yaiyama mauugim. Mi sowa simiirin min boinmimauugim dimin kirie komii komiiyim Adi Komii siya diriraerarim Juda iikam tani simiir mi sowa simiir boinmimauugim.

13 Mi sowa ta yai aiir boin digiyo mi Jems siya ina yisiin okwo boinkiyin ti nomiiyauim! Kima kariir yai aiir ti wakaeki. 14 Saimon siya kimiir bidiya iki boinmauuwin hiniin, Adi Komii siir kwoinin ini simiiramar yaingwo hiririugiyin ti iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi siya kiyaina iikam nhirim simiirin, sima siir isid nwowim. 15 Mi taka yaiya profet kamim sima boina mi saiir hiriinanairga. Mi sima David siir isid iiiram win boinkikim. Taka yaiya hiniina boinkika,

16 krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkikin, mhoiiya kara
swoki iti mi ta Devid siir omaka nakainam ya wi kara swoki
haininasiin okwowi. Mi iki saiir digworaekwo nhirim, biyie
nwowim, yim wi yaeya kara swoki grab mirii. 17 Mi iikam nhirim
Juda iikam tani yim wi kariiram wit. Mi iki iikam whiekakim
nu whiranim kariiram naingwo tibmiiyim, yim iriipa hiriinan

kariir warairgim. Mi siya hiniina boinkin. 18 Biiki Biiyan Inkam
Komiiyin, siya ta yai aiir bidi boinin.
Mi tariinanin siya ina swoki boinkiyin,
19 mi Jems siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kariir kwoinin hiniingin,
iikamim Juda iikam tani simiir kwoinin ina kisina haiginamin Adi Komii
siirim mi krima simiirin kiigi kipi ninki. 20 Niingaka. Krima simiirimin
yokwo ti win hauugi. Mi simiir yokwowa hiniina win boinki mi sima
siyiu biyie whiekakim uruwai siyaowainiyim simiir diuguski. Mi sima
hiinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Mi sima iki wraisuim niiyara sima
nimborukrimkriki aokiyim simiir kipi nae. Mi sima wraisupai wraisu-
paiyim simiir nhie imiir kipi mi kwiyae. 21 Krima dinokninkin, biiya
hiriinan mi tariinanin iriipa hiriinan iki om komii komii whiekakim
inkam kakairgim, Moses siir siyiu komii siir yai imiir boinmimauuam.
Mi sima siir yai aiirar mwainikim maeyauim yai sima nidwo wakaeiyim
simiir. Mi Juda simiir ii komii komii ikim. Ɨriig.

Sima yokwo iki iikam nhirim Juda iikam tani Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiirim win hauugika

22 Mi aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi
ikim mi inkam ima sima yai maeyauu kwiruwa minam nidwo binaigim,
inkamwo nwisa nimbinkiyim Pol, Banabas sowaka namim, om Antiok
hiriir. Mi ti inkam nwiso sima nimbino sowiir inigo Judas mi siir inig
whirin Basabas mi nwirin, Sailaskin mi iikamim naingwo tibmiiyim
simiir biiyin ini sowa ywowo.

23 Yokwo kwira sima sowiir win hauugiya Juda iikam tani simiiram
mi saiir yaiyim hiniina win boinkikim, krima aposel kamkim mi krima
inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim krima kimiir nomi-
iyaukim. Krima winkika ta yokwowa kimiirim ti nomiiyau nhirim,
Juda iikam tani om Antiok anim mi nu Sirianim, kimiirim. Ti akamim!
24 Krima bidi wakaeyim! Krimiir kam nhirim kimiirim nitkim mi
yaiyim sima boinim kima ini kakar ywokiyim. Mi kimiir kwoinim sima
pridaiginiugim. Mi krima simiirin hiriinan bi boinkikim. 25 Krima ta
yaiya saiir wakaeyim mi krima ini kwoin whirua ywowim. Mi krima
ina boinim, nim inkamo nwisa ti ikropki kimiirim ti krimiir nomiiyau
wadie nwiso sowaka Banabas Pol. 26 Mi sowa naosi bi naingwoyimiyoko,
krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir mii aiir napmiriiyamin.
27 Mi krima Judas Sailas sowiir asi nikropkiko, ta yai aiirin pi sowiir yaiga
nini boinmimauuniyim kimiirin. 28 Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin ini
krimaka nwowin. Mi krima yai bidi kitibmii boinim mi krima kimiirin pi
yapa hik kwiri swoki inkin hauugi rani. Niingaka. Mi kima ti hiriinan
dimin iiirarar tir. 29 Mi kima wraisuim sima nisomaowim mi uruwai
siyaowaini hauuim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim nii ara sima
nomboru aokiyim simiir kipim kipi mi ae. Mi simiir nhieyim kipi mi
kwiyae. Mi kima hiinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Kimasiya kigririraona
mi ti hiriinan siyiu iiisi dapiyok. Mi kima wi wadieya sibgu okripkai. Ta
yokwowa ini digyokiya.

30 Iikamim sima nikropkikim mi sima om Antiok hiriir yapiinamim.
Mi sima iikamim naingwo tibmiiyim simiirin ha nikiunamim maeyau
kwirua haingiriyiu owim mi ta yokwowa ina hauua simiir. 31 Mi
iikamim naingwo tibmiiyim sima ta yokwowa saiir mwainim mi sima
ini mairgimairga ywokiyim. Ta yaiya simiir whinkinsiis haiginiuga sima

winkiya. 32 Mi profet inkam nwiso Judas, Sailas sowairgo mi sowa yai miiyik miiyikim iikamim naingwo tibmiiyim simiir asi boinmimauugo mi simiirin sowa whinkinsiis haiginiugo. 33 Mi sowa om Antiok hirin ina iki onanaeyo bi namsasaugo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima sowiirin ina boin wadiekiywo. Mi sima ina swoki ikropkiywo simiirimar. 34 Mi Sailas siir kwoinin ina yaingwowin, kara wi om Antiok tirar nwowi.

35 Mi Pol, Banabas sowa om Antiok hir nwoko. Mi sowa kam nhirim simaka yinkin miriiyim, iikamim simiir nisiisimauuam Adi Komii siir yai aiir. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir yai win kibiya saiir boinmimauuam.

Pol, Banabas sowa ini yapa yapa yamkiywo

36 Mi mhoiiya bwan nhirim bidi yakaigiyim mi Pol siya Banabas siir boin, krira swoki ami iki nomiiyauim om komii komiiyim simiir nwowim simiir swoki apkig ami biiya krira boinmimauuim Biiyan Inkam Komii siir yaiya saiir. Mi krira simiir ninokninkinim, sima ina namisi sibgu owim, iyie? Niingaka. 37 Banabas siya minam naingwokin Jon siya saikar namim mi siir inig whirin Makin. 38 Mi Pol siya ina boinin, ti inkamin biiya krimiirin nu Pamfilia hir haibugikin mi siya mii kriraka miriiyam wara bi nitkin mi krira siirin wi wara kipi nikiunam. 39 Mi sowa io ti dimin iiir haniingi ywonanae. Mi sowa iripa bi miriigo. Mi Banabas siya Mak siir yikiunam mi sowa siyaii ira saiir kwiriinam mhiuisim whirin Saipras siir hiriir namam. 40 Mi Pol siya Sailas siir yikiunam mi ini sowa yamwo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima boin, Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya wi kowaka nwonami. 41 Sailas sowa Pol nu Siria mi nu Silisia ti nu komii whiswo sowiir bopwo hir napamwo mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiiskim sowa. Ɨriig.

16

Pol siya Timoti siir yimbin saika namam.

1 Pol siya wara yinkin am om Debi mi om Listra sowiir hiriirin. Mi om Listra hirin inkamin naingwo tibmiiyin nwira nwowi. Siir inigin Timotikin mi siya Juda wiga saiir yinisimkin. Saeya bidi yaingwo tibmiiya. Mi siir adin Grik inkamkin. 2 Sima iikamim naingwo tibmiiyim om Listra mi om Aikoniam hiranim, sima siir siyiu imiir boinkim, Timoti siya inkam wadiekin. 3 Pol siir kwoinin ha naingwowi Timoti siya saika wara namim. Mi siya siirin ina yikiunaniyin. Mi siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Siya Juda kamim hir nwowim simiirsi naingwokin mi ti hiriinan siyiuin siir asi tirkin. Juda iikam whiekakim siir ninoknинkinim Timoti siir adin Grik inkamkin. 4 Pol, Sailas mi Timoti sima ina yapnamim om komiiyim simiir. Mi ta yaiya aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim, biiya sima nimbointibmii kimaiya iikamim naingwo tibmiiyim om komii Jerusalem hiranim simiiram mi sima ti kam nwoimim simiirin saiirar swokini boin naingwo iu. Mi sima boin, kima ti siyiu iiirar ti swoki ap. 5 Mi omom omomim ti kam nwoimim sima naboinmamauuim simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim ini komiiyar ywokiyim. Mi iinokiinokin simiir isidin wi komiiyar nworaraowi. Ɨriig.

Pol siya whinkigmimikwinkin nu Masedonia hiran inkamin siirin.

6 Mi sima ti nu whiso Frisia mi Galesia sowiir boponiya napamo mi Adi Komii siir naeyiuin siya boinikidugi, kima nu Esia hirin wi yai kipi nini boinmimauuiu. 7 Mi sima nu Misia hir ini apieyokmainaki. Mi

sima minam tirkim, pi nu Bitinia hiriir napninopkainamim. Mi ini Jisis siir naeyiu ieya yikidunaowidim simiirin. 8 Mi sima nu Misia hirin asi napkindiyiugikim. Mi sima ina yapnaniyim om Troas tiriir. 9 Mi niiyaka Pol siya dimin whirin nhwonan whinkigwinkin. Mi inkam nwirin nu Masedonia hiranin siya ina yinsiin okwo kauwok boininaekiyin Pol siiram. Kira wara whii komiiya solwara nikiuwiya saiir whii mirmiiya tiriir wit! Nu Masedonia tiriir, krimiir nini whindiriraerar haiginiuniyam. 10 Pol siya ti dimin iiir bidi kigiyin mi krima bi kimiminkikim ini digworaekwo imiirar diriraerar namim nu Masedonia hiriir namimin. Krima bidi yinokninkiyim Adi Komii siya nikiugikin krimiirimin. Yokwo Komii saiir yai win kibiya simiir boinmimauuim. Friig.

Lidia Saeya bidi yaingwo tibmiiya.

11 Mi krima siyaii aiirin om Troas hir nwowa saiir yani sain kwiriinam. Mi ta siyaiiya ini om Samotras hiriirar kigiririunama. Mi iigwira om Niapolis hiriir yakiyam. 12 Mi krima ti om iiir haiburgigim mi om Filipai hiriir yapnimbiyam. Biiya siya ti omin Rom hiran iikam nhirim sima nini kripkii whinikin. Mi ti om komiiyin ini nu Masedonia siir nu haimii iiir nwowin. Krima ii kasa bi niki onakikim ti om iiirin. 13 Mi Juda simiir ii komiiya krima om iiir haiburgigim mi ina yapniyamim ti ie siir kingiin hiriir. Ha naingwokim ta opa saiir kingiin hirin, saeya nhwo kwiskak maeyaugi niuwi. Mi ta opni maeyaua krima kigi wig nhirim hir nwowi. Mi krima yai simaka yidwo boinai.

14 Wig ira saiir inigin Lidiaka. Saeya ta wiga Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainan kirieka. Mi saeya ta yai aiir wakaeya mi saiir omin Taiatairakin. Mi saeya yiuis pariidnan pani miiya saiir miriiga. Mi saeya umir pi saiir siyar mi hai. Biiyan Inkam Komiiyin siya kisina haigikin saiir kwoinin mi saiir wiina ini yaiya Pol siya boinkiya ini saiirima mauugiya. 15 Mi saiirin op ina baptais haiginiua mi saika iripa omaka irua whwonkaiyim simiirin warar. Mi saiirin op ha baptais digiya mi saeya boinki krimiirin, kima kariirin ha naingwowi kara Biiyan Inkam Komiiyin siirim bidi yaingwo tibmiikikina mi kima pa nwoki itim kariir omaka aiirin. Mi saeya krimiir boinanaeya mi krima ini saiir yai aiirar mi wakaeyoknanamim. Friig.

Pol, Sailas sowiirin omakanau hiugripkiikikaigo om Filipai hir.

16 Mi iigwira krima ti ieyin siir kingiin hiriir napnamim mi Adi Komii siirim ini sriiyiu ta maeyau aiir. Mi wig ira mii niinga priimiriiya saeya krimiirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi saeya ta wiga uridyiu biyieki bidi yinkiniukikaiya. Mi saeya iki boskwonauwan yaimin diminim pi saeya niisiisiimauuwi. Mi ta wiga saiir biiyan iikamim sima umir komii pi miiya saeya miriiya pi saiirsiyar mi haii. 17 Ta wiga saeya ini Pol siya mi krima, saeya ini krimiir mhoiiya yita. Mi saeya iinokiinokin pi hiniina kauwok boinkii, kima ti kamim Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowiyin siir mii miriiyim, kima krimiirin siyiuin Adi Komii siya kaoprigi okwowiyin siir boinmimauu. 18 Finokiinokin ta wiga hiriinan siyiu iiirar tirnanaeka. Mhoiiya Pol siir piua ina piyaokiya mi siya ha haimisiyao okwo kaokiyin ta wig aiirim mi siya yiu biyie iiir boinkii, kara kiriirin Jisis Krais siir inig iiir boinki, kira ta wig aiir diuguski!

Mɨ ha damki! Mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn bɨ kɨmɨmɨnkikɨn, ta wig aiirɨn ɨna yɨuguskiyɨn mɨ siya ɨna yamkiyɨn.

19 Mɨ tɨ omɨn siir bɨiyan inkam komiiyɨm sɨma bɨdi kɨgii, tɨ dimɨnɨn mɨ sɨma ɨna yɨnokɨnkiyɨm, ta wiga saiir umɨr mɨiya nɨkiigiya. Mɨ sɨma Pol, Sailas sowiir yonkworɨmdɨnu mɨ sɨma sowiirɨn ɨna kiyainamwo mɨ sɨma maeyaua sɨma nɨdwo boɨnaiiya bɨiyan inkam komiiyɨn saɨka hɨr ɨnɨ boɨnaiyɨu, sowiir boɨniyopnatkaigiyam. 20 Mɨ sɨma sowiirɨn bɨiyan inkamɨn yai wakaeiiyɨn, siirɨm yɨkɨunam. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, tɨ inkam nwɨswo Juda hɨranko. Tɨ krɨmiir om komiiyɨn sowa nɨnɨ prɨidirɨraerarbumbuniko. Mɨ krɨmiir iikamɨm kakak asi nwokɨm. 21 Mɨ sowa sɨmiirɨn yaeya siyɨu whɨr bɨ nɨsiisimauugo. Mɨ nɨm krɨma om komii Rom sɨmiir siyɨuɨn siir napikɨm. Mɨ tɨ siyarɨn yɨo ɨrɨpa bɨ namasugɨn. Mɨ krɨma tɨ siyɨuɨn sowa nɨisiimauuwɨn siir kɨpi nap, yɨo ɨni yaeya siyɨu ywowɨn. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma boɨnɨm ɨni dɨg ywokiyɨm. 22 Mɨ ɨkɨ iikamɨm sɨmiir yaiyɨm ɨni sowiirar swokɨ ɨnkɨn boɨnhɨuriiyɨugiyɨm. Mɨ inkam komii komiiyɨm yai hɨdiyɨm sɨma yɨinɨkiwɨmwɨtki sowiir yɨuɨso. Mɨ sɨma boɨnki, sowiirɨn ɨdgɨu hankak dwoki. 23 Mɨ sowiirɨn ɨdgɨuni yɨpɨmparnanae. Mɨ sowiirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir dokmwɨn apnɨnopkaigi. Mɨ inkamɨn ta omaka hɨuyokiyokaiya saiir waikaowiyɨn siir boɨnki, kɨra sowiirɨn wɨ sɨbgu waikao. 24 Mɨ tɨ inkamɨn waikaowiyɨn, ta hɨriinan yai kɨrɨe aiir wakaekiyɨn mɨ ta omaka hɨuyokiyokaiya sowiirɨn saiir omaka ɨgɨbopwo hɨr yamɨ okmwɨn ɨdwokaiyɨu. Mɨ siya sowiir ɨga kwiiyɨm pae komii komii wɨso sowaka yɨnkɨn ɨrɨonɨnkɨn widgig.

25 Mɨ hɨrii tɨrii nɨibwopwowɨn Pol, Sailas sowa Adi Komii siirɨm srɨiwɨi. Mɨ Adi Komii siir mwaiyɨm ɨni sɨmiir warar waokaowiiyo. Mɨ kamɨm sowaka nɨnkɨn hɨugrɨpkɨiyɨm, sɨma ɨni sowiirar wakaemɨmɨkwɨiyɨm. 26 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn nɨɨn komiiyɨn ɨna yɨtkiwɨiyɨn. Mɨ ta omaka saiir ɨiyɨnpaeyɨn whɨekakɨm ɨni praprada kɨnkiyɨm. Mɨ tɨ omaka sɨmiir hɨugrɨmkrɨpkiikikaiyɨm sɨmiir anowɨm ɨni sɨma sɨma haiwaokiyɨm mɨ tɨ kam whɨekakɨm wɨeyɨnsopɨm sɨmiir nɨnɨmnɨrkaiyɨm ɨni sɨma sɨmar hɨuwhromwhro ɨkiigɨiyamɨm. 27 Mɨ inkamɨn ta omaka saiir waikaowiyɨn siya ha nɨnsiingiyɨn ta omaka hɨuyokiyokaiya saiir ano whɨekakɨm sɨmiir kɨgiyɨm haiwaokiyɨm mɨ siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwokiyɨn tari kam whɨekakɨm tapaiir hɨugrɨpkɨikikaiyɨm bɨdi yɨdamkiyɨm. Mɨ siya siir kamkɨu ɨiir asi kiwokhaigɨn siya siyar swokɨ hampɨmpɨtnam. 28 Mɨ Pol siya ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨn! Kɨra kɨnakɨna kɨpi dirɨraerarbumbuna. Krɨma bɨ nɨdamamkɨm krɨma tɨsi tɨrɨrar nwowɨm. 29 Mɨ tɨ inkamɨn waikaowiyɨn ɨna kauwok boɨnkiyɨn, paeya nɨuyaeiya saiirɨm mɨ siya ɨna iwɨt nɨnopkainaniyɨn omaka apanauwa hɨriir mɨ siya nɨdid prasae bɨ kɨkɨnkɨn, siir kɨu mɨnɨm ɨni nopnopa warar kɨnamɨn. Mɨ ɨni Pol, Sailas sowiir ɨgmiiga ɨnɨ akai hɨuɨuwɨn. 30 Mɨ siya ɨna yɨkɨuna apninaniyamo sowiirɨn yaba hɨriir. Mɨ ɨna boɨnɨn, kowa inkam komiiko kara pɨkɨ hɨnɨɨn dimɨnɨn siir tɨ tɨr? Mɨ Adi Komii siya pɨ kariir nɨkɨ animaiwarkainam. 31 Mɨ sowa ɨna boɨno, kɨra krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jɨsɨs siirɨm daɨngwo tɨbmii. Mɨ Adi Komii siya wɨ kɨriir nwokɨ anmaiwarkainaei. Mɨ kɨriir omakan iikamɨm ɨriipɨ hɨriinan, wɨ siyakɨnar nanmaiwarkaina swowi. 32 Mɨ sowa ta yai wɨn kɨbiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siira sɨmiir boɨnmɨmauugɨm siya. Mɨ iikamɨm siir omakanɨm sɨmiir warar yɨnkɨn boɨnmɨmauu. 33 Mɨ ta ɨi aiirɨn, tɨ inkamɨn omaka

hiuyokiyokaiya saiir waikaowiyin sowiir paowaiyim ini siya hiisokim. Mi bi kimiminkikim siya mi iikamim siir omaka iruanim sima op ina baptaisim. 34 Mi siya sowiirin ina yikiunamin siir omaka hiriir. Mi siya sowiirin nae minim ina hauu aeyin. Mi mairgimairga prasae rani, siya nwowa iikamim omaka irua saika whwonkaiyim simakan. Mi sima Adi Komii siirimin ina yaingwo tibmiiyim.

35 Mi igwir nugakin, inkam komiiyim yai hidiyim om komii Rom hiranim sima swoki ikropkiyakwok, kam nhirim yaii niniiyim simiirin omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir. Mi sima ini boiniu, kira ti inkam nwiso sowiirin ti ikrop apniki. 36 Mi ti inkamin omaka hiuyokiyokaiya saiir waikaowiyin siya Pol siir ini boinmauuiu. Mi siya boin, iki inkam komiiyim yai hidiyin om komii Rom hiranim sima bidi boinkiyim kowiirin pi kara nikropkii mi kowa ta omaka hiuyokiyokai aiirin haiburgig mi ha dapniyam mi kowiir kwoinin hiinsim hiinsima dwo. 37 Mi Pol siya simiirin ina boinmauuin, krira ini om komii Rom hiran inkam ywowo mi sima kririirin yai miiyik bi sibgu boinkim. Mi diminin krira tirbuin siir bi boinmauugim. Niingaka. Sima kririirin iikamim simiir whwonkam ida, hindara priitiokim. Mi sima kririirin omaka hiuyokiyokaiya saiirin whisariiya nokmwin apinopkaigiko. Mi tari sima kririirin hindara haigiprakai ikrop apniyamam naingwokim, aniya? Niingaki, niingakiinga. Om komii Rom hiran inkam komii komiiyim simar wit. Mi kririirin simar swoki ikrop apniki idwowiiya hiriirin.

38 Mi kamim yaii niniiyim, sima ta yaiya saiir wakaenamim mi ina yamim mi biiyan inkam komiiyim yai hidiyim, simaka ini boiniu mi biiyan kamim yai hidiyim, sima ha wakaewinim, sowa ini om komii Rom hiran inkamar mi owo mi sima ina yididim. 39 Mi sima ha namim mi sima sowiirin ina ini ouumikmik boiniuwim. Mi sima boin, krima kowiirin siyiu miiyiknan bi tirkikim. Mi sima ina whinapniyamim idowiiya hiriir. Mi sima boinki, kowa ti om komiiyin siir haburgik mi kowa maeyau kwira dapnam. 40 Mi sowa ina haiburgigo ta omaka hiuyokiyokai aiirin. Mi sowa Lidia saiir omaka hiriir yam. Mi sowa iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigiu. Mi sowa yai nhirim simiir boinmimauu, simiir kwoinim kirie nwoki owim. Mi sima ha haiburgigim mi sima ina yamim. Friig.

17

Mi om komii Tesalonaika hiran iikamim sima Pol Sailas sowiir tioim minkim

1 Mi sowa ha napnamo mi sowa om whirin Amfipolis hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa ti om iiir haiburgigo mi sowa om komii whirin Apolonia hiriir yimbiyam. Mi sowa ti om iiir mi haburgigo mi sowa om komii whirin Tesalonaika hiriir yimbiyam. Mi omaka ira Juda simiirga yai nidwokai wakaeiya ini ti om iiir nwowa. 2 Pol siir siyiuin iki om komii komiiyim siya namim, siya pi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya mi siya pi simaka ninkin apninopkainami. Mi Juda simiir ii komii komii kwoimim siya simaka yinkinwamwarkii boin, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiir. 3 Mi siya Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiirin minam boinmimauugin simiirin, Adi Komii siya bidi yimbinin inkam nwirin, hik haiyamin. Mi siya wa naonami mi siya wa swoki insiin idwowi. Mi siya boinki, ti inkamin Adi Komii siya nimbinin, siya Jisis siyairgin. 4 Mi Juda iikam nhirim simaka hirar nwowim, sima

ini Pol siir yai aiirim yaingwo tibmiigiyim. Mi sima ini Pol, Sailas sowiir isid ywowim. Mi iikam whiekakim Grikanim, yim sima iriipi hiriinan Adi Komii krimiir Wanin siirima mi hainanikim. Mi simiir iikam isid bripriyin sima ini sowaka yinkin itinakiuim. Mi bii nwowi wigim, yim ini hiriinanar mi tirim.
5 Mi Juda simiir kwoinim whwokwoka bi nwokikim mi sima inkam biyieyim siyiu hir napamim simiiram yikiuna. Mi sima iikam whiekakim ina yikiuna digim. Mi ta yaiya sima nini boiniua mi simiir kwoinim ini haugihauga whiyiekiyim. Mi sima ini yaiiyamar yaingwokiyim. Mi sima Jeson siir omaka saiir nokwoyokaigiyim mi sima ina hansranim simiirim. Sima minim tirkim, simiirin iikam whiekakim simiir niyopmauugiyim. 6 Mi sima simiir bi kigim. Mi sima Jeson mi iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir yikiunam ti om komiiyin siir biiyan iikamim simiirim. Mi sima hiniina kauwok boinam, ti kamim siyiu bibiyie tirbumbuwi ima ti omom omom imiir. Mi tariinanin sima tisi om iiir mi atirbumbuniyim. 7 Mi Jeson siya yikiunam simiirin siir omaka hiriir. Ti iikam whiekakim sima om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa siir siyiu imiir nanugaugaugim. Sima ina boinim, inkam Komii nwirin ina nwowin, siir inigin Jisiskin. 8 Mi iikamim mi biiyan inkam komii ikim ti om komii siir nwowim, sima ti hiriinan yai imiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. 9 Mi biiyan inkam komiiyim sima boin, kimiir yaiya yai paii rani mi kima pi ta yai aiir saingig. Mi Jeson mi iikamim naingwo tibmii ikim, sima umirim ha saingigim mi sima ina yamim. Ɬriig

Mi Sol siir isidin sima om Beria hir miriigim.

10 Mi ta iiya saiir niiyaka iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima Pol, Sailas sowiirin om Beria hiriir yikropki. Mi iiya sima om Beria hir nimbiyamim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir. 11 Mi Juda iikamim om Beria hiranim, simiir kwoinim iikamim om Tesalonaika hiranim simiir hiriinan tani. Niingaka. Mi sima ini mairgimairga nwowim, simiir yai aiir wakaeyamin. Mi iinokiinokin sima Adi Komii siir yaiyim yokwo hir nwowim, simiira mwainanaeikim. Mi sima nwoki inokninkini, simiir yaiya yai kaimwoka. 12 Mi Juda iikam whiekakim om Beria hiranim, sima ina yaingwo tibmiigiyim. Mi Grik wig whiekakim inigakim mi Grik kam ikim, sima ina mi aingwo tibmiigiyim. 13 Mi mhoiiya Juda iikamim om Tesalonaika hiranim sima wakaeki, Pol siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwi om Beria hirin. Mi sima asi namkim ti om iiirin. Mi sima ini hopswoiu iikamim simiir kwoinim mi sima ina yanaakiyim. 14 Mi bi kimiminkim iikamim naingwo tibmiiyim sima Pol siir yikropki whiigbida hiriir. Mi Sailas Timoti sowa ini om Beria hirar ywokiyo. 15 Mi sima Pol siirin siyaiini minam nani whinapyikiu kwiriigigim, siirin om Atens hir nadu atkiniugigim. Mi Pol siya yaiyim ina boinmimauugigin simiirin, Sailas, Timoti sowiirim. Siya simiirin hiniina boingig sowiiramin, sowa wa witsisau kariiramin. Mi sima ina swoki haiyiug apnamim om Beria hiriir. Ɬriig.

Pol siya om komii Atens ta Adi Komii siir yaiya hir boinmimauugin

16 Pol siya om komii Atens hir ywokwokin, Sailas, Timoti sowiirimin. Mi siya ina kigin ti om komiiyin sima uruwai siyaowaini inigin siirara hainani mi siir kwoinin miiyik bi naingwokin. 17 Mi siya omaka Juda simiira yai nidwokai wakaeiya, saiir yapninopkainam. Mi siya Judan

iikamim mi nhirim Juda iikam tani Adi Komii siir inig hainaniyim, siya yai simaka yinkinwamwarkii boin. Mi siya iinokiinokin pa mi ami maeyaua iikamki ninkiniuwiya saiir. Mi siya yaiyim pi iikamim simiir hirar mi boinmimauuwi. 18 Mi kam nhirim Epikuriamni siyiu ninokninkiniyim mi kam nhirim Stoikni siyiu ninokninkini ikim sima yai saika yinkinwaomwarkii boin. Nhirim yim ha boin, ti inkamin yai priiboin priiboiniyin siya dimu minam naingwowi? Mi nhirim ina boinim, siya uridyiu biyieyin om whiranin siir yai imiir boinmimauuwi. Pol siya Jisis Krais siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin simiirin. Siya boin, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwokin. Mi siya ta hiriinan yaiya saiir boinkiyin mi sima ta siir yaiya saiir bi wakae ninokninkinkim. Mi sima siirin yai biyie asi nikbumbugim. 19 Mi sima Pol siirin asi nikiunamkim simiir biiyan inkam komiiyin siiram, maeyaua yai nidwo boinaiiya mhiukiu Ariopagas hirana saiirim. Mi sima boin, krima ta yaiwin kibiya kira boinmimauua iki iikamim simiir mi krima saiirim naingwowi saiir wakaeyim. 20 Krima ta kiriir yaiya saiir wakaeyim mi krima ini wara wakaeyimyokiyim. Ta yaiya, ini saa ywowa. Mi krima ta yaiya saiir yai mwo imiir ninokninkinim naingwowi. 21 Mi iikamim om komii Atens hiranim mi nhirim om whiran iikam ikim, sima om komii Atens hirara yamwoni. Mi sima iinokiinokin yaeya yai whir bi boinikim. Niingaka. Sima ti yaiwin imiirara whrie boinanaeikaigigim.

22 Mi Pol siya biiyan inkam komii komiiyim mhiu Aripagas hiranim, simiir whwonkam ida yinsiin okwo boinki. Mi siya boin, kima ti kamim om komii Atens anim kara kimiirin bidi kigim, kima miini haniin miriigim wou nikwo aeyamin. 23 Mi iiya kara waraura nwowa mi karar bidi kigim digworaekwowim wou kima nikwo aeyim simiirin. Mi kara biiya kwira kig. Mi sima yaiya hir wina hiniina winboinka. Ti Adi Komiiyin krima ninokninkin karamae nwowin. Mi ti Adi Komiiyin kima whaowaeyin mi kima siir inigin hindara whisariiyar, priihainani. Mi kimiirin ti Adi Komiiyin, kima ninokninkin karamae nwowin siir boinmauuwam tiri.

24 Adi Komii siyairgin nu ninomor mi digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwokiyim. Siya, nu ninomor sowiir nwowim digworaekwowim mi simiir Biiyan Inkam Komiigin. Mi siya omaka inkamki nonkwo miriiyim, siya simiir bi nwowikin. Niingaka. 25 Siyar hauugikim digworaekwo whiekakim iikam imiirin. Mi omwai waiyayokiyokiiyin kwoinbudin pi siyar nwowaiginiuwi mi simiir kwoinim asi niyaei. Mi digworaekwo whiekakim simiirin hiriinanar mi hauu haiginiu. Mi Adi Komii siirin digworaekwowim, inkam nwirkin bi hauumauu haiginiugin. Mi siya dimin whiram bi whaowaekin. Niingaka. 26 Biiki biiyin Adi Komii siya inkam nwirin Adam siir nonkwokwokikin. Mi siir yinieyim, ini hoimgakar ywokiyim. Mi sima piuim kwirua bi nimbiyamkim, ini piupai piupai yimbiyamim. Mi simiir nu maeyauim sima nwowanim siyar yimbingi, bidi bidiniya siya tiki kwoinin siira naingwokwokaigikin nu maeyau simiirin yapayapa kikintimtio haiginiuim. Mi siya tiki iiyim ti digworaekwo whiekakim sima nimbiyamiyim, simiir warar yinkin imbingi. 27 Mi Adi Komii siya hiriinan minam tirkin, krima siir kigninokninkinim. Mi siya aru nwo rani, ini krimiir kingiinar nwowin. 28 Mi siir kirieya krimiirin omwai saeya waiyayokiyokiii mi krima asi nongwomamair aekiyami ti nu iiirin.

Kimiir inkam nwirin siya hiniina winboinkikin,
krima ti ombud komiiyin Adi Komii siirara yinisisimkim.
29 Mi krima ini Adi Komii siir yinisim ywowim, mi krimiir kwoinin
ha kipi naingwo, Adi Komii siya uruwai siyaowai mi siya pae minim
krima nonkwokwowiyim siya simiir hiriinan tani. Niingaka. 30 Biiya
kamim ninokninkin karamaeyim mi Adi Komii siya simiirin yai hirii bi
boinkin digworaekwowim sima tirim ta ii aiirin. Mi tariinanin siya yai
ina boininaeyin iikam whiekakim iki omom omomim simiir nwowim.
Mi siya boin, kimiir kwoinim ti kisina haigi. Mi dimin biyieyim simiir
haimriyiugig. 31 Mi siya iiya kwira yimbin simiir yaimin diminim simiir
hidam. Mi siirin Adi Komii siya ie hiranki swoki hidninsiin idwokin.
Mi krima nwoki ninokninkini, siya Adi Komii siirgisiira inkamkin. Ti
inkamin Adi Komii siya nimbingiyin siyairgin, yai hidiyin.

32 Mi iiya sima ta yaiya, Pol siya boina inkamin ieyanki ninsiin idwowin
siira saiir wakaekiyim mi nhirim ini siir boin grinamim. Mi nhirim ina
boinim, krima wi kiriir yai aiirar swoki wakae ti dimin iiirin. 33 Mi
Pol siya simiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin. 34 Mi iikam nhirim
yaeya naingwo tibmiigiyim, sima asi namkim saikan. Mi Daionisias
siya nu Ariopagas hiran kamim siyiu komii ninokninkinim simiir inkam
nwirkin. Mi wig ira saiir inigin Damariska. Mi iikam nhirim sima ini
simakar yamim. Ɨriig.

18

Pol siya om Korin hir miriigin.

1 Mi mhoiiya Pol siya om komiiyin Atens siir haiburgigin mi siya om
whirin Korin siir yam. 2 Mi siya Judan inkamin nwira kig siir inigin
Akwilakin. Mi siya nu maeyaua Pontas dapiya saiir hiranki nitkin. Siya
mi siir wig aeya sowa waiyin nu komii Itali hirin aii bi haiburgigo.
Mi siir wiga saiir inigin Prisila. Mi Biiyan Inkam Komiiyin om komii
Rom hir nwowiyin siir inigin Klodias. Siya nhinikriropki Judan iikam
whiekakim om komii Rom hir nwowim simiirin. Sowawai ti om komiiyin
Rom siir asi haiburgigo mi ina yito. Mi Pol siya sowiirin hir ini kigiu.
3 Siya ta miiya sowawai miriiya wraisu is pani miiya omaka miriiya
saiir hiriinan mii aiirar mi miriigin, umir mi haiyim. Mi siya sowiirwai
omaka asi whwonkaigin. 4 Mi Juda simiir ii komii komiiyim, Pol siya
Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir napninopkainamkin. Mi
siya yai simaka yinkinwaomwarkii boin. Mi siya Juda mi Grik hiran
iikamim simiir kwoin imiir ini boiniurwokaiyiu sima Jisis siirim naingwo
tibmiiyim.

5 Mi mhoiiya Sailas sowa Timoti ina haiburgigo nu Masedonia hirin mi
sowa ina yitwo Pol siirim. Mi Pol siya iinokiinokin yaiwin kibiya saiirara
boinmimauuwikin. Mi siya Juda simiirin ina boininaekiyin. Jisisin Biiyan
Adi Komii siyar nimbingikin, Judan iikamim kimiir kaoprigi okwowam.
6 Mi sima siir yai aiir yanugaugau mi sima siirin ina yigbumbuwim. Mi
sima nu sinim siir yiuis aiir nwowim asi nhiskigikim. Dimusi rani, siya pi
brombropnamkin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kima kigugukaeyami
kimiirar diminkin, yaikakin wi kimakima nwowi. An kara yai kara-
maeka. Panaowin kara pi iki iikamim Juda iikam tani kara pi simiirim
nami. 7 Mi Pol siya ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir
haiburgigin mi siya inkam nwirin siir omaka saiir yam. Ti inkamin siir

inigin Tisias Jastaskin. Siya Juda inkam tani, siya ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiirar hainanikin. Mi siir omaka ini ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya ini saiir akpitga ywowa. 8 Mi ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir biiyan inkamin saiir kigriraowiyin, siir inigin Krispaskin. Mi siir wig yin ima, simani bidi yaingwo tibmiiyim simiir Biiyan Inkam Komii iiirimin. Mi om Korin hiran iikam whiekakim sima ta Pol siir yai aiir wakaekiyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim. Mi simiirin op ina baptais haiginiuwim.

9 Mi iigwir niiyaka Pol siya dimin whirin nhwonan siir whin kig. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya boinki siir, kira kipi nidid. Niingaka. Kira ha boinmimauugi, mi kira yai mikrim kipi nwo. 10 Mi kara kinakar nwowi mi inkam nwirin wi kiriir hopswo rani mi kiriirin wi siya tirbumbu rani ti om komiiyin kariir iikam whiekakim ini tirar nwowim. Ta yaiya Adi Komii siya boinkika. 11 Pol siya om Korin hirin, biewiyin whira ywo. Mi bwanim iriiyar whira yinkin o. Mi siya simiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugin.

12 Mi ta iiya Galio siya nu komiiyin Grik hiran biiyan inkam komiikin, hir nwowikin. Mi ta iiya Juda sima wara yinkin nhiin, Pol siir nwowam io. Mi sima siir yikiunam biiyan inkam komiiyin yai hidiyin, saika nokwo boinam. 13 Mi sima boin, ti inkamin, iikam whiekakim simiir kwoinin siya boiniurwokaiyiugin Adi Komii siir inig hainanam. Mi ta siir yaiya ti siyiu komii saika iripa bi namasuga. Niingaka. 14 Pol siya ina naingwowin simiir yai aka nowarkii boinamin. Mi Galio siya Judan kamim simiir boin mi ti inkamin siya siyiu biyie tiriikiswo mi kara kimiir yai aiirin wa pi wakaeyin. Mi siya ti inkamin krimiir oman siyiuin saika bi nantamyiryirkin mi siyiu biyie bi tirkin. Niingaka. 15 Mi tiki diminin siya krimiir oman dimin tani. Niingaka. Juda hiran iikamim kimiir siyiuin mi siir diminkin. Mi digworaekwo whiekakim simiir inigim, yim kimiirar diminkin kimakima ti kitibmii boin. Mi kara ti hiriinan diminin siir yai nidwo wakaeyim pi boriisopi. 16 Mi siya simiir maeyaua yai inkam komii aka nokwo boiniya, saiir hiranka yikriropnatkiikiigi. 17 Mi sima Sostenis siir yankabrinunaowid. Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir biiyan inkamkin. Mi sima siirin maeyaua yai nokwo boiniya, saiir kingiin hirar yipimpar. Mi Galio siya ti diminin sima tirkiyin, siirsi bi swoki naingwoyimyokikin. Ɨriig.

Pol siya om Antiok nu Siria hir nwowin siir hiriir swoki am.

18 Pol siya om Korin hirin, ii kasa bi nwokin. Mi mhoiiya siya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boingig, ha dwoki! Mi siya ha nhinamin siyaii aiir kwirinam mi Akwila sowa wai Prisila ini saika yinkin amwo Senkria hiriirin, maeyaua siyaii ima namasuwiya om Korin kingiin hir nwowa saiirim. Mi kana ina piiriyaonama. Dimusi rani, siya Adi Komii saika bidi yimbinin, dimin whir tiramin. Mi siya Juda simiir siyiuin siir napkin. Mi siyaiiya ha hiuyanama mi sima ina yamim nu Siria hiriir. 19 Sima om Efesas hiriir yimbiyam. Mi Pol siya sowiirin ti om iiir haiburgig. Mi siya ina yapninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai boiniya saiir. Mi siya Juda kamim simaka ini whrieboinaiyiu. 20 Mi sima siirin ina sriiyim, kira krimaka wi ii prieiriga nwonami, aniya? Mi siya ina boinin, kara wi dig nwo rani. 21 Mi mhoiiya siya simiir boinki, ha dwoki! Mi Adi Komii siya kariirim naingwowi mi kara wi kimiirima swoki iti. Mi siya om Efesas siir haiburgig mi siyaiiya saiir yani kwirinam.

22 Mɨ siyaiiya ɨna yamamasu ɨuwa om Siria hɨr. Mɨ Pol siya siyaiiya saiir haiburgigɨn mɨ ɨna kunaiidamɨn. Mɨ siya om komii Jerusalem hɨriir yam. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm siya sɨmiir ɨnɨ boɨnɨu tɨ akamɨm! Mɨ siya hɨriinan tɨr dɨgigɨn mɨ ɨni om Antiok hɨriir yapiinamɨn. 23 Pol siya om Antiok hɨrɨn, ɨi prɨeirɨga nwokɨn. Mɨ mhoɨiya siya ɨna yamɨn. Siya tɨ nu whɨswo sowiir yam, Galesia mɨ Frisia hɨr nwowɨm omɨsɨsɨm nhɨrɨm sɨmiir nap mɨriiyamkɨn. Mɨ siya iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn.

Apolos siya Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwikɨn om Efesas hɨr.

24 Mɨ Juda inkam nwɨrɨn tɨ om komiiyɨn Aleksandria hɨrankɨn. Siya om Efesas hɨr namwonikɨn, siir ɨnɨgɨn Apoloskɨn siya yai mɨiyɨk mɨiyɨk ara boɨnikɨn. Siya Adi Komii siir yai aiirɨn, bɨdi yɨnokɨnɨnkɨn dɨgɨn. 25 Mɨ yɨo siya bɨdiyar mɨ ɨnokɨnɨnkɨnɨn, dɨmɨn taemɨn nhɨrɨm Jɨsɨs siya dɨrɨraerariyɨm. Mɨ siya ɨni sɨmiirar kauwok boɨnamɨn. Mɨ siir yaiya siya boɨna Jɨsɨs siir, siya bɨ kiyɨkrɨkɨu boɨnkikɨn. Nɨingaka. Mɨ siir yaiya ɨna yɨnyokɨigiya hɨnda tɨnda. Bɨiya Jon siya, siir boɨnmɨmauuwɨn yaiyɨm, sɨmiir kwoɨn kɨsɨna haigiyam mɨ op baptaisɨm. Mɨ siya sɨmiir boɨnmɨmauugɨn. 26 Siya Juda sɨmiir omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir yam. Mɨ siya yaiyɨm ɨni hindara ɨnɨ boɨn ɨskiyɨm mɨ siya sɨmiirsi nɨdid kwoɨn bɨ naɨngwokɨn. Prisila Akwila sowawaiyar wakaeyo mɨ sowa siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn sowiirwai omaka hɨriir. Mɨ sowawaiyɨn siirɨn hanɨingɨn yanaaknɨnkii haigɨnɨu Adi Komii siir siyɨu ɨmiirɨn siirɨn. Mɨ siya wɨ nwokɨ sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨnɨm. 27 Mhoɨiya Apolos siya nu komiiyɨn Grik hɨriir namɨm mɨnɨn mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Efesas hɨranɨm sɨma boɨn maɨrgɨmaɨrga haigɨnɨugi siirɨn. Mɨ yokwowa sɨma wɨn hauugi, nu komii Grik hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨm. Mɨ sɨma hɨniɨna wɨn boɨnki, kɨma siirɨn wɨ dɨkɨunam kɨmiir omaka hɨriir. Mɨ iiya siya nu komii Grik hɨr nɨmbiyamɨn mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir pɨu nhɨnmi siya ɨnɨ kɨn haigɨnɨuɨu. Bɨiya Adi Komii siya naɨngwobumbuwa sɨmiir kwoɨn ɨmiir kɨsɨna haigiyam. 28 Mɨ siya ɨni ɨgaokaka ywowɨn, Juda sɨma boɨnɨm yai bibiyɨeyɨm iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda mɨ siya sɨmiirɨn yaiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowɨm Jɨsɨs siya inkamɨn bɨiya Adi Komii siya nɨmbingiyɨn krɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwam mɨ siir boɨnkika. Mɨ sɨma asi nongwomamaɨr aekiyamkɨm. Ɨriig.

19

Pol siya om Efeses hɨr mɨriigɨn

1 Apolos siya om Korin hɨr mɨriigɨn. Mɨ ta ɨiya Pol siya ɨkɨ nupai nupaiyɨm sɨmiir nap mɨriiyɨn. Mɨ siya om Efeses hɨriir yap nɨmbɨiyam. Mɨ tɨ omɨn hɨran iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨmiir ɨnɨ kigɨu. 2 Mɨ siya srɨiyɨu bɨiya kɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ kɨma Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨk ɨiir bɨdi yaeyɨn? Mɨ sɨma boɨn, nɨingaka. Krɨma Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨkɨn siir yai bɨ wakaemɨmɨnkɨm. 3 Mɨ Pol siya boɨnki sɨmiirɨn, kɨma pɨkɨ hɨniɨn siyɨuɨn si baptaiskɨm. Mɨ yɨm ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨm, nɨm krɨma Joni siyɨuɨn op siya baptaisɨn mɨ siir baptaiskɨm.

4 Mɨ Pol siya boɨn, bɨiya Jon siya iikamɨm sɨmiirɨn op baptais haigɨnɨugɨm mɨ siya tɨ siyɨuɨn mɨn nɨisiimauugɨn, sɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm. Jon siya Juda iikamɨm sɨmiir boɨn, kɨma tɨ ɨnkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn siirɨm daɨngwo tɨbmii. Tɨ ɨnkamɨn siya Jɨsɨsɨn siyaɨrgɨn.

5 Mɨ sima ta Pol siir yaiya saiir wakaeyim mɨ ini Biiyan Inkam Komiiyin
Jisis siir inig iiirar dapim mɨ op ina baptaisim. 6 Mɨ Pol siir iina simiir
yonkwoki mɨ Adi Komii siir naeyiuin ini simiir yaninkiniuniyin. Mɨ sima
ini yaipai yaipaiyim ninomor kou hiranim, ini simiirar boinamim profet
kamim yaiya sima boiniya mɨ sima simiir hiriinana boinkim mɨ sima
Adi Komii siir yaiya ina boinmimauuwamim. 7 Ti kam whiekakim iuur
nwisko, Adi Komii siir naeyiu miiyik iiir haiyim.

8 Mɨ Pol siya ina yapninopkainamin omaka Juda simiira yai nidwokai
boinaiiya saiir. Mɨ yaiya siya nini boiniuwa, siya ini hindara ini
boiniskiyin. Siya nididmir nididmir bɨ boinkin mɨ siya ini simakar
yinkinwamwarkii boinin simiir kwoin imiir boiniurwokaiyam. Mɨ
siya simiirin Adi Komiiyin siir iikam mɨ siir digworaekwowim simiir
kigriraowiyin siir boinmimauuim bwanim parig whoim. 9 Mɨ nhirim ini
boriisop waeyaowim, bɨ naingwo tibmiigim mɨ iikam whiekakim simiir
whwonkam idan mɨ sima yai biyie Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiu
iiir yigbumbu boinim. Mɨ Pol siya simiir haiburgigin mɨ siya iikamim
naingwo tibmiiyim simiirar yikiunam mɨ iinokiinokin Pol sima skulam
Tiranas hiriir namikim, Adi Komii siir yaiya saiir whrie boinaiyiuwam.
10 Siya hiriinanar diriraeraryokiyokiiyin biewiyo whis. Mɨ iikamim nu
Esia hiranim, sima bidi wakaeyim Biiyan Inkam Komii siir yai imiirin.
Mɨ Judan iikam mɨ Grik an iikam yim ina mɨ wakaeyim. Ɬriig.

Siva siir yinisim yinkamiyin ima.

11 Adi Komii krimiir Wanin siya hauugikin Pol siirin kirieni, ti dimin
kirie komiiyin mɨ ti diminin, yio ini sa ywoiskiyin. 12 Mɨ sima yiuis
mirim pɨ Pol siir piu aiir naka iprakna haii mɨ mhoiiya pa hainami
iikamim makakim simiir piu imiir nini hainiiyiuwi mɨ ta simiir ma simiir
niiya pɨ digar nwoki. Mɨ iki uridyiu biyie biyieyim simiir nwowim ina
haiburgigim mɨ ina yamim. 13 Mɨ ti Juda iikamim omom omom nhirim
sim yapyokiyokii inkamim uridyiu biyiekakim simiir yinimniski. Mɨ sima
boin, nim ti yiu bibiyieyim sim ninimniskiiyami ti Jisisni inigin si niki
kinankiuwi. Mɨ sima yiu biyie siir boinki, ti inkamin Pol siya boinin siir
inig ieya niuwi mɨ kira damki. 14 Juda simiir yaowae adin pris Sipakin, siir
yinisisimim iriiyar nwisko. Mɨ sima ti hiriinan siyiu imiir tirikim. 15 Mɨ ti
uridyiu biyieyin siya simiir yaiyaka hiniina yowarkii boin, kara Jisis Pol
sowiir bidi yinokninkinin mɨ wim kima yipikim. 16 Mɨ ti uridyiu biyieyin
ti inkamin siir piu hir nwokin, sima diriraerar niskinakim mɨ sima ta
omaka saiir haiburgig mɨ ini paru parura yidam natkiigiinamim. Nhie
aunowaiga. 17 Mhoiiya Juda iikam whiekakim mɨ Grik iikam whiekak
ikim, sima om Efesas hir nwowim, sima ta yaiya saiir wakaeyim mɨ iikam
whiekakim sima nidid pranae bɨ kinkim. Mɨ sima Biiyan Inkam Komiiyin
Jisis siir inig iiirar hainanim. 18 Iikam whiekakim naingwo tibmiiyim mɨ
sima ina yitim. Mɨ digworaekwo biyie whiekakim biiya sima tir kaiyiuim,
ini simiir ini boininkiiniyim, iikamim simiir whwonkam ida. 19 Mɨ iikam
whiekakim nop min nanaowiyim mɨ naeboin wir minim pa samsakikini
wigam. Mɨ simiirin ina ikom swokiyim pae arar, iikam whiekakim simiir
whwonkam ida. Mɨ digworaekwowim yokwo sima winim simiir iripar
mwainim, hiniina yimbiyam. 50,000. 20 Mɨ ti hiriinan siyiuin sima tirin
mɨ Biiyan Inkam Komii siir yaiya ina kirirarama mɨ ta yaiya ini komiiya
ywokiya. Ɬriig.

Mɨ om Efesas hɨran inkam whɨekakɨm sɨma Pol siirɨmɨn ɨo yai prasae bɨ saokɨm.

21 Mɨ saiir mhoɨiya, Pol siir kwoɨnɨn Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨk ɨeya yowomwarkaiyɨu, nu Mesedonia mɨ nu Grik hɨriir napamɨm mɨ mhoɨiya siya om komii Jerusalem hɨriir namam naɨngwokɨn. Mɨ siya boɨn, kara tɨ omom sɨmiir nɨnɨ kɨgnaki. Mɨ mhoɨiya kara wɨ om komii Roma hɨriir nami. 22 Mɨ siya inkam nwɨso siir whɨn mɨriiywo sowiir yɨkropki, Timoti, Irastas sowa nu Mesedonia hɨriir namɨm. Mɨ Pol siya nu komii Esia hɨrar ikɨ okiyɨn.

23 Mɨ taka ɨiya hɨk komiiya om Efesas tɨriir yɨmbini. Mɨ sɨma nansao prasae bɨ kɨnkɨm. Mɨ ta hɨk komiiya whɨsarii bɨ nɨmbiyamka, Pol siya siyɨuɨn iikamɨm sɨma naɨngwo tɨbmiiyɨn Jisɨs siirɨm mɨ siir boɨnmauugɨn. Mɨ ta hɨka asi nɨmbiyamka. 24 Inkam nwɨrɨn hɨr nwowɨn siir inɨgɨn Demitrias siya tɨ inkamɨn digworaekwo paipaiyɨm silvani nonkwokwowikɨn. Ta omaka wiga Atemis saiir inɨgnana saiir inɨg ɨiir hainanam. Mɨ siir mɨiyan kamɨm, tɨ digworaekwowɨm sɨmiir nonkwokwowiyɨm mɨ sɨma umɨr prasae bɨ haiigɨm. 25 Mɨ siya siir mɨi mɨriiyɨm sɨmiirɨm wara yɨnkɨn ɨkɨuna. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, krɨma mɨi kwɨruwa mɨriigɨm, kɨma dɨnokɨnkɨn, krɨma umɨr komii asi haii, tɨ mɨiyɨm krɨma mɨriiyɨm sɨmiirsi haii. 26 Mɨ tɨ inkamɨn Pol, iikam isid komiiyɨn pɨ siya nhɨnprɨiginaei. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm pɨ siirɨma naɨngwowi. Mɨ kɨma bɨdi kɨgɨm mɨ kɨma bɨdi wakaeyɨm siya tɨ hɨriinanɨn om Efesas hɨrɨra bɨ tɨrkɨn. Nɨingaka. 27 Ta Pol siir yaiya ɨni krɨmiir umɨr mɨiya saiirar yɨkrɨpkiya mɨ hɨriinana sasa rani. Nɨingaka. Mɨ sɨma wɨ ta omaka komiiya Atemias wɨ saiir haimriyɨugigi mɨ wɨ ta wiga saiir inɨg ɨiir mɨ hainan tani. Nɨingaka. Mɨ ta omaka komiiya mɨ ta wig aeya, yo wɨ hɨriiyar nokwosaoaekaeyami. Ta wiga inɨg komiigaka mɨ iikam whɨekakɨm nu komii Esia hɨranɨm, sɨma saiir inɨg ɨiir hainanikɨm. Mɨ ta Pol siir yaiya wɨ ta sɨmiir wiga inɨg komiikak nwowa, wɨ saiir nikworɨnuwi. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.

28 Mɨ sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni haugɨhauga whwiyɨekiyɨm mɨ sɨma ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨm, Atemias! Saeya om komii Efesas krɨmiir bɨiyan wig komiiga. 29 Mɨ tɨ om komiiyɨn siir hɨran iikamɨm, yai ɨni komiiya nhɨnkii kauwokiyɨm. Mɨ sɨma diriyar yɨnsiin iwɨtnam, maeyaua ɨrɨpa yai sɨma nɨdwo boɨniya saiirɨm. Mɨ sɨma Gaias, Aristakas sowiirɨn wara yɨnkɨn kiwowɨt hainam. Tɨ inkam nwɨso nu komiiyɨn Mesedonia hɨranko sowa tɨ inkam nwɨso Pol saɨka nap mɨriigo. 30 Mɨ Pol siya iikam whɨekakɨm, sɨmiir bopwo napnɨnopkainamɨm mɨnkɨn. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma yɨkɨdu siirɨn. 31 Mɨ nu komii Esia hɨran inkam komii nhɨrɨm sɨma Pol siir nomiiyaugɨm. Mɨ sɨma yai siirɨm boɨnki mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨnɨkɨdukiyɨm, kɨra maeyaua yai ɨrɨpa nɨdwo boɨnaiiya, wɨ saiir kɨpi napnɨnopkai. 32 Tɨ iikam isid komiiyɨn, ta omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir nwowɨm sɨma omkakarɨm ɨni diriyar nhɨnki kauwok boɨnkiyɨm. Mɨ sɨma yai whɨruwani bɨri kauwok boɨnkikɨm. Nhɨrɨm yai whɨrni, nhɨrɨm yai whɨrni hɨnɨɨn hɨnɨɨna kauwok boɨnki. Mɨ iikam hoɨmgakɨm sɨma bɨri nɨnokɨnkɨnkɨm ta ɨrɨpa sɨma nwowa mɨ sɨma bɨ nɨnokɨnkɨnkɨnkɨm inkamɨn ta ɨrɨpa sɨma nwowa saiir bɨi nwowanɨn. 33 Juda sɨma Aleksanda siirɨn bopwoniya hɨriir iyopnɨnopkaigi, sɨmiir bɨi nwowam. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨni whɨekakar kauwok boɨnkiyɨm. Mɨ Aleksanda siya ɨna yɨisiimauugiyɨn, sɨmiir yai ɨmiir nɨrɨbmi boɨnɨm. Mɨ siya sɨmiir yai aiir nowarkɨi boɨnkiyɨm

tirkin. 34 Mi iikam whiekakim sima ina kigninokninkinkiyim siya Juda inkamkin. Mi sima whiekakim ini diriya nhinkiikauwok boinkiyim. Atemisa om Efesas krimiir biiyan wig komiiga. Mi sima idip idip ini ta yaiya saiir saiirar iyop boininaeyim.

35 Inkamin omaka komii nidwokaiyin yaimin winiyin om Efesas hiran iikamim simiir yaiyim siya yinsiin okwo paringigi. Mi siya ina boinin, kima ti om Efesasan iikamim kima wakae! Krima ta omaka aiirin minam kigriraowi, Atemis saiir inig iiir hainanam. Mi ta siiya haiya praprasa ninomor kou hiranki nikiinainiya saiir wara kigrirao. Mi iikam whiekakim sima bidiya yinokninkinim. 36 Mi ta yai aiirin wi inkam nwirki nanugaugau rani. Niingaka. Mi kima yai tanki! Mi kimiir kwoinim haeiya kipi kinki mi dimin whirin ha kipi nanka diriraerarki. 37 Kima bidi yikiunaniyim ti inkam nwiso sowiirin. Mi sowa ta omaka Atemisa saiir dimin whir bi tauae haigo. Niingaka. Mi sowa krimiir biiyan wig komiiya saiir bi nigbumbugo. Niingaka. 38 Mi Demitras siya mi kamim mii saika miriiyim sima yaigakiniuwi, inkam nwirin saikain mi sima iiya ta omaka yai wakaeiya mi sima saiir dam, yai boinamin. Mi sima ta yaiya, inkam komiiyin saika tini boiniu. 39 Mi kima yaigakiniuwi, kimiir kwoinau waraurar tiki okainam. Mi wi yaowaeyim yai nidwokai wakaeiyim, om Efesas hiranim, simaka tini boiniu. 40 Mi om komii Rom hiran iikamim sima krimiirin wi yaigak nwowi, ta krima ninii nansaowa maeyaua iripa nidwo boinaiiya saiir. Mi krima hiriinan wi whisarii dimuim ninii nansaowi? Mi sima krimiirin inkam komii komiiyim simaka boini mi krima wi yai karamaeyar nwowi. Siya hiniina boinkin. 41 Mi yai siirim dig nwokiyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ha ti nhinkiinam. Iriig

20

Pol siya nu Masedonia mi nu Grik hir napmiriigin.

1 Mi ti yaiya sima ninii nansaowa dig nwokiya mi Pol siya iikamim naingwo tibmiiyim simiir yikiunam. Mi siya yai nhirim simiir boinmauugi, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya simiir boingig, ha dwoki kima mi siya om Efesas hir haiburgigin mi ina yamin nu Madedonia hiriir. 2 Mi siya om whiekakim simiira yapmirii, siya yai kasa biri boinmimauugin iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya mhoiiya nu Grik hiriir yimbiyam. 3 Mi nu Grik hirin siya bwanim whwoima ywo mi mhoiiya siya nu Siria hiriirin siyaii aiir kwiriinamim yaingwo. Mi siya wakae, Juda sima yaiya siirim nomboin tibmiikimaigim, siir nisom aokiyim. Mi Pol siir kwoinin ina yaingwowin, kiya? An wi nu Masedonia hiriiyar swoki ami. 4 Sopata siya om Beria hirankin, siya Piras siir yinisimkin, siya Pol saika namkin. Mi inkam nwiswo om Tesalonaika hiranko, Aristakas mi Sekandas. Mi Gaias siya om Debi hirankin. Mi Tikikas mi Trofimas yo nu komii Esia hirankin nitko. Mi Timoti siya sowaka yinkin am. Mi sima ini Pol saika yamim. 5 Sima ti kamim biiya namim, krimiirimin sima om Troas hir ywokwokin. 6 Mi iiya Juda simiir ii komiiya wou sima nikwo aeiya, bretin niyopiin karamae nwowiyin siira, ya bidi yamkiya. Mi mhoiiya krima siyaiiya saiir yani kwiriinam mi om Filipai siir haiburgig. Krima ii iriiyar aka om Troas hiriir yimbiyam mi krima iiyim iriiyar kwisa ywo om Troas hirin. Iriig.

Mi om Troas hirin Pol siya Yutikas siirin ie hiranki hidninsiin idwokin

7 Mɨ bɨiyan ɨi komiiya krɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmaka maeyau kwɨruwa ywo. Mɨ sɨma nae ɨna yaeyɨm. Mɨ Pol siya yai iikam ɨmiirɨn ɨna boɨnmɨmauugigɨn. Siya asi boɨnmɨmauugigɨn, siya waka namɨm naɨngwowi. Mɨ siya yai prɨei asi boɨnyokiyokɨiyamkɨn mɨ nɨibwobwo boɨn dɨgiwɨi. 8 Mɨ krɨma omaka anaua kouana saiir nwokɨm. Mɨ ta omaka pae hoɨmgakɨm nɨuyaiyɨm hanɨingɨn haɨngomu ɨnɨnankɨinam. 9 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn, whrankɨn, siir ɨnɨgɨn Yutikaskɨn. Mɨ siya ounɨb nɨdwokɨn. Mɨ Pol siya yai ɨna boɨnanaeyɨn. Mɨ Yutikas siya ta yai aiir wakaeninidɨn mɨ siir nhwoɨn ɨna yasae whɨnwowam ɨuguskiyɨn. Mɨ siya ɨna warɨnɨwarkiinamɨn nua hɨriir. Mɨ tɨ ounɨbɨn omaka anau kwoɨmaka saiir nwokɨn. Mɨ sɨma ha nhɨnɨuungiyɨm siir haiyɨm mɨ sɨma yaunɨ kɨgɨu, siya bɨdi yɨsom aokiyɨn. 10 Mɨ Pol siya wara yɨnkɨn ɨuunainam. Mɨ siya tɨ whranɨn siir yaunɨ ankab ɨdwo ɨu. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kɨma kɨpi naɨngwoyɨmiyok, siya tɨsi ɨrkak pɨuar swokɨ owɨn. 11 Mɨ Pol siya ha swokɨ iiyamɨn koua hɨriir mɨ siya paimɨrɨm ɨna ɨnɨ ɨnɨkɨmkɨr hauu ɨuwɨn. Mɨ sɨma ɨna yaeyɨm. Mɨ siya yai sɨmaka boɨnainanaewɨiyɨn mɨ ɨni ɨi aeya yɨnkiyanonkwokiyakwoka. Mɨ siya sɨmiirɨn haiburgikyakwokɨn mɨ siya ɨna yamɨn. 12 Mɨ tɨ whranisɨmɨn siya ɨni wadɨeya swokɨ owɨn. Mɨ sɨma siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn siir omaka hɨriir. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni wadɨeyar yaɨngwokiyɨm. Ɨriig.

Pol siya om Troas hɨr haiburgig mɨ om Mailitas hɨriir yamɨn.

13 Krɨma bɨiya namkwokɨnkɨm mɨ siyaiiya saiir yani kwɨriinam. Mɨ om Asos hɨriir yɨmbiyam. Mɨ tɨ om ɨiirɨn krɨma Pol siirɨm ɨnɨ hansɨrɨu. Mɨ siirɨn siyaiini krɨma pɨ yɨuginamɨn. Bɨiya siya nikɨ boɨnkɨn siyaiini kwɨriinamamɨn. Mɨ Pol siya sɨmiiramɨn nua yaprɨokɨiwɨn om Asos hɨriir. 14 Mɨ Pol siya krɨmiirɨn om Asos hɨr ɨnɨ kɨgni mɨ krɨma siirɨn siyaiini yɨuginam. Mɨ krɨma om komii Mitilini hɨriir yɨmbiyam. 15 Mɨ krɨma tɨ om komii Mitilini siir haiburgigɨn mɨ ɨna kwɨriinamɨm siyaiini. Mɨ ɨigwɨra krɨma mhɨuwisɨmɨn Kaios siir kingiin yakii pɨrkɨn idamyakwok. Mɨ ɨigwɨra krɨma ha swokɨ iyɨkɨdnaidamɨm mɨ mhɨuwisɨm whɨrɨn Semos siir kingiin pɨrkɨnnaidamyakwok. Mɨ ɨigwɨra ha swokɨ iyɨkɨdnaidamɨm mɨ krɨma om komiiyɨn Mailitas siir kingiin yaki pɨrkɨn idamyakwok. 16 Mɨ Pol siya om Efasas hɨr namasunamɨm pɨ boriisopi. Mɨ siya nu Esia hɨriir mɨ amɨm pɨ mɨ boriisopkɨn. Dimusi rani, siya mɨnam nankanamkɨn om komii Jerusalem hɨriirɨn, ɨi komiiya nae naekwowakiya Pentikos nɨkɨuwiya saiir wara nɨnkɨn owouwɨm. Ɨriig.

Pol siya om Efesas hɨran bɨiyan inkam komiiyɨm sɨmiir boɨngigɨn ha dwoki.

17 Mɨ krɨma om komii Mailitas hɨr nɨmbiyamɨm mɨ Pol siya yaikɨuɨn ɨna hauugiyɨn om Efesas hɨriir, inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmiirɨm boɨnkikɨn sɨma siirɨm nɨtɨm. 18 Mɨ sɨma siir hɨriir nɨmbiyamɨm. Mɨ siya yai ɨna boɨnmɨmauuwɨn sɨmiirɨn. Kɨma bɨdiya yɨnoknɨnkɨnɨm ɨiya kara wɨnwɨna nɨta nu Esia hɨriirɨn mɨ siyɨuɨm kara dɨrɨraerarɨm, ɨiyɨm kara nwokaigiyɨm kɨma bɨdi kɨgɨm. 19 Ɨi kasa rani, Judan iikamɨm sɨma siyɨu biyɨe kariir tɨrɨm naɨngwowɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kara pɨ hɨka mɨ haii. Mɨ an kara kariir ɨnɨgɨn ɨni aowar ɨkworɨnugigɨn mɨ ɨni Adi Komii siir ɨnɨg ɨiirar hainan ɨskiyɨn. 20 Kara ta yaiya kɨmiir boɨnmɨmauuwiya, saiirsi nɨdid rani. Mɨ kɨmiir omaka ɨma mɨ maeyaua ɨrɨpa yai boɨni aka kara kɨmiirar nikɨ boɨnmɨmauugɨn, ta

yai kibiya. 21 Kara Juda iikamim mi Grikan iikam ikim, kara simiirin yai prasae bi boinkim simiir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siirim kisina haigiyim. Mi sima krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. 22 Adi Komii siir naeyiuin siya boinkikin kariirin mi kara tapa ha napnamkin, om komii Jerusalem hiriirin. Mi iiya kara hiriir nimbiyami, kara ninokninkin tani sima kariirin wi dimu tir wini. 23 Ikі omom omomim kara nami, Adi Komii siir naeyiuin siya boinkikin kariirin. Sima hik wa hauuwi mi kariirin wi omaka hiuyokiyokaiya wi saiir hiukripkiikikaigigi. 24 Kara hiniinam naingwo rani, kara irkak piua nwokripkaiyim. Niingaka. Siya dimin komii rani, kara wi ta kariir piu aiirsi naingwoyimiyok rani. Niingaka. Kariir kwoin komiiyin dimin komiiyin Adi Komii siya hauugiyin ini siyar nwowin. Mi siir digi, ta miiya siya hauugiya kariir mi kara siir yai win kibiya saiir boinmauu siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya.

25 Biiya kara kimaka napmiriigin mi kara Adi Komiiyin siir iikam imiir kigriraowiyin mi siir digworaekwo ikim kara siir yai imiir boinmimauugin. Mi tariinanin kara ina ninokninkinin mhoiiya kima wi kariir whwonkam iiir swoki kig rani. Niingaka. 26 Mi kara tapa kimiirin pi yai asi boinmimauugigi ta yaiya prasae rani. Mi kimiir nwirkin siya siyiu biyie tirkin mi ti hiriinan siyiuin yio yaiya wi kariirim kipi nit. 27 Mi kariir kwoinin nidid kwoin naingwo rani, Adi Komii siir yaiyim mi siir digworaekwowim mi siir siyiupai siyiupaiyim kimiir boinmimauusiyin. Niingaka. 28 Kima, kima kimasiya kigiraona, Adi Komii siir iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kigrirao. Adi Komii siir naeyiuin siya hauugin ta miiya simiir kigriraowam. Mi kima sibgu kigrirao, Adi Komii siir isid iirin. Mi Jisis siir nhieya paeyakwiya siya naowa mi ha naokiinaiiniya simiirin saeyar yanmaiwarkaina. Mi kima simiirin sibsibim kima kigriraowiyim mi simiir hiriinan kigrirao. 29 Kara bidi yinokninkin iiya kara kimiir haiburgigi mi kara nami mi mhoiiya inkam biyieyim niti wi kimakar namwoni. Mi sima kimiirin wi wra biyieyin sibsib pirimtio aokaowiyin mi wi siir hiriinan pirimtio aokaowi. 30 Mi kimiir inkam nhirim, wi yaimwoni boin tani wi hindara niksisae boini. Iikamim naingwo tibmiiyim sima, simiir siyiu imiir nwoki apim. 31 Kima sibgu kaorarao iinokiinokin. Biiya kara piugi bi piyaokin ti biewi whoimim, kara nii nabie nii nabie boinmimauugin ta yai win kibi aiirin. Mi kara kimiirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kinkin nhwo kariirin ouwoba pi wara griekiinaiini mi kima kipi naingwo owouu.

32 Mi tariinanin kara kimiirin ini Adi Komii saika yinkiamasukikinim paeni haniin, kimiirin siya kigriraoim. Mi ta siir yaiya naingwobumbukaka, ti hiriinanin wi kimiirar kirie haiginiuwi. Mi wi siya hauugi dimin miiyik miiyikim kimiir. Mi siir isidin dimin whirkin bi kimbugin simiir warar yinkin hauu. 33 Kara inkam nwirni umir digworaekwowim simiirim bi kigmairgim. 34 Mi kima bidi yinokninkinim. Iiya kara kimaka nwowa, kara kanakana mirii inkiguna hainae. Mi kariir digworaekwowim pi kanakana swoki saini. Mi kariir isidin kanaka nwowiyin mi kariir whinmiriiyim simiirin pi wara mi sain hauuwi. 35 Kara kimiirin bidiya yiisiisimauuim siyiuin umiram kara miriinanaeiyin. Mi wim kima hiriinanar timi miriinanae iikamim umir digworaekwo karamaeyim simiir hauuwam. Mi kima sibgu donkworinu Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir yaiya. Siya hiniina

boinkin, inkamin digworaekwo haiwiniyin siya wi wadieyar mi owi. Mi inkamin digworaekwo hauuwi yio ini wadieyar ywokiyin. Pol siir yaiyim hiniingim.

36 Mi Pol siya ti yai imiir boin digiyin mi siya ogmwo ina hiunainamin. Mi siya ini simaka kwisin, nhwo Adi Komii siirim. 37 Mi sima nou prasae biri kinkim siirsiyin. Mi sima Pol siirar yankab ouugi. 38 Mi sima yaiya Pol siya boina saiirar naingwokim kima wi kariir whwonkam iiir swoki kig rani mi sima hik prasae biri swoki okikim mi sima ina whinapnaniyamim siyaii hir yani whinap kwiriigi. Mi sima ina boinkiyim siirin, ha dam! Ɬriig.

21

Pol siya siyaii aiir kwiriinam mi siya om komii Jerusalem hirii yam

1 Krima simiir haiburgigim mi krima siyaii aiirim yam. Mi siyaiiya ina hiunisnama. Mi krima omin Kos nikiuwiyin, siirim hiririunaidam. Mi iigwir nugakin krima mhiu sim whirin Ros nikiuwiyin, siir yimbiyamyakwok. Mi krima siir haiburgigim mi om Patara hiriir yimbiyam. 2 Krima siyaii ira nu Finisia namana saiirim hansrani. Mi krima ta siyaiiya saiir kwiriiyim mi ta siyaiiya ina hiunisnama. 3 Mi krima ha namim, mhiuisim whirin Saipras nikiuwiyin bopwoniya nidwomaiyin siir kwakig kigam yio yaioyaeya kwomaimigii. Mi krima nu Siria hiriir yimbiyam. Mi krima om Taia hir yamamasu iu. Mi siyaiiya digworaekwowim ti om iiir yigingig. 4 Mi krima iikamim naingwo tibmiiyim simiir ini kigiu. Mi krima ti om iirin iiyim iriiyar kwisa ywowak. Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin siya hiurworwokaikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kwoin imiirin. Mi sima Pol siir boinmauu, kira om komii Jerusalem hiriirin wi kipi nam. 5 Ɬiya krima nimbinamim ti om iiirim ini hiriiyar digigim mi krima ti om iiirin ha haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim naingwo tibmiiyim mi simiir wigyin ima mi krimiirin sima yana whinapkinisugig om komii siir yaba hir. Mi krima whiigbid hirin ogmwo ha nani hiuiuim mi ina sriiyim Adi Komii siirim. 6 Mi krima simiir boingik, ha dwoki! Mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mani boinki, ha dam! Mi nim krima siyaii ira saiir kwiriinam. Mi sima ina swoki amim simiir omaka hiriir.

7 Mi krima om komiiyin Taia siir haiburgigim mi om komii whirin Tolemes siir yimbiyam. Mi krima iikamim naingwo tibmiiyim simiir boingig, naiowaka kima! Mi krima iiya kwira ywowak simaka. 8 Mi iigwira krima om komii Tolemes hir haiburgig mi om komii whirin Sisaria hiriir yimbiyam. Krima inkamin Adi Komii siir yai napboinmamauuwiyin Filip, siir omaka hiriir yam. Mi siya kam iriiyar nwiso aposel simiir whinap miriiyim mi simiir nwirin mi siyairgin. Mi krima saika ini owou. 9 Siir yinisim yinugiyinim idigim. Simiirin kamki bi niki onkwonakim. Adi Komii siir naeyiu siya tirkikin simiirin mi sima Adi Komii siir yai aiir asi boinmimauugim, ti yinugiyin idiyim. 10 Krima ii kasa biri nwokim ti om iiirin. Mi profet inkamin Agabas nikiuwiyin, siya nu Judia hirankin nitkin. 11 Siya krimiirim nitin mi Pol siir piuwopa saiir ini hainaki mi siir iga iinim simiira swoki kogrimdinunam. Mi siya boinki, Adi Komii siir naeyiuin, hiniina boinkikin, om komii Jerusalem hir nwowim Juda simiir iikamim sima ta piu wopa saiir ad iiirin, wi hiriinana kogrimdinuwi. Mi sima siirin, wi iki iikamim Juda iikam tani

wi simiiram nikropki. Agabas siya hiniina boinkikin 12 mi krima ta yaiya saiir wakaewinim mi krima ti inkam nhirim krimaka nwowim, krima ini Pol siirar boininaeyim, siya wi om komii Jerusalem hiriir kipi swoki amimin. 13 Mi Pol siya ina ywowarkii boinin mi kima dimusi nounanaei? Mi kariir kwoinin biyie kima nwowaiginiuwi. Mi kariir kwoinin ha naingwowi, sima kariirar kogrimdinuki windi mi kariirar mi isom aoka windi om komii Jerusalem hirin. Dimusi rani, kara krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iiir boinmimauuwi. Kara yai min karamaeka, yio dimin komii rani. 14 Mi krima siirin wi yaeya kwoin pa swoki kisina haigi. Mi krima ta yai aiirin asi niuguskikim. Mi krima ina boinim, krimiir dimin tani, krima Adi Komii siir kwoin iiirara napiski.

15 Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi krima digworaekwowim ina diriraerar haiginamim om komii Jerusalem hiriir namim. 16 Mi inkam nhirim naingwo tibmiiyim om komii Sisaria hiranim, sima krimaka warar namkim. Sima krimiirin siir omaka hir whinapyikiugig. Siya ti mhiuuisim whirin Saipras siir hiran inkamkin. Siya bidiniya naingwo tibmiigin mi krima siir omaka hir ywo.

Mi Pol siya om Komii Jerusalem hiran biiyan iikamim yai simiir boinmimauugin.

17 Iiya krima om komii Jerusalem hiriir nimbiyamim mi iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir kigwinim, ini mairgimaiga ywowinim. 18 Mi iigwira Pol siya krimaka yam, inkam komii komiiyim Jems sima iripa mii kwiruwa miriiyim siyiu komii kigriraowiyim, simiir kignakiyam. 19 Pol siya simiir boingig, nabie kima! Mi siya simiirin haniingin sibgu boinmimauugi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim siir miiya saiir, iki iikam nhirim Juda iikam tani simiir. Pol siya biiyan kamim simiir yai wakaewinin mi siya ina yamin simiir omaka aiirim.

20 Iiya sima wakae digiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainanim. Mi siirin sima boin, nomiiyau! Kira wakae! Juda simiir iikamim kasa rani, tausenkim, Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim. Mi sima ini Moses siir siyiu komii iiiraramar naingwo tibmiiyim mi sima siir napam naingwowi. 21 Mi kam nhirim sima kiriirin hiniina mi boinki, Pol siya Juda simiir iikam nhirim iki iikamim Juda iikam tani simiir nu nwowim simiir mi boinmimauuwi, sima Moses siir siyiuin ha boinin siir haiburgigim, kima kimiir yinisisimim simiir mioisim simiir kipi kitiyopnir hai. Mi kima Juda simiir biiyan siyiu iiirar kipi napkripkai. Mi sima hiniina boinkim, 22 krima bidi yinokninkinim kiriirin mi ta kiriir yaiya bidi yama. Mi sima wa ninokninkini kira bidi yitin mi krima kiriirin wi paniina tiri! 23 Mi krima kiriirin pi siyiu whirin siir boinmauuwi. Mi kira wi hiriinan siyiu iiirar tir. Mi ti kam nwiiyim ti tir nwowim, sima dimin whirin Juda simiir siyiu iiir tiram naingwowi. 24 Mi kira ti kamim simaka dinkin am. Mi kira simaka nami mi ti Juda simiir siyiuin ti kam nwiiyim sima tiri mi simaka timi inkin tir, whauriyinan nwowam. Mi kira umirim wara timi haigin simiir kan aiir piiriyaowim. Mi iikam whiekakim wa ninokninkinki. Mi ta yaiya sima boina kiriir mi saeya hindara niksisaeka kaimwo rani. Mi sima nwoki ninokninkinki kira siyiu komiini yaiyim simiirar mi wakae yoknaeikin. 25 Mi iikam nhirim Juda iikamim naingwo tibmiiyim krima yokwo bidi win hauugiyim simiiram. Mi ta yokwowa hiniina boinki, kima kigrirao! Mi wraisuim kamim

sima hauuwiyim, uruwai siyaowainiyim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuin nii ara sima nomboru aowiyin siir kipi nae. Mi nhie aiir kipi mi kwiyae mi kima hii kipi nanae. Ti yokwo saiir yaiyim hiniina boinkim. 26 Ihigwira Pol siya kam nwiiyim, simiir yikiunam, op whauim. Mi sima op ha whau digiyim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka Adi Komii, siir inig iiir hainanam. Mi sima, simiir boin wakaeki wi paka hiniin iiya sae digi, ti siyiuin op whauiyin! Mi wraisuim sima wi nwonira yapayapa nanag hauugi Adi Komii siirin. Ihiig.

Juda sima Pol siirin hirar yonkworimdinuin.

27 Mi mhoiiya ii iriiyar kwisaka dig kingiin nwowim mi Juda iikamim nu komii Esia hir nwowim, simar kig Pol siya simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya, saiir nwowi. Mi iikam whiekakim simiir kwoinim sima ini hopswo iu Pol siir nonkworimdinuim. 28 Mi sima haniingin kauwok nanaeki. Kima ti Isrelan iikamim, kima krimiir whin diriraererarki. Ti inkamin siya iki omom omom whiekakim simiir kamim siya niisiimauuwi. Mi Moses siir siyiuin mi Isrelan iikam ikim mi ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi siya nanugaugauwi. Mi ti diminin sasa rani. Niingaka. Siya pi iki Grik simiir iikam nhirim simiir wara mi ikmwin apninopkainami, ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin. Mi taka omaka miiyik bi nimbiyamka. Sima hiniina boinkikim. 29 Biiya sima kigin ti inkamin Judan inkam tani Trofimasin, siya om Efesas hirankin. Mi siya Pol saikar nwokin om Komii Jerusalem hirin. Mi simiir kwoinin ha naingwokim Pol siya nikiunami siirin simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriirin. Mi ta yaiya asi nimbiyamka. 30 Mi om Komii Jerusalem hiran iikam whiekakim sima ini hindira yanaakiyim. Mi iikamim ina iwitnamim mi maeyau kwiruwa yamwomimiriu mi sima Pol siir yankabrinu. Mi sima siirin ini simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir yaba hiriir kiyainaniyam. Mi sima ta omaka saiir ounibim ina kwaiginimokounamim.

31 Mi sima Pol siir nisom aokiyam tirkim mi yaiya ti kamim yaii niniiyim simiir bii nwowiyin ofisa inkamin siir hiriir yimbiyam. Sima hiniina boinkim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim ini hinda yanaakiyim. 32 Mi siya bi kimiminkin kam nhirim yaii niniiyim mi simiir biiyan ieya, simiir yikiunam mi ina iwitnaniyamim iikam hoimgakim simiirim. Mi iiya sima kamim yaii niniiyim mi simiir biiyan kamim simiir kigwinim mi sima Pol siir bi swoki tiokim, ina yiuguskiyin. 33 Mi kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin ofisa siya ina yamin Pol siir kingiin mi ina yonkworinuwin siir. Mi kamim yaii niiniyim simiir boinki, sima siirin wieyinsopo whisa kogrimdinu. Mi siya ina sriiyin simiirin mi ti inkamin siya yipikin? Mi siya dimu tirkin? 34 Iikam isid komiiyin hirar nwokim mi nhirim yaeya yai gwir kauwok boinki mi nhirim yaeya yai gwir. Mi sima yai prasae bi ninkiniugim. Mi biiyan inkamin siya yai mwowa saiir sibgu wakaeyok rani. Mi siya ina boinkiyin, kima kamim yaii niniiyim simiir omaka hir tini whinapyikiugig siirin. 35 Sima Pol siir hainamim mi sima siirin ta omaka saiir ninmiga ini kikiniuiu. Mi iikam isid komiiyin sima kigin, sima minam nitkim Pol siir nisom aokiyam. Mi siya kamim yaii niiniyim simiir waeyao yidwokainam mi sima ina yamim. 36 Iikam isid komiiyin simiir mhoiiya yam. Mi sima ina kauwok boinamim, siirin disom aoki. Ihiig.

Pol siya Juda iikamim simiir boinmimauugin biiki bii naingwo tibmiiya saiir

37 Mi kamim yaii niniiyim sima Pol siir nikiunamim naingwokim simiir
omaka. Mi Pol siya boin simiir biiyan ofisa inkam iiir mi kara yai gwira
kiriir piki boinmauu? Mi simiir biiyan ofisa inkam ieya boin mi kira Grik
simiir yai aiirin ha boinikin? 38 Kariir kwoinin ha naingwokin aingwo
kira ti nu Isipan inkamin siya niuwi. Biiya inkam komii komii gavman
simaka yaii kira niniigin. Mi kira ti inkamin 4,000 kamim yaii niniiyim
simiir nikiunamin nu siiyin ap hiriir mi kira ti inkamin siya? 39 Mi Pol
siya boin. Niingaka. Kara Juda inkamin nu komii Silisia hiranin siya.
Mi kariir omisimin Tasaskin mi kara ti omin siir hirankin. Mi kariir
omin siya inigakairgin. Ini wakaeyin? Kara iki iikamim yai simiir pini
boinmimauuiu. 40 Mi biiyan inkamin siya ini wadieya ywokiyin. Mi Pol
siya ti nin iiirar ywokwokaigi mi siir iina ina yinkiyiniyinaiinama koua
hiriir, iikam whiekakim simiir whwonkam idar. Mi ti iikam whiekakim
yai ina yinkin tankiyim. Mi Pol siya simiirin Hibru simiir yai aiir boinki.
Iriig.

22

1 Pol siya ina boinin, kima ti yaowae adim, kima wakae! Kara kimiir
yai yamdi pi hiniina nowarki boini tariinanin. 2 Mi simar wakaeki, Pol
siya Hibru simiir yaigina saiir boinki mi sima yai ina tankiyim yai bi
sisimiminkim. Mi Pol siya ina boinin.

3 Kara Juda inkamkin, apu kariira, kariirin om Tasas hir naokainaka,
ti nu komiiyin Silisia siir hir. Mi hirin kara yinisim sapisapar haiburgigin.
Mi kara om komii Jerusalem tir nae mwrii okwonamkin. Inkamin kariir
niisiimauuwin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiusae siyiusae
imiir yio Gamelielkin. Mi kara kirie asi nwokin, Adi Komii siir
siyiu iiir napamin. Wa kirie kima mi haiya mi hiriinan saeyairga.
4 Kara diriraerarbumbugin iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, ta kara
naingwo tibmiiya saiir hiriinan. Iikam whiekakim kara simiir nisomsom
aokaowima naingwokin. Mi kara simiirin pi wieyin sopni mi kogrimdinu
hainami, omaka hiuyokiyokaiya pi saiir hir mini kiyitkaigaigigi. 5 Mi
prismi yaowae adin mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim,
sima bidi kignioknknkinim kariirin. Mi yaiyim wi sima boinmimauuwi.
Yokwowa sima win hauugika kariirin Juda simiir iikam isid komiiyin om
Damaskas hir nwowim siirim mi kara ina yapamin om Damaskas hiriir
iikamim naingwo tibmiiyim ti om iiir nwowim simiir udrimdinu haiyam
mi simiirin om komii Jerusalem tiriir nikiunaniyam naingwokin. Mi sima
hik nwoki haiyim, siyiu biyieyim sim tirim simiirsiyin. Iriig.

Iiya Pol siya naingwo tibmiiya mi siya saiir boinmimauugin.

6 Mi iiya kara napyokiyokiiyama siyiuin om Damaskasa namiyin hiriir
mi om Damaskas kingiin hirin, nabie bopwo hir ywowam. Mi bi
kimiminkikin, pae komiiya ninomor kou hiranki nitkiya ini kariiramar
hiririu naiiniya. 7 Mi kara nu ha namikiiyiuin mi kara wakaeki inkam
nwirin siir yaiya kariir boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi tirbumbu
haiginiuwi. 8 Mi kara siir yai yamdi ina yowarkii boinin, Adi Komii kira
yipikin? Mi siya kariirin ina boinin, kara Jisisin om Nasaret hiranin siya.
Kira kariir tirbumbu haiginiuwi. 9 Kamim sima kanaka nwowim sima
ina kigim paeya niuyakiya. Mi inkamin yai kanaka boinaiyin sima siir

yai bɨ wakaekɨm kanakana wakaekɨn siir yaiyɨm. 10 Mɨ kara boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii kara pɨ dimu tɨrɨ? Mɨ siya ɨna boɨnki kariirɨn, kɨra dɨnsiin apnam om Damaskas hɨriir. Mɨ tɨkɨ om ɨiirɨn inkam nwɨrɨn wɨ siya nɨkɨumamauuwɨni mɨi whɨekakɨm kara nɨmbinɨm kɨriirɨm. 11 Mɨ ta paeya saeya prasae bɨ nɨuyakika mɨ kara dɨmɨn taemɨnɨm bɨ nanaokɨgɨmokɨkɨm. Mɨ kamɨm kanaka nwowɨm, sɨma kariir ɨina aiir asi nonkwokɨm. Mɨ kariirɨn ɨna yɨnkɨkwona apnamɨm om Damaskasa hɨriir.

12 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn hɨrar nwokɨn tɨ ɨnkamɨn siir ɨnɨgɨn Ananaiskɨn. Tɨ ɨnkamɨn siyaɨrgɨn siyɨu komiini sɨbgu apiyɨn. Mɨ Juda iikam whɨekakɨm om Damaskas hɨr nwowɨm sɨma siirɨn hɨniɨna boɨnkikɨm, tɨ ɨnkamɨn ɨnkam mɨiyɨkɨn. 13 Mɨ siya kariir kingiina yamɨkwoni mɨ siya kariirɨn ɨna boɨnɨn, nomiiyau Solti! Kɨriir nhwona ha kaowɨrɨrki. Mɨ ta ɨiya kariir nhwona ɨna kɨgomokiyɨn mɨ kara dɨmɨn taemɨnɨm ɨna kɨgɨrkakiyɨm. Mɨ Ananais siirɨn ɨni wara yɨnkɨn kɨgiyɨn. 14 Mɨ siya kariirɨn ɨna boɨnmauuɨn, krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir Adi Komiiyɨn bɨdi yɨmbinɨn kɨriirɨn. Kɨra siir kwoɨn ɨiirɨn wa nɨnokninkɨni mɨ kɨra tɨ ɨnkamɨn siya nɨmbinkiyɨn siirɨn wa kɨgi mɨ siyar boɨniyɨm yaiyɨm kɨra wa mɨ wakaei. 15 Kɨra siir yaiya wɨ saiir boɨnmɨmauuwi iikam whɨekakɨm sɨmiir, tɨ digworaekwowɨm kɨra kɨgɨm mɨ kɨra wakaeyɨm. 16 Mɨ kɨra dɨmuɨm swokɨ owɨ? Kɨriir kwoɨnɨn op baptaisɨm daɨngwoki. Mɨ Jisɨs siir ɨnɨg ɨiiram kauwoki mɨ siya wɨ kɨriir digworaekwo biyɨe ɨmiir nwokɨ haiyoprimdiyɨumiigi. Ɨriig.

Adi Komii siya nɨkropkɨkɨn Pol siirɨn ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiiram.

17 Mɨ mhoɨiya ɨiya kara tɨ om komii Jerusalem tɨriir swokɨ ɨta mɨ kara Juda sɨmiir omaka Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya saiir hɨr srɨiyɨn Adi Komii siirɨmɨn mɨ kara digworaekwowɨm nhwonan whɨnkɨgmɨmɨkɨn. 18 Mɨ kara krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir kɨg. Mɨ siya kariirɨn hɨniɨna boɨnki, ɨni wakaeyɨn kɨra! Kɨra wɨ kɨpi kɨmɨmɨn wɨ om komiiyɨn Jerusalem siir haiburgig mɨ ha dam. Mɨ kɨra kariir yai aiirɨn tɨ om ɨiir boɨnmɨmauuwi mɨ sɨma wɨ wakaeyokna rani, ta yai aiirɨn. 19 Mɨ kara ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, sɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm bɨiya kara omaka whɨekakɨm yai nɨdwokai wakaeiyɨm, sɨmiira namkɨn. Mɨ kariir siyɨuɨn iikamɨm kɨriirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn omaka hɨrar nɨnkɨnɨkou tɨokɨn. 20 Mɨ bɨiya sɨma Stiven siir yɨsomaoki. Siya kɨriir yai boɨnmɨmauuan inkamkɨn. Ta ɨiya kara sɨmaka kingiin warar nɨnkɨn okɨn. Mɨ kariir kwoɨnɨn hɨriiyar mɨ naɨngwo tɨ hɨriinan siyɨuɨn wadɨeyaɨrgɨn. Mɨ kamɨm siir nɨsomaowɨm mɨ sɨmiir yɨuɨs mɨnɨm kara sɨmiir kɨgrɨraokɨm. Kariir siyɨuɨn hɨniɨngɨn. Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm pɨ sɨmiir nɨpɨmpari. 21 Adi Komii siya kariir boɨnkikɨn, kɨra dam! Mɨ kɨriirɨn wɨ kara nɨkropki aru maeyaua, ta yaiwɨn kɨbiya inkam nhɨrɨm Juda iikam tani sɨmiir boɨnmɨmauuam. Pol siya hɨniɨna boɨnkikɨn.

22 Mɨ Juda iikam whɨekakɨm sɨma ta yaiya Pol siya boɨna, saiir yɨkɨdugi. Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnkiyɨm siirɨn, dɨsomaoki! Tɨ hɨriinan inkamɨn siya omwai kɨpi waiya. Niɨngaka. 23 Mɨ sɨma ɨo prasae bɨ nwokɨm. Mɨ sɨma asi prɨikauwok prɨikauwokɨm. Mɨ sɨmiir yɨuɨs mɨnɨm ɨna yɨsɨm mɨ ɨna yonkwo whriwridamɨm. Mɨ nu whrɨnanɨn ɨna yop kabɨtkiyɨn koua hɨriir. 24 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyanɨn siya sɨmiir boɨnki, Pol siirɨn dɨnkikwona apnam yaii nɨniiyɨm sɨmiir omaka hɨriir mɨ siirɨn kɨma dɨpɨmpar. Mɨ siirɨn yaimwokɨyaimwowa saiirɨm srɨi. Kɨma wɨ

nwoki sibgu inokninkinim iki iikamim sima siirimin hiniin dimusi kauwok boinkim? 25 Mi sima Pol siirin idni kogrinu okwo sima tioam idgiuni. Kamim irim haiiyim simiir biiyan inkamin ini Pol siir kingiina ywokwowin. Mi Pol siya hiniina boinki siirin, inkam komiiyin yai wakaeiyin siya kariirin hiniina bi boinkikin, kara dimin whir bidi tirbuin. Niingaka. An kara om komii Rom hiran inkamkin mi kima kariir kipi tio. 26 Bii nwowiyin inkamin ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya biiyan inkamin kamim yaii niniiyim simiir kirgiraowiyin, siir ini boinmauuiu. Kira paniin tirim naingwowi? Ti inkamin siya om komii Rom hirana inkamkin. 27 Mi simiir biiyan inkamin ina yitin Pol siirim. Mi siir ini boini, kira kariir boinmauu, kira om komii Rom hiran inkamkin, aniya? Pol siya ina boinin, ihi! Kara om komii Rom hirana inkamkin. 28 Mi simiir biiyan inkamin siya ina boin. Mi kara umir prasae bi saingin mi kara ini om komii Rom hiran inkam ywowin mi Pol siya boin, an kara, niingaka. Kariir adin siya om komii Rom tiranairgin mi an kara iriipa hiriinan Rom tiran inkam asi mi owi. 29 Mi kamim yaii niniiyim saika kingiin nokwowim, siir tioam, sima bi kimiminkim, sima ina yagimgigiuim. Mi simiir biiyan inkamin siir kwoinin ha naingwokin Pol siya om komii Rom hiran inkamki niuwi mi siya asi nikidugin. Mi kara wara asi nidigin.

Pol siya inkam komiiyin yai wakaeiyin siir whwonkam ida nokwokin

30 Mi simiir biiyan inkamin siya ta yai aiir sibgu wakaeyam naingwowi. Ti Juda iikamim simiir tirim, Pol saika dimu diminkin? Mi siya ii gwira ina hakiyin wieyin sopin siir ninirkaiyin. Mi yaiya ina yikiukiya prismi yaowae adim mi Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim, sima nitim, iripa yai nidwo boinim. Mi siya Pol siir yikiunaiini nua tiriir mi sima siirin ina yikiunamim simiir whwonkam ida nokwoam.

23

Pol siya Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim yai simiir boinmimauugin

1 Pol siya kamim siyiu komii ninokninkinim simiir simiira kaonanaeyin mi siya ina boinkiyin. Ti nomiiyauim! Kariir siyiuin Adi Komii siir whwonkam ida kara dimin whir bi tirbugin. Kariir kwoinin ini wadieki wadieya ywowin, dimin whirki bi tirbugin kariir napririr aiirin mi ini tariinanar yadigniyin. 2 Mi prismi yaowae adin Ananaias nikiuwiyin siya kamim siir kingiin nokwoim simiir boinki sima siir yai aiir niripugiyim. 3 Mi Pol siya siir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siya wi kiriir tiowi, kira tioa kariir mi saiir hiriinan. Mi iikamim sima ha naingwokim, kira inkam wadieki niuwi mi kiriir kwoinin ini biyieki biyie ywowin. Kira ti tir nidwowin mi kira kariir hidam tirkin siyiu komii iiirin. Kirairgin siyiu komii iiir sibgu ap karamae nwowiyin. Iiya kira boina, simiirin kariir tioam. 4 Mi kamim Pol saika kingiin nokwowim sima boin mi kira tari Adi Komii siir biiyan prisin siir nigbumbuwi, aniya? 5 Pol siya boinki, ti nomiiyauwim! Kara bi ninokninkinkin, siya Adi Komii siir biiyan priskin piyasi owin? Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, kira kimiir biiyan inkamin siir kipi nigbumbu.

6 Pol siya ina ninokninkinin, kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim simiirin. Mi nhirim Farisimi siyiuin siir napikim. Mi nhirim Sadyusimi siyiuin si napikim. Mi siya siyiu komii kigriraowiyim simiiramin hiniina kauwok boinki, kima ti nomiiyauim an kara Farisimi inkamkin. Mi

kariir adin, iriipi hiriinan Farisi inkamkin. Kara ha naingwowi iikamim naokaowim sima wa swoki insiin idwodwowi ie hirankin. Mi kara bidi boinkiya ta yaiya mi ti hiriinan siyiuin kima yaigak kariir asi nwokim. 7 Mi siya ta yai aiir boinkiyin mi ti isid whiso Farisi Sadyusi sima io ina yinwo anwowim mi sima ina yinkibirnakiyim. 8 Mi Sadyusiyan kamim sima boin, inkamin wi ie anki swoki insiin idwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir paekwosim karamaeka mi siir piugana iriipi hiriinan. Niingaka. Mi Farisiyan kamim sima ti digworaekwowim simiirin ini kaimwowa ywowim. 9 Mi sima yai komii asi kauwoknanaekim. Mi kam nhirim siyiu komii niisiisiimauuwiyim, sima Farisi simiir isidin siir hirankim. Mi sima ini yai kirie aiirar yinsiin okwo boinkiyim. Krima ti inkamin siirin siyiu whir bi kigin. Mi tari naeyiugin nasi boinaigin saikain iyie tari Adi Komii siir paekwosimin siya nasi boinaikin, aniya?

10 Simiir iowa ini komiiya ywokiya. Mi yaii ninii kamim simiir biiyan inkamin siya ini nididkakar ywokiyin, ti isid whiso sowiirsiyin. Pol siirin wi sima pi nonkwobumbu ninkin haiginiuwisi. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir asi boinkikin, kima diuunam! Mi Pol siir donkworinu naowid mi siirin kimiir omaka hiriir dikiunam. 11 Mi iigwir niiyaka krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya wi Pol siir kingiina nokwokaowi. Mi siya boin, kira kipi nidid! Biiya kariir yaiya kira boinmimauugin om komii Jerusalem hirin mi kira kariir yaiya om komii Rom hirin wi hiriiyar swoki boinmimauuwi. Adi Komii siya hiniina boinkin. Iriig.

Judan kamim sima Pol siir nisom aowam boin tibmiikikaigim

12 Mi nugakin Judan kamim sima maeyau gwiruwa ywoyakwok, yai kitibmii boinam. Sima boin, kibie idwai! Krima wi naemin nae rani mi wi op mi kwiyae rani. Mi iiya krima pol siir nisomaoki mi wi ha nae. 13 Judan Kamim ta yai aiir nimbintibmiikimaiyim kam nwis nanairgim. 14 Mi sima biiyan prisim mi inkam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim simiiram yam. Mi sima boin krima bidi yimbin tibmii kimaiyim. Krima wi naemin niki ningugu ae rani. Krima iiya Pol siir nisom aowi mi krima nae minim wa naei. 15 Kima mi kamim siyiu komii kigriraowi ikim, kima inkam komiiyin om komii Rom hir nwowin siirim dikiugi. Mi siirin pi hiniina boin Pol siirin siya wikiu naiini tiriir. Mi krima siir yaimwoki yaimwowa krima niki wakaeyam mini. Mi iiya Pol siya kimiiram napnani mi krima wi siiram naguprakai wini siyiu hir, siir nisom aowam.

16 Mi siir yokmana saiir yinisim yinkamiyinin siyar wakaemimik ta yai aiirin, Pol siir nisom aowinam boina mi siya asi namkin kamim irim haiiyim simiir omaka. Mi siya ina yapninopkai boinmauu siir papiyieyin Pol siirin. 17 Mi Pol siya kamim irim haiiyim simiir biiyan inkamin siir yikiuna mi ina boinin, ti whranisim iiirin dikiunam yaii niniiyim kamim simiir biiki biiyan inkam iiirim. Siya yaigakin, siya saika boinim mini. 18 Mi biiyan inkamin siya siirin ina yikiunamin biiki biiyan inkam iiirim. Mi siya boin, Polin inkamin sima hiugripkiikikaiyin siya boinkikin kariirin ti whranisimin siir nikiunaniyim kiriirim. Siya yaiya kwira nwowi mi siya kiriir boinmauuwim naingwowi. 19 Mi biiki biiyan inkamin siir iin aiir yinkwoki mi siirin ina yikiunamin maeyaua inkam karamaeya saiir. Mi siya srii, kira kariirin pi paka hiniin yaiya saiir boinmauuwi? 20 Mi whranisim ieya boinki, Judan kamim sima yai bidi yomboin tibmiikimaiyim kiriir sriiyim, waka kira Pol siir wikiunaiini

kam whiekakim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim mi sima wi siir niksisae. Mi sima siirin haniingi sriisasae ta yaiya saiir yaimwokiyaimwo aiirimin. 21 Mi kira simiir yai aiir kipi wakaeyokna. Mi simiir inkam nhirim kamnwisnanairgim. Mi sima ina boinim, krima wi nae minim wi mi ae rani mi op minim wi mi kwiyae rani. Mi iiya krima Pol siir nisomaowi, wi saiirar nadigiuwi. Mi tariinanin sima ini siyiu nwokwokinim siirim. Sima krimiiramin minam nwokwokini, kiriir kwoinin wadie nwowi mi kira Pol siir dikropki. 22 Mi biiki biiyan inkamin siya ti whranisimin siir boin ta yaiya kira niki boinmauua kariir mi kira wi inkam nwir kipi boinmauu mimin. Mi siya siirin ina yikropkiyin. Ɨriig

Kamim irim haiiyim simiir biiki biiyan inkamin siya yikropki Pol siirin inkamin Filiks nikiuwiyin omom omom nhirim sim kigriraowiyin siirim.

23 Mi biiki biiyan inkamin yaii niniiyim simiir bii nwowiywo inkam nwiso, sowiirim yikiugi. Mi ina boinkiyin kowa kam kamair nwoim iuurim 70 hosim simiir idwo nidwo ikim mi yaii niniiyim kam kamair iuurim 200 sima warar. Mi kima tapaiirin pi iriiyar kwii min haiburgig mipi om komii Sisaria hiriir damwii niiyar. 24 Kima hosin ira timi inkin haii Pol siya nidwo namim. Mi krima siirin inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyim Filiks mi siirim dikiunam. 25 Mi biiki biiyan inkamin yokwowa kwira win hauugi Filiks siirim. Ta yokwowa hiniina boinki,

26 kara Klodias Lisiaskin, ta yokwowa kara win hauugika biiyan inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyin Filiks kiriirim. Nabie! 27 Mi ti inkam iiirin Judan kamim sima yonkworinu mi siirin sima pi yisomaowin mi kara siirin bidi wakaeyin siya om komii Roman inkamkin. Kara mi kamim yaii niniiyim, krima simiir hiriir yimbiyam mi siirin simiir iin hirankar yikiunaki. 28 Kara ta yaiya sima priiboin hiuriyiua ti inkam iiir, kara saiir yaimwo iiir ninokninkinim mini. Mi kara simiir kamim siyiu ninokninkiniyim kausil simiirim yikiunam. 29 Mi kara simiir asi sriigin. Mi kariirin sima boinmauugi yai nhirim simiir siyiuniyim. Mi ta yaiya sima siir boiniuhiuriyiugi. Mi Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin, siir nisom aowamin mi siir hiugripkiikikaiyim. Niingaka. 30 Mi yaiya ini kariirima yimbiniya. Tariinanin sima yaiya kwira boinimprio kimai ti inkam iiir nisom aowam. Mi kara bi kimiminkikin, siirin ina yikropkiyin kiriirim. Kara kamim yai siir priiboin hiuriyiuim simiir boinki, sima kiriir whwonkam ida wa mi okwo boini piki hiniin diminkin ti inkamin siya tirin. Siir yaiyim hiniina win boinkikin.

31 Mi Kamim yaii niniiyim sima ini siir yaiya mi wakaeyoknam. Mi Pol siirin ina yikiunamim, om komii Antipatris hiriir niiyakar yamwii. 32 Ɨiya ha pirkinkiyakwoka mi kamim yaii niniiyim ini simiir omaka hiriirar swoki amim. Mi kamim hos idwo nidwonamim sima sima whinam Pol siirin om komii Sisaria hiriirin. 33 Kamim hos idwo nidwonamim ina yimbiyamim om komii Sisaria hiriir. Mi sima yokwowa ina ini hauu iuwa ti inkamin, omom omom kigriraowiyin siir. Mi sima Pol siirin siir, whwonkam ida yokmwin okwo. 34 Mi siya ta yokwo aiir mwainin mi siya Pol siir srii, kira piki hiniin nu komii siir nwowikin? Mi Pol siya boinki, kara nu komii Sailisia ankin. 35 Mi inkamin omom omom kigriraowiyin siya boinki, iiya kamim yai kiriir priiboin hiuriyiuim sima nimbini mi kara pi kiriir yai aiir wakae. Mi siya simiir boinki, sima Pol siir

nikiunamin omaka komiiya biiyan inkamin Herot siya miriiya saiirim mi wi kam nhirkim nwoki waikaowim. Ɨriig.

24

Juda simiir biiyan iikamim sima Pol siir boinwokiyopnatkaigi.

1 Mhoiiya iiyim iriiyara yamki mi biiyan prisin Ananaias mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima ina yapiniyim. Mi inkam nwirin siir inigin Tetalaskin, siya simaka wara yinkin apini. Tiki inkamin siya siyiu komiini siyiu bidi yinokninkin digin. Mi sima inkamin Filiks nikiuwiyin omom omom kigriraowiyin, siir boinmauu ta sima niniinansaowa Pol saika. 2 Inkamin omom omom kigriraowiyin siya Pol siirim yikiuna. Mi siya ha namin mi Tetalas siya yaiyim ini siir boinhiuriyiu bwakainamin. Siya ina boinin, inkam komii Filiks! Kira sibgu kigriraokin krimiirin mi krima wadie asi nidwowi mi krima yaii min bi niniigim. Kiriir kwoin miiyikin krimiirin wadie siya whinwohaiginiukin. 3 Mi bwan bwanim hinda tinda dimin whirkin bi tirkin. Krimiir kwoinin ti hiriinanin krima kiriir boin wadieki. 4 Mi kiriirin kara wi ii priei nikidu o rani. Mi kara kiriir sriiyim naingwowi, kira kariir yaimirsima saiir wakaeyim, pi kara boini. 5 Krima ti inkamin Pol siir bidi yinokninkinim siya inkam paii rani. Mi io biiyin pi siya nwowi. Mi omom omomim siya namiyim mi siya pi Judan iikamim simiir nigbumbuwami. Mi sima asi nanaakikim tiki inkamin siya om Nasaret hiran isidin siir biiyan inkamkin. 6 Siya Adi Komii siir omaka saiir diriraerarbumbuwim kinankiugin mi krima siir asi nonkworinugim. Mi krima siirin, wi krimiir siyiu komii iiirsi nwowi yaigak. 7 Mi yaii ninii kamim simiir biiki biiyan inkamin Lisias siya ina yitin. Mi siya ini igaokaka ywowin. Mi siya siirin ini krimiir iin tiranka yispakii hainamin. 8 Mi Lisias siya boin, kamim Pol siir boinwokiyopnatkaiyim sima wi kariir whwonkam ida nimbini. Mi wi kira srii ti inkam iiirin. Mi kira wi siir yaiga yaiya saiirar wakae, ti dimin taemin whiekakim krima boiniuriyiuwim siir, kaimwowairgim. Tetalas siya hiniina boinkin. 9 Mi Juda iikamim yim iriipa hiriinan siir mi whinwo mi sima yai Pol siirara boinhiuriyiu. Sima ina boinkiyim, ti yai whiekakim yaimwowairgim. Ɨriig.

Pol siir yaiyim inkam Komii Filiks siir boinmauugin.

10 Mi ti inkam komiiyin siir iina ina kinmauugiya, siya pi ninsiin okwokiyim. Mi Pol siya siir yai yamdi ina yowarkii boinin, kara bidi yinokninkinin, biewi kasa rani, kira ti iikamim simiir kigriraowim. Ta yaiya kara kiriir yai yamdi nowarki boina, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyin. 11 Kira simiir sriii, kira ti hiriinan yaiyim wi simiirar swoki wakae. Mi iiyim iuur kwisa yamki, kara om komii Jerusalem hiriir namin mi Adi Komii siir inig iiir hainaniuin. 12 Mi sima kariirin ha bi kigim, Adi Komii siir omaka kara inkam nwiraka yaii bi niniinansaokin. Mi simiir omaka yai nidwokai wakaei aka mi kimiir om komii hirin. Niingaka. 13 Taka yaiya tapa sima boinhiuriyiuwa mi saeya. Mi sima kariirin wi yaimwoni boin tani. Mi sima wi kariir boinwokiyopnatkaini siyiuam whaowaei. 14 Mi kara ta yai kwira pi kiriir boinmauuwi, kariir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwowiyin ini krimiir brougae wanwiyaeyim simiir kwoin hiriinanar swoki owin. Mi kara Jisis siir siyiu iiir sibgu apkin. Mi sima boin, ti siyiuin pi niksisaei, kaimwo rani. Mi kara

yai whiekakim siyiu komiiyin Moses siya hauugiyin simiirim naingwo tibmii. Mi kara Adi Komii siir yaiyim profet kamim sima winkiyim biiya, simiiram wara ninkin aingwo tibmii. 15 Mi kara ina naingwo tibmiiyin. Mi kara Adi Komii siirima nwokwokini siya iikamim naonamim, simiir hidninsiin idwowim. Mi iikam miiyik ikim mi iikam biyie ikim. Mi sima iriipa hiriinan, ina ninokninkinim tiriiginin. 16 Kariir kwoinin iinokiinokin kirieya nwowikin, dimin biyie tirbumbusi. Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida warar. 17 Mi kara biewi nhirim om nhirim simiirar mi okin. Mi mhoiiya kara ina swoki itin om komii Jerusalem tiriir. Mi kara umir digworaekwowim iki iikamim whaowaeyim simiirim hainanikin. Mi kara nae nhirim ina mini inkin iimiiyaegikim Adi Komii siirim. 18 Mi kara hiriinan siyiu iiir tirkin, Adi Komii siir omaka saiirin. Mi sima ini kariirar kigim siyiuin op sibgu whau aeiyin, kara tirin. Mi iikamim kanaka nwowim hoimgak rani. Mi inkam nhirkim yai bi sisikikim. Niingaka. 19 Mi Judan inkam nhirim nu komii Esia hiranki nitim, sima tir warar ninkin okim mi sima ti kamim kanaka yaigakin niuwi mi sima ha wit, kiriir whwonkam ida wini okwo boini, ta yaiya. Mi ti hiriinan siyiuin yio wadie ieya mi sima bi nitmiminkim. 20 Mi hiriinanki niuwi mi sima ti kamim diminin kara tirbuin sima kigin pi siir boinmauu kiriirin, iiya kara kaunsil kamim siyiu komii kigriraowiyim simiir whwonkam ida nokwo boina. 21 Mi tari yai kwiruwairga biiya kara simiir boina? Mi kara hiniina boinkin iikam whiekakim naonamim mhoiiya sima wa swoki insiin idwowi mi ta yaiya yai biyieka, aniya? Mi wi simar swoki boinim? Pol siya hiniina boinkin.

22 Filiks siya bidi yinoknkinkin digin iikamim naingwo tibmiiyim simiir siyiuim, sima tiriiyim. Mi siya Juda iikamim simiirin asi boinmauugin, sima Lisias siirim nwokwokinim. Mi ta simiir yaiya wi siyar hidi. 23 Mi siya bii nwowiyin kepten inkamin siir boinki, siya Pol siirin omaka mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir nokmwin apninopkaigiyim. Mi kira siirin hirii kipi nikidu okripkai. Mi kira iki siir nomiiyau imiirin kipi nikidu, siirin dimin taemin hauusiyin. Friig.

Filiks siya Pol siirin omaka hiuyokiyokai aiirin biewiyo whisa hiugripkiikikai.

24 Ii nhirim bidi yamkiyim mi Filiks siya siir wiga Drusila saika yit. Mi saeya Judan isidin siir hiran wiga. Mi siya Pol siir yikiuna siir yai aiir wakaeyam, iikamim Jisis Krais siirim naingwo tibmiiyim simiir. 25 Mi Pol siya ti siyiu miiyikni napiyim siyiuim simiir boinmimauugin. Mi siyiuin digiumii haimriiyiugigi ikin. Mi mhoiiya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi. Pol siya hiniina boinkin. Mi Filiks siya ina yididgiyin. Mi siya boinki, kira ha dam! Mi mhoiiya kara iigaki niuwi, wi kapi nikiugi kiriirimin. 26 Mi Filiks siya dimin whirin siirim nwowi, siir kwoinin ha naingwokin Pol siya umir nhirim pi kariir hauuwi. Mi iinokiinokin siya siir asi nikiunakin yai saika boinaiyim.

27 Mi Filiks siya Juda iikamim simiirim hiiriugin mi sima siiram nwoki aingwowim mi siya Pol siirin omaka hiuyokiyokaiya saiir asi kigninkin okaigin. Mi mhoiiya biewi whiso digiyo mi Festas siya Filiks siir mii aiir kwainaowid. Friig.

25

Pol siya Sisa siir yikiuna siir yai aiir wakaeyim.

1 Festas siya bidi yitin nu komii Sisaria hiriirin. Mi siya iiyim kwoimuar
ywowak. Mi siya ina yamin om Jerusalem hiriir. 2 Mi biiyan prisim
mi Judami inkam komii komii ikim, sima ina yamim mi sima yai Pol
siir boiniuriyiu. Mi siya simiirsiyin minsi nikripkikin, sima Festas siir
boinainanaekim. Mi sima hiniina boinkim, 3 kira krimiirin hindara
whindiriraerar haiginiu. Mi kira Pol siirin om komii Jerusalema tiriir
dikropki. Mi sima hiriinanam mini siirin, siyiu hir nisomaowinim.
4 Mi Festas siya ina yowarkii boinin, Pol siirin om komii Sisaria hir
hiugripkiikikaiyin, iiya ini kingiina nwowa, kara wi kapi swoki ami ti om
iiir. 5 Mi kimiir inkam komii komiiyim sima wi kanaka winkin it. Mi ti
inkamin siya dimin whir tirbuwi mi wi kima nwoki hid boinim.
6 Festas siya Juda kamim simaka nwowim iiyim iriiyar kwoim
iuurnankim. Mi siya om komii Sisaria hiriir yam. Mi iigwira siya
omaka yai boiniya saiir hir ini owou. Mi siya ina boinkiyin, Pol siirin
omaka hiuyokiyokaiya saiir hirankin wikiunanini. 7 Mi Pol siya bidi
yimbiniyin. Mi Judan iikamim sima om komii Jerusalem siir haiburgig
mi ina yapiniyim. Mi sima siir kingiina yamikwoni mi yai bibiyieyim
sima Festas siir boinmimauu ti dimin biyie whiekakim Pol siya tirim
simiir. Mi sima siirin whisariiya priiboin hiuriyiugim. Siirin inkam
nwirkin bi kigin dimin biyie siya tirin. 8 Mi Pol siya Festas siirin hiniina
yowarkii boinki, kara dimin whir bi swoki tirbusrankin, Judan iikamim
simiir siyiu komii iiirin. Mi kara simiir Adi Komii siir omaka saiirin
dimin whir bi tirbugin mi simiir inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin siirin
iriipa hiriinan. Niingaka. 9 Mi Festas siya Judan iikamim simiirim
hiiram minkin. Mi siya Pol siir boinki, kira om komii Jerusalema hiriir
namim, wi wadieyar mi owi, aniya? Mi hiriinanki niuwi mi ta kiriir
yaiya kara saiirin wi om komii iiir wakaemimiki. 10 Mi Pol siya boin, ta
omaka yai boiniya kara nwowa mi inkam komiiyin Sisa om komii Rom
hiranin mi siya kigriraowiya mi kara Rom tirana inkamkin, ta omaka
saeyairga kariir yai wakaeiya. Kira bidi yinoknkin kiinin, kara Juda
iikamim simiir dimin whir bi tirbugin. Niingaka. 11 Mi kara simiir siyiu
nikripkiswo mi an kara wi pi yaowin, ya yai karamaeka. Sima wira wi
isid whirni napwouni mi kariirin wi sima nisomaowi. Mi ta yaiya sima
boiniuriyiuwa kariir saeya kaimwo karamaeki niuwi mi kara wi simiir
omaka yai wakaeiya wi saiir namtani. Niingaka. Kara inkam komiiyin
Sisa nikiuwiyin saika boinam naingwowi. Kara Rom hiran inkamkin.
12 Mi biiyin Festas siya siir kam kintidnanim simaka iki boin. Mi siya boin
mi kira inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin, siirim nikiunam minkin mi pi
siya niki wakaeyim kiriir yai aiirin. Mi kira ha dam siirim! Ɬriig.

Festas siya Agripa siir srii ta Pol siir hik aiirimin.

13 Ɬi nhirim bidi yamkiyim mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa
mi siir wiga Benaisi saeya sowa om komii Sisaria tiriir nitko, Fes-
tas siir nankabmamair boinkaeyami. Akamie! 14 Sowa ii kasaka
bi nwoko mi Festas siya boinmimauugi Pol siir hik imiirin. Siya
hiniina boinkin, inkam nwirin tiranin ini tir hiugripkiikikaiyin Filiks siya
hiugripkiikikaigigin mi siya ina yamin. 15 Biiya kara om komii Jerusalem
hir nwowa mi Judami biiyan pris ikim mi inkam adiyaowaeyim siyiu
komii kigriraowi ikim, sima kariiram nitkim. Pol siya simiir siyiu imiir
tirbumbugin. Mi Judan iikamim sima kariir nini sriinikim Pol siirin sima
nisomaowam. 16 Mi kara simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, om komii

Rom krɨmiir iikamɨm krɨmiir siyɨuɨn hɨniɨn tani, inkamɨn yai wakae boɨn karamae nwowiyɨn siirɨn whɨsarii bɨ nɨsomaowikɨn. Mɨ inkamɨn ɨkɨ yaigakɨn bɨi pɨ siya nokwowi, kamɨm yai siir boɨn hɨuriyɨuwɨm sɨmiir whwonkam ɨdan. Mɨ krɨmiir ɨi haɨmiiya siirɨm tikɨ oki, siir yaiyɨm sɨma boɨn hɨuriyɨuɨm sɨmiir mɨ boɨnɨm.

17 Mɨ sɨma kariiram nɨtkɨm mɨ kara bɨ kɨmɨmɨnkɨn, ɨni omaka yai boɨniya saiir yamɨdwokaiyɨuɨn. Mɨ kara kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir boɨnki kɨma Pol siir wonkwonani. 18 Mɨ kamɨm yai siir boɨnhɨuriyɨuɨm sɨma ɨna yɨnsiin okwokiyɨm. Mɨ kariir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn, sɨma Pol siir boɨnhɨuriyɨugi tɨ dimɨn biyɨe whɨekakɨm siya sɨmiirsi naowi. Mɨ sɨma hɨriinan yaiyɨm sɨmiir bɨ nokwo boɨnkɨm. Niingaka. 19 Mɨ sɨma wou nikwo aeni siyɨuɨn saiirsi nɨnkɨnwamwarkɨi boɨnkɨm. Mɨ tɨ inkam nwɨrɨn naonamɨn Jisɨskɨn. Pol siya ɨna swokɨ boɨnɨn, siya bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn. Mɨ sɨma siirɨn warar mɨ ɨnkɨnwamwarkɨi boɨnkɨm. 20 Mɨ kara ɨna boɨnɨn, ta yaiya saiir yai mwo aiir nɨnokɨnɨnkɨnam naɨngwowi. Mɨ kara siir wani siyɨuɨn siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn mɨ kara wɨ dɨg nwo rani. Mɨ kara Pol siir asi srɨigɨn mɨ wɨ wadɨeyar nwowi krɨra om komii Jerusalem hɨriir namamɨn. Mɨ tɨ kɨriir yaiyɨm kara pɨ tɨ om ɨiir nɨnɨ wakaeyɨuɨm. Mɨ sɨma krɨriir boɨnmauuwɨni mɨ krɨra wa nɨnokɨnɨnkɨni, aniya? 21 Mɨ Pol siya hɨniɨna boɨnkɨn. Niingaka. Kara omaka hɨuyokiyokai aiir nwowɨma naɨngwowi mɨ mhoɨiya kara om komii Rom hɨriir nami mɨ inkam komiiyɨn Sisa siya nwokɨ sɨbgu boɨnaigɨnɨuwi kariir yai aiirɨn. Mɨ Festas kara, kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir boɨngig, sɨma sɨbgu waikaorarao siirɨn. Mɨ wɨ kara nikɨ ɨkropkiyɨm inkam komii Sisa siirɨm. 22 Mɨ Agripa siya Festas siir boɨnki, kariir wɨinga wakaeyama mɨni tɨ inkamɨn siir yaiya. Mɨ Festas siya ɨna boɨnɨn, kɨra waka wakae siir yaiyɨm.

23 Mɨ ɨigwɨra Agripa mɨ Benaisi sowawaiyar yɨt mɨ sowawai mɨ inkam nhɨr ɨma sɨma pɨuai kasa bɨ pɨuainanikɨm. Mɨ sowawaiyɨn ɨna yapnɨnopkainamo omaka yai nɨdwokai boɨnaiiya saiir. Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowi ɨkɨm mɨ om komii hɨr nwowiyɨn inkam komii ɨkɨn, sɨma ɨriipɨ hɨriinan ɨni warar yɨnkɨn apnɨnopkainamɨm. Mɨ Festas siya bɨdi boɨnkiyɨn, sɨma Pol siirɨn wara yɨnkɨn whɨnapnɨnopkainani. 24 Mɨ Festas siya ɨna boɨnɨn, inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Agripa mɨ tɨ kamɨm krɨmakar nɨnkɨn owɨm kɨma tɨ inkamɨn siir kɨgi. Mɨ iikam whɨekakɨm om Jerusalem an ɨkɨm mɨ tɨran ɨma mɨ tikɨ Juda inkam ɨma sɨma kariir whwonkam ɨda bɨdi boɨnwɨnɨm. Mɨ sɨma ɨna kauwoknanaekiyɨm kɨma siirɨn dɨsomaoki! Siya wɨ ɨrkak nwowisi. 25 Kara siirɨn dimɨn whɨr bɨ kɨgwo tɨrkɨn mɨ siya wa naonam tani. Niingaka. Mɨ siya tɨ yaiyɨm Sisa siir ninɨ boɨnmauugikam tɨrkɨn. Kara siir nɨkropkiyɨm bɨdi boɨnɨn. 26 Mɨ kara dimɨnɨn siya tɨrɨn siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨn mɨ yokwo paniinsi wɨn hauugisi inkam komii Sisa siirɨmɨn. Hae! Tɨ inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn Agripa, kara tɨ inkamɨn kɨriirɨm nɨkɨunanikɨn mɨ tɨ iikam whɨekakɨm kɨmiiram warar. Kɨma siir yai aiir sɨbgu wakaeyɨm mɨ kara pɨ yaiyam wakaeraraoki yokwoni wɨn hauugiyam. 27 Kara inkamɨn Sisa siirɨmɨn whɨsarii nɨkropki rani. Niingaka. Kara yokwo wɨn hauu karamae nwoki, siyɨu biyɨe biyɨeyɨm sɨma boɨnɨm siirɨn, siya tɨrɨm sɨmiirɨn, yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn mɨiyɨk rani. Ɨriig.

26

Pol siya yaiyɨm Agripa siir boɨnmɨmauugɨn

1 Mɨ Agripa siya boɨnki Pol siir, kɨra, kɨriir yai ɨmiira boɨnki. Mɨ Pol siya
siir ɨɨna ɨna yɨisiimauugiya koua hɨriir mɨ ɨna boɨnkiyɨn.
2 Inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Agripa, kariir kwoɨnɨn ɨni wadɨeya
ywokiyɨn. Ta kariir yaiya pɨ kɨriir whwonkam ɨda boɨni kara pɨ ta yaiya
Juda iikamɨm sɨma boɨnhɨuriyɨuwa pɨ saiir nowarkɨi boɨnki. 3 Kɨra bɨdi
yɨnokɨnɨnkɨn dɨgɨn Juda iikamɨm sɨmiir siyɨu whɨekak ɨmiirɨn. Mɨ sɨma
yaiyɨm ɨna yɨnkɨnwamwarkɨi boɨnɨm sɨmiir wanmi siyɨu ɨmiir. Mɨ kara ha
naɨngwowi kɨra pɨ kariir yai aiir sɨbgu wakaeyoki. Mɨ kariir yaiya prɨeikɨ
nɨuwi mɨ kɨriir pɨua wɨ kɨpikɨ piyao.
4 Mɨ ɨiya kara yɨnisɨma nwowa mɨ Juda hɨran iikam whɨekakɨm sɨma
bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm kariir siyɨu ɨiirɨn. Mɨ ɨinokɨinokɨn mɨ tariinanɨn ɨriipɨ
hɨriinan, tɨsa nwowɨn. Mɨ kariir omkɨ om hɨrar nwo aka mɨ mhoɨiya
kara om komii Jerusalem hɨr mɨ o aka, sɨma bɨdiyar yɨnokɨnɨnkɨnɨm.
5 Mɨ iikamɨm kariirɨn bɨdinanar nɨnokɨnɨnkɨnkɨm. Mɨ sɨma hɨriinan
naɨngwokɨswo mɨpa pɨ boɨnɨn. Mɨ sɨma kariir bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm kara
Farisi sɨmiir wanmi siyɨuɨn siir naɨngwo dirɨraerarkɨn. Tɨ siyɨuɨn ɨni kɨrɨe
waiwii ywowɨn. 6 Mɨ kara mɨnsi naɨngwo tɨbmiigɨn, Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya bɨdi yɨmbingiyɨn Jisɨs siya wɨ ɨe hɨrankɨn swokɨ ɨnsiin ɨdwowi.
Mɨ sɨma kariirɨn hɨriinansi boɨnwokiyopnatkaigikɨn. 7 Mɨ Juda iikam
ɨuur whɨswo, sɨma nɨi nabɨe hainankɨm Adi Komii siir ɨnɨgɨn. Mɨ sɨma
ɨriipa hɨriinan ta siya nɨmbina saiirɨm warar nɨnkɨn okwokɨni, Jisɨs siya
ɨe hɨrankɨ nɨnsiin ɨdwowi. Inkam komii tɨ hɨriinan siyɨuɨn kara naɨngwo
tɨbmiiya mɨ sɨma saiirsiya boɨnwokiyopnatkaigi kariirɨn. Juda iikamɨm
sɨma boɨnwokiyopnatkaigi. 8 Mɨ iikam whɨekakɨm kɨma tɨ tɨr nwowɨm
kɨma naɨngwo tɨbmii karamae dimusi nwokɨm Adi Komii siya wɨ iikamɨm
naokaowɨm sɨmiir hɨdnɨnsiin ɨdwowi.
9 Bɨiya kara hɨnɨina naɨngwokɨn, iikamɨm Jisɨsɨn om Nasaret hɨranɨn
siir siyɨu ɨmiir napiyɨm, pɨ kara nɨpɨmpar ɨtkɨni. 10 Mɨ kara om komii
Jerusalem hɨrɨn hɨriinana tɨrkɨn. Mɨ kariirɨn bɨiyan prisɨm ɨnɨgak sɨma
nwowaigɨnɨugɨn. Kara Adi Komii siir iikamɨm omaka hɨuyokiyokaiya
saiir hɨrɨn kasa bɨ hɨugrɨmkrɨpkɨikinoudnankaigikɨm. Mɨ ɨiya sɨma kariir
srɨiya sɨmiir nɨsom aowam mɨ ɨni wadɨeya ywokiyɨn. 11 Mɨ ɨi kasa rani,
omaka whɨekakɨm yai nɨdwokai wakaeiyɨm hɨk kara hauuwɨn. Mɨ kara
sɨmiirɨn mɨnɨm tɨrkɨn, sɨma Jisɨs siir nɨgbumbuwɨm mɨ sɨma siirɨn dɨgɨumii
haimriiyɨugɨgɨm. Mɨ kara ɨo prasae bɨ nwokɨn sɨmiirɨn mɨ ɨkɨ omom
omomɨm sɨma namiyɨm kara pɨ sɨmiir mhoɨiyar mɨ sɨuyokiyokɨii, sɨmiir
nɨpɨmpar ɨtkɨnam. Ɨriig.

Pol siya ɨiya siya naɨngwo tɨbmiinama saiir boɨnmauugɨn.

12 Mɨ ɨigwɨra kara om Damaskas hɨriir namɨn mɨ kariirɨn bɨiyan prisɨm
ɨnɨgak sɨma nwowaigɨnɨugikɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir tɨoam.
13 Inkam komii Agripa, nabɨe bopwowɨn kara siyɨu hɨr napamɨn mɨ
ɨni karar kɨgwɨnɨn paeya nɨnomor kou hɨranka nɨuyanaiiniya. Mɨ ta
paeya prasae bɨ nɨuyakika mɨ bɨe siya saɨka dɨg bɨ nwokɨn ɨni saeya
hiigrɨnɨugiya. Mɨ saeya ɨni kariirar yauunɨ ɨuyaniya mɨ kamɨm kanaka
nɨnkɨn apniyɨm sɨmiir warar. 14 Mɨ krɨma ɨna yamakaigaiyɨuɨm nu hɨrar.
Mɨ kara wakaeki yai gwɨra nɨnomor kou hɨr boɨnki, Hibru sɨmiir yai aiir.
Siya hɨnɨina boɨnki, Solti! Solti! Kɨra kariir dimusi dirɨraerarbumbuwi?
Mɨ kɨra kariirsi dimusi nɨdamkɨn? Ni tɨ hɨnɨinɨn kɨnakɨnar swokɨ
ɨdɨmdɨrginakɨn pae mɨnaka. 15 Mɨ kara ɨna yakɨ owarkɨi boɨnkiyɨn ta
yaiya nɨnomor kou hɨr boɨnkiya saiir. Bɨiyan Inkam Komii kɨra yɨpɨkɨn?

Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya ɨna boɨnkiyɨn, kara Jisɨskɨn, inkamɨn kɨra dirɨraerarbumbuwɨn siya. 16 Kɨra dɨnsiin okwoki, kara kɨriirɨmɨn tɨ dimɨnɨn siiram nɨtkɨn. Kara kɨriir nɨmbingigi kɨra kariir mɨiyan inkam nwowɨm. Mɨ dimɨnɨn tapa kɨra kɨgɨn sɨmiir tɨnɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ kɨra digworaekwo nhɨrɨm mhoɨiya kara nɨisiimauuwi mɨ kɨra wɨ sɨmiir wara nɨnkɨn boɨnmɨmauui. 17 Mɨ kara kɨriir nɨkropkii, ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiiram. Mɨ yai kariira sɨmiir nɨnɨ boɨnmɨmauuɨuwɨm. Mɨ wɨ kara swokɨ anmaiwarkainaei kɨriirɨn mɨ kɨriir isid ɨeya mɨ Juda iikam tani ɨkɨm, sɨmiir hɨrankɨn. 18 Mɨ sɨma Setan siirɨn wɨ digɨumii haigɨngig mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wɨ nwokɨ kisɨna haigiyɨm. Mɨ sɨma sɨbapsɨbapni siyɨuɨn nɨibwomambwo napiyɨn wɨ siir haiburgig. Mɨ sɨma siyɨu mɨiyɨkɨn nabɨenan kɨgomok apiyɨn wɨ siir nwokɨ apɨm. Mɨ sɨma ta Setan siir kɨrɨeya wɨ saiir haiburgig mɨ wɨ Adi Komii siiram nɨti, sɨma wɨ kariiram naɨngwo tɨbmii. Mɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ kara nɨinak ɨtkigɨigi. Mɨ sɨma wɨ Adi Komii siir isidɨn siir nwokɨ owɨm inɨgak. Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.

Pol siya boɨnmauugɨn inkam Agripa siirɨn Adi Komii siir mɨiya siya napmɨriiya saiirɨn.

19 Inkam komii Agripa nu kɨgrɨraowiyɨn, kara tɨ dimɨnɨn nɨnomor kouwanɨn nhwonan siir whɨnkɨgmɨmɨkwɨnkɨn. Mɨ kara siir yai aiir nanugaugaugɨn. 20 Nɨingaka. Kara yaiyɨm bɨi om Damaskas hɨr boɨnmɨmauugɨn. Mɨ kara om komii Jerusalem hɨran inkam ɨmiirɨn mhoɨiya boɨnmɨmauugɨn. Mɨ om whɨekakɨm nu Judia hɨranɨm mɨ iikam nhɨrɨm Juda iikam tani mɨ kara yai sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnmɨmauu, kɨma kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi Adi Komii siiram mɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiir dap. Mɨ sɨma nwokɨ kɨgi. 21 Kara sɨmiirɨn hɨriinan boɨnɨn mɨ Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani ɨkɨm mɨ sɨma kariirɨn asi nonkworɨnugɨm, Adi Komii siir omaka akpitga hɨrɨn mɨ sɨma kariir nɨsom aowam mɨnkɨm. 22 Mɨ ta ɨiya kariirɨn Adi Komii siya whɨndirɨraerar haigɨnɨugɨn. Mɨ kara tɨrɨn mɨnam nwowi yai kɨmiir boɨnmɨmauuwam, inkam komii komiiyɨm mɨ inkam nhɨnga ɨkɨm. Mɨ kara yaeya yai bɨ swokɨ boɨnmɨmauugɨn. Kara ta yaiya bɨiya profet kamɨm mɨ krɨmiir brougaeyɨn Moses, sɨmiir yaiya saiirar boɨnmɨmauukɨn. 23 Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm, siya hɨka wa haii mɨ ɨe hɨrankɨn wɨ bɨi siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. Mɨ siya siyɨu mɨiyɨkɨn nabɨenan kɨgɨmok apiyɨn wɨ siir boɨnmɨmauuwi, Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani.

24 Pol siya yaiyar nikɨ okwo boɨnɨn mɨ Festas siya ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨn. Pol! Kɨra pɨ whaowaei! Mɨ kɨra skul prasae bɨ kɨnkɨn mɨ ta kɨriir nɨnokɨnkɨn komiiya kɨriirɨn saeya tɨorowhrɨei haigɨnɨuwi. 25 Mɨ Pol siya ɨna boɨnɨn inkam komii Festas, kara whaowae rani. Nɨingaka. Kara yai mwowa boɨni mɨ kara kwoɨnkakɨn mɨ tɨ hɨnɨɨn yaiyɨm sɨm asi boɨnkɨn. 26 Mɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siya tɨ digworaekwo whɨekakɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨn. Mɨ kara siir asi boɨnmauugɨn. Mɨ kara bɨ nɨdidigɨn tɨ digworaekwo whɨekakɨm kara boɨnmɨmauuɨm siir wɨinga wakaeyɨm mɨ siir nhwokar kɨgɨmokɨm. Tɨ dimɨnɨm boskwo bɨ nɨmbiyamkɨm. 27 Inkam komii Agripa, nu kɨgrɨraowiyɨn kɨra profet kamɨm sɨmiir yai ɨmiiramɨn ɨna naɨngwo tɨbmiiyɨn, aniya? Mɨ kara bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn, kɨra bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨn. 28 Mɨ Agripa siya Pol siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kariirɨn kɨra kiyaigɨn pɨ naɨngwo tɨbmii sasaugiyamɨn. 29 Mɨ Pol siya boɨnki, kɨra tariinanamar mɨ naɨngwowi ɨni wadɨeyar mɨ owɨn. Mɨ kɨra mhoɨiyam mɨ naɨngwowi ɨriipɨ hɨriinan ɨni wadɨeyar mɨ

owin. Mi kara Adi Komii siirimin kiriirim srii boinkikin inkam Agripa mi inkam nhirim kimiiram warar, kariir yai aiir wakaeyim. Tapa kara ha naingwowi, kima ta kariir naingwo tibmiiya saiir hiriinanar timi naingwo tibmii. Kara ti wieyin sopin sima kogin siir bi boinkin. Niingaka.

30 Pol siya hiriinan boinkiyin mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin mi Benaisi saeya mi iikam whiekakim hir wara nwo ikim, sima ina yinsiin okworirigiyim. 31 Mi sima ha napnamim mi ina yimboin amboinnamim sima simar ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin. Mi sima siirin wi whisarii nisom ao rani. Niingaka. 32 Mi Agripa siya Festas siir boin mi ti inkamin siya Sisa siirim nikiuna karamkiswo siir yai aiir wakaeyam mi krima siirin wa pi yiuguskiyin. Ɨriig.

27

Sima Pol siirin siyaiiya om komii Roma hiriir nama saiir yani whinapyikiu kwiriigi.

1 Sima bidi boin tibmiigiyim krima siyaii aiirin nu Itari hiriir namana. Mi Pol siya mi kam nhirim hiugripkiikinowidnankai ikim omaka hiuyokiyokaiya saiir mi simar kwiriinam siyaii aiirin. Mi yaii ninii kamim simiir bii nwowiyin Julias mi siya kigriraowidam simiirin. Mi ti inkamin yaii niniiyin siya ti isidin yaii niniiyin om komii Rom hiran inkam komiiyin mi siir isidgin. 2 Mi krima siyaii aiirin om Adramitiam hir yani kwiriinam mi ta siyaiiya ini ti nu komiiyin Esia siir omisisimim simiir gaeya hiriira kikinama. Mi Aristakas siya om Tesalonaika nu Masedonia hiran inkamin siya krimaka yinkin am. 3 Mi iigwira om Saidon hir yamimasuiu. Mi Julias siya Pol siirin ini siyiu miiyik iiirar tirin. Mi siya siir biri nonkwobugin, siir nomiiyau imiir kignakiyamin mi naeisim simiir hir nini hainakiyamin. 4 Mi krima ti om iiir haiburgigim mi ina swoki hiuyanamim. Mi krimiir siyaiiya opudga hugiriyiugika mi krima mhiuisim whirin Saipras siir yaeka yaeka yokigiyam. Mi opuda krimiir bi namitiunika. 5 Mi krima nu Silisia mi Pamfilia sowiir kingiin hiriir iyikrio naidam. Mi krima om whirin Maira nu komii Lisia hir nwowin siir yadu amasuiu. 6 Mi tiki om iiirin kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin siya siyaii ira om Aleksandria hiranki nita saiir kigin mi siyaiiya saeya pi nu komii Itali hiriir namam tirka. Mi siya krimiirin ta siyaiiya saiir asi niugipriiginamkim.

7 Krima ha haiburgigim mi ii kasa rani, siyaii hir kigwai amim. Mi krima miinan miriinaidnikim mi ini om Naidas kingiin tiriira yimbi idniyim. Mi opud komiiya ha hugnaniya mi krima mhiuisim whirin Krit siir hiriir wokmainaidam mi ini mhiu yaekayaeka yakiiyamim. Mi Salmoni idnabin ina yakii owarkinamin. Mi opuda krimiir bi namitiunika. 8 Krima miinan miriinamkim, iiya krima ti mhiuisim siir yaekayaeka nakiiyokiyokiiyama. Mi mhoiiya krima maeyau gaenau kwira miiyika hiuimasu kuwiya, om Lasia kingiin hir nwowa, saiir yaka amasuiu.

9 Mi ii hoimgakim bidi digiyim mi Juda iikamim simiir ii komiiya mi nae sima haiyaeiya iiya ya iriipi hiriinan bidi mi digiya. Mi Pol siya simiir asi boinmimauugin. 10 Ɨni wakaeyim, kima! Ɨi paii rani, pi nam tani mi siyaiiya mi digworaekwo whiekak ikim mi sima sima rani mi krima iriipi hiriinan pi wara mi inkin omainaiinami. Mi kara bidi yinokninkinin. Pol siya hiniina boinkin. 11 Mi kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin

siya Pol siir yai bɨ wakaeyoknakɨn. Nɨingaka. Siya ɨni siyaiiya saiir bɨiyan inkamɨn mɨ saiir nonkwo saɨni ad ɨeya, siya ɨni sowiir yai aiir wakaeyokna ɨskiyɨn. Mɨ sowa boɨn, humba! Nɨmbi nami. 12 Mɨ ta maeyaua tapa krɨma namasua pankɨ nwowi, ɨiya mɨɨyɨk bɨ nwowika. Mɨ sɨma ta maeyaua saiir haiburgigɨm mɨnkɨm. Mɨ sɨma om Finiks hɨriir namam kɨnɨnkɨugɨm. Mɨ ɨiya pankɨ nwowiya dɨgikɨswo mɨ wɨ ha pɨ yamɨn. Mɨ Finiks maeyaua siyaiigɨ namasuwiya, ɨni mhɨuisɨmɨn Krit nɨkɨuwiyɨn ɨni siir pɨda nwowa. Ɨriig.

Mɨ opuda ha hugnaniya mɨ hɨnɨn komiiya whɨi komii solwara hɨrana ɨna hugnatmainaniya.

13 Mɨ opudsɨma, sɨmiir yaɨoyae mɨiya hugnani. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwokɨm sɨma pɨ wadɨeyar sɨbgu iwaoidami. Mɨ sɨma ɨdmɨra siiya komii si nomboru ɨtmaiiya ɨna kiboknainiya. Mɨ sɨma mhɨuisɨm whɨrɨn Krit siir yaeka aiirar kɨkɨnkrɨpkainamɨm. 14 Mɨ bɨri kwakɨmɨmɨnka, opud komiiya ɨna yɨmbiyama. Mɨ ta opuda saiir ɨnɨga whɨinmamaoka, saeya not ɨs ankɨn nɨtka mɨ saeya mhɨuisɨm Krit hɨrankɨ hugnatmainanika. 15 Mɨ opuda ɨni siyaii aiirar yamɨtɨuniya. Mɨ siyaiiya ɨni opud aeyar hughainama. Mɨ krɨma ɨni daogugugiyɨm mɨ ɨni saeyar yanɨnkɨnkrɨpkaiya. Mɨ krɨma maeyau kwɨra asi nakiiyamkɨm. 16 Mɨ krɨma mhɨuisɨm whɨrɨn Koda siir yakii haiburgig mɨ ɨna yamɨm. Mɨ krɨma mɨinan mɨrii naidamkɨm, ta siyaiisɨm ɨra mhoɨi nomborukiyɨtkiya saiirɨn. 17 Mɨ sɨma saiirɨn siyaii komiiya saiir ɨdwo yami haiyɨtkɨn mɨ sɨma ta siyaii komiiya saɨka yɨnkɨn kogrɨnu. Mɨ sɨma nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm nu Libiya hɨran siiyɨnɨn siir niyɨkɨusi mɨ sɨma ta yɨuɨsa koua nɨtkɨna asi whrohaigikɨm. Mɨ ɨni ɨɨndɨmɨɨndɨma yakiidamɨm. 18 Mɨ ɨi gwɨra opud komiiya ɨna swokɨ huga mɨ siyaiiya saeya kairimdiyɨuam hɨnda tɨnda mɨ sɨma sasae digworaekwo nhɨrɨm opa asi nɨtnowidnamaigikɨm. 19 Mɨ ɨi gwɨra krɨma digworaekwo kɨrɨe kɨrɨe nhɨrɨm siyaii aiir nwokaiyɨm ɨna yɨtnowidnamaigiyɨm opa. 20 Mɨ ɨiyɨm kasa rani, krɨma bɨe nauun sowiir kɨg karam nwowɨm. Mɨ opud komiiya ya ɨni hɨriiyar hugkrɨpkaiya. Mɨ krɨma ɨna yaɨngwokiyɨm, krɨma ombudarɨn pɨ hɨriiyar nwomainaiinami.

21 Ɨi kasaka rani, sɨma naemɨn nɨngugu ae karam nwowɨm. Mɨ mhoɨiya Pol siya sɨmiir yɨnsiin okwo boɨnki, kɨma tɨ kamɨm, kɨma kariir yai aiir wakaeyoknakɨswo kara boɨna tɨ mhɨuisɨmɨn Krit siir kɨpi haiburgig. Mɨ ta hɨriinan dimɨna pɨ krɨmiir di yɨmbiyami. 22 Mɨ tapa kara pɨ kɨmiir boɨnmauuwi, kɨmiir kwoɨnɨn kɨrɨeya dwo kɨpi naɨngwo ɨdid, krɨmiir nwɨrkɨ pɨ kɨgugu rani. Nɨingaka. Pɨ siyaiiya sasa nwomainaowidi. 23 Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inkamkɨn mɨ kara siir ɨnɨg ɨiirar hainanikɨn. Mɨ ii nɨiyaka Adi Komii siir paekwosɨmɨn kariir kingiin tɨrar nokwoidniwɨigɨn. 24 Mɨ siya boɨn, Pol, kɨra wɨ kɨpi nɨdid! Kɨra wɨ inkam komiiyɨn Sisa wɨ siir whwonkam ɨda tɨnɨ okwo boɨnɨu. Mɨ Adi Komii siya bɨdi wakaeyɨn kɨriir srɨi aiirɨn. Mɨ waka iikam whɨekakɨm kɨnaka nwowɨm siyaii waraur mɨ sɨma wɨ wara kɨgugu rani. Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya hɨnɨɨna boɨnmauugigɨn, 25 kɨma tɨ kamɨm, kɨma kɨpi nɨdid! Kara Adi Komii siirɨma naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ digworaekwowɨm siya kariir boɨnmɨmauukiyɨm mɨ wɨ sɨpi nɨmbiyami. 26 Krɨma ha dakiyam mɨ krɨma pɨ mhɨuisɨm whɨrɨn pɨ siir namamasuɨuwi. Pol siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.

27 Mɨ ɨiyɨm krɨma nakii waiwaiyɨm ɨuur kwii. Mɨ krɨma whɨi komiiya Edria saiir yɨmbiyam mɨ ɨiya nɨi bopwo kingiin nwowa mɨ kamɨm siyaii

aiir miriiyim simiir kwoinim ina yaingwoidamwiiyim, sima mhiuisim whirin siir kingiin mi owidami. 28 Mi sima idmira siiyani yimboru itmai mi ina hiumiikiuim. Mi ta idmira sima hiumiikiua 120 pida yimbiyam. Mi krima ha swoki amim mi ina swoki hiumii kiuiuim mi pariiga yimbiyam 90 pid. 29 Mi sima ini nidid kwoin yaingwowim. Sima nidid kwoin minsi naingwokim, siyaiiya pi siiya komii sae naeyikiuiuwisi. Mi sima siiya komii komii kwiiyim asi nombomboru itmaigikim ta siyaiiya saiir idao hir. Mi ta siyaiiya ini hirar yakiririra. Mi sima ina sriiyim Adi Komii siirim bieyin pi nimbiidni sasauim. 30 Mi kamim ta siyaii aiir miriiyim, sima pi nidamam tirkim mi sima ta siyaiisima idwo haiyitkina, saiir asi haiyitmai namkim. Mi sima simiir yiksisaenam, krima siiya nhirim pi siyaiiya saiir irib hir nimboru itmaigi. 31 Mi Pol siya kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin siir boin mi ti kamim siyaii tirin wara nwo karam nwowi mi sima whiekakarim wa niuguski. 32 Mi kamim yaii niniiyim sima siyaiisima mhoiiya nomboru kaimikiya saiir id aiir asi nikripkikim mi ya ina yakiiyama.

33 Mi iiya bieyin maskwo kingiin nwoyakwokin mi Pol siya iikam whiekakim simiirin ina boinmaeyakwokin, kima nae ti aeyakwok. Ɨi kasa rani, kima naingwoyimyokim mi kima nae bi naekim, mhiirima nwoyokiyokiigim ti il iuur kwiiyim. 34 Mi kara pi kimiir boinmauugi kima nae nhirim simiir hai mi wi saeya kirie haiginiuwi kimiirin mi kima wi kigugu rani. Niingaka. Kima whiekakarin wi hiriinana swoki o digi wi dimin whirkin kimbu rani. 35 Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya paimirim ini simiir whwonkam ida haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ha niinikimkir priginkiyin mi ina yaeyin. 36 Mi iikam whiekakim simiir kwoinim ini wadieya ywokiyim mi yim iriipa hiriinan, ina mi aeyim. 37 Mi iikam whiekakim krima ta siyaii aiir nwowim iriparin kamarim iuur nwoim mi niinga iuur iriiyar nwir 276. 38 Mi sima nae digiyim mi sima witnidim ina yitmaikiyim whii komii solwara hiriir. Mi simiir siyaiiya pi nwoki bokiyim. Ɨriig.

Siyaiiya ina yimbuwamkiya

39 Mi iiya ha pirkiniuguskiyakwoka mi kamim siyaii aiir miriiyim sima nu iiirin ina kigiyakwokim. Mi sima ti nu iiir bi ninokninkinkim. Mi sima gae komii kwira saiir kigi ina hiriiyar yonakaeyama. Mi saiir hirin siiyin kibiyin whira nwowi. Mi sima saiirim yombointibmiinam, siyaiiya hir naka ikripkiniuim. 40 Mi sima idmir whiekakim sima boritmaimaiyim siiyani ini hirar yikrimkrip priimiigigim. Mi sima wieyinsopin igwira siyaii aiir kindimdiyiugiya saiir nwowin ina hakiyin. Mi sima yiuis komiiya ina yitkinim siyaiiya saiir koua hiriir. Mi sima ha naingwokim, siyaii aiirin pi opud aeya nwoki hugainaiidamim siiyina hiriir. 41 Mi siyaiiya nuyin whirin whii idopwoniya nidwomaiyin siir yaka iyikiuiu. Mi iribin ina yiniyaekin iuguskiyin nua hiriir. Mi idaowin ini opnau hirar ywomaigiyin. Mi hinin komiiya ha nita idao iiir yaki itiuiu mi ta siyaiiya saiir idaowin ina yinkiramkiyin.

42 Mi kamim irim haiiyim simiir kwoinin kamim omaka hiuyokiyokaiya saiir nwowiyim simiir nisomsom aowam naingwokim, pi sima natmaimaikiya ami mipi simbi nidamami. 43 Mi kamim irim haiiyim simiir biiyan inkamin Pol siirsi yaingwoyimiyok. Mi siya simiirin asi nikidugin. Mi siya iikamim kiyaeiyim bii simiir yikrop atmaimai kiyaki, siiyina hiriir. 44 Mi iikamim kiya karamae nwowiyim

yimbi ipii mimirim siyaiiya saiirim hininkin kaiyitikimkirkiyim, yim simiir yonkwosiiskwo migidam. Mi krima hiriinan tirim mi krima whiekakarin ini wadieyar yadu owiuim siiyin hirin. Ɨriig.

28

Pol siya Molta hir nwokin

1 Mi krima wadieya yaki kuwiu. Mi krima wakaeki, ti mhiuisimin
bopwonau nidwomaiyin siir inigin sima hiniina dapi, Molta. 2 Iikamim
ti mhiuisim siir hiranim, sima krimiirin siyiu miiyik iiirar tirkim. Mi
nao ha kinaniyin mi krimiir piuim ini noknoka kinkiyim. Mi sima pae
ha namginim mi sima ina yikiunam, krima nini oni iuwim. 3 Mi Pol
siya paeyar nhirim ina ini iuginkaeyis hainakiyim. Mi siya ha nini
amginiuwin paeya. Mi mipug irin siir piua huua kinkikin mi ina wokitkin
naniniyin. Mi kimidiniya Pol siir indibin siir yaki tipninkin. 4 Mi iikam
ti omin, mhiuisimin siir hiranim, sima mipugin Pol siir indib iiir tipkikiu
kripkaiyin ini siirar kigiyim siya siir indib hirar kiririyin. Mi sima boin
mi tari kamwonkin ti inkamin inkam nisomaowin mi siyairgin. Siya
whii komii solwara hir bi naokin mi Adi Komiiyin siyiu miiyik tiriyin siya
tari siirin pi boriisopi, siya omwai waiyasiyin. 5 Mi Pol siya ti mipug
iiirin, paeya iyarkrip itkaigi mi ini paenau yamikaiyiuwin. Mi Pol siya
biyie bi swoki okin. Niingaka. 6 Mi sima ini hirar ywowim. Simiir
kwoinim ha naingwokim siir indibin pi sipi noniki mi simiir kwoinim ha
mi naingwokim siya pi sipi naowakainami. Mi sima ini hirgugukiyim ii
haruwa rani mi sima ha bi kigikim siir piua ini biyie ywokiya mi sima
yaeya kwoin asi kisina haigigim. Mi sima ina boinim, siya tari Adi Komii
siir paekwosim kirie nwirkin.

7 Mi nu maeyauim ta maeyaua krima nwowa saiir kingiin hir nwowim
ti simiir biiyan inkamin ti mhiuwisimin siir hiranin, siirgim. Mi siir inigin
Pabliaskin. Mi siya ini mairgimairga ywowin krimiiramin mi krimiirin
siya yikiunam, siir omaka hiriir. Mi krima iiyim kwoima ywo siir omaka
hirin. 8 Mi Pablias siir adin makakin ma siir niiya piu huua kini aka mi
mhiinaugi wara mi inkin iugin. Mi Pol siya siirim yam. Mi nhwo siirim
ini kwisiu mi ina sriiyin. Mi siir iina ina yonkwowin siir piu aiir mi siya
ini wadieya ywokiyin. 9 Mi siya hiriinan tirkiyin mi iki iikam nhirim
makakim ti mhiuwisimin siir hiranim, ina yitim siirim, simiir ma imiir
ninimniskii haiginiugiyim. Mi simiirin ini wadieyar ywo haiginiugiyin.
10 Mi sima krimiirin siyiu miiyik asi diriraerar haiginiugikim. Mi
sima digworaekwo kasa bi hauugikim. Mi iiya krima siyaii aiir nani
apni kwiriiyim mi sima digworaekwo whiekakim ina swoki ani apni
haigigiyiukiyim, ta krima nakiidama saiirsi haigigiyiumamauugikim.
Ɨriig.

Mi Pol siya om komii Rom hiriir yimbiyam

11 Mi biiya krima ti mhiuisimin siirin bwanim whoima niki okim.
Mi mhoiiya krima ta siyaii ira om Aleksandria hiranki nita saiir yani
kwiriinam mi ta siyaiiya saiir iniga hiniinga paekwosim niswo itmwoyin
naokainako. Mi ta siyaiiya ti mhiuisimin siir hir nwoka, iiya panki
nwo digiya saiirim mi krima saiir yani apni kwiriinam. 12 Mi krima
ha namim mi krima om whirin Sairakyus hiriir yimbiyam mi krima
hirin iiyim kwoima ywo. 13 Mi krima ti om iiir haiburgigim mi ina
swoki kwiriinamim siyaiini mi om Risiam hiriir yimbiyam. Mi iigwira

krima ha swoki kwiriinamim mi opuda krimiir digiumiiya hugnani mi krimiirin saeya hugainaidam mi ii kwisaka krima Pyutiolai hiriir yimbiyam. 14 Mi krima ti omin iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigiu. Mi sima boin, kima wi krimaka tir nwowi iiyim iriiyar kwis mi mhoiiya krima simiir haiburgigim mi ina yani kwiriinamim siyaiini om komii Roma hiriir namim. 15 Mi om komii Rom hiran iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir wakaenaniyim, krima bidi yimbiyamim mi sima ina yitim maeyaua nae haiginiya Apias krimiir nini kigniyim. Mi nhirim krimiiramin omaka ouumim whwonkaiiyim simiir hir ini kigni krimiirin. Mi Pol siya simiir kigwinin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirin mi siir kwoinin ini kirieya ywokiyin.

Pol siya yai win kibiya om komii Rom hir boinmimauugin.

16 Krima om komii Rom hiriir yapninopkainam mi sima Pol siirin yapa omaka yokmwin whwonkai, siir kigriraowam. Ɨriig.

17 Ɨiyim kwoima yamki mi Pol siya Judan iikamim, simiir inkam komii komiiyim ti omin siir hir nwowiyim simiirim yikiuna, sima maeyau kwiruwa namwoniyim. Mi sima ha namwoniyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ti nomiiyauim! Kara dimin whir bi tirbugin krimiir isidin siir nikworinuim mi krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiuim kara simiir bi nanugaugaugin. Sima kariirin om komii Jerusalem hiran omaka maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiirin whisariiyar hiugripkiikikaigin. Mi sima tapa kariirin om komii Rom tiran inkam komii komiiyim kimiirim asi nikropkikim. 18 Om komii Rom hiran iikamim sima kariir yaiya saiir wakaeyim mi sima ina yinokninkinim kara dimin whir bi tirbugin mi sima kariirin pa nisomao rani. Simiir kwoinim kariir niuguskiyama naingwokim. 19 Mi Juda iikamim sima kariir niuguskisi nanugaugaugim mi kara yaeya siyiu whir karamaeka. Mi kara inkam komii Sisa siirim namim asi naingwokin, kariir yaiya siya wakaeyim. Mi kara Juda iikamim simiirin yai kwir boin hiuriyiuwim whaowae. 20 Mi kara kimiirin hiriinansi nikiunakin. Kara kimiir kigam naingwowi mi yai kimiir boinmimauuim wara mi naingwowi. Kara ta yai aiirin minim boinmauugin inkamin Isrel hiran iikamim sima nwokwokinin siirim. Mi kara minam naingwo tibmiigin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi siya bidi yimbiniyin. Mi sima kariirin ti wieyinsopin hiriinansi kogrinugin. Pol siya hiniina boinkin. 21 Mi sima boinki siirin mi krimiirin Juda hiran inkam nwirki bi win hauugikin yokwoni krima kiriir ninokninkinim. Mi krimiir nomiiyauim nu Judia hiranim sima krimiir bi boinmimauunikim yai bibiyie kiriir nigbumbuwamin. 22 Mi krima kiriir yaiyim simiir wakaeyam naingwowi krima bidi yinokninkinim omom omoman iikamim, sima ti isidin kira namasuwin siir nigbumbugim. Sima hiniina boinkim,

23 sima iiya kwira yimbingi mi iikam whiekakim ta omaka Pol siya nwowa sima saiir namkim, nugaka namkripkaiyakwokim mi ini naiowaka nhingigiyim. Mi siya simiirin yai win kibiya saiir saiira boinanaekin, iiya Adi Komii siya kigriraowana iikamim simiir. Mi siya yai nhirim Moses siir siyiu aka nwowim, simiir boinmimauugin. Mi profet inkamim biiya sima win boinkiyim Jisis siir saiir wara yinkin boinmimauu. 24 Iikam nhirim siir yaiya saiirin ina yaingwo tibmiiyim mi nhirim bi naingwo tibmiikim. 25 Mi sima kwoin whiruwa bi nwokim mi nhirim sima asi namkim. Dimusi rani, ta yaiya Pol siya hiniina boinkiyin,

Adi Komii siir naeyiuin bidi yikopsisirkiyin profet Aisaia siirin. Mi Aisaia kimiir brougae wanwiyaeyim simiirin hiniina boingik.

26 Kira ti am iki iikamim simiirim mi simiirin pi hiniina boiniu, kima yai aiirin wa wakae mi kima wi saiir yaimwo aiir ninokninkin tani. Mi kima siirin wa kigi mi kima wi siir kig ninokninkin tani. Niingaka. 27 Ti iikam isidin, simiir kwoinin bidi hiugimkikiunamim mi simiir wiin minim yai wakaesi boriisopi. Mi simiir nhwowim bidi kwisnamim mi sima kwisnam karamaekiswo mi wa pi yanao kigomokin mi wiin minim yai bidi pi mi wakaeyin. Mi simiir kwoinim ta yaiya saiir yaimwo aiir bidi pi yaingwowarkai. Mi simiir kwoinim, wa kisina haigi mi sima wi kariirima pi swoki iti mi simiir wi kara ninimniski haiginiugi.

Adi Komii siir naeyiuin hiniina boinkikin mi Aisaia siya yokwo asi winkin. 28 Ta Pol siir yai aeyairga niki boiniyokiyokiiama. Siya boin, kima dinokninkin, ta mii miiyika Adi Komii krimiir Wanin siya minkika krimiir ninimiskii hainakiyim. Siya bidi yikropkiyin iikam nhirim Judan iikam tani simiirim mi sima wi nwoki wakaeyoknaim. 29 Mi iiya Pol siya ta yaiya saiir boin digiyin mi Juda iikamim sima ina swoki amim mi sima sima yai prasae bi ninkin wamwarkii boiniugim.

30 Mi Pol siya biewiyo whisa ywo, ti om iiirin mi ta omaka siya whwonkaiya siya saiirin ina sain taraoin mi iikamim siir omaka nii apririr boinaeiyim, siya simiirin pi wadieyar nwowini. 31 Mi siya iiya Adi Komii siya kigriraowi iikamim mi digworaekwo ikim, simiir boinmimauugin. Mi siya iki iikam whiekakim simiirin Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir yai aiirar boinmimauugin. Mi yaiyim siya boinmimauuwiyim, siya bi nimprio boinmimauugin. Niingaka. Siya ini idowiiyar boinmimauuwamin mi inkam nwirkin saiir nikiduamin wi dig nwo rani. Niingaki, niingakiinga. Ŧriig.

ROM

Mi iiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim om Rom hiranim simiiramin mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuiu. Siya tariigina minam warar ninkin winkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyieki naokingugunankaiyim sima Jisis siiraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginiuim Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin hiiniya nirioninkinin siirin krimiirsi naokin rirmiiya krimiir nwowaiginiuwim dimin biyieyim simiirsi. Moses siir siyiu komiiyin iikam imiirin wi rirmiiya siya nwowaiginiu rani. Niingaka. Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Ta yokwowa mii whiekakim Adi Komii siya nimbinim aposel Pol siya miriiyam simiir boinka

1 Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram winkika. Kara Jisis siir miiyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwin okwo haiginiugin mi kariirin siya bidi yimbinin Adi Komii krimiir Wanin siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

2 Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yimbinin ti siir yai miiyik miiyikim iikamim simiir boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiiya dimin whirki kimbu karamae nwowiya saiir winki. 3 Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Krais siir yaiga, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kiingin yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin. 4 Adi Komii siya bidi yiisiimauuin, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yiisiimauu iiya siya siirin ie hirankin hidninsiin idwowin. Jisis siya Adi Komii siirgisiirar yinisimkin Adi Komii siya siirin minsi tirkin siir naeyiuin dimin whirki bi kimbugin. 5 Adi Komii siya kariirin Jisis Krais siir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Krais siya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibmiiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam. 6 Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranim kimiirim wara bidi yimbinin mi siya kimiiram bidiyar mi ikiunan, kima Jisis Krais siir yinisim timi inkin o.

7 Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi Komii siiram naingwokwonanaeiyim kimiiram asi winkika. Mi siya kimiir bidi yimbinin kima siir iikamkim. Kara minam naingwowi, krimiir Adi Komii mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais sowa wi krimiirar nwoki tirim dimin miiyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamair aei aka. Friig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kigam naingwokin.

8 Kara biiyin pi ta yaiya saiir niki boini: Hinda tinda sima kimiirin hiniina haigiririr boini, kima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo

tibmiiyan iikamkim. Mi Jisis Krais siir inig iiirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir. 9 Kara Adi Komii siir mii aiir miriiyin mi kariir kwoin komiiyin ina yaingwokiyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir boinmimauuim. Mi Adi Komii siya ina ninokninkinin kariirin iinokiinokin siyar whinkinsiis haiginiuwikin iiya nhwo kara kwisboiniyim. 10 Mi iinokiinokin kara Adi Komii siiramar sriiigin, siya kariir whinkinsiis haiginiuwim mi ii nhirim kara siyiugaki niuwi kimiiramin wa nwoki itim kimiir kigimin. 11 Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamin ina naingwokiinin mi kara dimin miiyikim kimiir hauuwam mini, Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim mi ti dimin hiriinanim wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwi kirie kima nwowim. 12 Saeya hiniinga, kimiir naingwo tibmiiya saeya kariir kinsiis haiginiuim mi kariir naingwo tibmiiya kimiir mi kinsiis haiginiuim. Mi ti hiriinan siyiuin siya wi krimiir whiekakar nwoki kinsiis haiginiu irkakim.

13 Ti nomiiyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin ii whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin dimin whirki nipiyaokii rani. Kara iikam nhirim Juda iikam tani simiir bidi whindiriraerarin mi sima ini naingwo tibmiiyan inkamkiin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan whindiriraerarimar naingwokin. Mi iriipi hiriinan kimiir waraurin wi naekaka niki owim. 14 Adi Komii siya kariir bidi yimbinin siir yai win kibiya saiir boinmimauuim nu Grik hiran iikamim dimin taeminki naokingugunankaiyim mi iikam nhirim nu whiranim dimin taemin karamaeyim simiiram mi iikamim ninokninkin whiekak karamaeyim simiiram warar. 15 Mi ti dimin hiriinanim, kara iikamim om komii Romanim kimiiramin simiirsi nikwokrimkripnaniyam tirkin Jisis Krais siir yai win kibiya saiir warar nanaakninkiiyim. Iriig.

Ta Krais siir yai win miiyika saeya kiriekaka.

16 Kara ta Krais siir yai win miiyika saiirsi bi nididgin. Niingaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir kirieka, iikamim wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiisi. Ta yaiya saeya bii Juda iikamim simiir hiriir yam mi mhoiiya saeya Juda iikam tani simiir hiriir yam. 17 Mi Krais siir yai win kibiya saeya krimiir niisiimauuga Adi Komii siir yipiki hiniina niisiimauuin siya dimin whirki bi kimbugin siya dimin miiyikim krimiir diriraerarim simiir. Mi siya iikamim krimiirin dimin whirki kimbu karamae inkam asi dapkim mi iikamim krima wi iripa mhii kwoin saika ninkin owi. Adi Komii siir yaiya saeya hiniina boinka, ta kimiir naingwo tibmiiya saeyar dapi kimiirin Adi Komii siir whwonkam idan, dimin whirki bi kimbugim mi kima wi omwaiya waiyayokiyokii. Siyiu whir karamaeka. Niingaki, niingakiinga. Iriig.

Ta yaiya iikamim Adi Komii siir yai aiir haimriyiuim simiir siyiu imiir boinka.

18 Adi Komii siya ninomor kou hir nidwowin siir om iiir. Mi ta siir io yaiya saeya wi nimprio rani saeya wi idowiiya nimbini iikamim digiumii siir yai aiir haimriiyiuim simiir mi iikamim dimin biyie tiriiyim ta Adi Komii siir yai win miiyikiina ini simar ikworimdinukiya. 19 Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yiisiimauuin siir dimintaemin whiekakim simiirin mi sima wa pi sibgu inokninkinin. Mi Adi Komii siya simiirin bidiyar sibgu iisiimauuin. 20 Bidi bidiniyarin Adi Komii siyar nonkwokwowim digworaekwo whiekakim simiir mi ta iiya saiir hirankar nitiyokiyokiiya mi tisi tariinanar namwoniyin. Mi iikamim ti digworaekwowim siya

dirɨraerarɨm sɨmiirɨn ha pɨ kɨgnɨnokninkɨnɨm mɨ sɨma Adi Komii siirɨn ha pɨ yɨnokninkɨnsasaeyɨn tɨ digworaekwo ɨmiirsiyar. Ya hɨniinga, sɨma digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm sɨmiirɨn wa kɨgi mɨ sɨma siir whwonkamɨn wɨ kɨg rani. Mɨ sɨma wa nwokɨ kɨgnɨnokninkɨnɨm siir kɨrɨe komiiya ɨinokɨinok nwoyokiyokɨiiya saiirɨn. Mɨ sɨma hɨniina boɨn karamaeka, krɨma Adi Komii siir bɨ nɨnokninkɨnkɨm mɨ krɨma siir ɨnɨg ɨiirɨn wa hainan tani. Niingaka. 21 Sɨma ɨna nɨnokninkɨnɨm Adi Komii siya ɨna nwowɨn mɨ sɨma hɨniina naɨngwo rani, siya Adi Komii kiingɨn mɨ sɨma siir ɨnɨg ɨiir bɨ hainanikɨm mɨ siir bɨ boɨn wadɨekɨm. Niingaka. Sɨmiir kwoɨnɨm pɨ whaowaekɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk bɨ nwokɨm. Sɨma habwhaowaenan nwokɨm. 22 Sɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi sɨma digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir bɨdi yɨnokninkɨn dɨgɨm. Niingaka. Sɨmiir kwoɨnɨm ɨni habwhaowaenan ywowɨm. 23 Mɨ sɨma Adi Komiiyɨn naonam karamae nwowiyɨn digɨumii siir haimrɨiyɨugɨm mɨ sɨma siir ɨnɨg bɨ hainankɨm. Mɨ sɨma kɨmɨdiniya dɨmɨnɨm inkamkar nonkwokwowiyɨm sɨmiir ɨnɨg ɨmiir hainan tɨ uruwai, siyaowai, ɨpiyɨn, mɨ ɨt mɨ mɨpug mɨnɨm mɨ wraisupai wraisupai ɨkɨm.

24 Mɨ Adi Komii siya sɨmiir haiburgɨgɨn mɨ sɨmiirɨn, sɨmiir siyɨu biyɨeyɨn siya kiyainamkɨm. Mɨ sɨma siyɨu biyɨeyɨn siiram nikwokwo nanaeikɨn, ɨraka nwɨraka ɨrɨpa pɨu nwowamɨn. 25 Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma Adi Komii siir yaimwo aiirɨn digɨumii bɨdi haimrɨiyɨuɨm mɨ sɨma pɨ yaeya nɨksɨsae yaiyar haii. Mɨ sɨma pɨ dɨmɨnɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm pɨ sɨmiir ɨnɨg ɨmiir swokɨ hainani. Mɨ sɨma pɨ Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir hainan tani, yɨpɨkɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiir nonkwokwowɨm. Niingaka. Siyaɨrgɨn wadɨekɨ wadɨeyɨn mɨ iikam krɨma siir ɨnɨg ɨiirarar hainan, ɨinokɨinokɨn.

26 Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn siyɨu biyɨeyɨn siir hɨrar haiburgik mɨ sɨma ɨni siyɨu biyɨe tɨri siyɨuɨn siirar yapɨm. Mɨ sɨmiir wigɨm, sɨma siyɨuɨn ɨrɨpa pɨu sɨmiir kam aka nwowiyɨm ɨni yɨmiiyɨunamɨm mɨ sɨma ɨrɨpa pɨu kɨmɨdiniya wig nhɨrmaka ɨnɨ owou. 27 Mɨ kamɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinanar mɨ tɨr, sɨma ɨrɨpa pɨu sɨmiir wig ɨmaka bɨ nwokɨm, sɨmiir kwoɨnɨn ɨrɨpa pɨu inkam nwɨraka nwowam nikwokwokɨm mɨ sɨma siyɨu biyɨe sɨma sɨmar yɨnwo anwona. Mɨ Adi Komii siya sɨmiir asi tɨrbugɨkɨn, tɨ siyɨu hɨriinan sɨma tɨrɨn siirsika. Yɨo tɨ hɨriinanɨn yɨo dɨmɨn karamaeka.

28 Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm Pɨ boriisopi sɨmiir kwoɨnɨn Adi Komii siiram nwowɨm mɨ siir digworaekwo ɨkɨm. Mɨ siya sɨmiirar kɨgnɨnkɨnki mɨ sɨma ɨni sɨmiir kwoɨnkar yaɨngwo dɨrɨraerar namɨm tɨ siyɨubiyɨekɨ siyɨu biyɨe kɨɨn ɨiirɨn mɨ sɨma wɨ siyɨumwoni nap rani. Niingakɨ, niingakɨinga. 29 Sɨmiirɨn tɨ dɨmɨn biyɨe biyɨe hɨniinɨm sɨma bɨdi yaokɨngugunankaiyɨm. Digworaekwo whɨekakam naɨngwo mɨ kwoɨn biyɨe biyɨe iikam nhɨrmiyam naɨngwo mɨ kɨgmar mɨ nɨnkɨnwamwarkɨi boɨn, nɨksɨsae yai boɨn, inkam nɨsomao, kwoɨn inkam nwɨram niwɨtpaomai inkam nhɨrmi boɨnikikasna. 30 Mɨ whɨsariiyar haigirɨrɨr boɨn mɨ ɨo whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mɨ inkam nwɨrnisi kɨginiyokna karam nwo mɨ sɨmamar naɨngwona mɨ dɨmɨnpai dɨmɨnpai sɨma tɨraraowam mɨ yopii adni yai nantamyɨriyɨr. 31 Mɨ siyɨu mwoni nap karam nwo mɨ nɨmbin aiir nɨkrɨmkrɨp mɨ inkam nhɨrmisi naɨngwoyɨmiyok karam nwo mɨ nhɨrmaka nomboɨn ii ae karam nwo. 32 Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨkɨn siya hɨniina boɨnkɨn, iikamɨm hɨriinan siyɨu biyɨeyɨm sɨmiir tɨri yɨo daonam. Sɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm mɨ sɨma tɨ siyɨu biyɨeyɨn siirɨn ɨni

hiriiyar tiryokiyokiiyamin. Mi ti hiriinan siyiuin sasa rani. Niingaka. Sima ini hindara yiininopkainamim mi iikamim ti hiriinan siyiu tiriyim sima simiirin pa mi ikboinmamairi. Ɨriig.

2

Yaiya Adi Komii siya hidiya ya ninokninkin wadiekiwadieyairga

1 Juda iikam kima Juda iikam tani, simiir simiira priiboin hiuriiyiunanaei, siyiu biyieyim sima tiriiyim simiirsi, kima hiriinan kipi boin. Dimusi rani, wim kima iki siyiu hiriinanin kima boiniyim simiir, siirar mi tirikim. Mi kima simiir boini mi ta yaiya wi kimar swoki kwaeyopkwonaei. 2 Mi Juda iikam kima bidi yinokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi kipa kipa hid rani, siya krimiirin wi hiriinankinar hidi. Mi ti iikamim, ti hiriinan siyiu iiir tiriyim, Adi Komii siya simiirin, wi siyiu miiyikimiiyik iiirar nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ta siya hindana saiir bwamkibwamin wi wadieyar namki. 3 Kima iikamim ti hiriinan siyiu iiir tiriiyim simiir boinhiuriyiuwiyim mi wim kima ti hiriinan siyiu biyie iiirar mi tirikim. Kima paniina naingwowi, kima wi digar nwowi, iiya Adi Komii siya iikamim simiir nonkwobumbuninkinana, simiir dimin biyieyim simiirsi, ha? Niingaki, niingakiinga. 4 Pi paniina tiri, ha? Adi Komii siya kimiirin wi hiriiyar naingwoyimiyokyokiyokiii mi siya kimiiramin wi ii haruwa nwo rani mi siya kimiir dimin biyieyim asiima bi niki diriraerar bumbu sasauwikin. Niingaka. Mi hiriinanki niuwi mi kima Adi Komii siir siyiu miiyikin siir dimusi kiyopsibgii. Mi Adi Komii siya ha naingwowi krimiir kwoinin ti kisina haigi mi siya kimiirin wi ti hiriinan siyiu iiirsi tir haiginiuwi. Mi kima tari ninokninkin tani, aniya? 5 Kimiir kwoinim bidi yinkisaiowaeyim mi kimiir kwoinim paniinsi kisina haigisi. Mi ti hiriinan siyiuin, wim kima kimiir dimin biyie imiir haingiriyiu haigin ii raraoinami. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siya kimiir io yaiyim wi hiriiyar mi haiginonkworinukripkai, siya wi haiginirkii rani ti dimin biyieyim kima haingiriyiu haiginmimirim. Mi ta iiya Adi siya kimiir dimin biyieyim wi haniingi nitkiigiigii mi siya iikam kimiirin wi haniingi nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. 6 Adi Komii siya iikamim, simiirin irira nwinwira, wi siyiuin sima tirin, wi siir hiriinan yamdiyar swoki hidi. 7 Mi iikam nhirim sima miinan miriinanaei siyiu miiyik iiiramin, Adi Komii saika sibgu idwowanin ninomor kou hir mi sima wi inig komiigak nwowi mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiiyin siya wi nonkwobumbuninkin tani. Adi Komii siya wi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiiyin iinokiinok wi ti iikam imiir hauuwi. 8 Mi iikam nhirim yim simamar naingwonaei mipi yaimwo aiir haimriiyiugigi digiumii mipi siyiu biyie iiir diriraerar nami mi Adi Komii siir kwoinin ti iikam hiriinanim simiiramin wi haugihauga whiyie mi siya simiirin wi haniingi nonkwobumbuninkini. 9 Mi mhoiiya Adi Komii siya wi hik kimpipisu komii iikam whiekakim siyiu biyie tiriyim wi simiir naninkiniuni. Bii wi Juda iikamim siyiu biyie tirim simiir mi mhoiiyin wi iki Juda iikam tani hinda tindanim siyiu biyie tirim simiir. 10 Mi Adi Komii siya wi iikam whiekakim siyiu miiyik tiriyim, wi nidwo miiyik mi inig komiigak mi iripa niingwomamair aei wi simiir hauuwi ninomor kou hirin. Bii siya wi Juda iikamim simiir tiri mi mhoiiya Juda iikam tani hinda tinda nwowim simiir warar. 11 Adi Komii siya ha bi naingwowikin,

iikamim inig komiikakim, sima mi iikamim inig karamaeyim yim sima. Niingaka. Kima ini hiriinan kimar ywowim. Mi siya irira nwinira kimiirin wi dininim kima tirim wi simiir digar mi sibgu hidaiginiuwi.

12 Iikamim Juda iikam tani mi sima Adi Komii siir siyiu komii iiir bi ninokninkinkim mi sima siyiu biyie ha tirkim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi nwo rani. Niingaka. Siya simiirin wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Mi Juda iikamim simiirin niingaka. Sima Adi Komii siir siyiu iiirin ina ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tiri mi Adi Komii siya simiirin wi ti siyiu iiirsi boinwokiyop natkaigi. 13 Iikamim Adi Komii siir yai aiirin hindara wakae kimaigiyim mi Adi Komii siya simiirin wi ha boin tani, sima iikam miiyikim. Niingaka. Iikamim siyiu komii iiir wakaeyokna apiyim, ti hiriinan iikamim simasimargim Adi Komii siya nikiuwanim iikam miiyik. 14 Mi iikamim Juda iikam tani, tinda tinda nwowim, Adi Komii siir siyiu iiir ninokninkin karam nwowim, sima diminin simiir kwoinkar naingwokiyin, pi siyiu miiyik siirar mi tiri. Adi Komii siir siyiu komii ieya boina saiir hiriinan siyiuin, yio krimiir niisiimauugin. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin dimin iki wadieyin mi piki hiniin dimin iki biyieyin. 15 Mi siyiu hiriinanin sima tirin yio simiir kwoinauin Adi Komii siir siyiu komiiyin ini haniin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi simiir kwoin ieyar niisiimauuwi, piki hiniin dimin ikin wadieyin mi piki hiniin dimin ikin biyieyin. Mi hiriinanki niuwi, simiirin ini simiir kwoin ieyar nowomwarkaiyiuim. 16 Mi mhoiiya ii komiiya, yaimin dimin imiir hidana Adi Komii siya wi Jisis Krais siir boinkii, ti kwoinpai kwoinpaiyim, iikamim hinda tindanim simiir kwoinau kwirii idwokaiyim, simiir kinawhiyimiyie itkikinam. Mi siya simiirin wi ti digworaekwo imiirsi boinwokiyop natkaigi. Mi ti digworaekwowim, sima wa nimbiyami mi Adi Komii siir yai win kibiya kara boinmimauuwiya saeya ta hiriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamim mi siyiu komii ikin simiir boin aeya

17 Juda iikam sima ha naingwowi, Adi Komii siya mi kima, kima iripar nongwomamair aeikim. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi kimiir bopwowa paeki bi namai ikougin mi Adi Komii siya ti siyiu komii siir yaiyim kimiir hauugiyim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi, aniya? Niingaka. Mi kima kimiir inig imiirar hainaniyim, kima pi ha boini, nim krima Adi Komii siir iikamkim. 18 Kira Adi Komii siir kwoin iiirin siir bidi yinoknинkinim. Mi kira ina hid ninoknинkinin piki hiniin dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin miiyikin, kira siyiu miiyik iiirar napikin. Dimusi rani, sima kiriirin Adi Komii siir yaiya yinisimar nowomwarkaiyiukin. 19 Kima hiniina naingwowi, Adi Komii siir yaiya kima saiirin ninoknинkin miiyikakim mi kima iikamim habwowhaenan nwowim simiir aknainan niisiimauuwam mini Adi Komii siir yai miiyika saiirin, ha? Mi kima siyiu miiyikin siir niisiimauuwam mini mi sima kimiir nwoki wakaeyoknam. 20 Kima hiniina naingwowi kima digar nwowi, iikamim habwhaowaenanim simiir nowomwarkaiyiuwim Adi Komii siir dimin miiyikim simiir, ha? Mi kima iikamim yinisim sapisapnan Adi Komii siir dimin miiyikim simiir nowomwarkaiyiuwam mini mi kima simiir sibgu owomwarkaiyiuwamar naingwowi Adi Komii siir dimin imiirin. Dimusi rani, kima hiniina naingwowi Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiir bidi yinoknинkinkiinin. Mi sima wi kimiir hiriinana nwoki owim, ha? 21 Niingaka. Kima iikam nhirim simiirin

ha nowomwarkaiyiuwigin, Adi Komii siir dimin imiirin mi kimakima nowomwarkaiyiuna dimusi nwowi, ha? Kima ha boinikim, kima hii kipi tauae mi tari hii kimar tauaeikim, aniya? 22 Kima hiniina boinikim kima hii wig iraka kipi nanae mi kima hiriinan siyiu iiir bi tirikim iyie? Niingaka. Mi kima pi boriisopi iikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyim. Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae hainakikim. 23 Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima ha boinikim, krima Adi Komii siir siyiu iiirin bidiyar yinokninkinin. Mi kimar taouugaikin ti siyiu komii iiirin, yio ti hiriinan siyiuin kima Adi Komii siir inig iiir haigin ikworinugin. 24 Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiirar mi boinka, iikamim Juda iikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda iikamkiinim kima niisiimauugim, simiirin.

25 Kaimwoka, iiya kima yinisim sapisapa nwowa mi sima kimiir miois aiirar kitiyopnir haiya yio wadiekin ti hiriinan siyiuin, siyiu komii siyar boinkin. Mi kima ti siyiu komii iiir haigin ikworinuwi mi sima kimiir miois imiir bi kitiyopnir haigim, iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. 26 Mi kamim simiir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam iikam nokdap haiginiuwi mi ti iikamim sima wi kamim miois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi. 27 Kaimwoka, kima Juda iikam kiinim, wim kima kimiir mioisim bidi kitiyopnir haiyim mi iriipi hiriinan, kima ti siyiu komiiyin siir haiyim mi iinokiinokin kima ti siyiu iiir bi wakaeyoknaeikim. Niingaka. Mi iikamim Juda iikam tani hinda tindanim sima simiir mioisim bi kitiyopnir haigim mi sima Adi Komii siir siyiu iiirar wakaeyoknakim. Sima yai wi kimiir boin hiuriiyiu boini. 28 Mi kimiir yopiiyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir hirar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda iikamkiin hiriinansi nikiu rani. Niingaka. 29 Mi iikamim Adi Komii siir siyiuin siir yaimwokiyaimwowa simiir kwoinau nwokaiya saiir sibgu apiyin, yim simakisima Juda iikam kiinim. Mi ti hiriinan siyiuin kwoin ara sima priinaingwo tibmiiyin yio ina Adi Komii siir naeyiuin kimiir miois imiir kitiyopnir haiiyim ini hiriinan ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyiu komiiyin biiya Moses siya winkiyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi iikam nhirim sima ti hiriinan iikamim wi simiir inig imiir hainan tani. Niingaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramin wi nhami nhami naingwokwonanae rani. Ɨriig.

3

Siyiu biyie siya wi siyiu miiyik iiir nikwowaisii rani.

1 Kima paniin paniina naingwowi Juda iikam wadie kimar yowiski mi iki Juda iikam tani yim miiyik rani, iyie? Mi ti kimiir siyiuin miois kitiyopnir haiiyin, siya wi kimiirar whinkinsiis haiginiuwi iyie? 2 Ɨni mi owin, yio hiriinan siyiuin yio dimin karamaeka, yio kimiir whinkinsiis haiginiugin, biigibiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya siir siyiuin Juda iikam kimiir hauugin kima ninokninkinam mi kima siir napim. 3 Kaimwokikaimwoka, Juda kimiir iikam nhirim ti Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiya saiir siyiu iiir nap karam nwowim simiirin wi paniina tiri mi Adi Komii siya wi digiumii siir yai aiirar haimriiyiuwi, aniya? 4 Niingaki, niingakiinga! Iikam whiekakim ti nu iiirar

nwoirkakim, sima niksisae yai boini mi Adi Komii siya wi niksisae yai wara boin tani, yio wi yaimwokiyaimwo imiirarar boin iski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii siirin hiniina boinka,

iinokiinokin iikamim yai kiriir boinhiuriiyiuwiyim mipi kirar swoki atkin okwonaowidi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, kiriir yaiya ini kaimwokikaimwowar ywowa.

5 Mi ta iiya Adi Komii siya krimiir dimin biyieyim, simiirsi nonkwobumbu ninkini, iikamim sima kigninokninkinam mi sima wa naingwowi, Adi Komii siya dimin whirki bi kimbuwikin. Mi krima wi paniin paniin boini, ha? Mi inkamin ha boini, kiya, siya krimiirin siyiu miiyik bi tirkin mi krima wi kwoin whiruwa siir kwoin iiirarar nwoki, aniya? 6 Niingaki, niingakiinga, Adi Komii siir siyiuin siya dimin whirki kimbuwikiswo mi siya iikam imiirin wi paniin paniina pi sibgu hidin, ha?

7 Mi ta kariir niksisae yaiya saeya Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiirin idowiya nwowaiginiugi mi inig komiigak siir nwowaiginiuwi mi siya kariirin dimin biyiekak inkam dimusi swoki dapi mi kariirin wi yamdi dimusi swoki tirbuwi, ha? 8 Mi ini mi owin, krima wi hiniina boini, humbaie, krima siyiu biyie tiri mi iikamim sima wi Adi Komii siir inig iiir nwoki hainanim. Mi tari hiriinan siyiuin ini wadie siya ywowim, aniya? Niingaki, niingakiinga. Mi iikam nhirim sima kariirin hiniina nikbumbuwikim, Pol siir yaiya saeya hiriinanairga. Mhoiiya Adi Komii siya wi yamdi simiir diriraerarbumbuwi ti hiriinan kamim mi siya simiirin wi siyiu wadiekiwadie iiirar tirhaiginiuwi. Ɨriig.

Inkam miiyik nwir karamaeka. Niingaka.

9 Mi krima wi paniin paniina naingwowi, ha? Mi tari iki iikamim Juda iikam tani, simiir kwoinim ini Juda iikam krimar ywowiskiyim, ha? Niingaki, niingakiinga. Kara kimiirin pi hiniina boinki, Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim, ti nu iiir nwowim hinda tinda krima hoimgakarin, siyiu biyie kinar tiriikim. Krimiir kwoinin siyiu biyie tiramin, siyar kiyai. 10 Tiki yaiyim, yim yaimwokiyaimwo imairgim. Bidi bidiniyarin, kam nhirim sima winkiyim Adi Komii siir yaiyim, Yokwo Komii Samni, sima hiniina winboinkikim,

mi krimiir nwirniyin, Adi Komii siya wi ha boin tani, dimin whirki bi kimbugin. Niingaki, niingaka. Krima hoimgakarin, siyiu bibiyieyan iikam kinairgim. 11 Krimiirin inkam nwirki ninokninkin tani, pi hiniin dimin ikin, kaimwokikamwo nwowin mi Adi Komii siir mi inokninkinam naingwowin mi siir wakaeyoknam. 12 Iikam whiekakim sima Adi Komii siirin digiumii bidi haimriiyiugigim sima ini dimin biyie tiran iikam ywowim. Nwirkinwirki siyiu miiyik bi tirkin. Niingaki niingaka. 13 Yai bibiyieyim, sima boiniyim, ini ieyin inkam haingikaiiyin, si budwakii whakiiyin, ini siir hiriinan ywowin. Sima niksisae yai kasa bi boinkim mi ti yai bibiyie hiriinanim sima boiniyim iikam imiir yim ini mipugni bigi pikiiyim mi ururа ha kinamiyin, ini hiriinan ywowim. 14 Ɨinokiinokin sima yai bibiyie arar boinanaei iikam imiirin. 15 Sima bi kimiminikim mipi iki iikam nhirim io simiir nwowi mi simiirin pa mi isomsom aokaokii. 16 Maeyau mauyauim sima namiyim, sima digworaekwo imiirin pi haniingin nonkwobumbuninkingigi mi mi iikamim sima pi hik prasae hai

rani, simiirsiyin. 17 Sima iikam nhirmi bi ninki amasuwikim iripa nongwowamair aeyam. Niingaka.
18 Sima Adi Komii siir inig iiir hainanam bi naingwowikim; yipiki inkam komiigi komiiyin.

19 Mi krima ina ninokninkinim, digworaekwo whiekakim siyiu komii siya boinim mi iikamim sima wi siyiu komii siir aowa nwoki owim. Mi inkam nwirkin ha boin karamaeka, kara inkam wadiekin. Niingaka. Krima iikam whiekakim maeyaumaeyauwanim Adi Komii siir whwonkam idain dimin biyie bidiyar tirbuwim. Mi Adi Komii siya krimiirin wi ti siyiu komii ieya boinwokiyopnatkaigi. 20 Mi ta hiriinan saiirsika krimiir nwirki nwirki Adi Komii siir siyiupai siyiupaiyim simiir bi napkin mi Adi Komii siya krimiirin wa ha dap rani, dimin whirki bi kimbukin. Niingaka. Adi Komii siir siyiu komiiyin siya siyar niisiimauugin, krimiirin. Inkamin siyiu biyie tiriyin. Ɨriig.

Iikamim Krais siir yai aiirim naingwo tibmii wi iikam miiyik sima nwowi.

21 Mi tariinanin Adi Komii siya krimiirin idowiiya bidi ywokiyin, yipikin siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowin. Mi yio ti dimin siyiu komii saika bi namasugin. Niingaka. Yio ini sa ywowin mi yaiyim Moses siya bidiya winkiyim mi profet kamim sima mi winki ikim, sima ti dimin iiir winboinkikin. 22 Tiki siyiu miiyikin siya hiniingin, iikamim Jisis Krais siir yai aiirim naingwo tibmiiyim, ti iikamim sima Adi Komii siya dapiyim dimin whirki bi kimbugin. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiiyim Adi Komii siya simiirin wi iikam miiyik nikiuwi. Adi Komii siya wi hiniina naingwo rani, wim kima Juda iikamkim mi nim krima Juda iikam tani. Niingaka. Yio ti hiriinanin dimin karamaeka. 23 Iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima dimin biyie bidiyar tirim mi Adi Komii siya wi simiir irni nwirni hainan prapras rani mi simiirin wa boin tani kima iikam wadiekim. Niingaka. 24 Adi Komii siir naingwoyimiyoka krimiirin hindara priihaugikin Jisis Krais siya naowa iikam simiir dimin biyieyim simiirsi mi krimiirin saeyar nanmai-warkainakim Setan siir iinankin. Mi Adi Komii siya wi ta hiriinan krima naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram, wi saiirsiya dapikiuwi dimin whirki kimbu karamae. Mi ti dimin hiriinanin bi sainikin. Niingaka. 25 Adi Komii siyar nikrop iuungikin Krais siirin, nu tir nauuni aoniyam, sibsibin inkamkin nisom inkin imiiyaeiyin, Adi Komii siiram siir hiriinan. Mi siir nhieya ha naokiinaiini mi krimiir dimin biyie biyieyim wi saeyar haiyoprimdiyiumiigii, iiya krima siiram naingwo tibmii. Adi Komii siya hiriinan minam tirkin krimiirin, krima wa nwoki inokninkinim siya dimin whirki bi kimbugin. Mi bidi bidiniyarin iikamim dimin biyie tiriyim, Adi Komii siya simiirsi naingwoyimiyokim mi siya simiirin bi nonkwobumbuninkinkin. Dimusi rani, Jisis siirin wi siya nikrop iuungii, simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyimiigiyam. 26 Jisis Krais siirin siyar nikrop iuungikin nu tir nauuni aoniyam mi iikamim sima nwoki kigninoknikinim, siya dimin whirki bi kimbugin. Mi iikamim Jisis siir yai aiir sibgu wakaeyokna apim, siya krimiir dimin biyieyim hiriinansi haiyoprimdiyiumiigikim. Mi siir whwonkam ida siya krimiirin wi iikam wadie asi nikiuwi.

27 Mi wi paniina tiri, krima wi krimiir mii miiyikim simiir inig imiirar ti hainan, ha? Niingaka. Tiki mii miiyik miiyikim, krima miriiyim

krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ sima haiyoprimdiyɨumiigi rani. Niingaka. Jisɨs siir yai aiiram naingwo tibmiiyɨn siyɨuɨn, siya siyaɨrgɨn krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨn. Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn tɨ hɨriinan siirsi nɨkɨuwɨkɨn dimɨn whɨrkɨ kimbu karamaeyɨn. 28 Krɨma dɨnokninkɨn, iikamɨm Jisɨs Krais siir yai ɨmiiram naingwo tibmiiyɨm, kwoɨn whɨruwa nwokiyɨm sima simaɨrgɨm Adi Komii siya nɨkɨuwiyɨm dimɨn whɨrkɨ kimbu karamae, siya krɨmiirɨn tɨ mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm krɨma mɨriiyɨm, siyɨu komii siir siyɨu ɨmiir krɨma napiyɨm, simiirsi bɨ dapikɨn, dimɨn whɨrkɨ kimbu karamae. Niingaka. 29 Kɨma paniina naingwowi mɨ tari Adi Komiiyɨn Juda krɨmiirarar Adi Komiigɨn, aniya? Mɨ tari ɨkɨ Juda iikam tani simiir Adi Komii wara rani, aniya? Niingaka. Siya ɨkɨ Juda iikam tani simiir Adi Komii waraɨrgɨn. 30 Dimusi rani, Adi Komii siya ɨkɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm, krɨmiirar Adi Komiigɨn. Kamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr haiiyɨm mɨ ha naingwo tibmiiyɨm Jisɨs siir yai ɨmiir simiir Adi Komiigɨn mɨ kamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr hai karam nwowɨm mɨ ha naingwo tibmiiyɨm Jisɨs siir yai aiir, siya simiir Adi Komii wararɡɨn. Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm yɨm sima, Adi Komii siya dapiyɨm, dimɨn whɨrkɨ kimbu karamae. 31 Mɨ krɨma ha naingwowi iikamɨm Jisɨs siir yai ɨmiir wakaeyokna aingwo tibmiiyɨm, ya ɨni komii saeya ywowa mɨ kima wɨ paniina naingwowi, siyɨu komii siir yaiyɨm Moses siya wɨnkiyɨm, yɨm dimɨn komii rani, aniya? Niingaka. Tariinanɨn tɨ digworaekwowɨm, yɨm siyɨu komii siir siyɨumwokɨsiyɨumwoɨn siir nanaaknɨnkii haiginiugɨn. Ɨriig.

4

Adi Komii siya dimɨn whɨrkɨ kɨmbukaramɨn Ebraham siir dapkɨn.

1 Ebraham siya krɨmiir hɨriinan inkamaɨrgɨn mɨ siya Juda iikam krɨmiir brougaekɨn. Mɨ krɨma siirɨn wɨ paniina naingwowi mɨ siya Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn siir siyɨuɨm paniin paniina hɨuɨmɨkainakɨn, siir whɨnkɨnsiis haiginiuwamɨn, ha? 2 Mɨ kaimwokɨ nɨuwi, Ebraham siya siyɨu komii siir siyɨupai siyɨupaiyɨm simiir sibgu api mɨ siirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kimbu karam tɨ dimɨn ɨma nwowi mɨ siya siir inɨg ɨiirɨn wa tɨ hainan. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir whwonkam ɨdaɨn Ebraham siya wɨ dimɨn whɨrkɨ kimbu karamaeyɨn wɨ ta hɨriinan saiirsi nwo rani. Niingaka. 3 Yokwo Komii saeya Ebraham siirɨn hɨniina boɨnka, Ebraham siya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiir wakaeyoknakɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn dimɨn whɨrkɨ kimbu karamae saiirsiyar nɨkɨugɨn 4 Krɨma ɨna nɨnokninkɨnɨm, inkamɨn inkam nwɨrni mɨi mɨriiyɨn mɨ umɨr ha haiiyɨn ta mɨiya siya mɨriiya saiirsi mɨ tɨ hɨriinan umɨrɨm siya haiiyɨm, siya tɨ inkamɨn siirɨn hinda bɨ sɨb hauugɨn. Niingaka. Yɨo mɨiya siya mɨriiya saiirsi haiigɨn. 5 Mɨ inkam nwɨrkɨn siyɨu komii siir mɨi aiir mɨrii karamae nwowi mɨ Adi siya ha kɨgi, siya ɨni siir yai aiiram naingwo tibmii kiinɨm mɨ siya tɨ iikamɨm dimɨn biyɨekɨ naokingugunankaiyɨm ɨmiirɨn wɨ ha dapi dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbukɨm. 6 Mɨ biiya Devidɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan yaiya saiirar mɨ wɨn boɨnkikɨn. Adi Komii siya krɨmiir mɨiyɨm simiir bɨ kɨgikɨn. Niingaka. Mɨ inkamɨn siyɨu komii siir yaiyɨm simiir sibgu ap karamae nwowi mɨ ɨiya Adi Komii siya siirɨn dimɨn whɨrkɨn kɨmbu karamae ha nɨkɨuwi mɨ yɨo siya maɨrgɨmaɨrga dwo. 7 Yaiya biiya Devidkɨ si wɨn boɨnkiya yokwo Samni, siya hɨniina wɨn boɨnkikɨn,

iikam whiekakim simiir dimin biyieyim Adi Komii siya haiyoprimdiyiumiigiyim mi yim sima mairgimairga dwo.
8 Mi Adi Komii siya iikamim siyiu biyie napim simiirin wara kinawhiyiemiyie boin karamae nwowi mi simiir boinwokiyopnatkaigi karam nwowi, yim ti iikamim mairgimairga dwo.
9 Mi tari Juda iikam miois kitiyopnir haiiyim simasimar ti mairgimairga, aniya? Iyie? Niingaka. Mi tari Juda iikamim miois kitiyopnir hai karamae nwowim yim sima ha timi mairgimairga, aniya? Krima Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yaiyim simiir ti sibgu naingwo saeya hiniina boinikim, dimusi rani, Ebraham siya Adi Komii siiram naingwo tibmiigin mi Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugin. 10 Mi Ebraham siya ini paniina ywowin Adi Komii siirin ti dimin whirki kimbu karamae naingwowin, ha? Mi siya tari miois bidi kitiyopnir haiyin. Niingaka. Siya miois bi niki kitiyopnir haigin mi Adi Komii siya siirin ha bi dapkin dimin whirki kimbu karamae mi ta saiir mhoiiya, siya miois haniingin kitiyopnir hai. 11 Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Ebraham siya Adi Komii siiramin saiirar naingwo tibmiigin. Mi Adi Komii siya ta saiirsiyar dapikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi siya kamim miois kitiyopnir hai karamae nwowim simiir brougae asi nwokin. Mi ta simiir naingwo tibmii mi kwoin whiruwa sima nwowa Adi Komii siirim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir kwoinairga asi naingwo daphaiginiugin simiirin dimin whirki bi kimbugim. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. 12 Mi siya iikamim ti tariinan nwowim miois kitiyopnir haiiyim krimiir brougaekin. Mi siya ta miois krima kitiyopnir haiiya krimiir brougae saiirsi bi nwokin. Niingaka. Dimusi rani, krima siir yai aiiram naingwo tibmiigim biiya siya mi tira saiir hiriinan. Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Adi Komii siya siirin, siir naingwo tibmii aiir siya nikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Ɨriig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim simiirga

13 Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mi iikamim Ebraham siya mi siir yinie ikim, simiir nimbingik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebraham siirin, siyiu komiini siyiu siya sibgu apa saiirsi bi nimbingikin. Niingaka. Siya siirin siir naingwo tibmii aiirsiyar nimbingikin. 14 Mi Adi Komii siya iikamim siyiu komiini siyiuin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mi siya ti iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiirin wi paniina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mi ti simiir naingwo tibmiiya mi ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani. 15 Dimusi rani, krima dinokninkin siyiu komii siir siyiuin, yio krimiir dimin biyieyim simiir niisiimauugin Adi Komii siya yipiki ti siyiu iiir niinikibiri wi siirsi nonkwobumbuninkini mi ti siyiu komiiyin siya nwo karamkiswo mi wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

16 Ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim, iikam krima haiyam, krima simiirin wa haii. Dimusi rani, krima siiram naingwo tibmiigim. Yio siir siyiu komii iiir napni dimin tani. Niingaka. Adi Komii siya ti digworaekwowim krimiirin hindarar prii hauugin, siya hiriinan minsi

tirkin, siya siyiu miiyik krimiir tir haiginiugin. Mi ti Ebraham siir isidin, krima wi ti digworaekwowim simiir haii. Yio krima krima rani. Niingaka. Ti digworaekwowim biiya siya nimbinim, wi iki iikamim hinda tindanim, yipiki siiram naingwo tibmiiyim, wi simiir warar ninkin hauuwi. Ya aknainan krimiir niisiimauuga biiya brougae Ebraham siya tira saiir hiriinan. 17 Yokwo Komii saeya Ebraham siirin hiniina boinka. Kara Adi Komiigin, kara kiriirin wi iikam whiekakim hinda tindanim wi simiir brougae nokmwin ohaiginiuwi. Mi Ebraham siya krimiir biigi biiyan brougae asi nwokin. Dimusi rani, krima siir yai aiir wakaeyokna apkim. Siya ti Adi Komii iiirimin minam naingwo tibmiigin, iikamim naokaowim simiirin wi siya swoki hidninsiin idwowi mi sima wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi digworaekwowim, siya boinim nimbini karam nwowim, yim wa mi imbiyami. 18 Ebraham siya ini warar iki whaowaeyin, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wi paniin paniina nimbiyami mi siir naingwo tibmiiya ha naingwowi, ti digworaekwowim wa nimbimbiiyami. Siya hiniina naingwo tibmii, siirin wi Adi Komii siya nokmwin okwo haiginiuwi, iikam whiekakim hinda tindanim simiir brougae nwowam. Adi Komii siya Ebraham siir boinki Ebraham mhoiiya kiriir isidin wi kasakasa nwo rani. 19 Ebraham siir biewiyim, kamairim iriiyarnanairgim, (100) mi siya ha naingwowi, siya wai biyie bidi ywowin, siir naoni iiya ini kingiin nwowa. Mi siir wiga Sera saeya iriipa hiriinan waibiyie bidi mi owa, saeya wi yiiniekak nwo rani. Mi siir naingwo tibmiiya, siya naingwo tibmiiya Adi Komii siir yai aiiram mi dimin taemin whiekakim ya kinisu karamaeka. 20 Siya ha bi naingwokin, ti diminin Adi Komii siya nimbinin siir, siya wi tir tani. Niingaka. Siya hiniina bi naingwokin. Mi siir kwoinin bi naingwo owouugin Adi Komii siir yai aiirin mi siya Adi siirin hiriiyar mi okboinprapras mi siya hiriiyar yaingwo Adi Komii siya siirin yinisim yinkamiyinin wa hauuwi. 21 Ebraham siya ha naingwo aingwo tibmiigin, Adi Komii siir kirieya wi digar nwowi mi siya kwoin whiskak bi nwokin. 22 Mi Adi Komii siya Ebraham siir naingwo tibmiiya hiriinan kigiyin mi siya siirin dimin whirki kimbu karam asi nikiugin. 23 Ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowa, Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karam Ebraham siirara biri boinkin. Niingaka. 24 Ta yaiya krimiir warar boinka, Adi Komii siya wi krimiir warar nikiuwi, dimin whirki kimbu karamin. Dimusi rani, krima siiram naingwo tibmiigim, yipiki Jisis Krais siirin siya hidninsiin idwokin ie hirankin krimiir Yaowae Adin ninomor kouwanin. 25 Adi Komii siya Jisis siirin nua tiriirin minam nikropki iuugikin nu tir nauuni aoniyam krimiir dimin biyieyim simiir haiyopridiyiumiigiyim. Mi Adi Komii siya siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwo mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karam asi nikiuwi. Ɨriig.

5

Adi Komii siya kimiirin dimin whirki kimbu karam dapaiginiugin

1 Krima iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiikim mi ta hiriinan saiirsika, ta ii aiirin Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam saiir nikiuwi mi krima wi iripar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti digworaekwowim krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siya tirkim krimiiram. 2 Mi iiya krima Jisis Krais siirim naingwo

tibmiiyim mi ti siyiuin Adi Komii siya bidi haiwaokiyin krimiir siyiu iiir niiyok haiginiuwiyin krima Adi Komii siir naingwobumbu aiir haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika, krima wi dimin iiiramar nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair aeyokiyokiikaeyamam. 3 Mi krima ti dimin imiiraram kipi mairgimairga. Niingaka. Krima hikpai hikpaiyim krimiir nimbiniyim, simiiram warar timi mairgimairga. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim, krima hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim krimiir mhii kwoinim wi simar kinsiis haiginiuwi. 4 Mi krima kirie hiriinanar nwoyokiyokiii mi diminpai diminpaigi krimiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi hiriinanki niuwi krima wi Adi Komii siya nimbinim diminpai diminpaiyim wi simiiramar nikwokwonanaeikaigi. 5 Mi krima hiriinan naingwo tibmii mi krimiir naingwo tibmiiya saeya wi kigugu iuguski rani. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siya naeyiu miiyikin krimiir bidi hauugiyin. Mi Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir mhii kwoinau nwoki okiyim. Mi hiriiyar nwoyokiyokiii mi krima wa ninokninkinki ti Adi Komii siya nimbinim dimin taeminim krimiiram wa nimbiyam kiini.

6 Mi krimarin ini kirie karamaeyar ywowim, Adi Komii siir wh-wonkam idain, dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi iiya Adi Komii siya nimbingiya Jisis Krais siya naowana, iikam hinda tindanim dimin biyie biyieyim simiirsi, simiir whinkinsiis haiginiuwam. 7 Mi tari krimiir nwirki siir piu aiirsi bi naingwoyimiyokin inkam miiyik nwirnisi naowim. Aniya? Niingaka. Mi inkam wadieyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin mi inkam nwirki siiram naingwokwonanaei, ini mi owin, ti hiriinan inkamin siyar mi owim siir hik aiirsiyin. 8 Mi krima iikam miiyik rani. Mi iiya krima dimin biyieyakar niki owim mi Jisis Krais siya ini krimiirsiyar mi aowin. Ti hiriinan siyiuin Adi Komii siya krimiir niisiimauugin, siya krimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. 9 Krais siyar nao iskikin krimiirsiyin mi siir nhieya ha naokiinai-iniya mi krimiirin ini saeya yiinaki iskiyin. Mi ta hiriinan saiirsiyar nikiugin, Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi kima paniina naingwowi, siya tari kirie karamaekin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, dimin biyie biyieyim krima tirim, simiirsi nanmaiwarkainaei, mhoiiya Adi Komii siya iikam biyieyim simiir nonkwobumbuninkini, ha? 10 Biiya krima iikam miiyik miiyiknan bi nwokiyamkim, krima Adi Komii siir sau omom nwokim. Mi siir yinisimin Krais siyar naowin mi krimiirin iripa siyar yinkiamasu haiginiu Adi Komii saikan. Mi tariinanin, krima tisi Adi Komii saikar nongwomamair aeyim mi krima bidi yinokninkinkiyim mhoiiya krimiirin wi Adi Komii siya nikiunami ninomor koua hiriir. Dimusi rani, Krais siya ie hiranki minam ninsiin idwokin krimiir whinkinsiisam. 11 Ta sasa rani. Niingaka. Dimin whirin krima saika nongwomamair aeiya yio siya, krimiir Adi Komii wadiekiwadieyin. Dimusi rani, ti dimin miiyik miiyikim krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya tirkim krimiirin Adi Komii saika ninkiamasu haiginiugin. Ɨriig.

Ta yaiya Adam Krais sowiir boinka.

12 Krima dinokninkin bidi bidiniyarin, biigi biiyan inkamin ti nu iiir nwowin Adam siyar tirkin, dimin biyieyin mi siya ina yaonamin. Mi siyar tirkiya dimin biyieya ina yiisininkikinkiya kii auni haniin iki iikamim hinda tinda nwowim simiir. Mi nim krima iriipi hiriinan

warar mɨ aowi. Dimusi rani, nɨm krɨma siir kɨgna tɨrkɨm tɨ hɨriinan siyɨuɨm. 13 Siyɨu komii siir siyɨuɨn bɨ nikɨ ɨmbiyamkɨn tɨ nu ɨiirɨn mɨ dimɨn biyɨeya ya ha nwoka. Mɨ Adi Komii siya dimɨn biyɨe sima tɨrɨm simiirsi panɨinsi boɨnwokiyopnatkaigisi. Dimusi rani, siya tɨ siyɨu komiini siyɨuɨm Moses siir bɨ nikɨ hauugɨn, siya wɨnam. Mɨ sima siyɨuɨn Adi Komii siir wakaeyoknaeiyɨn, siir panɨinsi yɨnoknɨnkɨnsi. 14 Iikam nhɨrɨm siyɨu komii saɨka bɨ nantamyɨryɨrkɨm Adam siya nantamyɨriyɨra saiir hɨriinan mɨ tɨ naoni siyɨuɨn ɨni sima warar mɨ ɨnkɨn ɨniyopkwona. Adam siirɨn aknaɨnan mɨn ɨisiimauugɨn Jisɨs siir, yɨpɨkɨn mhoɨiya nɨtanɨn. Mɨ naoni siyɨuɨn Adam siir hɨrankar nwob-wakainaniyɨn ɨni Moses siir tɨrar yadɨgniyɨn. Mɨ tɨ naoni siyɨuɨn Adi Komii siyar boɨnkiyɨn ɨni iikam whɨekakɨm sima warar mɨ ɨnkɨn ɨniyopkwonan. 15 Mɨ dimɨn biyɨeyɨm Adam siya tɨrɨm mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya prɨihauuwɨm sima ɨripa rani. Nɨingaka. Krɨma bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnɨm iikam whɨekakɨm wa naokaowi yɨm dimɨn biyɨeyɨm Adam siya tɨrkiyɨm simiirsiyar naokaowi. Mɨ krɨma ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm, Adi Komii siya krɨmiiram nhami nhami naɨngwokwonanaei rani mɨ ta siir naɨngwoyɨmiyoka krɨmiirɨn hindara prɨihauugikɨn. Dimusi rani, tɨ dimɨnɨn tɨ ɨnkam nwɨruwan Jisɨs Krais siyar tɨrkɨn. Mɨ ta naɨngwoyɨmiyoka, ya whwomoni rani, ya ɨni tɨ dimɨn biyɨeyɨm Adam siya tɨrɨm simiir haibura. Mɨ ta naɨngwoyɨmiyoka ya iikamɨm siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm simiir dimɨn biyɨeyɨm simiir haiyoprimdiyɨumiigika. 16 Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨn, tɨ ɨnkam nwɨruwan Adam siyar tɨrki ɨskiyɨn Adi Komii siya ha boɨnkikɨn iikam whɨekakɨm wɨ sima warar nɨnkɨn ɨniyopkwonaei, tɨ naoni nonkwobumbunɨnkɨna. Mɨ tɨ ɨnkam nwɨruwan Jisɨs Krais Adi Komii siir naɨngwobumbuwa saeyar nɨmbingikɨn, iikamɨm simiir dimɨn biyɨeyɨm simiir haiyoprimdiyɨumiigiyam. Mɨ dimɨnɨm Adi Komii siya tɨrɨm, yɨm Adam siirɨn simaka bɨ namasugɨn, yɨm ɨni simakɨsimar ywowɨm. 17 Mɨ tɨ ɨnkam nwɨruwan Adam, siyɨu biyɨe sasar tɨrki ɨskiyɨn mɨ ta dimɨn biyɨeya iikam ɨmiirɨn ɨni ini hanɨin saeyar kwɨrii ɨdwokaigiya mɨ tɨ siyaɨrgɨn iikam ɨma naokaowiyɨn siyɨuɨn. Mɨ tɨ ɨnkam nwɨruwan Jisɨs Krais siir mɨiya Adi Komii siya iikam ɨmiirɨn ta naɨngwoyɨmiyoka hin-dara prɨihauugiyam tɨri. Mɨ siya simiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nɨkɨuwi mɨ sima nɨnomor kou hɨrɨn, wɨ wadɨeyar nwokɨ ongwomamaɨr aekiyamɨm ɨinokɨinokɨn. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm simiirɨn wɨ simar kɨgɨrkaki. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ tari Jisɨs Krais siir mɨiya ɨni Adam siir siyɨuɨn siir haiburɨn.

18 Mɨ bɨdi bidiniyarɨn, tɨ ɨnkam nwɨruwan Adam, siyɨu biyɨe siyar tɨrki ɨskiyɨn mɨ Adi Komii siya ha boɨnkikɨn, iikam whɨekakɨm wɨ sima warar nɨnkɨn ɨniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbunɨnkɨna. Mɨ ɨni hɨriinankɨnar ywowɨn mɨi mɨiyɨka tɨ ɨnkam nwɨruwan Jisɨs Krais siya mɨriiya. Mɨ iikam whɨekakɨm, yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm Adi Komii siya simiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nɨkɨuwi. Mɨ sima wɨ wadɨeyar sɨbgu ongwomamaɨr aekiyami, ɨinokɨinokɨn. 19 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn tɨ ɨnkam nwɨruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyɨryɨrkɨn. Mɨ siyɨu biyɨe ha tɨrkɨn mɨ tɨ siyɨuɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨn ɨni iikam whɨekakɨm sima warar yɨnkɨn hugiyɨskainan mɨ yɨm sima ɨni tɨ ɨriipɨ hɨriinan siyɨu biyɨe siirar mɨ tɨriyokiyokɨiyamɨm. Mɨ tɨ ɨnkam nwɨruwan Jisɨs siyar sɨbgu wakaeyokna apɨskiya siir yai aiir mɨ Adi Komii siya iikamɨm, yɨpɨkɨn Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm simiirɨn

dimin whirki kimbu karamae asi nikiugim.

20 Adi Komii siyar hauugin siir siyiuin iikam imiirin, simiir dimin biyieyim simiir niisiimauuwam, sima kasakasa rani. Mhoiiya Adi Komii siya simiirin dimin miiyik miiyik imiirar yiisiimauu mi ti dimin miiyik miiyikim ini ti dimin biyieyim sima tirim simiir haiburin. 21 Mi ti dimin biyieyim sima tirim, iikam imiirin ini ini haniin simiir warar yinkin kwirii idwokaiyin. Mi siyiu whirin, Adi Komii siya niisiimauuwin yio hiniingin, siir naingwoyimiyoka iikamim simiirsi mi siya mi tirkiya krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miiya Jisis Krais siya tira mi krima wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Ɨriig

6

Krima Krais saika bidi yaonamim

1 Mi kima paniina naingwowi, ha? Krima siyiu bibiyie whiekakar ti diriraerarnanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi nwoki naingwoyimyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyieyim wa nwoki haiyoprimdiyiumiigiyim, aniya? Niingaka. 2 Krima ini inkam wiirnan ywowim. Mi krima siyiu biyieyim simiir bidi haiburgigim mi krima wi ti siyiuin siir swoki apmimin tani. Niingakiniingaka. 3 Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biiya krima Krais saikar nitinakiugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais haiginiuwim ya tariigina ini Krais saika naonamni haniin ywowa. 4 Sima krimiir bidi baptais haiginiuim mi ta sima baptais haiginiua ya ini krais saika naoni haniin ywowa. Mi Adi Komii siir kirieya Jisis Krais siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi ti hiriinan siyiuin nim krima iriipi hiriinan ie hirankar mi insiin idwokim. Mi ini omwaiyar mi waiyam mi krima wi siyiu miiyik miiyikim simiirarar napi.

5 Yio ini ti siir kirienan ywowin. Biiya krima Krais saikar niki amasukikinim mi saika niki inkin aonam. Mi mhoiiya krima saikar namasukikini mi krima wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii siir hiriinan. 6 Krima bidi yinokninkinim, krimiir biiyan kwoin biyieyin yio bidi yaonamin paeyin hiiniya nirioninkinin siir, Jisis Krais saika. Siya dimusi bi naonamkin, siya minsi naokin, ti kwoin biyieyin krimiir nipiyaokiiiyin dimin biyie tiram, siirin wi Adi Komii siyar nwoki onkwobumbuninkinim. Mi hiriinanki niuwi, ti kwoin biyieyin krimiirin wi siya kiyopiyaokiinam tani siyiu biyie tiramin. Niingaka. 7 Mi inkamin naonamiyin siir hiriinan nwowiyin inkamki mi ti siirin saeya bi swoki boinwokiyopkaigiikin swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. 8 Ɨhi, kaimwoka, krima Krais saika bidi yaonamim mi krima hiriiyar naingwowi, 9 Krima bidiyar yinokninkinim, iiya Jisis Krais siya naonama mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwokiya ie hiranki siirin wi saeya swoki nonkwobumbuninkin tani. Niingaki, niingakiinga 10 Jisis Krais siya kwirkikwiruwa minam naokin dimin biyieyim iikam ima tirim simiirsi. Mi tariinanin siya ina nwowin mi Adi Komii siir dimin taeminim ta mii kwiruwa siya saiirar mirii digi iskiyin, ini siyar yanaakninkii haiginiuin. 11 Mi wim ti hiriinan kwoin iiirar timi aingwo, wim kima ini naoni piunan ywowim kimiir biiyan kwoin biyieyin yio bidi yaonamin mi siya wi kimiir swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. Kima Krais Jisis saika bidi yamasukikinim mi krima omwai di waiyayokiyokiii, krima Adi Komii siirsiyar waiyaiyokiyokiii.

12 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn kɨntɨmtɨnu. Mɨ kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir kwoɨn ɨeya tɨram naɨngwowiyɨm sɨmiirɨn haɨmiisɨma kɨpi swokɨ kiwaki. 13 Mɨ kɨma kɨmiir ɨga ɨin mɨnɨm dimɨn biyɨe tɨram kɨpi kiwaki. Niingaka. Mɨ kɨma kɨmiir pɨu ɨrkaka, Adi Komii siirarar hauugi ɨski, siya siyar nwokɨ kɨgraɨrao ɨrkakɨm mɨ krɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk tɨramɨn wɨ siyar nwokɨ whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm. Mɨ wɨm kɨma ɨni naoni pɨunan ywowɨm, kɨmiir Adi Komii siyar hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn ɨe hɨrankɨn. Mɨ kɨma, kɨmiir pɨu ɨrkaka siirarar hauugi ɨski. 14 Kɨmiirɨn nu tɨran dimɨn biyɨeyɨm sɨma kɨpi swokɨ ɨpiyaokɨi. Niingaka. Dimusi rani, kɨma siyɨu komii siir siyɨuɨn siir aowa nwo rani. Niingaka. Kɨma wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwoyɨmiyoka saiir aowar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn mɨ dimɨn biyɨeyɨm wɨ krɨmiir niyopakaiyɨu rani. Niingaka. Ɨriig.

Krɨma siyɨu mɨiyɨk ɨmiir sɨbgu ap

15 Mɨ krɨma pɨ dimu tɨri, ha? Mɨ krɨma siyɨu komii siir haiburgi mɨ krɨma Adi Komii siir naɨngwoyɨmiyoka saiir aowa nwowi mɨ krɨma dimɨn biyɨeyɨm wɨ hɨriiyar pɨ tɨryokiyokɨikaeyamɨn, aniya? Niingaki, niingaka! 16 Kɨra tɨ dimɨn ɨiir bɨdi yɨnoknɨnkɨn kɨinɨn. Mɨ ɨiya kɨma inkam nwɨrniyam kiwakiiyɨm mɨi siya mɨriiyam mɨ kɨmiir kouwɨn pɨ kou siyar mɨ owi mɨ kɨma siirar timɨ wakaeyokna mɨrii mɨ kɨma dimɨn biyɨe ɨmiiram kiwakii mɨ kɨmiir kouwɨn wɨ sɨmar mɨ owi mɨ wɨm kɨma wɨ sɨmiiramar mɨ mɨrii. Mɨ kɨma Adi Komii saɨka aru aru ha nwokii mɨ kɨma ha natɨsɨr whaowae kaiyɨuwi mɨ kɨma wɨ hindara kɨgugu ɨuguski. Mɨ Adi Komii siya ɨni kɨmiir kou nwowɨn mɨ kɨma wɨ siiram mɨrii mɨ siir whwonkam ɨdaɨn kɨma wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Mɨ kɨma wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨikaeyami. 17 Bɨiya kɨmiir kouwɨn dimɨn biyɨe ɨmar nwokɨm. Mɨ tariinanɨn kɨma Adi Komii siirɨn boɨn wadɨe prasae kɨpi nwoki. Dimusi rani, tɨ dimɨn hɨriinanɨm siyar dɨgɨuguskikɨm mɨ tariinanɨn kɨma yaiyɨm sɨma boɨnmɨmauuwɨm Jisɨs Krais siirɨm sɨmiir wakaeyokna, sɨmiir bɨdi wakaenonkworɨnuwɨm. 18 Mɨ ɨiya kɨma dimɨn biyɨe saiir ɨinar nikɨ owa mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn saiirar nanmai-warkainakɨn. Mɨ tariinanɨn kɨma ɨni siyɨu mɨiyɨkɨn Adi Komii siirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨn, ɨni siir nwowɨm. 19 Kara kɨmiiramɨn ɨkɨ yai boskwonauwanɨm sɨmiir boɨnam bɨ nɨtkɨn. Dimusi rani, kɨma Adi Komii siir digworaekwowɨm sɨmiir bɨ nɨnomoknɨnkɨn dɨgɨm. Mɨ bɨiya kɨma nikɨ kiwakiya mɨ kɨmiir ɨga ɨni hɨnda tɨnda ikɨ okwokiyɨm. Tɨ siyɨu biyɨe hɨniinɨm sɨm tɨram, hɨi nanae mɨ hɨi tauae mɨ ɨkɨ siyɨu bibiyɨe nhɨr ɨkɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kɨma mɨ kiwakii mɨ kɨmiir ɨga ɨinɨm wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirar tɨri.

20 Mɨ bɨiya kɨmiirɨn dimɨn biyɨe ɨmar niyopakaiyɨuwa mɨ wɨm kɨma rɨrmiiya bɨ nwokɨm siyɨu mɨiyɨkɨn siir aowa. Niingaka. 21 Mɨ bɨiya tɨ digworaekwo biyɨe biyɨeyɨm kɨma nikɨ tɨrkaiyɨuwɨm mɨ tariinanɨn kɨma ɨni nɨdidgak swokɨ amwoɨuɨm. Mɨ tɨ digworaekwo hɨniinɨm sɨma kɨmiir bɨdi whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm, aniya? Niingaka. Yɨm tɨ hɨriinan siyɨu bibiyɨeyɨm yɨm sɨma, kɨma kɨgugu ɨuguskiyanɨm. 22 Mɨ ɨiya dimɨn biyɨeyɨm sɨma kɨmiir kou nwowa mɨ tariinanɨn kɨmiirɨn Adi Komii siyar nanmaiwarkainakɨm. Mɨ ɨni mɨ owɨn, kɨma siir aowa mɨ owɨm. Mɨ hɨriinan ha mɨ owi, kɨma wɨ saɨkar nongwomamaɨr aekiyami ɨinokɨniinokɨn. 23 Mɨ kɨma dimɨn biyɨeyɨm sɨmiiram kiwakii, siyɨu biyɨe kɨma tɨram mɨ mhoɨiya kɨma wɨ dimu dimɨn haii, ha? Tɨriigɨnɨm, yɨm

kimiir swoki onkwobumbuninkin iuguskii, Adi Komii siya ti inigak nwoyokiyokiiiya saiirin hindara priihauugikin iikamim yipiki krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim mi saika nitinakiuwim. Ɨriig.

7

Mhii wini siyiugin

1 Ti akamim, kima siyiupai siyiupaiyim bidiyar yinokninkin digim. Mi ti yaiyim kara mi boinmimauuwim kima simiirin bidi mi inokninkinim. Mi iikam kimiir kouwin ini siyiu komii siyar yowiskiyin mi siya kimiirin wi nokpaoki rani. Niingaka. Wi kimar naobudgi. 2 Kara boiniyio yai kwira pi kimiir boini siyiu komiiyin yio hiniina boinkin, iiya wig saiir kamin omwaiyar niki waiyaeiyin mi saeya siyakar dwo. Mi iiya siya naonami mi ti siyiu komii siir siyiuin saiirin wi siya nikidu rani. Niingaka. 3 Mi saiir kamin ha niki owi mi saeya inkam nwirni piu ha nini owouwi mi siyiu komii siya ha boinkin, ta wig hiriinana ya kam nwiruwani wig rani. Niingaka. Mi iiya saiir kam ieya naonami mi saeya kam nwirni piu ha nini owouwi yio ti hiriinan siyiuin yio yai karamaeka. 4 Ti kariir akamim wim kima ini siyiu hiriinanin kara nikri boinin ini siir hiriinan ywowin. Wim kima Krais saika namasukikinim mi ini paeyin hiiniya nirioninkinin siya naonamin ini saika yinkin aonamnan ywowim. Mi wim kima ini naoni piunan ywowim mi ti siyiu komii siir siyiuin wi kimiir haiginikou rani. Mi wim kima ini Adi Komii siir yowim yipikin Jisis Krais siir hidninsiin idwowin ie hirankin. Mi wi hiriinan saiirsiyar mirii siir mii miiyik miiyikim. 5 Biiya krima, krimiir kwoin imiirar napkim mi ti siyiu komiiyin dimin taeminim sim nikiduwin mi krimiir kwoin iiirin siyar swoki kiyainamkin, siyiu bibiyie tiramin. Mi mhoiiya ti siyiu biyieyin krima tirin, krimiirin wi siyar swoki onkwobumbuninkin haiginiuwi mi krima wa kigugu iuguskii. 6 Mi iiya krimiir kouwin ti siyiu komii ieya nwowa mi krimiirin Adi Komii siyar ini anmaiwarkainaki. Mi krima hiriinana nwokiswo mi krima wi naoni piunan pi ywowin ti siyiu komii siirsiyin. Mi ta Adi Komii siiram krima miriiya, ya krima miriiya biiyan siyiu komii siir yai aeya boinkiya ya saiir hiriinan tani. Niingaka. Krima Adi Komii siiramin siyiu winin siir mirii siir naeyiu ieya boinkiyin. Ɨriig.

Dimin biyie saeya nonkwobumbuninkin haiginiugin

7 Mi krima pi paniin paniina boini, ha? Mi krima wi hiniina boini, siyiu komiiyin, yio ini biyieki biyie ywowin, iyie? Niingaka. Mi siyiu komii siya krimiir niisiimauu karamkiswo diminim siyiu bibiyie tiriyim simiirin mi krima wi paniina pi yinokninkinin, piki hiniin dimin ikim siyiu biyie tiriyim mi piki hiniin siyiu ikin, siyiu miiyik tiriyin, ha? Mi siyiu komii siya krimiirin hiniina boinkikiswo, kima inkam nwirni diminam kipi kigmair mi krima wi paniina pi yinokninkinin. Ti diminin, siya dimin biyieki niuwi, ha? Krimiirin siyiu komii siyar niisiimauugin. 8 Mi iiya siyiu Komii siya ti hiriinan digworaekwowim simiir nikiduwiyim, yim tiriiginim yi krimiir niisiimauugim piki hiniin dimin ikin siyiu biyie tiriyin mi ti siyiu biyie hiriinanin. Kariir kwoinin, pi hindara nikwokwowi, diminpai diminpaiyim simiiram kigmairim. Mi siyiu komii siya nwo karamkiswwo mi kara wi ha di ninokninkini, tiriiginin yio dimin biyiekin. Niingaka. 9 Biiya karar nwowa kara ti siyiu komiiyin siir haimiisima bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Mi kara siyiu komii siir

siyiu iiir paniinsi yinokninkinsi mi mhoiiya siyiu komiiyin ha nimbiniyin mi karar wakaeyin mi ti nuan dimin biyie biyieyim, kariir kwoinin ini simiiramar ikwokwonamin mi ini ti dimin biyieyim ini simiiramar kigmairnamim. Mi kara ina ninokninkinin kara siyiu biyie bidi tirin mi kara wi kapi naowi. 10 Kima bidi yinokninkinim ti siyiu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin, yio tiriiginin siya minam naingwokin wadie krima nwowam. Mi krimiir whinkinsiis haiginiuwim yio tiriiginin, yio kariir niisiimauugin, kara inkam paii rani, kara dimin biyie tirikin mi kara wi kapi naowi. 11 Kariirin ti siyiu komii ieya nikpitmaigin siyiu biyie tiramin mi ta dimin biyieya kariirin wi saeyar boinmauugiyiu aowi.

12 Krima ina ninoknинkinim ti siyiu komii siir yaiyim, yim dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadiekinar ywowim. Yim Adi Komii siyar hauugikim. 13 Mi hiriinankiswo ti siyiu miiyikin kariirin wi siya boinmauugiyiu aowi, aniya? Niingaka. Dimin biyie saeya tirkin mi kara siyiu biyie saiir siyiumwokisiyiumwoim wi siir nwoki sibgu inoknинkinim. Iriig.

Krimiirin dimin biyie saeya nonkwoniinwomwiirninkinkin.

14 Krima bidi yinoknинkinim siyiu komii iiirin Adi Komii siir naeyiu ieya hauugin Moses siirin, siya winkiyam. Mi hiriinanki niuwi mi ti siyiu komiiyin wi dimin whirki kimbu rani. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hindara sipimiyokaeyamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir kouwin ini dimin biyie saeya ywowin mi kara wi ti siyiu imiir nap rani. Niingaka. 15 Kara bi ninoknинkinkin ti siyiu hiriinanin kara tirin. Mi ti dimin miiyikim kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani. Niingaka. Kaimwoka, ti siyiu biyieyim kara tiram naingwo karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri. 16 Mi iiya siyiuin kara tiram naingwo karamae nwowiyin, kara siir tiriyim, yio tiriiginin siyiu komii siya kariirin siyiu wadiekiwadie iiirar niisiimauugin 17 Mi tariinanin kara ini haini yinoknинkinkiyin ti hiriinan siyiuin karar bi tirkin. Niingaka. Yio dimin biyieya kariir kwoinau nwokaiya saeya nipiyaokiigin ti siyiu iiir tiram. 18 Kara bidi yinoknинkinkiyin, ti kariir kwoinin, kariirin wi siya nikpitmai rani, siyiu miiyik tiramin. Niingaka. Kariir kwoinin siyiu miiyik tiramin ina naingwowin mi kara hiriinan tirim wi dig nwo rani. 19 Kaimwoka, siyiu miiyikin kara tiram naingwowiyin, kara siir tirim pi dig nwo rani. Mi siyiu biyieyin kara tiram naingwo karamae nwowiyin mi kara siirin pa tiri. 20 Ti siyiu biyieyin kara tiram naingwo karam nwowiyin mi kara siirin pa tiri. Yio tiriiginin karar bi tirkin. Niingaka. Dimin biyieya kariir kwoinau nwokaiya, kariirin saeya hopmimin tirkin. 21 Kara bidi kigin, ti hiriinan siyiuin ini kariir tir nwowin. Kara siyiu miiyik tiramin ina naingwowin mi ti dimin biyieya kariir kwoinau nwokaiya saeya kariirin kinirkin tani. Niingaka. 22 Kaimwoka, kariir kwoinin Adi Komii siir siyiu miiyik iiiramin, ini mairgimairga nwowin. 23 Kara bidi yinoknинkinin, ti kariir kwoinau nwokaiyin siyiuin yio ini sa ywowin yio Adi Komii siir siyiu miiyikin io saika nwowikin. Mi Kariirin pi sowar ninki ankii. Mi ti siyiu biyieyin kariir kou nwowin kariirin pi siyar kiyipsibgi haiginiuwi. 24 Kara inkam paii rani mi kariir kwoinin whwokwoka bi nwowikin mi kara mairgimairga bi nwowikin kariir piua ini paenan yiiwhirida. Mi kariirin wi nhinga kinsiis haiginiuwi ti kwoinin kariir nikpitmaiiyin, siyiu biyie tiram siirsiyin, ha? 25 Kara Adi Komii krimiir Wanin siir boin mairgimairgaei Jisis Krais siirin krimiir

Biiyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin, kariir nanmaiwarkainaim, siya kariirin minam nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyieyin kariir kwoinau nwokaiyin siir hiuikmaigiyim. Mi kariir kwoin komiiyin Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti dimin biyieyim kariir kwoinau nwokaiyim, kariirin pi siyar mi ikpitmai ti nuan digworaek-wowim simiir tiram. Ɨriig.

8

Krais siya haiyoprimdiyiumiigikim krimiir dimin biyieyim. Mi krimiirin Adi Komii siir naeyiuin siyar swoki hauu.

1 Mi ta saiirsika iikamim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi nonkwobumbuninkin tani, dimin biyieyim krima tirim simiirsiyin. Niingaka. 2 Dimusi rani, kara tariinanin Krais Jisis siirgin, kariirin dimin biyieyim mi naoni siyiu ikin, siir hiranki siya nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kara ti siyiu hiriinanim simiir swoki o rani. Niingaka. Kariirin Adi Komii siir naeyiuin siya bidi hauuwin siyiu miiyikin mi kwoin budin omwai waiya yokiyokiiiyin siirin. 3 Mi ti krimiir kwoin biyie hiriinanin, Adi Komii siir siyiu komiiyin krimiirin wi iikam miiyik siya nokwo haiginiu rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya siir yinisim iiir asi nikropkikin nua tiriirin. Mi siya ini krimiir hiriinanar yauuni oniyin, krimiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam Adi Komii sasar nonkwobumbuninkinakin ta siya naonama mi ini ta saeyar yokworipukimaigiya dimin biyie saiir kirie aiirin. 4 Mi siya hiriinan minsi tirkin, yipiki iikamkim krimiir kwoin biyie iiir nap karam nwowim mi krima wi Adi Komii siir naeyiuin siir kwoin iiirarar nwoki apim. Mi krima hiriinan tiri mi krima wi kirie kakar nwowi siyiu komii siir yai imiisiyin. 5 Mi iikamim kwoin biyie siir kwoin iiir napiyokiyokiiiyim mi simiirin ini ti kwoin biyie ieyar kigirkakin. Mi iikamim Adi Komii siir naeyiuin siir yai aiir wakaeyokna apiyokiyokiiiyim yim simiirin wi Adi Komii siir naeyiu ieyar kigirkak iskiyin. 6 Mi iikamim bidinan siyiu biyie iiiram naingwokwowiyim siir napam mi yim ti iikam hiriinanim, yim wa naonami. Mi iikamim simiir kwoinim Adi Komii siir naeyiuin, siir siyiu iiiram naingwokwo nanaeiyin mi yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Mi siya wi iripar nongwomamair aekiyami Adi Komii saikan. 7 Mi iikamim bidinan siyiu biyieyin siya kigirkakiyim yim ti hiriinan iikamim sima io Adi Komii saika nwoyokiyokiiiyim. Yim sima Adi Komii siir siyiu iiir napim pi boriisopi. Mi sima kirieka waeyo siir siyiu iiir paniinsi yapsi. 8 Mi ti hiriinan iikamim simiir biiyan kwoin biyie iiirar napiyim mi Adi Komii siya wi simiiram mairgimairga rani. Niingaka.

9 Mi iikam kima tariinanin biiyan kwoin biyieyin siir nwo rani. Niingaka. Tariinanin kima ini Adi Komii siir naeyiuin kimiir kwoinau nwokaiiyin, ini siir kwoin iiir napim. Yio tiriigin simiir kwoinin ini haniin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi yipikin Jisis Krais siir naeyiugin nwo karam nwowin, siir kwoinauin yio ti hiriinan inkamin yio siir tani. 10 Mi Jisis Krais siya kimika nwowi mi kima saika namasukikini mi kimiir piua saeya wa naoki windi. Adam siir dimin biyieyim simiirsi mi kimiir kwoin budin yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii, iiya Adi Komii siya kimiir dapikiuwi, siir whwonkam idain dimin whirki kimbu karamaeyin. 11 Biiya Jisis Krais siya naonama siirin Adi Komii siir naeyiuin siyar swoki hidninsiin idwoki ie hirankin. Mi siir naeyiuin kimiir kwoinbudnau

kwirii idwokaii mi kimiir piua ha naonami mi kimiir kwoinbud iiirin wi siir naeyiu ieyar nwowaiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyamin.

12 Ti nomiiyauwim krima diminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinmimauuwim siyiu miiyikim simiir sibgu wakaeyokna ap. Krima iki siyiu biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim simiir kipi nap. Yim tiriiginim krima simiirin digiumii haimriiyiugi. Yio ini diminin krima priihaiiyin mi ini siir niyopkiiyiuni hiniin ywowin. 13 Mi kima kimiir kwoin biyieyin siir napi mi kima wi kimbi naokaowi. Mi kima Adi Komii saika wi aru aru nwokiyami mi Adi Komii siir naeyiuin siya wi digar nwowi, kimiir whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir dimin biyieyim kimiir kwoinau nwokaiyim, wi siya haiyoprimdiyiumiigi. Mi kima wi omwai Adi Komii saikar nwoki waiyayokiyokiiyim. 14 Mi iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siir kigninkinkii, simiir mhii kwoinau kwirii idwokaiyam mi ti hiriinan iikamim yim wi Adi Komii siir yinisisim kiin nwowi. 15 Mi Adi Komii siir naeyiuin yipikin, krimiiram nikropkiyin, krimiir mhii kwoinau, kwirii idwokaiyam. Siya ta mhoiiya Adi Komii siya nonkwobumbuninkini, krimiirin saiir boinididam bi nitkin. Niingaka. Siya krimiirin siir yinisisimnan nauuni diriraerarnikin siir kirieya krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krima Adi Komii siiramin wi hiniina nwoki ikiuwim, Adiyo! Adiyo! 16 Adi Komii siir naeyiuin siyar hiurworwokaii krimiir kwoin iiirin. Mi krima pi hirii hiriiyar naingwokwo kripkaii, krima siir yinisimkim. 17 Mi krima Adi Komii siir yinisim nwowi mi digworaekwo miiyik miiyikim, siya nimbinim krimiiram siya wi krimiir warar mi inkin sioitkin haiginiuwi. Mi ti digworaekwowim siya hauuwim Jisis Krais siir yim wi krimiir warar mi inkin hauuwi. Mi iikamim krimiir nonkwobuninkinam tiri, Krais siir nonkwobumbuninkinam sima tira saiir hiriinan. Mi Krais siya mi krima, krima wi dimin miiyikmiiyik imiirar haii. Mi krimiirin wi siya hainan praprasi. Ɨriig.

Mhoiiya krima wi dimin miiyik miiyik imiir haii. Mi krimiirin wi Adi Komii siya hainan praprasi.

18 Kaimwokikaimwoka. Krima bidi yinokninkinim mi krima ha bidi mi hidgiyim, mhoiiya Adi Komii siya krimiirin wi dimin miiyik miiyik imiir niisiimauuwi. Mi ti tariinan sima nonkwobumbuninkin haiginiuwim krimiir, ya dimin komii rani. 19 Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim ini hindara nikwokwowim. Sima minam nikwokwowi, Adi Komii siya, siir digworaekwo whiekakim, simiir niisiimauuwim yipikin siir yinisimin siir. 20 Digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim, sima miiyiknan nwo rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar tirbugikin. Sima, sima bi nwokim, hiriinanin. Niingaka. Adi Komii siyar tirkiyin mi sima ini hiriiyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siya minam naingwowi iikamim sima nonkworinukripkaiyim simiir naingwo tibmii aiirin. 21 Adi Komii siyar boinkikim, digworaekwo whiekakim biyie nwowamin. Digworaekwo sima, sima bi tirbunakim, biyie nwowamin. Niingaka. Krima hiriiyar naingwowi, ti digworaekwowim ti biyie nwokiyamim mhoiiya simiirin, wi Adi Komii siyar swoki grabi. Mi ti nuan digworaekwo biyie biyieyim wi simiir nonkwo rani. Mi mhoiiya simiirin mi Adi Komii siir yinisim ikin, krimiirin wi dimin whirkin kimbu rani. Niingaka. 22 Krima ina ninokninkinim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim, sima ha mi

kimpipisuwikim, wiga yinisim naokainaeiya saiir hiriinan. Mi dig-
woraekwo whiekakim, hiriiyar ninouninkiyim mi tariinanin ini hiriiyar
mi inouninki kripkaiyim. 23 Mi ti digworaekwowim Adi Komii siya
nonkwokwowim sima, sima rani. Niingaka. Nim krima iriipi hiriinan
Adi Komii siir naeyiuin siir bidiyar mi haiyin, dimin biiyanin Adi Komii
siya priihauuwin krimiir siir hiriinan. Mi nim krima iriipi hiriinan
ina mi inouninkiyim. Mi krima Adi Komii siirima nwowi, iiya siya
krimiir diriraerarki, siir yinisim nwowam mi krima wi rirmiiya nwokii
mi krimiir piua wi dimin whirki kimbu rani. Niingaka. 24 Mi ta krimiir
nanmaiwarkaina ya krimiir naingwo tibmii aeyar nanmaiwarkainaka.
Mi ta naingwo tibmiiya ya hiniinga, krima hinda niki kaowi dimin
taeminim mhoiiya nimbiniyanim krima niki hai karamae nwowim
simiiram. Mi inkamin dimin nasae haigiiyin, yio siya dimin whiram
bi swoki naingwowikin. Niingaka. 25 Mi diminin krima kig karamae
nwowiyin krima siir haiyamin, hindara kao.

26 Mi ti hiriinan siyiuin iiya kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram
saeya kirie nwo karam nwowi mi Adi Komii siir naeyiuin pa niti mi
krimiirin pi siya nini kinsiis haiginiuni. Mi iiya krima nhwo dimin
whiram kwisboiniyim, Adi Komii siiram, krima ninokninkin tani siya
pi paniin paniina namisi tiri. Mi iki kwoin ara krima pio, boiniyim
krimiirin pi Adi Komii siir naeyiu ieyar hiurworwokai iskii, Adi Komii
siirin. 27 Adi Komii siya inkami kwoin kigikin mi siya ina ninokninkinin
dimin siir naeyiu ieya tiriyin krimiir kwoinau. Mi Adi Komii siir naeyiuin
krimiiramin pi siyar sriinanae iskii Adi Komii siiramin mi sowa pi kwoin
whiruwar nwokii.

28 Krima bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim krimiir
nimbiniiyim simiirin pi Adi Komii siyar niinikiriimdiyiu haiginkii miiyik
nimbiyamim. Yipikin siiram naingwokwonanaeiyim simiir whinkinsiis
haiginiuwam. Mi yipikin krimiir nimbingii, dimin taeminim siya
naingwowim simiir tiram mi krima siir kwoin iiirar timi wakaeyokna
ap. 29 Iikamim Adi Komii siya nimbinim siir iikam nwowam krima
ini siir yinisimin Jisis Krais ini siir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan
siyiuin siya iikam krimiir yaowae adnan asi nwowi. 30 Mi iikamim siya
nimbinim mi ninokninkinim, mhoiiya siir siyiu iiir sibgu api mi siya wi
krimiiram nikiunaei siir siyiu iiir napim. Mi nim krima siya nikiugiiyim
siir wakaeyokna apam mi krima siir whwonkam idain wi rirmiiyar
nwowi mi nim krima wi siir yinisimnanar nwowi. Ɨriig

Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir haiburgig rani.

31 Mi hiriinankiniuwi, Adi Komii siya krimiirsi nwowi mi iikam nhirim
io krimaka nwowi sima wi digidiga nwowi krimiir niyopakaiyiuim,
aniya? Niingaka. 32 Mi siya siir yinisimin siirin krimiiram nikropkiyim
bi kisisiirgin. Niingaka. Siya ini siirar mi ikropkiyin krimiir nanmai-
warkainaim mi takana ya mii komiiga siya digworaekwowim krimiir
hauuwim tariinanin siir yinisimin wi dig nwo rani, niingaka siya wa
hauuwi siir priihauugiyin krimiir siir hiriinan. 33 Mi hiriinanki niuwi
krimiirin wi nhinga boin hiuriiyiuwi yipikin Adi Komii siya nimbinim
siir yinisim nwowamin, ha? Mi wi digar nwowi, nwirki hiriinan tirim,
ha? Niingaka. Krimiirin Adi Komii siya boinkikin, dimin whirki kimbu
karamaeyin. 34 Mi krimiirin wi nhinga boini hiniin, krima dimin biyie
tiri iikamkim mi krima wi maeyauwa paeki niuwiya wi saiir nami, ha?

Wi Jisis Krais siya tir tani hiriinanin. Niingaka. Siya bidi yaowin. Mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankar mi tariinanin siya ini Adi Komii siir iina iinig miiya nidwowin, maeyauwa inkam inig komiigakim sima nidwowiya saiir. Mi siya Adi Komii siiramin ini siir yinisisimim krimiiram kwisboinin. 35 Mi krimiirin Krais siir naingwobumbuwa saiir hirankin wi nhiinga nispakii haii? Mi iiya hiki krimiirim niti mi krimiir piuim kimpipisuwi mi inkam nwirki krimiir diriraerar bumbuwi mi iiya krima mhiigi mi aowi mi yiuis minam mi whaowaei mi iiya yaiigi krimiir mi imbiyami mi krimiir nisomaowam tiri mi ti hiriinan digworaekwowim krimiirin Krais siir naingwokwowa saiir hiranki wi sima namisi ispakii haii, ha? Niingaka. 36 Kaimwoka, ti hiriinan digworaekwowim krimiirin ha nimbiyamikim yaiyim Yokwo Komii saeya boinim simiir hiriinan,

krima kiriir iikam bidi ywowim. Mi iinokiinokin sima krimiir ninkin aeyokiyok isomsom aokaowama tirikim. Mi sima krimiirin ini sibsibim sima nisomsom aokaowiyim ini simiir hiriinan kigim.

37 Mi ti digworaekwowim simiir kipi naingwo, yim dimin komii rani, Krais siya krimiirsi naingwokwonanaeikin. Mi iinokiinokin krimiirin simiir bii nwowamin Krais siya whindiraerar haiginiuwikin. 38 Ihi, kara ina naingwo tibmii kiinin krimiirin Adi Komii siir naingwokwowa saiir hirankin wi dimin whirki swoki ispakii hai rani. Niingaka. Mi naonami mi tari saeya, aniya? Mi tari irkak piu nwowiya saeya, aniya? Mi tari paekwosim sima, aniya? Mi tari nu tiran biiyan kamim sima, ha? Mi tari digworaekwowim ti tariinan nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim mhoiiya nimbiniyanim sima, aniya? Mi tari kiriepai kiriepai komii komiiyim sima? 39 Mi tari digworaekwowim kou nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim nu aoki aowanim sima, aniya? Mi tari iki digworaekwo nhirim sima? Mi ti hiriinan digworaekwo whiekakim sima nispakii haiyim Adi Komii siir naingwokwowa saiir hiranki wi dig nwo rani. Niingaka. Krima ta naingwokwowa krimiir Yaowaeyin Krais Jisis siir hiranki haiga. Iriig.

9

Pol siya hik naingwoyimiyok prasae bi haigin Isrel simiir iikamim simiirsiyin.

1 Kara Krais siir inkamkin mi kara yaimwo imiirar boini, kara kimiirin niksisae yai boin tani. Adi Komii siir naeyiuin kariirin siyar hiurworwokai haiginiuwi mi ti yaiyim kara boinmimauuim ti digworaekwo simiirim yim yaimwo imairgim. 2 Kariir mhii kwoinim iinokiinokin Isrel simiir iikamim simiirsiyin nap ouu prasae bi kinikin. 3 Mi kara siyiu kakiswo, kara ha naingwowi Krais siya kariirin wi digiumii pi haimriiyiugigin mi kariir igsopa wi siyar pi yokwokairiinain mi simiirin wi ta saiirsiyar pi yanmaiwarkainain mi kima kariir nomiiyauim mi kariir piugin aka, kima wi Krais siir nwoki wakaeyokna apim. 4 Ti Isrelmi iikamim, Adi Komii krimiir Wanin siya kimiir bidi yimbingiyin, siir yinisisim nwowam mi dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim kima bidi kigim. Mi siya siir siyiu komiiyin siir siyiuim kimiirar mi hauugin, siir wakaeyokna apamin. Mi kima bidiyar yinokninkinim siyiuin siir inig iiir sibgu hainaniyin Adi Komii siya bidi whinkinsiis haiginiuwin mi wi siya mi nanmaiwarkainaei. 5 Mi bidi

bidinan inkam komii komiiyim inigakim, kimiir yidiwi wanwiyaeiyim, wim kima simiir yiiniekim, iiya siya nua tirii nitin mi siya ini nuan iikamim krimiir hiriinanar yauuni oniyin. Mi digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkak iskiyim. Mi krima iinokiinokin Adi Komii siir inig iiir hainan iski.

6 Kara ha bi boinkin digworaekwo whiekakim biiya Adi Komii siya nimbingiyim, kimiiram wi tir tani. Niingaka. Mi Isrel kimiir iikam whiekakim Adi Komii siya hiriiyar bi nimbin swokim siir isid kina nwowamin. Niingaka. 7 Whiekakim Ebraham siir yiiniekina rani. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim Adi Komii siya Ebraham siirin hiniina boinkikin, isidin Aisakni isidin siir hiranki nitim yim sima kimiir isidin, yipikin wi kara hauuwi, kariir digworaekwo whiekakim simiir mi iki nhirim yim wi niinga nwowi. 8 Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya hiniinga, Ebraham siir isidin siir yinieyim, yim Adi Komii siir isid rani. Niingaka. Mi yinisimin Adi Komii siya nimbinin Ebraham siirgisiir nhiekar nwowam siir isidin sima simairgim Ebraham siirgisiir yinisisimim. 9 Mi Adi Komii siya Ebraham siirin hiniina yimbingi, mhoiiya kiriir wiga Sera saeya wi yinpiugak sapi nwowi mi saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei.

10 Mi ta sasa rani. Niingaka. Rebeka saiir yinisim yinkamiyin nwiso yo iriipi hiriinan ad nwiruwaniyar yinisimko. Krimiir brougae waibiyieyin Aisak siirgo. 11 Mi yinisim itmwoyino niki aokaina karamaeyar niki owo, Rebeka saiir mhiinau hirar niki okaiyo mi sowa dimin biyie mi dimin wadie ha bi tirko. 12 Mi Adi Komii siya Rebeka saiir boin, kiriir yinisim yaowaeyin yio wi nomousimin siir aowa nwowi mi siya wi siiram mirii. Tiriiginin yio krimiir niisiimauugin, Adi Komii siya siir kwoinkar nokmwin okwowikin inkamin siir yinisim nwowamin. Mi siyiuin inkamki tiriyin yio siir kwoin iiir bi nikpitmaiigin. Niingaka. 13 Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir kwoin komiiyin Jekop siiram nwokin mi siirin kara yimbin siya kariir yinisim nwowim. Mi kara Iso siiram bi naingwokin mi siirin kara yikropki niimaua.

14 Mi krima wi paniina boini? Mi tarii Adi Komii siya siyiu miiyik bi tirkin krima hiriinanar ti boin, aniya? Niingaka, niingakiinga! 15 Adi Komii siya Moses siir boinki, yio kariirar kwoinkin, kara inkam nwirnisi mi aingwoyimiyoki mi siirin ha whinkinsiis haiginiuwi. Yio kariirar kwoinkin, kara iikam imiir mi whinkinsiis haiginiuwi. 16 Yio hiniingin, ti dimin hiriinanin, yio inkami kwoinki bi nwowikin miiya siya miriiya mi siyiu miiyikin siya napin siirsi. Niingaka. Yio Adi Komii siir naingwoyimiyoka saiirar diminkin, iikam imiir nikiunamin. 17 Yokwo Komii saeya hiniina boinka Pero siirin nu Isip hiran inkam komiiyin nu kirgiraowiyin, kara kiriirin nu kigriraoan inkam komii asi nokmwin okwo haiginiugin mi ti hiriinan siirsi nokmwin okwo haiginiugin, sima kariir kirie aiir kigim. Mi kariir inigin omom omomin wi siir nwoki haigin idwokiyim. 18 Krima dinokninkin Adi Komii siya inkam nwirnisi mi aingwoyimiyoki yio siirar kwoinkin mi siya inkam nwirni mi okmwin antamyiryiri, yio siirar kwoinkin siya siirin wi hiriiyar mi okmwin antamiyiryiri. Ɨriig.

Adi Komii siya nonkwobumbuninkin haiginiuwa mi siya whinkinsiis haiginiuwa sowa.

19 Mɨ kimiir nwɨrkin kariirɨn hinɨɨna boini mɨ ta yaiya saeya kaimwokinɨuwi mɨ Adi Komii siya hinɨɨna dimusi boinkin inkamin dimin biyɨe dirɨraerarɨn siirɨn, ha? Mɨ yɨpikin siir kwoin ɨiir nɨriiyɨu boinanin, ha? Inkam nwɨr karamaeka. Niingaka. 20 Mɨ yɨpiki inkamkin, Adi Komii siir yai aiir nɨriiyɨu boinanin, ha? Mɨ hau saeya inkamin saiir nonkwokwoin siirɨn wɨ ha boini, kira kariirɨn hiriinan dimusi nonkwokwokin, ha? 21 Mɨ inkamin hau nonkwokwowiyin, siya nu haimiiyin pa haii mɨ siirɨn hauwo pɨ kwɨsa nonkwokwowi, kwɨra pɨ wadɨe sibgu nonkwokwowi mɨ ta wadɨe sibgu nonkwokwowa ya dimin mɨiyik tiranka. Mɨ aka sibgu nonkwokwo karam nwowa, ya ɨki dimin biyɨe biyɨeyim sim tiranka. Yio tɨ hiriinan siya mɨ onkwokwowi, yio siirar kwoinkin.

22 Mɨ Adi Komii siya wɨ ɨriipa hiriinanar mɨ tiri. Yio siirar kwoinkin, siir ɨo aiir kinwakɨigii, yɨpiki siya nimbinim, iikam biyɨeyim simiir nonkwobumbuninkinam. Mɨ siya hiriinan minam tirkin, siir kirɨe aiir nɨisiimauugin iikam krɨmiirɨn mɨ siya krɨmiirɨn wɨ aisiima nikɨ onkwobumbuninkin tani. Niingaka. 23 Mɨ yio siya ɨriipɨ hiriinan siir kirɨe komiiya mɨ siir dimin miiyik miiyɨkim simiir mɨ ɨisiimauugin iikam ɨmiirɨn. Mɨ siir naingwoyɨmyoka krɨmiirsi nwowa, krɨmiirɨn saeyar nimbingikin mɨ ɨrɨpa saeyar ninkiamasu haiginɨugin, tɨ dimin miiyik miiyik siirɨm krɨmar nonkwokwo haiyam. Mɨ siya krɨmiirɨn maɨrgimaɨrga asi nwowaiginɨugin. 24 Mɨ siya krɨmiir nhɨrmi bɨ nimbingin, tɨ dimin miiyik miiyik ɨmiir haiyamin. Niingaka. Mɨ Juda iikam krɨma mɨ Juda iikam tani ɨkim, krɨma whɨekakarɨn tɨ siir dimin miiyik miiyik ɨmiirɨn wɨ hiriiyar haiswowi. 25 Mɨ yaiyim Adi Komii siya boinkiyim Hosaia siir siya hinɨɨna winboinkikin,

iikamɨm bɨiya kariir iikam nwo karam nwowɨm, mhoiiya sima wɨ kariir iikam nwowi. Mɨ iikamɨm nu whɨrankɨ nɨtim, kara naingwobuna karam nwowɨm, mhoiiya kara simiiramin wa naingwobunaei. 26 Mɨ yai kwɨra Hosaia siir yokwo aiir nwowa hinɨɨna boinka, mhoiiya Juda iikamɨm wɨ sima boini, nu whiran iikamɨm simiir, wɨm kima Adi Komii siir iikam tani. Mɨ tɨ nu whiran iikamɨm mhoiiya tɨ Adi Komiiyin kwoin budin omwai waiyayokiyokɨiyin, simiirɨn wɨ kara nimbingi kariir iikam nwowam.

27 Mɨ profet Aisaia siya Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii aiirɨn hinɨɨna winboinkikin Isrel simiir iikamɨm simiir nu hiranim, mhoiiya Isrel simiir iikamɨm simiir yinɨeyim sima niyɨowi, wɨ yab siiyinan nwowi. Mɨ Adi Komii siya tɨ iikam ɨmiir wɨ hoimgak nanmaiwarkainanaowid rani. 28 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyin siya yai wɨ hɨriihɨrii boin tani, tɨ iikamɨm naingwo tibmii karam nwowiyɨm simiir nonkwobumbuninkinamin. Niingaka. Siya wɨ simiiram nwo rani. 29 Bɨiya Aisaia siya hinɨɨna winboinkikin mɨ Adi Komiiyin ninomor kouan sauan kamɨm simiir kigirkakiyin siya Isrel krɨmiir iikamɨm simiirɨn nhɨrmi nokmwin onaowid karamae nwowi, krɨma wɨ hindara kigugu ɨuguskii. Mɨ nim wɨ om whɨso Sodom Gomora so hinɨɨn tiri. Ɨriig.

Adi Komii siir yaiya Isrel simiirɨn saeya whinkinsiis haiginɨugin.

30 Mɨ krɨma wɨ paniɨna boini, ha? Krɨma wɨ hinɨɨna boini, iikamɨm Juda iikam tani sima kwoin karamaekɨm miinan miriiyɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda dimin whɨrkɨ kimbu karamae nwowɨm. Niingaka. Sima naingwo tibmiiya Adi Komii siya simiirɨn saiirsiyar nikɨuwi dimin whɨrkɨ kimbu karamaeyin. 31 Isrel simiir iikamɨm yɨpiki Adi Komii siya

nimbinim, siir iikam nwowam, yim miinan siyiu komii siir siyiu iiir napam mirii. Adi Komii siya wi simiir nwoki ikiuim dimin whirki kimbu karamae iikam mi sima wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siya wi digiumii simiir haimriiyiugi. Siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae iikam nikiu rani. Niingaka. 32 Dimusika minsika, sima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim, sima miinan minam mirii miinan simar priimirii haiyim. Mi Adi Komii siya simiirin digiumii asi haimriiyiugin mi siya simiirin dimin whirki kimbu karamae paniinsi yikiusi. Sima Krais siiram bi naingwokim mi sima siir bi mi wakaeyoknakim. Mi sima ini inkamin siiyaki haingiiyin mi ha nhinikaigaiyamiyin, ini siir hiriinan ywowin. 33 Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika,

kima wakae, kara Adi Komiikin mi inkam nwirin wi kara nokmwin ohaiginiuwi siiya kirieni haniin om Saion hir. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii karamae nwowim, simiirin wi siya nonkwobumbuninkini. Mi sima wi inkamin siiyaki haingiiyin mi ha nhinikaigaiyamiyin wi siir hiriinan nwowi. Mi yipiki siir yai aiirim naingwo tibmiiyim sima wi mairgimairga siiram nwowi mi simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Friig.

10

Isrel sima Adi Komii siir siyiu miiyik iiir bi napkim.

1 Ti akamim kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainaei. Isrel simiir iikamim digiumii siyiu biyieyim sima tirin siir haimriiyiugigim simiirin wi Adi Komii siya swoki anmaiwarkainaei mi kara iinokiinokin Adi Komii siiramin saiirar kwisboinikin. 2 Kara simiir bidi yinokninkinin mi kara kimiir asi boininkiigikin, sima ini Adi Komii siir siyiu iiir napama miininkinkripkaiyim. Mi sima ninokninkin miiyik karamaeka dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima napam. 3 Mi sima pi whaowaekim dimin taeminim, Adi siya diriraerarkiyim simiir. Mi Adi Komii siya wi krimiir nwoki ikiuwim dimin whirki kimbu karamae iikam. Mi sima simiir siyiu iiirar napkim. Mi miinan simamar miriinakim. Mi sima Adi Komii siir aowa bi nwokim. Mi Adi Komii siya simiirin dimin whirki kimbukaram paniinsi yikiusi. 4 Mi iiya Krais siya nita, siyiu komii siirin, ini inkam igsop nokwokairinani hainiin ikin ini siyar yauni okwokairinaniyin. Mi tiriiginin yio ina digiyin. Mi yipiki Krais siir yai aiiram naingwo tibmiiyim simiirin wi Adi Komii siya nikiuwi dimin whirki kimbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krimiirairga

5 Mi Moses siya winboinkiya yaiya siyiu komii siira, iikamim simiiramin, siya min winboinkikin, iikamim siir sibgu apim. Mi Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam hiriinansi nikiuwim. Mi yipiki siyiu komii siir siyiu iiir sibgu naingwo tibmiiyim, mhoiiya sima wi omwaiyar waiyayokiyokiii Adi Komii saikain. 6 Yio hiniingin, Moses siya hiniina winboinkikin, iikamim sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae paniina nwowi. Mi siyiuin Krais siir yai aiiram naingwo tibmiiyin sasairgin siyiuin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki kimbu karam yo. Mi ta yaiya ya hiniina boinkika, kima hiniina kipi naingwo ninomor koua hiriirin wi nhinga nami Krais siir nikiunakiyamin krimiiram? Jisis Krais siya bidiyar yiuuniyin. 7 Mi

Krima hiniina kipi mi boin, iikamim naokaowim simiir oma hiriirin wi nhinga niuunaiinami Krais siir nauuni ikiunakiyamim krimiiramin Jisis Krais siya bidi yinsiin idwonamin ninomor hirankin. 8 Adi Komii Komii siir yaiya hiniina boinkika. Adi siir yaiya ini kimiir kingiingikingiin waraurar nwowa. Mi saeya kimiir mhii kwoinau waraurar nwoka mi kima ta yai aiirin ina boinkiyim. Mi ta yaiya krima boinkiya saiir yaimwokiyaimwowa ya hiniinga, kima Jisis Krais siiram daingwo tibmii. 9 Mi kira iikam nhirmaka hiniina boini, Jisis Krais siya kariir Biiyan Inkam Komiigin mi kira ha naingwo tibmiikikini, ta Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa Jisis Krais siirin ie hirankin mi kiriirin wi Adi Komii siyar nanmaiwarkainaei. 10 Mi krimiir kwoinim Krais siir dimin taeminim simiiram naingwo tibmiikikini mi krima ta krima mi aingwo tibmiikikina saiirin ha mi boininkiigii mi Adi Komii siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi krimiirin wi siya nanmaiwarkainaei. 11 Yokwo Komii saeya ti dimin iiirin hiniina boinkin mi iikamim siiram naingwo tibmiikikiniyim sima wi hikak nwo rani. 12 Ta yaiya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim, hinda tindanim, ti nu iiirar nwoirkakim, krimiirar boinkika. Mi krima whiekakarin Adi Komii siir whwonkam idain ini hirii hiriinankinar ywowim. Adi Komii siya krimiir whiekakniyar Adi Komiigin. Mi ini mi owin iikam whiekakim, yipiki siiram kauwok boinim, simiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi mi dimin miiyik miiyikim wi siyar hauu haiginiuwi. 13 Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika, iikamim Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iiir dapikiuwim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei.

14 Mi sima siiramin wi paniina kauwok boini, sima siiram naingwo tibmiikikin karamae nwowi, ha? Mi sima siiramin wi paniina mi naingwo tibmiikikini, sima siir yai aiir wakae karam nwowi, ha? Mi iikamim sima siirin simiir boinmimauu karam nwowi mi sima wi paniina wakaei, ha? 15 Mi Adi Komii siya siir iikam imiir nikropki karam nwokiswo siir yai aiir boinmimauuam mi sima wi paniina wakaei, ha? Yio ti hiniin siyiuin miiyik rani. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya iikam imiirin hiniina boinka. Iikamim yipiki Krais siir yai win kibieya saiir boinmimauuim, yim iikam bimbiuwi rani. 16 Mi Isrel simiir iikam whiekakim Krais siir yai win kibiya saiiram bi naingwo tibmiikikinkim. Isaia profet inkamin siya hiniina winboinkikin, Biiyan Inkam Komii, iikam hoimgak rani, krimiir yai naingwo tibmiikikiniyim mi iki nhirim yim ini niinga ywowim. 17 Minsika, ti iikamim sima Krais siir yai aiirim whisarii bi naingwo tibmiikikinkim sima ta yai aiir bidi wakaeyim. Ta yaiya sima saiirin whisarii bi wakaekim, saiirin iikam imar boinmimauuwamkim simiirin. Mi sima asi wakaekim saiirin.

18 Tariigina kara pi kimiir sriii, Isrel simiir iikamim sima ta Krais siir yai win kibiya saiir bidi wakaeyim, aniya? Iki, sima bidiyar wakaeyim. Adi Komii siir yaiya yokwo Sam hir nwowa saeya hiniina boinka,

ta yai win kibiya iikam ima bidi yapboinmamauuwa, hinda tindan
maeyauim Isrel simiir iikam ima nwowim simiirin.

19 Mi kara kimiirin pi dimin whirin siir swoki kwasriigi, kimiir kwoinin ha naingwowi, Isrel simiir iikamim sima whaowaekim ta yai aiir bi ninokninkinkim, aniya? Niingaki, niingakiinga sima bidiyar yinokninkinim. Moses siya bii ti Isrel simiir dimin taeminim simiir winboinkiyin siya hiniina winboinkikin,

Adi Komii kara, kara wɨ iikamɨm maeyau nhɨranɨm inɨg komii kara-
maeyɨm, wɨ sɨmiir haii. Mɨ yɨm sɨma kariir dimɨn taemɨnɨm
sɨmiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ kɨmiirɨn wɨ kara kiyopsɨbgikikaigiki
mɨ kɨma wɨ kɨgmaɨr prasae kɨn tani, dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm
sɨmiiramɨn.
20 Mɨ Aisaia, profet inkamɨn siya bɨ kaorarao boɨnkɨn,
iikamɨm Juda iikam tani sɨmiirɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, Adi Komii siir
yai aiirɨn, iikamɨm mɨinan kariiram mɨrii karamae nwowɨm, yɨm
sɨma kariir bɨdi yakɨgniyɨm. Mɨ iikamɨm kariiram srɨi karamae
nwowɨm iikam nhɨrmi, kara sɨmiir hɨriirɨn bɨdiyar mɨ ɨmbiyamɨn.
21 Mɨ profet inkamɨn Aisaia siya Isrel sɨmiir iikam ɨmiirɨn hɨnɨɨna
boɨnkikɨn Adi Komii siir yai aiirɨn, ɨi kasakasa rani, namkiyɨm, kara
sɨmiiram nɨkɨu kɨnkina nanaeyɨm, kariir wakaeyokna apɨm. Mɨ sɨma ɨni
boriisopɨm mɨ kariirɨn sɨma digɨumii haimriiyɨugig mɨ sɨma kariir yai aiir
bɨ wakaeyoknakɨm. Mɨ sɨma ɨni yantamyɨriyɨr kɨinɨm. Ɨriig.

11

Adi Komii siya Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiirsi naɨngwobumbugɨn.

1 Kara kɨmiir srɨiyam tɨri, kɨma hɨriiyar naɨngwowi, Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya siir isidɨn Isrel sɨmiir iikam ɨmiirɨn digɨumii bɨdi haim-
riiyɨuɨn, aniya? Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Mɨ an kararɨn Isrel inkamaɨrgɨn.
Abraham siya kariirar brougaekɨn mɨ an kara Bensamini isidɨn siir
hɨrankɨn. 2 Adi Komii siya siir iikamɨm bɨdi bɨdiniya siyar nɨmbingiyɨm,
sɨmiirɨn digɨumii bɨ haimriiyɨugɨn. Mɨ kɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm yaiya
profet Ilaija siya kwɨsboɨnkiya Adi siiram Yokwo Komii hɨr nwowa Isrel
sɨmiir iikamɨm sɨmiiram, siya hɨnɨɨna kwɨsboɨnkikɨn, 3 Bɨiyan Inkam
Komii, kɨriir profet inkamɨm Isrel sɨma bɨdi yɨsomsom aokaokiyɨm. Mɨ
hɨiyɨm wraisu Adi Komii siiram nɨnkɨn ɨmiiyaeiya yɨm ɨriipɨ hɨriinan
sɨma bɨdi mɨ ɨinɨkinhɨmnhɨngiyɨm. Mɨ kanakanar nwowi mɨ sɨma kari-
iram hansɨri, kariir nɨsomaowam. 4 Mɨ Adi Komii siya siirɨn panɨɨn
yaiya sae yowarkɨi boɨnki, ha? Siya ha boɨnkikɨn. Nɨingaka. Kariir
iikam 7,000nɨm, yɨm ɨna nwokrɨpkaiyɨm kariir yai aiirar wakaeyok-
nakrɨpkaiyɨm kara sɨmiirɨn digɨumii bɨ haimriiyɨugɨn. Mɨ sɨma Bal sɨmiir
nɨksɨsae dimɨnɨn uruwai siyaowaini hanɨɨn ɨgak siiram bɨ nakaiswaekɨm.
Nɨingaka. 5 Mɨ ɨriipa hɨriinan, tariinanɨn isid haɨmii whɨrɨn ɨna mɨ
owɨn, Adi Komii siya nɨmbinɨn siya sɨmiirsi naɨngwobumbugɨn. 6 Adi
Komii siya sɨmiir nɨmbinɨn siya sɨmiirɨn whɨsarii bɨ nɨmbingɨn, siya
sɨmiirsi naɨngwobumbugɨn. Siya sɨmiir mɨiyɨm sɨma mɨriiyɨm sɨmiirsi bɨ
nɨmbingɨn. Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya mɨiyɨm sɨma mɨriiyɨm sɨmiirsi
nɨmbingɨswo mɨ ta siir naɨngwobumbuwa wɨ opa pɨ kimaiyɨn.

7 Mɨ krɨma wɨ panɨɨna boɨni? Tɨ dimɨnɨn Isrelmi iikamɨm mɨinan sɨma
napmɨriiyɨn, siyɨu komii siir siyɨu ɨiir napam sɨma siir bɨ haigɨn. Mɨ
iikamɨm Adi Komii siyar naɨngwobumbuɨm mɨ ha nɨmbinɨm siir iikam
nwowam, sɨma sɨmaɨrgɨm tɨ dimɨn ɨmiir haiyan iikamɨm. Mɨ ɨkɨ iikam
nhɨrɨm, yɨm sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siyar tɨrkikɨn mɨ sɨma ɨni kwoɨnam
yaowhaeyɨuɨm, siir siyɨu ɨiir napɨm. 8 Yokwo Komii saeya boɨna saiir
hɨriinan,
sɨmiir kwoɨnɨn Adi Komii siya bɨdi tɨrkiyɨn mɨ sɨma ɨni kwoɨn kara-
mae ywowɨm. Mɨ dimɨnɨn sɨma kɨgiyɨm, sɨma siiram kɨg
naɨngwo tɨbmii kɨinɨm pɨ boriisopi. Mɨ dimɨnɨn sɨma wakaeiyɨn,

sima siiram naingwo tibmii kiinim pi mi boriisopi. Mi biiya sima nwowa, hiriiyar nwoyokiyokiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin. 9 Adi Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hiniinga, sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini yaewou nikwo aeyim inantionanamim. Mi tariigina ya ini uridin krima hiuridkikaiiyin huwam ini siir hiriinan ywowa. Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. 10 Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiiyin mi ha hiugraknaiinamiyin, siir hiriinan dwo. Mi simiir dimin biyieyim, simiirin wi hiriinanar timi kikin hiugrak haiginiu.

11 Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi, ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin iuguskiyim, aniya? Niingaki, niingakiinga. Mi sima Krais siir yai aiir bi wakaeyoknakim mi ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii siya minki mi sima wi io whwonkam Juda inkam tani simiir nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miiyik simiir hauugin. 12 Mi siyiu biyieyim sima tiriyin, Adi Komii siirin simar hiuyarmai mi siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin miiyik asi hauuwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim, simiirin ini yimiiyiuwim mi Adi Komii siya ti dimin miiyik miiyikim iki iikam nhirim sim asi hauugikin. Mi mhoiiya Isrel simiir iikamim sima Krais siiram swoki haiyiug naingwonanii mi ti dimin miiyik miiyikim wi Juda iikamim ti nu iiirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainakim.

13 Mi tariinanin kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi yai kimiir nini boinmimauuniyin. Kara aposel inkamkin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin ti iikamim Juda iikam tani, kimiiram. Mi ta miiya kara miriiya kara saiiramin mairgimairga komii asi nwowi. 14 Mi iiya kara hiriinan tirin mi kariir isidin Isrel sima wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, hiuyirmaii. Mi kara Juda simiir iikam nhirim wi ti hiriinan siyiu iiirsi nanmaiwarkainaei. 15 Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram kiwakii, saika nongwomamair aeyam. Dimusi rani, siya Isrel simiir isidin, siirin digiumii bidi haimriiyiugigin. Mi mhoiiya iiya siya simiir swoki ikiunaei siiram swoki itim, ya wi dimin miiyiki miiyiknan nwowi, inkamin ieyanki swoki insiin idwowiyin mi omwai ha waiyaeiyin siir hiriinan.

16 Mi inkamin paemiiyim Adi Komii siir nikiumauuwi mi iki siir kwiya kwiyaim mi siir kwoim mi siir nidim, yim iriipi hiriinan siirara kinairgim. Mi Ebraham siya mi profet inkam miiyik miiyik ikim, sima Adi Komii siir yinisisim nwowi, mhoiiya simiir isidim simiir yinieyim wi iriipi hiriinan siir yinisisimar mi owi. 17 Mi Adi Komii siya ibin inkamki nonkwo nankaiiyin, siir kwiya wai imiir nikrip haii mi siya ibin sasa nikii whakiyin siir kwiyam ha mi ikrip haii mi simiirin wi iripa nitimrwakiu widgii. Mi sima kirie wi sima simar swoki inhai anainaei. Mi Juda iikamim yim ini ibin inkamki nonkwo inkiniyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi Juda iikam tani yim ini ibin sasa nikiiwhakiyin, ini siir hiriinan ywowim. Mi kima isid whisairin ini iripar yitinakiuim, ti pae wiso sowiir

hiriinan. Mi wim kima ini ta paeyakwiya waiya ini saiir igsop aiir nokwokairiinanan ywowin. Mi wim kima opa pi siir mii imiirsiyar mi haii. Mi Juda iikam tani kima kirie pi Juda iikamim simiirsiya mi haii. 18 Mi kima hiriinan nwowi mi kima wi ha kipi naingwo, Juda iikamim simiir kouin ini kima ywowim, yipiki ti paeyakwiyam wainamim Adi Komii siya nikrip haiiyim simiir hiriinan. Mi kima hiriinan dimuam naingwowi, ha? Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi Juda iikamim yim ini paemiinan ywowim. Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi kima wi dig nwo rani, pae siir mii imiir op hauuwim, paeyakwiya imiirin paemii ieyar kirie haiginiuwi.

19 Mi wim kima wi hiniina boini, paeyakwiyam Adi Komii siya nikrip haiyim igsopa krima mi okwokairinaei yio ini mi owin. 20 Ta yaiya, ya yaimwowairga mi kima, kimasiyar mintirao ta saiirsiyin. Simiirin Adi Komii siya nhinikririopkikim. Dimusi rani, sima siir yai aiir bi wakaena apkim. Mi simiir igsopa kima asi nokwokairiinanaowidga, wim kima siir yai aiiram naingwo tibmii kiingim. Mi kima, kimamar kipi naingwona, kima wi ti idid. Mi diminim kima naingwo tibmii kiinim simiirsi ha timi mintirao. 21 Juda iikamim, yim ini paeyakwiya kiinan ywowim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriiyar kigninkin okripkai rani. Niingaka. Simiirin wi siyar nikrimkripkii. Mi wim kima, wi ha kipi mi aingwo, Adi Komii siya krimiirin, wi hiriinan mi tir tani. Niingaka. 22 Adi Komii siya iikamim digiumii siir haimriiyiugigim, simiirsiyin naingwoyimyok karamaeka. Niingaka. Sima ini ibyakwiyaim Adi Komii siya nikrimkripkiyim ini simiir hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiyam ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nwowi mi kima wi hiriiyar naingwowi, siya wi krimiir nhinikririopki rani mi wi krimiir nonkwobumbuninkin iguski rani, aniya? 23 Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kiini, Adi Komii siya wi digar nwowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikiugii. 24 Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya miriiya miiya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkinin, saikar yinkin iyopkikiu haiginiu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkinin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hiniin tiri, ya tariigina ya mii komii rani, Juda iikam simiir swoki ikiunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikiugii. Niingaka. Ириg

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirim mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

25 Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowim simiir ti sibgu inokninkin, biiya inkamki sibgu ninokninkin karam nwowa, kara ha naingwowi kima ti diminin siirgisiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hiniina naingwoim digworaekwo whiekakim simiirin kimar yinokninkin iski. Niingaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haiginiuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iiya Juda iikam tani Adi Komii siya nimbinin siir yinisisim nwowi, sima naingwo tibmii kiinana wi saiirar nadigni. 26 Mi mhoiiya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinka,

inkamin iikam imiir nanmaiwarkainainin, yio om Saionanki nitin inkamin siya. Mi kwoin bibiyieyim Jekopni isidin siir kwoinau nwokaiyim wi siya kindimdiyiugii.
27 Mi ta iiya, kara simiir dimin biyieyim simiir kindiyiugii mi ta biiya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiyami. 28 Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digiumii saiir haimriiyiugigim, sima whwokwoka saika bi nwowikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwokin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya simiir brougaeyim Ebraham, Aisak mi Jekop, simiir bidi boinin hiniin, kimiir isidin wi karar kigriraowi mi simiirin wi siyiu miiyik iiirar tirhaiginiuwi.
29 Adi Komii siya simiirin wi siyiu miiyik iiirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinin wi swoki kisina haigii rani, iikamim siya nimbingiyim, siir iikam nwowam, simiir nanmaiwarkainamin. Niingaka. 30 Biiya Juda iikam tani yaewan kima niki kindiyiu wankim Adi Komii siir yai aiirin mi tariinanin Adi Komii siya krimiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyiugigim mi siya kimiiram asi ninmiininkinanii. 31 Adi Komii siya kimiirsiyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim sima siir yai aiirin yaewan bidi kindiyiuwangikim. Mi tariinanin, Adi Komii siya wi simiirsi swoki aingwobunaei mi siya simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi. 32 Mi ti siyiuin Adi Komii siir yai aka nantamiyiriyiriiyin, Adi Komii siya iikam imiirin wi iikamim hiugripkiikikaigiyim wi simiir hiriinan hiugripkiikikaigi mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiiya krimiirsi naingwobumbuwi mi wi krimiir whinkinsiis haiginiuwi. Ɨriig.

Krima Adi Komii siir inig iiir hainan.

33 Ha kipi naingwo, krimiir Adi Komiiyin, siya bimbiuwigi mi iuwi digworaekwowim siya ninoknинkinim, ini solwara nwowi siiyinkrinim ini simiir haiburim mi kougikouwin ini siyar yowiskiyin. Krima ninokninkin tani, ti hiriinan siyiuin siya tiriyin mi siya krimiirin wi paniin paniina namisi tiri, siya hindara tiri. 34 Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hiniina boinka,
yipikin Biiyan Inkam Komii siir kwoin iiir ninokninkinin, ha? Mi wi nhinga boini siirin, hiniinin, kira ti hiniinin si ti tir, iyie? Ti hiniinin si ti tir, ha? 35 Yipiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauuwi mi mhoiiya siya siirin wa swoki iyopkiiyiuwi siirin, ha?
36 Niingaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriiyar nwowim, siir kinsiis haiginiuwam. Mi krima siir inig iiirin iinokiinokin hiriiyar hainananaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Ɨriig.

12

Krimiir mhii kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir ninkin imiiyaeiyim simiir hiriinan hauugi.

1 Ti kariir akamim, kara kimiirin ta yai aiir boininkwokwokii, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiiramin naingwobumbu prasae bi kinkin. Mi siya krimiirin siyiu miiyik miiyik kasa bi tirkin, krimiir whinkinsiis

haiginiuwam. Mi krima, krimiir mhii kwoinim Adi Komii siirin, inkamin nae siir ninkin imiiyaeiyin siir hiriinan hauugi. Mi krima siir yai imiir wakaeyokna mi siir mii imiir mirii. Mi siya wi krimaka nwoki ingwomamair aeyim. Mi ti hiriinan siyiuin krima Adi Komii siir inigin wi siir nwoki hainan kiinim. 2 Kima siyiuim nuan iikamim sima tiriiyim simiir kipi kigna diriraerar. Niingaka. Kima Adi Komii siir tiki kigninkinki, kimiir kwoin imiir hiurworwokaiyamin mi kima wi Adi Komii siirgisiiram wakaeyokna apan iikam nwoki owim. Mi kima wi haini ninokninkini digworaekwowim Adi Komii siya naingwowim kima tiram. Yio tiriiginin ini yokiyin, Adi Komii siirin wi mairgimairga siya nwowaiginiuwi. Mi Tiriiginin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi.

3 Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin siir aposel inkam asi nokmwin okwohaiginiugin. Mi ta hiriinan kara inigakin kimiirin hiniina boinim, wim kima inig karamae iikamim kima ha kipi naingwo kima wi inig komiigak iikam nwowi. Niingaka. Kima, kimamar kipi naingwona mi kima, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauuwa kimiir, saiirgisaiir digar hid. Mi kima wi ti diminin siya nimbingiyin tiram wi siir nwoki tirim. 4 Krima dinokninkin, krimiir piua kwiruwairga mi saiir piua haimii haimiiyim kasa rani. Piu haimii nhirim yim dimin whir nonkwo diriraerarikim mi nhirim yim dimin whir mi onkwo diriraerarikim sima dimin whirua bi nonkwo diriraerarikim. 5 Mi ti hiriinan siyiuin krima iikam kasa rani mi krima ini piu kwiruwananar swoki owim. Dimusi rani, krima Krais siir yai aiir wakaeyokna apkim mi krima ini iripar yitinakiuwim. Mi krima, krima krima ti swoki whinkinsiis ankinsiis irni nwirniyin. 6 Mi diminim Adi Komii siya tiriyim mi siya hauuwiyim krimiir sima hirii hiriinankina rani. Niingaka. Adi Komii siya kimiirsi naingwobumbugin mi kima wi hainii ninokninkini diminin siya kimiir boinmauuin. Mi siya ta yai boinmimauuni ninokninkina inkam nwirni hauuwi mi siya siir naingwo tibmiiya saiir digar boinmimauu. 7 Mi Adi Komii siya krimiirin kirie siir mii aiir miriiyam hauuwi. Iki iikam nhirim sima whinkinsiisam mi kima ta mii aiirgi aiirarar sibgu mirii iski. Mi Adi Komii siya kimiirin kirie siir yai aiir boinmimauuam hauuwi. Mi kima ta miiya siya hauua saiirgisaiirarar sibgu mirii iski. 8 Mi kima iikamim Adi Komii siya nimbinim iikam nhirmi nokboin prapras haiginiuwi mi ti hiriinan siyiuin kima tirin simiir, simiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi nokboin prapras haiginiuam mi kima ta mii aiirarar sibgu mirii simiir whinkinsiis haiginiuam. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim digworaekwo iikam nhirmi sioitkin hauuam mi sima ta mii aiirin sibgu mirii mi simiirin digworaekwowim hoimgakar sioitkin hauu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi kou nwowim, kima sibgu tir mi kima wi sibgu dwo. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim, iikam nhirmisi naingwoyimyokim, sima saiirin wi sibgu tir. Mi kima simiirin wi nimbuniniekakar dwoki.

9 Kima kipi niksisae, kima irni kwirniyamar daingwo dimin miiyik miiyikim simiiraramar daingwo. Mi diminim biyie nwowiyim simiiramin kipi naingwo. 10 Irni nwirniyam naingwokwowiya, ini kiriir yinwigim simiiram kira naingwowiya ini saiir hiriinan yowa iikam nhirmiyam naingwokwowiya ini kiramar naingwonaeiya ini saiir haibura. 11 Kima piugi kipi piyao. Diminin kima tiriyin Biiyan

Inkam Komii siir kimiir kwoinin ti siirarar hauu iguski. 12 Kima mairgimairga hiriiyar dwokripkai iiya Biiyan Inkam Komiiyin Krais siya swoki itana saiiram. Mi iiya kimiirin dimin biyieki kimbu haiginiuwi, kima wi sibgu dokworinu. Adi Komii siiramin dimin taeminamin. Ɨinokiinokar sriinanae. 13 Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim sima paeprikabnan nwowi mi kima simiirin kimiir digwokworaekwo imiirar hauu. Mi iikam nhirim om whiranim kimaka boinaenakiyam niti, kima simiirin igi haigi idwokaigi.

14 Mi iikamim kimiir nonkwoniinwomwiirninkin haiginiuwi kima simiirin yamdi kipi swoki tir. Kima simiirin siyiu miiyiki miiyik iiirar tir. Mi Adi Komii siiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwim. 15 Mi iikamim mairgimairga nwowi mi wim kima iriipi hiriinan simakar timi inkin mairgimairga. Mi sima hik mi haii mi wim kima iriipi hiriinan hik simakar timi inkin hai. 16 Kima iripa dongwomamair ae kima ha kipi naingwo, kouwin ini kimar ywowim. Niingaka. Kima iki iikamim inig karamaeyim simaka damasu mirii, iki mii bibiyieyim sima miriiyim simiir. Mi kima iki iikam nhirim simiirin ha kipi naingwo, ninokninkin komiigakin kimar yo. Niingaka. 17 Mi kima iikamim siyiu biyie kimiir tiri simiirin yamdi kipi swoki tir haiginiu. Mi kima iikam imiirin dimin miiyik iiirar tirii mi sima wa kigninokninkinkii. Wim kima siyiu miiyiki miiyik iiirar tirii. 18 Mi siyiu kakin niuwi, kima digworaekwosi kipi niniinansao. Niingaka. Kimiir kwoin komiiyin iikam imaka nongwomamair aeyam daingwo. 19 Ti kariir akamim kima iikamim kimiir tirbuwim simiirin yamdi tirbuwam kipi swoki tir. Kima ti iikamim io kimaka nwowim, simiirin Adi Komii siiramar dwo. Wi yamdi siyar tiri. Kima ti diminim Adi Komii siiram dwo yamdi siyar tirim. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim hiniina boinkim, simiirin mhoiiya wi yamdi karar tirhaiginiuwi mi wi karar nonkwobumbuninkin haiginiuwi. 20 Mi kima iikamim siyiu biyie kimiir tirim simiirin yamdi kipi swoki tir. Mi sima mhiigi naowi, kima simiirin naemin ha timi hauu sima naeyam. Mi sima kwoinki mi haeii, kima simiirin op ha timi hauu kwiyae. Mi kima simiirin hiriinan tiri, mi sima wi nidid prasaekikin tani, ti siyiu biyieyin sima tirin kimiir siirsiyin. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini nhiridmir parid siyitkinkinan ywowin simiir mwo imiir. 21 Mi hiriinanki niuwi, kima siyiu biyieyin siiram kipi kiwaki, siya nikwowaisiiyam. Niingaka. Kima siyiu biyie imiirin siyiu miiyikin kima tiriyin siya dikwowaisii. Ɨriig.

13

Kima gavman simiir siyiu imiir dap

1 Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wanin siyar nokmwin okwo haiginiugim gavman simiirin, iki iikam whiekakim omom omomanim simiir kigriraowam. Adi Komii siyar nimbingikin, iikam imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriraowam tariinanin. 2 Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyiuwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwin okwo haiginiugim, ta hiriinan mii aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoniinwoimwiirninkin haiginiuwi. 3 Mi iikamim siyiu miiyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi io kimiir nwowi.

Niingaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima dідid simiirsiyin. Mi kima gavman siirsi nididi, io kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tirii kima wi siyiu miiyik iiirarar pi tirin. 4 Yim sima Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri, kima wi dідid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwokim mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriiyim simiir nonkwobumbuninkinam. 5 Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aiirin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyoknanaeisi. 6 Wim kima umirim Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriraowam iinokiinokin mi kima wi wadie nwoki owim. 7 Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikiuwiyim, simiir hauuwam yim ha timi hauugi. Mi Kima gavmani iikamim umiram sima sriigiiyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simirin siyiu miiyikimiiyik iiirar sibgu tir. Ɨriig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwowiyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iiir napikim.

8 Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiiyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiriinankak kipi nwo. Mi diminin whiruwairgin, niyopkiiyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokwowiyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokwowiyim yim sima Adi Komii siir siyiu iiir napkim. 9 Adi Komii siir siyiu komiiyin hiniina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwairgin simiir kou nwowin, yio hiniingin kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiramin kiramar naingwonaeiya saiir hiriinan daingwo. 10 Iikamim, iikam nhiram naingwowiyim sima simiirin siyiu biyie bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwowiyin, yio Adi Komii siirgisiir siyiu iiirar napi.

11 Kima hiriinan tir iiya Jisis Krais siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Krais siir mii aiir mirii wi kipi mirii piyapiyao. 12 Ɨhi, iiya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iiya ti nuin dimin biyieki naokinguguki kaiyin siir nwowana ini dig kingiin nwowa. Mi krima Setan siir siyiu biyieyim yim ti iuguski. Mi Adi Komii siir kirie aiir hai mi Setan siir ti swoki kwatio. 13 Krima siyiu miiyik iiir sibgu ap mi siir sibgu tir. Iikamim nabie kigomok apiyim sim hiniin mi siyiu biyie siir kipi nap iki iikamim nii tisisir apiyim simiir hiriinan. Yim ini op biyieya kwiyae whaowaeiya saiir kwiyae whaowaenan ywowim. Sima hii nanaekim mi yaii priininii priininiigim mi io whwonkam nanaokim mi wranan ninsikim. 14 Mi wim kima wi hiriinan kipi tir kima Jisis Krais siir kirie aiir hai. Mi dimin biyieyim kimiir kwoinki naingwowiyim tiram, yim wi kipi tir. Ɨriig.

14

Krima iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kipi hid.

1 Mi iikam nhirmi naingwo tibmiiya kirie nwo karam nwowi Jisis Krais siiramin mi kima simiirin kipi hiuyarmai kima simiiram dapiyao Adi Komii siir inig iiirin kinakar hainanam. Mi kima diminin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir kipi ninkinwamwarkii boin. 2 Boiniyio yaiya kara pi hiniina boini, mi inkamin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyin siir naingwo tibmiiya saeya ha boini, ti naepai naepaiyim yim hiriiyar daeswo, yio siya wa dae. Mi nwirin siir naingwo tibmiiya Adi Komii siiramin kirie nwo karam nwowi, yio wi kiuaekiuaeyim simiirarar timi ae. 3 Mi inkamin naepai naepai naeiyin, siya iki inkamin naepai naepai naesi nididiyin siir kipi nigbumbu, yio ti hiriinan siyiuin yio miiyik rani. Mi inkamin kiuaekiuae ara mi aeiyin yio iriipa hiriinan, iki inkamin naepai naepai imiirar naeyarkakiyin siir kipi mi igbumbu. Mi yio tiriiginin yio iriipa hiriinan miiyik rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yanmaiwarkainaswowin. 4 Kima hiriiyar naingwowi iki iikam nhirim Krais siir mii miriiyim, simiir hidim mi kou ini kimar ywowim, ha? Biiyan Inkam Komii siya hidi dig-woraekwo whiekakim siir iikam ima tirim simiirin wi wadieyar nwowi, iyie? Wi wadie nwo rani, aniya? Simiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiuwi, siyiu miiyik tiramin.

5 Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, ii nhirim simiir kouwin ini ii kwira kou saeya ywowa. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, ii whiekakim ini hirii hiriinankimar ywowim. Mi Kima irira nwinwira diminin kima naingwowiyin, siiramin sibgu daingwo omok hid. 6 Mi iikamim ha naingwowim, ii nhirim iki ii nhirim simiir kouwin ini sima ywowin, yim sima Biiyan Inkam Komii siir inigin hiriinan saiirsiyar mi hainani. Mi iikamim naepai naepai imiir naeyarkakiyim, yim sima Biiyan Inkam Komiiyin siir inigin simiirsiyar mi hainani. Dimusi rani, sima ti naeyim Adi Komii siya hauugiyim simiir, siirin simiirsi ti swoki boin wadieki. Mi iikamim kiuae kiuae ara naeiyim, yim sima Biiyan Inkam Komiiyin siir inigin ti simiirsiyar mi hainani. Mi sima Adi Komii siirin ti naeyim siya hauuim pi simiirsiyar mi boin wadiekii. 7 Inkam nwirkin siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyamin, siya bi nonkwokin. Niingaka. Mi inkam nwirki siir kwoin airgar bi mi aingwo aonamkin. Niingaka. 8 Mi krima omwaiyar mi waiyaei yio Biiyan Inkam Komii siirar diminkin. Mi krima mi aonami yio iriipa hiriinan Biiyan Inkam Komii siirar diminkin mi krima omwaiyar mi waiyaei mi krima mi aonami, nimkrima Krais siir iikamkim. 9 Dimusi rani, siya bidiya yaowin mi ini iki iikamim naokaowim mi iikamim krima ti omwaiya niki waiyaim siya ini krimiir Biiyan Inkam Komii nwowin.

10 Mi dimusika, kima kimiir nomiiyauim simiirin whisarii prii hidi, ha? Mi dimusika, kima kimiir nomiiyauim simiir nigbumbuim, ha? Mi mhoiiya krima homgakarin wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi diminpai diminpaiyim wi siyar hid iskii. 11 Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiniina boinkikin,

Biiyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkikin, kara kimiirin yaimwowar boinki, kara ini omwaiyar waiyain. Ombud komiiyin wi ogmwo kariir whwonkam idair nini hiunii mi sima wa boini Adi Komii kiingi kiinin kirargin.

12 Mɨ krɨma ɨrɨra nwɨnwɨra Adi Komii siirɨn, wɨ krɨmiir yapayapa kwoɨn ɨmiirar boɨni, krɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm hɨnɨɨn dimusi tɨrkɨm, ɨiya krɨma tɨ nu ɨiir nikɨ owa. Mɨ krɨma wɨ mɨntarao, siyɨuɨn krɨma tɨrɨn ɨkɨ nomiiyau nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm sɨm. Ɨriig.

Krɨma nomiiyauɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saiir kɨpi tɨrbu.

13 Mɨ krɨma, krɨmiir nomiiyauwɨm sɨmiir kɨpi hɨd. Kɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiirsi daɨngwo. Kɨma, kɨmiir nomiiyau ɨmiirɨn dimɨn kɨpi swokɨ tɨrsran sɨmiir nɨkpɨtmaiyamɨn siyɨu biyɨe tɨram mɨ sɨma nanka ɨkiiyamɨn. Nɨɨngaka. 14 An kara Jisɨs Krais saɨka bɨdi yɨtɨnakɨukɨkɨnɨn mɨ kara asi nɨnomokɨnkɨni, digworaekwo whɨekakɨm wadɨe kɨna nwo ɨmiirɨn. Mɨ nwɨrkɨ ha naɨngwowi, tɨ dɨmɨnɨn mɨiyɨk rani mɨ siya wɨ kɨpi tɨr mɨ wɨ kɨpi mɨ ae. 15 Mɨ naeyɨn kɨra naeyɨn, kɨriir nomiiyauɨn kɨriirsiyɨn hɨkak siya nwowi mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, yɨo nomiiyauam naɨngwokwowiyɨn si rani. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn kɨma naeyɨn siirɨn, kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Krais siya naowɨn sɨmiirsiyɨn, sɨmiir whwonkam ɨda kɨpi nae, sɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir tɨrbuam. 16 Mɨ dimɨn whɨr kɨpi swokɨ ɨisiimauu iikam nhɨrmiyɨn, wɨm wɨ sɨm pɨ boɨnbumbuwisi tɨ dɨmɨnɨn kɨma ha naɨngwowiyɨn, yɨo wadɨekɨn mɨ yɨm sɨma wa boɨni, yɨo mɨiyɨk rani. 17 Mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siir ɨsidɨn siirɨm, yɨm naeni dimɨn tani mɨ yɨm op kwiyaeni dimɨn tani. Nɨɨngaka. Yɨm hɨnɨɨn hɨnɨɨngɨm, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwo mɨ ɨrɨpa Adi Komii saɨka nongwomamaɨr aei mɨ maɨrgɨmaɨrga nwo. Yɨm tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨm yɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauugɨm. Mɨ tɨ dɨmɨnɨm sɨmakɨsɨmaɨrgɨm kougɨ kou nwowɨm. 18 Mɨ kɨra ta mɨi hɨriinana saiir mɨrii Jisɨs Krais siiramɨn mɨ Adi Komii siya kɨriirɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga prasae nwo rani, ta mɨiya kɨra mɨriiya saiiramɨn. Mɨ kɨmiir nomiiyauɨm yɨm ɨriipa hɨriinan wɨ maɨrgɨmaɨrgar mɨ owi.

19 Mɨ krɨma siyɨuɨn krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn, ɨrɨpa nongwomamaɨr aeiyɨn mɨ kɨrɨe ɨrni nwɨrni hauuwiyɨn, siir dap. 20 Kɨma Adi Komii siir mɨiya tɨ naeyam kɨma naeyɨm tɨrɨm sɨmiirsi ara kɨpi tɨrbu. Nae whɨekakɨm yɨm wadɨekɨnargɨm. Mɨ tɨ dɨmɨnɨn kɨra naeyam tɨrɨn, kɨriir nomiiyau siir whwonkam ɨda siir naɨngwo tɨbmiiya saiir nanka ɨkii, yɨo tɨriigɨnɨn wɨ biyɨekɨ biyɨe nwowi. 21 Mɨ dɨmɨnɨn kɨra naeyam naɨngwowɨn mɨ opa kɨra kwiyaeyam naɨngwowa, kɨriir nomiiyau ɨiirɨn siya nanka ɨkii mɨ kɨra tɨ hɨriinan dɨmɨnɨm wɨ kɨpi swokɨ tɨrmɨmɨn wɨ hindarar dɨtkii ɨuguski. 22 Mɨ dɨmɨnɨn kɨra ha naɨngwowiyɨn yɨo nae dɨmɨn kɨbɨkɨn mɨ kɨma siir naeyam naɨngwowi yɨo kɨmakɨma dɨmprɨo ae, kɨma ɨnkam nwɨrni kwoɨn nɨpiyaokɨiyɨm kɨpi tɨr, yɨo kɨma mɨ Adi Komii siya kɨmiirarar dɨmɨnkɨn. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi siyɨuɨn kɨma tɨram naɨngwowɨn yɨo siyɨu wadɨekɨn mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi. 23 Mɨ ɨnkamɨn kwoɨnɨn whɨsa nwowi dɨmɨnɨn siya naeyam naɨngwowɨn mɨ siya siirɨn wɨ kɨpi nae. Mɨ siya tɨ dɨmɨn ɨiir naei, yɨo siya dɨmɨn biyɨe bɨdi tɨrɨn. Mɨ dɨmɨnɨn kɨra ha naɨngwowɨn, yɨo dɨmɨn biyɨekɨn mɨ kɨra siirɨn hɨriiyar tɨrkrɨpkaii, yɨo tɨriigɨnɨn, Adi Komii siya ha boɨni, tɨkɨ dɨmɨnɨn yɨo dɨmɨn biyɨekɨn. Ɨriig.

15

Krɨma Krais siir yai aiirar wakaeyokna ap.

1 Mɨ iikam krɨma yɨpiki naingwo tibmii kiinim Jisis Krais siiram, krɨma
ɨki iikamim Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim
simiir whinkinsiis haiginiu, yim wɨ pɨ nikii ɨuguskiisi. Mɨ krɨma,
krɨmamar kɨpi naingwona. 2 Nim wɨ krɨmamar pɨ naingwonaeisi, krɨma
ɨki iikamim naingwo tibmii kiinim simiir whinkinsiis haiginiu mɨ simiir
naingwo tibmiiya Jisis Krais siiramin wɨ kirie nwokɨ owi. 3 Adi Komii
siir Yokwo Komiiya hiniina boinka, siya krɨmiir Biiyan Inkam Komiiyin,
siya siir kwoinairga bɨ nitkin, krɨmiiram nauni miriiniyim. Niingaka.
Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinka, ti yai bibiyieyim
sima nigbumbuwiyim, an kara ini warar mɨ ikin hikin mɨ krɨma wɨ
krɨmiir kwoinkar kɨpi naingwo mɨrii. 4 Ti yaiyim biiya sima winkiyim Adi
Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krɨmiir nowamwarkai haiginiuwam
winkikim. Mɨ iiya sima ti yai imiir winkiyim, sima minam winkikim
krɨmiir kwoin imiir wokmai haiginiuwam. Mɨ hiriinankɨ niuwi, krɨma
wɨ naingwo tibmii kiin pranae kin tani, ta iiya omwai Adi Komii saika
waiyayokiyokiiyana saiiramin. 5 Adi Komii krɨmiir Wanin sikisiyairgin
krɨmiir wokmai haiginiuwiyin mɨ krɨmiir whinkinsiis haiginiuwiyin
sowiir bwamkibwamin. Mɨ kara Adi Komii siiramin hiriinan saiiram
kwisboin yokiyokiigin. Mɨ iiya siya kimiir whinkinsiis haiginiuwi mɨ
kima iripa dongwomamair ae, Jisis Krais siya tirin siyiuin krɨmiir
niisiimauuwin siir hiriinan. 6 Mɨ krɨma wɨ kwoin whiruwar dwoki mɨ wɨ
diriyar timɨ boinki, Adi Komii siir inig iiir hainan praprasamin krɨmiir
Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Ɨriig.

Krais siya Juda iikamim mɨ Juda iikam tani ikim simiir kinsiis haiginiu swokin.

7 Jisis Krais siya bidi mɨ boinin, krɨma siir iikam nwowam. Mɨ iriipa
hiriinan siyiuin kima nwirni irniyamar timɨ aingwo. Mɨ hiriinankɨ
niuwi, iikamim sima wɨ Adi Komii siir inig iiir hainan prapraski.
Dimusi rani, sima kimiir siyiu iiir kigim. 8 Mɨ ti yaiyim kara kimiir
boinmimauuwim simiir yaimwokiyaimwowim yim hiniingim, Jisis Krais
siya Juda iikamim, yipiki miois kitiyopnir haiiyim simiir whisarii mii
priimiriiyan inkam nwokin. Siya simiir niisiimauuwam tirkin siir Adin
siir yaimwo kiina. Mɨ Adi Komii siya dimin taeminim krɨmiir brougae
wanwiyaeiyim simiir nimbingiyim bidi bidiniyar Ebraham Aisak mɨ
Jekop simiirin wɨ siya tiri. 9 Kima mɨ kimiir nomiiyauwim naingwo tibmii
kiinim kima iripar dongwomamair ae. Dimusi rani, krais siya ɨkɨ Juda
iikam tani simiiram warar nitkin. Mɨ sima wɨ Adi Komii siir inig iiir nwokɨ
hainan praprasim ti iikam whiekakam siya naingwowiya saiirsi. Yokwo
Komii saiir yaiya hiniina boinka,

mɨ ini mɨ owin kara ti Juda iikam tani simakar mɨ owin mɨ kara mwai
wɨ kiriir inig iiir hainan prapras waowi. 10 Mɨ Yokwo Komii saiir
yai kwira saeya ha boinkika, kima iikamim Juda iikam tani, kima
mairgimairga dwo Juda iikamim simakain. 11 Mɨ haimii whirin
yio hiniina boinkikin, kima iikamim Juda iikam tani, kima Biiyan
Inkam Komii siir inig iiir hainan prapraski. Mɨ iikam whiekak
kimarin, siir inig iiirin nhamii nhamii kɨpi hainan prapraski.
12 Profet inkamin Aisaia siya Yokwo Komii saiirin hiniina win
boinkikin, mhoiiya inkam nwirin wɨ sipi niti, yio Jesini isidin
siirgin Devidni adin mɨ iikamim Juda iikam tani hinda tinda

nwowim, simiirin wi siyar kigiski. Mi sima wi hiniina naingwo aingwo tibmii kiini, simiirin wi siya nanmaiwarkainaei.
13 Adi Komii siyairgin, krimiir naingwo tibmii kiina saiir bwamki bwamin. Kara ha naingwowi, mairgimairga mi iripa nongwomamair aei siyiuin yio kimiir dinkiniukikai. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir dimin kirie kirieyim wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, ta Adi Komii siiram kima nwowa siya nanmaiwarkainam. Ɨriig.

Pol siya siir mii aiiram mairgimairgakin.

14 Ti kariir akamim, kara bidi yinokninkinin, kima iikam wadiekim mi Adi Komii siir yai imiirin kimar yinokninkin. Mi irni nwirniyin kimar mi owimwarkaiyiuwi, wi digar mi owi. 15 Mi yokwowa ti digworaekwo imiira igao yai kara winboinkiya, kimiiram, kara bi nididgin simiir boinmimauusiyin. Niingaka. Kara minsi winkikin, kima wi pi naingwo owouwisi, ti digworaekwo imiirin. Dimusi rani, kariirin Jisis Krais siir aposel inkam nwowamin Adi Komii siya nokmon okwo haiginiugin. 16 Mi kara siir miiyan inkam asi nwokin, iki Juda iikam tani simiirsi nini miriiyiuwim. Mi an kara ini pris inkamnan ywowin, Adi Komii siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam simiir. Mi iiya sima Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiini mi Adi Komii siir naeyiuin simiirin dimin whirki kimbu karamae nwohaiginiuwi, siir whwonkam idain mi simiirin kara swoki hauugi, diminin Adi Komii siir hauugiiyin siir hiriinan mi siya bigi wi nasmirwaiyar nwoki owim sima siir iikam kiingi kiin nwowam. 17 Mi an kara Krais siir inkamkin mi kara mairgimairga asi nwowi ta miiya Adi Komii siira kara miriiya saiiramin. 18 Kara pi dimin whir wara boin tani, kara miiyim kara miriiyim Krais siya whindiriraerarim kariir, pi simiir boini, iikamim Juda iikam tani sima wi siir yai aiir nwoki wakaeyoknaim mi wa nwoki aingwo tibmii kiinim. Mi ti yaimin diminim kara tirim siya whinkinsiis haiginiugin. 19 Kariirin Adi Komii siir naeyiu ieyar whinkinsiis haiginiugin, dimin kirie komiiyim biiya iikamki kig karam nwowim simiirin. Mi kara Jisis Krais siir yai win kibi kibiyim om komii Jerusalem hirankar boinmimauunaniyin, ini nu Ilirikam hirar yadigiuwin. 20 Mi ti diminim kara tirim, kariir kwoin komiiyin, simar nwokin, krais siir yai win kibiya saiir boinmimauuwamin, iki iikam nhirim, om nhiranim simiir hiranim wakae karamae nwowim simiir. An wi iki omoman kam nhirkim sim niki boinmimauuwim, wi sim pi swoki boinmimauuwisi. Kara yinin inkam nwirkin ninansiin okwogikin omaka siir idwo haigin miriyim pi boriisopi. 21 Niingaka. Kara Yokwo Komii saiir yaiyim simiir wakaeyokna apam tiri, saeya hiniina boinka,
iikamim Krais siir dimin taemin imiir kig karam nwowim wi sima kigi siirin. Mi iikamim biiya siir yai aiir wakae karamae nwowim sima wa ninokninkini siir yai aiirin. Ɨriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin mi nu Spen hiriir namim warar mi tiri.

22 Ɨinokiinokin kara kimiir kignakiyam ina naingwowin, kariirin ta mii aeyar kwipiyaokiii mi kara kimiir kignakiyamin paniinsi yitsi. 23 Biewii biewiiyim namkiyim, kara kimiiram nitima naingwokin. Mi tariinanin kariir miiyim tapairin ini dig ywogigim. 24 Mi tariinanin kara kimiir kignakiyam tiri mi nu Spen hiriirin pi mhoiiya nwoki amim. Mi kara, kimaka warauur nini gwo ae sasaenakii mi kariirin wi siyiuam kima

nwoki whinkiyansa haiginiugiyim nu Spen hiriir namamin. 25 Mi tari-
inanarin kara pi om komii Jerusalem tiriir swoki ami Adi Komii siir
iikamim hiranim simiiram. 26 Mi iikamim naingwo tibmii kiiniyim nu
Mesodonia mi nu Grik hiranim sima kwoin whiruwa bidi ywokiyim,
umir haingiriyiu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim om
komii Jerusalem hir nwowim simiiramin. 27 Kwoin whiruwa sima simar
nwokikin hiriinan tiramin. Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim
simakan dinaukakim. Ɨiya Juda iikamim sima boinmimauuwa yai win
kibi kibiyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo tibmiiyam
Jisis Krais siiram, saiirsika. Mi ini mi owin, sima Juda iikam paeprikabim
om komii Jerusalem hiranim Adi Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim,
ta simiir dinau aiir digiyam. 28 Biiyin, kara pi ti diminin siir tiram niki
ami mi ti umirim sima haingiriyiu hauugiyim kara simiir nikini onkwo
hauugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bii wi kimiir nikini kigigi.
29 Mi iiya kara kimiir kigam tiri, kara hiriiya naingwowi Krais siir dimin
miiyik miiyikim wi kariirarar nakaisiskini. Mi kara simiirin wi kimiirar
mi whinkinsiis haiginiuwi.

30 Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi rani, kima
Jisis Krais siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii siir naeyiu siir
kirieya kima irni nwirniyamin ina ninan aingwokwowim. Mi kara ha
naingwowi, kima Adi Komii siiramin kariiram wara dinkin kwisboin
31 kariir whinkinsiis haiginiuwam, ti iikamim nu haimii Juda hiranim,
kariirin wi sima pi nisomaowisi. Mi kima siiramin ti umirim kara hauuwi
Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiir siiram warar
timi kwisboin, sima wi mairgimairga nwoki owim. 32 Mi Adi Komii
siya ha naingwowi kara kimiir wini kignaki mi kara wi kimaka nini
ongwomamair aesasaenakiyim. 33 Kara ha naingwowi, Adi Komiiyin
yipikin krima nongwomamair aeni bwam nonkwowin, siya ini whiekak
kimakar nwowin. Kaimwoka. Ɨriig.

16

Pol siya iikamim simiir nokboinmamairgikin.

1 Kara kimiirin wig ira saiir boinkii, saiir inigin Fibika saeya Adi
Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mi iikamim Adi Komii siiram
naingwo tibmiiyim om Senkria hiranim simiirin saeya whinkinsiisika.
2 Kara kimiirin ta wig aiirin minam boinmauu wakaekii, kima saiir
nokboinmamair haiginiuwim kima nokboinmamair haiginiuwa iki
iikam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim simiir, saiir
hiriinan. Mi kima saiirin siyiu miiyik iiirar tir siyiuin Adi Komii siya
naingwowin kima tiram saiir. Mi diminin saeya haiyam naingwowin
saiirin whinkinsiis haiginiu. Dimusi rani, kariirin saeya whinkinsiis
haiginiugin mi iikam nhirim simiirin iriipa hiriinan.

3 Mi ta kariir nokboinmamaira kima Prisila mi saiir kam ieya
Akwila sowiirwai tini boiniu yo sowa Jisis Krais siir mii kibiya kanaka
miriigo. 4 Mi biiya sowawaiyin parii parii naowim kariir whindiriraersi.
Kanakana rani, sowiirsi mairgimairga, iki iikamim hinda tinda nwowim
Juda iikam tani naingwo tibmii kiinim yim sima iriipa hiriinan
mairgimairga bidiyar mi owim sowiiramwaiyin. 5 Mi kima iikamim
sowiirwai omaka hirar haingiriyiu idwokai hainaniyim Adi Komii siir
inig iiir, simiir ha boin, kara simiir nokboinmamairgikin. 6 Mi Maria

saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamairgikin. Saeya kimiirin dimin taemin kasa bi whindiriraerar haiginiuga. 7 Mi kima Andronikas mi Junias sowiirin ha timi boin, kara sowiir nokboinmamairgikin. Mi ti Juda inkam nwiso sowa kanakar ninkin hiuyokiyokaigwo maeyauwa mii biyie miriiya saiir. Mi aposel kamim sima sowiir bidi sibgu inokninkinim. Mi biiyarin kara Krais siiram niki aingwo tibmii kiin karamaeyar niki owa mi ywo sowa saiirar naingwo tibmii kiingwo.

8 Mi kima Aplietas siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamairgikin. Siya kariir nomiiyau kibikin, Biiyan Inkam Komii siir mii aiir miriigin. 9 Mi kima Eban siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamairgikin. Siya Biiyan Inkam Komii siir mii aiirin kanakar miriigin. Mi kima Stekis siirin warar timi boin kara siir nokboinmamairgikin. Dimusi rani, siya kariir nomiiyau kibikin. 10 Mi kima Apelis siirin ha timini boiniu, kara siir nokboinmamairgikin, kara iikam nhirim simiir yai wakaekin siya Krais siir siyiugi siyiu iiirar napkin. Mi siirin iikam biyie nhirim siyiu biyie sima tirhaiginiuwin mi siya hiriinansi bi nwokin. Mi Aristobyulas siir omakan iikamim simiirin ha timi boin, kara simiir nokboinmamairgikin. 11 Mi kima Herodion siirin kariir isidin siir inkamin siirin pi ha boin kara siir nokboinmamairgikin. Mi kima iikamim naingwo tibmii kiiniyim Nasisas siir omaka iruwanim simiir wi ha timini boiniu, kara simiir nokboinmamairgikin.

12 Mi kima Traifina mi Traifosa sowiirin ha tini boiniu, kara sowiir nokboinmamairgikin. Biiyan Inkam Komiiyin siir miiyim kiigi sowa ninkiko. Mi kima ta wiga Pesis dapiya saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamairgikin. Saeya kariirgi kariir nomiiyau kiinga. Mi saeya Biiyan Inkam Komii siir miiyim pranae pranae bi miriiga. 13 Mi kima Rufas siirin wi ha tini boiniu, kara siir nokboinmamairgikin, ti inkamin Biiyan Inkam Komiiyin siir siyiuin siir sibgu apiyin. Mi siir yopiiya, ya ini kariir yopiinan warar mi owa. 14 Mi kima Asin Kritas, Fligon mi Hemis Patrobas Hemas mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim simaka hir nwowim simiirin ha tini boiniu, kara simiir nokboinmamairgikin. 15 Mi kima Filologas mi Julia mi Nerias mi siir yokman aeya mi Olimpas siya mi iikam nhirim Adi Komii siirim simiirin wi ha tini boiniu, kara simiir nokboinmamairgikin.

16 Mi Kima iikamim warauranim iriira nwinwira kima kimar dokboinmamairna. Mi iikamim naingwo tibmii kiiniyim, Adi Komii siir inig iiir haingiriyiu hainaniyim hinda tindainim yim sima iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamairgii. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

17 Ti kariir akamim, kara kimiirin minsi boinmauugi kima mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyieyim sima pi niinikibiirisi isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yaiyim Kima wakaeyim biiya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yaiya dimin taeminim iikamki naingwo tibmii kiiniyim, wi saeya kikinwaisiigi mi kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo. 18 Mi ti hiriinan iikamim yim Biiyan Inkam Komii siir mii imiir bi miriigim. Niingaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar napikim, ti hiriinan dimin iiir tiramin. Mi sima pa priiyiksasae hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim sima yaimwowa boini. 19 Mi wim kima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iiirim bidi haigin idwokiyim mi tariigina kara kimiirin mairgimairga

komiiga. Kara ha naingwowi, kima siyiu kibi iiir sibgu inokninkin. Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyieyim simiir tirim. Niingaka. 20 Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirkikin, iripa nongwomamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi siyar nonkwoniiwomwiirninkin iuguskii mi siirin wi siyar niinibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoki owim.

21 Mi Timoti siya kanakar miriiyin, kimiirin siya nokboinmamair haiginiugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata, kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamairgikim.

22 Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

23 Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo tibmiiyim iripa sima haingiriyiu owiya yio iriipi hiriinan, siir nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Esrastasin inkamin gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hiriinan sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

24 Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir naingwombumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya saeya kaimwo ywokiya. Ɨriig.

Kima Adi Komii siir inig iiir hainan.

25 Mi kima wi asi niti Adi Komii siir inig iiir hainanam siyairgin kimiir naingwo tibmii kiina saiir whinkinsiis haiginiuwi, hiriiyar nokwoyokiyokiigiyamam. Mi Krais siir yai win kibiya kara boinmimauua Adi Komii siya haigiprakaiya krimiirsi, tariinan saeya idwowiya bidi yimbiyama. 26 Mi tariinanin ta yaimwokyaimwowa idowiyakiidowiya bidi yimbiyamkiya Yokwo Komii saiirin. Mi Adi Komiiyin yipikin omwai hiriiyar waiyayokiyokiikaeyamiyin, siya krimiir bidi boinkiyin, siir yai aiir boinmimauuam iki iikamim hinda tindanim simiir mi sima wa nwoki aingwo tibmii kiinim.

27 Kara ha naingwowi, krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiir hainanpraprаski, yipikin digworaekwo whiekakim simiir ninokninkin digin. Krima siir inig iiirin inokiinokar hainanpraprasnanae digworaekwoim Jisis Krais siya tirim krimiir simiirsi, ta yaiya ini kaimwo ywowa. Ɨriig.

1 KORIN

Mɨ ɨiya Pol siya om Efesas hɨr nwowa mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkika iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Korin hɨranɨm sɨmiiramɨn. Bɨiya ɨiya Pol siya om Korin hɨr nikɨ owɨn siya Adi Komii siir yai aiirɨn bɨewiiyɨm whɨrkakɨn whɨr mɨ haɨmii ha ikɨ boɨnmɨmauu. Mɨ tɨ omɨn Korin nɨkɨuwiyɨn yɨo Grik iikamɨm sɨmiir om komii ɨeya mɨ Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani ɨkɨm yɨm hɨr nwokɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ dɨmɨn biyɨe tɨriyɨm yɨm hɨr warar mɨ okɨm. Mɨ mhoɨiya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yokwowa ɨna wɨnkiyɨm Pol siiram, sɨma tɨ hɨnɨɨna wɨn boɨinki, sɨma mɨiyɨknan nwo rani ɨni yapɨyapɨ nwowɨm. Mɨ ɨiya Pol siya hɨriinan wakaewɨnɨn mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkikɨn sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn dɨmɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨm wadɨe sɨma nwowɨm. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn, kara Krais Jisɨs siir aposel inkamkɨn. Kariirɨn Adi Komii siir kwoɨnkar naɨngwo okmwɨn okwo haiginɨugɨn, aposel inkam nwowam. Kara mɨ kariir nomiiyauwɨn, Sostanis, krɨra kɨmiir boɨn wadɨeki. 2 Ta yokwowa krɨra wɨnkika om komii korin warauran iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm kɨmiiram. Mɨ Kɨmiirɨn Jisɨs Krais siyar dirɨraerarkikɨn mɨ kɨmiirɨn dɨmɨn whɨrkɨn panɨinsi kɨmbusi. Mɨ wɨm kɨma ɨni Adi Komii siir inkam kɨingɨ kɨinar ywowɨm. Kɨma, tɨ iikam whɨekakɨm omom omomɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir hɨranɨm Jisɨs Krais Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir hainaniyɨm mɨ siya ɨni krɨmiir hoɨmgakni Bɨiyan Inkam Komiiyar ywowɨrkakɨn.

3 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨ Jisɨs Krais, sowiir mhɨi kwoɨnɨm ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyamɨn wadɨe saeya nwowaiginɨuwi. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir boɨn wadɨekikɨn

4 Kara ɨinokɨinokɨn kɨmiiramɨn Adi Komii siir boɨn wadɨekii, ta naɨngwobumbuwa siya hauuwa kɨmiir saiirsi boɨn wadɨekii. Dimusi rani, kɨma ɨni Krais Jisɨs siir iikamkɨm. 5 Kɨma Krais Jisɨs saɨka bɨdi yamasu kikɨnɨm mɨ kɨma dɨmɨn taemɨn whɨekakɨm sɨmiir kɨrɨe komiigak asi nwokɨm. Mɨ kɨma kwoɨn mɨiyɨk mɨ adi siir yaimwokɨyaimwowa saiir nɨnomokɨnkɨn boɨni kwoɨn mɨiyɨkak asi nwokɨm. 6 Mɨ ta Krais siir yai wɨn kɨbiya saeya inan kɨmiir bɨdi kwɨrii ɨdwokaiya. 7 Mɨ kɨma Adi Komii siir naeyɨuɨn siir dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiiram panɨinsi whaowaesi. Niingaka. Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya nɨtana wɨ saiirar nadɨgɨuwi. 8 Mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haiginɨuwi mɨ kɨma wɨ kɨrɨe hɨriiyar nwoyokiyokɨyami mɨ wɨ ta ɨo aeya dɨgii mɨ krɨmiirɨn wɨ dɨmɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Ɨiya krɨmiir Bɨiyan lnkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya nɨtana. Niingakɨ, niingakɨinga. 9 Adi Komii siya yaimwo boɨnan inkamkɨn mɨ kɨmiirɨn siyar nɨmbingɨn siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn, ini hanɨin kwɨrii ɨdwokaiyɨm mɨ saɨka nɨdwo boɨnaiiyɨm. Ɨriig.

Iikamɨm ɨrɨpa mhɨi kwoɨn nwowiyɨm sɨmiir yaiga

10 Mɨ tɨ kariir nomiiyauwɨm kara kɨmiirɨn, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir inɨg ɨiir boɨnɨn kwokwokii. Kɨmakɨma kɨpi nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨn mɨ tɨ kɨmiir isidɨn yapa yapa kɨpi nwo kɨmiir kwoɨnɨm whɨrua dwo mɨ yaiya diriyar kɨrɨtmai boɨnki. 11 Tɨ kariir nomi-iyauwɨm kara, kariir nomiiyauwɨn Krowi, siir isid ɨeya boɨnmauugikɨn,

kimakimarin ini ninkinwaomwarkii boinkaka nwowim. 12 Kara kimiirin
pi hiniina boinmauuwakaekii, kima yapa yapa nwonira kimiir nhirim
pi hiniina boini, nim nhirim Polnikim mi nim nhirim Apolosnikim mi
nim krima Krais nikim. 13 Mi ini paniina tirin, krais siya ini tari haimii
haimiiya ywowin, ha? Mi tari ti paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin Pol
kariir ninkin irimdinu aokikin kimiir whinkinsiis haiginiuwamin, ha?
Kima tari Pol kariir inig iiir baptaiskim, ha?

14 Kara Adi Komii siir boin wadiekii, kara kimiir waraurin Krispas,
Gaias sowiirarar baptaisgikin kara inkam nwir wara bi baptaisgikin.
Niingaka. 15 Inkam nwirki kimiirin wi hiniina boin tani, kima kariir
inig iiir baptaiskim. Niingaka. 16 Ae, kara tisi haniingi swoki
kwanaingwowoknakiyin, kara Stefanas simiirniiyin warar ninkin bap-
tais haiginiugikin. Kara ninokninkin tani, kara tari inkam nwir
warar bidi yamisi baptaisgikin iyie? 17 Krais siya kariirin bap-
taisim bi nikropkikin. Niingaka. Siya kariirin yai win kibiya saiir
boinmimauuwam nikropkikin. Mi ti hiriinan saiirsika kara kimiirin
aowa aowan yaiyim, kima ninokninkin karamae nwowim pi simiir wara
kinawhiyimiyiena boin tani, kamim ninokninkin komiigakim simiir
hiriinan. Niingaka. Mi kara hiriina boinkiswo mi ti paeyin Krais siir
nirioninkinin hiiiniya yio wi inigak di ywowi. Friig.

Adi Komii siir kirieya ini Krais siir hir nwowa

18 Kaimwoka, iikamim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nirioninkinin
siir yaiya saeya hindara priiboin whaowaei. Mi krima iikamim Adi Komii
siya nanmaiwarkainam, nim krimiir kwoinim ha naingwowi, ti paeyin
hiiiniya nirioninkinin, siir yaiya ya Adi Komii siir kirie aeyairga. 19 Adi
Komii siir Yokwo Komiiya saeya ha boinka,

iikamim ninokninkinkakim simiir ninokninkina wi kara tirbugii. Mi
iikamim kwoinpai kwoinpai miiyikakim simiir kwoinim wi kara
nirimdiyiugii.

20 Mi ti iikamim ninokninkikakim mi iikamim kwoinpai kwoinpaigakim
iikamim yai kripii naiiikiigi ikim mi sima wi inigakar nwowi.
Niingaka. Mi Adi Komii siya nu tiran iikamim ninokninkinkakim, simiir
ninokninkin imiir bidi tirbugiyim.

21 Adi Komii siir ninokninkina ti nuan iikamim simiir kwoinairga
naingwo haiyim wi dig nwo rani. Niingaka. Adi Komii siya ta boinbu
yaiya sima boinmimauuwa saiiram naingwo tibmiiyim, iikamim simiirin
wi siya nanmaiwarkainaei. 22 Juda sima yaewan minam kindiyiu
wankim, sima yaeya dimin kirie komii win kigi mi sima wa naingwo
tibmii. Mi yim Grikim, ninokninkin komii haiyaramar mi ankaii.
23 Mi nim krima paeyin hiiiniya nirioninkinin Krais siir ninkin irimdinu
aokiyin, siir yai aiirar mi boinmimauuwikim. Mi Juda iikamim sima ta
yai aiir wakae winim mi simiir kwoinim miiyiknan bi nwokikim, ini hin-
dara hiugimkikiugiyim. Mi iikamim Juda iikam tani, yim simiir kwoinim
ha naingwowi, ta yaiya saeya hindara priiboin whaowaei. 24 Nim krima
nhirim Juda iikamkim mi nhirim krima Juda iikam tani. Krima Adi
komii siir nikiu aiir wakaeyim krima ina ninokninkinim, Krais siya Adi
Komii siir kirieya mi siir ninokninkina, saiir niisiisiimauugin. 25 Iikam
nhirim sim kwoinim yim ha naingwowi, Adi Komii siir ninokninkina
saeya bwam karamaeki niuwi mi yim inkam nhirim sim kwoinim ha
aingwowi, Adi Komii siir kirieya saeya opairgi mi iuwi. Mi Adi Komii

siir ninokninkina ini ti nuan inkamim ninokninkin komii komiigakim bii nwowim, ini simiir ninokninkin imiir haibura mi Adi Komii siir kirie ini ti nuan iikamim kirie komii komiigakim bii nwowim simiir kirie aiir haibura.
26 Ti nomiiyauim kima biiya Adi Komii siya nimbina iiya kima naingwo tibmiiya mi saiiram ti swoki aingwowoknaki biiya kima paniin paniin inkam nwokim, iiya Adi Komii siya kimiir nimbina. Mi nu tiran iikamim ninokninkin komii Komiigakim mi kirie komii komiigak nwokim, yim iuarig bi nwokim. Niingaki, niingakiinga. 27 Adi Komii siya bidi hidgiyin iikamim nu tiranim ha naingwowim inig karamae nwowim simiir nimbinam, iikamim ninokninkinkakim simiir kiyipsibgi haiginiuwam. Mi siya iikam opairim nuan inkam ima naingwowim simiir bidi yimbingiyim, inkam kiriekakim simiir kiyipsibgi haiginiuwam. 28 Adi Komii siya bidi yimbingiyin inkamim yaeyipyaeyipa ti nuan inkamim sima yasururgaiyim. Mi iripa nomboin ii ae karamae sima nwowim simiirin. Dimusi rani, ti iikamim nuanim ha naingwowiyim, sima inig komiigakim simiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisiigiyim. 29 Inkam nwirki hainan karamaeka siir inig iirarin, Adi Komii siir whwonkam ida. Niingaka. 30 Whisarii rani, krima ini Jisis Krais siirgisiirkiina ywowim. Mi Adi Komii siya Jisis siirin minam nimbingin Krais siirin siya krimiir ninokninkin haiginiuwim. Mi Adi Komii siya krimiirin wi hiniina nwoki boinim, dimin whirki bi kimbugim mi krimiirin siyar sakii prapras okwokiyim mi krima ini rirmiiya ywokiyim. 31 Yokwo Komii saeya hiniina boinka, yio siyiu miiyik rani, inkamin siir inig iiirar hainanaeiyin, siya Adi Komii siir inig iiirar hainan iski. Ɨriig.

2

Pol siya paeyin hiiiniya nirioninkinin saiir boinmimauugin

1 Pol siya boin, ti nomiiyauim, iiya kara kimiirim nita kara Adi Komii siir yai miiyika saiir boinmimauuwim mi kara kimiirin yai kirie kirieyim mi yai aowa aowan ikim, kara simiir bi boinmimauugim. Niingaka. 2 Ɨiya kara kimaka nwowa kariir kwoinin hiniingin, kara wi dimin whirim naingwo rani. Niingaka. Kara Jisis Krais siiraramar yaingwo iski. Mi dimin komii whirin paeyin hiiiniya nirioninkinin siya naowin siirama daingwo iski. 3 Ɨiya kara kimiir waraur nita kara kirieka sim bi nitkin kara nidid kakar nitkin mi kariir piua nopnopa mi kinka. 4 Mi yaiya kara boina mi yai win kibiya kara mi boinmimauua, kara inkamim ninokninkinkakim kimiir kwoinim simiir hiriinan bi hiir boinikin. Niingaka. Kara Adi Komii siir naeyiuin siir kirieya saiirar nitkin kimiir niisiisiimauuwamin. 5 Mi kimiir naingwo tibmiiya inkam ninokninkinkakim simiir hiranki bi haigin. Niingaka. Adi Komii siir kirieya saiir hiranka nitka. Ɨriig.

Ninokninkina krimiirin Adi Komii siir naeyiu ieyar hauugin

6 Kaimwoka, sima iikamim naingwo tibmii kirie kirieka kim yaowae adnan nwowim, simiirin wi yai kirie kirie kapi boinmimauuwi. Mi ta ninokninkina ti nuin siir tiran tani mi ti inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim simiir tani. Niingaka. Ta simiir kirieya ini kingiina nwowa wa digiuguski. 7 Krima Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauugim. Mi taka nimprio yaiya inkamim nuanim simiirsi nimprioka. Ta yaiya saeya bidi bidiniyar nwoka, iiya siya nu iiir nonkwokwo karamae

nwowa saiirar. Ta ninokninkina kara boinmimauua saeya Adi Komii siya ninokninkina nimprio yaiya mi ta nimprio yaiya iikamim nuanim simiirsi nimprioka. Mi ta yaiya saeya biiya nwokwokinka. Siya minam naingwokin, siir siyiu miiyik miiyikim krimiir whwonkam ida diriraeraram mi krima saikar nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti sima kara boinkiyim. 8 Nuan inkam komii nwirki bi ninokninkinkin ta yaiya saiir bwam iiirin. Niingaka. Mi sima ninokninkiswo mi sima ninomor kouan Inkam Komiiyin siirin wi paeyin hiiiniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Niingaka. 9 Mi ti digworaekwo whiekakim simairgim Adi Komii siya kiyau haigin kwokini iikamim siiram naingwokiinim simiiram. Mi Yokwo Komii saeya hiniina boinkika,

tiki dimin taeminim yim iikami nhwoki kig karamae nwowim mi simiir wiingi wakae karamae nwowim mi iikamkim sim naingwowim yim wi nwo rani.

10 Adi Komii siir naeyiuin siyar niisiisimauugim ti siir nimprio yaiyim krimiirin. Adi Komii siir naeyiuin siya siyar ninokninkini diminpai diminpaiyim mi Adi Komii siir kwoinin, iriipi hiriinan, sasar mi inokninkini. 11 Yipiki inkamkin, inkam nwirni kwoinin siir ninokninkinin. Ti inkamin siir kwoinin naeyiuin sasar ninokninkin iskii. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siir kwoinin inkam nwirki ninoknikin karamaeka. Siir naeyiuin sasar ninokninkini. 12 Mi krima ti kwoin hiriinanin nuan inkamki bi hauugin. Niingaka. Krimiirin kwoin miiyikin Adi Komii siir naeyiuin siyar hauugin. Mi krima wa ninokninkini, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiirin hindara priihauugim.

13 Ti diminin krima siirin kimiir boinmauu wakaekin. Ta yaiya krima inkamin ninokninkinkakin siir hiranki bi haiga. Niingaka. Ta yaiya krima boinmimauua Adi Komii siir naeyiuin siyar niisiimauugin. Mi krima kamim Adi Komii siir naeyiugakim simiir hiriinan asi boimimauuwi mi sima asi sibgu wakaeyoknaei. 14 Inkamin Adi Komii siir naeyiu karamae nwowin mi siya wi Adi Komii siir dimin miiyik swoki inokninkin tani. Niingaka. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin siya hindara priinaingwo whaowaei boini. Mi siya wi ti diminin siir dimin mwo iiir ninokninkin tani. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siirar diminkin. 15 Inkamin Adi Komii siir naeyiugakin, siyairgin digworaekwo whiekakim simiir hidiyin mi siirin, inkam nwirki hidim wi dig nwo rani. Niingaki, niingakiinga. 16 Biiya Adi Komii siir inkam nwirin siya Yokwo Komii aiirin hiniina win boinkikin,

ihi, yipikin Biiyan Inkam Komiiyin siir kwoin whiekak imiir ninokninkinin. Mi wi nhinga ninokininkini Biiyan Inkam Komii siir kwoin iiirin mi wi nhinga niisiisimauuwi siirin, ha? Niingaki, niingakiinga. Siya hiniina win boinkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siyar nowomwarkaiyiuwi krimiirin mi krima Krais siir kwoinin siir hiriinan asi nwowi. Iriig.

3

Adi Komii siir miiyan inkamkin

1 Ti nomiiyauim, biiya kara boinmauuwim yaiyim mi kara kimiirin kamim Adi Komii siir naeyiugakim simiir boinmauuwa saiir hiriinan bi boinmimauugin. Niingaka. Yaiyim kara boinmimauuwiyim kara iikamim Adi Komii siir naeyiu karamae nwowim, simiir hir

boinmimauugin. Dimusi rani, kimiir naingwo tibmiiya ini yinisim praigaknan ywowim Krais siir siyiu iiirin. 2 Ta yaiya kara kimiir boinmimauuwa ini mwiinan ywowim, kara kimiirin mwiinan hauu aekin. Kariir yaiya saeya ini nae kirie kirieyim inkam adiyaowaeki naeiyim, simiir hiriinan bi hauu aekin. Niingaka. Kima wi Adi Komii siir yai kirieya saiir wakae rani. Dimusi rani, kimiir kwoinim ini yinisim praigaknan ywowim mi tariinanin iriipi hiriinan, kima dig bi mi okim. 3 Dimusi rani, kimiir siyiuim kima napdiriraerariyim ini iikamim nu tiranim simiir hiriinan ywowim. Ihi, kima kimiir nomiiyauim simaka whwokwoka bi nwowikim mi ninkinwamwarkii boini siyiuin ini kimiir waraurar mi inkin owin. Ti siyiuin kima tirin ini kamim Adi Komii siir ninokninkin karam nwowim, ini simiir hiriinan ywowim mi kima simiir siyiuin siir asi napkim. 4 Nhirim pi hiniina mi boini, krima Pol siirgim. Mi nhirim pi hiniina mi boini, nim Apolosnikim. Ti hiriinan siyiuim kima tiriiyim yim ini iikamim nuanim sima tiriiyim ini simiir hiriinan ywowim.

5 Kima sibgu daingwo, Apolosin yio yipikin? Mi Pol kara yipikin? Krira miiyan inkam kinairgwo Biiyan Inkam Komiiyin siya kririirin yapiyapa mii hauugin. Mi ta kririir miiya kima Krais siiramin ini saiirar yaingwo tibmiikiyim. 6 Kara bii minam nitkin, Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiya saiir boinmauuwam, inkamin sasaeya ninkiniyin siir hiriinan. Mi Apolosin mhoiiya ha swoki itin yio ini hiriinan yai kibi aiirar swokini owomwarkaiyiuniyin, inkamin ko nakiyin numir, siir hiriinan. Kimiirin kwoin miiyikin Adi Komii siyar hauugin numiran sasaeyam sibgu mwrii namiyim simiir hiriinan. 7 Mi inkamin sasaeya ninkiniyin, yio inig karamaekin mi ko numir nakiyin, yio iriipi hiriinan, inig karamaekin. Sasae imiirin Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerarki mi sima pa nimbiyami mi inigakin pi Adi Komii siyar nwowi. 8 Mi inkamin sasaeya ninkiniyin mi inkamin numira saiir ko nakiyin sowa hiriinan mii kwiruwa saiirarar miriigo mi sowiirin digworaekwo mhoiiya wi Adi Komii siyar hauuwi miiya sowa miriiya saiir digar. 9 Krira iripa Adi Komii siir mii kwiruwa saiirar miriigo. Mi kima ini Adi Komii siir numira siya niiyokninkinan ywowim.

10 Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar tirkikin kara biiyan inkamin omaka miriiyin siir hiriinan asi nwokin. Kara iiyin paeyin bidi inansiin okwokiyin mi kara kimiiram asi nitkin, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam. Mi kariirin Adi Komi siyar hauugin ninokninkin miiyika mi mhoiiya iikam nhirim ha nitim sima ini mirii ninkininokougik ta omaka. Mi kima yapayapa nwonira omaka sibgu haigi siyin miriirarao. 11 Kima ina ninokninkinim, yinpaeki yinpaeyin bidi yokwokiyin, siya Krais Jisis siyairgin. Mi wi inkam nwirki yinpae wir swoki inansiin okwo rani. 12 Inkamin Adi Komii siir mii aiir miriiyin siya ini inkamin omaka miriiyin siir hiriinan ywowin. Mi nhirim yim mii wadie wadieyim simiirar mi miriiyim mi simiir miiyim ini gol, silva siiyam yipiki hiriiyar nwoyokiyokiigiyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta omaka wi hiriiyar nwoki okwoyokiyokwiiyim mi nhirim yim mii miiyik bi miriigim, simiir miiyim ini kii auwim ii priei nwo karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi taka omaka saeya wi nokwo bripri rani. Niingaka. 13 Mi mhoiiya iikam whiekakim simiir miiyim wi idowiiya nimbiyami ya ta iiya Adi Komii siya hidana yaimin diminim simiir ya saeya. Mi taka ii aiirin Adi Komii siya hidana paeya wa nimbiyami mi

miiya gol, silva mi siiya miiyik miiyiknan nwowa mi paeya wi saiir wara ninkin iunam tani. Niingaka. Mi Miiya biyie nwowa ya wi kii aunan niugi nhiskii. Mi siya wa nwoki naingwowim simiir miiya wadieki piyamsi owa, iyie, miiyik rani, aniya? 14 Mi inkamin Adi Komii siir mii miiyik miiyikim simiir mirii, simiirin wi ti inkamin iiyin paeyin haininansiin okwowin siir idwo nami haigi siyin miriiyin, wi siir hiriinan nwowi. Mi paeya saiir wara ninkin iu karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miiyik miiyikim wi ta mii aiirsi hauuwi. 15 Mi paeya ti mii imiir niu iuguskii mi siya wi dimin miiyik miiyikim simiir hai rani. Niingaka. Mi siirar kwoinbudin yio wi wara ninkin dig rani. Niingaka. Siirin wi Adi Komii siya hainaowidi. Mi siya wi diminkak nwo rani. Niingaka. Siya wi niinga niinga priiywo kaeyami.

16 Mi tari kima bi ninokninkinkim, aniya? Kima ini Adi Komii siir omaka komiiya ini saiir hiriinan ywowim mi Adi Komii siir naeyiuin ini kimiirar yaninkiniuniyin. 17 Mi inkam nwirki Adi Komii siir omaka dimin whirki kimbu karam nwowa saiir niininkiigii mi Adi Komii siya ti inkam iiirin wi yamdiyar swoki onkwo niinwimwiirninkini. Dimusi rani, Adi Komii siir omaka ya krimairgim.

18 Kira ti dimin hiriinanin kinakina kipi swoki iksisaena. Mi inkam nwirki kimiir bopwoniya waraurin, siya nuan diminim simiir siyiu imiir napi mi siya hiniina naingwowi, kara ninokninkin komiikakin mi ti inkam hiriinanin siir mhii kwoinim kisina haigii mi siya, siya siyamar naingwona karamae nwowi mi nuan iikamim sima wi hiniina boini, wara inkamin siir kwoinin bidi yinkisaiowaenakiyamin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan inkamin, siirin wi hiniina boini, siya ninokninkin miiyikakin. 19 Ninokninkina iikamim ti nuanim simiir siir tirana ya Adi Komii siir whwonkam ida ya bidi yinkisaiowaenakiyama. Yokwo Komii saiir yai kwira hiniina boinka mi ti hiriinan iikamim sima ha naingwowi krima ninokninkin komiigakim. Mi ti hiriinan mwrakboini siyiuin sima tiriyin yio ini wraisuim haimna anki krima haiiyim ini hiriinan ywowim. Mi Adi Komi siya krimiirin wi hiriinan nitkin tiimdiinu haii, iiya krimiir mhii kwoinim hiriinan biyie nwowi. 20 Mi Yokwo Komii saiir yai kwira hiniina boinka, Biiyan Inkam Komii siya ina ninokninkinin mi inkamin siir kwoinin ha naingwowi kara ninokninkinkakin mi ta siir ninokninkina ya ini niingakiniingar ywowa. 21 Mi diminim inkamki diriraerar nonkwokwowim krima simiir biiyan inkamim simiir inig imiir kipi hainan. Niingaka. Dimusi rani, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim yim kimiiram nimbingim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi yim ti digworaekwowim yim kimiirairgim. 22 Pol kara mi Apolos mi Pita, krima tir minam nwokim kimiir whindiriraeraram. Adi Komii siyar nimbinga iiya kwoinbudin omwai waiyaiyin mi iiya naonaman aka. Mi digworaekwo whiekakim tariinan mi mhoiiya nimbiyamamim siyar nimbinkim, ti digworaekwo whiekakim yim kimiirgim. 23 Mi wim kima Krais siirgim mi Krais siya yio Adi Komii siirgin. Ɨriig.

4

Biiyan Inkam Komiiyin siir miiyan inkamim yim wi siyar hidi

1 Kima krimiir dinokninkin, krima Krais siir miiyan inkamkim, siya krimiirin minam nimbinkin Adi Komii krimiir Wanin siir aowa aowan

nimprio yai kibiyim simiir kigriraowim iikamim simiir boinmimauuwim.
2 Siyiu whirin miiyan kamim simiirin hiniingin, siya siir mii imiir sibgu
wakaeyokna mirii mi siir miiyim siya wadie sibgu mirii, siir biiyan
inkamin siir whwonkam idan. 3 Mi kima kariir boinwokiyopnatkaigii
inkam komii komiiyim yai hidiyim simaka, kariir yai imiir, ya ta ii
hiriinana ya yaimin karamaeka. An kara iriipi hiriinan nu tiranar
inkamkin, kara pindan tani. Niingaka. An kara om whiran inkam
tani mi kara wi kanakanar swoki hid rani. Niingaka. 4 Kariir kwoinin
ha naingwowi siya ini rirmiigi rirmiiya nwowin dimin whirkin swoki
kinyiskai rani, kariir kwoin iiir nipiyaokiiyamin Biiyan Inkam Komiiyin
sasar ninokninkini. 5 Ɨiya ina niki owa mi kima inkam nwirni siyiuim
saiirar kipi niki hid kima Biiyan Inkam Komiiyin siirimar tiki okwokin.
Mi siya digworaekwo whiekakim mi kwoinim aowa aowa nwowim mi
niibwomambwo nwokiyamim, sima wi idowiiyar nimbini iuguskii wi
kimiminki rani. Mi taka ii aiirin, wi Adi Komii siya boinmimauugi irira
nwonira simiir mii imiirin wadieki piyasi owa, iyie? Mi tari miiyik rani.

6 Kima ti nomiiyauim, ti yaiyim kara boinmimauuwim, Apolos
siya mi kara kririirar yaigim, kimiir whinkisiis haiginiuam, diminim
krima diriraerarim mi krima niisiimauuim simiir. Mi kima wa nwoki
inokninkinim. Saeya hiniinga, kima digiumii Adi Komii siir yaiya saiir
kipi haimriiyiugig mi kira kipi nantamyiriyir mi digiumii nwirni kipi
haimriiyiu mi nwiruani aram kipi naingwo. Niingaka. 7 Yipiki kiriir
nokmwin okwohaiginiuin inkam komii, iki iikam nhirim simiir kou
mwowam? Niingaka. Adi Komii siya hauugim wara digworaekwo
whiekakim kima nonkwowim mi kima hiniin dimusi boinkim, dimin
miiyik miiyikim kimiir kiriekar diriraerari.

8 Krimiir kwoinim ha naingwokim kima Adi Komii siir digworaekwo
whiekakim simiir bidi haiyim mi kima digworaekwo whiekakam bi
hainguguwikim, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi kima ini dig-
woraekwoki yaokingugunankaiyim, aniya? Kara hiriiyar naingwowi,
kima nu kigriraowan inkam komii nwowi mi nim krima wi iriipi hiriinan
nu kigriraowan inkam komiiyar mi owi. 9 Krimiirin Adi Komii siya
nokmwin okwo haiginiugim aposel inkam paeprikab nwowim. Krima
ini simiir boin hiuriyiu inkamnan ywowim mi krima wa nwoki aonamim,
ha naonamiyin inkamin yaigak nwowiyin mi iikamim nu tiranim simiir
whwonkam ida mi ninomor kouan paekwosim ikim, ini simiir hiriinan
ywowim. Mi simiir nhwoin ini kririirar habitkinkiyim. 10 Krima Krais siir
yai aiirin ina boinmimauuim. Mi simiir kwoinim ha naingwowi, simiir
mwoim sima ninkisaiowaenakiyami. Mi wim kima ha naingwowi Krais
siir siyiupai siyiupaiyim simiir bidi yinokninkin digim mi nim krima
niingaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi, kiriekak krimar ywo iski.
Mi nim krima niingaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi kirie komiigak
kimar ywo mi nim krima niingaka, ha? 11 Mi biiya iriipi hiriinan mi tisi
tariinanar nadigniyin mi nim krima mhii prasae bi naokim mi krimiir
kwoinim ha mi simsinkai op minam mi mwinis minim ha mi haingugu.
Mi sima, simiir iinaim pa mi unomoknaei krimiir priitio priitiowam mi
krima maeyau kwirua nwowipisuam whaowaei. 12 Krima piu minki
piyaowi mi miiyim krimiir iingair kipi swoki onkwo mirii umirsisim
haiyam mi naemin sainan. Mi iiya sima krimiir nigbumbuwiyim mi
nim krima niingaka, simiirin pi yai miiyik miiyik arar swoki boini. Ɨiya

sima krimiir tirbuwiyim mi nim krima simiirin pi hindara kigninkin diriraerari. 13 Mi iiya sima yai biyie krimiir boiniyim mi nim krima simiirin pi yai hiinsima boini. Krima ini nuan kiigwo paekwowim simiir hiriinan ywowim mi krima ini mhakwokyinan ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim krimiirin, krima biiya hiriinanar nwokim mi tariinanin iriipi hiriinan.

14 Kara ta yaiya kimiir kiyopsibgi haiginiuam bi winkika. Niingaka. Kima ini kariir yinisisimnan ywowim mi kariir kwoinin ini kimiiramar naingwo irkakin mi ta yokwowa kara winkiya kara kimiirsi kauididgikin. 15 Iikam whiekakim sima wa niti Jisis Krais siir yai aiir boinmimauuwim mi yim tiriiginim yim kimiir ad tipmwo rani. Niingaka. Kima hirii hirii ad karamaeka, kanakanairgin kimiir adin. Whisarii rani, kimiir tiriirin biiki biiyin kara nitkin, Jisis Krais siir yai win kibiya saiirim kara nini boinmimauunikin kimiirin mi kima ha wakaeyim mi ina yitim ta mii aiiramin. 16 Ta kara boinanaeiya kimiir, kara dimusi bi boinkin, kara minsi boinkin, kima kariir siyiu iiir kigna apim. 17 Kara Timoti siirin hiriinansi nikropkikin kimiir waraurin. Siya ini kariir yinisimnan ywowin mi kara siiramar naingwokwonanaeikin. Siir naingwo tibmiiya, Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya, ini kiriekikirie ywowa mi siya Jisis siir siyiu imiirar sibgu apikin. Mi siya wi Jisis Krais siir yai imiirar swoki boinmimauuwi kimiirin, kimiir kwoin imiir swoki boinworwokai haiginiuam, siyiuin Krais Jisis siirin kara napiyin siir. Mi siyiuin kara nowomwarkaiyiuwiyim Adi Komii siir iikam imiir. Mi maeyau maeyauim kara ta hiriinan yai kwirua saiir saiira boinmimauu nanaeikim Adi Komii siir iikam imiirin.

18 Kimiir nhirim sima bidi yantamyiriyirim. Dimusi rani, sima ha naingwowi kara wi swoki it rani, yim sima kimiir kwoin imiir haipridkikaiyim tiri. Mi kima wi kariir yai aiir wakaeyokna rani. 19 Niingaka, mi Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirim naingwowi mi kara kimiiramin wa nitsauwi mi kara kamim nantamyiriyiriyim wi simiir yai imiir wakae rani. Niingaka. Kara minam niti Adi Komii siir miiya kima miriiya saiir nini apririr kignakiyim kima Adi Komii siir kirie aiirar nasi mirii, iyie? Kimiir kirie aiirar nasi mirii? 20 Adi Komii siya siir iikamim mi simiir digworaekwo ikim simiir kigriraowikin ta yaiya saeya yai whoimoni rani. Niingaka. Saeya kirie komiigaka. 21 Kimiir kwoinin ha naingwowi kara kimiiramin idgiu tioni siyiuin siirim nitim, iyie? Mi kwoin hiinsima nwowiyin siirim pi yit, iyie? Mi kimiirim naingwokwonanaeiyin siirim pi yit, aniya? Kima kariir yai aiirar bidi wakaeyokna diriraerarim. Mi kima digworaekwo whiekakim kima tirim simiir ti swoki aingwoki. Mi digworaekwowim biyie nwowim yim kimar sibgu diriraerarkwokin mi kara kimiiramin, wi mairgimairgani siyiuin siiraramar niti. Iriig.

5

Hii niwit nanaeni siyiuin ini Adi Komii siir iikam nhirim om Korin hiranim naingwo tibmiiyim ini simiir hir nwowin

1 Yaiya bidi haigiririrkiya, hii nanaeni siyiuin ini kimiir waraur nwowin. Tiki siyiu hiriinanin yio ini kipiiki kipiii ywowin tiki siyiuin yio ini inkamin siir adni wig hainikii nonkwonaein ini siir hiriinan

ywowin. Mi iikamim hiranim Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim, yim sima ti hiriinan siyiuin siir bi swoki tirikim. Niingaka. 2 Kima bidiya iki inokninkinim kimiir inkam nwirin ti hiriinan siyiu biyie siir tirin mi kima nantamyiriyirkak dimusi swoki owi, ha? Kima ti hiriinan siyiuin siirsiyin naingwoyimiyok ididgak dwo. Mi haniinginiuwi, kima siirin ti hainiknatki, yio kimaka kipi nwo. 3 Kaimwoka, kara kimaka kingiin bi nwokin mi kariir kwoinin siya kimaka waraur bidi ywowin mi kara bidiyar mi hidgiyin siir siyiuim siya tiriyim simiirin. 4 Kara hiriinan bidi boinkiyin, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iiirin kima iripa haingiriyiu boinai. Mi kariir kwoin ieya mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir kirieya wi kimaka ninkin owi. 5 Mi kima ti iikamim naingwo tibmiiyim, ti hiriinan inkam biyie nwirin kimaka nwowin siir hainiknatki Setan siirim mi siirin wi Setan siya nwoki onkwobumbuninkinim. Mi siir kwoinbudin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainaowidim. Mi iiya Biiyan Inkam Komii siya swoki itana siya wi wadieyar nwoki owim.

6 Yio ti siyiu hiniinin yio miiyik rani, kima hiniina boini, krimiir iikamim wadieyairgim. Mi kima kimiir dimin biyieyim ini hiriiyar kignisu okripkaiyim. Kima ta diminsima ninom nikiuwiya saiir daingwoki. Saeya pi omaka min ku mi inkamin omakainin, pi kiyinsa diriraerar karam ywo mi ta omaka pi saeyar kurimtioki iuguskii. Mi hiriinanki niuwi, kimiir warauin dimin biyie inkam nwiruwakar diriraerari mi kima siirin hiriiyar kignisu diriraerari. Mi mhoiiya wim kima wi ti hiriinan siyiu iiirar mi tiri. 7 Mi kima kimiir siyiu biyieyin ditkigi, ta diminsima ninom nikiuwiya saiir hiriinan mi kimiir kwoinim rirmiiya nwoki okiyim. Dimusi rani, Krais siya ini kimiir wou nikwo aeni ii komiinan ywowin. Mi siya ini nimwo op hainaowiyin inkamin, krimiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam mi ini siir hiriinan ywowin. Mi iiya paeyin hiiniya niriioninkinin Krais siir ninkin isom irinugiyin, siya ini sibsibin biiya Judakim sim nisom nanag hauuwin ini siir hiniin ywowin, krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Mi Krais siya ini krimiir sibsibnan ywowin. 8 Mi nim krima iriipi hiriinan dimin biyieyim, simiirin digiumii timi haimriiyiugig mi ha timi haiyoprimdiyiumiigi swoki. Ya ini Judaki sima tirin bretin yis karamaeyin ini siir hiriinan ywowin ta ii komiiya wou nikwo aeiya, saiirin, ta iiya bretin yis karamaeyin siir naeiya ya simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyiprimdiyiumiigiyim saiir niisiimauuga. Mi krima hiriinan tiri, dimin biyieyim biiya krima tirkaiyiuwim digiumii simiir haimriyiugigi mi krima wi iikam wadieyar nwowi. Mi krimiir yaiyim iriipi hiriinan wi wadieyar mi owi.

9 Mi yokwo kwira kara winkiya kimiiram, kara hiniina win boinkikin, kima iikamim hii niwitnanaeiyim simaka kipi napririr. 10 Kara iikamim naingwo tibmii karam nwowim sima tiriyim hiriinan siyiuim, hii min niwitnanaeiyim mi inkamam kigmairi ikim mi inkam nhirmi digworaekwo min tauae haii ikim mi inkamim uruwai siyaowaini siyiu napi ikim, kara simiir bi boinkin. Niingaka. Kima ti hiriinan iikamim simiirin digiumii haimriiyiugigam naingwowi mi kima ti nu iiirar ti haiburgik iski. 11 Ta yokwowa kara winkiya saiir yaimwokiyaimwowa saeya hiniinga. Mi inkamin naingwo tibmiiyin siya hii min nanaei mi siya inkam nwirni dimin nam kigmairi mi uruwai siyaowaini siyiuin siir

mɨ api mɨ inkam nwɨrni mɨ ɨgbumbuwi mɨ op biyɨe mɨ kwiyaei mɨ inkam nwɨrni dimɨn mɨn mɨ tauae hai mɨ yɨo tɨ hɨriinan inkamɨn, kɨma saɨka kɨpi nombopboɨn mɨ nae saɨka kɨpi mɨ ae. Nɨingaka.

12 Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi ta mɨi hɨriinana inkamɨn naɨngwo tɨbmii Karam nwowiyɨn siirɨn kara hɨdɨm, aniya? Nɨingaka. Mɨ krɨma inkamɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm sɨmiirara hɨdɨski. 13 Iikamɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm sɨmiir siyɨuɨm wɨ Adi Komii siyar hɨdi. Adi Komii siir yaiya bɨiya sɨma wɨnkiya saeya hɨnɨɨna wɨn boɨnkika mɨ tɨ hɨriinan inkam biyɨeyɨm kɨmaka waraur nwowɨm sɨmiirɨn haɨnɨmɨknatatki. Ɨriig.

6

Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma sɨmiir nomiiyau ɨmiir kɨpi boɨnɨuriyɨu boɨn

1 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrkɨ siya maɨrgɨmaɨrga siir nomiiyau nwɨrni nwo karamae nwowi, yɨo wɨ yaigak nwowi. Mɨ kɨma siirɨn hɨriinan dimusi kɨgnɨnkɨn tɨrkɨm siir nomiiyau ɨiir boɨnwokiyopnatkaigiyamɨn, ɨkɨ gavman iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nap karamae nwowiyɨm sɨmiir ɨɨn nonkwokiyamɨn, ha? Kɨma hɨriinan Kɨpi tɨr! Siya Kɨmiiram dam, iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiirgɨaiir wakaeyokna apiyɨm kɨmiiram mɨ sowiir yaiyɨm kɨmar wakae mɨ sowiirɨn kɨmar hɨdhaigɨnɨu mɨ sowa wɨ ɨrɨpa nwokɨ ongwomamaɨr aeyɨm. 2 Kɨma tɨ dimɨn ɨmiir daɨngwoki, mɨ nɨm krɨma iikamɨm Adi Komii siirɨm, mhoɨiya krɨma wɨ nuan iikamɨm sɨmiir hɨdi. Mɨ kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir nwowiyɨm sɨmiir hɨdi mɨ kɨma tɨ dimɨn sɨm hɨriinanɨn kɨma, swokɨ hɨdnaei siirɨn wɨ panɨɨna sɨbgu nɨnokɨnkɨnɨkɨni, ha? 3 Kɨma tɨ siir daɨngwoki. Mhoɨiya krɨma wɨ paekwosɨm ɨmiir hɨdi mɨ tariinanɨn nu tɨrɨn kɨma hɨnɨɨna daɨngwo, kɨma wɨ dɨgar nwowi. Tɨ dimɨn hɨriinanɨn tɨ kɨma kɨmar tɨrɨn kɨmiir waraurar siir hɨdɨm. 4 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi inkamɨn siir nomiiyauɨn saɨka nongwomamaɨr ae karam nwowi mɨ kɨma siirɨn wɨ dimuam kɨgnɨnkɨnkii, ɨkɨ iikamɨm kɨma nɨnokɨnkɨnɨm, iikam biyɨe nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir pɨugana saiir karamaeyɨm, sɨmiir hɨriirɨn, ha? 5 Ta yokwowa kara wɨnkiya, kara ɨgao yai wɨn boɨnkikɨn mɨ iikam kɨmiiramɨn ha wɨn hauugikɨn mɨ kɨma wa nwokɨ ɨdidɨm. Dimusika? Mɨ tari kɨmiir waraurɨn inkam nwɨrmɨn nwɨrmɨnkɨ nɨnokɨnkɨn karamaeka tɨ inkam nwɨso naɨngwo tɨbmiiyo sowiir hɨk aiir wokmai haigɨnɨuwamɨn, aniya? 6 An kara ha naɨngwowi, Nɨingaka. Mɨ tɨ hɨriinanɨn siir tɨriyɨm kɨmiir iikam nhɨrɨm yɨmbi ɨo kwoɨn naɨngwowi Mɨ sɨmiir nomiiyauɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir napiyɨm sɨmiirɨn pɨ sɨmar swokɨnɨ kiyainaki. Mɨ sɨma pa nami mɨ sɨmiirɨn pɨ ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nap karamae nwowiyɨm sɨmiiram nɨkɨunami, sɨmiir whwonkam ɨda ninɨ okwo boɨnmɨmauuwam sɨmiir boɨnwokiyopnatkaigiyam. Mɨ sɨmiirɨn pɨ sɨma nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm ɨrɨpa sɨma nongwomamaɨr aeyam.

7 Mɨ tɨ dimɨnɨn kɨmiirɨn wɨ siya niyopakaiyɨuwi. Mɨ wara ɨrɨpa kɨma nongwomamaɨr aeya wɨ saeya tɨrbugi mɨ kɨma mɨ kɨmiir nomiiyau ɨma, wɨm wɨ yaigak kɨma kɨmar swokɨ ɨnwo anwonaei. Mɨ kɨriir nomiiyauɨn siya kɨriir tɨrbuwi, kɨra siirɨn yai komiiyam kɨpi nam mɨ hindara daɨngwo ouwouu ɨuguski mɨ ɨinokɨinokɨn kɨriir nomiiyauɨn siya kɨnakar nwowi. 8 Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn kɨma tɨrɨn kɨmiir nomiiyau ɨmiir, yɨo siyɨu biyɨekɨ biyɨe kɨingɨn.

9 Tɨ sɨmiir tɨ aɨngwoki, iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn bibiyɨe tɨrɨm, yɨm wɨ omɨn Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir, sɨma

wɨ siir wara nam tani. Mɨ kima tɨ hɨriinan iikam biyɨeyɨm, yɨpɨkɨ wɨ Adi Komii siiram nam karam nwowi saɨka nwowam, kima sɨmiirsi wɨ naɨngwoyɨmyok rani, aniya? Yɨo wɨ mɨiyɨk nwo rani, tɨ hɨriinan dimɨnɨm kima, kima kɨmar swokɨ ɨksɨsaenaei. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ iikam nhɨrmaka prɨinanaeiyɨm hɨi mɨ naeyɨu biyɨemi ɨnɨg hainaniyɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nonkwonam hɨi sɨma sɨma swokɨ prɨinanaeiyɨm mɨ kamɨm ɨrɨpa pɨu kam nhɨrmaka nwowiyɨm mɨ siyɨu biyɨe ha tɨriyɨm, yɨm wɨ tɨ omɨn Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir, wɨ siir wara nwo rani. Nɨingaka. 10 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hɨi tauaeiyɨm mɨ digworaekwowam kɨgmaɨriyɨm mɨ op biyɨeya kwiyae whaowaeiya sae kwiyaeiyɨm mɨ ha kwiyae whaowaenamiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ yai bibiyɨe boɨniyɨm mɨ iikam nhɨrmi hinda whɨsariiya prɨiboɨniyɨm mɨ iikam nhɨrmi digworaekwo prɨihai prɨihaiyɨm mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm yɨm wɨ omɨn Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨm, wɨ siir hɨriir wara nam tani hɨr nwowamɨn. Nɨingaka. 11 Mɨ kɨmiir iikam nhɨrɨm bɨiya sɨma tɨ hɨriinan siyɨu ɨiirar bɨdi ikɨ tɨrɨm mɨ tɨ dimɨn biyɨe hɨriinanɨm kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm, yɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya bɨdi yɨinakiyɨm mɨ kɨmiirɨn siya bɨdi yɨmbinɨm siir iikam nwowam. Mɨ siya boɨnki, kima whauriyɨnan mɨ wadɨe bɨdi ywokiyɨm. Dimusi rani, kima Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir yai aiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm mɨ saiir wakaeyokna apkɨm. Mɨ kima ɨni siirar ywowɨm. Ɨriig.

Mɨ kima siyɨu wadɨe tɨri, kɨriir pɨu aiirɨn, iikamɨm sɨma wɨ Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir hainanprapraskii. Dimusi rani, ta saiirsika

12 Mɨ wɨm kima hɨnɨɨna boɨnikɨm, digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nɨkopaisɨsɨr karamae nwowɨm krɨma sɨmiir tɨri wadɨe nwowam wɨ dɨgar nwowi. Mɨ kara pɨ hɨnɨɨna boɨni, tɨ digworaekwo hɨriinanɨm sɨmiir nhɨrɨm, krɨmiirɨn wɨ sɨma whɨndiraerar tani wadɨe krɨma nwowamɨn. Mɨ kima ha boɨni, tɨ dimɨnɨm yɨm wadɨeyaɨrgɨm, krɨma sɨmiirɨn ha tɨr mɨ kara tɨ sɨmiirɨn kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, kara wɨ tɨ digworaekwo nhɨrɨm sɨmiir tɨr tani. Dimusi rani, kara sɨmiiram naɨngwo rani, kariir kwoɨn ɨiir kiyaiyamɨn mɨ kara sɨmiiramɨn pa nwokɨ aɨngwokwonanaeiyɨm. Nɨingaka. 13 Mɨ wɨm kima hɨnɨɨna boɨnkɨm, naeyɨm Adi Komii siya tɨrɨm krɨma wɨ sɨmiir naei. Krɨmiirɨn mhɨi Adi Komii siya hauugɨn tɨ nae ɨma nwokaiyam mɨ kima tɨ naeyɨm mɨ mhɨi ɨkɨm sɨmiiramɨn hɨnɨɨn kɨpi naɨngwo, kouɨn ɨni sɨma ywowɨn yɨm tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨm yɨm dimɨn komii rani mhoɨiya wɨ Adi Komii siyar swokɨ hauukɨiyɨuwi yaeya mhɨi mɨ yaeya nae. Mɨ krɨmiir naeyɨm mɨ krɨmiir pɨu ɨkɨm, yɨm wɨ siya dɨgi krɨmiir pɨuɨm yɨm Adi Komii siya tɨrkikɨm. Mɨ krɨma mɨ ɨkɨ nhɨr ɨkɨm, krɨma dimɨn biyɨe ɨrni nwɨrni kɨpi tɨr krɨma Bɨiyan Inkam Komii siir digworaekwo ɨmiirarar tɨr mɨ siir ɨnɨg ɨiirarar hainan, digworaekwowɨm krɨmiir pɨu ɨma tɨriyɨm mɨ siya wɨ hɨriinan saiirsi kɨgɨrkaki krɨmiir pɨu aiirɨn. 14 Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siya bɨdiyar ikɨ aonamɨn mɨ siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwoki. Mɨ mhoɨiya krɨma naonami mɨ krɨmiir pɨu ɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi, siir kɨrɨe komii aeyar.

15 Krɨma ɨni Krais siir pɨua ɨni saiir ɨga ɨin mɨ pɨu haɨmii haɨmiinan ywowɨm. Kima ta saiir daɨngwoki mɨ kima hɨriiyar naɨngwowi, tɨriigɨnɨn yɨo wadɨekɨn, krɨma, krɨmiir pɨuɨm Krais siir pɨua hɨrankɨ tɨ hai mɨ wiga hɨi nanaeiya saiir pɨu anaka tɨ ɨnkɨn ɨtapiyoki, aniya? Nɨingaka. 16 Ta saiir daɨngwoki, ɨnkamɨn yɨpɨkɨ siir pɨua wiga hɨi nanaeiya saɨka nɨtapiyoki, yo sowa ɨni pɨu kwɨruwar ywowɨskiyo. Adi Komii siya Yokwo Komii

saiirin hiniin boinkikin, inkamin wig iraka iripa piu nwowi, yo sowa ini piu kwiruwar ywowiskiyo. 17 Mi iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siir yai imiir wakaeyokna apim, yim ini saika iripa kwoin whiruwar ywowiskiyim.

18 Siyiuin hii nanaeiyin siirsi dapiyok. Mi ti iikamim, siyiuin hii nanaeiyin siir siira tiriyim yim simiir piu imiirar kiyopsibgi haiginiuwi. Mi iki dimin biyie nhirim iikam ima tiriyim yi simiir piu aiir bi tirbuwikin ti siir hiriinan. Niingaka. 19 Kimiir piuim yim ini wadieki wadie ywowim yim ini Adi Komii siir naeyiuin siir omaka kirienan ywowa. Mi kima ta saiir bi ninokninkinkim? Siir naeyiuin yipiki kimiir hauugikin ini haniin kimiir kwirii idwokaiyam. Kimiir piua ya kimiirgi kimiir piu rani. Niingaka. 20 Yim Adi Komii siir piugim. Dimusi rani, biiya Adi Komii siya siir yinisim iiirar nikropkikin mi siya ina yaowin paeyin hiiiniya nirioninkinin si, krimiir namaiwarkainam. Mi krima Adi Komi siir inig iiir hainanki diminim krima tirim simiirsi. Dimusi rani, siya krimiirin dimin kibiki kibi iiirar tirkin krimiir nanmaiwarkainamin. Ɨriig.

7

Iikamim yipiki nonkwona pi simiir boini

1 Mi ta kara winkiya yokwoni kimiiram kara min swoki win boinkikin, ti digworaekwowim kima sriigiyim, iiya kima winkiya kariiram. Mi kariirar kwoinin yio hiniina naingwowi ta saiirin inkamin wig nonkwona karamae mi owi yi ini wadieyar mi owin. 2 Mi wigkam whiekakim yim hii nanaeni siyiuin, dimin biyiekakin siir tirikim. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin, kam whiekakim yim simiir yapiyapa wigakar dwo mi iriipi hiriinan wigim simiir yapa yapa kamaka mi owi, yi ini mi owin. 3 Mi inkamin yipiki wigak nwowiyin, yio siya siir wig aiiramar timi kiwaki, iripa nib saika whwonkaiyamin. Mi wiga kamkak mi owiya, ya saeya saiir kam iiiramar timi kiwaki, iripa nib saika mi whwonkaiyamin. 4 Kara ti hiriinan minsi boinkikin, wig saeya saiir piua wi sasar kigriraona rani. Niingaka. Saiir kamin wi siya warar timi kigrirao. Mi kamin, yio iriipi hiriinan siir piua siya siyar mi kigriraona rani. Niingaka. Wiga siya nonkwona wi saeya warar timi kigrirao siirin. 5 Mi sowowaiyin iripa piu nwowamin wi kipi nimiiyiu. Mi ini mi owin sowa kwoin whiruwar mi okii iripa nib mi whwonkai karamae mi owi ii nhirim mi sowa Adi Komii siiramin wa nwoki kwis boinim diminamin. Mi mhoiiya, sowa diminamin Adi Komii siiram kwisboin digii mi sowa iripa nib whwonkaiyamin wa ti swoki aingwo mi Setan siya sowiir kwoin iiir nikpitmai karamaeyin wi hiriinanki nwowi. Mi hiriinanki niuwi, sowa wi kam nwiraka mi wig iraka hii saeya priinanaeyami.

6 Taka yaiya ya wigkamim nonkwonam simiir boinkika, ta kima niki sriigiya kariir. Mi kara ini kwoin whiruwar mi okiyin. Mi ta yaiya ya Adi Komii siir siyiu komii siir yaiya ya saiir hiriinan tani. Niingaka. 7 Mi kara hiniina naingwowi ti wigkam hiriinanim yim sima kariir hiriinan niingar timi o. Mi Adi Komii siya iikam nhirim yim hiriinanar mi onkwokwokikim nhirim ti hiniin mi nhirim ti hiniin. Adi Komii siya hiriinanar naingwokin iikam nhirim yim ha timi onkwona mi Adi Komii siya iikam nhirim krimiirin hiriinan niingar mi owamar mi onkwokwokikin.

8 Mi kara ta saiirin pi hiniina boinkii, wigkamim yipiki nonkwona karamaeyim mi wigim yipiki simiir kamim naowim, yi ini wadieyar mi

owim, sima hiriinan niinga mi owim kariir hiriinan. 9 Mi kima, kimiir kwoinim sibgu naingwo omok karamae nwowi mi kima ha naingwowi, iripa piu kamaka mi wig aka nwowamin mi kima hindara nonkwonaei, aeya yi nikrani. Mi yio siyiu miiyik rani, kima hiriinan niingar nwowi. Mi iripa piu kam nwiraka mi wig iraka ha nwowi, yio ti hiriinan yio siyiu miiyik rani, ini kipiigi kipii ywowin.

10 Kara ti wigkamim yipiki nonkwonam kimiir boinkii, kara kimiirin igao yai boinkii, wig kima kimiir kam imiir kipi haiburgig. Mi ti yaiyim kariir kwoinairga bi priinaingwo boinkim. Niingaka. Kariirin Biiyan Inkam Komii Krais siyar boinmauugin mi kara kimiir asi boinkin. 11 Mi wiga yipiki saiir kam iiir sopgigiya, saeya kipi swoki onkwona yaeya kam nwirni. Mi hiriinan karamaeki niuwi, saeya wa ti swoki am saiir kamkikam iiiramar mi kamim yim iriipi hiriinan yim simiir wig imiir kipi mi sopki.

12 Mi tiriigininim, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim, iikam nhirim kimiirin Biiyan Inkam Komii Krais siya bi boinkikin kariirin ti siirin, yim kariir kwoinkar naingwowarkaigim. Mi inkamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaei mi siya wiga Adi Komii siir siyiu napkaramaeya saiir bidi yasae onkwonakiyin mi saeya siiram naingwowi mi saeya wi hiriiyar timi o siirar mi siya saiirin wi kipi sopki ya hiriiyar timi o. 13 Mi wiga Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api mi saeya kamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowin siirin bidi yasae onkwonakiya mi siya saika hirar nwokripkaiyam tiri mi saeya siir kipi sopki. 14 Mi saeya siirin wi kipi boriisop mi wi kipi sopki. Dimusi rani, Adi Komii siya ha boinkin, tariigina ya siya bidi yimbingiya. Dimusi rani, siir wiga Krais siir yai imiir sibgu wakaeyokna apka Adi Komii siya ha boinkin, wiga Krais siir yaiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiya bidi yimbingiya. Dimusi rani, saiir kamin yio Krais siir yai aiir sibgu wakaeyokna apikin. Mi ti yaiyim sima kaimwoki niuwi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim wadiekim. Mi ti yaiyim sima kaimwo nwo karam nwowi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim miiyik rani, yim ini iki iikamim Krais siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir yinisisimnan ywowim. Mi yim ti yaiyim yim kaimwowairgim. 15 Mi wigkamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi wigkamim nonkwonam sima sima ha ninan sopkii mi kima yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apim, kima simiir boin sima swoki onkwonamin. Kima simiirarar kigninkinki. Mi wiga yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apa ya saeya saiir kamin siir kwoin iiir kipi kiyai, saika hiriiyar nwokripkaiyamin yo sowa yapa yapar timi o. Mi kamin yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyin, yio siya siir wiga saiir kwoin iiir kipi mi kiyai, saika hiriiyar nwokripkaiyamin. Yo sowa yapa yapar timi o. Wigkam krimiirin Adi Komii siya bidi yimbingiyim, siyamar mi krima wi siyiu miiyikimiiyikin wi siir nwoki apim mi krima wi iki wigkam nhirim mhii hinsima simaka nwoki owim. 16 Mi ni kira wiga naingwo tibmii kiiniya kira ninokninkin tani, kira kiriir kam iiir tiri, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Mi iriipi hiriinan, kamin naingwo tibmii kiiniyin, kira ninokninkin tani kira kiriir wig aiir tirkiyim, saeya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Iriig.

Krima hiriiyar dwo mi dimin taeminim krima tirim Adi Komii siya nikiuna krimiir siir iikam nwowam krima simiirarar tir

17 Kara pɨ ta yai kwɨra sae swokɨ kwaɨngiyas boɨnami, iikam kɨma
nwɨnɨra ɨrɨra hɨnɨɨna dwo mɨ dimɨnɨm Bɨiyan Inkam Komii siya nɨmbinɨm
kɨmiir bɨiya, ɨiya siya kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyɨn siir siyɨu ɨiir napam
sɨmiirarar dap ɨski. Kara tɨ dimɨn hɨriinan kaimwowɨm pɨ tɨ iikamɨm Adi
Komii siir siyɨu ɨiir napiyɨm ɨkɨ omom omomɨm sɨmiirɨm pɨ sɨmiirar swokɨ
boɨnkii. 18 Mɨ bɨiya sɨma kamɨm sɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨmnɨr haiyɨm,
yɨ tɨriigɨnɨn yɨo mɨn nɨisiimauugɨn siya Adi Komii siirgɨn. Mɨ Adi Komii
siya tɨ inkamɨn siir kwoɨn ɨiir kiyaii, Jɨsɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii
Kɨɨnam. Mɨ siya Adi Komii siir yai aɨiramɨn bɨdi ɨkɨ wakaeyoknan mɨ
siya ta wɨsyaiya sɨma nɨga saɨirɨn wɨ kɨpi swokɨ ɨinakmɨmɨn. Mɨ inkamɨn
siir mɨoɨsa kɨtiyopnɨr hai karamae nwowi mɨ Adi Komii siya siir kwoɨn
ɨiirɨn ha kiyaii, Jɨsɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnam mɨ siya Adi
Komii siir yai aɨiramɨn bɨdi ɨkɨ wakaeyoknan mɨ siya wɨ sɨmiiram kɨpi
kiwaki mɨoɨs aiir kɨtiyopnɨr haiyamɨn. 19 Mɨ inkamɨn mɨoɨs kɨtiyopnɨr
haiyɨn mɨ inkamɨn mɨoɨs kɨtiyopnɨr hai karamae nwowɨn, yɨo tɨ hɨriinan
dimɨnɨn, yɨo dimɨn komii rani. Mɨ dimɨnkɨ dimɨn komiiyɨn iikamkɨm
sɨm wakaeyoknaeiyɨn ya Adi Komii siir yai aeyaɨrga. 20 Mɨ tɨriigɨnɨm
hɨriinanar tɨri, iikamɨm sɨma Adi Komii siiramɨn saiir naɨngwo tɨbmii
kɨini mɨ sɨmiir mɨiyɨm sɨma mɨriiyɨm ta ɨi aiir, yɨm ɨni ywowɨm. Mɨ
sɨma wɨ hɨriinanar tɨ swokɨ tɨrnam. 21 Mɨ kɨra inkamɨn whɨsarii mɨi
nɨingar prɨimɨriigɨn. Mɨ kɨriir kwoɨnɨn Adi Komii siya kiyaigɨn siiram
naɨngwo tɨbmii kɨɨnam, yɨ tɨ hɨriinanɨn yɨ dimɨn karamaeka kɨra ta mɨi
hɨriinana kɨra mɨriiya wɨ saiirsi kɨpi naɨngwoyɨmyok. Mɨ inkamɨn kɨriir
kɨgrɨraowiyɨn siya kɨriirɨn rɨrmiiya nwowaigɨnɨugi, yɨ ɨni mɨ owɨn mɨ kɨra
tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir mɨ owamɨn maɨrgɨmaɨrgar timɨ onam. 22 Ta kɨma
nwowa tɨ inkamɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kɨgrɨraowɨm sɨmiir aowa saiir hɨriinan
ta bɨiya kɨma nwowa dimɨn biyɨe saiir aowa saeya nɨkɨ kɨgrɨraowa saiir
hɨriinan. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siya kiyaii, siiram naɨngwo tɨbmii
kɨɨnam, kɨma siir yai aiir wakaeyokna apam mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar pɨ
ywohaigɨnɨuwɨn rɨrmiiyan tɨ dimɨn biyɨeyɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kɨgrɨraowɨm
sɨmiir aowa kɨma nwowa sɨmiir hɨrankɨn. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, kɨma tari-
inanɨn ɨni Jɨsɨs Krais siir iikam rɨrmiiya nwowɨm. Mɨ kɨma yɨpɨkɨ, whɨsarii
mɨiya prɨimɨriigɨ windi, yɨpɨkɨ tɨ inkamɨm kɨmiir kɨgrɨraowɨm sɨmiir mɨi
mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, iikamɨm yɨpɨkɨ mɨi umɨram mɨriiyɨm, yɨpɨkɨ inkam
nhɨrmi aowa nwo karam nwowɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm Krais siya kiyaii,
kɨma siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnam mɨ siir yai aiir wakaeyokna apam mɨ
kɨma tariinanɨn ɨni Krais siir aowa nwowɨm, whɨsarii mɨi prɨimɨriinan.
23 Mɨ ta Jɨsɨs siya naonama mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya mɨ Adi Komii
siya kɨmiirɨn dimɨn prasae prasae bɨ hauugikɨn kɨmiir saɨnamɨn. Mɨ
tɨriigɨnɨm ha saɨngiyɨm, Adi Komii siir iikam nwowɨm, kɨma ɨkɨ iikam
nhɨrɨm sɨmiirɨn hɨuyɨrmai, kɨmiir nɨkɨunamsi, yaeya siyɨu whɨram sɨmiir
aowa nwowam. 24 Mɨ ta hɨriinan saiirsika kariir nomiiyauɨm nɨm krɨma
wɨ hɨriiyar nwokrɨpkaigi Adi Komii saɨkan. Mɨ krɨma wɨ kwoɨn whɨruwar
nwoki. Mɨ krɨma wɨ ta mɨi aiirar mɨrii krɨpkaii, ta krɨma mɨriiya bɨigɨ bɨi
Adi Komii siya kiyaiya krɨmiir kwoɨn ɨmiir. Mɨ krɨma ha napɨm siir siyɨu
ɨiir saiir. Ɨriig.

Wigɨm kam karamae nwowiyɨm mɨ igɨbae ɨkɨm sɨm boɨni

25 Tariinanɨn, kara ta yokwowa kɨmiiramɨn wigɨm kam karamaeyɨm
sɨmiir wɨn boɨnkikɨm. Kara kɨmiiramɨn dimusi bɨ wɨnkikɨn, bɨiya kɨma
kariiramɨn sɨmiiram nikɨ srɨigikɨn. Kariirɨn Bɨiyan Inkam Komii siya bɨ

boinkin. Niingaka. Yim ti dimin hiriinanim kimiirin, yi kariir kwoinkar kwanaingwo boinkikim. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin wadie asi nwo haiginiugin mi siya kariirin kwoin miiyik iiirar hauu haiginiu mi kima ti kariir yai imiirar timi wakaeyokna ap yim kaimwowairgim.

26 Kara ha naingwowi ti hiriinan siyiuin yio wadiekin, inkamin hiriinan wig karamaeyar mi owi. Dimusi rani, taka iiya iikamim nuanim sima krimiirin wi siyiu miiyiknan tir tani. 27 Mi kamim yipiki nonkwonam, kima kimiir wig imiir kipi haiburgig mi wig wim kima iriipi hiriinan kimiir kam imiir kipi mi haiburgig. Mi kamin yipiki wig nonkwona karamae nwowin, ni kira wig nonkwonam kipi swoki aingwo mi wiga yipiki kamkak nwo karamae nwowa, ni kira kamkak nwowam kipi mi aingwo. 28 Mi wigkamim yipiki nonkwonam, wim kima dimin biyie tiram kipi naingwo. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, iikamim yipiki dimin biyie krimiir tirim, sima wi kimiir kimpipisu haiginiuwi iikamim yipiki nonkwonam. Kara hiniina naingwowi, ti dimin hiriinanin kimiir kipi kiyipsibgi haiginiu. Niingaka. Kima nonkwona karamae nwowi, wim wi ti nonkwonani siyiuin, hikak siirsi nwo rani. Niingaka.

29 Ti kariir nomiiyauim, ti yaiyim simiir yaimwoki yaimwoim, ti kara win boinkiyim kimiiram yim tisirim. Iiya Adi Komii siya nimbingiya krimiir ti nu iiir nwowam, ya ini kingiin nwowa, wi sapi digii mi kwoin ara ta saiiram daingwoki mi Adi Komii siir mii aiirarar mirii iski. Mi tariinanarin, inkamin wigakin yipiki Adi Komii siir mii aiir miriiyim sima nhami nhami kipi mirii, iki kamim nonkwona karamaeyim simiir hiriinan sima mi miriiya. 30 Mi iikamim yipiki Adi Komii siir mii aiir miriiyim mi ha ninouninkiyim, yim iki iikamim ninouninki karamae nwowim simiir hiriinan dwo. Mi iikamim yipiki mairgimairga nwowim, yim sima iki iikamim yipiki kwoin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir hiriinan dwo. Mi iikam yipiki digworaekwo whiekakakim, yim iki iikamim yipiki digworaekwo karamaeyim simiir hiriinan dwo. 31 Mi iikamim yipiki ti nuin siir tiran digworaekwo imiir sainiyim sima ha kipi naingwo, kouin ini sima ywowim. Niingaka. Dimusi rani, ti nuin siir digworaekwowim, mhoiiya yim wi simbi digiguskii.

32 Kara ha naingwowi, wim kima ini ti hiriinanar mi aingwowim. Mi ti umiram naingwokwonanaei kwoinin wim wi Adi Komii siir naingwo rani. Mi inkamin nonkwonam naingwo karamae nwowi mi siir kwoinin Adi Komii siir mii aiir mirii aramar naingwowi, yim sima ini big nasmirwaiya Adi Komii siiraramar nwowim. 33 Mi kamim yipiki wigak nwowim, yim simiir kwoinim ha naingwowi, nuan digworaekwowim simiir wig imiirin wi mairgimairga sima nwowaiginiuwi.

34 Mi inkamin siir kwoinin dimino whisairam naingwowiyim, yim simiir kwoinin ha naingwowi Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiramar mi owim. Mi sima hiriinanam warar mi aingwowi, simiir wigim mairgimairga simaka mi owim. Mi wiga niki onkwona karamae niki owa mi ta wig kopaksim niinga, saiir kwoinin Biiyan Inkam Komiiyin siir dimin taemin imiiraramar daingwo. Sima hiniina daingwo, simiir piua mi simiir kwoinim, yim rirmiiyar dwo Adi siir dimin taemin imiir tiram mi wigim yipiki nonkwonam, yim sima simiir kam imiiramar naingwo iskii, big nasmirwaiya simakar mi owim. Mi sima ti nuan digworaekwowim simiiramar naingwo kripkaii.

35 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara boɨnkiyɨm, kara kɨmiirɨn hɨnɨɨna bɨ boɨnkikɨn, kara warɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm sɨmiir kaiyaokikɨn. Nɨɨngaka. Kara tɨ dimɨnɨn kɨmiirɨn mɨnam boɨnkikɨn, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm wɨ siyɨu mɨiyɨkɨn siir napam. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, tɨ digworaekwowɨm tɨ nuɨn siirɨm yɨm wɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiwao rani, kɨma Bɨiyan Inkam Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiir tɨri.

36 Mɨ inkamɨn wig aiirɨn hindara boɨrɨtmaiiyɨn, siya wa tɨ ɨdid. Dimusi rani, siya ɨrɨpa pɨu saɨka nwowam naɨngwowi mɨ siya saiirɨn wɨ hindara tɨ nonkwona ɨski mɨ yɨo tɨ hɨriinanɨn yo sowa hɨi nanae rani. Dimusi rani, sowa bɨdi yonkwonao. 37 Mɨ inkamɨn siir kwoɨnɨn siirɨn siyar swokɨ kɨgrɨraonaei mɨ siya hɨnɨɨna naɨngwowi, siirɨn wɨ iikam nhɨrkɨm kiyai rani mɨ siya wɨ ɨrɨpa pɨu saɨka mɨ o rani mɨ siya ta wig aiirɨn mɨ onkwona karam mɨ owi, yɨo ɨni mɨ owɨn. 38 Mɨ kamɨm yɨpɨkɨ wig nonkwonam, yɨm sɨma siyɨu mɨiyɨkɨmɨiyɨk ɨiirar tɨri. Mɨ kamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiirar nwowiyɨm yɨm kɨpi nonkwona, yɨm ɨni ywowɨm mɨ yɨm sɨma dimɨn komii kɨbi ɨiirar tɨrkɨm.

39 Mɨ wiga yɨpɨkɨ bɨiya kamkak nikɨ owa mɨ saeya yaeya kam nwɨrni nonkwonam kɨpi tɨr, ɨiya saiir kamɨn ha nikɨ owiyɨn. Mɨ saiir kamɨn siya naonamkɨswo, aeya nɨkrani, saeya yaeya kam nwɨrni nonkwonam ha mɨ aɨngwokɨswo. Mɨ tɨ inkamɨn, tɨ saeya nonkwonam tɨrɨn, yɨo siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnan inkam dwo wɨ yaeya inkam kɨpi nwo. Nɨɨngaka. 40 Mɨ kara tɨ siirɨn hɨnɨɨna naɨngwowi, wiga yɨpɨkɨ saiir kamɨn naowɨn mɨ saeya hɨriinan kam karamaeyar mɨ owi, saeya wɨ maɨrgɨmaɨrgar mɨ owi. Adi Komii siir naeyɨuɨn kariirɨn siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ kariirɨn siya boɨnkɨn tɨ hɨriinanɨn. Ɨriig.

8

Dimɨn taemɨnɨm uruwai siyaowai nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm sɨmiir boɨni

1 Mɨ dimɨn taemɨnɨm panao kara kɨmiiram wɨnkii, kara pɨ dimɨn taemɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nap karamae nwowɨm mɨ uruwai siyaowaini nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm sɨmiir boɨnkii. Kara ta yokwowa kɨmiiramɨn whɨsarii bɨ wɨnkika, bɨiya kɨma sɨmiiram nikɨ srɨigikɨm. Kara ha naɨngwowi, kɨma hɨriinan bɨdiyar ikɨ boɨnkiyɨm, krɨma tɨ dimɨn ɨiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm. Mɨ kara pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, inkamɨn dimɨn taemɨn whɨekak nɨnokɨnkɨniyɨn mɨ tɨ hɨriinan digworaekwowɨm siirɨn sɨma nantamiyɨriyɨri mɨ siya panɨɨnsi wakaeyoknasi. Mɨ krɨma ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwowi mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn krɨma krɨma krɨmar swokɨ kɨnsiisnaei mɨ krɨma wɨ wadɨe saiirsiyar nwowi, Krais siir hɨriinanɨn. 2 Mɨ yɨpɨkɨ ha boɨni, sɨma digworaekwo whɨekakɨm bɨdi yɨnomokɨnkɨn dɨgɨm mɨ yɨo Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ ha boɨni, sɨma mɨiyɨk rani, sɨma bɨ sɨbgu naɨngwo omokɨm. Mɨ sɨma hɨnɨɨna bɨ mɨ aɨngwokɨm sɨma siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir bɨdi mɨ ɨnokɨnkɨnɨm. Nɨɨngaka. 3 Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwokwowiyɨn, yɨo wɨ hɨnɨɨna boɨni, sɨma wadɨekɨm mɨ sɨma siir iikamkɨm.

4 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ mɨn boɨnkii, nae dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm uruwai siyaowaini. Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn, kara pɨ hɨnɨɨna boɨnkɨ, krɨma uruwai siyaowai sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, yɨm sɨma kaimwo rani. Yɨm sɨma Adi Komii rani. Adi Komii sasaɨrgɨn bɨiyar whɨuwɨnɨunan. 5 Digworaekwo kasa kasa rani, nɨnomor kou hɨr

nwowim mi nu tirin iriipi hiriinan. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apkaramae nwowim sima boin, krima ini Adi Komii siir hiriinan ywowim. Mi kam adiyaowaeyim yim ha naingwowi, ti uruwai siyaowaiyim, yim hiriiyar nwokim. Mi nim krima iikamim simiirin ina ninokninkinim. 6 Adi Komiiyin nwirki nwiruwairgin, siya krimiir Adigin mi siya hiriiyar nwokin mi siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamkibwamin mi krima hiriinanar dwo mi siiraramar dinmiininkin. Mi Jisis Kraisin nwirki nwiruwairgin yipikin hiriiyar whauiniunan biiya siya ninomor nu sowiir digworaekwo whiekak imiirar mi nonkwok-wokin. Mi krimiirin siyar mi onkwokwokikim mi krima siir naeyiu iiir haigim mi krimiirin siya whinkinsiiskim mi krima hiriinan asi nwowi.

7 Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, simiir nhirim hiniina kigninokninkin tani, ti niksisae uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Yim sima ha naingwowi, sima inkamni haniin yaimin dimina mi omboboini. Mi iiya sima naeyim uruwai siyaowai imiir ninkin imiiyaeiyim simiir naeiyim, sima ha naingwowi tiriiginim yim kaim-wowairgim. Mi iki naeyim sima swoki aeiyim yim uruwai siyaowaini simar niki inkin imiiyae imairgim mi simiir mhii kwoinim pi miiyik swoki o rani, pi yibgini haniin hindarar kiimitkini. Dimusi rani, simiirin dimin whirkin bi nieyokin. Mi Adi Komii siya pi big nasmirwaiya nwoki rani. 8 Adi Komii siya naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiyaeiyim krima naeiyim simiirsi bi naingwoyimyokikin. Niingaka. Mi iki krima mi ae karamae mi owiyim, simiirsi bi mi aingwoyimyokikin yim dimin komii rani mi ti diminim krima naeyim, yim wi krimiir tirbu rani mi Adi Komii siya krimiirin wi hiniina naingwo rani, krima iikam bibiyiekim. Niingaka. Mi diminin iki krima nae karamae nwowiyin, yio wi krimiir mi kiyipsibgi haiginiu rani mi Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi mi aingwo rani, krima iikam miiyikim. Niingaka. Diminim krima naeyim yim dimin komii rani.

9 Yi tiriiginin yio dimin karamaeka. Mi kima wi mintirao diminim kima naei simiirsiyin. Mi hiriinanki niuwi, kima wi iki iikamim yipiki Krais siir siyiu iiir sibgu ap karamae nwowim wi simiir kiyipsibgi haiginiuwi. Mi yim wi hinda kipiiyar nwowiuguskii. Dimusi rani, sima kimiir kigim, diminim sima haiyaiyin kima naekin. 10 Mi ta hiriinan saiirsika, kira hiniina boini, an kara ti inkamin ti digworaekwo imiirin ina kigninokninkinin. Mi kira ti nae imiirin ha naei ti sima ninkin imiiyaeyim uruwai siyaowaini mi ti inkamin yipiki niki aingwo tibmii kiin karamae niki owin Jisis Krais siiram mi siya kiriir kigi, kira ti dimin iiir naei mi yio siya wi ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiyaeyim wi simiir naeyamar mi aingwowi. Mi siir naingwo tibmiiya wi sima kiyipsibgi haiginiuwi biyie nwowamin. 11 Mi ni kira ti dimin imiir asi naei, ni kira hiniina naingwowi, uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Mi inkam nwirin dimin whirki nieyok karamae nwowiyin Krais siya siirsi bidiyar mi aowin. Mi siya ha naei ti nae iiirin mi ti diminim Krais siirim siya niki kigna tirim, yim wi kipiii nwoki rani. Dimusi rani, ti naeyim siya naeyim simiirsika. 12 Kira wi kiriir nomiiyauwin siir kwoin iiir kiyipsibgi haiginiuwi kipiii siya nwowam mi siya Krais siir yai aiirin wi sibgu wakaeyokna ap rani. Dimusi rani, wari diminin kira kwatirkiyin siirsika. Mi kima Krais siirin, wi ti hiriinan siyiu biyieyin wi siir tiri. 13 Mi ta hiriinan saiirsika, ti diminin kara naei, yio wi kariir nomiiyauwin siir kwoin iiir kiyipsibgi haiginiuwi biyie siya nwowim mi dimin taeminim

Krais siirim siya nikɨ kigna apim, simiir warar. Mɨ kara mhoiiya wɨ tɨ hiriinan dimin imiir swokɨ ae rani kara pɨ boriisopi kariir nomiiyauin siir kwoin iiir nwowaiginiuwim biyie. Dimusi rani, tɨ dimin taemin hiriinanim simiirsika. Ɨriig.

9

Pol siya mairgimairga dimusi bɨ nwokin, siya umirim iikamim naingwo tibmii kiiniyim simiir hiranki bɨ haigin dimin taeminim siya naingwowim simiiramin

1 Kariirin wɨ dimin whirkɨ nikidu rani, tɨ diminim kara tiriyim Adi Komii siirim. Kara aposel inkamin mɨ Jisis Krais siirin karar kigin. Mɨ Biiyan Inkam Komiiyin mɨ iikam kima Krais siir yai aiirin wɨ hiriinansi wakaeyokna api. Dimusi rani, Biiyan Inkam Komii siir digworaekwowim yim kara tirim kimiir, simiirsika. 2 Mɨ iikam nhirim hiniina naingwo karamae nwowi kara aposel inkam tani, yio dimin komii rani. Mɨ wim kima om Korin warauran iikamim wim kima kariirin hiniina asi naingwowi, kara aposel inkamkin. Dimusi rani, digworaekwowim kara niisiimauuwim kimiir simiirsika. Mɨ kima kimairgim Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyim. Mɨ tɨ digworaekwowim Kimiirin sima niisiimauugim hiniin, kariirin Biiyan Inkam Komii siya nimbingin aposel inkam nwowamin.

3 Mɨ iikamim ha boiniyim kariirin hiniin kara aposel inkam tani mɨ kara simiir yai akan pɨ hiniina nowarkii boinkii wara yaiyim kara winkiyim simiirin. 4 Mɨ haniinginiuwi, kara dimin taeminim iikam kimiir waraurankɨ tɨ hai mɨ kara pa nwokɨ aeyim diminim kara tirim kimiir simiirsiyin. Dimusi rani, kara aposel inkamkin. 5 Mɨ yipikɨ Biiyan Inkam Komii siir siyiu iiir napiyim wigim, krima simiir mɨ onkwonaei yio ini mɨ owin mɨ krima wɨ simaka nikɨ amyokiyokiiyim ikɨ aposel kam nhirim simiir hiriinan ikɨ Biiyan Inkam Komii siir nomousisimim simiir hiriinan mɨ Pita siya, aniya? Mɨ ini mɨ owin kara naeyam kariir mii aiiram mɨ srii? 6 Mɨ Banabas mɨ kara krira krirar tɨ mirii nonkworinu kripkai nae sainamin mɨ nae imiir naeyamin kririirgɨ kririir umir imiirarar tɨ krinmai, aniya? 7 Mɨ kamim yaii niniiyan inkam nwowiyim sima nae minim simar bɨ kigriraonaeikim. Mɨ inkamin numiran sasaeya ninkiniyin mɨ inkam nhirkim siirin ha pɨ boinikin, warɨ dimin taeminim kira ninkikinim simiirin wɨ kira nae rani. Iikamim wɨ sibsib kigrirao rani, simiirin iikam nhirkim boini hiniin, kima wɨ simiir mwiii imiir kwiyae rani. Niingaka. Mɨ krira kimiiramin naeyam sriii wɨ wadieyar mɨ owi, aniya?

8 Tiki yaiyim yim inkami kwoinarar bɨ priinaingwo boinkikim. Niingaka. Siyiu komiiyin biiya Adi Komii siya hauugiyin Mosesni, yio iriipi hiriinanar mɨ boinkikin, tɨ diminim yim kaimwowairgim. 9 Mɨ bidi bidiniyarin Moses siya yaiyim Yokwo Komiiniyin hiniina winboinkikin, bulmakauin witnid nokwobrombropiyin siir yai aiirin wɨ uridni kipi kogripikou mɨ hiriinan tiri, siya wɨ tɨ witnid imiir nae rani. Niingaka. Adi Komii siya bulmakau imiiram bɨ naingwokin iiya siya tɨ yaiyim Moses siir boinmimauuwim. 10 Niingaka, siya tɨ yaiyim minam winkikin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam bulmakauni haniin. Moses siya tɨ yaiyim minam winkikim, krima tɨ yai imiir ninokninkinim. Mɨ inkamin yipikɨ nu hainopin mɨ inkamin yipikɨ sasaeyim wai nwowim simiir ningugu haiyin, sowa nwisairarin wɨ umir kinar haiswowi ta miiya sowa miriiya

saiirsiyin. 11 Mi krima Adi Komii siir yaiya kimiir bidiyar iki boinmauuim ya ini naenan ywowa kimiir mhiiyim saeyar kiniu haiginiuwi. Mi hiriirankiniuwi mi tari kima wi nae krimiir hauu rani, krimiir piu aiirsi, aniya? 12 Mi iki iikam nhirim yipiki kimiir whinkinsiisiyim, sima naeyim kimiir waraurank mi haii, simiir piua saiir kirie haiginiuam mi ti hiriinan siyiuin yio ini wadiek wadieyar mi owin, krima kimiir biiyan inkamim nae mi haiyim. Mi biiyar nwoyokiyokiinaniyin mi tariinanar yadigiyin, krima iikam kimiir waraurankin dimin sim whir bi swoki haimiminkim. Krima inkam paeprikabnan nwokim mi krima mhiigar mi aokim. Mi krima kimiir kwoin imiirin wi hiriinan saiirsi nikpitmai rani. Mi krima hiriinan tiri, wim wi Jisis Krais siir yai aiir wakae rani. 13 Kima ta yai aiir daingwoki, Isrel simiir pris inkamim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir miriiyim, sima simiirin pa mi boinki, sima naeyam ti nae nhirim ti iikam ima hainaniyim ta omaka aiir Adi Komii siiram. Mi ti pris inkamim ti diminim ti kam ima haigingigim hiiya nae haiginiya saiir, sima simiirin pa haii mipa ninkin imiiyae Adi Komii siir mi haimiiyim pi simar swoki aei. 14 Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin Biiyan Inkam Komiiyin yio iriipi hiriinanar mi boinkin. Ti iikamim yipiki Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuim, yim sima nae digworaekwo minim wi iikamim yai sima boinmimauuim simiir hiranki haii simiir piu aiir kirie haiginiuam.

15 Mi ti hiriinan siyiuin kariirin ini wadie siya ywowin kimiir aposel inkamin siya sriiyamin kimiir. Mi biiyarin kara kimiiram bi kaugin diminamin mi tariinanin kara ta yokwowa kimiiramin hiriinanam bi winboinkikin, kima kariir kigriraowim. Mi kara mhiigi nao kingiin nwokiswo mi kara kimiiramin pi naeyam dimuim mi sriigii. Niingaka. Kara pi boriisopi dimin whirin inkam nwirni iinanki haiyim. Mi kara dimin haii mi kara wi ha boin tani kara Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuin mi umir bi haigin. Niingaka. 16 Mi kara mairgimairga kanakana bi nwonakin Krais siir yai win kibiya saiir boimimauuamin. Niingaka. Kariirin Biiyan Inkam Komii siyar nimbingikin ta saiir tiramin. Mi kara simiir boinmimauu karam nwokiswo mi kariir kwoinin kanakanarin wi io prasae di ywowi. Mi kara ta yaiya Biiyan Inkam Komii siya boinkiya kariir ya wi digiumii pi haimriiyiugigin. 17 Mi kariir kwoinairga priinaingwo tirkiswo ta miiya Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuwiya mi kara wi umir digworaekwo ta mii aiirsiyar pi mi haiyin. Mi ya tariigina ya kariir kwoinairgi bi priinaingwo tirka. Niingaka. Adi Komii siyar nimbingin kariirin ta mii aiir miriiyamin. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi umir, digworaekwo nae min hai rani, ta mii aiirsiyin. 18 Mi hiriinan tirkiswo mi kara wi piki hiniin umirin si pi haiyin ta miiya kara miriiya saiirsiyin, ha? Kara wi ti si pi haiyin. Mi iiya kara Krais siir yaiwin kibiya iikam imiir boinmimauuwi mi kara simiiramin wi nae umir minam srii rani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir yaiya hinda whisariiyar priihaii. Mi ti hiriinan siyiuin ti mairgimairga kara nwowin, ya tariigina ya kariir umir aeya.

19 Kara inkam nwirni aowa bi nwokin mi kara ini iikamim simiir whisarii mii priimiriiyan inkam ywowin. Mi kara iikam whiekakim simiir kwoinim wi digar piyamisi owin Jisis Krais siiram kiyaiiyim, siiram naingwo tibmii kiinim. 20 Mi iiya kara Isrel simiir iikamim simaka nwowiyin, kara pi Isrel simiir siyiu imiirar mi api mi Moses siir siyiu komii ikin. Mi ta hiriinan saiirsiyairga kara iikamim simiir

kwoinim saiirsiyar kiyaii, sima Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim. Mi hiriinankiniuwi mi ti Moses siir siyiuin siya boinkiyin kariir, yio wi nwo rani, kariir kou. Mi ti iiyim kara nwowim hir kara simiirar mi apkim mi ta hiriinan saiirsiyairga kara simiir kwoinim saiirsiyar kiyaigin. Mi wi Moses siir siyiu komiini yaiyim wi sima nwo rani, simiir kouin. Mi sima wi Krais siir yaiwin kibiya saiiram ninmiininkini. 21 Mi kara Moses siir siyiu komiiyin siirin naingwo owouu rani. Mi siirin digiumii bi haimriiyiugin. Niingaka. Mi kara tariinanin ini Krais siir yai imiir wakaeyokna apin. Mi iiya kara iki iikam nhirim yipiki Mosesni yaiyim sim wakaeyokna ap karamae nwowiyim simaka nwowiyim, kara Moses siir yai imiir bi napikin. Kara ti hiriinan siyiuin minam tirkin, kara wi iki iikamim simiir kwoin imiir niki kiyaiyim Jisis Krais siiram naingwo tibmiikiinim. Mi ti hiriinan kara tirin, kara Adi Komii siir siyiu iiir bi taouugakin, kara Jisis Krais siir siyiu iiir napkin. 22 Mi iiya kara iikamim yipiki naingwo tibmii kirie nwo karam nwowiyim Jisis Krais siiram, simaka nwowiyim mi kara diminin mairgimairga sima nwo karamae nwowiyin kanaka, siir bi tirikin. Niingaka kara diminin sima naingwowiyin hiniin yio ini ywowin kara siirarar tirikin. Mi hiriinan saiirsika, kara simiir kwoin imiirin asi kiyaii kirie nwowamin, Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinamin. Mi iinokiinokin kara iki iikamim hinda tindanim simaka nwowiyim, kara diminin iki sima naingwowiyin hiniin yio wadiekin, kara siirarar napikin. Mi ta hiriinam saiirsika, kara simiir kwoin imiirin hiriinansi kiyaigin Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim.

23 Mi kara iinok iinokin hiriinan ta saiirsi tirkin Krais siir yaiwin kibiya saiir hainanamin. Mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi hainan prapraskii kariirin mi iki iikam nhir ikim. 24 Kima ta saiir daingwoki. Iikam whiekakim iki ninkikin iwitiyim sima biikinar bi nwoswowikim. Niingaka. Nwirkinwiruairgin pi bii iwit okwoiu. Mi ti inkamin bii niwit okwowin diminin pi sasar haiyiskii. Mi ti hiriinan siyiuin, ti iikamim yipiki ninkikin iwitiyim kima Krais siir yai aiiramin hiriinan sibgu wakaeyokna api mi kima dimin miiyikin Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi hauuwi. 25 Mi iikam whiekakim yipiki ninkikin iwitam naingwowiyim, dimin haiyim, sima iinokiinokin nhami nhami bi niwitikim mi simiir piua kirie saiirsiyar nwowi. Sima ti hiriinan minsi tiri, sima wi iki iikam nhirim simiir nwoki iwit haiburim mi wi diminin Adi Komii siya hauuwi iikamim bii nwowim simiir wi siir nwoki haiyim. Krima dimin komii komii imiirarar tir Adi Komii siiram wakaeyokna apim mi krima wi siir dimin miiyik miiyik imiir nwoki haiyim. Yim sima ti diminim ti kamim ninkikin iwitiyim bii nwowiyim sima haiiyim wi simiir hiriinan biyie nwo rani. Niingaka. Yim sima wadieki wadie imairgim mi wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami. 26 Kara ti inkamin yipiki hinda tinda niyaeyimyok kaowiyin siir hiriinan bi ninkikin iwitikin. Niingaka. Kara ini inkamin yipiki maeyaua niwit okwowiya saiirgisaiiramar nanmainonkwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti hiriinan siyiuin kara iinokiinokin Adi Komii siir mii aiir asi miriinanaei. Mi inkamin yipiki yaii niniiyin siya siir iina hinda bi priitio priitiowika. Niingaka. Mi ti hiriinan siyiuin, ta Adi Komii siir miiya ta kara miriiya ya hinda bi mi priimirii priimiriiga. Niingaka. 27 Kara kariir piu aiirar kirie haiginiunaeikin karar kigriraowamin mi saeya wi kariir kwoin iiirarar nwoki wakaeyokna apim. Kara ti hiriinamin minam tiri, mhoiiya kara Adi Komii siir yai aiir

boinmimauuwi mi siya kariirin wi hiriinan boin tani, kara inkam paii rani mi kara siir dimin miiyik miiyikim wi simiir hai rani. Iriig.

10

Kima, kimasiyar mintiraona kima wi dimin biyie kipi tir

1 Ti kariir nomiiyauim kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim siyiuin Adi Komii siya tirin krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir. Mi ta iiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima Moses siir wakaeyokna apnamim niimau mieki mieya hiriir mi taka iiya Adi Komii siya wau mirsima saiir yikropki simiir siyiu iiir nisiimauu apnamam. Mi taka iiya siya simiirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuin. Mi iikamim sima ini whii komiiya pariidnan dapiya ini saiirar mi iyapidnaidamim mi simiir nwirki bi swoki aomin aominkin. 2 Mi diminin krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirin, iiya simiirin waumir sima saeya kiikii ikoua sima kigna apam mi iiya sima whii komii kwira pariidnan nikiuwiya sae mi iyapidama, yim tiki digworaekwo hiriinanim, yim iikam imiir niisiimauugim sima Moses siirarar wakaeyokna ap iskiyim. Mi sima ini siirarar mi wakaeyokna apim iikamim yipiki baptaisim simiir hiriinan yipiki hiniina niisiimauuim sima Biiyan Inkam Komii Krais siirgim mi simiirin ini siyar kigirkakim. 3 Mi iiya sima niimau boskwonau hir nwowa, sima naeyin mana nikiuwiiyin siir naekim, yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiir siir hirankin. Mi tiriiginin simiirin siya whinkinsiis haiginiugin simiir naingwo tibmiiya kirie nwowam. 4 Mi sima opa yipiki Adi Komii siya hauugiya simiir saiirar mi kwiyae. Mi tariigina simiirin saeya kinsiis haiginiugin mi simiir naingwo tibmiiya komiigi komii asi nwokika. Mi ta opa sima kwiyaeya, ya siiya komiiya saiir hiranki nitka. Mi ta siiya komiiya ya aknainan Krais siir niisiimauuga simiir kwoin iiir kinsiis haiginiuam ta opa sima kwiyaeya simiir piu aiir kinsiis haiginiuam saiir hiriinan. 5 Mi Adi Komii siya simiirin ti hiriinan siyiu kaimwoin siir asi whinkinsiis haiginiugin, Adi Komii siya mairgimairga iikam hoimgakim bi nwokin mi ta hiriinan saiirsika siya hiriinan asi tirkin mi Adi Komii siya iikam imiirin hiriinan saiirsi nisomsom aokao digiyam tirkin. Mi simiir piuis biyieyim niimau hinda tinda digar asi nwokikim.

6 Adi Komii siya ti hiriinan diminin minam tirkin, krimiir niisiimauugin krima wi iki dimin biyie hiriinanim sima tirim wi simiiram naingwowisi, simiir tiram. 7 Krima uruwai siyaowaini inig kipi hainan, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir iikam nhir ima tira saiir hiriinan. Mi ti Adi Komii siir yaiyim biiya Moses siya winkiyim Yokwo Komii saiir yim hiniina win boinkikim. 8 Mi iikam krima ti hiriinan siyiu biyieyin hii sima priininae priininaeiyin siir kipi tir, biiyan iikam nhirim sima tirim simiir hiriinan. Mi Adi Komii siir kwoinin paenan ha niugiyin simiiram mi siya simiir iikam nhirim ina yisomsom aokaokiyim. Mi 23,000 nim yim iikwiruwa saiirar mi kwaonam. 9 Krima Biiyan Inkam Komii siir kwoin iiir kipi kiyai, io krimaka nwowam, biiyan iikam nhirim sima tirim simiir hiriinan. Mi Adi Komii siya io simaka ha nwowin mi siya mipugim ina yikropkiyim mi simiirin ini sima piyaokaokiyim. 10 Krima Adi Komii saika kipi ninkinwaowarkii boin, biiyan iikamim simiir nhir ima tira saiir hiriinan. Mi sima diminam ha boinanaeyim mi Adi Komii siya siir paekwosimin siir yikropki mi siya ha nitin mi simiirin siya yisomsom aokaoki.

11 Mɨ tɨ digworaekwowɨm tɨ krɨmiir yɨdiwi wanwiyae ɨmiir tɨrɨm yɨm ɨiya sɨma niimau boskwokɨ boskwonau hɨr nwowa ha tɨrkɨm. Mɨ tɨ digworaekwowɨm Moses siya wɨnkiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yɨm krɨmiir nɨisiimauugɨm krɨma wɨ sɨmiir hɨriinan kɨpi tɨr. Sɨma tɨ iikamɨm tɨ tariinan nwowɨm krɨmiir nɨisiimauugɨm, ɨiya Krais siya swokɨ ɨtana ɨni kingiin nwowa. Mɨ krɨma krɨmasiyar mɨntɨraona krɨma wɨ dimɨn biyɨe kɨpi swokɨ tɨrmɨmɨn bɨiya krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiir hɨriinan.

12 Yɨm tɨriiginɨm yɨm ɨni tɨ sɨma tɨrɨm ɨni sɨmiir hɨriinanar mɨ ɨmbiyamɨm mɨ wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ ha naɨngwowɨm wɨm kɨma kɨrɨekɨm mɨ kɨma Krais siir siyɨu ɨiir napɨm ɨni kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir haiburɨm. Mɨ kɨma kɨmasiyar mɨntɨraona kɨmiir kwoɨnɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma kiyaii mɨ kɨma wɨ siyɨu biyɨe tɨri. 13 Mɨ kɨma wɨ hɨniina kɨpi naɨngwo, tɨ digworaekwowɨm kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaii, kɨmiir nɨkpɨtmaiyam mɨ tɨkɨ hɨriinan dɨmɨnɨn ɨkɨ iikamɨm, ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiirɨn ɨni ɨriipɨ hɨriinanar mɨ tɨrɨn. Yɨm sɨma yaeya rani. Niingaka. Adi Komii siya wadɨekɨn, kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiisi. Mɨ siya ɨkɨ dɨmɨn bibiyɨeyɨm wɨ sɨmiir kɨgnɨnkɨnki rani, kɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨpiyaokɨiyam mɨ kɨmiirɨn wɨ sɨma nɨkpɨtmai rani. Kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haiginɨuwi tɨ hɨriinan dɨmɨn biyɨeyɨm tɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyam tɨriyɨm sɨmiirsi nokworɨnuɨm.

14 Tɨ kariir nomiiyau kɨingɨ kɨinɨm, kɨma uruwai siyaowai sɨmiirsiyɨn aru dwo wɨm wɨ sɨmiir inɨg ɨmiir wara pɨ hainanisi. Dimusi rani, kɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar whɨnkɨnsiis haiginɨui mɨ wɨ siyar kɨgrɨraowi. 15 Kara tɨ yaiyɨm iikamɨm yɨpɨkɨ nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkakɨm kɨmiiram boɨnkɨkɨn mɨ kɨma tɨ yaiyɨm tɨ kara boɨnkiyɨm sɨmiir tɨ aɨngwoki mɨ sɨmiir tɨ sɨbgu hɨd. 16 Mɨ ɨiya krɨma kumuniyɨn opa mobɨn siir nwokaiiya nhwo saiiram kwɨsboɨniyɨm mɨ krɨma ɨkɨ saiir kwiyaeiyɨm mɨ krɨma hɨniina nɨisiinauuwi, krɨma mɨ Krais siya krɨma ɨni nwɨruwar ywowɨskiyɨm mɨ ɨni kwoɨn whɨruwar mɨ okiyɨm ta siir nhɨe aiiramɨn bɨiyar naokiinai-inama mɨ bretɨn krɨma nɨinɨbɨmbɨr aeyɨn yɨo mɨn mɨ ɨsiimauugɨn krɨma mɨ Krais siya krɨma, ɨni kwoɨn whɨruwar ywowɨm ta siir pɨua bɨiyar naowa yɨpɨkɨ paeyɨn hɨiiniyar nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn. 17 Mɨ iikam whɨekakɨm krɨma kasa rani mɨ krɨma ɨni bret haruan si-irarar yaeyɨm. Mɨ bret haruan krɨma naeyɨn yɨo tɨriiginɨn yɨo mɨn nɨisiimauugɨn krɨma whɨekakarɨn ɨni Krais siir pɨu kwɨruwa saiirarar yɨnkiamamasuɨm.

18 Kɨma Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir daɨngwoki mɨ iikamɨm yɨpɨkkɨ tɨ nae ɨmiir naeyɨm bɨiya priskɨm sɨm haiginɨm hɨiya naemɨn dimɨn haiginiya Adi Komii siiram, yɨ tɨriiginɨm yɨm mɨn nɨisiimauugɨm sɨma mɨ Adi Komii siya, sɨma ɨni kwoɨn whɨruwar ywokiyɨm ta hɨiya nae mɨn haigɨn ɨnkɨn ɨmiiyaeya saɨkan. 19 Mɨ ta yaiya kara boɨnkiya kɨmiir ya ta saeya, nae mɨnɨm mɨ wraisu mɨn ɨkɨm yɨpɨkɨ sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm nɨksɨsae uruwai siyaowaini mɨ tɨ naeyɨm yɨm dimɨn komiigɨm, ɨyɨe? Uruwai siyaowai sɨma ywo dimɨn komiiyɨn? Niingaka. Yɨm naeyɨm yɨm nae ɨmaɨrgɨm. Mɨ yɨm tɨ uruwai siyaowaiyɨm, yɨm tɨdiyɨu mɨn ɨmaɨrgɨn. 20 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ dimɨn taemɨn ɨmiir nap karamae nwowiyɨm mɨ Adi Komii siir naeyɨm siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm hɨini sɨma nɨo haiginiyɨm, yɨm sɨma sɨmiirɨn pɨ uruwai siyaowaini swokɨ ɨnkɨn ɨmiiyaei pɨ Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyae rani. Niingaka. Mɨ kara pɨ boriisopi kɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm uruwai siyaowaini nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm sɨmiir naeyɨm. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan dimɨn

imiir tiri, yi tiriiginim yi min niisiimauugin kima mi uruwai siyaowai sima, wim ini iripar yinkiamasuim mi ini kwoin whiruwar ywowim. 21 Mi kima Biiyan Inkam Komii siir op mobin wi siir kwiyae rani, kima uruwai siyaowaini op mobin siir kwiyaei. Kima wi hiriinan tir tani. Niingaka. Mi kima naeyim Biiyan Inkam Komii siir hiiya saiir haiginiyim siir ninkin imiiyaeyam wi simiir nae rani, kima ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiyaeyim simiir naei: Kima wi hiriinan kipi tir. Niingaka. 22 Mi kima hiriinan tiri, wim wi Biiyan Inkam Komii siir kiyopsibgi haiginiuwi mi siya wi io kimakar nwowi mi kimiirin wi siya pi tioin. Siyairgin kirie komiigakin mi nim krima ini niinga ywowim. Mi siya kimiir tiowi mi kima wi siir nikwowaisii rani. Niingaka.

23 Wim kima ti digworaekwo imiirin hiniina boinkim, ti digworaekwowim krima tiriyim yim wadieyairgim. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti digworaekwo hiriinanim, yim wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim. Sima wi kimiir kwoin imiir kirie haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim simiir nhirim sima simairgim mi kima, ti kima tirim simiiram daingwoki. 24 Kima wi kimamar kipi naingwona mi kima wi iki iikam nhirim simiir whinkinsiisam daingwo.

25 Mi kima wi kipi nidid wraisuim maket haiginiyim simiir sainsiyin mi simiirin hiniina kipi mi srii, ti wraisu biiya uruwai siyaowaini ninkin imiiyaekim mi kimiir kwoinim wi hiriinan naingwoyimyok karamae saiirsi nwowi. 26 Mi yaiyim yipiki Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkiyim bidi bidiniyar yim hiniina win boinkikim, ti nuin yio Biiyan Inkam Komiiyin siirgin mi digworaekwowim siir mi owim iriipi hiriinan siir. Mi krima ina ninokninkinim mi krima digworaekwo whiekakim simiirin wa naei.

27 Mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim, sima kiriiram boinkii, simiir omaka hiriir namam nae simaka naeyam. Mi kima ti naeyim sima hauuwi kimiir, simiirsiyin wi hiniina kipi naingwo, tiki naeyim inkamki bidi yamisi inkin imiiyaeyim, iyie? Kima hindara wakaemumu ae. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim 28 Mi kima ti inkam inaka nidwowi mi siya kimiirin ha boini, tiki naeyim biiya iikamkim sim niki inkin imiiyaeyim uruwai siyaowaini sima. Mi kima ti nae imiirin wi kipi nae wim wi inkamin kimiir nokmwin aeyin wi siir kwoin iiir pi kinsiis haiginiuwisi. 29 Kara siir kwoin iiir boini, kimiir iiir boin tani ti diminim siya niki boinmauuim simiir kipi nae. Mi kima hiniina naingwowi, krima ti nae imiir nae karamae dimusi nwowi mi tari yi minsika, iki iikam nhirim yim Krais siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apikim, aniya? 30 Mi kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinkiyim mipa mi boin wadiekii. Dimusi rani, ti naeyim kara naeyanim simiirsika. Mi iikam sima hiniina dimusi boinkim kara siyiu miiyiknan bi tirkin ti dimin taeminim kara naeyim simiirin, ha?

31 Mi kara kimiirin ta saiirin pi hiniina boini, ti naeyim kima naeyim mi opa kima mi kwiyaeya mi wraisu minim kima naeyim mi dimin taeminim kima mi tir ikim, kima simiir tiri mi ti iikamim yim Adi Komii siir inig iiir hainanprapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. 32 Mi kima wi ti dimin hiriinanim simiir kipi tir. Juda iikamim mi Juda

iikam tani ikim mi iikamim Adi Komii siir isid nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiu rani, siyiu biyie tiramin. Niingaka. 33 Yim ti dimin taemin hiriinanim ti kara boinkiyim kimiir, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim. Kara ti dimin taeminim minam tirkikim iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Kara ti diminim karamar bi tirkin, kariirar swoki whinkinsiis haiginiuwim. Kara ti dimin taeminim minam tirkin, iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Mi simiirin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainam simiir dimin biyieyim simiir hirankin ti sima tirim. Ɨriig.

11

1 Kima ti dimin taeminim kara tiriyim simiir kigna ap, ti kara mi kigna apiyim dimin taeminim Krais siya mi tirim simiir saiir hiriinan.

Wigim simiir mwo imiir kaigrisu idwokaiiyim, Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir simiir boinka

2 Kara kimiirin dimusi bi hainanprapraskikin, kima ti dimin taeminim kara boinmimauuim iinokiinok simiir wakaeyokna tirkim. 3 Kara ha naingwowi kima ti yaiyim kara boinim simiir dinokninkin Jisis Krais siyairgin kamim simiir kougi kou nwowin mi kamim yim ini simiir wigim simiir kou ywowim mi Adi Komiiyin yio ini Jisis Krais siir kou ywowin. 4 Mi ta hiriinan saiirsika mi inkamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir nami mi siya pagra siir mwo nwowa saiir kibwaehai karamae nwowi mi siya Adi siir yaiya hiriinankakar boinmimauuwi, yio ti hiriinan siyiuin yio Jisis Krais siir kiyopsibgi haiginiuwi. 5 Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yaiya ha boinmimauuwi omaka siir inig hainaniya saiir hir, yi ti hiriinan siyiuin yi saiir kam iiirar swoki kiyopsibgi haiginiuwi. Mi saeya hiriinan naingwo karamae nwowi mi saeya wi wiga yipikki saiir kan aiir piiriyao iuguskiiya mi nididgak ha nwowiya wi saiir hiriinan nwowi. 6 Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi saiir kamin saiir kan aiir piiriyaokii mi yi ti hiriinan siyiuin yi saiir nisiimauuwi hiniin, saeya siyiu miiyiknan bi napika. Niingaka. Yi wi hiriinan tir tani. Mi wigim dimin taemin simiir mwo imiir nitimwaniuwi, yim sima wi nididgak nwo rani. 7 Mi kamim iiya sima Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi iiya sima nhwo Adi Komii siiram mi kwisboiniyim, simiir mwowim dimin taemin kipi nitimwaniu. Dimusi rani, kamim yim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin kirie komii komiiyim paenan niuyaeiyim mi digworaekwo whiekak ikim simiir sibgu kigirkakikim. Mi yim wigim. Niingaka. Yim sima simiir kamim simiir kirieya mi simiir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim mi simiir inig komii ikim, yim simiir niisiimauuwi. 8 Adi Komii siya Adam siir piua Iv saiir piua saiir hiranki bi haiga mi siya ha bi nonkwokwokin. Niingaka. Adi Komii siya Iv saiir piu aiirin diminin Adam siir piu hiranki haiyin siir nonkwokwokin. 9 Adi Komii siya Adam siirin Iv saiir whindiriraeraram bi nonkwokwokin Adi Komii siya wiga Iv dapiya saiir nonkwokwokin Adam siir whindiriraeraram. 10 Mi ti hiriinanin yi ini mi owin wig sima mi itimwaniuwiiyim dimin taemin simiir mwo imiir. Yi ti hiriinanin yio min niisiimauugin, wig imiirin ini kam imar kigirkakim. Mi simiirin ini simar kigriraonamim iiya sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir namiyim. Sima wi ti hiriinan dimin iiir tir. Dimusi

rani, Adi Komii siir paekwosimin ini simiirar kigin. 11 Wigim yim simiir
kamim simiir aowar timi o. Mi nim krima iikamim yipiki Biiyan Inkam
Komii siirim, nim krima ini nwiruwar ywowiskiyim. Mi irni nwirniyin
ha timi inan whinkinsiis ankinsiis wadie sibgu nwowamin. 12 Krima
irni nwirni dinan whinkinsiishaiginiu, wadie sibgu owamin. Dimusi
rani, bidi bidiniyarin, Adi Komii siya biigi biiyan wiga saiirin inkamin
Adam nikiuwiyin siir piu hiranki haiyin diminin siir nonkwokwokin.
Mi hirankar nitiyokiyokiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin, wig sima
kam krimiir asi naokainae. Mi ta hiriinan saiirsika krima irni nwirniyam
asi naingwowi. Mi iikamim mi digworaekwowim ti nu iiir nwowim yim
Adi Komii siyar nonkwokwokim.

13 Mi kima ti dimin imiir daingwoki mi simiir hidgi. Mi wigim dimin
taeminim Adi Komii siiram kwisboinkii mi sima simiir mwowim dimin
taemin nitimwaniu karamae nwowi mi ti hiriinanin yio wadiekin, iyie?
Miiyik rani? Yio miiyik rani, ini biyie ywowin. 14 Mi krima tariinanin ta
saiir ti naingwoki mi inkam nwirin siir kana priei nwowi wigmi kanim
simiir hiriinan, siya wi nidid prasae kipi kin. Dimusi rani, ta saiirsika.
15 Mi yim wigim yim ta saiirsiyin nididgak bi nwowikim. Dimusi rani,
ta kan hiriinana simiirin Adi Komii siyar hauugin simiir mwo imiir
higriniuam. 16 Mi iikamim ti hiriinan diminim simiirsi ninkinwaowarkii
boinam naingwowi mi kara simiirin pi hiniina boini, aposel kam krima
iikam imiirin wi dimin whir kigna apam kipi swoki kiwaki mi kara ti
hiriinansi boinkikin. Ириig.

Mi om Korin hiran iikamim sima simar tirbunakim kumuniyin aiirsiyin

17 Mi tariinanin kara iikam kimiirin pi haigin idwoki rani, ti diminin
kara kimiir boinkiyin siirsi. Dimusi rani, ti dimin biyieyim, kima tiriyim
yim ini dimin miiyik miiyikim kima tirim, iripa kima haingiriyiu owiya
Adi Komii siir inig iiir hainanam, ini saiir haibura. 18 Mi diminin biigi
bii pi kara boinkii, yio hiniingin, kara iikam nhirim sima boina saiir
wakaekin, kima Adi Komii siir inig iiir hainanam namiyim, kima iripa
bi sibgu owikim kima yapa yapae priiyo priiyo amikim. Mi kara ta
yai aiir wakaekiyin mi kara simiir yai nhirim simiirin ini kaimwowar
mi okiyin. 19 Mi ya ini kaimwokikaimwowar ywowa. Mi kima wi
kimiir iikam nhirim wi simiir yaiyim wi simiir niinakrimkripkii mi ti
iikamim yipiki ta yaimwokiyaimwo aiir sibgu apiyim yim wi idowiiya
simbi nimbini. 20 Mi hiriinamki niuwi, kima iripa haingiriyiu owi Adi
Komii siir inig iiir hainanam mi naeyim kima naei, yim Biiyan Inkam
Komii siir nae rani. Niingaka. 21 Mi kima nhirmiyam niki o karamae
nwowi mi simiirin bii kima kimar hainami, kima kimar naeyamar mi
hiriinanki niuwi ti iikamim yipiki mhoiiya niti, yim wi mhiigar nini aoni.
Mi tiriiginim yipiki bii namim naeyim yimbi kima kimar kwaeswonami
mi kimiir mhiiyim pi digi digar nwowi mi kima op minim pa kwiyae
nanaei mipa kwiyae whaowaenami. 22 Mi kima kimiir omaka hirar niki
idwokai aenaniyim pa nopi, ha? Kima omakakakairgim mi kima hirar
pi yidwokai aeyin mi kima hiriinan tir tani. Niingaka. Kima omaka Adi
Komi siir inig hainaniya saiir nitiyim mi kima pi Adi Komii siir isidin
simiir iikamim pi simiir nanokou kao rani. Kima ha naingwowi, yim sima
ini kimiir inkam biyienan ywowim mi dimin taeminim yimbi kima kimar
kwaeswonami. Mi kima ti iikam paeprikab hiriinanim simiir kiyopsibgi
haiginiuwi ti dimin hiriinanin kima tirkiyin. Mi kima paniina naingwowi,

kara kimiirin ti dimin imiirin wi paniina ti boin, ha? Mi kara kimiir ti hainanpraprask. Mi ti tari ti simiirsika, aniya? Niingaka.

23 Mi yaiya kara boinkiya kimiir ya kara Biiyan Inkam Komii siir hiranki haiga. Ta yaiya ya hiniinga, Judas siya Biiyan Inkam Komii Jisis siirin wir niiyaka napwougin mi siirin kimidiniya sau omomin siir iin yonkwoki, taka niiyaka Biiyan Inkam Komii siya bret iiir haiya saiir. 24 Mi siya ti bret iiir haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siir. Dimusi rani, siirin siya hauugin. Mi siya bretin ha niinibimbiirgiyin mi siya siir kigna miriiyim kamim simiirin hiniina boinki, tiki diminin yio kariir piu aiir nikrigin. Kara naowi, kara wi iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiiya kima wi ti kara tirin, wi hiriinanar niki tiriyokiyokiiyim. Mi ti tariinan kara tirin, kara min niisiimauugin, kima wi kariiram nwoki aingwokiyim, ti diminim kara tirim kimiir simiiram. 25 Bretin siya hauuwin simiir saiir hiriinan. Mi siya wain op mobin ha mi haiyin mi siya boinki, ta wain opa ti mob iiir nwomaiya ya min niisiimauuga, Adi Komii siir yai win kibiya yipiki siya boinmimauuwa kimiir whinkinsiis haiginiuam, ya saiir niisiimauugin. Mi tariigina kara wi minsi tirbwakainaei kariir nhieya saeya naokiinaiini saiirsika. 26 Mi mhoiiya kima ti bret iiir naei mi ta wain opa mobnau tir nwomaiya saiir mi kwiyaei, ti siya tira saiir hiriinan, yio kima Krais siir niisiimauuwi siya iikam krimiir whinkinsiisam naokin. Mi wi siyar swoki itbudgiiyim.

27 Mi kimiir nhirim ti bret iiir naeyim mi ta opa mob iiir mi okaiya saiir mi kwiyaeyim, yim min niisiimauugim dimin taeminim Biiyan Inkam Komii ieya tirim simiir niisiimauugim. Mi kima ti dimin imiir naingwo omok karamae nwowi, kima tira saiir hiriinan mi Adi Komii siya wi ha boini, kima siyiu miiyiknan bi tirkim. Mi kima wi ta Krais siir nhieya mi siir piu aka, wi sowiir kiyopsibgi haiginiuwi. 28 Mi iikamim simiir kwoinim sibgu daingwo omok mi ti dimin biyieyim yim dinangrirmiigi. Mi mhoiiya ti bretin sima naei mi ta opa sima mi kwiyaei, yo dimin komiiyin Biiyan Inkam Komiiyin siya tirin siir niisiimauugin. 29 Dimusika? Mi inkamin ta yaiya Biiyan Inkam Komiiyin siir piu aiir boina saiir yai mwo aiir ninokninkin karamae nwowi mi siya ti nae iiirin ha naei mi ta op aiirin ha mi kwiyaei mi siya wi ha naingwowi, tiriiginin yio dimin bi nikrigin. Mi sima wi sima simar swoki iigikiyaonaei Adi Komii siya simiir nonkwobumbunamin. 30 Mi ti hiriinan siyiuin kimiir iikam nhirim makinii mi sima kirie karamae ha nwowi mi kimiir iikam nhirim sima wa naonami. Dimusi rani, sima kimakar ninkin aekim ti bret iiirin mi kimakar mi inkin kwiyaekim ta opa ti mob iiir nwomaiya saiirin. Mi kima bi niki aingwo omokikim ti dimin hiriinanin kima tirin saiir hiriinan. 31 Mi kima Biiyan Inkam Komii siir nae iiir naeyam naingwowi mi biiyin kima, kimiir kwoinin niki sibgu hidi mi Adi Komii siya kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. 32 Mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya krimiir nonkwobumbuninkini siya minam naingwowi krima krimiir dimin biyieyim simiirin digiumii haimriiyiugig. Adi Komii siya ti hiriinan minam tiri, krima wi wadie nwoki owim mi mhoiiya krima wi ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim wi simaka nao rani. 33 Mi ta hiriinan saiirsika ti kariir nomiiyauwim kima iripa haingiriyiu aei Biiyan Inkam Komii siir nae imiir, kima wi iki iikam nhirim simiiram tiki o sima nitam. Mi mhoiiya kima ti nae iiir naei mi kima wa nwoki aingwokiyim ti diminin biiya siya tirin krimiir siiramin.

34 Mɨ kɨmiir nhɨrkɨm mhɨigɨ naowi mɨ kɨma bɨiyɨn naeyɨm hapi kɨmiir
omaka hɨra tikɨ aenani. Mɨ mhoɨiya kɨra ɨkɨ nhɨr ɨmaka wɨ haɨni wɨt mɨ
ɨrɨpa wɨ haɨni wɨnɨ haɨngiriyɨu aeni, Bɨiyan Inkam Komii siir nae ɨmiir
naeyamɨn. Mɨ Adi Komii siya wɨ ɨo nwo karamae hɨriinankɨ nwowi mɨ
Kɨmiirɨn wɨ nonkwobunbunɨnkɨn tani, warɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm
sɨmiirsiyɨn. Kara boɨnkiyanɨm tariinan yɨm hɨriinankɨm. Mɨ mhoɨiya
kara nɨti kɨmiir kɨgam mɨ kara kɨmiirɨn digworaekwo nhɨrɨm kɨma nɨkɨ
srɨigiyɨm kariiram yɨm wɨ haɨni nɨnɨ boɨni. Ɨriig.

12

Dɨmɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwɨm krɨmiir sɨmiir boɨni

1 Tɨ kariir nomiiyauwɨm kara tɨ yai ɨmiirɨn mɨnam naɨngwo wɨnkɨkɨn
kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwɨm krɨmiir
sɨmiir sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨnɨm. 2 Kɨma ta saiir dɨnokɨnɨnkɨnki, bɨiya kɨma
Adi Komii siir yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm. Kɨmiir kwoɨnɨm Setan siya
kɨyopiyaokɨiyɨm mɨ kɨma kɨmiir kwoɨn ɨiirar napkɨm mɨ kɨma uruwai
siyaowaini ɨnɨg asi hainankɨm. Mɨ tɨriigɨnɨn kɨmiirɨn wɨ yaimɨn dimɨn
whɨr di swokɨ boɨni. 3 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, kara ha naɨngwowi, kɨma
dɨnokɨnɨnkɨn, ɨikamɨm sɨma hɨnɨɨna boɨni, Jɨsɨs siir tɨ kɨyopsɨbgi haigɨnɨu!
Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ tɨ hɨriinan ɨikam ɨmaka nwo rani. Mɨ Adi
Komii siir naeyɨuɨn ɨikamɨm sɨmiir kwoɨnau nwokai karamae nwowi
mɨ sɨma wɨ hɨriinan boɨn tani, Jɨsɨs Krais siya Bɨiyan Inkam Komiigɨn
digworaekwo whɨekak ɨmiir kɨgɨrkakɨkɨn. Nɨingaka.

4 Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨrɨe komii komii kasa bɨ hauugɨn ɨikam
ɨmiirɨn. Mɨ ta kɨrɨe hɨriinana Adi Komii siir naeyɨuɨn siya siyar hauu
ɨskii, yaeya ɨnkam nwɨr karamaeka. 5 Mɨ krɨma wɨ dɨgar nwowi
mɨipai mɨipaiyɨm Jɨsɨs Krais siir kwoɨn ɨiirarar naɨngwo mɨrii. Mɨ tɨ
ɨnkamɨn yɨpɨkɨ krɨmiir kɨgɨrkakɨyɨn, siya siyaɨrgɨn Adi Komii nwɨruwan.
6 Digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siirɨm krɨma tɨriyɨm krɨma siir
kɨrɨe aiirar tɨri. Mɨ Adi Komii siya siyaɨrgɨn ɨikamɨm sɨmiir kwoɨn
ɨmiir kɨyaiiyɨn tɨ digworaekwowɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirsi. 7 Adi Komii
siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeya siya ɨikam whɨekakɨm sɨmiirɨn yapa yapar
nɨisiisiimauuwikɨn. Mɨ krɨma sɨmiirɨn hɨrii hɨriinankɨna bɨ kɨgikɨm. Mɨ
krɨma sɨmiirɨn mɨnam tɨrkɨm, krɨma wɨ ɨkɨ ɨikam nhɨrɨm Adi Komii siir
pɨugana saiirɨm wɨ sɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm. 8 Adi Komii
siya ɨikam nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨn hauuwikɨm mɨ nhɨrɨm yɨm sɨma
dimɨnɨn. Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨikam kɨmiir kwoɨnɨm siyar kiyaii.
Mɨ kɨmiirɨn siyar sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨn haigɨnɨuwi Adi Komii siir yai mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiir nɨnokɨnɨnkɨnɨm. Adi Komii siir naeyɨuɨn sasaɨrgɨn ɨkɨ
ɨikam nhɨrɨm sɨmiir kiyaiiyɨn. Mɨ sɨmiirɨn pɨ siyar mɨ ɨsɨimauuwi Adi
Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiirɨn. Mɨ sɨma Adi Komii siir yaimwokɨyaimwo
aiirɨn pɨ ɨkɨ ɨikam nhɨrɨm sɨm nɨnɨ boɨnmɨmauu ɨuwi. 9 Adi Komii siir
naeyɨuɨn sasaɨrgɨn ɨikam nhɨrmi kwoɨn kɨyaiiyɨn mɨ sɨma siir asi sɨbgu
wakaeyoknaei. 10 Mɨ siya siir kɨrɨeya ɨkɨ ɨikam nhɨrɨm sɨmiir warar mɨ
hauu mɨ sɨma dimɨn taemɨnɨm wɨ tɨ hɨriinan nwokɨ tɨrɨm. Mɨ ɨikam
nhɨrɨm yɨm wɨ dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm bɨiya ɨnkamkɨ tɨr karamae
nwowɨm yɨm wɨ sɨmiir mɨ tɨri. Mɨ ɨikam nhɨrɨm yɨm wɨ dimɨn taemɨnɨm
Adi Komii siirɨm yɨm wɨ sɨmiir nanaakɨnɨnkii haigɨnɨuwi. Mɨ ɨikam
nhɨrɨm yɨm wɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siir hɨrankɨ nɨtɨm mɨ dimɨn
taemɨnɨm nɨksɨsaeiyɨm uridyɨu biyɨeni hɨndankɨ mɨ ɨti yɨm wɨ sɨmiir mɨ

boinmimauuwi krimiirin. Mi iikam nhirim yim wi yaeya yaigin kwir mi boini yaigina biiya sima ninokninkin karamae nwowa saiir. Mi iikam nhirim yim wi ta yaiya saiir ninkpit boinmimauuwan inkam mi owi iki iikam nhirim sim. 11 Mi ti hiriinan diminpai diminpaiyim yim Adi Komii siir naeyiuin sasair hauuwi krimiirin. Siya siir kwoin iiirar napikin mi simiirin pi siir kwoinkar mi priihidnonkwokwo hauugi iikam imiirin. Iriig.

Iikam whiekak krima Krais siir piua saiir piu haimii haimiigim

12 Krima ta saiirin ina ninokninkinim krimiir piua kwiruwarga mi saiir piu haimii haimiiyim kasa rani mi nim krima iikamim Krais siirim nim krima ini piunan ywowim. Krima kasa rani mi krima ini piu kwiruwar ywowiskiyim. 13 Krimiir iikam nhirim yim Judami piugana saiirgim. Mi nhirim yim Grikmikim mi kimiir nhirim yim whisarii mii miriiyan iikamkim mi kimiir nhirim yim dimin whirki bi kinyiskaiigim. Mi nim krima ini nwiruwar ywowiskiyim iiya Adi Komii siir naeyiuin ini haniin krimiir kwoinau kwirii idwokaiiyin. Mi krimiirin nwiruwa nwowamin wi siya ninkiamasu haiginiuwi. Adi Komii siir naeyiuin siya nikropkiyin siya ha nitin, siya kimidiniya ini haniin krimiir kwoin imiir yauuni kwirii idwokaini. Mi krimiirin iripa siyar yinkiamasu haiginiu nwiruwa nwowamin. 14 Krima ina ninokninkinim krimiir piuim kwiruwa rani. Niingaka. Sima hoimgakairgim. 15 Mi inkam nwiri iga ha boini, kara iina rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piu haimii nwo rani. Mi siir iga hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi saiir yai kipi wakae. Dimusi rani, ya ti inkamin siir piu haimiiga. 16 Mi inkam nwirni wiina ha boini, kara nhwona rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piu haimii nwo rani. Mi siir wiina hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi saiir yai aiir kipi wakae. Dimusi rani, ya saeya ini ti inkamin siir piu haimii ywowa. 17 Kara pi hiniina boini, krimiir piu irkaka nhwona arar nonkwokwokiswo mi krima dimin taeminim wi paniina pi wakae omokin? Mi krimiir piu irkaka wiin arar nwokiswo mi krima dimin taeminim wi paniin paniina pi whakin? Nim wi dig di ywowi. 18 Adi Komii siya krimiir piu aiirin piu haimii kwiruwar bi nonkwokwokikin. Niingaka. Siya krimiir piu haimii haimii imiir nonkwokwowin mi simiirin ini yapa yapa maeyaugakar ywowaiginiuwin, siyar naingwokiyin saiir hiriinan. 19 Mi krimiir piua saeya piu haimii kwiruwakiswo mi krimiir piua wi sibgu di yowi. Mi piugi piua ya wi papi pi yowin. 20 Krimiir piuim sima piu haimii haimii kwiruwa rani, simiir piu haimii haimiiyim kasa rani. Mi krimiir piuim ini kwiruwar ywowiskiyim.

21 Mi inkam nwirin siir nhwonan siir iina aiirin wi hiniina boin tani, krima kiriiram naingwo rani, krima, krima krimar mi owi ini mi owim. Mi ti hiriinan siyiuin siir mwoin siir iga kwis owiirin wi hiniina boin tani, kara kowiiram naingwo rani kara, kanakanar mi owi ini mi owin. Niingaka. 22 Krimiir piu haimii haimii nhirim krima ha naingwowi, yim dimin komii rani. Mi krimiir piuim ti hiriinan piu haimii haimiiyim sima wara nwo karam nwowi mi krima wi kirie di ywowi. Niingaka. 23 Mi krimiir piu haimii nhirim nididgak krima nwowiyim, krima simiirin iinokiinokin hiriiyar hagiprakainanaeikim dimin taemini. 24 Mi krimiir piu haimii nhirim yim krima simiir bi

haigiprakaiigim. Ti dimin hiriinanim yim Adi Komii siya nonkwokwokikim mi piu haimii haimii nhirim krima naingwowiyim hiniin yim inigak rani, krima simiirin dimin miiyik imiirar higriniuwikim. Mi krima simiirin ha naingwowi, yim ini krimiir piu haimii haimii nhirim simiir haiburim. 25 Adi Komii siya ti hiriinan misi nonkwokwokikin, krima, krimiir. Piu imiirin wi haimii haimii pi nwowisi mi sima wi kwirni kwirnisi nwoki aingwoyimyokim. 26 Mi krimiir igribin owinyaigi pikiiyim mi siya urur prasae bi swoki kinkiikin piu kwirkaka pi warar ninkin kimpipisugi ta siya mi kimpipisugiya saiir hiriinan yio ini krimiir isidin saikar yinkin owin. Mi inkam nwirki kimpipisuwi mi isid whirkakin yio wi warar mi inkin kimpipisu irkakii saikar. Mi ti hiriinan siyiuin, inkam nwirin siya mairgimairga nwowi mi nim krima wi mairgimairga saikar mi inkin owi.

27 Mi wim kima ti iikamim krimakar nwowim, nim krima ini Krais siir piua saiir hiriinan ywowim. Krima irira nwinira ini siir piu haimii haimiinan ywowim. 28 Adi Komii siya siir iikam nhirim simiirin hiniina nimbingin, hiniina nwowam. Siya biiyin kam krimiir nimbingin siir aposel inkam nwowam. Mi krimiir mhoiiya siya kam nhirim simiir yimbin profet kam nwowam, yipiki Krais siir yai imiir ninomokninkin haiginiuwiyim. Mi ti simiir mhoiiya siya kam nhirim simiir yimbin, iikam nowomwarkaiyiuwiyim Adi Komii siir yaimwokiyaimwo aiir. Mi sima wi wadie nwoki owim mi wi Adi Komii siirgisiir siyiu iiir nwoki sibgu apim. Mi siya nimbingiya simiir saiir mhoiiyan, siya iikam nhirim simiir yimbin, dimin kirie komii komiiyim simiir tiram mi nhirim iikamim yipiki maki niiyim simiir ninimniskii ikim mi nhirim iikam nhirim sim whindiriraerari ikim siyiupai siyiupaiyim sim mi nhirim iikam nhirmi kigriraowi ikim mi nhirim yaigina biiya sima ninokninkin karamaeya saiir ninomokninkinan ikim. 29 Mi tariinanin wi paniina tiri? Mi kima hiriiyar naingwowi ti kam whiekakim wi aposel kam kinar nwowi? Mi kima hiriiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi profet kam kinar nwowi? Mi kima hiriiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi iikam nowomwarkaiyiuan inkam kinar nwowi Adi Komii siir yai aiir? Mi kima hiriiyar mi aingwowi iikam whiekakim wi dimin kirie komii komii kinar mi tiri? 30 Mi kima hiriiyar naingwowi iikam whiekakim wi iikamim makak makakim wi simiirar ninimniskii swowi? Mi kima hiriiyar naingwowi, krima whiekakim wi yaiginim biiya krima ninokninkin karamae nwowim wi simiirar ninomokninkin digi? Mi kima hiriiyar naingwowi, krima whiekakim wi yaiyim biiya sima ninkpit boin karamae nwowim wi simiirar ninkpit boin digi? Niigaka. Adi Komii siya iikam krimiirin yapiyapi dimin hauugin irni nwirni ninan whinkinsiisim. 31 Kara kimiir boinkii, kima ti dimin komii komiiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim iikam krimiir simiir dinokninkinki. Mi tapa kara kimiirin pi dimin kibi whirin iki dimin nhirim simiir haiburin pi siir boinkii, Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwin krimiir, kima wakaeyokna apam. Iriig.

13

Iikamim irni nwirniyam naingwowiyim Krimiir yaiga

1 Mi kara iikamim omom omomanim simiir yaigin imiir boini mi paekwosimi yaigin ikim mi kara nhirmiyam naingwokwo karam nwowi mi simiirin miiyik sibgu tir karamae mi owi mi ti yai hiriinanim kara

boinim yim wi naekak nwo rani. An wi inkamin ii whisarii priihain priihainiyin diminam hain karamae nwowiyin an wi siir hiriinan nwowi. 2 Mi Adi Komii siir naeyiuin kirie kariir hauuwi mi kara ti Adi Komii siir dimin iiirin iikam imiirin wi hainingin boinmimauuwi. Mi kara Adi Komii siir aowa aowan dimin taeminim simiir ninomoknинkini mi kara ti dimin taeminim simiir yaimwokiyaimwo imiir mi inokninkini mi kariir naingwo tibmiiya kirie ha nwowi mi kara ti mhiu iiir boinkii, siya hapi maeyau gwir namwoiuam, kira damki mi kara simiirin hiriinan boinkii namam mi kara iikam nhiram naingwokwo karam nwowi mi kara wi miiyan inkam komii nwo rani. 3 Mi kara iinokiinokin kariir umirim nae naeya sainanaei iikam paeprikabim simiiram mi Krais siir yai win kibi aiir boinmimauuwi mi inkam biyieyin krimiirin paeya ha nitoudnankaigii mi kara simiiram ha kiwakii mi krima paeki ha niuwaokaokii mi kara iikam nhirmiyam naingwokwo karam nwowi. Mi kariir mii kibiya ya wi naekak nwo rani mi sima wi kariir whinkinsiis rani. Niingaka.

4 Mi krima iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krima simiiramin wi io nwosisau rani. Mi krima iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krima wi simiiram kigmair tani. Mi krima iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krima wi krimiir inig imiirar hainanprapras rani. Mi krima wi ha mi boin tani, kouwin ini krimar ywowin mi krima wi krimamar naingwona rani. 5 Mi krima iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krima simiirin wi siyiu miiyiki miiyik iiirar tiri. Mi krima wi krimiir piu aiiramar naingwona rani. Mi krima simiirin wi io aisiima niki osisauu rani. Mi krima dimin biyie biyieyim iikam nhirkim tirbumbuninkin haiginiuwim krimiir wi simiir swoki aingwo rani. 6 Krima wi mairgimairga nwo rani, nhirkim dimin biyie tiri. Mi sima krimiirin dimin miiyikni tiri mi krima wi mairgimairga haini nwowi. 7 Mi dimin taemin biyieyim krimiir tiri, krima wi yaimin dimin nomboboin tani, nim wi yai mikrimar nwowi. Mi iinokiinokin krima wi dimin miiyikam ti aingwo, iki iikam nhirim simiiram. Krima wi nhami nhami kipi naingwo dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya krimiir tiranim siiramin. Krima kirie hiriiyar dwoyokiyokii mi hiki ti dimin biyie biyieyim krimiir nimbiniyim simiirar timi hai.

8 Mi ti kwoin hiriinanin iikam nhirmiyam krima naingwokwonanaeiyin yio wi hiriiyar nwoyokiyokiii. Mi mhoiiya ta ii aeya nimbinii mi krima wi ii priei boimimauu rani, Adi Komii siir yai aiirin. Mi mhoiiya ta ii aeya nimbinii mi krima wi ii priei boin tani iki yaigin nhir imiirin. Mi ti dimin taeminim ti krima naingwowim hiniin yim wi hiriiyar namyokiyokiiyami, yim wa digii. 9 Mi tariinanin krima ti diminim simiirim sibgu aingwo rani, krima simiirin komii naingwo rani. Mi tariinanin krima ti Adi Komii siir dimin mwoki mwowim ini haini boinmimauunamim ti digworaekwowim mhoiiya nimbiyamanim. 10 Mi mhoiiya ti dimin taeminim digi dig nwowanim yim wi simbi nimbiyami. Mi ti diminim ti hindara nwosisaeyim, ti krima naingwowim hiniin, yim dimin kibiki kibikim, yim ti digworaekwowim yim wa digiuguski.

11 Mi iiya kara yinisim sapisapar nwowa kara yinisim sapisapnan boinkin. Mi iinokiinokin kara boiniyim, kara pa ninokninkini diminpai diminpaiyim ti yinisim sapisapim diminpai diminpai ninokninkiniyim simiir hiriinan. Dimusi rani, kariir kwoinin yinisim praigakni kwoinan nwokin. Mi tariinanin kara inakamae komii bidi yasae okiyin. Mi

ti kwoin hiriinanin yinisim praigananin kara siir wara nonkwo rani. Yio ti hiriinan kwoinin, yio bidi digiyin. 12 Mi tariinanin krima Adi Komii siir dimin taeminim hoimgak naingwo rani, ti iikamim yipiki simiir aknainim opnain iokaka saiir nonkwo kigiyim simiir hiriinan, digworaekwo whiekakim whauuriyinan bi nwokim. Mi mhoiiya krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi haini sibgu inokninkini, diminin Adi Komii siya naingwowiyin kougi kou nwowin ta Adi Komii siya ninokninkina iikam whiekak krimiir saiir hiriinan. 13 Mi ta ii aiirin, tiki siyiu whoimim yio wi hiriiyar niki okripkaii mi ti siyiuim yim hiniingim, krimiir naingwo tibmiiya ini Adi Komii siirgisiiramar naingwo hiririua. Mi krimiir kwoin komiiyin ini ta nimbina Adi Komii siya nimbina ini saiiramar naingwo tibmii kiin iskiya mi krima ini Adi Komii siya mi iikam ikim, ini simiiramar naingwokwo iskiyim. Mi ti dimin komii komii whoimim yim wi digi rani mi whirin yipikin kougi kou nwowin yio minkin, iikam nhirmiyam naingwokwonanae. Ɨriig.

14

Mi dimin miiyik miiyikim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir yim ini iki dimin taemin nhirim simiir haiburim

1 Mi iikam kima biikibiiyin iikam nhirmiyam daingwokwo. Yio tiriiginin kougi kouwin ini siya ywowin. Mi kima Adi Komii siiramin diminamin wi hiriiyar nwoki naingwokwokripkaiyim kimiir hauuwam siir naeyiuin siir hirankin. Mi ta kirieya siya hauugiya ti diminim simiir boinmimauuam yim Adi Komii siya bidi yiisiimauuim iikam imiir mi taka kirieya ini iki kirie nhirim simiir haibura. 2 Mi ti iikamim yipiki yaiginpai yaiginpaiyim sim yaiyim sim boiniyim, yipiki sima ninokninkin karam nwowim, sima iki iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam bi tirkim yio Adi Komii siirgin ti sima boinin. Mi iikamim wi ninokninkin tani ti yaiyim sima boini, simiir yaimwokiyaimwowim Mi Adi Komii siir naeyiuin siya kirie ti iikam imiir hauuwi mi sima wi ti aowa aowan dimin taeminim iikamki ninokninkin karamae nwowim wi simiir boini. 3 Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim, sima iikam imiirin minam boini, kirie simiir hauuwim, simiir kwoin imiir kirie haiyiniuwam. Mi ta simiir yaiya, iikam imiirin wi saeya kiprid haiginiuwi yipiki simiir kwoin imiirsi naingwoyimiyokiyim wadie sibgu owam. Mi ta hiriinan yaiya wi simiir nwoki wokmaihaiginiuim. 4 Mi iikam yipiki yaigina Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa simiir saiir boini, sima wi dimin taeminim sima simar swoki kinsiisnaeiyim wi simiir boini. Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi iki iikamim simiir, sima wi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim wi simiir whinkinsiisi kirie simiir naingwo tibmiiya saeya nwowim.

5 Kara ha naingwowi kima iki yai nhirim kima ninokninkin karamaeyim simiir boin mi kariir kwoinin ha naingwowi, kima whiekakim Adi Komii siir yai kibiya saiirarar boinim. Ya tariigina ya dimin kirieki kirie waiwiiya tirana, saeyairga. Mi ti iikamim simiir yaiyim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuim, yim ini ti iikamim yipiki yaigin kwirni yaiyim sima ninokninkin karam nwowim simiir boiniyim ini simiir haiburim. Mi inkamin yipiki ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa saiir sibgu inkpit boini kimiirin mi tiriiginim sima iripa kimaka haingiriyiu owi mi taka yai hiriinana ya wi Adi Komii siir yaiya saiir hiriinan nwowi.

6 Ti kariir nomiiyauim, mhoiiya kara kimiiram niti, kimiir kignakiyam mi kara kimiirin yaigina yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa saiir nini boini kimiirin mi kara wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi kara kimiirin dimin nhirim Adi Komii siya niisiimauuwim karir, kimiir boinmimauuwi mi kara Adi Komii siir yaimwokiyaimwo nhir imiir mi isiimauuwi, yim tiriiginim, yim nikrani kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi.

7 Mi inkamin yipiki ii haini mi siya sibgu hain karamae nwowi mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Niingaka. Mi iriipi hiriinan, inkamin irii sibgu tio karamae nwowiyin mi siya mwai wi sibgu wao rani mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Mi ti dimin whiso yio wi miiyiknan nwo rani, wi biyieki biyie nwowi. 8 Mi inkamin iiyin sibgu hain karamae nwowi mi iikamim sima wi paniina ninokninkini, sima yaiiyam nami? Niingaka, sima wi ninokninkin tani. 9 Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin mi iikamim sima yaigin kwir boini, yipiki iikam nhirkim ninokninkin karamae nwowa mi ta simiir yaiya wi tiki iikam nhirim simiir kiyopsibgi haiginiuwi. 10 Mi ti nu iiirin, hinda tindan yaiginim kasakasa rani, siir nwowim. Mi ti yaiginim yim yaimwokakinairgim. 11 Mi hiriinanki niuwi mi kara ti diminim inkam nwirki boinim kariir, kara wi ninokninkin tani. Mi siya wi ha naingwowi, kara om whiran inkamkin. Mi an kara wi ha mi aingwowi siya om whiran inkamkin. Mi krima wi iripa boin tani. 12 Mi ya tariigina ya hiriinansika. Dimusi rani, kima minam naingwokim, kiriepai kiriepaiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim miipai miipaiyim sim miriiyam. Mi hiriinanki niuwi, kimiir kwoin komiiyin wi ti kirieyim simiir haiyim daingwo siir hiranki miipai miipai imiir miriiyam. Mi hiriinanki niuwi, Adi Komii siir iikamim simiir kwoinim wi hiriinan saeya kirie haiginiuwi.

13 Mi iikamim sima yaigin kwir boini, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir mi sima wi Adi Komii siiramar ti swoki srii kirie simiir hauuim. Mi sima ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa wa nwoki sibgu anaakninkii haiginiuim iki iikam nhirim simiir. 14 Kara ha boini, siya wa tiri ta saiirin. Dimusi rani, kara Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iiir hainanpraprasi, ta yaigina kara ninokninkin karamae nwowa yipiki Adi Komii siya hauuwa kariir, ya kariir kwoinbudin sasar naingwo kwisboini mi kariir kwoinin yio ini hindira priiyakiiriririn. 15 Mi hiriinanki niuwi, kara Biiyan Inkam Komii siiramin wi kariir kwoinbud ieya kwisboinkii mi kariir kwoinin iriipi hiriinan. Mi mwai kariir kwoinbud ieya mi waowi mi kariir kwoinin iriipi hiriinan, yio wa mi waowi. 16 Mi kira nhwo kwisboini Adi Komii siiram mi siir inig iiir mi hainanpraprasi iki yaigin nhirim ti iikam ima ninokninkin karamae nwowim simiir mi sima wi paniina ninokninkini ta kira boina saeya wadieki niuwi mi sima kiriirin wa nwoki boinim hiniin, tariigina ya yai mwoki yaimwo aeyairga. Mi kira yaigin kwirniyin wi hiriinanar boini, ha? Mi siya ta yaiya kira boina saiir yaimwokiyaimwowa wi ninokninkin tani. Niingaka. 17 Mi kira hiriinan tiri mi kira Adi Komii siir inigin hiriiyar sibgu hainani mi ta kiriir yaiya iki iikam nhir imiirin wi paniina whinkinsiis haiginiuwi?

18 Kara Adi Komii siirin minsi boin wadiekii, kara iki yaiginpai yaiginpaiyim sim boinikin. Mi ti yaiginim kara boiniyim kima ninokninkin karamae nwowiyim simiirin yi kara bidi haiburin. 19 Mi

kara iikam nhirim Adi Komii siir piugana saiirim simaka nidwowi mi krima iripa ha haingiriyiu owi Adi Komii siir inig hainanam mi kara biiyin ha niki aingwowi, kara diminin priei kipi boin yaigina krima ninokninkina saiirin mi ya tariigina wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim wadie sima sibgu owam. Kara simiirin wi dimin whiekak boinmimauu rani, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiirin. Mi tiki yaiyim yim wi simiir whinkinsiis haiginiu rani.

20 Ti kariir nomiiyauim, diminim kima naingwowiyim, kima yinisim praigakni kwoinan kipi naingwo. Kima inikamaeni kwoinan dwo. Mi dimin taemin biyieyim iikamkim sim napiyim simiir warar dinkin aingwoyokiyokiigi, kima simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi ti hiriinan siyiuin siirin hindara daingwo owouu iuguski, yinisimin iniiyibar niki owiyin siir hiriinan. Mi dimin miiyik miiyikim yipiki kima naingwowiyim, yim ini inikamaeki sibgu aingwo omokiyim kwoin miiyikin ini simiir hiriinan ywowim. 21 Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa biiya profet Aisaiaki si winkiya, ya iikamim yaigin kwir boiniyim simiirin hiniina boinkikin,

kara, Biiyan Inkam Komiigin, kara pi ti iikamim yipiki Isrel simiir nuin siir hiranim simiirin pi yaeya yaigin boini, iikamim yipiki om whiranim sima simiir boinam. Mi yaigina kara simiir hauuwi mi sima wi kariir yai imiir boinmimauuwi. Mi kariir iikamim sima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. 22 Mi hiriinanki niuwi, ti yaiginim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauugiyim kimiir, sima iikam hauugiyim kimiir, sima iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwi, yipiki Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii karamae nwowim mi sima wi saiir wakaeyam nwoki aingwowim. Ya wi tiriiginim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim wi simiir wara whinkinsiis haiginiu rani. Mi wi ti iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim wi simiirarar hauuwi. Mi yim tiriiginim yim sima ini hiriiyar naingwowim Adi Komii siya kaimwokikaimwowairgin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya inkami kwoin hiurworwokaii, dimin taeminim sima niisiimauuwim simiir boinmimauuwam, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwankim. Mi hiriinanki niuwi mi wi simiir kwoin imiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim siiraramar nanaokoukaowim.

23 Mi Adi Komii siir iikamim sima iripa haingiriyiu owi mi sima yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi iikam nhirim yipiki ta yai aiir wakae ninokninkin karamae nwowi mi iikam nhirim yipiki Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowi mi sima ha napninopkainaniyim mi sima wi ha boini, ti iikamim sima pi whaowaei. 24 Mi omkakim Adi Komii siir yai aiirarar boinmimauuwi, yaigina sima ninokninkina saiir mi iikam nhirim yipiki Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowi ini haniin simiir kwirii idwokaiyim mi ti yaiyim simiir mi wakae karamae mi owi mi siya wi ha naingwowi, siya dimin miiyiknan bi tirkin. Mi ta hiriinan yaiya siir kwoinin wi saeya hiugrimkripi. 25 Mi ti yaiyim siir kwoinau hir nwokaiyim yim siya bi niki inokninkinwaokin mi mhoiiya sima wi idowiiyar nwowiguski. Mi siya niti, siya ogmwo wa nini hiuni mi siya wi Adi Komii siir inig iiir hainani mi siya wi ha boini, tariigina ya kaimwoki kaimwoka, Adi Komii siya ini simaka nwowin. Ɨriig.

Sima iripar haingiriyiu o Adi Komii siir inig iiir sibgu hainanam

26 Iikamim yipiki kanaka ninkin apninopkai miriiyim Krais siir mii aiir,
kima wakae! Mi iiya kima iripa haingiriyiu hainani Adi Komii siir inig
iiir mi kima wi hiniina tir. Nwirin yio wi mwai dokwo wao mi nwirin
yio Adi Komii siir mii imiir dowomwarkaiyiu mi nwirin yio wi yaiya Adi
Komii siya niisiimauuwa siir, yio wi saiir boinmimauu mi nwirin yio
wi yaigina kima ninokninkin karamae nwowiya wi saiir boin mi nwirin
yio wi yaiya saiir ti swoki inkpit boinki kimiir mi kima whiekakarin wi
hiniina tir. Mi kima wi iikamim yipiki hapaiir nwowim wi simiir kwoin
imiirsi daingwoyimyok mi kima ta saiirin hiriinanar tiri mi Adi Komii siir
iikamim simiir naingwo tibmiiya wi kirie hiriinan saiirsi nwowi. 27 Mi
sima yaigin kwira kima ninokninkin karamaeya saiir boini mi saiirin
nwiski mi boini mi nwoimgi mi boini ini mi owin, sima simar timi boin.
Mi wim kima whiekakim simiirin wara boinam kipi naingwo. Niingaka.
Biiyin inkam nwirki tiki boin mi nwirin yio mhoii timi boin. Mi siya
saiir boini mi ta yai aiirin wi nwirki ninkpit boinkii kimiiramin. 28 Mi
hapaiirin inkamki ta yai aiir ninkpit boinan inkam karamki niuwi mi
inkamin yipiki yaigina kima ninokninkin karamaeya saiir boinin siya
kimaka ninkin idwokaii mi siya wi ti yaiyim simiir kipi swoki boinmimin,
siya hinda yaimikrimar didwo. Mi mhoiiya siya wi sasar boin Adi Komii
saikan. 29 Mi yaiya Adi Komii siya niisiimauuwa simiir, ya nwis mi
nwoimuwakar timi boin saiirin. Mi iki iikam nhirim yipiki hir nwowim,
yim ta yai aiiram maugi mi saiir hidgi, tari ta yaiya saiir yai mwoki
yaimwowim ini Adi Komii siir yasi hiririua, iyie? Siir tani. 30 Mi nwirin
yio wi hindara boin mi Adi Komii siya ti yai imiirin wi inkam nwirni
niisiimauuwi. Mi siya wa ninsiin okwokii ti yai imiir ninkpit boinkiyam
mi inkamin bii boinin yio wi hindara didwo tani. 31 Mi hiriinan tiri
mi kima Adi Komii siir yaiya wi nwinwira nwinwira dokwo boin. Mi
ta hiriinan saiirsika mi kima whiekakarin wi nwoki inokninkinim Adi
Komii siir yai aiirin mi kimiir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki owim.
32 Mi ti iikamim yipiki ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya
priihauuwim simiir haii, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim mi sima
simiir kwoinim mi simiir yaiyim simiirin sibgu kigrirao. 33 Dimusika?
Adi Komii siya dimin taeminim iripa bi nitapiyokin. Niingaka. Adi Komii
siya ha naingwowi, kima iripa haingiriyiu owim, siir inig iiir hainanam
mi kwoin miiyik haiyam mi sibgu idwowim mi kwoin hiinsima nwowim
mi kwoin whirkiwhiruwa nwowim. 34 Mi tiki wig hiriinanim sima iripa
kimaka haingiriyiu owi Adi Komii siir inig iiir hainanam, yim sima hinda
yai mikrimar dwo. Mi nim krima pi simiir kigninkin boin tani iki iikam
nhirim simiirin naingwo tibmii kiiniyim simiirin. Mi ti diminin siir boini,
siyiu komiiyin Adi Komii siir yokwo aiir nwowin yio hiniina boinkin,
wigim bii sima nidwokaii, sima wi inkamim inig komiigakim wi simiir
hiriinan kipi nwo. 35 Mi sima dimin ninokninkinam tiri mi sima wi simiir
omaka hiriir dam mi simiir kam imiirin wi hir tini sriiyiu ti diminin Adi
Komii siir yai aeya boina saiir yaimwokiyaimwowa. Ya hiriinan siyiuin
siyiu miiyik rani, iiya kima Adi Komii siir inig hainaniyim siir omaka aiir
mi wigim saiirar kipi boin.

36 Mi kima kariir yai aiir wakae karamae dimusi nwowi, ti kara
boinkiyim wigmi mi wim kima simiirin kimidiniya yaeya yai boin? Mi
kima hiriiyar naingwowi, Adi Komii siir yaiya biiyin kimiiram arar nitka,

aniya? Niingaka. Mi iikamim Adi Komii siir yai aiir ninokninkinim ini kima kimar ywowiskiyim, aniya? Niingaka. 37 Mi kimiir nwirin ha naingwowi, siirin yai Adi Komii siya hauugin mi siya ha mi aingwowi Adi Komii siir naeyiuin siya siyar naingwo hauugin kiriepai kiriepaiyim siirin mi siya wa dinokninkinki, ta yaiya kara winkiya kimiiram kimiirin Adi Komii siya nimbingikin ta yai aiir wakaeyoknam. 38 Mi ti hiriinan inkamin ta yai aiir nikwowaisii mi wim kima iriipi hiriinan, wi siir timi ikwowaisii.

39 Mi hiriinanki niuwi mi ti kariir nomiiyauim kima ti dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuwi kima boinmimauuwam, wi simiir simiirar daingwokwonanae mi ti kamim yipiki wi yaigina kima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi kima simiirin wi igbid kamiyau kipi hai. 40 Mi kima Adi Komii siir inig iiir hainani mi iki dimin taeminim simiirin sibgu sibgu tir mi sibgu sibgu kiiriimdiyiu haigin. Mi iikam whiekakim diriiyar kipi boinswo. Niingaka. Ɨriig.

15

Pol siya Krais siya naonama mi siya swoki insiin idwowa saiir boinkin

1 Mi tariinanin ti kariir nomiiyauim, kara minan naingwowi, kima ta yai win kibiya yipiki biigi bii kara boinmauuwa Jisis Krais siira, saiir daingwowarkaigi. Kima ti yai imiir wakaeyim mi kimiir kwoinim ini kirieyar ywokiyim. 2 Ɨhi, ini ywokiya ta yai win kibiya kara kimiir niki boina mi kima saiirin hiriiyar nonkworinukripkaii mi kimiirim wi saeyar nanmaiwarkainaei. Mi hiriinan karamaeki niuwi mi kima wi hindara priinaingwo tibmii kiini.

3 Mi yaiya kara Jisis Krais siir hiranki kara haiya ya kara bidi boinmimauuwa kimiir. Taka yaiya ya yai whoimoni rani. Mi ta yaiya ya hiniina boinka, Jisis Krais siya krimiir dimin biyieyim simiirsi naokin, ta sima winboinkiya biiya Adi Komii siir yokwo aiir saiir hiriinan. 4 Mi siya ha naonamin mi sima siirin kimidiniya ienau haingikaigi mi ii kwoimaka siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki. Yim sima biiya ta Adi Komii siir yokwo aiirin ti hiriinan dimin kaimwo imiirar mi winboinkikim. 5 Mi iiya Adi Komii siya Jisis Krais siir hidninsiin idwowa mi siya biiyin Pita siir hiriir yimbiyam mi mhoiiya siya siir aposel kam iuur nwiso simiir hiriir yimbiyam. Mi sima siirin warar bidi mi kigiyim. 6 Mi mhoiiya, siya iikam whiekakim naingwo tibmii kiiniyim simiir hiriirin idowiiyar yimbiyam mi sima ini siirar mi kigim. Mi ti iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kiinim mi siir siyiu iiir napim, 500 bidi haiburim. Mi ti iikamim simiir nhirim yim ina niki owim mi nhirim yim bidi yaokaowim. 7 Mi mhoiiya siya Jems siir hiriir yimbiyam mi siya siirin bidiyar mi kigiyin. Mi siya siir aposel kamim simiir hiriirin ha mi imbiyamim mi sima siirin bidiyar mi kigim.

8 Mi mhoiigi mhoiiyin siya ha nitin, kimidiniya kariir tiriir yimbini. Mi kara siirin bidiyar mi kigiyin, yinisimin siir yopiiya siirin siyiumwoni naokaina karam nwowiyin siir hiriinan. 9 Dimusi rani, kara ini aowa ywowin kara inigak bi nwokin. Mi an kara ini ti Jisis Krais siir aposel kamim simiir aowa ywowin. Dimusi rani, biiya Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim simiirin kara tirbugim. Mi kara tariinanin ti hiriinan kwoin asi naingwowi. Kara inkam paiigipaii rani, Jisis Krais siir aposel inkam nwowamin. 10 Mi dimusi rani, kariirin Adi Komii

siir naingwobumbuwa, saeyar nitmaisok okwokin mi kariirin saeyar kinsiis haiginiugin. Mi tariinanin kara ini Jisis Krais siir aposel inkam nwowin. Kariirin kwoin miiyikin Adi Komii siya hauugin mi siya whisarii bi nwokiyamkin. Niingaka. Kara mii komiiya siya hauuwa saiirar miriiyin mi ta miiya kara miriiya ini iki iikam nhirmi miiyim simiir haibura. Kara ta miiya kana kanar bi miriigin. Niingaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya kanakar nwoka. Mi taka ii aiirin, ta naingwobumbuwa ti mii imiirin sasar mirii iskika. 11 Mi ti diminin yio dimin Komii rani. Dimusi rani, krima whiekakin kimiirin ta Adi Komii siir yai kibi aiirarar mi boinmimauugim. Mi ta yaiya saeyairga kima naingwo tibmii kiina. Ɨriig.

Iikamim naokaowim wa swoki insiin idwodwowi

12 Mi ta yaiya krima boinmimauuwa saiir yaimwokiyaimwowa ya hiniinga. Ɨiya Jisis Krais siya naonama, siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi hiriinanki niuwi mi kimiir nhirim hiriinan dimusi boinkim, iikamim yipiki naokaowim sima wi swoki insiin idwo rani. Mi sima ti hiriinan boinim, sima ini habwowhaenan ywowim mi sima ti hiriinan yai biyie asi boinkim. 13 Mi simiir yaiya kaimwokiswo mi ta Jisis Krais siya naonama Adi Komii siya siirin wi di swoki hidninsiin idwowi. 14 Mi ta Jisis Krais siya naonama mi Adi Komii siya siirin hidninsiin idwo karamkiswo mi ta Adi Komii siir yaiya ta iinokiinok krima boinmimauuwiya saeya wi naekak di ywowi. Mi hiriinankiswo mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siir yai aiiram nwowa ya wi naekak di ywowi. 15 Mi ti iikamim simiir yaiyim sima yai kaimwokiswo mi ta yaiya iikam imiir krima boinmimauuwa Adi Komii siir mii imiir, yim wi pi yiksisaeyin. Dimusi rani, nim krima iikam imiirin min nowom-warkaiyiugim, ta Jisis Krais siya naonama mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa saiir. Mi simiir yaiya saeya yai kaimwokiswo mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani, omwai hiriiyar waiyayokiyokiiyamin. Niingaka. 16 Mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwo karam nwowi mi wi iriipi hiriinanar pi mi tirin, siya Jisis Krais siirin wi di mi hidninsiin idwowi, iiya siya naonama. 17 Mi Adi Komii siya Jisis Krais siirin hidninsiin idwo karam nwokiswo ta siya naonama mi ta kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya namaiwarkaina kimiir ya wi dimin komii di ywowi. Mi hiriinan nwokiswo mi wim kima wi iikam miiyiknan di ywowi Adi Komii siir whwonkam idan. 18 Mi ta yaiya ti iikamim sima boina saeya kaimwo nwokiswo mi Adi Komii siya iki iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi mhoiiya ti iikamim naokaowim, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim, sima wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, sima wi hiriiyar nonkwobumbuninkin iuguskii. 19 Krima Krais siiram daingwo tibmii kiin mi siiram dwokwokin. Mi krima siiramin ti iiyim ti tariinan krima nwowim ti nu iiir, simiiraramar nwokwokini siiramin, krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi krima wi iikam miiyiknan nwo rani, nim wi siyiu biyieki biyieyin si nwowi. Mi mhoiiya krima naowi mi krimiir naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiina, ya wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi mhoiiya iki iikam nhirim krimiirsiyin wi naingwoyimyok prasae di kini. Mi sima krimiirin wi hiniina pi boinin, krimiir kwoinin yio ini biyie ywowin.

20 Mɨ sima wɨ hɨriinan di boɨni. Dimusi rani, Adi Komii siya mhoɨiya wɨ krɨmiirar mɨ whɨnkɨnsiisi. Adi Komii siya Jisɨs Krais siya naonama mɨ siya siirɨn bɨdiyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn. Ya ta yaiya ya yai kaimwowaɨrga. Mɨ dimusi rani, Adi Komii siya hɨriinanar tɨrkɨn. Mɨ krɨma ta saiirɨn ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm, siya tɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wa mɨ hɨdnɨsiin ɨdwowi. 21 Mɨ tariinanɨn, dimusi rani, tɨ inkam nwɨruwan Adam siir dimɨn biyɨeya saiirsika, iikam, whɨekakɨm wɨ asi naokaoyokiyokiii. Mɨ yɨo tɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs Kraisɨn, yɨo dimusi rani, yɨo siir mɨi aiirsika mɨ tɨ iikamɨm naokaowɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi. 22 Mɨ iikamɨm Adam siir yɨinɨe nwowɨm, nɨm krɨma ɨriipɨ hɨriinan nɨm krɨma wa mɨ aowi, krɨma wɨ ɨi prɨei nwo rani. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir pɨugana saiirɨm yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya naowi, Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ yarɨpar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwodwoswokii ɨrɨpa saɨka sɨbgu oyokiyokiikaeyamam. 23 Mɨ siya krɨmiirɨn wa swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi ɨiya siir kwoɨnkar naɨngwowi krɨmiiram saiir. Jisɨs Krais siya bɨiyɨn krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsi naowɨn mɨ siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo. Mɨ mhoɨiya Jisɨs Krais siya swokɨ ɨti mɨ krɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi, yɨpɨkɨ, Jisɨs Krais siir pɨugana saiirɨm.

24 Mɨ ɨiya Krais Jisɨs siya swokɨ ɨti mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm wa dɨgii mɨ digworaekwowɨm tɨ nuɨn siir kɨgɨrkakiyɨm sɨmiir kɨrɨeyɨm yɨm wɨ siyar dɨgɨguski. Mɨ kamɨm bɨi nwowiyɨm mɨ gavmani inkam ɨkɨm, yɨpɨkɨ siir mɨi ɨnaka nantamyɨriyɨrɨm mɨ Setan ni ɨsɨdɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ Jisɨs Krais siya siir iikam ɨmiirɨn mɨ digworaekwo ɨkɨm, yɨm siir Adɨn, Adi Komii siir hauugii mɨ yɨo siya wɨ inkam komiinan namɨdwokaiyɨuwi sɨmiir kɨgɨrkakamɨn. 25 Mɨ sɨmiirɨn wɨ Jisɨs Krais siyar kɨgɨrkaki mɨ wɨ ta ɨiya siya siir sau omom ɨiir haɨnururgi, wɨ saiirar nadɨgɨuwi mɨ siya sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar nonkworɨnu krɨpkaii siir whɨnkwo paekwoni. 26 Mɨ dimɨnɨm mhoɨigɨmhoɨi siya tɨrbugii, yɨo krɨmiir naoni siyɨu ɨeya mɨ yɨo tɨ dimɨnɨn yɨo wɨ hɨriiyar dɨgɨguski. 27 Dimusika? Adi Komii siir Yokwowa tɨ dimɨn ɨiirɨn hɨniɨna boɨnka, Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm Jisɨs Krais siir ɨinarar bɨdi yonkwo dɨgɨm. Mɨ ta yaiya ya ha boɨnka, tɨ digworaekwowɨm yɨm ɨni Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa arar nwowɨm. Mɨ dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwowɨm Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa kɨnar ywowɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, Adi Komii siya wɨ Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni nwo rani. Nɨingaka. 28 Mɨ Adi Komii siya tɨ digworaekwowɨm Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa kɨna nwodɨgi mɨ yɨo siyarɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn sɨmiirɨn wɨ siyar kɨgɨrkaki. Mɨ yɨo Jisɨs Krais siyarɨn wɨ siir Adɨn siir whɨnkwo paekwoni nwowi. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii sasar kɨgɨrkak swowi.

29 Mɨ yɨm tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ha boɨnɨm, Adi Komii siya iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani mɨ sɨma wɨ pɨkɨ hɨniɨn siyɨuɨn op siirsi baptais haigɨnɨuwi, ɨkɨ iikamɨm naokao ɨmiirɨn? Mɨ sɨmiir yaiya saeya kaimwo nwokɨswo mɨ Adi Komii siya wɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani. Mɨ sɨma iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ op paniɨna baptais haigɨnɨuwi iikamɨm naokaowɨm mɨ wɨ pɨkɨ hɨniɨn dimɨn kɨbiyɨn si nɨmbiyami, tɨ dimɨn ɨiirsiyɨn, ha? 30 Mɨ sɨmiir yaiyɨm sɨma yai kaimwo nwokɨswo mɨ krɨma Jisɨs Krais siir iikamɨm sɨmiirɨn wɨ hɨrii hɨrii dimuam boɨnɨnaei ta Adi

Komii siya simiir hidninsiin idwowana Jisis Krais siir hidninsiin idwowa saiir hiriinan saiir. Mi iikamim yipiki naokaowim, sima swoki insiin idwo karamae nwowi mi nim krima wi Adi Komii siir mii aiir mirii rani mi wi iki iikamim yipiki krimiir nisomaowam tirim wi simiiram nam tani. Niingaka. 31 Ti kariir nomiiyauim, iikamim iinokiinokin kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, wim kima ini Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais ini siir piugan aiir nwowim. Yio ti diminin, yio kariir kwoinin mairgimairga, siya nwowiyin yio siir dimin mwokimwo ieya mi ta hiriinan saiirsika, kara ta yaiya kimiir asi boinkika. 32 Mi kara nuan inkamim simiir kwoin ara nwokiswo mi an kara wi iki mwanhu mi wra minim om Efesas hiranim simaka bidi pimi intiowin. Mi kara wi piki hiniin dimin kibiyin siir ti haii siir hirankin, ha? Mi kaimwoki niuwi, ta yaiya iikamim naokaowim yim wi swoki insiin idwo rani. Mi krima iikam nhirim simiirin wi hiriinanar kigninkin boinkii, daingwo, owouugi mi mhoiiya krima naemin naei mi opmin kwiyaei mi krima ha naonami mi nim wi hindara nwoki digiguskiyim. Mi ti hiriinan boiniyim sima, sima yai miiyikni boin tani, nim krima ina ninokninkinim. Krima ti sima tira, saiir hiriinan kipi tir.

33 Ti yaiyim simiir wakaeki, iikamim yipiki kwoin bibiyie naingwowim wi sima kiyipsibgi haiginiuwi iki iikamim yipiki simaka napriririm simiir kwoin imiirin. Yim tiki yaiyim yim yaimwo imairgim. Wim wi nhirkim pi kiyipsibgi haiginiuwisi kima sibgu daingwo mi simaka kipi napririr. 34 Wim kima kipiinan bi nwokim mi kwoin miiyik bi naingwokim mi kima wari dimin biyieyim kima tirim simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi kimiir nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir ninokninkin karamae nwowim simiirin kara pi ti hiniina boini mi kima wi nididkakar nwowi. Ɨriig.

Mi iikamim naokaowim sima swoki insiin idwodwowi simiir piuim yim wi sima nwowi

35 Mi kam nhirim yim wi hiniina boini, ta yaiya iikamim naokaowim simiir boina sima swoki insiin idwodwowam, ya yai paii rani. Mi iikamim naokaowim sima wi paniina swoki insiin idwodwowi? Mi sima wi paka hiniin piua sae haii? 36 Mi sima hiriinan boini mi an kara wi hiniina boini, kima inkam paii rani, wakae! Mi kira dimin whirni nid haingikaii mi siya wi aisiima niki whaksisauu rani. Mi mhoiiya siya ha kinanpiyiknaiinii mi wa mwriinanaiinami. Mi kima dimin nidin opkak nwowiyin siir haingikaii mi siya wi swoki whak rani mi wi mi mwriinanaiinam tani. Mi iikamim yipiki naokaowim sima wa swoki insiin idwowi, ti dimin nidin waibrosin kima haingikaigiyin mi ha whaknanaiiniyin siir hiriinan. 37 Mi diminin kira haingikaiyin siir nidin nid komii rani. Kira nhwo iiir bi ninkinkin. Niingaka. Mi iiya kira nid iiir haingikaiiyim mi mhoiiya pi nhwo ieya whaknanaiinii. 38 Paenid nhirin yio si piua pi sai mi owi mi nhirin siyin yipi sai mi owi. Mi Adi Komii siya hinda siir kwoin ara naingwokiyin mi ti diminpai diminpaiyim simiir nhwoim ina yimbimbiiyamim.

39 Mi diminpai diminpaiyim sima piu kwiruwa bi nwokim simiir piuim ini kipa kipa ywowim. Inkamim yim sima piu mi nuan wraisuim yim sima piu mi ipiyinim yim sima piu mi anasuim yim sima piu.

40 Mi ti diminpai diminpaiyim yipiki ninomor kou hir nwowim, yim simiir piuim yim ini sima mi owim. Mi tiriiginim yipiki ninomor kou hir nwowim, simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini

sima ywowim. Mi tiriiginim yipiki ti nu iiir nwowiyim yim simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima mi owim. 41 Mi yio bieni dimin kibiyin paenan niuyaiyin yio ini sai mi owin mi bwani dimin kibiyin paenan niuyaeiyin yio ini sai mi owin mi nauun whiekakim yim iriipi hiriinan, sima whiekakarin iripa bi mi okim nhirim simiir kirieya paenan niuyaeiya ini nhirim simiir imiir haiburim.

42 Mi iiya Adi Komii siya iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi, simiir kwoinbudin omwai hiriiyar waiyayokiyokiiyam, yim wi ti hiriinan nwowi. Krimiir piuim ini ti dimin nidim krima haigiiyim numir ini simiir hiriinan ywowim. Mi iiya iikam ima naowiyim mi krima simiir piuis biyieyim pi iriipi hiriinan ieyar mi haingikaigii. Mi ti piuim sima bi kimiminkiikim pa whiigi sasauuwi mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowi mhoiiya sima wi swoki whii rani. Niingaka. 43 Mi ti piuim ti ienau krima haingikaigiiyim, yim miiyik rani. Mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowanim, wi sima nwowi piu wadieki wadieyin. Mi piuim tiki krima haingikaigiiyim yim kirie rani. Yim ini opair ywowim. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim tiriiginim yim kirieki kirie ima. 44 Mi ti piuim ti krima haingikaigiiyim, yim nuan piu ima. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim ti piuim yim wi ninomor kou hiran piu win nwowi. Nuan piuim mi ninomor kouan piu ikim. 45 Taka yaiya ya ini Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa. Adi Komii siya biigi biiyin Adam siirar nonkwokwokikin. Siyairgin inkam kiingi kiinin yipiki ti nu iiir napriririn. Mi Jisis Krais siirin inkamin ninomor kouwanin sima siirin hiniin boinkikin mi Adamin yipiki mhoiiya nwowin, krimiirin wi kwoinbud win siya hauuwi mi krimiirin wi siyar tirkii, omwai hiriiyar waiyayokiyokiigiyamim. 46 Mi yim ti piuim ninomor kouanim, krima wi bii simiir niki hai rani. Niingaka. Krima biiyin wi nuan piua wi saiir haii mi mhoiiya wi ti piuim ninomor kouanim wi simiir haii. 47 Adi Komii siya biigibiiyin Adam siirin nuni nonkwokwokin mi Jisis Kraisin, ti mhoiiyan Adamin, yio ninomor kouanki nitkin. 48 Mi nim iikamim yipiki ti nu iiir nwowiyim, nim krima ini Adam siir kwoinbudin ini siir hiriinan ywowim yio Adi Komii siya krimiirin nuni nonkwokwokikin. Mi nim krima iikamim yipiki wi ninomor kou hir nwowi, nim krima wi ti inkam nwirin, Jisis Krais nikiuwiyin, nim wi siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin nim wi siir haii. 49 Mi dimusi rani, nim krima ini ti nu iiir nwowim Mi hiriinanki niuwi mi nim ini Adamni hiniin ywowim, ti inkamin ti nuin siir tiranin. Mi ti hiriinan siyiuin, mhoiiya ninomor kou hir nwowi, nim wi Jisis Krais siir hiriinan nwowi, tiki inkam nwirin ninomor kouanin.

50 Mi ti kariir nomiiyauim kima wakae! Kara kimiir boinki, ti piuim, ti nuin siirim, Adi Komii siya kigirkakiyin, hiriirin wi wara nam tani, hir nwowamin. Mi digworaekwowim yipiki naokaowiyim mi whiiiyim, yim wi ti omin ti digworaekwowim naokao karamae nwowiyim, yim wi simiir hiriir wara nam tani. Niingaka.

51 Wakae! Panao kara kimiirin pi yaiyim aowa nwowim simiir boinkii. Mi krima Krais Jisis siir iikamim krimiir nhirim krima wi nao rani mi krima wi hiriinan tir tani. Mi krimiirin Adi Komii siya boinkii mi krimiir piuim yim wi sima nwowi. 52 Mi Adi Komii siya siir paekwosim imiir boinkii, kid maskiyam mi wi kimiminki rani, wi sinani haniin sinankii mi ti krimiir piuim wa ninkpitki, iiya ti kid ieya maskii. Mi ti iikamim

naokaowim, simiirin wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim wi swoki ao rani. Niingaka. 53 Adi Komii siya krimiir piuim wi simiir tirkii yaeya piu nwowamin. Mi saeya ninomor kouan piu nwowi mi saeya wi wai piu nwo rani. Niingaka. Sima wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. 54 Kaimwoka, ta piua nu tirana ta krima haingikaigiya, mhoiiya saeya piu win nimbiyami mi wi hiriinan wadieyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta piua yipiki naonama, mhoiiya saeya swoki insiin idwowi mi wi pi ninkpitkii mi wi sai nwowi mi ya wi kwoinbud winin siir haii mi saeya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta ii aiirin mi ta yaiya Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya wi digi digar nwowi. Ta yaiya ya hiniina boinka, nao aiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisii iguskiya. Mi iikamim mi aokaonanaeiyim yim iriipi hiriinan siya bidi mi onkwobumbuninkinkiyim. 55 Mi hiriinanaki niuwi, hiriinan tiri mi iikamim wi swoki aokao rani. Niingaka! Mi nao saeya wi krimiiram swoki it rani, krimiirnii owakiiyam. Niingaka.

56 Mi tariinanin krima wi hiriiyar kimpipisu kripkaii mi wa mi aowi. Dimusi rani, ti dimin bibiyieyim krima tirim simiirsika. Adi Komii siir siyiu komii krimiir bidiyar yiisiimauuwin dimin bibiyieyim krima tirim simiirin. Mi ta iiya ti dimin bibiyieyim ti krima tirim mi siyiu komii ikin, yim wa digiguski. 57 Krimiirin Adi Komii siya whinkinsiiskin. Mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya bidi yonkwobumbuninkinkiyim dimin biyie saiir kirie imiirin, yipiki krimiir tiriya, krima naokaonanaeiyam. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi Adi Komii siir ti boin wadie mi siir inig iiir ti hainan.

58 Ti kariir nomiiyau kiingi kiinim, yipiki kara naingwokwonanaeiyim, kima sibgu dokworinu mi ta yaimwokiyaimwowa kara kimiir boina saiiram daingwo tibmiikiin. Kimiir kwoinim kipi swoki kisina mimin ti diminim kara boinkiyim simiirsiyin. Kima kirie hiriiyar dwokripkai mi ta Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir mii aiirarar mirii iski. Mi wim kima ta saiirin ina ninokninkinim, ta kimiir miiya yipiki kima miriiya Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram ya wi hindara priiyokaeyam tani, ya wi naeyar budi. Mi hiriinankiniuwi, tariigina saeya hiriinan tiri mi ni kira tari siir mii kibi aiir miriigin. Ɨriig.

16

Umirim Adi Komii siir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwi ikim

1 Mi tariinanin kara kimiirin pi min boinkii, wari umirim kima haingiriyiu haiginiuim simiir nhirim iikamim yipiki Adi Komii siirim om komii Jerusalem hir nwowim simiir ti whinkinsiis haiginiu. Mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Galesia hiranim kara kimiirin ti hiriinan siyiu kaimwo iiirar mi boinkii wim kima iriipi hiriinanar timi tir. 2 Mi ti umirim ti kima haiiyim, ti miiyim kima miriiyim simiirsi, kima irira nwiniran sande sandeyim ti umirim simiirin haimii haimiiyim ha timi kiyau haigirarao. Mi iiya kima umir budie haiiyim kima komiiyar timi haigi. Mi iiya kima sapisap mi haiiyim, kima sapisapar timi haigi. Mi iiya kara niti kima wi mii komii mirii rani, umir iripa haingiriyiu haiginamin simiir hauuam. 3 Mi kima kimiir kam nhirim simiir dimbin ti umirim kima haingiriyiu haiginim simiir hainamim om komii Jerusalema hiriir. Mi iiya kara niti mi kara simiir miiyim wi yokwoni winkii sima hainamim ti umir imaka iki biiyan kamim naingwo tibmii kiiniyim simiir nini hauugigam. Mi ti kamim ti kima nimbinim, simiirin wi kara nikropkii

om komii Jerusalema hiriir. 4 Mi kara ha naingwowi, ini mi owin karar mi ami om komii Jerusalema hiriirin mi sima wi kanakar ninkin ami. Ɨriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin

5 Kara kimiirin wi mhoiiya nini kignaki. Kara wi nu Masedonia hiriir niki ami, biiyin wi hiran nu iiir niki boinmimauuwi Adi Komii siir yai aiirin. 6 Kara kimakan wi ii prɨei nwonaki rani. Mi tari wi hiriiyar tiri, kara wi bwan hoimgak rigar nwowi iiya opudgi hugi mi iiya naoki mi kininaei. Mi mhoiiya kara om whira namam naingwowi, kariirin wi kima whinam mi kariirin wi siyiu hir tini whinapyikiugig. 7 Kara kimiirin hindara nini kignakiyim mi ha swoki kwamsauim pi boriisopi. Biiyan Inkam Komii siya kariiram naingwowi, kara kimaka bwanim wi iuwarigar nwowi.

8 Mi kara wi om Efesas tirar nwowi mi wi ta yaewou nae komiiya Pentikos dapiya wi saeyar nimbiyami. 9 Tariinanin kara tirar nwowamar tiri. Dimusi rani, ti omin siir tiran iikamim yim sima Adi Komii siir yai aiir wakaeyam tiri. Mi kariir siyiuin yio bidi kiwakiyin ta mii komiiya Biiyan Inkam Komiiyin siira, saiir miriiyam siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta mii aiirin sau omom whiekakar nikidugar windi wi dig nwo rani.

10 Mi Timoti siya kimiiram niti, kima wi siir boinwin akamie. Mi siya kimaka waraur nini onii, kima siirin wi sibgu kigrirao siya mirii Biiyan Inkam Komii siir mii aiir, kariir hiriinan. 11 Mi kima siirin wi hiniina kipi boin, siya inigak rani kima wi hiriinan kipi tir. Kima wi siir whinkinsiis haiginiu mi siya kimiiramin wi kwoin mairgimairgakakar niki itim. Mi kara siiramin wi tirar niki okwokinim tiki nomiiyau nhirim naingwo tibmiiyim simaka.

12 Mi tariinanin kara pi krimiir nomiiyauin Apolos nikiuwiyin pi siir boini. Kara siirin minam nimpiwirwir sriigripkaii, siya iki nomiiyau nhirim simaka ninkin itim kimiir kignakiyam. Mi siya tariinanar namim pi boriisopi, mhoiiya siyiuin rirmiiya nwokii mi siya wi haini niti kimiir kignakiyamin. Ɨriig

Mhoiigi mhoiiyan yai nhir ikim

13 Mi kima sibgu mintirao mi naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya sibgu donkworinu. Mi kima siirin digiumii kipi haimriiyiugig. Mi kima kipi nidid, kima sibgu dokworinu kripkai. 14 Mi kimiir miipai miipaiyim kima miriiyim kima iikam nhirmiyamin warar daingwokwonanaei.

15 Kima Stefanas simiirniiyin ina ninoknинkinim nu Grik hirin simaniiyar naingwo tibmiigim biigi biiyin. Sima mii komii aiirar miriigim Adi Komii siir iikam imiir whinkinsiisamin. Kima ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai boinkii. 16 Kima simiir yai imiir wakaeyokna mi kamim yipiki simaka miriiyim, simiir yai imiirin iriipi hiriinan wara. Mi simar mi tiriya saiir hiriinanar timi tir, simiir siyiu iiirar timi ap.

17 Mi taka iiya kara mairgimairga asi nwowi. Dimusi rani, Stefanas, Fotyunetas mi Akaikas simiirsika sima kariiram nitkim. Mi wim kima kariiram bi nitikim mi yim sima nikrani, bidiyar yitim kariiramin. 18 Kima ta saiir dinoknинkinki, sima mairgimairga kariiram tiri kara nwowim ta sima mi tiriya mairgimairga kima nwowam saiir hiriinan. Mi hiriinankiniuwi mi kima ti hiriinan kamim simiir diisiimauu mi simiir dokboinmamair haiginiu.

19 Tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir haɨngiriyɨu hainaniyɨm ɨrɨpa ɨkɨ om nhɨrɨm nu komii Esia hɨranɨm sɨmiir hɨranɨm, sɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨm, Akwila mɨ siir wig aeya Prisila mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨrɨpa Adi Komii siir inɨg ɨiir haɨngiriyɨu hainaniyɨm sɨmiir omaka hɨr, sɨma kɨmiiram naɨngwokwonanaei. Mɨ sɨma kɨmiirɨn pranae pranae bɨ nokboɨnmamaɨrgikɨm. 20 Mɨ tɨ nomiiyauɨm tɨ om Efesas tɨranɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm, sɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨm. Ɨrni nwɨrni nokboɨnmamaɨriyɨm nomiiyaunan hindara dapirɨmdɨnam.

21 Mɨ tariinanɨn ta yokwowa Pol kariir ɨingɨ ɨingar nonkwo wɨnkika mɨ kara kɨmiiram ha nokboɨnmamaɨrgikɨn.

22 Wɨ Adi Komii sasar hauu ɨskii, hɨk komiigɨ komiiya tɨ iikam yɨpɨkɨ siiram naɨngwokwo karamae nwowɨm sɨmiirɨn. Kara kɨmiiramɨn mɨnam naɨngwowi krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya pɨ nɨtsauuɨm. 23 Mɨ kara ɨinokɨinokɨn wɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs wɨ siiram srɨinanaei siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm siir naɨngwobumbu komii aeya. Mɨ ta siir naɨngwobumbuwa wɨ kɨmaka hɨriiyar nwokɨ okrɨpkaiyɨm. 24 Kara kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwo rani, yɨpɨkɨ kɨma kanaka haɨngiriyɨu okiyɨm Jisɨs Krais siir iikamɨm. Ɨriig.

2 KORIN

Mi iiya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Korin hiranim simiiramin. Mi iiya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nitkin nu Masedonia tiriirin Pol siiram mi siya om Korin hiran iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuiu. Mi yokwowa yipiki Pol siya winkiya biiya ti iikam imiiram, sima saiir mwainim mi simiir nhirim simiir siyiu bibiyieyim ina yitkiigiigiyim. Mi simiir nhirim hiniina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miiyan inkamkin. Niingaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha winkin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kiingikiingin. Mi iriipi hiriinan siya Korin hiran iikamim simiirin umir haingiriiyiu haiginam wara mi boinki iki Biiyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim iikamim naingwo tibmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. Ɨriig.

1 Kara Polkin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginiuwi. Biiyarin Adi Komii krimiir Wanin siya kariir nimbinamar naingwokin aposel inkam nwowam siir mii aiir miriiyam. Mi ta yokwowa kara mi krimiir nomiiyau ieya Timoti krirar winkika kimiiramin. Mi tariinanin saeya wi kimiiram niti iikamim Adi Komii siir piugana saiirim, wari om Korin hir nwowim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siirim, iki hinda tinda nwowim mi Grik nu haimii haimii nhirim simiir hiranim yim iriipi hiriinan. 2 Kara ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biiyan Inkam Komii ikin Jisis Krais kimiirin wi sowanii hauuwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae.

Pol siya Adi Komii siirin minsi boin wadiekikin siirin siya whinkinsiis haiginiugin

3 Krima Adi Komii siir inig iiir hainan prapraski, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir Adgin yipiki, krimiirsi naingwokwonanaeiyin, siir bwamki bwamkin. Mi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwam hikim krimiir nimbiniyim simiirsi. 4 Siya krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwikin hikim krimiir nimbiniyim simiirsi warar. Mi hiriinanki niuwi mi nim krima wi iki iikam nhirim sim niki whinkinsiis haiginiuwim mi wi simiir nwoki iisiimauuwim hika simiir nimbiniiya saiirsi. Mi krima simiirin wa whinkinsiis haiginiui, ti dimin taeminim Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwim krimiir. 5 Yim ti diminim simiir bwamkibwamin yio hiniingin, dimin bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu haiginiuwam ta biiya sima tira Krais siir sima kimpipisu haiginiuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimbipisu haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Krais siya wi krimiir whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin taeminim Krais siir wokmai haiginiuwa mi krima wi iikam nhirim simiir wara nwoki wokmai haiginiuwim. 6 Iikamim dimin biyie Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginiu mi kimiirar mi wokmai haiginiu ta saiir ninokninkinim hiniin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiiya siya wi

kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biyie kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi kwoin miiyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiiya hikpai hikpaiyim nimbinii mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta saiirsiyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginiuwi, ta biiya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan. 7 Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Ɨiya hikpai hikpaigi nimbiniiyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkin haiyim. Krira ina ninokninkino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hiriinan.

8 Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia hir, kima simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniiyim hindara ninkin idududraraowi mi ini kririir kirie aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim. 9 Krira hiriiyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iiya ti dimin taemin hiriinanim kririir nimbiniiyim mi krira pi hiriiyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyairgin kririir whinkinsiis haiginiuwiyin. 10 Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwin ti dimin biyie biyieyim kririir nimbiniiyim simiirsi warar mi hiriinan saiirsika, krira paniinsi yaosi. Mhoiiya siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginiuwi. Krira hiriiyar naingwowi, mhoiiya siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginiuwi mi wi kririirar mi kigriraowi. 11 Ta kima whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis haiginiuwam, kima wi hiriinan tir. Mi mhoiiya iikam nhirim sima hiriinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwisboinim siiram, kririir whinkinsiis haiginiuwam, siya simiir bidi wakaeyin mi sima wi siir inig iiir hainanprapraskii mi wi hiniina boinkii, siya wadiekin. Ɨriig.

Pol siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

12 Nikrira ti dimin imiiramin ini mairgimairgar mi okiyo kririir kwoinin kririirin hiniina boinkin, tiki miiyim ti krira miriiyokiyokiiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kinairgim, Adi Komii siir naeyiuin siyar bidi whinkinsiis haiginiuwin kririirin. Kririir siyiu iiirsiyar ti krira tirin biiya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinar bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyiuim ti iikam ima ninokninkiniyin yio kririir bi whinkinsiis haiginiugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Niingaka Adi Komii sasairgin kririir whinkinsiis haiginiuwin ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyiu iiir napko iiya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hiriinan siyiu iiir asi mi apkripkaigo mi krira ta saiiramin mairgimairga prasae bi kinko. 13 Mi ti yaiyim ti kara winkiyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaimwokiyaimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiramin minam winkikim kima sibgu ninokninkinim wari yaiyim kara winkiyim kimiiram mi wari kimar mwaini simairgim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima ini inkam krimiirarar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoiiya kima krimiir siyiu iiirin wi hainiingi sibgu inokninkini. 14 Mi taka

iiya Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki anmaiwarkainaei mi krira wi mairgimairga kimaka nwowi, ta kima nwowa Krais saika, saiir hiriinan. Mi kima wi mairgimairga krimiiram nwowi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir boinmimauuim ta yai kibie aiir mi kimiir whinkinsiin haiginiuim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwo imiir.

15 Kara hiriiyar naingwokin kima kariiramin wi mairgimairga prasae kin tani. Mi kara biiyin pi hiniina boini, kara kimiiramin wa niti kimiir kignakiiyamin mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, idipidip mairgimairga kima nwowam. 16 Mi iiya kara kimiir kignakiyam naingwowi, kara namin nu haimii Masedonia hiriir mi mhoiiya nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wi kariir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. 17 Mi kima hiriiyar naingwowi ta iiya kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriiyar naingwowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyienan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini niingakiniingar ywowiskiyin! 18 Adi Komii siir hiriinan, yio siya iinokiinokin yai mwowar boinanaeikin. Mi an kara iriipi hiriinan iinokiinokin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iiya kariir kwoinin ha naingwowi, kara wi nit rani. Kara kimiirin wi hiriinan boin tani niingaka. 19 Sailas, Timoti mi karar, krima iinokiinokin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Krais, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Krais siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoiiya siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Niingaka. Diminin siya boinim simairgim. 20 Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbinpai nimbinpaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir inig iiir hainan prapras boinkikim, kiriir yaiya ya yai Kaimwo aeyairga. 21 Adi Komii sasairgin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginiuwiyin, Krais saika nwirua nwowam. 22 Krimiirin Adi Komii siyar nimbingin siyamar mi siir naeyiuin siirin siyar mi haigi haiginiu krimiir kwoinauin mi ti dimin sim hiriinanin krimiirin siyar mi hauu krimiir niisiimauuwam hiniin, mhoiiya siya wi krimiir hauuwi dimin taeminim.

23 Mi kara ti digworaekwowim simiir niksisaei, Adi Komii siya kariir kwoin iiirin ina ninokninkinin mi ti siirin wi siyar ninokninkin haiginiuwi. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwowar boinkii. Kara biiyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini kignikim, nu haimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim niigi niiga pi nwowisi. 24 Krima kimiirin ti hiriinan bi boinkim, krima kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siirim kima naingwo tibmii kiinim simiir warar ninkin kigirkaki. Niingaka krima ta saiirin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmiiya ya ini ywowa. Mi nim krima, kimaka minam mirii, mairgimairga kimiir nwowaiginiuwim mi kirie nwowim. Ɨriig.

2

1 Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. 2 Mi kara kimiir kwoin iiir kiyopsibgi haiginiuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nhinga tiri, mairgimairga kara nwowamin? Niingaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki iinokiinok kariir nwowaiginiuwiyim mairgimairga. Niingaka. 3 Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi mairgimairga karamae kima pi nwowaiginiuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginiu kripkai, hiriinan mairgimairgar nwokripkaiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biiya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwowim mairgimairga nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriiyar naingwowi, iiya kara mairgimairga mi owiyim mi wim kima iriipi hiriinan, ini mairgimairgar mi owim. 4 Mi iiya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miiyik miiyiknan bi nwokikin. Mi iiya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nouu winkikin. Kara minsi naingwoyimyokikin, wari dimin biyieyim kimiir kwoinau waraur nwokaiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokiiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Niingaka kara kimiiramin minsi winboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram saiir ninokninkinim. Ɨriig.

Pol siya min boinkin om Korin hiran iikamim sima ti inkamin yipiki dimin biyie tirin siir swoki ikiunam.

5 Mi inkamin yipiki dimin taemin biyie tirin, siya wi kwoin whwokwoka nwowamin wi kariirara kipi nwo haiginiu. Mi siya wi iikam hoimgak kwoin whwokwoka nwowamin wi kimiir warar timi ohaiginiu. Mi kara ti inkamin igao yai siir dimin biyieyim simiir wara boin tani. 6 Mi dimin taeminim iikam kima tirim siir, ti dimin biyieyim siya tirim simiirsi, yim bidi digiyim. 7 Mi tariinanin iikam kima wi siir dimin biyieyim siya tirim simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim bidi digiyim mi bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kima siirin yai miiyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboiniu haiginiu mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi siir kiyopsibgi haiginiu rani, siir kwoinin biyie siya nwowiguskiyamin niingaka. 8 Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima siirin hiniina diisiimauu, kima siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki. 9 Kariir kwoin komiiyin hiniina naingwowi, kima kariir yai aiiramin ina sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan saiirsika kara ta yokwowa kimiiram asi winkikin. 10 Iikam kima ti dimin taemin biyieyim ti inkam nwiruan siyasiyar tirim kimiir simiirsi kipi naingwo. Kima siir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigii mi an kara iriipi hiriinan wi siir dimin biyie imiirar mi haiyoprimdiyiumiigi. Mi ti dimin taemin bibiyieyim hiriiyar nwokripkaii mi mhoiiya simiirin kara haiyoprimdiyiumiigii mi kara wi hiniina tiri, Krais siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadieyar whinkinsiis haiginiuwi. 11 Mi krima iikamim simiir dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi. Krimiirin wi Setan siya pi nipiyaokiiisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamin yipikin krima nwowin io. Ɨhi, krima bidiyar yinokninkinim miiya Setan siya tiram naingwowa. Ɨriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowin

12 Biiya kara nama biigi bii om Troasa hiriir, Krais siir yai kibi kibi imiir boinmimauuam biiyin kimidiniya Biiyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirin siyar ini diriraerarkwokin simiir kwoin imiirin. Mi sima yaiyim yipiki kara boinmimauuim simiiram asi naingwokim simiir wakaeyam. 13 Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krimiir nomiiyauin Taitas siiram nwonanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamim yipiki hapairanim simiirin hiniin asi boingigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haiburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Ɨriig.

Aposel kam imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugin Setan siir nikwowaisiiyam.

14 Hindie wit, nimbi Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekii. Dimusi rani, krima ini Jisis Krais siir aowa ywowim mi ini saikar yamimasuwim mi krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyieyim simiirsi. Adi Komii siya krimiirin minam nikiunakin Krais siir yai kibiya saiir boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miiyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokiigiya. 15 Nim krima ini piuii miiyiknan ywowim, iikamim yipiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokiigi ti iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan tiri krima mi krimiir miiyim yim wi Adi Komii siir hirankar haiyiskii. 16 Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni omin siirar nasae oyokiyokiikaeyami krima mi krimiir yai aeya ya ini piuii biyienan whaknan ywowa mi simiirin wi saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamam, krima mi krimiir yai ikim yim ini diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin karamaeyairga. Niingaka. 17 Mi iikam whiekakim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim sima simiir piu ara boinmimauuwi yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miiya krima miriiya, nim krima hiriinan bi tirikim. Krimiir kwoinim yim wadiekim mi nim krima Krais siir yai kibi aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta saiiram. Mi krima mi Krais siya krima ini iripar yamasuim mi krimiir kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiirar kigin, krima siir yai aiir boinmimauuim. Ɨriig.

3

Nim krima siyiu winin siir miiyan inkamkim

1 Ti dimin taeminim krima winkiyim kimiiram simiir tir mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krima krimiir inig imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hiniin, nim krima wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriiyar naingwowi, nim krima ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan ywowim kimiir boinkiyam hiniin, yim sima iikam wadiekim? Mi wim kima hiriiyar mi aingwowi, nim krima ini hiriiyar mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki iikam nhirim yim wa nwoki

aingwowim nim krima inkam wadiekim, aniya? Niingaka. Krima yokwo kwir haiyim pi boriisopi. 2 Mi wim kimarin ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim, ta krimiiram winkiya. Mi iikamim sima kigi mi sima wa ninokninkinki krimiir miiyim mii wadiekim. Mi nim krima bidinanar ninokninkinkim hiniin, ta yaiya ya yaimwo aeyairga. 3 Wim kima ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim. Wim kima ini yokwowa Jisis Kraiski si winkiya ini saiir hiriinan ywowim. Kariirin siya nimbingikin mi ta yokwowa siya hauugika. Mi an kara ha namin mi kimidiniya kimiir ini hauugig. Siya tidiyini bi winkikin. Niingaka. Siya Adi Komii siir naeyiuin saika winkikin yipikin iinokiinokin omwai hiriiyar waiyayokiyokiiiyin. Siya siiya bwaeyan siir idwo bi winkikin. Niingaka. Siya kimiir kwoinau winkikin.

4 Mi ni krira pi hiniina boinkii, ni kririir miiyo wadieko. Dimusi rani, krira hiriiyar ninokninkini, kririirin Adi Komii krimiir Wanin siyar nimbingiko ti dimin taemin hiriinanim simiir tiram. Krais siya kririirin siir kirie aeyar whinkinsiis haiginiugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi krira hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krira boinkiya kimiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. 5 Mi krira hiriiyar naingwowi, ta miiya kririir kirie ara priimiriigiswo, wi dig di ywowi mi krira wi hiniin di mi boini, krira wi digar nwowi. Dimusi rani, kririirin kirie Adi Komii siya hauugin mi krira mii aiir miriiyim dig asi nwowi. 6 Mi iiya Adi Komii siya kririir nimbina iki iikam nhirim simiir boinmimauuwam, siyiu winin siir yai kibi aiir boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsiis haiginiugin ta mii aiir miriiyamin. Mi ti siyiu winin siir yaiya ya yokwoni bi winka, ya Adi Komii siir naeyiuin siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyiu komii komiiyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hauugiyim, yim iinokiinokin iikamim simiir dimin biyie imiir niisiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyiuin iinokiinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginiuwi, sima sibgu oyokiyokiikaeyamim iinokiinokin Adi Komii saika.

7 Mi ti siyiu komiiyin siir yaiyim Adi Komii siya winkiyim siiya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yiuyakiya mi siir whwonkamin ini wara yiuyakiyin. Mi mhoiiya ti diminin paenan niuyan ina prikiiraraokiyin mi mhoiiyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwinkim. Ti dimin taeminim siyiu komii siirim, iikam imiirin simar naokao haiginiuwi, sima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaiyim simaka nitkim. 8 Mi nim krima iikam imiirin Adi Komii siir naeyiuin siir yai imiir boinmimauuwi. Mi ti dig-woraekwowim krimiirin mairgimairga komiigak simar nwowaiginiuwi mi krima mouni haniin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim siyiu komii siir yaiyim biiyanim ini simiir haiburim. 9 Adi Komii siya ti siyiu komiiyin Moses siir hauugin. Yio iikamim simiir dimin biyie imiir niisiimauugin mi simiirin hiriinan warar mi iisiimauugin, sima wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, iinokiinokin. Mi ti siyiu komii siir miiyim yim kaimwowairgim, bimbiuwi rani. Mi ti kitibmii boin wina saiir miiyim yim min nimbingim iikamim sima Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowim. Mi hiriinanki niuwi mi ta miiya ya ini siyiu komii siir mii aiir haibura kougi kouwin ini saeya ywowa.

10 Moses siir miiyim mi siyiu komii ikin, yo wadieki wadie owairgo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan niuyaei ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiiyamo. Mi ini biyieki biyie ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir miiya ya tariinanin ini komiigi komii ywowa. Saeya ina miriiya mi saeya wi prikiiyam tani. 11 Mi miiya yipiki wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami ya dimin miiyikin paenan niuyaeiyin siir kirie komiigaka. Mi miiya yipiki wi ii priei nwo karamae nwowi ya wi sapi prikiiyami.

12 Krima ta saiirin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim yim wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami mi krima siir dimin miiyikin paenan niuyaiyin siiram nwowi, siya nitim. Mi krima siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krima simiirin wa boinmimauuwi mi iikamim sima wi nwoki inoknинkinim simiirin. 13 Krima Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yio siya bidi yinoknинkinin siyiu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iiirin yiuisni asi nitimwaniugin. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niuyan siir whwonkam iiir niuyan siya prikiiraraoki mi ha digiguskii, wi sima pi kigisi. 14 Mi ti Moses siya higriniuin siir whwonkamin yiuisni mi Isrel simiir iikamim sima hiniina bi ninoknинkinkim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadieyar nwowi. Tariigina ya ini yiuisnan ywowa simiir kwoin iiir higriniuam. Mi tariinanin Isrel simiir iikamim sima iripa haingiriyiu owi mi sima Moses siir yaiyim simiir mwaini mi simiir kwoinim wi sibgu naingwo omok rani, Krais siir dimin taemin imiiramin sima tira saiir hiriinan. Yi ini yiuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higriniukripkaiyim. Mi iiya iikamim Krais siir yai aiir wakaeyim mi sima ha naingwo tibmiiyim simiiram, yim ini yiuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higriniuim mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siya simiir ina kabitnouwidnankaigiyim. 15 Mi biiya hirankar nityokiyokiiyin mi ini tariinanar yadigniyin. Mi iiya iikam sima Moses siir yai imiir mwainiyim diminin yiuisnanin simiir kwoin iiir higriniuin. Dimusi rani, sima Krais siir dimin taemin imiir bi ninoknинkinkim. 16 Mi iikamim simiir mhii kwoinim kisina haigii mi sima Biiyan Inkam Komii Krais siiram naingwo tibmii kiini, yim ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yiuisim yipiki simiir niki higriniuim ninoknинkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki inoknинkinim, ti dimin taeminim sima tirim simiir hiriinan. Tiriiginin yio ini Mosesni niki tirin ini hiriinan ywowin. Mi iiya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yiuisa siir mwo hir nwowa yapa hakaigingigi. 17 Mi ti Biiyan Inkam Komii siir yaiya ya Adi Komii siir naeyiu ieyairgin. Mi iiya siya iikamim simiir kwoinau nwokaiiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyiu komiiyin mi dimin biyie aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo iuguskii mi sima wi rirmiiya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi boini hiniinin, sima dimin whirki bi kimbugim. 18 Krima whiekakarin ini opnainan ywowim, aknainan Biiyan Inkam Komii siir dimin kibiyin paenau niuyaiyin iki iikamim paenan simiir niuya haiginiuwikin. Mi krimiir whwonkamin higriniu karamae nwowi mi sima wa kigninoknинkini Biiyan Inkam Komii siir naeyiuin ini krimakar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana haigiyokiyokiii siir hiriinan kinar nwowim. Iriig.

4

Aposel kamim sima paenan niuyanan boinmimauugim

1 Adi Komii krimiir Wanin sasairgin krimiirsi naingwoyimyokin mi
krimiirin siyar mi imbingin siir mii aiir miriiyim siir siyiu komii winin
iikamim simiir boinmimauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krima wi
digiumii siir kipi haimriiyiu mi wi ta miiya saiir miriisi kipi nidid.
2 Krimiir digiuin ti mii bibiyieyim simiirin digiumii bidi haimriiyiugigin.
Mi ti iikamim yipiki iinokiinokin ti mii imiirin hindara nimprio miriiyim,
yim wi simiirar swoki kiyopsibgi haiginiuwikim. Mi nim krima niksisae
mii bi miriigim mi krima Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaisiigim
mi saiirin yaeya bi mi kisina boinmimauuwikim. Niingaka. Krima
yaimwokiyaimwo aiirar boinmimauuwikim Adi Komii siir whwonkam
idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeiyim mi simiir kwoinim iinokiinokin
pa ninokninkinkii, krima yaimwo aiirar boinmimauuwi. 3 Mi ti mii
kibi kibiyim yipiki krima boinmimauuwiyim iikamim simiir, sima sibgu
wakaeyokna karamae nwowi mi yim ti sima omin paeya namiyin siir
namanim mi sima wi sibgu inokninkin tani. 4 Yim sima ta yai kibieya
saiiram bi naingwo tibmii kiinikim. Dimusi rani, yiu biyieyin ti nuin
siir tiranin Setan nikiuwiyin simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima
ti dimin taemin imiirin paniinsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paniinsi
mi aingwo tibmii kiinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyipsibgi haiginiuwi
mi sima ti dimin iiirin paniinsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paniinsi
mi aingwo tibmiisi simiir kwoinim siya kiyipsimsibgi mi sima paniinsi
sibgu inokninkinsi Krais siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim
yim Krais siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir
niisiimauuwim hiniin, Adi Komii siya paniingin mi yipikin Adi Komi-
inan siyar swoki owin. 5 Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo
boinkin mi kima wi kririir inig iiirin wa hainan tani niingaka. Krira
iinokiinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hiriiyar boinikim Jisis Krais
siya Biiyan Inkam Komiigin. Mi nikrira kimiir miiyan inkamko krira
kimiir whinkinsiis haiginiuwikim siir sibgu inokninkinim. 6 Adi Komii
siya biigi biiyarin ti hiniina boinkikin, niiya diminin paenanin wa mi
iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinau bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi
Komii siir kirieya saiir bidi kigim paeni haniin Jisis Krais siir whwonkam
iiir niuya. Mi ta kirieya, ta krima ninokninkina ya ini paeni haniin
krimiirar niuya.

7 Ya ini wadieki wadie ywowa, ini diminin nibnau krima haigiiyin
umir komii sainiyin. Krima nonkwowam mi krima haiyapririram mi
ta Yai Win Kibiya Jisis Krais siira ya ini hiriinan ywowa mi nim krima
ini ti nibim ini simiir hiriinan ywowim iikam niingam. Mi ti diminin
siya haigiyin krimiir kwoinau, yio iikamim simiir niisiimauugim, dimin
kibiyim krima tirim simiir. Yim ti dimin hiriinanim simiir bwamim yim
krimiir tir nwo rani. Niingaka. Taki kirieya Adi Komii siir hiranki nitka,
krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi taka kirieya ini kirie nhirim simiir
haiburim. 8 Mi hinda tinda dimin bibiyieyim pa niti krimiir hauuwam
kimbipisu mi sima krimiir bi nikwowaisiigim. Krima ninokninkin tani,
ti dimin hiriinanim sima dimuam niti, krimiir hauuwamin kimpipisu
mi krima ti dimin taeminim krima tirim simiir bi nonkwo iguskikim.
Niingaka. 9 Iikam whiekakim krimiir sau omom nwowim mi yio Adi
Komii siya krimiir bi swoki haibur miminkin. Iikam nhirim krimiir

bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krima bi naokim. Niingaka. 10 Mi iinokiinokin krimiir piuim hankak simiir simiirar nwoninaei biiya kam bibiyieyim sima nipimpara Jisisni mi siir piua hankak hankak ha nwowaiginiuwa saiir hiriinan. Mi iiya iikam sima ti hanim kariir piu tir nwowim simiir kigim mi sima ina yinokninkinkiyim, Jisis Krais siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi iiya inkamki krimiir nipimpariyim mi krima paniinsi yaosi, krima pi hiriinanar mi owi. 11 Mi ta iiya krima ti nu iiirar niki owa, iikamim sima krimiiramar kaokim, krimiir nisomsom aowam. Dimusi rani, krima Jisis Krais siir mii aiir miriigin. Mi ti dimin bibiyieyim krimiiram nitiyim mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim sima pa ninokninkinkii, Jisis Krais siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi krima hiriinan asi nwowi. 12 Mi inkamim krimiir nipimpariyim mi krima pariiparii wa pi yaowin. Mi ti dimin taeminim ti krima tirim, kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kima wi Adi Komii saika nwoyokiyokiigaeyami, iinokiinokin mi kima wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

13 Mi bidi bidiniyarin inkam nwirin Adi Komii siir yai imiir winkiyin yokwo Samni, siya hiniina winboinkikin, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin mi kara iinokiinokin siirin iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikin. Mi hiriinanki niuwi mi tari ti inkamin hiriinan boinkikin. Dimusi rani, kima Adi Komii siiramin siir hiriinan naingwo tibmii kiini. Mi krima iriipi hiriinan iinokiinokin iikam imiirin Adi Komii siirar mi boinmimauuwikim. 14 Krima ti dimin taeminim iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krima hiriiyar ninokninkini, Adi Komiiyin yipikin Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir hidninsiin idwowin mi mhoiiya siya wi krimiir mi hidninsiin idwowi. Mi krima wi Jisis saikar nwowi mi krimiirin wi siyar nanmaiwarkainaei mi krima wi siir whwonkam ida kingiin namwoiuwi. 15 Mi dimin bibiyieyim, aposel kamim krimiir nimbimbiiniyim, yim tiriiginim yim kimiir whinkinsiis haiginiugim. Dimusi rani, krimiir yai imiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ini hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta saiiram naingwo tibmii kiini mi sima Adi Komii siir boin wadiekii mi wi siir inig iiir hainan prapraskii, ti dimin taeminim siya tirim simiirsi. Ɨriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimin komii rani. Dimusi rani, krima wi mhoiiya haii.

16 Krira wi mairgimairga nwo karam nwo rani, ti dimin taeminim Adi Komii siya iikam krimiir hidninsiin idwowi mi krima whiekakarin wi siir inig iiir hainan prapraskii. Mi iinokiinokin krimiir piuim yim wa naonami mi iinokiinokin Adi Komii siya wi krimiir kwoin iiirar whinkinsiis haiginiuwi wadie nwowamin. 17 Mi ti dimin taeminim ti hik krimiir hauu haiginiuwim yim dimin komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi, Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim yipiki hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamiyim iinokiinok simiir haiyamin ini iki digworaekwo nhirim simiir haiburim. 18 Mi hiriinanki niuwi, krima krimiir kwoin komiiyin wi ti dimin taeminim krimiir nhwokar kigiyim wi simiiram kipi naingwo. Niingaka. Krima dimin taeminim krima kig karam nwowiyim, Adi Komii siya hauuwi krimiir mhoiiya, simiiram daingwo mi simiiram dwokwokin. Mi ti dimin taeminim ti krima kigiyim, tariinan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimin taeminim yipiki krima kig

karamae nwowiyim yim wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Ɨriig.

5

Dimin taeminim aposel kamim sima tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiugim

1 Krima hiriiyar ninoknинkini, mhoiiya ta krimiir nuan piu biyieya ya wi sapi naowi mi wipi whiii mi ya wa namkii. Yim ini omakam hindara nini kaigriniu whwonkai sasaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iiya krima naowi, krima ina ninoknинkinim, krimiir piu kibiya yipiki wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami, saiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi mi krima wi hiriiyar nwoyokiyokii kaeyami siir om hirin. Yim ti digworaekwowim yim ini omaka miiyika Adi Komii krimiir Wanin siya mirii okwowa siir om hir krimiiram, krima nwowam ini saiir hiriinan ywowa. 2 Mi tariinanin krimiir kwoin komiiyin ini wari omin kouwanin siir waraur nitamar naingwowin, ti piu win kibiyim yipiki wi Adi Komii siya hauuwi krimiir mi krima wi simiirar nini onii. 3 Mi hiriinankiniuwi tiriiginin hiriinan tirkiswo mi krima wi kwoinbudara di ywowi mi hiriirin piu karamae di yapninopkai nami. Niingaka. 4 Krimiir kwoin komiiyin ini ti piu winim yipiki wi krima haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hiugimkripim. Mi ta piu biyieya ta hindara nwosisaeya, ta krima nwowa ti nu iiir ya iinokiinokin hik krimiir swoki hauunanaei. Mi krima pi boriisopi ta piua kwoinbudara nwowiya saiir nwowim krima hiniinam naingwowi, Adi Komii siya piu win kibiya saiir nii kinirkai haiginiuwim. Mi krima ta piua naonanaeiya ta piua nao karamae nwowiya saika ninowanam tiri. 5 Yio Adi Komii sasairgin yipiki ti piu win imiir diriraerarim krimiiram, krima haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika. Dimusi rani, ti dimin iiirsika. Siya siir naeyiuin krimiir bidi hauugiyin mi krima wa nwoki sibgu inoknинkinim hiniin, krima ti dimin taemin imiirin wa haii ti siya nimbinim krimiiram.

6 Mi ti hiriinan saiirsika krima ina ninoknинkinim, ti dimin taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya wi krimiir hauuwi mi iinokiinokin krima wi kirie hiriiyar nwokripkaii iripa nongwomamair aeyam. Krima ina ninoknинkinim, ta iiya krima ta piu aiirar niki owim, krima Adi Komii saika niki orani, siir om iiir. 7 Krima ti diminim Adi Komii siya diriraerarim krimiiram krima simiir niki kig rani. Mi nim krima bidiyar yinoknинkinim krima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi niksisaeikin siya yaimwo ara boinikin. 8 Kara kimiirin kaimwowar boinkii, krima naosi naingwo idid rani. Niingaka. Krima ta nu tiran piua saiir haiburgigam tiri. Mi krima wi Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komii wi saika niki owim siir om hir. Yio tiriiginin ini ti krimiir piu aeya nwowa ti nu iiir ini siir haiburin. 9 Mi ta piua ta nu iiir krimar mi owa krima saiirar mi owi mi krima krimiir piu kibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi, ya ti hiriinana ya dimin komii rani. Krima biiyin minam tiki aingwo, diminin Adi Komii siya naingwowim krima naingwo tibmii kiinam mi krima tiram, simiir tiram daingwo. 10 Kara tiriiginim kimiiram boinkikim. Dimusi rani, mhoiiya krima wi Krais siir whwonkam ida nokwowi mi wi siyar hidi krimiirin, dimin taeminim krima tirim simiirsiyin. Ɨiya krima ti piuim ti nu iiiranim simiirar niki

okripkai mi siya wi krimar tirim wi simiirar swoki hidi. Siya dimin wadie nasi tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri krimiirin, krima tirim simiirsiyin. Iriig.

Aposel kamim sima iikam imiirin minsi whinkinsiis haiginiugim sima Adi Komii saika nongwomamair aeyim

11 Mi iiya krima Adi Komii siirsi nidida saiir ninokninkinim krima miini haniin asi miriigim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima simiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim, mhoiiya siya krimiirin wi dimin taeminim krima tirim wi simiirsi hidi. Adi Komii siya krimiir kwoin imiirin ina ninokninkinin. Mi an kara ha naingwowi, iikam kimiir kwoinim hiniina daingwo, an kara siyiu miiyik iiirar napikin. Mi ti dimin taemin hiriinanim simiirin kara whinkinsiis haiginiugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa saiir hiriinan. 12 Krima kimiirin hiniina tir tani, kima hiniina swoki boinam, krima wadiekim, krima ti dimin taeminim kimiir boinmauuwamin minam naingwokim, kima wa nwoki inokninkinim, krimiir siyiu paniingin. Mi mhoiiya kima iikam imiir boini, yipiki ti ha naingwowim, inig komiigak nwowiyim mi yiuis miiyik miiyik ikim ini kou sima ywowim. Mi inkami kwoinim yim ini paniina nwowim mi kima simiirin wi ha boini tiriiginim yim miiyik rani, ini kipiii ywowim. 13 Mi kima krimiir boini, sima ti hiniin asi boini sima pi whaowaei. Mi nim krima kimiirin wi hiniina boini, tariigina ya Adi Komii siir mii aeya ti hiriinan krima boina. Mi kima krimiir boini, simiir kwoinim wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krima kimiir boinmauuwi, yi wi minsi boinmauuwi, kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. 14 Mi ta Krais siya iikam krimiirsi naingwokwonanaeiya mi krimiir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krima ta mii aiir asi mirii iikam kimiir whinkinsiis haiginiuam, ti dimin taeminim simiir kirieni. Krima ti hiriinan dimin taemin imiir asi tirkim. Dimusi rani, krima bidi yinokninkinim siya siyairgin naowin. Mi krima naoni haniinaka ini siyar yaowiskiyin krimiirsiyin. Ya tariigina ya hiniinga krima whiekakarin saika bidiyar yinkin aonamim. 15 Krima naoni haniinaka ini siyar yaoiskiyin krimiirsiyin mi nim krima iikamim yipiki ti nu iiir nwowim, krima dimin taeminim wi krimiir kwoinairga priinaingwo diriraerar tani. Niingaka. Krima ti inkam nwiruwan yipikin biiyar naowin, yipikin Adi Komii siya hidninsiin idwowin mi omwai ha swoki waiyan iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam siir kwoin iiirarar dap iski.

16 Mi hiriinankiniuwi mi krima wi hiniina di yaingwowi, iikamim sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwoki naokingugunankaigim. Niingaka. Yim ti hiniin digworaekwowim yim nu tirankim. Biiya iikam krima dimin bibiyieyar niki tira, krima Jisis Krais siirin inkami siyiu iiirarar hidgin. Mi Tariinanin krima iikam imiirin wi hiniina hid rani, wadie mi biyie. Niingaka. 17 Mi iiya iikamim sima naingwo tibmii kiini Krais siir yai imiiram mi Krais Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginiugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biiyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biiyan dimin taeminim wi simiir igsop aiir nokwokairinanaowidi.

18 Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krima nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krais siya paeyin hiiiniya niriоninkinin siirin ti hiriinan saiirsi naokin, ti dimin taeminim

Krais siya tirim krimiir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Krais siya tirim krimiir, hiriinan saiirsi tirkin, krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi iikam krima yipiki biiya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin krima ini nomiiyau saikar swoki owim. Dimusi rani, Jisis siyar ninkiamasugin krimiirin. 19 Mi dimin taeminim krima boiniyim kimiir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krimiirin, dimin taeminim Krais siya tirin simiirsi ninki amasu haiginiugin. Mi tariinanin Adi Komii siya krimiirin bidi yimbinim nomiiyau nwowam. Siya dimin bibiyieyim krima tirim simiirsi naingwo rani, simiirin siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi tariinanin siir miiyim ini aposel kam krimiir kwauuwa. Siya iikamim nuanim krimiiram naingwokwonanaeikin mi krimiir ina yinkiamasuin krima saika nongwomamair aeyim.

20 Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbinim mi krima Krais siir igsop aiir asi nokwokairinanaowigim. Mi ti dimin taeminim ti krima boinmimauuwim kimiir, yim Adi Komii siya boinmimauuni haniinaka tisi krimar boinmimauuwim kimiirin. Krima Krais siir whinkinsiiskin mi krima kimiirin hiniin asi boini, kima Adi Komii siiram kiwaki, kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi kima wi saika nwoki ongwomamair aekiyamim mi wi saika niki sibgu owim. 21 Krais siir kwoinin sasairgin dimin biyie whirki nwo karamae nwowin. Mi krimiirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin mi krimiir dimin bibiyieyim krima tirim, yim ini siyar haiprigінkiyim. Mi simiirin ini Krais siir iinarar yonkwokiyim mi krima naoni haniinaka ini siyar yaoiskiyin, krimiir dimin bibiyieyim simiirsiyin mi krima wi saika asi namasukikini. Siya ti hiriinanin minam tirkin, iikamim krima yipiki siir yai aiiram naingwo tibmii kiinim, Adi Komii siya krimiirin wi ha boini, krima dimin whirki bi kimbugim siir hiriinan. Ириg.

6

Aposel kamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim sima dimin bibiyieyim simiirsiyin hik prasae bi haigim

1 Mi ni krira, Pol kara mi Timoti siya, ni krira iripa Adi Komii krimiir Wanin saikar miriigo. Mi krira kimiir asi niki, kima Adi Komii siir naingwobumbu aiir bidi haiyim mi ti naeyiuin siirin hinda whisariiyar priiyokaeyamam kipi tir. 2 Ihi, kima wi hiriinan kipi tir. Adi Komii siir yaiyim kamim sima winkiyim bidi bidiniyar Yokwo Komii saiir, yim hiniina winboinkikim,

mi Adi Komii kara, kiriir whinkinsiis haiginiuwam naingwowi kira nhwo kwisboini mi kara ta kira kwisboina saiir wakaei mi ti diminim kira kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi. Mi iiya kara kimiir nimbini mi iikamim ti nu iiir nwowim kimiirin wi kara nanmaiwarkainaei mi kimiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwi.

Ti kara boinanim kimiir simiir wakae, tariinanarin Adi Komii siya kimiir hainan praprasam naingwowi. Mi tariigitariinanarin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi kimiir nanmaiwarkainaei. Mi hiriinanki niuwi mi ti naeyiuin whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta naingwobumbuwa wi kigugugisi.

3 Mi nim krima inkamim pi boriisopi iikam nhirim sima ha naingwowim ti dimin taeminim krima tiriyim miiyik rani. Mi nim krima dimin biyie whir bi swoki tirmintirminkim, simiir kwoin imiir kiyaiyamin biyie sima nwowam mi sima krimiirin wi ha boini tani

krimiir miiyim biyiekim. Niingaka. Mi krima dimin biyie tirkiswo mi tiriiginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi haiginiuwin mi sima wi di yokworinuwi. Mi ni krira hiriinan naingwo rani, sima kririirin hiriinan naingwo rani. Niingaka. 4 Mi ti diminim krima tirim simiir tirni haniinaka, krima iikam imiir niisiimauuwikim hiniin, krima Adi Komii siir miiyan inkamkim. Krima iikam imiirin hiniina niisiimauuwikim krima hiriiyar nokworinukripkaiigim dimin taemin biyie biyieyim krimiiram nitiyim mi hikpai hikpaiyim krimiir hauuwiyim krimiir tirbuwam, krima simiirsi bi hiuniyanaikim. 5 Sima krimiirin bidiyar mi ipimparim mi maeyaua mii biyie miriiya saiir hir bidiyar mi hiugripkiikikaiyim. Mi krimiir sau omomim sima krimiirin siyiu miiyiknan bi tirkim sima krimiirin ha mi igbumbu. Mi krima mii pranaepranae bi miriigim, ini piu whaowaki krimar ywobugiyim. Ii nhirim krima nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mipi nae karamkaramar mi ami. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yai aiir boinmimauugim mi sima krimiirin hiriinansi tiri. 6 Krima krimairgim siyiu miiyik sibgu tiriyim mi nim krima Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mi nim krima io bi nanka osisauuwikim, dimin taeminim krimiir kou nwowiyim simiirsiyin. Krima bigin nasmirwaiya nwowikim mi krima iikamim simiirin mairgimairga pa mi iisiimauuwi simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyiuin, ti krimiir kwoinau nwokaiyin, krima iikam nhirim simiirin hiniina niisiimauuwi, krima Adi Komii siir miigi mii aiirar mirii. 7 Krima iinokiinokin yaimwo aiirarar nowomwarkaiyiuwikim. Mi Adi Komii siir kirieya yipika krimiir hauugiya, iinokiinokin krimiirin saeyar whinkinsiis haiginiuwi, krimiir miiyim. Ti kamim yipiki yaiini digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hiniinim nhao sau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan ywowim, ti siyiu miiyikin krima nwowiyin mi miiyim krima miriiyim yim ini hiriinan ywowim. Yim sima iinokiinokin krimiir kimirkaiigim, tiriginim yipiki yai biyie krimiir boiniyim mi dimin biyie krimiir tiriiyim yim sima wi krimiir nikwowaisii rani. Niingaka. Simiirin wi krima nikwowaisii. 8 Iikam nhirim yim krimiir inig imiir hainani mi nhirim yim krimiir swoki ikwowaisii nhirim pi krimiir mi igbumbu kauwok itkin boini mi nhirim iikam nhirim simakan krimiirin pi yai wadieyar mi boini mi krimiir siyiu ikin. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krima ti dimin taeminim krima tirim simiirin wi hiriinanar tirkripkai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, krima iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krima hiriinan bi tirikim krima yaimwo arar boinmimauuwikim. 9 Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima krimiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krimiirin ha naingwowiyim, krima wi krimbi naowi mi krima pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krimiir tioim. Mi siya ini krimiirar kigirkakin mi krima paniinsi yaosi. 10 Mi ti dimin bibiyieyim krimiiram nitiyim, krimiir kwoin imiir kiyaiyam, krimiirin wi sima tiri, mairgimairga nwo karamin. Mi iinokiinokin krima wi mairgimairga hiriiyar nwokripkaii. Krima paeprikabar mi oka windi, dimin taemin mi tir karamae, krima iikam imiirin wa whinkinsiis haiginiukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krima ini inkamim ti

nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krima digworaekwo miiyik miiyikakairgim mi ti digworaekwo miiyik miiyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

11 Mi kima ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krira kimaka bidi boino mi dimin taeminim kririir kwoinau tir nwokaiyim kimiir bidi boinmimauuwim. Dimusi rani, krira kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. 12 Kririir kwoinin kimiiram naingwokwonanaeiyin bi niki digikin. Niingaka. Krira kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoinim kririiram naingwowin yio bidi digiyin. Mi kima kririiram naingwokwonanae rani. Niingaka. 13 Mi tapa kara kimiirin pi adin siir yinisim iiir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kririiram daingwokwonanae ta krira mi aingwokwonanaeiya iikam kimiiram saiir hiriinan. Ɨriig.

Krima Adi Komii siir iikamim krima iikam biyie biyieyim simaka kipi namasu

14 Kima ti iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim iripa simaka kipi namasu. Nii nabieyo yo iripa bi nwowiko mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyim simaka kipi mirii mi diminin sima mi tiriyin siir wara kipi mi tir. Niingaka. Dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi dimin taeminim yipiki biyie nwowiyim yim iripa kipi nwo. Niingaka. 15 Mi kima hiriiyar naingwowi, Krais siya mi Setan siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi? Yi ti hiriinanin ini niinga ywowin! Mi inkamin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiniyin mi inkamin yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nwowiyin, sowa wi iripa paniina nwowi? Yi tiriiginin yio siyiu rani! 16 Mi Adi Komii siir omaka mi uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa paniina nwowi, irua nwowamin? Yi siyiu rani! Krimiir piuim sima ini omakanan ywowim maeyaua Adi Komii siir naeyiu ieya nidwokaiyana krimiir kwoinau tirin. Mi Adi Komii siyarin biiya yokwoni hiniina boinkikin,

kara wi kariir iikamim simiir mhii kwoinau nwokaii kara wi simakar nwowi kara wi simiir Adi Komii nwowi mi sima wi kariir iikam nwowi.

17 Mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsi boinkin,

kima ti dimin biyie biyieyim, ti iikam bibiyieyim sima tiriyim, simiirsiyin aru dwo mi kima simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi kima ti dimin taemin hiriinanim simiirin digiumii haimriiyiugigi mi simiir mi ap karamae mi owi mi kimiirin wi kara haii, kariir iikam nwowam. 18 Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kimiir Ad nwowi mi wim kima wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mi yinisim yinugiyinar nwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mi ninomor kouan ikim, siyairgin Biiyan Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Ɨriig.

7

1 Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowiyim, Adi Komii siya ta nimbina krimiir hauugika. Mi hiriinankiniuwi, krima krimiir digiuin, ti dimin taeminim yipiki krimiir tiriyim dimin biyie tiram mi ti dimin taeminim yipiki krimiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digiumii haimriyiugig. Krima siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida

dimin whirki kimbu karamae nwowiyin siirarar dap iski mi Adi Komii siir kipi tir, siya krimiirsi nididim. Ɨriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhii kwoinim kisina haigigiyim mi Pol siir kwoinin ini mairgimairgar ywokiyin.

2 Iikam kima, kririiram daingwokwonanaei krira kimiir warauran iikam nhirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mi krira kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumiminkin mi krira kimiir bi swoki iksisaekim mi kimiir nwirni diminsim whir bi swoki priihaigo, kimiir nhir ima boina saiir hiriinan. Niingaka. 3 Kara ti yaiyim kimiir nikiyam bi boinkin. Niingaka. Kara biiya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mi tariinanin tisa swoki boinkiyin, krira kimiiramin pranae pranae naingwokwo rani, kima naowi, krira kimaka naowamar mi aingwowi, iyie? Wi hiniin kipi tir mi kima omwai mi waiyaei mi ni krira hiriinan omwai kimakar mi waiya amar mi aingwowi. 4 Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara iinokiinokin iikamim warauranim kimakan hinda mairgimairga arar nwonanaeikin. Mi iiya dimin taeminim kririiram nitiyim, kririir kimpipisu haiginiuam mi krira pi diminim iikam kima tiriyim pi simiirar naingwo kripkaii. Mi tiriiginim kririirin mairgimairga sima nwowaiginiuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

5 Mi iiya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi mini onikim dimin bibiyieyim krimiirin ini hiriiyar swoki tirkripkaiyim krimiir piua bi swoki siismiminka. Niingaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam kimiirsiyin nidid prasae mi naingwoyimyok prasae bi kinko, dimin taeminim krira tirgigim kimiir mi inkam biyieyin siya niti, wi siya nini tirbuni simiirin. 6 Mi Adi Komii siyairgin yipiki iinokiinokin iikam sibgu siiboboiniu haiginiuwiyin, iiya sima hikak nwowiyim. Krimiir kwoinim siyar niki kinsiis haiginiugin inkamin Taitas nikiuwiyin siya nikropkiyin krimiir nini kigniyam. 7 Ɨhi, siya bidiyar yitin krimiirin siya ini siiboboiniuni. Siya krimiirin min nini boinikin, kima siirin paniin paniina siiboboiniugim dimin taemin kibi kibiyim kima napim mi kima tirim. Tiriiginin krimiirin mairgimairga sima nwowaiginiuwi. Mi siya ha nitin, krimiirin siya ini boini, siya kimiir bidi kignakiyin mi wim kima krimiir kigam asi naingwokim. Mi kima ti dimin taeminim kima tirim simiirsi asi nididgim, yipiki hik krimiir tirhaiginiuim. Mi wim kima krimiiram asi naingwokikim mi wim kima pi krimiir mirmii aiir nwowi iiya iikam ima boiniyim dimin taemin biyieyim krimakar ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirkii, kara mairgimairga kimaka nwowim.

8 Mi ta yokwowa biiya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki windi mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biiya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyairga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriiyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauuwi. 9 Mi tariinanin, kara mairgimairga komiiga, kara yokwo kimiiram winkiyin kara mairgimairga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkiyim hikak simiirsi nwowim. Niingaka. Kara mairgimairga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhii kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miiyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkiyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiugim. Mi hiriinan

saiirsika krima mairgimairga asi nwokim. 10 Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginiugim mi kimiir mhii kwoinim siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmai-warkainaei. Ti diminim yim dimin wadie imairgim mi krima simiirsiyin mairgimairga nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, mairgimairga nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyam sima bi whinkinsiis haiginiuwikim. Niingaka. 11 Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiyamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digiumii haigingikim, ti dimin bibiyieyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinim sima kiprid haiginiuwi, inkamin yipikin dimin biyie tirin siirin igao yai boinim. Mi kima ti dimin biyie hiriinanim yipiki kimiir nimbiyamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi wim kima kimidiniya kamim dimin bibiyie tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeiyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiramin kirie nwowim. Kima kariir yai aiirin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir niisiimauuga hiniin, siyiuin kima nwowiyin hinda tindan wadie bidi ywokiyin. Mi dimin biyieyim kimiir waraur nwowim simiirin kima bidi sibgu tirkiyim mi siirin kima asi niridnatkikin.

12 Mi iiya kara ta yokwowa saiir winkiya, kara kamim yipiki siyiu biyie tirim simiirsi bi naingwokin. Mi iiya kara ta yokwo aiir winkiyin kimiiram kara ti inkamin yipikin siyiu biyie tirin siirsi bi naingwokin. Adi Komii siya kariir kwoin iiirin bidi yinokninkinkiyin, ta yokwowa kara winkiya iikam kimiiram, kimiir whinkinsiis haiginiuam kara hiniina naingwowi kimiir siyiuim idowiiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ida. Kima wa nwoki sibgu inokninkinim, kima kririiram naingwokwonanaei mi ta hiriinana saiirsi winkika ta yokwowa. 13 Mi dimin taeminim kima tirim krirriir, krirriir siiboboiniu haiginiuim sima sima rani, dimin taeminim kima whindiraerarim Taitas siir wokmaihaiginiuam mi krira ti saika nwowo, krira mairgimairga komiiga. 14 Mi biiya kara kimiir inig imiir boinmauu wakaeyin mi kara Taitas siirin ha boinkin kima wadiekim mi ti dimin taeminim kima tirim kariirin wi nididgak sima nwowaiginiu rani, ta kara boina siir. Mi ti dimin taeminim kara boinim iikam kimiirim hiniin sima wadiekim, yim ini ti yaiyim biiya krira niki boinim kimiir whiekakar ini simiir hiriinan ywowim, yim kaimwowairgim. 15 Biiya Taitas siya kimiiram waraur niki itin, kimiir kignakiyin mi kima siirin wadie ha sibgu ohaiginiugiyim mi siirin ha mi sibgu kigriraowim mi kima dimin taeminim siya boinim simiirin ha mi wakaeyokna. Mi siya ta saiir naingwokiyin siya kimiiramin pranae pranae bi naingwokwokin, ini biiya siya naingwokwowa ini saiir haiburin. 16 Mi tariinanin, kara ha naingwowi, kima mi kara, krima ini kwoin whiruar ywowiskiyim mi kara kimiiramin kwoin whisair bi nwokikin kara mairgimairga komiiga. Friig.

8

Adi Komii siir piugana saiir iikamim sima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis

1 Ti kariir nomiiyauim, krima yai kimiir boinmauuwam naingwowi mi kima pa nwoki inokninkinim, dimin miiyik miiyikim Adi Komii krimiir Wanin siya tirim siir piugana saiir iikamim simiir, nu Masedonia hiran isidin siir. 2 Mi iiya simiirin iikam nhirkim tiriyim dimin biyie, sima pi mairgimairga hiriiyar nwokripkaii. Mi sima iikam paeprikabar mi oka windi, sima pa mi mairgimairgaei. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, simiir dimin bibiyieyim simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi sima simiir umirim iripa asi haingiriyiu hauugii iki iikam nhirim simiir. 3 Kara kimiirin kaimwowar boinkii, sima umirim simiir kwoinkar naingwo hauuwi simiirin. Mi sima umir hoimgak karamaeka windi sima Adi Komii siirin pa mi hauuwi. Mi kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. 4 Simiir kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsiisam. Mi sima krimiiram asi nimpiwirwirkripkaigim ti umirim simiir hainamim hiriir. 5 Sima iuwa rigar hauugim. Sima wadieyar tirkim, sima ta krima naingwowa simiir, sima tiram saiir hiriinan bi tirkim. Bii simiir mhii kwoinim Biiyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi mhoiiya sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmauuim, diminin siya naingwowin sima tiram yaiyim krima boinkiyim simiir, simiir kwoinim krimiiram wara mi inkin aingwokiyim. 6 Biiya Taitas siya ta mii aiir mirii bwakainakin, kimiir iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar priihauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krima siiramin wa swoki sriigripkaii, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, ta mii aiir digiyam mi ta miiya wi iki iikam nhirim sim nwoki whinkinsiis haiginiuwim. 7 Kima ti om Korin hiran iikamim kima dimin taemin kasa bi tirkim. Mi kima siyiu kibiki kibi iiirar tirkim. Mi kima iki iikam nhirim simiir siyiu imiir asi haiburgim kima Adi Komii siir yai aiiramar naingwo tibmii kiingim. Mi kimiirin siyar whinkinsiis haiginiugin siir yai imiir ninokninkinim mi simiirin iki iikam nhirim simiir nwoki boinmimauuim. Wim kima mii miiyik miriiyamar naingwokwonanaeikim. Mi kima krimiiramar mi aingwokwonanaeikim. Dimusi rani, wim kima ini kima iikam ywowim wim kima Adi Komii siiram naingwokwonanaeikim mi siir iikam ikim. Krira kimiiramin hiriinanam warar mi aingwowi kima dimin taemin nhirim siir mii aiir warar mi priihauuwim.

8 Krira kimiiramin siyiu komii bi winkikin, kima siir wakaeyokna apamin. Kara kimiir bidiyar iki iiisiimauuwin iikam nhirim umir iki iikam nhirim simiir hauuwan daingwo. Kara kimiir kwoin imiir boinworwokai haiginiugin, ti kara winkiyim kimiiram, iki iikam nhirim simiiram mi kara wa nwoki inokninkinim, kima iikam nhiramin ina naingwokwonanaeyim, iyie? Niingaka. 9 Kara kimiir kwoinim simiirin dimusi boinworwokai rani, kima dimin kibi kibiyim krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya tirim simiirin bidi yinomokninkin digim. Siya digworaekwo hoimgakakar nwokin iiya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digiumii ha haimriiyiugigin mi siya ini inkamin digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwoiuin. Siya inkamin dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika. Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis

haiginiuwi Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mii kibi kibi imiirarar mirii iski iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim.

10 Mi yio kariir kwoinin ti dimin taemin imiirin pi hiniina boinkii, kimairgim iikamim yipiki umir iripa haingiriyiu haiginim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana iki biewiyin namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha naingwowi, kima ta miiya bii kima tira saiir mi digi, wi wadieyar mi owi. 11 Mi tariinanin kima umirim iripar ti swoki haingiriyiu haigin mi ta biiya kima niki tira ya ti digi. Mi biigi biiyarin, iiya kima umir iripar haingiriyiu haigina, kima ta mii aiir miriiyamin pranae pranae bi naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima tirim umir niugugusim kima haingiriyiu haiginim yim ti digi. 12 Mi inkamin siir kwoin komiiyin umir digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya nonkwo karamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar haii.

13 Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim hiniin, sima wi wadie hiriiyar nwoki owim mi wim kima niinga nwowi mi wi hikak niki owim. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima hirii hiriinankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan siyiuin siirar dwo. 14 Kara ha naingwowi, diminim kima nonkwowim simiirin hinda haimii ara timi hauugi. Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoiiya sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin wi sima mi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiuin, kima whiekakarin wi wadieyar sibgu owi. 15 Adi Komii siir yaiyim yipiki Moseski si winkiyim Yokwo Komiini yim ha boinkim, iikamim yipiki biiya umir digworaekwo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoiiya sima wi dimin sim whirmin whirminki swoki onaowid rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa nonkwowim, mhoiiya sima wi inkam paeprikabnan nwo rani sima wi digi digar nwowi. Ɨriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhirim simiir nikropkii om Korina hiriirin.

16 Kara Adi Komii siiramin hiriiyar naingwowi. Dimusi rani, Taitas siir kwoinin siya hiurworwokaigin. Mi siya waraur nitam asi swoki aingwokin, iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Krira mi aingwowa kimiir whinkinsiis haiginiuwam nitam, saiir hiriinan. 17 Mi krira siir sriiyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam mi siya ini wadieyar mi owin krira siir kwoin iiir bi kiyaigo. Dimusi rani, siir kwoinin hiriiyar naingwokin siya wa niti kimiir kigniyamin. 18 Mi krira kririir nomiiyauwin siirin warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iiir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwan inkam kibikin iki iikamim simiir. 19 Ta sasa rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Biiyan Inkam Komii siir inig hainanprapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krima iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim. 20 Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim

sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyiu haiginim krima simiirin kipii yapii bi tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikiugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. 21 Krima dimin taeminim biiya Adi Komii siir whwonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka. Krima hiriiyar naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin ina ninokninkinim ti krimar tirim krima wadiekinar tiri.

22 Mi hiriinanki niuwi mi krima krimiir nomiiyauin wi ti inkam nwiso sowakar nikropkii krima siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krima hiriiyar ninokninkini, siya simiirin wadieyar tirkin. Mi tariinanin siya ina ninokninkinin, kima ini siyiu miiyik imiir napim. Mi siir kwoin komiiyin ta miiya saiiram nitam asi naingwokin saiir miriiyam. 23 Mi iikam nhirkim kimiir sriii hiniin, Taitasin siya yipikin. Mi kima simiirin hiniina boin, siya krimiir nomiiyaugin, krima iripa mii kwiruwar miriigim. Mi inkam nwiso yipiki wi saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi ha boin, sowa krimiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim warar nitam. Ti inkam nwiso Adi Komii siir mii aiir miriigo iikam simiir whinkinsiis haiginiuwam mi Krais siir inigni boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim. 24 Mi hiriinankiniuwi, kima simiir kigriraowi ya tariigina ya min niisiimauuga, kima simiiram naingwokwonanaei. Mi kima ti hiriinan siyiu iiir tiri mi mhoiiya iki Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki hinda tinda nwowim, sima ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir biiya iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Ɨriig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

1 Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir piugana saiir iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Niingaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. 2 Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi kara kimiir inig iiir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hiniin bidi boinim. Krimiir nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinokninkinim, kima iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim ti dimin taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisina haigiyam simiir wara ninkin tiram. 3 Kara hiniinam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta hiriinan saiirsika, kara krimiir nomiiyiuwim simiirin biiyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginiuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kigniyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim. 4 Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi nidid prasae kin tani. Mi an kara hiriiyar mi aingwowi, wim kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hiniin, wim kima kimiir umirim bidi

haiyim mi bidi diriraerar haigin digim. 5 Kara ti dimin imiir boinkiyin
mi kara krimiir nomiiyauim simiir bidi sriiyim, bii sima nitim, kimiir
nini whindiriraerarniyam, wari umir imiir diriraerar haigin sasauuk-
wokinam. Mi mhoiiya kara nu haimii Masedonia hiran iikam simaka niti
mi wa nini kigniyim bidi diriraerar haigin digwokinim. Mi ti iikam nhirim
simiirin wi hiniina nwoki iisiimauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir
kwoinkar priinaingwo hauugim.
6 Kima ti digworaekwowim simiiramin sibgu sibgu daingwo omok.
Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwi mi mhoiiya kima wi
iriipi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkamin numiran sasaeya
ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo
mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae.
Mi siya pi numir kwirkak aiirar yinkin digi mi siya pi hiriinan hoimgakar
mi ingugu ae. 7 Mi iikam kima irira nwonwira biiyin ti diminim kima
tiranim simiiramin sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin mhoiiya tir.
Umirim Adi Komii siir hauuwiyim kima simiirin hindara kipi naingwo
kisisiir hauu kima umir digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim
kimiir kwoinim mairgimairgakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya
wi ti hiriinan inkamin siiram naingwokwowi. 8 Mi ti digworaekwowim,
kima naingwowim kimiir kigriraowam iinokiinok yim wi Adi Komii siya
hauuwi kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wi yaeya
dimin miiyikar swoki inkin hauugii kira nonkwowamin. Mi kima iki
iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. 9 Mi
yaiyim inkamin yipiki biiya ta Yokwo Komii aiir winkiyin siya hiniina win
boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi iikamim yipiki
niinga nwowim sim whinkinsiisin mi ti siyiu kibi hiriinanin siya
tirin, sima wi siir siira naingwokwonanae kaigii.

10 Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwirni hauuwi siya ninkinam, mi
sima nae wi simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin wi ti hiniin hiniinim
sim hauuwi. Mi siya simiirin wi iuwarigar mi tiri mi kira iki iikam
nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu whinkinsiis haiginiuwim. 11 Mi
Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin miiyik miiyik
kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam nhirim simiirin wi
simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiiya krima niti, wari umirim kima
haingiriyiu haiginim simiir hainakiyam mi krima simiir nini hainakii
mi krima simiirin wi iki iikam nhirim simiir hauuwi mi yim sima wi
Adi Komii siir inig iiir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiyim
simiirsi. 12 Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii
siir iikamim yipiki iindim nwowim wi simiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi
ti kima kinsiis haiginiuwi simiir, sima sima rani. Kira simiirin wi warar
timi tir haiginiu mairgimairga nwowamin. Mi Adi Komii siir inig iiir
hainanamin. Dimusi rani, ti dimin imiirsika. 13 Mi ti diminim yipiki
kira tirim kiriir nomiiyau imiir, yio wi simiir niisiimauuwi hiniin, kima
Adi Komii siir yai imiiramin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi kima
Krais siir yaiyim simiir nanaakninkii haiginiuwikim. Mi sima ti umirim
kima hauuwim simiir kigi mi iikam nhirmi mi hauu ikim mi sima wi Adi
Komii siir inig iiir hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. 14 Mi
mhoiiya sima kimiiramin wi pranae pranae naingwokwo rani mi sima wi
Adi Komii siiram kwisboinkii, kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kimiir
kigriraowim. Dimusi rani, kimiir kwoinim siya hiurworwokaigim mi

kima ti dimin iiir asi tirkim. 15 Ha wit, krima Adi Komii siir inig iiir hainani. Dimusi rani, siir yinisimin siya krimiir hauugikin. Mi dimin taeminim krima hauuwiyim yim siir yinisimin yipiki siya hauugiyin siir bi haiburgin. Ɨriig.

10

Pol siya iikamim yipiki ha boinim aposel kamim miiyik rani, siya simiir yai imiir nikidugin.

1 Kara Polkin, kariir kwoinin ha naingwowi, kimiir kwoinim ti kisina haigi mi ti dimin taeminim Jisis Krais siya tirim simiiram ti aingwo. Siya siir kwoin komiiyin siyamar bi naingwonakin mi siya iikamim simakan dimin taeminim bimbiuwi bi tirkin. Mi iikam nhirim hiranim yim sima kariirin hiniina boinkim, iiya siya krimaka tirar niki owa, siya inkam inig karamaenan tirkin mi krimiirin yai ha boinmimauugin. Mi mhoiiya, iiya siya om whir namwoiuwiyim mi siya krimiiramin pi yokwoni winki. Mi siya krimiiramin pi igao yaiyar boinki ti digworaekwo imiirin. Mi hiriinanki niuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii. 2 Mi mhoiiya kara kimiir kigam niti mi kima wi igao yai kara boinam kipi tir kimiirin mi kara kimiirin wi igao yai boin tani ti dimin taemin imiirsiyin, ti igao yai kara boinanim iikamim yipiki ha boinim, nim krima ti iikamim tiranim, nim krima dimin biyie biyieyim nuanim sim napikim. Mi iikam imiirin ti digworaekwo hiniinim simiir whinkinsiis haiginiuwikim. 3 Mi ta miiya krima miriiya krima nuan digworaekwowim simiir bi napikim. Niingaka. Krima ini ti nu iiirar nwowim mi krima ti Adi Komii siir mii aiir miriiyim, krima ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim simiiram mirii rani. 4 Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siirim ti krima nonkwo miriiyim siir mii aiir yim ti nuin siir tiran digworaekwo rani. Niingaka. Nim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin taeminim yipiki krimiir whinkinsiis haiginiuwiyim simiirarar nonkwowiyim Setan siir dimin taeminim yipiki iikamim siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir kwoin imiir haigi itikrikiuwim simiir nikwowaisiiyam. Mi ta Adi Komii siir kirieya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamkim sim nonkwowiyim iki iikam nhirim simaka niniiyam. 5 Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim ti krima nonkwowim, yim ini ti yai bibiyieyim nuan iikamim yipiki sima napiyim ini simiir haiburim. Mi dimin taeminim yipiki sima naingwowiyim hiniin, simiir kwoinim ini simar kigirkakim mi sima Adi Komii siir paniinsi yinokninkinsi. Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim yipiki krima nonkwowiyim mi iikamim simiir kwoinau nwokaiiyim dimin taeminim, simiirin krima kiyaii. Mi sima Krais siir yai kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. 6 Mi kima krimiir yai aiir sibgu wakaeyokna api mi mhoiiya krima tiriiginim yipiki nantamyiriyiriyim simiirin wi ta kirieya saiir kirieni nonkwoniinwomwiir haiginiuwi.

7 Iikam kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok, ti digworaekwowim kima ha naingwowim yim wadiekim. Mi kimiir iikam nhirim warauranim yipiki ha naingwo tibmii kiinim hiniin, simiirin Krais siya bidi yimbingiyim siir yai imiir boinmimauuwam mi sima wi ti dimin imiiram daingwo. Sima wi hiniina daingwo, sima Krais siirgim mi nim krima ti iikamim ti tiranim iriipi hiriinan Krais siirgim. 8 Mi Biiyan Inkam

Komiiyin Krais siya krimiiram bidi kiwakiyin, siir igsop aiir nokwokairi-
naowidam. Mi ti diminim krima tirim mi mii ikim, yim kimiir whinkinsiis
haiginiuwankim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani.
Mi hiriinanki niuwi, kara krimiir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin
taeminim krima tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiriinan tirsiyin kara
wi mairgimairgar pi ywowin. 9 Kara hiniina bi naingwokin, ta yokwowa
kara winkiya kimiiram, kima ha naingwowi, kimiirin wi saeya kiyopsibgi
haiginiuwi, kariirsiyin hinda whisariiyar mi priiyididim. Niingaka.
10 Kara pi boriisopi kima kariiramin ti hiriinan kwoin iiir naingwowim.
Dimusi rani, kara ina ninokninkinin kimiir iikam nhirim, sima kariirin
ti hiniina boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya krimiiram,
siya krimiirin igao yai winboinkikin. Mi iiya siya krimaka tir nwowiyim
siya pi krimiirsi nididi mi siya krimiirin hiriinan igao yai bi boinikin. Siir
yaiyim yim ini niingar ywowim. 11 Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan
yai boiniyim, sima ti yaiyim kara boinmimauuwim simiir daingwo. Mi ti
dimin taeminim krima winboinkiyim ti yokwo imiir, ta iiya krima aruwar
niki owa mi krima kimiiram niti kimiir kignakiyam, krima wi ti hiriinan
yai kaimwowim simiirar swoki aboini.

12 Mi krima kimiirin iki iikam nhirim yipiki sima simar
nomboinyokainaeiyim simiir hiriinan bi boinikim, krima iikam
wadiekiwadie imairgim krima krimiir inig imiirar bi hainanaeikim,
sima tira saiir hiriinan. Mi iikamim ti hiriinan kwoin naingwowiyim
yim sima ha naingwowi diminin sima naingwowiyin mi diminin simar
kigiyin iki sima yapa yapa nwonira iriraka tiriyim yim wadiekim mi
simiir kwoinim aowa aowa sima simarin ha naingwowi, sima wadiekim.
Mi ti iikam hiriinanim yim pi whaowaei. 13 Mi nim krima wi ti miiyim
Adi Komii siya hauugiyim wi simiirarar hainan iski. Mi siya krimiir bidi
yimbingiyin kimiir waraur miriiyamin. Mi hiriinankiniuwi mi krima
wi iki mii nhirim krima mirii karamae nwowim wi simiir wara hainan
tani. Niingaka. 14 Dimusi rani, krima biigi biiyin kimiiram waraur nitkim
Krais siir yai win kibiya saiir boinmimauuniyam. Mi hiriinankiniuwi mi
krima wi digar nwowi kimaka waraur nini miriiyim. 15 Krima ti miiyim
yipiki Adi Komii siya nimbinim krimiir simiirarar mirii iskii. Mi Adi
Komii siya krimiirin minam nimbingin mii kimiir waraur miriiyim mi
krima hiriinan tir karam nwokiswo mi krima wi krimiir inig imiirar di
hainani iki dimin taeminim iikam nhirkim sim tirim simiirsi. Niingaka.
Krima minam naingwowi, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram
naingwo tibmii kiina saeya komii nwokiyim. Mi iriipi hiriinan ta krimiir
miiya, krima nini miriini kimaka waraur ya wi komii nwoki okiyim
hinda tindan. 16 Mi krima hiriinan tiri, iki maeyau maeyauim kimiir
kingiin waraur nwowin simiir nami mi krima wi miiyim iikam nhirkim
miriigikim iki maeyau nhirim sim krima wi krimiir inig imiir hainan
tani. Mi krima wi ha boin tani, ti miiyim yim krimiir miigim. Niingaka.

17 Mi ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya hiniina
boinka mi inkamin siir inig iiirar hainanamar naingwowi mi siya wi
Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iiirarar hainan iski siyairgin
siir miiyim simiir bwamkibwamin. 18 Mi tariinanin Adi Komii siya inkam
nwirni inig hainani, yio tiriigin yio dimin komiigi komii ieyairgin. Mi
inkamin siir inig iiirar hainani, yio ti hiriinan diminin yio dimin paii rani,
yio ini niingar ywowin. Ɨriig.

11

Pol siya iikamim aposel inkamnan nwonamim simiir siyiu bibiyieyim simiir boinimninkiigin

1 Kara minam naingwowi, kima ti yai hiriinanim simiir yai nhir imiir
ti swoki wakae. Mi tiriiginim kara mi boinki windi inkam biyienan,
kara ha naingwowi, kimiir wiinim ti yai imiiram mau. 2 Adi Komii
siya kimiiram naingwowi mi siya wi ti iikamim yipiki siirim nwowim
simiirin wi siya nimbini mi sima wi hirii hiriinan siyiu kinar nwowi mi
ti hiriinan siyiu kaimwowin Pol kara iikamim warauranim kimiiram
naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbingiyim kima inkam nwiruwani
nwowim. Mi kima mi siya, kima wi nwiruwar nwoiskii mi ti inkamin
siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim
Krais saika, wig kopaksim niinga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae
niki owa saiir hiriinan. 3 Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie
boinim mi kimiir kiyaiiyim, biiya mipugi si niksisaeya mi siya hiira Ivni
kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara
pi boriisopi ti dimin biyieyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mi kimiir
tirbuwim. Mi hiriinankiniuwi mi kima wi Krais siir siyiu iiir sibgu ap rani
mi wi siiraram naingwo rani. Niingaka. 4 Kara pi nididi. Dimusi rani, ti
simiirsika. Mi inkam nwirin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai
nini boinmimauuni Jisis siirin mi ti yaiyim ti krima boinmimauuwim Jisis
siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin
wim wi yaeya naeyiu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyiuin biiya
kima niki haiyin kimiir kwoinau waraur niki okaiyin yio si rani. Mi
kima yaeya yai wakae mi ha naingwo tibmii kiini simiiramin mi yim
ti yaiyim biiya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiiyim, yim sim
tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi
mairgimairga komiiyar mi owi mi siirin wa mi kigninkin tiri ti dimin
iiirin. 5 Mi an kara ha naingwowi, kara wi dig nwo rani, ti kimiir kam
imiir tirkiyim yipiki ha boiniyim hiniin yim sima Adi Komii siir aposel
kamkim. 6 Mi ti hiriinan kamim sima boinim yai miiyik miiyikim yim wi
kariir nikwowaisii mi an kara ninokninkinam whaowae rani. Niingaka.
Kara Adi Komii siir dimin taeminim ina mi inokninkinin ti simiir yai
hiriinanim simiir nikwowaisiiyam. Ɨinokiinokin krima ti dimin kiingi
kiinin kimiirgi kimiirar niisiimauugin.

7 Mi iiya kara Adi Komii siir Yai Win kibi aiir boinmimauuwa kimiir,
kara kimiiramin umiram bi sriigin umir kariir hauuwim ta kariir mii ai-
irsi. Mi kara hiriinan mi sriil karamae mi owin mi kara kimiir whinkinsiis
haiginiuwamin, kariir iingar nonkwo miriiyin miiyim, umir pi saiirsiya
mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowiyin yio ti hiriinan mii bi
miriigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim
kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miiyik bi tirkin, aniya?
8 Mi iiya kara iikam kimakar waraur nwowa mi mii ha miriiyin mi
iikamim Adi Komii siir piugana saiirim nu haimii Masedonia hirarim
kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyiuin kara simiir dimin
taeminim hinda whisariiyar priihaiwinkin. 9 Mi ta iiya, kara kimaka
waraur miriiya, kara nae digworaekwowam bidiyar mi hainguguwin.
Mi kara kimiiramin umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Niingaka.
Kariir nomiiyauim nu haimii Masedonia hiranim simar ini hauuni dimin
taeminim kara hainguguwim simiirin. Mi ti dimin taeminim biiyar tirim

mi ha nitiyokiyokiiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin mairgimairga nwo karam sim nwowim mi mhoiiya kara kimiiramin wi hiriinan swoki sriimimin tani. 10 Mi ta Krais siir yai kibiyim ti kariir kwoinau tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwowar boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamim, simiir nwirki ha bi boinkim, sima wi umir kariir hauuwi ta miiya kara miriiya simiir hir saiirsi. Niingaka. 11 Mi kima hiniin dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauuwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiramin nhami nhami naingwokwo rani.

12 Mi kara wi ti dimin taeminim biiya karar niki tirim wi simiirar swoki tirkripkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyieyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan dimin miiyik miiyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krima tiriyim simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaakninkii haiginiuwi. Mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasi iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hiniina boini, sima ti krima tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hiniina naingwowi, ti diminim kara tiri, yio wi hiniina niisiimauuwi, sima pi niksisaei. Mi ti simiir yaiyim yim wi naekak nwo rani. 13 Tiki kam hiriinanim yim Jisis Krais siirgisiir aposel kam tani yim sima niksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sima tiriyim yimbi pi niksisaei. Mi simiir yaigiyaiyim sima pi simiir wara boininkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi sima pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Krais siir aposel kam kiingikiinim simairgim. 14 Wi mouni haniin kipi siinkao simiirsiyin, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krima ina ninokninkinim, Setan siyairin siir kwoinin yipi kikintimdinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sima pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miiyikin siyairgin. 15 Mi krima hiniina ninokninkini, ti dimin hiniinim yim Setan siya tirkim mi krima wi mouni haniin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiyin. Yim sima Setan siya tirim, simiir tirkim mi simiir kwoinim yipi pi kikintimdinuwi mi sima pi iki iikami kwoinim sim kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sima iikam wadiekim sima dimin miiyik miiyik asi tiri. Simiirin hiriiyar kigninkin tirki. Mhoiiya Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyieyim sima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Iriig.

Mi iiya Pol siya Adi Komii siir mii aiir miriiyin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginiuim.

16 Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hiniin kipi naingwo kara inkam biyiekin. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam sriii, kima kariir dikiunam, kara ti inkam biyieyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. 17 Mi kara kimiirin wi Biiyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iiir hainan prapraskiyim inkam biyieyim sima boinim simiir hiriinan. 18 Mi ti iikam hiriinanim yipiki simiir inig imiirar hainaniyim ti dimin taeminim sima tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iriipi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. 19 Mi iikam kima ha naingwowi, wim kima ti dimin taeminim ti kam bibiyieyim ninokninkin karamaeyim sima boinim kimiir, kima simiiramin ini mairgimairga komiigakar nwowim, aniya? 20 Mi kima iikam imiiramin pa kiwakii, kimiir kwoin imiir

kiyaiyamin. Mi wim kima pi simiir yai imiirar mi wakaeyokna api iki iikamim yipiki maeyaua mii biyie miriiya saiir hir nwowim sima wakaeyokna apiya iki gavmani kamim simiir yaiyim saiir hiriinan. Mi kima simiir kiwakii, kimiir digworaekwo imiir haiyam mi wi simar digii. Sima kimiir kwoin imiirin niksisae yaiyim sima boiniyim mi kimiirin pi simar kiyaii. Mi sima pi simiir inig imiirar hainan praprasi mi kimiirin wi simar kigriraowi. Mi kimiir yaimwo whwonkamim wi sima nobrombropi. 21 Wim kima simiirin minam kiwawini, ti hiriinan dimin bibiyieyim kimiir tirim. An kara pi nididi, kimiirin ti hiriinan tirim.

Biiya krima kimaka waraurar niki owa, krima bidiyar mi ididim ti dimin hiriinanin sima tirin siir mi tirsiyin, iikam kimiirin. Mi iikamim ti dimin taeminim ti sima tirim simiiram naingwowi simiir inig imiir hainan praprasi mi an kara iriipi hiriinan, kariir inigin wi simakar mi inkin hainan praprasi. Mi tariinanin kara pi inkamin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan boini. Kara wi kariir inig iirar mi hainan prapraskii. 22 Mi ti kam hiriinanim ti hiriinan boinim, yim Isrelmi piugana Hibruana saiir iikam ima. Mi an kara iriipi hiriinan Isrel simiir piugana Hibru hirana saiirgisaiirar inkamkin iki simiir hiriinan. Yim sima ha boinkim yim sima brougae Ebraham waini yiinieyim simiir yiiniekim. Mi an kara iriipi hiriinan Ebraham siir yiinieyim simiirar yiiniekin. 23 Mi sima ha boinkim, sima Kraisni miiyan kamkim, aniya? Mi tapa kara kimiirin ini inkam whaowaeyin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan swoki boinki Krais siir dimin taeminim kara tiriyim kara bimbiuwi bi tirikin, iki sima tiriyim ini simiir haiburim. Karairgin miiyan inkam wadieyin simiir haiburin kara maeyaua mii biyie miriiya saiir hirin ii kasakasa bi nwokaigin. Sima iinokiinokin kariir kariira hiugrimkripkiikikainanaekim, iiyim kara namnanaeyim idip idip ini simiir haiburim. Mi idgiuni kam ima mi ipimpara kariir, ii kwiruwa kwisuwa rani mi iiyim naoni piu kingiin kara nwowim ini simiir imiir haiburim. Mi kima hiriiyar naingwowi kariir kouin ini sima ywowim, aniya? 24 Mi Isrel simiir gavmanin siir inkam komii komiiyim inigakim sima kariirin idip idipin iriiyara yonkwo mi idgiuni sima mi ipimparim kariir idip idipin kamnwir iuur iriiyar kwiiya iyop ipimpar. Dimusi rani, kara Krais siir boinmimauugin. 25 Mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima kariirin idip idipin kwoima yonkwo mi sima kariirin inar mi ipimparim idgiuni. Dimusi rani, kara Krais siir boinmimauugin. Mi iigwira sima kariirin siiyani mi kaiyimik mi kara pariiparii naowim. Mi siyaii aka kara ninkin okwomainaiinamim Solwara whii idopwoniya hir, idip idipin kwoima tir. Mi krima opar mi akiiyokiyokii. Mi ii kwoimim simiir ii kwira, opara kara nakiiyokiyokiiya niiya kwir mi nabieya kwir. 26 Mi ii whiekakim, kara ti siyiuim tiriir nitiyim mi hinda nami ikim simiir napyokiyokiigin. Mi ieyin opin ha niunaniyin mi kariirin pariiparii siya kaiyipripuwin. Mi kam bibiyieyim hii tauaeiyim, sima kariiram nagwoprakai kaokim. Kariir tioam mi kariir digworaekwo imiir tauae haiyam. Mi kariirgi kariir piugana Isrel saiir iikamim, sima kariiram tirkim kariir nipimparim mi kariir mi isomaowim. Mi iikamim Isrel simiir piugana saiir karamaeyim yim sima iriipi hiriinan kariir nipimparam mi tirkim. Mi iiya kara om hir nwowiyim iikamim simiir kwoinim pi kariir nipimparam mi nisomaowamar mi aingwowi. Mi iiya kara iki niimauin sai priiywokaeyamiyin inkamki nwo karamaeyin siir

mi owa, niimauan wraisuim kariirin sima mi piyimik aokiyim pariiparii. Mi iiya kara whii komii solwara saiir whii bopwokibopwoniya hir mi owa, kara pariiparii pa mi okwomainaiinamin. Mi iikam nhirim Krais siir nomiiyaunan nwonamim miiyim kara miriiyim sima tirbuwim pariiparii. 27 Kara miriinanaekiyin mi ini kariir iga iin imar ywokiyim wiir. Mi nii niiyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mi ii nhirim, kara mhiigar mi aokin mi naemin karamaeyar mi okin. Mi kara opmirsim bi mi kinsinkaigin mi ii whiekakim kara nae kiimii bi mi inkiuguna aekin. Mi opuda kariir hugiyim, kariir piua pi nopnopa, nounoua mi kini. Mi kara yiuis miiyikak bi nwokin kariir piu aiir sibgu higriniuwamin. 28 Mi ti dimin taeminim yipiki ha niisiimauuwim kara miriiyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sima sima rani. Ɨinokiinokin kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. 29 Mi iiya kariir nomiiyauim Krais siirim sima dimin biyie tiriyim mi kara simiirsiyin pi hikakar mi owi. Mi iiya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

30 Mi kara kariir inig iiirar swoki hainan praprasi ti dimin taeminim simiirsi mi mhoiiya kara kariir inigin wi minsi hainan praprasi, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir niisiimauuwim hiniin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin dimin whiruwaki bi tirbumbukin. 31 Adi Komiiyin yipiki Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Siya ina inokninkinin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miiyan inkam kibikin. 32 Biiya, iiya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iiir nidiyokiyokaiya saiir ano iiir kaoraraowim kariiram mi sima kariiramin hirar waikao. Mi kara hiriir namkiswo, kariirin wi sima pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir pi hiugripkiikikaiyin. 33 Kariirin wi simar pi hiugripkiikikaiyin, maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir. Mi kariir nomiiyauim, Krais siirim, kariirin kimidiniya nibni sima haigigi. Mi sima ha namim hiira yipiki om iiir hiuyokiyokaiya saiiram mi sima ti nib mwis haimii haimii whiiyim kimidiniya uridni yomboborugi mi kariirin ina yonkwo kiikiiraraokiyim nua hiriir. Mi ini karar yimbinaiinam budgiyin nua hiriir mi kara ina yiun iwiskiinamin. Mi kara ha haiburgigin mi ina yidamamin. Ɨriig.

12

Pol siya nhwo ha whinin mi siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yiisiimauu

1 Kara pi kariir inig iiirar swoki hainanprapras kripkaii. Kara ina ninoknkinkinin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi Adi Komii siya wi ha boini, krima wadiekim. Mi kara kimiirin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Krais siya niisiimauuim kariir pi simiir boinkii. 2 Biiya, biewi iuur whiiyim namkiyim mi taka iiya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mi kariirin siya hainanaiinam omin siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mi kara bi sibgu inoknkinkinkin, siya kariir haiyin mi kariir hainanaiinamin koua hiriir. Mi tari kariir piu sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti

niinaiinamin. Adi Komii sasar ninokninkini. 3 Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir piua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iskii. 4 Kara Adi Komii siir om hir nwowin mi ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin tani. Adi Komii siya pi kariir kigninkinki rani, simiir niisiisimauuim mi simiirin iikam kimiir boinmauuim. 5 Mi ti dimin taeminim yipiki kara kigim yim wadie imairgim. Mi kara wi kariir inig iiirar asi swoki hainanpraprasi: Dimusi rani, simiirsika. Mi kara hiniina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iiirin wi dimusi hainan prapras tani, wi ti digworaekwowim yipiki iikam imiir niisiimauuim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanpraprasi. Mi digworaekwo whiekakim kariirin sima tirbuim. Kara inkam paeprikab niingakin. Mi Adi Komii siya kirie komiigakin. 6 Mi kara kariir inig iiirin wi dimusi hainan praprasam naingwo rani, wi dimin taeminim yipiki kara niisiimauuim wi simiirsi hainan praprasi mi kara wi inkam biyie ha nwo rani. Karar kigim simiirin, kara simiirin niksisae rani. Mi kara kariir inig iiirar hainanim pi boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Niingaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi diminim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadieki piyasi owin, iyie? Miiyik rani.

7 Mi dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuim siir omanim yim wadieki wadie imairgim. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iiirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hiriinansi kiwakikin diminim kariir piua saiiram nikropkiyim, ma kariir nii haiginiuam mi ti hiriinankiniuwi kara wi kariir inig iiirar hainanpraprasnam naingwo rani. 8 Kara Adi Komii siiramin idip idipin kwoima srii mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginiu mi ti dimin biyieyin kariir piunau nwokaiyin yio ini siyar mi nhiinikriropkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim. 9 Kara siiramin idip idipin kwoima srii mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Niingaka. Kara siirin wi kiriir waraurank hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo karamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi iikamim simiir niisiimauu haiginiuwi. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin mairgimairga nwo karam nwo rani kara ini mairgimairgar nwowin. Mi ini kariir inig iiirar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyieyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir niisiimauugim kara kirieka rani. Mi Krais siir kirieya kariir mhii kwoinauin sasar nwokai. 10 Kara ina ninoknkinkinin ta saiirin, ti dimin taeminim kara tirim yim Krais siir inigin siir hainanpraprasikim mi kara mairgimairga nwo karam bi mi okin mi biyie bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biyie bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginiugim mi dimin biyieki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miiyik bi mi okin yim tiriiginim yim dimin komii rani. Kara mairgimairga nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninoknkinkinin iiya ti digworaekwowim sima nimbiyami kirie nwo karamae kara nwowi, kariirin wi Krais siyar whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi siir kirie aiir haii mi wi wadieyar swoki owi. Ɨriig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsiis haiginiuim sima Adi Komii siir siyiugi siyiu iiir sibgu apim

11 Kara, kanakanarin inkam biyienan boinkikin, kariir inig iiirar swoki
hainanpraprasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima
tirkin ti dimin iiir tirim. Dimusi rani, kima kariir inig iiir bi hainan-
prapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmauugim hiniin, kara
aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi wari aposel
kam nhirim yipiki kima boiniyim hiniin wadiekim, sima wi kariirin
dimin whirmin whirmin di swoki haiburi. 12 Ti dimin taeminim ti kara
tirim, kara kimaka biyie bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir
niisiimauugim hiniin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Mi dimin kirie
komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir niisiimauuim, yipiki
simiir kigim mouni haniin sima siinkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi
boinmimauuin mi kimiir mi iisiimauuin hiniin, Adi Komii siir kirieya ini
kanakar nwowa. 13 Mi Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki omom
omomim simiirim, sima ta yai aiir haiyim mi kara tari simiirin kara bi
hauugin? Kara kimiirin minam bi sriigikin kariirin kima kigriraowim mi
nae omaka minam. Niingaka. Mi kima ha naingwowi, ti siyiu hiriinanin
yio ini kara mi priitirin mi kara kimiiram sriii, kariirsi naingwobunam
mi ti dimin biyieyim kara tirim kimiir, kima simiirin wi hindarar ti
aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whinkinsiis haiginiuam
tiri. 14 Mi ya tariigina ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam,
kimiir kignakiyam. Mi kara wi kimiir iikamim simiir dimin whir swoki
priiyiksasae hai rani, kariir whinkinsiis haiginiuamin. Niingaka. Kara
kimiir dimin taemin imiir boriisopi. Kara ha naingwowi, iikam kima
Krais siirarar dwo iski. Dimin taeminim yinisisim ima bi haiigim mi
simiir yopii adim simiirin simiirsi bi kigriraowikim. Dimin taeminim
pi yopii ad ima haiyiskii mi yinisisimim simiirsiyin pi simar kigriraowi.
An kara ini kimiir adnan ywowin Krais siir dimin taeminim simiirsi
mi wim kima ini kariir yinisisimnan ywowim. Mi kara wi dimin whir
kimiir waraurank hai rani. Niingaka. 15 Kara mairgimairga komiiga ti
kariigi kariir umir imiirar mi igugusim kimiir whinkinsiis haiginiuam.
Mi kara wi pranae pranae mirii rani, wi karar naobugi iki iikamim simiir
kwoinbud imiir whinkinsiis haiginiuam. Kara kimiir whinkinsiisamin
pranae pranae naingwo rani. Mi ti hiriinan siyiu kibiyin kara tirin, kariir
digworaekwo imiir niugugusin kimiir yio siyiu wadieyairgin, aniya?

16 Mi kimiir iikam nhirim yim wi ha boini, ihi, kira kaimwowar boini.
Krima ina ninokninkinim, siya krimiir digworaekwo bi kaukiki haigin.
Mi Polin yio niksisaeyaki waiwiigin. Mi krimiir kwoinin siya kiyaigim mi
siir yaiyim krimiirin ini sima ikwowaisiikiyim, inkamin nae niimauan
wraisuim simam kiyau haigingigiyin simiir nobropam, ini siir hiriinan
ywowin. 17 Kima kariir boinmauugi, kara paniina tirkin, ha? Mi tari, ti
kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima? 18 Kara Taitas
siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi itim. Mi siya bidiyar mi
inkin itin ti siir nomiiyau nwirin, ti tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir
bidi yiksisaeyin mi kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim,
iyie? Niingaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyiuin siir
dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin whiruan
siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanim simiir sibgu aingwo omoki.

19 Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aiir mwaini mi kima wi
ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram, krima kimiir
kwoin imiir kiyaiyam kinankiugika mi kima wi ha niki aingwowim

krimiirin, krima wadiekim. Niingaka. Kariir nomiiyauim yipiki kara naingwokwonanaeiyim, krima ti kamim yipiki Krais siirim, Adi Komii siya ini krimiirar kigiyin ti dimin taeminim ti krima boinkiyim kimiir. Mi ti yaiyim ti krima winkiyim ta yokwo aiir, kimiir whinkinsiis haiginiuam, kima Adi Komii siirgisiir siyiu iiirarar dap iski. 20 Krima ta yokwowa kimiiramin whisarii bi winkika, ti simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaeikin. Kara pi boriisopi, mhoiiya kara niti, kimiir nini kigniyam mi kara wi ha kipi nini kigni, kima ti dimin taeminim kara boinkiyim kima wakaeyokna apam, kima simiir nap rani. Dimusi rani, wim kima wi ti dimin taeminim kara tiranim kimiir whinkinsiis haiginiuam wi simiiram naingwo rani. Kara minsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknanaei. Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka nomboin ii ae karamae nwowi mi yaii irika nwirika mi inii mi simiir piu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi iinibiiri mi yai bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin taeminim hindara mi priiboin priiboini, yaiyim iripa sibgu kitibmii boin karamae mi owi mi wim kima wi ti dimin taemin hiriinanim simiirar mi aingwo tibmii kiini. 21 Kara ha naingwowi, mhoiiya kara kimiir kignakiyam niti, kariirin wi Adi Komii siya tirkii, kimiir whwonkam ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara nhiinikriropknatnoudninkiigiyim wi simiirsi nouuboboini, iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim simiirin wi kara nhiinikriropkii. Dimusi rani, sima dimin bibiyie hiriinanim sima tirim, sima simiirsiyin naingwoyimiyok karamaekim. Sima ini dimin bibiyieyim, iikamim hii priinanae prinanaeiyim sima tirim simiir napikim. Simiir kwoinim ti hiriinan dimin ima bidi yikpitmaiyim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi ti iikam hiriinanim simiir kig rani. Iriig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

1 Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomiiyauwim simiir nikbumbuwi mi kima wi ti yaiyim yipiki Adi Komii siya boinim, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kiritmai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaakninkii haiginiugi. 2 Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biyie simiir iikam nhirim simaka tirim, pi simiir boinkii. Biiya kara kimaka waraurar niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yai ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiiya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rirmiiya nwowamin, yipiki dimin biyie tirin mi naingwoyimyok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyieyim kima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini. 3 Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kima wi haini ninokninkini kariirin Jisis Krais siyar boinkikin. Mi iiya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyieyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kima wi haini ninokninkini, siir kirieya kimaka waraur nwowa sapisap rani. Niingaka. Saeya komiiga. 4 Mi iiya Krais siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiiniya nirioninkinin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiiya yipiki siir

hidninsiin idwowin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Krais siya krima wi iripar haingiriyiu owi mi nim krima inkam kirie komiiyan tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi mhoiiya krima niti mi krima wi siir kirieya saiir niisiimauuwi iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

5 Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iyie? Niingaka, kima Krais siir yaiya kimiir kwoinau nwokaiya saiir wakaeyokna apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Krais siya kimiir kwoinau waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinau kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. 6 Kara hiriiyar naingwo tibmii kiini, kima ina ninokninkinim Krais Jisis siya krimiir kwoinau nwokaiyin. Krima iikamim yipiki niksisaeiyim sim tani. Niingaka. 7 Krima Adi Komii siiramin minam kwis boini, siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kima wi hiriinanki nwowi, iki dimin bibiyieyim simiir wakaeyokna apim. Krima siiramin ti dimin taemin hiriinanim simiiram bi sriigikin mi iki iikamim pa nwoki aingwowim, krima inkam wadiekim. Niingaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krima ini yikiigiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krima ha naingwowi, wari kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap iski. 8 Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krima wi ta yaimwokiyaimwowa saiir dimin sim whir swoki kinkrip rani. Krima whinkinsiis haiginiuwanin diminin whirkiwhiruwairgin ya yaimwokiyaimwo aeya. 9 Mi kima Krais siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir hiriinan mi krima wi mairgimairga nwo rani, krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin bibiyieyim sima napiyim simiir nonkwobumbuninkiniya saiir niisiimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwowi, krima ini inig karamae ywowim yio ti hiriinan mi owiyim, yi ini mi owin. Ɨinokiinokin krima Adi Komii siiramar sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan. 10 Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiginiugin, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi hiriinankiniuwi, biiyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iiya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiiya kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tirni rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiuwi. Mi kima wi wadieki wadie nwoki owim.

11 Ti kariir nomiiyauwim, krimiir yaiyim ini dig ywokiyim mi krima kimiirin pi hindara nokboinmamairgii. Kima dimin bibiyieyim simiirin digiumii haimriiyiugig mi kima dimin miiyikim simiiraramar dinmiininkin iski. Ɨrni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin krimiiram naingwokwo nanaeiyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa krima nongwomamair aeyam siya wi kimakar nwowi iinokiinokin. 12 Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni nwirni dikboinmamair mi iin min dinan ininkwo aninkwo.

13 Mi Adi Komii krimiir Wanin siir piugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamairgikin. 14 Kara hiniina naingwowi, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya kimiiram nwoki aingwobumbuwim. Mi Adi Komii siya wi kimiiramar nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii

siir naeyɨuɨn siya wɨ kɨmakar nwowi, kɨmiir kwoɨnau waraur kɨmiir nomiiyaunan. Ɨriig.

GALESIA

Pol siya ta yokwowa iikamim yipiki naingwo tibmiiyim nu haimii Galesia hiranim simiiram winkikin. Pol siya simaka hir nwokin. Pol siya Adi Komii siir yaiya omisisimim nu haimii Galesia hiranim simiir boinmimauugin. Mi nhirim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Jisis siiram. Mi mhoiiya Judami kam nhirim ha nitim mi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima ini boini sima siyiupai siyiupaiyim Moseski wingikim simiir sibgu onkworinim mi kamim simiir miois imiirin pi kitiyopnimnir haiyim mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii saika nwoki amasukikinim. Mi mhoiiya Pol siya hiriinan wakaeyin mi siya ta yokwowa ha win hauugikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkiyam. Adi Komii siya iikam imiirin Jisis siiram naingwo tibmiiya inigak saiirsi arar nwowaiginiuwikin. Ɨriig.

1 Kara Polkin, kara ta yokwowa kimiiram winkika kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Kariirin ta mii aiir miriiyamin nuan inkam nwirki bi nokmwin okwo haiginiugin. Niingaka. Mi Jisis siya mi Adi Komiiyin, ti inkamin yipikin Jisisni hidninsiin idwowin ieyankin kariirin sowa nokmwin okwohaiginiugin ta mii aiir miriiyam. 2 Mi nomiiyauim naingwo tibmiiyim yipiki kanakar nwowim, krima whiekakarin kimiir nokboinmamairgii iikamim Jisis Krais siirim naingwo tibmii kiiniyim nu haimii Galesia warauranim.

3 Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biiyan Inkam Komii ikin Jisis Krais kimiirin wi sowa hauuwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair aeyam.

4 Jisis Krais siya krimiir Adin siir yai aiirar wakaeyokna miriigin mi siya kwoin whirua asi nwokin krimiir dimin bibiyieyim simiirsi naowim ti siyiu bibiyieyim ti nuin siir tiranim taka ii aiir nwowim simiirsi nanmaiwarkainam. 5 Mi dimusi rani, Adi Komii siya ti hiriinan krimiirsi tirkin, krima siir inig iiir nwoki hainanyokiyokiikaemi iinokiinokin. Ɨhi, yai kaimwowairga. Ɨriig. 6 Kariir piua ini warar yopaigiya dimusi rani, kima Adi Komii siir bidi haiburgigim yipiki biiya kimiir kwoin imiir niki kiyaiyin dimin kibiyin Krais siya priidiraerarkiyin kimiir biiya iiya siya naonama. Mi tariinanin kima siir yai kibi kibiyim yim biri kimiminkikim simiirin bidi haiburgigim mi kima ini iki yai nhirim kima ha naingwowiyim yim wadiekim mi kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim ini simiiram ninmiininkinkripkaiyim. 7 Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, yaeya yai kibi nhir karamaeka yipiki wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Niingaka. Ɨni ta sasar ywowiskiya ta karar boinmauuwa. Kara ti dimin taemin hiriinanim simiir asi boini. Dimusi rani, kam bibiyie nhirim kimiir kwoinim sima pridaiginiugim mi sima minam naingwokim Krais siir yai kibiya nanmaiwarkainaeiya saiirin sima ninkpitkiyim yai biyie nimbiyamam. 8 Mi krima mi Adi Komii siir paekwosim ieya krimar niti mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauunii mi ti yaiyim biiya krima boinmimauuim simiir hiriinan boinmimauu karam nwowi, yaeya yai nini boinmimauunii mi yipiki ti hiriinan tiri, kara ha naingwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii mi simiirin wi paeya nikropki. 9 Krima ti dimin taeminim simiirin bidiyar iki boinmimauuim mi tariinanin krima

ini simiirar swoki boinmimauuim. Mi ti iikamim yipiki kimiirim nitim mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauuniyim mi ti yaiyim biiya kima wakaeyim kariir kwoin komiiyin ha naingwowi Adi Komii siya simiirin wi dimin biyie tir haiginiuwi paeya nikropkiyam simiirin.

10 Mi kima hiriiyar naingwowi ti dimin taeminim kara winkiyim mi kara boinki ikim mi iikamim wi mairgimairga kanaka nwowi. Niingaka. Kara simiirin minam boinkikin, Adi Komii siya wi mairgimairga kanakar nwoki owim. Mi kara ti dimin taeminim simiirin inkamaramar tirkiswo mi inkamim mairgimairga kanaka ha nwokiswo mi kara simiirin wi inkamaramar pi tirin wi Krais siir mii kigna miriiyan inkam kiin di nwowi. Ɨriig.

Pol siya hiniina niisiimauugin ta aposel miiya siya miriiya inkami hindanki bi nitka.

11 Ti kariir nomiiyauim, kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim ta Krais siir Yai Win Kibi aiirin ta kara nanaakninkii haiginiuwa kimiir biiya, ya ta yaiya inkami kwoin airga bi priinaingwo boinkika. Niingaka. 12 Ti yai imiirin kariirin inkam nwirki bi boinmauugin mi inkam nwirki bi mi iisiimauugin simiirin. Niingaka. Yio Jisis Krais siya siyairgin kariir nanaakninki haiginiuwin ti yai imiirin yaeya siyiu whirni.

13 Tiki yaiyim yim yai kaimwokim. Dimusi rani, kima bidiyar wakaeyim dimin bibiyieyim kara tirim biiya iiya kara dimin taeminim Judami iikamim sima tirim simiir napin kara dimin bibiyie kasa bi tirkin iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiirin. Mi kara hiniina naingwokin simiirin hiriiyar donkwobumbuninkin iuguski. 14 Mi kariir iripa yaioyieya saiir kouwin ini kara ywowin ti yaiyim Juda iikam krima napiyim simiirin. Dimusi rani, kara bidiyar sibgu wakaeyokna apin dimin taeminim krimiir brougae wanwiyaeyim sima tirim iiya Adi Komii siir boiniyim Adi Komii siya big nasmirwaiya simaka nwowam.

15 Mi Adi Komiiyin iiya kara kariir yopiini mhiinau hirar niki okaiyin siya kariirin saiirar nimbingikin. Mi mhoiiya siya kariirin ha sibgu grabaiginiuwin mi siya kariirin ina boinkiyin, kira kariir mii aiir mirii. 16 Mi siya kariirin hiriirnan boinkiyin, mi siya kariirin ina yiisiimauuin siir yinisim iiirin mi kara wi ti yai kibi kibiyim Krais siirim wi simiir asi boinmimauuwi iki iikamim yipiki Juda iikam tani simiir piugananim simiir. Mi ta ii aiirarin kariirin Adi Komii siya yiisiimauu yipiki siir yinisim iiirin, kara ti dimin iiiramin inkam nwirniyam bi sriigin kariirin siya boinmauuim. Niingaka. 17 Mi kara om komii Jerusalema hiriir bi mi amkin kamim yipiki biiya Adi Komii siya nimbinim biigi bii aposel inkam nwowam simiiram simiir nini sriinakiyam mi kariirin sima boinmauugiyim ti dimin imiirin. Mi biri kimiminkikin kara ina yam-sauwin nu komii Arebia hiriir om siiyin apa iikam kwisuwaki nwowiyin siir. Mi mhoiiya kara ini om komii Damaskas hiriiyar swoki amin. 18 Mi mhoiiyan biewi whoimim ha namkiyim mi kara kimidiniya om komii Jerusalem hiriir yam mi kara kimidiniya Pita siir kig yipiki kara nini owouwin mi kara nini boiniuwin iiyim iuur iriiyar. 19 Kara aposel inkam nwir bi swoki kigmiminkin kara Jems siirarar kig Biiyan Inkam Komii Krais siir nomousimin kara ti inkam iiirarar kigin. 20 Mi ti dimin taeminim ti kara winkiyim yim yai kaimwo imairgim Adi Komii siya ina ninokninkinin kara kimiir niksisae rani.

21 Mi ta kara nama om komii Jerusalema hiriir saiir mhoiiyan kara hir ha haiburgigin mi kara kimidiniya nu maeyauim Siria, Silisia sowiirim simiir hiriir yam. 22 Mi taka iiya, iikamim Jisis Krais siir piugana saiirim nu haimii Judia hiranim sima kariir bi kigim mi kariir bi mi kigsibgim. Sima yaiyim kam ima boinim kariir hiniin simiirarar wakaei, 23 inkamin yipiki krimiir nipimparin mi krimiir nigbumbuwin mi krimiir nisomsomaowin tariinanin siya ini Yai Win Kibiya Krais siira ini saiir boinmimauuwin yipiki siya tirbuwam niki tira. 24 Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya tirim kariir simiir wakaeyim mi sima kimidiniya siir inig iiir hainanki. Friig.

2

Aposel nhirim sima kwoin whirua Pol saika nwokikim

1 Mi biewii iuur whiiyim namkiyim simiir mhoiiyan, kara kimidiniya Banabas saikar yam om komii Jerusalema hiriirin. Mi kara Taitas siirin warar yinkin ikiunam mi siya kimidiniya kriraka yinkin am. 2 Kara hiriirin whisarii bi namkin kariirin Adi Komii siya niisiimauugin mi siya kariirin minam naingwokin kara hiriir namim. Mi kara hiriirin ha namin mi iikamim hapairanim simiirin ina boinmimauuwamin ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwiya iki iikamim hinda tindanim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiir mi kara iikam whiekakim simiirar bi boinmimauu irkakim. Kara kamim Adi Komii siir piugana saiirim hapairanim simiir bii nwowiyim simiirar boinmimauugin. Kara minam naingwokin sima ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwa iki iikam nhirim sim, wi sima nwoki anaaninkii haiginiuwim. Kara minsi nididgin dimin taeminim biiya kara tirim simiirsi mi ti tariinan kara mi tirim yim wi naekak nwo rani. 3 Taitasin ti inkamin yipiki kanaka namin hiriir, yio Grikan inkamkin siya Judami piugana saiir tani mi nim krima kimidiniya ha boin sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirim mi Juda hapairan inkam komii komiiyim naingwo tibmiiyim sima siir miois aiir kitiyopnir haiyam ini boriisopim Juda simiir inkamnan nwowam mi siya wi simaka iripa nwoki owim. Niingaka. 4 Mi nim krima ti kamim ti dimin iiirin hiriinan dimusi bi boinkikim kam nhirim yipiki yaimwoni boin karamae nwowiyim sima krimiir nomiiyau nwokim mi sima Krais siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apkim, yim sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirkim. Mi ti kamim krimaka nini oniyim krima bi ninokninkinkim diminin sima napiyin. Mi sima kamim dimin taemin nini kigninprionakiiyim sim haniin nwokim dimin taemin kibi kibiyim Krais siirim rirmiiya krima naingwo tibmii apiyim simiir. Krima tariinanin Moses siir siyiu komii iiir nwo rani mi krimiirin wi siya nanmaiwarkaina rani, yipiki biiya Juda iikamim sima napin. Dimusi rani, krima mi Krais Jisis siya, krima ini nwiruwar ywowiskiyim. Mi ti inkamin krimiir kiyaiyam minin krima Mosesni siyiuin biiyanin siir napim nim wi inkamin maeyauwa mil biyie miriiya sae nwokaiyin wi si hiniin pi ywowin. 5 Mi krima simiir yaimirsim kwir bi swoki wakaeyokna apmiminkim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yaiya kimiir wokmai-haiginiuwana saiirin sibgu kigriraowi mi kima wi ta hiriinan saiirsi nwowi iki yai bibiyieyim simiir wakaeyokna apim.

6 Mi ti kamim hapairanim yipiki inig komii komiigakim mi iki iikam nhirim Adi Komii siir piugananim sim kigriraowiyim mi an kara ha

naingwowi ti inkam komii komiiyim sima mi owa ya kariir whwonkam idan ya dimin komii rani. Dimusi rani, Adi Komii siir whwonkam idan iikam whiekakim ini hirii hiriinankinar nwoswowim. Mi kamim yipiki simiir inigim komii nwowim, sima kariirin yaeya yai boinmauuwam bi swoki boinmauugim ti yaiyim kara boinmimauuwanim simiirin. 7 Mi sima hiriiyar yinokninkin Adi Komii siya kariirin yai miiyik miiyik imiirar hauugin mi siya kariirin ha nimbingiyin mi ina yikropkiyin mi kara ina boinmimauuwamin siir yai imiirin iki iikamim Juda iikam tani simiir piuganim simiir iikam imiir, Adi Komii siya mi imbingiya Pita siir saiir hiriinan, Yai Win Kibiya Krais siira saiir boinmimauuwam iki iikamim Judami piuganim simiirim simiir. 8 Adi Komii siya Pita siir whinkinsiis haiginiugin siir yai kibi aiir boinmimauuwam iki iikamim Judamiyim simiir. Ta Pita siir siya whinkinsiis haiginiuwa biiya saiir hiriinan. Mi sima bidiyar yinokninkinim kariirin Adi Komii siya nimbingin mi siyar whinkinsiis haiginiugin siir yai kibi aiir boinmimauuwam iki iikamim Juda iikam tani simiir piugana saiir iikam imiir. 9 Mi sima ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin kariir siir ninokninkinkiyin ti siya nimbingiyin kariir siir yai kibi aiir boinmimauuwam mi inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana saiirim om komii Jerusalem hiranim, Jems, Kaiapas, mi Jon, sima kimidiniya iin Banabas mi kara kririir yonkwo mi ta iin sima nonkwowa kririir ya min nisiimauuga sima wadie bidi ywokiyim krira ta Adi Komii siir yaiya saiirin hiriiyar boinmimauuyokiyokiiyamim iki iikamim nu haimii Judia hir nwowim simiir. 10 Sima kririirin ti dimin whiruwan siirarar boinkikin. Sima minam naingwokim krira hiniina naingwowi krira umir simiir iikam paeprikabim nu haimii Judia hiranim simiiram hauugiyim. Mi ti diminim kara tiram naingwowim kara simiirin bidiyar tirim. Iriig.

Pol siya dimin biyieyim Pita siya tirim om Antiok simiir boininkiigin

11 Krima iripar miriigim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim mi mhoiiya Pita siya om Antiok hir nini kignakiyin hiran iikam imiir mi kara siirin siir whwonkam idar yik. Dimusi rani, siya ti dimin biyie whirin siir tirkin. 12 Kara siirin io whisarii bi nwokin ti dimin whiruwan siya tirin siirsika. Biiya kam nhirim Jems siya nikropkiyim om Antioka tiriir nitam, Pita siya biiya iikamim Juda iikam tani nae simaka nidwokai aekin. Mi mhoiiya ti kamim Jems siya nikropkiyim ina yimbiniyim om Antioka hiriir mi Pita siya iikamim yipiki Juda iikamim simiir piugana saiir karamaeyim simiirin ina haiburgigim. Dimusi rani, siya pi nididgin ti kamim yipikim om komii Jerusalem hiranim yipiki Mosesni yaiyim biiyanim sim napiyim yipiki ha boinim kamim Adi Komiini siyiu napiyim simiir mioisim yim kitiyopnimnir hai mi ti inkamin siirin io siya yo. Dimusi rani, ta nae siya naeya simaka saiirsika. 13 Mi Judami piugana saiir iikam nhirim yim ta ii aiirin nae Juda iikam tani simiir piugana saiir iikamim nae simaka naeyim mi ini ta ii aiirar yadigniyin. Mi sima ti iikamim simiirin Pita saika hirar ywoki mi Banabas siya hiriinan kigin mi siya ini hiriinan siyiu biyie iirar mi apin mi siirin iriipi hiriinan iki iikam nhirim simaka hirar mi okmwin ogig. 14 Mi kara simiirin hiriinan ninokninkinin sima Adi Komii siir yai kibi aiir sibgu ap rani mi kara Pita siirin ti iikam whiekakim simiir whwonkam idar boin, ni kira Judami piugana saiir inkamkin mi ni kira dimin taeminim Judami piugana sima tiriyim simiir

dap. Mɨ kira ɨni dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir pɨuganan iikamɨm sɨma tɨriyɨm ɨni sɨmiir napɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ kira iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir dimusi boɨnmɨmauuwi, sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaeiyam mɨ sɨma wɨ dimɨn taemɨnɨm Judami pɨugana saiir iikam ɨma napiyɨm wɨ sɨmiir nwokɨ apɨm, ha? Mɨ ni kɨrarɨn tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir bɨ napkɨn! Mɨ ni kira pɨ nɨdidgɨn Jemsni kamɨm yɨpɨkɨ kɨriir nɨnɨ boɨniyɨm sɨmiirsi. Ɨriig.

Mɨ yɨpɨkɨ Jisɨs siir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apiyɨm wɨ iikam bɨmbɨuwii nwo rani mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei

15 Mɨ nɨm krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ krɨmiir yopiiyɨm krɨmiirɨn Judami pɨugana saiir naokainam nɨm krɨma ɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨma hɨnɨɨn tani Juda iikam tani sɨmiir pɨugana sae karamae rani, yɨpɨkɨ ha dapiyɨm iikam bibiyɨe yɨpɨkɨ Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm. 16 Mɨ nɨm krɨma Juda yɨɨnɨeyɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Adi siya ha bɨ boɨnkɨn iikamɨm wadɨe nwowiyɨm yɨm dimugɨ nwo rani, yɨm sɨma Mosesni siyɨuɨm sɨm napkɨm. Nɨɨngaka. Dimusi rani, sɨma Jisɨs Kraisni wakaeyokna apkɨm. Krɨma Jisɨs Krais siirarar wakaeyokna apkɨm mɨ Adi Komii siya wɨ kwoɨn ara asi naɨngwowi krɨmiirɨn wadɨe. Mɨ krɨma Mosesni siyɨuɨn siir siyɨuɨm sɨm napkɨswo mɨ nɨm wɨ wadɨe di ywowi. Adi Komii siya ha bɨ boɨnkɨn, ɨnkam nwɨrkɨ wadɨekɨn Moses siir siyɨu komii ɨiir bɨdi sɨbgu apɨm. Nɨɨngaka. 17 Mɨ krɨma ha naɨngwowi Adi Komii siya krɨmiirɨn ha boɨnkɨn krɨma wadɨekɨm. Dimusi rani, krɨma Krais siir wakaeyokna apkɨm mɨ mhoɨiya krɨma ha wakaei Adi Komii siya ɨni ha boɨnɨn krɨma Moses siir siyɨu komii ɨiir dap mɨ wɨ siya nwokɨ grabaigɨnɨuwɨm mɨ yɨo tɨ kwoɨn hɨnɨɨnɨn yɨo mɨiyɨk rani. Mɨ krɨma Moses siir siyɨu komii ɨiir nikwowaisii mɨ Krais siiramɨn ha nɨnmɨinɨnkɨnami krɨmiir grabaigɨnɨuwam mɨ tɨriigɨnɨn yɨo wɨ hɨnɨɨna nɨisɨimauuwi, Krais siya krɨmiirɨn dimɨn biyɨe bɨdi tɨrhaigɨnɨuwɨn mɨ krɨmiirɨn siya bɨdi tɨrkiyɨm dimɨn biyɨe tɨramɨn. Ana tɨ yaiyɨm kaimwokɨm, aniya? Nɨɨngaka. Krais siya dimɨn taemɨnɨm krɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir bɨ tɨrbuwikɨn siya krɨmiirɨn mɨnanar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwikɨn krɨma Adi Komii siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm. 18 Mɨ ta bɨiya kara haimrɨiyɨugiga Moses siir siyɨu komii ɨiir saeya kaimwokɨ nɨuwi mɨ mhoɨiya kara ha swokɨ ami siiram mɨ ha naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ kariirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae siya nwowaigɨnɨuwi Adi Komii siir whwonkam ɨdan mɨ iikamɨm sɨma wa swokɨ ɨnokɨnkɨnkii, kara sɨmiir bɨdiyar ikɨ ɨisɨimauuwɨn tɨ siyɨu hɨriinanɨn mɨ an tari dimɨn biyɨekɨbiyɨe ɨiirar tɨrkɨn. 19 Bɨiya kara mɨinan mɨrii nanaekɨn Moses siir siyɨu komii ɨiir napamɨn, kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn kara ɨnkam biyɨe nwokɨn mɨ kariirɨn kɨmɨdiniya Adi Komii siya yonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨu mɨ ta hɨriinan saiirsika kara asi naokɨn. Mɨ kariir ɨgsopa Krais siya asi nonkwokairinanaowidgɨn mɨ siirɨn Adi Komii siya yonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨu mɨ siya ha naonamkɨn paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir. Mɨ tariinanɨn kariir kwoɨnɨn Moses siir siyɨu ɨiir napam naɨngwo rani mɨ ta hɨriinana kara ɨnkam mɨiyɨk Adi Komii siir whwonkam ɨdan wɨ saiirsi nwo rani. Nɨɨngaka. Mɨ tariinanɨn kara ɨni rɨrmiiya ywokiyɨn Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨn. 20 Whɨsarii rani, Krais siya bɨdi yaowɨn mɨ tɨ siyɨuɨm bɨiyanɨm kara sɨmiir nap rani, yɨm bɨdi dɨgiyɨm. Mɨ tariinanɨn dimɨn taemɨnɨm kara tɨriyɨm kara kariir kwoɨnaɨrgar naɨngwo dɨrɨraerar tani. Nɨɨngaka. Kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii mɨ

kara siiram naingwokwonanaei yipiki kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin kwoin whirua Adi Komii saika nwowim. Mi ti diminim ti tariinan kara tirim kara Adi Komii siir yinisimin Jisis yipikin kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin kariir whinkinsiis haiginiuwam siir kirieni tirkin. 21 Kara ti dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirkiyim hinda whisarii priiywokaiyamam bi tirkim. Mi kara simiirin wi digiumii haigingig rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya iikam imiirin ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apkim biiya Moseski si hauugiyim iikamim sim mi Krais siya wi di yiti. Moses siir siyiu komiiyin yio wi Adi Komii siir di tiri, krimiir boinam hiniin, krima dimin whirki bi kimbugim. Krais siya whisarii bi naokin siya bwamkakin siya asi naokin. Krais sasairgin Adi Komii siir tiri, krimiirin siya hiniin boinam krimiirin dimin whirkin bi kimbugim yio biiyan siyiu komiiyin si rani. Niingaka. Ɨriig.

3

Kimiirin wi piki hiniin dimin iki nwowaiginiuwi wadie nwowamin Moses siir yai ima iyie? Krais siir yai ima.

1 Kima iikamim Galesianim kima iikam paipai rani! Mi kima iki kam nhirim simiir dimuam kigninkinkim kimiir kwoin imiir kiyaiyamin. Mi kima Krais siir yai kibi kibiyim simiir bi wakaeyokna apkim, aniya? Krima kimiirin bidiyar iki boinmauuwim idowiiyar kima kigni haniin ta siya naonama paeyin hiiniya nirioninkinin si. 2 Kara kimiiramin pi dimin whiruan siiraramar sriii. Kima Adi Komii siir naeyiuin siirin paniin paniina haii? Mi kima siirin ti dimin taeminim Moses siir siyiu komii ieya boinim simiir wakaeyokna apim mi ha haigin, aniya? Iyie? Mi tari kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim yipiki biiya kima wakaeyim? Kaimwokikaimwowim yim ini Krais siir yaiyim sima simar ywowiskiyim. 3 Mi tariinanin kima biyie paniin paniina nwokim? Adi Komii siir naeyiuin kimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi kimiir kwoinim siya kiyaigim mi kima biigi biiyin Krais siir yai kibi kibi imiiramin ha wakaeyokna apkim. Mi tariinanin kima ha naingwowi kima siir dimin taemin kibi kibiyim simiiramin ina sibgu apkripkaiyim kimiir kirieniyar mi kimiir kiuim ini kirieya nwokripkaiyim, aniya? Niingaka. 4 Mi ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin yio dimin komii rani. Niingaka. Yio dimin komiigikomii ieyairgin. 5 Mi Adi Komii siya siir naeyiuin kimiir dimusi hauugikin dimin kirie komii komii kimiir iikamim simiir iingar nonkwo diriraerarim? Siya ti hiriinan dimusi bi tirkin kima yaiyim biiya Moseski si boinmimauuwim simiir wakaeyokna apkim, iyie? Mi tari minsika, kima Krais siir yaiyim yipiki kima wakaeyim simiir warar mi wakaeyokna apkim? Yim tiriiginim yim Krais siirarairgim.

6 Krima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyim biiya profet kamim sim winkiyim sima ti hiniina winboinkikim, Ebraham siya yaiyim Adi Komii siya boinkiyim siir simiir wakaeyin mi siya ti hiniina boinki, Adi Komii siir yaiyim yim kaimwowairgim mi siya boinim siya simiirin wa tiri. Ebraham siya ti hiriinan naingwokin mi siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siiramin mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya hiniina asi boinkin siya dimin whirkin bi kimbugin. 7 Kima

ti hiriinan siyiu kaimwowin ti kwaboinamin siir dinokninkin. Iikamim yipiki iinokiinok Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiniyim mi sima dimin taeminim siya boiniyim simiirin ha tiri, sima simairgim Ebraham siirgisiir yinieyim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siiram naingwokim Ebraham siya boina siir saiir hiriinan. 8 Adi Komii siya iikamim Juda iikam tani simiirin bidi bidiniyar ninokninkinkin sima wi simbi naingwo tibmii Yai Win Kibi aiiram mi sima wi wadie simbi nwowi. Dimusi rani, simiir kwoinim aowa aowa hiniina naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Mi ta hiriinan saiirsika siya biiya Ebraham siir asi boinkin siir yai kibiyim yipiki wi mhoiiya nimbiyami mi yipiki siya siirin hiniina boinin, mhoiiya kiriirsiyin kara iki iikam whiekakim iki omom omomim simiirin wi yapayapa tirhaiginiuwi kiriir kirieni. Ebraham siya ti yai imiiram naingwo tibmii kiingin mi siya ti hiniin asi boinkikin, Adi Komii siya wi ti hiniina tiri. Mi Adi Komii siya hiniin asi boinkin siya dimin whirki bi kimbugin. 9 Mi yipiki hiniina naingwowi Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugim ta biiya siya boina Ebrahamni, Ebraham siya dimin whirki bi kimbugin.

10 Mi iikamim yipiki ti yaiyim Moseski si winkiyim biiya simiirar napkripkaii mi Adi Komii siya wi io simiir nwowi mi simiirin wi siya tioidwomaii. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim Yokwo Komii saeya boinkiyim ti hiniin, iikamim yipiki ti yaiyim biiya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni simiir wakaeyokna api ti yokwonau hir nwokaiyim sima simiirin hiriiyar wakaeyokna apswo mi hiriinan tir karamae nwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. 11 Mi yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwokaiyim yim ti hiniina boinkim, iikamim yipiki ha naingwowim Adi Komii siya diminin siya boinin siirin wa tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugim mi sima wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Mi tariinanin krima ina ninokninkinim Adi Komii siya wi inkamin Mosesni siyiu komiiyin biiya Adi Komiikin si hauuwin siir wakaeyokna apim wi saiirsi nikiu rani, siirin hiniin dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. 12 Mi siyiuin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio saika bi namasugin. Niingaka. Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii hir nwowim yim ti hiniina boinkim, ti iikamim yipiki Mosesni yaiyim sim wakaeyokna apim, sima simiirar wakaeyokna apkripkaii mi ta hiriinan saiirsika sima wi hiriinan asi nwoyokiyokiii Adi Komii saikan.

13 Krimiir igsopa Krais siyar yokwokairinanaowid mi siya miiyiknan bi nwokin mi siya ha naonamkin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi whinkinsiis haiginiugin krima Moses siir siyiu komiini yaiyim simiir haiburgigim yipiki Moses siir yai ima boinim krimiir nonkwobum-buninkinam. Adi Komii siir yaiya ta hiniina boinka, inkam nwirin yipiki inkam nhirkim nisomaowi mi paeyin hiiiniya nirioninkinin si ninkin irinugii, yio tiriiginin yio min niisiimauugin siirin Adi Komii siya bidi yimbingiyin nonkwobumbuninkinamin. 14 Mi Adi Komii siya Krais siirin minam tirkin siya biyie nwowim mi pi naowim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim yipiki biiya Adi Komii siya boinkiyim Ebrahamni dimin kibi kibiyim, yim Jisis Krais siirgisiirgim yim wi iikam imiiram niti yim wi Juda iikamim simiiram nit rani. Krais siya ti dimin hiriinanin siir asi tirkin mi krima iikamim wi siir naeyiu iiir nwoki haiyim yipiki biiya

siya boingigin siirin wi siya nikropkii mi krima ti hiriinanar naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Ɨriig.

Mi yaiyim yipiki Adi Komii siya hauugiyim Mosesni yim ti yaiyim Ebrahamni siya hauugiyim simiir maeyau aiir bi kisina onawidgim

15 Ti kariir nomiiyauim, tiriigininin yio krimiir siyiu ieya. Mi inkam nwiso sowa diriyar boinkii diminin sowa tiranin siir mi sowa siirin ha winkii gavmani yokwowa saiir mi mhoiiya wi inkam nwirki swoki kisina haigin tani ti yaiyim sowa winkiyim yim wi hiriiyar nwowi ti sowa winkiyim biiya simiir hiriinan. 16 Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siya Ebraham siir kitibmii boinkikin mi siir prinou ikim. Mi Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii hir nwowim yim siir yiinieyim simiir wara bi boinkin mi simiir hoimgak bi mi imbingin. Niingaka. Yim siir yinisim nwiruwan siirarar nimbingin mi ti yinisim nwiruwan yio Krais siyairgin. 17 Kara ha naingwowi kima ti diminin siir dimin mwokimwowin siir dinokninkin. Biiya Adi Komii siya Ebraham siir kitibmii boinkikin yipiki siya tirana. Mi biewii 430yim ha namkiyim mi Adi Komii siya siir siyiu komiiyin Moses siir hauu. Mi yaiyim wi swoki iinak rani, ti Adi Komii siya nimbingiyim mi siya boinmimauugiyim Ebrahamni mi sima wi hinda priiywokaeyam tani. Niingaka. Yim wi hiriiyar nwoyokiyokiiyami. 18 Mi krima ti yaiyim Adi Komiiki hauuwim Mosesni simiir wakaeyokna api mi krima dimin kibi kibiyim Adi Komii siya nimbinim simiirin ha haii mi tari ta kitibmii boina Adi Komii siya kitibmii boina Ebrahamnaka ya wi naekak nwo rani mi tariigina ya kaimwo rani. Mi krima ti dimin kibi kibiyim siya nimbingiyim simiirin wa haii. Dimusi rani, nimbina yipiki Adi Komii siya nimbingiya Ebrahamni saiirsika, Mosesniya saiirsi rani.

19 Mi ti yaiyim Adi Komii siya Mosesni dimusi hauugin? Adi Komii siya ti yaiyim iikam imiirin minam hauugin krimiirin hiniina niisiimauuwim ti diminin krima tiriyin yio miiyik rani, yio ini biyie ywowin. Mi Moses siir yaiyim yim ini krimiirar niki kigrirao kripkaiyim mi wi Ebraham siir yiinie ieyar nitbudgii yipiki biiya Adi Komii siya boinin inkamin. Adi Komii siya siir yaiyim siir paekwosim imiir boinkikin mi yim sima simiirin Moses siir boinmauu. Mi inkam nwiruwan Adi Komii siya mi iikam ikim simiir bopwowar nwowiskiyin siyairgin mi siir yaiyim siya pi simiir boinkii mi yim sima pi kwoin whiruwar mi okii simiir tiramin. 20 Mi Ebraham siirin yio Adi Komii sikisiyar boinkikin ti nimbinim siya tiranim siir. Mi ya ta iiya ya bopwonau nwowan inkam karamaeka simiir bopwonau nokwokairiowam Ebraham siir tiram kwoin whirua siya nwokiyam ti dimin iiiram. Adi Komii siya ti hiniina boinkikin siya wi hindara priitirkii ti siya boinim simiirin. Mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni ya ini ti yaiyim Adi Komii siya hauuwim Mosesni ini simiir kou ywowa.

Moses siir siyiu komiiyin siya siyairgin krimiir kigriraowiyin krimiir nikiunamam Adi Komii siir kingiin hiriir namam

21 Dimuga? Mi ti yaiyim yipiki Moseski si hauuwim iikamim sim mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni sima bidi yikripa? Niingaka. Mi yai kibigi nwokiswo ya iikam imiirin wi saeyar pi whinkinsiis haiginiuwin iripa Adi Komii saika nwowam mi Adi Komii siya wi ha pi boinin ti iikamim yim iikam wadiekim. Dimusi rani, sima ti yai kibi imiir wakaeyokna apkim mi sima wi hiriinan nwo rani. 22 Adi

Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim krimiirin ti hiniina boinkim, iikam whiekakim dimin biyie tirim nim krima ini paeyin uridgi nitkiiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi ti iikamim yipiki wi Jisis Krais siir wakaeyokna api mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii kiini ti dimin taeminim biiya siya nimbinim simiirin wa tiri.

23 Biiya Krais siir yaiyim niki it karamae niki owim mi ti yaiyim Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiirin sima kigriraokim mi krima simiir wakaeyokna apim mi ini Adi Komii siyar tirbudgiyin dimin kibigikibi iiirar Krais siirin yipiki krima sibgu wakaeyokna apanin. 24 Mi ti hiriinan saiirsika ti yaiyim yipiki Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiir kigriraowam yim min niisiimauugim krimiirin, krima miiyik rani mi krimiirin min mi tirkikin krima Krais siiram niwitamim mi Adi Komii siya wi ha boini, krima dimin whirki bi kimbugim. Dimusi rani, nim krima hiriiyar naingwo tibmii kiini ti digworaekwowim siya nimbinim, siya wa tiri. 25 Mi tariinanin Krais siir yai kibiyim yim bidi yitkiyim mi Moses siir siyiuin krimiirin siya kigrirao rani, yio bidi digiyin. Ɨriig.

Naingwo tibmii saisairga Adi Komii siir yinisisim krima nwowana

26 Wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, wim kima ha naingwo tibmii kiini, dimin taeminim biiya siya boinim siya wa tiri mi nim krima wi iripa kwoin whirua Jisis Krais saika nwowi. 27 Mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, biiya iikam kimiirin yipiki iikam nhirkim baptais haiginiuwim, sima kimiirin Krais siir inigni baptais haiginiugim mi kima iripa asi nwowi Krais saika. Mi Adi Komii siya kimiiramin wi Jisis Krais siiram siya naingwowiya wi saiir hiriinan naingwowi. 28 Mi ta hiriinan saiisika ti hiriinan asi tirkin mi tariinanin iikam kima isido whisa bi nwoko Juda piugana sima mi Juda piugan tani yim sima mi iikamim hinda whisarii mii priimiriiyim mi iikamim rirmiiya nwowiyim yim sima mi wigkamim yim sima. Niingaka. Adi Komii siya ha naingwokin yi ti hiriinan siyiuin yio dimin komii rani. Iikam whiekakim ini hirii hiriinankinar ywowim. Dimusi rani, krima Krais Jisis siirgim. 29 Mi kima Krais siirginiuwi mi wim wi Ebraham siir yiinie nwowi mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kima wi dimin kibi kibiyim simiir asi haii yipiki Adi Komii siya nimbinim Ebrahamni siir hauuwam. Ɨriig.

4

Mi krima miiyan kam Krais siirsiyar nwowi Adi Komii siir yinisimin

1 Yai nhirim yim ti hiniingim, yinisim nwirin dimin taemin whiekakim siir adin siirim yim wi siya haii mi simiirin wi siya kigriraowi mi iiya siya yinisimar niki owa siya ti dimin hiriinanim simiir bi haigin, siya inkamin hinda siir adni mii whisarii priimiriiyin siir hiriinan nwokin. 2 Mi siya ini yinisimar niki okripkaiyin mi siya iikamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap yipiki siir kigriraowiyim mi siir dimin taeminim siya haiyanim yim wi ta iiya siir ad ieya nimbingiya saiirar nadigiuwi mi siya wi haini haii simiirin. 3 Mi biiya nim krima ti yinisimin siir hiriinan nwokim mi krimiirin dimin biyie saeyar widnonkworinugim mi krima uridyiu bibiyieyim mi iki dimin bibiyieyim ti nuin siirim simiir asi wakaeyokna apkim. 4 Mi ta iiya yipiki Adi Komii siya nimbina saeya nitkiya mi siya siir yinisim iiirin ha nikropkiyin mi siya ini inkamar

yimbiyamin. Mi siirin wig ira saeya yaokainaki mi siya ini yaiyim yipiki biiya Moseski si hauuwim Juda iikamim simiirar mi wakaeyokna apkin. 5 Siya ti dimin iiirin dimusi bi tirkin siya krimiirin wi hiriinansi nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi iikamim yipiki Mosesni yaiyim sim wakaeyokna apim krimiirin wi saeya nwoki owaiginiuim rirmiiya. Mi krima wi Adi Komii siir yinisisim nwoki owim, siir yinisimin siir hiriinan yipiki wi dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim krimiir simiir haii.

6 Dimusi rani, wim kima siir yinisisimkim, Adi Komii siya siir naeyiu iiir bidi yikropkiyin yipiki siir yinisimin siir kwoinau hir nwokaiyin kimiir kwoinau waraur nwokaiyam. Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin yio min tirkin krima mairgimairga nwowim mi Adi Komii siir boinim, kira krimiir adgin, kira krimiir adgin. 7 Mi tariinanin kima wi ii priei nwo rani, iikamim yipiki maeyaua mii biyie miriiya saiir hiugripkiikikaiiyim simiir hiriinan. Niingaka. Wim kima Adi Komii siirgisiir yinisisimkim. Dimusi rani, kima Krais siir wakaeyokna apikim mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim krimiiram yipiki siir yinisisimim, krima simiirin wa haii. Iriig.

Pol siya iikamim nu haimii Galesia hiranim simiirsi naingwoyimyokin.

8 Biiya Galesia kimiir iikamim iriipi hiriinan wim kima Adi Komii siir bi mi inokninkinkim mi ti uridyiu bibiyieyim mi dimin taemin nhirim kima naingwo tibmiiyim, yim Adi Komii siir hiriinan tani. 9 Mi tariinanin kima Adi Komii siirin ina ninokninkinin. Mi kimarin ha ninokninkin tani Adi Komii siya kimiirgikimiirgin, kimiirin siya bidi yimbingiyim siir yinisisim nwowam. Mi ti uruwai siyaowaiyim tidiyiuni kima nikrimtio iupimpit kuukaiyiuwim kimiir widnonkworinuwim wim ini simiiram swoki akaininkirionaim. 10 Mi kima ti dimin taemin hiriinanim simiir napim mi kima hiriiyar naingwowi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima wadiekim. Dimusi rani, wim kima ii bwanim mi biewiiyim yipiki biiya Moseski boinim krimiir iikamim Judamiyim krima simiir napim. 11 Mi kara iikam kimiiram naingwokiyim mi kara ini nididkakar ywokiyin dimin taeminim kara tirim yim wi hindara priiywokaeyami. Dimusi rani, ti yaiyim ti tariinanin kima wakaeyokna apim yim naekak bi nwowikim yim ini ti yaiyim biiya kima niki apim naekak nwo karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim mi kima Adi Komii siirgisiiram sibgu wakaeyokna ap rani, ini niingar ywowiskiyim.

12 Ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima wari Moses siir siyiu komii kimiir kigriraowin siirin digiumii ti haimriiyiugig, kariir hiriinan ta hindara kara mi priiyakiirirara siyiu komii siiram ninkiriona karamae nwowa saiir hiriinan. Mi an kara ini iikam kimiir hiriinan ywowin, yipiki biiya Moses siir siyiu komii ieya kigrirao karam nwowim simiir hiriinan. Biiya kima kariirin dimin biyie bi tirkim mi kara ina ninokninkinin tariinanin kima kariirin wi kimbu rani. 13 Kima ina ninokninkinim biiya kara biigibii kimiir waraur nita ya dimusi rani, kara maki niigin mi kariir kwoinin ha kisina haigiyin mi kara Krais siir yai kibi kibiyim kimidiniya kimiir boinmimauu. 14 Mi dimin biyieyim kariir tirkiyim mi an kara ini makar iiyin mi kimiir kwoinim ti hiniina yaingwo kara miiyiknan nwo rani mi kima kariiram naingwo karamae bi nwokim mi kariirin digiumii bi mi haimriiyiugigin. Niingaka. Mi kima kariirin hapi Adi Komii siir paekwosim iiir kima haiiyin siir hiriinan haigim. Mi kima kariir haiwinim wim hapi Jisis Krais siir nasi haigim. 15 Biiya kima kara nita kima mairgimairga prasae bi

kinkim. Mi tariinanin kima kariirin paniina naingwowi? Kara tiriiginim iikam kimiir boini biiya kara kimakar nwowa wim kima kariiramar naingwokwonanaekim. Mi kima ti hiniina naingwokim, krima wi krimiir yapa yapa nhwo imiirar habaii mi krima simiirin wi Pol siir hauugii mi siirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir kwoinin kariiram naingwokwonanaeyim dimusi swoki kisina haigigim? 16 Biiya kima kariiramin naingwokwo prasae bi kinkim mi tariinanin an kara ini kimiir sau omomnan yamwoiuin. Dimusi rani, mi tari kara kimiirin yaimwowar boinkin, aniya?

17 Mi ti Judami iikamim yipiki naingwo tibmii kiinim kimiir miois imiir kitiyopnimnir haiyam tirim, yim sima nimbinpai nimbinpai kimiir nimbinam tiri mi sima wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani yim minam tiri kima aru kariir nwokiyim. Mi sima ti hiriinan minam tirkim kima simiiraramar nwoki sibgu aingwo iskiyim mi simiiraramar nwoki apim. 18 Mi simiir miiya wadiekiswo mi sima kimiiram naingwokiswo kimiir whinkinsiisam mi wi wadieyar pi ywowin. Hiriiyar dwo! Mi sima iinokiinokin wadie kimiiraramar nwowi iiya kara kimaka tir nwowi, yio ti hiriinan siyiuin yio miiyik rani. Sima ti siyiu hiriinanin kara tirin iiya kara kimaka iripa waraur nwowa mi ha tira sima saiir hiriinanar ti swoki tir. 19 Ti kariir nomiiyau kibiyim, kara ini wiga yaeya yinisim nwir swoki aokainam tiriya mi saeya diriisusuwiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara ini hikak nwowin, biiya kara naingwowa kimiiram kima Krais siir sibgu wakaeyokna apam. Mi tariinanin kara ini hikakar swoki owin mi kara minam nwowi kima Krais siiram swoki sibgu wakaeyokna apim mi kwoin whirua saika nwowim. 20 Kara ha naingwowi kara ini kimakar nwowin mi ta hiriinan saiirsika kara iig yai paniinsi boinkisi ta yokwo aiirin kimiirin. Kara minam naingwowi kimiir whwonkam ida nokwowim mi kimiir kwoin imiir ninokninkinim mi kara kimiirin wi iig yai boin tani kimiir whinkinsiis haiginiuwamin. Mi kara ti arugi aru nwokiyin, kara ninokninkin tani kara kimiirin wi paniin paniina namisi whinkinsiis haiginiuwi mi ta hiriinan saiirsika kara kimiirin iig yai asi boinkikin mi yai hinsima asi mi boinkikin kimiirin. Ɨriig.

Ti niwiiyin Sera Hega sowiirin yio aknain krimiir niisiimauugin

21 Kara kimiir sriiyam tiri, yipiki Mosesni siyiu komiiyin siir aowa nwowim mi kima ina sibgu ninokninkin kiinim ti siyiu komii siir siyiu mwoki mwowim, aniya? 22 Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya ya hiniina boinka Ebraham siya yinisim yinkamiyino nwisa iyio, nwirin yio wiga Hega dapiya saiirgin yipika Sera saiir mii miriiya mi nwirin yio Seranikin yipiki siir biiyan wiga Hega ya mhoiiyan aeya. 23 Mi ti siir yinisimin ta wiga whisarii mii priimiriiya saeya naokainain, saeya siirin whisarii bi naokainakin. Dimusi rani, saiirin Ebraham siya nonkwonaka mi siya saika iripa piu ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya. Mi yinisimin yipiki Sera saeya naokainain saeya siirin whisarii bi naokainakin saiirin Adi Komii siya nimbingin mi siya whinkinsiis haiginiugin saiirin mi Ebraham siya iripa piu saika ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya. 24 Mi ti yaiyim yim dimini haniin krimiir boiniyiokim. Tiki wig iso yo ti kitibmii boin kwiso yipiki biiya Adi Komii siya nimbingiyo iikam imiir, yio sowiir nikriigo. Hega ya yaiyim biiya Adi Komii siya hauuwim Mosesni mhiu Sainai kiu hir ya simiir nikriiga. 25 Tiki inig Hegan yio mhiu Sainai siir nikriigin nu Arabia hiranin. Mi om komii Jerusalemin yipikin

Juda iikamim simiirin mi iikamim yipiki hir nwowi ikim yim wig Hega saiirgim. Dimusi rani, Hega saeya yinisim yinkamiyin naokainaka mi siya siir yopiiya saeya miriiya wi saiir hiriinanar swoki tiri. Siya wi hinda whisarii mii miriiyan inkamar mi owi. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim yipiki Mosesni siyiu komii si napim yim saiir yinisim iiir nikriigim. Sima Moses siir siyiu komii iiirin minam napkim sima ha naingwokim Adi Komii siya simiirin wa nwoki boinim sima dimin whirki bi kimbugim mi ti yaiyim ti sima wakaeyokna apim yim wi simiir tir tani dimin whirki kimbu karamae sima nwowam. Niingaka. Tiki yaiyim simiirin wi simar swoki hidi. 26 Mi wiga Sera nikiuwiya ya min nikriiga yaiyim Adi Komii siya hauugiyim Ebrahamni ya simiir nikriiga. Saeya Adi Komii siir omin Jerusalem nikiuwiyin yipikin Mosesni siyiu komii kou siya nwo karam nwowin siir nikriiga. Yim sima siir bidi haiburgigim mi nim krima iikamim yipiki Kraisni yai kibi kibiyim sim wakaeyokna apiyim, saeya ini krimiir yopiinan ywowa mi nim krima ini saiir yinisisimnan ywowim. 27 Adi Komii siir yaiyim yim ha boinkikim, Jerusalemin Adi Komii siir om hir nwowin yipiki wi mhoiiya nimbiyami yio wi bimbiuwii nwo rani, yio wi ti Jerusalemin ti tariinan nwowin ti nu iiir wi siir haiburi. Krima ina ninokninkinim tiki yaiyim yim kaimwowairgim. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hindara boiniyiokim ti om whiso sowiir nikriiyo yo ti wig iso owa. Ya hiniina boinka,

kira ta wig pioa yipiki biiya yiiniekak niki o karamae nwowa, kira mairgimairgar dwoki! Kima kairwao boinki mi yaiya whiipani haniin damai kimiir wiga yipiki biiya yinpiugak nwo karam nwowa mi yinisim naokaini kimpipisu hai karamae nwowa saiiram. Yipiki wiga saiir kamki sopkiya saiir hiriinan nwowa saeya wi yinisim kasa kasa swoki iyio rani mi saeya wi wiga kamkak nwowa wi saiir haiburi.

28 Ti kariir nomiiyauim, Aisak siya Ebraham siir yinisimkin. Dimusi rani, nimbina Adi Komii siya boinkiya siir saiirsika. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin nim krima Ebraham siir yinisisim asi mi owi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. 29 Mi biiya yinisimin Hega saeya naokainain yio. Dimusi rani, saiir kamin iripa piu saika nwokin, siya yinisim yinkamiyinin yipiki Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwin wig pioa niinga Sera nikiuwiya saiir saeya naokainam siirin siya siyiu miiyiknan bi tirkin. Mi tariinanin ta ii aiirin iikamim yipiki Mosesni siyiu si napim sima krimiirin miiyiknan bi tirkim yipiki Adi Komii siir naeyiu siir haiyim biiya yinisim yinkamiyin biyieyin siya tira yinisim miiyik iiir saiir hiriinan. 30 Mi yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwokaiyim yim hiriiyar boinkim? Yim ha boinkim, wari wiga hinda whisarii mii priimiriiya saiirin ti nhiinikriropki saiir yinisim yinkamiyinin saika. Mi saiir yinisimin yio adin siir digworaekwowim wi wara hai rani, ti yinisimin yipiki biiya Adi Komii siya nimbingiyin wiga saiir whinkinsiis haiginiuwam saeya naokainain saikan. Mi kima ti yai bibiyieyim simiirin digiumii haimriiyiugig, ti kamim sima boinim hiniin, kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam. Yim ti yaiyim kimiir kwoinim wi sima tirbuwi, inkamin maeyaua mii biyie miriiya saiir hiugripkiikikaiiyin siir hiriinan. 31 Ti kariir nomiiyauim krima wiga yipiki whisarii mii priimiriiya saiir yinisisim tani mi krima yaiyim biiya Isrelmi iikamim simiir widnonkworinuwa simiiram kipi ninkiriona wiga yipiki hinda rirmiiya nwowa ini saiir yinisisimnan

ywowim. Krima hiriiyar naingwo tibmii kiini Adi Komii siya wa tiri biiya siya boina saiir hiriinan. Ɨriig.

5

Nim krima iikam rirmiiya nwowan iikamkim mi krima wi rirmiiya hiriiyar nwokripkaii

1 Krimiirin Krais siya bidi kiyaiyim yaiyim biiyanim simiirsi, simiir haiburgigim mi nim krima ini iikamim yipiki maeyau biyieya mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiiyim mi hir ha haiburgigim ini simiir hiriinan ywowim, krima ini rirmiiya ywokiyim mi tariinanin krima ini wadieyar ywokiyin mi ini Adi Komii siir kwoin iiirarar napiskiyim. Mi kimiir kwoinim kirie dwo, iikamiyam kipi kiwaki kimiir swoki kiyaiyamin ti dimin hiriinanim simiir napam iikamim yipiki maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyim saiir hiranki nitiyim whisarii mii priimiriiyim ini simiir hiriinan ywowim.

2 Ti dimin taeminim simiir wakaeki. Kara Polkin, ti hiniina boinkiyin. Mi kima kam nhirmiiyam kiwakii kimiir miois imiir kitiyopnir haiyim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi hiniin asi boini, kima wadiekim mi ti diminin Krais siya tirin kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi kimiir sibgu grabaiginiuwam yim wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan saiirsi boin tani kima wadiekim. Niingaka. 3 Kara kimiirin kaimwowar swoki boinkii. Tiki kamim yipiki kam nhirmiyam kiwakiyim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim mi tari Adi Komii siya wi ha boini simiirin sima dimin whirki bi kimbugim. Mi sima iki siyiu komii whirin siir yai imiir wakaeyokna ap biiya Moseski si hauugiyin Juda iikamim sim. 4 Mi kima iikamim yipiki yaiyim Moseski si hauuwim iikamim simiir, simiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya wi ha boini sima dimin whirki kimbugim mi Krais siirin digiumii bidi haimriiyiugigin. Mi kima dimin kibiyin Adi Komii siya priihauuwin siirin digiumii bidi haimriiyiugigin mi siya kimiirin wi swoki whinkinsiis haiginiu rani. 5 Mi nim krima iikamim ti tiranim nim krima Adi Komii siir naeyiuin siir kirieni nwowi, yipiki krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin. Mi nim krima hiniin hiniina naingwowi tiriiginim Adi Komii siya boinim yim kaimwowairgim. Mi siya wi siya boinim wi hiriinanar tiri. Mi nim krima siiramar kaoraraowi siyar boinim krimiirin hiniin krima dimin whirki bi kimbugin. 6 Mi krima Jisis Krais siir siyiu iiir napi mi krima krimiir miois imiirin ha mi kitiyopnir haiiga windi mi simiir mi kitiyopnir hai karamae mi owi, yio dimin komii rani mi yio wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani mi wi Adi Komii siir tir tani siya krimiirin hiniina boinim krima dimin whirki bi kimbugim. Mi yio dimin komiigi komiiyin yio ti si mi krima Adi Komii siiram sibgu aingwowi mi krima wi nwirni irniyam nwoki aingwokwonanaeyim mi wi dimin miiyik miiyik imiirarar niki tirim.

7 Mi biiya kima Krais siir yai imiirin wadieyar niki wakaeyokna apkim mi tariinanin kima kimiir kwoinim dimusi kintinuwi. Mi kima siir yai imiirin wi ii priei wakaeyokna ap rani? 8 Adi Komii yipikin kimiir nimbingiyin siir wakaeyokna apam kimiirin siya tirkikin siir yai aiir wakaeyokna apim. Mi ta hiriinan saiirsika ta yaiya ti kamim yipiki kimiir niksisaeyim yim yaiyim yim Adi Komii siya bi hauugim simiirin. 9 Mi hu nasin siir nauin yio komii rani mi kira siirin sibgu sibgu hai karamae nwowi mi siya ha mimbirgii mi ti kip whiekakim simiirin wi

siyar niinopkii mi iikamim wi siir nae rani. Mi dimin biyie biyieyim yipiki kima napiyim yim dimin komii rani mi mhoiiya ti dimin kibiyin ti kima napim wi siya tirbugi. 10 Kara hiriiyar naingwowi Biiyan Inkam Komii siya wi kimiirar kinsiis haiginiuwi mi kima ti yaiyim biiya kara boinmimauuwim simiirin wi yaeya naingwo rani mi ti iikamim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiiyim, simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini dimin biyieyim sima tirim simiirsi.

11 Iikam nhirim yim hiniina boinikim, ti iikam imiir kara nowomwarkaiyiuwin siyiuin simiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi kara ti hiriinan siyiuin tirkiswo mi sima kariir dimusi swoki onkwobumbuninkini? Mi kara ti hiriinan niisiimauugiswo mi sima wi kariir di tirbuwi. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Krais siya naowa paeyin hiiiniya nirioninkinin si saiir niisiisiimauugin. Mi ta hiriinan saiirsika sima hindara asi nanaakim. 12 Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi tiki iikamim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kimiirin siyiu mwoni niisiimauu karamae nwowiyim tiriiginim iikamim naingwo tibmiiyim kimaka nwowim, yim sima kimaka kipi namasu yim arugi aru dwo.

13 Ti kariir nomiiyauwim, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinim wari dimin biyie biyieyim yipiki kimiir kwoin ima napim simiir haiburgigim inkamin maeyau biyieya mii biyie miriiya saiir hiugripkiikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin siir hiriinan. Kima sibgu sibgu dwo kimiirin Adi Komii siya bidi kiyaiyin ti dimin biyieyim simiir hiranki mi kima kimiir kwoin imiirin kipi kiwaki ti dimin biyieyim nuanim simiir swoki apim. Kimiirin ti dimin biyie biyieyim simiir hiranki bidi kiyaiyim mi kima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis dimin kibi imiiram napam. Dimusi rani, kima irni nwirniyam ninan aingwokwokim. 14 Mi Moses siir siyiu komiiyin siirgisiir siyiu komiiyin siir yaimwokiyaimwowim yim ti hiniina boinkikim, kira iikamim kiriir omaka kingiin waiyim simiiram naingwokwowiyim, kiramar naingwokwowiyim hiriinan daingwokwo. Mi kira ti hiriinan dimin imiir napi mi mhoiiya kira wi dimin kirieki kirieyin ti siyiu komii ieya boinmauuwin wi siir nwoki apim. 15 Mi kima, kima kimar ninkinwaomwarkii boini mi kima kimar niniinansaowi mi kima wi mintiraona kimasiyar, wim wi kima kimar pi tirbunaeisi. Mi iikamim yipiki yai ninkinwaomwarkii boiniyim mi yaii min niniinansaowiyim yim ini niimauan wraisu biyieyim wraisu mirisima saiirsi niniiyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim wi kima kimar swoki onkwobumbuninkinaei ti niimauan wraisu biyieyim simiir hiriinan sima sima nimpiwomwitiyim. Ɬriig.

Adi Komii siir naeyiuin dimin miiyik miiyik siyar tiri mi kimiir kwoinim pi dimin biyie biyie tiri

16 Kara ti yaiyim kimiir boinkikim Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwaki kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kima wi Adi Komii siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi wi hiriinan saiirsi nwowi kima wi ti dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowim wi simiir nap rani. 17 Kara ti yaiyim kimiirin dimusi boinmauu rani, dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowiyim yim ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim sim tani. Mi dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim ti dimin taeminim ti iikami kwoinki naingwowiyim yim sim tani, yim ini sau omomnan ywowim kimiir

kwoinim hinda tinda simar kiyaiyokiyokiii. Mi tiriiginim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kima diminim kima naingwowiyin siir tiram paniinsi yaingwosi. 18 Mi kima Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwakii, kimiir kigriraowam mi kimiir boinam diminin siya naingwowin kimiiram siir tiram mi kima wi Mosesni siyiu komii siir yai imiir nap rani mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi ha boini kima dimin whirki bi kimbugim.

19 Mi dimin taeminim iikamim simiir kwoinki tirim, krima simiirin bidi sibgu inokninkinim yim ti hiniingim, iikamim hii priinanaeiyim mi siyiu biyieyim idowiiyar pridiraerariyim. 20 Mi uruwai siyaowaini inig hainaniyim mi nop min nanaowiyim mi io nhirmaka nwowiyim mi yaii min prininii priininiiyim mi dimin taemin haigipraprakaiiyim mi yai bibiyie boiniyim mi iikamim dimin taeminim sima sima haiyamar naingwonaeiyim mi kwoin bibiyie naingwowiyin mi isid niinikrimkripiyim. 21 Mi dimin taeminim iikam nhirki nonkwowiyim simiiram naingwowiyim mi op biyieya kwiyae whaowaeiya sae mi kwiyaeiyim mi mwai bibiyieyim sim mi waowiyim mi dimin biyie biyie nhirim ti hiriinanim simiir hiriinan ikim. Biiya kara kimiir bidiyar iki boinmauuwin mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinmauuwi. Yipiki ti hiriinan siyiu iiir tiri, yim wi Adi Komii saika nwo rani, biiya siya nimbina saiir hiriinan.

22 Mi dimin taeminim Adi Komii siya siir naeyiu ieya whindiraerariyim iikam imiir yim tisirim, iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaeiyim mi iikam nhir ikim, yim wi mairgimaiga nwowi, simiir kwoinim wi wadieyar nwowi, yim wi io nwosisauu rani, yim sima iikam imiirin wi wadieyar tirhaiginiuwi mi iki iikam nhirim simiirin wi hindara priidiraerari, sima biiya sima boinim simiirar swoki tiri. 23 Mi sima iikam nhirmaka wi kimbu rani mi yim sima wi simiir kwoin imiirar kigriraonaei. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tiri mi Moses siir siyiu komiiyin yio wi krimiir boinhiuriyiu rani. Niingaka. 24 Mi iikamim Krais Jisis siirim yim ti iikamim ini Krais saika naonan ywowim paeyin hiiniya nirioninkin si mi ti nuin siir dimin biyieyim simiir kwoinauin wi sima nwokaikripkai rani. Mi ti dimin biyieyim tariinan tiram sima naingwowim yim bidi iyopgrirmiigiyim mi sima wi hapair swoki o rani. 25 Adi Komii siir naeyiuin krimiirin siyar ninkiamasu haiginiugin Adi Komii saikan mi krimiir kwoinim siiraramar kiwaki siyar kigirkakim ti digworaekwowim simiirsi. 26 Mi krima krimiir inig imiirar kipi hainana, hiniin krima inkam komiigim mi krima iikam nhirmi kwoin kipi kiyopsibgi io sima nwowamin mi krima kwoin bibiyie irni nwirni diminim simiiram kipi naingwo, iki sima tiriiyim. Niingaka. Ɨriig.

6

Kima kimiir nomiiyauwim simiir whinkinsiis dimin taeminim sima tiriiyim simiirsi

1 Ti kariir nomiiyauwim kima ha kigi inkamin ti dimin biyie tirin mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya kigriraowim kimiir kwoinim kima siirin kipi kimbu haiginiu mi ti inkamin siir dimin biyie imiir sibgu tirhaiginiu mi siir whinkinsiis haiginiu ti dimin kibiyim biiya siya niki apim simiir swoki apim. Mi kima kimasiyar mintaraona mi kimiir kwoinim kimasiyar kintimtinuna. Mi iiya kima ti inkam iiir whinkinsiis haiginiuwiyim kima mintarao. Dimusi rani, diminin wi

kimiir kwoin imiir kiyaii mi wi kimiiram kinankiuwi dimin biyie tiramin.
2 Kima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna dimin biyie biyieyim mi
dimin taeminim yipiki kimiir bopwo waraur nimbiyamiyim simiirsi mi ti
hiriirnan saiirsika ti hiriinan siyiuin siirsikin kima wi Krais siir yai imiir
wakaeyokna api siya boinim hiniin, kima irni nwirni dinan whinkinsiis
ankinsiis. 3 Kara hiniin minsi boinkin iikamim yipiki hiniina naingwowim
sima inigakim mi inkam nhirmi whinkinsiis karamae nwowiyim yim
sima simar swoki iksisaenaei, ha niki aingwowim nhirmi kouwin ini
sima ywowin mi yim sima ini niinga ywowim. Yim sima ini niingar
ywowiskiyim. 4 Iikam kima, irira nwoniran kima diminim kimar tirim
simiir daingwo. Mi sima wadieki niuwi mi kima wi mairgimairga haini
dwo. Diminin iikam nhirkim tiriyin simiirin, diminin kima tiriyin saika
hid. 5 Kima ti hiniin kipi tir. Dimusi rani, mhoiiya irira nwonira kimiirin
wi Adi Komii siya sriii kima ti dimin hiriinanin kima tirin siir dimusi
tirkin mi siya simiirin wi yapa yapa hidi.

6 Mi ti iikamim yipiki nitim mi yipiki boinmimauuim mi simiirin Adi
Komii siir yai kibi kibi imiir nisiimauuim mi sima dimin taemin nhirim
simiir hauu mi simiirin simiir kigrirao.

7 Kima kimar kipi swoki iksisaena. Mi kima Adi Komii siirin dimin
whir kipi swoki iksisae. Mi dimin taeminim yipiki iikam ima tirim sima
mhoiiya wi wadieya namisi haii simiirsiyin, iyie? Wi biyie haii iiya
Adi Komii siya iikam imiir hidana. Yio ini inkamin yipiki numiran
sasae ya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi siya dimin miiyik
miiyik imiirara ninkini mhoiiya siya wi dimin kibi kibi imiirarar mi
haii. Mi siya dimin biyieyim sim ninkini, nombwi min hiniinim mi
dimin taemin nhir ikim mi mhoiiya simiir ningugu haii mi siya wi dimin
biyie imiirarar ningugu haii. 8 Mi iikamim dimin taemin biyieyim simiir
kwoinkar naingwo tiri mi mhoiiya ti simiir kwoin biyieyin simiirin wi
biyie siyar swoki ohaiginiuwi yim ini ti inkamin yipiki nombwi ninkinin
siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi iikamim yipiki dimin
taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim simiir, simiir napim, mhoiiya
simiirin wi Adi Komii siir naeyiu ieya whinkinsiis haiginiuwi hiriiyar
nwoyokiyokiikaeyamam. Tiriiginim yim ini inkamin dimin miiyik sibgu
inkiniyin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi mhoiiya sima wi
dimin miiyik miiyik imiirar ningugu haii. 9 Dimin miiyikim kira tiriyim
simiirin hindara kipi kiiyikik mirii kima iinokiinokin simiirar tirnanae.
Mhoiiya iiya Adi Komii siya nimbina krimiir dimin miiyik miiyik imiir
haiyam mi krima wi piu minkin kipi piyao ti dimin kibi kibiyim simiir
tirsiyin. 10 Mi krima iinokiinokin ti nu iiirar niki okripkaiiyim krima
iikam imiirin sibgu tirhaiginiu mi ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siir yai
kibi imiir wakaeyokna apim, krima simiirin sibgu sibgu tirtatao haiginiu.
Ɨriig.

*Pol siya Jisis siiram mairgimairgakin yipiki biiya paeyin hiiiniya
niriominkinin si naowin*

11 Kima whiekakin ta Yokwo Komiiya kara winkiya saiir bidi kigim
yipiki kariir iingar nonkwo winkiya. 12 Mi ti kam hiriinanim ti kimiiram
tiriyim kimiir kiyaiyam kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam yim sima
minam naingwowi Juda iikamim sima simiir niki boinim hiniin sima
inkam wadiekim, kiya yim ini niingaka ywowim. Mi ti siyiuin miois
kitiyopnir haiiyin yio dimin komii rani. Jisis Krais siya krimiir dimin

biyie imiirsi naokin mi ta siya nanmaiwarkaina krimiir sasairga dimin komiigikomiiya. Mi yim sima Juda iikam imiirsi nididgim sima tiosi simiirin. Yim sima Juda simiir kam imiir niksisaekim, sima simiirin wi kwoin bibiyie pi naingwowisi. Mi ta hiriinan saiirsika, yim sima kimiirin siyiu mwoni paniinsi yiisiimauusi. 13 Mi ti inkamim yipiki simiir mioisim kitiyopnir haiyim yim sima Moses siir siyiu komii siir yai imiir bi napkim. Yim sima minaramar naingwokim kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi sima wi inig komiigak saiirsi niki owim Juda iikamim simiirsiyin mi sima wi simiir inig imiir nwoki hainanim. 14 Mi an kararin, an kara Jisis siiraramar naingwo iskii yipiki paeyin hiiiniya nirioninkinin si naowin mi. Dimusi rani, an kara naoni piunan ti siirsi nwokin yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. Ti nuin siir tiran digworaekwowim yim wi kariir kwoin iiir kiyai rani mi ti digworaekwowim yipiki ti nuan iikam ima napiyim mi ti digworaekwo hiriinanim kariir nwowim yim bidi yaonamim mi bidi inangrirmii iuguskiyim. Mi kariir kwoinin ti hiriinan diminim simiir wara swoki aingwomimin tani. 15 Kimiir mioisim inkamka kitiyopnir haiga windi mi sima mi kitiyopnir hai karamaeka windi, yio tiriiginin yio dimin komii rani mi yio wi iikam imiir whinkinsiis haiginiu rani. Adi Komii sasairgin iikami kwoin kisina haigiiyin yaeya wadieki wadie nwokiyam. Yio tiriiginin yio dimin kaimwokikaimwo inig komiigak ieyairgin. 16 Kara ha naingwowi tiki kimiir iikamim yipiki ti yaiyim kara niki boinmimauuim simiir napim mi ti iikamim hinda tindanim Isrelmiyim yipiki Krais siir yai kibi imiir sibgu wakaeyokna apim mi Adi Komii siya kimiirin wi naingwobumbu aiir niisiimauuwi mi wi dimin kibi iiirar mi sibgu tirhaiginiuwi mi kima wi iripar mi ongwomamair aei.

17 Mi tariinan mi mhoiiya iriipi hiriinan kara pi boriisopi inkam nwirki hiniina boinim kara ti aposel inkamin Adi Komii siya bi nimbingin. Dimusi rani, kariir piua hanwhie hanwhie kasa nwo rani mi tiriiginim yim kimiirin hiniin niisiimauugim kara ti inkamin yio ini Jisis Krais siirgisiirarar ywowiskiyin.

18 Ti kariir nomiiyauim. Kara ha naingwowi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya bidi hauuwin kimiir kwoinim siir naingwobumbu aeya ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. Iriig.

EFESAS

Mi iiya Pol siya mii biyie miriiya om komii Rom hir, siya yokwowim kwiiya winki. Kwira iikamim Efesasinim simiiram mi kwira Kolosiyan iikamim simiiram, mi kwira Filipaiyan iikamim simiiram, mi kwira Failimonan iikamim simiiram. Siya ta yokwowa biiyin om Efesas hiriir winkikin sima mwainam mi mhoiiya wi iki om nhirim simiiram nwoki hauugiyim. Siya ta yokwowa inkamin Tikikas nikiuwiyin siir yonkwo hauugi mi simiirin siya ini hauuiu. Taka yokwowa min boinka, iikamim naingwo tibmiiyim piu kwiruwa nwowim. Mi piua saiir mwoin wi Jisis siyar niki owim krimiir kouwin. Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini siir wignan ywowim mi Jisis siya ini krimiir kamnan ywowin. Ɨriig.

1 Kara Polkin Adi Komii krimiir wanin siya kariirin biiyar nimbingin Jisis Krais siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta yokwowa kara winkika iikamim Adi Komii siirim yipiki om Efesas waraur nwowim kimiiram yipiki Krais Jisis siir yai aiir wakaeyokna apiyim. 2 Kara hiniina kwisboinkii, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biiyan Inkam Komii ikin kimiirin wi naingwobumbu siya nwoki hauuwim mi kima wi iripar nwoki ongwomamair aeikiyamim. Ɨriig.

Krimiirin dimin kirie komii komii Adi Komii siya dimusi bi hauugin Jisis Krais siirsikin.

3 Krima Adi Komii siir inig iiir hainanki krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, iikam krimiirin siya hainanprapraskikim. Dimusi rani, krima Krais siirgim mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir dimin kibi kibiyim siir om hiranim krimiir asi haugikim. 4 Biiya siya ti nu iiir niki onkwokwo karamaeyar niki owin mi ninomor aka, siya saiirar nimbingin siir iikam nwowamin mi ta hiriinan saiirsika krima Krais saika asi namasugim. Mi ti hiriinan tirin siya krimiir kigi, krima dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadieyar ywowim. 5 Biiyarin, Adi Komii siya iikam krimiirsi siir kwoinkar naingwokwonanaekin mi siya hiniinam naingwokin krima siir yinisisim nwowim Jisis Krais siir kirieni. 6 Mi ta hiriinan saiirsika, krima siir inig iiir asi hainani. Dimusi rani, siya krimiirin siir naingwobumbu komii aiirin hinda whisariiyar priihauugikin Jisis Krais siir kirieni yipikin siya naingwokwonanaeiyin.

7 Biiya Krais siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi ta hiriinan saiirsika krimiirin wi Adi Komii siya hidana iikam whiekakim simiir wi saiirsi nwoki anmaiwarkainam. Mi dimin bibiyieyim krima tirim yim siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Krais siya ti dimin hiriinanim krimiirin dimusi bi tirkin siya iikam krimiiramin nhami nhami bi naingwokwokin. 8 Adi Komii siya siyairgin dimin taeminim simiir bwamkibwamin. Mi krimiirin siyar bidi haiyoprimdiyiumii iskiyin iiya siya hidana saiirsiyin. 9 Mi krimiirin siyar yanaakninkiihaiginiu dimin taeminim biiya aowa nwowim siya naingwowim krima ninomokninkinam yim idowiiya bidi yimbiyamim Krais siir kirieni. 10 Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim yim ti sima, mhoiiya iiya Adi Komii siya naingwowa wadie nwowana mi digworaekwo whiekakim nuanim wi siya kiyaipriigini mi siir omanim

yim iriipi hiriinan mi sima wi maeyau kwiruwar namwoiuwi mi ti digworaekwo whiekak imiirin wi Krais siyar nidwo kigriraoirkaki.
11 Mi ti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya naingwowim wi hiriinanar nimbini. Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbingiyin siirgisiir nwowim Krais saika namasukikinam. Dimusi rani, ti digworaekwowim bidi bidiniya tiram siya naingwowim simiirsika. 12 Adi Komii siya ti digworaekwo imiirin whisarii bi tirkikin krima yipikim biigibii Krais siir yai imiir wakaeyokna apim wi siir inig iiir nwoki hainanim mi siir inigin yio komiigikomiigin.
13 Wim kima ini krimiir hiriinan ywowim biiya kima wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim kimiir grabaiginiuwim mi kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim. Mi kima wakaeyokna apim simiir mhoiiyan, kimiirin Adi Komii siya nimbingim mi ta hiriinan saiirsika kima siir naeyiuin saika asi namasukikini yipikin siya nikropkiyin tiriir nitam mi iikamim kimaka waraur nauni oniya ta biiya siya boina hiniin siya wi sipi nikropki siirin. 14 Adi Komiiyin yipiki siir naeyiu iiir hauugiyin krimiir, siya hiniina niisiimauugin mi krima ini hainii yinokninkinkiyim krimiirin mhoiiya siir dimin kibi kibiyim wi krimiir hauuwi yipiki biiya siya nimbinim mi siya boinim tiriiginim yipiki siiram naingwo tibmii kiinim. Mi Adi Komii siir iikamim wi rirmiiya simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig komiigikomii iiirar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya tirim simiirsika. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siiram sriigin iikamim om Efesas hiranim simiiram

15 Dimusi rani, ti hiriinan saiirsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wim kima Biiyan Inkam Komii Jisis siir yai imiiram bidi wakaeyokna apim mi kima wi hiriinan saiir naingwokwonanae iikamim Adi Komii siirim simiiramin. 16 Mi iinokiinokin an kara Adi Komii siir siira boin wadienanaei. Dimusi rani, iikamim simiirsika. Kara iikam kimiirsi naingwokwokin mi ta hiriiran saiirsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir Adi Komiiyin. 17 Adi Komiiyin siyairgin mi krima siir inig iiirarar hainanpraprasKi. Kara siiramin minam sriigin siir naeyiuin kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyiuin wi kimiir nwoki anaakninkii haiginiuim mi kima Adi Komii siirgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim. 18 Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkinsiis haiginiuin mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi kima wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biiya siya boinim hiniin, siya wi kimiir hauugii mi simiir kibiya ya bimbiuwi rani. 19 Kara ha naingwowi siya kimiir bidi yiisiimauuwin mi kima wi haniingi ninokninkini siir kirie aiirin iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwi. Siir kirieya ya ini komiigikomii ywowaowa krima saiir kimairim wi dig nwo rani mi ta kirieya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi, 20 ta kirieya Krais siir whinkinsiis haiginiuwa iiya biiya siya naonama mi Adi Komii siya siirin ina swoki hidninsiin idwowin simakar mi siirin siya saikar yinkiamsu haiginiu siir om hiran dimin taeminim simiir kigirkakim. 21 Mi tariinanin digworaekwowim Adi Komii siir om hiranim mi nuan ikim yim ini Krais siyar kigirkakim. Mi uridyiu bibiyieyim mi iikamim om whirua nwowipisu karamae nwowiyim mi gavmani inkam ikim mi ti

digworaekwowim ti tariinan nwowim mi mhoiiya nwowan ikim yim siya bidi ikwowaisiigigim. 22 Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Krais siir iinara bidi yonkwokiyim mi Adi Komii siya siir bidi yimbingiyin siir piugana saiir digworaekwowim simiir kigirkakim. Siya ini krimiir mwonan ywowin 23 mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yim ini siir piunan ywowim mi iki hinda tinda nwowim simiirin ini siyar niiwhwonkai digim. Mi krima wi saika nwoki amasukikinim mi dimin taeminim siyar tirdigikim mi nu whirkakin ini siya siyar yinyokiigiyin. Ɨriig.

2

Adi Komii siya bidi tirkiyin krimiirin, yipikim biiya naoni iikamnan nwowim, sima tariinanin Krais saika nwowim.

1 Mi biiya iikam kima ti siyiuin paeya niigikiyamyaonatnoudnankaiiyin
siirar niki apkim, iki iikamim naokaowim simiir hiriinan. Dimusi
rani, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyiugigin mi dimin biyie
biyieyim sima tirkim. 2 Mi ti ii imiirin wim kima ti nuin siir digworaekwo
imiir napkim. Biiya wim kima inkam komiiyin Setan nikiuwiyin
siir digworaekwo biyie biyieyim simiir napkim, yipikin inkam
komii komiiyim inigakim simiir siyiu pai siyiu paiyim simiir biiyan
inkam komiiyin mi uruwai siyaowai mi niimauan uridyiu bibiyie
ikim mi uridyiu bibiyieyim maeyau kwiruwa nwowipisu karamae
nwowi ikim mi dimin biyie biyie ikim. Mi iikamim simiirin ini siyar
kigirkakim mi tiriiginim yipiki digiumii Adi Komii krimiir Wanin siir niki
haimriyiugigim simiir kwoinim wi siyar kiyaii. 3 Biiya krima ti iikamim
simiir hiriinan nwokim mi krima diminim krima naingwowiyim
simiir napkim. Mi krima dimin biyie biyieyim krimiir kwoin ima
naingwowiyim simiir bidi tirim mi Adi Komii siir iowa krimiir asi
nwoka iki iikamim iki nu nhiranim simiir hiriinan yipiki Adi Komii
siir ninokninkin karamae nwowim.

4 Mi Adi Komii siya ini krimiiramar naingwokwokripkaiyin mi siir
naingwobumbuwa krimiir bidiyar mirninkinkikaiya iiya krima dimin
biyie saiir aowa nwowa. 5 Mi krimiirin kwoin win siya hauu haiginiugin
mi siya krimiiram ha naingwokwonanaekin mi krima tiriiginim yipiki
siirsi yapiyapa mi oki windi yipiki Adi Komii siir ninokninkin kara-
mae nwowim, tiriiginim yipiki paeya nami siyiuin si tioidwomaiyanim
krimiirin siir naingwobumbu aeyar nanmaiwarkainakim. 6 Krimiirin
Adi Komii siya bidi hidninsiin idwokiyim Krais saikar mi krimiirin
siyar ninkiamasu haiginiugim iripa saika nwowam. Mi dimin biyie
aiirin krima bidi ikwokopougiga mi krima ini iripa saika ninomor
kou hir nidwonan ywowim. 7 Adi Komii siya ti hiriinan minam
tirkin ti iiyim mhoiiya nimbiniyanim iikam imiir niisiimauuwim siya
naingwokwonanaeiya krimiiram Jisis Krais siir inigni mi ta siya mi
aingwobumbunanaeiya krimiirsi ya ti dimin taeminim Jisis Krais siya
tirkiyim simiirsika. 8 Kima Krais siir yai imiiram naingwo tibmii kiingim
mi Adi Komii siya kimiiram asi naingwokwonanaekin mi kimiir asi
mi anmaiwarkainakin kima, kima kimar bi whinkinsiisnakim. Mi
kima Adi Komii siiram bi miriigim mi siya kimiirin ta hiriinan sai-
irsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Adi Komii siya hinda siir
kwoinairgar priinaingwo hauugikin kimiirin. Ya tariigina ya Adi

Komii siir naingwobumbu aeya krimiirsi mi krimiirin saeyar nanmaiwarkainakim. 9 Kima dimin whirin miiyiknan bi tirkin mi Adi Komii siya kimiirin ha bi nanmaiwarkainakin mi inkam nwirki wi ha boin tani, siya inig komiigakin mi siya wi siir inig iirar hainana rani. Adi Komii sasairgin hiriinan tiriyin. 10 Iikam krimiirin Adi Komii siya bidi tirkiyin siirgisiir nwowim yipiki Krais Jisis siir yai imiiram naingwo tibmii kiiniyim mi krima iripa Jisis Krais saika nwoki amasukikinim. Mi ta hiriinan saiirsika krima wi mii kibi nwoki miriiyim. Biiya Adi Komii siya krimiirin dimin miiyik miiyik imiiram nimbingin krima tiramin mi siya krimiirin hiriinanam tirkikin simiir napim mi siya krimiiramin minam naingwowi krima ti dimin taemin kibi kibiyim simiirarar tir. Iriig.

Krais siya piugan kwiso sowiirin iripa bidi yinkiamasuhaiginiuin isid whirua nwowam

11 Kima ti swoki aingwowarkaigi biiya iiya Juda sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa hiniina niisiimauuwam wim kima Adi Komii siir iikamkim mi nim krima Juda iikamim kimiirin hiniina niewaiyiu boinkim, wim kima Juda iikam tani. Mi nim krima kamim yipiki krimiir mioisim kitiyopnir haiyim, kimiirin hiniina dapi, wim kima simiir miois kitiyopnir haiyan inkam tani. 12 Biiya wim kima Krais siir bi ninokninkinkim mi wim kima Isrel simiir iikamim simiir piugana saiir iikam tani. Wim kima, kima iikamkim kima Adi Komii saika bi namasugim. Biiya Adi Komii siya siir nimbina iikam nhirim simiir nimbingikin mi sima mi siya ini iripar yongwomamair aeyim yim kima rani, ti iikamim. Wim kima wi ti nu iiir nwo rani, ti dimin taemin kibi kibiyim nitim simiiram nwokwokinim. Niingaka. Adi Komii siya wi kimaka nwo rani. 13 Mi tariinanin, wim kima ti iikamim yipiki ti diminim biiya kara boinmimauuwim simiir ninokninkin karamae nwowim, yipiki iikamim aru nwowiyim sim haniin nwowim mi tariinanin kimiirin Krais siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi iikam kimiirin saeya nanmaiwarkainakim mi tariinanin kima Adi Komii siir yai imiir asi wakaeyokna api. 14 Iikam krimiirin Krais siyar tirhaiginiugin iripa nongwomamair aekiyamam. Biiya Juda simiir piugana saiir iikamim iki Juda iikam tani simiir piuganim iki hinda tinda nwowim simiir sau omom nwokim mi tariinanin ta Krais siir piu aeya naonama mi iki iikamim iki omom omomim hinda tindanim simiirin siyar tirkikim iripa isid whirua nwowim. Mi ti siyiuin biiya iripa isid whirua nwo karam nwowiyin paeni haniin niki amai ikouwin yio siya bidi hiuikmaigiyin. Mi siya ti hiriinan minam hiuikmaigikin, siya minam naingwokin krimiir tirkiyim krima piugan kwirkikwiruwa nwowiskiyim. 15 Mi ta Jisis Krais siya naonama mi ti Moses siir siyiu komii siir siyiuim siya tirkiyim yim bidi digiguskiyim mi ti Judami siyiu komii nhirim yim iriipi hiriinan. Mi siya ti hiriinan minam tirkin, ti piugan kwiso sowiirin iripa ninkiamasu haiginiuwim iripa nongwomamair aeyam. 16 Krais siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir naowin siya ta hiriinan saiirsi naokin ti diminin isid whisair krima nwowiyin siir haiginikouwin siir tirkiyim mi sima bidi yaonamim mi krimiirin siya kiyai iripa nongwomamair aeyam mi Adi Komii siir wakaeyokna apam. 17 Krais siya ti nu iiir nitin siya siir yai kibi kibiyim simiir nanaakninkii haiginiugim mi siya hiniina boinkin, iikamim sima mi Adi Komii siya sima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti yaiyim yim ti iikamim Juda iikam tani yipiki aru nokwokaowiyim yipiki

Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim ti yaiyim Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim yim kimiiramar nitswokim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim iikamim Adi Komii siir kingiin nokwowim simiir hiriinan. 18 Mi nim krima ti piugan kwiso. Dimusi rani, Krais siirsikin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya siyairgin iikam krimiir kiyaiyin Adi Komii siiram krimiir wanin mi tariinanin krima wi Adi Komii siiram asi nami.

19 Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iikamim yipiki sima yapa om karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim kima ini iikam nhirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim mi siir piugani ikim, ini simiir hiriinan ywowim wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. 20 Wim kima ini omaka Adi Komii siya miriiya ini saiir hiriinan ywowim. Nim krima aposel kamim mi profet kam ikim yipiki dimin taeminim Adi Komii siya boinim sim boinmimauuwiyim, nim krima ini kougou yaewaonan ywowim yipiki omaka aiir ninan hougwowiniyim. Jisis Krais siyarin yio ini kougouwin bopwokibopwo nokwokaiiyin omaka akou iiir hougwowiniyin ini siir hiriinan ywowin. 21 Siya siyairgin siyinpae minim omaka aiirim simiir nonkworinuwiyim yaripa sima sibgu owam. Mi ta omaka siya tirki wi omaka komiigikomiiyar nwokii mi saeya wi omaka bimbiuwi nwo rani, Inkam Komii Krais siya whwonkaiyam. 22 Mi wim kima iikamim Krais siirim, iki nupai nupaiyim simiirim kimiirin Adi Komii siya ninkiamasu haiginiuwim Juda iikam krimaka mi kima whiekakarin ini omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyiuin siir. Ɨriig.

3

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana saiir bi tirkin

1 Kara Polkin, yipikin maeyauwa mii biyie miriiya saiir saiira hiugrimkripkiikikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krais siir yai kibi kibi imiir boinmimauugin iikam kimiirin, kara Judami piugana saiir bi boinmimauugin, kara nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiramin iikam kimiiram kwisboinkikin. 2 Kara hiniina naingwowi kima bidiyar wakaeyim ta Adi Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbingikin siir mii aiir miriiyam iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam. 3 Mi ti dimin taeminim biiya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginiuwim mi siya kariir bidi yiisiimauuwin mi kara simiir asi ninokninkini. Biiya ti diminin kara kimiiramin siirar niki win boinkikin. 4 Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Krais siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biiya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim. 5 Mi biiya iikamim simiir bi ninokninkinkim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginiuwim mi siya simiirin krimiir bidi yiisiimauuwin kamim yipiki siya nimbingiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krimiir niisiimauugin siir naeyiuni. 6 Mi yaiyim yipiki siya nanaakninkiigiyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami piugana saika mi simiirin wi piugan kwiruwar nwo haiginiuwi siir yai kibiya saiir kirieni mi wi piu kwiruwar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbingiyim siya wi krimiir hauuwi siir iikamim Krais saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Krais siya tirkiyim krimiir simiirsika.

7 Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis
haiginiugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbingiya siir Yai
Win Kibi aiir boinmimauuwam siir kirie komiiya saiir kirieni mi kara
dimin taeminim siya boinim kara tiram simiirar mi tirkin. 8 Adi
Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa
kimidiniya kariir haigiyiumauu kariirin siya nimbingikin. Karairgin
inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir
mhoiigimhoii nwowin. Kariirin siyar nimbingikin Krais siir yai kibi aiir
boinmimauuwam iikam kimiir iki Judami piugana sae iikamim sim tani
ti yaimin diminim Krais siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis
Krais siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir
yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani.
Niingaka. 9 Siya kariirin minam nimbingin iikamim simiir whinkinsiis
haiginiuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam
nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biiya, iiya Adi Komii siya ti dimin
taemin imiir nonkwokwobwakainan siya ti siir kwoinin siya hidaigiyin
biiyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin. 10 Mi ta hiriinan sai-
irsika, ti iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir piugana saiirim
siya simiir asi niisiimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim mi yipiki
ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai
ninokninkinpaiyim. 11 Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya
siir kwoin iiir swoki aingwo tirkin yipiki biiya siya nimbingiya krimiir
Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir kirieni. 12 Nim krima Krais Jisis siir
yai imiir wakaeyokna api mi krima Adi Komii siirsi kipi nidid. Yio
krima ina ninokninkinim ta saiirin mi krima Adi Komii siiram dam mi
dimin taeminam siiram sriii mi siya wi digiumii krimiir haimriiyiu rani.
13 Kara kimiirin pi hiniina boini, kima kipi nidid ti dimin biyieyim kariir
nonkwobumbuninkin haiginiuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam
kimiir whinkinsiis haiginiugin. Wim, kima mairgimairga dwoninae.
Dimusi rani, wim kima inig komiigak bidi ywowim ti dimin taeminim
kariir kiyopsimsibgi haiginiuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam
kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi. Ifriig.

Pol siya hiniina naingwowi iikamim Efesas hiranim ina ninokninkinim Krais siya naingwokwowi aiirin simiiram.

14 Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim
mi ta hiriinan saiirsika kara ogmwo siiram ha waisii hiunanaiinamin
mi kara Adi Komii siiramin nhwo ina kwisboinin. 15 Adi Komii siya siir
paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir
hauugikim siir inigni. 16 Kara Adi Komii siiramin hiniina kwisboinkii,
siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii aiirar nwowi mi siya
siir naeyiuin wi kimiir kwoinau waraur nikropkii mi kima wi kwoin
kirie nwoki owim, 17 mi kima wi Krais siir yai imiir nwoki sibgu
wakaeyoknam mi siya wi ini haniin saiirsi kwirii idwokaii kimiir
kwoinauin. Kara hiniina kwisboinkii, kimiirin wi naingwobumbu
Adi Komii siya hauuwi mi ta hiriinan saiirsika siir kirieya kimiirin
wi saeya whinkinsiis haiginiuwi irni nwirniyam naingwokwowim mi
ti simairgim digworaekwowim krima tiranim simiir bwamkibwamim,
paeni haniin pae siir mii imiir kinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan mi
omakanan, omakani kougou yaewaowim nu hir nokwowiniyim simiir
hiriinan. 18 Mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi kimiir whinkinsiis

haiginiuwi mi iki Adi Komii siir iikamim hinda tindanim kima wi haini ninokninkinki Krais siya naingwokwo aiirin kimiiram ya komiigikomii ieyairga, ya ini ninomor kou saiir haibura mi aeya ini prieikipriei ywowa mi aeya ina mi inirnankainaiinama mi siya krimiiramin pranae pranae bi naingwokwokin. 19 Ihi, kara minam naingwowi kima Jisis Krais siya naingwokwonanaeiya kimiiram saiirgisaiir dinokninkin ta siya naingwokwowiya krimiiram ya whoimoni rani. Mi krima siya naingwokwonanaeiya krimiiram saiirgisaiir bi ninokninkinkim. Kara ha naingwowi, ti dimin taemin komii komiiyim ti Adi Komii siir kwoinau nwokaiyim wi iikam kimiiram niti mi kimiir kwoinim wi sima mirninkinkikaii.
20 Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir kirieya ta krimiir tir nwokaiya wi idwo saeyar swoki inkin hauugii ti diminin krima sriigiyin siiram siya tiram mi diminin krima naingwowiyin, ta siir kirie komiiya siya haigiya krimiir kwoinau. 21 Kara hiniina naingwowi, nim krima siir piugana saiir iikamim mi tiriiginim krimiir yiinieyim krimar witswo siir inig iiir hainan. Dimusi rani, ti Jisis Krais siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi, krima siir inig iiirin hiriiyar hainanyokiyokiikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyairga. Iriig.

4

Mi nim krima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim nim krima Krais siir piunan ywowim

1 Kara Polkin, yipikin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin. Dimusi rani, an kara Biiyan Inkam Komii siir mii aiir miriigin. Kara iikam kimiirin iig yai asi boinkii wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir sibgu apikim yipiki biiya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam. 2 Inkamin inigakin si haniin kipi nwo. Nhirmi yaimin diminim simiir wakaeyokna ap mi kimiirgikimiirar kwoinin yio dikwowaisii ti dimin taeminim nhirkim sim tirim kimiir simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim sima kimiirar tirbuga windi kima simiirin io kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiramin hindara daingwokwonanae iski. 3 Adi Komii siir naeyiuin iikam kimiirin kwoin whirua siya nwowaiginiugim mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie hiriiyar dwokripkai. Mi krima iripa damasukikin ti uridin yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan dwo. Mi krimiirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin. 4 Mi iikam whiekakim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiiniyim, yim sima ini piu kwirkikwiruwar ywowiskiyim. Adi Komii siir naeyiuin yio nwirkinwiruwar mi owiskiyin mi siya ini ini haniin krimiirar kwirii idwokaiyin. Mi ti hiriinan siyiuin, Adi Komii siya krimiirin hiriinansi nimbingin mi krimiirin iripa asi ninkiamasu haiginiugin nwirkinwiruwar nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii siya nimbingiyim sima niti wi krimar nwoki inomokninkin digswowim mi nim krima wi mairgimairgar nwowini ti digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim. 5 Mi ti Biiyan Inkam Komii nwiruwan yio Jisis Krais siyairgin. Iikam krima siiram naingwo tibmii kiinim krima baptais kwiruwa saiirarar baptaiskim, krima yaeya yaeya bi baptaiskim hiniina niisiimauuwam nim krima Adi Komii siir piugana saiir iikamkim. 6 Adi Komii sasairgin nwowin mi siya iikam krimiir Adi Komiigin mi iikamim naingwo tibmiiyim ini siyar kigirkakim mi siya ha napninopkainaniyin

krimiiram mi hiriiyar ini oniyam. Mi siya ini krimiirgikrimiirar mirii nonkworinukripkainiyin.

7 Krais siya krimiirin hinda whisariiyar priihauugikin kirieya yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir sibgu whinkinsiis haiginiuwam. Mi siir kirie komii komiiyim nhirim wi krimiir yapa yapa nwonira hauuwi mi ta hiriinan saiirsika krima wi ti miipai miipaiyim simiir nwoki tirim. 8 Mi Adi Komii siir yaiyim yipiki biiyan kamim sima winkiyim yokwoni yim ti dimin taeminim sim boinkikim. Sima hiniina boinkikim, mi iiya Krais siya swoki ama Adi Komii siir oma hiriir mi iikamim yipiki biiya Setan siir iin nonkwowim simiirin siya bidi swoki anmaiwarkainam, inkamin maeyaua mii biyie miriiya sae hiugripkiikikaiiyin siir hiriinan mi simiirin siya wi hauuwi siir dimin miiyik miiyikim simiir.

9 Mi ti yaiyim yim hiniin dimusi boinkim siya koua bidi yamin? Sima hiniin dimusi bi boinkim, iiya siya biigibii siir om hir haiburgigin mi ha niuunaiiniyin mi nu tir nauni oniyin iikam krimaka 10 mi inkamin yipikin nua tiriir niki iuunaiiniyin siya bidi swoki amin koua hiriir, siya waua saiir nidwokainaiinamkin Adi Komii siir oma hiriirin mi ta hiriinan saiirsika siir naeyiuin iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir asi ninyokiigikim. 11 Sasairgin kirie iikam krimiir hauuwiyin mi simiir nhirim simiirin siya nimbingikim aposel inkam nwowam, yipiki dimin taeminim Krais siya tirim simiir boinmimauuwamim. Mi iikamim siya nimbingiyim yim profet kam ima yipiki Adi Komii siir yai imiir nanaakninkiiyim. Mi kam nhirim siya simiirin yai napboinmamauuwan inkam yokmwin owaiginiu mi ti iikamim, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyim sima naingwo tibmii kiinim. Mi iikam nhirim siya simiirin miiya iikam nowomwarkaiyiuwiya saiir yokmwin owaiginiu, yipiki iikam imiir kigriraowiyim mi simiir whinkinsiis haiginiuwam sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. 12 Krais siya iikam krimiirin ti dimin taemin hiniinim sim hauugikim mi ta hiriinan saiirsika, ti dimin taemin hiriinanim krimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi siir mii aiir miriiyam mi ta hiriinan saiirsika nim krima yipiki Adi Komii siir piugana mi yipiki Krais siir piua nim krima siir mii aiir miriiyim wi digar nwowi iki iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwim simiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. 13 Mi dimin taeminim yim wi hiriiyar nwoyokiyokiiyami mi wi kwoin whirua krimar nwobudgii ti Adi Komii siir digworaekwowim yipiki krima wakaeyokna apiyim mi dimin taeminim kwoin whirua krima nwowiyim Krais siirim simiir mi ta hiriinan saiirsika krima wi asi kinantiokii mwriinami. Mi krima wi inkam bimbiuwi nwo rani, krima wi Krais siir hiriinanar swoki owi. 14 Mi krima tariinanin ti hiriinan nwowi mi krima wi yinisisimim yipiki rirmiiya nwo karam nwowim wi simiir hiriinan nwo rani mi ta hiriinan saiirsika krima wi iki yai niksisaeyim sim wakaeyokna ap rani. Iikamim ti hiriinan yai imiir wakaeyokna apiyim yim ini iya op idwo nakiirririya mi hinda tinda ha priiyakii priiyakiiyamiya ini saiir hiriinan ywowa. Mi ti iikam hiriinanim yim inkamim yai bibiyieyim simiir wakaeyokna apiyim yipiki iikami kwoin kiyaiiyim mi ti yaiyim sima boiniyim yim niksisae yaigim. 15 Mi krima ti hiriinan kipi nwo. Niingaka. Mi krima Adi Komii siir yaimwokiyaimwowim simiir boinam daingwo mi krima irni nwirniyam dinan aingwokwo krima tiriya saiir hiriinan yipiki wi

krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuyokiyokɨiyami mɨ wɨ krɨmar nwobudgiyɨm Krais siir hɨriinan. 16 Krais siya ɨni krɨmiir kou ywowɨn mɨ iikamɨm yɨpiki siir pɨunan nwowɨm krɨmiirɨn siyar kigrɨraowi mɨ krɨma yapa yapan wɨ siya nɨmbinɨm krɨma tɨram wɨ simiirar tɨri. Nɨm krɨma ɨni ɨga ɨin mɨ mai pɨu mɨnan ywowɨm mɨ krɨma ɨrni nwɨrni dinan whɨnkɨnsiis ankɨnsiis haigɨnɨu mɨ krɨma wɨ pɨu kwɨruwa nwokɨ owɨm. Mɨ krɨma dimɨn taemɨnɨm tɨ siyɨu hɨriinanɨn siir tɨri, ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwonaei mɨ mhoɨiya Adi Komii siir pɨugana wɨ kɨrɨeyar namwoɨuwi. Ɨriig.

Iikamɨm yɨpiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨm sɨma wɨ dimɨn taemɨnɨm bɨiyanɨm wɨ digɨumii sɨmiir haimrɨiyɨugigi.

17 Tariinanɨn kara kɨmiirɨn pɨ ɨgao yai boɨnkii. Dimusi rani, kariirɨn Jisɨs Krais siya nokmwɨn okwohaigɨnɨugɨn bɨiyan inkam nwowam. Mɨ tarɨinanɨn kɨma dimɨn taemɨnɨm iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiir karamaeyɨm sɨma tɨriyɨm sɨmiir kɨpi kɨgna ap yɨm sɨma dimɨnɨm biyɨekɨbiyɨe nwowiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowi. 18 Sɨmiir kwoɨnɨm ɨni inkamɨn niibwomambwo napwɨiyɨn sikwo paeaka bigna ap karamae nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Yɨm sɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm Adi Komii siya naɨngwo karamae nwowiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowikɨm. Dimusi rani, yɨm sɨma Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨma sɨmiiram bɨ naɨngwokɨm. 19 Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma pɨugɨ panɨinsi yopaisi. Sɨmiir kwoɨn komiiyɨn tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm hɨi mɨn prɨinɨnae prɨinɨnaeiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowi, sɨmiir wakaeyokna apɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm hapi i aeya niwaoki sɨmiir sɨbgu wakaeyokna apɨm.

20 Mɨ iikam kɨma krɨmiir bɨ wakaekɨm mɨ krɨma bɨ boɨnmauugɨm kɨmiirɨn Krais siir yai ɨmiirɨn tɨ hɨnɨin siyɨuɨn si wakaeyokna apɨm. Nɨingaka. 21 Kara ha nɨnokɨnkɨni wɨm kɨma Krais siir yai ɨmiirɨn bɨdiyar wakaeyɨm iikamɨm ha nɨtɨm siir yai kɨbikɨ kɨbi ɨmiirɨn sɨma ɨnɨ anaakɨnkii haigɨnɨuni mɨ sɨmiirɨn sɨma ɨnɨ boɨnmɨmauuni kɨmiirɨn. 22 Wɨm kɨma tɨ hɨnɨin dimɨn taemɨnɨm sɨm boɨnkɨm. Bɨiya wɨm kɨma kɨmiir kwoɨn biyɨe ɨiirar napkɨn. Mɨ tɨ kwoɨn biyɨe hɨriinanɨn tɨ kɨmiir boɨnɨn ɨinokɨinokɨn kɨmiirɨn siyar tɨri siyɨu biyɨeni nwowamɨn. Mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi. Mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ hɨnɨina boɨni, tɨ dimɨn taemɨn hɨnɨinɨm sɨm tɨrɨm mɨ kɨmiir digɨuwɨn wɨ sɨmiir nwokɨ haimrɨiyɨugigɨm mɨ kɨma sɨmiirsiyɨn wɨ aru nwokɨ owɨm. 23 Mɨ kɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir tɨri mɨ kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siiram kiwaki siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeni. 24 Kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaigɨnɨuɨm yaeya kwoɨn wɨn. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ siya tɨrkii dimɨn mɨiyɨkɨm sɨmiir napɨm mɨ sɨmiir tɨrɨm Adi Komii siiram mɨ ɨkɨ nhɨrɨm sɨmiiram warar.

25 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, iikam kɨma, ɨrɨra nwonɨran kɨma tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm prɨiyɨksasaeiyɨm sɨmiirsi dapyok mɨ tɨ yai bibiyɨe hɨriinanɨm yɨm tɨ ɨtnoudnɨnkiigi. Mɨ kɨma ɨrɨra nwonɨran ɨrni nwɨrniyɨn yai mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar boɨn. Dimusi rani, krɨma ɨrɨra nwonɨran Krais siir pɨu haɨmii haɨmiigɨm. 26 Mɨ ɨiya kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm ɨo sɨmaka nwowiyɨm, kɨma kɨmasiyar mɨntɨraona mɨ kɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu dwowɨpɨsu. Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiwaki rani, ɨo nwowamɨn mɨ kɨmiir tɨramɨn dimɨn biyɨe tɨram. Mɨ ɨo nwoni siyɨuɨn yɨo ha tɨ sɨbgu tɨrsɨsauu tɨ dimɨn hɨnɨinɨn. Mɨ ta ɨowa bɨekɨ

nikiiyamam kipi. Mi biigibiiyin wari kimiir kwoinin io nwowiyin siir ti digi. 27 Mi mhoiiya kima wi Setan siiram kiwaki rani, simiir kwoin imiir kiyaiyim mi siyiu biyie kima tirim. 28 Mi tiriiginim biiya biiyanim mi ti tariinan nwo ikim yipiki hii tauaeyim, sima wi ti dimin imiir kipi swoki tirmimin tiriiginim yim wi ti digi. Mi tariinanin sima wi ta mii aiirarar donkworinu mirii iski mi ta hiriinan saiirsika siya ti iikam paeprikabim simiirin wi hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiuwi. 29 Mi kima dimin biyie biyieyim kimiir mhii kwoinau nwokaiiyim simiiram kipi kiwaki kimiir yaigi kaokwo boinim. Kima yai kibi kibiyim yipiki wi iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwanim yipiki kimiir yai imiir wakaeyim wadie sima sibgu idwokaeyamim simiirarar boin. 30 Mi ti dimin taemin hiriinanim kima Adi Komii siir naeyiu iiir kipi tir mairgimairga nwo karam siya nwowim. Dimusi rani, siya siyairgin yipiki kimiir nimbingiyin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya mhoiiya wi hiriinan saiirsi nanmai-warkainaei mi kima hirin wi saikar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. 31 Dimin biyie biyieyim io iigwir igwir nwowiyim mi whwonkam nokiya karamae nwowiyim, mi mhii hinsima nwo karam nwowiyim dimin taeminim simiirin digiumii ti haimriiyiugig. Mi kima yai kipi kau-woksinan mi yai kripiinanii kipi mi kig iikam nhirmakan mi ti yai bibiyieyim kimiir haipridkikaiyim kimiirin wi siyiu biyie sima swoki tiri dimusi rani, simiirsika. 32 Mi haniingi niuwi nhirim simiir yapa yapan sibgu tirhaiginiu mi irni nwirnisi dinaingwoyimyok mi dimin biyieyim iikam nhirkim tirim kimiir irni nwirni simiir haiyoprimdiyiumiigi mi simiirin hiniina boinki, sima dimin komii rani. Simiirin Adi Komii siya haiyoprimdiyiumiigiyim krimiir dimin biyie biyieyim simiir krima tirim simiir saiir hiriinan tirkiyim mi ha boinkiyim hiniin yim dimin komii rani. Dimusi rani, nim krima Jisis Krais siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii krimiir Wanin siya krimiir dimin biyie biyieyim asi haiyoprimdiyiumiigikim. Ɨriig.

5

Iikam krima dimin kibi kibi imiirarar wakaeyokna ap

1 Dimusi rani, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yinisisimkim yipiki siya naingwokwonanaeiyim mi kima siya tiriya saiir hiriinanar timi tir. 2 Ɨrni nwirniyam dinan aingwokwo biiya Krais siya naingwokwonanaeiya krimiiram saiir hiriinan. Siya bidi iki aonamin mi ti dimin hiriinanin siya tirkiyin yio ini dimin taeminim piuii miiyik whakiyin kamim sima ninkin imiiyaeiyim Adi Komiini ini simiir hiriinan ywowim.

3 Wim kima Adi Komii siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika wim kima dimin taeminim hii priinanae priinanaeiyim simiir paniinsi nidwo boinaisi. Mi kima diminim piu iikamkim nopaiiyim mi dimin taeminim yipiki kimiir kwoin imiir tiriyim kima kigmairam simiir kipi tir. 4 Mi kima dimin biyie biyieyim piu iikamkim nopaiiyim simiir kipi boin mi diminin yipiki iikamim naingwo tibmiiyim sim nomboboin karam nwowiyim dimin taeminim bwam karamaeyim mi yai bibiyieyim nididgak nwowi ikim. Mi haniingi niuwi kima yaiyim diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir inig iiirarar hainan iski. 5 Wim kima ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinim iikamim yipiki hii priinanae priinanaeiyim mi yipiki dimin biyie biyieyim sim tiriyim mi iikamim yipiki dimin taeminam

kigmairiyim, ti komkid min hiniinim sima huniyim uruwai siyaowai. Kima ti iikam hiriinanim simiirin ina ninokninkinim yim wi hiriir nam tani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani mi wi Jisis Krais saika mi o rani.

6 Kima iikamim kimiir priiyiksasaeiyim simiiram kipi kiwaki iki simiir yaiyim naekak nwo karam nwowiyim simiirin kimiir boinmimauuwim mi ti yaiyim ti kara boinkiyim yim miiyik rani, yim pi niksisaekim. Mi ti hiriinan iikamim yipiki hiriinan dimin biyie imiir tiriyim yim wi Adi Komii siya nonkwoniinwomwiirninkin haiginiuwi ti dimin taeminim kara boimimauuim kimiir. 7 Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biyie imiir tiriyim simaka kipi namasu. 8 Biiya wim kima kamim niibwomambwo napiyim sim haniin nwokim mi tariinanin wim kima iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siirim wim kima ini iikamim nabie sibgu kigomok apiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. 9 Mi ti dimin kibi kibiyim ti iikam ima napiyim yim ini bienan ywowim, yim sima min niisiimauugim dimin taeminim kibi nwowim simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi piki hiniin dimin ikim yai mwo boiniyim. 10 Kima dimin taeminim kima naingwowim simiiraramar daingwo mi simiirarar kinanankiu kima napamin mi Biiyan Inkam Komiiyin wi mairgimairga nwoki owim. 11 Kima dimin biyie biyieyim yipiki niibwomambwonan nwowim iikamim sima tiriyim simiir kipi nap. Mi kima dimin taeminim sima tirim danaakninkii haiginiu mi simiirin ha boin, wari sima tirim yim miiyik rani. 12 Mi dimin taeminim iikam ima nimprio tirim, kara simiirin nididgak nwowi kimiir boinmauuwim. 13 Mi kima ti dimin taeminim ti iikam ima tirim simiir nanaakninkii haiginiuwi mi sima wi haniingin ninokninkinkii ti dimin taemin hiniinim yim miiyik rani, yim ini biyie ywowim. Yim ini bieki si whwoyakiiyim mi iikamim dimin taemin imiirin sibgu kigomokiiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iiya kima dimin biyie imiir boininkiiiyim yim wa naonami mi ti digworaekwo hiriinanim yim ini paeya inkamki si haingimugiiya omaka ini saiir hiriinan ywowim mi ta niiya pa nakii mipi nabie sasar nwokii. 14 Dimusi rani, ti dimin taemin hiniinim simiirsika, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa ya hiniina boinka,

yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima dinsiingi.
Mi ta hiriinan saiirsika Krais siya wi kimiir kwoinau asi kwirii idwokaii mi siya wi bieyin kiriir whwoyaiyin wi siir hiriinan nwowi.

15 Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin taeminim kima tirim simiirsiyin. Kima dimin taeminim iki iikamim yipiki ninokninkin karamaeyim sima tiriyim simiir hiriinan kipi tir. Mi hiriinanki niuwi kima iki iikamim yipiki dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir hiriinan tir. 16 Yim ti iiyim yim ii paii rani mi iikamim siyiu bibiyie tiriyim kima mintarao mi kima Adi Komii siir mii kibi kibi imiirarar tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginiuwam. 17 Mi ta hiriinan saiirsika, kima habwhaowaenan kipi nwo. Kima dimin taeminim Biiyan Inkam Komii siya naingwowiyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.

18 Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyaei wim wi pi kwiyae whaowaei mi wi dimin biyie tiri. Mi haniingi niuwi, kima Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwaki ini haniin siya kwirii idwokaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim.

19 Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai imiirin diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir mwai imiir wao. Kima mwai waowiyim mi Biiyan Inkam Komii siir inig iiir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamir ikim mi iki dimin taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisimiiramar daingwoki. 20 Ɨinokiinokin Adi Komii siir inigin Jisis Krais siir inigni hainanpraprasaki ti digworaekwo imiirsiyin. Ɨriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

21 Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim sima kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig iiir hainankim.

22 Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim simiir yai imiir wakae kira wakaeiya Biiyan Inkam Komii siir yai imiir saiir hiriinan. 23 Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir kouwin ini simar ywowim mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Krais siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin hiriinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmaiwarkainam naokin mi siya ini mwonan ywowin mi wim kima siir piua saiir piu haimii haimiigim. 24 Ɨni ti iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim Krais siir wakaeyokna apiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna diriraerar.

25 Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima simiiram daingwokwonanae Krais siir hiriinan siya naingwokwonanaeiya Adi Komii siir piugana saiir iikam imiiram. Siya krimiirsi naokin krimiir whinkinsiisam mi krimiir swoki anmaiwarkainam. 26 Mi ta hiriinan saiirsika siya iikam krimiirin dimin whirki kimbu karamae asi tirkikin. Dimusi rani, krima siir yai imiir wakaeyokna apkim mi krima op ha baptaiskim. 27 Siya ti dimin taemin imiir tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirin Adi Komii siir piugana saiir iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiir hiriinan asi nwowi iikamim yipiki paowaigi piskomkopou karam nwowiyim simiir piuim ini simiir hiriinan ywowim. Krima ini wig kibinan ywowim yipiki wi Krais siya nonkwonaei. 28 Mi ti siyiu hiriinanin Krais siya naingwokwonanaeiyin iikam krimiiram mi kam kima kimiir wig imiiramin kimiir piu aiiramar naingwokwonaeiyim saiir hiriinan daingwokwonanae. Mi tiriiginim yipiki simiir wig imiiram naingwokwonanaeiyim, yim ini tiriiginim yipiki simamar naingwokwonaeiyim ini simiir hiriinan ywowim mi sima ini piu kwiruwar ywowiskiyim. 29 Inkam nwir karamaeyairga siirgisiir piu aiirsi boriisopim mi saiir nonkwobumbuninkinim. Niingaka. Siya saiirin pa sibgu kigriraowi mipa mi imiiyaei. Mi ta hiriinan saiirsika siya wadie asi sibgu owi, Krais siya kigriraowiya Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir saiir hiriinan. 30 Siya krimiir asi kigriraowi. Dimusi rani, nim krima siir piugana saika bidi yamasukikinim mi ini nwiruwar ywowiskiyim. 31 Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir ikim, nim krima ini piu kwiruwar ywowiskiyim. Dimusi rani, ti Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hiniina boinkikim, inkamin yipiki wig nonkwonaei yio wi siir yopii ad owiir haiburgigi mi siya mi siir wig aeya sowa wi nwiruwar nwowiskii mi sowiir piua wi kwiruwar nwowiskii. 32 Tiki yaiyim yim kaimwowairgim. Mi an kara hiriiyar naingwowi yim sima Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir

ikim krimiir boinmimauugim. 33 Mi ta hiriinan saiirsika mi sima kaimwowar swoki boinki kamim yapa yapa simiir yapa yapa wig imiiramar daingwokwonanae siyamar naingwokwonanaeiya saiir hiriinan mi wig wim kima kimiir kamim simiir inig imiir hainanprapraski. Ɬriig.

6

Pol siya yopii ad mi simiir yinisisim ikim simiir boinkin

1 Yinisisim kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya nimbingikim kimiir kigriraowam yio ti hiriinan siyiuin yio wadiekin. 2 Mi Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hiniina boinkim, kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. 3 Sima ti hiniina boinkikim, kima simiir napi mi kima nu tirin wi ii prieiyar nwoki okwoyokiyokiikaeyamim. Yio tiriiginin Adi Komii siir biigibiiyan siyiu komiiyin siya boinkiyin krimiir yio siya dimin kibiyin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir tiram.

4 Mi yopii ad wim kima kimiir yin imiir kipi nikwao boin iinokiinokin mi yim wi mairgimairga kimaka nwo karam pi nwowisi. Mi kima simiirin min dikwao boin mi min niisiisiimauu dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima tiram simiir. Ɬriig.

Pol siya iikamim yipiki whisarii mii priimiriiyim mi tiriiginim yipiki simiir kigriraowiyim simiir boinkin

5 Mi wim kima iikamim hinda whisarii mii priimiriiyim, wim kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir wakaeyokna ap mi kima simiirin sibgu sibgu mintirao Krais siir kima tiriya saiir hiriinan. 6 Inkamin kiriir kigriraowiyin siir whwonkam ida ara kipi mirii mi siya kiriir kigi mi siya wi ha boini kira wadiekin. Niingaka. Ɬigwir iigwirin kira kiriir miiya saiirar mirii iikamim yipiki Kraisni wakaeyokna apiyim sim hiniin, dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram kima simiirin kwoinki daingwo diriraerar. 7 Dimin taeminim iikamim whisarii mii priimiriiyim kima tiriyim umir min hai karamae kima nwowiyim kima simiiramin mairgimairga dwo. Dimusi rani, kima simiirin inkam aram tir tani simiirin Adi Komii siiram kira tiriya saiir hiriinan tir. 8 Kima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Biiyan Inkam Komii siya wi krimiir whiekakar niyopkiiyiuwi, iikamim whisarii mii priimirii ikim mi iikamim rirmiiya nwowi ikim. Mi dimin kibi kibiyim siya tiram naingwowim siya wi krimiirar tirswowi.

9 Mi wim kima kamim yipiki iikamim kimiir miriiyim simiir kigriraowiyim, kima ti iikam imiirin siyiu miiyik sibgu tir. Mi simiirin yai bibiyie kipi boin mi kipi mi ikwao boin sima nididamin mi simiir tirim kimiir yai imiir wakaeyam. Mi Biiyan Inkam Komiiyin yipikin Adi Komii siir om hir nwowin, iikam whiekakim ini siyar kigirkakin. Dimusi rani, mhoiiya iikam imiirin wi siya hidi mi siya wi hiniina naingwo rani, inkamin yipiki inig komiigakim mi inig karamae ikim siya iikam whiekak krimiirin wi hirii hiriinankinar hidswowi. Ɬriig.

Iikamim naingwo tibmii kiiniyim yim ini kamim yaii niniiyim ini simiir hiriinan ywowim

10 Kara kimiirin nikopkaigiyan yaimirsisimim sim boinkii. Kima dimin komiiyin Biiyan Inkam Komii siya hauuin kimiir siirin sibgu donkworinu. 11 Kimiir kwoinim ti dimin komiiyin Adi Komii krimiir

Wanin siya hauuin kimiir siir higrinіu, yim ini nhaonan ywowim, nhaowa kimiir piu aiir haigiprakaiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kima wi iki dimin biyie biyieyim niksisaeiyim simiirsi nwoki okworinuwim kimiir kwoinin Setan siya kiyaii. 12 Krima inkamaka niniiyam tir tani krima yiu bibiyieyim ninomor kou nwowiyim mi Setan siya mi nomni yiu bibiyie ikim mi dimin biyie biyieyim ti nu iiir kigriraowiyim simaka niniiyam tiri. 13 Mi ti hiriinan saiirsika, kima Adi Komii siir dimin taeminim simiir haii mi tiriiginim kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi nhao sau mi irim hipigni haniin. Mi mhoiiya ii biyieki niti mi kira mi Setan siya kowar ninii mi kira ninii mi yaii saeya ha digii kira wi wadieyar sibgu okworinukripkaigii.

14 Kima dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginiuwiyim simiir hai mi kimiir kwoinim yaimwokiyaimwo imiirarar haigi okai, inkamin yaii niniiyin si kikogiya piuwopa siir mhiipwo iiir saiir hiriinan. Mi kira mii miiyik sibgu mirii mi kira Setan saika ha ninkinyaeyaowi kiriirin wi nhaoni haniin saeyar higriniuwi. 15 Kima Adi Komii siir yai kibi kibiyim simiir danaakninkii haiginiu mi iikamim simiirin wi iripa saeya nwoki ingwomamair aeyaiginiuwim. Mi ya tariigina ya wi suwa kima niiya kimiir iga imiir nikwoiprarsi ini saiir hiriinan ywowa mi kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi mi kima wi nhwo whin tani. 16 Mi kima ti dimin hiriinanim kara boinim simiir tiri mi hiniina naingwowi, Jisis Krais siir wakaeyokna api, tiriiginim yim wi nhaonan nwowi dimin biyie biyieyim hipigim paekakim sim hiniinim mi sau ikim yim wi simar niriimduwini mi sima wi iikam kimiir niyopakaiyiu rani. Mi kima siir wakaeyokna api mi siiram naingwowi tiriiginim kiriirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi. Mi hiriinankiniuwi Setan siya dimin biyieyin paeni haniin kimiiram kabitkii kimiir kwoin imiir niugrimkripam yio wi dig nwo rani yio wi pi wokitki mi siya wi pi tingiyami paeni haniin. 17 Adi Komii siya Jisis siirin minam nikropkikin pi naowim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi kima ti hiniina naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi, pagra inkamki sim haiginiya simiir mwo imiir saiir hiriinan. Mi kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei yim wi kamkiunan nwowi, yipiki wi Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwi krimiir. 18 Adi Komii siir naeyiuin iinokiinokin kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kira nhwo Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iiir hainani. Iinokiinokin kima, kimasiyar mintiraona wim wi piugi piyaowisi. Kima Adi Komii siirim srii iikam imiirin siya kigriraowim mi siya whinkinsiis haiginiuwim yipiki siirim. 19 Kima Adi Komii siiramin kariiram srii mi kariirin wi yai siya nwoki hauuwim. Mi hiriinankiniuwi kara wi nidid rani, siir yai kibi kibi imiir nokwo boinmimauuwim yipiki biiya siya tirim simiir. 20 An kara ti inkamin yipiki yai kibi kibiyim sim nanaakninkii haiginiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Dimusi rani, ta maeyauwa mii biyie miriiya kariir hiugripkiikikaiya saiirsika. Kima Adi Komii siiram srii kariir whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kara siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwim wi nidid rani. Yio simiirin wi karar nanaakninkii haiginiuwi ti biiya kara nonkwowim simiir hiriinan. Iriig.

Pol siya siir yaiyim nikopkaigiiyim simiir boinkikin

21 Tikikasin krimiir nomiiyauin yipikin krima naingwokwonanaeiyin, siya wi sipi niti mi ti dimin taeminim ti nimbimbiiyamim kimiirin wi siya nini boinmimauuni. Siya inkam wadiekin siya Biiyan Inkam

Komii siir mɨi mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar mɨriigɨn. 22 Siirɨn kara nɨkropkii iikam kɨmiiram kɨmiir boɨnmɨmauuwam dimɨn taemɨnɨm kɨma nɨnomoknɨnkɨnanɨm hɨniɨn, nɨm krɨma wadɨeyaɨrgɨm mɨ wɨm kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwokɨ owɨm.

23 Kara tɨ hɨniɨna srɨigi Adi Komii krɨmiir adɨn mɨ Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siya kɨma wɨ Adi Komii siirgɨsiiramar naɨngwo tɨbmii kɨiɨni mɨ kɨma wɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr aei. Mɨ ta hɨriinan saiirsika wɨm kɨma wɨ Adi Komii siir pɨugana saiir iikam ɨmiiram asi naɨngwokwowi. 24 Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiramɨn mɨnam srɨigɨn siya iikam kɨmiirɨn wɨ siir naɨngwobumbuwa saiir nwokɨ hauuwɨm yɨpɨkɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siiram naɨngwokwonanaeiyɨm mɨ yɨpɨkɨ siir wakaeyokna apiyɨm mɨ siir yaimɨn dimɨn ɨmiir wakaeiyɨm sɨma tɨra saiir hɨriinan. Ɨriig.

FILIPAI

Ɨiya Pol siya om Rom hir miriiya mii biyie mi siya ta yokwowa ha winkika. Biiya siya om Efesas hir bidi ywowin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Filipai hiranim yim umir digworaekwo bidiyar mi haingiriyiu haiginim mi sima ina hauugiyim Pol siiram hiriir maeyaua mii biyie siya miriiya. Mi Pol siya ta yokwowa minam winkikin simiir boin wadiekikin. Pol siya maeyauwa mii biyie miriiya saiir hirar niki okaigin wieyinsopkak. Mi siya mairgimairga hiriiyar nwokaigin mi siya ti hiriinansi boinkikin sima Jisis saika namasukikini mi sima wi mairgimairga hiriiyar nwoki oninaeyim mi sima wi siiram naingwoyimyok rani. Ɨriig.

1 Pol kara mi Timoti siya, krira Jisis Krais siir mii priimiriiyan inkamko.
Krira ta yokwowa iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir
kigriraowiyim mi saiir whindiriraerar haiginiuwiyim kimiiram winkika
mi iikamim Jisis Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyim kimiiram warar.
2 Krira ha naingwowi krimiir Adi Komii krimiir wanin mi krimiir Biiyan
Inkam Komiiyin Jisis Krais, krimiirin wi sowaniiyar nokboinmamair
haiginiuwi iripa nongwomamair aeyim. Ɨriig.

Paul siya Adi Komii siirim sriigin, yipiki iikamim ta yokwo aiir mwaini simiir whinkinsiis haginiuim

3 Ɨiyim kara kimiir naingwowarkaikiiyim, kara pi Adi Komii siirar boin
wadie kimiirsi. 4 Ɨiyim kara Adi Komii krimiir Wanin siiram sriiyim
kimiir whinkinsiis haginiuim, kara pi mairgimairga nwoki. 5 Whisarii
rani, biiya kima kariir whinkinsiis haginiugim Adi Komii siir yaiya
saiir nanaakninkii haginiuim iiya biigibii kima wakaeyokna apa mi tisi
tariinana nadigniyim. 6 Kara ti diminin siir bidi yinokninkin kiinin Adi
Komiiyin yipikin kimiir tirkiyin siir wakaeyokna apim mi kimiirin wi
siya whinkinsiis haginiuwi siirim sibgu wakaeyokna apim mi wi iiya
Jisis Krais siya nitana saiirar nadigiuwi mi siya siyasiya nanaakninkii
haginiunaei mi iikam simiirin wi siyar hidi. 7 Kariir kwoinin iikamim
kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir
miiyim kima whinkinsiis haginiugim iiyim kara maeyaua mii biyie
miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin mi iiyim kara rirmiiya mi owim mi
Adi Komii siir yaiyim simiir mi anaakninkii haginiuim iikam simiir
kwoinim simiir kiyaiyim mi sima wi Adi Komii siir siyiuim kara tirim
wi simiir nwoki apim. 8 Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara iikam
whiekakim kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani, Krais siya
naingwokwonanaeiya saiir hiriinan.

9 Kara Adi Komii siiram minam srii, iikam kima wi irni nwirniyamar
dinan aingwokwonanae mi kima wi Adi Komii siir dimin taeminim simiir
nwoki sibgu inokninkinim mi kima wa nwoki inokninkinim piki hiniin
dimin ikin miiyikin mi piki hiniin dimin ikin biyieyin. 10 Mi ti hiriinan
saiirsika, kima kariir dimin miiyik miiyikim simiir wakaeyokna api mi
iiya Krais siya swoki iti mi kimiir kwoinim wi dimin biyieki nwokai
rani. 11 Mi iriipi hiriinan kara Adi Komii siirim minim srii Jisis Krais
siya wi kimiir kwoin imiir nwoki hiurworwokaiyim kimiir whinkinsiis

haiginiuwim wadie sibgu owam mi kima dimin miiyik tiri mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi inig komiigak saiirsi nwowi. Ɨriig.

Paul siya ha naingwokin, siya siyiumwoni nowim mi Jisis Krais siir nwoki kigna apim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim

12 Ti kariir nomiiyauim, kara minam naingwowi kima dinokninkin, ti diminim kariirim nitim, sima kariir tirbumbuki windi, ti diminim iikamim Adi Komii siir yai win kibiya saiirim naingwo tibmiiyim simar niki tirbugim. 13 Kariirin maeyaua mii biyie miriiya saiirar hiugripkiikikaigi windi mi kamim yaii niniiyim mi iikam nhirim kingiin hir nwo ikim, sima ina ninokninkinim kariirin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin, whisarii rani, kara Krais siir yaiyim simiir wakaeyokna apkin. 14 Mi iriipi hiriinan kara tisi tirar nwowin. Dimusi rani, iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim sima nididgak paniinsi ywosi mi sima kiriekak asi nwokim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakninkii haiginiusiyin. Dimusi rani, sima ina kigim kara tisi maeyaua mii biyie miriiya hiugripkiikikaiya saiir tirar nwokaiyin mi sima ina naingwo tibmiiyim Krais siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.

15 Iikam nhirim Krais siir yaiya saiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima kwoin biyie biyie kariiram naingwokim mi sima minam warar mi aingwokim simiir kiyaiyim kariir haiburgigim mi simiir yai imiir wakaeyoknam. Yim iki iikam nhirim Krais siir yaiyim simiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima wadiekim mi ina naingwowim ti dimin imiir tirim mi kariir whinkinsiisim 16 yipiki ti iikam miiyikim ti dimin imiir tiriiyim. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwowikim. Sima ina ninokninkinim kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigriraowim mi simiir nanaakninkii haiginiuwim tapaiir. 17 Iikam nhirim yipiki Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwiyim yim sima kariiram bi naingwokwonanaeikin. Niingaki niingakiinga. Sima hiniina naingwowi kariirin wi sima kiyopsibgi haiginiuwi mi kara wi mairgimairga nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mii biyie miriiya saiir tir hiugripkiikikaiyin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Niingaka.

18 Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim sima Krais siir yai imiirin siyiu biyieni nanaakninkii haiginiugi windi mi nhirim siyiu miiyikni mi anaakninkiigi windi, ti hiriiran siyiuin kariirin mairgimairga sima nwowaiginiuwi. Dimusi rani, sima Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiugim yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. 19 Kara ini mairgimairgar nwoyokiyokiiyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyiu iiirin, yipikin wi Jisis Krais siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginiuwam mi kariirin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin rirmiiya saiir hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram sriigim kariir whinkinsiis haiginiuwim. 20 Kara ta saiiramin minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai aiirin wi haigiprakai rani mi kariir piua wi nopai rani mi kariir kwoinin wi kirieyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiirar nanaakninkii haiginiuwi biiya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Krais siya wadiekin. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika. 21 Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Krais siyairgin.

Mɨ kara naowi, mhoɨiya kara wɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siirɨm wɨ sɨmiir haii mɨ kara wɨ saɨka nwowi. 22 Mɨ kara nao karamae nwowi mɨ omwaiyar nikɨ waiyaei mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara tirɨm yɨm iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi Krais siir wakaeyokna apɨm. Kara nɨnokɨnɨnkɨn tani pɨkɨ hɨnɨin aka bɨi nwowa omwai waiya saeya iyɨe? Nao saeya. 23 Kara pɨ hɨd rani kara naowam naɨngwowi Krais saɨka nwowɨm. Wɨ ta wadɨe hɨriinan saeya nwowi. 24 Mɨ ta hɨriinan saiirsi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi kɨmiirɨn, ya ɨni wadɨekɨwadɨe saeya nwowa kara tɨ nu ɨiirar nwokɨ okrɨpkaii, tariigɨna ya ɨni bɨigɨbɨi saeya ywowa. 25 Kara hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨini kara wɨ nao rani mɨ kara wɨ omwai hɨriinan saiirsi waiyaei kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam Adi Komii siir yaiya saiir sɨbgu wakaeyokna apɨm mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwowi. Dimusi rani, kara ɨni omwaiyar nikɨ waiyan. 26 Mhoɨiya kara nɨti mɨ kɨmaka nɨnɨ oni mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨga komiiyar nwowi kariiramɨn mɨ kɨma wɨ Krais siir inɨg ɨiir hainankii.

27 Mɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmiir nɨmbinii mɨ kɨma wɨ tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn wɨ haɨni naɨngwokii. Kɨma dimɨn taemɨn kɨbi kɨbi ɨmiir tɨr iikam yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm siyɨu kɨbiyɨn sɨma tɨriyɨn siir hɨriinan tɨr. Mɨ ta hɨriinan saiirsika mhoɨiya kara wɨ kɨmiir namisi kɨgi, iyɨe? Wɨ kɨmiir kɨg rani mɨ kara dimɨn kɨbi kɨbiyɨm iikam ɨma boɨni iikam kɨmiir, sɨmiirɨn wa wakaei, tɨriigɨnɨm kɨrɨe kɨmiir naɨngwo tɨbmii aeya nwowɨm mɨ kwoɨn whɨrua kɨma mɨ owɨm mɨ ɨrɨpa kɨma mɨ mɨriiyɨm. 28 Tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ kɨmiir sau omomɨn siirsi kɨpi nɨdid dimusi rani, wɨm kɨma Jisɨs Krais siirgɨm. Kɨma Kɨrɨe hɨriiyar dwokrɨpkai. Dimusi rani, wɨm kɨma tɨ hɨnɨɨna tɨrɨkɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm yɨm wɨ sɨmiir nɨisiimauuwi. Adi Komii siya sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni mɨ kɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei mɨ kɨma wɨ saɨka sɨbgu owi. 29 Mɨ dimɨn komiigɨkomiiyɨn yɨo tɨ si, Adi Komii siya kɨmiirɨn mɨnam kiwakɨkɨn kɨma Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn sasa rani. Jisɨs Krais siirsika Adi Komii siya tɨ dimɨn biyɨe ɨmiirɨn asi kiwakɨkɨn kɨmiiram nɨtamɨn. Dimusi rani, kɨma siir wakaeyokna apkɨm. 30 Kɨma mɨ kara nɨm krɨma nomiiyaugɨm mɨ tɨ iikamɨm krɨmiir tɨrbuwiyɨm mɨ krɨmiir nɨkbumbuwiyɨm mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn bɨiyar nwoyokiyokɨinaniyɨn ɨni tariinanar yadɨgniyɨn mɨ wɨm kɨma tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kɨmiir nɨgbumbuwɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm. Ɨriig.

2

Krɨma krɨmiir kwoɨnɨm sɨmiirɨn kɨkɨntɨmdɨnu mɨ ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨm sɨmiiram daɨngwo

1 Kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨeyar dwokrɨpkai. Dimusi rani, wɨm kɨma Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna apikɨm. Kɨma maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar dwokrɨpkai. Dimusi rani, Krais siya kɨmiiram naɨngwokwonanaei. Kɨma mɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeya kɨma ɨni kwoɨn whɨruwar ywowɨskiyɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm nhɨrmiyam daɨngwo mɨ sɨmiiram daɨngwokwonanae. 2 Kɨma ɨrɨpa dongwomamaɨr ae mɨ kwoɨn whɨrua dwo mɨ kɨma iikam ɨma mɨ Adi Komii siya sɨmiiram daɨngwokwonanaei mɨ kɨma kwoɨn whɨruwar dwowɨski. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn ini hanɨin kɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga kariir nwowaigɨnɨuwi. 3 Kɨma kɨmamar kɨpi naɨngwona mɨ dimɨn taemɨnɨm ha kɨpi tɨr mɨ iikamɨm kɨmiirɨn wɨ hɨriinan saiirsi boɨnisi wɨm kɨma ɨni nhɨrɨm sɨmiir kou ywowɨm. Kɨmiir kwoɨnɨm yɨm kɨmar kɨntɨmtɨnuna mɨ kɨma hɨnɨɨna

daingwo kimiir kouwin ini iikam nhirim sima ywowim. 4 Kima, kimamar kipi naingwona. Kima iikam nhirmiyam daingwo mi diminim sima naingwowi ikim. 5 Kima Krais siya naingwowa biiya saiir hiriinan daingwo. Yio ti hiniingin.

6 Mi yio siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya ha bi naingwokin siya Adi Komii siir hiriinanar swoki owi. 7 Mi yio siya ti dimin taeminim kirie komiigakim ninomor kouanim simiirin digiumii bidi haimriyiugigim mi yio siyarin ini inkamin whisarii mii priimiriiyin siir hiriinan yinkpitki. Mi siirin Maria saeya naokainakikin mi siya iikam krimiir hiriinanar nimbiyamkin. 8 Siya inkamnan nimbiyamkin mi siir kwoinin hindara kabitkingigin mi siya Adi Komii siir yai imiirarar napkin mi iiya siya ha naonamin paeyin hiiiniya nirioninkinin si mi siya kimpisu pranae pranae bi haigin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim. 9 Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir inigin ha hainankiyin mi siya ti hiniina boinki siya inig komii kibikakin mi kamim inig komii komiikakim simiir kougikouwin ini siyar ywowin. 10 Mi yipikim Adi Komii siir om hir nwowim mi nu tir mi o ikim mi iikamim yipiki mi aokaowim mi nunau nwokai ikim mi yiu ikim simiir kouin ini siyar ywowin mi yipiki ta Adi Komii siya dapikiuwa Jisis siir inig iiir saiir wakaei mi sima wi nidid prasae kin tani mi sima ogmwo wa waisii hiuwi mi wi komii hiniina kauwok boinamnaekii, 11 siya inig komii kibikakin mi sima wi Jisis Krais Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iiir hainankii mi sima wi ha boinkii, siya inig komiigakin. Dimusi rani, dimin taeminim Krais siya tirim simiirsika. Mi ti dimin taeminim yim wi Adi siir inig iiir hainan praprasi. Ɨriig.

Nim krima ini sikwo paenan ywowim yipiki iikam imiir bigna iiisiisiimauu apiyim siyiuin niiyaka mi krima simiirin wi Adi Komii siir siyiu iiir niisiimauui

12 Ti kariir nomiiyauim kara ina naingwokwonanaeiyin, biiya kara kimaka nwowa mi kima kariir yai imiir wakaeyim mi kima ina wakaeyokna apim simiiramin. Mi tariinanin kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biiya kima tira saiir hiriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biiya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoiiya kimiirin wi siya nikiunami ninomor koua hiriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim. 13 Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya iinokiinokin kimiir kwoinim simiir simiirar tirnanaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

14 Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarkii boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir. 15 Mi kima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhiuriyiu rani, dimin biyie kima tiram mi kima wi wadieyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niuyaei, sikwo paeya niiyaka bigna apiya kigimok apam, iikamim yipiki biyie nwowim, simiir bopwoniyan. 16 Mi kima simiir diisiimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis

haiginiu mi siyiu wadie sibgu apanin hiniin, piki hiniin dimin ikin wadieyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoiiya Krais siya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.
17 Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiiyaenan ywowa. Mhoiiya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naokiinaiinii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiiyaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi mairgimairga prasae nwo rani. 18 Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiyami mi kima wi mairgimairga kanaka dinkin o ta mairgimairga kara nwowa saiir hiriinan. Ɨriig.

Pol siya Timoti siir boinkin

19 Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwakii Timoti siir nikropkiyim mi iikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tiriirar swoki iti mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kara wi haini ninokninkini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi mairgimairga kimakar nwowi. 20 Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam asi naingwokin wadie kima sibgu owim. 21 Mi yim iki iikam nhirim yim simamar naingwonaeikim yim sima digworaekwowim Jisis Krais siirim simiir kig rani. 22 Mi kima ina ninokninkinim Timoti siya ti siyiu hiriinanin siir nwo rani, siya inkam wadiekin. Siya siyamar bi naingwonaeikin siya iikam kimiiram naingwowikin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir yaiyim simiir nanaakninkii haiginiuwam yinisimin siir ad iiir whindiraerariyin siir hiriinan. 23 Mhoiiya kara ti dimin taeminim kam ima tiranim kariir simiirin wa ninokninkini, kara minam naingwokin Timoti siirin kimiiram nikropkiyim. 24 Kara hiriiyar naingwo tibmii kiini Biiyan Inkam Komii siya kariirin wa whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi kimiminki rani, maeyauwa mii biyie miriiya sima hiugripkiikikaiya saiir tir haiburgigsasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir kignakiyim.

25 Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram waraur nikropkiyim. Siya kariir nomiiyaugin mi siya mi kara krira ini nwiruwar ywowiskiyo mi Adi Komii siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biyie saika ninkinyaeyaowim inkamin yaii niniiyin siya tiriya saiir hiriinan. Mi biiyarin, kima siirin bidiyar iki ikropkiyin mi siya ha nitin mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis haiginiuni. 26 Siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niigin mi siya maka niiyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokim ta ma siya nii aiirsiyin. 27 Biiya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginiugin mi siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin. Niingaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta hiriinan saiirsika siya naonami kara wi komii nouuboboin tani. 28 Mi ta hiriinan saiirsika kara siirin asi nikropkisasaugin kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan saiirsi kigwini mi kimiir kwoinim wi mairgimairga nwowini. Mi kima mairgimairga nwowi mi an kara wi mairgimairgar mi owi. 29 Mi siya waraur nimbinii mi kima siir kigwini mi kima wi mairgimairga

dwoki Biiyan Inkam Komii siiramin yipiki siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti hiriinan inkamin siiram daingwo inkam komiiyin siya. 30 Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Krais siir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni piu asi nwokin mi kimiir igsopa ini siya yokwokairina mi siya kariirin pranae pranae bi whinkinsiis haiginiugin mi ta hiriinan saiirsika siya maki asi niigin. Ɨriig.

3

Yipiki Jisis Krais siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio inkam wadiekin

1 Ti kariir nomiiyauim, tiki nwokripkaigiyim yaiyim kara kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi rani, wim kima Biiyan Inkam Komii siirgim mi kima mairgimairga dwo! Mi dimin taeminim yipiki biiya kara winkiyim yokwoni kimiiram mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi kibiyim kimiir boinmimauusi bi piyaokin. Mi an kara ha naingwowi kima inokiinokin ta yai aiir wakae ya dimin kibigikibi aeyairga. 2 Kima ti kamim dimin biyiekakim yipiki wranan nwowim simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi ti hiniin sima boini kimiir mioisim ti kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan saiirsi nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu aiirar swoki tirbunaei. 3 Nim krima hiniina naingwo tibmii kiin tani krima krimiir miois imiir kitiyopnir haii mi ti hiriinan siyiuin krimiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, krima Adi Komii krimiir Wanin siir yinisisim nwowim. Niingaka. Mi iiya Adi Komii siir naeyiuin krimiir kwoinau tir nwokaiiyim mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir inig iiir hainanam mi krimiirin siyar mi iisiimauuwi hiniinin nim krima Adi Komii siirgisiir yinisimkim. Mi dimin taeminim Jisis Krais siya tirim krimiir krima simiir ninokninkini mi krima wi mairgimairga prasae nwo rani. Mi nim krima ina ninokninkinim ta saiirin, krima krimarin wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya krimiir nanmaiwarkainam ta sima boina krimiir miois imiir kitiyopnir haiya saiirsi. Niingaka. 4 Mi kara ti dimin taeminim biiya kara wakaeyokna apim kara Juda simiir biiyan siyiuin siir dimin taemin imiir wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi wakaeyokna apin mi kara ti hiriinan tirim pi boriisopi. Kam nhirim yim ha naingwowi sima Juda simiir siyiu iiirar wakaeyokna apkripkaii mi sima wi wadieyar sibgu owi mi an kara ina ninokninkinin, biiya an kara ti siyiu hiriinanim wadie simiirsi nwokin. Mi ti siya siyiu hiriinanin ini ti siyiuin sima tirin ini siir haiburin. 5 Mi an kara ti hiniina boinkin. Dimusi rani, iiya kariir apua kariir naokainakiya, iiya kara iiyim iriiyar kwoima nwowin mi sima kariir miois aiirin ina kitiyopnir haiyim hiniina niisiimauuwam an kara Adi Komii siirgin. Mi Jekopin yipikin sima dapiyin Isrel, siya kariir brougaekin. Mi an kara Bensameni piugana saiir inkamkin mi yio ini kaimwokikaimwowar ywowin, an kara Judani isidin siirgisiir inkamkin. Biiya kara Farisimi isidin siir inkam nwowin kara Moses siir inkam nwowin kara Moses siir siyiu komii siir yai whiekakim yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiirar wakaeyokna apkin. 6 Kara pi ti hiniina boini, kara Adi Komii siirin dimin whoimoni bi tirkin mi iikamim Krais siir yai imiir wakaeyokna apim simiirin kara tioidwomaigim mi yipiki siir piuganan ikim. Mi iikamim yipiki kariiram

kɨnankɨuɨm siyɨuɨn kara wakaeyokna apɨn Moses siir siyɨu komii siir yai ɨmiir sɨma wɨ hɨriiyar boɨni, kara wadɨekɨn mɨ kara dɨmɨn biyɨe bɨ tɨrkɨn.

7 Bɨiya an kara ha naɨngwokɨn tɨ dɨmɨn taemɨn hɨnɨɨnam yɨm dɨmɨn komiigɨm mɨ tariinanɨn an kara hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨni tɨ dɨmɨn taemɨnɨm yɨm dɨmɨn komii rani. Dimusi rani, tariinanɨn kara Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ kariirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi wadɨe sɨbgu owɨm. 8 Dimusi rani, kara hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨn tani tɨ dɨmɨn taemɨn hɨnɨɨnɨm yɨpɨkɨ bɨiya kara napɨm yɨm dɨmɨn komii rani mɨ an kara hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨni tɨ dɨmɨn taemɨn hɨnɨɨnɨm yɨm dɨmɨn komii rani. Dimusi rani, an kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn kara Jisɨs Krais siir wakaeyokna api mɨ dɨmɨn taemɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii saɨka nwowɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm bɨiya yɨm siya bɨdi ikwokopougɨgɨm. Mɨ kara tɨ dɨmɨn taemɨn hɨnɨɨnɨm sɨmiirɨn dɨgɨumii bɨdi haimrɨyɨugɨgɨm mɨ kara sɨmiirɨn ha naɨngwowi yɨm ɨni dɨmɨn bɨyɨekɨbɨyɨe ywowɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika kara Jisɨs Krais siirgɨsiirara asi wakaeyokna api. 9 Mɨ tariinanɨn kara Moses siir siyɨu komii siir yai ɨmiir swokɨ wakaeyokna ap rani mɨ Adi Komii siya wɨ ta hɨriinan saiirsi boɨn tani kariirɨn dɨmɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ ta siya boɨna kariirɨn hɨnɨɨn kara dɨmɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn ya dimusi rani, kara Krais siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn mɨ tariinanɨn kara ɨni siir pɨugan aiir nwowɨn. 10 Kara tɨ dɨmɨn hɨnɨɨnɨm sɨm naɨngwokɨn. Kara Jisɨs Krais siir sɨbgu ɨnokɨnkɨnam tɨrkɨn mɨ kɨrɨe komiiya siya haiya ɨiya siya ɨe hɨr haiburgɨgɨn mɨ ha swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨn. Kara saɨka ɨrɨpa bɨdi yamasu kɨkɨnɨn mɨ kara tɨ dɨmɨn biyɨe biyɨeyɨm mɨ kɨmpɨpɨsuwa siya haiyɨm hɨriinan haiyamar mɨ aɨngwowi. 11 Kara tɨ dɨmɨn taemɨn ɨmiirɨn mɨnam tɨri, ɨiya kara naowi kariirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei mɨ kara wɨ omwaiyar swokɨ waiyaei mɨ wɨ saɨkar nwowi. Ɨriig.

Pol siya mɨnam naɨngwokɨn Jisɨs siir hɨriinan inkam kɨbi nwowɨm

12 Kara pɨ hɨnɨɨna boɨn tani kara siiram bɨdi wakaeyokna apɨn, kara tɨra saiir hɨriinan mɨ an kara inkam kɨbi bɨdi ywokiyɨn. Niingaka. Kara ɨna nɨkɨ mɨrii nɨnkiyaei krɨpkaiyɨn tɨ dɨmɨn taemɨn ɨmiir wakaeyokna apam mɨ ta hɨriinan saiirsika kara wɨ Krais siir hɨriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir bɨdi yɨmbɨnɨn siir inkam nwowɨm. 13 Tɨ kariir nomi-iyauɨm, kara hɨnɨɨna naɨngwo rani, kara inkam kɨbikɨkɨbikɨn. Niingaka. Mɨ kariir dɨmɨn taemɨnɨm bɨiya kara nonkwoɨm sɨmiirɨn dɨgɨumii bɨdi haimrɨyɨugɨgɨm mɨ kara tɨ dɨmɨnɨm mhoɨiya dɨgɨ dɨg nwowaigɨnɨuwanɨm sɨmiirgɨ sɨmiiramar naɨngwo ɨskii. 14 Kara ɨni tɨ kamɨm yɨpɨkɨ nɨnkɨkɨn iwɨtiyɨm dɨmɨn haiyam ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨn. Mɨ ta hɨriinan kara nwowa, kara tɨ nu ɨiir asi nwowi. Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir wakaeyokna apikɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika mhoɨiya siya dɨmɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ siya nɨkɨ ɨmbɨnɨm kariir wɨ hɨriinan saiirsi haii. Dimusi rani, mɨiya Jisɨs Krais siya tɨra saiirsika mɨ Adi Komii siya kariirɨn wɨ hɨriinan saiirsi nɨmbini omɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siir nwoyokiyokɨikaeyamɨm ɨinokɨinokɨn.

15 Mɨ krɨma whɨekakarɨm yɨpɨkɨ ha nɨkɨ aɨngwo tɨbmii krɨpkaiyɨm Adi Komii siiram nɨm tɨ kwoɨn hɨnɨɨnɨn kara boɨnkiyɨn siirarar dwo ɨski. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm yapa yapa nwoprigɨni mɨ Adi Komii siya ɨriipɨ hɨriinan tɨ dɨmɨnɨm kara boɨnkiyɨm kɨmiir wɨ sɨmiirar mɨ ɨisiimauuwi mɨ kɨma wɨ hanɨɨngɨn sɨbgu ɨnokɨnkɨni. 16 Krɨma tɨ dɨmɨn kɨɨngɨkɨɨnɨm Adi Komii siya

niisiimauuim simiirgisimiirarar wakaeyokna ap iski mi iriipi hiriinan krima ti siyiuin ti tariinan krima ninokninkinin siirarar dwowiski.

17 Ti kariir nomiiyauim, krima iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siiram naingwo tibmii kiiniyim, krima siyiuin kima nwowanin siir niisiimauugin. Mi ti hiriinan siyiuin siir kigi mi wi hiriiyar dwokripkai mi iriipi hiriinan ti iikamim yipiki kariir siyiu iiir napiyim mi hiriinan tiriyim simiirin sibgu timi kigrirao. 18 Dimusi rani, kara ta yaiya aiirin ii kasa kasa bi boinmimauugin kara hirankar boinmimauubumbunaniyin mi ini tariinanar yadigniyin mi tariinanin iriipi hiriinan kara ini oubgakar swoki boinouugiyin. Mi tariinanin iikam whiekakim yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim kimaka, siyiuin sima nwowiyim kimaka yio ini Jisis Krais siir sauan omomim sima nwowiyin ini hiriinan ywowin. Mi siyiuin sima nwowiyin sima yaibu Jisis Krais siya naowa paeyin hiiiniya nirioninkinin si saiir niewaiyiugim. 19 Adi Komii siiram naingwokwonanaeni haniin aka, sima iinokiinokin dimin taeminim simiir kwoinki naingwowiyim simiiram naingwokwonanaeiyim. Mi ti dimin taemin hiriinanim iikam nhir imiir tiri nididgak sima nwowam mi ti iikamim sima iinokiinokin ti dimin hiriinanim simiir simiira hainopyaeyao boinkripkai. Mi simiir kwoinim ini ti nuin siir digworaekwo imiiram yamkiyim. Mi ti Adi Komii siir dimin taemin imiirin yio ini niingaka ywowin. Mi ti hiriinan saiirsika, tiriiginin hiriinan tiri mi sima omin ninomor kou hir nwowin siir namim wi dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mi sima iinokiinokin wi miiyiknan nwo rani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani, wi yapa yapa nwowi. 20 Mi. Dimusi rani, nim krima omin ninomor kou hiranin siir hirankim mi krima Jisis Krais siiram nwokwokini krimiir Biiyan Inkam Komiiyin, krimiir nanmaiwarkainan inkamin mi siya omin ninomor kou hiranin siir hiranki krimiirsi nitkin. 21 Mi ta siya niuunaiinii nua tiriir mi ta krimiir piua nu tirana ya wi siya kisina owaiginiuwi ninomor kougikou hiran piu aiir siir piugipiua saiir hiriinan nwowam. Siya ti hiriinanin wi siir kirie komiiya saiir kirieni tiri. Mi ta kirieya siya saiir kirieni tirkin siya ti dimin taemin imiirin mi sima wi siir iin ara nonkwo digi. Ɨriig.

4

Iikam kima mairgimairga mi kwoin whirua dwo mi dimin taemin kibi kibi imiiram daingwo

1 Mi ta hiriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kima yipiki kara naingwokwonanaeiyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kimiir kignakiyam mi kara ini mairgimairga kimiiramar mi owin mi ini kimiir inig iiirar mi hainankiyin mi wim kima ini kariir miiya saiir paenidnan ywowim. Mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriiyar dwokripkai siiramin dimusi rani, dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir simiirsika.

2 Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mi Biiyan Inkam Komii Krais siiram wakaeyokna apim kwoin whiruwar dwoki. 3 Kara kariir nomiiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biiya kanaka miriiyo ti dimin kaimwowim simiir, kowa ti wig iso sowiir whinkinsiis haiginiu sowa kwoin whirua nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isairar whinkinsiis haiginiugo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim, Klemen saika. Mi kimiir iikam nhirim kariirin sima warar whinkinsiis haiginiugim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim simiir asi

ninokninkini. Mi tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kima ini siir yinisisim ywowim.

4 Kima mairgimairga dwo Biiyan Inkam Komii Krais siiram. Kara kimiirin pa swoki boinkii, kima mairgimairga dwo.

5 Wi kimimin tani Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siyan wi sipi swoki iuunaiinii nua tiriir. Mi ta hiriinan saiirsika, wi hiriinan asi tiri mi wi iikam whiekakim simaka nongwomamair aei. 6 Mi kima whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mi Adi Komii krimiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kima boiniyim kima haiyam. Mi iiya kima Adi Komii saika boini mi kima siiram srii mi ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin. 7 Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir nongwomamair aeya yipiki wi ninokninkin karamae krima nwowi mi kimiirin wi saiir kirieni whinkinsiis haiginiuwi mi wi siya kigriraowi kimiirin mi kima wi mairgimairga nwowi mi wi dimin kibi kibiyim simiiraramar naingwowi. Dimusi rani, nim krima Krais saika bidi yamasukikinim.

8 Mi ti nwokripkaigiyan yaiyim kara kimiir boinmauuwanim yim ti sim, kima ti dimin taeminim niksisae karam nwowiyim simiiramin nhami nhami kipi naingwo mi yi tiriiginin yio kaimwowairgin. Mi dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowiyim yim wadiekim mi dimin whirki bi mi kimbugim, kaimwo kinairgim mi yipiki iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim. Mi kima dimin taeminim Adi Komii siya mi iikam ikim mairgimairga simiir nwowaiginiuwiyim simiiram daingwo mi dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mi piki hiniin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hiriinan mi kima wi ti simiiraramar daingwo iski. 9 Mi dimin taeminim yipiki kara boinmimauuwim kimiir mi kima mi kiga kariir simiir wakaeyokna ap mi kima simiir wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi mairgimairga asi nwowaiginiuwi mi siya wi ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Ɬriig.

Pol siya iikamim Filipai hiranim mairgimairga simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginiuwam

10 Kara mairgimairga prasae bi nwokin Biiyan Inkam Komii Krais siiramin. Dimusi rani, biiya kima kariir whinkinsiis haiginiuwam naingwokim. Biiya kimar boininkiniunaniyin kariir mi ini tariinanar yadigniyin mi kima nhami nhami bi boinkim hiniinin kima kariir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Mi tariinanin kima kariirin ina swoki whinkinsiis haiginiuwim. 11 Kara ti dimin taeminim kimiir bi boinmauugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina ninokninkinin mi kara simiirsiyin naingwoyimyok rani kara wi mairgimairgar nwowi simiiramin. 12 Kara ina ninokninkinin siyiuin inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara mhiigi mi aowi mi kariir mhiiya saeya mi kiniuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin mairgimairga siya nwowiyim. 13 Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmimauuwim kirieya Krais siya hauuwa kariir mi kariir kwoinau kinirkai haiginiuwa saiir kirieni.

14 Kima kariirin bimbiuwi bi tirkin mi iiyim dimin biyieyim kariiram
nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim.
15 Biiya iiya kara nu haimii Masedonia hir haiburgigin Adi Komii
siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam mi Filipai kimiir iikamim
kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyiuin iikamkim sim
hauuwiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim
siimim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima
kimar ywowiskiyim. 16 Biiya iiya kara om Tesalonaika hir nwowin
mi kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim mi dimin taemin
kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwowar swoki hau-
ugiyim digworaekwowim kariir whinkinsiis haiginiuwamin. 17 Kara
yai karamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi hauugiyim kara
ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miiyik miiyik imiirar
hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika.
18 Kara digworaekwo kasa bi haiwinkin ini ti digworaekwowim kara
naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir iinankin yipiki ti dig-
woraekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir
haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti dig-
woraekwowim kima haingiriyiu haiginim kariiram yim mairgimairga
kariirara bi nwowaiginiugim yim Adi Komii siir warar nwowaiginiugim
mairgimairga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiyim piuii
miiyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim ini simiir hiriinan
ywowim. 19 Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi kariir
Adi Komiiyin yio iriipi hiriinan yio wi digworaekwo kimiir mi hauuwi, ti
digworaekwowim kima hainguguwim kaimwoka. Dimusi rani, kima ini
Jisis Krais saikar yamasukikinim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii
krimiir Wanin siya kimiirin wi pranaepranae nikboinmamair haiginiu
rani mi kima wi simiiram whaowae rani siya kimiirin wi kasa kasa hauu
rani. 20 Ha wit, krima krimiir Adi Komiiyin siir inig iiirarar hainani.
Dimusi rani, siya wadiekiwadiekin. Mi yaimwokiyaimwowan inkamkin.
Ɬriig.

Nikopkaigiyan yaimirsisim kwisuwao Pol siya boiniyim sima

21 Kara mi kariir nomiiyauim tiran ima, krima kimiirin yapa yapa
nokboinmamairgi krimiir nomiiyauwim warauranim kimiirin yipiki
Jisis Krais siir wakaeyokna apiyim, krima kimiir nokboinmamairgi.
22 Iikam whiekakim tiranim yipiki Krais Jisis siir wakaeyokna
apiyim sima kimiir nokboinmamairgikim. Nhirim yipiki Krais siir
wakaeyokna apiyim yipiki inkam komii Sisa siir miriiyim, sima kimiir
nokboinmamairgikim.

23 Kara Biiyan Inkam Komii siiramin minam sriigin siya siir
naingwobumbu aiir hauuwim mi saeya wi kimiir kwoinau waraurar
nwoki okripkaigiyamim. Ɬriig.

KOLOSI

Mi iiya Pol siya mii biyie om komii Rom hir miriiyin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Kolosi hiranim simiiramin. Mi siya ta yokwowa inkam nwiso Tikikas mi Onisimas sowiir hauugi mi yo sowa kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir ini hauuiu. Pol siya hiniina wakaewin kam nhirim niksisaeiyim ini simaka hir nwowim mi iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima boinkim hiniin Krais siya Adi Komii rani mi Jisis siir inig iiir kipi hainan. Mi haniingi niuwi wi iki paekwosimim mi dimin kirie kirie nhirim ninomor kouanim wi sim inigim sim ti hainanam. Mi simiir ogmwoim wi simiiram nwoki hiuim mi wi simiir siyiu imiir nwoki apim. Mi inkamin Epafras nikiuwiyin ha namin mi Pol siirin siya ini boiniu hikim iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir nimbiyamim. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin, siya minam winkikin ti niksisae yaiyim simiir nikwowaisiigiyim mi simiirin Krais siirgisiirarar boinim hiniin iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosiya hiriirin siya nikropkikin. Ɨriig.

Yokwowa Pol siya winkiya Kolosi hiran iikam imiiram saeya

1 Kara Polkin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Adi Komii krimiir
Wanin siya biiyar naingwokin kariiram kiwakiyamin aposel inkam
nwowam mi siya kariirin saiirar nimbingin siir mii aiir miriiyamin.
Kara mi kariir nomiiyau ieya Timoti 2 ta yokwowa krira win hauugika
iikamim Adi Komii siirim om Kolosi warauranim kimiiram. Nomiiyau miiyikim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim, krira kririir Adi
Komiiyin siiram sriigi kimiirin wi siya nwoki hauuwim naingwobumbu
mi wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekikin. Dimusi rani, iikamim om Kolosi hiranim sima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim

3 Mi krima iinokiinokin Adi Komii siiram kwisboinanae mi krima Adi
Komii siirin boin wadieki, ti Adi Komiiyin yipiki krimiir Biiyan Inkam
Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, wim kima siir wakaeyokna
apkim. Mi ti Adi Komiiyin yio krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais
siir Adgin. 4 Krima Adi Komii siir boin wadieki. Dimusi rani, krira
hiniina wakaeko iikamim sima hiniina boinkim, kima Krais Jisis siir
yai imiiramin ina sibgu aingwo tibmii kiinim mi kima iikam nhirim
yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiramin ina
naingwokwonanaeyim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim.
5 Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwokwokini yipiki
Adi Komii siya dirıraerarkwokinim siir om hiranim kimiiram, kimiir
hauuwam. Biiya iiya Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita,
kima saiir yaimwokiyaimwowim bidiyar sibgu inomokninkinim. 6 Mi
bidi bidiniyarin iiya kima ti dimin kibi iiir wakaeya biigibii Adi Komii siya
tirin iikam krimiir mi kima hiriiyar yaingwo tiki yaiyim yim yai kaimwo
imairgim mi ta Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo warauriin wi
nae sapi budi mi hinda tinda ti nu iiirarin wi hiriiyar ninyokii irkaki mi
iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yaiya wi simiir whinkinsiin
haiginiuwi. 7 Epafrasin krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hiniin

kimiirin siya boimimauugim siya Adi Komii siiramin krimaka bi miriigin mi siya krimiirin ini hiriiyar whinkinsiis haiginiukripkaiyin Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwam. 8 Mi siya ha nitin kririiram mi siya krimiir ini boini, Adi Komii siir naeyiuin simiirin siya whinkinsiis haigniuwi iikam nhirim simiiram naingwokwonanaeiyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim. Friig.

9 Mi iiya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi krima iinokiinokin Adi Komii siiramar sriinanaei iikam kimiiramin. Krira Adi Komii siiramin minam sriii siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kima wi haniingin sibgu inokninkini dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir naeyiuin wi siyar hiurworwokai haiginiuwi kimiir kwoin imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haniingin sibgu inomokninkini. 10 Mi ti digworaekwowim simiir ninomokninkin digi mi kima ti dimin taemin imiirin wi haniingi tiri. Mi kima ti miiyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big nasmirwaiya asi nwowi kimiiramin. Mi ta hiriinan saiirsika kima iki mii kibi kibiyim wi asi mirii. Mi kima Adi Komii siirin wi haniingi sibgu inokninkini. 11 Adi Komii siya kirie komiigakin mi siya digworaekwo whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii siiramin dimin minam kwis boini mi ha mi sriii, siir kirieya siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi mi mairgimairga mi owamin kimiirin ti dimin biyie biyieyim sima tirka windi. 12 Kimiir kwoinim kwoin miiyiki miiyikin sasar dwo mi krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyairgin wadie kimiir nwowaiginiuwiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin taeminim siya nimbinim kimiiram kima haiyam wi simiir asi haii. Siya wi iikam kimiir hauugii mi krimiirin wi warar mi inkin hauugii ti digworaekwowim siir omanim yipiki wadie paeni haniin niuyam mi dimin biyieki nwokai karamae nwowim. 13 Mi iiya krima Setan siir aowa nwowa, krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim mi ta hiriinan saiirsika krima wi siir yinisimin yipikin siya naingwokwonanaeiyin wi siir aowa asi nwowi. 14 Adi Komii siir yinisimin krimiir dimin biyieyim simiirsi naokin mi krimiirin siya nanmaiwarkainakin Setan siir aowa nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krimiir dimin biyie imiirin asi haiyoprimdiyiumiigikim. Friig.

Krais siya Biiyan Inkam Komiigin mi siya dimin taeminim krimiir whinkinsiis haiginiuwam asi tiri

15 Mi krima Krais siir kigi, mi krima wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya paniingin. Dimusi rani, Krais siya Adi Komii siir hiriinanairgin yipiki iikam krima kig karamae nwowiyin. Siya ini sakisair ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya nonkwokwowim ini siyar kigirkakin. 16 Dimin taemin whiekakim yim ini Krais siyar kigirkakim dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim yim siya siyar nonkwokwoswokim. Digworaekwo whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krimar kigim mi nhirim krima simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi naeyiu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii siyar tirkikin Krais siirin ti digworaekwo whiekakim simiir tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim yipiki nu iiir nwowim mi kou nwo ikim yim Krais siir inig iiir asi hainanprapraskikim. 17 Biiya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin mi siya

dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir maeyau imiirar sibgu okripkaiyim. 18 Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim ini krimiir mwonan ywowin mi nim krima ini siir piunan ywowim. Siya siyairgin dimin taeminim Adi Komii siya tiriyim iikam krimiir yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Krais siirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biiya niki aonamin mi siyairgin biigibii ninsiin idwowin ie hirankin mi ta hiriinan saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Niingaki niinga kiinga. 19 Tiki yaiyim yim yaimwowairgim. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimin siya siirgisiir i iiirar kwirii iski. 20 Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iiir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siir nhieya yipiki paeyin hiiiniya niriooninkinin si naokiinaiiniya saeyar nikworipukimaigigim ti dimin biyie imiirin mi ta hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwowaiginiugin.

21 Mi biiya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biyie tirkim. 22 Mi Krais siya paeyin hiiiniya niriooninkinin si naokin. Mi ti hiriinan siyiuin Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin whirua saika nwowam. Krais siya tiriiginin iikam kimiirin iiya siir piu aeya naonama saiir kirieni tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu karamae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki aingwowi kimiir kwoinim wadiekim dimin biyie whirki bi kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biyie whir inkam nwirki swoki boin hiuriiyiu rani. Niingaka. 23 Mi kima Jisis Krais siiramin hiriiyar naingwo tibmii kiinanaei mi kimiir kwoinim whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriiyar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya nwowi mi kisina karamae nwowi, Adi Komii siir yinisimin kimiirin wi siya nikiu nami Adi Komii siir whwonkam ida hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiramin yipiki Adi Komii siya nimbinim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tinda bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwa. Ɨriig.

Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis haiginiugin

24 Kara hik kimiirsiyar mi haigi windi mi kariirin ha mi igbumbugi windi mi kara pi mairgimairga mi owi. Biiya Jisis Krais siya kariirin hiniina boinkin, kariir iikamim, yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginiuwam. Mi iiyim kara ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biiya Jisis Krais siya haiya saiir idwo swoki inkin haigingikin digidig simiir nwokiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kara mairgimairga asi nwowi ti hik hiriinanim simiirsi haiyim kimpipisu. 25 Biiya kariirin Adi Komii siya nimbingikin siir yai kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika, kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi whinkinsiis haiginiugim inkamin nwirni miriiyin mi iikam nhirmi whinkinsiis

haiginiuwiyin siir hiriinan. 26 Biiya ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya iikamim simiirsi haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta siir yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya siir iikam imiir bidi yiisiimauuwim. 27 Siya krimiir niisiimauuwam naingwokin yipiki siir iikamim mi krima ta yai kibikikibi imiirimin wa nwoki sibgu inokninkinim mi wi iikamim Isrel simiir piugana saiir karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi ti yaiyim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krais siya ini ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin iikamim yipiki Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima mairgimairga asi nwokim mi wim kima iiya Adi Komii siya hauuwana siir dimin miiyik miiyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi kimiir hainanprapraskii. 28 Mi ta hiriinan saiirsika, iikam krima iki omom omomim simiir asi nami simiirin Krais siir yai aiir boinmimauuwam. Krima simiirin hiniina boin, sima dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiirin digiumii haimriyiugig. Mi krima simiirin Krais siir yai kibi kibi imiir diisiisiimauu. Mi krima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi krima wi iikamim simiir tiri sima wakaeyokna apam Krais siir yai imiir sima tira saiir hiriinan. 29 Kara ti dimin taeminim simiirin sibgu sibgu asi tiri mi ta hiriinan saiirsika sima Krais siir yai kibi kibi imiir asi sibgu wakaeyokna api. Kariir kwoinin Krais siya kiwiir haigin mi kara ti dimin taemin imiir asi tirkin. Friig.

2

Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyieyim priiyiksasaeyim simiirin digiumii haimriyiugig

1 Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imiirin ina ninokninkinim. Kara kimiiram naingwokin mi kara dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsiis haiginiuwam iikamim om Kolosi hiranim mi iikamim om Leodisianim mi iikam nhirim yipiki biiyanim mi tariinanan ikim yim kariir whwonkam iiir bi kigim. 2 Kara ti dimin taeminim simiirin ta hiriinan saiirsi tirkin kimiir kwoinim wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni nwirniyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinim dimin taemin imiiramin sibgu naingwowi mi ta hiriinan saiirsi kima Adi Komii siir asi wakaeyokna apkim kima tira saiir hiriinan. Kara ha naingwowi kima Krais siir digworaekwowim yipiki Adi Komii siya haigiprakaiyim biiya simiir ninokninkinim. Mi ti dimin taeminim Krais siirgisiirim yim ti dimin taeminim biiya Adi Komii siya haigiprakaiyim yim sima mi tariinan yim bidi yanaakninkiigiyim. 3 Jisis Krais sasairgin yaimwokiyaimwo boini bwamkibwamin dimin taemin whiekakim simiir bwamkibwam imiir.

4 Kara kimiirin ti dimin taeminim Krais siirim simiir boinmimauuwi mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi kimiir kwoin imiir kiyai rani, iki simiir yai bibiyieyim priiyiksasaeiyim simiir. 5 Kara kimaka mi o karamaeka windi, kara kimiiramin ina mi aingwowin. Kara ha naingwowi kima ini wadieyar nwowim mi ta saiirsika kima Jisis Krais siiramin nhami nhami paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi ta hiriinan saiirsika, kara kimiiramin mairgimairga asi nwowi. Friig.

Krima mi Krais siya krima ini kwoin whirua nwowim mi krima iki niksisae yai bibiyieyim simiir kipi wakaeyokna ap.

6 Biiya Krais siiram kima naingwo tibmiiya saiir hiriinan mi tariinanin
kima kwoin whirua saika dwo. 7 Mi kima saika wi nwiruwar nwowiskii,
paemiiyim pae iiir nonkworinuwiyin nu aowa op nae min kiyaiyam mi
iiyin paeyinim omaka aiir nonkwowini ikim ini simiir hiriinan ywowim
mi ti hiriinan sima tirim saika sima ninkiamasuim, yipikin paemii iiyin
paeyinan nwowin kima Krais siir yai kibiya yipiki biiya krima niki
boinmauuwa saiir saiira wakaeyokna apnanae mi mairgimairga Adi
Komii siiram dwo. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirkiyim kimiir
simiirsika.

8 Kima, kimasiyar mintaraona. Kima iikam nhirmiyam kipi kiwaki
sima nitam mi kimiirin iki yai bibiyieyim kwoinki priinaingwo boiniyim,
kimiir boinmimauuwam kimiir kwoin imiir kiyaiyam mi simiirin kimiir
niksisaeyim. Mi ti iikam hiriinanim yim yidiwi wanwiyaemi yaiyim mi
dimin biyie biyieyim nuan uridyiu bibiyieyim siimim sim boinikim. Yim
sima Krais siir dimin taeminim simiir bi boinmimauuwikim. 9 Kima
simiir yai bibiyieyim simiir kipi wakaeyokna ap. Dimusi rani, Krais
siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi dimin taeminim Adi
Komii siirim yim ini Krais siir kwoin arar haigi okaiyim. Mi yim
ti digworaekwowim yim krimiir niisiimauugim hiniin Adi Komii siya
paniingin. 10 Mi ta hiriinan saiirsika, kima Jisis Krais saika namasuwi
mi kima wi siir digworaekwoki naokinguguninkini mi kima wi kirieya
yipiki Adi Komii siya hauuwa kimiir wi saiir kirie karamae nwo rani.
Mi ti dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim dimin taeminim
yipiki ti nu iiirar nwowirkakim hinda tinda yim Jisis Krais siya bidi
ikworipukimaigiyim.

11 Mi iikamim sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa
kimiirin saeya bi mi iisiimauugim wim kima Krais siirgim. Niingaka.
Kima mi Krais siya wim kima ini piu kwiruwa iripar ywowiskiyim mi
wim kima dimin biyie imiirin digiumii bidi haimriyiugigim. Mi ta siir
kima wakaeyokna apa saeyairga kimiir niisiimauuwa hiniin wim kima
Krais siir wakaeyokna apikim, kima ti siyiuin miois kitiyopnir haiiyin si
bi napikim. Niingaka. 12 Biiya iiya inkamim op baptaisiyim ya tariigina
ya ini Krais saika naonamnan ywowa mi sima kimiirin pa haingikaigii.
Mi iiya sima kiriirin op hiranki swoki kibokiinaiiniiyim mi kima ha
namikwomaiyiuwiyim, ya tariigina ya ini Biiyan Adi Komiiyin yipiki
Krais siir hidninsiin idwowin siir kirieya ini saiir hiriinan ywowa mi siya
kimiirin saikar ninkin kininsiin idwokikin. Dimusi rani, kima siir yai
imiiram naingwo tibmii kiingim. 13 Biiya kima dimin biyie tirkim mi kima
kimiir kwoin imiirar napkim mi ti dimin biyie hiriinanim iikam kimiirin
biyie sima nwowaiginiugim mi kima siyiuin. Mi iikam kimiirin Adi Komii
siya kininsiin idwokin Krais saika mi kima kwoin win asi haigim. Dimusi
rani, dimin biyie biyieyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim siya bidi
haiyoprimdiyiumiigiyim ti kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim
simiirin wi miois sima kitiyopnir haiya wi saeya nwowaiginiu rani,
Adi Komii siir yinisisim nwowamin. Niingaka. Kima Adi Komii siir
yinisimin wi ta miois kima kitiyopnir haiya wi saiirsi nwo rani. Niingaka.
14 Dimusi rani, Jisis Krais siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siir naokin
mi ti yaiyim yipiki siyiu Komii siya boinhiuriyiuwim kimiir, kimiir dimin
biyie imiirsi yim Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Yim ti
yaiyim, yim saika bidi yinkin aonamim. 15 Adi Komii siya bidi ikwowaisi-
igiyim yiu bibiyieyim mi dimin taeminim kirieakakim ti nu iiir nwowim

ti dimin Krais siya tirin siir kirieni, paeyin hiiiniya nirioninkinin si ninkin irinugiyin mi simiirin siya bidi ikwowaisiigiyin iikam imiir niisiimauuwam hiniin siya kirie komiigakin mi yim sima ini niinga ywowim. Ɨriig.

16 Mi ti siyiu komii siir yaiyim yipiki ha boiniyim nim krima miiyik rani mi ha daonam yim bidi digiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, inkam nwirki kimiir hidi Judami siyiu komii si kima wi siir yai kipi wakaeyokna siya kimiirin uruwai siyaowai mi nae minim sim boini. Niingaka. Mi siyiuin nae miniyin kima naeiyin mi op min kima kwiyaeiyim mi iiyim piu kima mi siisiyim kima simiir kipi wakaeyokna ap mi Adi Komii siir inigin kipi mi hainan mi bwanin siir iiyim bwan winki nitanim simiir nikriyim yipiki kima hainani Adi Komii siir mi iiya Judakim siiskuwakiya piu dimin taemin whir tir karamae nwowiya aka mi dimin taemin nhirim ti hiriinan nwo ikim mi sima kimiirin wi ti Juda simiir siyiu komii iiirsi hid rani. Niingaka. 17 Yim ti digworaekwowim yim ini aknainan ywowim yim krimiir brougae wanwiyaeyim simiir niisiimauugim. Yipiki wi mhoiiya nimbiyami yim dimin kiingikiin imairgim Krais siya tiranim. Krais siya ha nitin simiirin kimidiniya siya ini tirni mi ti dimin taeminim biiyanim yim ini inig karamae ywowim. 18 Kima iki iikam nhirim yipiki kimiir hidim simiir yai imiir kipi wakae. Dimusi rani, yim sima ti hiniina boinkim, wim kima Adi Komii siir bi wakaeyokna apikim. Dimusi rani, wim kima Adi Komii siir paekwosimin siir inig iiir bi hainankim. Ti hiriinanim simiir kipi wakae! Yim sima ha boinkim ti dimin taeminim nhwo sima whinkigim iikam krimiirin ha ninokninkinkim nim krima simiirar hainanikim. Yim sima pi niksisaekim mi sima simarin hiniina boinkim yim sima inigak iikam tani yim sima Adi Komii siir paekwosimni inig hainanikim mi ti iikam biyie biyieyim yipiki nantamyiriyiriyim yim sima simiir kwoin imiirarar napikim. 19 Mi ti iikam hiriinanim yim Krais saika iripa bi namasugim. Krais siya ini mwonan ywowin mi nim krima iikamim saika namasuwim, nim krima ini siir piunan ywowim. Piu aiirin mwo ieyar whinkinsiis haiginiu mi kiu mai minim mi kip ikim yim ini iripar yinkiamasuim. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yim ini piunan iripa bidi yinkiamasuim. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya hauugin siir kirie aiir.

Krima naonami wi Krais saikar waiyayokiyokiii

20 Iikam kima, krais saika bidi yaonamim mi kimiirin rirmiiya siya bidi ywowaiginiugiyin ti dimin biyie biyieyim ti nuin siirim simiirsi mi kima ti dimin taeminim ti iikamim nuanim sima napam naingwowiyim simiir kipi wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi hiniina boini simiirin sima wadiekim. Mi kima dimin taeminim iikamim nuanim sima napiyim simiir simiira dimusi wakaeyokna apkripkaii? Mi kima iikamim simiir siyiu komiiyin siir yaiyim simiir dimusi wakaeyokna api yipiki ha boinim, 21 kima dimin sim whir kipi swoki tirsran mi dimin sim whir kipi swoki pikomyaskii sran mi simiirin kipi mi ae. Niingaka. 22 Yim tiriiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi krima simiirin kipi boinwaeyo. Niingaka. Krima simiirin ha dae! 23 Mi ti siyiu komiiyin yio krimiir kwoin iiir kiyaigin krima ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi krimiirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim paekwosim simiir inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram naingwowiyim simiir

nwoki kikintimdinuwim mi krima wi krimiir piu imiir nwoki onkwobumbuninkinim mi yim ti dimin taemin hiniinim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani, ti dimin biyie biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim simiir nikwowaisiigigim. Niingaka. Ɨriig.

3

Adi Komii siya kimiirin Krais saika ninkin hidninsiin idwokikin omwai-waiyayokiyokiiyim

1 Biiya Krais siya naonama siya krimiirsi naonamkin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyamin. Tiriiginin yio ti hiniingin iikam krimiirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokikim omwai swoki waiyayokiyokiiyam mi Krais saika nwowam. Mi ta hiriinan saiirsika, kimiir biiyan siyiuin yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir wakaeyokna apam, maeyauwa Krais siya nidwowiya Adi Komii siir iina iniiga saiir kingiin hir mi Adi Komii krimiir Wanin siir kirieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim yim ini siyar kigirkakim. 2 Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirim simiiram kipi naingwo. 3 Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima dimin taemin biyie biyieyim yipiki biiya kima napim simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwowim Krais saika mi kima saika ini nwiruwar ywowiskiyim mi kima ini kwoin winkakar ywowim mi kimiir kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigriraowin siir naeyiuni. 4 Krais siya krimiirin minam tirkin krima saika iripa nwowim mi mhoiiya siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar nanaakninkiinaei mi krima wi saika nwowi mi krima saika nwowi mi krima wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii. Ɨriig.

Kima kwoin win bidi haiyim mi kima dimin miiyik miiyik imiirarar dap

5 Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biyie biyieyim kima naingwowiyim kima tiram yipiki ti nu iiir nwowiyim simiirsi. Kara ti dimin taemin hiniinim sim boini. Dimin taeminim iikam kima naingwowiyim kima tiram, hii priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa piu mi dimin biyie biyieyam kigmair mi dimin taemin biyie whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim sim haniin nwowim Adi Komii siir igsop aiir nokwokairinam. 6 Mhoiiya iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, ti kara boinim kimiir simiir tirkim.

7 Mi biiyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi kima dimin biyie bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiiya Adi Komii siya tioidwomai. 8 Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyiugig mi ti dimin taemin hiriinanim yim hindara dinangrimiigig. Ɨrika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin taemin biyie nhirim ti simiir hiriinanim simiir kipi mi tir. 9 Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi priiyiksasae. Dimusi rani, wim kima ti dimin biyieyim simiirin digiumii bidi haimriyiugigim tiriiginim kima tirim iiya kima Adi Komii siir niki wakaeyokna

ap karamae nwowa saiir. 10 Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam
win ywokiyim. Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkin siya kimiirin yapa
yapa tirkin mi kimiir kwoinim siyar kisisaena haigiraraowi mi kima
iikam miiyik asi nimbiyami mi wi Adi Komii siir hiriinan asi nwowi
mi ta hiriinan saiirsika kima siir asi sibgu inokninkini kima tira saiir
hiriinan. 11 Ti dimin taemin miiyik miiyikim Adi Komii siya tirim kimiir
simiirsi, yio dimin komii rani, iikamim Grikmi piugana saiirim mi Judami
piugana saiir ikim mi yipiki simiir mioisim mi kitiyopnir haiyim mi yipiki
mi kitiyopnir hai karamae mi owim mi sima skuramar mi amka windi
mi sima skuram mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki
mi aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi, yim
tiriiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin inigakin yio ti si,
Krais sasairgin inigakin mi yio siya iikam yipiki siiram naingwo tibmii
kiiniyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiigin. Friig.

12 Adi Komii siya kimiir bidi yimbinin siir iikam nwowam mi siya
kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi ta hiriinan sai-
irsika, kima iki iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiirin
dimin miiyiki miiyik iirar tirhaiginiu. Kima kimamar kipi naingwona
hiniin, kima inigak iikamkim. Mi kima kimamarin hiniina daingwo, inig
karamae iikamkim mi iikam nhirim simiiram kiwaki sima simiir kwoin
imiirar napim ti dimin taeminim simiirsi mi wim kima ti siirsiyin hiniina
daingwo kimiir kwoinin yio hindara dinan itkinki mi nhirmaka kipi
ninkinwaomwarkii boin simiirin simiir siyiu iirar kigninkin tirki. 13 Mi
kimiir inkam nwirin siya dimin biyie inkam nwirni tiri mi yio ti hiriinan
siyiuin yio ti digi mi kima siir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigi.
Mi kimiir dimin biyie biyieyim yim Biiyan Inkam Komii Jisis Krais
siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima
iriipi hiriinan ti hiriinan siyiu kaimwowin siirar timi tir, iki iikam
nhirim kimaka ninkinyaeyaowiyim simiir dimin biyieyim simiir timi
haiyoprimdiyiumiigi. 14 Iki dimin taemin kibi kibiyim simiir kouin ini
naingwokwonanae saeyar ywowa tariigina ya ini biigibii saeyar ywowa.
Mi ta naingwokwonanaeya iki digworaekwo kibi kibi nhirim simiirin
ini saeyar kakprinonkwowim. Tariigina ya ini piuwopnan ywowa,
piuwopa inkamki kikogiya yiuisa siya kaiya saiir kikogrinuwam. Mi
ti dimin hiriinanin ini nwirniyam naingwowiyin yio ini piuwopnan
ywowa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwana kwoin whirua sima
nwowam. 15 Krimiirin Krais siyar tirkikin irika nwirika nongwomamair
aeyamin mi krima ti hiriinan diminim ti krimiir tir nwokaiyim simiiram
kiwaki. Mi yim ti dimin taemin hiniinim yim dimin whoimoni rani. Biiya
kimiirin Adi Komii siya nikiunakim mi kimiir kwoinim siya kiyaigim mi
ta hiriinan saiirsika kima wi piu kwiruwa asi nwowi mi wi Krais siir
dimin taemin imiir asi haii kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwam
iripa nongwomamair aeyam. Mi kima wi boin wadieki. Dimusi rani,
ti simiirsika. 16 Mi Krais siir yaiya ini haniin kimiir mhii kwoinau
kwirii idwokai kiini mi kimiir kigirkaki mi mhoiiya kimiirin wi sima
whinkinsiis haiginiuwi irni nwirni whinkinsiis haiginiuwiya Adi Komii
siir dimin taemin imiir yipiki kima boinmimauuwim iikam nhirmi mi
kima nikim dimin taeminim simiirsi saiir hiriinan. Kima Adi Komii siir
boin wadieki mwaiyim yokwo sam hir nwowim kima waowiyim simiir
hiriinan mi mwaiyim kima mi waowiyim omaka Adi Komii siir inig
hainaniya saiir hir simiir hiriinan mi kima mwaiyim kirie kimiir kwoin

ima nwokripkaiyam wao. 17 Mi dimin taeminim kima tiriyim mi kima boini ikim mi dimin taeminim kima tiriyim, yim Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Krais siya tirim kimiir simiirsika. Ɨriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisisim ikim simiir boinka

18 Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyiu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biiyan Inkam Komii Krais siir yai wakaeyokna apkim. 19 Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biyie kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biyie wara kipi boin. 20 Mi wim kima yinisisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanim yim Biiyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi. 21 Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai mairgimairga nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginiu karamae nwowam. Ɨriig.

22 Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir miriiyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowiyim simiir whwonkam ida ara kipi mirii iiya sima kimiir kigriraowiyim iinokiinokin kima mii wadie imiirarar mirii. Dimusi rani, kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiiraram mirii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi boriisopi Biiyan Inkam Komii siya mairgimairga kimaka nwo karam nwowim. 23 Kima iikamim simiiraramar mirii rani. Wim kima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram mirii. Mi ta hiriinan saiirsika, kima kimiir mii imiirin sibgu donkworinu miriikripkai. 24 Kima dimin miiyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim mhoiiya omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbiuwi tirwin tani biiya siya nimbina siir yokwo aiir saiir hiriinan. Mi ta hiriinan saiirsika, kima ti nu iiirin miiyim sibgu sibgu mirii. Dimusi rani, wim kima iinokiinokin Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siiram mirii mi ta hiriinan saiirsika sibgu sibgu asi mirii. 25 Mi iikamim yipiki dimin biyie tiriyim, mhoiiya simiirin wi dimin biyie Adi Komii krimiir Wanin siya tirhaiginiuwi. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simiiramin ini hiriinanar mi aingwowin mi siya krimiir whiekakarin wi hiriihiriinankinar hidi. Ɨriig.

4

1 Mi wim kima kamim bii nwowiyim kima ti iikamim yipiki kimiir miriiyim simiir sibgu tir. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim kimiir Biiyan Inkam Komiiyin kimiir kigirkakiyin siya ini siir om iiir nwowin mi kimiirin ini siyar kigriraowin. Ɨriig.

Iikamim nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim simiir boinka mi ti siyiu hiriinanin ti kima tirin yio ini ywowin

2 Kima Biiyan Inkam Komii Adi Komii siiramin hiriiyar kwisboinanae. Kipi digi. Mi iiya kima kwisboiniyim nhwo mi kima dimin taeminim kima boinanim simiirin sibgu sibgu daingwo omok boin mi siir boin wadieki. 3 Mi iiya kima nhwo kwisboiniyim Biiyan Inkam Komii siiram kima iikamim tiranim krimiiram warar srii siiramin minam, krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi nim krima wa nwoki kiwakiyim Krais siir

yai aiir boinmimauuwamin. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi simiir nwoki wakaeyoknam. An kara maeyauwa mii biyie miriiya saiir tir asi hiugripkiikikaii. Dimusi rani, an kara siir yai imiir boinmimauugin.
4 Kima Adi Komii siiramin minam kwisboinki kariirin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim Krais siir yaiyim simiir sibgu boinmimauuwim biiya kara niki boinmimauuwa simiir iikam imiir saiir hiriinan Adi Komii siya boinkiya kariir saiir hiriinan.

5 Mi dimin taeminim kima tiriyim, iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim simaka, kima sibgu daingwo omok. Mi kima ii kwira hiniina tiram kipi kiwaki, diminin wadie nwokaram nwowiyin siir tiram dimusi rani, kimiir iiyim hoimgak nwo rani. 6 Mi dimin taeminim kima boinmimauuwim simiir yim wadiekim, yim ini waim naeyim kima naeiyim simiir idwo nikrinkinkiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi hiriinanki niuwi, ti dimin taeminim iikam ima sriii kimiir mi kima wa sibgu inokninkin boinkii simiirin. Ɨriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nikropkiko

7 Kara Tikikas siirin kimiiram minam nikropkikin siya dimin taeminim kara tirim wi kimiir nwoki boinmauuwim. Siya krimiir nomiiyau kibikin yipiki kara naingwokwonanaeiyin. Siya inkam wadiekin mi kariir dimin taemin siya whinkinsiis haiginiugin mi siya mi kara krimiir Biiyan Inkam Komii siir mii aiirin krirar miriigo. 8 Kara siir bidi yikropkiyin kimiiram mi ti dimin taeminim wi siya boinmimauuwi kimiirin. Mi siya kimiirin wi min boinmimauuwi dimin taeminim krima tirim simiir mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi mairgimairga siya nwowaiginuwi. 9 Mi kara Onisimas siirin saika bidi yinkin ikropkiyin kimiiram waraur. Onisimas siya krimiir nomiiyau kibigin mi siya kimiir inkam nwirkin. Mi iiya sowa nimbinii mi dimin taemin whiekakim krimiir tir nimbimbiiyamim wi sowa nini boinmimauuni. Ɨriig.

10 Aristakas, yipiki ti kanaka tir ninkin hiugripkiikikaiyin maeyaua mii biyie miriiya saiir, siya mi Mak siya sowa kimiir nokboinmamairgiko. Kima ina ninokninkinim Makin yio Banabasni nomiiyaugin mi biiya kara kimiirin ti hiniina boinmauugin siya niti kima siirin wi sibgu kigrirao. 11 Josua yipiki siir inig whirin ha dapiyin Jastas, yio kimiir mi okboinmamairgikin. Kamim nwoimginwoimuwairgim Juda simiir piugana saiirim yipiki Krais siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kariirin sima whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir dimin taemin imiir tiramin mi kariirin mairgimairga sima nwowaiginiugin.

12 Epafrasin yio kimiir mi okboinmamairgikin. Yio siya om Kolosiyan inkamkin mi siya Krais Jisis siir mii aiir miriigin. Mi iinokiinokin siya Adi Komii siiramar kwisboinanaeikin kimiir kirie haiginiuwam. Mi kimiir kwoinim wi kirie nwoki owim ti dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram mi ta hiriinan saiirsika wi haniingi sibgu inokninkini dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima wakaeyokna apam.
13 Kara ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinin mi kara simiirin pa boinmauugi kimiirin. Siya iikam kimiiramin nhami nhami bi miriinanaekin mi iriipi hiriinan iikamim Leodisia hiranim mi Hirapolisan ikim. 14 Mi Lukin krimiir paowai min udi inkam kibiyin mi Dimas siya, sowa kimiir nokboinmamairgiko.

15 Mi kara nokboinmamairgini haniinaka wi kima nokboinmamairgi iikam imiirin yipiki nomiiyauim om Leodisia hiranim simiiramin. Sima

mɨ Nimpa saeya mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ saiir omaka hɨr haɨngiriyɨu owɨm Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanɨm sɨmiir warar nokboɨnmamaɨrgi. 16 Mɨ ta yokwowa maeyaua tɨ yai ɨma nwowa kɨma sɨmiir mwaɨn dɨgnaowidi mɨ kɨma sɨmiirɨn wɨ iikamɨm Adi Komii siirɨm om Leodisia hɨranɨm wɨ sɨmiiram hauugi mɨ yɨm wɨ sɨma mɨ mwaɨnɨm. Mɨ ta yokwowa kara hauugiya sɨmiiram mɨ ya wɨ kɨmiiram swokɨ hauugii mɨ kɨma wɨ kɨmiir om hɨr nikɨnɨ mwaɨnɨuwɨm. 17 Mɨ kɨma Akipas siirɨn hɨnɨɨna boɨn, siya mɨiya Bɨiyan Inkam Komii siya boɨnkiya siir siya mɨriiyam siya saiir mɨrii mɨ siya saiirɨn hɨriiyar dɨgig.

18 Kara Polkɨn, tɨkɨ yaiyɨm yɨm kariir ɨɨngar nonkwowɨnkikɨn, tɨ kɨmiir nokboɨnmamaɨrgiyɨm. Kɨma sɨmiirɨn kɨpi naɨngwo owouu, an kara ɨni maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya ɨni saiir tɨrar nikɨ hɨugrɨpkɨikikaiyɨn. Kara hɨnɨɨna naɨngwowi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwobumbuwa wɨ kɨmakar nwowi. Ɨriig.

1 TESALONAIKA

Ɨiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om Tesalonaika hiranim simiiramin. Biiyan siya ti om iiir niki okin mi iiya Timoti siya hiriir nimbiyamin mi siya kimidiniya Pol siir ini boiniu, Juda iikamim yipiki Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiirin hik sima hauuwi. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin minsika iikamim naingwo tibmiiyim wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya wi hiriiyar nwoki onkworinukripkaiyim mi wi siyar nwoki itbugiyim. Siya iiya Jisis siya nitana saiir yaiyim kasakasa bi winkin. Ɨriig.

1 Pol, Sailas mi Timoti, krima ta yaiya yokwoni win hauugika iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim om Tesalonaika hiranim kimiirim. Kima Adi Komii mi Biiyan Inkam Komii, Jisis Krais sowi-irgisowiirniigim. Mi krima ha naingwowi Adi Komii mi Jisis Krais siya, sowa naingwobumbu mi iripa nongwomamair aei kwoinin wi kimiir nwoki hauugiyim.

Mi Tesalonaika simiir naingwo tibmiiya kirieka mi saeya ini wadieyar sibgu owa.

2 Mi krima iinokiinokin Adi Komii siirim kwisboiniyim, krima siirin ha boin wadieikim. Dimusi rani, iikam kimiirsika. 3 Mi iinokiinokin krima siir boinmauuwi dimin miiyik miiyikim kima tiriyim simiir. Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyoknaei mi kima siiram naingwokwonanae mi kima dimin kirie kirie imiirar tiri mi kima donkworinukripkai mi kima kirie hiriiyar dwokripkai Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram. 4 Mi kima ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siirim naingwokwonanaeiyim mi krima ina ninokninkinim siya bidi yimbingiyin kimiirin siir iikam nwowam. 5 Dimusi rani, iiya krima ta Yai Win Kibiya kimiir boinmimauuwa saiirsika, yim niksisae yai niinga rani mi kimiir kwoinim Adi Komii siir yai ima mi siir naeyiu ieya wi sowar kinkrip hai. Mi Adi Komii siir naeyiuin kimiir kwoinim wi siyar kisina haigi mi krima ina ninokninkinim siir yai imiirin mi ti yaiyim simakisimairgim kaimwowim. Kima bidiyar yinokninkinim diminim biiya krima tirim kimiir whinkinsiis haiginiuwam. 6 Mi kima Adi Komii siir yai imiir bidi wakaewinim mi iikamim sima kimiir bidiyar tirbumbuim mi kima mairgimairga bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siyar whinkinsiis haiginiugim kimiirin mairgimairga hiriiyar nwokripkaiyim. Mi kima ti diminim simiirar tirninae, ti diminim krima mi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais krima tirim simiir hiriinan. 7 Mi ti hiriinan siyiuin, kima yipiki iikamim Adi Komii siir yai wakaeyokna apiyim nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiranim simiir bidi yiisiimauuwim mi kima simiirin dimin miiyik miiyik imiirar niisiimauugim sima kigna apamin. 8 Mi ti yaiyim Adi Komii siya boinmauuwim kimiir, yim kima bidi yanaakninkiiyim mi ta yaiya inkamin ii hainiyin mi siir yainana ha namkiya hinda tinda mi ini saiir hiriinan yamiyokiyokiigiya. Mi ta yaiya saeya nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiriirara biri namka. Niingaka. Mi ta yaiya ina

yiniyokiigiya hinda tinda mi iikam sima ina wakaekiyim kima Adi Komii siir yai imiirin ina wakaeyokna apim mi ta hiriinan saiirsika, krima wi saiir swoki boin tani simiirin. 9 Mi iikamim hinda tindanim sima dimin taeminim biiya nimbiyamim iiya krima kimaka waraur nwowa sima simiir whrie boini. Mi kima uruwai siyaowaiyim digiumii bidi haimriiyiugigim. Mi Adi Komii kiingikiinin siirar wakaeyokna apkim. Mi uruwai siyaowaiyim yim omwai bi waiyaeikim, yim ini niingar ywowim. Adi Komii sasairgin omwai waiyayokiyokiiiyin. 10 Sima ha boinkim, kima siir yinisim iiirim dwokwokin siya Adi Komii siir om hir haiburgigi Jisisin, yipiki biiya niki aowin, siirin Adi Komii siya kininsiin idwokin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiu mi siyar mi anmaiwarkaina Adi Komii siya tioidwomaiyana saiirsi. Dimusi rani, iikamim, sima dimin biyie tirkim. Ɬriig.

2

Pol siya miriiya mii om Tesalonaika hir saeya

1 Kima ti nomiiyauim, kima ina ninokninkinim biiya krima nita kimiir nini kignakiyim mi yai kimiir nini boinmimauugigim mi ta krima niki apririr kignakiya kimiir saeya op bi kimaiga. Niingaka. 2 Mi kima ina ninokninkinim iiya biiya krima om Filipai hir nwowa sima krimiirar diriraerarbumbukim mi krimiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugim mi krima hikim sima hauuwim simiirsi biri nididgim mi siir Yai Win Kibiya krima kimiirar boinmimauugig. 3 Ti yaiyim krima kimiir boinmimauugigim krima kimiir niksisae rani. Yaiyim krima boiniyim krima siyiu biyiekak bi nwowikim. Niingaka. Krima kimiirin yaimwowarar boinikim krima kimiir bi niksisaeikim kimiir digworaekwo imiir niksisae haiyim. Niingaka. 4 Biiya Adi Komii krimiir Wanin siya bidiyar kinankiugiyin krimiir kwoinin mi siya ini wadieyar ywokiyin krimiirin siir yai imiir boinmimauuim. Adi Komii siya ina ninokninkinim ti dimin taeminim krima boinmimauuwiyim krima minam naingwowi Adi Komii siirarar mairgimairga haiginiuim, krima inkamni mairgimairga haiginiuim pi boriisopi. 5 Kima ina ninokninkinim iinokiinokin biiya krima kimiir boinmimauuim krima kimiiram bi hiirgim. Adi Komii siya ina ninokninkinin krima kimiiram bi hiirgim mi ta hiriinan saiirsika krima kimiir umir digworaekwo min swoki iksisae hai rani. Niingaka. Adi Komii siya ina ninokninkinin krima yaimwoarar boini. 6 Ta krima miriiya krima inig komii haiyim pi boriisopi kimiir bopwoniya warauriin mi iikam nhir ikim. Niingaka. Nim krima aposel kamim yipiki Krais siya nikropkiyim sima mi ta hiriinan saiirsika nim krima wi digar nwowi Adi Komii siir whwonkam idan kimiiram sriiyim krimiir inig imiir hainanim mi krima pi boriisopi. 7 Mi biiya iiya krima kimaka waraur nwowa krima kimiirar sibgu kigriraokim yopiigi sae kigriraowiya saiir yinim simiir saiir hiriinan. Mi krima kimiiramin dimin whiram bi sriigim. 8 Krima kimiiramar naingwokim mi krima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiirara bi hauugikim. Dimusi rani, krima kimiiram naingwokwonanaeikim mi krima kimiir asi whindiriraerargigim. 9 Kima iikam whiekakim ina ninokninkinim krima kimiirin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirar boinmauugim mi krima umiramin nii nabie miriigim mi ta hiriinan saiirsika, krima naemin diminim kimiir warauranki paniinsi haisi.

10 Kima mi Adi Komii siya kima ina ninokninkinim diminim krima
tiriyim kimiir iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiiyim.
Krima diminim big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanim simiirar
tirkim mi krima dimin miiyikim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim
simiirarar tirikim, krima siyiuim dimin whirki kimbu karam nwowiyim
simiirarar tirikim dimin biyie wara bi tirikim. 11 Krima ini adin
siir yinisimim simiir boinmimauuwiyim ini siir hiriinan ywowim
mi kimiirin krima nokwao boinkim mi kimiirin mairgimairga krima
nwowaiginiugikim mi krima kimiiram sriininaekim 12 kima iinokiinokin
Adi Komii siir sibgu wakaeyokna ap siya kimiiram nikiunanaeikin mi
kima mi siya kima wi iripa nidwowi mi kimiirin wi siyar kigriraowi mi
siir dimin taemin miiyik miiyikim kima wi simiirar ninan haiswowi. Ɬriig.

13 Ɬinokiinokin krima Adi Komii siirar boin wadie nanaeikim ti dimin
taemin imiirsiyin. Biiya krima kimiirin Adi Komii siir yai imiir
boinmimauugim mi kima simiirin ina wakaeyokna apim sima inkamni
yai rani. Niingaka. Ti yaiyim kima wakaeyokna apim kima Adi Komii
siir yai imiirar wakaeyokna apkim, ti yaiyim sima diminar tirikim kimiir
kwoinauin, iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim. 14 Kima
ti iikamim Adi Komii siir piugananim nu Judianim yipiki naingwo
tibmiiyim Krais siir wakaeyokna apim simiir kigna miriiyan iikamnan
bidi ywowim. Ti nomiiyauim, ti iikamim ti om Tesalonaika tiranim
kimiigikimiirar nomiiyauim kimiirin siyiu biyie simar tirkim yipiki Adi
Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi iriipa hiriinan sima ti Judan
iikamim sima siyiu biyie bidi mi tirim iikamim yipiki Adi Komii siir
yai imiir wakaeyokna apim waraur nwowim. 15 Biiya Juda iikamim
sima nisomsomaokaokim profet kamim yipiki biiya Adi Komii siir yai
imiir nanaakninkii haiginiuim mi mhoiiya simiir yiinieyim sima yisomao
krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir mi tariinanin sima ini siyiu biyie
krimiirar swoki tirim mi ti siyiu hiriinanin sima tirin mi Adi Komii siir
kwoinin ini haugihauga whiyiekiyin. 16 Mi sima dimin bibiyie iki iikam
nhirim simiirar tirkim. Dimusi rani, sima krimiir siyiu iiir ninkripkiigim
iikamim Juda iikam tani krima yai simiir boinmimauusi. Mi hiriinanki
niuwi sima digiumii ti dimin biyie iiir haimriiyiugig mi Adi Komii siya
wi simiir nwoki anmaiwarkainaim. Ti iikam bibiyieyim dimin bibiyie
imiirar tiryokiyokiiyim mi taka iiya Adi Komii siya hik ti simiir dimin
bibiyieyim simiirsi hauuwana saeya bidi yimbiniya. Ɬriig.

Pol siya simiir swoki kigam naingwokin

17 Mi ti iikamim krimiirin sima nikropkikim mi krima ina yamim
mi iiyim hoimgak rani, krima kimiir haiburgigim mi krimiir kwoinim
ini kimaka waraurar yinkin okiyim. Mi krima wigkamim wigpiowa
kampiowa niinga nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krima
kimiir whwonkam kignakiyamin ina naingwowim mi krima ina niki
hidim siyiuwamin krima wi paniina niti kimiir kignakiyamin. 18 Kara
Polkin mi kara iinokiinokin ina kinankiuin kimiir kignakiyamin mi
krimiir siyiuin ini Setan siya yinkripkiiyin. 19 Mi Mhoiiya iiya Jisis siya
swoki iti mi krimiir hainami mi krima wi saika nwowi mi wi omwaiya
waiyayokiyokiigiyami. Mi mhoiiya iikamim sima wa ha dimusi boini
krima wadieyairgim? Mi mhoiiya krima wi mairgimairga dimusi nwowi?
Mi Mhoiiya krima wi krimar dimusi hainanaei? Krima wa hainanae,
krimiir inig iiirarin. Dimusi rani, iikamim kimiirsika. 20 Kima iikamim

yipiki krimiir yai imiir wakaeyim mi Adi Komii siir kigna apim, wim kima mairgimairga krimiir nwo haiginiuwi. Friig.

3

Timoti siya yai kibiya saiir hainanikin mi Pol siya ini mairgimairga ywowin

1 Mi iiya krima nwoimararim waraur nitam nwoninaeya, krira hiniina naingwokwoko nikrira wi om Atens tir nwonaowidi. 2 Mi krira pi krimiir nomiiyauin Timoti siirara nikropki yipikin siya kriraka miriiyin Adi Komii krimiir Wanin siir mii aiirin mi Krais siir Yai Win Kibi aiir nanaakninki haiginiuwam mi siirin krira nikropki mi siya niti kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi mi kimiir kwoinin wi kirie nwoki owim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin 3 mi ta hiriinan saiirsika, kimiir iikam nhirkim bi kiyopsimsibgigim. Dimusi rani, ti hik imiirsika. Mi kima, kima kimarin ina ninokninkinim ti hikim Adi Komii siyar nimbinkin krima haiyamin. 4 Mi biiya iiya krima kimaka waraurar niki owa, krima kimiirin hiniina boinmauugim, iikam nhirim wi dimin biyie krimiir tiri. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim. Mi kima ina ninokninkinim ti hiriinan diminim kimiir nimbini krima biiya kimiir bidiya iki boinmauuim. 5 Mi kara ii priei nwowim pi boriisopi mi kara Timoti siirin ta hiriinan saiirsiya nikropkisasauugin kimiir kignakiyim, kima ini Adi Komii siir mii aiirar miriiyim iyie? Saiir mirii rani. Kara pi nididi kimiir kwoinim wi Setan siya nipiyaokiisi mi diminim krima tirim, sima wi naekak nwo rani. Friig.

6 Timoti siya kimiir haiburgigin mi siya tiriir ha nitin mi ta Yai Win Kibiya siya ina anaakninkii haiginiuni. Kima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apkripkai mi kima iikam imiirim warar timi inkin aingwokwonanae mi krimiirimin iriipi hiriinan warar timi inkin aingwokwonanae krimiir kignakiyam, krima naingwowiya kimiir kignakiyim saiir hiriinan. 7 Mi krima wi mairgimairga nwokripkaii. Dimusi rani, iikam kima ini Adi Komii siir yai imiirar niki wakaeyokna apkripkaiyim. Mi iikamim sima siyiu biyie krimiir tiriyim mi krima hikak biri nwowikim. Niingaka. Mi diminim krima wakaeyim kima tirim, yim krimiirin simar whinkinsiis haiginiuwi mairgimairga hiriiyar nwokripkaiyim. 8 Mi kima Adi Komii siir yai imiirin hiriinanar wakaeyokna apkripkai mi ha timi okworinu kripkai mi hiriinankiniuwi, krima wa nongwomamair aei. 9 Mi krima Adi siirin wi paniina boin wadie mi krima siirin wi ha niisiimauuwi krima mairgimairga kirie komiigakim. Dimusi rani, iikam kimiirsika, ha? Yio ti hiriinanin yio siyiu karamaeka. Niingaka. 10 Mi iinokiinokin krima Adi Komii siirama sriinanaeikim krima kimiir kigam mi kimiir naingwo tibmii aiir whinkinsiis haiginiuwam mi kimiir naingwo tibmiiya saeya wi sapisap kipi nwo. Friig.

11 Mi krima hiniina naingwowi krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis, sowa whindirirraerarkiko kimiir kignakiyam. 12 Mi krima hiniina naingwowi Biiyan Inkam Komii siyar tirkii kimiir nomiiyauim iki iikam nhirim hinda tinda nwowim simiiramin nhami nhami kipi naingwokwonanae opki mirkimirka sae ninkiniya mi ha bwaembwaekiinamiya saiir hiriinan, ta krima naingwokwo nanaeiya kimiiram saiir hiriinan 13 mi iriipa hiriinan Biiyan Inkam Komiiyin siya wi kimiir

kwoin imiir tirki sima kirie nwoki owim. Mi mhoiiya Biiyan Inkam Komiiyin wi siir iikam imaka niti mi kima Adi Komii siir whwonkam ida wi dimin whirki kimbu rani. Ɨriig.

4

Ti hiriinan siyiuin kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyin yio Adi Komii siir mairgimairga haiginiuwi

1 Biiya krima kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kimiir bidiyar mi iisiimauuwim siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna apanin mi mairgimairga siir nwo haiginiuwim mi krima ina ninokninkinim mi kima simiir tiri mi krima kimiirin wi asi sriinanae krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir yai imiiramin mi kima ti siyiu iiirin wi hirii hiriinanar tirnanae. 2 Kira bidiyar yinokninkinin yaiyim biiya kiriir boinmimauuwim krima, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir inigni. 3 Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kira kigna diriraeraram simiirin donkworinukripkai mi kima dimin whirki kimbu karamae hiriiyar dwokripkai. Mi kima siyiuin hii nanaeiyin siirsiyin aru dwo. 4 Mi kima irira nwinwira sibgu dinokninkin siyiuin kimiir piu aiir kigriraowanin mi rirmiiya dwokripkai mi Adi Komii siya ti hiriinan dimin miiyikin siir kigi mi siya wi mairgimairga nwowi. 5 Mi kima hii nanaei siyiu biyieyin siiram kipi naingwokwonanae iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiir hiriinan kipi nwo. Niingaka. 6 Mi kima kimiir nomiiyauim simiirin siyiu bibiyie kipi tirhaiginiu mi simiir kwoin imiir kipi kiyai Niingaka. Dimusi rani, biiya krima kimiirin hiniina boinmauugim, iikamim yipiki ti hiriinan siyiu biyie iiir tirim yim wi Biiyan Inkam Komiiyin siya nonkwobumbuninkin haiginiuwi. 7 Mi Adi Komii siya krimiirin siyiu bibiyie tiram bi nikiunakin. Niingaka. Siya krimiirin dimin whirki kimbu karam nwowim nikiunakin. 8 Mi iikamim yipiki digiumii ti yai imiir haimriiyiugigi, yim sima digiumii iikamim ti yai imiir boinmauuwim simiir haimriiyiu rani. Niingaka. Yim sima digiumii Adi Komii siirar haimriiyiuwi yipiki inkamin naeyiu miiyik krimiir hauuin.

9 Mi kara kimiiramin wi winboinki rani, siyiuin nomiiyau nhirmiyam naingwokwonanaeyin siirin. Niingaka. Dimusi rani, kima bidiyar yinokninkinim. Dimusi rani, kara kimiir bidiyar iki boinmauuin Adi Komiini siya naingwokwonanaeyim kimiir nomiiyau imiiram. 10 Mi kima kimiir nomiiyauim simiiram bidiyar yaingwokwonanaeyim hinda tinda nwowim nu Mesedonia hir mi krima kimiirin pi hiniina boinkii, kima kimiir nomiiyau imiiram daingwokwonanae. 11 Mi kima omwai sibgu waiya yokiyokiiyam daingwokwo mi dimin biyie tirim kipi naingwo mi piu minki kipi piyao mi kima kimiir umir mii imiirar sibgu mirii, biiya krima niki boinmauukiya saiir hiriinan. 12 Mi iriipa hiriinan iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowim simiir whwonkam ida kimiirin sima wa kignaingwo boini kima iikam miiyik miiyikim mi kima dimin taeminim wi kima kimar haiyam naingwona rani. Niingaka. Ɨriig.

Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya nitan ii aeya

13 Mi kara pi boriisopi iikam kima habwaowaenan nwowim kimiir nomiiyauim naokaowim simiiramin. Mi kara pi boriisopi kima mairgimairga nwo karam nwowim ti iikamim naokaowim simiirsiyin ti

iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyim simiir hiriinan mi siya ti iikamim simiirin wi swoki kininsiin idwo rani, omwai waiyayokiyokiiyamam. Niingaka. 14 Mi krima ina naingwo tibmiiyim Jisis siya bidiyar iki aonamin mi siya kimidiniya ie hiranki swoki insiin idwo, tiriiginim yipikim Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmiiyim mi ha naonamim mi Adi Komii siya wi ti iikam imiir hidninsiin idwowi mi sima wi saika warar swoki inkin iti.

15 Krima kimiirin dimin taeminim yipiki biiya Biiyan Inkam Komiiyin siyakisiyar boinim simiir boinmimauuwi. Yim hiniingim, krima ti iikamim yipiki ti omwaiya niki waiyam mi iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya niti mi iikamim yipiki biiya naokaowim simiir biiyin wi krima nam tani. Niingakiniingaka. 16 Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya wi ninomor kou hirankin sasar niuuni mi siya wi yai komiiyar boinki mi Adi Komii siir paekwosimin kirie komiigakin siya wi komiiyar kauwok boinki mi Adi Komii siir kidin wa masboinki mi Krais siir iikamim yipikim biiya naokaowim mi biikibiiyin wi simar ninsiin idwowi. 17 Mi ta saiir mhoiiyarin mi iikamim naingwo tibmiiyim yipikim omwaiya niki waiyam mi yim wi simaka warar ninkin ami mi iikamim sima Biiyan Inkam Komiiyin siirin wi kou hir niyiskaiwini. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya krimiirin wi ti hiriinan siyiu iiirsi nikiunaiinami mi krima iinokiinokin wi saikar nwoyokiyokiikaiyami. 18 Mi kima irni nwirni whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi mairgimairga ta yai anaka dwo. Friig.

5

Krima hiriiyar sibgu okworinu kripkai iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya swoki itina saiirim

1 Kima ti nomiiyauim, krima iiya ti diminin siya nimbiyamana pi yokwoni kimiir winboinmauugi rani. 2 Kima iikamim, kima ina sibgu inokninkinim iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya nitina ya wi inkamin digworaekwo tauaeyim nitiyin niiyaka wi siir hiriinan niti mi iikamim wi hindara nanaawini. 3 Fiya inkam nwirki ha boini krima ini wadieyar sibgu owim mi dimin biyie whir karamaeka mi dimin whirin ina yimbiyamin simiirin mi simiir tirbu wiga yipiki yinisim naokainam tiriya mi ha diyiuraeyiuwiya saiir hiriinan mi sima wi saiirsi kiyoopki rani. Niingaka. Wiga yinisim naokainani hikim simiir hai karamae bi swoki owika. 4 Kima ti nomiiyauim, kima yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karam nwowiyim simiir hiriinan tani mi iiya siya swoki itina ya wi krimiir nanaa haiginiu rani, hiiyan inkamin yipiki digworaekwo tauaeyaeiyin siir hiriinan. Niingaka. 5 Kima iikamim ini Adi Komii siir yinisisim ara ywowim mi siir yai imiirar wakaeyokna ap. Kima Setan siir iikam tani yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim. Niingaka. 6 Mi ti hiriinan saiirsika, krima iikamim yipiki Adi Komii siir yaiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir hiriinan tani. Niingaka. Krima krimasiyar mintaraona mi diminim Adi Komii siya boiniyim simiirar wakaeyokna apiyokiyoki. 7 Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim, yim ini iikamim nhwo whwonkaowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ini iikamim op kirie kwiyae whaowaeiyim mi dimin taemin ha priidiriraeraramiyim ini simiir hiriinan ywowim. 8 Krima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim krima krimasiyar mintaraona. Krima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap mi iikam imiirim daingwokwonanaei. Ti dimin

hiriinanim kimiir whinkinsiis haiginiuwiyim, yim nhaowa inkamki hioikwowiniya saiir hiriinan ywowim. Krima Adi Komiiyin yipikin mhoiiya krimiir nikiunakiyanin mi krimiir whindiriraeraranin siiram waikao. Mi ta hiriinan wi saeya whinkinsiisi pagra kirieya iiya kamim yaii niniiyim simiir mwo imiir haiginiya saiir hiriinan. 9 Adi Komii siir iowa krimiiram biri nimbinga krimiir nonkwoniinwomwiirninkinim. Niingakiniingaka. Mi siya ha nimbingin krimiirin, krimiirin wi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir inigni nanmaiwarkainaei. 10 Biiya siya krimiir whindiriraeraram naokin mi ta hiriinan saiirsika krima yipiki omwai waiyam mi yipiki naowim mi mhoiiya krima wi omwai saikar waiyayokiyokii iinokiinokin. 11 Kima irni nwirni dinan inkinsiis ankansiis haiginiu mi irni nwirni timi whindiriraerar haiginiu tariinanin kima tira saiir hiriinan tir. Friig.

Nikopkaigiyan yai ima

12 Krima kimiirin igao yai boinkim, kima iikamim Biiyan Inkam Komiiyin siya nikmwin kwoim kimiir bopwoniya waraur nwowim simiir yai imiir wakaeyokna mi simiirin siyiu miiyik imiirar diisiimauu. Dimusi rani, kimiirin ini simar kigriraowim mi ini simar nowomwarkaiyiuim Adi Komii siir dimin taemin imiirin. 13 Kima ti kam miiyik miiyikim simiiram daingwo mi simiiramin ha daingwokwonanaei. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriiyim simiirsi. Kima iraka nwirka dongwomamair ae.

14 Ti nomiiyauim, krima ti yaiyim kimiirin igao yai minsi boinki mi kima iikamim yipiki nhakiuwiyim simiir boinwakae. Mi iikamim yipiki nididiyim simiir whinkinsiis mi iikamim yipiki mairgimairga nwo karamae nwowiyim simiir kinsiis haiginiu mi kima hiinsima dwo iikam simakan. 15 Kima sibgu mintarao, kima yipiki iikamim siyiu biyie kimiir tir haiginiuwiyim, kima simiirin wi yamdi kipi swoki tirbu haiginiu. Niingaka. Mi kima irni nwirniyin mi iikamim hinda tinda nwowim simiirin dimin miiyik imiirar tir iinokiinokin.

16 Mi iinokiinokin kima wi mairgimairga dwokripkai. 17 Finokiinokin kima nhwo Adi Komii siirama kwisboinanae. 18 Kima Adi Komii siir boin wadie ti dimin taemin whiekakim nimbimbiiyamim simiirsi, Adi Komii siya wi mairgimairga kimaka nwowi, kima ti dimin taeminim Krais Jisis siir inigni tiri yipiki kimiir whinkinsiis haiginiuwiyin.

19 Kima dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya tiriiyim simiir kipi kikinokou. 20 Kima, kimiir whwomisim amimira kipi nwo mi siyiu biyie kipi niisiimauu ti kamim Adi Komii siir naeyiuin siya boinmimauuin diminim mi ha nanaakninki haiginiuwim. Niingaka. 21 Kima dimin taeminim iikamim sima boinmimauuwiyim mi sima nanaakninki haiginiuwiyim simiir kinanankiu mi dimin kibi kibiyim simiir sibgu onkworinu. 22 Mi dimin biyie imiirsi dapyok.

23 Kara ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siyairgin mairgimairgani bwamkibwamin mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi siir wakaeyokna apim mi ta hiriinana saiirsika kimiir kwoinim mi kwoinbudim mi kimiir piuim wi wadieya hiriiyar, nwokwokini mi wi iiya Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siya swoki iti wi saiir nadigiuwi. 24 Adi Komii siya kiriiram bidi yikiuin mi kima siirgisiirgim mi siya siir kwoinin bi swoki kisina haigiikin mi siya wi ti dimin imiir tirkripkai mi wi sima digii.

25 Tɨ nomiiyauɨm kɨma Adi Komii siiram tɨ kwɨsboɨn krɨmiirɨm mɨ siya wɨ krɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm. 26 Ɨiya kɨma kɨmiir nomiiyau ɨmiir nokboɨnmamaɨriyɨm kɨma sɨmiirɨn warar dankabmamaɨrgiyam. 27 Kara kɨmiirɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir boɨnki, ɨgao yaiyɨm kɨma ta yokwowa wara nomiiyauɨm waraur nwowɨm sɨmiir whwonkam ɨda mwaɨn. 28 Kara ha naɨngwowi Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siir naɨngwobumbuwa wɨ kɨmaka nwowi. Ɨriig.

2 TESALONAIKA

Ta yokwowa Pol siya winkika iikamim naingwo tibmiiyim simiiram om Tesalonaika hiranim simiiram ta yokwowa biiyana siya winkiya saiir mhoiiyar. Siya simiirsiyin minsi winkikin nhirim yim ha boini, Jisisin bidi swoki itin mi Pol siya hiniinam naingwowi simiir niksisaeya pi digiyim. Mi siya Biiyan Inkam Komii siya nitana saiir asi swoki win boinkikin. Ɨriig.

1 Pol, Silvenes, Timoti ta yokwowa krima winkika iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir piuganim om Tesalonaika hiranim kimiiram. Mi kima krimiir Adi Komii mi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais sowiirgo.
2 Mi krima hiniina naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siya mi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siya, sowiir naingwoyimiyoka kimaka dwo mi kima hiriiyar dongwomamair aekaeyam. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadieki

3 Ɨinokiinokin, krima Adi Komii siir boin wadie iikam kimiirsi. Dimusi rani, kima Adi Komii siiramin nhami nhami naingwo tibmii rani mi wim kima nhami nhami mi naingwokwonanae rani, irni nwirniyamin.
4 Dimusi rani, krima kimiir inigim ti dimin taeminim simiirsi hainani mi krima ina boinmamauugiyim iikamim Adi Komii siir piugananim hinda tinda nwowim simiir mi krima simiir boinmimauu dimin biyieyim yipiki iikamim sima tirim kimiir mi kimiirin sima kimpipisu prasae bi hauugim. Mi ti kimpipisu hiriinanim yim wi mairgimairga nwo karam kimiir nwowwaiginiu rani. Niingaka. Wim kima mairgimairga mi kirie hiriiyar nokworinu kripkaiigim. Ɨriig.
5 Mi kima hiriiyar dokworinukripkai krimiir niisiimauuim Adi Komii siya iikam imiirin wa kiwaki kimiir kinankiuam. Dimusi rani, krima siir mii aiir mirii. Mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikam whiekakim wi simiir niisiimauuwi hiniinin wim kima wadiekim. Dimusi rani, wim kima ta kinankiu aiirin hiriiyar nokworinukripkaigim mi yim sima miiyik rani mi siya wi hiniina boini ini wadieyar mi owin kira saikar timi inkin o mi kiriirin wi siyar kigriraowi. 6 Mi mhoiiya Adi Komii siya wi ti iikamim yipiki biiya siyiu biyie kiriir tirim simiir nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, iikam whiekakim siya wi wadieyar sibgu kigirkaki. 7 Mi iriipa hiriinan mhoiiya Adi Komii siya wi ti dimin taeminim yipikin kimiir mi krimiir mairgimairga krimiir nwowaiginiu karamae nwowiyim mi wi siya nitkiigii mi sima wi krimiir haiburgigi mi krima wi wadieyar sibgu owi. Mi ti dimin taemin whiekakim wa nimbiyami iiya Jisis siya mi siir paekwo sim ieya iiya sowa Adi Komii siir om iiir haiburgigi mi sima wi sima sima nimbiyamnae paeya paowii karamaeya saiir hirin. 8 Mi siya yipiki iikamim Adi Komii siir ninokninkinsi boriisopim wi simiir tirbuwi, iikamim yipikim krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir Yai Win Kibiya saiir wakaeyokna karamae nwowiyim wi warar mi inkin tirbumbuki. 9 Mi ti hiriinan iikamim siya wi simiir tirbumbuwi mi Biiyan Inkam Komiiyin siya wi simiir nikropki sima siir whwonkam ida nwosi mi siir dimin kirie komiiyin paenan niuyaeiyin mi siir kirie komii aeya mi wi sima tioidwomaii iinokiinokin. 10 Mi tikiriiginim yim wi taka hiniin iiya sae nimbiyami mhoiiya siya niti mi iriipa hiriinan iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim saiirsika mhoiiya sima wi inig

komii siir hauuwi. Sima mi krima wi kakakar nwowi mi mairgimairga saika ninkin owi. Mi siir yaiyim krima bidi yanaakninkii haiginiuim mi kima simiirar wakaeyokna ap. Mi ti hiriinan saiirsika kima mi sima wi ti digworaekwowim simiir nwoki tirim.

11 Mi ta hiriinan saiirsika iinokiinokin krima iikam kimiiramin Adi Komii siirama sriii, kima wi mii miiyik nwoki miriiyim mi ta hiriinan saiirsika siya wi hiniin asi naingwowi siir yinisisim nwowamin. Krima siiram kwis boini mi ta hiriinan saiirsika kima wi dimin taemin miiyik miiyikim kima tiram naingwowim wi simiirar nwoki tirim. Mi kima ti diminim kima tirim wi siir kirie aiirar tiri, whisarii rani, kima siiram naingwo tibmiigim. 12 Mi krima ta hiriinana saiirsi kwis boini Biiyan Inkam Komiiyin krima siir inigin wi kougikouwa hainanki. Dimusi rani, ti dimin miiyik miiyikim siya tirim iikam kimiir kwoin imiir mi sima wi kimiir inig imiir hainanprapraskii. Dimusi rani, siirsika. Mi ti dimin taeminim wa nimbiyami whisarii rani, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais sowiirni naingwoyimiyoka ini krimaka nwowa. Ɨriig.

2

Dimin biyieki biyie ieya

1 Tapa krima ti nomiiyauwim kimiirin Biiyan Inkam Komiiyin siir boinmauugi, siya wi sipi swoki iti mi krima wi irkiiripa saika nwowi. 2 Krima kimiir sriii, ti nomiiyauwim kimiir kwoinin nidid kwoin aisiima kipi niki o mi kima ha wakaewinkim Biiyan Inkam Komiiyin siya bidi yitin. Niingaka. Krima ninokninkin tani, kimiirin inkamki boinmauugim ti dimin imiirin mi inkamki nanaakninki haiginiugim mi siya tari ha naingwokin Adi Komii siir naeyiuin siya boinmauugin siirin mi tari yokwoni inkamki winhauugin, ti dimin taeminim mi simiirim kipi naingwo tibmii. 3 Mi inkam nwirki kiriir kwoin iiir nipiyaokiiyam kipi kigninkinwin ti hiniin siyiu bibiyieyim sim, yai biyie boin mi yokwo biyie win mi iki dimin biyie nhirim simiir warar. Niingaka. Mi ta iiya Biiyan Inkam Komii siya swoki itana, saeya wi whisarii nimbiyam tani. Niingaka. Biiyan iikam whiekakim wi digiumii Adi Komii siir niki haimriyiuwi mi ti inkam biyie komiigikomiiyin yio wi sasar nanaakninkiinaei. Mi ti inkam hiriinanin siyairgin maeyauwa paeki nwowa saiir hir tioidwomaii. 4 Mi siya wi sasar nokmwin okwonaei Adi Komii siir om hirin, digworaekwo niksisaeiyim iikamim sim hainaniyim simiir biiyin mi siya Adi Komii siir omaka aiir nidwokai mi siya wa boini, karakikarairgin Adi Komiiyin.

5 Mi kima daingwoki yaiyim biiya kara kimaka niki owa mi ha boinmamauuwim simiirin mi kima simiirin biri naingwowarkainakim, aniya? 6 Mi tariinanin, kima ti Adi Komii iiirin ina ninokninkinin dimin siir siyiu iiir ninkripkiiyin mi ta hiriinan saiirsika, siya wi sasar nanaakninkiina rani. Niingaka. Wi iiya Adi Komii siya nimbina siirim, wi saiirar digi. 7 Mi iriipi hiriinan, ti dimin biyieyim yipiki ti inkam biyieyin wi siya tiri, iiya siya niti ya bidinanar nimprio amkika mi ti inkam biyieyin yio wi niki it rani. Niingaka. Siir siyiuin wi Adi Komiiyin yipiki siir siyiu iiir ninkripikouwin wi siyar haiwao budgii siya nitamin. 8 Mi ta saiir mhoiiyarin, ti inkam biyieyin siyiu biyie iiir wakaeyokna apiyin mi siya wi sisiyar nanaakninkiinaei. Mi krimiir Biiyan Inkam

Komiiyin Jisis siya inkam biyie komiiyin siirin wi yainiyar kubrukigi mi Jisis siya wa swoki iti mi siya wi sasar nanaakninkiinaei mi ti inkam komii biyie siir kirieya wa digi mi siirin wa nonkwobumbu ninkinki. 9 Mi ti inkam biyieyin siyiu biyie tiriyin siya wi inkam komii biyieyin siir kirie komii anaka niti mi siya wi dimin kirie komii komii imiirar tiri, ti diminim yipiki biiya iikamki kig karamae nwowim mi siya wi dimin miiyik miiyik imiirar tiri iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiuwi mi siya wi dimin biyie kirie komii komii imiirar diriraerari iikamim sima wi nwoki kigididim. 10 Mi siya ti iikam imiirin wi inkam komii biyieyin siir kirie komii anakar kiyopsibgi haiginiuwi. Mi ti yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim, yim wi Adi Komii siyar nonkwobumbuninkin iuguski. Siya wi simiir kiyopsibgi haiginiuwi. Dimusi rani, simiirin bi nanmaiwarkainakim mi sima ta Yai Win Kibiya kaimwo nwowiya saiirim biri naingwo tibmiikim. 11 Dimusi rani, ta hiriinana saiirsika, Adi Komii siya bidi kiwakiyin diminin simiir kiyopsimsibgikikaiyamin. Mi siya simiirin minam tirkikin sima ti niksisae diminin siirim nwoki naingwo tibmiiyim. 12 Mi ta hiriinana saiirsika, ti iikamim yipiki yaimwokiyaimwo aiirim naingwo tibmii karamae nwowim, sima wi dimin biyie haii Adi Komii siir hiranki. Dimusi rani, sima dimin biyie tirim naingwokim mi Adi Komii siir yai aiirim bi naingwo tibmiikim. Ɨriig.

Mi kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin kimiir nanmaiwarkainamin

13 Ti nomiiyauim Biiyan Inkam Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin mi iinokiinokin krima Adi Komii siir boin wadie. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siyar nokmwin okwo haiginiugin kimiir nanmaiwarkainaim. Kara kimiirin whisarii bi nanmaiwarkainakin Adi Komii siir naeyiuin siir kirieni kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi dimin whirki kimbu karamae nwowamin mi siir yaimwokiyaimwo aiiram naingwo tibmiiyim. 14 Siyar nikiunakin kimiirin ti dimin taeminim simiiram kimiir naingwo tibmiini, ta Yai Win Kibiya saiiram yipiki krima nanaakninkii haiginiuwa kimiir mi kima wi dimin miiyik miiyika haii krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir hirankin. 15 Mi ta hiriinan saiirsika, ti nomiiyauin kira kiriir kwoinin kirie dwo mi ha dokworinu mi ta yai aiir wakaeyokna ap, biiya krima boinmauuwim kimiir krimiir yainiyar mi yokwoni krima mi winhauugi ikim.

16 Krima ha naingwowi ti krimiir Biiyan Inkamin Jisis Krais siyar mi krimiir Adi Komiiyin yipiki krimiiram naingwokwonanaeiyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin siir naingwobumbuwa, wi krimiir hauuwi mi naingwo tibmii miiyika mi iiya siya nitana saiirim nwokwokin aka 17 kimiir kwoin imiir siiboboiniu haiginiuwam mi kimiir kwoinim wi hiinsima nwowi mi kima wi kirieya nwoki owim mi siya wi kimiirar whinkinsiis haiginiuwi dimin miiyik miiyik tiram mi dimin taemin nhirim simiir warar mi wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kimiirin yaimin dimin miiyik boinam. Ɨriig.

3

Kima krimiiram kwisboin

1 Tariinanin ti nomiiyauwim, kima Adi Komii krimiir Wanin siirim kwisboin krimiiram mi ta hiriinan saiirsika krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiyim wa namsisauugi omom omomim simiir. Mi iikamim

sima simiir wakaei mi sima wa wakaeyokna api, ti iikamim kima wakaeyokna apim saiir hiriinan. 2 Mi siirim kwisboin, siya krimiir nanmaiwarkainaim iikam biyieyim simiir hirankin. Dimusi rani, iikam whiekaki bi wakaeyokna apikim Adi Komii siirin.

3 Mi krima ha naingwo tibmii, Biiyan Inkam Komii siya wa diriraerari mi siya wi kimiir whinkinsiisi kima sibgu okwo rinukripkaiyim mi siya wi kimiirar kigriraowi mi Setan siya wi kimiir niyopakaiyiu rani. 4 Mi krima naingwo tibmii kiriekakim Biiyan Inkam Komii siirimin mi iikam kimiirin wi digar nwowaiginiuwi mi kima diminim biiya krima boinmamauuwim mi mhoiiya kima wi simiirar swoki tirkripkaii.

5 Krima ha naingwowi, Biiyan Inkam Komiiyin wi siyar nowom-warkaiyiuwi kimiir kwoinim mi kima wa ninokninkini, Adi Komii siya iikam kimiiramar naingwokwonanaeikin. Mi iiya kima hikak nwowi mi kima wa sibgu okworinuwi Krais siir inig iiirin. Ɨriig.

Iikam whiekakim kima miiyar mirii

6 Mi tariinanin krima yai kirie kimiir boinki Biiyan Inkam Komii siir yai imiir. Mi yipiki iikamkim kimiir bopwoniya waraur nwowim siya hindara sibidwo nanmimiki mi yaimin diminim biiya krima hauugiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kima aru siirsi dwo. 7 Whisarii rani, kima kima ina ninokninkinim, kima miiyim krima miriiyim simiir hiriinan wakaeyokna mirii. Biiya iiya krima kimaka nwowim krima hindara bi sibidwokim. Niingaka. 8 Mi krima inkam nwirni naeyim whisarii bi sibaekim. Niingaka. Krima umirniyar sainaekim, nii nabie mii pranae, bi miriigim mi ta hiriinan saiirsika mi krima hiknan wi kimiir hauu rani. 9 Mi krima ti dimin imiir tiram miriikim. Niingaka. Dimusi rani, krima inig karamae rani, naemin dimin kimiir warauranki haiyim. Niingaka. Krima ti diminim minam tirkim, kima krimiir kigna diriraerarim. 10 Biiya iiya krima kimaka nwowim, krima kimiirin yai kirie aiirar boinkikin, yipiki mii mirii karamae nwowiyin, naemin dimin siir kipi hauuae.

11 Krima ti diminim kimiirin whisarii bi boinkikin, krima bidi wakaeyim, iikam nhirim kimiir bopwoniya waraur nwowim sima ini hindara sibidwo nainmimikim mii mirii rani, sima yai ara sibidwo boinai yokiyoki. 12 Ti hiriinan iikamim krima yai kirie kimiir boinki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir inig iiir. Mi sima sibgu didwo mi kima kimiir mii imiirar sibgu ainmimik mirii mi sima naeyim sima hai, sima naeyimin mi iikam nhirmi anka kipi hai. 13 Mi iriipi hiriinan kima ti nomiiyauim kima kipi nhakiu wa dimin miiyikim kima tirim, simiirsiyin. Niingaka. Kima simiirar tirkripkai. 14 Mi inkam nwirki ti yaiyim yokwoni krima winkiyim simiir wakaeyokna karamae nwowi mi kima saika kipi nwo mi dimin whir saika kipi mi tir mi ta hiriinana saiirsika siya wi nididkak nwowi. 15 Kima siirimin sau omomnan kipi naingwo. Niingaka. Kima saika boinai, kimiir nomiiyau miiyikni haniin.

Nikopkaigiyan yai aeya

16 Krima ha naingwowi Biiyan Inkam Komiiyin sasairgin iikamim simiir hauuwiyin nongwomamair aekiyami siyiuin siir bwamkibwamin. Mi iiya kimiirin dimin miiyik mi dimin biyieki nimbinii mi kimiirin wi nongwomamairni kwoinin siya wi hiriiyar nongwomamair aekiyami. Mi Biiyan Inkam Komiiyin wi kimiir irira nwonira aka nwowi.

17 Kara Polkɨn, kariir ɨinga wɨnkika ta boɨn maɨrgɨmaɨrga yaiya. Kara tɨ hɨriinan mɨnam wɨnkikɨm kɨmiir nɨisiimauuwɨm tɨ yokwoɨm yɨm karar wɨnkikɨm. Kariir ɨinga wɨnkɨm sɨmiirɨn.

18 Kara ha naɨngwowi Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir naɨngwoyɨmiyoka wɨ whɨekak kɨmakar nwowi. Ɨriig.

1 TIMOTI

Timoti siya ta yaiwin kibiya siir apua Yunis mi siir wai aeya Lois sowa boinmimauugo. Mi siya Jisis siiram ha naingwo tibmiiyin mi ini Adi Komii siirgisiir yai aiirarar wakaeyokna apiskiyin. Timoti siirin Pol siya yimbin saika namim iki om nhirim simiir Krais siir yaiwin kibiya saiir hainamim. Mi mhoiiya Timoti siya iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim simiir pasta nwowin mi Pol siya ta yokwowa ha winkika Timoti siiramin, siir kirie haiginiuwim Jisis siir siyiu iiir napim. Mi siya siirin siyiuin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin siir warar boinmimauugi. Ɬriig.

1 Kara Polkin ta yokwowa kara winkika, Adi Komiiyin inkam ninimniski haiyin mi Krais Jisis ti inkamin krima nwokwokinin ninomor koua hiriir nikiunamam, sowanii nimbingin kariirin, Jisis Krais siir aposel inkam nwowam. 2 Kara ta yokwowa Timoti kiriiram win haugika. Kira Adi Komii siirim naingwo tibmiigin mi kira kariir yinisimnan asi nwokin. Kara minam naingwowi, Adi Komii krimiir Wanin mi Krais Jisis krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir naingwobumbuwa mi siir naingwoyimyoka mi siir siyiuin iwa inan kaikpimpitiyin wi kiriir hauugi. Ɬriig.

Krima niksisae siyiuin siir kipi nonkwo

3 Biiya iiya kara kiriir haiburgigin mi ha namin nu Masedonia hiriirin, kara kiriirar niki boingigin, kira om Efesas tirar dwo. Mi inkam nhirim dikmiininkin, sima ti siyiu hiriinanin sima niksisaeyin Adi Komii siir yai aiir mi siir ditkigi. 4 Kira simiir boin sima wanmi niwiiyim simiir kipi whasprigin mi yidiwi wanwiyaeyim simiir inigim kipi nokdapyokiyokii. Mi ti hiriinan yaiyim, simiirin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim wi saeya whindiriraerar tani. 5 Taka yaiya saiir yaimwowa kara kiriir boinmauuwa, kiriir naingwo tibmiiya saiir kirie haiginiuwam boinmauuga. Mi kiriir mhii kwoinim rirmiiya nwowi dimin whirki nitki karam nwowi mi kiriir naingwo tibmiiya iriipi hiriinan kirieya mi owi. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar naingwo irkaki. 6 Mi iikam nhirim siyiu whira namim sima ini Adi Komii siir siyiu iiiram yaowhriewhrieyiuim yaiyim sima boiniyim, hindara priiboin priiboini. 7 Mi sima Adi Komii siirin siirimar naingwokwokim siir boinmimauuwim. Mi simiir kwoinim nididgak bi nwokim. Sima ha naingwokim sima bidi yinokninkinim ta yai aiirin. Mi yim sima bi ninokninkinkim.

8 Krima dinokninkin Adi Komii siir siyiuim krimiir niisiimauu apiyim mi krima ti hiriinan siyiu iiir tiri wi wadieyar nwowi. 9 Mi tiki siyiu hiriinanin krima timi ninokninkin, tiki siyiuin kam miiyikim simiir tani. Niingaka. Yio hiriinan siyiuin kamim yaowae budieyim simiir yai nanugaugauwiyim simiirgin. Mi kamim digiumii Adi Komii siir mi haimriiyiugigiyim mi siyiu biyie tiriiyim simiirgin. Mi dimin biyieyim nu tir nwowiyim mi yopii ad nisomsom aokaowiyim mi inkam nwirni mi isom aokiyim. 10 Mi hii min mi nanaeyim mi inkamin inkam nwirnaka nanaeyin hii mi wigkam yinisisim mi tauae hainami ikim. Mi niksisae mi siir yai aiir priiboin priiboiniyin mi sima siyiumwokisiyiumwowin saika ninii nansaokim. 11 Mi taki yaimwokiyaimwowa ini ta yai win kibiya saiir

hiriinan ywowa krima Adi Komii siirim mairgimairga ta yai win kibiya kariirin siyar hauugika inkam nhirim simiir boinmamauuwim. Ɬriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekin siya siirsi naingwoyimyokin

12 Krimiir Biiyan Inkam Komii Krais Jisis siir kirieya kariir hauugikin mi Jisis siya ina yaingwokiyin kariir mii aiir mirii siya wi digar nwowi. Mi siya nokmwin okwokin taka mii aiirin mi kara hiriinansi boin wadiekikin siirin. 13 Biiya kara siir inigin siirar niki boinbumbu haiginiugin. Mi kara iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, simiirin kara niki ipimparkim. Mi kara Jisis siir yai akar mi antamyiriyirkin mi kara siirin biri sibgu ninoknkinkin. Kara tiki hiriinan siyiu iiir asi tirkin. Adi Komii siirimin biri niki aingwo tibmiigin niinga niki okin. Mi siya kariirsi asi naingwoyimiyokin. 14 Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbunanaekin. Mi Jisis Krais siir kirie aeya diriraerkikin kariirin mi kara siiramin asi naingwo tibmii. Mi kariir kwoinin iki inkam nhirim simiirim asi mi naingwokwowi. 15 Mi Krais Jisis siya nua tiriir niuunikin iikam biyieyim simiir ninisikii hainakikin. Mi ta yaiya kaimwo kiinga mi krima saiirim daingwo tibmii kiin. Mi karargin inkamin siyiu biyie tiriyin simiir biiyan inkamin. 16 Adi Komii siir kwoinin hiniina naingwokin, siir naingwoyimiyoka biiyan kariir tiriir wimbini. Mi kara aknainan nwoki iisiimauuwi Jisis siirin inkam miounan, iikamim simiir whwonkam ida mi mhoiiya sima naingwo tibmii mi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siirin wa haii. 17 Mi Inkam Komiiyin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin iinokiinoka nwoyokiyokiigin mi siya bi naowikin. Niingaka. Mi siirin inkamki bi kigikin mi siyaki siyairgin, Adi Komiiyin. Mi siir inig komii mi siir namnamin ieya wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. Ɬriig

18 Timoti siya kariir yinisimkin biiya profet kamim sima boina kiriir mii aiir. Mi kara kiriirar boinanae ta yai aiir mi kira profet kamim simiir yai aiir daingworinu. Mi kira kamim Jisis Krais saikar nwowiyim sau simaka sibgu okworinu init. 19 Mi kiriir naingwo tibmiiya kirie dwo mi kiriir kwoinin dimin whirkin nitkii karam nwowi wi rirmiiya nwoki owim. Mi kam nhirim simiir kwoinim iriipi hiriinan rirmiiya mi inkin owim. Mi ini sima yitkiigiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi nikiigika. 20 Mi Haimenias mi Aleksanda sowa hiniina tirko. Kara sowiirin yai karamaeka sowa Setan siiramar timi am, sowiirar kwoinkin. Mi sowa tiki hiriinan siyiuin, siir nwoki ninoknkinkini. Sowa mhoiiya wi Adi Komii siir nigbumbu haiginiu rani. Ɬriig.

2

Nhwo kwisboini siyiugin

1 Kara kiriirin minam sriil kima iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii krimiir Wanin siiram sriigi iikam nhirim simiiram. Ta hiriinan kima sriinanaeya hiriinana sriinanae kipi sriipipiyao, kimiir kwoinin saika damasukikin. Mi ta kima sriiya kima Biiyan Inkam Komii siir warar boin wadieki. 2 Mi inkam komii nu kigriraowiyin simiiram wara timi sriil. Mi inkam komii komii gavman ikim mi krima whiekakarin wi nwoki ongwomamair aeyim. Mi krimiir kwoinin wi hiinsima nwoki owim. Mi sima krimiir kigi mi sima wa nwoki aingwowim krimiir iga hinda tinda bi nokwowika. 3 Mi taka hiriinan sriiya, Adi Komii siya wi ogmwo mir karam nwoki. 4 Adi Komii inkamin krimiir nanmaiwarkainan siya hiniinam

naingwowi iikam whiekakim krimiirin siya nanmaiwarkainam. Mi siya hiniinam naingwowi krima siir yaimwokiyaimwo aiir ninokninkinim. 5 Adi Komii nwirkinwiruwaigin mi Inkam Komii krimiir kaoprigi okwowiyin Adi Komii siiram namim, iriipi hiriinan nwiruwargin, siya ti inkamin Jisis Krais siyairgin. 6 Krais siirar kwoinkin, siya naowama mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Ti hiriirnan siyiuin Adi Komii siir kwoin ieyargin, ti krimiir niisiimauuwin, iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam. Mi iikam whiekakim wi hindara nwoki priiyokaeyamim. Taka iiya Adi Komii siyar nimbinga krimiir nanmaiwarkainam. 7 Adi Komii siya nimbingin kariirin aposel inkam nwowim, siir yaiya saiir boinmimauuim. Mi iikamim Juda iikam tani simiir nini owomwarkai haiginiuiuim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa. Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin siyiuin siir. Taka yaiya kaimwoka, kara niksisae rani, siyar nimbingin.

8 Kara ha naingwowi, omom omoman kamim sima Adi Komii siirim sriinanaei. Mi iiya simiir iina koua ninkigi Adi Komii siiram sriiyim mi simiir iina ti haiyaprapraski. Mi simiir mhii kwoinim rirmiiya dwo, dimin whirki kipi nitki mi kwoinin haugihaugi whiyie. Mi ninkin wamwarkii boini yo ti hiniin dimino wara kipi nwokai mhii kwoinauin. Ɨriig.

9 Kara ha naingwowi wig sima yiuisim sibgu ii mi wi nwoki sibgu kigtidwokiyim. Mi simiir kana piuaipai piuaipai kipi hopyok. Mi mikinpai mikinpaiyim hirii kipi mi diyankii mwaomwan. Mi yiuisa umir komii sainiya saiir kipi mi sain. 10 Kima sibgu mirii. Minsika iikam nhirim simiirin nwoki iisiisiimauuwi. Mi yipiki wigim naingwo tibmii mi Adi Komii siir inig iiir hainani, yio siyiu wadie ieya. Mi tiki hiriinan miiyim yim wig simiir piuai miiyik ima. 11 Mi wig sima, simamar kipi naingwona, sima kam simiir aowa dwo. Mi sima yaimin diminim wara kipi nomboboin, hindara dinkin tan, pi nwoki wakae ninokninkinim iiya sima Adi Komii siir inig hainaniya siir omaka hirin. 12 Kara hiniinam naingwo rani, wig sima yai kam simiir boinmamauuim mi bii sima nwowim. Niingaka. Sima hindara dinkin tan. 13 Tiki siyiuin hiriinan dimusi bi tirkin. Adi Komii siya bii Adam siir nonkwokwokin mi mhoiiya Iv saiir yonkwokwo. 14 Setan siya Adam siir kwoin iiir bi nikpitmaigin. Niingaka. Siya wig saiir kwoin iiir nikpitmaigin mi saeya dimin biyie asi tirka. 15 Wig sima wi simiir miiya yinisim naokainaeiya, yim wi saiirar tir. Mi sima ha daingwo tibmii mi sima iikamim simiiramin ha timi aingwokwonanae. Mi simiir iga hinda tinda kipi nokwo sima sibgu dwoipisu. Mi sima hiriinan tiri mi simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei.

3

Inkam Komiiyin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin siir yaiga

1 Taka yaiya kaimwoka. Mi inkamin taka Adi Komii krimiir Wanin siir miiya saiir bii nwowam naingwowi mi ta miiya siya miriiyam naingwowa mii wadie aeyairga. 2 Mi inkamin iikamim naingwo tibmiiyim simiir bii nwowiyin siya sibgu dwowipisu iga hinda tinda kipi nokwo. Minsika, sima siir kipi boin hiuriyiu. Mi siya wig iruani nonkwonan inkam dwo. Mi siir kwoinin sibgu daingwo omok mi siya siir nhie aiir kipi nikrip. Mi inkamin siiram namiyin, siya siirin io nhwo kipi

nanaowin mi siya inkam nokwo boinmimauuwan inkam wadie dwo.
3 Mi siya op kipi kwiyae whaowae mi siir kwoinin haugihauga asiima
kipi whiyie. Siya iwa inan dwo hinda kaikpimpit. Mi siya umiram
kipi naingwokwonanae. 4 Mi siya siir wigyinim simiirin siyar sibgu
kigrirao mi siya siir yinisim imiirin sibgu siiboboiniu haiginiu. Mi sima wi
nwoki wakaeyoknam siir yai aiirin. 5 Mi siya siir wigyinim simiir sibgu
kigrirao karam nwowi mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, wi
Adi Komii siir omaka hir kigrirao rani. Niingaka. 6 Mi inkamin yaeya
kinkak naingwo tibmiiyin, biiyan inkam siya kipi nwo siya wi siyamar
pi naingwonaesi Setan siya mirii ikiiya siir hiriinan. 7 Mi ti inkamin
siir siyiuin iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir whwonkam
ida sibgu dap. Mi siya sibgu nap karam nwowi mi siirin wi Setan siya
nanmaiwarkainae. Ɨriig.

Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim simiir boinkika ta yaiya

8 Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir
kigriraowiyim, yim sima iriipi hiriinan iga hinda tinda kipi nokwo.
Mi sima kipi mi gie mi sima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae
mi sima umiram kipi mi aingwokwonanae. 9 Mi simiir mhii kwoinim
rirmiiya dwo mi sima daingwo tibmiikikin Adi Komii siir yai aiirim.
Biiya saeya bi nhinkiiga mi tariinanin saeya bidi nhinkiigiya. 10 Mi kira
simiirin tiki kigoki sima dig nwowi mi kira simiirin wi hainii dokmwin
okwo haiginiu inkam komii komii, iikamim naingwo tibmiiyim simiir
kigriraowamin. 11 Mi simiir wigim iriipi hiriinan simiir kwoinim sibgu
daingwo omok. Mi simiir iga hinda tinda kipi mi okwo mi sima kipi mi
inkimikna mi simiir kwoinim sibgu dwo mi miiminim gwomairgwomair
kipi mirii. 12 Mi tiki inkam komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir
kigriraowiyim, sima wiga irkiiruar donkwona. Mi simiir wigyinim
simiirin simar sibgu kigrirao. 13 Mi tiki kamim simiir miiya sibgu mirii
mi iikamim sima wi simiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi sima wi nidid rani,
Krais Jisis siirim naingwo tibmiiya yaiya saiir nokwo boinmimauuwim.
Ɨriig.

Adi Komii siir siyiuin siir yaimwo aeya

14 Ɨiya kara ta yokwowa kiriirim winkiyin mi kariir kwoinin ini wiini
haniina sargiyin, kiriir nini kigsisauniyamin. 15 Kara kiriirin yok-
woni asi win hauugikin kariirin wi dimin whirkin mi ipiyaokiisi kiriir
kignakiyamin. Mi kira wi ta yokwo aiirar nwoki kig ninokninkinim
siyiuin Adi Komii siir isidin sima tiram naingwowiyin. Sima Adi Komiiyin
yai minar nomboboiniyin siir isidgin mi sima ini ti iikamim Adi Komii siir
yaimwokiyaimwowa saiir nonkworinu kripkaiiyim ini simiir hiriinan
ywowim. 16 Ta Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiir hiumii digim dig
nwo rani, saeya ini komiigikomii ywowa. Inkamki saiir nikwowaisiiyim
wi dig nwo rani. Niingakiniingaka.

Biiya saeya Adi Komii saikar nwoka mi mhoiiya saeya ini inkam kiinar
yimbiyama nu tirin mi ina nhinkigiya. Adi Komii siir naeyiuin si-
yar nhinkigikin ti inkamin dimin whirki kimbu karam nwowiyin.
Mi Adi Komii siir paekwosimim sima kigi siirin mi sima siirin
ina boinmimauuwamim iki nu komii komiiyim hinda tindanim
simiirin. Mi hinda tindan iikamim sima ina yaingwo tibmiigiyim

siirim. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siyar swoki ikiuna ninomor koua hiriir. Mi siya kou hirin ini namnamiinan ywowin, ini hindara wokiirimtiowin. Taka yaiya krima boinkiya, Jisis Krais siirga. Friig.

4

Taka yaiya kamim niksisaeiyim simiirga

1 Adi Komii siir naeyiuin siya bidi boininkiigiyin. Mhoiiyaki niuwi inkam nhirim sima wi ta yaimwowa, wi saiir nonkworinu rani. Mi sima wi uridyiu biyieyin, wi siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei. 2 Mi kamim priiyiksasaeyim yaiyim whwonkam sima ninkigii boiniyim mi sima iinokiinokin simiir simiirar tirninaeikim. Mi simiir mhii kwoinim paniinsi hirgisi. Niingaka. 3 Mi tiki kamim niksisaeiyim krimiirin wi sima nikiduwi wig nonkwonasiyin. Mi sima nae nhirim wi krimiir nikiduwi krima mi aeisi. Mi Adi Komii siyar nonkwokwokiyim ti nae digworaekwowim iikamim ta yaimwo aiirim naingwo tibmiiyim sima wi hiriiyar dae. Mi Adi Komii siirin wa boin wadieki. 4 Krima dinokninkin, tiki digworaekwo whiekakim Adi Komii siyar nonkwokwokiyim, ini wadiekinar ywoswowim. Mi krima simiirin kipi boriisop. Krima Adi Komii siir boin wadieki. Mi ha dae. 5 Adi Komii siya bidi boinkiyin, tiki naeyim, nae wadiekim. Mi krima sriiboinkiya ti nae imiiram mi ti naeyim dimin whirki bi kimbugim. Friig.

Timoti siya Krais siir mii sibgu miriiyan inkam kibi dwo

6 Mi kira ta yaiya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinmimauuwi mi kira wi Krais Jisis siir miiyan inkam kibi nwowi. Tariigina ya simiir niisiimauuwi, kira wakaeyoknae saiir mi kira naingwo tibmiikikina Krais Jisis siirim. Mi ti hiriinan siyiuin kira tiriyin yio naenan kiriir hauu aekimkidu haiginiuwi. 7 Niwiiyim inkam adiyaowaeyim sima whasiyim, sima hinda priiwhas ninkikinae. Mi kira hiriinan niwiiyim simiir kipi wakae. Mi kira Adi Komii siir miiya saiir miriinanae mi kiriir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki owim. 8 Kira bidi yinokninkinin iiya kira mii kinan whomwho miriiyim kiriir piua pi nhinmi saeya kinhaiginiuwi ti hiriinan siyiuin, yio siyiu wadie ieya mi kira Adi Komii siir miiya hiriinan miriinanae mi kira ti nu iiirin wi wadieyar sibgu owi. Mi mhoiiya kira ninomor kou hirin wi hiriiyar mi owi. 9 Taka yaiya kaimwoka iikam whiekakim wi saiirim naingwo tibmii. 10 Krima minam kaokaigii Adi Komiiyin yai minar nomboinomokiyin siirim. Siya ti inkamin iikamim naingwo tibmiiyim simiir nanmaiwarkainaeikin. Mi siya iikam whiekakim simiirin wara mi anmaiwarkainamar mi aingwowi. Tiki siyairgin miini haniin kima miriinanaeyin. 11 Kira simiirin wi dikmiininkin haiginiu mi simiirin wa timi owomwarkai haiginiu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam. 12 Mi sima kiriirin wi whranisimar kigi mi sima wi hiniin kipi naingwo, kira whranisim niingakin. Niingaka. Iikamim naingwo tibmiiyim simiirin siyiu miiyik kira diisiimauu mi kiriir yaiya yai biyie whir kipi boin mi kiriir siyiuin rirmiiya dwo mi kira nongwomamair aeyan inkam dwo mi kiriir kwoinin, simiiram ha daingwokwonanae. Mi ti digworaekwo whiekakim sibgu donkworinu kira mi kiriir mhii kwoinim rirmiigirirmiiya dwokai. 13 Mi iiya kara nitana, kira wi ta mii aiirar miriikwokin, Yokwo Komii mwainiya saiir. Mi simiirin wa boinmimauu ta yai aiirin mi wa dowomwarkaiyiu

haiginiu. 14 Mi diminin Adi Komii siir naeyiuin siya priihauugiyin kiriir mi kira siirin nonkwonanaomainan kipi nwo. Biiya profet kamim sima boinkiya, ti dimin Adi Komii siir naeyiuin siya priihauugigin, kiriir mii aiirsi. Mi inkam adiyaowaeyim siyiu kigriraowiyim, simiir iinim kiriirin minam nokmwin onkwokim ta mii aiiram nokmwin okwo haiginiugim. Mi saiirin kira nwoki onkworinuwi. 15 Mi kiriir kwoinin ta miiya saiirar hiririukripkai. Mi sima wi kiriir mii aiirar kigi ina namyokiyokiiya. Mi saeya wi uridgi nitki rani. Niingaka. 16 Mi kira kiriir piu aiirsiyar sibgu haiya mi diminin kira nowomwarkaiyiuwiyin iikam simiir yio kaimwowar dwo. Mi kira hirii hiriiya boinmimauuyokiyokiiyam. Mi kiriirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainae. Mi iikam nhirim kiriir yai wakaeyoknam, simiirin iriipi hiriinan. Iriig.

5

Siyiuin inkam siboboiniu haiginiuwiyin

1 Mi kira inkam adiyaowaeyin siir kipi nikwao boin. Niingaka. Mi kira siirin hiinsima boin kira boiniya kiriir adin siir hiinsima mi saiir hiriinan. 2 Mi kira whranisisimim simiirin sibgu siboboiniu haiginiu kira siboboiniu haiginiuwiya saiir hiriinan, kira wig adiyaowaeyim simiirin yaeya siyiu kipi swoki tir hiriinan siyiu iiirar swoki tir, kiriir yopuwai biyieya saiir tiri siyiuin siir hiriinan. Mi kira wig kopak mwiigakim simiirin ti hiriinan siyiu kaimwowin kiriir yokmana saiir siboboiniuwiyin mi siir hiriinanar swoki tir, yaeya siyiu kipi tir. Mi kiriir kwoinin simiiramin rirmiiyar dwo, dimin whirki kipi kinyiskaigi. Iriig.

3 Mi kima iikamim naingwo tibmiiyim mi kima wig igibae niingaim ad pomou karamaeyim, simiirin sibgu kigrirao. 4 Mi saeya yinisim mi namoukaki niuwi mi sima saiirin wi sibgu kigrirao, biiya saeya niki imiiyae whrokwhrokmaiya saiir hiriinan. Mi iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siirim, sima ti hiriinan siyiu iiir sibgu onkworinu. Mi Adi Komii siya wi ogmwomir karam nwoki. 5 Mi wig igibaeya ad pomou karamaeya saiir kwoinin Adi Komii siiraramar bidi yaingwo iskiya mi saeya ina naingwowa Adi Komii siya wa hauuwi. Mi saeya nii nabie pa sriinanae, Adi Komii siya saiir kigriraowim. 6 Mi wig igabaeya iga saiira hinda tinda nokwowiya mi nae min saiir kipi nikop hauu ae. Saeya ini naoni piunan ywowa. 7 Mi kira simiirin igaokak dwoki ti siyiu hiriinan iiiramin. Mi sima wi boin hiuriyiu rani, simiirin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima nwoki inokninkini, siyiuin wig igibae kigriraowiyin. Mi sima wig igibaeyim mi sima, simiirin wi iripa hiuwiyopmasu rani. Mi sima wi nidid rani. Niingaka. Mi simiir iga wi hinda tinda nokwo rani. 8 Mi inkamin siir piugan aiir nikop hauu ae karam nwowi, yio siyiu miiyik rani. Mi inkamin siirgisiir wig yinim simiir whinmiminae karam nwowi, yio ti hiriinan siyiuin siyiu miiyiki miiyik rani. Yio hiriinan inkamin Adi Komii siir yaiya digiumii saiir haimriyiugigi. Mi inkamin naingwo tibmii karam nwowiyin, yio ini inkam biyie ywowin. Mi inkamin ti hiriinan siyiu iiir tiriyin yio siyiu miiyiki miiyik rani, ini wranan ywowin. Siya ini ti inkamin naingwo tibmii karam nwowin, ini siir haiburin.

9 Mi wig igibaeya biewiyim kam nwoima nwoki, 60 mi saeya kam nwiruwaniyar nwowi mi kira saiir inigin yokwoni wa winaowid. Mi iikamim naingwo tibmiiyim wi saiir kigriraowi. 10 Sima bidiya kigim saiir siyiuin, saeya iga hinda tinda bi nokwowika. Mi saeya yinar mi

whinmiminaeika. Mi saiir kwoinairgar mi prii naingwo hauu aeika. Mi iikamim naingwo tibmiiyim big nasmirwaiya simiir nwokai wini mi nae minim iikamim om whiranim simiir hauu aeiki mi iikamim hikak nwowim saeya simiir mi kigriraowi mi saeya mii miiyik simiir mi mirii mi ta wig hiriinana saiir inigin kira yokwoni wa winki.

11 Mi kira wig wismii niingam simiir inigim yokwo wara kipi win. Dimusi rani, simiir kwoinim kam nwowam swoki aingwowi. Mi sima wi Krais siir siyiu iiir haigingigi digiuwa. 12 Mi ta biiya sima niki ombointibmiigiya Krais saika, sima saiir haiburgigi. Mi iikam nhirim sima wi yaiiga saiir mi iniuwi. 13 Mi siyiu whirin wi sima mi tiri hiniingin sima iki omakam sim sibii idwodwokaiyami mi sima wi maeyau maeyauwim, sim nidwo ninkimikna amtibi. Mi tiki hiriinan yai bibiyieyim yim wi iikamim simiir whwonkam ida kipi boin. Mi sima miimin bi miriigim hinda whisariiyar priiyapmamairi. 14 Kariir kwoinin ha naingwowi, wig wismii niinga sima ha ti swoki onkwona. Mi sima yinisim naokainaei mi wig sima wi simiir mii imiirar nwoki kigriraowim. Mi iikamim io krimiir nwowiyim mi nae whwokwoka krimaka nae karam nwowiyim sima wi yai bibiyie krimiir kinaopitkaigai boin tani. Niingaka. 15 Kira dinokninkin, ti hiriinan wig wismii niinga nhirim, sima Adi Komii siir siyiu miiyik siir bidi haiburgigim mi ini Setan siir siyiu iiir yapnamim. Mi iikamim sima simiirin asi nigbumbukim. Sima siyiu miiyik tiriiki waeyao. 16 Mi wig wismii niingam simiir piugana, saiir hiran iikam nhirim naingwo tibmii mi simiirin simar kigrirao. Mi ti wig wismiiya mi ta saiir hiriinan hika, ya Adi Komii siir omakan iikamim simiir kipi hauu. Mi ti wig wismii niinga nhirim ad pomou karamim, simiirin Adi Komii siir omakan iikamim simar kigrirao. Ɨriig.

17 Mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, sima mii miiyik miiyik sibgu mirii. Mi yaimin simiir boinmimauuwi mi simiir nowimwarkaiyiuwi mi sima simiirin sibgu kigrirao. Mi simiir umirin wi kourig dii. 18 Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kira bulumakau siir yaiya saiir kougripikou, witin siya nokwo namnadgiyim simiir naesiyin. Mi ini hiriinankinar ywowin, inkamin mii miriiyin, siya wi whisarii pi miriisi, siya digworaekwowar timi hai. 19 Mi inkam nwirki inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim yai simiir boin hiuriyiugi mi kima wi siir yai aiir kipi wakae. Niingaka. Mi nwis nwoima nwokiswo, sima wara boinkiswo aeya nik rani. 20 Mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima siyiu biyie tirkin mi kira simiirin iikam whiekakim simiir whwonkam ida dikmiininkinhaiginiu. Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima wi nwoki wakae ninkiounakiyim.

21 Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi Krais Jisis mi Adi Komii siir paekwosim ieya ti digworaekwowim yokwoni kara win hauugiyim kiriiram, kara igaokak nwokikin. Kira ti digworaekwowim simiir sibgu donkworinu kripkai mi wadieyin nhirmiyarar kipi nwo mi nhirim simiirin io whwonkam kipi kao. Niingaka. Kira simiirin wadie kinar dwo. 22 Mi kira inkamin Adi Komii siir mii miriiyamin, siirin aisiima kipi niki okmwin okwo haiginiu sasau. Mi kira inkamin dimin biyiekakin siir nokmwin okwowi mi sima wi hiriiyar naingwowi, ni kira iriipi hiriinankakin. Mi kirasiyar kigriraona mi kira piu rirmiiya nwoki owi.

23 Kira op niinga kipi kwiyae. Niingaka. Kira op wain haimii wara kwiyae, ta kiriir mai mhii tir nwokaiya saiir digiyim.

24 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm idowɨiya nwowɨm, yɨm kɨra sɨmiirɨn ɨna kɨg nɨnokɨnkɨnɨm mɨ kɨra wɨ sɨmiir boɨniyopnatkaigi. Mɨ nhɨrɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm idowɨiya nwo karam nwowɨm, mhoɨiya sɨma wɨ idowɨiya nwo ɨuguski. 25 Mɨ hɨrii hɨriinan kɨnar tani, iikam nhɨrɨm sɨmiir siyɨu mɨiyɨkɨn, yɨo wɨ idowɨiyar mɨ owi. Mɨ kɨra wa kɨg nɨnokɨnkɨni mɨ nhɨrɨm idowɨiya nwo karam nwowɨm mhoɨiya wɨ idowɨiya nwo ɨuguski. Ɨriig.

6

Ta yaiya mɨi nɨɨnga prɨɨmɨrɨiyɨm kamɨm sɨmiirga

1 Mɨ kamɨm whɨsarii mɨi prɨɨmɨrɨiyɨm, sɨma sɨmiir bɨiyan inkamɨn sɨmiir mɨi kɨgrɨraowiyɨn, siir yai aiirara sɨbgu wakaeyokna mɨ sɨma siir ɨnɨg ɨiir hainan. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri mɨ iikam whɨekakɨm sɨma wɨ krɨmiir boɨnikikasna rani, ta Adi Komii siir yaiya krɨma boɨn boɨnmɨmauuwa. 2 Mɨ kamɨm whɨsarii mɨi prɨi mɨriiyɨm sɨma ha kɨgi, sɨmiir bɨiyan inkamɨn sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siya naɨngwo tɨbmii mɨ sɨma wɨ hɨriiyar naɨngwowi siya krɨmiir nomiiyaugɨn. Mɨ sɨma wɨ ha kɨpi naɨngwo siirɨn wɨ sɨma nɨnkɨn ɨdwowi. Nɨɨngaka. Sɨmiir kwoɨnɨn mɨi aiirama hɨrɨrɨukɨkɨn. Mɨ ta mɨiya sɨma mɨriiya siir, saeya wɨ hɨriiya namyokiyokɨi. Dimusi rani, siya ɨni sɨmiir naɨngwo tɨbmiiyan inkam nomiiyau nwɨr ywowɨn. Ɨriig.

Inkamɨm nɨksɨsae owomwarkaiyɨuwiyɨm mɨ dimɨn mwoni haii akani yaiga

Timoti kɨra sɨmiirɨn hɨrii hɨriiyar siboboɨnɨu haigɨnɨu tɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn. 3 Inkamɨn tɨ Bɨiyan Inkam Komii Jɨsɨs Krais siir yaimwowa yaewan saiir kɨndiyɨuwangigi mɨ siir kwoɨn arar prɨinaɨngwo boɨni. 4 Mɨ tɨ inkamɨn siya pɨ nantamyɨryɨrkɨn, siya nɨnokɨnkɨn sɨmkak nwo rani. Nɨɨngaka. Siir kwoɨnɨn hindara kɨnswo ounaeikɨn, dimɨnsɨmkar wɨndi pɨ siyar nɨnɨ hopswo ɨuwi mɨ sɨma pɨ saiirsiyar nhɨnaigɨn okwowi. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma asi nɨnkɨnɨnɨni mɨ sɨma yaii yaiiya asi mɨ nɨnii nansaonanaei. Mɨ iikam nhɨrmi asi mɨ yaswaiyɨui mɨ iikam nhɨrɨm asi mɨ prɨiboɨn hɨuriyɨuwi. 5 Mɨ krɨpiinanii asi kigi mɨ tɨkɨ hɨriinan iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨni habwowhaeni kwoɨnan ywowɨm mɨ sɨma tɨ hɨriinan digworaekwo biyɨeyɨm sɨmiir asi tɨrkiyami. Mɨ sɨma ta yaimwowa saiirɨn aru asi nwokɨm. Sɨm kwoɨnɨm hɨnɨɨna naɨngwokɨm, wou nikwo aeni siyɨuɨn siyaɨrgɨn digworaekwo hoɨmgak haiwɨniyɨn mhoɨiya.

6 Ɨhɨ, inkamɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir napiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn ha naɨngwowi, kara digworaekwokakɨ mɨ ɨuwi yɨo ɨni mɨ owɨn, siya maɨrgɨmaɨrga tɨ hɨriinan siyɨu ɨiiramar timɨ o. Siya inkamɨn digworaekwo hoɨmgakak nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. 7 Mɨ ɨiya apu saeya naokainakiyɨm krɨmiirɨn, krɨma dimɨnsɨm whɨr swokɨ hainananini rani. Nɨɨngaka. Mɨ ɨiya krɨma mɨ ao nami wɨ ɨriipɨ hɨriinan, nɨɨngar mɨ haɨngikaigi. 8 Mɨ krɨma yɨuɨs nae mɨnkakɨ nɨuwi mɨ wɨ ɨdɨb ɨdɨb haiyam kɨpi swokɨ aɨngwo. Nɨɨngaka. Tɨ hɨriinanɨm ɨni dɨgar mɨ owɨm. 9 Mɨ iikamɨm umɨr digworaekwo hoɨmgak haiyam naɨngwokwonanaeyɨm mɨ sɨmiirɨn wɨ Setan siya nanmaiwarkainaei mɨ sɨma digworaekwowɨm sɨmiir kɨnsiis haigɨnɨu karam nwowiyɨm wɨ sɨmiiram kɨgmaɨri. Mɨ tɨkɨ hɨriinan iikamɨm wɨ sɨma nonkwobumbu nɨnkɨn haigɨnɨuwi. 10 Mɨ iikam nhɨrɨm umɨram naɨngwokwonanaeiyɨm mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siyaɨrgɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨn. Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn siya kiyaigɨn mɨ

sima Adi Komii siir siyiu iiir asi nonkwo iuguskikim. Mi sima, sima sima asi nonkwobumbu ninkinakim. Mi simiir kwoinim ini hinda haigiyiskaikiyim. Ɨriig.

Kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu donkworinu kripkai

11 Mi kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. Mi kira ti hiriinan diminin siirin digiumii haigingig. Mi kiriir kwoinin siyiu miiyiki miiyik tiri siyiuin siirgisiiramar daingwo hiririukripkai mi iga hinda tinda kipi nokwo. Mi kwoinin simiiramar daingwo irkak mi simiiramar daingwokwonanae. Mi kira iikam whiekakim simiiramar daingwokwo mi kira sibgu dokworinu mi kira inkam miuunan dwo. 12 Mi kira kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir haiyam naingwowi mi kira inkamin ig ninkininin iwitiyin bii niwit okwowam mi siir hiriinan ti o ig ti wiriiyik mi Adi Komii siya kiriirin wipi hauuwi. Biiya Adi Komii siya kiriirin hiriinanam nikiunakin ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirim, kira boinmimauuwa kiriir naingwo tibmiiya saiir, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. 13 Mi digworaekwo whiekakim simiirin kwoinbudin omwai waiyaiyin Adi Komii siyar hauugim. Mi siir whwonkam ida mi Krais Jisis siya, inkamin siir naingwo tibmii aiir boinmauuwin Pontias Pailatni whwonkam ida mi sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya kiriirin igaokak asi nwokikin. 14 Kira wi mintarao Adi Komii siir yaiyim igaokak siya nwokiyim kira simiir ti wakaeyok kigna diriraerar. Mi kira wi kipi swoki itapyokmimin. Mi kiriirin wi inkam nwirki kipi boin hiuriyiu, wi hiriiya damyokiyokii. Mi wi Jisis Krais siyar nwoki imbini kakim. 15 Adi Komii siya bidi yimbinin iiya idowiiya siya nimbiniyana mi siya wa nimbiyami. Adi Komii siyairgin inkamin mairgimairgaeiyin. Mi siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin. Mi siyairgin biiki biiya whiuwiniunan nu kigriraowiyim inkam komii komiiyim simiir biiyin ini siyar swoki owin. 16 Mi siyarin wi swoki ao rani. Niingaka. Wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Mi maeyaua siya nwowiya hir niuyaeiya paeya ya ini kirie ywowaowa mi iikam wi saiir kingiin napkinmasu rani. Mi siirin inkam nwirki bi kigsrankin biiya mi tariinan. Niingaka. Siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin iinokiinok. Mi siir inig iiirin ha timi hainan mi siirin ha timi boin mairgimairga haiginiu iinokiinokin. Ɨriig.

17 Kima kamim nu tiran digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima wi simamar kipi naingwona. Mi sima digworaekwo whiekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam nwowiyim simiiram kipi nikpitkii. Mi sima Adi Komii siiramar dikpitkii kripkai, siyairgin digworaekwo hoimgakim piu nhiinmi kiniyim iinokiinok sim hauuwiyim. 18 Kamim digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima mii miiyik miiyik imiirar sibgu mirii. Mi sima digworaekwo nhirim hindara priihauu inkam nhirim simiirin. 19 Mi sima hiriinan tiri mi simiiramin wi digworaekwo miiyik miiyik kasa haingiriyiu haigin tani ninomor kou hirin, wi Adi Komii siya hauuwi mi wi sima nwoki haiyim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin. Ɨriig.

20 Timoti, ta miiya Adi Komii siya hauuwa kiriir, kira saiirin sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara ninkin wamwarkii boiniya aru saiirsi dwo. Mi iikam nhirim yim ha mi aingwowi, ya ninoknkinkin miiyik hauu haiginiuwika. Niingaka. Yapi niksisaei. 21 Mi iikam nhirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai niksisae aiirin mi sima naingwo tibmiiya

Adi Komii siirɨm, sɨma saiir bɨ swokɨ tɨsɨryɨskaigɨm. Nɨɨngaka. Mɨ kariir kwoɨnɨn ha naɨngwowi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwobumbu mɨiyɨka wɨ kɨmaka nwokɨ owɨm. Ɨriig. Kariir yaiya ɨni dɨg ywokiya.

2 TIMOTI

Mɨ ɨiya Pol siya maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨrar nikɨ hɨugrɨpkɨikikaiyɨn om komii Rom hɨr, mɨ siya ta yokwowa pasta Timoti siiramɨn ha wɨnkikɨn. Mɨ ɨiya Pol siya hɨriinan kɨgnɨoknɨnkɨnɨn siir naoni ɨiya ɨni kingiin nwowa, mɨ siya Timoti siirsi naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ siya ta yokwowa mhoɨiyana asi swokɨ wɨnkikɨn Timoti siir boɨnkiyam hɨnɨɨn siyɨu iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Efesas hɨranɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn kara Krais Jisɨs siir yai naboɨnmamauuan inkamkɨn. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nɨkropkikɨn kariirɨn siir yai aiir napboɨnmamauuam iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir. Tɨ kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn siya nɨmbin tɨbmii kimaigiyɨn iikam yɨpɨkɨ Krais Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii mɨ wɨ sɨmiir hauugi.

2 Timoti kɨra ɨni kariir yɨnisɨmnan ywowɨn. Mɨ kara ta yokwowa kɨriiram wɨnkika. Adi Komii siya mɨ Krais Jisɨs krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii ɨeya, sowa nwokɨ hauugiyɨm naɨngwobumbu mɨ naɨngwoyɨmyok mɨ kwoɨnɨn nongwomamaɨr aei ɨkɨn. Ɨriig.

Krɨma yai wɨn kɨbiya saiirsi kɨpi kaiyɨrou

3 Kariir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiirar napkɨm mɨ an kara wɨ siirar mɨ api. Siya kara kɨriiram naɨngwowɨn mɨ kara Adi Komii siiram boɨn wadɨeki kɨriiramɨn. Mɨ kara nɨi nabɨe kɨriiram srɨigɨn. 4 Mɨ ɨiya kara kɨriir haiburgigɨn mɨ kara ɨna swokɨ aɨngwowoknakiyɨn, ɨiya kɨriir ouwoba saeya grɨekiinaiiniya. Mɨ kara kɨriir kɨgnakiyam naɨngwowi mɨ kariir maɨrgɨmaɨrga wɨ prasae nwo rani. 5 Kara ɨna nɨoknɨnkɨnɨn, wa kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kaimwowaɨrga, nɨksɨsae rani. Ta hɨriinan naɨngwo tɨbmiiya bɨiya kɨriir apaiya Lois saeya hɨriinana saiir nwokɨ haiga mɨ kɨriir apua Yunisa ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ an kara ɨna nɨoknɨnkɨnɨn ta hɨriinan naɨngwo tɨbmiiya, kɨriir waraurɨn ɨna mɨ owa. 6 Mɨ kara kɨriir kwoɨn ɨiir asi swokɨ hɨurworwokaigi. Ta mɨiya kɨra nɨoknɨnkɨna Adi Komii siya prɨihauugiya kɨriir, siya kara siiram srɨiya mɨ kariir ɨɨna ha nonkwowa kɨriir pɨu aiir mɨ kɨra ta mɨiya siya prɨihauugiya kɨra nɨoknɨnkɨna, kɨra saiirɨn sɨbgu donkworɨnukrɨpkai mɨ saeya wɨ paenan hɨriiyar dɨudkrɨpkai, wɨ nɨutɨnginan kɨpi nwo. 7 Whɨsarii rani, Adi Komii siir naeyɨuɨn krɨmiirɨn nɨdid kwoɨn bɨ hauugɨn. Nɨingaka. Siya krɨmiirɨn kɨrɨe hauu haigɨnɨugɨn. Mɨ siyɨuɨn iikamɨm naɨngwokwo nanaeiyɨn siirɨn wara mɨ ɨnkɨn hauugi. Mɨ siyɨu biyɨeyɨn inkam niyopakaiyɨu karam nwowiyɨn siirɨn warar mɨ ɨnkɨn hauugi krɨmiirɨn.

8 Mɨ kɨra nɨimwo wɨ kɨpi kaiyɨrou Bɨiyan Inkam Komii siir yai aiir boɨnmɨmauusiyɨn, an kara omaka hɨuyokiyokaiya saiir hɨr nwokaii inkamkɨn mɨ kɨra nɨimwo kariirsi kɨpi kaiyɨrou. Mɨ kɨra Adi Komii siir kɨrɨe saiir hɨriir dɨkpɨtkɨikrɨpkai. Mɨ kɨriirɨn wɨ siya nwokɨ whɨnwo haigɨnɨuwi hɨk kanaka haiyam, siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨmɨmauuam. 9 Krɨmiirɨn Adi Komii siya nanmaiwarkainakɨn mɨ siir iikam asi nwokɨm. Mɨ siya krɨmiirɨn mɨi mɨiya krɨma mɨriiya saiirsi bɨ nanmaiwarkainakɨn. Nɨingaka. Siir naɨngwobumbuwa saeyar nanmaiwarkainakɨn krɨmiirɨn. Bɨdi bɨdiniyarɨn, ɨiya Adi Komii siya nu nɨnomor sowiira nonkwokwowɨn mɨ siya Jisɨs Krais siiramɨn nua krɨmiiram

tiri nikrop iuungiyamin saiirar nimbin tibmii kimaigin. 10 Adi Komii
siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya mi tariinanin inkamin krimiir
nanmaiwarkaina haiiyin Jisis Krais siya idowiiya bidi yimbiniyin. Mi
krima Adi Komii siir naingwobumbuwa saiir asi ninoknинkini. Mi krima
tariinanin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin, siir siyiu miiyik iiir asi
ninoknинkinkini. Ta yai win kibiya krimiirin saeyar nowomwarkaiyiu
haiginiugim.
11 Kariirin Adi Komii siya nimbingikin aposel inkam nwowam, ta yai
win kibiya saiir napboinmamauuam. Mi kara yai napboinmamauuan
mi nowomwarkaiyiuan inkam asi nwokin. 12 Mi kara hiriinan miiya
hik saiirsi asi haigin. Mi kara niimwo saiirsi bi kaiyirougin. Niingaka.
Mi kara ina ninoknинkinin mi ina naingwo tibmiiyin siiramin. Ta miiya
siya hauugiya, siya saiirin wa kigriraowi mi saeya wi biyie nwo rani,
wi hiriiyar namyokiyokii. Mi wi ta ii komiiya siya swoki itana, wi
saiirar nadigiuwi. 13 Ta yaiya kara nowomwarkai haiginiuwa kiriir kira
saiirin sibgu wakaeyokna mi wi sibgu donkworinukripkai. Ya tariigina
ya hindara niisiimauu haiginiugika kiriirin. Mi kira Jisis Krais siirimar
daingwo tibmiikikin. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar daingwo
irkak. Dimusi rani, kira ini Jisis siir isid ywowin. 14 Mi ta Adi Komii siir yai
win kibiya Adi Komii siir naeyiuin siya hauugiya krimiir mi kira saiirin
sibgu donkworinu.
15 Kira bidi yinoknинkinin, nu komii Esia hiran iikam whiekakim sima
kariir bidi haiburgigim mi ti inkam nwiso, Fiselas mi Hemosenis yio
iriipi hiriinan kariir bidi mi haiburgigo. 16 Kara ha naingwowi Biiyan
Inkam Komiiyin siya Onesiforas simiirniyin igi haigi idwokaigi. Mi
ii kasa rani, siya kariir nikpimpitmai haiginiuwin. Mi siya niimwo
kariirsi bi kaiyirougin. Kara ti tir nwokaiyin, ta omaka hiuyokiyokaiya
saiir. Niingaka. 17 Ɨiya siya om komii Roma tiriir nitin mi siya miinan
napmiriiyokiyokiinikin kariiramin mi ini kariirar ini kigniyin. 18 Kira
bidiya iki inoknинkinin digworaekwo whiekakim iikamim naingwo
tibmiiyim simiir hauuwim iiya kara om Efesas hir nwowa saiir mi kara
ha naingwowi, Biiyan Inkam Komii siya siirsi daingwoyimiyok, ta ii
komiiya siya tiriir swoki itana. Ɨriig.

2

Kira Krais Jisis siir sau nimbignan inkam kibi dwo

1 Hae Timoti! Ti kariir yinisimin krima ini Krais Jisis siir isid ywowin.
Mi kira ta siir naingwobumbuwa saiirin sibgu donkworinukripkai.
Dimusi rani, kira ini siir isidin siir ywowin mi kira wi kirieyar dwo. 2 Mi
kira bidiya wakaekiyin yai whiekakim kara nowomwarkaiyiuim, iikam
whiekak nhirim naingwo tibmiiyim simiir. Mi ti hiriinan siyiuin kira wi
siir tir, kamim wi kiriir nwoki kig ninoknинkinim. Mi sima wi Krais Jisis
siir mii aiir sibgu mirii. Mi yim sima iriipi hiriinan wi iikam nhirim simiir
mi owomwarkaiyiuami. 3 Kira Krais Jisis siir sau nimbignan inkam
miiyik dwo. Mi iiya kira hik haiiyim kira Krais siir isidin krima haiya saiir
hiriinanar timi hai. Mi kira wi haimni hiniin kipi krii. 4 Mi inkamin sau
ninitan inkam nwowi mi siya oman miipai miipaiyim simiirin wara kipi
nonkwo. Niingaka. Mi siya inkamin siir bii nwowiyin, siir yai aiirarar
wakaeyokna iski. Mi siir biiyan inkamin wi ogmwomir karam nwoki.
5 Mi inkamin ig ninkikin iwiti bii niwit okwowam mi siya ta gwowa saiir

siyiu iiirara sibgu ap. Mi siya hiriinan tir karam nwowi siirin wi kauriirgi.
6 Mi inkam numir numira niiyok ninkin nanaeyin sasae wai kwowi mi
bii wi siyar ninguguae. 7 Mi ti boiniyio yai kwoimim kara boinkiyim
kiriir, kira sibgu donkworinukripkai, kira wi kipi naingwo owou. Mi
krimiir Biiyan Inkam Komiiyin kiriirin wi siyar nwoki hiurworwokai
haiginiuwim, ti boiniyio yai kwoimim simiirin.
8 Mi kiriir kwoinin Jisis Krais siya naonama mi siya swoki isiin idwowa
ie hirankin saiirimar daingwokwokripkai. Mi siya krimiir brougaeyin
Devid, siir isidin siir hirankin nitkin mi ta yaiya kara boinmimauugiya
mi saeyairga yai win kibiya. 9 Mi ta yaiya kara boinmimauua mi
sima kariirin saiirsi nonkwobumbuninkin haiginiugim, inkam biyienan
nwowam. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokaigin. Mi
kamim ta yai win kibiya io saiir kwowiyim mi kariirin sima hiriinansi
hiugripkiikikaigin. Mi kara ta omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokaigin.
Mi sima wi kariirara hiugripkiikikaii mi Adi Komii siir yaiya, saiirin wi
wara nikidiu rani. Niingaka. 10 Mi iiya sima kariir nonkwobumbuninkin
haiginiuwi mi kara saiirsiyin wi nidid rani. Niingaka. Kara wi hirii
hiriiyar miriiyokiyokiiyami. Dimusi rani, tiriiginin wi iikamim Adi Komii
siya nibingiyim siir iikam nwowam wi simiir nwoki whindiriraerar
haiginiuim. Mi yim sima iriipi hiriinan wi Jisis Krais siirim nwoki aingwo
tibmiiyim. Mi wi ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin wi siir nwoki
haiyim mi sima wi saika nwowi om kibiyin nii nwo karam nwowiyin siir
hirin. 11 Ta yaiya iikam whiekakim krimiir boina,
yai kaimwowairga, iiya krima ta Krais Jisis siir mii aiirsi haii hik mi ha
naonami ya dimin karamaeka, mhoiiya krima wi kwoinbudin
omwai waiyayokiyokiiiyin wi siir swoki hai, siir hiriinan mi
krima wi saika nini owouwi. 12 Mi iiya krima hirii hiriiyar
tiriyokiyokiiyami mi mhoiiya krima wi saikar ninkin owi,
digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi iiya krima
siirin digiumii haimriiyiugigi mi yio siya krimiirin wi hiriinan
digiumiiyar mi haimriiyiugigi. 13 Siya krima Adi Komii siir nimbin
mhiumiuwiyim mi siya krimiirin bi nimbin mhiumiuwikin.
Niingaka. Siya nimbiniyim, pi kaimwokinar nwoyokiyokiiyami
mi siya siyar bi swoki iksisaeikin. Niingaka. Ɨriig.

Inkamin Adi Komii siir mii aiir mirii nonkworinukripkaii mi siya wi ogmwomir karam nwowi siirin

14 Mi kira ti yaiyim simiirin hirii hiriiya boin naingwokripkai iikam
simiirin. Mi Adi Komii siir whwonkam ida kira simiir dokwao boinki,
sima dimin sim whirin siir siirar kipi ninkinwamwarkii boin tiki hiriinan
siyiuin siya iikam imiirin wi miiyik nwowaiginiu rani. Iikamim ta yaiya
saiir wakaeyim, simiirin wi saeya kiyopsibgi haiginiuwi. 15 Mi kira
Adi Komii siir mii aiir sibgu mirii mi siya kiriirin wi ogmwomir karam
nwoki. Mi wi niimwo kaiyirou rani. Niingaka. Kira Adi Komii siir
yaimwokiyaimwowim simiir nowomwarkaiyiuwan inkam dwo. 16 Mi
kira kamim yai bibiyie boiniyim simaka kingiin kipi nwo mi kira kamim
dimin simin siir siira mi inkinwamwarkii boiniyim simaka kingiin kipi
mi o. Ti hiriinan siyiuin siya inkam kiyopsibgikikaigigiyin dimin biyie
tiram mi ta simiir dimin biyieya wi komiiya nasae owouguski. 17 Mi
ta hiriinan yaiya ya ini paowai biyienan ywowa, wi komiiya nasae
iyopbwaekin taraoki. Mi ti inkam nwiso Haimenias Failitas sowiir

yaiya ya ini hiriinan ywowa. 18 Mi sowa ti inkam nwiso siyiumwoni sibgu apiyin siyiuin siir haiburgigo mi sowa yaimwoni bi sibgu owomwarkaiyiugo simiirin. Mi sowa hiniina boin iikamim naingwo tibmiiyim simiir biiyan siyiu biyieyim bidi yaonamim mi simiir piugina ini Adi Komii saikar nwowim. Mi mhoiiya sima swoki aonami simiir piuis biyieya ienau kikaigi mi sima wi swoki insiin idwo rani. Niingaka. Mi ta hiriinan yaiya, iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya saeya kiyopsibgi haiginiuwi. 19 Minsika, Adi Komii siir isidin wi siir siyiumwowin wi siir haiburgig rani. Niingaka. Adi Komii siir isidin ini yinpaenan ywowim, siyar ninansiin okwokripkaigiyim mi sima wi hiriiyar nokwoyokiyokiii. Mi dimin whirkin simiir kinankiuwi mi sima wi ganmi wanmi kin tani. Niingaka. Adi Komii siir isidin ta yaiya saiir hiriinanka. Mi yai nhirim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkiyim, hiniina win boinkikim Adi Komii siya siir piugan aiirin bidi yinokninkinin. Mi yai gwira siya winkiya ya hiniina boinkika iikam nhirim sima ha naingwowi nim krima bidi yaingwo tibmii kiinim Adi Komii siirim mi sima siyiuin dimin biyie tiriyin, siirin wi ti haiburgig.

20 Ta yaiya hindara boiniyioka mi ta omaka komiiya saiir yainaua, mobmirpai mobmirpaiyim ini hir nwokaiyim. Nhirim golni nonkwokwokim mi nhirim nuni mi nonkwokwokim mi nhirim kiriekim mi nhirim kirie rani, hiniin hiniina nonkwokwo haigigim. Mi ti gol silvani nonkwokwowiyim, yim bimbiuwi rani. Mi simiirin wou nikwo aeni iiya saiirara haigin aeikim. Mi ta pae nu mini nonkwokwowim yim dimin karamaeka, yi hiriiyar prii haigin aeikim ii niinga niingam simiirin. 21 Mi inkamin siir dimin biyieyim simiirin digiumii haimriiyiugigi mi ti inkamin siya wi mobmir miiyikim wi simiir hiriinan nwowi. Mi Adi Komii siya siirin wi mii miiyik miiyikim simiirara hauu haiginiuwi siirima nwoki miriiyim. 22 Mi kira iinokiinokin yainan whrankim tiri siyiuin siirsi didamriiriid. Mi kira iikamim siyiu miiyik sibgu apiyim mi nimbin kisina karam nwowiyim mi iikam whiekakim naingwoirkakiyim mi kwoin hiinsima nwowiyim simaka ditinakiukripkai. 23 Mi yai priiboin priiboin ninkinwamwarkii boiniyin siyiuin, kira wi hiriinansi didamriiriid yim ti hiniin yaiyim simairgim yaiiyam nhinaigin okwowiyim. 24 Mi inkamin Biiyan Inkam Komii siir mii aiir mirii mi siya wi io whwonkam kipi nanao iikam nhirim simiirin. Niingaka. Siya wi igi haigi idwokaigi simiirin mi mii sibgu nowomwarkaiyiuan inkam nwowi mi siya wi inkam miuunan dwo. 25 Mi hiriinanki niuwi iikam nhirim siyiu mwoni nap karam nwowim mi kira simiir nikaginiuwi mi kira simiirin wi igao yai kipi boin. Niingaka. Mi kira simiirin hiriinan tiri mi sima wi kiriir yai aiir wakaeyoknaei. Mi simiir mhii kwoinim wi nwoki imkpit haigiyim. Mi sima ta yaimwo aiirin wa ninokninkini. 26 Mi hiriinanki niuwi mi sima wa sibgu ninomokninkinki. Mi ta hira, Setan siya hiugripkiikikaiya simiir wi simar nikwoyarkinanini. Ɨriig.

3

Ɨiya digi mi siyiu bibiyie whiekakim wa nimbiyami

1 Timoti kira ta yaiya saiir daingworinu kripkai, iiya ti nu ie digiyana mi wi hik prasae prasae swoki imbiyam tani, iikam whiekak imiirin. 2 Mi sima wi simamar naingwonae mi simiir kwoinin wi umir siyar nonkwo kripkai mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainani mi sima wi bigiriyir

prasae kintani mi sima wi yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin wi mairgimairga nwo rani mi sima wi Adi Komii siirim naingwo rani. Niingaki, niingaka. 3 Mi sima iikam nhirim wi whwoka whwoka sima nwo rani. Niingaka. Mi sima simiirsiyin wi naingwoyimyok rani mi sima wi simiir mi igbumbuwi mi sima wi kripii nanii saiir mi kigi. Mi sima iikamim simaka wi niinii nansao prasae kintani mi sima wi siyiu miiyik tir tani. 4 Mi simiir nomiiyauim simiirin wi wir sima napwouwi, omomin sau niniti iirin. Mi simiir kwoinim wi hindara niwit paomaiki mi sima wi simamar naingwonaei. Mi wi om tir napmamairama naingwowi, wi miiyam naingwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siirin wi digiumii haimriiyiugigi. 5 Mi sima Adi Komii siiramin nhinmi piuargar kini, kwoinin nhinmi wara kintani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir kirieya saiirin pi yaewan mi kindiyiuwangigi. Mi ti hiriinan kamim, kira wi simaka kipi nitapiyoksran. Niingaka. 6 Mi ti kamim ini wigim hinda sima sima sibwomaeyamiyim pi simiir omaka imiir sibii sibiiyami. Mi yim ti hiniin wigim simiir kwoinim ini dimin biyieyim biiya sima niki tirim ini simiirsiyar niki haigiyiskaiyim. Mi simiir kwoinim ini digworaekwo biyieyim simiiramar naingwo kripkaiyim. Mi iiya sima ti wigim simiir omaka namiyim mi simiirin yaiyim pi simiir kwoinargar nini kinap itkaigai boiniuwi, sima nwoki wakaeyoknam. 7 Mi ti hiriinan wigim sima iki kampai kampaiyim simiir yaiyim, simiir wakae ninokninkinamar naingwowi. Mi sima ta Adi Komii siir yaimwowa saiir ninokninkinim wi dig nwo rani. Niingaka. 8 Mi ti kam hiniinim ini ti inkam nwiso Janis Jambris so hiniin ywowo. Bidi bidiniyarin sowa Moses saika ninkinwaomwarkiigo mi ti kamim Adi Komii siir yaimwowa saiirin wi hiriinan tiri, saiir haigin ikwowaisiiyamin. Mi ti hiriinan kamim, simiir kwoinim miiyiki miiyiknan nwokai rani. Niingaka. Ini hindara sipimyokaeyamim. Mi sima bi naingwo tibmiikim. Niingaka. 9 Mi ta simiir miiya wi hiriiyar namyokiyokii rani. Niingaka. Sima wi ti hiriinan priiwhaowae siyiuin siir kigi biiya ti inkam nwiso Janis Jambris sowa tirin, wi siir hiriinan tiri. Iriig.

Kira ta Adi Komii siir yaiya saiirin sibgu donkwo kripkai

10 Mi tiriiginin yio kiriir siyiu siir hiriinan tani. Niingaka. Ni kira siyiuin kara nowimwarkaiyiuwin siir napkin mi siyiu kara mi ap ikin. Mi diminin kira mi kigna diriraerariyim kariir kwoin iirar mi kira mi ninokninkin aka kariir naingwo tibmiiya mi siyiuin inkam miuunan kara mi o ikin mi siyiuin kara mi naingwokwonanae ikin iikam whiekakam. Mi kariir siyiuin ganmi wanmi kara nwowiyin kira bidi mi ninokninkinin. Mi ti hiriinan siyiupai siyiupaiyim kara bidi mi ninokninkinin. 11 Sima kariirin siyiumwoni bi tir winkim mi kara hik kimpipisu prasae bi mi haigin, ti om whoim imiirin, om Antiok mi om Aikoniam mi om Listra hirin. Mi hiriinan siyiuin sima tirwinin kariir, ha kipi naingwo siya whwoimoniki mi iuwi. Niingaka. Kirie waiwiigin kariirin Biiyan Inkam Komiiyin siya hiri whinkinsiis naowid. 12 Mi iikamim iga hinda tinda nokwo karam nwowi mi sima siyiu miiyikin naingwo tibmiiyin siir sibgu api mi yim sima ta hiriinan hik kimpipisuwa wi wara ninkin hai. 13 Mi iikam biyie biyieyim mi kamim mwrakboini ikim simiir siyiuin wi hiriiyar tiryokiyokii mi wi komiiya nasae owouguski. Mi simiirin wi Setan siya mwrakboini mi yim sima iriipi hiriinan, wi iikam nhirim simiir mi mrakboini. 14 Minsika! Ta

yaiya kirar wakae mi ha naingwo tibmiiya, kira saiir wi kipi naingwo owou, kira wi saiir saiira daingwonanaekaigi. Kara bidi yinokninkinin iikamim kariir nowimwarkaiyiuwim, sima bi niksisaekim. Niingaka. 15 Mi iiya kira yinisim sapisapa niki owin ti siyiu iiirin mi kira Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii nwowa ha wakaekin. Mi kiriirin ninokninkin miiyik saeyar sibgu ninokninkin haiginiugin, siyiuin Jisis Krais siirim naingwo tibmiiyin mi kira naingwo tibmii kiini mi kiriirin wi siya nwoki nanmaiwarkainam. 16 Adi Komii sikisiyar boinkikin ti yai whiekakim Yokwo Komii saiir nwokaiyim iikam imiir nowomwarkaiyiuwam mi iikam imiir niisiimauuwam simiir dimin biyie imiir mi simiir sibgu grabaiginiuam mi siyiu miiyik simiir niisiimauuwam sima tiram. 17 Mi Adi Komii krimiir Wanin siir iikamim ti siyiu iiir wakaeyokna api mi sima wi miipai miipai kibi kasa mirii rani, Adi Komii siiramin. Ɨriig.

4

1 Mi Krais Jisis siya wi iikamim naokaowim mi iikamim irkak piu nwo ikim, siya wi simiir nauni hidni. Mi kira wi kipi naingwo owou mimin, wi hiriiyar daingwokwo kripkai. Krais siya wi sipi swoki iti digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida mi Krais Jisis siya kara kiriirin igao yai asi boinkikin. 2 Kira iinokiinokin Adi Komii siir yai aiir ti boinmimauuwam. Mi kira ii miiyik arar kipi boinmimauu mi ii biyieya kira kipi nwokiiyiu. Niingaka. Iikam whiekakim kiriir yai aiir wakaeyim, simiirin kira ti boinmininkin haiginiu. Mi simiirin kira hirii hiriiya ti whinkinsiis haiginiu. Mi kira simiir inkam miuunan dwo mi kira simiir nowimwarkaiyiuwim kipi piyao. 3 Ɨki ii nhirim mhoiiya nimbiniyamanim mi iikam nhirim sima wi ta yaimwokiyaimwowa saiir wakaeyim wi pi boriisopi. Mi sima wi yaeya inkamam hansiri, simiir nowimwarkaiyiuwam. Mi diminin sima naingwowiyin mi sima wi simiirarar dowomwarkaiyiu. 4 Mi simiir wiinim wi pi kibnami, ta yaimwowa saiir wakaesiyin. Mi simiir wiinim wi amara ti yidiwi wanwiyaemi niwiiyim simiiram nwowi, simiir wakaeyam. 5 Mi kirarin iinokiinokin sibgu daingwokwokai diminpai diminpaiyim nimbiyamim simiirin. Mi kira nhwo kipi whwonkai, hik kimpipisu haisiyin. Niingaka. Kira mii kibiya saiirara sibgu ap mirii, yai napboinmamauuwiya iikam whiekakim simiir. Mi kira saiirin haimiiyara kipi kimakiuna. Niingaka. Ɨriig.

6 Kara kiriirin minsi boinkikin, kariir iiya ini kingiin nwowa kara wi kapi naowi. Kariir miiya ini kingiin nwowa, wi sapi digi. Mi kariirin sima nisomaowi mi kariir nhieya wi nua naokiinaiinami. 7 Mi kara mii prasae bi miriigin Adi Komii siir mii aiirin. Mi tariinanin kara ninkikin iwitni haniin ikin dig bidi ywokiyin. Mi kara kariir naingwo tibmiiya saiir bi kinisugin. Niingaka. 8 Kara ini kingiin nwowin wi kapi naowi. Mi miiya kara miriiya saiir digworaekwo miiyik miiyikim, yim ini ninomor kou hir hangiriyiu haiginkwokinim. Mi sima kariirara rani. Niingaka. Ti digworaekwowim Biiyan Inkam Komii siya haiginkwokinim, yipiki iikamim siir siyiu iiir napim mi wi simiir hauuwi. Mi iikam whiekakim Jisis siirim naingwokwo nanaeiyim mi iiya siya nitana saiirim mi naingwokwowim simiirin warargim. Mi wi Biiyan Inkam Komii siyar sibgu ninomokninkin hid haiginiuwi krimiirin. Ɨriig.

Ta yai haimiiya ya kiriiramarar winkika

9 Kara ha naingwowi, kira ha witsisau kariir nini kignakiyamin. 10 Ta
yaiya kara boinkiya minsika! Dimas siya kariir bidi haiburgigin. Siya ti
nuan siyiupai siyiupaiyim simiiram naingwokin. Mi siya om Tesalonaika
hiriir asi namkin. Mi Kresensin yio nu Galesia hiriir yam. Mi Taitasin yio
ini nu Dalmesia hiriir yamin. 11 Mi kanaka tirin Luk sasa nwowi. Mi iiya
kira kariir nini kigniyam niti. Mi kira Mak siirin wi warar winkin boinani.
Minsika! Kariirin mii siya nwoki whin mirii. 12 Mi Tikikasin yio kara bidi
yikropkiyin om Efesasa hiriir. 13 Mi iiya kira kariiram niti mi kira kariir
yiuisa kara kinirkingika om Troas Kapasni omaka sae, saiirin wi warar
winkin hainani. Mi yokwowa iriipi hiriinan. Mi yokwo mimirim kara
win haigingikim simiirin wi kipi naingwo owougik, yim wi warar winkin
hainani.
14 Mi Alesanda inkamin bras nonkwowiyin, siya kariirin siyiu
miiyiknan bi tirkin. Mi ti hiriinan siyiuin siya tirin kariir. Mi mhoiiya
wi Biiyan Inkam Komii yamdi siya swoki tiri siirin. 15 Mi ni kira iriipi
hiriinan, ti inkamin siirsi timi idid. Siya minam tiri, ta yaiya krima
boinmamauuwiya saiir nikwowaisiiyim.
16 Mi biiki biiya kara nini okwo boiniuwa, inkam komii yai hidiyin
om komii Rom hiranin saika mi ta iiya inkam nwirkin kariir bi swoki
whinkinsiis srankin. Niingaka. Sima kanaka kingiin bi namasugim
mi kara pi boriisopi Adi Komii siya hik yamdi simiir hauuwim ta sima
kariir haiburgiga. 17 Biiyan Inkam Komiiyin siya ini kinakar nwowin
mi kiriirin kirie siyar hauu haiginiugin. Mi kara ta Yai Win Kibiya
saiir boinmimauusiyin bi nididgin, iikamim Juda iikam tani simiirin.
Mi Adi Komii siya kariirin omomin sau kanaka ninitiyin, wi simiir iin
hiranki asi nanmaiwarkainaei. 18 Mi kariirin Biiyan Inkam Komii wi siya
nanmaiwarkainaki iikam whiekakim kariir nonkwobumbuninkinam
tirim simiir iinankin. Mi ta iiya siya digworaekwo whiekakim simiir
kigirkaki mi kariirin wi siya nanmaiwarkainanami siir oma hiriir. Mi
krima iinokiinokin wi Adi Komii siir inig iiir boin mairgimairgae. Mi ta
yaiya, yai kaimwoka.

Nikopkaigiyan yai aeya

19 Mi kira Prisila mi Akwila mi Onesiforas siir yinwig ima, wi simiir
tini boiniu, siya yaigiu kimiiram hauugikin. 20 Mi Irastasin yio ini om
Korin hir nwowin. Mi Trofimas siirin kara om Mailitas hirin dimusi bi
haiburgigin, siya makakin. 21 Mi kira wi kipi nwoki nwo, wa ha witsau.
Mi ni wi iiya pankin nwowiya sae pi nitisi. Mi Yubyulas mi Pyudens mi
Lainas mi Klodia mi nomiiyau nhir ikim, yim sima iriipi hiriinan, yaigiu
kiriir mi hauugiyam mi tiri.
22 Mi kara ha naingwowi, Biiyan Inkam Komii siya wi kiriir paek-
wosimin saikar ninkin owi. Mi siir naingwobumbuwa iriipi hiriinan, wi
kimaka mi inkin owi. Ɨriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

TAITAS

Pol siya ta yokwowa Pasta Taitas siiram winkika yipikin iikamim naingwo tibmiiyim mhiuisim whirin Krit nikiuwiyin solwara whii idopwoniya nidwomaiyin siir hiranim simiir kigriraowin. Taitas siya Juda inkam tani, siya Grik inkamkin. Biiya Pol Taitas sowa iripar miriigo Jisis siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuwa sowar namswoko mhiugribsim whirin Krit nikiuwiyin solwara whii idopwoniya nidwomaiyin siir hiriirin mi Pol siya siirin hir haiburgig iikamim naingwo tibmiiyim hiranim simiir kigriraowim. Mhoiiya Pol siya ta yokwowa ha winkiya Taitas siiram siir boinmauu wakaekiyam siyiuin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin. Ɨriig.

1 Kara Polkin, ta yokwowa kara winkika. Kara Adi Komii krimiir Wanin siir miiyan inkamkin mi iriipi hiriinan kara Jisis Krais siir aposel inkamkin mi siyakisiyar nikropkikin kariirin, Adi Komii siirgisiir iikamim yipiki siya nimbinim simiir naingwo tibmii aiir kiyirimdiyiukikinim mi ta hiriinan saiirsika mi yipikim siya nimbinim Adi Komii siirgisiirim naingwo tibmii kiinim simiirim. 2 Mi sima Adi Komii siir siyiumwokisiyiumwo imiir ninokninkini mi ta hiriinan saiirsika mi sima wa ninokninkini simiir kwoin imiirin sima wi omwaiya waiyayokiyokii, iiya Adi Komii siya ti nu iiirar nonkwokwokiyin siya krimiirin saiirar nimbingin ti dimin iiirimin. Krima ina ninokninkinim Adi Komii siya bi niksisaeikin, dimin taeminim siyar boiniyim pi kaimwokinar nwowi. 3 Mi iiya siya nimbina siya siir yaiya saiir bwamkibwamin siir tirkikin kwoinbudin hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamiyin siir nanaakninki haiginiugin kariirsi. Mi Adi Komiiyin krimiir nanmaiwarkainan inkamin kariirin siya nimbingin siir yaiyim iki iikamim simiir boinmimauuim.

4 Taitas, ta yokwowa kara kiriiram winkika. Ti dimin taeminim Adi Komii siirim krira wakaeyokna apiyim mi ta hiriinan saiirsika, kara kiriirin kariir yinisim asi nikiuwi. Kara hiniina naingwowi kririir Adi Komiiyin mi Jisis Krais inkamin iikam krimiir nanmaiwarkainaeiyin sowa naingwobumbu mi nongwomamairni siyiuin wi kiriir hauuwi.

Taitas siir miiya nu Krit siya miriiya

5 Mi iiya kara wari mhiuisimin Krit whii solwara bopwoniya waraur didwomaiyin siir haiburgigin mi miiyim iikamim naingwo tibmiiyim simaka miriiyamin ini hiriiyar iki okiyim. Mi kara kiriirim niyopnisugikin ti dimin imiirin kira sibgu whindiriraerar haiginiuwim. Mi iriipi hiriinan kira kam nhirmi ti okmwin okwo haiginiu wara iikamim yipiki Adi Komii siir inig iiir hangiriyiu hainaniyim wari om imiir nwowim simiir kigriraowam. 6 Ti biiyan kamim biiya sima siyiu biyie tir karamae nwowim mi tariinan iriipi hiriinan mi sima wigim irara irara donkwona mi simiir yinisisimim Krais siir yai imiir wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika iikam nhirim sima wi dimin biyie whir hansiryiskai rani simiirin mi wi ha boin tani, simiir yinisisim sima siyiu biyieyar tirikim mi simiir kwoinairgar priinaingwo apdiriraerarikim mi sima simiir yopii admi yaimin dimin imiir bi wakaeyoknaeikim. Mi sima ta saiir hiriinan kipi nwo. 7 Mi inkamin Adi Komii siir dimin taeminim simiir kigriraowan bii nwowi mi siya biiya siyiu miiyik imiir tirkin mi

ini tariinanar yadigniyin. Siya nantamyiryiran inkam kipi nwo siya kwoin haugihauga whiyiesauan inkam kipi nwo, siya op wain kirie kirieyim simiirin hiriihirii kipi mi kwiyae mi siya yaii niniinansaowan inkam kipi nwo, siya umir haiyarama kipi naingwo ta hiriinana saiirsika siya wi siyiu biyie asi tiri. Niingakiinga. 8 Mi siya iikamim nu maeyau nhirankim nitim yipiki siyiu miiyik imiir wakaeyokna apim naingwowim simiir whindiriraerar haiginiugim mi siya, siya siya kigriraonaei mi ta hiriinan saiirsika siya wi Adi Komii siir yai imiirar nwoki wakaeyokna apim mi siya siir kwoin iirar sibgu kintimdinuna mi siya wi wadie nwoki owim. 9 Siya sibgu donkworinukripkai yai miiyik miiyikim biiya krima niisiimauuwim simiir mi ta hiriinan saiirsika siya iikamim simiirin ti yai kibi kibiyim simiir nwoki owimwarkaiyiuwim mi simiir whinkinsiis haiginiu mi siya iikamim yipiki ti yai miiyik imiir nap karam nwowim simiir kwoin imiir kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima wa ninokninkinim dimin biyie sima tirim. Ɨriig.

10 Siya ti dimin imiirar tir. Dimusi rani, iikam whiekakim sima pi boriisopi Adi Komii siir yai aiir wakaeyim. Sima yaiyim yaimwoni boin karamae nwowiyim simiirarar boinikim mi iikamim simiirin pi simar mi iksisaei. Mi ti iikamim niksisaeiyim yim ti sima ti hiniina boiniyim, kima kimiir miois imiir kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siirar nwoki sibgu wakaeyokna apim. 11 Kira mi biiyan kam ikim waraur nwowim kima simiir dikidu sima hiriinan dimin bibiyieyim simiir kipi nomboboin. Ti kamim sima yai bibiyie imiirar boinikim iikam imiir niksisaeyim. Sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi iikam nhirim om nhiranim simiir kwoin imiir warar mi kiyaiigim mi simiirar mi onkwobumbuninkin haiginiuwigim. Sima yai biyie imiirar boinikim mi ti dimin imiirar tirikim mi ta hiriinan saiirsika sima wi umir nwoki haiyim iikam nhirim simiir maeyau hirankin. 12 Biiyan kamim simiir nwirin om Krit hiranin yipiki kwoin miiyik sima nwowiyin, siyakisiyar boininkiikiikin mi siya ina boinin. Krit hiran kamim sima niksisaeyaki waiwiigim iinokiinokin, simiir kwoinim miiyik rani mi siyiu bibiyieyim sima tiriyim ini siyiuim niimauan wraisuim sima diriraerariyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima nhakiu kiriekim mi naeyarar naeikim. 13 Ti yaiyim ti inkamin siya boinkiyim kaimwokimairgim kira simiir dikwao boin mi sima wi siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyokna aingwo tibmii apim. 14 Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Judami iikam simiir wanmi siyiuim simiir wakaeyokna ap rani mi iriipa hiriinan sima wi iikamim yipiki Adi Komii siir siyiu imiir haimriiyiugigim sima wi simiir siyiu imiir nap tani. 15 Iikam nhirim simiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima hiniina boini ti dimin taemin whiekakim dimin whirki bi kimbu miminkim mi simiirin kipi haiya mi iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi yipiki iikamkim simiir kwoinim ninaingwoyimiyokim mi kipridkikaiyim mi biyie ha nwowim mi kwoin biyie ha naingwowi, sima hiniina boini dimin whirki wadie bi swoki omiminkin. Dimusi rani, simiir kwoinin miiyik rani. 16 Sima hiniina boinikim sima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikim mi ti diminim sima tiriiyim krimiirin sima niisiimauuwi sima siir yai imiir wakaeyokna ap rani. Sima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir bi swoki wakaeyokna apikim mi Adi Komii siir whwonkam idan sima ini biyiekibiyie ywowim mi sima wi dimin miiyiksim whir swoki

tirmimin tani. Niingakiinga. Ɨriig.

2

Mi kira yai miiyikmiiyik imiirara wakaeyokna ap

1 Taitas kira iikamim iinokiinokin dimin taeminim yipiki iikamim Adi Komii krimiir Wanin siirim naingwo tibmiiyim, sima naingwo tibmiiyim simiirin, siyiumwokisiyiumwowim simiirgisimiirara sibgu omwomwarkaiyiu. 2 Mi kira kamim waipiu nwowim simiirin hiniina boinmauu, sima op kirie kirieyim kwiyae whaowaeiyim simiir kipi kwiyae. Mi sima simiir kwoinim sibgu kintimdinu mi sima Adi Komii siirim daingwo tibmii kiin iski. Mi sima iikam nhirmiyam ha timi aingwokwonanae mi iikam nhirkim sima dimin biyie tir haiginiuwi simiirin mi yim sima ha donkworinukripkai simiir naingwo tibmii aiirin. 3 Mi kira wigim waipiu nwowim simiirin sibgu boinmimauu, dimin taeminim sima tiriiyim iki wigim yipikim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim simiir hiriinan miriiyim. Mi sima hinda tinda kipi priiyam priiyam yai iikam nhirmi kinaopitkaigaiyiuwam mi simiir kwoinim op biyieya kwiyae whaowaeiya saiir kwiyaeyam kipi naingwo mi sima sibgu dinokninkin mi wig nhirim simiir diisiimauu siyiu miiyik imiir. 4 Mi sima wig kopak mi nhirim waipiu nwo karamae nwowim sima simiir diisiimauu siyiuin simiir yinkamam naingwokwonanaeiyin siir. 5 Mi iriipi hiriinan wigim waipiu nwo karamae nwowim sima hiriinana timi o mi wi sima nwoki iisiimauuwim wig kopak imiirin siyiu miiyikin. Sima, simasima sibgu kigriraona. Minam, sima mii miiyikmiiyik simiir omakanau hirar miriiyim mi dimin taemin miiyikmiiyikim iikam nhirmi tiram mi simiir kami yai imiir wakaeyokna api mi ta hiriinana iikam nhirim sima Adi Komii siir yai aiirin wi kipi mingigin.

6 Mi iriipa hiriinan, hiriinan siyiu kaimwowin siirar ti swoki iisiimauu yainan whran imiirin mi yim wi simiir kwoin imiirar nwoki kintimdinunam. 7 Taitas, kira iriipi hiriinan mii miiyik aiirar timi sibgu mirii. Mi kira hiriinan tiri mi yainan whran imiirin kira wi siyiu miiyik imiirar niisiimauuwi sima napamin. Mi iriipi hiriinan kira simiirin yai kibikibi imiirar boinmimauuwi 8 Mi kira yai miiyik miiyik imiirara boinmimauu. Mi kira hiriinan boini mi inkamki kiriirin wi ha boin tani, ti yaiyim kira boinmimauuim yim kaimwo rani. Mi kira iriipi hiriinana swoki boin mi iki iikam nhirim io whwonkam kiriir nanaowiyim sima wi yai bibiyie krimiir boin tani. Niingaka.

9 Mi kira kamim yipiki whisarii mii sibmiriiyim simiirin hiniina boinmauu, sima, simiir biiyan kamim simiir yai imiir wakaeyokna diriraerar dimin taeminim sima boiniyim, mairgimairga simiir nwowaiginiuwam. Mi sima wi kamim simiir kigriraowiyim simaka kipi swoki antamyiriyirmimin. Niingaki, niingakiinga. 10 Mi iriipi hiriinan sima simiir biiyan kamim simiir dimin taemin imiir kipi tauae hai. Mi hiriinan tirni hiniin aka mi sima simiir biiyan kam imiirin hiniina diisiimauu, ti kamim simairgim yipiki iinokiinokin mii miiyikarar miriiyim. Mi sima hiriinan tiri yaiyim krima boinmimauuwim Adi Komiiyin iikam krimiir nanmaiwarkainan siirim mi iikamim simiir whwonkam ida wi wadieyar nwowi.

11 Mi Adi Komii siir naingwobumbuwa bidi yimbiniya iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam iiya sima dimin biyieyim simiir

aowa nikɨ owa saiirsi. 12 Tɨ dimɨnɨn tɨsi bɨdi yɨmbiyamɨn, yɨo krɨmiirɨn hɨniina nɨisiimauugɨn, nu tɨran dimɨn bibiyɨeyɨm inkam ɨma tɨriyɨm, krɨma digɨumii sɨmiir haimriiyɨugig. Mɨ krɨma krɨmasiyar mɨntaraona tɨ siyɨu mɨiyɨkɨn krɨma tɨriyɨn, inkamɨn yɨpɨkɨn Adi Komii siir wakaeyokna dirɨraerariyɨn siir hɨriinan. Mɨ krɨma hɨriinan siyɨuɨn mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan ɨiirar tɨrkrɨpkaii mɨ wɨ ɨiya Jisɨs siya nɨtana saiirar nwokɨ dɨgɨm. 13 Mɨ ɨriipɨ hɨriinanar swokɨ tɨri mɨ krɨma maɨrgɨmaɨrga nwokwokɨni ɨi kɨbiya Jisɨs Krais siya swokɨ ɨuuniyana saiiramɨn. Mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ krɨmiir nanmaiwarkainaeiyɨn mɨ krɨmiir Adi Komiiyɨn, siya wɨ siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn saɨkar nɨmbini. 14 Mɨ siya krɨmiirsi naokɨn, krɨmiirɨn dimɨn biyɨe siir kɨrɨe komiiya krɨmiir kiyopsɨmsɨbgi haigɨnɨuwa saiir hɨrankɨ nanmaiwarkainam. Mɨ siya tɨ hɨriinan saiirsi tɨrkikɨn krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwokɨ owɨm mɨ krɨma wɨ siirgɨsiir iikam nwowɨm. Mɨ krɨma wɨ siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir tɨram nwokɨ aɨngwowɨm mɨ krɨmiir kwoɨnɨm wɨ kɨrɨeya nwowɨm siir dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm sɨmiir tɨrɨm.

15 Taitas, kɨra hɨriiyar boɨnmɨmauuyokiyokɨi tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn, whɨsarii rani, kɨra kɨrɨe komiiya Adi Komii siir hɨrankɨ haigɨn. Mɨ ta hɨriinana saiirsika iikam ɨmiirɨn siir kɨrɨeni dɨisiisiimauu tɨ dimɨn taemɨn hɨniin ɨmiirɨn, iikam nhɨrmi yai wakaesi dɨmiiyɨu mɨ iikam nhɨrmi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨm mɨ kɨriir whwomɨsɨn kɨpi ninansiina mɨ sɨma digɨumii kɨriir kɨpi haimriiyɨu kɨriir yai aiir wakaesi mɨ sɨma kɨriirɨn ha kɨpi naɨngwo kɨra ɨnɨg karamae inkamkɨn. Niingaka. Ɨriig.

3

Krɨma whɨekakarɨn dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm sɨmiirarar kɨgna dirɨraerar

1 Taitas tɨ iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir isid ɨiir nwowɨm, kɨra sɨmiirɨn tɨ swokɨ boɨnworwokai, sɨma sɨmiir gavman ɨiirɨn kɨpi swokɨ aɨngwo owouu, inkam yɨpɨkɨ sɨmiir kou nwowiyɨn. Sɨma sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyokna. Sɨma sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu kɨsɨsop haigɨnkwokɨn mɨi mɨiyɨkmɨiyɨk whɨekakɨm sɨmiir mɨriiyam. 2 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, sɨmiirɨn domwarkaiyɨu, sɨma yai bibiyɨe iikam nhɨrmi kɨpi boɨn mɨ sɨma yaii mɨn kɨpi mɨ ɨnii mɨ sɨmiir kwoɨnɨm hiinsɨma dwo mɨ ɨrɨpa nong-womamaɨr aeyɨm daɨngwo iikam nhɨrɨm sɨmaka. 3 Mɨ bɨdibɨdiniyarɨn krɨma Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiir bɨ sɨbgu ɨnomokɨnɨnkɨnkɨm mɨ sɨmiir bɨ wakaeyokna apkɨm. Mɨ krɨma habwwowhaenankɨm mɨ siir yai aka asi nantamyɨriyɨrkɨm. Mɨ krɨmiir kwoɨn bibiyɨeyɨm sɨma kiyainamkɨn dimɨn biyɨe tɨram mɨ tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir nwowam. Mɨ krɨma whɨsarii mɨi prɨimɨriiyan iikam nwokɨm. Dimusi rani, krɨmiir kwoɨn bibiyɨeyɨm sɨmar nikɨ kiyopsɨmsɨbgi haigɨnɨugikɨn. Mɨ krɨma iikam nhɨrmi siyɨu bibiyɨe asi tɨryokiyokɨigɨm. Mɨ krɨma sɨmiirɨn kwoɨn bibiyɨe asi naɨngwokɨm. Dimusi rani, sɨma krɨmiiram bɨ mɨ naɨngwokɨm mɨ nɨm ɨriipɨ hɨriinan sɨmiiram bɨ mɨ aɨngwokɨm. Ɨriipɨ hɨriinan, tɨ hɨriinan siyɨuɨn krɨma krɨmarɨn ɨrni nwɨrniyɨn ɨni sau omomnan ywowɨm. 4 Mɨ tɨ siir hɨriinan siyɨu mɨiyɨkɨn, krɨmiir nanmaiwarkainan inkamɨn Adi Komii siya, siya iikamɨm krɨmiir nɨisiimauugɨn, siya inkam wadɨeyaɨrgɨn mɨ siya krɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨn mɨ siya Jisɨs siir yɨkrop ɨuungi krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm. 5 Mɨ ɨiya siya krɨmiir nanmaiwarkaina,

siya ɨkɨ krɨmiir mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm krɨma mɨriiyɨm sɨmiirsi bɨ nanmaiwarkainakɨn. Nɨingaka. Dimusi rani, siir naɨngwobumbu kɨrɨe komiiya krɨmiirsi nwowa mɨ ta hɨriinan saiirsika siya krɨmiir asi nanmaiwarkainakɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siir naeyɨuɨn siya haiyoprimdiyɨumiigikɨm tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm krɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, krɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae asi nwokɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan mɨiya Adi Komii siir naeyɨu ɨeya mɨriiya, siya mɨnam tɨrkɨn krɨmiir kwoɨnɨm sɨmiir kisɨna haigiyɨm iikam wɨnan nwowam mɨ yaeya kwoɨn wɨn nwowam, Adi Komii siir pɨugan anakar. 6 Mɨ ta hɨriinan saiirsika inkamɨn krɨmiir nanmaiwarkainan Jisɨs Krais Adi Komii siya krɨmiirɨn siirgɨsiir naeyɨu ɨiirar hauugikɨn. 7 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir naɨngwobumbuwa saeya tɨrɨm krɨmiir, siir whwonkam ɨda dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowi mɨ ta hɨriinana saiirsika, krɨma wɨ saɨka nwoyokiyokɨikaeyami, krɨmiir kwoɨnka naɨngwowiya saiir hɨriinan. 8 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kara boɨnanɨm kɨriir, yɨm yaimwokɨyaimwowaɨrgɨm. Mɨ kara kɨriirɨn mɨnam naɨngwowi kɨra tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn hɨriiyar dowomwarkaiyɨukrɨpkai mɨ sɨma, sɨma sɨmasiyar mɨntaraona mɨ tɨ hɨriinankɨnɨuwi sɨma mɨi mɨiyɨkmɨiyɨk ɨmiirarar mɨrii. Mɨ tɨ yaiyɨm yɨm wɨ dɨgar nwowi iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm. 9 Mɨ kɨma yai biyɨe nɨinga saiir kɨpi whrɨe boɨn mɨ kɨma kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm bɨiyanɨm sɨmiir hɨriinan kɨpi boɨnanae. Mɨ kɨma Moses siir siyɨu komiiyɨn siir yaiyɨm sɨmiirsi kɨpi nɨnkɨnwamwarkɨi boɨn. Mɨ tɨ hɨriinan yaiyɨm yɨm wɨ iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani mɨ wɨ sɨmiir haiprɨdkikai haigɨnɨuwi mɨ wɨ hɨk sɨmiir hauuwi mɨ yɨm tɨ hɨriinan yaiyɨm yɨm naekak rani. 10 Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨ tɨ yai nae karamaeyɨm sɨmiir wakaena dirɨraerari yɨo wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ sɨmiir nɨinɨkibɨri yapa yapa nwowam mɨ mhoɨiya tɨ iikamɨm sɨmiirɨn ɨdɨp ɨdɨpɨn wɨ kwɨsaɨrnana boɨnmauu wakaei. Mɨ ta saiir mhoɨiyan sɨma wɨ kɨriir yai aiir wakaeyokna rani mɨ kɨma whɨekakarɨn dɨgɨumii wɨ tɨ iikamɨm sɨmiir haimriyɨugigi. 11 Mɨ kɨra tɨ hɨriinan iikamɨm sɨmiir bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnɨn sɨmiir kwoɨnɨm uridyɨu biyɨekɨ bɨdi kwɨrii ɨdwokaiyɨm. Mɨ tɨ hɨriinan mɨi biyɨeyɨm ɨinokɨinok sɨma mɨriiyɨm yɨm ha nɨisiimauuwi sɨmiir kwoɨnɨm whɨrua nwo rani, ɨni hindara haiprɨdkikaiyɨm. Ɨriig.

Mɨ yaiisɨsɨm nhɨr ɨkɨm

12 Taitas kara wɨ om komii Nikopolis hɨr nwowi mɨ ta naop ɨiya wɨ saeya dɨgi. Mɨ kara Atimas Tikikas, siirɨn wɨ hanɨingɨ nɨkropki kɨriiramɨn. Mɨ kara ha naɨngwowi kɨra siyɨuam tɨ hansɨr kariiram nɨtam. 13 Mɨ kɨra Sinas siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu yɨpɨkɨ om komii Roman siyɨu komiiyɨn siir dimɨn taemɨn ɨmiir nɨnoknɨnkɨnɨm. Mɨ kɨra Apolos siir warar timɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨu. Mɨ kɨra sowiir siyɨu mɨnɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm sowa hanguguwɨm sowa hainamam sɨmiir wara whɨndirɨraerar haigɨnɨugi. 14 Mɨ krɨmiir iikamɨm sɨma siyɨuɨn siyɨu mɨiyɨk tɨriyɨn siir dɨnoknɨnkɨn mɨ iikam nhɨrɨm dimɨn taemɨnɨm sɨmiir kiyopsɨbgi haigɨnɨuwiyɨm mɨ yɨpɨkɨ hɨkak sɨmiirsi nwowiyɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri mɨ wɨ paeyɨn paenidgɨ bud karamae nwowiyɨn siir hɨriinan nwo rani mɨ yɨm sɨma wɨ paeyɨn paenid budiyɨn mɨ ha naokɨngugunankaiiyɨn wɨ siir hɨriinan nwowi mɨ sɨma wɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiirar sɨbgu wakaeyokna api.

15 Taitas iikam whiekakim yipiki kanakar nwowim sima kiriir nokboin mairgimairgikim. Mi krimiir nomiiyauim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piuganganim simiir warar mi ikboin mairgimairgikim. Mi kara Adi Komii siir naingwobumbuwa saiiram sriigin saeya wi kimakar nwowi. Ŧriig.

FILIMON

Mi iiya Pol siya mii biyie om Rom hir miriiyin mi ta yokwowa siya ha winkikin siir nomiiyauwin yipikin Failimon dapiyin siiramin. Failimon siya om Kolosi hir nwokin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima Adi Komii siir inig iiirin iripa Failimon siir omaka aiir haingiriyiu hainankim. Mi Failimon siya umir digworaekwoki naokingugunankai inkamkin. Mi Failimon siir dimin whirin siir miiyan inkam nwir ieya tauaehainamin mi siya kimidiniya om Roma hiriir yidamki. Mi siya Pol siirin om Rom hir nini kigiuin mi siir mhii kwoinim ina kisina haigikiyin mi siya ini naingwo tibmiiyan inkama ywowin. Mi Pol siya Onisimas siir boinki siya Failimon siiram swoki amim mi ta yokwowa siya winkiya siya minam winkikin Failimon siiramin siya siir swoki ikiunam mi siir dimin bibiyie imiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi siya ha windigiyin mi ta yokwo aiirin kimidiniya Onisimas siya hainam mi siya ini Failimon siiramar swoki amin. Ŧriig.

1 Kara Polkin. Dimusi rani, kara Jisis Krais saika miriigin mi kariirin hiriinansi hiugripkiikikaigin maeyaua mii biyie miriiya saiirin. Kara mi iikamim naingwo tibmiiyim krimiir tiran piuganan inkamin Timoti, krira ta yokwowa Filimon kiriiram winkikin, ta yokwowa krira winkiya yipiki inkamin krira naingwokwonanaeiyin mi Adi Komii siir mii aiirin krima miriiyin krira kiriiram hauugikin. 2 Mi krimiir yokmana yipika krimiir piugana naingwo tibmiiya Apia saeya mi Akipas siya yipiki sau krima ninitiyin dimin taemin bibiyieyim simaka mi yipiki iikamim naingwo tibmiiyim krimiir omaka hir haingiriyiu hainaniyim Adi Komii siir inig iiir, ta yokwo kara kimiiram warar winkika.

3 Kara Adi Komii krimiir Wanin siya mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis sowiiram sriigin sowiir naingwobumbuwa kimiir hauugiyim mi ta hiriinan saiirsiyin kima wi kwoin nongwomamair aekak niki owim.

Filimon siir kwoinin Adi Komii siiramar naingwokwonanaeikin

4 Ŧinokiinok kara Adi Komii siiram sriiiyim kara kimiirar boin wadieikin. 5 Dimusi rani, kara ha wakaekin kima ini krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis siir yaiyar wakaeyokna apim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeiyin iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiirin ini kimar niisiimauuim. 6 Kara Adi Komii siiram kwisboinikin kiriir whinkinsiis haiginiuim mi iki iikam nhirim simiir boinmimauuim kiriir naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya. Kira simiirin ti hiniina boinmauu mi kiriir yaiya simiir kwoinim wi saeya kisisop haiginiuwi sima ninokninkinim Adi Komii siir siyiupai siyiupaiyim krimiir nokboinmamair haiginiuwiyim. Dimusi rani, krima Jisis Krais siirgim. 7 Ti kariir nomiiyau miiyikim, kara ha wakaekin kima Adi Komii siir iikam imiiramar naingwokwonanaeikim mi simiirar kigriraowikim mi simiir kwoin imiirar whinkinsiis haiginiuwigim kirie nwowim. Mi sima ini wadieya swoki sibgu owim. Dimusi rani, kariir kwoinin ta yaiya saeya nwowaiginiugin wadie mi kara tisi mairgimairga nwowin. 8 Dimusi rani, ta kirieya Jisis Krais siya hauugiya kariir kara panao pi digar nwowi kiriir boinmauuim ta mii aiir miriiyam. 9 Mi dimusi rani, krima irni nwirniyam naingwokwonanaei, kara Filimon

kiriir iikam imiir kigriraoni haniinaka kara kiriirin tisi hindara sriigiyin ta mii aiir miriiyim. Ihi, kara Polkin, kara bidi ywowin, ti inkamin yipikin maeyaua mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin Jisis Krais siir mii aiirsi. 10 Kara Filimon kiriirin Onisimas siiram sriigi. Mi iiya kara maeyaua mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir hirar niki okaiyin mi siya bidi wakaeyim yaiyim kara boinim Jisis Krais siirim mi siya ina yaingwo tibmiiyin. Mi ta hiriinanin Adi Komii siir piugan aiirin siya ini kariir yinisimnan ywowin. 11 Mi ta saiir biiyarin Onisimas siya tirim siyiuim yim kiriir kwoin iiir bi wokmai haiginiugin, yim ini biyiekibiyie ywowim. Mi ti siyiuim tariinan siya tirim yim wadiekiwadiekim kririirin wi simar whinkinsiis haiginiuwi.

12 Mi tariinanin siirin kara kimiiram swoki ikropki. Kara siiram naingwokwonanaei mi ta hiriinan saiirsika iiya siya kimiiram waraur niti kariir mhii kwoinim wi hikakar nwoki. Dimusi rani, siya kariir haiburgikin. 13 Kara hiniina naingwokin siya kanaka tirar nwokin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginiugin iiya maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwokaiyin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirsi. 14 Mi kima wi wadie nwo karamae nwowi mi ankara iriipi hiriinan pi siir mi onkworinukripkai rani mi ta hiriinana siya kariir whinkinsiisam. Mi kara ha naingwowi miiyim kimiir kwoinki naingwowim wi simiirar mirii. Mi ta hiriinan saiirsika kara pi boriisopi kimiir boinanaeyim kima siyiu miiyik kariir tiram.

15 Mi tari Adi Komii siyar kiwakikin Onisimas siirin kimaka waraur nwowim. Mi tariinan siya iinokiinokin wi kimaka waraurar nwoyokiyokiikaeyami. 16 Mi tariinanarin siya wi kiriir whisarii mii priimiriiyan inkam nwo rani. Mi ini wadie mi owin, siya wi kimiir naingwo tibmiiyan inkam nwowi yipiki kima naingwokwonanaeiyin mi kara iriipa hiriinan siya wi kariir piuganan naingwo tibmiiyan inkam nwowi yipiki kara naingwokwonanaeiyin. Mi kima siiramin wi nhami nhami naingwonanae rani. Dimusi rani, ni kira whisarii mii priimiriiyan inkamkin mi iriipi hiriinan ni kira naingwo tibmii piugana saiir inkam warairgin.

17 Mi kiriir kwoinin siya hiniina naingwowi, kara ini kinaka yamasuin, o ini Adi Komii siir piugan anaka yamasuin, yio ini kira kariir kigninkinwiniyin mi siir mi kigninkinwiniya saiir hiriinan ywowin. 18 Mi siya dimin whir kiriir bidi tirbuwin mi kiriir dimin priihaii mi kariir boinmauu, kara nwoki sibgu tirim. 19 Kara Polkin, kariir iinga nonkwo winkim ti nimbinim kimiiram mi Onisimas siya dimin biyie whir kimiir tiri, mi siya dimin whir kimiir warauranki priihaii mi ti diminin wi kara sibgu tiri kimaka mi Filimon kira ina sibgu inokninkinim, karar tirhaiginiugikin kira Jisis Krais siirim asi naingwo tibmii. Mi hiriinanki niuwi, kima kanaka dimin priihaigakim. 20 Ihi, ti kariir piuganan naingwo tibmii inkamin, ti siir daingwoki mi kara ha naingwowi kira ti diminin siirin naingwo tibmiini siyiuin siir hauukiiyiu kira ti siyiuin kamim naingwo tibmiiyim sima tiriyim kariir kwoin iiir sibgu owaiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika kara wa mairgimairgaei mi Onisimas siirin wi kiriiram waraurar swoki ikropki.

21 Mi tariinanin kara ta yaiya kiriiram winkika, kara ina ninokninkinin kira wa diriraerar kiini. Mi ti dimin hiriinanim sima sima rani mi iriipi hiriinan iki dimin nhirim kira tirim. 22 Mi diminin whir. Kira maeyaua kwira hiuyokiyokaikwokin omakanau hirin. Dimusi rani, kara

ha naingwowi diminim kima srɨiiyim Adi Komii krɨmiir Wanin siirɨm kariirɨm mɨ ɨiya siya siyiu whir kariirɨm kignɨnkɨnki mɨ kara wa niti mɨ hɨriinan saiirsika kara ha naingwowi siya kariir whɨndirɨraerari, kara kɨriir kignakiyim. Ɨriig.

Boin maɨrgɨmaɨrga nhɨrkɨm

23 Epafrasin yɨpɨkɨ kanaka nɨnkɨn owɨn mɨ sima siirɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir hɨr hɨukrɨpkɨikikaigɨn. Krais siir mɨi aiirsi mɨ siya kɨmiir boin maɨrgɨmaɨrgakikɨn. 24 Mak, Aristakas, Dimas, mɨ Luk, tɨ sima kanaka mɨriiyim Jisis Krais siirɨm mɨ ɨriipɨ hɨriinan sima kɨmiirar mɨ boin maɨrgɨmaɨrgakikɨm.

25 Kara krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii Jisis Krais siirɨm srɨigi siya wɨ siir naingwobumbuwa wɨ whɨekak kɨmiirar nwokɨ hauugiyim. Ɨriig.

HIBRU

Hibru yokwowa ya yokwo prieiya Hibrumi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram ya sima winki aeya. Hibru iikamim yim Juda iikamim simiir inig whir ieya. Mi krima ninokninkin tani, ta yokwo aiirin nhinga piyamisi winkiya. Mi inkamin winkiyin siya hiniina kigin Juda simiir iikamim naingwo tibmiiyim kirie rani sima simiir naingwo tibmii wina saiir haiburgigam tirkim simiir biiyan siyiuin Mosesni siyiu komii si napiyin ini siiramar swoki amim. Mi ta yokwowa iikam imiirin min boinkika Jisisin Adi Komii siir yinisimin ini paekwosim ikim mi Moses ini simiir haiburin. Mi ta Jisis siir miiya ya ini Mosesni miiya saiir kou ywowa. Mi ta Jisis siir nhieya yipiki dimin biyie biyieyim sim haiyoprimdiyiumiigiya ya ini wraisumi nhieya saiir haibura. Jisis siya omwai hiriiyar waiyayokiyokiiigin. Mi ta hiriinan saiirsika siya simiir asi boinkikin sima Jisis siiram naingwo tibmiiyim yipikin biigibiiyan prisin inig komiigakin. Ɨriig.

Yaiya Adi Komii siir yinisimin siya hauuga krimiirin.

1 Bidi bidiniyarin ii whiekakim bidi yamkiyim Adi Komii krimiir Wanin siya siir yaiyim profet kamim simiir boinmimauugin, siyiupai siyiupaiyim simiir. Mi ti yaiyim profet kamim sima ini krimiir brougaeyim simiir hauugiyim. 2 Mi ta iiya dig kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wi siir yinisim iiir hauugi. Mi yio siya wi krimiir swoki kwaboinmamauuwi. Adi Komii siya siir bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim simiir haiyim. Mi biiya Adi Komii siya siir boinin mi siya ini siir yai imiirar wakaeyoknan. Mi siya ninomor nu sowiir digworaekwo imiirin asi nonkwokwokikim. 3 Ti siir yinisimin Jisis siya krimiir niisiimauugin dimin komii komiiyim paenan niuyaiyim Adi Komii siirim, siir yinisimin ini siir Adin siir hiriinana ywowin. Siir yaiya saeya kiriekaka, digworaekwo whiekakim ninomor nu sowiirim siyar sibgu kigirkaki. Mi siyar naokin paeyin hiiniya niriоninkinin siirin, iikamim simiir dimin biyieyim ini siyar haiyopriimdiyiumiigiyim. Mi siya ha swoki insiin idwonamin mi siya ninomor koua hiriir yam mi siya Adi Komii siir iina iinig miiya ini idwoiu inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Ɨriig.

Adi Komii siir yinisimin siya ini paekwosimim simiir haiburim

4 Dimusi rani, siya ini Adi Komii siir iina iinig miiya nidwowin mi siya ini paekwosim whiekakim kou hir nwowim simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauuwin siya iriipi hiriinan siya ini paekwosimim simiir inig imiir haiburim. 5 Dimusi rani, biiya Adi Komii siya paekwosim imiirin hiniina bi boinkin,

Kima kariir yinisimkim, panao kara pi hiniina boinki kara kimiir Adgin. Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki boinkin. Niingaka, niinga kiinga. Siya Jisis siirara boinkin. 6 Biiya Adi Komii siya siir yinisim yinhaomiyinin siirin nu tiriir nikropkiyam minin mi siya paekwosim simiirin hiniina boinki,

kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iiir hainanprapraski.

7 Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hiniina boinkin,

paekwosim sima kariir miiyan inkam dwo mi simiir miiyim opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan diudkwakwa.
8 Mi siir yinisimin siirin hiniina boinkin,
kira ini Adi Komii ywowin kariir hiriinan. Kira inkam komii digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hiriinan nwowi. Ɨinokiinokin digworaekwo whiekakim kira wi wadieyar sibgu kigriraowi.
9 Kira wi siyiu miiyik miiyikim simiiraramar naingwowi mi kira wi dimin biyieyim wi simiiram naingwo rani. Kara kiriir Adi Komiiyin kiriirin wi kara nokmwin okwohaiginiuwi, inig komi-igak nwowamin mi kira wi mairgimairga komiigakar nwowi. Mi ta mairgimairga wi iikam whiekakim simiir mairgimairga imiir haiburi.
10 Mi Adi Komii siya hiniina swoki boinki,
Biiyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarin nu ninomoro kiriir iingar nonkwokwoko.
11 Mhoiiya ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira niingaka. Ɨinokiinokin wi hiriiyar nwoyokiyokii mi ninomor nuwo yo wi wro namwoiuwi yiuis wronan.
12 Mi yio ini inkamin yiuis kaba nitkaigiiya mi yaeya yiuis win swoki haiiyin mi ha niiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii. Mi wi yaeya nu ninomor win swoki onkwokwoki mi ni kira wi hiriiyar nwoyokiyokii ami, wi kisina rani.
13 Biiya Adi Komii siya hiniina boinkin,
kira wi kariir iina iinig miiya nidwowi, maeyaua inkam komii siya nidwowiya saiir. Mi kira wi hiriiyar nwoyokiyokii mi wi iiya kara kiriir sauan omomim simiir nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiuwi.
Adi Komii siya ti yaiyim simiirin paekwosimim simiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir yinisim iiirarar boinkin.
14 Mi yipikim paekwosimim, ha? Sima naeyiunankim mi dimin taeminim Adi Komii siya boiniyim sima pa wakaeyokna diriraerari. Mi siya simiirin iikamim naingwo tibmiiyim simiirim yikropki simiir whinkinsiisim Adi Komii siya nimbinim nanmaiwarkainam simiir. Ɨriig.

2

Adi Komii siya krimiir swoki anmaiwarkainaei yio dimin komii ieyairgin.

1 Dimusi rani, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkakim mi krima krimiir kwoinau haigi nonkworinu saiirin digiumii kipi haimriiyiugi, wim wi ini haniin kima kima priiyakiririrkiisi. 2 Adi Komii krimiir Wanin siya biiya siir yai nhirim siir paekwosimim simiir boinmauugikin. Mi ta yaiya ha hainamim mi ina boinmimauuwamim. Mi dimin taeminim sima boinmimauuwim ina yimbiyamim. Mi iikam nhirim sima ta yaiya saika nantamyiriyiri mi saiir wakaeyokna karam nwowi mi sima dimin biyie tiri mi sima wi hik kimpipisu prasae hai rani, ti dimin biyieyim sima tirim simiirsiyin, dimin biyieyim sima tirim simiir digar swoki haii. 3 Mi hiriinankiniuwi mi krima ta yai komiiya Adi Komii siya boina, siya nanmaiwarkainana digiumii saiir haimriyiuwi mi krima wi paniina

napiyoki iiya Adi Komii siya dimin biyiekak iikamim simiir tirbumbuwi saiirin, ha? Siyiu karamaeka. Niingaka. Biiya, Biiyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkin, Adi Komii siya wi krimiir nanmaiwarkainaei, iikamim sima ta yai aiir wakaeyoknaim sima hiniina boinkim, ta yaiya saeya kaimwowairga. Saeya niksisae rani. 4 Adi Komii siyar niisiimauugin ti yaiyim sima kaimwowairgim, kiriepai kiriepaiyim siya tirim. Mi siya siyiu miiyik miiyikim iikamim simiir whinkinsiisim tirkim mi Adi Komii siya naeyiuin siir kwoin airgar naingwo hauugin iikam imiirin mi siya siir dimin miiyik miiyikim iikamim simiir hauuwikim. Ɬriig.

Jisis siya inkamnan nimbiyamkin krimiir nanmaiwarkainaim.

5 Ti yaiyim tariinan krimiir boinim, sima ti nu whirin wi mhoiiya Adi Komii siya tirkii mi siir boinkin. Iikam yipikim siir wakaeyoknaim sima wi ti nu iiir nwowi. Adi Komii siya paekwosimim simiir bi nimbingin ti nu win siir kigriraowamin. Niingaka. 6 Inkam nwirin Adi Komii siir yaiyim yokwoni siya winim saeya hiniina winboinkika,

Iikamim sima dimkim, kira simiiram naingwowiyin? Mi yinisisimim yim dimukim kima simiir sibgu kigriraowiyim, ha? Iikam krima ini inig karamae ywowim.

7 Mi siya iikamim krimiirin wi ii priei nokmwin owaiginiu rani, paekwosimim simiir aowan. Mi kira diminim inkam komiiyim nu kigriraowiyim digworaekwo whiekakim simiir sima haiiyim simiir hiriinan hauugin. Mi sima ini paenan yiuyakiyim. Mi sima ini inig komiigaka ywowin.

8 Mi kira digworaekwo whiekakim simiir nokmwin okwo haiginiugin. Ɬhi, Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim iikamim simiir aowa haiginkin. Mi dimin whirkin simiir koua bi swoki haigin miminkin. Niingaka: Mi ti diminim krima tariinanin simiir niki kig rani. Sima bi niki imbinikim. Niingaka. 9 Mi tariinanin krima bidi yinokninkinim dimin taeminim ti inkamin Jisis siirim. Mi ii priei rani, Jisis siya ti nu iiir nwowin. Adi Komii siya siirin paekwosimim simiir aowa nokmwin okin mi siya ini inkam inig karamaenanar ywowin. Mi tariinan Adi Komii siya inkamin inig komiigakin siir hiriinan yokmwin owaiginiu mi siya ti dimin paenan niuyaeiyin Adi Komii siirim simiir hai. Dimusi rani, siya naokin iikamim krimiir dimin biyieyim mi krimiir hikim simiir haiyim. Mi Adi Komii siya iikam krimiirin wi dimin miiyik miiyik imiir hiriinansi tir haiginiuwi. 10 Mi ini mi owin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir Adi mi owin mi simiirin siyar mi onkwokwokiyin ini mi owin. Mi siya Jisis siirin minam nimbingin ti hik imiirin siyar mi haii siya kimpipisuam ini owin. Mi ta hika Jisis siir tira mi siya ini iikamim simiir nanmaiwarkainan inkam komii kiin yamwoiuin. Mi krima wi Adi Komii siir yinisim asi nwowi. Mi mhoiiya krima wi siir dimin miiyik miiyikim ninomor kouanim wi simiir haii.

11 Krima dinokninkin, ti inkamin siya iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi ti iikamim sima ini rirmiiya ywokiyim, simiirin dimin whirki bi kimbugim. Mi Jisis siya mi sima, sima ini Adi Komii siir yinisim arar ywowin. Mi Jisis siya simiirin siir nomousisim nikiusi paniinsi yididsi. 12 Mi siya boin,

Adi Komii kara kiriir inigin wi kariir nomousimim simiir boinmauuwi.

Ɬhi, simiir whwonkam idain kara mwai waowi mi wi kiriir inig

iiir hainani. Maeyaua iikamim naingwo tibmii kiiniyim iripa sima haingiriyiu omimiriya saiir hirin.
13 Mi siya hiniina swoki boinki, Kara wi Adi Komii siir yai imiirar naingwo tibmii kiini. Mi siya hiniina swoki boinki, kira kariir kigi, kara tisi tirar nwowin. Mi Adi Komii siir yinisimim kariir hauuwim sima tisi kanaka tirar nwowim.
14 Mi krima ti siir nomousimim piugak nhiekakairgim mi Jisis siya ini iriipi hiriinan inkama mi amwoiuin piugak nhiekak mi siya wa mi aowi mi siya Setan siirin wa nonkwobumbuninkin iuguski mi siir siyiuin iikamim simiir tirbumbu aokaowiyin siir warar. 15 Mi siya hiriinan minsi tirkin, iikam krima naosi naingwo ididi mi Adi Komii siir kigi mi mhoiiya krima wi naosi nidid rani. 16 Siya ti diminim simiirin paekwosim simiir whinmiriiyim bi minkin. Niingaka. Siya iikamim Ebraham siir isidin siirin krimiir whindiriraeraram nitkin. 17 Mi ti hiriinan siyiuin siya inkam asi nwokin, siir nomousisimim krimiir hiriinan. Mi siya wa mi mirii prismi biiyan inkam komii siir hiriinan iki iikamim simiirsi naingwoyimiyokim. Mi siya minsi naokin Adi Komii siir iowa siya nwowa dimin biyieyim simiir saiirsi. Mi siya iikam imiirin Adi Komii saika nwoki inkiamasu haiginiuwim sima iripa nongwomamair aeyam.
18 Mi siya hikpai hikpaiyim siir nimbiyamim mi siir kinankiuim simiir kimpipisu bidiyar haiyin. Dimusi rani, siya wi nwoki kignınokninkinim iikamim ti hiriinan hik kimpipisu haiiyim simiirin. Ɨriig.

3

Jisis siir inig komiiyin ini Moses siir inig komii iiir haiburin

1 Nomiiyauwim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kiinim. Adi Komii kimiiramin minam nikiunakin diminin big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanin siir tirim. Mi kima Jisis siirim sibgu daingwokwo, Adi Komii siya Jisis siirar nikropkikin siir yai aiir boinmimauuwam dimin whiekakim siya tiriyim. Siya prismi biiyan inkam komiiyin siya tiriyim siir hiriinan. Mi krima ti yaiyim siya boinim simiirar wakaeyokna boinmimauukin iikamim simiirin. 2 Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbinin ta siir miiya saiirin mi siya ta Adi Komii siir mii miiyik aiirar asi sibgu wakaeyokna mirii, siya Moses siya tirin iiya siya Adi Komii siir iikam imaka nwowa saiir hiriinan tirkin.
3 Mi Adi Komii siya minam kiwakikin Jisis siir inigin Moses siir inig iiir haiburim. Inkamin omaka komii miriiyin mi inigak ha nwowiyin siir hiriinan. Omaka saeya bi nwowika inigakin. Niingaka. Inkamin nonkwo miriiyin siyar nwowikin inigakin. 4 Omakaim sima sima bi mirii naeikim. Niingaka. Omaka whiekakim simiirin inkamki nonkwo miriigim. Adi Komii siyairgin digworaekwowim simiir bwamkibwamin.
5 Moses siya whisarii mii miriiyan inkamkin. Mi siya Adi Komii siir yai imiirar sibgu wakaeyoknaeikin iiya siya Adi Komii siir iikamim simaka hir nwowa mi siya Adi Komii siir dimin taeminim mhoiiya nimbiyami simiir boinmimauugin. 6 Mi inkamin Adi Komii siir iikamim simiir kou nwowin yio Jisis Krais sasairgin. Mi Adi Komii siir yinisimin miiyim siya miriiyim ini wadiekinar mi owim. Mi nim krima iikamim naingwo tibmii kiinim nim krima Adi Komii siir piuganka. Mi krima naingwo tibmii kiini Adi Komii siiramin mi kirie hiriiyar nwowi mi krima siiramin mairgimairga hiriiyar nwowi, krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima

iikam naingwo tibmiiyim wi Adi Komii siir piugan nwowi. Mi krima naingwo tibmii kiin karam nwowi, siya wi krimiir nanmaiwarkaina rani. Niingaka. Ɨriig.

Mi iikamim Adi Komii siir yai aka nantamyiriyiriyim sima wi iripa nongwomamair ae rani.

7 Dimusi rani, krima ini Adi Komii siir iikamnan ywowim. Mi krima
Adi Komii siir naeyiu miiyikin siir yai imiirar wakaeyokna. Siya
hiniina boinkin, panao kima pi siir yai aiir wakaei,
8 mi kima kimiir mhii kwoinim pi kipi kikintimdinu kripkai biiya kimiir
yidiwi wanwiyaeyim sima kariir yai aka nantamyiriyira saiir
hiriinan, iiya sima nu siiyin apa niinga hir nwowa.
9 Mi sima kariirin saiir kinankiugim. Mi ta maeyau airin kimiir
brougaeyim sima dimin whiekakim kara tirim sima biewiyim
kamnwosa kigim. Mi sima hiriinansi bi nwokim, sima ini kariira-
mar swoki kinankiu kripkaiyim.
10 Mi kariir kwoinin ti iikam isidin simiirimin hauugihauuga asi wh-
wiyiekin. Mi kara ina boinin, iinokiinokin simiir mhii kwoinim
yaeya siyiu whirima naingwowi siir napam.
11 Mi kariir mhii kwoinim haugihauga asi whwiyiekikim simiiramin mi
kara hiniina nikopaisisirki, ti iikamim sima wi kariir om miiyikin
piu siisiyin wi siir swoki it rani. Niingaki niingakiinga!

12 Mi kimiir kwoinim wi dimin biyieyim simiirim pi naingwowisi mi kima wi ti Adi Komiiyin omwai waiyayokiyokiiiyin wi digiumii siir haimriiyiugigisi. 13 Mi tariinanin iinokiinokin kima irira nwonwira kima kimar whinkinsiis ankinsiisnaei mi kimiiram kinankiuwi mi kima wi Adi Komii siirin wi digiumii haimriiyiugig rani. Niingaka. 14 Kima, kima kima whinkinsiisna. Dimusi rani, biigi biiyin krima Krais siir yai aiir wakaeyim, kima bidiyar yaingwo tibmiiyim mi krima bidiyar sibgu itinakiu kripkaiyim. Mi krima hiriinan tiriyokiyokii ami mi iiya krima naowi wi saiirar nadigiuwi. Mi krima iinokiinokin wi Krais saika nwoyokiyokii.

15 Krima ina ninokninkinim, ta yaiya ina nwokripkaiya. Saeya hiniina boinka,
Mi tapa kima siir yaiya saiir wakaei mi krimiir mhii kwoinim kipi
kintimdinu, biiya kimiir brougaeyim biiya sima nantamyiriyira
saiir hiriinan.
16 Yipiki iikamkim biiya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karam
nwowim mi saika nantamyiriyirim, ha? Ti iikamim Moses siya
nikiunamim nu Isib hiranki mi ha namim sima. 17 Mi biewi kamnwiso
Adi Komii siir kwoinin haugihauga nhiniiram whiyiekin, ha? Siya
iikamim siyiu biyie tirim kwoin haugihauga simiiram whiyiekin mi sima
ini maeyau siiyin apain ini hir yaokaowim.

18 Biiya Adi Komii siya nhiniir nokwao boinkin, ha? Sima wi om
miiyikin piu siisiyin wi siir nam tani kara simiiram nimbinin Niingaka.
Ti iikamim Adi Komii siir yai nantamyiriyirim siya simiirar boinkin.
19 Krima ina ninokninkinim, sima bi naingwo tibmii kiingim. Mi sima
omin Adi Komii siya nimbinin simiiram piu siisiyin siir bi namkim.
Niingaka. Dimusi rani, sima bi naingwo tibmiikim mi Adi Komii siir yai
aiir bi wakaeyoknakim. Ɨriig.

4

1 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir nɨmbina saeya ɨna nikɨ owa, saeya hɨnɨɨna boɨnka, kɨma kariir omɨn pɨu siisiyɨn siirɨn wa napnɨnopkai nami. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi krɨma mɨntarao Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ siir omɨn pɨu siisiyɨn siir kɨgnɨnkɨn apnɨnopkaigi karamae nwowisi. 2 Krɨma Adi Komii siir yaiyɨm ɨna wakaeyɨm bɨiya krɨmiir brougaeyɨm sɨma wakaeya saiir hɨriinan. Mɨ sɨma hindara wakaekɨm mɨ sɨma bɨ naɨngwo tɨbmii kɨingɨm mɨ ta Adi Komii siir yaiya sɨma wakaeya, saeya sɨmiir bɨ swokɨ whɨndirɨraerarka. Nɨingaka. 3 Krɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨm krɨma tɨ om mɨiyɨkɨn pɨu siisiyɨn siirar namikɨm. Bɨiya Adi Komii siya boɨnɨn saiir hɨriinan, ta yaiya hɨnɨinga.

kariir kwoɨnɨn hauugɨhauuga whwiyɨekɨn mɨ kara hɨriinan asi nɨkopaisɨsɨr boɨnkɨn, iikamɨm kariir yai wakae karamae nwowɨm sɨma kariir omɨn pɨu siisiyɨn wɨ siir napnɨnopkainani rani. Nɨingakɨ, nɨinga, kɨinga!

Adi Komii siya nu nɨnomor sowiirɨn ha nonkwokwo dɨgiyɨn mɨ siya pɨu ɨna siisɨn. Mɨ mhoɨiya siya tɨ omɨn pɨu siisiyɨn sɨmiiram ha boɨnkɨn. 4 Mɨ Adi Komii siya Yokwo Komii saiirɨn ɨi ɨriiyar kwɨsaka saiirɨn hɨnɨina boɨnkɨn mɨ ɨi ɨriiyar kwɨrɨm Adi Komii siya mɨi whɨekakɨm sɨmiir mɨrii dɨgi mɨ ɨi ɨriiyar kwɨsaka siya pɨu saiir siiskuwak. 5 Mi ta Yokwo Komiiya saeya hɨnɨina swokɨ boɨnkika, sɨma kariir om mɨiyɨkɨn pɨu siisiyɨn wɨ siir napnɨnopkainani rani. Nɨingakɨ, nɨinga, kɨinga! 6 Mɨ ta yaiya hɨriinana ɨna nikɨ okrɨpkaiya mɨ nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨm, om mɨiyɨkɨn pɨu siisiyɨn siirɨn wa napnɨnopkainami mɨ iikam nhɨrɨm bɨiya yai wɨn kɨbi aiir wakaeyɨm mɨ ha swokɨ antamyɨrɨyɨrɨm, sɨma wɨ omɨn pɨu siisiyɨn siir hɨriir napnɨnopkainam tani. Nɨingaka. 7 Dimusi rani, iikamɨm yɨpɨkɨ bɨigɨ bɨi wakaeyɨm Adi Komii siir yai wɨn kɨbi aiir mɨ tɨ omɨn pɨu siisiyɨn siir nam karamae nwowɨm Adi Komii saɨka mɨ Adi Komii siya sɨmiiramɨn ɨiya kwɨra swokɨ ɨmbin pɨu saɨka siisɨm. Mɨ mhoɨiya bɨewi bɨewiyɨm bɨdi yamkiyɨm, Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm Devidkɨ si wɨnboɨnkiyɨm Yokwo Komiini siya hɨnɨina boɨnkɨn,

Mɨ tariinanɨn kɨma ta yai aiir wakaei, kɨma wɨ kɨpi nantamyɨrɨyɨr.

8 Mɨ Josua siya sɨmiirɨn tɨ omɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn pɨu sɨma siisam, siir hɨriir whɨnamkɨswo mɨ Adi Komii siya wɨ yaeya ɨigwɨr di swokɨ ɨmbini pɨu sɨma siisamɨn. 9 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi, krɨma dɨnokɨnɨnkɨn, ɨigɨ ɨi kɨina pɨu siisiya Adi Komii siir iikamɨm sɨmiira ya ɨna nikɨ owa. Ya ɨni ta ɨi ɨriiyar kwɨsaka, ɨiya Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir nonkwokwo dɨgiya mɨ pɨu ha siisa ɨni saiir hɨriinan ywowa. 10 Mɨ Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm ha nonkwokwo dɨgiyɨn mɨ siya pɨu ɨna siisɨn. Mɨ iikamɨm yɨm wɨ hɨriinanar mɨ tɨri, sɨma wɨ sɨmiir mɨi ɨmiir haiburgigi mɨ pɨu wɨ Adi Komii saɨka nɨnɨ siisɨuwi. 11 Mɨ krɨma wɨ krɨmasiyar mɨntaraona krɨma wɨ omɨn pɨu siisiyɨn wɨ siir nwokɨ amɨm mɨ wɨ Adi Komii saɨka nɨnɨ owouwɨm mɨ kɨma Adi Komii siirɨn dɨgɨumii kɨpi haimrɨiyɨugigs mɨ saɨka kɨpi nantamyɨrɨyɨr bɨiya kɨmiir brougaeyɨm sɨma tɨra saiir hɨriinan.

12 Krɨma krɨmasiyar mɨntarao tɨ digworaekwo ɨmiirsiyɨn. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya saeya hinda bɨ prɨiyokaeyamka. Nɨingaka. Saeya ɨna mɨriiya. Saeya ɨni wɨsmɨr ɨokaka saiir ɨo aiir haibura. Mɨ saeya inkamni hanɨin ɨii tɨrɨrar bɨ naka ikwoyamyaenakika. Nɨingaka saeya mhɨi kwoɨna hɨriiyar krɨmkrɨknɨnopkainamika, inkamɨn ɨinɨbgɨ ɨinɨba krɨmkrɨknɨnopkainamiyɨn siir hɨriinan. Mɨ krɨmiir kwoɨnɨn pɨ

saeyar kisisop hid haiginiuwi. Mi krimiirin pi saeyar mi iisiimauuwi, wadiekipiyamisi owin, iyie? Wadie rani. 13 Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimirkaiyim. Niingaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyokiiyim, siya simiirin ina kigirkakin. Mi siirin, krima digworaekwo whiekakim krima tirim, simiirin hiriiyar boinmimauuwi swoki. Mi siya wi krimiir nwoki hidim. Friig.

Jisis siya krimiir prismi biiyan inkamkin.

14 Krimiir biiyan pris inkamin siya bidi yamin mi siya ini Adi Komii saika nwowin siir om iiir. Tiki inkamin, yio Jisis siyairgin Adi Komii siir yinisimin. Mi krima sibgu daingwo tibmii kiin mi sibgu daingwo omok Jisis Krais siiramin ti krima boinmimauuwin inkamin. 15 Mi iikam krimiir kwoinim bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyieyim krimiir kinankiuwiyim, krima bi sibgu okworinuwikim. Mi ti digworaekwowim krimiirin wi sima nikwowaisii krimiir kwoin imiiram kinankiuam. Mi krimiir biiyan prisin siya krimiirsiyin naingwoyimiyok prasae rani, ti inkam naingwoyimiyok komiigakin siir hiriinan digworaekwowim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi siya krimiiram dimusi naingwoyimiyok rani, ti digworaekwo hiriinanim krimiir kinankiuim, siirin bidiyar mi kinankiuim. Mi siya simiir bi napkin mi siyiu biyie ha bi tirkin. Niingaka. 16 Mi hiriinanki niuwi, krima wi kipi nidid. Krima Adi Komii siiramin hiriiyar kwisboinanae, krimiir dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyam mi krimiirin wi siyar mi whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin biyieyim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi krima simiir nikwowaisiiyim wi digar mi owi. Friig.

5

Jisis siya krimiir biiyan prisin siya wi digar nwowi krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim

1 Mi Juda iikamim, inkamin prismi Biiyan Inkam Komii nwowamin siirin pi simar nokmwin okwo haiginiuwi. Mi ti prismi biiyan inkam komiiyin, iikamim simiir miiyim pi siya siyar mirii yokiyokiii iinokiinokin. Mi iikam imiiramin nhwo pi siyar kwisboini. Mi simiir nae miiyik miiyikim pi siya mi inkin imiiyaei Adi Komii krimiir Wanin siirim simiir dimin biyie imiirsi. 2 Mi prismi biiyan inkamin siya iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karam nwowim, habwowhaenan nwowim mi siyiu biyie ha tirim simiirsiyin naingwoyimiyok pranae bi kinikin. Mi siya krimiirsiyin wa naingwoyimiyoki. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin biyieki nipiyaokiii, yio wi hiriinan siyiu biyieyar mi tiri, krimiir hiriinan. 3 Siya naeyim Adi Komii siiramin krimiiraramar bi ninkin imiiyaeikin. Niingaka. Siya, siyam warar mi inkin imiiyaeikin. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin whirki kinankiuwi, siya wi siyiu biyieyar mi tiri. Mi Adi Komii siya wi siir dimin biyieyim mi krimiir ikim wi simiirar haiyopriimdiyiumiigi swowi. 4 Inkamin prismi biiyan inkam nwowiyin, siya inig komiigakin. Siya siirara kwoinkar bi nwokin, ta hiriinan mii aiirin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwin okwo haiginiugin, ta mii aiir miriiyamin. Biiya Eroni, siya nokmwin okwo haiginiuwin siir hiriinan prismi biiyan inkam nwowam, saiir hiriinan.

5 Mi Krais siya prismi biiyan inkam nwowamin sasair bi nwokin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwin okwo haiginiugin. Mi Adi Komii siya siirin hiniina boinki,

Kira kariir yinisimkin! Mi tariinanin kara ini kiriir ad ywowin.
6 Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin Jisis Krais siirin hiniina
boinkikin,
kira wi prismi biiyan inkam nwowi iinokiinokin. Ti prismi biiyan
inkamin Melkisedek dapiyin siir hiriinan.

7 Mi biiya iiya Jisis siya nu tir nwowin, inkam krimiir hiriinan mi
nhwo ha kwisboinin Adi Komii siiram, ouuba ini warar yaokiinaiiniya.
Mi Adi Komii siya dimin taeminim siya kwisboinim simiir wakaeyin mi
siya siirin ina whindiraerarin. Mi siya bidiyar iki aonamin mi siirin
Adi Komii siya swoki hidninsiin idwo ie hiranki. Mi siya ini omwaiyar
swoki waiyain. Dimusi rani, siya, siyamar bi naingwonakin. Siya Adi
Komii siir kwoin iiirarar napkin. 8 Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi
siirin dimin kasa kasaki bi nonkwoniinwoimwiirninkin haiginiugin. Mi
ti digworaekwowim siir nonkwoniinwoimwiirninkin haiginiuwim yim
siir whinkinsiis haiginiugim. Siya Adi Komii siir kwoin iiirar sibgu
wakaeyokna apim. 9 Mi siya Adi Komii siir kwoin iiirarar napkin. Mi
ti hiriinan siyiuin yio min niisiimauugin siir kwoinin dimin biyie whir
swoki aingwo rani. Niingaka. Mi ti hiriinan siyiuin siya wi dig asi
nwowi, iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir nanmai-
warkainam. Mi sima wi omwaiya nwoki waiya yokiyokiikaeyamim.
10 Adi Komii siya yokmwin okwo haiginiu Jisis siirin prismi biiyan inkam
nwowam biiya Melkisedekni siya nokmwin okwo haiginiuwa prismi
biiyan inkam nwowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya
nanmaiwarkainan simiir dimin bibiyieyim simiir saiirsika. Ɨriig.

Krima wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin.

11 Mi Krais Melkisedek sowiir diminpai diminpaiyim kara simiir
boinmimauuwamin ina naingwowin. Mi kara simiirin wi sibgu
nanaakninkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowhaenan
ywowim. Mi kimiir kwoinim ta yai aiir wakaeyamin rirmiiya bi nwokim.
12 Kima kwokikwokiyaeya bi naingwo tibmii kiingim wi Adi Komii siir
yai aiir nowomwarkaiyiuwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi
Komii siir yai aiirin kwokiyaeya bi mi aingwo tibmiigim. Mi kima dig
bi nwokim ini yinkinyaeyaowim. Mi Adi Komii siir yaiya biiya kima
wakaeya saiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi wim kima iikam nhiramin ina
naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyiuniyim. Mi kima wa nwoki
inokinkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rimtiowikim. Kima
ini yinisim praigaknan ywowim, ini mwiiyar niki aeyim. Dimusi rani,
kima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim, kima tira saiir hiriinan.
13 Krima dinokninkin, iikamim biiya ta Adi Komii siir yai aiir niki
wakaeyim mi sima mhoiiya kwisaka ha swoki wakaei mi yim ti hiriinan
iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini
yinisimin siir yopiini mwiiya niki aeyin ini siir hiriinan ywowin. Sima
Adi Komii siir yai aiir bi ninokninkinkim piki hiniina dimin ikin biyieyin
mi piki hiniin dimin ikin wadieyin. 14 Iikamim inakamae nwowiyim yim
nae kirie kirieyim ha naeikim. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin
nae ikin biyieyin mi piki hiniin nae ikin kibiyin. Mi yim ini iikamim
naingwo tibmii kiiniyim mi kirieka ha nwowim, ini simiir hiriinan
ywowim. Mi ti hiriinan siyiuin ini iikamim naingwo tibmii kiiniyim sim

naingwo omok dirraererariyim piki hiniin dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan ywowin. Friig.

6

1 Krima yaiya Krais siira biiya sima boinmimauuwa idowigiidowiiyana saiiraramar kipi naingwokripkai. Krima siir yai nhirim aowa aowanim warar wakaeyokna ap. Mi krima wi siir mhoiiya nwoki amim, ta krima tira saiir hiriinan. Mi krima ti yaiyim biiya krima wakaeyim simiir simiira kipi naingwokwonanae. Taka yaiya ya hiniinga, krima siyiu biyie siirin digiumii haigingig, naokaoiga krimiir niniuwiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apnam. 2 Mi ta yaiya biiya krima boinmimauuwa kimiir baptaisni siyiupai siyiupaiyim sim mi iikamim iina simiir mwo imiir mi onkwowim Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim simiirin ha mi iisiisiimauu mi ombud komiiyin ha naokaonamim mi simiirin ie hirankar mi kininsiin idwo mi iiya Adi Komii siya simiir hidana nhirim wi paeya nami mi nhirim wi ninomor koua nami. Mi ninomor koua namim yim wi omwaiyar waiyayokiyokii. Mi hiriinan digworaekwowim yim kimiir nowomwarkai haiginiugin. 3 Adi Komii siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi krima wi iki siir yai nhirim simiir nwoki wakaeyokna apim, krima tira saiir hiriinan.

4 Kara kimiirin hiriinan minsi boinki. Dimusi rani, iikam nhirim biiya sima bidiyar iki aingwo tibmii kiinim. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin bidiyar sibgu wakaeyoknaim. Mi sima dimin miiyik miiyik bidiyar mi haiyim, Adi Komii siya hauugiyim siir om hirankin. Mi Adi Komii siir naeyiuin simiir piu bidiyar mi ii okwokaiyim. Mi sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyiugigi mi krima simiirin wi paniina swoki boini, ti siyiu biyieyin siir haiburgigim mi Adi Komii siiram swoki amim, ha? Niingaka. Yio siyiu rani. 5 Sima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siir yaiya biiya sima wakaeya, saeya yai bimbiuwi rani. Mi dimin kirie komii komii nhirim biiya Adi Komii siya tirim bidiyar mi kigim. Mi mhoiiya krima wi simiir whiekakar kigswowi. 6 Mi sima Adi Komii siir yai kibi aiirin digiumii haigingiki mi krima wi paniina tiri, simiir swoki ikiunaniyim Adi Komii siiram swoki itam ha? Niingaka. Yio siyiu rani. Sima wi Adi Komii siir siyiu iiir swoki ap rani. Niingaka. Dimusi rani, yio ini Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika swoki inkin irinu isomaoni hiniin ywowa. Mi iikam nhirim sima ti hiriinan siyiuin siir kigi, sima wi Krais siir tirgigini.

7 Iikamim yipiki naingwo tibmii kiinim mi Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apam, yim ini ti nuin siir hiriinan ywowin, iiya naoki kinkiiyim mi nao opa ha sinkainaiinamiya. Mi sasaeyim inkamki ninkinim ha sibgu inan iigiyim simiirin pi Adi Komii siyar kirie haiginiuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyokna apiyim yim ti nu miiyikin ini siir hiriinan ywowin. 8 Mi iikamim biiya niki aingwo tibmiiyim mi tariinanin, digiumii Adi Komii siir swoki haimriyiugigim, yim ini nuin wapnao minkin ninkisaioae nankaiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti nuin yio nu miiyiki miiyik rani. Mi Adi Komii siya wi io ti hiriinan nu iiir nwowi. Mi siya wi ha boini, ti nuin, nu paii rani, siirin wi siya haingimugii. Mi iikamim biiya naingwo tibmiiyim mi Adi Komii siirin digiumii ha swoki haimriiyiugigim, simiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi paeya. Ti nu biyieyin Adi Komii siya haingimugiyin siir hiriinan.

9 Ti kariir akam kiingikiinim, ta yai biyie hiriinana kara boinkiya
kimiir, kara ha naingwowi, kima wi dimin miiyik imiirar tiri mi wa
sibgu wakaeyokna api. Mi Adi Komii siya krimiirin wi hiriinansi
nanmaiwarkainaei. 10 Adi Komii siya inkam biyie rani mi siya dimin
taeminim kima tirim simiirin wi ha naingwo owouu rani. Niingaka,
siya wadiekiwadie ieyargin mi siya ina naingwowin dimin taeminim
kima tiriiyim simiirin. Mi ti hiriinan dimin taeminim kima tirim iki
iikam nhirim biiyanim sim mi ha nityokiyokiiyim mi tisi tariinanar
nadigniyim, yim Adi Komii siir niisiimauugin, kima siiram naingwowi.
Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyokna apkim. Mi Adi Komii siya
ti digworaekwowim sima tirim simiirin wa naingwowi. 11 Mi kara irira
nwinwira kimiiram ha naingwowi, kima kirie hiriiyar dwoyokiyokiiyam,
Adi Komii siir digworaekwo imiiram. Mi siiramin hiriiyar nwokwokinim
iiya Jisis siya swoki iti krimiir nanmaiwarkainaim. Mi kima hirii hiriiyar
tiryokiyokii ami mi wi kimar naobudgii. 12 Kara kimiiramin minam
naingwowi, kima Adi Komii siiramin piugi kipi piyao. Kima iki iikamim
Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Mi
iiya siya swoki itana saiirim nwokwokini, sima wi dimin miiyik miiyikim
biiya siya boinim krimiir, wi simiirar hauuwi. Ɨriig.

Krima daingwo tibmii kiin.

13 Mi biiya yai nhirim Adi Komii siya Ebraham siir boinmimauuam
tirim, siya simiirin wa boinmimauuwi. Mi siya ti yaiyim siir inig iiirar
swoki ikopaisisirnaeikin. Dimusi rani, siya Adi Komiigin, siir kouin
inkam nwirki bi nwokin. Niingaka. 14 Mi siya siirin hiniina boinkin,
Ebraham, kara kimiirin wi dimin kirie komii komii imiirar tir haiginiuwi.
Mi mhoiiya kiriir isidin siir yinieyim wi kasa nwo rani. 15 Mi ta saiir
mhoiiya Ebraham siya ina kaoraraowin, ti diminim Adi Komii siya
boinkiyim siiram, sima nimbiyamam. Mi siya hiriiyar kaokaigiyin,
ini ti digworaekwo imar yimbiniyim. 16 Mi iiya inkamin dimin whir
nimbiniyim, siya pi inkamin inigin kouwarigsim nwowin pi siir inig iiir
nikopaisisirkii. Mi ti hiriinan siyiuin iiya inkam nhirkim siir yai aiirin
hiriinan wakaekii mi sima wa boinki, ihi, dimin siya nimbinin yio wa tiri.
17 Adi Komii siya iikam krimiir niisiimauuwam tiri, yipiki ti digworaek-
wowim biiya siya nimbingiyim krimiir, simiir haiyanim. Siya krimiirin
min niisiimauugin, ta siya nikopaisisira siir inig iiirar mi saiir. 18 Mi ta
yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiiya siir inig iiirar, ya krimiirin min
niisiimauuga, diminin siya siir inig iiirar dapikopsisirkiiyin, yio bi swoki
ikopsasaeikin. Yim ti hiriinan diminim yim krimiir kirie haiginiugim.
Mi ta kirieya ya wi hiriiyar nwoyokiyokiigiyami mi wi iiya Adi Komii
siya nimbinim digworaekwo whiekakim krimiir hauuwam, wi saiirar
nadigiuwi. 19 Krima ina ninokninkinim, mhoiiya krimiirin wi Krais siya
nanmaiwarkainaei. Mi ti digworaekwo hiriinanim, krimiirin wi sima
kinsiis haiginiuwi, sibgu okworinuwamin, paeyin uridgi nitkiniyin mi
ha sibgu okwowiyin, siir hiriinan. Mi ti digworaekwowim, ti krima
wakaeyokna apim, wi bopwoniya sima niinikiwitkii, yiuisa Adi Komii
siir maeyaua saiir nwowa. Mi Adi Komii siya mi krima, krima wi kwoin
whiruwar nwowiski. 20 Ta Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya
dimin whirki kimbu karamae nwowa biiyin Jisis siya napninopkainamin
mi krimiir igsopa siyar yokwokairina. Mi krimiirin siya whinkinsiis

haiginiu. Mi siya ini prismi biiyan inkam ywowin iinokiinokin. Ti prismi biiyan inkamin Melkisedek nikiuwiyin siir hiriinan. Ɨriig.

7

Melkisedek siya prismi biiyan inkamkin.

1 Jisis siya Melkisedek siir hiriinan prismi biiyan inkamkin. Melkisedekin yio om Selem hiran iikamim simiir kigirkakikin. Mi siya Adi Komii siir prismi biiyan inkam warargin. Mi biiyarin Ebraham siir isidin iki inkam komii komii nhirim om nhirim sau simaka ninitim simiirin yamdi kwiruwa sima hainurur haiginiugig. Mi iiya sima sau ha ninit dignaniyim. Mi Melkisedek siya simiirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi siya simiirin ina yokboinmamair haiginiugiyim. 2 Mi digworaekwo miiyik miiyik whiekakim, Ebraham siya hainaniyim ti omim simiir hirankin, siya simiirin whieyim, iuura sioitkin. Mi siya whie iuur aka, ya kimidiniya Melkisedek siir hauu. Mi nokiinwokiyim yim ini siyar haiyim. Mi Melkisedek siir inigin siir inig mwoki, inig mwowin yio minkin, inkamin dimin kibi kibi tiriyin siya. Mi siir inig mwoki inig mwo whirin yio minkin, inkamin iikam iripa nongwomamair aekin. Dimusi rani, om Selem hiran iikamim, simiirin ini siya kigirkakim. 3 Mi biiyarin inkam nwirki bi winkin siir yopii ado mi siir yidiwi wanwiyaeyim mi siir isidin simiir inigim yokwoni. Niingaka. Krima ninokninkin tani, siirin wig inkamkar namisi aokainakin, iyie? Krima ninokninkin tani, siya bidi pi piyamisi aonamin iyie? Mi krimiir kwoinin ha naingwowi, siya Adi Komii siir yinisimkin. Dimusi rani, siya ini omwaiyar waiyayokiyokiiyin. Mi siya wi prismi biiyan inkam nwowi iinokiinokin.

4 Kima bidiyar yinokninkinim siya inkam komii ieyairgin. Mi Ebraham siya inig komiigak siirar mi owaiginiu. Mi ti digworaekwo whiekakim sau aka siya ninit hainakiyim iki om nhirim simiir inkam komii komiiyim om kigriraowiyim simiir hiranki, siya simiirin iuura sioitkin mi siya whie kwira kimidiniya siir hauu. 5 Mi kam nhirim Livai siir isidin siirin sima ini prismi miiya saiir haiyim. Mi Adi Komii siir siyiu komiiyin hiniina boinkin, dimin taeminim Isrel simiir iikamim sima haiiyim sima ii nhirim simiirin iuura timi sioitkin mi iuur akain yio Livai siir isidin siir hauugi. Mi Isrel simiir iikamim yim Ebraham siirgisiir isid ieyairgin. Mi ti pris inkamim sima pi simiir piugana saiir iikami digworaekwo imiirar swoki kwahai. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin. 6 Mi Melkisedekin yio Livaini isidin siir tani mi dimusika siya Ebraham siir dimin iiir haiyin, ha? Siya Livai siir isidin siir inkam tani mi siya diminin iuur akain Ebraham siirarim siyar sioitkinim simiirgisimiirar haigin. Mi siya siirin ina yokboinmamairgiyin. Siya hiniina boinkikin, Adi Komii siya ini kinakar nwowin. Kima bidiya yinokninkinim Ebraham siya inkam komii ieyairgin. Biiya Adi Komii siya Ebraham siir nimbingiyin mi siya wi simiirar tiri. 7 Krima ina ninokninkinim, inkamin, inkam nwirniyin hiniina boini, Adi Komii siya ini kinakar nwowin mi ti inkamin ta yai kibi hiriinana saiir boinin, yio ini inkamin hindara wakaeyin ini siir kou ywowin. Whisarii rani, yio Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairiinakin, siir nokboinmamairam. 8 Mi pris inkamim yipiki Isrelmi dimin taeminim sim dimin iuur akaim sim haiiyim, yim wi wai biyieyar mi owi mi wa mi aowi. Mi yio Melkisedekin yipikin Ebrahamni dimin iuur akain si haiyin, Yokwo Komii saeya ha boinka, siya wi nao rani. Niingaka.

9 Hiriinan mi boinin ti inkamin Livai nikiuwiyin, siya dimin iuur akain
Melkisedek siir mi hauugiyin. Ɨiya brougae Ebraham siya ti dimin haimii
iuur akain Melkisedek siir hauuwin, yio ini siir apuin Livai siya hauuni
haniin ywowin Melkisedek siirin. 10 Mi iiya Ebraham siya Melkisedek
siirin siyiu hir napyiskaiyin, Livaiyin yio bi niki aokainakin mi krima
hiniin dimusi boinkim, ti diminim Livai siya hauugikin Melkisedek
siirin, ha? Ebraham siya Livai siir brougaekin mi iiya Ebraham siya
digworaekwowim Melkisedek siir hauuwim, yio ini Livai siyar hauuni
haniin ywowin. Mi Melkisedekin yio ini Livai siir kou ywowin.

11 Bidi bidiniya Adi Komii siya siir siyiu komiini yaiyim, Moses siir
hauugikin. Mi Moses siya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta yaiya
hiniina boinka, ti kamim Livai siir isidanim sima prismi miiya wi saiirar
mirii mi nae minim wi warar ninkinimiyaei, Adi Komii siirin. Mi Adi
Komii siir omaka saiir warar timi kigrirao. Mi ti dimin biyie krimiirim
simiirin ti kam ima haiyoprimdiyiumiigikiswo mi mhoiiya Adi Komii siya
Krais siirin wi di swoki imbingi krimiir prismi biiyan inkam nwowamin.
Niingaka. 12 Mi Adi Komii siya nikropkiyin prismi biiyan inkamin yio ini
saa ywowin. Mi ini prismi biiyan inkamim simiir kisina okwowam. Mi
ti siyiu komiini yaiyim biiya Adi Komii siya hauugiyim Moses siir yim
ina digiyim mi iriipi hiriinan Adi Komii siya siyiu komiini yaiyim yaeya
yaiwin swoki hauugi, ti biiyan siyiu komiiyin siir maeyau aiir swoki
kisina okiyam. 13 Ti yaiyim ti inkam iiir boinim, siya Livai siir piuganan
inkam tani. Niingaka. Siir yidiwi wanwiyaeyim yapa piuganankim. Mi
siir yidiwi wanwiyaeyim simiir piugana biiya simiir nwirkin ta prismi
miiya nae ninkin imiiyaeiya saiir bi swoki miriimiminkim ta miiya ya
simiir mii rani. Niingaka. 14 Krima bidi yinokninkinim, krimiir Biiyan
Inkam Komiiyin siya Judami piugana saeya naokainakin. Moses siya
ti isidin prismi miiya sae miriiyim, simiirin yaimir sim kwir bi swoki
boinmiminkin. Niingaka. Ɨriig.

Jisis siya prismi miiya wi hiriinana nwoyokiyokiiyami Melkisedek siir hiriinan.

15 Mi krima tariinanin bidi yinokninkinim mi iiya ti prismi biiyan
inkam nwirin siya nimbiyamin siya Livai siir piugana saiir inkam tani,
siya Melkisedekin prismi biiyan inkamin mii miriiyin siir hiriinankin.
16 Mi iiya Adi Komii siya nimbinkiyin siirin prismi biiyan inkam
nwowam mi siya ti siyiu komiini yaiyim Moses siya win boinkiyim prismi
miiya wi Livai siir piugana sasar nwowi siya hiriinan bi naingwokin.
Niingaka. Mi ta siir kirieya omwai waiyayokiyokiiya iinokiinok, siirin
saeya minkikin prismi biiyan inkam nimbiyamam. 17 Adi Komii siir
yaiya Yokwo Komii saiir wina mi saeya hiniina boinka, kira iinokiinokin
wi biiyan inkamar nwoyokiyokii Melkisedek siir hiriinan. 18 Adi
Komii siya bidi yiinakiyim biiyan prismi kamim simiir siyiu komiini
yaiyim. Dimusi rani, ti yaiyim yim wi dig nwo rani, krimiir whinkinsiis
haiginiuwim omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokiiyim iinokiinokin.
Niingaka. Mi Adi Komii siya ti biiyan siyiuim simiirin asi digikim.
19 Whisarii rani, ti siyiu komiini yaiyim Moses siya winim Yokwo Komiini,
krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sima nwo rani. Niingaka. Mi
Adi Komii siya yaeya siyiu win whirin siir diriraerarki krimiirin. Mi
tariinan siya yai win kibiya Krais siir boinkin krimiir, ini yaiyim biiya
Moses siya winim Yokwo Komiini ini simiir haiburim. Mi krima ta

yaiwin kibiya saiir wakaeyokna api mi ha naingwo tibmii mi saeya wa whindiraerari krimiirin Adi Komii siir kingiin nwowam.

20 Adi Komii siya Jisis siirar nimbingin pris inkam komii nwowamin,
siya siirin whisarii bi nimbingin. Niingaka. Siya ti yaiyim siir inig iiirar
bidi yikopwaisisirin. Ɨiya siya siir nimbingiya mi biiyan pris inkamim
sima siir hiriinan tani. Mi Adi Komii siya inkam nwirniyin biiya siir inig
iiirarin hiriinan bi nikopwaisisirkin pris inkam nwowamin. Niingaka.
21 Mi iiya Adi Komii siya Jisis siirin pris inkam komii nwowam nimbinin
siya siir inigin Adi Komii siirar bidi yikopwaisisirin kiriiramin mi kira pris
inkam komiiya nwoyokiyokii iinokiinokin. Mi kariir kwoinin wi swoki
kisina haigi rani. Niingaka.

Kara, Adi Komiigin kara kariir inig iiirar bidi yikopaisisirin kiriiramin,
kira wi pris inkama nwoyokiyokiii iinokiinokin. Mi kariir kwoinin
wi kisina haigi rani. Niingaka.

22 Krima bidi yinokninkinim ta yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiyin siir
inig iiirar Jisis siiram. Saeya yai kirie komiigikomiiga. Mi ta yaiya siya
kitibmii boina ya ini yaiyim biiya Adi Komii siya Moses siir hauuwim mi
Isrel simiir iikamim simiir mi hauuwim ini simiir haibura.

23 Mi dimin whirin yio hiniingin, biiya pris inkam kasa rani. Dimusi
rani, sima pa mi aokaowi mi simiir igsopa pi inkam nwirkar mi ok-
wokairinanaowidi. Mi ti hiriinan siyiuin ii kasa bi tirkin. Simiir inkam
nwirki omwai hiriiyar bi waiyayokiyokiigin. Niingaka. 24 Jisis sasairgin
omwai waiyayokiyokiii mi wi ta hiriinan saiirsi nwowi siya pris inkam
nwowamin. Mi siir igsopa wi inkam nwirki swoki okwokairiina rani.
Dimusi rani, siya bi naowikin. 25 Dimusi rani, ta saiirsika, Jisis siya
wi digar nwowi iikamim yipikim siiram naingwo tibmii kiinim simiir
nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krima Krais siir yai aiir wakaeyokna
apkim. Krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Dimusi rani, siya wi
nao rani. Siya ini omwaiyar waiyayokiyokiiyin. Mi siya ini Adi Komii
krimiir Wanin saikar nwowin mi siya nhwo ini krimiiramar kwis boinin.

26 Jisis siyairgin prismi biiyan inkamin mi siya inkam wadiekin
siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya iikam krimiirin dimin biyieki
naokingugunankaiyim krimiirin nu tirar kwaeyopriigingig. Mi siya
Adi Komii saika ini owou. Mi siirin Adi Komii siya ywowaiginiu inig
komiigak. 27 Mi iki prismi biiyan inkamim biiyanim simiir hiriinan
tani. Niingaka. Dimin taeminim sima ninkin imiiyaeiyim, Adi Komii
siir, simiir dimin biyieyim sima bii haiyoprimdiyiumiigikim. Niingaka.
Mi iinokiinokin, biiyin sima pi simiir dimin biyie imiirsiyar niki inkin
imiiyaei. Mi mhoiiya sima Adi Komii siiramin pi iikam nhirmi naeyim
sim ninkin imiiyaei. Mi Jisis siya ti kamim simiir hiriinan tani. Niingaka.
Siya ta saiirin ii kwiruwar tirkikin, iiya siyar naowa paeyin hiiniya
nirioninkinin si mi naeni haniinin siya siir piu aiirar ninkin imiiyaekin,
Adi Komii siirin. Siya siir piu aiirin naeni haniin minsi ninkin imiiyaekin,
iikamim simiir dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Mi
siya saiir bi swoki tirkin, idipidipin. Niingaka. Ɨi gwiruwa siyar bidi tirki
iskiya. 28 Mi yaiya biiya Adi Komii siya hauuwa Mosesni, prismi biiyan
inkam komiiyim saeya nokmwin okwo haiginiuga. Mi ti kamim yim
inkam paii rani, Adi Komii siya ha boinkin, simiir kwoinim dimin biyieki
bidi yaokingugunankaiyim. Mi ta yai kirieya Adi Komii siya boinkiya
mhoiiya, ya siir yinisim iiir nimbingiya saiir nikopwaisisirkika. Jisis

siya iki prismi inkam komii nhirim simiir hiriinan tani, siyiu biyie bi tirikin. Niingaka. Siya prismi biiyan inkam komiigin omwai hiriiyar waiya yokiyokiikaeyamikin. Ɨriig.

8

Jisis siya Adi Komii siir omaka ninomor kou hirana saiir pris inkamkin.

1 Mi ti digworaekwowim kara kimiir boinkiyim yim hiniingim, krimiir biiyan prisin, siya ini kara boina ini saiir hiriinanar nwokripkaiyin. Siya Adi Komii saikar nwowin, siir omin ninomor kou hir nwowin siir. Mi tariinanin siya ini Adi Komii siir iina iniig miiya nidwowin, maeyauwa kamim inig komiigakim digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyim sima nidwowiya saiir. 2 Siya ini ninomor kou hir nidwowin mi siya ini prismi inkamnan miriiyin. Siya ti hiriinan diminin ini omaka Adi Komii siyar nonkwo miriiya ninomor kou hir ini saiir hir miriiyin. Ya tariigina ya saeya maeyaugimaeyaua Adi Komii siir inig iiir hainaniya saiirin inkamki bi nonkwo miriiga. Niingaka.

3 Mi bidi bidiniyarin, siyiu komii siir siyiuin Adi Komii siya hauuim Mosesni, iikamim sima sibgu apam siyiuin prismi biiyan inkam nokmwin okwo haiginiuwiyin, dimin taemin Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam mi hiriinanar mi tir. Mi krimiir prismi biiyan inkamin yio ti hiriinan siyiu iiirar mi tir, dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam. 4 Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wi prismi biiyan inkam di ywowi. Dimusi rani, nu tirin iriipi hiriinan pris inkamkakairgin dimin taemin ninkin imiiyaeyamin Adi Komii siir, siyiu komii siya boinkiya saiir hiriinan. Mi sima Jisis siiram paniinsi kiwakisi. 5 Mi miiyim pris inkam ima miriiyim, omaka Adi Komii siir inig iiir hainaniya saiir, ya aknainan hindara niisiimauuga dimin taeminim ninomor kou hiranim Adi Komii siirim simiir. Mi biiya iiya kingiin nwowa, Moses siya Adi Komii siir omaka hindara ini kaigriniu okwosasae mirii. Mi Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira dimin taeminim kara boinmimauuim simiirin sibgu tir. Kara niisiimauuwa, iiya kira mhiu hir nwowa saiir hiriinan. 6 Mi taka ii aiirarin, Krais siya ini prismi biiyan inkam komiinan miriiyin mi ini iki miiyim biiya prismi biiyan inkam komiiyim sim miriiyim ini simiir haiburim. Mi ti hiriinan siyiuin, ta kitibmii boin wina Adi Komii krimiir Wanin siya nimbingiya Krais siir krima wakaeyokna apam ya ini biiya siya nimbingiya brougae wanwiyaekim sim wakaeyokna apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuiskii. Biiyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginiuga. Niingaka.

7 Mi biiyan nimbina saeya iikam imiirin Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi Adi Komii siya wi yaeya kitibmii boin win di swoki imbini. Niingaka. 8 Adi Komii siya bidi yinokninkinin siyiuin iikam ima tiranin. Mi siya hiniina boinki,

Mhoiiya kara kariir iikamim Isrel hiranim Judami piugana saiirim wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingii.

9 Mi kariir kitibmii boin wina ya wi biiyan kitibmii boina kimiir brougae imiir iiya kara simiirsi naingwoyimyoka, iiya sima nu Isib hir nwowa mi simiirin ha kiyainaniyin saiir hiriinan tani. Niingaka. Kara kimiirin wi biiya kara kitibmii boina wi saiir hiriinan swoki

kitibmii boin tani. Niingaka. Dimusi rani, kimiir brougaeyim sima bi sibgu apkim. Mi kara kimiir brougaeyim simiirin ti hiriinan siyiuin digiumii siirsi haimriiyiugin.

10 Mhoiiya iiya ta biiyan kitibmii boina saeya kigirkakim digworaekwo whiekakim sima digana, saeya digii mi kara Biiyan Inkam Komiiyin Isrel kimiir iikamim wi yaeya siyiu boinki, kima napamin. Mi tariigina kara wi kimiir kwoinki kwoin iiirar kinirkai haiginiugii. Mi kima wi wakaeyoknam nwoki aingwowim. Mi an kara wi kimiir Adi Komii nwoki owim mi wim kima wi kariir iikam nwoki owim.

11 Mi mhoiiya ta ii aiirin iikam whiekakim sima kariirin wa ninokninkini. Yipiki inigakim mi yipiki inig karamaeyim sima kariirin wa ninokninkini. Mi ta ii aiirin iikamim sima wi simiir nu whiruwan iikamim simiirin wi hiniina boin tani, Kima Biiyan Inkam Komii siir dinokninkin. Niingaka.

12 Mi kara wi simiirsi naingwo bumbuwi mi simiir dimin biyieyim sima tirim wi kara haiyoprimdiyiumiigi. Mi kara simiir dimin biyieyim wi simiir swoki aingwo rani. Niingaka.

13 Mi biiyan nimbina biiya Adi Komii siya Moses siir nimbingiya ya ini biyie ywokiya. Whisarii rani, siya krimiir ha boinkin, siya wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingi. Krima bidi yinokninkinim ta biiyan nimbina ya wi sapi namki, yiuis kaba inkamkin kabitkaigiya saiir hiriinan. Ɨriig.

9

Biiya prismi biiyan inkam komiiyim wraisu nhie arar ninkin imiiyaekim Adi Komii siirin.

1 Mi biiyarin Adi Komii krimiir Wanin siya siir bigibiiyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim Isrel simiir iikamim simiir nimbingikin. Mi siya simiirin siyiu Adi Komii siir inig iiir hainaniyim siir boinmauu wakaekin. Mi siya kam imiirin siyiuin omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir miriini siyiuin siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakaeyam. 2 Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hiugripkiigi haimii haimiiyo whisa ywo. Mi ti haimiiyin hiuyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaiginiyim mi bretim Adi Komii siir ninkin imiiyaeiyim yim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim. 3 Mi sima yiuis kwira maeyau kwira hiuyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iiir yitimwaniu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siirgisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiirin inkam nwirki bi swoki amiminika. Niingakiniingaka. Mi sima ta maeyauua saiirin ha dapikim, dimin whirki bi kimbu miminka. 4 Mi dimin nhirim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiiya golni tira aka mi ta hiiya saiir idwo hirin haua wain piuii miiyikakin siir op aiir naokin haingimugiiya, piuii miiyik niusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miiya kwira paeni sima nirimtioninkin miriiya saiir idwowin sima golni miriigikim mi ya ini hir warar mi inkin okaiya. Mi ta miiya sima saiirin ha dapikim, nimbin tibmiini miiyaka. Mi ta miiya saiir yainau hirin mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim iiya sima nu siiyin apain siir hir nwowa ini

hir nwokaiyim. Mi paekopin biiya Eronki si hogwokwo apin, siirin Adi Komii siya tirkikin, yio ini nhwokakar mi okaiyin ta miiya aiirin. Mi siiya nhiswo Adi Komii siya winkiyo kitibmii boin yaiyim sim yo ini hirar mi inkin okaiyo. 5 Mi ta miiya saiir idwowin sima Adi Komii siir paekwosimwo nwisa yonkwokwo haigin hinda niisiimauuwam. Mi sima ti paekwosimo sowiir kigo mi sima boin, Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim ini tir nwowim. Mi ti paekwosim nwiswo hinda niisiimauugo sowa pidgakako. Mi ta maeyaua iikami dimin biyie haiyoprimdiyiumiiya ini sowiir pidga owar yirinugiya mi ti diminim simiir dimin mwokimwowin, kara pi kimiir boinmauu rani. Niingaka.

6 Mi mhoiiya sima digworaekwowim diriraerar digim mi pris inkamim, sima ta maeyaua hiuyokiyokaiya anoka kingiin nwowa saiirin bi siiskim dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim. 7 Mi biewi biewiyim, prismi biiyan inkamin siya ta maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karam nwowa saiirin ii kwiruwar namikin. Siya whisarii bi namikin, siya meme bulmakau iini nhieyim, pi simiir hainami Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam iikamim hinda whaowaeya priidiriraerarim simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigiyam. 8 Mi Moses siir yaiyim iikam krimiirin ta maeyauwa Adi Komii siya nwowiya, saiir kigninkin apninopkaiyam bi boinkin. Mi ti hiriinan siyiuin, Adi Komii siir naeyiuin yio krimiir niisiimauugin, iikamim Moses siir yai aiir wakaeyoknaim sima wi Adi Komii siiram swoki haiyiug naingwo rani, iripa saikar nongwomamair aeyam. Niingaka. 9 Mi ta Moses siir yaiya ha boina iikamim, Adi Komii siirgisiir maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirminwhirminki kimbu karam nwowa saiir kipi napninopkainam. Ya aknaini haniin hindara niisiimauuga krimiir. Mi ta iiya pris inkam ima ninkin imiiyaeya, Adi Komii siir ya iikamim simiir kwoinim rirmiiya simiir bi nwowaiginiuga. Niingaka. 10 Mi yim ti yaiyim yim krimiir kinsiis haiginiuwankim, naeyim yim naeyankim mi opa ya kwiyaeyanka mi siyiuin op whaui ikin mi krima ti siyiu imiir sibgu api mi Adi Komii siya wi ha boini, krimiir piuim, yim piu wadiekim, siyiu komii siya boinkiya saiir hiriinan. Mi ti digworaekwowim simiir yaiyim yim krimiir kigriraowankim. Tariinanar tir bwakainakiyin mi wi iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana wadiekiwadie nwowi, wi saiirar nadigiuwi.

11 Mi Krais siya krimiiramin prismi inkam komiinan nitkin siir dimin taemin miiyik miiyikim simiirin krimiir hauuwam. Mi tariigina ya krimiir bidi yimbiniya mi siya prismi miiya bidi miriigikin. Mi siya ini Adi Komii siir oma hiriir yapninopkainamin. Ya ini sel omaka biiyan kamim sima tira ini saiir haibura. Mi ti Adi Komii siir om winin siirin inkamki bi tirkin, yio nuan diminki waeyao. Yio Adi Komii siirgisiir omin ninomor hiranin siirgin. 12 Mi iiya Krais siya naonama siya ini Adi Komii siirgisiir maeyaua dimin whirmin whirminkin kimbu karamae nwowa Adi Komii siyar nwowiya ini saiirar yapninopkainamin. Mi siya wraisu nhie bi hainamkin prismi hiniin, siir ninkin imiiyaeyam. Niingaka. Siya siir nhieya nua naokiinaiinama saiirar hainopkainamkin ta maeyaua Adi Komii siyar nwowiya dimin whirki kimbu karam nwowiya saiir hiriirin. Mi Adi Komii siirin saiirar ini hauuwiu mi siya kwiruwar napninopkainamin, siir nhie aiir ninkin imiiyaeyam, ini saeyar digi iskiya. Mi siya wi mhoiiya idip idip swoki tir

tani. Niingaka. Siya ti siyiu hiriinanin minam tirkin krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima wi omwai saikar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim iinokiinokin. 13 Mi meme bulmakau iini nhieyim krimiirin wi paniina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wi ti hiniina whinkinsiisi. Mi iikam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hiniin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini, simiir piua miiyik rani. Dimusi rani, sima ti diminin Adi Komii siya boinin, hiniin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir piua biyie pi hiriiyar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau iini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoiiya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadieyar swoki okiyim, ti diminim simiir piua wadie sima bidi ywohaiginiugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan piua wadie saiirarar nwows aiginiuwi. Mi Krais siya, Biiyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin. 14 Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mii bibiyieyim naekak nwokaram nwowiyim mi dimin bibiyieyim iikami kwoinau nwokaiiyim simiirin saeya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siirin siyar whindirirraerarkin, yipikin dimin biyie whir karamaeyin, siir nhieya saiir ninkin imiiyaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim wi digar nwowi. Mi krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wi digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinok. Dimusi rani, siyiu whir karamaeka hiriinan tirim.

15 Jisis siyairgin iikamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina krimiiram nita iikamim wakaeyokna apim saiir kirie haiginiuwam. Mi nim krima iikamim Adi Komii siya nimbinim siir iikam nwowam, krima wi omwaiya waiyayokiyokiii, saikar iinokiinokin. Mi wi dimin kibi kibiyim biiya Adi Komii siya nimbinim wi simiir haii. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairgin iikam krima mi Adi Komii siya krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina saiir kirie haiginiuwam. Ya mhoiiya nitka iikamim sima wakaeyokna apam. Siya iikamim simiirsi naokin simiir dimin biyieyim sima tirim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam iiya sima biiyan kitibmii boin aiir napim. Mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami, iinokiinokin.

16 Mi iiya inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin, siya yinisisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iriipi hiriinan pa mi wini. Mi siir mhoiiya iiya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid haii. Sima pi hindara priihai priihai rani. Niingaka. 17 Mi inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin mi ta yokwowa siya wina, siir dimin taemin imiir, ya ini hiriiyar niki owa. Mi mhoiiya iiya siya naonami, siya pi haini winmimauugigi digworaekwowim siir yin ima haiyanim. 18 Adi Komii siya biiyan kitibmii boina saiirin wraisuim sima nisomsom aowim mi simiir nhieyim ha naokiinaiinamim simiirsi kirie haiginiugin. Mi nhieyim iikam imiirin wi simar nwowaiginiuwi dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim simiir haiyamin. 19 Mi Adi Komii siya siyiu komiiyin Moses siir hauuwin mi Mosesin yio kimidiniya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta iiya siya bulmakau haomin siir nhieya opaka yinkin aokaigi twonau. Mi siya paeyakwiyam ha mi hai mi sibsibni pio pariidnanim, ha mi haiyin mi siya ti sibsibni piowim

ti paeyakwiyam simakar yin udgi. Mi siya kimidiniyan haunairin op nhieki nwomaiyin siir hopmaigi. Mi kimidiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigi nwowa Moses siir hauugiya saiir iyairpasoknam. Mi siya iikamim simiir piuim simiir warar yinkin iyairpasoknam. 20 Mi iiya Moses siya yokwo aeya mi iikam ima simiirin ha niyairpasoknamin mi siya simiirin hiniina boinki, ti wraisuim simiir nhieyim ti kara niyairpasoknamim, yim ta biiyan kitibmii boina saiir kirie haiginiuga, kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wi yaiyim Adi Komii siya boinkiyim biiya, kima wakaeyokna apam wi simiir wakaeyokna ap. 21 Mi Moses siya Adi Komii siir sel omaka saiirin iriipi hiriinanar mi iyairpasoknam. Mi digworaekwo whiekakim saiir hir nwokaiyim, iikamim sima iripa haingiriyiu idwokaiyiuwiyim, iiya sima Adi Komii siir inig iiir hainaniyim mi ha diriraerariyim, simiirin warar mi inkin iyairpasoknam. 22 Mi ta yaiya Moses siya winkiya Yokwo Komii saiir, saeya hiniina boinkika, mi kira ti digworaekwowim simiirin hiriinan niyairpasoknami wraisu nhieni, sima wi dimin whirki kimbu rani. Niingaka. Mi kira nhie simiir niyairpasoknam karam nwowi, saeya boina saiir hiriinan Adi Komii siya wi simiir dimin biyieyim wi haiyoprimdiyiumiigi rani. Niingaka. Ɨriig.

Krais siya naeni haniin siir piu aiirar ninkin imiiyaekin Adi Komii siirin, krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam.

23 Mi ti miiyim mi ti nuan digworaekwowim krima tiriyim yim hindarar niisiimauugim iki dimin kiingikiinim ninomor kou hir nwowim simiir. Moses siya digworaekwo imiirin wraisu nhieni minam niyairpasoknamkim, sima whauriyina nwowam. Mi ta nhie hiriinana iki dimin miiyik miiyikim Adi Komii siir om hir nwowim simiirin wi whauriyinan saeya nwowaiginiu rani. Niingaka. Jisis siir nhieya sasairga whauriyinan iikam imiir nwowhaiginiuwi. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii siir om iiir asi nami. 24 Mi Krais siya Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya, dimin whirki kimbu karamae nwowa omaka inkamkar nonkwo miriiya nu tirana, saiir omaka yainau nwokaiyin siir bi napninopkainamkin. Niingaka. Siya Adi Komii siirgisiir om iiirar namigusamkin. Mi siya ini Adi Komii siir whwonkam ida nidwowin, siir iina iinig miiya mi siya ini nhwo krimiiramar kwis boinin. 25 Mi biewi biewiyim prismi biigibiiyan iikamim sima Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirminwhirminki kimbu karam nwowa saiirin ii kwokwirar napninopkainamikin wraisu nhie Adi Komii siir ninkin imiiyaeyamin. Mi yio Krais siya ta maeyau aiirin idip idip bi napninopkainamkin siir nhie aiir ninkin imiiyaeyamin Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyamin. Niingaka. Siya kwirkikwiruwar namkin siir nhie aiir ninkin imiiyaeyamin Adi Komii siirin. 26 Mi Jisis siya hiriinan tirkiswo mi siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin wi ii kasakasa di naowi. Ɨiya Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiyin mi ha nityokiyokigiswo mi wi tariinanar pi yadigniyin. Mi Krais siya nu tiriir nitin, siya ii kwirkikwiruwar nauuni aonikin nu tirin ini sasair ywowiskiya. Mi iiya dig kingiin nwowa, Jisis siya ha nitin mi siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin ii kwirkikwiruwar nauuni aoniyin mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi siya saiirar yinkin imiiyae Adi Komii siirin, iikamim simiir nanmaiwarkainaim simiir dimin biyie imiirsi mi sima Adi

Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karam nwoki owim.
27 Iikam whiekakim sima wa naowi mi mhoiiya sima Adi Komii siir kigi,
simiirin wi siyar hidi. 28 Mi hiriinan siyiuin Krais siya ii kwiruwar nao
iskikin Adi Komii siirin siyar swoki inkin imiiyaenam. Siya siir nhieya
iikamim simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam
ninkin imiiyaekin. Mi mhoiiya siya swoki iti, siya wi iikamim simiir
dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam nit rani. Niingaka. Siya
iikam yipikim siiram wakaeyokna aingwo tibmiiyim mi iiya siya nitana
saiiram nwokwokinim wi simiir nanmaiwarkainami sima siir om hiriir
namam. Ɨriig.

10

Biiyan naeyim sima ninkin imiiyaeya, ya dimin biyieyim simiir bi haiyoprimdiyiumiigikim.

1 Mi siyiu komiiyin biiya Adi Komii siya hauugiyin. Mosesni,
yio diminkidiminim mhoiiya nimbiyamanim krimiir, aknainan simiir
niisiimauugin. Mi biewi biewiyim, pris inkamim sima hiriihiriinan
naeyim simiir simiirar ninkin imiiyaenanae; Adi Komii siirin iikamim
simiir dimin biyie imiirsiyin. Mi siyiu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin
Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamim yipikim Adi Komii siiram nitim
simiirin dimin whirki kimbu karam nwowim. Niingaka. 2 Mi ti digworaekwowim Adi Komii siir sima ninkin imiiyaeyim iikamim yipikim
Adi Komii siir inig iiir hainaniyim simiir dimin biyieyim simiir kwoinau
nwokaiyim simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiiyaei
Adi Komii siirin simiir dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiir
digiyamin. Niingaka. Dimusi rani, simiirin wi dimin biyiekak diywowi.
3 Mi iiya sima hiriihiriinanar ninkin imiiyaenanaeyim biewi biewiyim mi
iikamim pa swoki aingwokii, dimin biyieyim sima tir imiiramin. 4 Sima
ti hiriinan siyiuin ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya
bidi yinokninkinin bulmakau meme iini nhieyim, iikamim simiir dimin
biyieyim wi saeya digi rani. Niingaka.

5 Mi iiya Krais siya nitam naingwowa siya Adi Komii siirin hiniina
boinki,

Kira iki siyiuin iikamim wraisu sima nisomsom inkin imiiyaeiyin kiriir
siiramin kira mairgimairga nwo rani. Mi kariirin kira piugak
hiriinansi nwowaiginiugin.

6 Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin anagiyim mi dimin taeminim sima
ninkin imiiyaeyim kiriir, simiir dimin biyieyim sima tirim simiir
digiyam, kira simiiramin mairgimairga bi nwokim.

7 Kara Kraiskin, kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii, kira kariir
kigi, kara tisi tapi nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira
naingwowim simiir tiram tiri, biiya sima winboinkiya kariirin
kiriir Yokwo Komii aiir saiir hiriinan.

8 Krais siya biiya hiniina boinkin, kira ini yimiiyiuwin iki diminpai
diminpaiyim, inkamki ninkin imiiyaeyim kiriir simiirin. Mi kira
wraisuim kiriir hii aiir haigin anagim kiriir ninkin imiiyaeyam iikamim
simiir kwoinau nwokaiyim dimin biyieyim simiir digiyam, yim ini mi
imiiyiuwim Krais siya ti simiirin hiniina boinkikin. Mi yio siyiu komiiyin
Moses siya winkiyin Yokwo Komiini yio ha boinkikin hiriiyar tir. 9 Mi
mhoiiya siya ti yai imiir boinkiyin mi mhoiiya siya Adi Komii siirin
hiniina boinki, Adi Komii kira kariir kigi, kara tisi tir nwowin. Kara

digworaekwo whiekakim kira naingwowim kara tiram, kara simiirin wa tiri. Mi yim ti yai hiriinanim yim krimiir boinmauu wakaekim. Biiyan siyiuin nae iikamkim sim ninkin imiiyaeiyin Adi Komii siir, yio Krais siya bidi digiyin. Mi simiir igsopa ini siyar yokwokairinanaowidin. 10 Jisis Krais siya dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim siya tiram siya simiir wakaeyokna tirkin. Mi siya kwirkikwiruwar naokin siir piua saiir ninkin imiiyaeyam Adi Komii siirin. Mi siya iikamim siir siyiu iiir napim, simiir dimin biyieyim, wi simiir nwoki digiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae nwoki owim.

11 Mi pris inkamim sima mii Adi Komii siir omaka aiir nokwo miriiyim mi nonkwo inkin imiiyaeikim Adi Komii siirin, sima iinokiinokin hirii hiriiyar tirikim. Mi ya tariigina iikam krima tirim dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim wi dig nwo rani. Niingaka. 12 Mi yio Kraisin yio siyar ninkin imiiyaekin mi ta saiirin kwiruwar tirkikin. Mi iikamim simiir dimin biyieyim ini saeyar haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi ta ii kwiruwa siyar tirkiya, iinokiinokin wi saeyar nwoyokiyokiii. Mi ta saiir mhoiiya siya ha nini idwoiugin Adi Komii siir iina iniig miiyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hiriinan inkam komiigin. Digworaekwo whiekakim, siyar kigirkakikin. 13 Mi siya ini Adi Komii saika hirar nidwo kaoraraowin iiya siir sau omomin Adi Komii siya hainururninkin haiginiugii. 14 Krima bidi yinokninkinim, Jisis siya kwirkikwiruwar naokin siir piu aiirin Adi Komii siir ninkinimiiyaeyamin. Mi siya iikamim yipikim Adi Komii siya haiyopriimdiyiumiigiyim simiir dimin biyieyim, simiirin dimin whirki kimbu karamaeyin siya nwowaiginiugin. 15 Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin ti hiriinan dimin iiirar mi boinkin. Mi biiya siya hiniina boinkin,

16 Biiyan Inkam Komii siya hiniina boinkin mi iki iiyim mhoiiya nitim kariir kitibmii boina wi iikamim simiir hauuwi. Mi ti kariir siyiu komiiyin wi simiir kwoinkikwoin imiirar kinirkai haiginiuwi. Mi sima wi saiir saiira nwoki aingwokwonanaeyim.

17 Mi siya yai nhirim ina swoki boinkiyim, siya hiniina boinki mi kara dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim, wi simiir swoki aingwokwomimin tani mi siyiu biyieyin, sima tiri ikin. Niingakiniingaka. 18 Krimiir dimin biyieyim Adi Komii krimiir Wanin siya bidi haiyopriimdiyiumiigiyim. Mi iikamim Adi Komii siiramin wi swoki inkinimiiyaemimin tani. Niingaka. Yio hiriinan siyiuin yio bidi digiyin. Ɨriig.

Krima Adi Komii siiram daingwo tibmii kiin mi saika damasukikin.

19 Mi ti kariir akamim, krima Adi Komii siirgisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmin whirminki kimbu karam nwowa saiirin wa napninopkai nami. Dimusi rani, Jisis siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir naowin mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi krimiir dimin biyie biyieyim ini saeyar yiinakiyim. Mi ta hiriinana saiirsika iiya krima nhwo kwisboinkii mi krima hiriirin wa napninopkainami. 20 Mi ta siya naonama, siya minam naonamkin krima Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mi ya tariigina ya hiniinga ta yiuisni haniin bopwoniya siya niinikiwitkiya krima napninopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krima namsi saiir nitimwaniuwa ya ini siir piu aeyar niiyoknamnan ywowa. 21 Mi krimiir

biigibiiyan, prisin, siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi siyairgin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mi iikamim siiram naingwo tibmii kiinim mi siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin. 22 Jisis siya siir nhie aiirar niyairpasoknamkin iikamim krimiir kwoinau nwokaiyim dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyim mi krimiir kwoinim rirmiiya nwokiyim. Mi siya krimiirin op miiyikimiiyik aiirar baptais haiginiugin. Mi ta hiriinana saiirsika krimiir piuim whauriyina asi nwokim. Mi tariinanin krima Adi Komii siir kingiinin wa nwoki amim. Dimusi rani, ti hiriinan diminim Jisis Krais siyar tirkin. Mi krima kwoin biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim niksisaeiyim simiirin wi asi niuguskii. Mi krima Adi Komii siiramar dinmiininkin, ta krima tira saiir hiriinan. Mi krima kwoin whirua saikar dwo. 23 Krima digworaekwowim krima naingwo tibmiiyim simiiramin sibgu wakaeyokna ap. Krima simiirin digiumii kipi haimriiyiu. Dimusi rani, krima bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim biiya Adi Komii siya nimbinim siya simiirin wa tiri. 24 Krima, krimiir iikam nomiiyauwim naingwo tibmii kiinim simiiram daingwo. Mi krima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna. Mi krima irni nwirniyamar timi aingwokwo. Mi irni nwirniyin siyiu miiyikimiiyik iiirar timi tir. 25 Mi krima siyiuin iraka nwiraka haingiriyiu owiyin Adi Komii siir inig iiir hainam siir kipi haibur. Niingaka. Iikam nhirim yim ti siyiu hiriinanin siir bidi haiburgigim. Mi nim krima wi hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iiya Krais siya swoki itana ini kingiin nwowa mi krima irni nwirni whinkinsiisamin miinan mirii.

26 Mi krima ta Jisis Krais siya naonama iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam, krima saiir yaimwokiyaimwo aiirin bidiyar iki wakaeyim. Mi krima siyiu biyie krimiir kwoinkar swoki aingwo tiri mi Krais siirin digiumii ha haimriyiugigi mi yaeya inkam nwir karamaeka, siir nhieya saeya simiir niyairpasoknamim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam, krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Siyiu whir karamaeka. Niingakiniingaka. Sima wi hiriiyar nwowi. 27 Mi krima ta yaimwo aiirin hindara nimiiyiu iugusami mi mhoiiya krima wa nididi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigisiyin mi siya nitnoudnankaigiisiyin paeya. Mi krimiirin wi maeyauwa iikamkim, sim niurimtiokaigiiya wi saiir hiriir kabitnouwidnankaigii. Mi simiirin wi hiriiyar niurimtiokaeyami iinokiinokin. 28 Krima bidi yinokninkinim nwis nwoimgi kigii, inkam nwirin Moses siir siyiu iiir nap karam nwowi mi Isrel simiir iikamim, simiir biiyanim sima siirin wi donkwo. Mi siirin wa dipimpar aoki. Mi sima wi siirsi kipi haigwo. 29 Mi kima paniina naingwowi iiya iikamim sima Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyiugigi mi Adi Komii siya simiirin wi paniina tiri, ha? Siya simiirin wi hik prasae prasae hau rani, wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ti simiir siyiuin Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyiuin yi sima hiniina boini, ta Jisis siya naonama paeyin hiiiniya nirioninkinin si mi siir nhieya ha naokiinaiiniya ta kitibmii boin aiir kirie haiginiuwam mi sima ha boinkim ya tariigina ya dimin komii rani. Mi sima siyiu kibiyin Adi Komii siir naeyiu ieya tirin krimiir siirin ini hindara yitkinisugiyin. Mi ti siyiu hiriinanin sima tirin yio miiyikimiiyik rani, ini biyieki biyie ywowin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hik asi hauuwi. Mi simiirin wi asi nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya, siya hiniina boinkin, kima ta saiir wakaeyokna

ap. Mɨ Jisis siir nhɨeya krɨmiirɨn saeyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ krɨmiir dimɨn bibiyɨeyɨm saeyar haiyoprimdiyɨumiigikɨm. Mɨ krɨma dimɨn whɨrkɨ kimbu karamae asi nwokɨm. 30 Krɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm yaiya Adi Komii siya boɨna ya hɨniinga, kara iikamɨm siyɨu biyɨe kariir tɨriyɨm sɨmiirɨn wɨ yamdiyar swokɨ tɨri. Mɨ yai gwɨra siya mɨ boɨna ya hɨniinga, Bɨiyan Inkam Komii kara kariir iikamɨm sɨmiirɨn wɨ kara hɨdi dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨriyɨm sɨmiirsi. 31 Mɨ Adi Komiiyɨn, yɨpɨkɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn, siya wɨ iikamɨm siyɨu biyɨe siir tɨrɨm wɨ sɨmiir hɨdi. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn wɨ dɨg siya nwo haigɨnɨu rani. Niingaka. Mɨ yɨo hɨriinan dimɨnɨn, sɨmiirɨn wɨ nɨdid prasae prasae nwo rani.

32 Kɨma dimɨn taemɨnɨm bɨigɨ bɨi kɨmar wakaeyɨm Krais siir mɨ ha wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨinɨm, sɨmiiram tɨ swokɨ haiyɨug naɨngwo. Mɨ kɨma naɨngwo tɨbmii kɨina saiir mhoɨiya dimɨn biyɨe kasa rani, kɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir tɨrbuwanɨm. Mɨ yɨm tɨ hɨriinan dimɨn biyɨeyɨm sɨma wɨ kɨmiir nikwowaisii rani. Niingaka. 33 Mɨ ɨi nhɨrɨm iikam nhɨrɨm pɨ kɨmiirar mɨ ɨgbumbuwi. Mɨ siyɨu biyɨe pɨ kɨmiirar mɨ tɨri iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdaɨn. Mɨpi kɨmiira mɨ ɨewaiyɨuwi. Mɨ ɨi nhɨrɨm kɨma bɨdiyar mɨ kɨgɨm iikam nhɨrɨm ɨkɨ iikam mɨiyɨkɨm sɨmiir tɨrɨm siyɨu biyɨe. Mɨ wɨm kɨma sɨmiir whɨnwo, kɨrɨe sɨma nwowam. 34 Mɨ kɨma ɨkɨ iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm ɨkɨ iikam biyɨeyɨm omaka hɨuyokiyokaiya, sɨma hɨugrɨpkɨikikaiyɨm sɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmyok prasae bɨ kɨnkɨm. Mɨ kɨma iikamɨm kɨmiir dimɨn ɨmiir tauae haiyɨm ɨo bɨ nwokɨm. Niingaka. Mɨ tɨ digworaekwowɨm ɨni sɨmiirar mɨ kɨgnɨnkɨn haigiyɨm. Dimusi rani, kɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm, Adi Komii siya kɨmiiramɨn dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar haigɨnɨn mhoɨiya kɨma haiyamɨn. Mɨ tɨ digworaekwowɨm ɨni tɨ digworaekwowɨm sɨma tauae hainamɨm kɨmiir waraurankɨn ɨni sɨmiir haiburɨm. Mɨ yɨm tɨ digworaekwowɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami. 35 Bɨiya kɨma kɨrɨeyar nwokɨm mɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiirar sɨbgu apkɨm. Mɨ kɨma wɨ kɨpi nɨdid dimɨn biyɨekɨ kɨmiir tɨrbuwam tɨri. Kɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm mhoɨiya Adi Komii siya wɨ siir dimɨn kɨbikɨ kɨbi ɨiirar hauugi yɨpɨkɨ siiram sɨbgu wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨinɨm sɨmiir. 36 Mɨ kɨma sɨbgu donkworɨnu mɨ Adi Komii siir yai ɨmiirarar wakaeyokna ap. Mɨ mhoɨiya kɨma, digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nɨmbingiyɨm sɨmiir mɨrii dɨgi mɨ siya kɨmiirɨn wɨ dimɨn mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨm siya nɨmbinɨm yɨpɨkɨ siiram wakaeyokna aɨngwo tɨbmii kɨinɨm wɨ sɨmiiram hauugi. 37 Kɨma kɨrɨe dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Krais siir wɨn boɨnkiya Yokwo Komiini siya hɨniina boɨnkikɨn,

wɨ ɨimwan mwan rani, siyarɨn wa swokɨ kwɨti. Siya wɨ ɨi hoɨmgak nwo rani.

38 Iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨyɨm sɨma ɨinok ɨinokɨn wɨ omwai kanakar waiyayokiyokɨii. Mɨ kɨmiir nhɨrkɨm kariirɨn dɨgɨumii haimrɨiyɨuwi mɨ kara wɨ maɨrgɨmaɨrga kɨmiiram nwo rani. Niingaka.

39 Krɨma ɨkɨ iikamɨm dɨgɨumii Adi Komii siir haimrɨiyɨuwiyɨm sɨmiir hɨriinan tani mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ ha nonkwobumbunɨnkɨn tani. Niingaka. Mɨ nɨm krɨma iikamɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm krɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ wɨ siya nanmai-warkainaei. Ɨriig.

11

Siyiuin krima naingwo tibmii kiinanin siya.

1 Naingwo tibmii kiiniya hiniinga mi iiya krima diminim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tibmii kiini mhoiiya nimbiyamanim mi krima hiriiyar naingwo tibmii kiini, sima wa nimbiyami. Mi krima tikinim nitim simiiram asi nwowi. Krima simiir kig rani mi krima hiriiyar naingwowi, sima ina nwowim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi boinkiyin, sima ina nwowim. 2 Mi biiya, brougae nhirim sima Adi Komii siiramar naingwo hiririu kiingim mi siya big nasmirwaiya simiiram asi nwokin.

3 Krima hiriiyar naingwo tibmii kiini, digworaekwo whiekakim siya boinim, yim kaimwokinairgim. Krima bidi yinokninkinim, iiya nu ninomor sowa nimbiyama Adi Komii siya hindara yai ara boinkin. Mi sowa ina yimbimbiyamwo. Digworaekwo whiekakim ti krimar kigim yim Adi Komii siyar tirkikim mi ti digworaeikwoim, siya nonkwok-wowim krima bi kigim, siya paniina namisi onkwokwokin.

4 Mi inkam nwirin, siir inigin Ebelkin, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin mi siya dimin taeminim Adi Komii siir asi ninkinimiiyaekim. Mi ti siya ninkinimiiyaeyim, yim ini siir yaowaeyin Ken siya ninkinimiiyaeyim ini simiir haiburim. Adi Komii siya hiniina boinkikin, ti naeyim siya ninkinimiiyaeyim wadieki wadiekim. Mi Adi Komii siya siir boinki, siya dimin whirki bi kimbugin. Whisarii rani, siya siir siyiu iiir sibgu apkin, siya tira saiir hiriinan. Mi bidi bidiniyarin, Ebel siir naingwo tibmii kiina ha nwowa mi siya ha naonamkin. Mi ti yaiyim Yokwo Komii saeya boinim dimin taeminim siya tirim simiir, yio krimiir niiisimauugim, piki hiniin dimin ikin krima tiriyim, Adi Komii siya mairgimairga krimiir nwowanim.

5 Inok siya bi naonamkin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin mi Adi siya siirin siyamar asi nikiunamkin. Mi iikamim sima siiram ha hansirnanaeiyim, sima siir bi swoki kigmiminkim. Niingaka. Dimusi rani, siirin Adi Komii siyar bidi yikiunamin. Mi Adi Komii siya siir yaiya sima winboinkiya Yokwo Komii saiir, saeya hiniina boinkika. Mi iiya siya siir niki ikiunam karam niki owa, ninomor koua hiriir mi dimin taeminim siya tirim, siirin mairgimairga simar nwowaiginiugin siiramin. 6 Mi yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karam nwowim mi dimin taeminim sima sibgu tiriyim, Adi Komii siya simiiramin, wi simiiram mairgimairga rani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwowin, siir siyiu iiir sibgu apim mi mhoiiya siya dimin miiyik miiyikim wi ti iikamim, yipiki siir siyiu iiir sibgu apim wi simiir hauuwi.

7 Mi bidi bidiniyarin ta ii aiirin, iiya Adi Komii siya Noa siir boinkiya mi siya siirin hiniina boinkikin. Dimin biyie whirin wi sipi nimbiyami mi ti diminin, yio opud naoki. Mi Noa siya ti digworaekwowim simiir bi niki kigim. Siya hindara naingwo tibmii kiingin digworaekwowim Adi Komii siya boinim siir, sima wa nimbiyami. Mi siya siyaiiya ira yonkwokwo mi iiya siya saiir nonkwokwo digiyin mi siyar kigi, opud naowo, nii okwo-naniyo. Mi siya mi siir wigyin ima simaniiyin ina yapninopkainamim. Mi simaniiyin ini siyaiinau hirar ywokaiyim. Mi sima paniinsi yaosi. Siya iikamim siyiu bibiyie tirkaeyamim simiir niisiimauugin. Dimusi rani, siya siyairgin Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyokna naingwo tibmii kiinin. Mi yim sima. Niingaka. Mi Adi Komii siya ha boinkin, Noa

siya inkam wadiekiwadie ieyargin. Dimusi rani, siya siirgisiir yai aiirar wakaeyoknakin.

8 Mi Ebraham siya yaiya Adi Komii siya boinkiya siir, siya saiir wakaeyin mi siya hiriiyar yaingwo tibmii kiinin, ta yaiya yai kaimwowairga. Mi siya siir om iiir ha haiburgigin mi siya kimidiniya om whira yam. Omin Adi Komii siya siir hauuwanin siir. Mi omin Ebraham siya namanin, siya bi ninokninkinkin. Siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin mi siya asi namkin. 9 Ebraham siya Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii kiingin. Mi siya ti omin Adi Komii siya boinin siir asi nakripkii whiniugin. Mi siya amir omaka saiirarar nitkin whinkin, inkamin nu op karamaeyin hindara priiyakiirirriyin siir hiriinan. Mi Aisak siya mi siir yinisim ieya Jekop yoniiyin iriipi amir omaka saiirarar mi itkin whinko, Ebraham siir hiriinan. Mi yo sowa iriipi hiriinan wi ti hiriinan digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim Ebraham siir, wi simiirar mi haii. 10 Mi Ebraham siya amir omaka saiirarar whwonkaigin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokin, omin siya miriikwokinin, siir namim. Mi tiki omin yio hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamikin bi digikin. Niingaka.

11 Sera saeya bidi yaingwo tibmii kiina. Mi saeya ta yaiya Adi Komii siya boina, saiir saiira naingwokwo nanaeka. Saeya waibiyie bidiyar ywowa mi ta saeya naingwo tibmii kiina mi ta saeya naingwokwonanaeiya Adi Komii siya saiirin yinkak saiirsiyar nwowaiginiugin. Siya hiriinan asi tirkin, saeya bidi yaingwo tibmii kiina, digworaekwo whiekakim siya nimbinim biiya sima wa nimbiyami. Siya hiniina boinkikin, kowiir yiinieyim sima wi kasa kasa nwo rani. 12 Mi ti inkamin siya waibiyie bidi ywowin. Mi siya wi yiiniekak nwo rani. Niingaka. Mi siirin wi Adi Komii siyar tirkii mi siya wi yinisim yinkamiyinar niyioninkini. Mi mhoiiya kiriir piugana wi kasa kasa nwo rani, sima wi yabsiiyinan nwowi mi wi nauunim ninomor kouanim sim hiniin nwowi. Mi iikamim simiir mwainim wi dig nwo rani. Niingaki niingakiinga.

13 Mi yim ti iikamim yim bidi yaonamim. Mi sima ina naingwo tibmii kiinim, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim siya tiram, simiiramin mi sima ti digworaekwowim Adi Komii siya boinim sima haiyam, sima simiir bi niki haigim. Mi ti digworaekwowim siya simiir hauuwam tirim, yim simiir niisiimauugin. Mi sima mairgimairga komii ti simiiramar nwowi. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim tiriiginim siya wa tirkii simiiramin. Mi sima hiniina boin, ti nuin, ti krima nwowin, yio krimiir nugi nu rani. Niingaka. Mi krima ti tir nwowim, ini inkamin nu op karamaeyin, hindara priiyakiriririyin ini siir hiriinan nwowim. 14 Mi iikamim ti hiriinan yai boiniyim yim krimiir niisiimauugim. Sima ina niki idwo kaoyokiyokiiyim, nu maeyau miiyikamin sima nwowamin. 15 Sima kwoin karamaekim, omin sima nhin haiburgigin siiram swoki amim. Niingaka. Mi sima siiram swoki nhinami, siir swokini waiyiuam, sima wi swoki nhinkisaekimrae rani. Niingaka. Sima wi hirar nwokripkaii. 16 Mi sima ti omki omin ninomor kou hir nwowin, omin Adi Komii siya nwowin, siir siiramar naingwokwonanaeikin. Mi ti omin ninomor kou hir nwowin, sima hiriiyar naingwowi, ini ti omin nu tiranin ini siir haiburin. Mi sima ti omin ninomor kou hiranin siir siiramar naingwokwonanaei siir namim. Mi sima Adi Komii siirin hiniina boinki, kira krimiir Adi Komiigin. Mi Adi Komii siya ta yai aiirsiyin bi nididgin.

Niingaka. Mi Adi Komii siiramin minam naingwo tibmii kiini, siya om kibiyin simiiram bidi tirkwokinin, sima nini owouwam.

17 Bidi bidinanin Adi Komii siya Ebraham siir kinankiugin. Mi siya Ebraham siirin hiniina boinki, wa kiriir yinisimin Aisakin siirin disomaoki mi wraisunan kariir winkin imiiyaeki. Mi Ebraham siya ti yinisim nwiruwan Adi Komii siya niki imbinin siirin ini wraisunan siirar swoki inkin imiiyaekiyin Adi Komii siiram. Mi Ebraham siya pi naingwo tibmii kiingin mi siir kwoinin whirua ha nwokiyin mi siya hiriinan asi diriraerarkin siir yinisim iiirin. 18 Biiya Adi Komii siya Ebraham siirin hiniina boinkin. Mhoiiya kiriir piugana komii nwowi mi kiriir piugankipiugan aiirin wi Aisak siir yinisisimim simakisima nwo iski inigakin. 19 Ebraham siir kwoinin whiruairgin, siya hiniina naingwokin. Adi Komii siya siir yinisimin Aisak siirin wa swoki hidninsiin idwowi. Mi Ebraham siya siir yinisim iiirin ini Adi Komii siir yai aiirar wakaeyokna diriraerarin. Mi siya hiriinanar mi tirin, ini kaimwowar mi owin. Mi Adi Komii siya Aisak siirin ina swoki hauugiyin siir adin Ebraham siirar. Mi Aisak siya naoni haniinaka, Adi Komii siya sibsibin ira hauukiiyiugi mi Aisak siya bi naokin, ini ti sibsib ieya yao iskiyin.

20 Aisak siir kwoinin whiruwar nwokin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi Aisak siya siir yinisim nwiso Jekop Iso sowiiramin ha nikiunain mi siya sowiirin piuai miiyik miiyikim ina yikiumamauuwim, siir kwoinin hiniina naingwo tibmii kiingin ti digworaekwowim wa nimbiyami.

21 Mi iriipi hiriinan Jekop siya Adi Komii siirim naingwo tibmii kiingin. Mi iiya siya nao kingiin nwowin mi siir piuai miiyik miiyikim ina yikiumamauugikin Josep siir yinisim yinkamiyin nwiso sowiir. Mi siya siir paekopin siir ha haiyin mi siya ina hiuugu okwokiyin. Mi siya Adi Komii siirin ina yokboinmamairgiyin.

22 Mi Josep siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi iiya siya naonam kingiin nwowin, siya siir yinisim imiirin hiniina boinmimauugik. Mi mhoiiya Adi Komii siya Isrel kimiir iikamim simiirin nu isib tiranki nikiunami mi ta ii aiirin sima kariir kiumwo imiirin wi warar hainop hainam. Mi maeyaua sima nini owiuwi mi wi hir ti swoki haingikaiyiu.

23 Mi Moses siir yopii ado sowawaiyin pi naingwo tibmii kiingo, Adi Komii siiramin. Mi siya sowiirwaiyin wa whindiriraeri. Mi mhoiiya yopiiya Moses siir naokainakiya mi sowawaiyar kigi yinisim yinkamiyin bimbiuwi rani. Mi sowawaiyin yaiya biiya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Pero siya boina yinisim yinkamiyin naokainaei mi wi disomsom aokao, sowawaiyin saiirsi bi nididko mi sowawaiyin ti yinisim iiirin bi nisomaokin. Niingaka. Mi sowawaiyin ti yinisim iiirin bwanim whoima haigiprakai.

24 Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin, siya hiniina naingwokin Adi Komii siya wi saika nwowi. Mi siir iikamim Isrelanim simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi nu Isib hir haiburgigamin. Mi mhoiiya siya komii namwo iuwin mi siya ini boriisopin sima siirin nu Isib hiran inkam komii nikiuwim. Mi inkam komii Pero siir yinisim yinugiyina saiir yinisim nikiuwim, yipika siir haigiyiu imiiyaeya. 25 Mi

Moses siya iikamim Isrelranim Adi Komii siir isidin simaka nwowamar tiri mi hik simaka ninkin haiyama mini. Mi ta ii aiirin nu isib hiran iikamim sima hik prasae prasae bi hauugim mi siyiu miiyik bi mi tirkim, Isrel simiir iikam imiirin. Mi siya pi boriisopkin inkam komiinan nidwomamairim nu Isib hirin mi Adi Komii siirin digiumii haimriiyiugigim. Mi ti siyiu bibiyie whiekakim yim ii priei mairgimairga rani. Niingaka. Yim simiirin ii haruwa saiirara mairgimairgaki mi siya ti siyiu biyie imiirin pi boriisopi. 26 Mi siya hiniina naingwokin, Krais siya niti mi digworaekwo miiyik miiyikim siya siir iikam imiirin wa hauuni. Mi siir kwoinin hiniina naingwokin, siya siir iikamim Isrelranim simakar dinkin o. Mi siya Isib simiir iikam ima nigbumbuwa siir saiirsi bi naingwoyimyokin. Whisarii rani, siya hiriiyar naingwo tibmii kiini, siya hik Krais siir inig iiir mi haiyin, ini mi owin. Siir kwoinin ha naingwokin digworaekwo miiyik miiyikim Adi Komii siya siir hauuwi, yim wi umir digworaekwowim nu Isib simiirim wi simiir haiburi.

27 Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin. Inkam Komii Pero siya wi dig nwo rani, Adi Komii siirin. Mi siya asi haiburgin nu Isib siirin mi siya ina yamin, siya inkam komii Pero siya nwowa iowa siir siya saiirsi bi nididgin. Mi Moses siya kwoin whisair bi nwokin siir kwoinin ini kirieya ywonamin, siya bidiya yinokninkinin Adi Komii siirin inkamki bi kigikin. Niingaka. Mi siir kwoinin hiniina naingwo tibmii kiingin, Adi Komii siya ini saika nwowin mi wi siirar whinkinsiisi. 28 Adi Komii siya Moses siirin hiniina boinki mi kira sibsib haomin ira hai mi siirin pa disomao mi siir nhieyim Isrel iikamim kimiir omaka ano migmig imiir srieiyop. Mi mhoiiya iiya paekwosimin yinisim yinkamiyin yinaomiyinim sim nisomsom aowiyin Isib simiir yinisisim imiir siya niti mi siya nhieyim kimiir ano nwowim simiir kigi mi wi ti omakaim simiir iikamim kimiir yinisim imiirin wi wara nisomao rani. Mi Moses siya ta Adi Komii siir yai aiiram wakaeyokna naingwo tibmii kiingin. Mi ta ii aiirarin Moses siya ii komiiya wou nikwo aeiya saiirar nikwo ae bwakainakin.

29 Mi Isrel simiir iikamim sima hiriiyar naingwo tibmii kiingim Adi Komii siiramin, simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi, iiya sima ta whii komiiya solwara sima dapiya retsi saeya ninkiyakiyim mi sima wa nwoki apnaiidamim mirmiiya. Ti haimii haimiiyo ninkiyakiyo sowiir bopwowar. Mi sima siyiuin iikamki napiyin opmin nokwo nhiu karam nwowiyin siir hiriinan napnaiidamkim. Mi sima wi ta saiirsi nao rani. Niingaka. Mi mhoiiya nu Isib hiran kamim ha swoki siunamim simiir nisomsom aokaowam mi ta opa ha swoki inaparnananiya, simiirin ini saeyar kairimdipu aokaokiyim.

30 Mi Isrel simiir iikamim sima hiriiyar naingwo tibmii kiingim, Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, Jeriko simiir iikamim simiir hainurur haiginiuwim. Mi sima om Jeriko siirin iiyim iriiyar kwisa yapyokiyokai. Mi mhoiiya simiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiu. Mi hira om komii iiir nidyokiyokaiya omomsi ina nhiimnhinkii iuguskiya. Mi sima ina yinsiin ansiininoop kainamim iikamim simiir nisomsom aokaowam. 31 Mi wig ira Rehap nikiuwiya biiya saeya hii nanaeyan wig nwoka mi saeya hiriiyar naingwo tibmii kiinga, Isrel simiir iikam imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiisi mi sima Jeriko simiir iikam imiirin wi yamdi kwiruwa sima simar hainurur haiginiuwi. Yio ti om komiiyin, ta wiga saiirar om komiigin. Mi Isrel simiir inkam

nwiso tirnankaiyam nimprio amwo sowiirin saeya haigiprakaigigo. Mi mhoiiya ti om komii Jeriko hiran iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karam nwowim simiirin sima hainwhrwoimginki. Mi sima ta wiga Rehap nikiuwiya saiirin wara bi ninkin haingim saiirin ini hiriiyar haigwonaowida.

32 Mi kara iki niiwii nhirim kimiirin pi wara boinmimauu rani. Niingaka. Mi kara kimiirin Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devid, Samuel mi profet inkam ikim, kara simiir niiwii iiir boinmimauuwi, pi haruwa haruwa namki rani. Niingaka. 33 Mi ti kamim yim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingim mi sima iki omom omoman iikamim simiir asi hainurur haiginiugim. Mi sima siyiu miiyik iiirar tirhaiginiugin. Mi sima dimin taemin miiyik miiyikim Adi Komii siya nimbinim simiirim, simiir asi haigim. Mi sima laion simiir yaiyim hiriinan asi mi okmwin tipkripkaigim mi sima simiir paniinsi mi aesi. 34 Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiin karamaeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin sima kiyitkaigaiki paeya niudkwakwa saiir. Mi simiirin paeki bi swoki iumiminkim mi ha bi naonamkim. Mi inkam nhirim simiir nisomaowamar tirkim mi sima ini yidamim. Mi sima, simiirin paniinsi yisomsom aokaosi. Mi ti kamim sima kirie karamaekim mi simiirin kirie Adi Komii siyar hauu haiginiugim. Mi iikamim omom omomanim sau sima ninit yokiyokiiyamim. Mi simiirin sima hainurur haiginiuwim mi sima ina yidam ninoopkiyim. 35 Mi wig nhirim naingwo tibmii kiinim, iiya simiir yinkamkim naowiyim mi ta simiir naingwo tibmii kiina Adi Komii siya simiir yinkam imiirin saiirsiyar swoki hidninsiin idwowi ie hirankin. Mi iiya omomkim nitiyim, ti iikamim naingwo tibmii kiinim, simiiram mi simiirin, pi sima nini ipimpar onkwobumbuninkin haiginiugigi. Mi sima, simiirin pi hiniina boini, kima kimiir Adi Komiiyin digiumii siir haimriiyiugigi mi krima kimiirin pi rirmiiya nwoki mi yim ti iikamim naingwo tibmiiyim, yim sima hiniina naingwokim, krima naonami, krima wi ie hirankar swoki insiin idwowi. Mi wi omwai Adi Komii saikar swoki waiyayokiyokwii. Mi sima ti simiir sau omomim pi simiir yai aiir swoki wakaeyokna rani. Mi sima Adi Komii siirin pi digiumii swoki haimriiyiu mimin tani. Niingakiniingaka. Mi simiirin pi simiir sau omom imar nisomsom aokaoki. 36 Mi iikam biyie biyieyim, iikamim naingwo tibmii kiinim, simiirin pi sima nikbumbuninkin haiginiuwi mi sima, simiirin pi idgiuni mi ipimpari. Mi simiirin pa nonkwonami mi simiirin pi maeyau biyie hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir nini hiugripkiikikaigigi. Mi simiir iga iin imiirin pi haini mi kogrimdinuwi. 37 Mi nhirim sima, simiirin siiyani kaiyamik aoki mi nhirim yim bopwoniya hiigrimkripki hisraeni, mwo sa mi dinairin yio sa. Mi sima kamkiuwim ha mi ipimpar hampimpit aokiyim. Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, yim sibsib mi meme isim simiirarar mi kaiyapririr. Mi sima hinda tinda hindarar priiyap whaowaeyamkim. Sima umir digworaekwo min karamaekim. Mi sima iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin siyiu mwoni bi naphaiginiugim. Mi sima simiirin hik kimpipisu prasae prasae bi hauugim. Mi sima sibgu bi nwokim. 38 Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, sima hindarar priiyap whaowae whwonkaikaeyami iki maeyauwim iikam karamaeyim simiirar. Sima ti hiniin maeyauim sim whwonkaigiyamkim, mhiu, siyano mi ie minim sim, sima iikam bimbiuwi rani, ini iki iikam nhirim simiir haiburim mi sima ini digworaekwo karamae ywowim.

39 Mi ti iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Siya simiirin

hiniina boinkikin, sima dimin whirmin whirminki bi swoki kimbugim. Mi sima inig komiigakim. Mi ti iikamim sima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim iikam krimiir hauuwam, sima simiir bi niki haigim. 40 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwowim simiir bi niki hauugim. Dimusi rani, siya ini digworaekwo nhirim ini simiir niki diriraerarin, ti siyiuin biiya sima napin siir haiburanim. Mi siya krimiirin dimin whirkin kimbu karamae sima nwowamar tiri, ta miiya Krais siya miriiya saiirsi. Ɬriig.

12

Mi kimiir nhwowim Jisis siirara kaoiski mi siir siyiu hiriinankina dapiski.

1 Mi krima ini paniina nwowim? Mi ti iikam whiekakim bidi bidinanim naingwo tibmii kiinim Adi Komii krimiir Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara niki boinmimauuim kimiir mi sima iikam kasa kasa rani mi sima krimiirar kigiyim mi krima iriipa hiriinan simiir siyiu hiriinana timi ap. Mi krima dimin taemin bibiyieyim krimiir nipiyaokiiyim simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi krima ti dimin biyieyim simiirin diuguski mi krima rirmiiya dwo mi krima iriipa hiriinan inkamin ninkininin niwitiyin siir hiriinan dwo, iiya siya ninkikin iwitiyim, siya yiuiskak bi ninkikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krima dimin biyie imiirin diuguski mi krimiir mhii kwoinim kirie dwo, Adi Komii siya nimbina miiya krimiir saiiramin. 2 Krimiir nhwowim Jisis siirima kignınkwonam, krimiir naingwo tibmiiya saiir biiyin ini siyar ywowin mi tariinanin mi mhoiiya iriipi hiriinan krimiir naingwo tibmii aiirin wi siyar digaiginiuwi mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biiya Jisis siya ha naingwokin mi ta nidid komiiya kara haiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani. Mi whisarii rani, mhoiiya kara wi mairgimairga komiigak nwowi, kara wi ipiiya Adi Komii siir iina iniig miiya nwowa wi saiir nidwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidwowiya saiir.

3 Kima sibgu daingwo, inkam biyieyim siyiu biyie tirim Jisis siir biiya sima io siir nwowim mi sima siirin hik kimpipisu prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyiu miiyik iiirin ina yonkworinuwin mi siya ina yokworinukripkaiyin. Mi kima ti siir siyiu iiir daingwo, iiya hik komii komiiyim kimiir nimbiyamiyim mi kima piugi kipi piyao mi kimiir mhii kwoinim opair kipi nwo. Niingaka. Kima Adi Komii siir siyiu miiyik iiirin donkworinukripkai. 4 Mi iiya siyiu biyieki kimiiram kinankiuwi mi kima wa niriiyiu boini mi kima wi nhiekaka nwowi saiirsiyin, aniya? Niingaka. 5 Mi kimiir kwoinim ina yaingwo owouu iuguskiyim ti yaiyim Adi Komii siya kimiir boinkiyim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii saiir winin Adi Komii siir yai imiirin siya hiniina win boinkikin,

Kima kariir yinisisimkim, Biiyan Inkam Komiiyin siya kignınkinki hikim kimiiramin kima haiyam mi kima nwoki idididm dimin biyieyim kima tirim simiirsiyin yio siya kiriirar grab haiginiuwi mi adin siir yinisimin igao yai siir boinaiginiuwiyin mi siir hiriinan mi kima hikak kipi nwo mi piugi kipi mi piyao ti siyiuin Adi Komii siya tiriyin kimiirsiyin. Mi kima ha kipi naingwo ti diminin yio dimin komii rani. Niingaka.

6 Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram naingwokwonanaeiyim
siya simiirin hik pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyiu miiyikim
pa niisiimauuwi. Mi iikamim Adi Komii siya kigninkin haiiyim hik
mi sima dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.
7 Mi hiriinan kiniuwi kima dokworinu hikim Adi Komii siya
kigninkinkiyim kimiiram kima haiyam. Siya kimiirar grabaiginiuwi
siir yinisimnan mi kima siir yai aiirar sibgu wakaeyokna. Mi ti hikim
kima haiiyim, yim Adi Komii siya kimiir niisiimauuwi kimiir whinkinsiis
haiginiuwam. Siya ha naingwowi kima siir yinisisim miiyik nwowim mi
kima siyiu miiyik dwo. Yipiki adkin siir yinisim iiir tio karamae nwowin,
ha? Niingaka. Ad nwirkin siir yinisim iiir bi kigninkinkin, sima simiir
yinisisim imiirin ha tiowikim. 8 Ad whiekakim sima simiir yinisisimim
pa sibgu grabi mi adim sima kimiir sibgu grab karam nwowi mi sima
wi siir yinisim kiin nwo rani. Niingaka. Yim wi mwraomii yin nwowi.
9 Mi krima ti siir daingwo mi krimiir adim nu tiranim sima krimiirin
krimiir siyiu biyie imiirsiyar grabaiginiuwikim. Krima simiirsi nwoki
ididim mi krima wa ninokninkinim sima ini krimiir kou ywowim. Mi Adi
Komii siya ini krimiir adim nuanim simiir haiburin mi ini kougikou siyar
ywowin mi krimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin simiir adin yio
Adi Komii siyairgin. Mi hiriinanki niuwi, krima siirar kigninkin krimiir
siyiu biyieyim krima tirim wi siyar nwoki grabaiginiuwim mi krima wi
omwai saika nwoki waiyayokiyokiiyim. 10 Krimiir adim nu tiranim sima
krimiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krimiir siyiu biyie imiirsiyin iiya
krima yinisim sapisap nwowiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo
diriraerarikim, siyiu miiyikin krima nwowamin siirin. Mi Adi Komii
siya hiniin bi tirikin. Siya krimiirin siyiu miiyik iiirar grabaiginiuwikin
iinokiinokin mi siya krimiirin, wadieyar mi whindiraerar haiginiuwikin.
Mi krima wi dimin whirki swoki kimbu rani, siir hiriinan. 11 Mi iiya
Adi Komii siya krimiir siyiu biyie imiirsi grabaiginiuwiyim mi krima
hik prasae bi haigim. Mi ta ii aiirin krima mairgimairga bi nwowikin.
Niingaka. Mi mhoiiya ta siya graba krimiirin wi saeya whindiraerar
haiginiuwi siyiu miiyikin. Mi krima wi wadieya nwowi. Mi krima wi
iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

Mi krima wi mintarao Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyiugig.

12 Mi krimiir nhirim ini piyaowim Jisis Krais siir yai aiir wakaeyokna
apim. Ini iikamim aru maeyauanki napnaniiyim mi igrib paimwo
ignanaokak ha naokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iiya dimin
biyieki kimiir nokwoniinwomwiirninkini mi kima wi kimasiyar kipi
naingwoyimyokna. Mi kima Krais siir yai aiiramin wi haini wakaeyokna
ap bwakainam kima tira saiir hiriinan. 13 Mi kimiir siyiuin kima tiriyin
sibgu mintirao piki hiniin siyiu ikin kima sibgu apanin ti nu iiirin. Mi kima
siyiu miiyik sibgu tiri mi iki iikamim aru maeyau namam minim sima
kimiir swoki kigi, kima Adi Komii siir siyiu iiir sibgu wakaeyokna api mi
yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siiramin wa mi aingwowi.
14 Mi kima iikam nhirmaka dongwomamair ae. Mi kima siyiuin Adi
Komii siya naingwowiyim kima napam siirarar dap iski. Dimusi rani,
kima siyiu miiyik imiir sibgu ap karam nwowi kima wi Biiyan Inkam
Komiiyin saika nwo rani. Niingaka. 15 Kima kimasiyar mintaraona wim
wi iki dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya diriraerar haiginkwokinim wi
simiir hai karamae pi nwowisi. Mi inkam nwirki kimaka nwowi mi siya

Adi Komii siir yai aiirin hindara nitkii iuguskii mi kimiirin siya yaeya yai nowimwarkaiyiuwi mi yaeya siyiu biyie whir mi owimwarkaiyiuwi mi kimiir iikamim sima siir yai aiir wakaei mi simiir naingwo tibmii kiina ha nitkiigii mi yio ti hiriinan siyiu biyie iiir kipi tir. 16 Kima kimasiyar mintaraona kima hii hinda kipi priinanae priinanae. Mi kima ha kipi naingwo Adi Komii siir dimin taeminim yim dimin komii rani. Biiya Isokin si tira saiir hiriinan. Niingaka. Siya ha naingwokin, ti yaiyim brougae Ebrahamni siya hauuwim yim yai komii rani. Mi siya dimin miiyik miiyikim siir ad ieya hauuwam tirim siir nomousimin siir asi kigninkin haigikin, ti diminim mi dimin kibi kibiyim Adi Komii siya hauuwanim siir mhoiiya, siya simiirin warar yinkin hauugi. Mi iiya siya mhiigi naowa siir nomousimin naesim ha hauuwin mi siya ti dimin miiyik miiyikim simiirin ina hauuwin siir. Mi siir kwoinin hiriiyar yaingwo ti naeisimin ini ti dimin miiyik miiyikim simiir haiburim. 17 Kima bidi yinokninkinim mhoiiya siya ti dimin miiyik miiyikim simiir haiyam swoki tirin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiurworwokai siya ti dimin miiyik miiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Mi siya siirin hiniina boinki, kira wi dig nwo rani, kiriirin bidi kiyopsibgikikaigigin. Mi Iso siya siir ad iiiramin nhami nhami bi nougin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hiurworwokaigin tiki dimin miiyikmiiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Niingaka. Ɬriig.

Mi krima Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei, krima wa nimbiyami mhiu Saiona hiriirin.

18 Mi bidi bidiniyarin iiya Adi Komii siir yaiya winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Niingaka. Yim sima ti mhiuin Sainai nikiuwiyin siir nitkim. Mi ti mhiuin siir mhiu kiu hirin diminin ini paenan kou hirar niuyan. Mi mhiuin siir koua simar kigi waumir yhiuwinana siir kou hir nwowi ya ini niibwomambwonan ywonama. Opud naoki nindurunankainaiiya ini hiniin ywowa. 19 Mi simar wakaeki, inkamin ti mhiu kiu iiir nwowin kidin pi maskii. Mi ta saiir mhoiiya, simar wakaeki, inkamin ti mhiu iiir nwowin kauwok boinkiyin mi iiya Isrel simiir iikamim sima ti inkamin mhiu kiu hir nokwo kauwokiyin siir yai aiir wakaeyim, sima nidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krima pi nididi siir yai aiir swoki wakaeyim. 20 Mi sima nidid prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiirsiyin, siya kauwok boinkiya simiir saiirsiyin. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, wig biyie kam biyie yinisim nwirkin mi wraisu biyie irkin ti mhiuin siir kingiin niti mi siir napririri kima siirin wi siiyani kaiyimik aoki. 21 Ti iikamim ti dimin iiir kigim, sima nidid prasae prasae bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriiyar mi boin, an kara iriipi hiriinan nidid prasae bi mi kinkin.

22 Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhiuin siir bi nitkim, wim kima wi mhiu whirin Sainai nikiuwiyin siiram nitkim. Omin Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iiirin ha dapikim om Jerusalem, omin paekwosim whiekakiwhiekakim iripa sima nongwomamair aeiyin krima nitanin siir. 23 Wim kima iki Adi Komii siir yinisisim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miiyik miiyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyiuiuwi mi wi mairgimairga komiigakar nwowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor

kou hirana saiir. Mi siya ina ninokninkinin, yipikin siir yinisimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyairgin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biiyanim, yipiki biiya Adi Komii siya boinim hiniin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nwowi siir om iiir.
24 Kima Jisis siiram nitkim inkamin krimiir kaoprigi okwowiyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir kwahauugi, krimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii saika krima nongwomamair aekiyamam. Siya bidiyar yaowin, siir nhie aeya naokiinaiiniyam. Mi bidi bidiniyarin, inkam nwirin Ebel nikiuwiyin siya naowa mi siir nhieya ina mi aokiinaiinama. Mi Jisis siir nhieya ini Ebel siir nhieya saiir haibura. Mi Adi Komii siya Ebel siir nhie aiir kigiyin mi siya Ken siirin io prasae prasae bi nwokin. Mi siya hiniina yaingwo, ti siyiu biyie hiriinanin Ken siya tirkiyin yio miiyik rani. Mi siya siirin siyiu biyie ina swoki tir haiginiuwin. Jisis siir nhieya Adi Komii siya krimiirin saiirsiyar nanmaiwarkainakin.

25 Kima kimasiyar mintirao wim wi yaiyim Krais siya boinmimauuim kimiir simiirin wi digiumii pi haigingigisi. Biiya Adi Komii siya ti mhiuin Sainai nikiuwiyin siir nokwowin mi siya siir yaiyim iikam imiirin hirar nokwo boinmimauugi. Mi iikam nhirim yim ti yai imiirin ini yimiiyiuwim. Mi sima ta Adi Komii siya tirbumbu haiginiuwa simiir saiirsi nidamim ini siyiu karam ywowin. Mi nim krima ta siya tirbumbu haiginiuwa saiirsi mi idamim wi piki hiniin siyiuin si mi idami krima siir yai aiirin digiumii haimriiyiuwi, ha? Niingaka. Siya Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin, krimiir digworaekwo whiekakim simiir boinmimauuwam. Mi nim krima nidamni siyiu karamka. Niingaki niingakiinga. 26 Mi biiya iiya Adi Komii siya mhiu Sainai hir nokwo boinmimauugiyin siir yai imiir, nu ini warar kiisiskiyin. Mi tariinanin siya ini yaeya yai kwir swoki bingikaiyin. Kara wi nu siirara tirki rani, siya siyar kiisisam. Niingaka, kara wi nu ninomor sowiirar tirki mi wi sowar kiisiswowi. 27 Mi ta yaiya saeya hiniina boinka, kara wa swoki tiri, saeya krimiirin hiniina niisiimauuga. Biiyarin iiya Adi Komii siya nu iiir nonkwokwokiyin mi mhoiiya ti nu iiirin mi digworaekwo whiekak ikim simiirin siya tirkii, sima wa kiisiskii. Mi digworaekwo whiekakim wa digiuguskii. Mi digworaekwowim iki wara kiisis karam nwowim, yim Adi Komii siya simiirin wi hiriiyar kigninkin oki.

28 Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiir hauuwanim yim ini siir om hirar nwowim, omin iikam whiekakim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakiyin siir. Mi yim ti digworaekwowim yim wi wara kiisiski rani. Niingaka. Mi krima simiirsiyin mairgimairga komi-igakar dwo. Krima Adi Komii siir inigin asi hainanprapraskii. Krima siyiu miiyikin siya naingwowiyin krima tiram siirsi hainan prapraskii.
29 Mi krima wi hiriinan digworaekwowim simiir asi tiri. Dimusi rani, krimiir Adi Komiiyin siya ini paenan ywowin digworaekwo whiekakim pi siyar niugisinki. Mi digworaekwo whiekakim mairgimairga siir nwowaiginiu karam nwowiyim, simiirin wi siyar niugisin iuguski. Ɨriig.

13

Kima krimiir akamim simiiram naingwokwonanaei.

1 Mi kima kimiir akamim Krais siirim, simiiramim hiriiyar daingwokwonanaei. 2 Kima iikam nhirim om whiranki nitiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biiya iikam nhirim sima ti hiriinan siyiuin siir bidi tirim. Sima bi ninokninkinkim ti inkamim igi sima haigi idwokaigiyim yim paekwosim imairgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. Mi iiya sima kimiir omaka nitiyim kima ninokninkin karamaeka. Niingaka. 3 Mi kima iki iikam nhirim maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hiugripkiikikaigiyim, simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin. Kima hir wara ninkin oni haniinaka. Mi kima iki iikam nhirim iikam nhirkim nonkwobumbuninkin haiginiuwiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin, kimar haini haniinaka, ta hika.

4 Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyiuin yio siyiu biyie rani. Mi kima nonkwonani, siyiuin siir kipi haiburgik. Mi hii kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima ti hiriinan siyiu biyie iiir tiri, kimiirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya hidi.

5 Kima umir hoimgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima haiiyin kima hiniina daingwo, yio ini mi owin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya hiniina boinkika. Kara wi kimiir haiburgig rani. Mi kimiirin wi digiumii haimriiyiugig rani. Niingaka. Kimiirin wi karar mi kigriraowi. 6 Adi Komii siya ta hiriinan yaiya minam boinkikin, krima nwoki inokninkinim. Adi Komii siya ini krimaka kingiina nwowin. Mi krima iraka nwiraka kingiin dwo. Mi krima hiniina boin,

Krimiirin Biiyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginiugin. Mi krima siyiu biyieyin iki iikam ima tiriyin krimiir, siirsiyin kipi nidid.

7 Mi kima iikamim biiyanim simiiram ti swoki aingwoki. Krimiirin simar sibgu kigriraokim mi kimiirin sima Adi Komii siir yai miiyik miiyik imiirar boinmimauugim kima dimin taeminim sima tirim mi siyiuin sima sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram ti swoki aingwoki. Mi wim kima ti siyiu hiriinanin sima tirin siirar timi ap. 8 Mi kima Krais siir yaiya biiya kima wakaeya saiir sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisis Krais siya wi hiriiyar nwoyokiyokiii, iinokiinokin siya wi wara kisina rani, yaeya nwowamin. Niingaka. Mi siir yaiya siya mi boinmamauuwa saeya wi wara kisina rani, yaeya, wi hiriiyar mi okripkaigi. 9 Mi kima kimiir kwoinim kipi kiwaki, iki yaipai yaipaiyim iikam nhirkim sim boiniyim biiya kima wakae karamae nwowim kimiir kwoin imiir kiyaiyamin, yim sima minam tiri, kima Adi Komii siir yai kibiya digiumii saiir haigingigim. Mi iki dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya tirim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Yim minam tirkim kima Adi Komii siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim. Kima tira saiir hiriinan. Mi ti yaiyim iki iikamim sima boinmimauuim naeni siyiuin si, yim dimin komii rani. Mi ti hiriinan siyiuin siir tiriyim, yio Adi Komii siir yaiya saiir bi sibgu onkworinuwikin. Niingaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi, kima sibgu okworinuwamin.

10 Jisis siya paeyin hiiniya nirioninkinin siirin minam naokin, kimiir nanmaiwarkainaim. Mi iikamim sima Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei mi wraisu hirii hiriiyar nisomsom aokao ninkinimiiyaenanaei Adi Komii siir, ya hiniinga, ta Jisis siya naonama paeyin hiiniya nirioninkinin si wi dig di nwowi, simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyim. Mi sima hirii hiriiyar tiri mi ta Jisis Krais siir miiya simiir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Simiir dimin

biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyim. Niingaka. 11 Mi prismi biiyan inkam komiiyin siya pi wraisu nhieyim sim nisomsom aokaowim, pi simiir haii. Mi siya ti nhie imiir haiiyin mi siya pa napninopkainami Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirmin whirminki kimbu karam nwowa saiir hiriir, maeyaua Adi Komii siyar nwowiya saiir. Mi siya ti nhieyim pi hii idwo hir nini haiginiuwi, dimin biyieyim iikam ima tirim simiirsi. Mi ti prismi biiyan inkam komiiyin siya wraisu imiirin pris inkam nhirim simiir hauugii, sima nani anagiuwim, om komii siir yaba maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi ti diminin Krais siya tirin, yio iriipi hiriinanairgin. 12 Mi Jisis siya omin Juda iikam sima nwowiyin siir yaba hir naokin, maeyaua sima niinanakninkina saiir. Mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi iikam krimiir dimin biyie biyieyim saeyar yiinaki. Mi krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saeya nwoki owaiginiuim siya maeyau bwaekii idowiiya hir naokin. Dimusi rani, wraisu sima naoni haniinaka, tasi siyar nao iskiyin. Mi siya siir piu aiirar ninkinimiiyaekin Adi Komii siirin. 13 Krima biiyin iikamim simiir yai imiir kipi wakaeyokna yaiyim biiya Adi Komii siya hauuwim, Mosesni. Krima Krais siir yai imiiram arar dinmiininkin kripkai. Dimusi rani, tiki iikamim biiya Moses siir yai aiir wakaeyokna apim, sima Krais siir nikwowaisiigim. Mi siirin, sima yisomkiyitkaigi. Mi iikamim, krimiirin wi hiriinan siyiu biyie iiirar mi tiri biiya Kraisni sima tira saiir hiriinan. Yio tiriiginin yio dimin komii rani. 14 Krima dimin taeminim biiya Moseski si napim simiirsi kipi nidid simiir haiburgigsi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iiirin, krima om karamaeka krima nwoyokiyokiiyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya diriraerarin mhoiiya krima nwoyokiyokiiyanin krima siiramar nwowi. 15 Mi krima iinokiinokin mairgimairga dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iiirar dokboin praprasnanae. Mi siir inigin siir timi boinmamauu iki iikam nhirim simiir. Dimusi rani, ti dimin komiiyin Krais siyar tirin siirsi. Mi ti dimin hiriinanim krima tiriiyim krimar hauunaeiyim yim ini wraisuim Adi Komiini, krima ninkinimiiyaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. 16 Mi iinokiinokin kima irni nwirni whinkinsiisam daingwo. Yio ti hiriinan siyiu kibiyin yio ini nae kibi kibiyim iikamkim sim ninkinimiiyaeiyim Adi Komiini mairgimairga siya nwowam ini simiir hiriinan ywowin.

17 Kima kamim yipiki kimiir bii nwowiyim mi kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap. Mi sima kimiir kigriraowi mi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi mhoiiya simiirin wi Adi Komii siya hidi siyiuin sima kigriraowin siirsi. Mi kima simiir yai imiir sibgu wakaeyoknaei mi sima ta miiya kimiir kigriraowiya saiirin wi nwoki sibgu kigriraowim. Mi kima simiir yai imiir wakaeyokna karam nwowi mi simiirin digiumii haimriiyiugigi mi sima ta mii aiiramin, wi mairgimairgakak nwo rani. Mi sima wi kimiir whinkinsiis rani, Krais siir yai imiir wakaeyokna apim kima tira saiir hiriinan.

18 Kima Adi Komii siiramin krimiir whinkinsiis haiginiuwamin, hirii hiriiyar kwisboinanae. Dimusi rani, krima dimin biyie whir bi tirbugin. Mi krima wi nididgak ha nwo rani. Iinokiinokin krima siyiu miiyikin, siirarar mirii ninkiyaenanaeikin. 19 Kara kimiirin dimusi boinwirwirkripkai rani. Kara minsi boinwirwiri, kima Adi Komii siiramin hoimgak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginiuwamin, kimiir

swokini kignakisasauuim.

Kima Adi Komii siiram kwisboin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim.

20 Adi Komiiyin yipikin iikam krimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jisis
siirin ie hiranki siyar hidninsiin idwokin. Mi siya ini omwaiyar swoki
waiyain. Mi siirin siya yokmwin okwo haiginiu, krimiir Biiyan Inkam
Komii nwowam. Inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. Mi siirin
siya nokmwin okwo haiginiugin krimiir kigriraowam. Dimusi rani, biiya
siya bidiyar yaonamin. Mi siir nhieya bidiyar yaokiinaiiniya krimiirsi,
ya tariigina ya kitibmii boina biiyana Adi Komii siya nimbingika ya
saiir kirie haiginiugika. Mi ta Adi Komii siir yaiya ya wi hiriiyar
nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin saeya wi siir kwoin iiir kisina haigi
rani. Niingaka. 21 Kara ha naingwowi Adi Komii siya dimin miiyik
miiyikim wi kimiir nwoki hauuwim kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi
krima wi digi digar niki owim dimin taeminim siya boinim krima tiram
mi kara ha naingwowi Jisis Krais siir kirieni miiya siya naingwowa kima
miriiya saiirin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi krima Jisis
Krais siir inig iiirin iinokiinokin hiriiyar hainananae. Kaimwoka. Ɨriig.

Nikopkaigiyan yai aeya.

22 Ti kariir akamim, kara kimiirin minam boinkikin, kima ta yaiya
saiirin sibgu wakae ta yaiya kara kimiiram winkiya saeya yai priei
rani. Ta yaiya kara winkiya ya kimiir kwoin imiir whinkinsiis
haiginiugika. 23 Mi kara ha naingwowi kima whiekakarin dinokninkin,
krimiir akam kibiyin Timoti, kam biyieyim sima siirin maeyaua
hiuyokiyokaiya saiir hirankar nonkwo iuguskikin. Mi siya kariir oma
tiriirin nimbinisasauugiswo mi siirin wi kara pi yikiunaniyin kimiir nini
kignakiyamin.

24 Kima iikamim kimiir kigriraowiyim mi iikamim naingwo tibmii kiin
ikim kimiir warauranim kima simiir dokboinmamair. Mi krimiir akamim
nu Itali hiranim yipiki Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyim, yim sima
iriipi hiriinan kimiir mi okboinmamairgikim.

25 Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbuwa ini kimakar nwowa.
Ɨriig.

JEMS

Ta yokwowa Jisis siir nomousimin Jems nikiuwiyin siya winkika siir nomiiyauwim Judamiyim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram yipikim hinda tinda nwowim simiiram. Biiya Jems siya hiniina bi naingwokin Jisis siya Kraiskin. Niingaka. Mi nhirim yim hiniina naingwokin, siya Jisis siya naowa saiir mhoiiya naingwo tibmiigikin Jisis siiramin. Mi mhoiiya siya iikamim naingwo tibmiiyim om komii Jerusalem hiranim simiir kigrirao. Mi Jems siya ta saiir winkiyin mi krimiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya yi siyiuin wadie krima sibgu owanin yio siir niisiimauugin. Ɨriig.

Yokwowa Jems siya winkiya saeya

1 Kara Jemskin, yipikin Adi Komii krimiir Wanin mi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais sowiir mii niinga priimiriiyan inkamkin. Kara ta yokwowa iikamim Isrel kimiirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim hinda tinda nwowim kimiiram winkika kimiir nokboin mamairgika. Ɨriig.

Diminim yipiki krimiir kwoin imiir kiyaiiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apam sima

2 Ti kariir nomiiyauim, iiya ti dimin biyieyim nu tiranim kimiir kwoin imiir nipiyaokiii mi kima wi mairgimairga nwo karam kipi nwo. 3 Mi kima wi mairgimairga dwo. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim ti dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginiuwanim yim whoimoni rani mi ti dimin taeminim kima naingwo tibmii kiinim mi kima wakaeyokna apiyim mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiuwi mi ti dimin biyieyim sima wi kimiir nikwowaisii rani. Mi ta hiriinan saiirsika mi kimiir kwoinim wi kirie hiriiyar nwokripkai mi Adi Komii siirim wi hiriiyar sibgu wakaeyokna apim. 4 Mi kima kimiir mhii kwoinim kipi nimiiyiu, kimiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiiram ti kiwaki kimiir whinkinsiisam mi ta hiriinan saiirsika, kima wi siyiuin iikamki sibgu mwriiiyim wi siir nwoki owim. Mi wi dimin taemin whiekakim Adi Komii siirim, wi simiir nwoki sibgu wakaeyokna apim. Ɨriig.

Inkamin kwoin miiyikam whaowaeiyin siya Adi Komii siirim srii

5 Kimiir nhirim kimaka waraur nwowim sima dimin miiyikim mi dimin biyie ikim simiir sibgu ninomokninkin karamae nwowi, sima Adi Komii siirim srii mi siya simiirin wi ti simiir whindiraerari. Mi Adi Komii siya wa whinkinsiis haiginiuwi sima ti dimin imiir ninokninkinamin. Mi siya hindara bi kintioae hauuwikin siir diminim mi iiya sima siirim sriiiyim dimin taeminim siya bi nikwao boinikin. Niingaka. 6 Mi yipiki Adi Komii siirim sriii diminam sima hiniina daingwo tibmii kiin Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi diminin sima sriiyin siirin. Mi sima naingwo tibmii karam nwowi mi yim ini diminim hininki kaiyiprimdipuwiyin ini siir hiriinan ywowa whii komii solwara hir mi sima ninokninkin tani Adi Komii simiirin wi diminar namisi tiri iyie? Wi tir tani. 7 Mi ti iikam hiriinanim yim ha kipi naingwo Adi Komii siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi dimin taemin simiir hauuwi. Niingaka. 8 Dimusi rani, simiir kwoinim pi naingwo isiiskim mi sima

kwoinim whowisa nwokim mi sima dimin whirki whiruwam bi naingwo tibmii kiingim. Niingaka. Iriig.

Iikamim digworaekwoki naokingugu nankaiyim mi iikam paeprikab ikim simiir yaiga

9 Yipiki krimiir nomiiyauim simaka nwowim iikam paeprikabim sima mairgimairgar dwo. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi simiir inigim wi Adi Komii siya hainanprapras haiginiuwi. 10 Yipiki krimiir nomiiyauim digworaekwoki naokingugunankaiyim sima ti digworaekwo imiirim kipi mairgimairga. Dimusi rani, mhoiiya sima wi simbi naonami, kipa swokiiya ii priei nwo karam nwowiya saiir hiriinan. Mi ti simiir digworaekwowim yim wi tirar niyopgrirgingigi. 11 Mi nugakin kip saeya bimbiuwi bi nwowiyakwokika mi bie siya pi whwoki mi ta kip kibiya pa waiwiski mipa houginami. Mi inkamin siir digworaekwo imiiramar nanmainonkwokripkaiiyin, yio ti siyiu hiriinan kaimwowin kipki waiwisiyin ini siir hiriinan ywowin mi siya wa naonami. Mi krima krimiir digworaekwo imiirim kipi naingwokwonanaei sima whinkinsiis haiginiuwam krimiirin, wadie krima sibgu owam. Adi Komii sasairgin krimiir whinkinsiis haiginiuwanin. Iriig.

Kima kimasiyar mintiraona ti dimin taeminim, kimiirin wi sim pi kinankiuwisi

12 Mi yipiki kirie hiriiyar nwowi, iiya dimin bibiyieki simiir kinankiuwi mi sima wi mairgimairga dwo. Dimusi rani, dimin biyieyim sima bidi ikwowaisiigiyim. Mi ta hiriinana saiirsika, Adi Komii siya simiir kwoin imiir tirki, sima siir kwoinan nwowam mi sima wi saika nwoki sibgu owim. Biiya Adi Komii siya hiniina boinkin. Yipiki siirim naingwokwonanaei mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami. 13 Mi iiya dimin whirki inkam nwirni kwoin nipiyaokiii mi siya dimin biyie ha tiri mi siya wi ha kipi boin, Adi Komii siya kiyaiigin siir kwoinin siyiu biyie tiram. Niingaka. Adi Komii siya inkam nwirni kwoin bi swoki kiyaiigin dimin biyie tiramin. Yio hiriinanin Adi Komii siir kwoinin saeya bi kiyaiigin mi siya krimiirin wi dimin biyie ha tir tani. Niingaka. 14 Mi dimin biyie biyieyim yipiki irira nwoniraki naingwowiyim, sima kiyaii simiir kwoin imiirin mi sima dimin biyie ha tiri, inkamin diminin wraisuam kiyauhaigingigiyin siya nakaiyam ini siir hiriinan ywowin. 15 Mi krima krimiir kwoinki naingwowiyim simiirarar napi nim wipi kigugu iuguskii. Mi krima dimin biyie imiirarar tiri nim wi pi naowi.

16 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kara kimiirin niksisae rani. Mi kima tiri, wim wi pi naowi. Kima daingwo omok! 17 Dimin taemin miiyik miiyikim krima haiwiniyim yim Adi Komii sasair hauugikim. Adi Komii siyar nonkwokwokikim bie bwan mi nauun ikim. Mi yim tiriiginim ini hindara napiyokwil irkakim mi aknain minim, simar kisisaena oyokiyokwiii paiidao priei haruwa priei haruwa nwowamin mi mipi nii aeya niti mi krimiirin pi haini haiburgigi. Mi yio Adi Komiiyin ti hiriinan tani. Niingaka. Bi kisisaenaeikin siya krimiir haiburgigamin. Niingaka. Siya dimin miiyikim simiirarar tirikin siya dimin biyie wara bi tirikin. 18 Mi ta hiriinan saiirsika siya wi siir kwoinkar asi naingwo tiri krimiirin mi krima wi siir yinisimar nwowi. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim yipiki siya nanaakninkii haiginiuwim simiirsi, tabnidnan, simiir nhirim biiyin pi sima higii mi nhirim yimbiya mi higi mi Adi

Komii siir kwoinin yio ini iriipi hiriinanar mi owin krimiir iikam nhirim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim yim ini hiriirnan ywowim iikamim omom omomanim simiir nhirim mi mhoiiya nhirim yimbi haniingin mi wakaeyokna api siir yai imiirin. Iriig.

Mi yaiyim kima wakaeyim kima simiirin wakaeyokna ap

19 Ti nomiiyauim naingwo tibmii kiiniyim kima ti dimin taemin imiirin dinomoknınkin. Mi iikam kima irira nwonwira kimiir wiinim amira dwo ti dimin taeminim simiir wakaeyam mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kima boini mi kima wi io nwosisauu rani, iikam nhirim simakan mi simiirin wa mi okwao boin tani. Niingaka. 20 Mi ti hiriinan dimin taeminim yim wi iikam sima whinkinsiis haiginiu rani, sima wakaeyokna apam dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim krima wakaeyokna apam mi nhirmi niisiimauuwam. 21 Mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie biyieyim kimiir kwoinau nwokaiiyim yipiki kimiir tiriyim dimin biyie imiir wakaeyokna apam simiirin digiumii ti haimriyiugig. Mi kima yaiya yipiki biiya Adi Komii siya kinirkaimauuwa saiirara wakaeyokna apamar daingwo. Mi tariigina kimiir kwoinbud imiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi iinokiinokin Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyamim.

22 Mi kima, kima kimar kipi swoki iksisaena hiniinin Adi Komii siir yai aiirarar mi wakaei ya ini digar mi owa. Niingaka. Kima hindara wakaeyokna apiski. Mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. 23 Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiirara wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowim yim ini inkamin yipiki siir aknain aiir kigiyin opnaini hiniin siya kipiiyapii nwo rani, ini siir hiriinan ywowim. 24 Mi mhoiiya siya pi ha namkii mipi kimiminki rani, pa swoki kwanaingwo owouugii siya paniin paniina kigin siya siyarin. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim ini ti inkamin yipiki siir whwonkamin tainakiyinan nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi sima wi simiiram kiwaki rani, ti dimin biyieyim simiir haiburgigim mi siyiu miiyikim simiir napim. 25 Mi yipiki Adi Komii siir yai kibiyim biiya kamim sim winkiyim Yokwo Komii saiir simiir simiira mwainanaeiyim yim ini ti inkamin siir aknaina saiir saiira kaonanaeiyin ini siir hiriinan ywowin mi ti yaiyim simiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi ti dimin biyie biyieyim simiir haiburgigim. Mi mhoiiya sima simiir naingwowi mi simiir naingwo owouu karam nwowi mi simiirin hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi simiir nokboinmamair haiginiuwi.

26 Mi nwirki ha boini siya Adi Komii siir siyiu iiir napi mi yai bibiyie whiekakim ha boini mi yio ti inkamin yio niksisaeyaki waiwiigin. Yio siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siiram wakaeyokna apiyin siir kiyipsibgi haiginiugin mi siya bi sibgu aingwo omokin. 27 Krimiir Adi Komiiyin siya krimiiramin minam naingwowi krima wadie sibgu owim. Siya krimiirin ti hiniina boinkikin, wig igabieyim mi yinisisimim yipiki ad yopii karamaeyim simiir whinkinsiis haiginiu mi hikar timi hai mi yaiyim simiirin siyiu biyieni kipi nwo. Iriig.

2

Krima iikam whiekakim simiiramin hiriinankinar daingwokwo irkak

1 Ti kariir nomiiyauim, kima krimiir Biiyan Inkam Komiiyin kirie
komiigakin Jisis Krais siirar wakaeyokna apiyokiyokii. Kima iki siyiupai
siyiupai nhirim sim niisiimauuwi iikam imiirin, yio siyiu miiyik rani.
Tiki hiriinan siyiuin Jisis siya boinin yio siir siyiu ieya rani. Niingaka.
2 Mi inkam nwiso sowa nitswowi maeyaua Adi Komii siir inig hainaniya
saiiram mi nwirin yiuis miiyik iinani mi nwirin paeprikabgin yio yiuis
biyie iinani maeyaua kira nidwokaiya saiir hiriirin 3 mi kira ti inkamin
yipikin yiuis miiyik niinaniyin siir boin wini kira ta biigibiiyan ipiiya saiir
didwokai mi kira inkam paeprikabin yiuis biyie niinaniyin siir boinkii, ni
kira pi nu niinga didwo. 4 Mi yio ti hiriinan siyiuin kira tirkiyin yio siyiu
biyiekibiyie iiirar tirkin. Mi kira iikam imiirin idain piu aiirarar kipi hid
hiniin yio ti biyiekin mi yio ti miiyikin.

5 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima ti diminim
simiir wakaeki. Adi Komii siya bidi yimbinin iikamim yipikim dimin
karamaeyim siir wakaeyokna apim, sima nonkwowim siir digworaek-
wowim. Biiya siya ha boinkin ti iikamim wi siya nanmaiwarkainaei
yipiki siiram naingwokwonanaeiyim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei
mi sima wi saika nwoki sibgu oyokiyokwiiigiyamim. 6 Mi kima ti
iikam paeprikabim yipiki digworaekwo karamaeyim hik simiir hauuwi.
Dimusi rani, kima simiirin siyiu miiyik bi tirkim. Mi kima iikamim dig-
woraekwokakim simiir inig imiir dimusi hainankim. Yim sima kimiirin
siyiu miiyik bi tirkim. Niingaka. Yimbi siyiu biyie whir kimiiram swoki
tiri, kimiir kiyopsibgiyim mi kimiirin pa kiyitnimnir hainami, maeyaua
yai hidiya saiirim. 7 Wim kima Krais siir inig kibi iiirar niki baptaiskim
mi tariinanin ini ti iikam kaimwowim simar swoki kwikbumbu boinin
yai biyie Krais siir inig kibi iiirin. Mi yio ti hiriinan siyiuin yio miiyik
rani, ti iikamim digworaekwoki naokingugunankaiyim simiir inig imiir
hainanim. Mi kima ti hiriinan dimuam tirkim, ha?

8 Mi kima yaiyim biiya Adi Komii siya win boinkiyim simiir
wakaeyokna api mi kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei
kimamar naingwokwonaeiya saiir hiriinan mi ti hiriinan siyiuin kima
tirin yio siyiu miiyikimiiyik ieyairgin. 9 Mi kima iikam imiir niinikibiri
yapayapa nwowamin mi kima nhir imiirim naingwowi mi nhirim kima
simiiram naingwo rani yio ti hiriinan siyiuin yio miiyik rani. Adi Komii
siir yai kibiya saeya hiniina niisiimauuga yio kima Adi Komii siir yai
imiir haipridkikaii. 10 Ti iikamim yipiki Adi Komii siir siyiu komiiyin
siir yai kwirni niinikripi yim ini iikamim yipiki siyiu hoimgak imiirar
niinikripim ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya simiirin wi
hiriinan saiirsi hidi. 11 Bidi bidiniyarin Adi Komii siya hiniina boinkin,
hii kipi nanae mi iikam nhirmi kipi mi isomsom aokao mi inkamin
yipikin hii nanae karamae nwowin mi siya inkam nwirni nisomaowi
mi yio tari Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakin mi yio ini iikamim
Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiir wakaeyokna ap karamae
nwowim ini simiir hiriinan ywowim. 12 Mi hiriinanki niuwi kima
dimin miiyikmiiyik imiirara boin mi dimin miiyikmiiyik imiirara timi
tir. Dimusi rani, mhoiiya Adi Komii siya kimiir naingwowarkainaei mi
ta hiriinan saiirsika siya krimiirin wi saiirsi hidi, yipiki rirmiiya krimiir
nwowaiginiuwim ti yaiyim biiya siya hauuwim iikam krimiir dimin biyie
imiir haiburgigim. 13 Iikamim yipiki naingwobumbu nhirmi niisiimauu
karamae nwowim mi Adi Komii siya iriipi hiriinan wi naingwobumbu

kimiir mi iisiimauu rani. Niingaka. Mi hiriinan saiirsika iikam nhirim simiirsi daingwoyimiyok. Mi kira hiriinan tiri, Adi Komii siya kiriirin wi mi onkwoniinwomwiirninkin tani. Dimusi rani, kiriir mii biyie imiirsika. Ɨriig.

Adi Komii siirim daingwo tibmii mii miiyik miriiyim

14 Ti kariir nomiiyauim mi inkam nwirin siya hiniina boini kara Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii. Ti diminim siya tirim, yim hiniina niisiimauuwi yim kaimwo rani. Mi takina siirin wi paniina whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti diminim siya naingwo tibmiiyim siirin wi whindiriraerar haiginiu rani mi Adi Komii siya wi siir nanmaiwarkaina rani. 15 Mi kiriir isidin siir wig biyie kam biyie nwirki naemin karamaeki niuwi mi kiriiram niti mi kira simiirin wi paniina tirī? 16 Mi kira naemin diminim simiirin wa hauuwi, iyie? Wi hauu rani. Mi kira simiirin wi hiriiyar boinki kima dam mi wadieya tini owou. Mi kimiir piuim pi wadieyar nwowi mi kimiir mhiiyim pa kiniugi. Mi kira simiir naemin dimin bi swoki hauugikin. Mi sima wi wadieyar nwowī? Niingakiniingaka. Sima wi wadie nwo rani, sima wi hikar haii. 17 Siyiuin krimiir mhii kwoinki naingwo tibmiiyim Adi Komii siiram yio ini siir hiriinan ywowin. Mi krima krimiir kwoin imiiramar naingwowi mi mii miiyik sibgu mirii karamae nwowi mi krima wi naingwo tibmii kiin tani. Niingaka.

18 Mi inkamin ti hiniina boini, inkamin Adi Komii siir yai imiiram arar naingwo tibmii kiin iski mi mii kibi imiirarar kipi mirii. Mi inkamin mii miiyik mirii mi siir naingwo tibmiiya kirie nwo karamae nwowi mi Adi Komii siya ha boini sowa nwisairarin inkam wadiekinairgo mi ya tariigina ya kaimwo rani. Mi an kara ha boini, inkam nwirin siya mii miiyik bi miriigin mi siya kariirin wi paniina niisiimauuwi siya Adi Komii siirim naingwo tibmiikin, siya wi dig nwo rani. Kara siirin wi hiniina niisiimauuwi, kara Adi Komii siirim naingwo tibmiigin ta mii miiyika kara miriiya saiirin. 19 Kira yipikin hiniina naingwo tibmiiyim Adi Komiiyin nwiruwairgin iinokiinokin omwai waiyayokiyokiiiyin. Kira wadieyar sibgu aingwo tibmiigin mi yio wi dig nwo rani. Yiu biyieyim yim ina mi inokninkinim Adi Komii omwai waiyayokiyokiiiyin nwiruwairgin. Mi sima nididgak bidi ywowim mi Adi Komii siir bidi mi wakaeyokna apim? Niingaka. 20 Kima iikam habwhaowaenankim. Kimiirin pi kara niisiimauuwi, kima hiniina boini kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikim mi mii miiyik miriikim mi ti diminim kima wakaeyokna apim kimiirin wi sima whindiriraerar haiginiu rani, Adi Komii saika nwowim ta hiriinana saiir daingwoki. 21 Biiya Isrel Krimiir brougaeyin Ebraham siya omwaiya niki waiyain, siya siir yinisim yinkamiyinin Aisak siirin ha nikiunamin mi pariiparii siir nisom aowam Adi Komii siir ninkin imiiyaekiyim. Siya mii miiyik imiir miriigin hiniina niisiimauuwim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wi hiniina boini, siya inkam miiyikin ha sibgu aingwo tibmiikin siiramin. 22 Kima ina ninokninkinim? Ti diminim yipiki siya naingwo tibmiiyim sima whindiriraerar haiginiugin mii miiyik siya miriiyim. Ti diminim yipiki siya tirim simar niisiimauugin siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmii kiinim. 23 Yaiyim yipiki biiya Adi Komii siya boinkiyim bidi yimbiyamim, ti yaiyim sima hiniina boinkim ti inkamin Ebraham siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyin mi siya ina yaingwo

tibmii kiinin ti yai imiiramin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siirin dimin whirkin kimbu karam asi boinkin mi siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmiigin. Mi ta hiriinan saiirsika, Adi Komii siya asi boinkin Ebraham siya siir nomiiyaugin. 24 Adi Komii siya siirin dimin taeminim siir mhii kwoinau hir nwokaiyim simiirarar bi kigin mi siirin ha bi dapkin siya inkam miiyikin. Niingaka. Siya sowiirin whisairar kigin, siir naingwo tibmii aeya siir kwoin ieya mi miiya siya mirii aeya. Dimusi rani, ta hiriinan saiirsi dapkin Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karamae.

25 Biiya igwira, hii nanaei wiga Rehap Saeya haigiprakaika inkam nwiso Josua siya nikropkiyo kanau kaonakiyam mi sowiirin saeyar sibgu kigrirao mi saeya sowiirin yaeya siyiu whira yikropki. Mi saeya dimin miiyik imiirar tirka mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya saiirin wig miiyik asi dapka mi saeya siirar sibgu wakaeyokna apka. 26 Mi iriipi hiriinan, inkamin yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin mi mii miiyik bi miriigin, ti diminim siya naingwo tibmiiyim ini niingaka ywowim, ini inkamin naonamin siir hiriinan ywowin mi siir naeyiuin siir piuis biyie aiir bidi haiburgigin. Mi ta siir piuis niinga ini sasa hirar wokinainmimikiya. Ириig.

3

Dimin taeminim iikam krima tiriiyim krima sibgu mintirao.

1 Ti kariir nomiiyauim, kima wi whiekakar nwo rani, Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyiuwamim. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim mhoiiya Adi Komii siya krimiirin wa hidi iikamim yipiki siir yai imiir nanaakninki haiginiuwim, siya krimiirin wi yapayapa hidi. Mi ti iikam niingam siya simiir hidi mi wi kiimiiwao kintani. 2 Mi krima whiekakarin dimin bibiyie bidiyar tirim, dimin taemin krima tiram naingwo karam nwowim simiirin. Inkam nwirki yipiki yai bibiyie boin karamae nwowi siyairgin inkam miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi siya ina ninokninkinin siya siir kwoin ieya sibgu owam. 3 Mi iikam krima uridin pi hos siir yai iiir nomboruwi mi siirin pa kiyiririu diriraerari dimin taeminim krima diriraerarim tirim simiirin. Mi krima uridin mirmii kwira kiyikpitkii mi hosin pi warar mi inkin apiriyiugi. 4 Mi krima siyaii komii komiiyim whii komii solwara hir nakiiyim simiir daingwoki. Ti siyaiiyim sima prasae prasae rani mi simiirin pi opudga mi hughainami mi inkamin ta siyaii aiir nindaokiyim pi ti idisim iiirar nonkwo wrieki mi ta siyaiiya pi ti inkamin siya namam naingwowa maeyaua pi hiriiyar nami, paeyin yab nakiiniiyin inkamaka nakiikindimdiyiumainiiyin siir hiriinan ywowin, ti inkamin hinda nakiiyam yaingwo mi ti paeyin pi hiriiyar mi akiiyami. 5 Mi kwiriyaeya ya iriipi hiriinan, ini uridsimin hosni nomboruin mi idisimin siyaii aiir nindaowi ikin, ini sowiir hiriinan ywowa. Mi kwiriyaeya ya dimin komii rani, ya ini yainau nwokaiya dimin kirie kirieyim pi saeya mi kinkikinaei mi piu irkaka saiirin pi saeya mi kigriraowi. Mi ta hiriinana saiir daingwoki. Parid simin pi siyar niuginkikinaei mi niimau mie komiiki windi pi siyar niuginis iuguskii. 6 Mi kwiriyaeya ya miiyik rani, ya ini paenan ywowa. Mi ya ini krimiir mwo bopwo nwokaiya ini saeyar ywo iskiya mi dimin taemin bibiyieyim nu tiranim pi simiirar wakaeyokna diriraerari. Mi saeya ini paeya digworaekwo whiekakim sim niugisiniya

saiir hiriinan ywowa; mi kwiriyae saeya pi Setan siir siyiu bibiyieyim simiirar mi wakaeyokna diriraerari mi digworaekwo whiekak ikim mi iikam ima krimiirin wi saeya nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. 7 Mi niimauan wraisuim mi ipiyin ikim mi wraisupai wraisupaiyim opnau nwomai ikim yimbi inkamin simiir nonkwo imiiyaeiyin pi siir yai aiirar mi wakaeyoknaei mi ti dimin taemin whiekakim simiir kouin ini inkam ieya ywo iskiyin. 8 Mi diminin whirki whiruakin inkamki kigrirao karamae nwowiyin, ya yai biyie sasairga. Siya saiir kintimdinuwim wi dig nwo rani. Niingakiniingaka. Mi saeya ya saiir kwoinairga naingwo priiboininisami. Mi ya ini mipug biyieyin iikam piyin ini siir hiriinan ywowin. 9 Mi iikam krima Adi Komii siir inig iirin pi ta kwiriyae aeyar mi hainani mi yai bibiyie iikam nhirmi pi saeya swoki boini, yipiki krimiirin biiya Adi Komii siyar nonkwokwokiyim siir kwoinkar. 10 Kwiriyaeya kwiruwairga, iikam krima boiniya yai miiyik miiyikim mi yai bibiyie. Mi ti kariir nomiiyauim, ti dimin taemin bibiyieyim krima tiriyim mi yim wi kipi swoki tirmimin. 11 Mi op biyieya kausririya mi op miiyik aka sowa ie whiruwanki niti mi sowa wi paniin paniina nwowi, ha? Mi sowa wi ie whiruwanki sowki it rani. Niingaka. 12 Mi am saeya tabnid bi budika mi tab siya iriipi hiriinan am bi mi budikin. Mi iriipi hiriinan op miiyika ieyin op biyieya kwoin kausririya saeya nwomaiiyin siir hiranki bi swoki imbinika. Mi nim krima iikamim iriipi hiriinan, yai bibiyie mi yai miiyik miiyik ikim yim wi yai kwiruwa wi saiir hiriranki nitswo rani. Ɨriig.

Ninokninkin miiyika Adi Komii siya hauugika

13 Mi iikam kimiir inkam nwirin siya biiyin wi siyiu biyie mi siyiu miiyik sowiirar ti inokninkin, ha? Mi ta hiriinan saiirsika mi ti hiriinan inkamin siya niisiimauuwi krimiirin ti dimin taeminim simiir siyiumwokisiyiumwowin siya tiram naingwokwowim mi siya wi higak nwo rani mi yi siya hiriinanki niuwi, siya siyiuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeiyin mi ha naingwo tibmii apiyin Adi Komii siiram siir dapiski. 14 Mi kira kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam iikam nhirmi nanaowi mi kira ha naingwowi iikam nhirim simiir whwonkam ida inkam miiyikin ini karar ywowin mi mhoiiya kira ha kipi naingwo kirairgin inkam miiyikin mi dimin taemin whiekakim kirar sibgu inomokninkin iski. Mi kira hiriinan kwoin iiir naingwowi mi kira pi niksisae mi Adi Komii siir yai kibi kibi imaka nantamyiriyiri. 15 Mi ti dimin taemin hiriinanim yim Adi Komii siir hiran tani, yim inkamim nu tiranim simiirairgim, biigibiiyin simiirin yio Setan siya kinkikinakin mi iikamim nu tiranim sima ini simiirar kigna diriraerarim. 16 Mi kima kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam nanaowi iikam nhirmi mi kima minam warar naingwowi, iikamim simiir bopwoniya kou kimar ywowim mi kima, kima kimar ninii nansaonaei mi kima wi dimin bibiyie whiekakim simiirar tiri. 17 Mi iikamim sima kwoin miiyikin Adi Komii krimiir Wanin siya hauugiyin siirar wakaeyokna api mi sima biiyin wi dimin miiyik miiyik imiirar tiri, ie miiyikin sinwhrie karamaeyin siir hiriinan. Mi sima biigibiiyin wi tiki dimin hiniinim simaka tiri: Mi sima wi iripa nongwomamair aei mi sima wi irni nwirni yaiyar wakaeyoknaei mi simiir kwoinim wa kisina haigi mi sima iikam nhirmisi wa naingwobumbuwi mi wi simiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi wi dimin taemin miiyik miiyik imiirara tiri. Mi sima iikamim hinda tindanim simiirin wi hiriinan siyaiu miiyikinar tirswowi mi sima wi iikamim

yaibwowai nwowiyim simiir hiriinan nwo rani. 18 Mi iikamim yipiki irni nwirni whinkinsiis haiginiuwi mi sima iripa nongwomamair aei mi yim ini iikamim yipiki paenid ninkiniyim simiir hiriinan ywowim. Tikinim yipiki ti hiriinan siyiu iiir tirim yim iikamim simiir kwoin imiir kiyai siyiu miiyik miiyik imiir napam mi yim sima ini paenidim nikii whakiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

4

Iikamim yipiki ti nuan dimin biyie biyieyim simiir wakaeyokna apim yim Adi Komii siir sau omomkim

1 Piki hiniin dimin bibiyie ikim iikam kimiir hopswoswowiyim yaii kima kima niniiyam? Kimiir kwoin imar naingwokiiyim mipa tiri diminin kwoin ieya naingwowin mi kima kima yaiiminim pa ninii. 2 Ti diminim kira haiyim naingwowin mi kira simiirin pi hai karamae ywo mi kiriir kwoinin inkam nisom aowam pa naingwowi simiir haiyim. Mi kiriir kwoinin diminin kira hai karamae nwowin pi siirimar naingwokwonanaei mi kira yai pa ninkinwaomwarkii boininaei mi yaii pa ninii. Kira wi ti dimin imiir hai rani. Dimusi rani, kira Adi Komii siir bi sriigin ti dimin imiirimin. 3 Mi mhoiiya iiya kira Adi Komii siirim sriii diminim mi kira simiir bi haigin. Dimusi rani, kiriir kwoinin miiyik rani mi ta hiriinan saiirsika, kiriir kwoinin dimin haiyaramar naingwowi mi kira kiriir kwoin biyie wakaeyokna apim mi dimin biyie imiirar nwoki tirim. 4 Kima yipiki iikam biyieyim digiumii Adi Komii siir haimriiyiugigim. Takana ya ini wiga saiir kam iiir haiburgika mi kam nwiram nama ini saiir hiriinan ywowa. Kima ini dimin biyieyim nuanim simiiram yaingwokwonanaeyim. Mi ti hiriinana kima ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. Kima ina ninokninkinim? Yipiki iikamkim nuan dimin taeminim simiirim naingwowim, yim ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. 5 Kima hiniina naingwowi ta Adi Komii siir yaiya biiya kam nhirim sima winkiya yokwoni saeya whisariiya priiboini, ha? Sima hiniina boinkim, ti Adi Komii siir naeyiuin ti krimiir tir nwokaiyin siya krimiiramin minam naingwowi, krima siir siyiu iiirarar napim. 6 Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwi ti dimin taemin biyieyim simiirsi simiir nikwowaisiiyim. Mi ti yaiyim Yokwo saiir tir nwokaiyim sima hiniina boinkim, Adi Komii siya wi digiumii iikamim inig komiikakim iikam nhirmi haiburim wi simiir haimriiyiuwi. Mi siya iikamim yipiki ha naingwowiyim sima inig karamaekim mi simam naingwona karam nwowiyim mi ha boiniyim Adi Komii sasairgin inig komiigakin siya simiir whindiriraerarikin. 7 Mi kima iikamim kimama kipi naingwona mi yio haniingi niuwi kima Adi Komii krimiir Wanin siirara wakaeyokna ap iski. Mi iiya Setan siya kimiir kwoin imiir kiyaii mi kima wa sibgu okworinuwi mi kima digiumii wi siyiu biyie imiir haimriiyiuwi mi ta hiriinan saiirsika, Setan siya kimiirin wa haiburgigi mi wa nami. 8 Kima Adi Komii siir wakaeyokna apamar daingwo iski mi siya wi kimiir kingiina nwowi mi kimiirin wi siya kigriraowi. Kima yipiki iikam biyieyim yai ara nhinkiniyim kimiir siyiu biyieyim digiumii simiir haimriiyiugig biiya kima tirim! Kwoin biyie kima naingwowim simiir haiburgig! Kima dimin biyieyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok mi kimiir kwoinim rirmiiya dwo, iikamim simiir iinaim hiisokiyim mi wadie ha nwokiyim simiir hiriinan. 9 Kima iikamim wi mairgimairga

nwo rani, iiya kima dimin biyie biyieyim kima tirim simiiram naingwowi mi kima kimiir mairgimairga wi saiir haiburgigi mi kima wa noui. Kima wa haigingigi kimiir kwoinim digiumii, iiya kima wadie nwowa mi biyie nwo aka. 10 Kima iikamim ti idid mi dimin biyieyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok Adi Komii siir whwonkam ida mi Adi Komii siya kimiirin wi wadie nwowi mi kimiir inigin wi siyar hainani. Ɨriig.

Kima kimiir nomiiyau imiir kipi hid

11 Ti kariir nomiiyauim, kima irni nwirni kipi hid mi niksisae yai kipi boin. Niingaka. Yipiki iikamkim siir nomiiyau imiir hidi mi siir nokwao boini, yio Adi Komii siir siyiu komii siir yai imiir haimriiyiugim. Ti diminim yipiki siya tirim yim ini siya boinan ywowim, siir yaiyim ini kougikou mi ini wadie ywowim. Mi ini Adi Komii siir igsop aiir yokwokairina. Mi kima hiriinan tiri kima Adi Komii siir siyiu komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikim. Mi kima pi hiniina boini, kimiir yaiyim ini Adi Komii siir yai imiir haiburim. 12 Adi Komii sasar winkin ti siir siyiu komiini yaiyim Yokwo Komii saiirin. Adi Komii sasar hid iikamim mi wi siyar whindiriraerar haiginiuwi krimiirin o wi siyar tiowi krimiirin mi siyar mi tirki krima naowamin. Kira ha naingwokwowi kira adi komiigin mi ta hiriinan saiirsi hidi kiriir nomiiyau imiirin, aniya? Kira ini paeprikab inkam ywowin. Ɨriig.

Kima diminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram simiirim daingwo

13 Ta yaiya kara boinkiya saiir wakaeki, kima iikamim yipiki hiniina boinim, panao mi waka, kira pi hinda nami mi biewi pi whira nini owouwi, kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirkim sainim mi kira pi umir simiirsi haiiyim, yio miiyik rani, kira hiriinan yai boini. 14 Kira ninokninkin tani dimu diminkin mhoiiya nimbiyami, kira wi omwaiya waiyaei iyie wi omwai waiya rani? Kira ninokninkin tani. Krima iikamim ini paowiinan ywowim saeya ha hiigiya mipa swoki whaowaeki saeya ii priei bi hiiga mi nim krima ini hiriinan ywowim. 15 Kima hiniina kipi boin mi yio hiniingin kima hiniina ti boin Adi Komii siya hiniina naingwowi krima omwai waiyaim, krima ti diminin siir ti tir iyie i diminin si ti tir. 16 Kima ti iikamim tariinanin hiriinan boin tani mi kima kamim inig komiigakim simiir hiriinan diriraerari mi kima wa boini, krima miiyim krimiir kirieni mirii wi digar nwowi. Ti siyiuin kimamar naingwonaeiyim hiniin, kima iikam inigakim yio ti hiriinanin siyiu miiyik rani. 17 Mi ti hiriinan saiirsika iikamim yipiki hiniina ninokninkinim piki hiniin diminkin miiyikin mi sima siir tir karamae nwowi mi sima dimin biyie tirkim. Ɨriig.

5

Iikamim umirki naokingugunankaiyim simiir yaiga

1 Mi kima iikamim umirki naokingugunankaiyim iiya mairgimairga kima nwowana priei nwo rani. Mi saiir mhoiiyarin hik komii komiiyim wi kimiir naninkiniuni mi kima wi ninouninki prasae kin tani. 2 Mi kimiir digworaekwo miiyik miiyikim wi biyie namwoiuwi. Mi kimiir yiuis miiyik miiyikim yim wi kikom minki topkrimkripi mi wi miiyik namwo iuu rani. 3 Mi kimiir gol, silva, umir, minim yim wi aiigak nwokiyami. Mi iikam nhirim sima kimiir umir aiigakim simiir kigi mi sima wi ha

boini, sima umir hirii hirii dimusi haingiriyiu haigimimirkim, ha? Mi
sima siyiu biyie tirkim. Mi iiya sima hiriinan boini mi kira wi kiriir umir
imiirsi nididi. Mi iiya digiyana Jisis siya niti ni wi paesi kira nididiya wi
saiir hiriinan nididi. Mi ti hiriinan digworaekwowim yim miiyak rani.
4 Mi biiya kira iikamim kiriir numir aiir miriiyim, kira simiir umirim
haimiiyarar hauugin. Mi kira ti simiir umirim hiriiyar biri hauu swokikin
mi haimiiyin ini kirar tauae hai naowidim mi Adi Komii siya bidiyar
kigiyin umir haimiiyin kira tauae hainaowid iiirin. Mi Adi Komii siya
bidi wakaekiyin kiriir miiyan kamim sima boinim, kira simiir umirim
biri hauu digim. Mi Adi Komii siya kirie komiigi komiigakin. Mi kira
siirsi nidid rani, aniya? 5 Mi tariinanin kira ini wadieyar nwowin mi
nae miiyik miiyikim ini simiirar naeyin mi dimin taeminim kiriir kwoinki
naingwowiyim mi kira pi simiirar diriraerari. Mi ti dimin taeminim kira
tirim, yim ini naeyim hu kira nimiiyaenanaeiyim mi iiya simiir nisomsom
aokaowi mi ha nadigiuwi mi ini saiir hiriinan ywowim. Mi iriipi hiriinan
iiya saeya niti, saeya wa niti. Mi iiya dimin whirki kiriir nationi mi kira
wa naowi. Dimusi rani, siyiu bibiyieyim kira tirim simiirsika. 6 Mi kira
iikam miiyik miiyikim simiir boinwokiyopnatkaigikim mi simiirin ina
yisomsom aokaokiyim. Sima kiriir nikwowaisiiyim dig bi nwokin mi kira
simiirin ini hindara yisomaoki iskiyin. Ɨriig.

Sibgu dokworinu iiya kira Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siiram nwokwokiniyim

7 Ti kariir nomiiyauim, kima sibgu okworinu dimin biyieki kimiir
nimbini mi ha kinankiuwi, iiya kima Biiyan Inkam Komiiyin siiram
nwokwokiniyim siya nitam. Mi kima ti diminim simiir daingwoki.
Mi inkam nwirin numir ninkiniyin mi siya pi siir sasae imiiramar
kigriraowi, sima wai nwokiyam. Mi siya pa niki okaigi siir sasaeyim
bie naoki nitkiigiyim mi siya pa kigi siir sasaeyim ini mwriigiyim.
8 Mi kima iikamim ti iriipa hiriinan siyiuin siirar timi okaigi Biiyan
Inkam Komiiyin siiramin. Mi ta kira nwokaigiya kiriir kwoinin kirie
dwo. Mi iiya krimiir Biiyan Inkam komiiyin siya nitana priei nwo
rani. 9 Mi ti kariir nomiiyauim, kima, kima kimarin kipi ninii nansao.
Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi boriisopi. Mi siir iiya
siya nitana ini kingiinar nwowa siya wa swoki iti. Siya yipiki inkam
nwirin anao nokwo kaigakaniyin ini siir hiriinan ywowin. 10 Mi ti
kariir nomiiyauim kima Adi Komii siir yaiya yipiki biiya profet kamim
sima boinmimauuim saiir ti swoki aingwoki. Kam bibiyieyim sima
dimin bibiyie simiir tirhaiginiuwi mi sima pi simiir swoki ikwowaisii
rani. Niingaka. Sima pi kirie hiriiyar nwokripkai mi sima simiiramin
pa kiwawini simiir tirbumbuwamin. Mi krima ti hiriinan siyiuin
sima tirin siirar swoki kigna ap. 11 Mi krima simiirin hiniina asi
boini, sima inkam miiyikim. Dimusi rani, sima kirieya nwokim mi
hiriiyar nokworinukripkaigin. Mi kima inkamin Job nikiuwiyin siir
bid yinoknkinim siya kirie hiriiyar mi oyokiyokiigin Adi Komii siir
siyiu iiir wakaeyokna apam, iiya dimin bibiyieyim siir kinankiuim mi
siirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin. Dimusi rani, Adi Komii
siya iikam krimiirsi naingwokwonanaeikin. Mi siya krimiirsiyin nhami
nhami bi naingwoyimiyokin mi siya siir naingwobumbuwa krimiir asi
niisiimauugin.

12 Ti kariir nomiiyauim, tio siyairgin dimin komiiyin mi kara siirin kimiirin pi hiniina boinmauugi, iiya kima dimin taemin tiriyim iikamim simakan mi kima ha kipi boin. Kariir adin siir inigin kira ha boini, ihi, kara ti dimin iiirin wa tiri. Yio digargin. Mi kira ha mi boini, Niingaka. Kara pi boriisopi mi yio iriipi hiriinan ini digar mi owin. Mi dimin nhirim kima whisarii kipi mi boin mi kima wi Adi Komii siir kwoin iiir hopswoswowi siya io kima nwowamin. Ɨriig.

13 Yipiki kimiir inkam nwirin waraur nwowin siya hik hika hainanaei mi siya Adi Komii siirim sri dimin imiirsi. Mi yipiki kimiir nwirin siya mairgimairga nwowi mi siya mwai ha wao mi Adi Komii siir inig iiirar hainan ti dimin imiirsiyin. 14 Mi yipiki iikamim kimiir nwirin siya maka nii, kima kamim Adi Komii siir diminim simiir bii nwowiyim simiirim dikiugi mi sima wa niti mi Adi Komii siirimin nhwo pa kwisboini, ti inkamin siirim. Mi sima waim wa naokinki siir idwo, Biiyan Inkam Komii siir inig iiir. 15 Mi sima Adi Komii siirim kwisboini mi ha naingwo tibmii kiini siya ti inkamin siirin ha whindiriraerari mi Biiyan Inkam Komii siya kiriirin wa mi whinkinsiis haiginiuwi mi kiriirin wi wadieyar nwowaiginiuwi. Kima dimin biyie tiri mi Adi Komii siya kimiir dimin biyie imiirin wa haiyoprimdiyiumiigi mi ti dimin biyieyim wa namki. 16 Dimusi rani, ti dimin biyie imiirsika. Iikam kima irni nwirni dinboinmamauu dimin biyieyim kima tirim mi Adi Komii siirim kwisboini irni nwirniyim siya wa whindiriraeri mi kimiirin wi wadieya nwowaiginiuwi. Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wa wakaei diminim sima kwisboini. Mi siya wa whindiriraeri ti diminin sima kwisboinim. 17 Ilaija yipiki biiya nwowin, siya inkamkin iikam krimiir hiriinanairgin. Mi siya Adi Komii siirim kwisboinanaekin naoki kipi kin. Mi biewi waiyaeyim whwoim mi bwanim iriiyar whir naoki kin karamae nwowim. 18 Mhoiiya siya Adi Komii siirim swoki kwisboinkiyin mi naowin ina swoki kinin. Mi naowin ha kinin mi sasaeyim ina iigiyim. Mi hiriinan saiirsika krima Adi Komii siirim sriinanae mi siya krimiirin wa wakaei mi wa mi whindiriraerar haiginiuwi. Ɨriig.

19 Ti kariir nomiiyauim, ti iikamim kimiir nwirin siya Adi Komii siir yai kibi aiir haiburgigi mi siirin inkam nwirki swoki kiyainami Adi Komii siir wakaeyokna apim, 20 siya ta saiir dinokninkin, yipiki inkamkin ti inkamin siir swoki kiyainamin, yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi siir Yai Win Kibi aiirim naingwo tibmii karamae nwowin, siya siir kwoinbud iiirar whindiriraerarnakin mi ta hiriinan saiirsika, siya wi paeni omin siir nam tani. Mi siya tirkikin Adi Komii siirin ti inkamin siir dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim biiya siya tirim. Ɨriig.

1 PITA

Pita yio Jisis siir kigna miriiyan inkam nwirkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim mi siir yai aiiram wakaeyokna apiyim simiiram. Pita siya minam winkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsiis haiginiuwam, dimusi rani iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin hik sima hauugim. Pita siya pi boriisopi sima simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya saiir haiburgigim siya ha naingwowi saeya hiriiyar dwokripkai mi hik hiriiyar hai. Ɬriig.

Biigibiiyan yokwowa Pita siya winki aeya

1 Kara Pitakin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin mi ta yokwowa kara winkika iikamim naingwo tibmii kiiniyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kimiiram yipiki biiya, biiyan iikamim sim nhinikriropkiyim kimiir nu maeyau waraurankin mi kima ha namim mi kima kimidiniya ti omim sim ini owou, Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia mi Bitinia. Wim kima ini inkamim yipiki hindara nini boinakiiyim iki om nhirim sim mi ha swoki amiyim simiir oma hiriir ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin, wim kima ti om iiirin wi ii priei nwo rani mi mhoiiya kima wi kimiir omkiomin Adi Komii siya nwowin wi siir nwowi. 2 Kimiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbingiyim siir iikam nwowim. Dimusi rani, biiya siya bidiyar yinokninkinin mi siya hiriinan bidiyar mi aingwowin kimiir kwoinim wi rirmiiya siya nwowaiginiuwi opa dimin taemin hinda kigiguskiya saiir hiriinan. Siya ti hiriinanin siir naeyiuni tirkin mi ta hiriinan saiirsika kima wi Jisis Krais siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi siir nhieya kimiirin dimin whirki kimbu karamae saeya nwoka. Kara ha naingwowi Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi mi kima wi iripar nongwomamair aei. Kara ha naingwowi siya ti dimin miiyik miiyik imiirin wa tiri kimiirin mi simiirin wi idwo idwowar nitkin iinaiinami. Ɬriig.

Mhoiiya krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi digworaekwo miiyikmiiyik imiir haii

3 Krima Adi Komii siir inig iiirarar hainanki yipiki krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, siya krimiiramin nhami nhami bi naingwokwonanaekin mi siya siir naingwoyimyoka saiirin warar mi iisiimauu krimiirin Jisis Krais siirsi yipiki biiya niki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo omwai swoki waiyamin mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. 4 Mi nim krima dimin taeminim Adi Komii siya hauuwanim krimiir yipiki wi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwi simiiram nwokwokini. Simiirin ini siyar kigriraowim siir om hirar mi simiirin wi tioidwomai rani, sima wi wadie hiriiyar nwokripkaigiyami. 5 Ti digworaekwowim yim iikamim yipiki naingwo tibmii kiinim yim kimiirgim mi simiirin ini Adi Komii siyar kigriraowim. Dimusi rani, siya kirie komiigakin mi simiirin wi kirar haibudwini mi ti digworaekwowim yim wi Adi Komii siyar nanaakninkiihaiginiuwi ta iiya Jisis siya swoki itana kimiir nanmaiwarkaina iuguskiyana wi saiir nanaakninkii haiginiuwi.

6 Dimusi rani, kima wi mairgimaiga ti dimin taemin imiirsi nwowi
tiriiginim ta ii aiir nwowim sima hik kimpipisu kimiirar hauuga windi
kima mairgimairga nwo karamae kipi nwo ti dimin taemin imiirsi.
7 Mi ti digworaekwowim yim wa nimbimbiiyami mi wi ta hiriinan
saiirsi kinankiuwi Adi Komii siya kimiirin kimiir naingwo tibmiiya ini
paniin paniina namisi owa kimiir kwoinau nwokaiya. Mi iikamim golin
paenau kabitkaigiiyim mi sima pa niki obriprigii mi ti golin pi opar
nasae imbiyami mi sima dimin biyieyim iki siir idwo hir nwowiyim
pa nitnoudnankaigii mi hapaiirin pi golkigolin pi sasar nwokii. Mi ti
hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siya dimin biyie imiiramin asi
kiwakii krimiir tirbumbuninkin haiginiuwamin mi ta hiriinan saiirsika ti
dimin hiriinanim yim wi pi nitnouninkiigii mi wi dimin kibi kibiyim sima
simar nwokaigii krimiir kwoinauin mi krima wi Adi Komii siirgisiiramar
naingwo tibmii kiin iski. Mi ti dimin kibi kibiyim kimiir kwoinau
nwokaiyim yim ini gol imiir haiburim. Mhoiiya ti golim yim wa digii
mi wari diminim kimiir kwoinau nwokaiyim yim wi wara digi rani. Mi
mhoiiya Jisis Krais siya swoki iti mi siya, siya siyar swoki anaakninkinaei
mi wim kima wi inig komiigak hainii nwowi mi Adi Komii siya kimiirin
wi hiniina boini, kima dimin whirki bi kimbugim. 8 Kima Jisis siir bi
kigim mi kima siiram naingwokwonanaeikim. Tariinanin kima siir bi
kigim mi kima siiramin ina wakaeyokna apim mi kima ini mairgimairgar
nwoyokiyokiiyim mi ta hiriinan saiirsika kima wi hiniina boin tani saiir
kirieya paniinga 9 Dimusi rani, ta hiriinan saiirsika kimiir naingwo
tibmiiya ya hiniinga, kima wi Adi Komii saikar nwowi yipikin kimiir
nanmaiwarkainan.

10 Mi ta nanmaiwarkaina ta biiya biiyan profet kamim sima saiir
naingwokwonanaekim mi sima bi sibgu inokninkin kiingim. Mi sima
kimidiniya naingwobumbuwa mhoiiya Adi Komii siya niisiimauuwana
saiir winki mi ya tariigina ya nikrani wim kima wi ta nanmaiwarkaina
saiir haii. 11 Mi sima ta Adi Komii siya nanmaiwarkaina krimiir saiir
saiira naingwokwonanaekim mi sima ini sima simar yinsrii ansriina
ti dimin taemin imiiramin. Mi ti Krais siir naeyiuin yipiki simiir hir
nwokaiyin simiirin siyar yanaakninkii haiginiu iiya Krais siya nitana
saiirin mi dimin taeminim ti ii imiir nimbimbiiyamim iiya Krais siya
haiya hik dimin biyie biyieyim simiirsi mi mhoiiya siya wi inig komi-
igakar nwowi. Mi sima ti diminin siir siira naingwokwonanaekim mi
siya wi paniin paniina nimbiyami. 12 Biiya Adi Komii siya simiirin
hiniina niisiimauugin, ti yaiyim sima boinmimauuim yim wi simiirar
swoki whinkinsiis haiginiu rani. Mi ti dimin taeminim mhoiiya iikam
kimiir whinkinsiis haiginiuwi yim ti dimin taeminim ti tariinan nwowim
sima warairgim, yipiki tiki kamim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim
kimiir, sima boinmimauuwim. Adi Komii siya yikropki siir naeyiuin
simiiram mi simiirin siyar whinkinsiis haiginiugin mi sima ti dimin
taemin imiirin asi boinmimauugim. Mi paekwosimim yipiki inkam
nwowin Adi Komii siya nikropkiyim ta mii aiir miriiyam mi yim sima
biiya ti diminin Krais siya tiranin siiramar mi naingwokin siir mi
inokninkinim mi sima ini yinkinyaeyaowim dimusi rani, Adi Komii siya
simiir bi boinmauugin. Ɨriig.

Iikamim dimin miiyik tiriyim kimiir kwoinim yim rirmiiyar dwokripkai

13 Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe hɨriiyar dwokrɨpkai mɨ kɨma kɨmiir siyɨu ɨiirsiyar mɨntɨrao mɨ kɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu sɨbgu daɨngwo omok ta naɨngwobumbuwa wɨ mhoɨiya Krais siya hauuwi kɨmiir saiiram nwokwokɨnɨm mɨ ɨiya Jɨsɨs Krais siya swokɨ ɨtana siya wɨ siya siyar nanaakɨnkiinaei. 14 Kɨma Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨm kɨma yɨnɨsɨmɨn siir ad yopiiyo sowiir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨn siir hɨriinan dwo. Mɨ ta ɨi aiirarɨn kɨma ɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm bɨiya kɨma tɨrɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwonanae ɨiya kɨma Adi Komii siir nɨnokɨnkɨn karamae nwowa saiir. Nɨingaka. Tɨ dimɨn hɨnɨinɨm sɨmiir tɨram kɨpi naɨngwo. 15 Mɨ yɨo hanɨingɨ nɨuwi kɨma wɨ Adi Komii siir hɨriinan nwowi yɨpɨkɨn kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨn siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir haiyam. Yɨo siya ɨni dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨn mɨ wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinan dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyar timɨ o warɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm kɨma tɨriyɨm sɨmiirɨn. 16 Kɨma tɨ hɨnɨina tɨr. Dimusi rani, Adi Komii siya siir Yokwo Komii aiir wɨnboɨnkiyɨn siya tɨ hɨnɨina boɨnkikɨn, kɨma dimɨn whɨrkɨ kɨpi kɨmbu. Dimusi rani, Adi Komii kara dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.

17 Adi Komii siya wɨ iikam whɨekak krɨmiirar hɨdɨrkaki mɨ siya dimɨn taemɨnɨm krɨma tɨrɨm wɨ sɨmiir hɨriinanar swokɨ tɨri. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, wɨm kɨma iikam yɨpɨkɨ siirɨn hɨnɨina dapɨkɨuwiyɨm Adi mɨ siirɨm kwɨsboɨnkiiyɨm, kɨma, kɨmasiyar mɨntɨraona dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨriyɨm ɨiya kɨma tɨ nu ɨiirar nɨkɨ owiyɨm, yɨm Adi Komii siir kɨpi tɨr big nasmɨrwaiya nwo karamae siya nwowɨm kɨmaka. 18 Kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm kara boɨnmɨmauugiyɨm sɨmiir tɨr dimusi rani, wɨm kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm kɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yanmaiwarkainam dimɨn biyɨeyɨm bɨiya kɨma tɨrkaiyɨuwɨm sɨmiir hɨrankɨn, tɨ dimɨnɨm yɨpɨkɨ bɨiya kɨma nonkwowɨm kɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨma nɨisiisiimauuwɨm kɨmiir. Adi Komii siya kɨmiirɨn silva, gol mɨnmi bɨ saɨniniyoknakɨn. Nɨingaka. Yɨm tɨ dimɨn hɨnɨinɨm yɨm wa tɨoɨdwomaii. Siya kɨmiirɨn Krais siir nhɨe kɨbi aiir nanmaiwarkainakɨn. 19 Siya ɨni sibsibnan ywowɨn siirɨn whaigomkosɨmkɨ bɨ pɨsrankɨn mɨ hankak sɨm bɨ swokɨ okɨn mɨ dimɨn whɨrkɨ bɨ swokɨ kɨmbugɨn siir pɨua whauriyɨnkɨ whauriyɨnka Adi Komii siir yai aeya boɨna saiir hɨriinan. 20 Mɨ bɨiya ɨiya Adi Komii siya nu ɨiir nɨkɨ onkwokwo karamaeyar nɨkɨ owa, siya Krais siirɨn saiirar nɨmbingɨn tɨriir nɨtamɨn mɨ ɨkɨ ɨi nhɨrɨm mhoɨiyanɨm sɨmiiram nɨkɨ okɨn mɨ siya sasar nanaakɨnkiinakɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwamɨn. 21 Wɨm kɨma Adi Komii siiram asi naɨngwo tɨbmiigɨm. Dimusi rani, Krais siirsika. Siya bɨdiyar ɨkɨ aonamɨn mɨ siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwoki omwai waiyayokiyokɨiyamɨn mɨ siya siirɨn ɨnɨg komiigakar ywowaigɨnɨu mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma siiram asi naɨngwo tɨbmiigɨm mɨ kɨma siiramar dwokwokɨn kɨmiirɨn wɨ mhoɨiya siya nɨkɨunaki mɨ kɨma wɨ saɨka nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn.

22 Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae bɨdi ywowɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨ Adi Komii siir yai kɨbi kɨbiyɨm kɨma wakaeyokna apɨm sɨmiirsika mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma kɨmiir nomiiyauɨm sɨmiiramɨn nhami nhami kɨpi naɨngwokwonanae. Mɨ kɨma ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaeiyɨm warɨ kɨmiir kwoɨnɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowiyɨn siya daɨngwokwonanaei. 23 Adi Komii siya kɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn yaeya kwoɨn wɨn bɨdi tɨrkiyɨn yɨpɨkɨ wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami kɨma wakaeyokna apa siir yaiya saiir kɨrɨeni

tirkikin wadie kima nwowamin. Mi siir yaiyim yim wi wara tioidwomai rani. Mi iriipi hiriinan kimiir kwoinim yim iriipi hiriinan yim wi wari mi digi rani. Wim kima inkam komiini yinisisimkim yipiki nao karamae nwowiyim sima. 24 Tiki yaiyim yim kaimwowairgim. Dimusi rani, yaiyim yipiki Adi Komii siya winkiyim Yokwo Komiini yim hiniina boinkikim,

iikam whiekakim yim ini konan ywowim mi ti inig komii komiigak sima nwowa yim ini kipnan ywowim. Mhoiiya sima wi kowa inkamki tiokisimsibginiya mi ha waiswaekiya wi saiir hiriinan nwowi. Mi kipa ya wa mi houginami nua hiriir mi saeya wa mi bropkinami. Mi ti kamim ti nu iiir nwowiyim inig komii komiigakim yim wa digi. 25 Mi Biiyan Inkam Komii siir yai kibiya ya wi hiriiyar nwokripkaigii.

Mi ti yaiyim simakisimairgim krima boinmimauuwim kimiir. Iriig.

2

Mi Biiyan Inkam Komiiyin yio ini yinpaenan ywowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi krima nwowamin

1 Mi kima wari dimin biyie biyieyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim ti itnoudninkiigi, ti dimin taemin hiniinim, niksisae yai, yai iyop nwo mi kwoin bibiyie naingwo mi yai kinaopitkaigai mi ti hiriinan diminim kima simiirin kipi tir. 2 Kima yinisim sapisapin mwiiyaramar naingwowiyin siir hiriinan daingwo Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibi kibi imiiramin mi hiriinanki niuwi wim kima wi inakamae adiyaowaenan nwowi mi iki Adi Komii siir dimin taemin imiirin wi haniingin sibgu ninomokninkin digi. 3 Dimusi rani, wim kima bidiyar yinokninkinim Biiyan Inkam Komii siya wadieyairgin mi siya kimiirar bidi whinkinsiis haiginiuwin mi kimiir dimin biyie biyieyim yim siya bidiyar mi haiyoprimdiyiumiigiyim. 4 Kima Jisis saika damasukikin yio siya ini yinpae miiyiknan ywowin yipiki iikamkim sim boriisopin mi Adi Komii siya siiramin nhami nhami bi naingwokin mi siirin siya yimbingi ti dimin biyieyim krima tirim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. 5 Mi iikam wim kima ini iriipi hiriinan iiyin paeyinanar mi owim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir asi nanmaiwarkainaei mi kima Adi Komii siiram kiwaki kimiirin siir omakanan nwowim mi kima wi piugan kwiruwar mi owim mi wim kima ini pris inkamnan ywowim. Yim sima biiya wraisuim ha nisomsom aokaowim mi simiirin sima hiiya Adi Komii siir haigin anag hauugiiya saiir idwo hir haigin anagi, Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin siirar timi tir dimin taemin miiyikmiiyikim Adi Komii siirim mi kima wi kimar hauunaei Adi Komii siirin nae ninkinimiiyaeyamin mi dimin taeminim kima tiri Adi Komii siya wi mairgimairga nwowi simiiramin. Dimusi rani, biiya Krais siya bidiyar tirkiyim krimiirin krimiir siyiu bibiyie imiir haiyoprimdiyiumiigiyim. 6 Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwowa hiniina boinkika,

kara yinpae kibiyin wira yimbin om Saion hiramin omaka hir nwowa saiir kougou nwowim. Siya ini ti kougouwin siir hiriinan ywowin omaka miriiyim ninansiin okwowiyin mi ha boiniyin yio miiyik rani mi yio Adi Komii siya hiniina naingwowi yio bimbiuwi rani. Krais siyairgin omaka saiir nonkworinuwanin kougouwin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii sima wi hik mirisikak nwo rani mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi wi siyar whinkinsiis

haiginiuwi. 7 Mi ti kimiir iikam nhirim yipiki Krais siiram naingwo tibmiiyim, wim kima siiramin nhami nhami naingwokwonanae rani mi tiriiginim yipiki siiram naingwokwonanae karamae nwowim Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiya ya hiniina boinka,

Siya ini yinpaenan ywowin yipiki inkamkin diriraerarkikiniyin omaka miriiyam mi mhoiiya pa swoki boini siya miiyik rani, mi yio Adi Komii siya siirin hiniina naingwokin siya wadiekiwadieyairgin. Ini siya siyar ywowiskiyin yinpaenanin yipikin omaka kougounan omaka saiir bopwoniya nokwoin omaka akou iiir hougwowinam. 8 Mi iikamim yipiki Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi digiumii siir haimriiyiuim,

Krais siya siiyanan ywowin mi ti iikam hiriinanim yim wi siya tirkii mi sima wa nhiimnhinkiinami mi sima wi sima simar tioidwomai. Sima iikam whaowaenan nwowi mi wa nikii iuguski.

Dimusi rani, sima digiumii Adi Komii siir yai kibi imiir haimriiyiugim ti Adi Komii siir yaiyim yipiki biiya niki winkiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim sima wi digar nwowi simiir tirim.

9 Mi wim kima simiir hiriinan tani wim kimiirin biiya Adi Komii siya bidi yimbinim yipiki siir piugan nwowim mi kima ini Pris inkamnan ywowim siir inig hainan praprasim mi kima ini iikamim yipiki Adi Komii siir mii aiirara miriiyim mi mii miiyikmiiyik ha miriiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima ini siir iikamnan ywowim dimin taemin kibiyim siya tiriiyim simiir nanaakninkii haiginiuim. Siya kimiirin minam kiyaii kima dimin taemin biyieyim niibwomambwonan nwowiyim digiumii simiir haimriiyiugigim mi kima siir yai kibiya yipiki bienan whwoyaiya saiir wakaeyokna apim. 10 Kima biiya iikam niinga nwokim mi tariinanin kima ini Adi Komii siir piuganan iikam ywowim. Biiya Adi Komii siya kimiir bi whindiriraerar haiginiugin mi tariinanin Adi Komii siya kimiirin prasae prasae bi whindiriraerar haiginiugim. Iriig.

Krima Adi Komii siir mii miriiyan iikam dwo.

11 Ti kariir nomiiyaukiinim kima ti nuin siir siyiuin siir tiran tani. Niingaka. Kima tirin wi ii priei nwonam tani kara kimiirin asi boinonkwokwoki. Iiya kima tirar niki owi dimin bibiyieyim digiumii simiir haimriiyiugig ti diminim kimiir kwoinim iinokiinokin simar nipiyaokiii mi ta hiriinan saiirsika kima wi ti dimin biyie imiirar wakaeyokna api mi wi dimin biyieya tiri. 12 Kira, kirar diisiimauuna iikam nhirim simiir bopwoniya yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin. Mi dimin taeminim kima tiriyim miiyikmiiyik imiirar diriraerar mi ta hiriinana sima kimiir nainugaugauwi mi ha boini kima miiyik rani mi ta saiir mhoiiya iiya Adi Komii siya niti iikam imiir hidam mi ti iikamim naingwo tibmii karamae nwowim sima wi siir inig iiirar hainanprapraskii whisarii rani, dimin miiyikmiiyikim kima tirim simiirsika.

13 Mi kima iikamim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, kima Biiyan Inkamin Adi Komii siir wakaeyokna apikim kima gavmanmi biiyan inkamim simiir wakaeyokna ap. 14 Mi iki iikamim siya nikropkiyim kimiir kigriraowam mi yipiki siyiu bibiyie tiriiyim simiir donkwoniinwiimwiirninkin haiginiu

mi yipiki iikamim dimin miiyik tiriyim simiir inig imiir hainan prapras. 15 Kima dimin miiyik miiyik imiiraramar daingwo. Dimusi rani, Adi Komii siya minam naingwowi, kima simiir tirim mi ti inkam biyieyin siir yai bibiyieyim yim wi pi ninkinyaeyaowi mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim kima tirim mi yim wi kimiir swoki boinhiuriyiu sran tani. 16 Kima iikamim rirmiiya nwowim kimiirin dimin biyie whirki nonkwo karam nwowim, dimin biyie kipi tir. Dimusi rani, kima ini ti hiniin siyiuin siir nwowim kima Adi Komii siir iikamkim mi kima siir mii aiir miriigim mi kima dimin miiyik imiirara tiri, siyiu biyie wari kipi tir. 17 Kima iki iikamim simiir inig imiir hainan mi kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei mi kima Adi Komii siirsi didid mi siirin dimin whir kipi tirbu mairgimairga kimaka nwosiyin mi kima gavman inkam komiiyin yipiki krimiir kigriraowiyin siirin mhii hiinsima dwo. Ɨriig.

Dimin taeminim Krais siya tiriyim krima simiir wakaeyokna ap

18 Mi kima iikamim yipiki whisarii mii priimiriiyim kima kimiir biiyan inkamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap mi hik simiir kipi hauu mairgimairga kima nwosi. Mi iikam nhirim sima kimiiram naingwokwonanaei mi nhirim io kimaka nwowi, kima hiriiyar tiki prii diriraerar. 19 Mi kimiir biiyan inkamim sima wi kimiir nikwowaisii. Dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apikim mi kima ta hiriinan saiirsiyin yamdi kipi swoki diriraerar mi kima ta kara boina saiir hiriinan diriraerari mi Adi Komii siya kimiirin wi mairgimairga komiigakar nwowi. 20 Mi kima dimin biyie tiri mi yaowae adim sima kimiir nikhaiginiuwi mi kima ti diminim sima kimiir tiriyim yamdi simiir kipi swoki tir. Yio tiriiginin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima dimin biyie tirkim mi kima hik haigim. Dimusi rani, ti dimin miiyik miiyikim kima tirim simiirsika mi kima ta hiriinana yamdi saiirsi bi tirkim mi yio tiriiginin yio dimin komiigikomii ieyairgin mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsiyin kimiirin wi siyiu miiyikar mi tiri. 21 Adi Komii siyar bidi yimbinim kimiirin ta hik aiir haiyam yipiki kara boinmimauuwim kima simiir hai. Dimusi rani, Krais siya hik kimpipisu prasae bi haigin kimiirsiyin mi ta siya niisiimauuwa ini aknain miiyiknan ywokiya kima kigna apim inkamin huni siyiuin siir kigna apnamiyin siir hiriinan. 22 Krais siya siyiu biyie bi tirkin mi niksisae yai bi mi boinkin mi siyiu biyie bi mi tirkin. Niingaki niingakiinga. 23 Mi iikamim sima siirin yai biyie nikbumbu boini siya nididim mi siya simiirin niksisae yai mi igao yai bi boinkin. Ɨiya kamim sima siir tioa mi siya simiirin igao yai bi boinkin mi yamdi bi mi tiokim siya yaimin yaimin bi boinkin. Siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siya mhoiiya simiirin wi ti siyiu bibiyieyim simiirsi hidi. 24 Mi siya, siya siyar naonakin paeyin hiiniya nirioninkin siirin dimin biyieyim yipiki krima tirim simiir haiyim mi ta hiriinan saiirsika iikam krima nu tiran dimin biyieyim digiumii haigingik mi krimiirin wi sima nipiyaokii rani mi ta hiriinan saiirsika krima Adi Komii siir dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. Dimusi rani, siya pi naokin mi wim kima wadie asi nwowi. 25 Kima ini sibsibnan ywowim yipiki inkamki naingwo ouwougikim mi siyiuim ha whaowaeiyim. Mi tariinanin kima ini Krais siiram yaingwo tibmiiyim mi siyar kigriraowi kimiir kwoinbud imiirin, yipiki inkamin sibsib imiir sibgu kigriraowiyin simiir hiriinan. Ɨriig.

3

Ta yaiya iikamim nonkwonam simiir boinka

1 Mi iikamim simiir biiyan inkamim simiir yai wakaeyoknaeiya simiir hiriinan wakaeyokna mi wigim iriipa hiriinan, kima kimiir kamni yai imiirar wakaeyokna mi ta hiriinan saiirsika sima Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna ap karamae nwowi mi simiir kwoinim wi kima nwoki kiyaiyim dimin miiyik miiyikim kima tirim simiiram mi ta hiriinana sima wa nwoki aingwo tibmiiyim siiramin. Mi kima wi yai yaimin dimin kipi swoki boinmimin. 2 Dimusi rani, sima wig kimiirin wa kigi kima dimin taemin miiyikmiiyik imiirar tiri kima wakaeyim sima boinim mi ta hiriinan saiirsika simiir mhii kwoinim wa kisina haigi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin. 3 Kima simae mikin minim kima kima kipi piuai mwamana, kima iindihop mi yiuis miiyikmiiyikim simiirara nii mi ta hiriinana saiirsika iki iikam nhirim sima kimiirin wi ha boini kima bimbiuwi kig rani. Yio tiriiginin yio dimin komii rani. Niingaka. Kima wi hiriinan kipi swoki tir. 4 Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyokim kimiir kwoinau nwokaiyim yim hiinsima dwo mi kipi nikwokrimkrip. Yim ti dimin hiniin ini mikin, iindihop, mi yiuis miiyik minim yipiki kima piuaiyim kimiir piu, ini simiir hiriinan ywowim. Mi dimin taeminim kimiir mhii kwoinau nwokaiyim yim mikin, iindihop mi yiuisnan tani bi nimbimbiriyamikim. Dimusi rani, Adi Komii siya kimiir kwoinau ti hiriinan dimin taemin miiyikmiiyik imiiram naingwokin. 5 Mi ti hiriinan siyiuin, biiyan wigim yipiki miiyikim yim sima minam nwowi dimin taeminim Adi Komii siya boinim, simiir hauuwim. Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin, yio sima, sima simar swoki tirnakin wadie kigamin mi sima simiir kamim simiir yai imiirar mi wakaeyokna apkim. 6 Mi Sera saeya iriipa hiriinan siyiu iiirar mi tirka, saeya Ebraham siir yaimin dimin imiirar mi wakaeyokna apka mi saeya saiir kam iiirin saiir kigriraowan inkam asi nikiugin mi mhoiiya kima siyiu miiyik tiri mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi siirsi nidid karame nwowi mi kimarin wi Sera saiir yinisimnan nwowi.

7 Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, kima kamim yipiki wig nonkwonaim mi simaka ha nwowim kima dinokninkin sima kirie rani, kimiir hiriinan mi simiirin sibgu kigrirao. Dimusi rani, kima mi sima kima iriparin mhoiiya dimin miiyik Adi Komii siya hauuwi wi simiirarar haiswowi mi kima hiriinan siyiu iiir tiri mi kimiir siyiuin wi dimin whirki haiginikou rani, Adi Komii siiram srii dimin taemin haiyam. Niingaka. Ɨriig.

Kima iikamim hiinsima dwo mi ti dimin taemin miiyikim simiir sibgu wakaeyokna ap

8 Mi ta kariir yaimirsim kwiruwa pi kimiir boinmauugi kima kwoin whiruwa dwo mi irni nwirniyam daingwokwonanae mi simiirsi daingwoyimyok iiya sima hik haiiyim mi dimin miiyik miiyik imiirar tir, irni nwirniyin mi hiniina daingwo nhirim sima dwo kimiir kouwin. 9 Mi iikamim sima dimin biyie kimiir diriraerari mi kima simiirin dimin biyie yamdi kipi swoki diriraerar. Mi sima yai biyie kimiir boini mi kimiir tirbumbuwi mi kima simiirin yamdi kipi swoki tirbumbu. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim srii siya dimin miiyik tirim simiirin. Dimusi rani, Adi Komii siya hiniina naingwokin kima ti hiniina tirim mi kima siir dimin miiyik miiyik imiirin wa haii. 10 Kima ti hiniina ti diriraerar.

Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwowim hinina boinkim:
Ti iikam nhirim yipiki ii miiyik nhir nwowam naingwowim ti nu iiirin, sima dimin taemin biyie imiirin digiumii haimriiyiugig mi niksisae yaiyim yim iriipi wara. 11 Sima dimin bibiyie imiirin digiumii haimriiyiugig mi dimin miiyik miiyik imiirar timi tir. Sima iikam whiekakim simaka hiinsima dwo. 12 Dimusi rani, Adi Komii siya iikam miiyik miiyikim simiirar kigriraowikin yipiki simiir kwoinim miiyik nwowim mi siya dimin taeminim sima sriiiyim siirim simiirar wakaeyoknaeikin. Mi Adi siya iikam biyieyim digiumii simiir haimriiyiuwikim.

13 Mi kira wadie tiram naingwowi kiriir kwoinin wi nhinga tirbuwi inkam nwir karamaeka. 14 Mi kima dimin miiyik tiri mi iikamim sima kimiirin dimin biyie tiri mi kima mairgimairga taokitaoka dwokaeyam. Mi kima iikam imiirsi kipi nidid mi ti dimin taemin imiirsi kipi naingwo yimyok. 15 Kima Krais siiram daingwokwonanaei mi kimiir kwoinim siiriramar daingwo iski yio dimin prasae rani. Mi iinokiinokin kima iikamim kimiir sriii yamim simiir yai imiir nowarkii boinam dwokwokin kimiir kwoinim dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram dimuim naingwo tibmii? Mi kima simiirin io kwoin kipi nwo mi igao yai kipi mi boin Adi Komii siirsi didid yio wi inig biyiekak kima nwowisi. 16 Mi kimiir kwoinim mairgimairga dwo dimin taeminim kima tiriyim mi kimiir kwoinin wi rirmiigirirmiiya niki owim. Mi ta saiir mhoiiya iikamim sima wi kimaka ninkinwamwarkii boini ti dimin miiyikmiiyikim kima tiriyim simiirsi. Dimusi rani, kima Krais siiram naingwo tibmiigim mi sima wi nididgak nwonami dimin taeminim sima boinim simiirsiyin. 17 Mi kira iikam imiirin sibgu sibgu tiri, iiya ti iikamim sima dimin biyieyar tirka windi kimiirin mi mhoiiya Adi Komii siya kimiiramin wi big nasmirwaiyar nwowi. Mi kima iikam imiirin dimin biyie tiri mi yim ti iikamim kimiirin wi iriipi hiriinan dimin biyieyar swoki kwatiri mi Adi Komii siya kimiiramin wi big nasmirwaiya nwo rani. 18 Tariigina ya kamwowairga. Dimusi rani, Krais siya bidi yaowin, siirin kam bibiyieyim sima tiokin mi ta siya naowa krimiir dimin taemin bibiyieyim simiirsi naokin, siyairgin inkam miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin, siya iikam biyie krimiirsiyin kwiruwar naokin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin Adi Komii siiram namim. Ti inkamin siyairgin piuairgi naowin mi siir kwoinbudin wari bi naokin ini omwaiya swoki waiyan. 19 Mi ti hiriinanin Adi Komii siir naeyiuin Krais siya maeyau biyieya kwoinbudgim nwowa saiir yam mi siya siir yai aiirar yanaakninkii haiginiu simiirin. 20 Mi Adi Komii siya ti iikam imiiramin minam nwogugugin iiya sima omwaiyar niki waiya sima siiram naingwo tibmiiyim mi sima siir yai aiir bi wakaeyoknakim iiyim Noa siya miriiyim siyaii aiir. Mi ta ii aiirin Adi Komii siya wikamim iriiyar oumuar hainaowid mi tiriiginim sima bi naokim. Dimusi rani, op komiiyin simiir wari bi nwomairipu aokin. 21 Ti opin yi iikamim yipiki baptaisiyim aknainan simiir niisiimauugin. Taka opa saeya iowim kimiir piu nwowim simiir hiisokan tani. Niingaka. Ya min niisiimauuga iikamim yipiki Adi Komii siiram sriiiyim simiir dimin biyie imiir haiy-oprimdiyiumiigiyim mi siya wi simiir kwoin imiir diriraerarki rirmiiya nwokiyim. Dimusi rani, Jisis Krais siya bidiyar iki aonamin mi siya ha swoki insiin idwowin mi ini omwaiya swoki waiyan. 22 Krais siya

bidi yamin Adi Komii krimiir Wanin siir om iiir mi siya ini Adi Komii siir iina iinig miiya ini idwokaiyiuin maeyauwa iikamim inigakim sim nidwokaiya saiir. Mi paekwosim ima mi nonkwo yiu ikim mi uridyiu bibiyie whiekak ikim simiir kouwin ini siyar ywowiskiyin. Friig.

4

Dimin taeminim kima diriraerariyim Adi Komii siir kwoin iiirara daingwo tir

1 Krais siya inkam krimiir hiriinanar naokin mi ta hiriinan saiirsika kima biiya siya tirim simiir ti swoki aingwoyokiyokiigi mi siya ini inkam biyieyim simiirar kigninkin tioin siirin sima siir nonkwobumbuninkinim mi inkamki kimiir tiowi mi kimpisu kimiir hauuwi yi ti hiriinanin, dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiirim naingwo tibmiigim, yim ti dimin taeminim ini wadie mi owim whisarii rani, iikamim yipiki inkamki tiowiyim simiir piuim mi ha kimpipisuwiyim mi ti hiriinan siyiuin yio simiir grabainginiuwi ti hiriinan dimin biyieyin sima tiriyim simiir haiburgigim. 2 Mi tariinan kima diminim kimiir kwoinki naingwowim ta iiya kima nu tirar niki owa simiir kipi wakaeyokna diriraerar. Mi kima Adi Komii siir kwoin iiirara wakaeyokna ap iski. 3 Ii nhirim biiya namkiyim krima dimin biyie kasa bi diriraerarkim iikamim nuanim sima tirim simiirin ti dimin taeminim yim hiniingim: Krima dimin biyie imiirar wakaeyokna apkim mi krima simiir diriraeraramin nhaminhami bi naingwokim, krima hii nanaeiyim krima siyiu komii iiirar taouuga diriraerari, krima op kiriekirieyim simiir kwiyaeiyim iki krima kwiyae nanaeiyim mi krimiir piuim pi whaowakakar nwowi mi krima nae pranaepranae bi naeikim mi krima iki iikam nhirim simiir omakar mi amikim op kiriekirie imiir kwiyaeyim mi krima digiumii Adi Komii siir yai aiir haimriiyiugim mi krima pi uruwai siyaowaiyim simiir inig imiirar mi hainani. 4 Mi tariinanin iikamim yipiki ti dimin taemin imiirar niki tirkripkaiyim sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi ran, i siyiu biyie simaka tir karamae nwowin mi sima kimidiniya yai bibiyie kimiir boin, nididgak kima nwowim 5 mi ta saiir mhoiiyarin iiya Adi Komii siya iikamim omwaiyar niki waiyam mi naokaowim simiir hidi mi ti iikamim sima wi sima simar nanaakninkiinaei sima ti hiriinan dimin taemin biyieyim simiir dimusi tirkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya simiirin asi nonkwobumbuninkini. 6 Mi ta hiriinan saeya, Krais siya siir Yai Win Kibiya iikamim yipiki omwaiya waiyam mi iikamim yipiki biiya naokaowim simiir boinmimauuim biiya Adi Komii siya boinkiya hiniin iikam whiekakim wa naokaowi. Krais siya hiriinansi boinkin ti yaiyim iikamim yipiki biiya naokaowim sima wa wakaei mi wa naingwo tibmii siir yai imiirimin mi mhoiiya sima wi Adi Komii saika nwowi. Friig.

Kima dimin miiyikim Adi Komii siya hauuwiyim simiirin sibgu kigrirao

7 Mi iikam ima mi dimin taeminim yipiki ti nu iiir nwowim sima ini kingiinar nwowim wa nidwomaii. Mi kima sibgu daingwo omok mi kimakimasiyar kigriraona dimin taeminim kima tiriiyim mi kima Biiyan Inkam Komiiyin nhwo siiramin sibgu kwisboin. 8 Ti diminin yio prasae rani, ini iki dimin taemin nhirim kima wakaeyokna apiyim ini simiir kou ywowin. Kima irni nwirniyam naingwokwonanaei. Dimusi rani, yio tiriiginin kimiir whinkinsiis haiginiuwi dimin biyieyim iki iikam nhirim sima diriraerariyim kimiir simiirsi naingwoyimiyoksi. 9 Mi kima

iki iikam nhirim naingwo tibmiiyim yipiki kimiiram nitiyim kimaka nini oniyim simiirin sibgu kigrirao mi nae minim mi whwonkai hii ikim mi dimin taemin nhir ikim mi ti dimin hiriinanim simiir sibgu diriraerar haiginiu mi kima kimiir kwoinim io kwoin kipi naingwo simiirin mi ha kipi diriraerar. 10 Mi ninokninkin komiiya Adi Komii siya prihauugiya kimiir wim kima iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiu mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siir diminpai diminpaiyim kimiir hauuim wi simiir sibgu kigriraowan iikam nwowi. Yim hiniingim, 11 iikamim yipiki yai kimiir boinmimauuwi mi sima Adi Komii siir yaigiyai imiirara boinmimauu iski. Mi yipiki dimin taeminim iikamim simiir whindiriraerari Adi Komii siir kirieni mi ta hiriinan saiirsika iikamim Adi Komii siir inig iiirin wa nwoki hainanim. Dimusi rani, Krais Jisis siya whindiriraerarkiya kimiir saiirsika. Mi kara ha naingwowi iikamim siir inig iiir hainan, siyairgin inig komiigakin mi pi siya kigriraowi iikamim nu tiranim mi dimin taemin whiekak ikim iinokiinokin. Friig.

Kima kipi naingwoyimiyok, ti dimin biyieyim kimiir tirbumbuim sima Krais siir bidiyar iki tirim

12 Ti kariir nomiiyau kiinim kima kipi nanaawin ti hiriinan hik kimpipisuim iikam kimiir nimbiniyim yim kimiir kinankiuim mini mi sima wa nwoki kigim kima ini Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna apim, kimiir kwoinin ha naingwowi ti dimin biyieyim biiya bi nimbiyamkim mi ta saeya ninkakniya. Niingaka. Biiyin Krais siirar bidi yimbiyamim. 13 Mi kima mairgimairga dwo kima Krais siir hiriinan nwokim dimin biyie kimiir nimbiniyim. Dimusi rani, mhoiiya iiya Krais siya swoki iti, siya, wi siya siyar nanaakninkiinaei mi kima wi mairgimairga taokitaoka saika nwowi. 14 Mi iikamim wi yai bibiyie kirie kimiir nikbumbu boini. Dimusi rani, kima Krais siiram naingwo tibmiikim mi kima mairgimairga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiu kirieyin ini kimakar nwowin. 15 Mi kima siyiu biyie kipi tir mi gavman siir miiyan iikamim kimiirin wi sima nonkwobumbuninkin haiginiuwi ti siyiu biyie hiriinanin kima tiriyin siirsi. Yim hiniingim, inkam min nisomsom aokao mi hii min tauae mi siyiu bibiyie iikam nhirmi tir mi kira ha naingwowi iki iikam nhirim simiir kouwin ini kirar ywowin mi simiir digworaekwowim yim ini kirar mi kigriraowim mi ti hiriinan diminim yim kipi tirmimin. 16 Mi inkamin iikam biyieyim dimin biyie tiriyim sima wi kiriir tirbumbuninkini. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikin mi siya simiirsi kipi nidid siya Adi Komii siir inig iiirar hainan. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmiikin.

17 Mi ta iiya bidi yimbiniya Adi Komii siya iikam imiir hidana. Mi siya biiyin wi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim wi simiir hidi. Mi siya biiyin iikamim naingwo tibmiiyim krimiir hidi mi mhoiiya wi paniina tiri iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir yai kibi aiir haimriiyiuim simiirin? Simiirin wi siyar nonkwobumbuninkin iuguskii. 18 Mi Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hiniina boinkim,

Mi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim mi ti dimin biyieyim ha nimbiyami hik simiir hauuwam mi simiir kwoinim pariiparii sima nipiyaokiiyim Adi Komii siir wakaeyokna apsi, mi ti dimin biyieyim ti iikamim Adi Komii siiram wakaeyokna apiyim simiir

kwoin imiir kiyaiyamin pariipariiya nwowi, mi ti iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir haimriiyiuim yim wi paniin paniina tiri, ha? Yim wi hindara nasae borninopkainam iuguskii.
19 Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamim yipiki dimin bibiyieki kiyikaigaiyim mi hikak ha nwowim, yim Adi Komii siirar kwoinkin ti hiriinan nimbiyamin mi sima kipi naingwoyimiyok. Mi Adi Komii siiram daingwo tibmii yipiki iikam whiekak krimiir nonkwokwokiyin mi siya simiir whindiriraerarin mi simiir mi kigriraokin. Dimusi rani, siya dimin taeminim biiya siya boinim, siya diriraeraram, siya simiirin wa diriraerari. Ɨriig.

5

Kima adiyaowae iikamim kima Adi Komii siir piuganan iikamim simiir sibgu kigrirao

1 Mi ta hiriinana saiirsika, iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim iki iikam nhirim simiir kigriraowiyim kara kimiirin hiriinansi boinonkwokwoki. Mi kara iriipi hiriinan inkam adiyaowaeyairgin kimiir hiriinan mi karar kigin Krais siya naonamin. Mi kara wi siyaka boinaii dimin taemin miiyik miiyikim mhoiiya Adi Komii siya nanaaknkiiyanim. 2 Kara kimiirin tisa boinonkwokwokiyin kima iki Adi Komii siir iikamim sibsibnanim yipiki kimaka waraur nwowim simiirin sibgu kigrirao. Kima sibgu kigrirao Adi Komii siya naingwowin kima tiram siir hiriinan. Dimusi rani, kima wi kipi diriraerar dimin taeminim, sima kimiirin hiniina boini ti hiniin diminin siir ti diriraerar. Niingaka. Kima simiir tiri. Dimusi rani, kimiir kwoinim simiir diriraerarim naingwokim kima simiirin minam kipi diriraerar umir komii haiyim, kima simiirar diriraerar. Dimusi rani, kima simiirin niinginiinga tiramar naingwokim. 3 Kima iikamim Adi Komii siya nokmwin okwo haiginiuwim kima, kimamar kipi naingwona hiniinin kouwin ini kimar ywowim mi simiirin kimar nokmimin tir dimin taemin tiramin. Niingaka. Wim kima ini aknainan ywowim iikamim warauranim simiir niisiimauuwam dimin taeminim sima kigna apam. 4 Mi mhoiiya iiya Jisis Krais siya krimiir kigriraowi inkam komiiyin siya swoki iti, siya wi siya siyar nanaaknkiinaei mi kima wi saika ninkin haii dimin taemin kibikibiyim iinokiinok nwoyokiyokiiyim kigugu karamae nwowiyim. 5 Mi ti hiriinan siyiu kamwowin kara pi yainan whranim kimiir boinonkwokwoki, kima iikamim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap kima whiekakarin irni nwirni yai wakaeyokna. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwowim yim hiniina boinkim, Adi Komii siya iikamim yipiki ha naingwowim simairgim inkam komiikomiiyim, siya digiumii simiir haimriiyiugin mi siya ti iikamim yipiki simamar naingwona karamae nwowiyim siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi. 6 Dimusi rani, yaiya Adi Komii siya boina saiirsika, kima ha daingwo Adi Komii siya inig komiigakin mi kima kimamar kipi naingwona mi kima siir yai imiirar wakaeyokna ap mi ta saiir mhoiiyarin iiya siya nimbina siya kimiirin wi wadieyar whindiriraerar haiginiuwi mi kima wi kiriekikirieya nwowi. 7 Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyokim kimiir kiyaii, kima ti dimin taemin imiiramin Adi Komii siiram srii siya whinkinsiis haiginiuwim kimiirin. Dimusi rani, siya kimiiram naingwokwonanaei mi kimiirin wi siyar kigriraowi.

8 Kima sibgu mintirao mi kimasiyar kigriraona. Kimiir sau omoman inkamin Setan siya ini wraisu komiiyin yipiki laion dapiyin ini siir hiriinan ywowin siya hinda tinda pa napririr kaowi iki wraisu nhirim simiir pisomsom aokaowim. Setan siir siyiuin hiniingin, siya hinda tinda pa napririr kaowi iikamim simiir nipiyaokiiyim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyiugigim. 9 Kimiir kwoinim kirie hiriiyar dwokripkai mi digiumii Setan siir haimriiyiu mi ta hiriinan saiirsika kima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim hinda tindanim, dimin biyieyim wi simiir tirbumbuwi kimiir tirbumbuni haniin aka mi kimiir kwoinim kirieya dwo. 10 Mi ta iiya kima hik kimpipisu haii saiir mhoiiyarin Adi Komii sikisiyairgin yipiki dimin taemin miiyik whiekakim simiir bwamkibwamin. Mi siir dimin miiyikmiiyikim wi kimiiram nimbini kima haiyim mi kima wi Krais saika nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Mi kimiirin wi miiyik Adi Komii siya siyar nwowaiginiuwi mi wi siya kirie haiginiuwi mi kimiirin wi siyar mi whindiriraerar haiginiuwi. 11 Kara ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim simiirar kigirkaki iinokiinokin. Ɨriig.

Mi kara pi yaimirsisim nhirim simiir swoki boinki

12 Ti inkamin Sailas nikiuwiyin yipiki kara naingwokwonanaeiyin, siya whin win haiginiugika ta yokwo mirisima kara kimiir boinonkwokwokiya mi kara ta yokwowa minam winkika kimiir niisiimauuim ta yaiya kima naingwo tibmiiya yim Adi Komii siirgisiirar yaigim. Mi kimiir kwoinim kirie dwo mi simiir wakaeyokna ap.

13 Mi kima iikam naingwo tibmiiyim yipiki om Babilon hir nwowim yipiki Adi Komii siya nimbinim siirim simiir wakaeyokna ap mi sima mi Mak siya yipiki kariir yinisimkiinanin kanaka wakaeyokna apiyin Adi Komii siir, simiir nokboinmamaira kimiiram hauugika. 14 Kima iikam whiekakim yipiki kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim simiir kigi mi simiirin dankabmamair mi dokboinmamair haiginiu.

Mi kara ha naingwowi kima Krais siir iikam whiekakim kwoinin iripa nongwomamair aeiyin siir bidi haiyin. Ɨriig.

2 PITA

Pita siya ta yokwowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiram swoki winkikin. Siya hiriiyar naingwokin siya wi kimimin tani ti nu iiirin wi sipi haiburgigi mi siya ta siir yaiya nikopkaigiyana saiir asi boinkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsiis haiginiuwam. Siya simiirin ti hiniina boinkikin, wari kamim niksisaeyim simiir yaiyim simiiram kipi naingwo tibmii. Siya simiirin ti profet niksisaeiyim simiirsi boininkwokwokikin. Siya simiirin min boinkikin, sima simiir naingwo tibmii aiirin sibgu donkworinu dimusi rani, Jisis siya wa tiri diminim siya boinim mi siya wi sipi swoki iti. Ɨriig.

Yokwo kwisaka aeya Pita siya winkiya

1 Kara Saimon Pitakin, inkamin whisarii mii priimiriiyin Jisis Krais siirim, kariirin siyar nikmwin okwo haiginiugin siir yai imiir boinmimauuim. Kara ta yokwowa iikamim yipiki simiir naingwo tibmiiya krimiir hiriinan komii nwowa mi yipiki ti yai kirie kibi kibiyim sim wakaeyoknam yipiki wi whiekak krimiirar whinkinsiis haiginiuwi kimiir winkika. Dimusi rani, Adi Komii siirsika krimiir dimin biyieyim Jisis Krais siya haiyoprimdiyiumiigikim mi krimiirin ini rirmiiya siyar ywowaiginiukiyim mi ini dimin whirki kimbu karamaeyar ywowim mi ti hiriinan siyiu iiirsi nanmaiwarkainakin whiekak krimiirin. 2 Mi kara ha naingwowi, Adi Komii siya mi Jisis Krais sowa hauuwi kimiirin, naingwobumbu mi nongwomamair ae wi nhami nhami hauu rani. Mi krimiir Adi Komiiyin mi Biiyan Inkam Komii ikin Jisis Krais sowiir kirieni yipiki kima sibgu inokninkinim. Ɨriig.

Adi Komii siya bidi yimbinin krima siirgisiirgim

3 Adi Komii yipiki kirie komiigakin, krimiir bidi hauuwim dimin taemin whiekakim krimiir whinkinsiis haiginiuwim siirim sibgu naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya nanaakninkii haiginiugin krimiirin mi krima Krais siir asi ninokninkini, yipiki biiya krimiir nimbinin siir dimin miiyikim simiir haiyim mi kwoin miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi wi saikar waiyayokiyokiikaeyami. 4 Ti hiriinan siyiuin siya bidi hauuwin krimiirin siir dimin kirie miiyik miiyikim biiya siya nimbinim krimiir mi ta hiriinan saiirsika mi tariinanin wim kima ti dimin taeminim simiir kirieya saiirin wim kima wa haiburgigi, ti dimin taemin biyieyim iikamim nuanim sima tiriyim simiirin. Mi ta hiriinan saiirsika mi kima wi siir dimin miiyik imiir haii mi kima wi Adi Komii siir hiriinan nwowi. 5 Mi ti hiriinan siyiuin, kima kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu sibgu kisisop diriraerar sibgu nwowam. Mi kira ti hiriinan tiri saiirin mi wi miinan nhami nhami kipi mirii Adi Komii siir yaiyim yipiki wari kimiir kwoinau nwokaiyim biiya kima niki aingwo tibmiiyim simiir swoki inomokninkinamin. 6 Mi iriipi hiriinan, iiya kima ti hiriinan tiri, mi kimiir kwoin imiirar kintimtinuna mi ta hiriinan saiirsika kima wi nikwokrimkrip rani mi wi dimin whirki kimbu rani mi ti iiyim dimin taemin biyieki nimbiyami mi wi miini haniin nwoki miriiyim sibgu nokworinukripkaiyam. Mi wi mairgimairga hiriiyar nwoki okripkaiyim Adi Komii siirgisiir siyiuin wa kimiir waraur nwowin siiramin. 7 Mi iriipi hiriinan, kima ti hiriinan tiri mi kima wi kimiir nomiiyauim simiiram

naingwokwonanaeiya mi simaka nomboin ii aeiya wi saiir diisiimauu simiirin. 8 Mi ti hiriinan diminim kimiir kwoin nwokaiyim, yim ini yinkiniukikaiyim mi sima wi kimiir whinkinsiisi mi hiriinana saiirsika kimiir kwoinim wi niingi niinga nwo rani. Niingaka. Saeya wi naeyar budi. Mi wim kima Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siirin wa sibgu inokninkini mi kimiir naingwo tibmiiya siiramin wi kirieya nwowi. 9 Iikamim yipiki ti hiriinan dimin karamae nwowim simiir kwoinauin, yim sima ini iikamim yipiki kigimok karamae nwowiyim simiir hiriinan ywowim. Dimusi rani, sima nhwokwisaekim. Ti hiriinan iikamim sima bidi yaingwo owougiyim Adi Komii siya haiyoprimdiyiumiigiya simiir dimin biyieyim sima tirim. Mi hiriinana saiirsika tariinanin simiir kwoinim dimin whirki bi kimbukim.

10 Mi ti kariir nomiiyauim iiya Adi Komii siya nikiuwa kimiirim mi siya bidi yimbinim kima siirgim, kima miinan mirii dimin miiyik tiramin. Mi hiriinan saiirsika ti diminin wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinan dimin imiir tiri kima wi saika waiyayokiyokii siir om hir. 11 Mi kima ti hiriinan dimin imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya anowin wi kimiiramar haiwaoki mi hiriinan saiirsika kima wi omin Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya kigriraowiyin yipiki biiya naonamin kimiir whindiriraerarin mi kimiir nanmaiwarkainamin mi kima wi iinokiinok saikar nwoyokiyokiikaeyami.

12 Kima bidi yinokninkinim ti diminim kara boinkiyim mi kima sibgu dokworinu Adi Komii siir yaiyim simiir kirieni biiya kima wakaeyim mi ha wakaeyokna apim mi iinokiinokin kara kimiir boinurwokaiyim swoki aingwokwonanaei ti dimin imiir. 13 Kara ha naingwowi yio siyiu wadiekin kara kimiira boinmauu yokiyokiiyim ti dimin imiirin mi hiriinana saiirsika kima wi simiirar nwoki aingwoyokiyokiiyim iiya kara ti omwaiya niki waiya tir. 14 Kara ina ninokninkinin, kariir iiya naowana ini kingiin nwowa. Dimusi rani, biiya Jisis Krais krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya boinmauugin kariirin ti dimin imiirin. 15 Kara ta yokwowa minam winki mhoiiya kara naonami mi iinokiinokin sima wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi ti dimin imiir naingwowoknakiyim. Ɨriig.

Krima iikamim bidi kigim Jisis Krais siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim

16 Krima iikam krimiir yidwi wanwiyaemi niiwii niingam simiir biri wakaeyokna apkim biiya iiya krima boinmimauuim kimiir mi kimiir nanaakninkii haiginiuwa Jisis Krais siir yipiki kirie komiigakin mi yipiki wi swoki iti. Niingaka, krimaki krimar kigin siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim. 17 Mi Adi Komii siya siir inig iiir hainanprapraski mi dimin komiiyin paenan niuyaeiyin siir ywowaiginiugi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. Krima aposel kamim bidi wakaekiyim iiya siya hiniina boinkiyin, tirigin yio kariir yinisim nwirkinwiruwan siya yipiki kara naingwokwonanaeiyin 18 Krimaki krimar wakaekim ti yaiyim Adi Komii siir om hirinki nitim. Dimusi rani, krima saika nwokim mhiuin dimin whirki kimbu karamae nwowin Adi Komii siya nwowiyin hir.

19 Dimusi rani, diminim biiya krimar kigim, krima ti yaiyim biiya profet kamim sima boinmimauuim yipiki Adi Komii siir yaiyim sima nanaakninkii haiginiuim simiiram naingwo tibmiikim. Mi kima ti iikamim ti yai imiir wakaeyokna api mi kima wi siyiu miiyik tiri. Ti Adi

Komii siir yaiyim yipiki ti profet kamim sima boinmimauuim ini paeya maeyau niibwomambwowa saiir niuyaeiya mi nugakan nauunin siya whwoyayakwokiyim kimiir niisiimauuwim bieyin ini kingiin nwowin sipi nimbinaidni. Mi ti hiriinan yaiyim biiya profet kamim sima boinmimauuim yim ini paeya niiyika krimiir niuya haiginiuwiya ini saiir hiriinan ywowim Adi Komii siir yaiyim simiir sibgu wakaeyokna apim mi iiya Jisis siya swoki itana wi saiirar namwoiuwi yipiki bieyin nugak nimbinaidniyakwokiyin siir hiriinan. 20 Mi biiyin kima ti dimin taemin hiniinim pi kwaboini, simiir dinokninkin, wi nwirki siir kwoinara swoki ap rani, ti yaiyim krimiir kwoinau nwokaiyim yipiki biiya profet kamim sima boinkiyim. Niingaka. 21 Tikina ya kaimwoka. Dimusi rani, biiya profet kamim sima dimin taeminim simiir kwoinau nwokaiyim simiir biri wakaeyokna apkim mi ti yaiyim Yokwo Komiinau ha bi winkim. Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siya siyar kiyaiigin simiir kwoinim mi sima yaiyim Adi Komii siya boinmimauuim simiirin, ini simiirar swoki boinmimauuim. Ɨriig.

2

Dimin biyieyim yipiki niksisae kamim sima tiri ima

1 Biiya niksisae profet kamim Isrelan iikamim simaka nwokim. Ti iikam hiriinanim sima niti mi wi kimaka nini oni ti niksisae yai bibiyieyim simiir hainaniyim mi ti hiriinan diminim iikam nhirim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piuganiyim wi ti diminim simar nonkwobumbuninkin haiginiuwi mi sima wi digiumii Biiyan Inkam Komiiyin Krais yipiki biiya simiir nanmaiwarkainam naowin mi hiriinan saiirsika wi kimimin tani siya simiirin wi pae komiiya saiir nitnoudnankaigii. 2 Mi iikam whiekakim wi simiir siyiu biyie imiirar wakaeyokna api mi wi ha boini, yio dimin karamaeka hii hiriiyar danae. Mi mhoiiya iki iikam nhirim wi yai bibiyie Adi Komii siir yai imiir nigbumbuwi ti diminim ti iikam bibiyieyim sima tirim simiirsika. 3 Sima niksisae niiwiiyim simiirin minim naingwowi kimiir kwoinim imiir kiyaeyam mi umir kimiir wa-rauranki haiyam. Adi Komii siya iiya ti hiriinan iikamim simiir hidana saiiramar nwokin. Adi Komiiyin yipiki simiir nonkwobumbuninkinanin siya nhwo whin tani, siya ta iiya simiir nonkwobumbuninkinana sai-iramin ii haruwa haruwa bi nwonanaekin saeya nimbiniyamin.

4 Ti hiriinan diminim biiya Adi Komii siya tirim yim krimiirin hiniina niisiimauugim Adi Komii siya wi whisarii nwonanae rani. Adi Komi siya paekwosimim yipiki dimin biyie tirim simiir bi swoki kigninkin okin saikar nwowamin. Niingaka. Siya simiirin maeyaua paekaka iikamim simiir nonkwobumbuninkinana saiir hiriir yikropki mi sima ini maeyaua paekaka saiir hirar niki okripkaiyim iiya Adi Komii siya iikamim simiir hidana saiirim. 5 Biiya Adi Komii siya iikam biyieyim simiir biri swoki kigninkin okin ti nuin omwai siir waiyam. Siya op komii whira yikropki mi iikam whiekakim ini siyar kaiy-oprimdipu aokaokiyim. Inkam nwirin Noa nikiuwiyin yipiki hiniina boinmimauuwiyin iikam sima dimin taemin miiyik imiiram daingwo tibmii, siya mi iikam iriiyar is iko sima simar ywonaowid, Adi Komii siya simiir biri nisomaokin. 6 Adi Komii siya om Sodom mi Gomora sowiir iikamim simiir bidi hidgiyim mi siya simiir om owiir hangimugi mi simiirin ini wara yiunamim. Ti hiriinan diminim yim aknainan iikamim

simiir niisiimauugim yipiki mhoiiya omwai waiyaei ti nu iiir mi diminin yipiki dimin biyie simiir tiriyim simiir nimbiyami. 7 Adi Komii siya Lot siir kigriraokin inkam miiyik nwirin, yipiki siir kwoinin hauugihauuga whiyieyin hiinanaeni siyiu biyie sima tirin simiirsi mi iriipi hiriinan iikamim dimin miiyikim sima tiranim sima digiumii simiir mi haimriiyiugin. 8 Inkam miiyikin Lot siya iikam biyieyim simaka nwokin mi iinokiinokin siya dimin biyieyim sima tirim simiirar kigin mi dimin biyieyim sima mi boinim simiirar mi wakaekim mi siya haugihauga siyiu biyie sima tirim simiiramar whiyiekin. 9 Mi ti dimin hiriinanim krimiirin hiniina niisiimauugim Adi Komii siya ina ninokninkinin siyiuin iikam miiyikim simiir nanmaiwarkainainin dimin kirie kirieyim hikak nwowiyim simiir hirankin. Mi siya wi iikam biyieyim simiir naingwo owou rani, simiir tirbumbuam mi simiir nonkwobumbuninkinam mi sima wi ta iiya Adi Komii siya siir iikamim simiir hidana wi saiirsi napiyok rani. Niingaka. 10 Mi Adi Komii siya ina sibgu inokninkinin mi siya wi niksisae profet iikamim yipiki hii nanaeni siyiu biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiir wakaeyokna apim mi siir kitinisiinam wi simiir naingwo owou rani, simiir nonkwobumbuninkinamin mi ti yipiki iikamim, Adi Komii siir kirie imiir wakaeyokna karamae nwowiyim mi ti niksisae profetim simiir kwoinim kirie ywowim mi sima simiir kwoin imiirar napikim mi sima yai bibiyie paekwosim imiir boinsi bi nididikim. 11 Adi Komii siir paekwosimim simiir kirieya komiiga ini iikam biyieyim simiir kirie aiir haiburim. Mi sima ti iikamim simiir bi boinhiuriyiu boinikim Adi Komii siir whwonkam ida, simiir boinwokiyopnatkaigiyamin. Mi ti niksisae profetim yim ini ti hiriinan siyiu iiirar tirkripkaiyim. 12 Ti iikam hiriinanim yim ini hu habim kwoin miiyik karamaeyim mi dimin taeminim sima tiram naingwowiyim sima pi hindarar priidiraerari iikamki sim haiyim mi sima nitim. Mi ti iikam hiriinanim yim wi mhoiiya tioidwomaii. Mi sima dimin taeminim sima ninokninkin karamae nwowiyim simiirar priiboin priiboinikim. Mi mhoiiya Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini, niimauan wraisuim iikamki sim nitkikikiniyim simiir hiriinan. 13 Mi simiirin dimin bibiyieyim sima tirim, wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Sima ha naingwowi, kinaka naeiya ya dimin miiyika mi simiir kwoinim simiir mhil imiirar mirninkinamar naingwowi, sima ini ta ma biyieya paowaigi piskimkopouim kimiir piu nonkwobumbuninkina ini saiir hiriinan ywowim mi sima simiir niksisae siyiu imiiramar mairgimairgaei simiir wakaeyokna apam. 14 Mi sima wig imiirar kaonanaeikim iripa piu simaka nwowim mi ti hiriinanin simiir kwoinin dig saeya nwowaiginiu rani. Niingaka. Mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiigim yipiki simiir naingwo tibmiiya kirie nwo karamae nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika sima dimin biyie asi tiri. Mi sima minam naingwoyokiyokiii siyiu umir digworaekwo haiyanin yipiki iikamim simiir yai imiir wakaeyim simiir hiramki haiyim. Mi mhoiiya Adi Komii siya wi ti hiriinan simiirsi nhinikriropki. 15 Sima digiumii yaimwo imiir haimriyiuwi mi dimin biyie imiir napi iikamim yipiki siyiu miiyik iiir haiburgigim mi ha napwaeyamim nae hir simiir hiriinan ywowim. Sima dimin taeminim biiya inkam nwirin Belam nikiuwiyin Bioni yinisimin siya tirim simiir wakaeyokna apikim. Siya umirim naingwokin iikam sima hauuwim ti dimin biyieyim siya tirim simiirsi. 16 Mi siir donkiyin habwaowhaenan

nwokin yai bi boinikin mi siya ini inkamnanar yomboboinin mi siya yai kirie siir boin mi siir mi ikidu dimin biyieyim siya naingwowim kwoinau nwokaiyim simiir tirsi.

17 Iikamim ti kamim simiir hiriinanim yim bi whindiriraerarikim, yim aeyowieyim op karamaeyim, simsinkaigaeyamim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini naoni wau komii komiiyim koua hir nakiibimbiramiyim ini simiir hiriinan ywowim, iki sima yaiyim sibgu whinkinsiis haiginiuwam bointidwokiiyim mi yim sima pi dimin whirminwhirmin swoki tir tani. Adi Komii siya ta maeyaua niibwomambwonana simiiram nimbinga. 18 Sima yai kirieyim yaimwo karamaeyim simiir wakaeyokna apikim, sima wi iikamim ti dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim wi simiir kwoin imiir kiyai. Sima wi iikamim yipiki ti dimin biyie imiir haiburgigim iki iikam nhirim sima niki apkripkaiyim simiir kiyaii. 19 Sima ti kam bibiyieyim hiniina boinikim, yio dimin karamaeka iikamim simiir kwoin imiir naingwo apamin. Mi ta hiriinan saiirsika, sima ti hiriinan iikamim yim sima wi saiir nikwowaisii rani, sima ini simiiram priimiriiyan iikam ywowim mi sima yaimwoni wakaeyokna apamin dig nwo rani. Dimin whirki inkam nwirni kwoin iiir kwirii idwokai mi siya ti diminin siir kwoin kwirii idwokaiyin siir swoki tiri, yio yaeya dimin biyie tir tani mi siya wi ti dimin biyie iiir swoki haiburgig rani. Ti dimin biyieyin siya bidi ywowin siir kouin mi yio siya ini whisarii mii priimiriiyan inkam ywowin. 20 Iikamim yipikim dimin biyie nuan iikamim sima tiriyim simiir haiburgig. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmiiyim dimin miiyikim Jisis siirim biiya siya naowa krimiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiiyim mi krimiir nanmaiwarkainaam. Mi sima dimin biyieyim simiir kwoinau kwiri idwokaiyim ini simiirar swoki apnamim mi sima wi biyieyar nwowougusi dimin biyie biiya sima tirim wi simiir haiburgigi. 21 Yio ti hiriinanin wi wadie pi ywowin biiya sima Adi Komii siir yai kibiyim biiya inkamki boinmimauuim simiir wakae karamaekiswo mi sima bidi yasae iirgrak wakaeyim mi simiir bidi wakaeyokna apim. Mi mhoiiya sima digiumii ti yai imiir haimriiyiugig mi ini siyiu biyie imiir swoki apnamim. 22 Ti hiriinan diminim bidi yimbiyamim yaimwowim biiya profet kamim sima boinim simiir hiriinan, wrain diminim siya whiekingikiyim pi simiirimar swoki ami simiir naeyimar huin inkamki hiisokiyin yipa swoki ami maeyau bropa saiir wariprapraram. Ti yaiyim yim krimiir niisiimauuwi ti iikam yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apim mi tariinanin sima digiumii siir haimriiyiugigin. Ɨriig.

3

Iikamim krima ina ninoknинkinim Jisis Krais siya wa swoki iti

1 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, takina ya yokwo kwisaka aeya kimiiram winhauugiya. Tiki yokwo imiirin kara kimiir kwoin imiir swoki hiurworwokaigi. 2 Kara kimiirin minam naingwowi yaiyim biiya profet kam miiyikim sima nanaakninkiiyim simiirim daingwo mi iriipi hiriinan kima Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiyim yipikin naonamin mi ha swoki insiin idwowin krimiir nanmaiwarkainam simiir timi aingwoki, ti yaiyim siya aposel kamim krimiir boinmimauugiyim yim kimiir boinmauugikim, ti diminim nim krima kimiir swoki kwaboinmauugii. 3 Kima ina ninoknинkinim tiki

hiriinanim bii wi sima nimbiyami iiya kingiin nwowi Jisis Krais siya swoki itana. Iikam nhirim yipiki niewaiyiuwiyim yim wi simbi niti mi sima wi yai bibiyieyim bwam karamaeyim wi simiir nini boini, simiir kwoinkar naingwo apiyim. 4 Mi sima niksisae yai kimiir boini, biiya Jisis siya hiniina boinkin siya wa swoki iti mi siya papi nwowin? Yaiyim biiya krimiir yidwi wanwiyae ima boinim, bi swoki imbiyamkim ini hindara yasae okainaiinamim. Mi biiya iiya Adi Komii siya nonkwokwowin ti nu iiir siya whiuwiniunan mi tisi tariinana namwoniyim, dimin taeminim ini hiriiyar nwokripkaiyim. Mi ti dimin taeminim sima boinim hiniin yim wi nimbiyam tani, yim kaimwo rani. Adi Komii siya dimin kasakasa bi kisisana haiginkin. 5 Sima ti diminin siir ninokninkinam naingwo rani. Biiya Adi Komii krimiir Wanin siya yaiyara boinkiyin mi nu ninomoro ina yimbiyamwo. Adi Komii siya nuin whii komii solwara saiir op imiir nonkwokwokin mi nu iiirin nao siya whinkinsiisi mi yio tiriiginin iriipi hiriinan yio wi sipi mi kisinaei. 6 Mi mhoiiya Adi Komii siya ha boinkiyin mi ha mi tirkiyin op aiirin mi opa ini nu iiirar ywomairipugiyin mi dimin taeminim ti nu iiir nwowim yim ina yaokaokiyim. 7 Mi ti nu ninomoro tariinan nwowo yo Adi Komii siir yai imar nonkworinukripkaii mi mhoiiya iiya Adi Komii siya iikam biyieyim yipiki digiumii siir haimriyiuim simiir nitkaigaigii paeya mi ti nu ninomoro yo wi warar ninkin iuwi.

8 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima ti dimin whiruwa siir kipi naingwo owou. Adi Komii siya ii kwiruwa ha naingwowikin biewi biewi kasaka rani mi biewi biewi whiekakim yim ini ii kwiruwanana ywowin. 9 Kimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya bi kimiminikin siir nimbinim simiir tirkiyim iki iikam nhirim sima naingwowim simiir hiriinan. Niingaka. Siya iikam whiekakim krimiiramar niki owin digiumii dimin biyie imiir haimriiyiugigim mi siiram naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya inkam nwirkin maeyaua paekaka saiir hiriir namim pi boriisopi. Siya hiniinam naingwowi, iikam whiekakim sima digiumii simiir dimin biyie imiir haimriiyiugig mi siir wakaeyokna ap. Ɨriig.

10 Mi mhoiiya iiya Biiyan Inkamin siya swoki iti mi siya, siya siya niisiimauunaei wi inkamin yipikin inkam nwirni digworaekwo tauaeyam nitiyin wi siir hiriinan niti iikamim wi ninokninkin tani iiya siya niti mi nhirim wi siiram nwokwokin tani. Mi iiya siya nita saiir mhoiiya ninomora wi nhaminhami tioki rani, diyani hiniin nu mi dimin taeminim siir nwowim mi digworaekwo iikamki nonkwokwowim wa niuginhiski mi wi op nimbiyami. 11 Mi dimin taeminim ti nu iiir nwowim wa niuginiski mi wa digi mi wim kima iikamim wi paniina nwowi? Kimiir kwoinim wi dimin whirki kipi kimbu Adi Komii siir yai imiir ti wakaeyokna ap, 12 mi kima ti dimin taeminim simiir ti tir ta iiya saeya nitiduduwim. Ɨiya Biiyan Inkam Komiiyin siya swoki iti mi ninomora wi paeki niuwi mi wa digi mi nauun sisim mi nauun komii komiiyim wa niuginiski mi wi opnan nimbiyami. 13 Adi Komii siya bidi boinin siya wi yaeya nu ninomor nonkwokwowi mi nim krima simiirim nwowi. Iikamim yipiki biiya dimin biyie tirim tapaiirin sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowi. Ɨriig.

14 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, wim kima ti dimin hiniinim ti biiya kwaboingigim simiiram nwowi ninomor win

mɨ nu wɨn wɨ sowa nɨmbiyamɨm mɨ kɨma mɨinan mɨrii dimɨn whɨrkɨ nikɨ kɨmbu karamae nwowɨm mɨ ɨriipa hɨriinan dimɨn biyɨe tɨrisi mɨ hɨriinan saiirsika Adi Komii siya kɨmiirɨn wa naɨngwowi dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ kɨma wɨ saɨka nongwomamaɨ aei. 15 Mɨ kɨma ta saiir daɨngwo krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii siya wɨ nɨtsɨsau rani, iikam ɨmiir hɨdamɨn, siya krɨmiirɨn hɨniɨna nɨisiimauuwi siya pɨ boriisopi krɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnamɨn mɨ siya mɨnɨm naɨngwowi krɨmiir nanmai-warkainaam. Siya ɨni krɨmiir nomiiyau mɨiyɨkɨn Pol siir hɨriinan ywowɨn, yɨpɨkɨ tɨ yai kɨbimi dimɨnɨm Adi Komii siya hauuwɨm siir sɨmiir wɨnkiyɨm kɨmiirɨm. 16 Ɨiya Pol siya yokwowɨm ta ɨiya Bɨiyan Inkam Komii siya swokɨ ɨtɨna saiir wɨniyɨm siya dimɨn taemɨnɨm kara nikɨ boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirar swokɨ wɨnkikɨm. Krɨma yai nhɨrɨm siir yokwonau nwokaiyɨm sɨmiir sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨn tani mɨ hɨriinan saiirsika iikam biyɨe nhɨrɨm yɨpɨkɨ nɨnokɨnɨnkɨn karamaeyɨm sɨma pɨ tɨ Pol siir yaiyɨm pɨ sɨmiir nɨnkpɨtki nɨksɨsae yai nwowɨm mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn sɨma ɨkɨ profet kamɨm yɨpɨkɨ ɨkɨ yai nhɨrɨm sɨma wɨnɨm Adi Komiiniyɨm pɨ sɨma mɨ ɨnkpɨtki yai biyɨe mɨ ɨnkɨn owam mɨ hɨriinan saiirsika sɨma wɨ sɨma sɨma mɨ tɨrbumbunaei tɨ dimɨnɨn sɨma tɨrɨm.

17 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm ta hɨriinan saiirsika kɨma ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm tɨ dimɨn ɨmiirɨn. Kɨma, kɨmasiyar mɨntaraona mɨ tɨ hɨriinan saiirsika kɨma wɨ dimɨn biyɨe tɨr tani ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm sɨma tɨriyɨm wɨ sɨmiir tɨr tami mɨ hɨriinan saiirsika kɨma wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai kɨbiyɨm wɨ sɨmiir haiburgik rani. Sɨma wɨ kɨmiir kɨnsiis haigɨnɨuwi yɨnɨn omaka nonkworɨnuwiyɨn siir hɨriinan. 18 Mɨ kɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir naɨngwobumbua saiir sɨbgu o, yɨpɨkɨ bɨiya naowɨn kɨmiirɨn siyar nikɨ whɨndirɨraerarɨm mɨ nanmai-warkainaam. Mɨ tariinanɨn kɨma siirɨn kɨpɨii nɨnokɨnɨnkɨn tani mɨ mhoɨiya kɨma siirɨn wa sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨni. Kara ha naɨngwowi siya ɨnɨg komiigak dwo tariinan mɨ mhoɨiya mhoɨiya ɨriipa hɨriinan. Ɨriig.

1 JON

Jonin ti kamim Jisis siya niisiisiimauuim simiir nwir ieya. Ti Jonin saisakinairgin biiya Jisisni yai win kibiyim sim niki winkiyin simiir nanaaknınkiiyam. Mi biigibiiyan yokwowa Jon siya winkiya ya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkika sima, simiir naingwo tibmiiya pi sibgu onkwokripkaiyim ta yaiya yipika Jon siir nhwokinhwokar kiga mi siir wiingiwiingar mi wakaeya Jisis siirim. Siya simiirin min boinkikin sima iki kamim niksisaeiyim sima boinmimauuim dimin taeminim Jisis siir yaiyim simiir hiriinan nwo karam nwowim simiirsi mintirao. Siya simiirin ti hiniina boinkikin, sima ti nuan siyiupai siyiupaiyim simiiram kipi naingwokwo sima irni nwirniyam naingwokwonanaeya Jisis siya hauua saiir hiriinan daingwokwonanae. Ɨriig.

Yaiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwiyim inigak krima nwoyokiyokiikaeyamam sima

1 Ta yokwowa krima winkika Jisis Krais siir, yipiki krima dapiyin Yai. Biigi biiyarin Krais siya ha nwokin mi siyairgin kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiiyin siir bwamkibwamin. Mi tariinanin krima siir bidi wakaeyim mi siirin krimaki krimar kigin mi siirin krimiir iingar nonkwokiugin. 2 Mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiiyin siir bwamkibwamin ini siyar ywowiskiyin mi iiya siya nita krima siir bidiyar kigim mi tariinanin krima siirin kimiir asi boinmimauuwi. Ti inkam nwiruwan yipiki iinokiinokin hiriiyar nwowiyin. Biiya siya Adi Komii krimiir Wanin saika niki okin mi ini siyar yanaaknınkiibudgiyin. 3 Dimin taeminim krima kigim yim ti sima krima boinmimauuwim kimiir mi ta hiriinan saiirsika kima wi iripa asi nongwomamairi krimiir hiriinan ta krima nwowiya Adi Komii saika mi siir yinisim ieya Jisis Krais saiir hiriinan mi nim krima ini kwoin whiruwar ywowiskiyim. 4 Mi krima ta yokwowa kimiiramin hiriinanam winkika kima wi nwoki sibgu inokninkinim ti dimin taeminim simiirin mi kima mi krima, krimiir kwoinim wi mairgimairga niki owim. Ɨriig.

Krima Adi Komii krimiir wanin, siir dimin kibi kibiyim simiirarar wakaeyokna ap

5 Ti yaiyim Krais siya boinmimauuim krimiir mi nim krima tisi kimiir swoki kwaboinmamauuim. Adi Komii krimiir Wanin siya ini bienan ywowin siya nii wara bi swoki ominominikin. 6 Mi krima ti hiniina boini siya mi krima ini kwoin whiruwar ywowim mi krima dimin biyie tiri, nim wi niibwomambwo napririri, nim krima pi niksisaekim mi krima Adi Komii siir yai kibikikibiya saiir bi wakaeyokna apkim nim siyiu bibiyieyim dimin biyie tiriyim simiir napkim. 7 Mi krima ti siyiu kibikikibiyin Adi Komii siya nwowiyin siirgisiir nwowi mi krima wi iripar nongwomamair aekiyami siir nhieya saiir kirieni mi ta nhieya yipiki siir yinisim iiira Jisis naokiinaiiniya iiya siya naonama mi ti dimin biyie biyieyim krima tirim yim siya simiirin wi hiriiyar haiy-oprimdiyiumiiyokiyokiiyami mi krimiir kwoinim ini rirmiigirirmiiyar ywokiyim.

8 Mi krima ha boini nim krima dimin biyie whirmin whirmin karamaeka, nim krima, krima krimar swoki priiyiksasaenaei mi Adi Komii

siir yai kibi kibiyim yim wi krimiir kwoinau haigi okai rani. 9 Mi ti dimin biyie biyieyim krima tirim simiir boininkii. Dimusi rani, Adi Komiiyin dimin whirki bi kimbugin mi siya ta nimbin aiir nonkworinukripkaiyim dimin biyie biyieyim wi siya haiyoprimdiyiumiigi mi krimiir kwoinim wi rirmiigirirmiiya nwokii. 10 Mi krima hiniina boini nim krima dimin biyie bi tirkim mi krima Adi Komii siirin wi hiniina boini, Adi Komii siya niksisaeyan inkamkin. Dimusi rani, ombud komiiyin dimin biyie kina bidi tirim. Ɨriig.

2

Kraisin, inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin

1 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kara ti yaiyim kimiiram winkikim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie painisi tirsi. Mi krimiir nwirki dimin biyie tiri, nim krima Jisis Kraiskakairgim ti inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin siirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Siya wi Adi Komii siiram asi sriigi wi krimiirsi sriigii. 2 Yio Jisis Krais sasairgin yipiki bidi bidiniya sasair ninkin imiiyaenan Adi Komii krimiir Wanin siir ti dimin biyie biyieyim simiirsi siirgisiir nhie aiirar mi ti io kwoin Adi Komii siya naingwowiyin krimiiram yio siya bidi yikripkiyin. Dimusi rani, dimin biyie biyieyim krima tirim siya ti hiriinan simiirsi naokin simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Yio krimiir dimin biyie biyieyim simiirara rani. Niingaka. Siya iki iikam whiekakim hinda tindanim simiir dimin biyieyim simiir warar haiyoprimdiyiumiigikim.

3 Mi krima siir yai imiir sibgu wakaeyokna api mi krima siirin wi haniingin sibgu ninokninkini. 4 Mi inkam nwirin ha boini, mi kara Adi Komii siirin ina sibgu inokninkinin mi siya yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti inkam hiriinanin yipi pi niksisaekin mi Adi Komii siir yaiyim yim siir kwoin hir wara nwokai rani. 5 Mi tiriiginim yipiki iinokiinok Adi Komii siir yai aiiram naingwowiyim yim sima ina ninokninkinim siyiuin siiram naingwokwonanaeiyin siyiumwokisiyiumwoin. Mi ta hiriinan saeya krima sibgu dinokninkin nim krima Adi Komii saika bidi yamasuim. 6 Mi yipiki ha boini yio siya Adi Komii saika bidi yamasuwin mi siya wi dimin taeminim biiya Krais siya tirim wi simiir hiriinanar timi tir. Ɨriig.

Mi yipiki siir nomiiyauwam naingwokwonanaeiyin yio Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin

7 Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, ti yaiyim kara winkiyim kimiiram hiniin kima wi paniin paniina nwowi yim yai win tani. Kima simiir bidiyar iki wakaeyim iiya kima biigibii Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kiina. 8 Mi ti yaiyim ti kara winkiyim kimiiram yim yai winkim. Mi iikamim yipiki ti miiyim Jisis Krais siya miriiyim simiir kigim mi ti kima mirii ikim mi sima wi haini ninokninkini taka yaiya ya yai kaimwowairga. Mi yim ti yaiyim yim hiniina boinkim, krima krimiir nomiiyauim simiiram naingwokwonanae. Dimusi rani, krima ini ti yai imiir wakaeyokna apim mi ti dimin biyieyim ti iikami kwoinau nwokaiyim niibwomambunan yim wi simbi kinimnisainami mi simiir maeyauwa wi ti dimin kibiyim

paenan niuyaeiyim wi sima kisina okainaowidi. Jisis Krais siyairgin bwamkibwamin paenan krimiir niuya haiginiuwiyin.

9 Mi yipiki ha boini, yio siya Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikin mi siya io pi siir nomiiyau inaka swoki owi mi yio hiriinan inkamin yio Adi Komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikin. Yio ini inkamin niiyaka napamwiiiyin siyiu si sikwo pae min niririya apnam karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. 10 Mi yipiki siir nomiiyau iiiram naingwokwonanaei mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api, yio ini inkamin siyiu nabie kigimok apiyin ini siir hiriinan ywowin mi yio siya siyiu iiirin ina sibgu kigomok apin mi siya wi niigikiyamyao akai rani. 11 Mi yipiki siir nomiiyau inaka nwowi io mi yio tari Adi Komii siir dimin taemin bi ninokninkinkin. Yio dimin biyie biyieyim simiir wakaeyokna apikin inkamin yipiki siyiu si napamwiiiyin niiyaka si hiniin. Mi siir nhwo iiirin nii aeya nimiui mi ta hiriinan saiirsika siya paniisi kigomok api siyiu iiirin.

12 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, ta yokwo kara winkiya kara dimusi bi winkikin wari dimin biyie biyieyim kima tirim simiirsi winkika simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Simiirin siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Dimusi rani, dimin kibi kibiyim biiya Krais siya tirim simiirsika. 13 Kima ti adim, kara ta yokwowa kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima siirin ina ninokninkinin yipiki biiya omwaiyar niki waiyayokiyokiiyin mi tariinanar nadigniyin siiramin. Kara yokwowa yainan whrwanim nonkwona karamae nwowim kimiiram winkika. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya wi kimiir kwoin waraurar niki okaiyokiyokiiyim mi kima wi Setan siir nwoki ikwowaisiiyim. 14 Kara yokwowa yainan whwran kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ini kirie hiriiyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siir yaiya ini ini haniin kimiir kwoinan kwirii idwokaiya mi kima Setan siir bidi ikwowaisiigigim. Kara yokwowa ad imiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim yipikim omwai hiriiyar waiyayokiyokiiyin mi ini tariinanar yadigniyin.

15 Mi kima dimin biyie biyieyim iikamim sima tiriyim ti nu iiiranim simiiram kipi naingwo simiir wakaeyokna apam. Mi yipiki ti nuan dimin taeminim simiiram naingwowi mi yio tari Adi Komii siiram naingwokwo rani. 16 Mi dimin taeminim nuanim yim hiniingim, mi ti dimin taeminim ti sima kigim sima iinokiinokin simiir haiyamar mini mi dimin biyieyim simiiramar mi kigmairi mi siya iki siir inig iiirar hainanaeiyim mipi ha boini, kara digworaekwoki naokingugunankaigin ini iki iikam nhirim simiir haiburin. Mi yim digworaekwowim yim Adi Komii siir tani. Niingaka. 17 Mi dimin taeminim ti nuin siirim mi dimin taeminim kigmairi ikim yim wi simbi digii mi yipiki dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim simiir wakaeyokna api yim wi hiriiyar nokwoyokiyokiigiyami. Ириg.

Krais siir sau omomim yim wi sima simar niisiimauunaei

18 Ti kariir nomiiyauim, iiya ti nu ieya digiyana ya kingiin bidi yitkiya. Mi wim kima ta yai aiirin bidiyar yinokninkinim hiniin Jisis Krais siir sau omomin wi paniin paniina nimbiyami. Mi Jisis Krais siir sau omom whiekakim yim bidi yitim mi yim sima simar bidi yanaakninkiinam mi nim krima ta ii aiirin ina ninokninkinim ya ini kingiin nwowa. 19 Dimusi rani, ti kamim yipiki Jisis Krais siir sauan omom win nwowim yim

sima iripa kwoin krimaka nwo rani, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiiniyim, yim sima krimiir bidi haiburgigim. Mi sima iripa kwoin krimaka nwokiswo mi sima pi iripa krimakar pi ywowin. Mi sima krimiir bidi haiburgigim mi ta hiriinan saiirsika nim krima ta saiirin bidiyar yinokninkin kiinim, simiir nwirki iripa kwoin krimaka bi swoki okim. Niingaka.

20 Adi Komii siir naeyiuin ha nitin ini haniin kimiir kwoin imiir ini kwirii idwokaini mi ta hiriinan saiirsika, kima ti dimin taeminim simiir dimin mwokimwoim simiir asi sibgu ninomokninkini. 21 Kara ta yokwowa kimiiramin ha bi win boinkikin, wim kima Adi Komii siir dimin taemin mwokimwoim simiir bi ninokninkinkin. Niingaka. Wim kima simiirin bidiyar yinokninkinim. Mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwowim mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwo karam nwo ikim wim kima simiirin bidiyar yinokninkin digim. Mi kima ti niksisae yaiyim yipiki yaimwokiyaimwoim simiir niinikikrimkripiyim simiirin ina mi inokninkinim.

22 Mi yipiki niksisaeiyin? Mi ti inkamin yipiki ha boiniyin Jisisin yio Krais rani mi ti hiriinan inkamin Adi Komii siya nimbingii mi siya siirin wa nikropkii. Mi yio ti inkamin yio Jisis siir sau omomkin. Mi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowiirniiyin digiumii bi haimriiyiugigo. 23 Mi ti iikam hiriinanim yipiki Jisis Krais siir miisisaeiyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi miisisaei simiir Adin. Mi ti iikamim yipiki Jisis Krais siir haiyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi inkin haigim simiir Adin. Iriig.

Adi Komii siir naeyiuin krimiirin siya niisiimauugin yai miiyik

24 Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kimasiyar mintiraona. Mi yai kibiya yipiki biigibii kimar wakaeya, ya kimiir kwoinau waraurar haiginonkworinukripkai. Mi kima ti hiriinan tiri mi kima wi kwoin whiruwa Adi Komii siya mi siir yinisim ieya wi sowakaniiyar nwowi. 25 Mi yim tiriiginim yim sima Jisis Krais siya nimbingiyim krimiiram krima haiyim. Siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam nimbingikin mi krima wi Adi Komii saika nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamim.

26 Kara ta yokwowa kimiiram winkika kimiir boinworwokaigiyim ti dimin taeminim yipiki ti iikam ima naingwowiyim kimiir niksisaeyam. 27 Mi Jisis Krais siya siir naeyiuin kimiir bidi hauugiyin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti naeyiuin kimiir kwoinau waraurar nwokaikripkaii mi kima wi inkam nwiram noksir tani kimiir nowomwarkaiyiuwamin. Mi ti naeyiuin kimiirin wi siyar nowomwarkaiyiuwi dimin taemin whiekakim. Mi ti dimin taeminim wi siya nowomwarkaiyiuwi, yim niksisae dimin tani yim kaimwowairgim. Mi yim wi ti hiniina nwowi, kima ta Adi Komii siir naeyiuin siir yai aiir wakaeyoknaei, wim wi Jisis Krais saika namasukikini.

28 Ihi, ti kariir nomiiyauim, kima Jisis Krais saika damasukikin. Mi kima ti hiriinan tiri mi iiya siya swoki iti nua tiriir mi nim krima wi mairgimairga nwowini siir kigamin, krima wi nididwin tani mi wi mi agwoprakai rani. 29 Wim kima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siya bimbiuwi rani mi yipiki dimin miiyik tiri mi kima wa ninokninkini siya siir yinisimkin. Iriig.

3

Tariinanin krima ini Adi Komii siir yinisisim nwowim

1 Kima whiekakarin ta saiir wakaeki, Adi Komii krimiir Wanin siya
krimiiramin nhami nhami naingwokwo rani mi ta hiriinan saiirsika siya
krimiirin siir yinisim asi nikiugim. Yim ti yaiyim yim kaimwowairgim.
Nim krima siir yinisisimkim. Mi iikamim yipiki ti nuan siyiu imiir
wakaeyokna apninkiniubumbunaniyim mi ti tariinanar nadigniyim yim
Adi Komii siir bi ninoknинkinkim. Mi ta hiriinan aeya sima ti dimin
taeminim krima wakaeyokna apiyim simiir paniisi yinokninkinsi. 2 Ti
kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, nim krima Adi Komii
siir yinisisimkim. Mi krima sibgu ninokninkin tani mhoiiya krima wi
paniin paniina namisi owi. Mi Adi Komii siya ti dimin hiriinanin krimiir
bi niki iisiimauugin. Mi ti diminin sasaigin krima sibgu inokninkinin Jisis
Krais siir, yio hiniingin siya wi sipi swoki iuunaiini mi krima wi siirar
kigwini mi iiya krima siir kigwini mi nim wa ninkpit iuguskii mi wi siir
hiriinanar namwowiuwi. 3 Mi yipiki ti dimin taeminim nimbiyamanim
simiiram nwokwokini mi yim sima wi hiriihiriiyar boininaei dimin biyie
karamaeka mi sima wi dimin whirki kimbu karamaeyar nwowi Krais
siya nwowa dimin whirki kimbu karamae siir hiriinan.

4 Dimin biyieya saiir bwamkibwamin Adi Komii siir siyiu komii siir
yaiya siyar kwiinakibiiri. Mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim dimin
biyieki naokingugunankaiyim sima Adi siir siyiu komii siir yaiyim
simiir asi niinakrimkripi. 5 Mi kima ina ninokninkinkinim ta Jisis Krais
siya niuunaiiniya nua tiriir iikam simiir dimin biyie biyieyim simiir
haiyoprimdiyiumiigiyam siya dimin biyie whirmin whirmin bi swoki
tirmintirminkin mi siya ti hiriinan tiramar mi aingwokin. 6 Mi ta hiriinan
saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim
yim sima iinokiinokin dimin biyie bi tirkim. Mi ti iikamim yipiki
iinokiinokin dimin biyie biyieya tirnanaeiyim mi simiir kwoinim Krais
siiram naingwo karamae nwowiyim yim siirim bi wakaeyokna apikim.

7 Ti kariir nomiiyauim, kima iikamim simiiram kipi kiwaki kimiir
niksisaeyim. Mi yipiki siyiu miiyikimiiyikni nwowi mi yio sikisiya
inkamin. Dimusi rani, Adi Komii siya krimiirin ha kigi nim krima dimin
whirki bi kimbugim Jisis Krais siir hiriinan dimin whirki kimbu karamae
siya nwowa saiir hiriinan. 8 Mi yipiki dimin biyieyim simiirsimiira
tirnanaei mi yio tari Setanikin. Biiya mi tariinanin iriipi hiriinan Setan
siya ini dimin biyieyar tirkripkaiyin. Mi tiriiginim yipiki dimin biyieyim
simiir simiira tirnanaeiyim yim siir iikamkim. Mi Adi Komii siir yinisimin
siya nitin ti nu iiir siya dimusi bi nitkin siya Setan siir miiyim simiir
digiguskiyam nitkin.

9 Mi yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi mi yio tari siir naeyiu
iiir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimin biyie paniisi
tiryokiyokiiyamsi. Niingaka. 10 Mi ti hiriinan siyiuin, nim krima ina
ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisimin mi yipiki Setani yinisimin.
Mi yipiki dimin biyieyim simiir simiira tirnanaei mi yio tari Adi Komii siir
yinisim tani. Mi yipiki siir nomiiyau iiiram naingwokwonanaei karamae
nwowiyin mi yio Adi Komii siir yinisim tani. Ɨriig.

Kima kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei

11 Mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ biigɨ bɨi kɨmar wakaeyɨm, kɨma siir yai aiirɨn
hɨniɨna wakaekɨm krɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwonanaei, 12 mɨ krɨma
ɨo whwonkam kɨpi nanao tɨ inkamɨn Ken nɨkɨuwiyɨn siir hɨriinan yɨo
siya Setan siirgɨn mɨ yɨo siya siir nomousɨm ɨiir asi nɨsomaokɨn. Mɨ
siya siir dimusi nɨsomaokɨn? Siya siirɨn mɨnsi nɨsomaokikɨn, dimɨn
taemɨnɨm siya tɨrɨm yɨm mɨiyɨk rani mɨ dimɨn taemɨnɨm siir nomousɨm
ɨeya tɨrɨm yɨm wadɨekɨm. Mɨ siya siirɨn ɨo ha nwowɨn mɨ siya siirɨn ɨna
yɨsomaokiyɨn.

13 Kɨma mouni hanɨɨn kɨpi siinkaoki. Dimusi rani, iikamɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm yɨm sɨma kɨmaka
whwokwoka nwo rani. 14 Mɨ krɨma krɨmiir nomiiyau ɨmiiram
naɨngwokwonanaei mɨ krɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni krɨma dimɨn
biyɨeyɨm sɨmiir wakaeyokna ap rani mɨ hɨriinankɨnɨuwi, krɨmiir
kwoɨnɨm yɨm wɨ paekɨ nɨu rani. Mɨ krɨmiir kwoɨnɨn yɨo wɨ pɨ
nɨnkpɨtkii mɨ wɨ omwaiyar swokɨ waiyaei mɨ siya wɨ Adi Komii saɨka
nwoyokiyokɨikaeyami Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨiiram naɨngwokwo
karam nwowi mɨ yɨo tari dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir wakaeyokna apikɨn mɨ
siir kwoɨnɨn yɨo bɨdi yaowɨgusamɨn siya Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm
sɨmiir naɨngwoyɨskai rani. 15 Mɨ yɨpɨkɨ ɨo whwonkam siir nomiiyau
ɨiir nanaowi mɨ yɨo ɨni inkamɨn iikam nɨsomsomaokaowiyɨn ɨni siir
hɨriinan ywowɨn. Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm tɨ inkam hɨriinanɨn yɨo siir
kwoɨnɨn bɨdi yaowɨn mɨ yɨo siya Adi Komii siir dimɨn taemɨn sɨm whɨr
wara swokɨ aɨngwoyɨskai rani. Mɨ siya wɨ saɨka nwoyokiyokɨikaeyam
tani. 16 Bɨiya Jɨsɨs siya krɨmiirsi naokɨn mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya krɨmiir
mɨn nɨisiimauugɨn iikam nhɨrmiyam siya naɨngwokwonanaeiya saiir
bwamkɨbwam ɨiir. Krɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm Jɨsɨs siya tɨrɨm sɨmiirarar
tɨr. Krɨma krɨmiir nomiiyauɨm sɨmiiram daɨngwokwonanaei mɨ krɨma
naosi kɨpi nɨdid sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨusiyɨn. 17 Mɨ yɨpɨkɨ siir nu ɨiirar
nwowi mɨ siya digworaekwokɨ naokɨngugunankaii mɨ ha nɨnokɨnkɨni
siir nomiiyauɨn yɨo dimɨn karamaeka mɨ siir mwoɨn nɨkrɨmkrae karamae
nwowi mɨ siya ha boɨni siya siirɨn wɨ dimɨn sɨm whɨr swokɨ hauu
rani mɨ Adi Komii siir naɨngwokwonanaeya wɨ paniɨna haigiprakai
siir kwoɨnauɨn? Sɨma wɨ dɨg nwo rani! 18 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara
naɨngwokwonanaeiyɨm, krɨma yaiyɨm naekak nwo karam nwowiyɨm
sɨmiirɨn hinda kɨpi prɨiboɨn prɨiboɨn mɨ hɨniɨna kɨpi mɨ boɨn, nɨm krɨma
iikam ɨmiiramar naɨngwokwonanaeikɨm. Krɨma sɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨu mɨ sɨmiir dɨisiimauu hɨniɨn, krɨma sɨmiiramɨn nhaminhami
naɨngwokwonanae rani. Ɨrɨig.

Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm yɨm sɨma siir whwonkam ɨdan wɨ nɨdidgak nwo rani

19 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, nɨm krɨma wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm hɨniɨn
nɨm krɨma Adi Komii siirgɨm yɨpɨkɨ dimɨn mwokɨmwoɨm sɨmiir
bwamkɨbwamɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, krɨmiir kwoɨnɨm wɨ nɨdid rani,
krɨma Adi Komii siir whwonkam ɨda nokwowi. 20 Mɨ krɨmiir kwoɨnɨm
sɨma krɨmiirɨn hɨniɨna boɨni, nɨm krɨma dimɨn biyɨe bɨdi tɨrɨm. Dimusi
rani, Adi Komii siya dimɨn taemɨn ɨmiirɨn ɨna nɨnomokɨnkɨn dɨgɨn mɨ
krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm yɨm wɨ siya haiyoprimdiyɨumiigii mɨ krɨma
wɨ sɨmiirsi nɨdid rani mɨ siya tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn whɨrmɨnwhɨrmɨn
bɨ nokpaokɨigɨn, siya sɨmiirɨn ɨna nɨnomokɨnkɨn dɨgɨn. Mɨ tɨ dimɨn
taemɨnɨm krɨma nɨnokɨnkɨn karamae nwoka, wɨndi yɨo siya ɨna

ninokninkinin. 21 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim mi krimiir kwoinim sima krimiirin hiniina boinmauu karamae nwowi, krima miiyik rani mi iiya krima Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi mi krimiir kwoinim wi kirie hiriiyar nwokripkaii. 22 Mi krima Adi Komii siiramin diminam sriii mi siya krimiirin wa hauuwi. Dimusi rani, nim krima yai imiir wakaeyokna apkim mi krima dimin miiyik miiyikim siya naingwowim krima tiram krima simiir tirkim. 23 Biiya Adi Komii siya ti yaiyim krimiir bidiyar iki boinmauuim. Krima siir yinisimin Jisis Krais siir wakaeyokna ap mi irni nwirniyam dinan aingwokwo. 24 Mi yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiirarar wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hauugiyin krimiir, ti Adi Komiiyin siya ini krimiir kwoinau tir kwirii idwokaiyin mi ta hiriinan saiirsika nim krima ina mi inokninkinim nim krima ini kwoin whiruwa saika nwowim. Iriig.

4

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyieyin niksisaei ikin

1 Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai bibiyieyim niksisaeiyim sim nanaakninkii haiginiuwiyim hinda tinda bidi yinoopkiyim. Mi iikamim kimiiram niti mi sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi kipi niki anka aingwo tibmii kiin simiir yai aiiramin. Biiyin kima simiir tiki kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir hir nwokaiyin yio Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiu ieya piyamisi owin, iyie uridyiu biyieki piyami owin. 2 Mi kima wa kigninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin siya ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin, tiriir nitamin mi siya ini inkam kiingikiinar yauni oniyin mi kima wi haniingi ninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin ini ti inkam iiir nwokaiyin. 3 Mi yipiki Jisis Krais siirin hiniina boin karamae nwowi mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi Komii siir tani. Niingaka. Tiki kwoinin yio Krais siir sau omomkin. Kima bidiyar iki inokninkinim hiniin siya wi sipi niti. Mi tariinanin siya ti nu iiir bidi yauni oniyin.

4 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siirgim mi wim kima ti iikam biyie biyieyim simiir bidi ikwowaisiigigim. Dimusi rani, yipiki wari kimiir kwoinau kwirii idwokaiyin siyairgin yipiki ti iikamim nuanim simiir kwoinau kwirii idwokaiyin yipiki niksisaeiyin siir nikwowaisiiyin bii. 5 Mi ti iikamim yipiki niksisaeiyim yim nu tiran ima yim sima Adi Komii siir tani. Mi ti dimin taeminim sima boiniyim yim nu tirankim mi ta hiriinan saiirsika tiki iikamim nuanim simiir asi wakaei mi simiir asi wakaeyokna api. 6 Mi nim krima Adi Komii siirgim. Mi ti iikam yipiki Adi Komii siirim sima iinokiinokin krimiir yaiyim simiir simiira wakaenanaeikim. Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir karamaeyim yim sima krimiir yai imiir bi swoki wakaeikim. Niingaka. Mi ti hiriinan siyiuin nim krima ina ninokninkinim ti iikamim yipiki Adi Komii siirgisiir naeyiugakim mi ti iikamim yipiki Setani niksisae naeyiuin si nwokaiyim simiirin ina mi inokninkinim. Iriig.

Adi Komii sasairgin naingwokwonanaeiyin

7 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima irni
nwirniyam daingwokwonanae. Mi ti siyiu hiriinanin irni nwirniyam
krima naingwokwonanaeiyin yio Adi Komii siirgisiirgin. Mi yipiki
siir nomiiyau iiiram naingwokwonanaei yio Adi Komii siir yinisimkin
mi yio siya siirin ina sibgu inokninkinin. 8 Adi Komii siyairgin
naingwokwonanaei saiir bwamkibwamin. Mi ta hiriinan saiirsika,
yipiki siir nomiiyau imiiram naingwokwonanae karamae nwowi mi
yio tari Adi Komii siir bi ninokninkinkin. 9 Adi Komii siya krimiir bidi
yiisiimauuin hiniin, siya krimiiram naingwokwonanaeikin. Mi siya siir
yinisim nwirkinwiruwan asi nikropkikin mi siya krimiir whinkinsiis
haiginiuwam nitkin mi ta hiriinan saiirsika krima wi wadie saika
asi nwoyokiyokiikaeyami. 10 Mi naeyiuin naingwokwonanaeiyin siir
bwamkibwamin yio si. Ta krima naingwokwonanaeya Adi Komii siiram
saeya rani. Mi krimiiramin bii siyar naingwokwonanaekin mi siya siir
yinisim iiirin ina yikropkiyin mi ta hiriinan saekisaeyairga Adi Komii
siya krimiir dimin biyie imiirin siirsiyar haiyoprimdiyiumiigikin.

11 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, ti dimin
taemin hiniinim yim krimiir niisiimauugim hiniin Adi Komii siya
krimiiramar naingwokwonanaeikin mi nim krima wi irni nwirniyam
mi aingwokwonanaeiyim. 12 Adi Komii siirin inkamki bi swoki
kigmiminkin. Mi krima irni nwirniyam naingwokwonanaei mi ti Adi
Komiiyin ti krimiir kwoinau kwirii idwokaiyin mi krima wi siiram
naingwokwonanaei mi krima wa ninokninkini siya ini krimiiramar
naingwokwonannaei iskiyin.

13 Krima ina ninokninkinim krima mi Adi Komii siya krima ini kwoin
whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, biiya siya siir naeyauin krimiir
niki hauugikin mi siya ini krimiir tir nwokaiyin. 14 Nim krima Jisis siir
bidi kigim mi krima ta yai aiir asi boinmimauuwi. Adi Komiiyin siir
Adin siir yinisim iiirin siya nikropkikin iikam krimiir nanmaiwarkainam
mi ta hiriinan saiirsika siya iikam whiekakim nu tiranim simiir asi
whinkinsiis haiginiugin dimin biyieyim ti nuin siirim simiir kirie aiir
kintiokiiyam. 15 Mi yipiki ha boini Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi ti
inkamin siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi. 16 Adi
Komii siya siyairgin naingwokwonanae saiir bwamkibwamin mi nim
krima ina ninokninkinim siya krimiiramin ina naingwokwonanaeyin.
Mi ti iikamim yipiki iikam nhirmiyam naingwokwonanaeiyim, yim sima
wi Adi Komii saika kwoin whiruwar nwoyokiyokiikaeyami. 17 Adi
Komii siya hiniina naingwowi, nim krima iikam imiiramin nhami nhami
naingwokwonanaei rani. Mi krima hiriinan tiri mi ti dimin taeminim
ti tariinan krima tirim yim ini ti dimin taeminim biiya Krais siya tirim
ini simiir hiriinan ywowim. Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis
haiginiuwi hindara naingwokwonanae iskiyim. Mi mhoiiya iiya Adi
Komii siya hidi iikam imiir mi nim krima wi nidid rani. 18 Mi yipiki
hiniina ninokninkini Adi Komii siya siiram naingwokwonanaei mi siya
wi nidid rani. Mi yipiki Adi Komii siirgisiiram naingwokwonanaei mi
siya wi dimin taeminsi nidid rani. Inkamin dimusi nididi? Siya dimusi
nidid rani, siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimin biyie
biyieyim yipiki biiya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi nididi mi yio tari
Adi Komii siya mi iikam ima simiiramin sibgu naingwokwonanaei rani.

19 Nim krima Adi Komii siya mi iikam ima simiiram

naingwokwonanaei. Dimusi rani, siya biigibiiyin krimiiram naingwokwonanaekin. 20 Mi inkam nwirki hiniina boini siya Adi Komii siiram naingwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io nwowi mi yio ti inkamin pi niksisaekin. Iikam krima Adi Komii siir bi swoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iiir kigi mi siiram naingwokwonanae karamae nwowi mi siya Adi Komii siiramin wi paniina naingwokwonanaei yipiki siya kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyauin saika nomboboin ae karamae nwowi mi yio wi Adi Komii siiram naingwokwonanaei rani. Niingaka. 21 Jisis Krais siir yaiya ya krimiir bidi hauuwa, krima saiir wakaeyoknam. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siya iriipi hiriinan siir nomiiyauin siiram warar timi aingwokwonanae. Ɨriig.

5

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim dimin biyie biyie imiirin wi sima nikwowaisii

1 Mi yipiki hiniina naingwo tibmii kiini Jisis siya Kraiskin, yipikin Adi Komii siya nikropkiyin mi yio ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimkin. Mi yipiki Ad iiram naingwokwonanaei mi siya siir yinisim iiramin wara timi aingwokwonanae. 2 Mi krima Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siir yai aiir wakaeyokna api mi krima wi hainii ninokninkini nim krima siir yinisim iiramar naingwokwonanaeikim. 3 Mi Adi Komii siya naingwokwonanaeiya saiir bwamkibwamin ya hiniinga krima ti dimin taemin whiekakim siya hauuwim krima tiram simiirar wakaeyokna iski. Mi ti diminim siya boinanim krima tiram, yim wi hikak krimiir nwowaiginiu rani. Niingaka. 4 Mi siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin yio wi dig nwo rani, Adi Komii siir yinisisim imiir nikwowaisiiyim, simiir kirieya ini ti simiir siyiu bibiyieyim simiir kou ywowa. Dimusi rani, nim krima Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinikim mi krima wi digar nwowi ti siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninoknинkin karamae nwowim sima nwowiyin siir nikwowaisii iuguskiyim. 5 Mi wi dig nhinga nwowi ti siyiu hiriinanin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninoknинkin karamae nwowim sima nwowiyin? Mi tiriiginim yipiki hiniina naingwo tibmii kiiniyim Jisis Krais siya Adi siir yinisimkin, yim wi digar nwowi. Ɨriig.

Adi Komii siya bidi sibgu anaakninkii haiginiugiyim Krais siir dimin taeminim

6 Yio Jisis Krais sasairgin ti inkam nwiruwan ti nu iiir niuunaiiniyin. Mi siya op ha baptaisin mi mhoiiya siya ina yaonamin paeyin hiiniya nirioninkinin siir, siir nhie aeya naokiinaiiniyam. Mi iiya siya ti nu iiir niuunaiiniyin, siya minam niuunaiinikin siir nhie aeya mi siir op aeya sowar naokiinaiiniswowim. Adi Komii siir naeyiuin siyairgin dimin taeminim simiir bwamkibwamin mi krimiirin siyar niisiimauugin hiniin Jisis siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. 7 Dimin whoimuwam sima simairgim krimiir niisiimauuyokiyokiiyamiyim hiniin. 8 Adi Komii siir naeyiu ieya mi op, ta opa Jonki si baptais haiginiuwa Jisisni mi nhie aeya mi ta iiya biiya Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniiya saiir ti swoki aingwowoknaki. Mi ti dimin whoimim yim dimin whiruwan siirarar niisiimauugin Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. 9 Nim krima

yaiyim inkamki boinim krimiir simiir wakaeyim mi krima ini simiirar wakaeyokna apim mi krima ti yaiyim Adi Komii siya boinmimauuim siir yinisim iiir simiir wakae. Dimusi rani, siir yaiya ini iki inkami yaiyim simiir haibura. 10 Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi siir kwoinin pa ninokninkinkii ta Adi Komii siir yaiya ya kaimwowairga, ya saeya hiniina boinka, Jisis siya kariir yinisimkin. Mi yipiki ti Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi ti yaiyim yipiki biiya Adi Komii siya boinim siir yinisim iiir simiir wakae karamae nwowi mi yio ti hiriinan inkamin ti hiriinan boiniyin yio Adi Komii siir niksisaei. 11 Ti yaiyim yim Adi Komii siya boinkikim krimiir. Siya krimiirin bidiyar whinkinsiis haiginiuwin mi krima wi inigak saikar nwoyokiyokiikaeyami. Siya krimiirin ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiugin ta siir yinisim iiir siya nikropkiya saiirsi. 12 Mi yipiki kwoin whiruwa Krais siiram nwowi, yio wi hiriiyar nokwoyokiyokiikaeyami. Mi yipiki hiriinan tir karamae nwowi, yio wi niinga nwowi. Ɨriig.

Krima hiniina ninokninkini krimiir inigin wi omwaiyar hiriiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim

13 Ta yokwowa kara winkika dimusi rani, wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yinisim iiir wakaeyokna apiyim kima dinokninkin hiniin, wim kima wi inigak hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami. 14 Ya dimusi rani, ti hiriinan siyiuin krima wi diminam Adi Komii siir sriisi nidid rani. Nim krima ina ninokninkinim iiya krima Adi Komii siiram sriii diminam yipiki siir kwoin iiir wakaeyokna apiyim siya krimiir yai imiirin wa wakaei. 15 Nim krima ina ninokninkinim iiya siya ti dimin taeminim krima sriigiyim siiram simiir wakaewiniyin mi krima pa ninokninkinkii krima simiirin wa haii.

16 Mi yipiki siir nomiiyau iiir kigi siya dimin biyieyin yipiki paeya nami omin siir nam karamae nwowiyin siir tiri mi siya Adi Komii siiram sriii mi siirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi mi ta hiriinan saiirsika siya wi inigak hiriiyar nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mi ti inkamin siya dimin whir tiri mi siya wi paeni omin siir nami. Mi yipiki ti hiriinan tiri, yio wi paeya nami omin siir nami. Adi Komii siiramin ti hiniin inkamin dimin biyieki naokingugunankaiyin siiram kipi sriɨ. 17 Dimin taemin kasa rani, yipiki iikam ima tirim Adi Komii siir yai imiir kikinwaimwaisiiyim mi dimin taemin biyie biyieyim sima tiriyim yim wi Adi Komii siir tir tani io siya nwowam mi sima wi ta hiriinan saiirsi nam tani paeni omin siirin.

18 Nim krima ta saiirin ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi siya wi dimin biyie hiriiyar tiriyokiyokiiyam tani. Mi ti hiriinan inkamin siirin Adi Komii siir yinisim ieya kigriraowi mi ta hiriinan saiirsika Setan siya wi siir tirbu rani.

19 Nim krima ina ninokninkinim nim krima Adi Komii siirgim mi ti iikam whiekakim ti nu iiir nwowim, Setanin yio ini simiir kigriraowan inkam ywowin mi yim sima wi siir wakaeyokna api.

20 Krima ina ninokninkinin Adi Komii siir yinisimin yio bidiyar yitin krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika krima Adi Komii krimiir Wanin kiingikiinin siir asi ninokninkini yaeya Adi Komii nwir karamaeka. Krima ini Adi Komii siir yinisimin Jisis Krais ini saika yamasuswin Adi Komii nwirkinwiruwan sasairgin mi siya ina nwowin

mɨ krɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma wɨ asi nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn.
21 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma tɨ tɨdiyɨuɨm kamkɨm sɨm nɨkrɨmtɨo kuuwiyɨn uruwai siyaowainan yɨpɨkɨ iikamkɨm sɨm hainaniyɨm sɨmiirsiyɨn aru dwo. Ɨriig.

2 JON

Mɨ yokwo kwɨsaka Jon siya wɨnkiya Grik sɨmiir yaigɨn aiir, ya mɨn boɨnkika Jon siya, wig aeya mɨ saiir yɨnisɨsɨm ɨkɨm. Nhɨrɨm yɨm ta wig aiiram naɨngwo tɨbmiigɨm sɨma hɨniɨna naɨngwokɨm saeya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨ maeyau kwɨruwa nwowɨm sɨmiir hɨriir swokɨ ɨmbiyamɨm. Siya sɨmiirɨn mɨn boɨnkikɨn sɨma ɨrni nwɨrniyam inanaɨngwokwowɨm mɨ kam bibiyɨeyɨm sɨmiirsi mɨntɨraowɨm yɨpɨkɨ Krais siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiirgɨsɨmiir nɨisɨimauu karamae nwowɨm. Ɨriig.

1 Kara Jonkɨn, Adi Komii siir pɨugana saiir bɨiyan inkamkɨn mɨ ta yokwowa kara wɨnkika wigɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya nɨmbɨnɨm siir yɨnisɨm nwowam kɨmiiram. Mɨ saeya kɨmiiraram bɨ wɨnkika, saeya kɨma mɨ kɨmiir yɨnisɨsɨm ɨma kɨmiiramar wɨnkika. Mɨ kara kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwonanae rani, kanakana rani, iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma warar wɨnkika. 2 Krɨma kɨmiiram asi naɨngwokwonanaei. Dimusi rani, wara Adi Komii siir yai kɨbikɨbiyɨm kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm yɨm wɨ waraur hɨriiyar haiginonkworɨnukrɨpkaii.

3 Kara hɨniɨna naɨngwowi Adi Komii siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya Jisɨs Krais krɨmiirɨn naɨngwoyɨmyok mɨ naɨngwobumbu mɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr ae sowa hauugɨn mɨ ta hɨriinansika sɨma wɨ krɨmiiram asi naɨngwokwonanaei mɨ krɨma wɨ wadɨe nwokɨ sɨbgu owɨm ɨrɨpa nongwomamaɨramɨn. Dimusi rani, nɨm krɨma siir yaimwokɨyaimwo ɨmiir wakaeyokna apkɨm mɨ ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaekɨm. Ɨriig.

Krɨma iikamɨm sɨmiiram daɨngwokwonanae

4 An kara ha wakaekɨn kɨmiir pɨugana saiir iikam nhɨrɨm yɨm ha wakaeyoknaeikɨm. Dimusi rani, wɨm kɨma tɨ siyɨumwokɨsiyɨumwoɨn Adi Komii siya boɨnɨn krɨma tɨram siir wakaeyokna tɨrɨn mɨ an kara ɨni maɨrgɨmaɨrgar ywokiyɨn. 5 Kara kɨmiirɨn tɨ hɨniɨna boɨnkikɨn, krɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae. Yɨm tɨ yaiyɨm tapar bɨ kwɨtkɨm. Yɨm tɨ yaiyɨm yɨm bɨigɨbɨi krɨma naɨngwo tɨbmii kɨɨna mɨ ha wakaeyɨm yɨm sɨma. 6 Mɨ krɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwokwonanaei mɨ krɨma siir yai ɨmiir warar timɨ wakaeyokna ap. Bɨiya siya krɨmiirɨn tɨ hɨniɨna boɨnkɨn, krɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae.

7 Iikam whɨekakɨm bɨdi yɨnoopkiyɨm hɨnda tɨnda iikam ɨmiir prɨyɨksasaeyam. Sɨma tɨ hɨniɨna mɨisɨsae boɨnamkɨm, Jisɨs siya iikam krɨmiir pɨunan nwonanikɨn mɨ siya nua tɨriirɨn ha nɨuunaiinikɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn tɨ iikam ɨmiir sɨma nɨksɨsaeiyɨn mɨ yɨm sɨma ɨni Krais siir sau omomnan ywowɨm. 8 Kɨma, kɨmasiyar mɨntɨraona mɨ kɨma warɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm Adi Komii siya haigiyɨumauuwɨm sɨmiir sɨmiira tɨrnanae, mhoɨiya kɨra wɨ dimɨn taemɨn kasa hai rani, kɨmiirɨn wɨ siya hauuwi.

9 Mɨ yɨpɨkɨ yai nhɨrɨm Krais siir yaiyɨm sɨmaka nɨnkɨn haigɨnkii, Adi Komii siya wɨ saɨka nwo rani. Nɨingaka. Mɨ yɨpɨkɨ Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna api, Adi Komii siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya sowaniiyɨn wɨ saɨkar nwowi. 10 Mɨ inkam nwɨrkɨ nɨti mɨ siya Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna ap karamae nwowi mɨ kɨra wɨ sɨmiir kɨpi nɨkɨuna apnɨnopkai kɨriir

omakanau hɨriir namamɨn mɨ wɨ sɨmiir kɨpi mɨ boɨnwɨn hɨnɨɨn, ha wɨt. Mɨ kɨra sɨmiirɨn hɨnɨɨna kɨpi mɨ boɨn, Adi Komii siya ɨni kɨmakar nwowɨn mɨ kɨmiirɨn wɨ siya nwowaigɨnɨuwi ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam. 11 Mɨ yɨpɨkɨ tɨ inkam biyɨe hɨriinanɨn siir boɨni hɨnɨɨn siya wɨ saɨka nongwomamaɨr aei mɨ yɨo tari siir nomiiyaugɨn mɨ dimɨn biyɨeyɨm yɨpɨkɨ bɨiya tɨ inkam ɨeya tɨrɨm yɨm ɨriipɨ siir waraɨrgɨm.

Nɨkopkaigiyan yai aeya

12 Dimɨn kasakasa rani, kara naɨngwowɨm kɨmiir boɨnmɨmauuam mɨ kara sɨmiirɨn pɨ yokwoni ara wɨnki rani. Kara kɨmiir kɨgnakiyam tɨri mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma wɨ ɨrɨpa nwokɨ boɨnaiyɨm tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn mɨ krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nikɨ inan oswowɨm. 13 Mɨ kɨriir yokman yaowae budɨeya saiir yɨnisɨsɨmɨm, sɨma nokboɨnmamaɨrgikɨm. Ɨriig.

3 JON

Mɨ mhoiigɨmhoiiyan yokwowa Jon siya wɨnkiya, ya siir nomiiyauwɨn yɨpɨkɨn siya naingwokwonanaeiyɨn Gaias nɨkɨuwiyɨn ya siiram wɨnkika. Jon siya mɨn boinkikɨn siyɨu mɨiyɨkɨn Gaia siya nwowiyɨn mɨ siya nɨnkɨnwamwarkɨi boiniyɨn siyɨu bibiyɨeyɨm inkam bɨiyanɨn mɨn dapiyɨn Daiotrefis siya tɨrɨm simiir. Ɨriig.

1 Kara Jonkɨn, Adi Komii siir pɨugana saiir bɨiyan inkamkɨn ta yokwowa kara Gaias kɨriiram wɨnkikɨn, yɨpɨkɨn kara naingwokwonanaeiyɨn. Dimusi rani, ni kɨra ɨni Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirgɨsiir siyɨu ɨiirar nwowɨn.
2 Tɨ kariir nomiiyauɨn kara naingwokwonanaeiyɨn, kara ha naingwowi kɨra makɨ kɨpi nii mɨ yɨo ɨni mɨ owɨn kɨra hɨriinan wadɨeyar mɨ owɨm kɨriir kwoinɨn rɨrmiiya siya nwowiyɨn Adi Komii siiram wakaeyokna apam siir hɨriinan dwo. 3 Kara ɨna nɨnokninkɨnɨn. Dimusi rani, nomiiyau nhɨrɨm ha nɨtɨm kariirɨn sɨma ɨnɨ boɨni hɨniɨn kɨra Krais siir yai ɨmiirɨn ha sɨbgu wakaeyokna apikɨm. Ɨinokɨinokɨn ni kɨra Adi Komii siir siyɨugɨsiyɨu ɨiirar napikɨn. Mɨ ta yaiya kariirɨn maɨrgɨmaɨrga saeya nwowaigɨnɨugɨn. 4 Mɨ an kara hɨniɨna wakaekɨn, kariir nomiiyauɨm tariinanɨn sɨma ɨni Adi Komii siirgɨsiir siyɨu ɨiirar nwowɨn mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn kariir kwoinɨn siya hɨugɨrɨmkrɨpkɨn maɨrgɨmaɨrga komii nwowamɨn. Dimɨn whɨrkɨ kariirɨn hɨriinan bɨ tɨrkɨn maɨrgɨmaɨrga kara nwowamɨn. Niingaka. Ɨriig.

Sɨma Gaias siir boinkɨm mɨiyɨm siya mɨriiyɨm wadɨe wadɨekɨnaɨrgɨm

5 Wɨm kɨma tɨ nomiiyauɨm kara naingwokwonanaei ɨma wɨm kɨma Adi Komii siir dimɨn kɨbi kɨbi ɨmiir tɨrkɨm mɨ Adi Komii siir iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir boinmɨmauuwiyɨm sɨmiirɨn ɨni kɨmar kɨgrɨraowɨm. Kɨma sɨmiir whwonkam ɨmiir bɨ kɨg nɨnokninkɨnkɨm mɨ kɨma sɨmiirɨn ɨna mɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm. 6 Mɨ iikam nhɨrɨm ha nɨtɨm krɨmiiram mɨ iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiirɨm krɨmiirɨn sɨma ɨnɨ boinmauuni hɨniɨn sɨmiirɨn kɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm. An kara hɨniɨna naingwowi kɨma sɨmiirɨn hɨriiyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨukrɨpkai mɨ sɨmiirɨn dimɨn taemɨn ha timɨ hauu mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ hɨnda tɨnda asi nami Adi Komii siir yai ɨmiir boinmɨmauuwamam. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm yɨpɨkɨ kɨma tɨrɨm sɨmiir Adi Komii siya kɨmiir mɨi aiiramɨn ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨn. 7 Mɨ sɨma sɨmiir om ɨmiir haiburgigɨm mɨ ha namɨm Adi Komii siir yai ɨmiir boinmɨmauuwam mɨ sɨma dimɨn taemɨn bɨ prɨihaigɨm iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiiram naingwo tɨbmii kɨɨn karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨrankɨn. Niingaka. 8 Mɨ sɨmiirɨn krɨmar whɨnkɨnsiis haigɨnɨu mɨ krɨma kɨgrɨrao mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma krɨma dimɨn taemɨnɨm wɨ yarɨpar tɨrɨ mɨ Adi Komii siir yai ɨma. Ɨriig.

Daiotrefis Demitrias sowa

9 Mɨ kara yokwo bɨdi wɨnkiyɨn tɨ iikamɨm ta maeyaua saiir hɨranɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naingwo tɨbmii kɨɨniyɨm sɨmiiram. Mɨ yɨo Daiotrefisɨn, tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ sɨmiir bɨiyan inkam nwowam naingwowɨn siya kariir bɨ nɨkɨunakɨn siir kɨgrɨraowamɨn. 10 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, ɨiya kara nɨti mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm siya tɨrɨm kara wɨ kɨriir ninɨ boinmɨmauuni, siya kinaopɨtkaigaiyɨu boinamɨm krɨmiir mɨ sɨma sɨma rani, siya nomiiyauɨm yɨpɨkɨm Adi Komii siir yai ɨmiir

boinmimauuwamim simiir boinkim hinin ha wit mi simiiram bi mi kiwawinkim simiir omaka hiriir namam. Niingaka. Mi ti iikamim yipiki simiir nikiuna apninopkaiyam tirim simiir omaka hiriir, simiirin kimidiniya siya mi ikidu. Mi siya simiirin hindara bi nikidugin, siya simiirin hindara nikrip iuguskikin Adi Komii siir iikamim simaka hainanamin. 11 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima dimin biyie kipi tir mi ti dimin taemin hiriinanim simiir kipi wakaeyokna ap. Kima ti iikamim yipiki mii miiyik imiirara miriiyim simiir hiriinan tir, yim sima Adi Komii siir iikamkim. Mi ti iikamim yipiki iinokiinokin dimin biyie biyieyim sim tirnanaeiyim, yim sima Adi Komii siir iikam tani. Niingaka. 12 Iikam whiekakim yim hiniina boinkim Demitriasin yio wadiekin. Siir siyiuin wadiekin mi siya iinokiinokin siyarin hiniina niisiimauuwikin siya wadiekin. Mi nim krima iriipi hiriinan hiriiyar mi boinikim siirin, siya inkam wadiekin. Mi kima bidiyar yinokninkinim hiniin krimiir yaiyim yim yai kaimwo imairgim.

Nikopkaigiyan yai aeya

13 Yaiyim kara winam tirim kimiiram kasa rani mi kara simiirin kimiiram winkiyim pi boriisopi yokwoni. 14 Mi tariinanin kara wi kimimin tani wi kapi nitsauwi kimiiramin, kimiir kignakiyamin mi dimin taeminim wi krimar nwoki idwo boinaiyim.

15 Kara ha naingwowi kima iripa hiriiyar dongwomamair aekripkai. Nomiiyauim tiranim sima kimiir nokboinmamairgikim sima kimiirin yapayapa nwinira nokboinmamair digikim. Mi simiir inig imiirar boinki, ti krimiir nomiiyauwim yipiki waraur nwowim. Ɨriig.

JUT

Jutin yio Jems Jisis sowiir nomousimkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim simiiram. Mi ta yokwowa siya simiirin min boinkikin sima kamim Adi Komii siir yaimwokiyaimwo aiir boinmimauu karamae nwowiyim yaeya yai boiniyim simiirsi mintirao. Siya simiirin min boinkin ti paekwosimin siya dimin biyie dimugi tirkin, mi iikamim dimin biyieki naokingugunankaiyim ti om whiso sowiir hiranim Sodom mi Gomora, mi Ken siyar yipikin siir nomousim iiirar swoki isomaoin, mi yipiki tiriiginim dimin biyieni siyiuin si napim yim wi iriipi hiriinan warar mi inkin tirkii ti kamim hindara priiyiksasaeiyim simaka. Ɨriig.

1 Kara Jutgin yipiki Jisis Krais siir mii sibmiriiyan inkamin, kara Biiyan Inkam Komiiyin Jisis, siir mhoiigimhoiiyan nomousim ieya, kara ta yokwowa iikamim yipiki biiya Adi Komii krimiir Wanin siya nimbinim siir wakaeyokna apim kimiiram winkika. Mi Adi Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin iikamim yipiki Jisis Krais siya kigriraowim kimiirim.

2 Kara ha naingwowi Adi Komii siya wi naingwobumbu mi nongwomamair ae mi naingwonanae, wi kimiir nwoki hauumimirim. Ɨriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir haimriyiuwi, yim wi siyiu biyie tiri

3 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara yokwo kimiiram win hauugiyam naingwokin ti dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirim krimiir nanmaiwarkainaim. Mi dimusi rani, ti niksisae profet kamim kara kimiirin yai kirie pi dimin whirni boinki. Mi kima sibgu dokworinukripkai, yai kibiyim simiir wakaeyokna apamin, biiya Adi Komii siya hauuwim whiekak krimiirar yipikim siir wakaeyokna apiyim mi ti yaiyim krimiirin iiyim kwirkikwiruwa hauugikin. 4 Kara ta yokwowa whisarii bi win hauugikin, iikam nhirim sima nimpriokim dimin taeminim sima naingwo tibmiiyim simiir kwoinau hir nwokaiyim mi sima kimaka ninkin itkim omakam kima hainaniyim Biiyan Inkam Komii siir. Biiya Adi Komii siir yaiyim inkamkim winim Yokwo Komiinau, sima hiniina boinkim, Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini. Ti iikamim sima digiumii Adi Komii siir bidi haimriiyiugigim mi ti siir yai kibiyim ini sima kisina haigina simiir whindiriraerim siyiu biyie tirim. Sima digiumii Jisis Krais siir haimriiyiugigim mi siya siyairgin, yipiki krimiir kigirkakin inkamin mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais.

5 Mi kima bidi yinokninkinim Adi Komii siir yai kibi kibiyim biiya iki nhirim sima boinmauuwim kimiir. Mi kara kimiir whin diriraerim naingwowi kima ti yai imiir naingwo warkainam. Biiya, Isrelmi iikamim Biiyan Inkam Komii siya kihainanikin Isibmi nu hirankin mi siya simiirin hiranki yikiunani mi mhoiiya siya ti iikamim simiir nhir imiir yisomsomaokao yipiki siirim naingwo tibmii karamae nwowim. 6 Mi paekwosim simiir nhirim dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim simiir biri sibgu wakaeyokna apkim. Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim sima tirim simiirin wi omim ninomor kou hiranim wi simiir hir haiburgigi, maeyauwa sima nwowiyim simiir. Mi Adi Komii siya simiir niibwomambwo komiiya saiir yauni haigigig mi ini hirar

yonkwowim. Mi wieyin sopni bidi yinimnirkaiyim, kamim mii biyie miriiyim simiir hiriinan mi sima wi iiya Adi Komii siya hidana iikam imiir wi saiirim nwokwokini. 7 Mi iriipi hiriinan ti om komii komiiyo Sodom mi Gomora mi om nhirim sowiir kingiin hir nwowim simiir daingwoki. Mi sima ini wara iikam biyieyim kimakar nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima hii iki kam nhirim sima sima nanaei, wig aka nanae rani. Mi hiriinan saiirsika ti dimin biyieyim sima bidi kwiriidwokaiyim simiir kwoinim. Mi Adi Komii siya simiirin pae biyieni nonkwobumbuninkinkim ya ta paeya ina pae niuyokiyokiiya saiir hiriinan ywowa. Ti hiriinan diminim yim aknainan krimiir niisiimauuwi, diminim iikam biyieyim simiir nimbiyami mhoiiya.

8 Ti iikam biyieyim yipiki kima nwowim dimin biyieyim sima tiriyim ini Sodoman iikam biyieyim simiir hiriinana ywowim. Dimusi rani, ti kamim dimin sima naingwowim, sima dimin biyie imiir tirkim, sima Adi Komii siya kigriraowim pi boriisopkim mi sima siyiu biyie Adi Komii siir oman paekwosimim simiir tirkim. 9 Bidi bidiniyarin biigibiiyan paekwosimin Maikel, nikiuwiyin, siya mi Setan sowar ninkinwamwarkii boinko, yipiki Moses siir piuis biyie aiir hainakii. Maikel siya bidi yinokninkinin ti siyiu hiriinan nokwao yai boiniyin yio miiyik rani, mi siya siirin io yai bi mi boinkin siya iki yai bibiyieyim sim boinin. Niingaka. Siya hiriinanara boin Adi Komii siya kiriirin wi ti yai bibiyie imiirsi boinwokiyopnatkaigi. 10 Mi ti iikam yipiki kimaka nwowim yim sima yai biyie ti diminim sima ninokninkin karamae nwowim simiira nikbumbuwikim mi ti diminim sima priidiraerar whaowaeiyim yim ini niimauan wraisuim sima priidiraerar whaowaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Yim sima simiir kwoinkar naingwowim simiirar napikim yim sima wi simiir tioidwomai. 11 Kaimwowairga, simiirin wa tioidwomai haiginiuwi mi sima dimin biyieyin biiya Kenki tirin simiir hiriinan wakaeyokna apikim. Mi sima Adi Komii siirimar naingwokwo nanaeikin mi iikam nhirim simiiram warar. Mi sima simiir kwoinim bidi yinkpit haiigiyin dimin biyie biiya inkam Balamki siya tirim simiir wakaeyokna apikim, siya Isrelan iikamim simiir niksisaeikim. Dimusi rani, siya umir haiyim naingwokin. Mi simiirin siya wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, Koraki si nantamyiriyira Adi Komii saika saiir hiriinan tirkin, iiya siya Moses siir maeyau aiir nokwokairinaim naingwowin. Mi siya wi kigriraowan inkam siya nwoki owim. Mi Adi Komii siya siir bi kigninkinkikin mi siya ini siirar kwisomaokiyin. 12 Mi ti niksisaei iikamim ini siiya komi komiiyim whii komii solwara aowa hir nokwokwomaiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iiya iki siyaii komii komiiyim sima nitiyim mi ti siiya imiir naeyikiuiuiyim mi siyaii pa niyikimkirki mi ti iikam hiriinanim kinaka naeyim iiya Jisis Krais siya naowa sima saiir swoki aingwowarkaigikim mi sima nidid rani, kima igao yai simiir boinsi. Sima, sima simar kigriraowikim. Sima niwiipai niwiipaiyim inkam nwirni whin diriraerar karamae nwowiyim simiir wakaeyokna apikim mi sima ini wauwim opudki hughainamiyim mi nao kin karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini paeyin nae bud karamae nwowiyin iiya iikamim sima hiniin ninokninkiniyim ti paeyim simiir ii aeya nae budana. Sima ini paeyim ninanbimbirnaim mi ha naonamim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi iikam nhirim sima nikrimtiowi simiirin

harara. Dimusi rani, sima nae bi budgim. 13 Ti niksisaei iikamim ini ieyin owieki nakiiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti dimin biyieyim ti iikam ima tirim ini ieyan whopiiyim ida nwowim iikamim sima kigam ini simiir hiriinan ywowim. Iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir yai kibiyim simiir haimriiyiugigim yim ini nauunim maeyau biiya sima nidwowim ninomor kou hir simiir haiburgigim mi ha ninoopamim maeyau maeyaua ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya bidi yimbinin maeyauwa niibwomambwonan nwowiya ti iikam hiriinanim simiirim sima nwoyokiyokiikaeyamim.

14 Bidi bidiniyarin inkam nwirin Inok nikiuwiyin, Adamni yiinieyin, yaiyim siya winboinkiyim Yokwo Komiinau kima wakae, Biiyan Inkam Komiiyin wi siir paekwosimim dimin whirki kimbu karamaeyim simaka niti 15 iikam imiir hidim mi iikam biyieyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi idowiiya nwokii mi dimin biyie sima tirim wi idowiiya mi inkin okii mi iriipi hiriinan yai bibiyieyim biiya sima nigbumbu boinim Adi Komii siir yim wi idowiiya wara mi inkin okii. 16 Ti niksisaei iikamim sima boinainanaeiyim mi iikam nhir imiir boin hiuriyiuwi dimin taeminim nimbiyamim simiirsi. Sima diminim simiir kwoinki naingwowim simiirar wakaeyokna apikim. Sima simiir inig imiirar hainanaeikim mi pi hiniina mi boinainanaei, krima dimin whirki bi kimbugim mi sima yaiiop pi iikam nhirim simaka niniuwi mi hiriinan saiirsika sima minim tirkim diminim sima naingwowim simiir hiranki haiyam. Ɨriig.

Kima sibgu dokworinu mi Adi Komii siir yai miiyik miiyikim simiirarar wakaeyokna ap

17 Kima rani, ti iikamim wim kima ti dimin taeminim nimbimbiiyamanim simiir daingwoki, ti aposel kamim yipiki Jisis Krais siya nokmwin okwoim siir yai kibi imiir boinmimauuwim simiirar naingwoyokiyokiigim, ti dimin taeminim sima boinim wa nimbiyami. 18 Mi sima kimiir boinmauuwi mhoiiya iiya ini kingiin nita Jisis siya swoki iti mi ta ii aiirin iikam nhirim wi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim wi simiir bointirop iei mi yaibu wi simiir mi iewaiyiuwi, mi wi simiir mingigini mi sima wi dimin biyieyim simiir kwoinki naingwowim wi simiir wakaeyokna api. 19 Mi ti hiriinan iikamim sima niinikibiri yipiki iikamim Adi Komii siir isidanim simiirin, sima dimin taemin nuan iikamim simiir kwoinki naingwowiyim simiir wakaeyokna apikim, Adi Komii siir naeyiuin yio simiir hir nwokai rani. 20 Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima irni nwirni ti whinkinsiis haiginiu Adi Komii siir Yai Win Kibiya yipiki kima wakaeyokna apiya kimiir whinkinsiis haiginiuwam kimiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. Kima Adi Komii siirim kwisboin diminim mi Adi Komii siir naeyiuin siir kigninkinwin siya kimiir nwoki whindiriraerar haiginiuwim ti dimin imiirin. 21 Kima Adi Komii siir sibgu wakaeyokna apikim mi ta hiriinan saiirsika, siya kimiirin wi hiriiyar nwoki iisiimauu kripkaiyim siya kimiirim naingwokwonanaeikin. Kima iiya mhoiiya Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya swoki iti mi dimin miiyik kimiir tirni ta kimiir mii aiirsi mi kima omwai saika waiyayokiyokiiyana saiirim dwokwokin. 22 Kima iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiirim naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiuwim mi yim iki iikam nhirim simiir

kwoin imiir kiyai dimin biyieyim simiir wakaeyokna apim mi sima wi ninokninkin tani piki hiniin siyiu ikin sima napanin. 23 Wim kima iikam kasakasa whindiriraerar tani mi simiir kwoin imiir kiyai dimin biyie simiir haiburgigim inkamin diminin paeya nakainamiyin mi ha nanka hainaowidiyin siir hiriinan. Kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiu simiir kwoin imiir kiyaiyim dimin biyie imiir haiburgigim mi kima, kimasiyar timi mintaraona. Dimusi rani, ti simiir dimin biyieyim sima wakaeyokna apiyim wi kimiir kwoin imiir kiyaii mi kima wi simiirar mi inkin wakaeyokna api. Ɨriig.

Jut siya Adi Komii siir inig iir hainankin.

24 Kara ha naingwowi iikam krima Adi Komii siir hainan prapraski yipiki kirie komiigakin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi kima wi dimin biyie simiir wakaeyokna ap rani mi siya kirie komiigakin mi siya wi digar nwowi kimiir kwoin budin miiyikimiiyikin siir nwowaiginiuim siir whwonkam ida iiya siya iikam imiir hidi, iiya, ii aeya digii mi kima wi mairgimairga komiigak nwowi. 25 Kara ha naingwowi krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiirar hainan, ti inkam nwiruwan sikisiyairgin yipiki krimiir nanmaiwarkainan ti dimin kibiyim biiya krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi siya ini kirie hiriiyar nwokripkaiyin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim mi dimin taemin whiekakim simiir biigibiiyin ini siyar nwowin, biigibiiyar whiuinunan mi tariinanar yamwoniyin, siir inigin wi kou hiriiyar nwoyokiyokiigiyami mi siya ti hiriinan siyiu iiirar ti oyokiyokiiyam. Ɨriig.

REVELESEN

Ta yokwowa saiir winkiyin inkamin Jonkin, Jisisni mii kigna miriiyin inkamin siya. Ti Jon nwiruwan yipikin Jisisni yai win kibikibiyim sim niki winkiyin mi yokwo kwoimim siir inigi nwoki ikim sasa kinairgin ti Jonin. Mi iiya Jon siya waibiyie namwoiuin siya inkamin maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiiyin siir hiriinan nwokin iiya siya mhiuisimin Patmos nikiuwiyin whii komii saiir whii idopwoniya nidwomaiyin siir nwowa. Mi siirin kimidiniya Adi Komii siya tirki nhwonan whinkigmimikim mi siirin kimidiniyan Jisis siya yiisiimauu dimintaeminim mhoiiya nimbiniyanim simiirin. Mi Jisis siya dimintaeminim siya kigim simiir boinkikin siirin siya simiirin yokwoni winaowidim mi iikamim naingwo tibmiiyim piugan iriiyar kwiso sowiirim simiirim hauugiyim. Mi yokwo iriiyar kwiso siya winkiyim simiir mhoiiyan, mi ti dimin taeminim mhoiiya nimbiyamanim yim siir nhwokar kigmimikim. Mi iiya hik komii aeya nimbiyamana, Setan siirin wi Jisis siya nokwokopougigi. Mi om Jerusalem winin yio wi paniin paniina namisi imbiyami. Mi ta hiriinan saiirsika tiriiginim yipiki simiir inigim ta yokwowa iikamim yipiki omwaiwaiyayokiyokiiyanim simiir inigi nwowa saiirin wi wara nwo rani. Niingaka. Iriig.

1 Ta yokwowa kara dimin taeminim yipiki Jisis Krais siya niisiimauuim kariir simiir win boinkikin. Biigibiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo imiirin Jisis Krais siir niisiimauugin. Mi simiirin siya wi hiriinan saiirsi nwoki isiimauuim siir miiyan kamim krimiirin, ti dimin taeminim nimbinisasauuwanim. Mi Jisis Krais siya yikropki Adi Komii siir paekwosimin Jon kariiram siir miiyan inkamin mi ti dimin taemin imiirin kariirin siya wi hiriinan saiirsi boinmimauuwi. 2 Mi Jon Kara ti dimin taeminim simiirin ha kigin mi ti yaiyim yipiki kariir wiingar wakaeyim, simiirin yim yokwoni kara bidi winkiyim. Mi ti yaiyim Kara winkiyim yim Adi Komii siir yaigim mi sima iriipa hiriinan Jisis Krais siir warargin. 3 Mi iikamim ti yai imiir mwaini mi Adi Komii siir iikam nhirim sima simiir wakaei mi sima whiekakarin wi mairgimairga nwowi. Mi iikamim ti yaiyim yipiki Adi Komii siya tirkiyanim mhoiiya nimbiyamanim simiir wakaei mi sima simiiram naingwo tibmii kiini mi simiirin wadie tiri mi sima wi mairgimairgar nwowi. Dimusi rani, iiya ti dimin taeminim sima nimbiyamana ya ini kingiin nwowa. Iriig.

Jon siya yokwoim Adi Komii siir iikamim om iriiyar whiso simiir hiranim simiiram winkika

4 Kara Jonkin, ta yokwowa kara winkiya saeya Juda iikam nhirim Adi Komii siirim ti om iriiyar whiso simiir hiranim nu haimii Esia hiranim wi kimiiram win hauugi. Kara ha naingwowi tiki Adi Komiiyin yipikin biiyar nwowin mi ti tariinan mi owin mi mhoiiya wi hiriiyar swoki oyokiyokiiyanin kimiirin wi wadie siya nwowaiginiuwi mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aekiyamim naeyiu miiyikin yipiki iinsii iriiyar whisa nwowin siya siir whwonkam ida nokwowi ipiiya yipiki Adi Komii siya nidwokaiya iikam krimiir kigirkakam, kimiirin wi wadie siya nwowaiginiuwi mi kima wi iripar nongwomamair aekiyami. 5 Kara ha naingwowi, sima mi Jisis Krais siya kimiirin wi simar kinsiin haiginiuwi mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Krais siya Adi Komii siir

yai imiirin bidiyar sibgu anaakninkii haiginiuwin. Siyairgin inkamin yipikin biigi bii Adi Komii siya hidninsiin idwowin siya naonama saiir mhoiiya mi siya ini omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Siyairgin inkam komiigi komiiyin, yipiki wi iki inkam komii komiiyim yipiki wi ti nuan iikamim simiir kigirkaki, simiir kigirkakanin. Siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi dimin biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Dimusi rani, siya bidi iki aowin mi siir nhieya bidi mi aokiinaiinama. 6 Siya krimiirin hiriinan minam tirkin, krima siir piugana saiir inkam komii komii nwowim. Mi krima yapa yapa nwonira Adi Komii siiramin iikam nhirim simiiram kwisboin pris inkamim sima tiriya saiir hiriinan. Mi krima wi siir Adin siir dimin taeminim yipiki Adi Komiiyin wi simiir nwoki tirim. Kara ha naingwowi, Jisis Krais siya wi inig komiigi komii iiirar haii mi siya wi iikam imiir kigirkaki mi siya wi kirie komiigak hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami.

7 Kima wakae, Krais siya wi waua saiir nidwokainaiini. Mi iikam whiekakim mhoiiya sima wi siirar kigwini. Ihi, tiki Juda iikamim yipiki yaii ninii kamim simiir tirim siirin tidiyini sima ninkin irinu aokiyam mi sauni sima mi itam sima siirin wa mi kigwini. Mi iiya siya niti mi iikam whiekakim ti nuin siir tiranim yipiki siir karamae nwowim, sima siir kigwini mi simiir kwoinim wa naingwo ididwini mi sima wi nhaminhami nou rani. Ta yaiya yai kaimwoka.

8 Mi Adi Komiiyin inig komiigi komiigakin siya ha boinkin, dimin taeminim simiir biigi biiyin ini karar ywowin mi iiya sima nimbiyama an kara tapaiirin hiriiyar nwokin mi an kara tapaiirin wi hiriiyar mi owi iiya sima digii. Siya wi kirie hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin mi ta siya nwowa mhoiiya siya wi hiriinanar swoki owi.

Nhwonan Krais siir whinkig ieya.

9 Kara Jonkin, kara Adi Komii siir piuganim kimiir inkam nwirkin. Dimusi rani, krima ini Jisis Krais saikar yamasukikinim mi iikamim krimiirin dimin biyie asi tiri. Mi krimiirin Jisis siyar whinkinsiis haiginiugin krima hik ti dimin bibiyieyim simiirsi haiya. Mi iriipi hiriinan, krima tariinanin ini iripa siir piugana saiirarar nwowim. Mi an kara Adi Komii siir yaiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwin. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Krais siir boinmimauugin mi sima kariirin ha nonkwowim mi sima kariirin kimidiniya nu haimii whirin whii idopwoniya nidwomaiyin Patmos dapiyin siir hir yatkiniugig. 10 Mi biri kimiminkikin, Biiyan Inkam Komii siir iiya Adi Komii siir naeyiuin ina yitin kariir kwoinau tiriir mi kara nhwo ha whinin mi karar wakae inkam nwirin kariir digiuwa boinkiyin, siya pranae pranae bi kauwok boinkikin mi siir yaiya kingiin kingiin bi nieyoknakika hapi kidgi maskika. 11 Mi kara siya boinkiya hiniin saiir wakaekiyin, kira dimin taeminim kira kigim yokwoni winpriginaowid. Mhoiiya kira simiir kigi mi kira simiirin wi iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim ti om iriiyar whiso simiir hiranim, Efesas, Smena, Pegamam, Taiataira, Sadis, Filadelfia mi Leodisis, wi simiiram hauugi.

12 Mi kara ina iyaeyimiyokaokiyin, yipiki ti kariir boinkiyin siir kigam. Mi ta kara niyaeyimiyok kaoa saiir mhoiiya, karar kigi, yiukid iriiyar iso golni nonkwokwowim hirar nwowi. 13 Mi ti gol yiukidim simiir bopwonau nokwokaiyin irin, yio ini inkamnan ywowin. Mi yiuis bribriya

siya niiya ini siir iga hirar yauuni tioiua. Mi piuopa siya mi kikoga ya golni mi onkwokwoka mi ya ini siir ii aiirar kwakikogriowa. 14 Mi siir mwoin mi kan aka yo ini wau whisinana ywowo mi siir nhwowo yo ini paenan yiuyakiyo. Mi siya dimin taeminim iikam krimiir kwoinau nwokaiyim wi hiriiyar priikig imoki.

15 Mi siir iga kwiso yo ini aeyinin yipiki inkamki nanagiiyin paenau mi ha niuyakiiyim, hiriinan niuyakiko. Mi kara siir yai aiir wakaekiyin mi siya pranae pranae bi boinkikin, ini opa mhiuanki naokiinaiiniiya ini saiir hiriinan ywowa. 16 Mi siir iina iiniga nauun iriiyar iso simiir yonkwo. Mi karar mi kigi nhirida yipiki mirmii mirmii iokakinar nwowa siir yai hirankar kiniwokitkinaninii. Mi siir whwonkamin bieyin nabie bopwo whwowiyin siir hiriinan niuyakikin. 17 Mi iiya kara siir kigiyin mi kara ini siir igmiiga kingiinar yakai igrarkinam inkamin yipiki naonamiyin siir hiriinan. Mi siir iina iniiga kariir nonkwokiya mi siya ina boinkiyin kariirin, kipi nidid. Kara ti inkamin yipiki dimin taemin ima nimbiyam karamae niki owa ha nwowin siya mi kara wi wadie hiriiyar swoki oyokiyokiyami. 18 Karairgin omwaiyar swoki waiyan. Biiya kariir kam ima nisomaokiyin mi kara ha naonamkin mi kira kariir kaoki, kara wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami. Kara kirie ina nonkwowin iikamim yipiki naokaowim simiir tirkiyanin paeni omin siir namam mi Adi Komiini omin siir hiriir mi ikropkiyam simiirin, wadie sima sibgu okiyamam. 19 Mi kira ti dimin taeminim kira kigim simiirin yokwoni winaowid dimin taeminim ti tariinan tirim mi dimin taeminim mhoiiya nimbiniyan ikim. 20 Mi nauun iriiyar iso yipiki kira kigim kariir iina inignau nidwokaiyim mi gol yiukid iriiyar is iko, yim hindara nikrigim. Nauunim yim ti om iriiyar whiso simiir hiran inkam komii komii ima yipiki Adi Komii siir piuganim simiir iikamim ti om iriiyar whis owiir nwowiyim simiir kigriraowiyim yim sima. Mi gol yiukidim yim iikamim ti om iriiyar whiso simiirim yipiki Adi Komii siir kigna apiyim yim sima. Friig.

2

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Efesas hiranim simiir boinkin

1 Mi siya kimidiniya kariir boin, kira ti dimin taeminim simiirin yokwoni winki inkam komii komiiyin yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikamim simiir kigirkakiyim om Efesas hiranim simiiram. Kira ti yaiyim simiir winki, kara Biiyan Inkam Komiigin, inkamin yipiki nauun iriiyar iso sim nonkwowin kariir iina inig aiir. Kara ini iikamim nu haimii Esia warauranim ini kimakar napriririn mi wim kima ini ti yiukid iriiyar iso simiir hiriinan ywowim. 2 Kara bidiyar yinokninkinin miiya bidiu bidiu aoanii kima nanaeya mi kimiir kwoin komiiyin saiiram mi aingwowin. Mi an kara ina ninokninkinin wim kima iikam bibiyieyim simiiram naingwo rani mi wim kima tiriiginim yipiki iinokiinokin aposel inkamnan niksisaeyim simiirin bidiyar mi kinankiuim mi dimin taeminim sima boinim mi sima tirim simiirin bidiyar mi wakaeyim mi kima simiirin bidiyar mi hidim mi kima bidiyar mi inokninkinim hiniin, sima aposel inkam tani yim niksisae inkamkim. 3 Mi iriipi hiriinan, kima kariiramin nhami nhami bi naingwo tibmii kiingim mi kima kariir kinsiis haiginiuwamin bidiyar mi miriiyim mi kima piugi bi piyaokim. 4 Mi kara kimaka mairgimairga nwo rani. Dimusi rani, ti dimin taemin

imiirsika. Biiya iiya kima biigi bii kariir yai aiir wakaeyokna apa, kima kariiramin pranae pranae bi naingwokwonanaeikim mi tariinanin kima kariiramin kiimii naingwokwo rani. 5 Miiya yipiki biiya kima miriiya kariiram mi ha naingwokwonanaeiya kariiram, saiiram ti swoki aingwoki. Mi kima nikiigiya saiiram ti swoki aingwoki, kima siyiu biyie iiirin digiumii haimriiyiugig. Biiya kima kariiramin nhami nhami bi naingwokwokim mi tariinanin kima ini hindarar yikii iuguskiyim. Mi kima dimin taeminim biigi bii kimar niki apim simiirar ti swoki ap. Mi kima hiriinan tir karamae nwowi mi iiya kara niti, kimiir nonkwobumbuninkinam, kimiirin wi kimiir yiukidim simiir hiriinan kara kisisana haigini mi sima wi maeyaua sima nwowa wi saiir nwo rani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. 6 Mi dimin whirin kara naingwokwowiyin kima napam yio ti si, kima dimin bibiyieyim yipiki iikamkim sim napim Nikolaski si tirim simiiram kipi naingwo. An kara iriipi hiriinan ti digworaekwowim yipiki sima tirim simiiram mi aingwo rani.

7 Kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya boinmimauuwim kimiir, wigkam kima yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim mi iikamim yipiki hiriiyar niki hougwokripkaiyim ti dimin biyieyim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiir mi mhoiiya Adi Komii siya kimiirin wa kignинkinkii siir numir aiir namamin mi kima wi paenidin yipiki kimiir whinkinsiis haiginiuwanin wi siir naei iinokiinok hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamam. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Smena hiranim simiir boinkin

8 Kira ti yaiyim simiir winki inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana saiir iikamim simiir kigriraowiyim om Smena hiranim simiiram. Kira ti yai imiirin wi hiniina winboinki, tiki yaiyim yim kariirgim yipiki biiyar nwowin iiya digworaekwo ima niki imbiyam karamaeyar niki owa mi kara wi hiriiyar swoki oyokiyokiiyami. Kariirin inkamkar bidi iki isomaokiyin mi kara ha naonamin mi kara ina swoki insiin idwowin. Mi ini omwaiyar swoki waiyan. 9 Kara biiyar ninokninkinkin, wari dimin biyieyim ti tariinan kimiiram nitim simiirin mi kara ina ninokninkinin iikam kima paeprikabgim mi kima dimin taemin hirii hirii karamaeka. Dimusi rani, wim kima kariir wakaeyokna apkim. Mi wim kima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim simiir nonkwokim. Kara ina ninokninkinin, yai bibiyieyim iikamim kimaka ninkikinim sima boinim simiirin. Sima ti hiniina boinkim, sima Adi Komii siir piugana saiirgisaiir Juda iikamkim. Mi kara pi ti hiniina boinkii, sima Juda iikam kiingikiin tani sima Adi Komii siir bi wakaeyokna apkim, yim Setani piugana saiir iikamkim. 10 Ti dimin taemin biyieyim ti iikam bibiyieyim sima tirim kimiir simiirsi kipi nidid. Wakae! Ti iikamim simiir kwoinim wi Setan siya kiyaii mi kimiir nhirim wi sima haii mi kimiirin wi maeyauwa mii biyie miriiya wi saiir hiugripkiikikaigii. Mi ta hiriinan siya kinankiuwi kimiirin, yio wi minam kinankiuwi, kima wi kariir namisi wakaeyokna api, iyie? Wi kariir wakaeyokna ap rani. Sima kimiirin iiyim wi iuura tirbumbuninkin haiginiuwi. Mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi isomaowamar minki windi, kariiramin wi hiriiyar daingwo tibmii kiin kripkai. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara tirkii, hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamam Adi Komii saika.

11 Mi kima ti Adi Komii siir piugana saiir iikamim, kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya

boinmimauuwim kimiir simiiramin. Mi iikamim yipiki iinokiinokin dimin taeminim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiir nikwowaisii mi mhoiiya ti dimin bibiyieyim paeniyim, yipiki wi iikam imiir niuwi, sima wi ti hiriinan iikam kibikibiyim wi kimiir wara nipimpar tani. Niingaka. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Pegamam hiranim simiir boinkin

12 Kira ti yaiyim simiirin yokwoni winki, inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikamim om Pegamam hiranim simiir kigriraowiyim simiiram. Kira ti yai imiir winkii mi wi hiniina boinki, tiki yaiyim yim kariir yaigim, ti inkamin yipiki kamkiuin si nonkwowin, yipiki mirmii mirmii iokakinar nwodigo. 13 Kara ina ninokninkinin omin kima nwowiyin ti om komiiyin Setanki si nitin, siya kigirkakiyin mi kima wari om iiirar mi oki windi, wim kima kariir yai aiirin wa sibgu wakaeyokna aingwo tibmii kiini. Mi taka iiya inkam biyieyin siya nipimpara kariir miiyan inkam kibi iiir Antipas yipiki kariir yai aiir boinmimauuwin iikamim simiir mi sima siirin ini wari omin kima nwowin ini siir waraur yisomaowin, yipiki Setanki si nitin, iikamim sim kigirkakam. Mi kima kariirin digiumii bi haimriiyiugim kima kariiramin hiriiyar wakaeyokna apkripkaigim. 14 Kima wadieyairgim mi an kara kimaka ti digworaekwo nhirim simiirsiyin mairgimairga nwo rani. Kimiir iikam nhirim yipiki kimaka waraur nwowim om Pegamam yim sima Belamni dimin teaminim sim napikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nwirin Belak nikiuwiyin siir yiisiimauu, siya Isrel simiir iikamim simiir kwoinim wi paniin paniina nikpitmaii mi sima wi dimin biyie tir karamae ha niki owim. Sima naeyim yipiki inkamki ninkin imiiyaeyim uridyiu bibiyieyim sim, simiir bidi yaeyim. Mi sima ha namim mi sima kimidiniya hii wig imakar priinanaeyam. 15 Mi kima ti hiriinan iikam bibiyieyim kimaka waraurar mi owim, ini hiriiyar mi kigninkin owim. Yim sima yai bibiyieyim yipiki Nikolasni iikamim sim nowomwarkaiyiuwim simiir napikim. 16 Mi kima wari dimin biyieyim kimiir waraur nwowim simiirin digiumii haimriiyiugig mi kimiir kwoinim ti kisina haigi mi simiirin kimiir warauranki ti nhiinikriropkisasauugi. Mi hiriinan tir karamae nwowi, kara niti, kara wi ti inkam hiriinanim yipiki ti yai bibiyie imiir napim wi yaii simakar ninii. Mi kara yaiya wi kariir yaigiyaigar kaokwo boinkii mi sima wa namkii. Mi simiirin wi sima nonkwoniinwomwiirninkin haiginiugigi yi ti kamkiu iiirsika, yipikin wi kariir yai tiranki niti.

17 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Siya ti hiniina boinkin, yipiki kima ti dimin biyieyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiirsiyin hiriiyar nokworinukripkaii mi kimiirin kara wi yaeya dimin miiyik hauuwi, diminin mananin yipiki ti kariir om tirar niki haigiprakaiyin. Kara kimiirin ti dimin hiniinim sim hauuwi mi ti siiya whisinanin yipikin yaeya inig sima winkiyin yio wi warar ninkin hauugi mi ti inigin sima winkiyin yio wadie ieyairgin. Tiki siiyan yio min niisiimauugin kara kimiiram naingwokwonanaei. Mi ti siir inigin wi inkam nwirki swoki inokninkin tani. Niingaka. Inkamin ti siiya iiir haiyin wi sasar ninokninkini siir inig iiirin. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Taiataira hir nwowim simiir boinkin.

18 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Taiataira hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigirkakiyim simiiram winki. Kira yaiyim wi ti hiniin yaiyim sim winki, kariir nhwona nhiso paenan niuyakiko mi kariir iga kwiso kirieko mi wadieyairgo yo ini aiyinin yipiki whisinan nwowiyin mi ha niuyakiiyin yio ini siir hiriinan yiuyakiyin. 19 Kara dimin taeminim yipiki kima tirim simiirin ina ninoknинkinim. Kara ina ninoknинkinin kima iikam nhiramin ina naingwokwonanaeiyim. Kara ina ninoknинkinin, kima kariir yai airar sibgu wakaeyokna apikim mi dimin miiyikar mi tirikim mi ha mi itmaihougwokripkaiigim dimin bibiyieyim kimiir tiriyim yipiki ti iikam bibiyieyim sima ninkikin tiriyim kimaka mi ti dimin taeminim ti tariinan kima tirim yim ini wadieki wadie ywowim. Yim ini dimin taeminim biigi bii kima wakaeyokna apim yim ini simiir haiburim. 20 Mi dimin taeminim kima tirim yim wadiekim. Mi kara mairgimairga nwo karamae kimaka dimusi now rani, ti dimin whiruwan siirsika. Taka wig biyieya yipiki wig biyieya min dapiya Jesebel saiir hiriinan nwowa, yipiki ha niksisae boina saeya profet wiga mi kima saiirin kimidiniya hiriiyar mi kigninkin okripkai kimaka waraurar saeya boin saeya profet wiga. Mi iikamim simiir kwoinim yaiyim saeya boinim simar mi kiyai. Saeya minam boinmimauuga iikamim yipiki saiir wakaeyim simiir kiyipsibgiyim mi sima pi dimin biyie nwoki tirim mi pi hii min nwoki priininaeyim mi naeyim yipiki kamkim sim ninkin imiiyaeyim uruwai siyaowaini simiir bidi yeayim. 21 Kara ii nhirim saiiram bidiyar mi imbinim saeya ti dimin biyieyim simiirin digiumii haimriiyiugigim mi saeya hiriinan tiram bi naingwoka. 22 Mi hiriinanki niuwi, ta wig aiirin wi kara nipimpari mi iikamim yipiki saiir wakaeyokna apim, yim wi kara tirkii kara nonkwobumbuninkinam mi ma minki niiyam mi sima wi mairgimairgakak nwo rani. 23 Mi saiir yinisisimim yim wi kara nisomsom aokao digii. Mi wim kima iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yipiki kariir wakaeyokna apim, iki hinda tindanim wa ninoknинkinkii ta saiirin, kara dimin taeminim iikam kimiir kwoinau nwokaiyim simiirin ina ninoknинkinim. Kara dimin taeminim kimiir kwoinau nwokaiyim simiirin ina ninoknинkinin mi kara wi dimin kibi iirar namisi tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri kimiirin.

24 Mi wim kima Taiataira warauran iikam nhirim, wim kima saiir yai bibiyie imiir bi wakaeyokna apkim. Kima saiir bi wakaeyokna apkim ti dimin taeminim yipiki iikamkim sim boiniyim hiniin Setani dimin komii komiigim. Mi kara kimiiramin, wi yaeya mii gwir boin tani, kima kariiram miriiyim. Ti miiyim kara kimiir boinim, sima simairgim yim simiirin kima wi digar nwowi kima tiri. 25 Kima ti yai kibiyim ti tariinan kima napim simiirin hiriiyar sibgu apripkaii mi iiya kara swoki iti, kara wi idowiiyar nimbini. 26 Mi kima iikamim yipiki wi hiriiya nitmaihogwokripkaii, ti dimin bibiyieyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiirsi mi ti hiriinan iikamim kara kimiirin wi kirie hauu haiginiuwi. Mi kima wi ta hiriinan saiirsi kigirkaki, iki iikamim iki omom hinda tinda nwowim simiirin. 27 Mi dimin taeminim yipiki kara nimbinim kimiir, kima tiram, yim ti dimin taeminim kariir Adin siya nimbinim kariir yipiki kara tiriyokiyokiiyim, simairgim. Mi iikam kima wi iikam imiir kigirkaki mi sima wi yaeya om swoki kisina o rani, kimiir kigirkakamin. Simiirin

wi kimar kigirkaki mi wi kimar nikwowaisii ti inkamin yipikin paekop nokwowin mi haua sae nikimkirkiyin mi misimira ha nwokiyin saiir hiriinan. 28 Mi ti dimin taeminim kara wi kimiir hauugi mi ti nauunin ninomor kouwanin yipikin piunok whwoyayakwokiyin siirin wi warar ninkin hauugii 29 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim, Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir. Ɨriig.

3

Jisis siir yaiyo Adi Komii siir iikamim om Sadis hir nwowim simiir boinkikin

1 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Sadis hiranim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yai hiniinim sim winki. Ti yaiyim yim kariir yaigim yipiki Adi Komii siir naeyiu kibi iriiyar nwiso simiir hiriinan kara nonkwowim. Mi nauun iriiyar iso yim ini karar mi kigriraowim yipiki wari inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim kara kimiirin ti yaiyim simiir boinmimauugin. Kara ina ninokninkinin iikam whiekakim sima kiriirin ini hiriiyar naingwowim, kima mii wadie aiirar mirii mi kariiramin ina naingwo tibmii kiinim. Mi yi ini niinga ywowim wim kima inkamin naonamiyin si hiniin nwonamkim kima kariir dimin whir bi swoki tirmintirminkim. 2 Kima piu nhinmii kinki mi ti dimin taemin imiiram ti sibgu aingwo omoki, ti Adi Komii siir dimin taeminim yipiki wari kimar niki apkripkaiyim, kima simiirin kima kimar ti sibgu kiiriimdiyiu haigina mi simiir sibgu ap. Mi ti dimin taeminim wari kimiir kwoinau nwokaiyim yipiki kima napiyim yim ini inkamin yipiki naonamiyin ini siir hiriinan ywowim. Siya wi dig nwo rani. Kara ti dimin taeminim kimiirin dimusi boin tani, kara dimin whirmin whirminsim bi swoki kigminkigminkin wari dimin taeminim kima tirim simiirin mi kariir Adi Komiiyin siya wi ha boin tani, sima wadiekinairgim. Niingaka. 3 Ti swoki aingwoyokiyokiigi biiya iiya biigi bii kima wakaeya kariir yai kibiyim kima simiir sibgu apamar mi aingwokim. Mi tariinanin kimiir digiuim ti dimin taemin bibiyieyim simiirin digiumii haimriyiugigim mi tariinanin kima ini yai kibikibiyim yipiki biiya kima niki apim ini simiir swoki wakaeyokna apim mi hiriiran tir karamaekiswo, kara wi hiiyan inkamnan niti, kara wi kimiir boinmauu rani, iiya kara nitana. Mi kara niti, kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. 4 Mi kimiir iikam nhirim om Sadis hiranim, wim kima dimin biyie wari bi tirkim wim kima iikam wadiekim, wim kima ini yiuisa haingitiropkaiya yipiki iikamkim sim kaiiya ini saiir hiriinan ywowa. Mhoiiya kima kanaka nwowi, nim krima wi dimin taeminim whisinanim wi simiir nii mi krima wi iripar napririri. Wim kima wi ti hiriinan tiri. Dimusi rani, wim kima dimin whirki bi kimbuwi iikamkim mi kima Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apikim. 5 Mi wim kima iikamim ti dimin taemin biyieyim kimiir kiyaiiyim simiirsi hiriiyar nokworinukripkaii mi Adi Komii siya kimiiramin wa kiwakii, ti yiuis whisinanim simiir niiyamin mi kimiir inigim yokwowa Adi Komii siir om hir nwowa saiir nwowim yipiki ha boina inkamin naingwo tibmii kiinin saiir hiranki wi niinaki rani. Mhoiiya kara wi ti inig imiir haii mi simiirin kara wi kariir Adi Komii siir boinmauuwi kariir Adin mi wi siir paekwosim ima boini, tiki iikamim kariir yai

imiir wakaeyokna apkim mi sima kariir iikamkim. 6 Kima ti iikamim kima wakae mi kima sibgu daingwo omok, yaiyim yipiki Adi Komii siir naeyiuin siya boinim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Filadelfia hir nwowim simiir boinkika

7 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Filadelfia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yaiyim simiir winki, tiki yaiyim yim kariir yaigim, inkamin yipiki dimin whirki kimbu karamae nwowin mi kaimwo kiingikiinin. Kara ti siya inkamin yipiki kirie komiigakin yipiki bidi bidiniya Devidgi si haiya. Kara om kibiyin Jerusalem nikiuwiyin siir anowin bidi hai-waokiyin mi ti anowin kara haiwaokiyin siirin inkamki haiginikouwim wi digmindigmin swoki o rani. Mi kara siir haiginikounami, siirin wi inkamki haiwao rani, ti yaiyim karakikarar boinkikim iikam kimiiramin. 8 Kara dimin taeminim kima tiriyim simiirin ina ninokninkinim. Kariir wakaeki ti iikamim simiir kwoinim ti kara kiyaiyim yim ini anowin kara haiwaokiyin iikam kimiiram hinda tinda namam Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwamam ini siir hiriinan ywowin. Mi iki iikam nhirim ti ano iiirin kimiirsi haiginikouwim wi dig nwo rani, kimiir nikiduwam ti dimin taemin imiir tirsi. Kara ina ninokninkinin kima kariir kirieya saiirin komii nonkwo rani mi kima kariir yaiyim simiirin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi ta kima wakaeyokna apa kariir wim kima saiirin bi nimpriowikim kima simiirin bidiyar boinmimauu digim. 9 Kima wakae, kima ti iikam hiriinanim yipiki omaka yaimindimin nidwokaiwakaeiya saiir nidwodwokai mwainiyim simiirin ina ninokninkinim. Yim sima ha boinkim, yim sima Isrelmi isidin siirgim mi Adi Komii siya simiir nimbingin sima siirgisiir iikam nwowim. Mi ya tariigina ya kaimwo rani, ti iikamim sima niksisaeikim simiir kwoinim Setan siya kiyaigim mi sima ini siir ywowim mi mhoiiya ti iikamim yim wi kara tirki. Sima nitim mi sima ogmwo wi kimiir whwonkam idar nini waisii hiunii mi sima wi haini ninokninkini, kara kimiiramar naingwokwonanaei mi kima kariirgi kariigim. 10 Mhoiiya ii biyieya saeya niti mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikamim yipiki ti nu iiir nwowim wi simiir asi kinanankiuwi mi ta hiriinan saiirsika, sima wi iki dimin bibiyieyim simiirin wi digiumii asi haimriyiugigi mi sima wi siir wakaeyokna api. Mi tiki iiyim kara wi kimiirar kigriraowi mi digworaekwo ikim. Mi kima wi wadieyar nwowi. Dimusi rani, wim kima yaiyim yipiki biiya kara boinkiyim simiiram naingwo tibmiigim. 11 Kara wa swoki itsauwi. Mi kima hiriiyar sibgu apkripkaii, ti digworaekwowim ti tariinan kima napim simiiramin mi iki iikam nhirim yim wi kimiir tir tani mi kimiir dimin miiyik miiyikim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim yim wi sima mi hai rani. 12 Mi iikamim yipiki dimin taeminim simiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi hiriiyar nokworinukripkaiyim, mhoiiya simiirin wi kara tirkii, yinpaenan nwowam yipiki wi Adi Komii siir omaka aiir nokworinuwi. Mi ti iikamim yim wi omaka kibi aiirar nwowi, yipiki Adi Komii siya nwowa mi sima wi saiir haiburgig rani. Mi mhoiiya kariir Adi Komii siir inigin mi Adi Komii siir om ikin sowiirin wi simiir piu hir wini. Mi krimiir Adi Komii siir omin yio om Jerusalem whir ikin, yipiki mhoiiya wi Adi Komii siir om hiranki niti nua tiriir. Kariir inig kibiyin wi simiir piu

imiir warar ninkin wini mi yio tiriiginin yio wi hiniina niisiimauuwi, sima Adi Komii siirgim.

13 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti yaiyim Adi Komii siir naeyiuin siya boinim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Leodisia hiranim simiiram boinkika.

14 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Leodisia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikamim simiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yaiyim simiir winki, tiki yaiyim yim kariir yaigim, yipiki yaimwokiyaimwo boini bwamkibwamin. Kara Adi Komii siir yaiyim simiir sibgu nanaakninkiihaiginiugin. Mi ti dimin taeminim nuanim mi ninomor kouan ikim, yipiki Adi Komii siya naingwowim nimbimbiiniyim mi ha nwowim yim karar nonkwokwokikim. Mi ti digworaekwo whiekakim yim karar kigriraowikim mi ti yaiyim kimiiramin karar boinkikin. 15 Kara miiyim kima miriiyim simiirin ina ninokninkinim. Wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariir bi nikwowaisiigim kimiir kwoinim kariiramin haimii haimiiya naingwokin. Mi kima iinokiinokin kariiramar ti aingwokwonanae, iyie? Mi kima iinokiinokin kariirin hindarar ti ikwowaisii iuguski. 16 Mi dimusi rani, wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariiramin hindara tantarao aingworaraowi ini ti inkamin yipikin nae whiekinam tiriyin ini siir hiriinan ywowin mi an kara iriipi hiriinan, ini ti siir hiriinan mi owin. Kara wi kimiiram mi aingwo rani mi kimiirin wi kara yaskiigii Kariir yai tirankin. 17 Kara kimiiram naingwo rani. Dimusi rani, ti siirsika. Kimiir kwoinim wim kima ti hiniina naingwowi, wim kima ha boinikim, iikam krima umir hoimgakakairgim. Dimusi rani, miiyim krimiir iingar nonkwo mirii nanaeiyim simiirsika. Nim krima wadiekiwadieyairgim. Mi kima ha bi ninokninkinkim kimiir kwoinim biyiekim. Mi kima wadie paniinsi ywosi. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim yipiki sibgu aingwo omokiyim yim wi krimiirsi naingwoyimyoki. Kimiir kwoinim kariir dimin taemin miiyik miiyikim simiirin hoimgakwao haigi okai rani. Wim kima ini iikamim niingar priiyokaeyamiyim dimin taemin karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kimiir nhwonam yim nhwokwisaekim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi wim kima ini iikamim yiuis karamaeyim hinda niingar priiywokaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim kimiir kwoinim. Mi kima ta saiir bi kigninokninkinkim mi kima ha bi mi inokninkinkim wim ini ti hiriinan mi owim paeprikab. 18 Kara kimiirin igao yai boinkii, kima kimiir umir imiiram kipi naingwo mi kima kariiram wit, kimiirin wi kara hauugi kariir dimin taemin kibikibiyim yipiki umir imiir haiburim mi yipiki wi kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwi simiirin. Mi kima ti dimin taemin imiir haii kima wi wadie hiriiyar nwowi. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii yipiki yiuis whisinanim wi simiir haii. Mi simiirin wi kimar nwoki iiyim kimiir kwoin imiir higriniuam mi yim tiriiginim wi kimiir kwoin imiir nwoki iisiimauuwim hiniin kima dimin whirki bi kimbugim. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii, yipiki marasinanim mi simiirin kimiir nhwona imiir kiyiprinuwi mi kima wi haniingi sibgu kigimoki ti kariir dimin taemin imiirin. 19 Mi wim kima iikamim yipiki kara

naingwokwonanaeiyim, kimiirin kara wi whwokwoka boin tani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Mi hiriinankiniuwi kima wi sibgu sibgu dwo. Mi dimin bibiyieyim simiirin digiumii haimriyiugigi mi kariiram sibgu wakaeyokna api mi kara kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. 20 Kariir kaoki! Kara tisi kimiir kwoinim simiir ano imiirar nokwo dapikiuwim kimiir inig imiirar. Mi tiki iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyim mi sima ha niti mi anowin ha nama haiwaokii mi kara wi saikar ninkin apninokainami mi krima wi kwoin whiruwar nwowi, iikamim yipiki iripa nongwomamair aeiyim simiir hiriinan. 21 Mi iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyokna apim sima hiriiyar nokworinukripkaii ti dimin taemin biyieyim simiirsi, kariir hiriinan biiya kara mi wakaeyokna apa kariir adin, Adi Komii siir yai aiir saiir hiriinan mi mhoiiya simiiramin wi kara kiwaki, kanaka nidwowam ipii imiir mi inig komiigak nwowim mi iikamim simiir kigriraowam kariir adin Adi Komii siya mi kiwakiya kara tirim simiir hiriinan mi wi saikar mi idwowi, siir ipii aiir.

22 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya boinmimauuim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ɨriig.

4

Mi iikamim Adi Komii siir omin siir hiranim sima siir inig iiir hainan prapraskikim

1 Ti dimin taeminim kara kigim simiir mhoiiyan kara kigiyin yaeya dimin whirin, yio omin kou hiranin siir ano ieya kariir whwonkam ida haiwaokiyin. Mi mhoiiya karar wakaeki yaiya kariiram kauwokii, saiir yainana kidgi maskinan nwokika. Saeya hiniina boinkika, kira koua tiriir wit mi kiriirin dimin taeminim nimbimbiiyamanim wi kara niisiisiimauuwi. 2 Mi dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan mi ti Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin kariir kwoinbud iiirin siya kiswoki mi kara ina kigiyin ipii kibiya yipiki inkam komiiyin siya nidwokaiiya dimin taeminim sim kigriraowiyim. Mi kara ta ipii aiir kigiyin mi kara kigi inkamin hirar nidwokaii. 3 Mi kara siir whwonkam iiir kigiyin, siir whwonkamin ini siiya kibiyin jaspa nikiuwiyin mi siiya pariidnanin konilian nikiuwi ikin sowiir hiriinan niuyakikin. Mi karar mi kigi diminin namnamiinanin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiirar yinyakiyin. Mi ti diminin ini siiyan emeral nikiuwiyin prainan siya nwokiiyim siir hiriinan nwokikin. 4 Mi karar mi kigi, ipii kamnwir kwiiyim inkam komii komiiyim kigirkakiyim sim nidwodwokaiiyim ta Biiyan Inkam Komii siir ipii aiirar haiginyokaii mi kam kamnwir nwiiyim yim ini ti ipii imiirar mi idwodwokaiyim yiuisim sima niiyim whisinankim. Mi pagram simiir mwo mi haiginim yim gol pagrakim yipiki simiir niisiimauuwim hiniin, sima inkam komii komiigim. 5 Mi diminin sinananin kimidiniya ta biigi biiyan ipiiya saiir hirankar yimbiyam mi ina yamkiya hinda tinda mi ta diya saeya tiokiya saeya pranae pranae bi tiokika. Mi karar kigi sikwopae iriiyar kwiso siir ipii aiirar nwowi. Mi yim ti sikwopae iriiyar kwiso, yim Adi Komii siir naeyiu iriiyar nwis ima. 6 Mi ta ipiiya saiir kingiin hirin diminin hir nwowin yio ini whii komiiya solwara nikiuwa yio ini saiir hiriinan ywowin. Mi siya ini opnani haniin hindarar kigirkakiyin. Mi mhoiiya karar mi kigi dimin

whiiyim kwoin minkakim ha niyae dirıraerariyim Biiyan Inkam Komii siir ipii haimii haimii whiiyim simiirar ninyokiiyim. Mi ti dimin whiiyim simiir whwonkamim mi simiir digiuwim mi simiir mwoim nhwona nhwonakakinairgim. 7 Mi ti diminin kingiin nwowin siir whwonkamin yio ini pusi komiiyin niimauanin laion dapiyin siir hiriinan ywowin mi dimin whisakan kwoin minkakin ha niyae dirıraerariyin yipikin siir priska miiya nwowin, siir whwonkamin yio bulmakau komiiyin bul nikiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi irin priska mirmii kwira nwowin siir whwonkamin yio ini inkamni whwonkamnanar ywowin. Mi irin yipikin mhoiigi mhoii nwowin siir whwonkamin ini wabni whwonkamnan ywowin, ipiyinin yipiki siir pidga kwiso hindara masnaniyo. 8 Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae dirıraeriyim sima irira irira pidgam iriiyar kwokwirakim mi simiir piu kwirkaka nhwonaki bidi yinkiniua. Mi simiir pidga aowa iriipi hiriinan.

Nii nabie sima bi tanikim mi yai mikrim bi nwowikim. Sima hiriiyar boininaeikim, siya dimin whirki bi kimbugin mi siya kirie komigakin. Siya biiyar whiuwiniunan mi tariinanin tisi hiriiyar nwoyokiyokiiyin mi mhoiiya siya wi hiriiyar nwoyokiyokiiyami.

9 Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae dirıraeriyim mwaiya sima waowa, sima sima Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iiir hainanprapras waokim yipikin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami mi mwaiya sima waowa, sima ti hiniina waokim, siya inig komiigakin mi sima siirin asi boin wadiekim. 10 Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae dirıraerariyim sima ta mwai aiir waowim mi ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim sima ogmwo kimidiniya Adi Komii siir whwonkam idar waisii hiu yipiki siir ipiiya inkam komiiyin nu kigriraowiyin si nidwokaiya saiir nidwokaiyin siiram. Mi sima Adi Komii siir inig iiir mi hainan yipikin wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami inokiinokin mi simiir gol pagram siir ipiiya saiir kingiin hirar ini bwaeyaigin, yi tiriiginin yio min niisiimauugin ta kirieya sima kigirkakiya ya siirga. Yim sima inkam paeprikab niingakim sima siiraramar naingwo tibmii iskiikim. Mi sima hirar niki waisii hiugripkaiyim mi sima mwaiya hiniina wao,

11 Kira krimiir Biiyan Inkam Komiigin mi kira krimiir Adi Komiigin. Kira wadiekiwadiekin mi krima whiekakim kiriir inig iiir asi hainanpraprasi mi krima minam naingwowi, kira krimiir kigirkakim. Kira krimiirin wi dimusi kigirkak rani, dimin taeminim nuanim mi dimin taeminim ninomor kouan ikim, yim kirar nonkwokwo swokim kinakinar naingwokin hiriinan nwowamin mi ta hiriinan saiirsika kira simiir asi nonkwokwokikin. Iriig.

5

Jon siya yokwowa biiya Adi Komii siyar winitinakiugiya ambini saiir kigin

1 Mi ti inkamin kara kigiyin Adi Komiiyin yipikin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin, siir iina iniga yokwo bripriya hindara whrina kwira nonkwowi. Yaiyim saiir digiuwa whwonkama nwowim inkam nhirkim sim winkim. Mi saiirin inkam nhirkim sim bidi yitimamikiugiyim ambin iriiyar nhiso so. Mi saiirin wi inkam inig karamaeki swoki haiwao kig rani. 2 Mi kara kigiyim simiir

mhoiiyan mi kara kimidiniya paekwosim komiigi komiiyin siir kigi. Siya kimidiniya komiiyar kauwok boinimnankii. Yipikin dig nwowanin ta yokwo bripriya hindara whrina saiir nitimamakiuwim ambinim simiir niinikibwaembwae haii? 3 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, sima ina yinoopkiyim Adi Komii krimiir Wanin siir omin hinda tinda nwowim simiir, nu idwo mi nu aowa mi sima inkam nwir bi swoki hansiryiskaigim ti ambinim simiir niinikibwaembwae itkiiyamin mi ta yokwo bripriya hindara whrina saiir haiwaowim. 4 Mi kara pranae pranae bi nougin. Dimusi rani, sima inkam kibi nwir bi hansranyiskaigin ti ambin imiir niinikibwaembwaeyim mi ta yokwo aiir mi haiwao kigim dimu diminkim yipiki ta yokwo aiir nwokaiyim. 5 Mi kara ha nouin mi inkam komii nwirin ti kam nwir nwii simiir nwirin ha nitin mi kariirin kimidiniya siya ini boini tanki, kipi nou ti siir kaoki. Tiki inkam kibiyin ti tir nwowin yipikin iikam imiir kigirkakiyin siya inig komiigakin mi siya iriipi hiriinan kirie komiigakin mi siya Devidni piugana Juda simiir isidin siirin simiir yiiniekim. Dimin biyieyim simiirin siya bidi ikwowaisiigiyim mi siya wi digar nwowi ti ambinim simiir niinikibwaembwae haii mi ta yokwo bripriya hindara whrina saiir haiwao kigi. Friig.

6 Mi ti siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan, kara kimidiniya sibsib irin siir kigi, yipikin hankakin biiya sima niki isomaokiyin siya Biiyan Inkam Komiiyin siir ipiiya saiir kingiin hirar nokwowi. Mi dimin whiiyim yipiki kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim sima mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim sima siirar kaeyokaii. Mi karar mi kigi hon iriiyar whiso bulmakau komiiyim bul nikiuwiyim simiir honanim siir mwo hirar nwowi. Mi iriipi hiriinan kara nhwona iriiyar nhiso siir nwowim simiir warar mi kigi. Mi ti hon iriiyar whiso mi nhwona iriiyar nhis iko, yim Adi Komii siir naeyiu iriiyar nwiso siya nikropkiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiiram yim simiir kirie ima. 7 Mi ti sibsibin ti inkamin siir nikriyin ha namin mi siya ta yokwo bripriya hindara whrina kimidiniya Biiyan Inkam Komiiyin yipikin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siir iina iniga saiir hirankar ini haiyiu. 8 Mi siya ha namin yokwo aiir ini hainaki mi ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim, ha niyae diriraerariyim sima whiekakarim kimidiniya ti inkamin sibsibnanin siir kingiinar ini waisii hiuiu. Mi sima nwonira nwonira diminin mwai tiowaowiyin gitananin ha dapiyin hap irira irira bidi yonkwo digim. Mi twowa golni nonkwokwowa diminin whrinanin si nwokaiya yipiki piuii miiyik whakiyin saiirin iriipi hiriinan irira irira mi onkwo dig. Mi ti diminim ini mirkimirka yaki inkiniyim mi ti diminim simiir miiyim simiir whiekakarin yim min boinkikim yaiyim iikam ima kwisboinkiiyim Adi Komii siiram simiir nikrigim. 9 Mi mwai wina sima waowa ya bimbiuwi rani biiya saiirin inkamki bi waomiminka. Sima ti hiniina waokim,

kira ta yokwo aiir haii wi digar nwowi mi ti diminim ambinanim wa ninkinkibwaembwaeki kira ti siirin wi digar nwowi. Dimusi rani, biiya kiriirin inkam nisomaokiyin mi kira ha naenamin mi ta hiriinan saiirsika kiriir nhieya ha naokiinaiinama mi iikamim yipiki Adi Komii siirim simiirin ini kirar swoki anmai-warkainam. Kira iikamim piugan piuganiyim simiirar nanmai-warkaina digin mi iikamim yaiginpai yaiginpaini ikim mi iikamim maeyau maeyauwan ikim mi ti iikam iki nu nhirim sim nwo ikim. 10 Mi kira simiir ha hai digin mi sima ini piugan kwiruwa ywowim.

Mɨ sima ɨni pris inkamnan ywowɨm iikamɨm Adi Komii siirɨm. Mɨ sima ɨrɨra nwonɨra wɨ Adi Komii siir mɨi aiir mɨrii mɨ sima wɨ iikamɨm nu tɨr nwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowi.

11 Mɨ mhoɨiya karar swokɨ kɨgi, Adi Komii siir paekwosɨm whɨekakɨm yɨm Adi Komii siir ipiiya mɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm mɨ inkam komii komii kamnwɨr nwii ɨkɨm sɨmiir nokwoyokaii. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm kasa rani kara mwaiya sɨma waowa saiirar wakaekɨkɨn. 12 sɨma pranae pranae bɨ waokɨm sɨma tɨ hɨnɨɨna waokɨm,

tɨ sibsibɨn yɨpɨkɨn inkamɨn nɨsomaokiyɨn siir nɨkriyɨn siya wɨ dɨgar nwowi. Siya ɨnɨgak nwowɨm wɨ dɨgar nwowi iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakɨm mɨ digworaekwo ɨkɨm. Siya wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir haii mɨ siya dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn wa nɨnomokɨnkɨn dɨgi. Iikamɨm sɨma wɨ ha boɨni siya wɨ dɨgar nwowi mɨ sɨma wɨ siir ɨnɨg ɨiir hainanpraprasi. Mɨ sɨma siirɨn wɨ ha boɨni, siya ɨnɨg komiigakɨn mɨ siya Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirɨn wa haii.

13 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara wakaeyɨm tɨ ha boɨnɨm, kara dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir omanɨm kasaka bɨ wakaekɨm mɨ nuan ɨkɨm mɨ nu aowan ɨkɨm mɨ whɨi komii solwaran ɨkɨm mɨ kara tɨ hɨriinan sɨma boɨnɨm sɨmiirar wakae dɨg.

Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn siir ipii komii aiir nɨdwokaiyɨn mɨ yɨpɨkɨn inkamɨn sibsibnan nwo ɨkɨn, sowa nwɨsaɨrarɨn kɨrɨe komiiya dimɨn taemɨnɨm sɨm kɨgɨrkakiya ɨni saiirar nonkwo dɨgo mɨ krɨma omkakɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni, sowa wadɨekɨnaɨrgo mɨ krɨma pɨ sowiir ɨnɨg owiir hainanpraprask ii mɨ krɨma pɨ hɨnɨɨna boɨni, sowa nwɨsaɨrarɨn ɨnɨg komiigakɨnaɨrgo. Mɨ dimɨn kɨrɨe kɨbikɨbiyɨm hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamiyɨm yɨm ɨni sowar mɨ onkwowɨm.

14 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir mhoɨiyan tɨ hɨnɨɨna boɨnki mɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm yɨpɨki hɨr nwowɨm sɨma boɨnki, tɨkɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm. Mɨ tɨ sɨmiir mhoɨiya inkam komii komii kamnwɨr nwiiyɨm ogmwo ha waisii hɨuɨm mɨ sɨma kɨmɨdiniya sowiir ɨnɨg owiir hainanpraprask i. Ɨriig.

6

Sibsibɨn yɨo inkamɨn yɨpɨkɨ naonamɨn dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨm haiy-oprimdiyɨumiigiyɨn mɨ ambɨnɨm sɨmiir mɨ nɨinɨkibwaembwae ɨtkiiyanɨm yɨo sɨir nɨkrɨgɨn

1 Mɨ mhoɨiya sɨma ha wao dɨgiyɨm mɨ ha mɨ hainan dɨgiyɨm sowiiram mɨ kara tɨ sibsibɨn inkamnanɨn siya tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiir haiy-oprimdiyɨumiigiyɨn mɨ yokwowa ambɨɨn ɨriiyar nhɨso sɨm nwowa saiir haiyɨn siir nɨkriga mɨ tɨ ambɨnɨm sɨmiir naɨr ɨiir yɨinɨkibwaeki. Mɨ ta siya nɨinɨkibwaekiya saiir mhoɨiyan mɨ tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm sɨmiir ɨr ɨeya boɨnkiyɨn yaiya siya komiiyar kauwok boɨnkikɨn hapi diyakɨ namisi tɨokika, siya tɨ hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨn, kɨra wɨt 2 Siya boɨnki, kɨra wɨt. Mɨ kara kɨgi hos whɨsinan ɨrɨn pɨ nɨti mɨ inkamɨn siir ɨdwo hɨr nɨdwowɨn siya ɨrɨm hɨpɨgɨm ɨni warar nɨnkɨn haigɨn ɨdwowɨn. Mɨ tɨ kamɨm hɨranɨm sɨma hauugiyɨm dimɨnɨn siir mwo ɨiir pɨuaiyam mɨ tɨ inkamɨn siya kɨrɨe komiigakɨn mɨ siya inkam nhɨrmisi bɨ nɨdidkɨn mɨ siya yaii nɨniiyakɨwaiwigɨn mɨ siya ha namɨn ɨkɨ nhɨr ɨmiirɨn yamdi kwɨruwa siya ɨnɨ hanururgig.

3 Mɨ siya namkiya saiir mhoɨiyan mɨ karar swokɨ kɨgi sibsibɨn yɨpiki inkamɨn naonamɨn siir nɨkriyɨn tɨ ambɨn nhɨrɨn ta yokwo aiir nwowɨn siir nɨinakibwaekii mɨ karar wakaeki, tɨ dimɨn ɨdiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm sɨmiir nwɨrɨn siya boɨnki, kɨra wɨt. 4 Siya boɨnki, kɨra wɨt Mɨ hos ɨrɨn yɨpikɨn paridnanɨn yɨo ɨna yɨtɨn mɨ siir digɨu ɨdwowɨn inkamɨn nwɨra nɨdwowi. Mɨ siirɨn kɨrɨe bɨdiyar mɨ hauugiyɨn mɨ siya wɨ iikamɨm nuanɨm wɨ sɨmiir nwokɨ tɨrɨm yaii sɨma nɨniiyam mɨ sɨma wɨ ɨrni nwɨrni nwokɨ ɨnan ɨsomsom aokaowɨm. Mɨ sɨma siirɨn kamkɨu komiiyɨn whɨra mɨ hauugi mɨ siya ha namɨn kɨmɨdiniya siirar ɨnɨ tɨrɨu.

5 Mɨ siya namkiya saiir mhoɨiya mɨ karar swokɨ kɨgi sibsibɨn yɨpiki inkamɨn nikɨ aonamɨn, tɨ ambɨn nhoumakan siir nɨinakibwae ɨtkiiyɨn siir nɨkrigɨn. Mɨ karar swokɨ wakaeki tɨ dimɨn whiiyɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨn sɨmiir ɨrɨn pɨ boɨnkii, kɨra wɨt. Mɨ siya boɨnkiya hɨriinan saiir mhoɨiyan karar kɨgi hos yhɨuwinanɨn. Mɨ inkamɨn siir digɨu ɨdwo hɨr nɨdwowɨn siya skera kwɨra haiyɨdwowi. 6 Mɨ karar wakaeki yai kwɨra tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨn mɨ ha niyae dirɨraerariyɨn sɨmiir bopwo hɨrankar nɨmbiyamkii. Saeya tɨ hɨniɨna boɨnkika, iikamɨm sɨma ta wit twowa saiirɨn wɨ umɨr ɨi kwɨruwani mɨrii haiiyɨn wɨ siir saɨni. Mɨ bali two ouumɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan mɨi ɨi kwɨrua mɨrii haiiyɨn umɨrɨn wɨ siir saɨni. Mɨ welɨn mɨ wain op aka sowiir kɨpi tɨrbu. Mɨ siya boɨnkiyɨm kariir sɨmiir mhoɨiyan siya ɨna yamɨn.

7 Mɨ ta siya namkiya saiir mhoɨiyan mɨ karar swokɨ kɨgi sibsibɨn tɨ inkamɨn yɨpiki nikɨ aonamɨn siir nɨkriyɨn, siya ambɨn nhɨuii akan ta yokwo aiir nɨtɨnakɨuwɨn siir nɨinɨkibwaeki mɨ mhoɨiya karar wakaeki tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm sɨmiir nwɨrɨn siya ha boɨnkii, kɨra wɨt. 8 Mɨ ta siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan hɨniɨn, kɨra wɨt. Mɨ karar mɨ kɨgi hos ɨrɨn wɨrnanɨn pɨ nɨti. Mɨ inkamɨn siir digɨu ɨdwo hɨr nɨdwowɨn siir inɨgɨn, naokɨn. Mɨ inkam nwɨrɨn siir inɨgɨn yɨpikɨn ha dapiyɨn, hel yɨo ɨni hos ɨrɨn siir mhoɨiya nwowɨn yɨo siir nɨdwonanikɨn. Mɨ sɨma sowiirɨn wadɨe bɨdi ywokiyɨm iikamɨm nuanɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiirɨn sowa hɨdi mɨ sowa pɨuganɨm wɨ kwiiya nwowaigɨnɨuwi hɨnda tɨndan tɨ nu whɨrkak ɨiirar. Mɨ mhoɨiya tɨ iikamɨm tɨ pɨugan kwiiyɨm sɨmiir pɨugan kwɨra yɨo wɨ sowa nɨsomsom aokao dɨgi. Sowa sɨmiirɨn wɨ hɨniɨna nɨsosom aokaowi nhɨrɨm yɨm wɨ sɨma sɨmar swokɨ ɨnii aokaonaei mɨ nhɨrɨm yɨm wɨ makɨ nii aokaowi mɨ nhɨrɨm yɨm wɨ mhɨigɨ naowaokaowi. Mɨ nhɨrɨm yɨm niimauan wraisu biyɨeyɨm wɨ sɨm pisomsom aokaowi. Mɨ tɨ sɨmiir mhoɨiyan sowa ɨna yamkiyo.

9 Mɨ tɨriigɨno ha namkiyo mɨ karar swokɨ kɨgi inkamɨn sibsibnanɨm tɨ ambɨn ɨriiyar akan siir nɨinɨkibwaekii. Mɨ karar mɨ kɨgi iikamɨm yɨpiki hɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir haigɨninkɨnɨmiiyaeiya, saiir aowa nwowi sɨmiir kwoɨnbudɨm. Bɨiya tɨ iikamɨm sɨma Adi Komii siir yai aiir nikɨ boɨnmɨmauugɨm iikamɨm sɨmiir. Mɨ sɨmiirɨn iikam bibiyɨeyɨm sɨma nɨsomsom aokaokikɨm sibsibnan mɨ sɨma ha naokaonamkɨm. Mɨ sɨma hɨiya nae Adi Komii siir haigɨninkɨn ɨmiiyaeya saiir aowa hɨr nikɨ okɨm. 10 Sɨma hɨniɨna kauwok boɨnkikɨm, bɨiyan Inkam komiiyɨn inɨg komi-igakɨn, kɨra dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ yaimwokɨyaimwo boɨniyɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨn siyaɨrgɨn. Mɨ kɨra iikamɨm nuanɨm sɨmiirɨn wɨ paka hɨniɨn ɨiya sae hɨdi mɨ wɨ pakɨ hɨniɨn ɨiya sae nɨpɨmpari? Dimusi rani, bɨiya krɨmiirɨn sɨma nɨsomsom aokikɨm mɨ krɨma ha naonamkɨm. 11 Mɨ ta sɨma boɨnkiya hɨriinan saiir mhoɨiyan mɨ siya sɨmiirɨn yɨuɨs

whisinananim simiirin yapa yapar hauu dig mi sima simiir ha haiyim mi siya simiir boinki, kima ha tiki kwosisaeki ii nhirmi arar mi mhoiiya tiki iikam bibiyieyim sima kimiir nomiiyau imiir nisomsom aokao digi mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api ikim kimiir hiriinan kima mi wakaeyakna apa kariir mi sima ha mi isomsom aokiya kimiir saiir hiriinan. Mi mhoiiya ti iikamim kara nimbinim simiir nisomsom aokaowi mi simiirin wi kara hidi mi wi kara nipimpari.

12 Mi siya tiriiginim simiir ha boinmimauu digiyin mi ti sibsibin inkamnanin ina swoki kwiinikibwaekiyin ti ambin iriiyar nhir akan ta yokwo aiir nwowin. Mi ta siya niinikibwaekiya saiir mhoiiya, niin komiiyin ina yitkiyin. Mi kara mi kigi bieyin yhiuwinan nimkpitkiyin yiuis yhiuwinanan mi bwana ya pariidnan mi oki nhienan. 13 Mi ninomor kouan nauun whiekakim yim ina yikigiigiyim nua tiriir swapwonan, swapwoin swapwo piu hiranki nikiigiigiyim iiya opud komiigi hugiya mi ha nikiigiiiyim simiir hiriinan. 14 Mi ti nauunim nikiigiinaiiniyim nua tiriir simiir mhoiiyan karar kigi ninomora pi gropnanaiinami mi saeya ina whaowaekiya nibmir grophainamni haniin. Mi mhoiiyan mhiu minim mi mhiugribsisimim whii idopwoniya nidwodwomwaiyim yim ina mi kisranamim maeyauwa sima nwowa saiir hirankar. 15 Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan karar kigi, iikamim yipikim nuan iikamim simiir kigirkakiyim, yim sima gavmani inkam komii komiiyim inigakim sima mi kamim yaii niniiyim sim kigriraowi ikim mi kamim digworaekwoki naokingugunakai ikim mi iikam whiekakim whisarii mii priimirii ikim mi iikam whiekakim rirmiiya nwowi ikim sima whiekakarin ina iwit aogwopraprakaigiyim. Nhirim siyanoim sim mi nhirim mhiuan siiya komii komiiyim sim bopwo yagwopraprakai. 16 Sima ha nagwopraprakaiyim mi sima hiniina yaingwoki, sima wi mhiuan siiyam simiiram boinkii hiniin, krimiir dikiirimdinugi mi hiriinanki niuwi mi krima wi Adi Komii siir whwonkam iiir kig rani, yipikin inkam komiini ipiiya sae nidwokaiyin, siya mi inkamin yipikin sibsibnan ikin yipikin io krimiir nwowin mi yipikin wi krimiir nisomsom aowi. 17 Mi ii komiiya io sowa nwowana saeya niti mi Adi Komii siya wi iikam krimiir hidi dimin bibiyieyim krima tirim simiirsi. Mi wi dig nhinga nwowi tiki inkam nwiso io nwowo sowiir io aiir naomainoki, ha? Inkam nwir karamaeka. Iriig.

7

Mi Adi komii siir paekwosimim 144,000 iikamim yipiki Isrelmiyim simiir mwo imiir hainmamakiu

1 Mhoiiyan karar kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim nwiiyim ti nuin siir haimii haimii whiiyim simiirar nokwo digi. Mi sima hiriiyar nokwowim mi opud aiirin nuanki hugnanisiyin mi whii komii solwaranki mi hugnanisiyin sima yikidu. Mi saeya bi huga mi paekwo min bi mi hugswoka mi paeisim wir bi hugwankin 2 Mi ti kara kigiyim diminim simiir mhoiiyan, karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosim nwirin siya bieki nitiyin hindanki niti mi siya diminin Adi Komii siirin hiriiyar nwoyokiyokiiiyin iinokinok siya hainmakiuwiyin iikamim simiir ini warar nonkwowin. Mi siya komiiyar kauwok boinimnanki mi siya ti paekwosim nwiiyim simiir boinki, yipiki Adi Komii siya nimbinim nuin mi whii komii aka sima tirbugiyim. 3 Mi siya simiir boinki, kima nu ikin mi

whii komiiya solwara nikiuwi aka mi paeyim nu nwo ikim simiirin aisiima kipi niki tirbugi ha tiki o paekwosim krimiiram, paekwosim krima diminin Adi Komii siirin iikamim simiir mwo imiir haimakiuwiyin siir hainmakiuwi yipikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim simiir mwo imiir, simiirin hiniina niisiimauuwam sima Adi Komii siirgim. Mi mhoiiya kima ti digworaekwo imiirin wi haniingin tirbugi. 4 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, karar wakaeki sima diminin Adi Komii siirin hainmakiuwiyin bidi hainmakiugiyin Isrel simiir piugana saiir iikam 144,000 nim simiir mwo imiir.

5 Mi Judani piugana 12,000 iikamkim Adi Komii siir diminin hainmimakiuwiyin siir hiriinankak nwowim. Mi Rubeni piugana yim iriipi hiriinan 12,000. Mi Gatni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. 6 Mi Asani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Naptalaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000.

7 Mi Simioni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Livaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Isakani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. 8 Mi Sebyulani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Josepni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Bensamini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Yim ti iikamim Adi siya bidi hainmimakiuim. Iriig.

Iikam whiekakim Adi Komii siir inig iiir hainan prapraskikim

9 Mi ti dimin hiriiranim sima boinkiyim kariir simiir mhoiiyan mi karar kigi iikam whiekakim simiir mwainim dig nwo rani. Yim ti iikamim yim piuganpai piuganpaini iikam ikim mi maeyau maeyauwan iikam ikim mi yaiginpai yaiginpaini iikam ikim mi nupai nupaiyan iikam, yim simiir iikam ima. Yim sima inkamin sibsibnanin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar nokwokim. Mi yiuisim sima niiyim whisinankim mi simiir iinim sikwowim warar mi inkin onkwokim tiriiginim yi min niisiimauugim sima dimin bibiyieyim simiir bidi ikwowaisiigiyim. 10 Mi ti iikamim ti sikwo imiir nonkwowim sima ini komiiyar kauwok boinkiyim, krimiir Adi Komiiyin yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin siya mi inkamin sibsibnan nwo ikin krimiirin sowar whinkinsiis haiginiugo mi krimiirin sowar mi anmaiwarkainakim. 11 Mi mhoiiya paekwosim whiekakim ini inkam komiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim ini simiirar yokwoyokaiyim. Mi paekwosimim ogmwo ha waisii hiunanaiinamim nua hiriir ipiiya saiir kingiin mi sima kimidiniya Adi Komii siir inig iiir hainanprapraski. 12 Sima ti hiniina boinki, krima yaimwowar boinkii. Krima krimiir Adi Komiiyin siiramin pranae pranae naingwo rani. Krima siir dimin kibikibiyim paenan niuyaeiyim simiir boinkii. Siya siyairgin dimin taeminim simiir sibgu inokninkinin. Mi krima siir asi boin wadiekii. Siir inigin komiigi komiigin mi siyairgin kirie komiigakin iki digworaekwo nhirim simiir haiburin mi krima hiriiyar naingwowi, iki dimin taeminim iki hinda tinda nwowim wi siir inig iiirarar hainanprapraskaeyami iinokiinokin.

13 Mi mhoiiya ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim simiir nwirin siya srii kariirin, tiki iikamim tiranim ti yiuis whisinan niiyim, yipiki sima? Sima pindanki nitkim? 14 Mi kara siir yai akan hiniina yowarkii boin,

Kinakinar ninokninkini simiirin an kara niingaka.

Mɨ siya kariirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, tɨ iikam ɨmiirɨn Adi Komii siya nanmaiwarkainakɨm ɨkɨ hɨkpai hɨkpai komii komiiyɨm sɨmiir bopwo hɨrankɨn. Yɨuɨs wɨna sɨbgu hɨisokiiya mɨ whɨsinan ha nwokiiya saiir hɨriinan. Mɨ yɨm tɨ iikamɨm yɨm whauuriyɨnkɨwhauuriyɨnan nwo ɨma tɨ inkamɨn sibsibnan siir nhɨe aiirsi. 15 Sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir napkɨm mɨ sɨmiirɨn kɨmɨdiniya kam ɨma yɨpɨmpar aoki mɨ tariinanɨn sɨma ɨni Adi Komiiyɨn siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn ɨni siir whwonkam ɨda nokwowɨm mɨ nɨi nabɨeyɨn sɨma siir mɨi ɨmiir mɨriigɨm siir omaka kɨbiya saiir omaka yainau hɨr. Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn ipii aiir nɨdwokaiyɨn, siya ɨni sɨmakar nwowɨn mɨ sɨmiirɨn ɨni siyar kɨgrɨraowɨn. 16 Mɨ tariinanɨn sɨma wɨ mhɨigɨ swokɨ ao rani mɨ wɨ kwoɨnkɨ mɨ haei rani mɨ sɨma wɨ ta saiir hɨriinan biyɨe swokɨ o rani. Mɨ bɨeyɨn wɨ sɨmiir mɨ whwo rani mɨ sɨma wɨ bidɨugɨ swokɨ ɨt rani. 17 Sɨma wɨ wadɨeyar sɨbgu owi. Dimusi rani, inkamɨn sibsibnanɨn yɨpɨkɨ ipiiya saiir whwonkam ɨda nokwoɨn sɨmiirɨn wɨ siya kɨgrɨraowi mɨ sɨma ɨinokɨinokɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga nwonɨnaei mɨ wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar haii. Mɨ ouubɨm sɨmiir nhwo hɨr nwowɨm yɨm wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nɨinakii mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ swokɨ ou rani. Ɬriig.

8

Inkamɨn sibsibnanɨn ambɨn ɨriiyar nhɨs akan yokwo aiir nwowɨn siir nɨinɨkibwae ɨtkiigikɨn

1 Mɨ karar swokɨ kɨgi inkamɨn sibsibnanɨn dimɨnɨn ambɨnanɨn ɨriiyar nhɨs akan yokwo aiir nwowɨn pɨ nɨinɨkibwaekii. Mɨ ɨi prɨei bɨ kwokikɨn dimɨn taemɨnɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir om hɨranɨm ɨni hindarar yɨnkɨn tankiyɨm. 2 Mɨ karar mɨ kɨgi Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨso Adi Komii siir whwonkam ɨdar nokwowi. Sɨma kɨd ɨriiyar ɨso sɨma masanɨm warar nɨnkɨn haiyɨkwowi.

3 Mɨ mhoɨiya Adi Komii siir paekwosɨm nwɨrɨn ha nɨtɨn yɨo ɨni hɨiya nae mɨn haigɨnɨnkɨn ɨmiiyaeiya, saiir kingiin hɨr haiyɨkwowi gol twowa. Mɨ twowa saiir yainau hɨr nwokaiyɨm dimɨn whrɨnanɨm, yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya nanagi mɨ sɨma wɨ wadɨeyar nɨusiin whakii. Mɨ sɨmiirɨn ha haiyɨm mɨ siya kɨmɨdiniya Adi Komii siir iikamɨm nhwo sɨma kwɨsboɨnɨm yaiyɨm sɨmakar yɨnkɨn haigɨnki mɨ tɨ sɨmiirɨn wɨ siya nanagii gol hɨiya Adi Komii siir ipiiya siya nɨdwokaiiya saiir whwonkam ɨda maɨrgɨmaɨrga Adi Komii siya nwowam. 4 Mɨ paowiiya pɨuii mɨiyɨk whakiya mɨ tɨ Adi Komiini iikamɨm nhwo sɨm kwɨsboɨnki ɨkɨm sɨmar yamswoki koua hɨriirɨn Adi Komii siir paekwosɨmɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda nokwowɨm sɨmiir ɨɨn hɨrankɨn. 5 Mɨ mhoɨiya paekwosɨmɨn paeya ha haiya ta hɨiya saiir hɨrankɨn mɨ siya kɨmɨdiniya ta gol twowa saiir whaaigigi. Mɨ siya ɨna whaaigigiyɨn ta gol two aiir ya tariigɨna ya mɨn nɨisiimauuga Adi Komii siya siir iikamɨm nhwo sɨma kwɨsboɨnkiyɨm sɨmiir bɨdi wakaewɨnɨn. Mɨ siya nuan iikam ɨmiirɨn wɨ tɨ digworaekwo ɨmiir nɨpɨmpari mɨ sɨmiirɨn paekwosɨm siya yɨtkiigi nua tɨriir. Mɨ sinana ɨna sinankiya hɨnda tɨnda mɨ diya ɨni komiiya tɨokiya mɨ nuɨn ɨna kiisɨskiyɨn. Ɬriig.

Mɨ paekwosɨm ɨriiyar nwɨso sɨmiir kɨdɨm ɨna maskiyɨm

6 Mɨ tɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨso yɨpɨkɨ kɨd ɨriiyar ɨso sɨm nokwowɨm, sɨma ɨni hindarar kwaeikwokwowɨm tɨ kɨd ɨmiir masamɨn. 7 Mɨ bɨigɨ bɨiyan paekwosɨmɨn siir kɨdɨn ha maskiyɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika, naowɨn ɨna yɨtɨn aisnanɨn mɨ pae aka mɨ nhɨeya ɨna yaokiinaiiniya

nua tiriir. Mi sima ha nikiigiinaiiniyim mi kimidiniya ti nu haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir idwo yauni ikiigiini mi hinda tindan ina yiuninakninkin swokiyim mi ti haimii whirin siir pae minim mi kii minim yim ini hiriiyar yiuninakninkinswokiyim.

8 Mi mhoiiya paekwosim nwisakan siir kidin ha maskiyin mi ti paekwosimin diminin mhiunanin ina yitkiigiyin mi siya paeni haniin ha niuyakiyin mi ini whii komiiya solwara nikiuwiya ini saiirar yamimaiyiuwin. Mi ta whii komiiya solwara nikiuwiya saiir whii haimii haimii whoimim simiir haimii whirin yio ini nhieki yikpitmaigiyin. 9 Mi ta whii komiiya solwara nikiuwiya saiir haimii whirin siir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim opnau hir nwomaiyim ina yaokaokiyim mi haimii whiso sowiir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim ini hiriiyar ywokiyim yim bi naokaokikim. Mi siyaii isid whoimim simiir isid whirin yio ina mi tirbu iuguskiyin. Mi isid whiso sowiirim yim ini hiriiyar ywokiyim yim wara bi tirbugikim.

10 Mi paekwosim nwoimakan siir kidin ha mi maskiyin mi nauun komiiyin nhiridmir pariidnanin ina yikiinaiiniyin. Mi siya kimidiniya ti haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir ie komii komiiyim mi siir ieno ienowim simiir yauni amaini. Mi siya haimii whiso sowiirim simiir idwowin wari bi namaigin. 11 Mi ti nauunin siir inigin yio minkin kausrir. Mi opim simiir haimii whirin yim wi pi kausriri mi haimii whiso yo wi hiriiyar nwokii yo wi wara kausrir tani. Mi iikam whiekakim ta op kausrir aiir kwiyaeyim sima ini hiriiyar yaoswokiyim.

12 Mi paekwosim nwii akan siir kidin ha maskiyin mi bie, bwan, nauun, simiir haimii whirin yio ini yhiuwinan ywokiyin. Mi sima bi swoki whwoyamiminkikim. Mi haimii whiso sowiiro yim ini hiriiyar ywokiyim yim yhiuwinan wara bi nwokikim. Mi ta hiriinan saiirsika nii nabie sowiir haimii whirin yio bi whwoyakikin. Mi haimii whiso sowa sowar whwoyaki.

13 Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi karar kigi ipiyinin wab nikiuwiyin hapi kougi kou hirar siini. Mi kara ti siir kigiyin mi kara hiniina yaingwoki, wi dimin biyieki kipi nimbiyam. Mi siya hapi kougi kou hirar siinamin mi karar wakaeki, siya komiigi komiiyar kauwok boinkii, dimin biyie, dimin biyie, dimin biyieyim wi nuan iikam simiiram niti. Simiir tirbuwam iiya Adi Komii siir paekwosim nwoimim sima maski simiir kid imiir. Iriig.

9

Mi paekwosim iriiyar akan siir kidin ina maskiyin

1 Mi ti paekwo sim nwii akan siya siinamin siir mhoiiyan, karar wakaeki, Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim iriiyar akan siir kidin pi maskii mi karar mi kigi nauunin pi nikiinaiinii ninomor kou hirankin mi siya ini nua hiriiyar yikii igusnaiinamin. Mi hapaiirin ieyin ina ywokiyin mi ti ieyin kingiin kingiin bi ninirnankainaiinamkin mi siya ini mwis karamae ywowin mi Adi Komii siya tidiyinin siir bidi hauugiyin ti ieyin ti nauun ieya nwokaiyin siir anowin siirin. 2 Mi siya ti ieyin ninirnankainaiinamin siirin ha haiwaokiyin mi paowii komiiya ini warar yowiigiya inkamin numir haingomuwiiyin siir hiriinan. Mi saeya ie hirankar yowiiopitnaniniya mi bie ikin mi ninomor aka yo ini warar yirinugiyo mi ini yhiuwinanar ywokiyo. 3 Mi ninomora ini

niibwomambwonanar ywokiya mi karar mi kigi kokmwo graeyas minim ta paowiiya saiir hirankar niti nua tiriir. Adi Komii siya kirie simiir bidi hauugiyin mi sima wi digar nwowi iikamim simiir piyim iriini haniin. 4 Adi Komii siya simiir bidi boinkiyin hiniin, kima ko minim mi paekwo minim mi dimin taemin nhirim ti nu iiir whakim wi simiir kipi tirbu. Kima wi iikamim yipiki Adi Komii siir diminin simiir mwo hainmakiu karamae nwowim wi simiirarar pikrimkrip. 5 Kima ti iikam imiir pikrimkripi mi simiirin bwanim iriiyaruwar donkwoniinwomwiirninkin haiginiu mi kima simiirin wi kipi pikrimkrip aoki. Niingaka. Mi ti kokmwo graeyasim ti iikam imiir pikrimkripi mi simiir piuim wi hiriiyar kimpipisunanaei owinyaigi si pikiiyim mi ha ururgiiyim saiir hiriinan. 6 Mi ti iiyim ti kokmwo graeyasim ini nu hirar nwowim mi iikam whiekakim sima naoni siyiuam whaowaekim mi simiirin Adi Komii siya tirki mi sima bi naokim.

7 Mi ti kokmwo graeyasim yim ini ti hosim yipiki yaiiyam tirim ini simiir hiriinan ywowim simiir whwonkamim ini inkam kiingikiini wh-wonkamnan ywowim ini piuaiyim mwo piuaiiyim ini simiir hiriinan ywowim simiirin sima golni nonkwokwokim. 8 Mi simiir kanim ini wigni kani haniin ini digiu hirar tioa mi simiir bigmiuwim, bigmiu prasae prasae rani, ini huni nasnan ywowim. 9 Mi diminim simiir iirib imiir nitimwramwrakiuwim nhaonanim aiyini nonkwokwokim. Mi simiir pidgam sima siinbibagim ini ipiyinin mou nikiuwiyin iripa sima siinamiya ini simiir hiriinan ywowim. 10 Mi sima iriipi hiriinan kibgak mi simiir kibim ini irini kibnan ywowim amridamridnankim. Mi ti dimin hiriinanim yim ini simiir nwowim. Mi sima kirieka kairgim mi iikam imiirin sima bwanim wi iriiyara nipimpari simiir kib ima mi ti simiir kibim urur prasae bi kinikim sima ururiyim. 11 Mi ti yiumi biiyan inkam biyieyin yipikin ti kokmwo graeyis bibiyieyim simiir kigriraowiyin, yio ti inkamin yipikin ti ieyin ninirnankainaiinamin mwis karamaeyin yio siir warar kigriraowikin mi ti inkamin siir inigin Hibru simiir yaigina ha dapikim Abadon. Mi Grikmi yaigina ya min dapika Apolion. 12 Mi dimin biyie kirie komiiyin iikam tirbuwin yio bidi digiyin mi dimin biyieki biyie whiso yo ina swoki itwo.

13 Mi ti dimin taeminim kara kigiyim simiir mhoiiyan karar wakaeki, paekwosim iriiyar nwis akan siir kidin pi maskii. Mi mhoiiya karar wakaeki inkam nwirin siir yaiya pi kauwokii, hon whiiyim hiiya golni nonkwokwowa saiir nwowim simiir bopwo hirankin, ta hiiya paekwosim ieya haigin inkin imiiyaeiya piuii miiyik Adi Komii siya whakwinam saiir hirankin. 14 Mi siya kimidiniya paekwosimin yipikin siir kid iiir maskiyin siir boinki, kira paekwosim biyie nwiiyim yipiki biiya Adi Komii siya kikog okwowim yab komii Yufretis hir kira simiirin ti onkwo iuguski yimbi nami. 15 Mi siya simiirin ha nonkwo iuguskiyin mi sima ina yamim mi iikamim nuanim simiirin sima hainmamakiuwam mi simiirin haimii haimiiyim whoima ywo. Mi mhoiiya haimii whirin siir iikamim simiirin ina yisomsom aokao digiyim. Biiya, simiirin Adi Komii siya nimbingim mi sima hir asi nidwokim bwanin simiir nimbinin siiram, ti biewiyin siir ii aiiram ti diminin siir tiram. 16 Mi paekwosimim yim ini biiyar yamim mi kamim yaii niniiyim yim hosim simiir idwo nidwowim yim ini simiir mhoiiyar yamim. Mi karar wakaeki inkamin ha boinkii, sima iriparin pariigim 200,000,000 kim. Kasa kasa

rani. 17 Kara ti hos imiirin nhwonan whinkigim. Sima ti hiniin hiniina tirkim, kam nhirim yim hos idwo nidwokim mi hosim simiir iirib imiir nitimwramwrakiuim nhaoim aeyini nonkwokwowim yim paridnankim mi nhirim yim nhaowim aeyini nonkwokwowim prainanim yim simiir niigim mi nhirim nhaowim aeyini nonkwokwowim wirnanim yim simiir niigim. Mi ti hosim simiir mwowim yim ini laioni mwonan ywowim. 18 Mi paeya mi paowii aka mi siiyam paeki paenan nwo ikim yim simiir yai hirankar wokitkikinaninii. Mi ti hiriinan saiirsika sima haimii whirin siir iikamim yipiki biiya sima nimbinim simiirin asi nisomsom aodigikim. 19 Mi hosim simiir yaiyim mi simiir kib ikim yim kirie komiigakim mi simiir kibim simiir mwowim yim ini mipugni mwonan ywowim mi iikam imiirin sima nisomsomi mi sima wa naonami.

20 Mi iikamim yipiki ti hos ima nisomsom ao karam nwowim yim sima simiir mhii kwoinim bi kisina haigigim ti dimin biyie biyieyim sima tirim simiirsi. Mi sima uruwai siyaowaini inig hainanim bi digikim. Ti dimin taeminim sima tirim gol, silva, bras mi tidiyiu mini sima nikrimtio diriraerarim, yipiki napririr wakae omok kigimok karamae nwowiyim ti iikamim sima siyiuin dimin biyie tiriyin siirin digiumii bi haimriiyiugim. 21 Iikam nisomsom aokao, nop min iikam nhirmi nao mi hii min nanae mi hii tauae mi ti dimin taeminim simiir mhii kwoinim simiirsiyin bi niki kinisugim. Niingaka. Ɨriig.

10

Adi Komii siir paekwosimin yokwowa siya hauuwa Jon siir mi siya saiirin ina yaeyin

1 Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan, karar swoki kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim komii nwirin pi niti Adi Komii siir omin hirankin. Mi waua ini siirar yimwainginaiiniya yiuisni haniin. Mi namnamiinin siir mwo hirar yidwonaiini mi siir wh-wonkamin bieni haniin whwoyakikin mi siir iga paeni haniin niuyakika. 2 Mi siir iina, siya yokwosima kwira nonkwowi. Mi siir iga iiniga whii komiiya solwara nikiuwiya saiir yokwomaigi mi iga yaioyaeya ya nu iiir yokwoki. 3 Mi siya kimidiniya komiiyar kauwok boinamnanki laionki kaunamnankiyim hiniin. Mi iiya siya hiriinan boinkiyin, mi diya idip idipin iriiyar kwisa tioki. 4 Mi ta sima tiokiya saiir mhoiiyan, kara ti yai imiir winamar kwatirkin mi karar wakaeki yai kwira Adi Komii siir omin siir hiranki kauwok boinki saeya kariirin ti hiniina kauwok boinkika, ti yaiyim yipiki ti diya iriiyar kwis owa boinkiyim simiirin kipi winki kiriir yokwoni. Niingaka. Yim kiriir kwoin arar haigi okai.

5 Mi karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosimin yipiki whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin, siya siir iina iiniga ina kininansiinanaiinama kougikouwa hiriir. 6 Mi siya ina boinkiyin, kara kaimwokikaimwowar boinkii Adi Komii siir inig iiirin yipikin ninomor nu mi whii komii solwara simiir nonkwokwokiyin mi dimin taeminim simiir nwo ikim mi yio siya hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamikin iinokiinokin. Mi kara ta saiirin pi hiniina boinkii, krima wi yaeya ii kwiram nwo rani, yaeya ii kwirki nimbiniyim. 7 Mhoiiya kara wakaekii Adi Komii siir paekwosim iriiyar nwisakan siir kidin maskiyin mi dimin taeminim aowa aowa nwowim Adi Komii siya tirim yim wi simbi digii. Biiya Adi Komii siya siir profet kam imiir boinkikin ti dimin taeminim

sima winkiyim yokwoni. Mi sima wi profet kamim sima boinkiyim wi simiir hiriinanar swoki imbiyami.

8 Mi karar wakaeki ti inkamin Adi Komii siir om hiranin yipikin biiya kariir niki boinkiyin, siya pi swoki boinkii kariiram, kira damki mi kira ta yokwowa haiwaonisuwa paekwosimin yipikin whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin siya nonkwowa saiir tini hainaki. 9 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, kara ha namin kimidiniya Adi Komii siir paekwosim iiir nini kigiuwin mi siirin ina ini boiniuwin, kira wara yokwo kopsima kariir whauugi. Mi siya kimidiniya kariir boinki, kira saiir haii mipa daeki. Kira saiir naei mi kiriir kwoinin pi hiigakar nwokii hainiinan mi mhoiiya kiriir mhiiya wi saeya hiugrimkripi. 10 Mi kara ta yokwosima Adi Komii siir paekwosimin siir iin hiranki ha haiya mi ina yaekiya mi kariir kwoinin ini warar diewhrokwhroknaiinamin hainiini haniin mi ta kara naekiya saiir mhoiiyan kariir mhiiya nhaminhami bi hiugrimkripkika.

11 Mi ta kara naekiya saiir mhoiiyan mi inkamin kariirin siya boinki, tariinanin kira ti Adi Komii krimiir Wanin siir yaiyim simiir ti swoki boinmimauu ti dimin taeminim mhoiiya nimbiniyanim iki iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim yipiki bii nwo ikim simiir. Ɨriig.

11

Mi inkam nwiso yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwo nu tir sowa

1 Mi ti dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan mi sowa paekopin haigin kimairiyin kimidiniya kariir hauugi mi sowa ina boinkiyo, kira dam omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya saiir tini kimairiu mi hiiya iikamkim sim haigin inkin imiiyaeya Adi Komiini saiirin warar timi haigin kimair. Mi ta saiir mhoiiya iikamim Adi Komii siir inig hainaniyim simiir warar timi mwain. 2 Mi hiira omaka Adi Komii siir inig iiir hainaniya saiir nidiyokiyokaiya saiirin wi wara kipi haigin kimair. Dimusi rani, Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani wi simiiram kiwakii om komii Jerusalema sima nitim, iikamim hapaiiranim sima nini kigriraoniyim bwanim kamnwis whis mi dimin taeminim hiranim wi sima tirbuwi. 3 Mi an kara, wi Adi Komii siya hauuwi kariir inkam nwiso sowiirin kirie mi sowa wi kariir yai imiir boinmimauuwami biewiyim whoim haimii. Mi sowa wi yiuis biyie imiirarar nii iikam imiir niisiimauuwam hiniin sowa siyiu bibiyieyim sowa tirim simiirsi nididi.

4 Mi ti inkam nwiso yo ini pae whiso olip nikiuwiyo mi yiukid is iko yipiki Biiyan Inkam Komii siir whwonkam ida nokwowo yipikin nu whiekak imiirar kigirkakiyin ini simiir hiriinan ywowo. 5 Mi iikam nhirim ti inkam nwiso sowiir nisomaowam naingwowi mi paeya wi sowiir yai hirankar nimbiyami ti iikam biyie imiir niuamin. Mi yipiki ti inkam nwiso sowiir nisomaowi yim wi naowi ta pae biyieya saiirsi. 6 Mi sowa kirieka kairgo, ninomor aiirin wi sowar mi iripikougii mi saeya wi naoki kin tani, ti iiyim sowa Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi ti nu iiir. Mi sowa kirieya op ninkpitkiyana nhieki nimbiyamam ina mi ankwowo mi iikamim nuanim simiir mi tirbuwana ma minki sima niiya mi dimin bibiyie ikim. Mi sowa ti dimin hiriinanim simiir tiram naingwowi sowa wa tiri.

7 Mhoiiya ti inkam nwiso sowa sowiir yai imiir boini mi ti uridyiu biyieyin yipiki wraisuni whwonkamnan nwowin, siya wi ti ieyin mwis karamaeyin wi siir hirankar ninsiin idwonanii mi siya wokitkinaninii mi siya wi ti inkam nwiso yaii sowakar ninii. Mi sowiirin wi siya niyopakaiyiuwi mi wi siya nisomaokii. 8 Mi siya sowaka ninii mi sowa wa naonami mi sowiir piuisa wi om komiiyan siyiu komiiyin wi siir hirar kiwomwokini. Mi krima sowiirin hindara haigipraprakai boini mi krima ti om komii iiirin wi min namisi ikiuwi Sodom, iyie? Wi Isip nikiuwi. Dimusi rani, ti omin siir iikamim yim Adi Komii siirgisiir sau omomkin. Mi ti om komii ti inkam nwis owa nwowin sowiir Biiyan Inkam Komiiyin yio hir niki inkin irioninkin inankiigikin. 9 Mi iki piuganpai piuganpaini iikamim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nu pai nupaiyanim sima sowiir piuis biyie aiirin iiyim wi kwoim haimiiya kigi. Mi sima wi iikamiyam kiwaki rani, sowiir piuis biyie aiir haingikaigiyim ienau. Dimusi rani, sima ti inkam nwiso io sowakar nwoko mi sima dimin biyie sowiir tiram tirkim. 10 Mi iikam whiekakim nuanim sima wi mairgimairgar nwoki. Dimusi rani, ti inkam nwiso bidi yaonamwo. Sima wi mairgimairgar nwokii mi dimin taeminim irni nwirniyamin wi hindara whisariiyar ninan priihauu priihauuwi. Dimusi rani, profet inkam nwiso yipiki nuan iikam imiir nonkwoniinwoimwiirninkinim yipiki dimin biyie simiir tiro bidi yaonamo. 11 Sowa hapaiirin iiyim kwoim haimiiya ywo mi mhoiiya Adi Komii siya opuda ina yikropkiya sowa niyaeyam mi saeya ha nama sowiir mhii kwoinau hiriir mi sowa ina yinsiin idwokiyo mi sowa ini irkakar swoki owo. Mi sowa ha ninsiin idwokiyo mi iikamim yipiki hiriinan kigiyim mi sima ina yididgiyim mi sima pranae pranae bi nididgikim. 12 Mi mhoiiya ti Adi Komii siir profet inkam nwiso sowar wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranin siir yaiya pi kauwokii siya sowiirin ti hiniina boinki, kowa dinsiin idwoki mi tiriir wit. Mi ti inkam nwiso sowiir sau omomim sima sowiir kigiyim sowa ninsiin idwokiyo mi sowa waua saiir yidwokainaiinam mi sowa ini Adi Komii siir om iiirar yamo. 13 Mi biri kimiminkikin, niin komiiyin ina yitin. Mi om komiiyin siir haimii haimii iuurim simiir haimii whirin yio ina tirbugiyin. Mi haimii haimii iriiyar whiiyim yim ina ywokiyim. Mi iikamim 7,000 na mi aokaoki. Mi iikam nhirim omwai waiyakiyim om komii Jerusalem hiranim sima nidid prasae bi kinkikim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiyim yipikin om komiigi komii iiir nwowiyin.

14 Mi tariinanin dimin whisakan yio bidi digiyin kira wakaeki. Mi ii priei bi kwokikin dimin biyie whoimakan yio ina swoki kwitin. Ɨriig.

Adi Komii siir paekwosim iriiyar nwisakan siir kidin ina maskiyin

15 Mi ti diminim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan, karar wakaeki paekwosim iriiyar nwisakan siir kidin pi maskii. Mi siya ha maskiyin mi karar wakaeki, paekwosimin Adi Komii siir omin siir hiranin siir yaiya pi kauwok boinkii, iikamim hinda tindanim wari nuin siir nwowim simiir iikamim wi siya kigirkaki siya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami inokiinokin mi simiirin wi siyar kigriraowi. 16 Mi mhoiiya ti inkam komii komiiyim simiir ipii imiir nidwodwokaiyim Adi Komii siir whwonkam ida sima ogmwo ha waisii hiunanaiinamim nua hiriir mi sima kimidiniya siir inig iiir hainan.

17 Mɨ sima kimɨdiniya Adi Komii siir boɨn, krɨma kiriir boɨn wadɨekii. Kira krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiigɨn, Adi Komiiyɨn bɨiya kira hiriiyar nwokɨn mɨ tariinanɨn kira ɨni hiriiyar swokɨ oyokiyokɨiyamɨn. Krɨma ɨni mairgimairgar nwowɨm mɨ krɨma kiriir inɨg ɨiir hainanprapraskii. Dimusi rani, kira kirɨe komii bɨdi haiyɨn mɨ iikamɨm ɨni kɨrar kɨgrɨraowɨm. 18 Bɨiya iikamɨm sima ɨo kinakar nikɨ okɨm mɨ tariinanɨn kira ɨni ɨo simakar mɨ owɨn. Mɨ ɨiya ta ɨi aeya nɨti, iikamɨm naokaowɨm yɨm wɨ kira hɨdi mɨ taka ɨiya saeya kira hauuwana iikamɨm yɨpɨkɨ kiriir mɨi aiir mɨriiyɨm mɨ kiriir profet iikam ɨma mɨ iikam whɨekakɨm kiriir inɨg ɨiir hainani ɨkɨm mɨ kiriir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii ɨkɨm sɨmiirɨn wɨ kira hauuwi dimɨn taemɨnɨm. Mɨ ɨiya ɨni nɨta iikam ɨmiirɨn kira nonkwobumbunɨnkɨnana yɨpɨkɨ iikamɨm nu nwowɨm sɨmiir tɨrbumbunɨnkɨn haigɨniuwɨm.

19 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sima boɨnkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi omaka Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg ɨiir hainaniya siir om hɨr nwowa pɨ haiwaokii mɨ karar kɨgi mɨiya yaiyɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sima nwokaiiya ya saiir omaka yainau hɨrar nwokaii. Mɨ karar kɨgi sinana pɨ sinankii mɨ karar wakaeki, diya pi tɨoki.

Mɨ karar mɨ kɨgi nɨinɨn pɨ nɨtkii mɨ karar mɨ kɨgi naowɨn aiskakɨn pɨ nɨkiinaini nua tɨriir. Ɨriig.

12

Wig aeya mɨ mɨpug biyɨe ɨkɨn

1 Mɨ tɨ digworaekwowɨm hɨriinan tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi dimɨn kɨbiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowi mɨ kara ɨna yanaakiyɨn. Dimɨnɨn kara kɨgɨn wignankɨn. Mɨ yɨuɨsa saeya niiya ɨni hindɨrar kɨgnɨnya ɨni bɨekɨ saiir pɨu aiir whwonan ywokiyɨn. Mɨ bwana ɨni saiir ɨga aowa ywokaiya mɨ saeya nauun ɨuur ɨso sɨmiir warar mɨ haigɨn saiir mwo ɨiirɨn pagra inkamɨn inɨgakɨn si haigɨniya saiir hɨriinan. 2 Saeya yɨnpɨugaka mɨ saeya yɨnɨsɨm ɨiir naokainam tɨra siya dirisusua mɨ saeya asi kaugika.

3 Mɨ tɨ dimɨnɨn kara kɨgiyɨn siir mhoɨiyan karar swokɨ kɨgi dimɨn komiigɨ komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn ɨni dɨduka komiiyɨn kɨrɨe komiigakɨn dimɨn taemɨnsi nɨdid karamae nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Siir pɨua paridnanka mɨ siir mwoɨm ɨriiyar whɨsko mɨ honɨm siir mwo ɨmiir nwowɨm ɨuurgɨm mɨ pagram siya haigɨnyokiigiyɨm siir mwo ɨmiir yapa yapa yɨm ɨni pagram inkamɨm inɨgakɨm sɨm haigɨniyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. 4 Mɨ siir kɨbɨn ha niyaɨryokiyɨn mɨ nɨnomor kou hɨran nauun haɨmii whɨrɨn kɨmɨdiniya siya yɨpamkɨigi mɨ siya sɨmiirɨn nua tɨriir yɨtkiigɨigi. Mɨ nɨnomor kou hɨrɨn nauun haɨmii whɨso sowa sowa ywoki. Mɨ siya ɨni wiga yɨnpɨugak nwowa ɨni saiir whwonkam ɨda kingiin hɨrar nokwokaowɨn siya mɨnam nokwokaowi saeya saiir yɨnɨsɨm ɨiir naokainam. Siya mɨnam naɨngwowi, saeya saiir yɨnɨsɨmɨn siir naokainaei mɨ siirɨn siya nɨsomaowi mɨ siirɨn wɨ siya naei. 5 Mɨ yɨnɨsɨm yɨnkamiyɨnɨn saeya naokainan yɨpɨkɨ wɨ ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm wɨ sɨmiir kɨgɨrkaki wadɨe sɨma nwowam mɨ kɨrɨe sɨma nwowam. Mɨ tɨ yɨnɨsɨmɨn saeya naokainakiyɨn siir mhoɨiyan mɨ tɨ kaɨn siya siir bɨ nɨsomaokɨn mɨ siir bɨ mɨ aekɨn. Mɨ siirɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨmɨn siya hainam ipiiya Adi Komii siya nɨdwokaiya saiir hɨriir. 6 Mɨ ta wiga ɨna yɨdamkiya niimauu boskwokɨboskwonaua

maeyauwa inkamki nwo karamae nwowiya saiir hiriir, maeyauwa Adi Komii siya diriraerarkwokina ya maeyau kibi aeyairga mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim hapairin. Mi siir paekwosimim saiirin sima kigriraowi iiyim parig 1,260.

7 Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi paekwosimim Adi Komii siir om hiranim yaii ina yiniiyim. Maikel siya mi paekwosimim siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima mi ka ieya mi siir paekwosim ikim yaii simakar yinii. 8 Mi sima ha niniiyim mi ka siya mi siir paekwosim ima sima simiirin dig bi nwokim. Maikel siya mi siir paekwosimim siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiirin sima hainurur haiginiu. Mi ta hiriinan saiirsika sima simiirin Adi Komii siir om hirin iiya wi kwira swoki kigninkin o rani. Niingaka. 9 Sima ka siirin mi siir paekwosim ikim simiirin ina nhinikriropkiyim Adi Komii siir om iiir haiburgigim. Mi ti kain, yio ti mipugin bidi bidiniyar nwowin inkamin yipikin Setan nikiuwiyin mi ti siyairgin ti kain niki oyokiyokiiyin biiya Adi Komii siir whwonkam idan siya niki boin hiuriyiugin hiniin, iikam krima iikam paii rani. Siya inkam miiyik rani, siya minam kiwokinkaowi iikamim nu hir nwowim simiiram. Mi sima siirin ina kiyitkiigiyin mi siir paekwosimim iriipi hiriinan mi sima simiirin nua hiriir kiyitnoudninkigi.

10 Mi karar wakaeki inkamin Adi Komii siir om hiranin siir yaiyim pi boinki. Siya boin, tariinanin kariir Adi Komiiyin krimiirin siya bidi sibgu grabaiginiuin. Mi dimin taeminim siir kirie aeya bidi ikworipukimaigikim. Mi inkamin yipikin siya nimbinin nua tiriir nitam iikam imiir whinkinsiishaiginiuwam siya kirieya Adi Komii siir hiranki bidi haiyin mi siya ini inkam komii ywowin. Siya inkam komiigin. Dimusi rani, yiu biyieyin yio paekwosim ima bidi kiyitkiigiigiyin yipikin biiya nii nabie Adi Komii siir whwonkam ida nokwowin yai ninkinwaomwarkii boiniyin mi ha mi boiniyin krimiir nomiiyauim nuanim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yim biyiekim. 11 Krimiir nomiiyauim siirin bidi ikworipukimaigikin Krais siir nhieya saiir kirieni inkamin yipikin sibsibnan nwowin mi siir nhieya ha naokinaiinama biiya nua hiriir. Mi Adi Komii siir yaiyim sima boinim mi sima boinmimauuim simiirin simar ikworipugii. Adi Komii siirar kwoinkin sima mi aowi sima wi mairgimairgar mi owi. 12 Mi ta hiriinan saiirsika iikamim kima Adi Komii siir om hir nwowim mi digworaekwo whiekak ikim kima mairgimairgar dwo. Mi iikamim nuanim digworaekwo whiekakak ikim kima mintarao! Setan siya nua waraur bidi yitin mi siya kimaka wi io praesae prasae nwo rani mi kimiirin wi siya nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin iiya ini kingiin nita Adi Komii siya siir nonkwobumbuninkinana mi siir kabitkaigiyana paeya.

13 Mi ka siya ina kigninokninkinkiyin siirin bidi kabitkiigiyin mi siya nua bidi yamin mi siya ha ninsiin idwowin mi siya kimidiniya ta wiga yipika biiya yinisim yinkamiyin naokaina saiir yinkinaeyokiyok. 14 Mi siya ta wig aiirin ha ninkin aeyokiyokin mi siya saiir bi nisomaokin. Mi saiirin pidga kwiso ipiyinin wab nikiuwiyin siir owiir hauugi mi saeya sowiirin ha haiyo mi saeya kimidiniya niimau boskwokiboskwonauwa hiriir yama niimauin inkamki nwo karamae nwowin siir mi saeya ka biyieyin siirin ha haburgiga mi saeya ini hapi arugi aru ini owouwa. Saeya hapairin biewiyin wi whis haimiiya nwowi mi saiirin wi simar

kigriraowi. 15 Saeya ha nidamama mi ina siinama mi op komiiya iekinakiibormainamiyim hiniina ina saiir mhoiiyar yama. Saeya saiir mhoiiya minam namka ta opa saiir hinina ta wig aiirin pi saeya nwoki kaiyoprimdipu aokiyim mi saiirin pi saeya nwoki hainamim mi saiirin pa nwoki isomaowim. 16 Mi saiirin kimidiniya nu siya whinkinsiis haiginiu mi nuin ha piigigiyin mi ta opa ka ieya yaskiigiya siir yai hirankin saiir hopnan hainawidam ya ini nua hiriir yaokiinaiinama. 17 Mi ka siya ta wig anakan io prasae bi nwokin mi siya saiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin yinisim nhirim biiya saeya niki iyiowim simiir nisomsom aokaowam yim ti yinisisimim yim ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apiyim mi ha boinmimauuwiyim yim sima ti Jisis siir yai aiir boinmimauuwiyim. 18 Mi ka siya ha namin mi siya kimidiniya whii komii saiir siiyin iiir mi okwoiu. Friig.

13

Niimauan wraisu iso sowa sowar nimbiyam iko

1 Mi diduka whii komii solwara saiir siiyin iiirar niki okwowin mi karar kigi wraisu komii irin op hirankar nomboknaiini. Mi honim siir nwowim iuurgim mi siir mwoim siir nwowim iriiyar whisko mi pagra iuurim inkamim inigakim sima haiginiyim hiniinim ini ti hon imiirar haigin digim mi ti mwoim sima yapayapin inig bibiyiekakinairgim. Tiki inigim yim min nokdap haiginiugim Adi Komii krimiir Wanin siir nikwowaisiigim. 2 Mi ti wraisu komiiyin yipikin whii komii solwara hiranki nitin siir piua ini niimauan pusi biyieyin namaknamaknan kitiyin min dapiyin lepat ini siir piunan ywowin mi siir iga iinim kirie komii komiigakin ini wraisu biyieyin min dapiyin bea ini siir iga iinan ywowim mi siir yaiya ini niimauan pusiyin laion dapiyin ini siir hiriinan ywowa. Siirin kirie diduka siya hauugin mi siirin siya bidi yimbinin iikamim yipiki hinda tinda ti nu iiir nwowim simiir kigriraowam. 3 Mi siir mwo whirin yio ini hankakar nwowin siirin sima nisomaonan bidi ywowin. Mi ta paowai hana ina swoki iyimwarkaigiya mi iikam whiekakim ta hana siir mwo iiir nwowa saiir kigim mi sima ini kakakar ywokiyim mi ina boinkiyin, siyairgin inig komiigakin. Mi sima ini siirar mi wakaeyokna apim mi ini siir yai imiirar mi wakaeyoknam. 4 Mi iikamim ini ka siir inig iiirar hainan prapraskiyim. Dimusi rani, wraisu iiirin kirie siya hauugin mi iki nuan dimin taeminim simiir kouwin ini siyar ywowin. Sima kimidiniya ka siya mi wraisu ikin sowiir inig owiir hainanprapraski. Dimusi rani, sima sowiiramin minam naingwo tibmiigo inig komiigakin ini sowar ywowo. Sima ha boinkim, pisirin dimin komii irin inigakin ti wraisuin ti tir nwowin siir hiriinan kirie komiigakin? Mi yaii ninii siirin wi nhinga nikwowaisii? Inkam nwir karamaeka!

5 Adi Komii siya wraisu iiirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiiyam. Mi siya siirin minam kiwakikin siya dig-woraekwowim nuanin simiirin biewiyim whoim haimiiya kigriraowim 6 Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiiyam mi Adi Komii siir omin mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim simiir boinim. 7 Adi Komii siya siirin minam ki-wakikin siya iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yaii simaka niniiyim. Mi simiirin yamdikwiruwa siya siyar hainurur

haiginiuwim. Siya kirie komiigakin mi siya wi iki iikamim piugan piuganiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nupai nupaiyanim ti nu iiirar nwoirkakim simiirin ini siyar kigirkakim. 8 Mi iikam whiekakim ti nu iiir nwowim yipiki simiir inigim ti inkamin sibsibnanin siir yokwo aiir win karam nwowim yim sima wi wraisu komiiyin siir inig iiir hainani. Mi bidi bidiniyarin iiya Adi Komii siya ti nu iiir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, siya saiirar winkin ti iikamim simiir inigim yipiki saika nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin ta yokwo aiirin.

9 Kira kariir yai imiir wakaeki! Yipiki yai imiir wakaei siya simiirin sibgu daingwo omok. 10 Tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyam yim wi hirar hiugripkiikikaii. Mi tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini simiirin kamkiuni hampimpit aowam, simiirin wi kamkiuniyar mi hampimpit aowi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim yim wi kirie hiriiyar nwokripkaii mi sima wi Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna api. Dimusi rani. Tiki dimin bibiyieyim nitim simiirsika.

11 Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan karar kigi nuin pi piigigi mi karar kigi wraisu irin hiranki nimbinaiini. Mi tiki hon whiso tiki wraisuin siir mwo iiir nwowo ini sibsibni honan ywowo. Mi siir yaiya siya boinkiya ka siir yainan boinkikin. 12 Mi tiki wraisu komiiyin yipiki biiyan wraisuin siir mhoiiya nitin siya biiyan wraisuin siir kirie aiir haigin mi siir igsopa ini siyar yokwokairina mi siirin siya whinkinsiis haiginiu iikamim hinda tindanim sima tirim sima ti wraisuin yipiki biiya paowaigi pisin mi naokingiin ha nwowin mi wadie ha swoki owin siir inig iiir hainanim. 13 Mi ti wraisuin nuanki nitin siya dimin kirie komii komii kasa bi tirkin. Ti sima siya tirim, siya paeya ninomor kou hiranki kiyai nua tiriir mi iikam whiekakim hapair nokwowim sima ini ti dimin iiirar kigiyim. 14 Mi iikam whiekakim hinda tindanim simiirin siya bidi kiyopsibgihaiginiuim dimin kirie komii komiiyim yipiki siya miriiyim simiir wraisu komiiyin siir whwonkam ida. Mi siya simiirin ha mi kiyopsibgihaiginiu mi simiir kwoinim ha mi kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima pae asi niibirgim ti wraisuin siir piunan ti wraisuin yipiki siir mwoin kamkiugi niki haingirin mi siya pariiparii naoim. Mi siya ini wadieyar swoki owin siir hiriinan. 15 Mi biiyan wraisu komiiyin siya ina kiwakiyin ti wraisuin mhoiiya nitin siya ti paeyin sima niibirin ti biiyan wraisu iiiram hainam. Mi siya pi yai minar nwoki iyae diriraerar boinim. Mi ti paeyin sima niibirin ini ti iikamim yipiki siir inig imiir hainan karamae nwowin simiirin ini siya yisomsom aokaokiyim. 16 Siya ti dimin taemin hiriinanim iki dimin taemin nhirim simakar miriigin. Mi iikamim yipiki inig komii komiigakim simiirin siya tirki mi iikamim yipiki niinga priiyokaeyami ikim mi iikamim yipiki umirki naokingugunankaiyim mi iikamim yipiki paeprikab nwowim mi tiriiginim yipiki umiram mirii ikim mi tiriiginim yipiki whisarii mii priimirii ikim, siya simiirar tirswo mi simiir iina iinigim mi simiir mwo ikim ina hainmamakiuswowim. 17 Mi iikamim yipiki ti wraisu biyieyin siya hainmamakiu karamae nwowim mi siir inig karamae nwowim simiir iina iinigim mi simiir mwo ikim simiirin wi kiwaki rani, digworaekwo haiginim mi umir simiirsi haiyim mi digworaekwo wi mi sain tani. Niingaka.

18 Krima ti dimin taemin hiriinanim simiirin sibgu daingwo omok.

Mɨ iikamɨm yɨpiki ninokninkin mɨiyɨkakɨm yɨm wa sɨbgu ɨnokninkini tɨ wraisu biyɨeyin siir dimɨna haɨnmakɨua. Ta dimɨna haɨnmakɨua ya inkamɨn siir inɨg ɨeyaɨrgin mɨ ta siir dimɨna haɨnmakɨuwa ya 666ka. Ɨriig.

14

Mɨ 144,0000 iikamɨm mwai waokɨm

1 Mɨ tɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi inkamɨn sibsibnanɨn om komii Jerusalem hɨr nokwowi omɨn yɨpiki ha dapiyɨn siir inɨg whɨrɨn Saion. Siya mɨ 144,000 iikam ɨkɨm yɨpiki siya mɨ siir Adi ɨkɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn sowiir inɨgak nwowɨm sɨmiir mwowɨm sɨma hɨrar nokwokɨm. 2 Mɨ tɨ kara kɨgiya sɨmiir saiir mhoɨiyan kara dimɨnɨn nɨnomor kouwanɨn siir wakaeki. Siya pranae pranae bɨ kauwok boɨnkikɨn, hapi owɨeyɨn kouankɨ niswɨtnaomaigiiyɨn whwoowa ha kɨniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn hapi diyakɨ tɨokikɨn. Kara sɨmiir wakaekiyɨn mɨ hapi iikamɨm sɨmiir gita ɨmiir tɨowaowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. 3 Mɨ 144,000 iikamɨm yɨm ipiiya Bɨiyan Inkam Komii siya nɨdwokaiiya saiir kingiin hɨr nokwokɨm. Sɨma hɨrar nokwowɨm mɨ sɨma mwai kɨbiya kwɨra yokwo wao tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm mɨ inkam komii komii kamnwɨr nwii ɨkɨm sɨmiir kingiin ta mwai aiirɨn iikam nhɨrkɨm wara nɨnokninkɨn tani. Tɨ iikamɨm yɨpiki bɨiya Adi Komii siya nikɨ anmaiwarkainam iikamɨm nuanɨm sɨmiir ɨinankɨn sɨma sɨmar nɨnokninkɨni. 4 Tɨkɨ iikamɨm yɨm dimɨn biyɨekɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ tɨriiginɨm sɨmiir kwoɨnɨm wigɨm bɨ kɨyaigɨm mɨ ɨrɨpa pɨu sɨmaka bɨ mɨ okɨm. Sɨma ɨinokɨinokɨn tɨkɨ inkamɨn sibsibnanɨn siirarar wakaeyokna apikɨm pɨ siya hɨnda mɨ am yɨmbi hɨriiyar mɨ ami. Tɨ iikamɨm yɨm Adi Komi siirgɨm mɨ sɨma ɨriipɨ hɨriinan tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir waraɨrgɨm, sɨmaɨrgɨm dimɨn taeminɨm Adi siya hauuwɨm bɨi sɨmiir haii. Yɨm sɨma ɨkɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨm inɨg bɨ hainanikɨm mɨ ɨkɨ wraisu bibiyɨe ɨkɨm. Niingaka. Sɨma Adi Komii siirarar hainanikɨm. 5 Tɨkɨ iikamɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ ɨiya sɨma nu hɨrar nikɨ owa sɨma bɨ nɨksɨsaekɨm. Niingaka. Ɨriig.

Paekwosɨm nwoɨmɨm sɨmiir yaiga

6 Mɨ tɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ karar kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn hapi nɨnomor kougɨ kou hɨrar siinii. Siirɨn Adi Komii siya nɨkropkikɨn nua tɨrii nɨtɨm siir yai kɨbikɨbiyɨm ɨinokɨinok hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamanɨm sɨmiir nanaakninkiiyam. Siya tɨ yaiyɨm sɨmiir boɨnmɨmauuniyam tɨrkɨn, ɨkɨ iikamɨm nupai nupaiyanɨm mɨ iikamɨm pɨugan pɨuganiyɨm mɨ iikamɨm yaigɨnpai yaigɨnpainiyɨm mɨ iikamɨm maeyau maeyauwanɨm sɨmiir. 7 Siya komiiyar kauwok boɨnki, kɨra Adi Komii siirsi dɨdid mɨ siir yai ɨmiir wakae mɨ siir inɨg ɨiir hainan. Dimusi rani, ɨiya Adi Komii siya hɨdana ɨni nɨta iikamɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨmiir. Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan yɨpikɨn nu nɨnomor sowiir nonkwowɨn mɨ whɨi komiiya solwara nɨkiuwi aka mɨ yab komii komii ɨkɨm mɨ ɨenosɨsɨm ɨkɨm mɨ whɨi ɨkɨm. Inkam nwɨrni inɨg kɨpi hainan.

8 Mɨ kara siir kɨgwɨnɨn siya nɨtɨn mɨ karar swokɨ kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn siir mhoɨiya nɨtɨn siya komiiyar kauwok boɨnki, wakae tɨ om komiiyɨn yɨpikɨn Babilon nɨkɨuwiyɨn yɨo bɨdi tɨrbugiyɨn. Mɨ iikamɨm yɨpiki tɨ om komii Babilon siir nwowɨm iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir kwoɨnɨm sɨma bɨdi kiyaiyɨm mɨ sɨma ɨni sɨmiirar mɨ wakaeyokna apɨm mɨ dimɨn biyɨe bɨdiyar mɨ tɨrɨm. Mɨ uridyɨu biyɨe siir inɨg ɨiir bɨdiyar

mi hainanim. Mi Adi Komii siirin digiumii bidi haimriyiugigim. Mi iikamim yipiki om komii Babilon hir nwowim yim ini wiga wain mobin si kwiyaeya ini saiir hiriinan ywowa mi kamim simiir kwoinim pi saeya kiyaii sima nini kwiyaeniyam mi sima pi iripa piu saika nwoki owim.

9 Mi karar swoki kigwin paekwosim nwirin ti paekwosim nwiso sowiir mhoiiyar niti mi siya ina kauwok boinkiyin, iikamim yipiki wraisu siir inig iiir hainanim mi diminim wraisu komii siir hiriinan niibir nonkwok-wowin siir mi hainani mi simiir iinam mi mwo ikim simiirin siya hainmamakiuwi, 10 mi Adi Komii siir kwoinin haugihauga ha whiyiekii mi siya wi simaka ninkikini. Mi siir kirieya wi komiigi komiiyar nwowi. Mi Adi Komii siya simiirsiyin wi haimiisima swoki aingwobuna rani mi simiirin siya wi nhami nhami nipimpar tani. Mi ti hiriinan iikamim, Adi Komii siya simiirin wi paeya nitnoudnankaigi maeyauwa siiyan nhiridmir paridnanin si niuwa saiir hiriir mi simiir kimpipisuwa wi miiyiknan nwo rani, wi kipiigi kipiii nwowi mi paekwosimin dimin whirki kimbu karamaeyim mi inkamin sibsibnan ikin yim sima wi pae anaka hirar nokwokaowi simiirin. 11 Mi ta paeya simiir piu aiirin saiir paowii aeya kimpipisu haiginiuwi iinokiinokin. Mi iikam yipiki wraisu biyieyim siir inig iiir hainanim mi diminin sima niibirin siir whwonkamnan nwowam nwowin siir inig iiir mi hainanim mi simiir iina mwo minim siir dimin hainmakiuwiyin siir hiriinankak mi owim mi ta paeya simiir piu imiirin wi saeya kimpipisu haiginiuwi mi saeya wi dig rani. Nii nabieyin wi simiiram kiwaki rani, piu sima siisam. Niingaka.

12 Mi ti dimin bibiyieyim ti wraisu biyieyin siirim sima niti mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Krais siir yai imiir mi sibgu wakaeyokna api, yim sima wi hiriiyar nokworinukripkaii.

13 Mi ti siya boinkiyim simiir mhoiiyan, karar wakaeki Adi Komii siir paekwosimin siir om hiranin pi kauwok boinkii, ti dimin taeminim yokwoni haiginaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi yipiki ti tariinan naowim. Mi mhoiiya sima wi mairgimairga nwowi. Tiki yaiyim Adi Komii siir paekwosim ieya boinim yim kaimwowairgim. Mi iki omin ninomor kou hiranin simiirin wi Adi Komii siyar Kigriraowi. Dimusi rani mii kibiya sima miriiya saiirsika mi sima wi mairgimairgar nwokiyami. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriiyim wi simakar niti. Ɬriig.

Paekwosim siya ha namin iikamim nuanim simiir ini ikiunaki mi simiirin Adi Komii siiram yikiunam.

14 Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiiyan mi kara waua ninomorana saiir kigiyin mi karar kigi inkamin Kraisnanin, Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, yio wau aiirar nidwowi. Mi pagra siya haigina inkamin inigakin si haiginiya ya hiniinaka. Mi kamkiuin siya nonkwowin siir iowa hapi mhanki witi. 15 Mi mhoiiya paekwosim nwirin ha swoki apninaniniyin Adi Komii siir inig hainaniya omaka hiranki mi siya kimidiniya inkamin wau aiir nidwowin siiram yani ikiuni mi siya siiramin praenae pranae bi kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiu iiir haigi mipi digworaekwowim simiir dikrimkripnam. Ɬiya bidi yimbiniya ti sasaeyim nuanim sasae wai nwowim simiir ninguguhaiyana. 16 Mi ti inkamin wau aiir nidwowin siir kamkiuin ha kinawanakiyin mi dig-woraekwowim nuanim ini siyar yikrimkrip swokiyim.

17 Mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiirɨn ha nɨkrɨmkrɨp dɨgiyɨn mɨ paekwosɨm
nwɨrɨn ɨna yapninaniniyɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir
hɨrankɨ yɨo tɨ inkamɨn waua sae nɨdwowɨn siir hɨriinankɨn siya kamkɨuɨn
ɨo mhani hanɨɨn wɨtiyɨn whɨra nonkwowi.
18 Mɨ siya ha napninaniniyɨn mɨ tɨkɨ paekwosɨm nwɨrɨn yɨpɨkɨ paeya
sae kɨgrɨraowiyɨn siya ɨna haiburgigɨn ta hɨiya nae Adi Komii siiram
haigɨnɨnkɨn ɨmiiyaeiya saiirɨn mɨ siya ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, tɨ
paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn tɨ kamkɨuɨn mhani hanɨɨn wɨtiyɨn siir nonkwowɨn
siir ɨɨn siiram. Siya hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨn, kɨra kɨriir kamkɨuɨn
yomki mɨ uridɨm wain ɨiirɨm sɨmiir dɨkrɨmkrɨpki yɨpɨkɨ nu hɨr whakɨm.
Dimusi rani, sɨma bɨdi hɨgiyɨm. 19 Mɨ mhoɨiya paekwosɨmɨn kamkɨu
ɨiir nonkwowɨn siya siir kamkɨuɨn ha yomɨwakiigiyɨn mɨ siya sasaeyɨm
wai nwowɨm ɨna yɨkrɨmkrɨpkiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ha haiyɨn mɨ ɨna
yɨtnoudnankaigiyɨm siiya iya saiir hɨriir pɨ nikwobrombropkiyɨm hii
aiiram, hii aeya nɨtam. Mɨ taka siiya iya ya hindara boɨniiyɨoka
ya ɨo Adi Komii siya nwo aeya iikamɨm nuanɨm sɨmiir nonkwobum-
bunɨnkɨnam. 20 Mɨ sɨma tɨ sasaeyɨm kɨmɨdiniya iya om komii siir yaba
nwowa saiir hɨr ikwobrombrop mɨ sɨmiir hiiya ta iya saiir no hɨrankɨ
nakiinaniniya ha niyopinaiiniya 320 kilomita hɨnɨɨna yɨunanaiinam ɨni
inkam mwodɨgɨmwodɨgar yakɨ owouwɨn. Ɨriig

15

Paekwosɨm ɨriiyar nwɨso dimɨn biyɨe ɨriiyar whɨso ɨni sɨma nonkwowɨm

1 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm mɨ nhɨe aka kara kɨgɨm sɨmiir mhoɨiyan karar
kɨgi dimɨnɨn nanaakak nwowiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir om hɨr
nwowi. Mɨ karar mɨ kɨgi nɨnomor kouan paekwosɨm ɨriiyar nwɨso
mapai mapai biyɨe ɨriiyar kwɨso yɨpɨkɨ iikam ɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni
sɨmiir nonkwowi. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm nua hɨriir namkii mɨ iikam ɨmiir
nɨpɨmpari mɨ mhoɨiya Adi Komii siir ɨoa wɨ hanɨɨngɨn dɨgii. Mɨ tɨ dimɨn
bibiyɨeyɨm yɨm wa dɨgɨguskii.
2 Mɨ mhoɨiya kara kɨgi dimɨnɨn whɨi komii solwarananɨn mɨ tɨ dimɨnɨn
ɨni opnaɨnan ywowɨn paeya ɨni siir hɨrar nɨugaiya. Mɨ kara whɨi komii
solwara saiir kɨgiyɨn mi kara iikamɨm wraisu biyɨe saɨka nwowɨm sɨmiir
warar yɨnkɨn kɨgi mɨ dimɨnɨn siir hɨriinan sɨma nɨibir ɨkɨn mɨ siir dimɨnɨn
haɨnmamakɨuwi ɨkɨn, sɨma yaii sɨmaka nɨniigɨm mɨ sɨmiirɨn iikam ɨma
haɨnurur haɨgɨnɨu. Dimusi rani, sɨma sɨmiir inɨg ɨmiir bɨ hainankɨm. Sɨma
ɨni whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya ɨni saiir nokwowɨm mɨ gitam sɨma
haiyɨkwowɨm yɨm Adi Komi siya hauugikɨm. 3 Mɨ sɨma tɨ gitam Adi Komii
siya hauugiyɨm sɨmiir nonkwowɨm mɨ sɨma kɨmɨdiniya mwaiya Adi
Komii siir mɨiyan inkamɨn Moses nɨkɨuwiyɨn siya wɨnkiya bɨdi bɨdiniya
saiir waokɨm mɨ sɨma inkamɨn sibsibnanɨn siir mwai aiir warar mɨ wao.
Sɨma tɨ hɨnɨɨna waokɨm,

Adi Komi krɨmiir inkam komiiyɨn kɨrɨe whɨekakɨm ɨni kɨnakɨnar nonkwo
dɨgɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨra tɨriyɨm yɨm wadɨekɨnaɨrgɨm.
Iikam krɨmiirɨn ɨni kɨrar Kɨgɨrkakɨn. Mɨ dɨgworaekwowɨm bɨdi
bɨdinanɨm mɨ tariinan nwo ɨkɨm mɨ mhoɨiyan ɨkɨm yɨm ɨni ɨriipɨ
hɨriinan kɨrar mɨ kɨgɨrkakɨm, dimɨn taemɨnɨm kɨra tɨrɨm yɨm wadɨe
kɨnaɨrgɨm kɨrarɨn kaimwokɨkaimwowaɨrgɨn.

4 Kɨriir inɨgɨn wɨ nhɨnga hainani? Iikam whɨekakɨm wɨ kɨriir inɨg ɨiirarar
hainani sɨma wɨ kɨriir inɨg ɨiir hainani krɨmiir Bɨiyan Inkam

Komii nwiruwan. Mi sima wi ha boini, kirie komiigakin ini kirar ywowiskiyin. Dimusi rani, inkam nwiruan wadieki wadie nwowin ini kinakinar ywowiskiyin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi dimin taemin kibi kibiyim wi simiir asi kigi.

5 Mi sima waowa saiir mhoiiyan mi karar kigi omaka Adi Komii siir inig hainaniya Adi Komii siir om hirana hindara haiwaonisugii. Mi kara maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiiya ini saiirar kigiya. 6 Mi ti paekwosim iriiyar nwiso dimin biyie iriiyar whiso sim nonkwowim yim ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirankar yapninanini. Mi yiuisim sima niiyim whisinankinairgim mi sima ini hindara kigninyam. Mi piuwopim sima kikogim gol piuwopkinairgim. 7 Mi sima ha napnaniniyim mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwir ieya hauugi twowim irira ti paekwosim iriiyar nwiso imiir. Adi Komiiyin yipikin hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamiyin siya ini iowar niki okripkaiyin. Mi ta siir iowa ha ninkpitkiya mi ini op yimbiyama ti two iriiyar iso simiir yainau hir mi ti two iriiya iso ini mirkimirkar yinkinkiyim. 8 Mi Adi Komii siir kirieya saiir paowiiya mi siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim ini ta omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya ini saiirar yiniyokiigiya. Mi inkam nwirki ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi saiir niki apninopkainam tani mi wi ti dimin biyie iriiyar whiso paekwosim iriiyar nwis ima nonkwowim wi simar digii. Iriig.

16

Mi paekwosimim ti dimin biyieyim ha haiyim two hirankin mi simiirin ina yitkiigiyim nua tiriir

1 Mi mhoiiya karar wakaeki yai kwira omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiranki kauwok boinkii ti paekwosim iriiyar nwiso simiiram. Kima wari two iriiyar iso Adi Komii siir io aeya nwokaiyim simiir haigi mi simiirin nua hiriir ditkiigi.

2 Mi biigi biiyan paekwosimin siir twowa ha haiya mi siya saiirin ina yami ininaokiigiya nua hiriir mi ti iikamim yipiki ti wraisu biyieyin siir inig iiir hainaniyim mi diminin sima niibir ikin siir hiriinan mi diminin ti wraisu siirin hainmakiuwiyin siir hiriinankak nwowim simiir piuim mi ti diminin wi yhiiyopnan simiir piu imiir nauni aogrirginii. Mi sima wi kimbipisu prasae kin tani mi wi paowaiyar nasae pisnami.

3 Mi karar swoki kigi paekwosim nwisakan ti dimin biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii mi siirin whii komiiya solwara nikiuwiya hiriir yami aomaigi. Mi opa ini nhieairgar yikpitmaigiya mi dimin taeminim saiir nwomaiyim yim ina yaokaokiyim.

4 Mi karar swoki kigi paekwosim nwoimakain ti dimin biyieyin siir twonau nwomaiyin pi haii mi siya ina yami aomaigiyin yab komii komiiyim mi ieno ienowim simiir mi sima ini nhieki yikpitmaigiyim. 5 Mi karar swoki wakaeki paekwosimin yipikin ti opim simiir kigriraowiyin pi boinkii, Adi Komii, kinakinairgin wadieyin. Mi ti diminim kira tirkiyim op aiir tirbugiyin yio min niisiimauugin kira wadiekiwadieyar sibgu hidikin mi ta hiriinan nonkwobumbuninkina ti iikam hiriinanim simiir asi nonkwobumbuninkinkim. 6 Kira wadiekin. Dimusi rani, biiya tiki iikamim sima Adi Komii siir iikamim mi kiriir profet inkam ikim simiir nisomsom aokaokim mi simiir nhieya ina yaokiinaiinama. Mi ta

hiriinan saiirsika kira op aiirin nhieki nikpitmaigiyam asi tirkin sima kwiyaeyam. Mi ti dimin biyieyim simiir yamdi swoki iigonam. 7 Mi karar mi wakaeki inkamin hiiya nae Adi Komii siiram haigin inkin imiiyaeiya saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, ihi, Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komiiyin kirie komiigakin dimin taeminim kira tirkiiyim, simiiram, simiir nonkwobumbuninkinam mi simiir yamdi swoki iigonam yim ini ywokiyim.

8 Mi karar mi kigi paekwosim nwiiyakain dimin biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigi mi yio ini bie iiirar yauni aokiniuwin mi iikamim simiir piuim ini ti bieyin siya whwokiya ini saeyar whwogrimgrirgiyim. 9 Mi ta yhiiyopnana simiir niugrirgigiya mi sima Adi Komii saikar yinougwo ti dimin hiriinanin simiir tirbugiyin siirsi. Dimusi rani, ti diminin ti iikam imiir tirin yio Adi Komii siyar kigirkakin. Mi sima ti dimin biyie hiriinanim simiirin digiumii bi haimriyiugigim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyokna apkim mi siir inig iiir bi mi hainankim. Niingaka. Sima ini simiir kwoin biyie iiirar napkripkaiyim.

10 Mi karar swoki kigi paekwosim iriiyarakain ti dimin biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii mi ti diminin ini ta ipiiya ti wraisu biyie ieya nidwokaiiya ini saiirar yauni akainiya mi iiya ha nita ini ti nuim ti iikamim sima nwowim siya kigirkakiyim ini simiira yiimuiuguskiya. Mi iikamim ini simiir kwiriyae imiirar kaupikrimkripnamim. Dimusi rani, simiir piuim pi kimpipisugim. 11 Mi sima Adi Komiiyin ninomor kou nwowin siir asi ninouugwokin. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi sima dimin biyieyim sima tirim simiirin digiumii bi haimriiyiugigim. Mi sima ini simiir kwoin imiirar napkripkaiyim.

12 Mi karar mi kigi paekwosim iriiyar nwirakain dimin biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii. Mi ti dimin biyieyin ha naokiigiyin ini ie Yufretis siirar yauni aomaiyiuin mi ti ieyin ina sinkai iuguskiyin mi siya ha ninkpitkiyin mi ini inkam komii komiiyim nuanim simiir siyiuar yasae owiuguskiyin inkam komiiyim maeyauwa bieki nitiya hiranim simiir siyiu nwowam, sima nitam. 13 Mi karar kigi ti uridyiu biyie nwoimim owak nimbiyamim. Mi ti owakim ka siir yai hiranki nitkim mi wraisu biyie ikin mi ti wraisu biyieyin ha dapiyin profet niksisae. 14 Yim ti urid yiu biyieyim yim Setan siir isid ieya, yipiki ti dimin kirie komii komiiyim simiir tiriyim. Mi ti uridyiu biyie nwoimim ha namim iikam imiiram yipiki iikamim hinda tindanim ti nu iiirar nwoirkakim simar kigirkakim simiiram simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima iripa haingiriyiu onaniyam yaii Adi Komii saika niniiyam iiya yipiki Adi Komii siya nwowana kirie komiigak mi simiirin siya nimbini yaii saika ninkikin iniiyam.

15 Kara Jisiskin, karaigin ti kiriir boinkiyin. Kara wa nitsauuwi, kira ninokninkin tani iiya kara nitana kara wi hiiyan inkamin si hiniin niti. Mi yipiki sibgu nokworinukripkaii mi dimin taeminim mhoiiya nitanim simiiram nwokwokini sima wi mairgimairga nwowi. Mi sima wi ti diminim nimbiyamim wi simiirsi nidid rani, inkamin yiuis karamae nwowiyin mi parura ha napnaniniiyin siir hiriinan.

16 Mi ti uridyiu biyie nwoimim ti inkam komii komiiyim simiirin ha nikiuuna digim mi sima maeyau kwiruwar ywomimir ta maeyauwa ha dapika Hibrumi yaigina Amagedon.

17 Mɨ ta maeyau kwɨruwa ɨrɨpa sima nangiriyɨu owouwa saiir mhoɨiyan karar kɨgi, paekwosim ɨriiyar nwɨsakaɨn dimɨn biyɨeyɨn siir twonau nwomaiyɨn pɨ naokiigii mɨ yim tɨ dimɨnim ha naokiigiyim yim ɨni opuda saiir yainau yamkiyim. Mɨ mhoɨiya inkamɨn, omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya ipiiya Bɨiyan Inkam Komii siya nɨdwokaiiya saiir kingiin nokwowɨn siya ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, ɨni wakaeyim, ɨni dɨgɨ dɨg ywokiyɨn. 18 Mɨ karar kɨgi sinana sinankiya mɨ hɨnda tɨndan ɨni warar yɨuyayokiigiyɨn mɨ diya ha tɨokiya mɨ nuɨn pranae pranae bɨ kiisɨskikɨn. Bɨiya nɨɨnɨn hɨriinan bɨ nɨtkɨn. Nɨingaka. Tɨkɨ nɨɨnɨn yɨo ɨni ɨkɨ nɨɨnim bɨiya nɨtim ɨni sɨmiir haiburɨm. 19 Mɨ nuɨn komiigɨkomii ha kiisɨskiyɨn mɨ om komii Babilonɨn haɨmii haɨmiiyim whoɨma yɨinɨkibɨmbɨirgi mɨ om komii komiiyim ɨkɨ hɨnda tɨndanim yim ɨni biyɨeyar ywokiyim. Adi Komii siya tɨ dimɨn bibiyɨeyim om komii Babilon hɨran iikamɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirɨn bɨ naɨngwo owouugɨn mɨ ɨowa siya nwowa ɨni opa mobɨn op kwiyaeiyɨn hɨrankɨ naokiinaiiniiya ɨni saiir hɨriinan ywowa mɨ tɨ siir kwoɨnbudɨn siir ɨowa ha naokiinonkwokwoswokiya ɨni tɨ om komiiyɨn siirar yauunɨ aokɨniyɨn. 20 Mɨ nuɨn komiigɨ komii ha kiisɨskiyɨn mɨ mhɨu whɨekakɨm mɨ mhɨugrɨbsɨsɨmɨm whɨi komii solwara saiir nɨdwodwomaiyɨm yɨm ɨni whɨi komii solwara saiir hɨrankar kɨgugugiyɨm. 21 Mɨ mhoɨiya karar kɨgi ais komii komiiyɨm pɨ nɨkiigɨinaiinii siiyanan. Mɨ tɨ aisɨm nɨkiigɨinaiiniyɨm nɨnomor kouankɨn sɨmiir hɨkɨm 50 kilokɨm mɨ iikamɨm nuanɨm hɨnda tɨnda nwowɨm yɨm ɨna tɨoɨdwomaigiyɨm. Mɨ iikamɨm kɨmɨdiniya Adi Komii siir yɨgbumbu. Dimusi rani, tɨ aisɨm sɨmiir nauunɨ ɨtniyɨm yɨm mɨiyɨk rani. Ɨriig.

17

Hɨi nanaei wig komiiya saeya hɨk prasae prasae bɨ haiga

1 Mɨ mhoɨiyan tɨ paekwosim ɨriiyar nwɨso yɨpɨkɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir twonau nwokaiyɨm sɨmiir naokiigiyɨm sɨmiir nwɨrɨn ha nɨtɨn kariiram mɨ siya inɨ boɨni, kɨra mɨ kara wɨ krɨrar nami mɨ kara kɨriirɨn wɨ dimɨn biyɨeyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨri wig biyɨeya hɨi nanaeiya saiir kara wɨ kɨriir nɨisiimauui saeya tɨ om komiiyɨn yab komii komiiyɨm sɨmiir kingiin mɨriiyɨn ya saiir nɨkrigɨn. 2 Mɨ inkam komii komii whɨekakɨm yɨpɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm yɨm sɨma saɨka ɨrɨpa pɨu bɨdi ywowɨm. Mɨ iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm tɨ nu ɨiirar, sɨmiirɨn saeya tɨrkɨm tɨ hɨriinan siyɨuɨn saeya tɨrɨn siir tɨrɨm. Mɨ ɨinok ɨinokɨn sɨmiir kwoɨnɨm saeyar kiyaigɨm.

3 Mɨ siya kariir kwoɨnbudɨn siirɨn ha haiyɨn mɨ krɨra ɨna yamwo mɨ krɨra niimau boskwokɨboskwoɨn inkamkɨ nwo karamae nwowɨn siir hɨriir yɨmbiyam. Mɨ karar kɨgi wig ɨra wraisu komii ɨrɨn yɨpɨkɨn paridnan nwowɨn siir ɨdwo hɨr nɨdwowi. Inɨg kasa rani, siir pɨu aiir nwowɨm mɨ tɨ inɨgɨm yɨm Adi Komii siir nɨgbumbu dap ɨma. Mɨ mwoɨm siir nwowɨm yɨm ɨriiyar whɨsko. Mɨ honɨm siir mwo ɨmiir nwowɨm ɨuurgɨm. 4 Mɨ yɨuɨsa ta wig aeya niiya ya wɨrnan paridnan bɨdi wokiiwomwɨta. Mɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm saeya pɨuaiyɨm mɨkɨn mɨnɨm mɨ rin mɨnɨm yɨm golni arar nokwokwokɨm. Mɨ mobɨn saiir ɨɨna aeya nonkwowɨn yɨo golni nonkwokwokɨn yɨo kam ɨmiir kiyaiyankɨn dimɨn biyɨe sɨma tɨram. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm ɨo Adi Komii siya nwowam tɨriyɨm mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm saeya tɨrɨm kam aka hɨi saeya nanaeyɨm mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm yɨm ɨni opni hanɨɨn saiir mob ɨiir nwomaiyɨm. 5 Mɨ kara kɨgiyɨn inɨgɨn saiir

mwo hir nwowin yio hiniina boinkin, taka wiga ya om komii Babilon siir nikriga. Saeya wigim hii nanaeiyim simiir apuga. Mi saeya iki iikamim hinda tindanim yipiki dimin bibiyie whiekakim simiir tiriyim simiir apuga. 6 Mi karar mi kigi saeya op biyie bidi mi kwiyaeya. Saeya dimusi bi whaowaeka, saeya wigkamim yipikim Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kiinim mi Jisis Krais siya simiirin hiniina nanaakninkiihaiginiuim sima simiir wakaeyokna apikim mi saeya simiir nhie imiir kwiyaekim. Mi simiirin ini saeyar yisomsom aokaokiyim mi ti hiriinan saiirsika saeya simiir nhie imiir asi kwiyaekim. Mi kara saiirin ti hiriinan kigin saeya ti hiriinan tira mi kara ini hindara yanaakiyin. 7 Mi ti paekwosimin ina swoki boinkiyin kariir, kira ta wiga saiir saiira dimusi naingwokwonanaei. Saiirin wi kara boinmauuwi kiriirin mi wi kara nanaakninkiihaiginiuwi hiniin saeya yipika mi ti wraisu biyieyin yipikin mwowim iriiyar whisa nwowin mi honim iuura mi owin ta wig aeya nidwowin siirin iriipi hiriinan. 8 Mi ti wraisu biyieyin biiya kira kigin irkak niki owin nu tir mi tariinanin siya bidi yaonamin. Mi siya wi sipi niti ti ieyin mwis karamaeyin siir hirankin mi siya nami mi siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkinkii. Mi iikamim nuanim yipiki simiir inigim siir yokwo aiir haigin karamae nwowim biiya siya nu ninomor sowiir nonkwokwowa, sima siir kigi sima wi hindara nanaaki. Sima siir kigi mi sima wi pi nanaaei. Dimusi rani, tiki wraisu biyieyin nu tirin kwiruwar nwonamkin mi tariinanin siya nwo rani. Mhoiiya siya swoki insiin idwowi mi siya omwaiyar swoki waiyaei mi sima siirin wi haini kigi.

9 Mi iikamim sibgu ninomokninkiniyim kima ti dimin hiriinanim simiirin sibgu daingwo omok. Mi ti mwo iriiyar whiso yim om komii komii iriiyar whiso yipiki iikam ima miriiyim mhiu iriiyar whiso sim, yim sima. Mi ta wiga ti wraisuin siir idwo nidwowa ya min nikriga ti om komiiyin ti wraisu ieya nwowin siir. 10 Mi mwo iriiyar whiso yim inkam komii komiiyim iikam imiir kigirkakiyim yim sima. Mi ti inkam komii komiiyim simiir kam iriiyarim bidi yaonamim. Nwirin ti siyairgin ti tariinanar nwowin mi nwirin yio iikam imiir niki kigrirao rani, yio ina niki owin. Mhoiiya siya nwowi mi siya wi ii priei kigrirao rani. 11 Mi wraisu biyieyin yipiki biiya nu tir niki owin mi siya ii priei bi nwokin, siya iriiyar nwoimakan iki inkam komii iriiyar nwiso simiir nwirin. Simairgim iikamim nuanim simiir kigirkakiyim. Mhoiiya siya nami, wi siya tirbuwi.

12 Mi hon iuurim kira kigim yim ti inkam komii komii iuurim yi simiir nikrigim. Sima inkam komii komii bi niki okim mi mhoiiya sima wi inigak simbi nwowi ti wraisu biyieyin saikan mi sima iikamim nuanim simiirin wi ii prie kigrirao rani. 13 Mi ti inkam komii komii iuurim sima wi kwoin whiruwar nwokii mi sima simiir kirieya wi wraisu biyieyin wi siir asi hauugii mi simiir igsopa wi siya nokwokairinanaowidi simiir dimin taemin imiir kigirkakim. 14 Mi ti inkam iuurim mi inkamin sibsibnan ikin sima wi simbi ninii yaii mi siya mi iikamim yipiki simiir kwoinim siya kiyaiyim mi siya nikiunam mi sima ha naingwo tibmii kiinim, ti inkam biyie iirim wi sima nonkwoniinwomwiirninkini. Simiirin sima wi dimuni nonkwoniinwomwiirninkini tani, Adi Komii siir kirieya siyar hauugika mi sayairga inkam komiiyin iki iikamim hinda tindanim mi yipiki iki iikam nhirim sim kigriraowiya.

15 Mɨ tɨ paekwosɨmɨn kariirɨn hɨriiyar kɨntɨrɨnu boɨnkrɨpkai, ɨeyɨm
kɨra kɨgɨm wiga hɨi nanaeiya saeya nɨdwowa maeyauwa saiir kingiin
nwowɨm yɨm tɨriigɨnɨm yɨm mɨn nɨkrɨgɨm iikam whɨekakɨm maeyau
maeyauwanɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yaigɨnpai yaigɨnpai boɨniyɨm yɨ sɨmiir
nɨkrɨgɨm. 16 Mɨ hon ɨuurɨm kɨra kɨgɨm mɨ wraisu biyɨe ɨkɨn, yɨm ɨoa ta wiga
hɨi nanaeiya iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiya yɨm ɨo saiir nwokɨm.
Mɨ sɨma nɨti, ɨkɨ saiir dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ sɨma nɨnɨ ɨskɨn prɨigɨn
ɨuwi mɨ saeya wɨ wiga pɨu parura nwokiiya wɨ saiir hɨriinan nwokii. Mɨ
mhoɨiya sɨma saiirɨn wa nɨsomaowi mɨ saiir kɨpɨm wɨ sɨma naenami. Mɨ
mhoɨiya ɨkɨ dɨmɨn taemɨnɨm nwokiyɨm sɨmiirɨn wɨ sɨma nikomnamgɨn
swokii. 17 Sɨma wɨ tɨ hɨnɨɨna tɨri. Dimusi rani, sɨmiir kwoɨnɨm wɨ Adi
Komii krɨmiir Wanɨn siya kiyaii mɨ sɨma wɨ dɨmɨnkɨdɨmɨnɨn Adi Komii
siya boɨnɨn wɨ siirgɨsiir asi tɨri. Mɨ sɨma wɨ siir kwoɨn ɨiirarar napi mɨ
sɨma wɨ kwoɨn whɨruwar nwokii mɨ wa kiwakii wraisu biyɨe ɨiiram siya
kɨgɨrkakɨm sɨmiirɨn mɨ wɨ yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm wɨ sɨmar
nɨmbiyamkakii.

18 Mɨ ta wiga kɨra kɨga ya mɨn nɨkriga om komiiyɨn yɨpɨkɨ ɨkɨ inkam
komii komiiyɨm nuanɨm sɨma kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn ya siir
nɨkriiga. Ɨriig.

18

Om komii Babilonɨn Adi Komii siya tɨrbugɨkɨn

1 Mhoɨiyan kara kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
omanɨn pɨ nɨti. Adi Komii siya bɨdi hauugiyɨn siirɨn kɨrɨe komii mɨ siya
hapi bɨekɨ namisi whwoyakikɨn mɨ nu whɨrkakɨn ɨni warar whwoy-
akiyɨn. 2 Mɨ siya ha nɨtɨn ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, saeya tariinanɨn
bɨdi yɨkiigiya om komii Babilonkɨ biyɨe si nwokiya siir hɨriinan. Saeya
bɨdi yaonama mɨ tariinanɨn uridyɨu biyɨeyɨn mɨ uridyɨu bibiyɨe ɨkɨm,
Setani isidɨn siirɨm mɨ ɨpiyɨn bibiyɨe ɨkɨm yɨm ɨni saiir hɨr nwokaiyɨm.
3 Tɨkɨ digworaekwowɨm ɨna yɨmbimbɨiyamɨm. Dimusi rani, iikamɨm
omom omomanɨm uridyɨu biyɨe siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ yɨm tɨriigɨnɨm
yɨm hɨi saɨka bɨdi yanaeyɨm mɨ saiir op biyɨe aiir kwiyaekɨm. Yɨm tɨ
inkam komiiyɨm komii ɨkɨ omom omomɨm sɨm kɨgɨrkakiyɨm tɨ nu ɨiirar
nwowɨrkakiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan sɨma saɨka ɨrɨpa pɨu bɨdi ywowɨm. Mɨ
iikamɨm omom omomanɨm yɨpɨkɨ digworaekwowɨm sɨm haigɨnɨm umɨr
sɨmiir haiyɨm mɨ sɨma ɨni umɨr sɨmiirsiyar mɨ haiyɨm. Dimusi rani, saeya
mɨnam naɨngwoka tɨ digworaekwo whɨekakɨm umɨr sɨmiirsi haiyɨm.
Dimusi rani, saeya mɨnam naɨngwoka saeya digworaekwo whɨekakak
nwowi mɨ saeya wɨ wadɨe nwokɨ sɨbgu owɨm mɨ wɨ saiir kwoɨn ɨiirarar
nwokɨ apɨm.

4 Mɨ karar mɨ wakaeki inkam nwɨrɨn Adi Komii siir om hɨranɨn siir
yaiya pɨ boɨnki, siya tɨ hɨnɨɨna boɨnkikɨm,
iikamɨm yɨpɨkɨ kariirɨm kɨma ta wiga yɨpɨka biyɨe nwowa saiir haiburgig
mɨ siyɨu biyɨe saɨka kɨpi tɨr. Mɨ kara pɨ boriisopi kɨma saɨka nɨnkɨn
onkwobumbunɨnkɨnɨm mɨ mapai mapai saɨka haiyɨm. 5 Saiirɨn wɨ
kara nonkwobumbunɨnkɨni. Dimusi rani, tɨ dɨmɨn biyɨeyɨm saeya
tɨrɨm sɨmiirsika
mɨ dɨmɨn biyɨeyɨm saeya tɨrɨm yɨm ɨni mhɨu komiinan hɨuungiyɨm.
Mɨ Adi Komii siya saiir dɨmɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ naɨngwo owouu rani.
6 Kɨma tɨ dɨmɨn biyɨeyɨm saiirɨn wɨ yamdiyar swokɨ tɨr tɨ saeya nɨkɨ
tɨrɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir, sɨmiir hɨriinan.

Mɨ dimɨn biyɨe whɨrɨn saeya tɨrɨn kɨma wɨ saiirar tɨ swokɨ tɨr. Mɨ biiya saeya hauu kwiyaeyɨm kɨmiirɨn op biyɨeyɨm kwiyae whaowhaeiyɨm ɨrɨra ɨrɨra
mɨ tariinanɨn kɨma saiirɨn op biyɨeyɨm kwiyae whaowaeiyɨm ɨsɨsa hauu kwiyae haigɨnɨu. 7 Biiya saiir ɨnɨgɨn komiiyar nwokɨn mɨ saeya saiir kwoɨn ɨiirar napkɨn mɨ saeya wadɨeyar sɨbgu oka.
Mɨ tariinanɨn kɨma saiirɨn dimɨn biyɨe tɨr mɨ wɨ saiir pɨu aeyar nwokɨ kɨmpɨpɨsugiyɨm
siyɨuɨn saeya tɨrɨn saiir kwoɨn ɨiirar saeyar napɨn mɨ biiya saeya sɨbgu owɨn siir hɨriinan.
Dimusi rani, biiya saeya hɨnɨɨna boɨnka, kara tɨ tɨr nɨdwowa ɨni wiga ɨnɨg komiigaka iikam ɨmiir kɨgɨrkakiya ɨni saiir hɨriinan ywowa. Kara ɨkɨ wigɨm sɨmiir kamɨm naonamɨm sɨmiir hɨriinan tani mɨ kara wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo karam nwo rani, dimɨn taeminamɨn. Niingaka!
8 Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm saiirɨn wɨ ɨi kwɨra nɨpɨmpari saeya wɨ makɨ nii mɨ saeya wɨ pɨ naowi mɨ saeya wɨ mhɨigɨ naowi mɨ kamɨm saiir pɨuɨs biyɨeya wɨ paenau kabɨtkaigii.
Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm om komii Babilon siirɨn wɨ sɨma nonkwonɨɨnwoɨmwɨɨrnɨnkɨni. Dimusi rani, Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn Biiyan Inkam Komiiyɨn yɨpɨkɨ wɨ iikamɨm hapaiiranɨm sɨmiir hɨdi siya kɨrɨe komiigakɨn.

9 Mhoɨiyan tɨ inkam komii komiiyɨm iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm, sɨma hɨi saɨka bɨdiya yanaeyɨm mɨ digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm saɨka bɨdiya yɨnɨɨdnokwokwo haiyɨm. Sɨma wɨ paowiiya saiir pɨu aiir nowiiya wɨ saiir kɨgi. Biiya sɨma mɨ saeya sɨma saiir kwoɨn ɨmiirar napkɨm mɨ sɨma wadɨeyar mɨ sɨbgu okɨm mɨ tariinanɨn sɨma saiir kɨgi mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani mɨ sɨma wɨ saiirsi noui. 10 Sɨma wɨ aru hɨrar nokwokaowi. Dimusi rani, sɨma ta pae biyɨeya saiir nɨua wɨ saiirsi nɨdidi. Mɨ sɨma wɨ tɨ hɨnɨɨna nouuboboɨni, aiyo! aiyo! Tɨkɨ dimɨn biyɨe hɨnɨɨnɨm om komii Babilon siir tɨrkiyɨn yɨm mɨiyɨknan tani. Biiya kɨra inɨg komiigakar nikɨ okɨn mɨ biri kɨmɨmɨnkɨkɨn kɨriir iikam ɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi bugiyɨm dimɨn biyɨeyɨm kɨra tɨrbuwɨm sɨmiirsi.

11 Mɨ iikamɨm omom omomanɨm yɨpɨkɨm sɨmiir digworaekwowɨm umɨr haiyam mɨnɨm om komii Babilon hɨr, sɨma sɨmiirɨn ha kɨgi bɨdi tɨrbugiyɨm. Mɨ sɨma wɨ sɨmiirsi noui. Dimusi rani, sɨmiir iikamɨm wɨ tɨ sɨmiir digworaekwo ɨmiir saɨn tani. Yɨm bɨdi bugiyɨm. 12 Mɨ tɨ ɨiyɨm saeya wɨ gol silva mɨ siiya kɨbi kɨbiyɨm yɨpɨkɨ iikamkɨm sɨm saɨniyɨm umɨr komii komii mɨ mɨkɨnɨm siyawɨs mɨiyɨk mɨiyɨkni nonkwokwowɨm mɨ yɨuɨs whɨsinan kɨbi aka mɨ yɨuɨs pariidnan paipai ɨkɨm mɨ yɨuɨsɨm hindara kɨgnɨnyaei ɨkɨm mɨ paridnan prainan wokiirɨmtɨo ɨkɨm, wɨ sɨmiir saɨni. Mɨ paeyɨm pɨuii mɨiyɨk whakiyɨm dimɨn taemɨnɨm wraisuɨn elepen dapiyɨn siir nasɨm sɨmiir nonkwokwo ɨkɨm mɨ paeyɨn umɨr komii mɨ saɨniyɨn si mɨ onkwokwo ɨkɨm mɨ aiyɨni mɨ onkwokwo ɨkɨm mɨ brasni mɨ onkwokwo ɨkɨm. Mɨ siiyam wadɨe sɨbgu kɨgiyɨm hindara haɨngitɨropkai ɨkɨm. 13 Mɨ sɨma paeyɨn sinamon dapiyɨn siir ɨs aiir bɨdi mɨ haiyɨm mɨ mairakwo namsuopaiyɨm pɨuii mɨiyɨk whaki ɨkɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm nae ɨdwo sɨma haigɨnkiiyɨm ha dapiyɨn spais mɨ wain op aka mɨ praua mɨ wit mɨ bulmakau, sɨbsɨb, hos mɨ dimɨna kanana trela nɨkɨuwiyɨm mɨ inkam kɨɨngɨkɨɨn ɨkɨm mɨ wigɨm whɨsarii mɨi mɨrii ɨkɨm. Mɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm sɨmiirɨn bɨ swokɨ saɨngikɨm. 14 Mɨ kamɨm hɨran

digworaekwowim umir haiiyim sim miriiyim sima saiir boinki, biiya kira kopaksimar nwowa, kira wig irpakiyin bimbiuwi bi nwoka mi kira dimin taemin kasakasam bi naingwoka mi tariinanin kira ini waibiyie yamwo iua. Mi dimin miiyik miiyikim iikamkim sima sainiyim umirni mi dimin kibi kibiyim kira piuaimwamwanim yim bidi digiyim. Yim wi kiriiram swoki hainani rani, kira swoki haiyam niingaka. 15 Mi ti kamim simiir digworaekwowim umir haiiyim yim wi aru hirar nidid okwokaowi tiriiginim ti saiir nipimparim wi simiir pi nipimparisi mi sima wi saiirsi noui. 16 Sima wi ti hiniina nouuboboini, aiyo! aiyo! Ti omin Babilon nikiuwiyin biiya siya bimbiuwi bi nwokin siya ta wiga yipiki yiuis whisinan niiya mi yiuisa pariidnanim hindara wokiiwomwitim sim niiya saiir hiriinan nwokin. Piuai miiyik miiyikim golni nonkwokwowim mi siiya kibi kibi ikim mi mikinim umir komii saini ikim yim kinakinar piuainakim. 17 Mi tariinanin tiki digworaekwo kibi kibiyim biri konkwokikim, yim ina tirbu iuguskiyim. Mi kamim yipikim siyaii kigriraowiyim mi kamim simiir mirii ikim mi iikamim yipiki siyaii imiir ninidwodwowiyim, yipiki digworaekwowim sim haiiyim whii komii solwara hir umir haiyam mi iikamkim sim sainam, sima ini hapi aru hirar yokwokaokiyim om Babilon siirin. 18 Mi sima hapi aru hirar nokwo kaokiyim om Babilon siir niunamin mi sima ini komiiyar kauwokiyim, om whirkin ti siir hiriinan wadie bi nwokin biiyan mi ha nitiyokiyokiiyin mi tariinanar yadigniyin. Niingaka. 19 Mi sima sin ha masim mi ina youuboboinim, krima ti om komiiyin siirsi nouumwamwani. Dimusi rani, kamim hinda tindanim yipiki siyaii tiriir nikropkiyim mi sima umir prasae bi haigim digworaekwowim sima haiginaniyim tiriir simiirsiyin. Mi tariinanin biri kimiminkikin ti om kibiyin bidi tioidwomaigiyin.

20 Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim wim kima ini mairgimairgar nwowim. Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siya nimbinim siir mii aiir miriiyam mi wim kima ti profet kamim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuim mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apim, wim kima mairgimairgar dwoki. Adi Komii siya om Babilon siirin dimin biyie bidi tirin, siya saiir yamdi tirkin, dimin biyieyim biiya saeya tirim simiir yamdi.

21 Mi mhoiiyan karar kigi paekwosim komiigi komiiyin siya siiya komiiyin nhirkaknanin siir haii mi ti siiyan ini aeyowienan ywowin mi siirin kimidiniya whii komii solwara saiir whii idopwoniyaki idopwoniya hiriir ha nami kabitmaigiyin mi siya ina boinkiyin, ti siiyan kara kabitmaigiyin whii komii solwara whii idopwoniyaki idopwoniya mi Adi Komii siya om komii Babilon siirin wi hiriinanar mi tioidwomaii mhoiiya siya wi swoki o rani. Niingaka. 22 Iikamim yipiki gita tiowiyim mi tiriiginim yipiki mwai waowiyim mi kid masiyim mi tidiyiu huni ikim, sima wi swoki it rani, ti simiir swoki tiram. Mi iikamim yipikim mii pai mii pai miriiyim yim om Babilon hir swoki o rani. Mi iikamim wi siiya komiiyin twonid warbrombropiyin om komii Babilon hir nwowin wi siir yai aiir swoki wakae rani. 23 Mi iikamim om komii Babilon hiranim wi paeya niuyaeiya wi hiriinankak nwo rani. Mi iikamim wi wigkamim nonkwonaeiyim mi yaiya anaupaeni haniin ha naenamiya wi saiir swoki wakae rani. Mi iikamim yipiki simiir digworaekwowim simiir haiginim umir haiyam, simairgim inkam komii komiiyim ti nu whirkak iiiranim. Mi wim kima iikamim om komii Babilonanim iki iikamim hinda tindanim

simiir kwoinim kima kiyaigim dimin bibiyieyim niksisaeiyim kima tirim simiir.
24 Om komii Babilonin yipikin iki om komii komiiyim simiir nikriyin yio Adi Komii siya bidi tioidwomaigiyin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siir profet inkamim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim yim saeya nisomsom aokaokikim mi simiir nhieya ini nu iiirar prinoknamim. Mi simiir nhieyim mi iikam whiekakim yipiki hinda tinda nwowim ti nu iiirar simiir nhie ikim. Simiirin kam ima nisomsom aokikim. Ɨriig.

19

1 Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hir tirkiyim simiir mhoiiyan karar wakaeki, yaiya hapi iikam ombudgi whwonanaokiiyim hiniina whwonanaokii Adi Komii siir om hirin, saeya pranae bi kauwokboinkika, krima Adi Komii siir inig iiirarar hainanki. Krimiirin siya grabaiginiugin. Siir inigin komiigi komiigin mi siya kirie komiigakin. 2 Adi Komii siya iikam imiirin wi siyiu miiyiki miiyik iiirar hidi. Mi siya wiga hii nanaeiya yipika kami kwoin kiyaiiya saiirin bidi hidin. Iikam whiekakim nuanim ti dimin biyieyim saeya tirim sima bidi tioidwomaigiyim. Adi Komii siya saiirin minsi tirkin, ti dimin biyieyim saeya tirim iikamim siir yai aiiram naingwo tibmiiyim simiir, simiir yamdi swoki tirim. Simiirin saeya bidi yisomsom aokiyim. 3 Mi mhoiiya sima ina swoki boinkiyim, krima Adi Komii siir inig iiirarar hainanki. Mi om komii Babilon siir paowiiya saeya koua hiriirin wi hiriiyar nowiiyokiyokiinaiinamkripkaii. 4 Mi mhoiiya ti inkam komii komii kamnwis nwiiyim yipiki inkam komiimi ipiiyim sim nidwodwokaiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerari ikim, sima ogmwo Adi Komii siir whwonkam ida kingiinar ini waisii hiuiu yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin. Mi sima ina boinkiyim, tiki yaiyim yim yaimwokiyaimwo imairgim krima siir inigi inig iiirarar hainanki.

Inkamin sibsibnanin nokwonan, siir wigwis nae komii aeya

5 Mi mhoiiya karar swoki wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir ipiiya saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, iikamim inig komii komigakim mi iikamim yipiki inig karamaeyim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi siiram naingwokwonanaeiyim, kima siir inig iiir hainanki. Ɨriig. 6 Mi karar mi wakaeki iikam whiekakim iripa maeyau kwiruwa haingiriyiu owim pi kauwok boinkii. Sima pranae pranae bi kauwok boinkikim, hapi owieki niswitnaomaiiyim mi dudua aeiya ha kiniyim mi diyaki mi tiokii aka ini hiniin ywowin. Mi sima hiniina kauwok boinki, bidi wakaekiyim, krima Adi Komii siir inig iiir hainanki. Siya siyairgin kirie komiikakin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim. 7 Krima mairgimairgar dwo mi siir inig iiir hainanki. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin siir wig aiirin wi sipi nonkwonaei mi saeya saiir piuaiyim bidi diriraerarim. 8 Mi saiirin yiuis whisinan kibiya io karamaeya paekwosim siya bidi hauu iiya. Mi ta yiuis whisinana ya min nikriga dimin miiyik miiyikim iikamim Adi Komii siir siyiu iiir sibgu apim sima tirim simiir nikriga.

9 Mi mhoiiya ti paekwosimin yipikin nokwowin siya boinki kariirin, kira ti digworaekwowim winaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nikiunam ti inkamin sibsibnanin wig nonkwonan siir nae aiiramin

sima wi mairgimairga nwowi. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki yaiyim Adi Komii siirgisiir yai ima. 10 Mi kara ti yaiyim siya boinkiyim kariir simiir wakaekiyin mi kara ogmwo ha waisii hiunanaiinamin mi kimidiniya siir inig iiir hainan. Mi siya kariirin ti hiniina boinki, kira kariir inig iiir kipi hainan! Adi Komii siir inig iiirarar hainan. Kara Adi Komii siir miriigin kiriir hiriinan mi kiriir nomiiyau ikim yipiki Jisis siir yai imiir wakaeyokna apin mi siir yai imiir boinmimauuim iki iikam nhirim sim. Mi ti yaiyim Jisis siya nanaakninkiihaiginiuim yim ti dimin taeminim yipiki wi profet kamim simiir whinkinsiis haiginiuwi sima boinmimauuwam mi Jisis Krais siir yai imiir nanaakninkiihaiginiuanim yim sima. Ɨriig.

Inkamin hos whisinanin si idwo nidwowin siya

11 Mi mhoiiya karar kigi Adi Komii siir omin siir anowin pi haiwaokii mi hos whisinan irin yio hirar nokwowi. Mi inkamin siir idwo nidwowin siirin hiniina dapkim inkamin yipikin siir digworaekwo imiir sibgu kigriraowiyin siya. Siya wi tikinim siyiu miiyik sibgu apiyim wi simiirarar tiri ti hiriinanin. 12 Siir nhwonan hapi paeki namisi iuyakikin. Mi pagram siya haiginim yim ini inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim sim haiginim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siir inigin ini siir mwo iiirar winin. Mi ti inigin siir inig mwoki mwowin yio sasar ninokninkin iski. Inkam nwirki siir wara swoki inokninkin tani. 13 Mi yiuis bripriya siya niiya ya biiya nhie opa saiir tibgimaiga. Sima siirin ha dapikim, Adi Komii siir yai. 14 Mi iikam whiekakim Adi Komii siir kamim yaii niniiyim simiirim sima ina siir mhoiiyar sidkaekiyim mi hosim sima nidwodwowim sima niiyim yiuisim whisiwhisinankinairgim mi yiuisim bimbiuwi rani mi simiirin io minsim whirki bi swoki kiyipriniusrankim. 15 Mi karar kigi kamkiu bripriyin io mhanan witin siir yai hirankar nimbinaninii. Mi siya iikamim hinda tindanim simiirin wi siir hampimpit aokaowi. Mi ta saiir mhoiiyan iikam imiirin wi siyar kigirkaki mi siya simiirin wi swoki onkwo whiigi rani mi siir igsop aiirin wi inkam nwirki mi okwokairiinanaowid rani. Siya simiir kigirkaki, wi inkamin bulmakau kigriraowiyin mi paekopin siya nonkwowiyin wi siir hiriinan kigriraowi. Mi iikam imiirin siya kigriraowi mi tiriiginim yipikim Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowim yim wi siya tioidwomaii inkamin yipikin iya wain kimaiiya saiir nokwokai okwobrombropiyin wain hi aiiram siir hiriinan. Mi ya tariigina ya Adi Komi siir ioa siya nwowi siir sau omom imiir simiirin wi hiriinan nokwobrombropi. 16 Mi inigim siir yiuis aiir winim mi siir paimwo mi win ikim yio ti hiniina boinkin, iikam kigirkakan inkam. Biiyan inkam komii komii kigirkakan inkam.

17 Mi mhoiiya karar kigi paekwosim nwirin bieyin siir bopwonau hirar nokwokaii mi siya ipiyinim kougikou siiniyim simiiram yikiugi mi siya simiiramin pranae pranae bi kauwok boinkikin, kima ti ipiyinim kima wit mi ti naeyim Adi Komii siya diriraerarim simiirin iripar wini haingiriyiu idwo aeni. 18 Kima wi iikam whiekakim simiir kip imiir naei, kima iikam whiekakim nu kigriraowiyim mi kamim yaii niniiyim simiir bii nwo ikim mi kamim yaii niniiyim kirie komii komiikakim mi hos ikim mi kamim simiir idwo nidwo ikim. Mi iikam whiekakim yipiki mii umiram mirii ikim mi iikamim yipiki hinda whisarii mii priimiriiyim mi iikamim inigak ikim mi iikamim inig karamae ikim, simiir kipim wi kima naei.

19 Mɨ mhoiiya karar swokɨ kɨgi wraisu biyɨeyɨn mɨ inkam komii
komiiyɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakiyɨm mɨ kamɨm sɨmiir kamɨm yaii
nɨniiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowi ɨkɨm sɨma ɨrɨpa maeyau kwɨruwar haɨngiriyɨu
ɨdwowi. Sɨma inkamɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn mɨ kamɨm yaii
nɨnii ɨkɨm yaii sɨmaka nɨnii. 20 Mɨ ta sɨma nɨniiya saiir mhoiiyan tɨkɨ
inkamɨn yɨpɨkɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn mɨ siir kamɨm yaii
nɨnii ɨkɨm tɨ wraisu biyɨeyɨn mɨ profet nɨksɨsae ɨkɨn yɨpɨkɨ biiya dɨmɨnɨn
kɨrɨe komii komii tɨrɨm wraisu biyɨe siir whwonkam ɨda iikamɨm sɨmiir
nɨksɨsaeyam hɨriinan saiirsi haiyɨm mɨ sɨma wɨ tɨ dɨmɨnɨn haɨnmakɨuɨn,
sɨmiirɨn sɨma bɨdi yonkwowɨm. Wɨ siir ɨnɨg ɨiir nwokɨ hainanɨm sɨma
sowiirɨn ha haiyo mɨ ɨna yamɨ ɨtmaigiyo whiiya paekaka siiya paekakɨn si
nwowa saiir. 21 Mɨ mhoiiya tɨ inkamɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn.
Mɨ kamkɨuwɨn siir yai hɨrankɨ nɨmbinaniniyɨn tɨ iikamɨm dɨmɨn biyɨe
biyɨekakɨm yɨpɨkɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn siirɨm, ɨni siya hampɨmpɨt aokao
dɨgiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ha hampɨmpɨt aokao dɨgiyɨm mɨ tɨ ɨpiyɨnɨm
ha nɨtɨm mɨ sɨmiir kɨpɨm sɨma ini aeni mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨni hindara
yɨtɨpiyɨmpiyɨkiyɨm. Ɨriig.

20

Setan siya ɨenau hɨrɨn bɨewiiyɨm 1,000na nwokaii

1 Mɨ mhoiiya karar kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn Adi Komi krɨmiir Wanɨn
siir om hɨrankɨ nɨti siya tɨdiyɨnɨn whɨra nonkwowi mɨ senɨn whɨra mɨ
onkwowi. Tɨkɨ tɨdiyɨnɨn yɨo tɨ ɨeyɨn mwɨs karamaeyɨn yɨo siirgɨn. 2 Mɨ
siya ha nɨtɨn kɨmɨdiniya tɨ kaɨn yɨpɨkɨ bɨdi bɨdiniya mɨpug nɨkɨ owɨn
siir ɨgsop aiir ɨnɨ okwokairinaki. Mɨ siirɨn Adi Komii siir paekwosɨm
ɨeya yonkwo mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn bɨi nwowiyɨn Setan nɨkɨuwiyɨn, tɨ
inkam biyɨeyɨn yɨpɨkɨ biiya Adi Komii siir whwonkam ɨda nokwowɨn
mɨ yai yakakɨigi saɨka nɨnkiyɨn. Mɨ paekwosɨm siya siirɨn ha haiyɨn
mɨ ɨna ikwowaisiigiyɨn mɨ siirɨn kɨmɨdiniya senɨn aini nonkwokwowɨn
saɨka yɨnkɨn kogrɨnugi hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamɨm bɨewiiyɨm pariig
1,000. 3 Mɨ siirɨn paekwosɨm siya kabɨtkaigi tɨkɨ ɨeyɨn mwɨs karamaeyɨn
siir mɨ siya tɨ ɨeyɨn siir anowɨn ɨna haignɨkougiyɨn. Mhoiiya siya ɨe ɨiir
haiburgigi mɨ siya ha nami hɨnda tɨnda mɨ siya wɨ ɨi prɨei nwo rani.

4 Mɨ mhoiiya karar mɨ kɨgi ipiiyɨm inkam komii komiiniyɨm. Mɨ
karar kɨgi iikamɨm sɨmiirar nɨnɨdwodwokaii. Mɨ kara sɨmiir kɨgiyɨn
mɨ kara kamɨm mwo ɨmiirara kaigrɨmkrɨp aokaowɨm sɨmiir kwoɨnbud
ɨmiirɨn warar mɨ kɨgi. Dimusi rani, sɨma wraisu biyɨeyɨn siir ɨnɨg ɨiir
bɨ hainankɨm. Mɨ dɨmɨnɨn sɨma nɨibirɨn tɨ wraisu biyɨeyɨn siir wh-
wonkamnan sɨma siir ɨnɨg ɨiir bɨ mɨ hainankɨm mɨ yɨpɨkɨ siir tɨ dɨmɨnɨn
siir haɨnmakɨu karamae nwowɨm sɨmiir ɨɨna mwo ɨmiir. Mɨ sɨmiirɨn
Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwokɨm. Mɨ sɨma mɨ Krais siya sɨma iikam
ɨmiirɨn bɨewiiyɨm wɨ 1,000na kɨgrɨraowi. 5 Mɨ iikamɨm Adi Komii siir
wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm sɨma naowi, sɨma wɨ swokɨ ɨnsiin
ɨdwo rani, omwai swokɨ waiyamɨn taka ɨi aiirɨn. Mɨ tɨ 1,000 bɨewiiyɨm
dɨgiyanɨm sɨmiir mhoiiyan sɨma wɨ omwai hanɨingɨn swokɨ waiyaei.
Tariigɨna ya Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowana iikamɨm yɨpɨkɨ biiya
naokaowɨm sɨmiir hɨdnɨnsiin ɨdwowana bɨigɨbɨi ya saeya. 6 Mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ bɨigɨbɨi Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowi omwaiwaiyam yɨm tɨ
iikamɨm dɨmɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨm yɨm sɨma mɨ sɨmiir
kwoɨnɨm dɨmɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi.

Dimusi rani, sima wi swoki ao rani mi wi omin paeniyin siir nam tani. Sima ini pris inkamim simiir hiriinan ywowim yipiki dimin taemin Adi Komii siya mi Krais siya sowiir ninkin imiiyaeiyim simiir hiriinan mi sima mi Krais siya sima iikam imiirin biewiiyim wi 1,000na kigriraowi. Ɨriig.

Setan siirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini mi siya siirin wi paeya kabitkaigi

7 Mi ti 1,000 biewiiyim sima digii mi Adi Komii siir paekwosimin ti ieyin mwis karamaaeyin siir anowin wi haniingin haiwaokii mi Setan siirin ti ieyin senin siir hiranka nonkwo iuguskii mi siirin wa kigninkin amki. 8 Siya nami mi siya wi iki iikam whiekakim hinda tindanim ti nu iiirar nwowirkakim wi simiir kisisana ami, iikamim ti om whiso sowiirim Gok mi Megok. Mi simiirin wi siya niksisaei mi sima ha niti mi wi iripar haingiriyiu o nami iki iikam nhirim simaka nintiowam. Mi ti iikamim simiir kamim yaii niniiyim wi kasa kasa nwo rani, wi whii komii solwaran siiyinkrinim wi simiir hiriinan nwowi inkamki simiir mwainim wi dig nwo rani. 9 Mi sima aru hiranka napnanii mi wi om komii Jerusalem siir nini kaeyokainii, ti omin Adi Komii siir iikam ima nwowiyin omin Adi Komii siya naingwokwonanaeiyin. Mi sima simiir nisomsom aokaowam kaeyokaii mi paeya Adi Komii siir om hirana saeya niti mi ti iikamim simiir kamim yaii niniiyim simiirin wi saeya niugrimkrip aokii. 10 Mi Adi Komii siya Setan siir haii mi siya siirin wi whiiya yhiiyopkaka siiyan paekakin siya nwomaiiya saiir hiriir kabitmaigii. Mi siya hapairin wi wraisu biyieyin mi profet niksisae ikin, wi sima iripar namwomaiyiuwi ta whii aiirarar. Mi sima hapair nwomaii mi simiir piuim wi kimpipisu prasae kin tani, sima wi hiriiyar kimpipisuyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Ɨriig.

Iikamim wi Adi Komii siya hidi

11 Mi mhoiiyan karar kigi inkam komiiyim sim nidwokaiiya ipii whisinana Biiyan Inkam Komiiyin saiir hirar nidwokaii. Mi nu ninomoro siir whwonkam ida nwowo yo ina kigugugiyo. Mi sima maeyau kwirminkwirmin bi swoki hansrinyiskaigim sima naogwoprakaiyamin. Niingaka. 12 Mi kara iikamim inig inigakim mi iikamim inig karam karamim kara simiirar mi kigi. Mi sima ha nitim, kimidiniya inkam komiiyin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar ini okwoni mi paekwosimin ha nitin kimidiniya yokwowa hir nwowa saiir ini haiwaoni. Mi sima yokwo kwira saiir warar yinkin haiwaoki, yipiki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim yipikin wi hiriiya waiyayokiyokiikaeyami saika simiir inig ima nwowa. Adi Komii siya ti iikam imiir hidi, yipiki biiya naokaowim siya wi dimusi hid rani wi ti diminim biiya sima tirim ti nu iiir ta yokwo aiir winim wi simiirsi hidi. 13 Mi ti iikamim yipiki biiya naokaowim whii komii solwara saiir hir mi maeyauwa paeki niuwiya sae mi aokao ikim mi ti iikam bibiyieyim naokaowim sima wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi simiirin wi siya hidi. Ti digworaekwowim sima tirim ti nu iiir simiirsi. 14 Mi ti simiir mhoiiyan wi Adi Komii siya tioidwomaii ti digworaekwowim iikam imiir tiraokaowiyim mi maeyauwa iikamim simiir kwoinbud ima nwo aka. Mi siya simiirin wi ta whiiya paekaka wi saiir hiriir kabitnoudnamaigi mi simiirin wi hir tioidwomaii. Mi whiiya paekaka ya kwisaka sima naowan aeya. 15 Mi ti iikamim yipiki

simiir inigim ta yokwowa ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin saika nwoyokiyokiikaemanim simiir inig imiir wina, saiir nwo karam nwowim, simiirin wi siya kabitnoudnamaigi ta whii paekaka saiir hiriir. Ɬriig.

21

Ninomor nu win iko

1 Mi mhoiiyan kara kigi ninomor nu wino. Ti biiyan ninomor nu biyieyo sowiir kisina owo, sowa mi whii komii solwara saeya yim bidi kigugugiyim. 2 Mi mhoiiyan kara kigi Adi Komii krimiir Wanin siir om winin, om win Jerusalen dapiyin. Mi sima Adi Komii siir om iiir haiburgigim mi ina yitim nua tiriir. Siya wiga kamki nonkwonam tiriya saeya piuai mwamwaniya ini hiriinan ywowin. 3 Mi karar mi wakaeki inkamin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin pi kauwok boinki, wakaeki! Adi Komii siir omaka ini iikamim simiir bopwo nwowa. Mi siya wi simiir bopwo nwowi. Mi sima saika nwowi mi sima wi siir iikam nwowi mi siya wi simiir Adi Komi nwowi. 4 Mi iikam imiirin Adi Komii siya tirkii mairgimairga sima nwowam. Mi sima wi swoki ao rani mi wi mairgimairga mi okaramae mi o rani mi wi mi inouninki rani mi wi kimpipisu rani. Dimin taeminim biiyanim yim bidi digiyim.

5 Mi inkamin yipikin Inkam Komiini ipiiya sae nidwokaiyin siya kariir boinki, kira wakaeki. Kara wi yaeya digworaekwo win nonkwokwokii, tiki digworaekwowim biiyanim simiir kisina okiyanim. Mi siya ina swoki boinkiyim, kira ti digworaekwowim winaowid. Dimusi rani, ti digworaekwowim kara boinkiyim kiriir, yim kaimwowairgim. 6 Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki digworaekwowim yim bidi digiyim. Kanakanairgin biiyar nwowin iiya digworaekwo whiekak ima niki imbiyam karamae niki owa mi mhoiiya kara wi hiriiyar swoki oyokiyokiiyami. Mi dimin taeminim kara tiri mi sima wi kariir inig iiir swoki hainani. Mi iikamim ta opa kara hauuwana mhiuno nwomaiya saiir kwiyaeyam naingwowi, kara simiirin wi hinda niingar priihauugii mi simiirin wi saeya tirkii, sima nwoyokiyokiikaeyamamin iinokiinok. 7 Mi iikamim kariir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kimar naobudgii mi kima kariir dimin miiyik miiyikim simiirar tirkripkaii mi dimin biyieyim kimiir tirbuwim simiirin ha nikworipukimaigigi mi iikamim kimiirin ti dimin miiyik miiyikim kara nimbinim kimiir hauuwam kara wi simiir hauuwi kimiirin. Kara kimiir Adi Komiigin mi wim kima kariir yinisisimkim. 8 Mi iikamim yipiki biiya Adi Komii kariiram naingwo tibmiiyim mi tariinanin sima wi dimin biyie tiram kipi swoki aingwo. Dimusi rani, simiirin wipi tirbuwi, sima mi iikamim yipiki Adi Komii siir nikwowaisiiyim. Mi iikamim yipiki dimin biyieki biyie tirim mi iikamim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowim mi kamim yipiki hii wigmaka nanaeiyim mi tiriiginim yipiki nop min nanaowiyim mi tiriiginim yipiki iki uridyiu bibiyieyim sim ninkin imiiyaeiyim mi tiriiginim yipiki niksisaeiyim, sima whiekakarin wi ieyin paekakin siiya paekakin si nwowiyin wi siirarar namswokii. Mi ti dimin bibiyie hiriinanim yim nao kwisaka aeya. Ɬriig.

Om Jerusalem win ieya

9 Mɨ tɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨso yɨpiki tɨ twowɨm
dimɨn biyɨeki biyɨeyɨm mhoiigɨ mhoiiya nɨmbiyamanɨm sɨma nwom-
aiyɨm sɨmiir nonkwowɨm sɨmiir nwɨrɨn siya boɨnki kariirɨn, wɨt!
Kara kɨriirɨn wiga yɨpiki wɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir nonkwonaei pɨ saiir
nɨisiimauuwi. 10 Mɨ siya kariir kwoɨnbudɨn siir ha haiiyɨn mɨ krɨra
ɨna yamwo mɨ krɨra kɨmɨdiniya mhɨu komiiyɨn siir mhɨu kɨugɨkɨu hɨr
yamɨ okwoki mɨ siya kariirɨn ɨna yɨsiimauugiyɨn om komii Jerusalem
siirɨn. Tɨ om komiiyɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn siirgɨsiirarɨn, siya ɨna
yɨkiinaiiniyɨn Adi Komii siir om hɨrankar. 11 Mɨ Adi Komii siir dimɨn
kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn ɨni siirar yɨuyakiyɨn mɨ siya bɨmbɨuwi rani,
ɨni siiyan jaspa dapiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn yɨpiki iikamkɨn sɨm
saɨniyɨn umɨr komii. Mɨ tɨ om komiiyɨn ɨni opnaɨna ɨo karamaeya
siiyanan nwowa ɨni saiir hɨriinan sɨnɨmnankiyɨn. 12 Mɨ hiira tɨ om komii
ɨiir nɨdiyokiyokaiya ya harua harua rani mɨ anoɨm saiir nwowɨm ɨuur
whɨskwo. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨuur nwɨso ɨni tɨ ano ɨuur whɨs
owiir waikaowɨm. Mɨ Isrel sɨmiir pɨugan ɨuur kwɨso sɨmiir nɨgɨm ɨni tɨ
ano ɨmiirar wɨnɨtɨmamakɨuwɨm. 13 Mɨ ta hiira saiir mɨrmii mɨrmiiyɨm
kwiigɨm mɨ tɨ mɨrmii mɨrmii kwiiyɨm sɨmiirɨn anowɨm whoɨm whoɨma
bɨdi ywonamɨm. 14 Sɨma ta hira saiirɨn siiya komii komii ɨuur nhɨso sɨmiir
ɨdwo haigɨn mɨriinamka. Mɨ aposel kam ɨuur nwɨso sɨmiir nɨgɨm kamɨm
tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siirɨm, sɨmiir nɨgɨm ɨni tɨ siiyam sɨmiir ɨdwo hɨr
nwowɨm.

15 Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn yɨpiki tɨ digworaekwowɨm
sɨmiir boɨnmauuɨn kariir siya paekopɨn golni nonkwokwowɨn whɨra
nonkwowi. Mɨ tɨ paekopɨn yɨo tɨ om komiiyɨn siir haigɨn kimaɨrikɨn mɨ siir
ano ɨkɨm mɨ hir aeyar. 16 Mɨ tɨ om komii siir prɨeiya mɨ siir bwaeya aka yo
ɨni hɨrii hɨriinankɨnar ywowo. Mɨ tɨ om komiiyɨn siir haigɨn kimaɨrgiyɨn
pariga yɨmbiyam 2,400 kilomita siir prɨeiya mɨ siir bwaeya mɨ siir prɨeiya
koua siya mɨ am aeya yɨm ɨni hɨrii hɨriinankɨnar ywowɨm. 17 Mɨ Adi
Komii siir paekwosɨmɨn siya ta hir aiirɨn ɨna haigɨn kimaɨrɨn. Mɨ siya ta
hira saiir prɨeiya koua saeya namkiya siya haigɨn kimaɨra siir paekop ɨiir
inkamɨn dimɨn haigɨn kimaɨriyɨn siir hɨriinan mɨ siya ɨna yɨisiimauugiyɨn
mɨ pariga yɨmbiyam siir prɨeiya koua hɨriir namkiya 55 mita. 18 Mɨ ta
hira Adi Komii siya tɨrkiya yɨpiki tɨ om komii ɨiir nɨdiyokiyokaiya siya
saiirɨn siiyan jaspa dapiyɨn siir nonkwokwoka. Mɨ tɨ omɨn siirɨn Adi
Komii siyar mɨriigɨn golni mɨ siya ɨni opnaɨnan sɨnɨmnankiyɨn. 19 Mɨ
ta hira Adi Komii siya haigɨn mɨriiya tɨ siiyam sɨmiir ɨdwo mɨ tɨ siiyam
yɨm hɨnɨɨn hɨnɨɨngɨm bɨigɨ bɨiyan siiyan yɨo jaspakɨn. Mɨ siiya nhɨs akan
yɨo mɨnkɨn sapaia mɨ yɨo tɨ siiyan yɨo yhɨuwinankɨn mɨ yhɨuwinanwao
rani. Mɨ siiya nhoumakan yɨo agetkɨn. Mɨ siya whɨsinankɨn mɨ siiya
nhɨuii akan yɨo mɨnkɨn emeralkɨn mɨ yɨo prainankɨn. 20 Mɨ siiya ɨriiyar
akan yɨo whɨsinan paridnan wokiirɨmtɨowɨn yɨo mɨn dapikɨn sadonikis
mɨ siiya ɨriiyar nhɨrakan yɨo paridnankɨn mɨ yɨo mɨn dapikɨn konilian
mɨ siiya ɨriiyar nhɨsakan yɨo wɨrnankɨn mɨ yɨo mɨn dapikɨn krisolait
mɨ siiya ɨriiyar nhoumakan yɨo mɨn dapikɨn beril mɨ yɨo ɨriipɨ hɨriinan
prainankɨn. Mɨ siiya ɨriiyar nhɨuiiakan yɨo mɨn dapikɨn topas mɨ siya
prainankɨn mɨ siya ɨni sa ywowɨn mɨ siiya ɨuurakan yɨo mɨn dapikɨn
Krisopres mɨ siya prainan whɨsinan bɨdi wokiirɨmtɨoɨn. Mɨ siiya ɨuur
nhɨrakan yɨo mɨn dapikɨn haiasin mɨ siya prainankɨn mɨ prainan wao
bɨ nwokɨn yɨo ɨni sa ywowɨn. Mɨ siiya ɨuur nhɨsakan yɨo mɨn dapikɨn,
ametis mɨ siya paridnankɨn mɨ siya paridnan wao rani, ɨni sa ywowɨn.

21 Mɨ Adi Komii siya ta hira saiir anowɨm mɨkɨnɨm umɨr komii saɨniyɨm mɨn dapiyɨm pian siirarar nonkwokwokɨm. Mɨ ano whɨekakɨm sɨmiir yapayapan tɨ pian siirarar nonkwokwokɨm. Mɨ siyɨuɨn om komiiya hɨriir namiyɨn yɨo golɨm yɨpɨkɨ opnaɨnan sɨnɨmnaniyɨm sɨmiirarar haigɨnkɨn.

22 Mɨ kara tɨ om komii ɨiirɨn omaka Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya saiirɨn wara bɨ kɨgɨn. Dimusi rani, Bɨiyan Inkam Komii siirsika. Adi Komiiyɨn kɨrɨe komiigakɨn mɨ tɨ ɨnkamɨn sibsibnanɨn hɨnda tɨndan ɨni sowar kɨgɨrkakɨn mɨ iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdan ɨni sowar mɨ owo mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨkɨ omɨn omaka Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya hɨriinankak panɨɨnsi ywosi, iikamɨm sɨma hainanam Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir. 23 Adi Komii siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn tɨ om komii ɨiirɨn siyar nɨuyaei. Mɨ tɨ ɨnkamɨn sibsibnanɨn siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn yɨo ɨni yɨukɨdnan ywowɨn mɨ tɨ om komii ɨiirɨn siyar nɨuya haigɨnɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika, bɨe bwano hapairɨn panɨɨnsi whwoyasi. 24 Mɨ iikamɨm omom omomiyɨm sɨma nɨti mɨ sɨma tɨ sowiir dimɨn kɨbi komii komiiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm tɨ om komii ɨiir nwowɨm sɨmiir kɨgi mɨ sɨma wa nɨti mɨ wa mɨ ami hɨnda tɨnda. Mɨ ɨnkam komii komiiyɨm yɨpɨkɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm sɨma wɨ umɨr kasakasa hainani rani, tɨ om komii ɨiirɨn. 25 Mɨ sɨma ta hira saiir anowɨm tɨ tɨr nwowɨm sɨmiirɨn wɨ haigɨnɨkou rani. Dimusi rani, wɨ nɨigak wara nwo rani. Wɨ nabɨe arar nwowɨskii. 26 Mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ iikam ɨma pɨuaii mɨ sɨmiir umɨr ɨkɨm, yɨm wɨ ɨkɨ iikamɨm omom omomanɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm wɨ sɨma hainanii mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨma hainanii, wɨ tɨ om komiiyɨn siir yainau hɨr ɨnɨ haigigigi. 27 Mɨ iikamɨm tɨ om ɨiirɨn wɨ dimɨn biyɨeyɨm nhwo nɨigɨnɨiga Adi Komii siya nwowiyɨm wɨ tɨ om ɨiir hainɨnopkainam tani. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨm mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiga nɨnɨuwiyɨm mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm wɨ tɨ om ɨiir wara napnɨnopkainam tani. Mɨ wɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir ɨnɨgɨm ta yokwowa tɨ ɨnkamɨn sibsibnanɨn siir aiir nwowɨm wɨ sɨma sɨmar napnɨnopkainami tɨ om ɨiirɨn. Yɨm tɨ iikamɨm yɨm Adi Komii siya nɨmbin ɨma saɨka hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamanɨm ɨinokɨinok. Ɨriig.

22

1 Mɨ mhoɨiya tɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨmɨn kariirɨn siya yɨisiimauu opa iikam whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiya wadɨe sɨma sɨbgu owam. Mɨ taka opa Bɨiyan Inkam Komii siir ipiiya hɨrankɨ nɨtka maeyauwa Adi Komii siya nɨdwokaiiya mɨ ipiiya ɨnkamɨn sibsibnanɨn siya mɨ ɨdwokaiiya aka. 2 Mɨ ta opa ɨni hindara kɨgɨguskiya mɨ saeya ɨni siyɨuɨm sɨmiir yapa yapar nakiinaniyam dɨgɨm, siyɨuɨn siir bopwonau. Mɨ ɨeyɨn siir ɨegbid kwɨso paekɨ bɨdi yɨnkɨn okwokwonamwo. Mɨ sɨmiir paenidɨm iikam ɨmiirɨn sɨma tɨri wadɨe sɨbgu oyokiyokiikaeyamɨm. Mɨ bɨewi bɨewiyɨm tɨ paeyɨm ɨdɨp ɨdɨpɨn ɨuur kwɨsa budigɨm. Bwan bwanɨm sɨma paenidkɨnar budikɨm mɨ tɨ paeyɨm sɨmiir kwowɨm iikamɨm makak makakɨm nupai nupaiyɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm sɨmiirɨn wɨ sɨma nɨnɨmnɨski haigɨnɨuwi wadɨe sɨma sɨbgu owam ɨinokɨinokɨn. 3 Mɨ dimɨn taemɨnɨm bɨiyanɨm tɨ nuɨn siirɨm nikɨ tɨoɨdwomaigiyɨm, yɨm wɨ Adi Komii siya dɨgɨguskii siya mɨ ɨnkamɨn sibsibnan ɨkɨn sowa wɨ tɨ om komii ɨiir nwowi iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakam. Mɨ sɨma sowiir ɨnɨgɨn wɨ hɨriinan saiirsi hainani. 4 Mɨ tɨ iikamɨm wɨ siir whwonkam ɨiir kɨgi mɨ siya siir ɨnɨgɨn wɨ sɨmiir mwo ɨmiir haɨnmɨmakɨuwi. 5 Mɨ tapaiirɨn wɨ nɨiisɨmkɨ

wara swoki omimin tani. Mi iikamim wi sikwo pae minam naingwo rani, sikwo pae minaka niririya apam siyiu iiirin mi wi bieyam mi aingwo rani, ninomor kou hirin. Mi Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komiii siya wi hir nwowi mi bie siir maeyauwa wi siya kisina owi mi wi siyar niuya iskii mi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima wi iikamim iikam kigirkakiyim wi simiir hiriinan nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Iriig.

Jisis siya wi sipi swoki itsauswi

6 Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boinki kariirin, tiki yaiyim wari kira winaowidin yim kaimwokikaimwowairgim wi hiriinanar nimbiyami. Mi Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komii siyan yipiki wi profet kamim simiir kwoinim simiir hiurworwokaii mi sima wi siir yai aiir nwoki anaakninkiihaiginiuim. Siya siir paekwosim imiir bidi yikrokiyim mi sima ha nitim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim siya yauuni anaakninkiihaiginiuni dimin taeminim yipiki wi nimbiyami.

7 Jisis siya ti hiniina boinkikin kima hoimgakar wakaeki. Kara nitam tiri. Mi ti iikamim yipiki kariir yaiyim ta yokwo aiir nwowim simiir wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim, sima wi mairgimairgar nwowi. 8 Kara Jonkin mi ti digworaekwowim kara kigim mi ti yaiyim kara mi wakaekim. Mi ti dimin taeminim kara kigim mi kara wakaeyim simiir mhoiiyan kara ogmwo kimidiniya ti paekwosimin yipikin kariir niisiisimauuin ti dimin taemin imiir siir igmiiga kingiinar ini waisi hiuiu. 9 Mi siya kimidiniya kariir boinki, tiki dimin taeminim simiir kipi tir. Kara Adi Komii siir mii aiir miriigin iikam kimiir hiriinan iripa kima haingiriyiu owiya kimiir Adi Komiiyin saika, kimiir piugana saiir iikamim naingwo tibmiiyim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi tiriiginim yipiki iinokiinokin ta yai aiir sibgu waekaeyoknaeiyim siir yokwo aiir wina, krima whiekakarin Adi Komii siir miiyan iikamkim. Kariir kipi hainan! Adi Komii siirarar hainan iski. 10 Mi siya ina yimpiwirwir boinkripkaiyin kariirin, Adi Komii siir yaiyim ta yokwo aiir nwowim simiirin kipi haigiprakai. Dimusi rani, tiki iiyim ini kingiin nitim ti dimin taemin ima nimbiyamanim. 11 Ti digworaekwowim wi kimimin tani wa kwimbiyamsasauwi. Mi iikamim yipiki dimin bibiyie tirim yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi iikamim yipiki dimin biyieyim simiiram naingwowim yim wi simiiramar kintirinu aingwokwo kripkaii. Mi iikamim yipiki dimin miiyik tirim, yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi ti iikamim yipiki wadie nwowim, yim wi wadie hiriiyar kintirinu okripkaii.

12 Jisis siya boin, kira wakae. Kara nitam swoki tiri. Kara niti, kara wi iikamim simiir digworaekwowim simiir nauni onkwoni. Mi kara simiirin wi nwoki hauuwim dimin taeminim biiya sima tirim mi ti tariinan sima tir ikim. 13 Karairgin bii nwowin mi mhoiiya wi karar swoki okii mhoiigi mhoiiyin. Biiya kara biiyar nwowin kara dimin taeminar mi tirkin mi mhoiiya simiirin wi kara sibgu tiri.

14 Mi iikamim yipiki. Adi Komii siir yai aiirar naingwo tibmiiyim yim ini iikamim yipiki simiir yiuis imiir hiisokiyim mi wadie ha nwokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iikamim ti hiriinan nwowi sima wi mairgimairga nwowi dimusi rani, Adi Komii siya simiirin wa kigninkin apninopkaigi ti omin siir ano imiir napninopkainamin ti paeyim simiir paenidim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiyim sima nokwoyokiyokiiyim wi simiir whinaei. 15 Mi iikam bibiyieyim yipiki

simiir kwoin imiirar napiyim sima mi iikamim yipiki nop nanaowiyim mi iikamim yipiki hii priinanae priinanaeiyim mi tiriiginim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowiyim mi tiriiginim yipiki uridyiu bibiyieyim sim ninkinimiiyaeiyim mi tiriiginim yipiki yai priiyiksasaeiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi ti om komiiyin siir ano imiir napninopkainam tani. Yim wi idowiiya hirar nwowi.

16 Jisis kara wi kariir paekwosim iiir nikropki mi siya niti siya wi yaiyim iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim simiir nwowim wi simiir nanaakninkiihaiginiuwi. An Kara Devidni piugana saiirgin mi an kara siir piugana saiir yiiniekin. An Kara ini nauunin ninomor kou whwoyawiiiyin mi nugak aiirar nadigiuyakwokiyin ini siir hiriinan ywowin.

17 Adi Komii siir naeyiuin mi inkamin sibsibnan nwo ikin, siir piugana saiir iikamim mi wiga yipiki siir wignan nwowa, sima iikam imiirin ti hiniina boinkikim, kima wit. Ti iikamim yipiki ti yai imiir wakaeyim sima ha boinki, kima wit. Mi iikamim yipiki kwoinki haeiyim yim ha wit ta opa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwana sima sibgu oyokiyokiikaeyamam saiir kwiyaeyam. Mi sima wi hinda niinga niinga priikwiyaei wi umir aka nwo rani. Ɨriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

18 Kara Jonkin. Kara iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim kimiir boinkii mi ti digworaekwowim yipiki wi mhoiiya nimbimbiyami ta yokwo aiir nwokaiyim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, iikamim yipiki yaeya yai nhirim ti yaiyim ta yokwo aiir nwokaiyim simaka ninkin winkii mi simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ya yokwo aeya boina saiir hiriinan. 19 Mi ti yaiyim yipiki kara winkiyim ta yokwo aiir nwowim simiirin iikam nhirkim niinaki mi mhoiiya simiir digworaekwowim yipiki ti pae iiir nwokaiyim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiyin wadie sima nokwoyokiyokiikaeyamam iinokiinokin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya swoki haii. Mi siya simiirin wi ti siir om komiiyin wi siir hir kigninkin o rani. Niingaka.

20 Mi inkamin yipiki yai imiir nanaaknkiiyin siya boin, ihi, kara wi kapi nitsauuwi. Biiyan Inkam Komii Jisis, krima whiekakarin kwoin whirua nwokikim mi ha boinkikim, kira ha witsau.

21 Kara ha naingwowi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya dimin taemin miiyiki miiyik imiirar tirkin iikam kimiirin siir yai imiir napam. Ɨriig.